

**LAPORAN
KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA AKAUN AWAM
DAN AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN
KERAJAAN PERSEKUTUAN
TAHUN 2005**

**JABATAN AUDIT NEGARA
MALAYSIA**

**LAPORAN
KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA AKAUN AWAM
SERTA AKTIVITI KEMENTERIAN/
JABATAN DAN AGENSI
KERAJAAN PERSEKUTUAN
TAHUN 2005**

**JABATAN AUDIT NEGARA
MALAYSIA**

KANDUNGAN

KANDUNGAN

Muka Surat

KATA PENDAHULUAN *xi*

INTISARI LAPORAN *xvii*

BAHAGIAN I

PENGESAHAN TERHADAP PENYATA AKAUN AWAM KERAJAAN PERSEKUTUAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005

1.	PENDAHULUAN	3
2.	PENGESAHAN PENYATA AKAUN AWAM KERAJAAN PERSEKUTUAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005	4

BAHAGIAN II

PENGURUSAN KEWANGAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

3.	PRESTASI PENGURUSAN KEWANGAN SECARA MENYELURUH	
3.1.	Sumber Dan Penggunaan Dana Kerajaan Persekutuan Bagi Tahun 2005	7
3.2.	Langkah Untuk Menambah Dana	20
3.3.	Pelaburan	29
3.4.	Pengurusan Kumpulanwang Amanah Kerajaan, Akaun Amanah Awam Dan Deposit	32
3.5.	Perkembangan Terkini Di Jabatan Akauntan Negara Malaysia Berkaitan Sistem Perakaunan	36
4.	PENGURUSAN KEWANGAN DI PERINGKAT KEMENTERIAN/ JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN	
4.1.	Kawalan Pengurusan	38
4.2.	Kawalan Hasil	39
4.3.	Kawalan Perbelanjaan	40
4.4.	Pengurusan Kumpulanwang Amanah	41
4.5.	Pengurusan Aset	41
4.6.	Rumusan Dan Syor Audit	42

BAHAGIAN III

PELAKSANAAN AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

5.	PENDAHULUAN	45

KEMENTERIAN KEWANGAN Perbendaharaan Malaysia

6.	Program Pembiayaan Dana Khas	45
7.	Pengurusan Tabung Bantuan Bencana Negara	65

Jabatan Penilaian Dan Perkhidmatan Harta

8. Aktiviti Latihan Institut Penilaian Negara 85

Lembaga Hasil Dalam Negeri

9. Pengurusan Cukai Syarikat Broker Saham 99
10. Pengurusan Guaman Sipil 111

Jabatan Kastam DiRaja Malaysia

11. Aktiviti Kastam Di Zon Perdagangan Bebas 121
12. Aktiviti Pasca Import 139

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

13. Aktiviti Pelesenan Dan Penguatkuasaan Industri Padi Dan Beras 151

Jabatan Pertanian Malaysia

14. Pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan 166

Jabatan Perikanan Malaysia

15. Program Pengurusan Dan Pemuliharaan Penyu 186
16. Pembinaan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar
Gelami Lemi, Jelevu, Negeri Sembilan 211

KEMENTERIAN PEMBANGUNAN USAHAWAN DAN KOPERASI

17. Program Pembelian Ruang Niaga 227

KEMENTERIAN KERJA RAYA**Jabatan Kerja Raya**

18. Projek Pembinaan Jalan Dan Penstabilan Cerun Dari Gap
Ke Bukit Fraser, Raub, Pahang 240

KEMENTERIAN SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI**Jabatan Kimia Malaysia**

19. Pengurusan Peralatan Makmal 252

KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN**Dewan Bandaraya Kuala Lumpur**

20. Pengurusan Tempat Letak Kereta Terkawal 268
21. Pembangunan Projek Secara Penswastan 286

PERBADANAN LABUAN

22. Projek Peningkatan Infrastruktur Asas
Di Kampung Air Patau - Patau 1 311

KEMENTERIAN PELAJARAN

23. Pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks 329
24. Pengurusan Sekolah Menengah Teknik 346

KEMENTERIAN KESIHATAN

25. Aktiviti Pendaftaran Produk, Pelesenan Dan Penguatkuasaan Di Bahagian Perkhidmatan Farmasi	362
26. Program Latihan Kejururawatan	379
27. Projek Pembangunan Hospital Baru	398

**KEMENTERIAN PERUMAHAN DAN KERAJAAN TEMPATAN
Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia**

28. Pengurusan Kemudahan Perumahan	420
29. Pengurusan Kenderaan Dan Jentera	436

**KEMENTERIAN KEBUDAYAAN, KESENIAN DAN WARISAN
Jabatan Muzium Dan Antikuiti**

30. Pengurusan Koleksi Artifak Dan Spesimen	456

**KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA
Jabatan Tenaga Manusia**

31. Program Latihan Di Pusat Latihan Teknologi Tinggi	482

KEMENTERIAN PENERANGAN

32. Aktiviti Siaran Iklan Televisyen	507

KEMENTERIAN PERTAHANAN

33. Pengurusan Kenderaan Perisai Tempur Tentera Darat	526
34. Pengurusan Pusat Latihan Tentera Udara Di Raja Malaysia	544

KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI

35. Aktiviti Penguatkuasaan Bahagian Kawalan Filem	566

Jabatan Pendaftaran Negara

36. Aktiviti Pengeluaran MyKad	582

**KEMENTERIAN KESELAMATAN DALAM NEGERI
Polis DiRaja Malaysia**

37. Aktiviti Unit Udara	603

HASIL PENGAUDITAN YANG DILAPORKAN SECARA RINGKAS

**KEMENTERIAN KEWANGAN
Lembaga Hasil Dalam Negeri**

38. Pengurusan Borang Nyata Syarikat	622

**KEMENTERIAN PENGANGKUTAN
Jabatan Laut Semenanjung Malaysia**

39. Pengurusan Aset Lembaga Dius Api	624

KEMENTERIAN PERTAHANAN

40. Pengurusan Pasukan Simpanan Tentera Laut DiRaja Malaysia	627
41. Senggaraan Awam Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan Markas Logistik Angkatan Tentera Malaysia	630

KEMENTERIAN PENGAJIAN TINGGI

42. Pengurusan Asrama Politeknik	634

BAHAGIAN IV**PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN**

43. PENDAHULUAN	639
44. PRESTASI KEWANGAN SYARIKAT SECARA KESELURUHAN	639
45. PENGURUSAN SYARIKAT	650
46. PERCETAKAN NASIONAL MALAYSIA BERHAD	651
47. FELCRA BERHAD	674
48. PERBADANAN NASIONAL BERHAD	704
49. COMPOSITES TECHNOLOGY RESEARCH MALAYSIA SDN. BHD.	730
50. PENGAWASAN TERHADAP SYARIKAT KERAJAAN OLEH KEMENTERIAN KEWANGAN	750
51. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT	751

BAHAGIAN V**PENGLIBATAN JABATAN AUDIT NEGARA DALAM PELBAGAI AKTIVITI LAIN**

52. PENDAHULUAN	
52.1. Program Anak Angkat	755
52.2. Penilaian Khas Terhadap Prestasi Pengurusan Kewangan Kementerian/Jabatan/Agensi	761

BAHAGIAN VI**KEDUDUKAN MASA KINI PERKARA YANG DIBANGKITKAN DALAM
LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2004**

53. PENDAHULUAN	765
54. PERKARA YANG DIBANGKITKAN DALAM LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2004	765

BAHAGIAN VII**PERKARA AM**

55. PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI PENYATA AKAUN AWAM SERTA AKTIVITI KEMENTERIAN/ JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN TAHUN 2004	801
56. MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA	801

PENUTUP	803

LAMPIRAN

A1	-	SIJIL KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI PENYATA AKAUN AWAM KERAJAAN PERSEKUTUAN MALAYSIA <i>Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2005</i>	809
A2	-	LEMBARAN IMBANGAN <i>Seperti Pada 31 Disember 2005</i>	813
A3	-	PENYATA PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANGTUNAI <i>Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2005</i>	817
A4	-	PENYATA AKAUN MEMORANDUM <i>Seperti Pada 31 Disember 2005</i>	821
A5	-	NOTA KEPADA AKAUN <i>Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2005</i>	825

KATA PENDAHULUAN

KATA PENDAHULUAN

1. Perkara 106 dan 107 Perlembagaan Persekutuan dan Akta Audit 1957 menghendaki Ketua Audit Negara mengaudit Penyata Akaun Awam serta aktiviti Kerajaan Persekutuan dan mengemukakan Laporan mengenainya kepada Yang di-Pertuan Agong yang akan mengarahkan supaya Laporan itu dibentangkan di Parlimen. Bagi memenuhi tanggungjawab ini, Jabatan Audit Negara telah menjalankan 3 kaedah pengauditan seperti berikut :-

1.1. Pengauditan Terhadap Penyata Kewangan - untuk memberi pendapat sama ada Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan bagi tahun berkenaan menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan mengenainya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

1.2. Pengauditan Pematuhan - untuk menentukan sama ada pengurusan kewangan di Kementerian/Jabatan Persekutuan dilaksanakan mengikut undang-undang dan peraturan kewangan yang berkaitan.

1.3. Pengauditan Prestasi - untuk menentukan sama ada sesuatu aktiviti Kerajaan dilaksanakan dengan cekap, berhemat dan mencapai objektif/matlamat yang telah ditetapkan.

2. Laporan saya mengenai Penyata Akaun Awam Dan Aktiviti Kementerian/Jabatan Kerajaan Persekutuan Tahun 2005 ini disediakan hasil daripada pengauditan yang telah dijalankan di beberapa Kementerian/Jabatan Persekutuan sepanjang tahun 2005 melalui ketiga-tiga kaedah pengauditan yang telah dinyatakan. Bagi tujuan pengesahan Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan Tahun 2005, pengauditan terhadap sistem perakaunan dan dokumen yang berkaitan dengan pembayaran dan terimaan telah dijalankan di 32 Pejabat Perakaunan iaitu 25 pejabat Jabatan Akauntan Negara dan 7 Jabatan Mengakaun Sendiri. Pengauditan tersebut melibatkan pemeriksaan terhadap 34,910 baucar bayaran bernilai RM481.31 bilion, 19,669 penyata pemungut bernilai RM447.15 bilion dan 5,372 baucar jurnal bernilai RM165.43 bilion. Pada masa yang sama, pengauditan pematuhan terhadap pengurusan kewangan di 33 pejabat Kerajaan dan 41 pengauditan prestasi telah dijalankan. Berhubung dengan pengauditan prestasi, aktiviti yang diaudit adalah berkaitan dengan pembinaan; penyenggaraan; penguatkuasaan undang-undang; program peningkatan sosioekonomi; pengurusan aset dan pengurusan cukai.

3. Laporan ini disediakan dalam 7 bahagian seperti berikut :-

- Bahagian I : Pengesahan Terhadap Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2005**
- Bahagian II : Pengurusan Kewangan Kerajaan Persekutuan**
- Bahagian III : Pelaksanaan Aktiviti Kementerian/Jabatan Kerajaan Persekutuan**
- Bahagian IV : Pengurusan Syarikat Kerajaan**
- Bahagian V : Penglibatan Jabatan Audit Negara Dalam Pelbagai Aktiviti Lain**
- Bahagian VI : Kedudukan Masa Kini Perkara Yang Dibangkitkan Dalam Laporan Ketua Audit Negara Bagi Tahun 2004**
- Bahagian VII : Perkara Am**

4. Pengauditan yang dijalankan terhadap Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan Tahun 2005 mendapati beberapa kelemahan seperti baki beberapa akaun tidak menunjukkan kedudukan sebenar akibat daripada salah perkiraan atau rekod yang berkaitan dengannya tidak diselenggarakan dengan kemas kini. Baki beberapa akaun yang lain pula tidak dapat disahkan ketepatannya kerana Sijil Pengesahan Baki/Sijil Pengesahan Saham/Sijil Pengesahan Bank tidak dikemukakan untuk pengauditan. Sehubungan itu, pada pandangan saya, Jabatan Akauntan Negara perlu memperkemaskan lagi penyediaan Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan bagi tahun-tahun yang akan datang.

5. Berhubung dengan pengurusan kewangan, pengauditan mendapati masih ada beberapa peraturan kewangan yang tidak dipatuhi sepenuhnya. Bagi pelaksanaan aktiviti pula sungguhpun Kementerian/Jabatan Persekutuan telah merancang aktiviti mereka dengan baik namun dari segi pelaksanaannya tidak banyak kemajuan yang dapat dilaporkan. Beberapa kelemahan yang berpunca daripada kekurangan kakitangan dan peruntukan kewangan; penyeliaan yang kurang rapi serta ketiadaan pemantauan masih berterusan berlaku.

6. Pada tahun 2005, Jabatan Audit Negara telah melaksanakan pengauditan terhadap 4 syarikat Kerajaan di mana hampir kesemua ekuitinya dimiliki oleh Kerajaan. Hasil pengauditan tersebut mendapati pada umumnya ada beberapa kelemahan pengurusan syarikat yang berpunca daripada kelemahan perancangan, kawalan dalaman dan pemantauan terhadap aktiviti.

7. Seperti pada tahun lalu, Laporan saya mengenai Akaun Dan Aktiviti Badan Berkanun Persekutuan telah disediakan secara berasingan bagi memberikan ruangan yang lebih untuk melaporkan perkara yang berkaitan dengan pengurusan kewangan dan aktiviti Badan Berkanun Persekutuan. Pendekatan ini dibuat memandangkan aktiviti Kerajaan yang dilaksanakan melalui Badan Berkanun Persekutuan dan syarikat subsidiarinya semakin bertambah di mana ia melibatkan penggunaan wang Kerajaan yang besar. Kerajaan membantu Badan Berkanun Persekutuan membiayai aktiviti mereka sama ada melalui pemberian geran, pinjaman atau memberi jaminan terhadap pinjaman yang dibuatnya. Setakat 31 Disember 2005, baki pinjaman yang diberi oleh Kerajaan Persekutuan adalah berjumlah RM4.83 bilion. Kerajaan juga telah memberi jaminan bagi pinjaman yang dibuat oleh Badan Berkanun Persekutuan yang berjumlah RM3.65 bilion. Manakala sejumlah RM12.80 bilion pula telah diberi dalam bentuk geran.

8. Semua Ketua Jabatan/Ketua Eksekutif syarikat yang berkenaan telah dimaklumkan terlebih dahulu tentang perkara yang dilaporkan dalam laporan ini untuk pengesahan mereka. Laporan ini juga mengandungi kedudukan masa kini perkara yang dibangkitkan melalui Laporan saya bagi tahun 2004 untuk memberi gambaran sejauh mana tindakan susulan telah diambil oleh pihak Kementerian/Jabatan berkenaan terhadap isu yang telah dibangkitkan. Pada umumnya, Kementerian/Jabatan yang terlibat telah mengambil tindakan pembetulan terhadap kelemahan yang dibangkitkan.

9. Jabatan Audit Negara terus mengambil beberapa pendekatan untuk membantu Kementerian/Jabatan memperbaiki kelemahan pengurusan kewangan dan pelaksanaan aktiviti mereka. Antara pendekatan yang telah diambil adalah seperti berikut :-

9.1. Meneruskan pelaksanaan Program Anak Angkat yang mula diperkenalkan pada tahun 2003. Melalui program ini, beberapa pejabat yang dikenal pasti menghadapi masalah pengurusan kewangan telah dipilih dan diberi bimbingan serta nasihat bagi membantu mereka memperbaiki kelemahan yang berlaku terutamanya berhubung dengan penyelenggaraan rekod perakaunan. Pada tahun 2005, Jabatan Audit Negara telah melaksanakan Program Anak Angkat di 11 pejabat. Secara keseluruhannya, tahap pengurusan kewangan di Pejabat Anak Angkat yang dipilih telah bertambah baik serta menunjukkan perubahan yang positif.

9.2. Jabatan Audit Negara telah membuat penilaian khas terhadap prestasi pengurusan kewangan Kementerian/Jabatan/Agensi di bawah kawalan pegawai Jawatan Utama Sektor Awam (JUSA) bagi tujuan pengesahan jawatan mereka. Bagi tempoh bulan Januari 2005 hingga Mei 2006, penilaian telah dibuat terhadap pengurusan kewangan di bawah kawalan 73 pegawai JUSA. Penilaian ini secara tidak langsung telah menyumbang kepada pengukuhan pengurusan kewangan Kerajaan memandangkan pegawai yang dinilai itu akan memastikan pengurusan kewangan dan pelaksanaan aktiviti di bawah jagaan mereka dibuat dengan baik.

9.3. Jabatan Audit Negara terus mempertingkatkan kerjasama dengan Unit Audit Dalam. Sungguhpun Jabatan ini mempunyai tanggungjawab yang berbeza dengan Unit ini namun ia mempunyai matlamat yang sama iaitu memastikan wujudnya akauntabiliti dan integriti dalam penggunaan wang awam serta menggalakkan pentadbiran yang cekap dan berhemat. Kerjasama ini dipertingkatkan melalui pelbagai pendekatan seperti menjalankan pengauditan terhadap sesuatu aktiviti Jabatan/Agensi yang sama tetapi di pejabat/cawangan yang berbeza supaya pengauditan yang lebih komprehensif dan menyeluruh dapat dijalankan.

9.4. Pegawai Jabatan Audit Negara telah menyertai perbincangan di peringkat pembangunan sistem berkomputer di beberapa Kementerian/Jabatan Kerajaan bagi memastikan kawalan dalaman yang mencukupi diwujudkan untuk menjamin keutuhan sistem dan integriti data. Penglibatan ini dirasai perlu memandangkan pembangunan sesuatu sistem berkomputer melibatkan perbelanjaan Kerajaan yang besar dan dengan itu sudah sewajarnya ia dilaksanakan dengan teratur dan memenuhi tujuan yang telah ditetapkan.

10. Saya ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada semua pegawai Kementerian/Jabatan/Syarikat Kerajaan yang telah memberikan kerjasama kepada pegawai saya sepanjang pengauditan dijalankan. Saya juga ingin melahirkan penghargaan dan terima kasih kepada pegawai saya yang telah berusaha gigih serta memberikan sepenuh komitmen untuk menyiapkan Laporan ini.

(TAN SRI DATO' SETIA HAJI AMBRIN BIN BUANG)
Ketua Audit Negara
Malaysia

Putrajaya
23 Jun 2006

INTISARI LAPORAN

INTISARI LAPORAN

BAHAGIAN I - PENGESAHAN TERHADAP PENYATA AKAUN AWAM KERAJAAN PERSEKUTUAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005

1. Secara keseluruhannya Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan bagi tahun berakhir 31 Disember 2005 telah menunjukkan satu gambaran yang benar dan saksama tentang kedudukan kewangan Kerajaan Persekutuan dan rekod perakaunannya juga diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

BAHAGIAN II - PENGURUSAN KEWANGAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

Prestasi Pengurusan Kewangan Secara Menyeluruh

2. Pada tahun 2005, Kerajaan telah membelanjakan RM97.74 bilion (98.3%) daripada peruntukan mengurus yang berjumlah RM99.38 bilion. Manakala daripada RM34.50 bilion peruntukan pembangunan, sejumlah RM30.53 bilion (88.5%) pula telah dibelanjakan. Kerajaan telah menerima hasil berjumlah RM106.30 bilion berbanding dengan RM99.40 bilion pada tahun 2004. Sebanyak 36 Kementerian/Jabatan mempunyai tunggakan hasil berjumlah RM11.93 bilion di mana RM6.08 bilion (51%) daripadanya telah tertunggak melebihi 3 tahun.

Pengurusan Kewangan Di Peringkat Kementerian/Jabatan Kerajaan Persekutuan

3. Sepanjang tahun 2005, Jabatan Audit Negara telah menjalankan pengauditan di 33 pejabat Kerajaan di seluruh negara yang melibatkan 8 Kementerian/Jabatan. Objektif pengauditan tersebut adalah untuk menentukan sama ada pengurusan kewangan di pejabat berkenaan telah diuruskan mengikut undang-undang dan peraturan kewangan yang berkaitan. Pengauditan tersebut mendapati pada umumnya prestasi pengurusan kewangan di pejabat yang diaudit masih perlu dipertingkatkan. Kelemahan yang dibangkitkan terutamanya mengenai kawalan pengurusan, kawalan perbelanjaan dan pengurusan aset perlu diberi perhatian dan diperbaiki dengan segera. Bagi tujuan ini, pihak pengurusan perlu memberi penyeliaan yang lebih rapi terhadap kakitangan yang terlibat dengan urusan kewangan dan memastikan latihan yang sewajarnya diberi kepada mereka.

BAHAGIAN III - PELAKSANAAN AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

KEMENTERIAN KEWANGAN

Perbendaharaan Malaysia

- *Program Pembiayaan Dana Khas*

Program Pembiayaan Dana Khas diwujudkan pada bulan Disember 2000 bertujuan melaksanakan aktiviti yang memberi manfaat kepada rakyat golongan miskin khususnya petani, usahawan kecil, nelayan, pelajar dan penduduk kampung. Aktiviti yang akan dilaksanakan tidak diperuntukkan di bawah Rancangan Pembangunan Lima Tahun Kerajaan. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, peruntukan Dana Khas berjumlah RM3.96 bilion telah dikeluarkan kepada 19 agensi pelaksana untuk menjalankan pelbagai program di mana sejumlah RM2.67 bilion daripadanya telah dibelanjakan. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- Peruntukan berjumlah RM14.69 juta untuk Projek Rawatan Perubatan Bagi Pesakit Kronik Penduduk Terengganu dan Program Membantu Mangsa Banjir di Terengganu pada tahun 2003 dan 2004 tidak dibelanjakan kerana tiada tuntutan dibuat oleh pihak yang memerlukan bantuan tersebut.
- Tiga mesin tenunan songket berkomputer bernilai RM270,000 yang ditempatkan di Pusat Pembangunan Kraf Terengganu tidak digunakan dan hanya dijadikan sebagai bahan pameran kerana ia masih memerlukan *intervention* secara manual.
- Sejumlah RM267.16 juta telah diperuntukkan untuk melaksanakan Program Penyediaan Air Bersih di Terengganu di mana RM267.03 juta telah dibelanjakan. Didapati bayaran kemajuan dan bayaran perunding/ukur tanah/pampasan bagi projek ini berjumlah RM38.85 juta belum dijelaskan kerana peruntukan tidak mencukupi.
- Pengambilan balik tanah bagi Projek Bekalan Air Hulu Terengganu belum diselesaikan sungguhpun projek telah 84% siap dan perbelanjaan berjumlah RM69.86 juta telah dilakukan.
- Di Kedah, wang dana berjumlah RM701,222 telah digunakan untuk tujuan lain seperti pembelian pakaian untuk pasukan kawat Ahli Dewan Undangan Negeri sempena Hari Kemerdekaan, bayaran membekal permaidani untuk kegunaan pejabat Menteri Besar dan peralatan penggambaran untuk krew NTV7.
- Jawatankuasa Dana Khas Pusat tidak melaburkan lebih Dana Khas untuk mendapat pulangan terbaik sungguhpun pada akhir tahun 2005, Dana Khas tersebut mempunyai baki berjumlah RM2.53 bilion.

Perbendaharaan Malaysia disyorkan supaya memastikan Dana Khas digunakan mengikut tujuan yang ditetapkan.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Perbendaharaan Malaysia

- *Pengurusan Tabung Bantuan Bencana Negara*

Tabung Bantuan Bencana Negara (Tabung Bencana) ditubuhkan pada tahun 1985 bertujuan untuk membantu mangsa bencana alam dan membiayai aktiviti atau projek pemulihan. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005, sejumlah RM105.47 juta daripada RM114.46 juta terimaan bagi Tabung ini telah dibelanjakan. Semakan Audit mendapati beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Bantuan berjumlah RM12.06 juta lewat diagihkan kepada mangsa antara 24 hingga 527 hari kerana kekurangan kakitangan dan ketiadaan garis panduan yang jelas untuk mengagihkan bantuan tersebut.
- Lebihan wang bantuan berjumlah RM6.70 juta (setakat akhir tahun 2005) masih disimpan oleh agensi pelaksana dan belum dipulangkan kepada Perbendaharaan Malaysia seperti yang disyaratkan dalam Surat Kuasa Berbelanja.
- Program pembaikan/pembinaan rumah akibat bencana tsunami di Kedah dan Pulau Pinang yang melibatkan kos berjumlah RM9.82 juta tidak diuruskan dengan teratur. Didapati kontrak tidak ditandatangani, projek lewat disiapkan dan kualiti kerja tidak memuaskan. Terdapat rumah masih mempunyai kecacatan sungguhpun kerja pembaikan telah dilaksanakan.
- Program pembaikan dan pembelian pukot, enjin dan bot bagi mangsa tsunami di Kedah dan Pulau Pinang yang melibatkan kos berjumlah RM9.84 juta tidak diuruskan dengan teratur. Peralatan untuk membaiki enjin bot yang dibekalkan tidak sama dengan yang sepatutnya dibekalkan. Peralatan tersebut tidak digunakan kerana nelayan tidak mempunyai kemahiran. Pembelian peralatan tidak disokong dengan dokumen berkaitan.

- Bengkel membaiki enjin dan bot tidak dibina sungguhpun perbelanjaan berjumlah RM32,180 telah dituntut dan dibayar. Bot baru yang dibekalkan tidak berkualiti dan terpaksa dibaiki kerana kebocoran. Pembaikan bot perlu dibuat berulang kali menyebabkan nelayan enggan mengambilnya.

Pihak Audit telah mengesyorkan supaya Perbendaharaan Malaysia mempertingkatkan pemantauannya terhadap pengurusan Tabung Bantuan Bencana Negara bagi memastikan dana tersebut digunakan secara berhemat, teratur dan selaras dengan objektif yang telah ditetapkan. Tindakan surcaj sepatutnya diambil terhadap mereka yang terlibat dengan bayaran yang tidak teratur.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Jabatan Penilaian Dan Perkhidmatan Harta

- Aktiviti Latihan Institut Penilaian Negara

Institut Penilaian Negara (INSPEN) ditubuhkan bertujuan melahirkan sumber tenaga yang berpengetahuan, berkemahiran dan profesional untuk jabatan dan industri harta tanah. Pada umumnya INSPEN telah membuat perancangan yang baik terhadap pengurusan aktiviti latihannya dan juga menunjukkan prestasi pelaksanaan aktiviti yang baik. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, INSPEN berupaya melaksanakan kursus melebihi daripada bilangan yang telah dirancang. Sejumlah RM61.49 juta (90.9%) daripada RM67.66 juta yang diluluskan telah dibelanjakan untuk aktiviti latihan. Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta telah memantau aktiviti INSPEN dengan baik. Bagaimanapun, INSPEN boleh memantapkan lagi pengurusan aktivitinya sekiranya kekosongan jawatan dapat diisi dengan segera.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Lembaga Hasil Dalam Negeri

- Pengurusan Cukai Syarikat Broker Saham

Pendapatan komisen syarikat broker saham boleh dikenakan cukai di bawah Akta Cukai Pendapatan 1967. Akta Setem 1949 pula menyatakan Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) boleh memberi kuasa kepada syarikat broker saham untuk mengenakan duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham dan membayar pungutan duti setem ini kepada LHDN selewat-lewatnya pada 15 hari bulan pada bulan yang berikutnya. LHDN telah menerima duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham berjumlah RM826.06 juta dan cukai pendapatan berjumlah RM403.83 juta dari 32 syarikat broker saham bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- Tujuh daripada 20 syarikat broker saham yang diaudit telah membayar duti setem berjumlah RM170.82 juta bagi tempoh tahun 2002 hingga bulan Mac 2005. Bagaimanapun, Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham tidak disokong dengan maklumat yang lengkap bagi membolehkan pihak LHDN mengesahkan ketepatan duti setem yang telah dipungut.
- Mengikut Akta Cukai Pendapatan 1967, peruntukan hutang ragu dan hutang lapuk boleh dibenarkan sebagai potongan bagi tujuan pengiraan pendapatan bercukai sekiranya terdapat maklumat lengkap mengenai penghutang, amaun hutang dan bukti usaha mengutip hutang dari pelanggan telah dibuat. Semakan Audit terhadap 10 syarikat broker saham mendapati 9 syarikat telah menuntut peruntukan hutang ragu dan hutang lapuk berjumlah RM218.35 juta sebagai potongan tanpa mengemukakan maklumat berkenaan.
- Mengikut peraturan LHDN, bayaran pengurusan boleh dituntut sebagai perbelanjaan jika ia disokong dengan nama dan alamat penerima, asas pembayaran dan salinan

perjanjian perkhidmatan. Semakan Audit terhadap 10 syarikat broker saham mendapati 6 syarikat telah menuntut bayaran pengurusan berjumlah RM27.42 juta bagi tujuan pengiraan cukai tanpa mengemukakan dokumen yang diperlukan untuk mengesahkan perbelanjaan yang telah dibuat.

- LHDN tidak mempunyai Pegawai Penaksir yang mencukupi untuk membuat taksiran terhadap cukai pendapatan syarikat termasuk syarikat broker saham. Ini menyebabkan LHDN tidak mempunyai keupayaan untuk menyemak dan mengesahkan ketepatan Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham.

Pihak Audit telah mengesyorkan LHDN membuat pemeriksaan terhadap rekod pengeluaran nota kontrak jual beli saham di syarikat broker saham bagi mengesahkan ketepatan bayaran duti setem dan menjalankan pemeriksaan cukai pendapatan melalui Audit Luarnya terhadap syarikat broker saham. LHDN juga perlu menyediakan garis panduan pencukaian terhadap syarikat broker saham.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Lembaga Hasil Dalam Negeri

- *Pengurusan Guaman Sivil*

Pengurusan guaman sivil terbahagi kepada 2 peringkat iaitu tindakan sebelum penghakiman dan selepas penghakiman. Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) mempunyai undang-undang dan peraturan yang mencukupi untuk mengambil tindakan guaman sivil terhadap sesuatu kes tunggakan cukai tetapi pematuhannya masih kurang memuaskan. Pada akhir tahun 2005, LHDN mempunyai tunggakan cukai berjumlah RM11.12 bilion di mana RM7.84 bilion adalah di bawah tindakan guaman sivil. Daripada jumlah ini, sebanyak 12,823 kes tunggakan cukai berjumlah RM2.61 bilion masih di peringkat penghakiman manakala 5,187 kes berjumlah RM5.24 bilion telah mendapat penghakiman tetapi bayaran cukai belum dijelaskan. Antara faktor yang melewati tindakan sebelum penghakiman adalah kerana kelewatan mendaftarkan saman di mahkamah dan surat temu janji dengan pembayar cukai tidak dapat diserahkan. Bagi tindakan selepas penghakiman pula, kelewatan menyelesaikan kes adalah disebabkan oleh Notis Kebankrapan lewat diserahkan kepada pembayar cukai dan Affidavit Penyerahan Notis Kebankrapan serta Petisyen Pemiutang lewat difailkan ke Mahkamah. Kelewatan mengambil tindakan tersebut mengakibatkan kelewatan memungut tunggakan cukai. Bagi memperbaiki kelemahan tersebut, LHDN perlu mempertingkatkan pemantauan terhadap pengurusan guaman sivil serta mewujudkan satu Jawatankuasa untuk mengenal pasti masalah yang berbangkit dan mencadangkan tindakan untuk mengatasinya.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Jabatan Kastam DiRaja Malaysia

- *Aktiviti Kastam Di Zon Perdagangan Bebas*

Zon Perdagangan Bebas diwujudkan mengikut Seksyen 3(1) Akta Zon Bebas 1990 bagi memberi kemudahan kepada aktiviti yang berorientasikan eksport. Jabatan Kastam DiRaja Malaysia (Jabatan Kastam) bertanggungjawab terhadap kawalan pergerakan barangan di pintu masuk dan keluar zon untuk memastikan barangan yang diproses di Zon Perdagangan Bebas dieksport dan jika ia dipasarkan di dalam negara, cukai yang berkaitan dikenakan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, cukai berjumlah RM17.24 bilion telah dikutip melalui Stesen Kastam di Pasir Gudang, Johor serta Pelabuhan Barat dan Utara di Selangor. Pengauditan mendapati perkara berikut :-

- Jabatan Kastam tidak mempunyai anggota yang mencukupi untuk ditempatkan di setiap pintu utama Kastam. Kekurangan anggota ini boleh menyebabkan berlakunya barangan yang masuk dan keluar dari zon tanpa pemeriksaan dan kawalan Kastam.
- Jabatan juga tidak mengambil tindakan susulan yang berterusan terhadap borang ikrar (Borang Kastam No. 8) yang tidak dikembalikan bernilai RM1.72 bilion dan yang berstatus *temporary release* berjumlah RM1.04 bilion. Ini boleh menyebabkan wujudnya unsur penyelewengan seperti barangan yang dikeluarkan daripada Zon Bebas tidak dieksport ke luar negara tetapi dijual di pasaran tempatan tanpa dikenakan cukai kastam.

KEMENTERIAN KEWANGAN

Jabatan Kastam DiRaja Malaysia

- *Aktiviti Pasca Import*

Unit Pasca Import ditubuhkan untuk menjalankan pemeriksaan terhadap akaun pengimport bagi memastikan pengimport mengikrarkan harga yang betul dan tepat. Unit ini juga menyemak borang ikrar kastam dan cukai dalaman untuk mengesan kesilapan penjenisan, pengiraan dan menyediakan profil syarikat pengimport, jenis dagangan dan harga yang diikrarkan. Pengauditan yang telah dijalankan mendapati perkara berikut :-

- Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah 482 syarikat telah diaudit oleh Unit Pasca Import yang mana kekurangan cukai berjumlah RM80.36 juta telah dapat dikesan. Daripada jumlah ini, RM46.83 juta telah dapat dikutip.
- Dalam tempoh yang sama, sejumlah 15.56 juta borang ikrar kastam dan borang cukai dalaman telah disemak oleh Unit Pasca Import di mana ia telah dapat mengesan kekurangan cukai berjumlah RM72.78 juta.
- Tunggakan cukai berjumlah RM15.03 juta tidak dapat dikutip ekoran kelewatan Jabatan Kastam membuat penilaian terhadap dagangan yang diimport.
- Kekurangan pegawai yang ketara berlaku di Unit Pasca Import Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Pulau Pinang menyebabkan Jabatan Kastam hanya dapat menjalankan pasca audit terhadap 0.7% daripada 52,000 syarikat pengimport bagi kedua-dua stesen Kastam tersebut. Kekurangan pegawai ini memberi impak yang besar dan signifikan ekoran *limitation* oleh Seksyen 17 Akta Kastam 1967 yang mengehadkan kekurangan cukai boleh dituntut dalam tempoh 3 tahun kebelakangan.

Pihak Audit telah mengesyorkan supaya Jabatan Kastam menambah bilangan anggotanya bagi membolehkan aktiviti Pasca Import dijalankan dengan lebih berkesan.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

- *Aktiviti Pelesenan Dan Penguatkuasaan Industri Padi Dan Beras*

Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani adalah bertanggungjawab terhadap aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan terhadap industri padi dan beras negara dengan menguatkuasakan Akta Kawalan Padi Dan Beras 1994 dan Peraturan Perlu (Kawalan Bekalan Beras) 1974. Segala aktiviti yang melibatkan industri ini perlu mendapat kebenaran daripada Kementerian melalui lesen dan permit yang dikeluarkan oleh Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras. Pihak yang tidak mematuhi akta dan peraturan ini akan dikenakan tindakan undang-undang seperti kenderaan dan beras yang dibawanya boleh disita. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Kementerian telah membelanjakan sejumlah RM27.61 juta peruntukan mengurus untuk kedua-dua aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga bulan Jun 2005, sebanyak 11,420 lesen telah dikeluarkan. Pengauditan mendapati perkara berikut :-

- Sungguhpun sebanyak 31,900 aktiviti penguatkuasaan telah dirancang sehingga bulan Julai 2005, namun hanya 6,662 (20.9%) aktiviti sahaja dapat dilaksanakan kerana kekurangan kakitangan. Hanya 5 hingga 16 jawatan diwujudkan di setiap negeri bagi menjalankan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan.
- Beras yang dirampas tidak disimpan dengan teratur dan bercampur dengan barang lain. Tiada bukti yang menunjukkan pemeriksaan secara berkala telah dibuat terhadap buku daftar ekshibit.
- Sehingga 31 Disember 2005, terdapat 458 kes penyiasatan dan pendakwaan tertunggak.

Bagi mempertingkatkan keberkesanan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan, adalah disyorkan Kementerian menambah bilangan jawatan yang bersesuaian dengan beban tugas, menyediakan ruangan stor yang cukup untuk barang rampasan, menyegerakan pengeluaran garis panduan untuk pengeluaran permit dan aktiviti penguatkuasaan. Pemantauan terhadap aktiviti ini juga perlu dipertingkatkan.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

Jabatan Pertanian Malaysia

- *Pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan*

Projek Pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan dilaksanakan bagi memantapkan sumbangan sektor pertanian kepada Keluaran Dalam Negara Kasar untuk mempertingkatkan bekalan makanan secara berterusan bagi mengurangkan import bahan makanan. Sejumlah RM14.39 juta telah dibelanjakan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Pengauditan mendapati beberapa kelemahan dalam pelaksanaan projek ini yang perlu diperbaiki seperti berikut :-

- Tujuh daripada 10 projek yang dilawati di Terengganu, Selangor, Perak dan Pahang masih belum mencapai sasaran pengeluaran hasil yang ditetapkan kerana kekurangan modal, ketiadaan jentera, kekurangan tenaga buruh serta serangan penyakit pada tanaman.
- Jabatan Pertanian telah mensasarkan pendapatan setiap peserta sekurang-kurangnya RM3,000 setiap bulan. Bagaimanapun, hanya 55 daripada 338 peserta berjaya mencapai sasaran yang telah ditetapkan.
- Hasil pertanian telah dipasarkan sendiri oleh peserta. Peserta tidak memasarkan hasil pertanian kepada FAMA kerana harga yang ditawarkan rendah dan bayaran lewat diterima.

Adalah disyorkan Jabatan Pertanian menyediakan kakitangan yang khusus di peringkat negeri dan daerah untuk mengurus projek ini. Peruntukan penyenggaraan infrastruktur dan kemudahan asas seperti bekalan elektrik, sistem pengairan dan jentera/peralatan pertanian perlu disediakan supaya projek dapat berjalan dengan lancar. Di samping itu, Jawatankuasa Pemandu yang diwujudkan di peringkat negeri perlu mempertingkatkan pemantauannya bagi memastikan pelaksanaan projek mencapai matlamat.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

Jabatan Perikanan Malaysia

- *Program Pengurusan Dan Pemuliharaan Penyu*

Program Pengurusan Dan Pemuliharaan Penyu di negara ini telah dilaksanakan oleh Jabatan Perikanan Malaysia untuk mengurus, memulihara dan melindungi populasi 4 spesies penyu yang ada di negara ini yang semakin pupus, menjalankan penyelidikan dan meningkatkan penglibatan

orang ramai bagi menangani masalah kepupusan penyu. Sejumlah RM1.91 juta telah dibelanjakan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Jumlah ini tidak termasuk peruntukan Kerajaan Negeri dan sumbangan daripada pihak swasta. Pada umumnya, Jabatan Perikanan mempunyai perancangan yang baik bagi menguruskan program ini. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan akibat daripada kekurangan kakitangan, peruntukan kewangan dan pemantauan. Sejumlah 2,986 penyu telah mendarat di pantai Semenanjung Malaysia pada tahun 2004 dan menurun kepada 1,676 penyu pada tahun 2005. Ini berikutan daripada pembangunan kawasan pantai sebagai pusat pelancongan, pemasangan lampu yang banyak di kawasan pantai, hakisan dan pencemaran pantai. Selain itu, antara kelemahan yang ditemui ialah :-

- Beberapa aspek pengendalian telur penyu dan pengurusan pusat pengeraman telur penyu tidak dibuat mengikut garis panduan yang diterima pakai oleh Jabatan Perikanan.
- Lapan kawasan yang dicadangkan untuk diwartakan di Terengganu dan semua kawasan pantai pendaratan dan tempat penetasan telur penyu di 4 negeri yang dilawati masih belum diwartakan dan hanya dirizabkan secara pentadbiran. Ini tidak boleh menghalang orang ramai dari mencero bohi kawasan berkenaan.
- Kekurangan peruntukan kewangan menyebabkan Jabatan tidak dapat membeli semua telur penyu yang dipungut; penambahan pekerja sambilan tidak dapat dibuat; penyeliaan di semua Pusat Pengurusan Penyu tidak dapat dijalankan serta program pendidikan dan kesedaran awam juga tidak dapat dijalankan dengan aktif.

Jabatan Perikanan perlu menjalankan kajian untuk meningkatkan pendaratan penyu dan kadar penetasan telur penyu, menyegerakan pewartaan kawasan penyu serta memantau pelaksanaan program ini dengan lebih rapi bagi memastikan pematuhan terhadap garis panduan yang ditetapkan. Jabatan juga patut menambah peruntukan kewangan dan bilangan kakitangan untuk Pusat Pengurusan Penyu.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

Jabatan Perikanan Malaysia

- *Pembinaan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi Jelebu, Negeri Sembilan*

Sejumlah RM65.51 juta telah dibelanjakan untuk membina Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi di Jelebu, Negeri Sembilan. Projek ini hanya disiapkan pada bulan Julai 2005 iaitu lewat 2 tahun daripada tarikh siap sepatutnya. Antara punca kelewatan ialah 19 Arahan Perubahan Kerja yang perlu dilaksanakan dan kekurangan peruntukan yang menyebabkan penangguhan pelaksanaan beberapa komponen projek. Kekurangan peruntukan juga menyebabkan pembinaan kolam dan empangan terpaksa ditangguhkan ke Rancangan Malaysia Ke-9. Dari segi mutu kerja, diperhatikan beberapa kerja yang telah disiapkan oleh kontraktor tidak mengikut spesifikasi kontrak dan ada yang mengalami kecacatan/kerusakan teruk. Sehubungan ini, Jabatan Kerja Raya perlu menentukan kerja pembaikan dijalankan sebelum tamat tempoh tanggungan kecacatan. Di samping itu, Kementerian Kewangan juga perlu memberi peruntukan yang mencukupi bagi membina empangan dan kolam supaya Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi di Jelebu dapat berfungsi sepenuhnya.

KEMENTERIAN PEMBANGUNAN USAHAWAN DAN KOPERASI

- *Pengurusan Program Pembelian Ruang Niaga*

Program Pembelian Ruang Niaga telah diluluskan pada bulan Disember 1998 bagi menyediakan ruang niaga untuk usahawan Bumiputera menjalankan perniagaan di kompleks membeli-belah yang strategik. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2003, Kementerian Pembangunan Usahawan

Dan Koperasi melalui agensi pelaksanaanya telah membeli 107 lot ruang niaga dengan kos RM93.44 juta. Pengauditan yang dijalankan mendapati perkara berikut :-

- Agensi pelaksana menghadapi kesukaran untuk mendapat lot ruang niaga yang strategik. Masa yang lama juga diambil untuk memproses pembelian ruang niaga iaitu antara 7 hingga 25 bulan. Ini menyebabkan tidak ada ruang niaga dibeli pada tahun 2004 dan 2005.
- Sebanyak 46 daripada 90 lot ruang niaga tidak dapat disewakan antara 1 hingga 46 bulan. Antara sebabnya ialah kesukaran mendapat usahawan Bumiputera untuk menyewa kerana menghadapi persaingan daripada *hypermarket* yang berdekatan.
- Lot ruang niaga dibeli daripada pemilik yang masih terikat dengan perjanjian penyewaan antara 4 hingga 42 bulan. Ini menyebabkan ruang niaga tersebut tidak dapat disewakan kepada usahawan Bumiputera sebaik sahaja dibeli.
- Kekurangan minat usahawan Bumiputera telah mengakibatkan ruang niaga disewakan kepada usahawan bukan Bumiputera.

Bagi memperbaiki kelemahan tersebut, pihak Audit telah mengesyorkan supaya Kementerian menetapkan tempoh masa sesuatu prosedur yang terlibat dengan pembelian dan pemilik asal ruang niaga menyelesaikan urusan dengan penyewanya sebelum pembelian dimuktamadkan. Kementerian juga perlu memastikan peniaga mengemukakan Laporan Prestasi Perniagaan mereka setiap 3 bulan seperti mana yang ditetapkan dalam perjanjian bagi tujuan pemantauan.

KEMENTERIAN KERJA RAYA MALAYSIA

Jabatan Kerja Raya

- *Projek Pembinaan Jalan Dan Penstabilan Cerun Dari Gap Ke Bukit Fraser, Raub, Pahang*

Jabatan Kerja Raya telah melantik Syarikat Pembinaan Limbongan Sdn. Bhd untuk melaksanakan projek pembinaan jalan baru ke Bukit Fraser sepanjang 9.1 km bagi tempoh bulan Mac 1994 hingga November 1996 dengan nilai kontrak RM23.88 juta. Jalan baru ini sebagai laluan naik ke Bukit Fraser dan jalan sedia ada sebagai laluan turun dari tempat tersebut. Pengauditan yang dijalankan mendapati :-

- Projek ini lewat disiapkan selama 8 bulan kerana pelbagai masalah yang dihadapi oleh kontraktor dan juga beberapa arahan perubahan kerja serta kerja menstabilkan cerun. Selepas pembinaan jalan disiapkan, masalah cerun yang tidak stabil masih berlaku kerana reka bentuk cerun dan juga kerja pemotongan cerun yang tidak dibuat dengan teratur.
- Kerajaan telah melantik Syarikat MTD Construction Sdn. Bhd. untuk melaksanakan penstabilan cerun tersebut dan sehingga bulan Januari 2006, sejumlah RM34.45 juta telah dibayar kepada syarikat berkenaan. Bagaimanapun, jalan ini yang disiapkan pada bulan Ogos 1997 hanya mula digunakan pada bulan Jun 2001 dan ditutup semula pada bulan Januari 2003 kerana berlaku runtuhan cerun yang berterusan.
- Lawatan Audit ke tapak projek pada bulan September 2005 mendapati kerja penyenggaraan jalan tidak memuaskan. Sampah sarap dan batu kerikil dalam longkang tidak dibersihkan dan rumput penahan tidak tumbuh dengan sempurna yang mana boleh melemahkan struktur cerun.

Pihak Audit mengesyorkan supaya Jabatan Kerja Raya mendapatkan pandangan daripada pakar lain yang boleh membantunya menyelesaikan masalah runtuhan cerun bagi membolehkan jalan yang telah dibina digunakan dengan selamat.

KEMENTERIAN SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI

Jabatan Kimia Malaysia

- *Pengurusan Peralatan Makmal*

Setiap tahun, Jabatan Kimia menerima lebih kurang 900,000 ekshibit untuk dianalisis. Bagi membolehkannya menjalankan analisis tersebut, Jabatan Kimia telah membeli 3,494 unit peralatan dan kelengkapan makmal yang bernilai RM67.24 juta setakat akhir tahun 2004. Pada umumnya, Jabatan Kimia telah merancang pengurusan peralatan makmal dengan memuaskan. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, ada beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Tiga peralatan makmal bernilai RM298,540 yang diperolehi secara sebut harga lewat dibekalkan antara 8 hingga 45 hari. Enam peralatan makmal bernilai RM63,388 yang diperolehi secara pembelian terus juga lewat dibekalkan antara 10 hingga 26 hari. Memandangkan tiada kontrak formal dimeterai bagi perolehan ini, Jabatan Kimia tidak dapat mengenakan denda terhadap pembekal berkenaan atas kelewatan tersebut.
- Semua pejabat cawangan negeri tidak dibekalkan salinan kontrak bagi perolehan peralatan untuk rujukan pegawai yang menerima barangan bagi mengesahkan bilangan dan spesifikasi barangan yang diterima daripada pembekal.
- Peralatan yang canggih dan sensitif kepada keadaan persekitaran tidak diletakkan di tempat yang bersih dan suhu yang bersesuaian.
- Petunjuk prestasi untuk mengukur tahap boleh guna peralatan tidak ditetapkan. Perkara ini perlu diadakan bagi memastikan peralatan dapat digunakan secara optimum.
- Sebanyak 55 peralatan makmal bernilai RM3.32 juta yang tidak ekonomi dibaiki atau usang telah lewat dilupuskan. Ini menyebabkan ruangan pejabat digunakan bagi menempatkan peralatan berkenaan.

Pihak Audit mengesyorkan supaya Jabatan Kimia mematuhi peraturan kewangan berhubung dengan perolehan dan pengurusan aset bagi memastikan perolehan, penggunaan dan penyenggaraan peralatan dibuat dengan teratur.

KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN

Dewan Bandaraya Kuala Lumpur

- *Pengurusan Tempat Letak Kereta Terkawal*

Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL) menguruskan 2 jenis tempat letak kereta iaitu *on street* dan *off street*. *On street* ialah tempat letak kereta bermeter di tepi jalan manakala *off street* ialah tempat letak kereta sama ada di dalam bangunan atau atas tapak terkawal. Mengikut rekod DBKL sehingga bulan Disember 2005, sebanyak 9,589 petak letak kereta jenis *on street* telah dikontrakkan kepada 3 operator. Bagi tempat letak kereta jenis *off street*, tapak letak kereta di dalam Bangunan Pasarama telah disewakan kepada sebuah syarikat untuk diuruskan. Manakala 11 daripada 29 tapak letak kereta terkawal telah disewakan. Pengauditan yang dijalankan mendapati perkara berikut :-

- Pelantikan operator bagi menguruskan 10 tapak letak kereta berdasarkan permohonan daripada individu sahaja. Pihak Audit tidak dapat menentukan kriteria yang digunakan untuk melantik operator kerana dokumen yang berkaitan seperti latar belakang operator, laporan *operation cost analysis* sebagai justifikasi kepada cadangan sewa bulanan dan laporan siasatan tapak tidak dikemukakan untuk pengauditan.
- Kesemua operator yang menyewa tapak letak kereta lewat membayar sewa antara 13 hingga 341 hari. Sungguhpun syarat perjanjian dengan 3 operator berkenaan

membenarkan DBKL mengenakan caj tunggakan sebanyak 10% dari jumlah sewa bulanan yang lewat dibayar, namun caj tersebut tidak dikenakan.

- Terdapat juga operator yang tidak memperbaharui polisi insurans tanggungan awam; mengenakan caj bayaran letak kereta tidak mengikut syarat perjanjian dan juga menyewakan semula tapak tersebut kepada operator swasta lain.

Pihak Audit telah mengesyorkan supaya semua pelantikan operator tempat letak kereta dibuat secara tawaran terbuka atau terhad. DBKL juga perlu memastikan surat perjanjian ditandatangani dalam tempoh 4 bulan selepas surat tawaran dikeluarkan. Bagi memastikan operator mematuhi syarat perjanjian, DBKL perlu mengadakan pemeriksaan tapak dari semasa ke semasa.

KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN

Dewan Bandaraya Kuala Lumpur

- *Pembangunan Projek Secara Penswastaan*

Sehingga akhir tahun 2004, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL) telah merancang untuk melaksanakan 63 projek pembangunan yang melibatkan tanah seluas 2,233.47 hektar secara penswastaan. Melalui konsep penswastaan ini, DBKL akan menyediakan tanah untuk dibangunkan dan kos pembangunannya dibiayai sepenuhnya oleh pemaju yang dilantik. Pulangan yang akan diperolehi oleh DBKL sama ada dalam bentuk tunai atau *in kind* adalah mengikut projek dan syarat perjanjian yang dipersetujui. Pengauditan yang dijalankan terhadap 4 projek iaitu Projek City One, Jalan Munshi Abdullah Kuala Lumpur; Projek Plaza Rakyat, Jalan Pudu; Projek Warisan Cityview, Jalan Cheras serta Projek Bandar Sri Permaisuri, Bandar Tun Razak dan Desa Sri Puteri, Salak Selatan mendapati :-

- Kesemua projek yang diaudit tidak dapat disiapkan mengikut jadual. DBKL telah menamatkan perjanjian bagi pembangunan Projek City One dan menuntut ganti rugi berjumlah RM62.47 juta daripada pemaju. Bagaimanapun, jumlah ini belum dibayar kepada DBKL.
- Pemaju Projek Plaza Rakyat perlu menyerahkan pulangan secara *in kind* seperti stesen *light rail transit*, terminal bas dan teksi, Main Plaza, *hawker centre* dan Plaza Tun Perak yang bernilai RM136.14 juta kepada DBKL sebelum akhir bulan Disember 1995. Bagaimanapun, hanya stesen *light rail transit* telah diserahkan kepada DBKL. Pulangan lain secara *in kind* yang belum diserahkan dianggarkan bernilai RM101.14 juta.
- Bagi Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri, baki nilai tanah yang perlu dibayar oleh pemaju kepada DBKL ialah RM41.10 juta. Bagaimanapun sehingga bulan Jun 2005, hanya sejumlah RM28.74 juta telah dibayar oleh pemaju. DBKL juga belum menerima *minimum guaranteed profit* berjumlah RM13.87 juta daripada pemaju tersebut.
- Projek Warisan Cityview adalah terdiri daripada 2 blok apartmen (blok F dan G) yang akan dijadikan kuarters DBKL dan bangunan komersial. Pemaju perlu menyerahkan apartmen di blok F dan blok G kepada DBKL masing-masingnya pada bulan April 2007 dan bulan Februari 2008. Pemaju telah membangunkan bangunan komersial tetapi kemajuan kerja pembinaan apartmen blok F hanya setakat 34%. Manakala pembinaan apartmen blok G masih belum dimulakan.

Pihak Audit mengesyorkan supaya pihak DBKL mempertingkatkan pemantauan untuk memastikan projek ini dapat disiapkan mengikut tempoh yang telah ditetapkan. DBKL juga perlu mengambil tindakan yang tegas bagi memastikan pemaju yang terlibat menjelaskan ganti rugi yang telah dituntutnya.

KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN

Perbadanan Labuan

- *Projek Peningkatan Infrastruktur Asas Di Kampung Air Patau-Patau 1*

Perbadanan Labuan telah memilih Kampung Air Patau-Patau 1 sebagai projek perintis Kampung Air Pelancongan di Labuan. Kampung ini meliputi seluas 23.62 ekar mengandungi 145 rumah dan penduduk seramai 1,040 orang. Peruntukan yang diluluskan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan berjumlah RM25 juta manakala perunding menganggarkan kos projek berjumlah RM27.84 juta untuk meningkatkan infrastruktur asas dan membina kemudahan pelancongan. Oleh itu, Perbadanan memutuskan melaksanakan dahulu projek peningkatan infrastruktur asas. Perbadanan telah melantik Syarikat Dr. Nik & Associates Sdn. Bhd. sebagai perunding projek secara rundingan terus bagi memberikan perkhidmatan penyediaan reka bentuk projek dan dokumen tender serta menyelia pembinaan projek. Lembaga Pengarah Perbadanan telah memilih kontraktor yang menawarkan harga kontrak dengan sejumlah RM16.43 juta. Pemilihan kontraktor berdasarkan kemampuannya daripada aspek pengalaman, kepakaran dan kewangan. Pengauditan yang dijalankan mendapati :-

- Projek ini tidak dapat disiapkan dalam tempoh yang ditetapkan kerana beberapa perubahan kerja yang diminta oleh Perbadanan dan gangguan daripada penduduk.
- Kegagalan Perbadanan dan perunding mengenal pasti keperluan sebenar penduduk dan keengganan Perbadanan mematuhi garis panduan dan cadangan oleh Jabatan Perkhidmatan Pembetungan menyebabkan timbul bantahan penduduk mengenai pejalan kaki yang kecil dan pemasangan paip pembetungan yang menghalang perjalanan bot.
- Walaupun Sijil Perakuan Siap Kerja dikeluarkan pada bulan Mac 2004 dan kos projek meningkat kepada RM19.49 juta, sistem pembetungan masih tidak boleh berfungsi.

Pihak Audit mengesyorkan Agensi Pusat memberikan peruntukan yang mencukupi bagi membiayai projek pembangunan kemudahan pelancongan supaya hasrat Kerajaan untuk menjadikan Kampung Air Patau-Patau 1 sebagai Kampung Air Pelancongan dapat dicapai.

KEMENTERIAN PELAJARAN

- *Skim Pinjaman Buku Teks*

Skim Pinjaman Buku Teks mula dilaksanakan pada tahun 1975. Melalui skim ini, buku teks akan dipinjamkan kepada murid kurang mampu di semua Sekolah Kerajaan, Sekolah Bantuan Kerajaan dan Sekolah Menengah Agama Rakyat yang berdaftar dengan Majlis/Jabatan Yayasan Agama Islam Negeri. Bagi tahun 2005, seramai 3.91 juta daripada 5.19 juta murid telah menerima pinjaman buku teks. Sejumlah RM697.30 juta telah dibelanjakan untuk melaksanakan skim ini bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Pengauditan yang dijalankan mendapati perkara berikut :-

- Secara umumnya, Kementerian telah merancang pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks dengan baik. Struktur organisasi dan prosedur yang jelas serta mekanisme pemantauan terhadap pengurusan skim ini telah pun diwujudkan.
- Dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan seperti sekolah yang memberi pinjaman buku teks kepada murid yang tidak layak dan beberapa sekolah tidak menyediakan bilik yang dilengkapi dengan kemudahan yang diperlukan untuk menyimpan baki stok buku teks.
- Sungguhpun Kementerian menetapkan rekod stok yang perlu diselenggara, namun tidak semua sekolah menyelenggarakannya. Bagi yang ada pula, didapati ada antaranya tidak menyelenggarakan rekod itu dengan lengkap dan kemas kini.

- Beberapa sekolah tidak mematuhi peraturan berhubung dengan pelupusan buku teks seperti tidak mewujudkan Jawatankuasa Lembaga Pemeriksa Pelupusan dan ada juga yang lewat mengambil tindakan pelupusan.

Bagi mempertingkatkan pengurusan skim ini, adalah disyorkan Kementerian memastikan semua Pejabat Pelajaran dan sekolah mematuhi peraturan yang ditetapkan dalam Buku Pelaksanaan dan Pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks.

KEMENTERIAN PELAJARAN

- *Pengurusan Sekolah Menengah Teknik*

Sekolah Menengah Teknik (SMT) memberi pendidikan asas dalam bidang sains dan teknologi kepada pelajar di peringkat menengah atas untuk membolehkan mereka melanjutkan pengajian dalam bidang yang berkaitan di Institusi Pengajian Tinggi. Pada tahun 2005, terdapat 90 SMT beroperasi di seluruh negara dengan enrolmen pelajar seramai 72,595 orang. Secara umumnya, Kementerian mempunyai perancangan yang baik bagi menguruskan Sekolah Menengah Teknik. Kementerian telah mewujudkan struktur pengurusan yang sesuai, prosedur kerja yang jelas, mengenal pasti sumber yang diperlukan seperti tenaga pengajar, peruntukan kewangan serta lain-lain kemudahan. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, masih ada beberapa kelemahan seperti pengambilan pelajar Sekolah Menengah Teknik tidak sebagaimana yang dirancang; kemudahan dan peralatan yang rosak tidak diperbaiki, peralatan tidak mencukupi serta tenaga pengajar tidak mengajar mengikut pengkhususan yang telah ditetapkan. Pihak Kementerian disyorkan supaya memastikan tenaga pengajar mengajar mengikut pengkhususan masing-masing dan semua kemudahan/peralatan di sekolah berada di dalam keadaan yang baik bagi mempertingkatkan keberkesanan proses pembelajaran.

KEMENTERIAN KESIHATAN

- *Aktiviti Pendaftaran Produk, Pelesenan Dan Penguatkuasaan Di Bahagian Perkhidmatan Farmasi*

Bahagian Perkhidmatan Farmasi bertanggungjawab memastikan semua produk yang terdiri daripada ubat farmaseutikal, tradisional dan kosmetik selamat dan berkesan untuk digunakan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Bahagian Perkhidmatan Farmasi telah membelanjakan RM126.48 juta untuk melaksanakan aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan di peringkat Ibu Pejabat dan negeri. Pengauditan mendapati sungguhpun Bahagian ini merancang aktivitinya dengan baik, namun dari segi pelaksanaannya terdapat beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Terdapat kelewatan memproses permohonan pendaftaran produk antara 4 hingga 309 hari. Sebanyak 3,689 permohonan pendaftaran produk yang diterima bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 masih belum diproses.
- Daftar Berasingan seperti ditetapkan oleh Peraturan Kawalan Dadah dan Kosmetik 1984 tidak diselenggara dengan lengkap.
- Kelewatan dalam memproses, memaklum atau menghantar lesen kepada pemohon.
- Mengikut garis panduan, pemeriksaan premis berlesen perlu dijalankan terhadap perniagaan farmasi sekali setahun bagi tujuan pengeluaran lesen. Terdapat sebilangan premis yang tidak pernah dibuat pemeriksaan rutin kerana Bahagian berkenaan kekurangan Pegawai Penguatkuasa.
- Barang rampasan disimpan di tempat yang kurang sesuai atau tidak selamat.
- Sehingga akhir tahun 2005, sejumlah 810 kes pendakwaan bagi tempoh tahun 2000 hingga 2005 masih belum diselesaikan kerana antara lainnya tarikh perbicaraan ditunda beberapa kali.

Bagi mempercepatkan urusan pendaftaran produk, adalah disyorkan Kementerian mewujudkan proses *pre-screening* bagi permohonan pendaftaran secara *on-line*. Ruangan stor yang mencukupi dan selamat juga perlu disediakan bagi menjamin keselamatan barangan yang dirampas.

KEMENTERIAN KESIHATAN

- *Program Latihan Kejururawatan*

Kementerian Kesihatan melaksanakan program latihan kejururawatan melalui 18 kolej kejururawatan di seluruh negara yang bertujuan untuk menghasilkan jururawat yang mencukupi bagi memenuhi keperluan hospital dan klinik Kerajaan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Kementerian telah membelanjakan RM286.30 juta bagi melaksanakan program latihan ini di semua kolej kejururawatan. Pengauditan yang dijalankan mendapati perkara berikut :-

- Seramai 5,303 pelatih telah melapor diri di kolej bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Jumlah ini merupakan 89% daripada sasaran yang ditetapkan.
- Pada tahun 2005, penempatan pelatih di kolej adalah antara 71.6% hingga 165.2% daripada kapasiti kolej.
- Secara keseluruhannya keadaan bilik kuliah yang disediakan adalah baik kecuali di Kolej Kejururawatan Melaka, Kota Kinabalu dan Pulau Pinang di mana keadaan bilik kuliahnya kurang selesa dan sempit.
- Beberapa kolej kejururawatan menghadapi masalah kekurangan peralatan klinikal atau peralatan yang ada telah usang.
- Setakat bulan Disember 2005, hanya 70% jawatan tenaga pengajar telah diisi. Ini menyebabkan nisbah pengajar dengan pelatih di 5 kolej tidak selaras dengan nisbah yang ditetapkan.

Kementerian telah disyorkan untuk mempertingkatkan promosi bagi menggalakkan lebih ramai calon berkecukupan untuk mengikuti kursus kejururawatan; mengisi kekosongan jawatan tenaga pengajar; mempercepatkan projek pembinaan kolej dan kemudahan yang telah dirancang serta menambah/menggantikan peralatan pembelajaran yang tidak mencukupi dan usang.

KEMENTERIAN KESIHATAN

- *Projek Pembangunan Hospital Baru*

Kementerian Kesihatan telah merancang untuk membangunkan 33 hospital baru dalam Rancangan Malaysia Kelapan dengan anggaran kos berjumlah RM7.52 bilion bagi menempatkan 9,231 unit katil. Pengauditan yang dijalankan mendapati :-

- Kontraktor yang dipilih secara rundingan terus untuk membina hospital ada yang tidak berdaftar dengan Pusat Khidmat Kontraktor dan Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia.
- Dokumen kontrak lewat ditandatangani, projek lewat disiapkan dan kerja pembinaan tidak berkualiti.
- Hospital *Information System* yang pada mulanya termasuk dalam pakej pembangunan hospital telah dikeluarkan daripada pakej tersebut berdasarkan surat daripada Unit Perancang Ekonomi kepada Kementerian Kewangan yang dikeluarkan pada bulan Jun 2000. Akibatnya, 9 daripada 11 kontraktor terlibat telah menuntut ganti rugi berjumlah RM123.27 juta daripada Kerajaan.

- Peralatan yang dibekalkan tidak mengikut spesifikasi kontrak. Terdapat juga kemudahan/peralatan yang telah disediakan masih belum digunakan atau tidak digunakan sepenuhnya disebabkan oleh kekurangan kakitangan/pakar untuk menggunakannya atau *Hospital Information System (HIS)* yang diperlukan belum beroperasi.

Adalah disyorkan Kementerian meningkatkan pemantauannya bagi memastikan projek dilaksanakan mengikut jadual dan spesifikasi yang ditetapkan.

KEMENTERIAN PERUMAHAN DAN KERAJAAN TEMPATAN

Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia

- *Pengurusan Kemudahan Perumahan*

Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia (Jabatan Bomba) mensasarkan penyediaan kuarters sekurang-kurangnya 90% daripada jumlah keseluruhan anggotanya menjelang akhir Rancangan Malaysia Kelapan. Sehingga bulan Disember 2005, Jabatan Bomba mempunyai 4,401 unit kuarters untuk kemudahan 39.1% daripada 11,253 anggota bomba di seluruh negara. Sebahagian besar kuarters Jabatan Bomba yang disediakan mempunyai 1 atau 2 bilik yang kebanyakannya dibina sebelum tahun 1976. Sebanyak 66.9% daripada kuarters itu didiami oleh anggota yang mempunyai ahli keluarga melebihi 4 orang. Hampir keseluruhan kuarters yang dilawati termasuk kuarters yang masih dalam tempoh tanggungan kecacatan mengalami kerosakan. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, sejumlah RM76.38 juta telah diperuntukkan oleh Jabatan Bomba untuk kerja penyenggaraan. Jabatan Pembangunan Persekutuan/Negeri juga telah memperuntukkan RM12.06 juta bagi tujuan yang sama. Sungguhpun demikian, jumlah peruntukan untuk menyenggara kuarters masih tidak mencukupi. Sehubungan ini, Agensi Pusat perlu meluluskan peruntukan yang mencukupi bagi membolehkan penyenggaraan kuarters secara pencegahan dan pembaikan dijalankan serta kuarters baru dibina khususnya di kawasan bandar.

KEMENTERIAN PERUMAHAN DAN KERAJAAN TEMPATAN

Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia

- *Pengurusan Kenderaan Dan Jentera*

Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia (Jabatan Bomba) telah membelanjakan RM390.01 juta untuk membeli 606 daripada 1,410 kenderaan dan jentera yang dirancang dan 341 kenderaan di luar perancangan. Secara keseluruhannya, Jabatan Bomba mempunyai perancangan yang baik berhubung pengurusan kenderaan dan jentera bomba. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, ada beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Bilangan jentera bomba yang diagihkan ke Balai Bomba tidak mengikut norma yang ditetapkan.
- Jabatan Bomba telah membeli 100 unit *jet ski* bernilai RM7.91 juta dan 21 set *Rapid Intervention Motorcycle* bernilai RM10.63 juta. Bagaimanapun, kedua-dua kenderaan ini tidak digunakan secara optimum kerana kekurangan anggota yang mahir untuk menggunakannya. Bagi *jet ski*, ia juga tidak digunakan sepenuhnya di beberapa Balai Bomba kerana ketiadaan kemudahan untuk menaik/ menurunkan *jet ski* tersebut.
- Kerja penyenggaraan jentera dan kenderaan tidak dapat dijalankan mengikut jadual kerana kekurangan kakitangan dan kelewatan mendapatkan alat ganti.

Pihak Audit mengesyorkan Agensi Pusat memberikan peruntukan yang mencukupi kepada Jabatan Bomba untuk membeli kenderaan seperti mana yang dirancang bagi menggantikan kenderaan yang berusia dan tidak ekonomi dibaiki. Peruntukan yang mencukupi juga perlu diberi kepada Jabatan Bomba untuk menyenggarakan kenderaan dan jenteranya secara berjadual.

KEMENTERIAN KEBUDAYAAN, KESENIAN DAN WARISAN

Jabatan Muzium Dan Antikuiti

- *Pengurusan Koleksi Artifak Dan Spesimen*

Sehingga akhir tahun 2005, Jabatan Muzium Dan Antikuiti (Jabatan Muzium) mempunyai rangkaian 12 muzium, 3 kompleks sejarah, 2 pusat penerangan dan satu bangunan istana untuk menempatkan 403,589 koleksi. Pada umumnya, Jabatan Muzium telah mewujudkan perancangan yang baik untuk menguruskan koleksi. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Daripada 537 artifak etnology yang dipilih untuk pengauditan, hanya 233 yang dapat dikenal pasti pengumpulannya dibuat secara pembelian kerana Kementerian tidak merekodkan cara perolehan bagi 304 koleksi yang lain. Asas perolehan artifak bagi kebanyakan koleksi tersebut juga tidak dapat ditentukan kerana maklumat mengenai latar belakang sejarah, jenis bahan, asal dan usia koleksi tidak dinyatakan.
- Tiada bukti yang menunjukkan pemeriksaan dijalankan terhadap koleksi sekali dalam tempoh 2 tahun seperti mana yang dikehendaki oleh Tatacara Pengurusan Stor.
- Penyimpanan koleksi tidak dibuat dengan teratur dan nombor pendaftaran tidak dilabelkan kepada koleksi. Pemeriksaan Audit terhadap 1,242 koleksi mendapati sebanyak 250 daripadanya tidak dapat dikesan.
- Sungguhpun Sistem Bersepadu Jabatan Muzium telah dibangunkan bagi membantu dalam pendaftaran serta pendokumentasian koleksi, hanya 6% data daripada keseluruhan jumlah koleksi berjaya dikemaskinikan ke dalam sistem tersebut.

Pihak Audit telah mengesyorkan supaya garis panduan yang jelas mengenai pengurusan muzium disediakan, pembelian setiap koleksi perlu mempunyai asas penentuan nilai sejarah dan ketulenannya. Maklumat berhubung dengan koleksi juga perlu disediakan dengan lengkap.

KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA

Jabatan Tenaga Manusia

- *Program Latihan Di Pusat Latihan Teknologi Tinggi*

Jabatan Tenaga Manusia melaksanakan program latihan teknologi tinggi melalui 4 Pusat Latihan Teknologi Tinggi atau *Advanced Technology Training Centre* (ADTEC) di Selangor, Melaka, Johor dan Kedah. Program ini bertujuan untuk menghasilkan tenaga kerja berkemahiran tinggi yang mencukupi bagi memenuhi keperluan industri pembuatan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Jabatan Tenaga Manusia telah membelanjakan RM81.30 juta bagi melaksanakan program latihan ini di semua ADTEC. Semakan Audit mendapati Jabatan Tenaga Manusia mempunyai perancangan yang baik bagi melaksanakan program latihan ini. Sungguhpun demikian, dari segi pelaksanaannya masih terdapat beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, penempatan pelatih di ADTEC adalah antara 58.8% hingga 94.3% daripada kapasiti pusat latihan.
- Kurang penyeliaan terhadap pelatih yang mengikuti latihan sambil bekerja. Sungguhpun peraturan menetapkan lawatan perlu dijalankan 3 kali dalam tempoh latihan pelatih, namun lawatan hanya dibuat sekali atau 2 kali sahaja.
- Beberapa peralatan pembelajaran yang dianggarkan bernilai RM5.85 juta tidak digunakan di ADTEC Melaka, Batu Pahat dan Kulim disebabkan sama ada oleh perubahan dalam kurikulum kursus atau tiada kemahiran untuk menggunakannya atau aksesori yang dibekalkan tidak lengkap.

- Penyenggaraan berjadual tidak dibuat terhadap peralatan pembelajaran menyebabkan peralatan berkenaan kerap rosak dan ini telah mengganggu pembelajaran pelatih.

Bagi mempertingkatkan prestasi ADTEC, penyeliaan terhadap pelatih semasa menjalani latihan sambil bekerja perlu dipertingkatkan serta peralatan pembelajaran yang mencukupi perlu disedia dan disenggarakan secara berjadual.

KEMENTERIAN PENERANGAN MALAYSIA

- *Aktiviti Siaran Iklan Televisyen*

Bagi memasarkan penjualan masa siaran iklan di televisyen (TV), Kementerian telah melantik Marketing Solutions Sdn. Bhd. untuk memasarkan masa siaran iklan di TV manakala agensi pengiklanan telah dilantik/ditauliahkan untuk bertindak bagi pihak pengiklan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, hasil penjualan masa siaran iklan di TV ialah RM288.70 juta. Kementerian telah membelanjakan RM53.73 juta untuk bayaran komisen kepada syarikat tersebut dan agensi pengiklanan. Pada umumnya, Kementerian Penerangan telah merancang aktiviti siaran iklan TV dengan baik. Bagaimanapun dari aspek pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Syarat perjanjian dengan Marketing Solutions Sdn. Bhd. tidak memihak kepada Kerajaan. Mengikut perjanjian tersebut, Kementerian perlu membayar komisen kepada syarikat itu sungguhpun masih belum menerima bayaran bagi siaran iklan. Sebagai contoh, hasil jualan siaran iklan berjumlah RM56.68 juta bagi tahun 2005 masih belum diterima oleh Kementerian sungguhpun Kementerian telah membayar komisen berjumlah RM2.83 juta kepada syarikat berkenaan. Perjanjian yang sama juga menetapkan Kerajaan perlu membayar komisen kepada Marketing Solutions Sdn. Bhd. walaupun pengiklan menempah masa siaran terus dengan Kementerian.
- Pentauihan agensi pengiklanan diluluskan tanpa dokumen sokongan yang lengkap manakala kadar bayaran iklan yang digunakan masih mengikut kadar lama walaupun kadar baru telah diwartakan pada tahun 1988.
- Tempahan masa siaran iklan telah melebihi jaminan bank yang diserahkan oleh agensi pengiklanan.

Kementerian hendaklah memastikan kadar bayaran iklan terkini digunakan, jaminan bank yang mencukupi diperolehi daripada agensi pengiklanan dan meningkatkan pemantauan terhadap aktiviti ini.

KEMENTERIAN PERTAHANAN MALAYSIA

- *Pengurusan Kenderaan Perisai Tempur Tentera Darat*

Tentera Darat mempunyai sejumlah 1,018 unit kenderaan perisai tempur bernilai RM1.33 bilion. Kenderaan ini berfungsi memberi bantuan tempur, membawa senjata dan anggota tentera. Pada keseluruhannya, Kementerian mempunyai perancangan yang baik terhadap pengurusan kenderaan perisai tempur. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Kerajaan telah melantik Syarikat Savunma Sistemleri A.S. secara rundingan terus untuk membekalkan 211 unit kenderaan perisai tempur jenis Adnan ACV 300 bernilai RM1.06 bilion. Didapati pembekalan 13 unit kenderaan lewat dibuat. Berdasarkan perjanjian, jumlah denda RM3.38 juta boleh dikenakan dengan kelulusan Kementerian Kewangan. Bagaimanapun, kelulusan dari Kementerian Kewangan masih belum diperolehi.

- Mengikut Perintah Am Angkatan Tentera, jangka hayat kenderaan perisai tempur berada di tahap tidak ekonomi dibaiki apabila berusia melebihi 20 tahun. Sebanyak 696 unit kenderaan perisai tempur telah berusia 24 tahun dan tahap boleh tempurnya hanya antara 19.4% hingga 79.4%.
- Kerja pembaikan yang dijalankan oleh woksyp pasukan mengambil masa antara 94 hingga 932 hari. Kelewatan ini disebabkan oleh kesukaran mendapatkan alat ganti dan kekurangan anggota di woksyp pasukan bagi membuat kerja penyenggaraan.
- Hanya sejumlah 787 daripada 1,080 jawatan yang diluluskan bagi menguruskan kenderaan perisai tempur telah diisi. Kekosongan yang ketara ialah pemandu kenderaan perisai tempur.

Pihak Audit mengesyorkan Kementerian mengambil tindakan yang sewajarnya untuk memperbaiki kenderaan perisai tempur. Bagi kenderaan yang telah melebihi usia dan tidak ekonomi untuk dibaiki, ia perlu dilupuskan dan tindakan perlu diambil bagi menggantikannya dengan yang baru. Kekosongan jawatan pemandu yang ketara juga perlu diisi dengan segera.

KEMENTERIAN PERTAHANAN MALAYSIA

- *Pengurusan Pusat Latihan Tentera Udara Di Raja Malaysia*

Tentera Udara Di Raja Malaysia (TUDM) menyediakan 13 pusat latihan untuk melatih anggotanya. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM141.99 juta telah dibelanjakan. Pengauditan yang dijalankan mendapati beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Hanya sejumlah 295 daripada 563 jawatan jurulatih yang diluluskan untuk semua pusat latihan telah diisi. Kekosongan jawatan jurulatih yang ketara berlaku di Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh, Institut Teknologi Aerospace, Alor Setar serta Institut Teknologi Senjata dan Bahan Letupan, Butterworth.
- Beberapa pusat latihan masih menggunakan bangunan lama, mengalami kekurangan bilik kuliah, dewan makan, perpustakaan, asrama dan peralatan pembelajaran.

Bagi memastikan kursus serta latihan dapat dilaksanakan dengan licin serta mencapai objektif yang ditetapkan, TUDM perlu memastikan peralatan pembelajaran dilengkapi mengikut keperluan kursus dan mengisi kekosongan jawatan jurulatih di pusat latihan.

KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI

- *Aktiviti Penguatkuasaan Bahagian Kawalan Filem*

Unit Penguatkuasa, Bahagian Kawalan Filem bertanggungjawab mengawal dan mencegah segala bentuk aktiviti pengedaran, penjualan, pembuatan, pengeluaran dan penyewaan bahan seperti filem lucah atau filem yang belum diluluskan oleh Lembaga Penapisan Filem. Pengauditan yang dijalankan mendapati beberapa perkara seperti berikut :-

- Hasil daripada 9,227 operasi yang dijalankan, sebanyak 947,961 unit barang rampasan telah dibuat.
- Garis panduan dan prosedur penguatkuasaan tidak dipatuhi sepenuhnya di mana maklumat mengenai aduan tidak dikumpul untuk disiasat. Terdapat mereka yang melakukan kesalahan tidak ditangkap dan mereka hanya dikenakan tuduhan dengan mendaftarkan kes tersebut di mahkamah.
- Barang rampasan tidak direkodkan dengan sempurna dan diletakkan di stor yang kecil serta tidak ada sistem diwujudkan untuk memudahkan pergerakan dan pengeluaran barang. Seorang pegawai khusus bagi menguruskan stor barang rampasan juga tidak diadakan.

Bahagian Kawalan Filem hendaklah mempertingkatkan pemantauannya terhadap aktiviti penguatkuasaan bagi memastikan pihak yang terlibat mematuhi garis panduan dan prosedur yang ditetapkan. Seorang kakitangan yang khusus perlu dilantik untuk menguruskan stor rampasan dan menyelenggarakan rekod yang berkaitan selaras dengan Tatacara Pengurusan Stor.

KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI

Jabatan Pendaftaran Negara

- Aktiviti Pengeluaran MyKad

Kad Pintar Pelbagaiguna Kerajaan atau MyKad berfungsi sebagai kad pengenalan, lesen memandu, kad kesihatan, pasport, *MEPSCash* dan *Touch & Go*. Kementerian telah membelanjakan sejumlah RM710.62 juta untuk melaksanakan aktiviti pengeluaran MyKad bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 di mana RM211.49 juta daripadanya telah dibelanjakan untuk kos penyenggaraan sistem. Sebanyak 15.30 juta keping MyKad telah dikeluarkan bagi tempoh tersebut. Pengauditan yang dijalankan mendapati beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Mengikut kontrak, kesemua sistem iJPN sepatutnya beroperasi sepenuhnya pada bulan Mei 2006. Bagaimanapun, hanya 3 daripada 11 komponen sistem tersebut telah siap.
- Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 29,345 permohonan MyKad tidak dapat diproses mengikut tempoh yang ditetapkan kerana maklumat tidak tepat; data pemohon diragui dan masalah perbandingan cap jari.
- Bahan mentah dan peralatan yang diperlukan untuk pengeluaran kad lewat dibekalkan oleh kontraktor berkenaan.
- Sebanyak 252,964 daripada 15.49 juta keping MyKad yang diproses dengan kos RM8.03 juta telah rosak kerana kesilapan data, imej kurang jelas, kerosakan pada cip dan kecacatan pada permukaan kad semasa pencetakan. Sebanyak 52,850 keping MyKad dengan kos RM1.68 juta telah dikembalikan oleh orang ramai kerana masalah yang sama.

Sehubungan ini, Jabatan Pendaftaran Negara patut memastikan pembangunan sistem serta bekalan bahan mentah dan peralatan dapat dilaksanakan mengikut spesifikasi dan tempoh yang ditetapkan. Denda patut dikenakan terhadap pembekal yang gagal mematuhi syarat kontrak.

KEMENTERIAN KESELAMATAN DALAM NEGERI

Polis DiRaja Malaysia

- Aktiviti Unit Udara

Unit Udara Polis memberi perkhidmatan udara dengan menggunakan 14 kapal terbang dan 10 helikopter yang dibeli antara tahun 1979 dan 1997. Pengurusan Unit Udara Polis telah menetapkan bahawa pesawat hendaklah sentiasa berada pada keadaan baik dengan kadar boleh guna (*serviceability*) pada sesuatu masa sekurang-kurangnya 70% manakala 30% lagi diperuntukkan untuk penyenggaraan dan pembaikan pesawat. Pengauditan yang dijalankan mendapati perkara berikut :-

- Penggunaan 14 kapal terbang bagi bulan Januari 2004 hingga Mac 2005 adalah antara 32.2% hingga 59.9% sahaja manakala bagi 10 helikopter adalah antara 44.7% hingga 74.6%. Antara faktor penggunaan pesawat jauh berkurangan daripada tahap yang ditetapkan adalah kerana 8 pesawat tidak mempunyai Perakuan Keselamatan Terbang; 13 pesawat dihantar untuk pembaikan melebihi 100 hari; lesen bagi 61 juruterbang telah tamat tempoh sah lakunya atau lewat diperbaharui.

- Terdapat kelewatan dalam penyenggaraan dan pembaikan pesawat kerana kekurangan jurutera dan kesukaran mendapat komponen dan alat ganti.
- Kementerian telah membeli 2 buah helikopter bernilai RM117.75 juta daripada Syarikat Airod Sdn. Bhd. Bagaimanapun, kedua-dua pesawat berkenaan tidak dapat didaftarkan sebagai *civil aircraft* dengan Jabatan Penerbangan Awam kerana ciri pembuatannya tidak memenuhi piawaian yang telah ditetapkan. Akibatnya, kedua-dua pesawat tersebut telah diserahkan kepada Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia pada bulan September 2005.
- Kementerian masih belum menerima 4 pesawat bernilai RM6 juta sungguhpun RM5.40 juta telah dibayar. Kelewatan ini boleh menjejaskan program latihan juruterbang.

Bagi membolehkan Unit Udara Polis mencapai kadar boleh guna pesawat pada tahap 70%, ia perlu memastikan setiap pesawat mempunyai Perakuan Keselamatan Terbang, juruterbang mempunyai lesen yang sah tempoh lakunya dan pembaikan/penyenggaraan pesawat dibuat dalam tempoh yang ditetapkan. Agensi Pusat patut mempertimbangkan permohonan Kementerian untuk membayar insentif kritikal kepada jurutera bagi menggalakkan mereka terus berkhidmat dengan Unit berkenaan.

BAHAGIAN IV

PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN

Mengikut Penyata Akaun Awam Tahun 2005, pada 31 Disember 2005, Kerajaan mempunyai pelaburan berjumlah RM18.43 bilion dalam 82 syarikat berbanding dengan tahun 2004 di mana ia mempunyai pelaburan berjumlah RM15.26 bilion dalam 78 syarikat. Objektif pelaburan Kerajaan Persekutuan adalah untuk mendapatkan pulangan yang munasabah; mengekalkan kepentingan Kerajaan dalam sektor strategik; dan melabur dalam sektor yang kurang mendapat sambutan daripada sektor swasta. Terdapat 40 syarikat di mana Kerajaan Persekutuan memiliki lebih daripada 50% ekuiti dengan jumlah pelaburan RM17.39 bilion. Jumlah pendapatan bagi 30 syarikat yang diaudit pada tahun 2004 adalah RM153.54 bilion. Sebanyak 20 syarikat telah memperolehi keuntungan sebelum cukai berjumlah RM62.09 bilion. Manakala 10 syarikat yang lain mengalami kerugian berjumlah RM321.26 juta. Sebanyak 25 syarikat telah membayar cukai berjumlah RM40.59 bilion bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004. Bagaimanapun, hanya 11 syarikat telah membayar dividen bagi tempoh tersebut berjumlah RM18.46 bilion.

- PERCETAKAN NASIONAL MALAYSIA BERHAD

Percetakan Nasional Malaysia Berhad (PNMB) ditubuhkan pada bulan Disember 1992 di bawah Akta Syarikat 1965 dengan modal berbayar berjumlah RM65 juta. Kerajaan Persekutuan melalui Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) memiliki 99.9% saham. Aktiviti utama PNMB adalah sebagai pencetak borang, buku dan dokumen bagi agensi Kerajaan dan sektor swasta. Melalui Perjanjian Penswastan yang ditandatangani pada akhir bulan Disember 1992 antara Kerajaan Malaysia dengan Percetakan Nasional Malaysia Berhad, PNMB telah diberikan perniagaan konsesi bagi tempoh 12 tahun berkuat kuasa dari tarikh perjanjian tersebut. Pemeriksaan Audit mendapati PNMB telah berjaya memperolehi pendapatan melebihi RM1 bilion dalam tempoh tersebut dan mula membayar dividen berjumlah RM56.60 juta bagi tempoh tahun 1995 hingga 2004 kepada Kerajaan Persekutuan. Sungguhpun PNMB telah menunjukkan prestasi kewangan yang baik, namun dari segi pengurusan ia mempunyai beberapa kelemahan seperti berikut :-

- PNMB tidak menyediakan Rancangan Korporat bagi menentukan hala tuju dan strategi syarikat dan Manual Prosedur Kerja yang lengkap/kemas kini serta tidak menetapkan norma masa tertentu untuk melaksanakan aktivitinya. Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan serta Unit Audit Dalaman juga tidak berfungsi.

- Terdapat kelewatan menyiapkan kerja percetakan akibat keupayaan mesin yang terhad. Kebanyakan mesin yang ada di cawangan PNMB telah dibeli antara tahun 1953 hingga 1998.
- Pesanan Tempatan bagi 575 perolehan bernilai RM14.33 juta tidak menetapkan tarikh barangan perlu dibekalkan.
- Setakat bulan Disember 2004, sejumlah RM44.22 juta bayaran percetakan belum dipungut di mana ada yang tertunggak sejak tahun 1993.
- Pengurusan sumber manusia tidak dibuat dengan teratur.

Kementerian Kewangan hendaklah meningkatkan pemantauannya bagi memastikan PNMB melaksanakan aktiviti selaras dengan objektif penubuhannya dan juga mematuhi kehendak pekeliling yang dikeluarkannya dari semasa ke semasa. Lembaga Pengarah PNMB pula patut menggunakan *The Green Book - Enhancing Board Effectiveness* sebagai panduan bagi melaksanakan fungsi mereka dengan lebih berkesan. PNMB perlu menyediakan *Standard Operating Prosedur* yang lebih lengkap serta membangunkan *key performance indicator* tertentu bagi membolehkannya menilai prestasi dan memperbaiki sebarang *shortfall*. PNMB juga perlu memperluaskan pemasarannya kepada sektor swasta.

- FELCRA BERHAD

Lembaga Penyatuan dan Pemulihan Tanah Persekutuan (FELCRA) telah ditubuhkan pada tahun 1966 bertujuan untuk membangunkan sektor luar bandar melalui usaha pemulihan tanah terbiar di desa tradisional. Pada 23 Mei 1997, FELCRA telah dikorporatkan dan ditukar nama kepada Felcra Berhad (Felcra). Setakat bulan Disember 2005, Kerajaan Malaysia mempunyai ekuiti dalam syarikat ini berjumlah RM500 juta. Sehingga kini, Felcra mempunyai 18 syarikat subsidiari dan satu syarikat bersekutu. Pemeriksaan Audit mendapati Felcra telah berjaya memperolehi pendapatan melebihi RM4.28 bilion bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Keuntungan Felcra pada tahun 2003 berjumlah RM39.44 juta telah meningkat kepada RM42.69 juta pada tahun 2005. Sungguhpun prestasi kewangan Felcra bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah memuaskan, namun dari segi pengurusan ia mempunyai beberapa kelemahan seperti berikut :-

- Perancangan Felcra kurang mantap kerana tidak menetapkan strategi dan pelan tindakan untuk mencapai objektifnya.
- Felcra tidak mematuhi beberapa peruntukan undang-undang berkaitan dengan Akta Kawalan Bekalan 1974 bagi pengendalian baja, Akta Kualiti Alam Sekitar 1974 bagi pelupusan sisa kilang sawit dan Akta Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan 1994 bagi kesihatan pekerja.
- Projek pembangunan infrastruktur hanya dilaksanakan setelah 1 hingga 3 tahun peruntukan geran diterima daripada Kerajaan. Hanya 217 projek bernilai RM22.19 juta daripada 449 projek bernilai RM50.85 juta yang dirancang disiapkan. Projek yang dilaksanakan juga tidak berkualiti.
- Penjualan minyak sawit mentah diuruskan oleh 3 broker atau agen yang dilantik oleh Felcra. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 693,163 tan metrik minyak sawit mentah bernilai RM952.67 juta telah diuruskan. Bagaimanapun, tidak ada perjanjian ditandatangani bagi pelantikan agen tersebut.
- Sehingga bulan Disember 2005, Felcra telah menerima pinjaman Kerajaan berjumlah RM2.14 bilion di mana bayaran balik berjumlah RM331.79 juta masih tertunggak.
- Kawalan terhadap perbelanjaan pentadbiran dan pengurusan aset adalah tidak memuaskan.

Kementerian Kewangan hendaklah meningkatkan pemantauannya bagi memastikan Felcra melaksanakan aktivitinya selaras dengan objektif penubuhannya. Lembaga Pengarah Felcra pula patut menggunakan *The Green Book - Enhancing Board Effectiveness* sebagai panduan bagi melaksanakan fungsi mereka dengan lebih berkesan. Felcra perlu mempertingkatkan pemantauan dan penyeliaan terhadap pelaksanaan projek pembangunan serta memastikan perbelanjaan dibuat secara berhemah.

- PERBADANAN NASIONAL BERHAD

Perbadanan Nasional Berhad (PERNAS) telah ditubuhkan pada bulan November 1969 dan telah diswastakan pada bulan Ogos 1996 di mana sebahagian aset dan pengurusannya telah diambil alih oleh PERNAS International Holdings Berhad (PIHB). Melalui penswastaan tersebut, PERNAS telah diberi nama singkatan baru iaitu PNS. Kerajaan Persekutuan melalui Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) memegang saham 99.43% saham dalam PNS berjumlah RM746.76 juta. PNS ditubuhkan bagi tujuan menggalak dan menambah penglibatan Bumiputera dalam bidang perniagaan dan perindustrian melalui pinjaman suntikan modal. Secara keseluruhannya, prestasi pengurusan PNS adalah kurang memuaskan sungguhpun telah beroperasi sejak tahun 1996. Semakan Audit mendapati kelemahan seperti berikut :-

- PNS tidak menyediakan rancangan korporat dan garis panduan yang lengkap berhubung dengan pengurusan kewangan, pengurusan aktiviti pelaburan dan pengurusan syarikat yang bermasalah.
- Sehingga bulan Disember 2004, sebanyak 112 syarikat telah diberi pinjaman berjumlah RM580.83 juta. Bagaimanapun, hanya 21 syarikat telah menjelaskan pinjaman mereka sepenuhnya kepada PNS. Manakala baki pinjaman berjumlah RM102.55 juta telah dihapus kira sebagai hutang lapuk dan RM 273.72 juta pula dijangka tidak dapat dipungut.
- PNS memperolehi hartanah bernilai RM569.25 juta di beberapa lokasi strategik untuk dibangunkan atau dijual kepada usahawan Bumiputera. Ada antara tanah tersebut telah mengalami rosot nilai yang tinggi dan masih belum ditukar hakmiliknya kepada PNS.
- Pemantauan pengurusan PNS terhadap aktiviti-aktivitinya adalah kurang memuaskan.

Kementerian Kewangan hendaklah meningkatkan pemantauannya bagi memastikan PNS melaksanakan aktivitinya selaras dengan objektif penubuhannya dan juga mematuhi kehendak pekeliling yang dikeluarkannya dari semasa ke semasa. Lembaga Pengarah PNS pula patut menggunakan *The Green Book - Enhancing Board Effectiveness* sebagai panduan bagi melaksanakan fungsi mereka dengan lebih berkesan. PNS patut menyediakan garis panduan yang lengkap berhubung dengan aktiviti pelaburan dan kewangannya.

- COMPOSITES TECHNOLOGY RESEARCH MALAYSIA SDN. BHD.

Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd (CTRM) ditubuhkan pada bulan November 1990 dengan objektif untuk mengembangkan bidang aero angkasa dan industri komposit. Kerajaan Persekutuan melalui Menteri Kewangan (Diperbadankan) merupakan pemegang saham terbesar CTRM berjumlah RM111.78 juta (90%). Secara keseluruhannya, CTRM berupaya membekalkan komponen pesawat seperti mana yang dikehendaki oleh pelanggannya dalam tempoh yang telah ditetapkan. Bagaimanapun dari segi pengurusan, ia mempunyai beberapa kelemahan seperti berikut :-

- CTRM telah menandatangani kontrak bernilai RM592.70 juta dengan syarikat Airbus untuk membekalkan komponen pesawat A380. Antara lainnya, syarat kontrak menetapkan CTRM perlu mengambil insurans tanggungan produk tidak kurang daripada

USD300 juta serta insurans am tanggungan perundangan pihak ketiga tidak kurang daripada £5 juta. Bagaimanapun, CTRM masih belum mengambil kedua-dua insurans tersebut.

- Sumber kewangan CTRM adalah daripada pinjaman Kerajaan Persekutuan dan swasta. Bagi tempoh tahun 1999 hingga 2003, Kerajaan telah memberi pinjaman berjumlah RM376.70 juta dan menjamin pinjaman yang dibuat oleh CTRM daripada Malayan Banking Berhad berjumlah RM64 juta. Pada akhir tahun 2004, sungguhpun CTRM dan subsidiarinya mengalami kerugian berjumlah RM2.81 juta, namun jumlah kerugian ini adalah jauh berkurangan dari tahun 2003 yang berjumlah RM61.49 juta.
- CTRM tidak mempunyai polisi dan prosedur secara bertulis berhubung dengan pengambilan, pemberhentian, urusan kenaikan pangkat/gaji dan penilaian prestasi kakitangan.
- Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan tidak diwujudkan serta jawatan tidak diisi di Unit Audit Dalam.
- Pembayaran bonus tahun 2002 berjumlah RM0.65 juta dan tahun 2003 berjumlah RM1.52 juta telah dibuat tanpa kelulusan Menteri Kewangan.
- Kawalan dalaman berhubung dengan pengurusan kewangan adalah kurang memuaskan.

Lembaga Pengarah CTRM patut menggunakan *The Green Book - Enhancing Board Effectiveness* sebagai panduan bagi melaksanakan fungsi mereka dengan lebih berkesan. CTRM juga perlu menyediakan pelan pemasaran serta pelan pengurusan risiko; mengkaji semula kedudukan syarikat subsidiari dan kepentingannya bagi CTRM serta mengurangkan kos pengeluaran dan kos pentadbiran melalui perbelanjaan berhemat.

BAHAGIAN I
PENGESAHAN PENYATA AKAUN AWAM
KERAJAAN PERSEKUTUAN
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005

BAHAGIAN I

PENGESAHAN TERHADAP PENYATA AKAUN AWAM KERAJAAN PERSEKUTUAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005

1. PENDAHULUAN

1.1. Seksyen 16(1) Akta Acara Kewangan, 1957 menghendaki Pihak Berkuasa Kewangan menyediakan Penyata Akaun Tahunan secepat mungkin selepas penutupan akaun bagi tahun berkenaan. Penyata tersebut hendaklah dikemukakan kepada Ketua Audit Negara untuk pengauditan sebelum 31 Julai tahun berikutnya seperti mana yang diperuntukkan di bawah Seksyen 9 Akta Audit, 1957. Penyata Akaun Tahunan bagi Kerajaan Persekutuan adalah dikenali sebagai Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan dan ia disediakan oleh Akauntan Negara Malaysia berasaskan perakaunan tunai ubahsuai.

1.2. Selaras dengan peruntukan undang-undang yang tersebut di atas, Akauntan Negara Malaysia telah mengemukakan Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan bagi tahun berakhir 31 Disember 2005 pada 8 Mac 2006. Penyata tersebut melaporkan semua urusan niaga kewangan bagi tahun 2005 yang berkaitan dengan sumber dan penggunaan wang awam. Penyata tersebut mengandungi Lembaran Imbangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wangtunai, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Akaun.

1.2.1. Lembaran Imbangan menunjukkan jumlah wang tunai dan pelaburan yang dipegang bagi ketiga-tiga Akaun Kumpulanwang Disatukan iaitu Akaun Hasil Disatukan, Akaun Amanah Disatukan dan Akaun Pinjaman Disatukan. Selaras dengan asas perakaunan tunai ubahsuai yang diguna pakai oleh Kerajaan Persekutuan, hanya pelaburan yang dipegang bagi maksud amanah tertentu dilaporkan dalam Lembaran Imbangan. Manakala pelaburan lain dilaporkan dalam Penyata Akaun Memorandum.

1.2.2. Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wangtunai menunjukkan sumber dan penggunaan dana bagi tahun 2005. Sumber dana adalah terdiri daripada hasil, pinjaman, terimaan modal dan terimaan lain seperti amanah dan deposit. Penggunaan dana pula adalah untuk membiayai perbelanjaan mengurus, pembangunan, modal dan bayaran balik pinjaman.

1.2.3. Penyata Akaun Memorandum adalah akaun yang menunjukkan aset dan tanggungan Kerajaan. Aset Kerajaan terdiri daripada Pinjaman Boleh Dituntut; Pelaburan; Yuran Kepada Pertubuhan Antarabangsa dan Deposit Berkanun (deposit bukan dalam bentuk wang tunai yang dipegang oleh Kerajaan mengikut keperluan akta/pentadbiran tertentu). Manakala tanggungan pula terdiri daripada Hutang Awam; Jaminan; Nota Kena Bayar; Saham Tidak Dituntut dan Akaun Depositori Pusat.

1.3. Pengauditan terhadap Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan bagi tahun berakhir 31 Disember 2005 adalah untuk memberi pendapat sama ada penyata itu menggambarkan kedudukan kewangan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan yang berkaitan telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Bagi membolehkan Ketua Audit Negara memberi pendapat yang mempunyai asas yang munasabah, pengauditan telah dirancang dan dilaksanakan mengikut prosedur kualiti MS ISO 9001:2000 yang ditetapkan bagi pengauditan Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan.

1.4. Pengauditan terhadap sistem perakaunan dan dokumen dijalankan secara berterusan sepanjang tahun 2005. Pemerhatian Audit mengenainya telah dibangkitkan dengan pihak Jabatan Akauntan Negara Malaysia dan Kementerian/Jabatan Persekutuan melalui surat pengurusan sebaik sahaja sesuatu pengauditan selesai dijalankan.

2. PENGESAHAN PENYATA AKAUN AWAM KERAJAAN PERSEKUTUAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005

Bagi mengesahkan ketepatan baki sesuatu akaun, dokumen sokongan seperti Sijil Pengesahan Baki, Senarai Baki Perseorangan dan Penyata Penyesuaian yang menjelaskan perbezaan antara baki yang ditunjukkan di Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan dengan baki yang ada di rekod Kementerian/Jabatan Persekutuan adalah diperlukan. Sehubungan ini, pihak Jabatan Akauntan Negara Malaysia telah mengemukakan dokumen sokongan berkenaan dan pengauditan yang dijalankan mendapati baki yang ditunjukkan di Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan adalah bersamaan dengan baki yang ditunjukkan di dokumen tersebut. Oleh itu, **Ketua Audit Negara berpendapat Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan pada keseluruhannya menunjukkan gambaran yang benar dan saksama tentang kedudukan kewangan Kerajaan Persekutuan bagi tahun berakhir 31 Disember 2005 dan rekod perakaunannya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Sijil Ketua Audit Negara mengenai Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan yang disertakan bersama dengan Lembaran Imbangan, Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Akaun adalah seperti di Lampiran A1 hingga A5.**

BAHAGIAN II
PENGURUSAN KEWANGAN
KERAJAAN PERSEKUTUAN

BAHAGIAN II

PENGURUSAN KEWANGAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

3. PRESTASI PENGURUSAN KEWANGAN SECARA MENYELURUH

Jabatan Audit Negara di samping mengesahkan Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan Tahun 2005, juga membuat analisis terhadap data kewangan bagi menentukan tahap prestasi kewangan Kerajaan Persekutuan. Hasil analisis yang telah dijalankan adalah seperti berikut :-

3.1. SUMBER DAN PENGGUNAAN DANA KERAJAAN PERSEKUTUAN BAGI TAHUN 2005

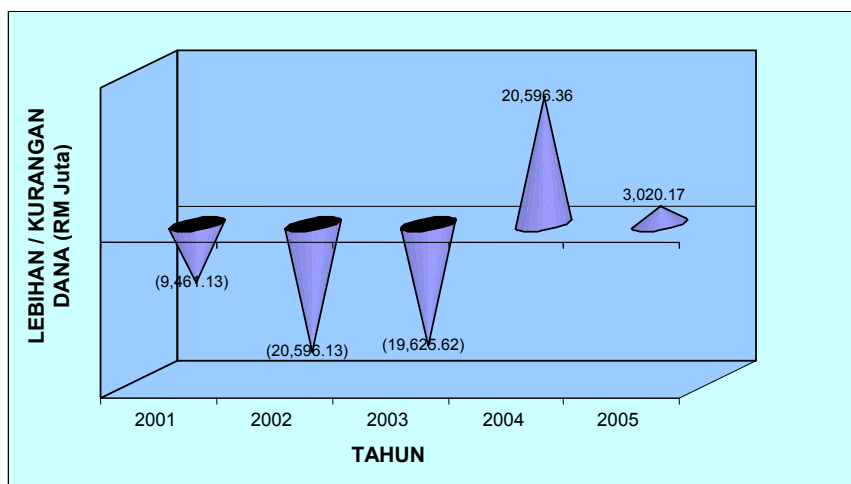
3.1.1. Bagi tahun 2005, Kerajaan Persekutuan mempunyai sumber dana berjumlah RM728.41 bilion terdiri daripada terimaan hasil, pinjaman, kumpulanwang pembangunan dan amanah/deposit. Sejumlah RM725.39 bilion daripada dana tersebut telah digunakan untuk perbelanjaan mengurus, pembangunan, modal, bayaran balik pinjaman dan amanah/deposit. Pada akhir tahun 2005, Kerajaan mempunyai lebihan dana berjumlah RM3.02 bilion. Jumlah ini adalah berkurangan sejumlah RM17.58 bilion berbanding dengan akhir tahun 2004 di mana Kerajaan mempunyai lebihan dana berjumlah RM20.60 bilion. Bagaimanapun, jumlah terimaan dan bayaran wang amanah dan deposit yang masing-masingnya berjumlah RM574.13 bilion dan RM560.96 bilion juga termasuk amaun pelarasan bagi beberapa transaksi yang tidak melibatkan aliran wang tunai. Antara contoh transaksi tersebut ialah terimaan dan pembayaran yang melibatkan Kumpulanwang Amanah Pencen dan Kumpulanwang Pinjaman Perumahan. Semua terimaan dan pembayaran yang melibatkan kedua-dua kumpulanwang ini diperakaunkan oleh bahagian yang bertanggungjawab melalui sistem perakaunan yang berasingan. Bagi memperakaunkan transaksi tersebut ke dalam Akaun Awam, pelarasan melalui jurnal dibuat setiap akhir bulan. Butiran sumber dan penggunaan dana adalah seperti di **Jadual 3.1**.

3.1.2. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, kedudukan lebihan/kurangan dana Kerajaan Persekutuan adalah seperti **Carta 3.1**. Lebihan dana menunjukkan peningkatan yang ketara pada akhir tahun 2004 berbanding dengan 3 tahun sebelumnya di mana Kerajaan mengalami kekurangan dana. Bagaimanapun, pada akhir tahun 2005 lebihan dana telah berkurang menjadi RM3.02 bilion.

JADUAL 3.1
SUMBER DAN PENGGUNAAN DANA KERAJAAN PERSEKUTUAN
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2004 DAN 2005

BUTIRAN	TAHUN		JUMLAH PENINGKATAN/ (PENURUNAN)	PERATUSAN
	2004	2005		
	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(%)
SUMBER DANA				
Hasil	99,396.78	106,304.19	6,907.41	6.9
Terimaan Pinjaman	59,097.07	44,268.43	(14,828.64)	25.1
Terimaan Kumpulanwang Pembangunan	1,874.95	3,711.50	1,836.55	98.0
Terimaan Amanah/Deposit	512,061.99	574,129.42	62,067.43	12.1
Jumlah Sumber Dana	672,430.79	728,413.54	55,982.75	8.3
PENGGUNAAN DANA				
Perbelanjaan Mengurus	91,297.65	97,743.68	6,446.03	7.1
Perbelanjaan Pembangunan	28,864.13	30,534.31	1,670.18	5.8
Perbelanjaan Modal	871.76	5,071.28	4,199.52	481.7
Bayaran Balik Pinjaman	31,905.87	31,082.63	(823.24)	2.6
Bayaran Amanah/Deposit	498,895.02	560,961.47	62,066.45	12.4
Jumlah Penggunaan Dana	651,834.43	725,393.37	73,558.94	11.3
LEBIHAN/(KEKURANGAN) DANA	20,596.36	3,020.17	(17,576.19)	85.3

CARTA 3.1
LEBIHAN / KURANGAN DANA KERAJAAN PERSEKUTUAN
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2001 HINGGA 2005

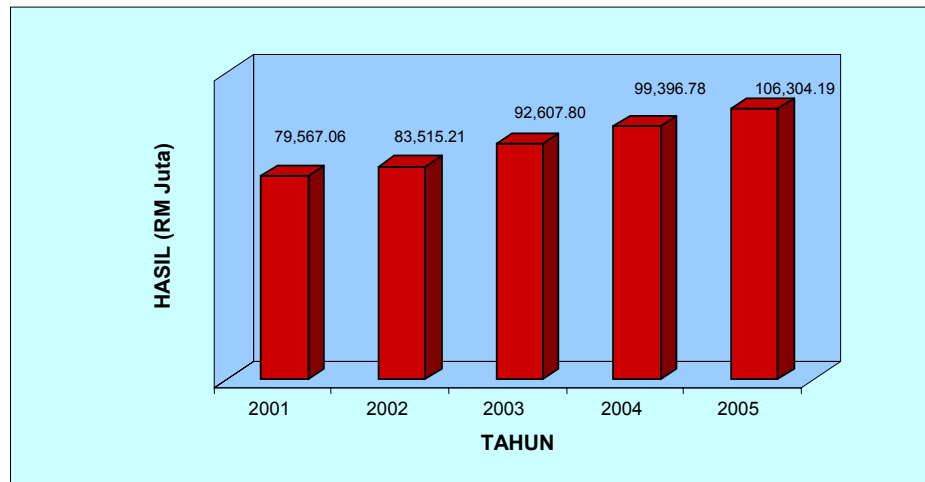

3.1.3. Sumber Dana

3.1.3.1. Terimaan Hasil

- Mengikut Penyata Akaun Awam bagi tahun berakhir 31 Disember 2005, Kerajaan Persekutuan telah menerima hasil berjumlah RM106.30 bilion berbanding dengan RM99.40 bilion pada tahun 2004. Secara keseluruhannya hasil Kerajaan Persekutuan menunjukkan peningkatan dari tahun 2001 hingga 2005 seperti yang ditunjukkan di carta berikut :-

CARTA 3.2
HASIL KERAJAAN PERSEKUTUAN
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2001 HINGGA 2005

- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati pertambahan hasil berjumlah RM6.90 bilion (6.9%) pada tahun 2005 berbanding dengan tahun 2004 antara lainnya disumbangkan oleh dividen yang diterima daripada Petroliaam Nasional Berhad (PETRONAS); cukai pendapatan syarikat; cukai pendapatan petroleum; duti eksais kenderaan penumpang; cukai jualan barang perkilangan dalam negeri serta royalti petroleum. Antara butiran hasil utama yang mencatatkan pertambahan melebihi RM500 juta adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.2
PERTAMBAHAN HASIL MELEBIHI RM500 JUTA

BUTIRAN HASIL	PUNGUTAN HASIL (Tahun)		PERTAMBAHAN (RM Juta)	PUNCA PERTAMBAHAN
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)		
Cukai Pendapatan Petroleum	11,478.80	14,566.21	3,087.41	Kenaikan Harga Purata Minyak Mentah.
Cukai Pendapatan Syarikat	24,388.45	26,380.55	1,992.10	Peningkatan Ekonomi Negara.
Hasil Dan Faedah Dari Pelaburan	9,100.00	11,000.00	1,900.00	Dividen Diterima Daripada PETRONAS.
Duti Eksais - Kenderaan Penumpang	4,224.16	5,776.75	1,552.59	Pertambahan Permintaan Kenderaan Penumpang Pemasangan Dalam Negeri.
Royalti Petroleum	2,497.57	3,293.22	795.65	Peningkatan Pendapatan Daripada Carigali Minyak Dan Gas Di Kawasan Bertindih Malaysia-Thailand.
Cukai Jualan Barang Perkilangan Dalam Negeri	4,438.69	5,017.05	578.36	Tindakan Jabatan Kastam Mengesan Pengilang Barangan Bercukai Jualan.

3.1.3.2. Terimaan Pinjaman

- a. Sumber dana Kerajaan yang lain ialah pinjaman dalam negeri dan luar negeri. Pada tahun 2005, Kerajaan telah membuat pelbagai pinjaman berjumlah RM44.27 bilion berbanding dengan tahun 2004 yang berjumlah RM59.10 bilion. Pinjaman dalam negeri adalah terdiri daripada Bil Perbendaharaan, Terbitan Pelaburan Kerajaan, Sekuriti Kerajaan Malaysia dan pinjaman lain daripada institusi kewangan. Manakala pinjaman luar negeri adalah terdiri daripada pinjaman pasaran dan projek. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.3
PENERIMAAN PINJAMAN DALAM DAN LUAR NEGERI
PADA TAHUN 2004 DAN 2005

JENIS PINJAMAN	TAHUN		PERTAMBAHAN/ (PENGURANGAN)	
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	(RM Juta)	%
DALAM NEGERI				
Bil Perbendaharaan	7,111.24	6,417.60	(693.64)	9.8
Terbitan Pelaburan Kerajaan	4,100.00	4,000.00	(100.00)	2.4
Sekuriti Kerajaan Malaysia	41,750.00	27,500.00	(14,250.00)	34.1
Pinjaman Lain	5,000.00	5,700.00	700.00	14.0
Jumlah Pinjaman Dalam Negeri	57,961.24	43,617.60	(14,343.64)	24.7
LUAR NEGERI				
Pinjaman Pasaran/Projek	1,135.83	650.83	(485.00)	42.7
Jumlah Pinjaman Luar Negeri	1,135.83	650.83	(485.00)	42.7
JUMLAH TERIMAAN PINJAMAN	59,097.07	44,268.43	(14,828.64)	25.1

- b. Terimaan pinjaman baru pada tahun 2005 menyebabkan baki hutang awam pada akhir tahun 2005 meningkat sejumlah RM12.05 bilion. Kedudukan baki hutang awam pada akhir tahun 2001 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.4
BAKI HUTANG AWAM KERAJAAN PERSEKUTUAN
PADA AKHIR TAHUN 2001 HINGGA 2005

TAHUN	HUTANG DALAM NEGERI	HUTANG LUAR NEGERI	JUMLAH HUTANG	PENINGKATAN
	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)	(RM Juta)
2001	121,396.43	24,328.20	145,724.63	20,099.46
2002	128,680.48	36,282.83	164,963.31	19,238.68
2003	154,582.13	34,184.54	188,766.67	23,803.36
2004	185,079.95	31,543.72	216,623.67	27,857.00
2005	201,758.17	26,912.09	228,670.26	12,046.59

3.1.3.3. Terimaan Kumpulanwang Pembangunan

Selain daripada hasil yang dipungut dan pinjaman, terimaan kumpulanwang pembangunan yang terdiri daripada bayaran balik pinjaman oleh Agensi Kerajaan, jualan aset modal dan pelbagai terimaan adalah juga merupakan sumber dana Kerajaan Persekutuan bagi tahun 2005. Jumlah terimaan daripada sumber ini ialah RM3.71 bilion berbanding dengan tahun 2004 yang berjumlah RM1.87 bilion. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.5
TERIMAAN KUMPULANWANG PEMBANGUNAN
KEDUDUKAN PADA TAHUN 2004 DAN 2005

TERIMAAN	TAHUN		PENINGKATAN/(PENURUNAN)	
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	(RM Juta)	%
Bayaran Balik Pinjaman	1,345.71	3,250.25	1,904.54	141.5
Jualan Aset Modal	0.01	0.02	0.01	100.0
Pelbagai Terimaan	529.23	461.23	(68.00)	12.8
JUMLAH	1,874.95	3,711.50	1,836.55	98.0

3.1.3.4. Terimaan Wang Amanah Dan Deposit

Sumber dana Kerajaan yang lain ialah terimaan wang amanah dan deposit. Pada tahun 2005, jumlah terimaan daripada sumber ini termasuk amaun pelarasan bagi beberapa transaksi yang tidak melibatkan aliran wang tunai ialah RM574.13 bilion berbanding dengan tahun 2004 yang berjumlah RM512.06 bilion. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.6
TERIMAAN WANG AMANAH DAN DEPOSIT
KEDUDUKAN PADA TAHUN 2004 DAN 2005

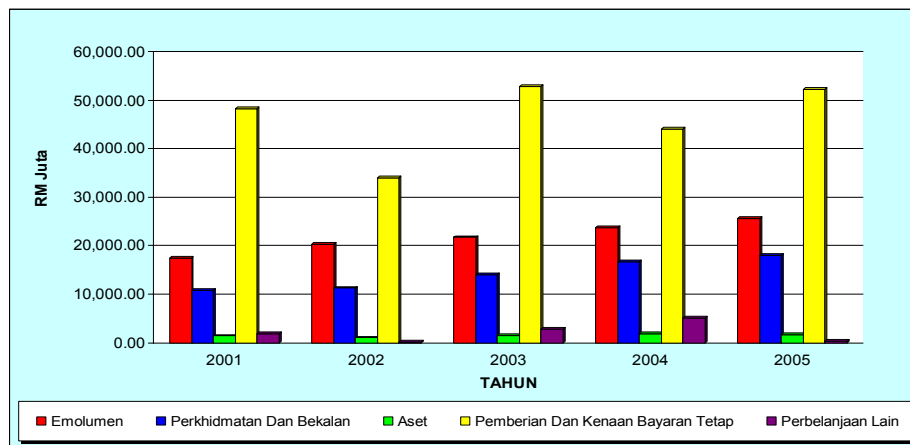
TERIMAAN	TAHUN		PENINGKATAN	
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	(RM Juta)	%
Kumpulanwang/Akaun Amanah	503,293.65	561,951.30	58,657.65	11.7
Kumpulanwang Pinjaman Perumahan	6,135.96	8,501.85	2,365.89	38.6
Deposit	2,632.38	3,676.27	1,043.89	39.7
JUMLAH	512,061.99	574,129.42	62,067.43	12.1

3.1.4. Penggunaan Dana

3.1.4.1. Perbelanjaan Mengurus

- a. Peruntukan asal yang diluluskan untuk perbelanjaan mengurus bagi tahun 2005 ialah RM89.14 bilion. Peruntukan ini telah ditambah dengan sejumlah RM10.24 bilion menjadikan peruntukan muktamad bagi tahun 2005 berjumlah RM99.38 bilion. Daripada jumlah ini, RM97.74 bilion (98.3%) telah dibelanjakan bagi perbelanjaan emolumen berjumlah RM25.59 bilion, perkhidmatan dan bekalan berjumlah RM17.98 bilion, perolehan aset berjumlah RM1.60 bilion, pemberian dan kenaan bayaran tetap berjumlah RM52.23 bilion serta perbelanjaan lain berjumlah RM0.34 bilion. Kedudukan perbelanjaan mengurus bagi tahun 2005 berbanding dengan 4 tahun sebelumnya adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 3.3
KEDUDUKAN PERBELANJAAN MENGURUS
BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2005

- b. Mengikut peraturan kewangan, sesuatu perbelanjaan hanya boleh dilakukan sekiranya ia mempunyai peruntukan yang mencukupi. Semakan Audit mendapati peraturan ini tidak dipatuhi sepenuhnya. Ada beberapa Kementerian/Jabatan Persekutuan telah berbelanja tanpa peruntukan atau berbelanja melebihi peruntukan. Di samping itu, semakan Audit juga mendapati beberapa Kementerian/Jabatan Persekutuan tidak membelanjakan langsung peruntukan/tambahan peruntukan yang diluluskan atau peruntukan dibelanjakan kurang daripada 50%. Ini menunjukkan ada kelemahan dari segi perancangan dan pemantauan perbelanjaan. Kedudukan pengurusan perbelanjaan mengurus bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.7
KEDUDUKAN PENGURUSAN PERBELANJAAN MENGURUS

PERKARA	TAHUN		
	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)
Mengikut Peraturan	65,893.43	88,283.55	94,783.51
Perbelanjaan Melebihi Peruntukan	4,687.83	2,572.12	2,608.80
Peruntukan Dibelanja Kurang Daripada 50%	2,758.80	208.86	115.85
Tambahan Peruntukan Tidak Dibelanjakan	1,355.67	166.11	115.61
Peruntukan Tidak Dibelanjakan	504.74	1.17	99.46
Perbelanjaan Tanpa Peruntukan	23.11	65.79	20.45
JUMLAH	75,223.58	91,297.60	97,743.68

- c. Analisis Audit telah dijalankan terhadap perbelanjaan mengurus pada tahun 2005 dan mendapati 641 kes kelemahan pengurusan perbelanjaan melibatkan beberapa Kementerian/Jabatan Persekutuan seperti di **Jadual 3.8** dan hasil analisis terhadap perbelanjaan tersebut adalah seperti di butiran i hingga v.

JADUAL 3.8
KELEMAHAN PENGURUSAN PERBELANJAAN MENGURUS PADA TAHUN 2005

PERBELANJAAN MENGURUS	BILANGAN KEMENTERIAN/ JABATAN TERLIBAT	BILANGAN KES	JUMLAH (RM Juta)
TIDAK MENGIKUT PERATURAN			
Perbelanjaan Tanpa Peruntukan	7	11	20.45
Perbelanjaan Melebihi Peruntukan	32	276	2,608.80
ADA KELEMAHAN DARI SEGI PERANCANGAN DAN PEMANTAUAN			
Peruntukan Tidak Dibelanjakan	27	111	99.46
Peruntukan Dibelanjakan Kurang Daripada 50%	27	146	115.85
Tambahan Peruntukan Tidak Dibelanjakan	28	97	115.61
JUMLAH		641	2,960.17

- i. Semakan Audit mendapati 11 kes perbelanjaan tanpa peruntukan berlaku di 7 Kementerian/Jabatan Persekutuan melibatkan perbelanjaan berjumlah RM20.45 juta seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.9
PERBELANJAAN TANPA PERUNTUKAN

KEMENTERIAN/JABATAN	BILANGAN KES	PERUNTUKAN ASAL (RM Juta)	VIREMEN (RM Juta)	JUMLAH PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)
Kementerian Kebudayaan, Kesenian & Warisan	1	0.00	0.00	0.00	19.24
Kementerian Penerangan	3	3.10	(3.10)	0.00	0.85
Kementerian Kesihatan	2	0.00	0.00	0.00	0.16
Kementerian/Jabatan Lain	5	0.00	0.00	0.00	0.20
JUMLAH	11	3.10	(3.10)	0.00	20.45

- ii. Sebanyak 276 kes perbelanjaan melebihi peruntukan berjumlah RM2.61 bilion telah berlaku di 32 Kementerian/Jabatan Persekutuan bagi bayaran emolumen dan bekalan serta perkhidmatan. Memandangkan perbelanjaan melebihi peruntukan sebahagian besarnya adalah untuk emolumen dan ia berlaku setiap tahun, Perbendaharaan Malaysia sepatutnya mengarahkan supaya setiap Kementerian/Jabatan Persekutuan menyediakan peruntukan yang mencukupi untuk tujuan tersebut. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 3.10
PERBELANJAAN MELEBIHI PERUNTUKAN**

KEMENTERIAN/JABATAN	BILANGAN KES	JUMLAH PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)	LEBIH BELANJA (RM Juta)
Kementerian Pelajaran	17	10,278.16	11,197.44	919.28
Kementerian Pertahanan	9	2,368.23	2,997.29	629.06
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	13	2,274.19	2,770.56	496.37
Kementerian Kesihatan	53	4,271.86	4,626.51	354.65
Kementerian Kemajuan Luar Bandar & Wilayah	15	247.66	289.68	42.02
Perbendaharaan Malaysia	9	587.44	621.06	33.62
Kementerian Pengajian Tinggi	7	1,664.26	1,697.78	33.52
Kementerian/Jabatan Lain	153	2,253.73	2,354.01	100.28
JUMLAH	276	23,945.53	26,554.33	2,608.80

- iii. Peruntukan berjumlah RM99.46 juta yang diluluskan bagi 27 Kementerian/Jabatan Persekutuan untuk 111 kes tidak dibelanjakan langsung. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 3.11
PERUNTUKAN TIDAK DIBELANJAKAN**

KEMENTERIAN/JABATAN	BILANGAN KES	PERUNTUKAN TIDAK DIBELANJAKAN (RM Juta)
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	6	86.77
Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri	1	2.81
Perbendaharaan Malaysia	22	4.64
Kementerian/Jabatan Lain	82	5.24
JUMLAH	111	99.46

- iv. Sebanyak 27 Kementerian/Jabatan Persekutuan membelanjakan kurang daripada 50% daripada peruntukan diterima yang melibatkan 146 kes. Secara keseluruhannya, hanya sejumlah RM115.85 juta (18.0%) dibelanjakan daripada RM643.95 juta yang diterima. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 3.12
PERUNTUKAN DIBELANJA KURANG DARIPADA 50%**

KEMENTERIAN/JABATAN	BILANGAN KES	JUMLAH PERUNTUKAN (RM Juta)	JUMLAH PERBELANJAAN (RM Juta)	PERBELANJAAN BERBANDING PERUNTUKAN (%)
Perbendaharaan Malaysia	14	506.65	64.51	12.7
Kementerian Perumahan & Kerajaan Tempatan	15	21.26	8.90	41.9
Kementerian Pengajian Tinggi	6	31.03	12.40	40.0
Kementerian/Jabatan Lain	111	85.01	30.04	35.3
JUMLAH	146	643.95	115.85	18.0

- v. Sebanyak 28 Kementerian/Jabatan Persekutuan telah memohon pendahuluan daripada Kumpulanwang Luar Jangka, peruntukan tambahan dan *viremen* berjumlah RM115.61 juta untuk menampung perbelanjaan bagi 97 kes. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati tambahan peruntukan yang diluluskan itu tidak dibelanjakan langsung malahan peruntukan asal juga masih mempunyai baki berjumlah RM224.07 juta. Keadaan ini boleh dielakkan sekiranya Kementerian/Jabatan Persekutuan berkenaan memantau peruntukannya dengan baik. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.13
TAMBAHAN PERUNTUKAN TIDAK DIBELANJAKAN

KEMENTERIAN/ JABATAN	BILANGAN KES	PERUNTUKAN ASAL (RM Juta)	PERUNTUKAN TAMBAHAN + PERUNTUKAN LUAR JANGKA + VIREMEN (RM Juta)	PERUNTUKAN MUKTAMAD (RM Juta)	BELANJA SEBENAR (RM Juta)	PERUNTUKAN ASAL TIDAK DIBELANJA (RM Juta)
Kementerian Pelajaran	7	425.92	54.63	480.55	302.71	123.21
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	5	103.32	20.38	123.70	87.87	15.45
Kementerian Pengajian Tinggi	3	613.96	6.48	620.44	586.80	27.16
Kementerian/Jabatan Lain	82	1,379.01	34.12	1,413.13	1,320.76	58.25
JUMLAH	97	2,522.21	115.61	2,637.82	2,298.14	224.07

- d. Terdapat 7 Kementerian/Jabatan Persekutuan telah berbelanja melebihi peruntukan keseluruhan yang diluluskan untuk Kementerian/Jabatan Persekutuan tersebut. Bagaimanapun bagi Kementerian/Jabatan Persekutuan yang lain, sungguhpun ia telah berbelanja lebih atau tanpa peruntukan bagi sesuatu maksud (objek am), peruntukan keseluruhan Kementerian/Jabatan Persekutuan berkenaan sebenarnya masih mempunyai baki. Malahan ada peruntukan bagi sesuatu maksud itu langsung tidak dibelanjakan. Keadaan ini berlaku kerana Kementerian/Jabatan berkenaan tidak memantau peruntukan kewangan dan penggunaannya dengan rapi.
- e. Pada tahun 2005, sejumlah RM2.89 bilion diperuntukkan bagi pemberian penyediaan kemudahan asas kecil di bawah Perkhidmatan Am Perbendaharaan Malaysia. Semakan Audit mendapati sejumlah RM1.49 bilion (51.5%) daripada peruntukan tersebut telah dipindah kepada peruntukan lain untuk tujuan seperti bayaran kerja penyenggaraan di Cyberjaya; bayaran subsidi Bank Pembangunan Dan Infrastruktur Malaysia Berhad; hapus kira pinjaman dan bayaran perkhidmatan penyelidikan khas.
- f. Semakan Audit selanjutnya mendapati sebahagian besar daripada perbelanjaan berjumlah RM1.27 bilion yang ditunjukkan di bawah pemberian penyediaan kemudahan asas kecil adalah tidak berkaitan dengan program tersebut. Sebaliknya ia merupakan bayaran kepada beberapa agensi atau syarikat untuk pelbagai tujuan. Berikut diberikan beberapa contoh perbelanjaan yang tidak berkaitan berdasarkan kepada rekod yang ada di Perbendaharaan Malaysia :-

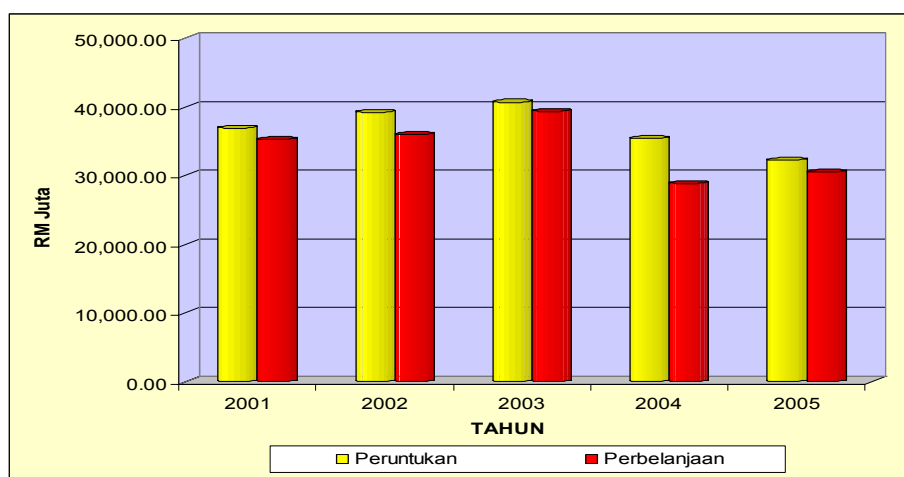
JADUAL 3.14
PERBELANJAAN YANG TIDAK BERKAITAN DENGAN PROGRAM
PEMBERIAN PENYEDIAAN KEMUDAHAN ASAS KECIL

PENERIMA	PERBELANJAAN (RM Juta)	PERIHAL
Credit Guarantee Corporation Malaysia Berhad	30.00	Dana Jaminan Bagi Skim Prosper.
SMIDEC	40.00	Projek Perusahaan Kecil & Sederhana 2005.
PETRONAS Dagangan Bhd.	419.04	Subsidi Barangan Petroleum.
Bank Simpanan Nasional	250.00	Pengembalian Rizab.
Jabatan Akauntan Negara Malaysia	15.00	Pendahuluan Untuk Negeri Kelantan.
Lembaga Pembangunan Langkawi	28.88	Kerja Baikpulih Telaga Harbour Pantai Kok Akibat Bencana Tsunami Dan Peruntukan Tambahan Premium Tanah.
Universiti Sains Malaysia	12.70	Penubuhan Konsortium Microelektronik Malaysia.
RAPID KL	25.00	Suntikan Modal.
Prokhas Sdn. Bhd.	5.00	Peningkatan Modal.

3.1.4.2. Perbelanjaan Pembangunan

- a. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan yang meliputi tempoh tahun 2001 hingga 2005, sejumlah RM174.44 bilion telah diperuntukkan untuk membiayai 1,131 program dan projek Kementerian/Jabatan Persekutuan. Sehingga akhir tahun 2005, Kementerian/Jabatan Persekutuan telah membelanjakan sejumlah RM169.96 bilion (97.4%) daripada jumlah keseluruhan peruntukan pembangunan tersebut. Kedudukan peruntukan dan perbelanjaan pembangunan bagi tahun 2005 berbanding dengan 4 tahun sebelumnya adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 3.4
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2005

- b. Sejumlah RM34.50 bilion peruntukan pembangunan telah diluluskan pada tahun 2005. Bagaimanapun, Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan Tahun 2005 hanya menunjukkan peruntukan pembangunan berjumlah RM32.24 bilion. Ini adalah kerana peruntukan tambahan berjumlah RM2.26 bilion hanya diluluskan selepas penutupan Akaun tersebut. Semakan Audit selanjutnya mendapati sejumlah RM30.53 bilion (88.5%) daripada RM34.50 bilion yang diluluskan telah dibelanjakan.

- c. Analisis Audit terhadap perbelanjaan pembangunan pada tahun 2005 melibatkan 29 Kementerian/Jabatan Persekutuan mendapati peraturan kewangan yang berkaitan tidak dipatuhi sepenuhnya di mana perbelanjaan telah dibuat tanpa atau melebihi peruntukan. Adalah juga didapati berlaku kelemahan dari segi perancangan dan pemantauan perbelanjaan di mana peruntukan/tambahan peruntukan yang diluluskan tidak dibelanjakan atau peruntukan dibelanja kurang daripada 50%. Kedudukan pengurusan perbelanjaan pembangunan pada tahun 2005 adalah seperti di **Jadual 3.15** dan hasil analisis terhadap perbelanjaan tersebut adalah seperti di butiran i hingga viii.

JADUAL 3.15
KELEMAHAN PENGURUSAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN
PADA TAHUN 2005

PERBELANJAAN PEMBANGUNAN	BILANGAN KEMENTERIAN/JABATAN TERLIBAT	BILANGAN PROJEK TERLIBAT	JUMLAH (RM Juta)
TIDAK MENGIKUT PERATURAN			
Perbelanjaan Tanpa Peruntukan	1	1	0.99
Perbelanjaan Melebihi Peruntukan	15	32	2,774.07
ADA KELEMAHAN DARI SEGI PERANCANGAN DAN PEMANTAUAN			
Peruntukan Tidak Dibelanjakan	13	24	165.33
Peruntukan Dibelanjakan Kurang Daripada 50%	21	94	1,374.91
Pindah Peruntukan Tidak Dibelanjakan	14	26	39.21
Tambahan Peruntukan Tidak Dibelanjakan	1	1	0.40

- i. Sejumlah RM0.99 juta yang dibelanjakan oleh Kementerian Kesihatan untuk projek kemudahan hospital tidak dicajkan ke peruntukan projek ubah suai dan naik taraf hospital kerana kesilapan kunci masuk maklumat oleh 3 Pusat Tanggungjawab. Kesilapan ini telah menyebabkan berlakunya perbelanjaan tanpa peruntukan. Pelarasan tidak dapat dibuat kerana Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan Tahun 2005 telah ditutup.
- ii. Sebanyak 15 Kementerian/Jabatan Persekutuan telah berbelanja melebihi peruntukan berjumlah RM2.77 bilion untuk membiayai 32 projek. Antara sebab berlakunya perkara tersebut adalah kerana perubahan skop kerja, peruntukan untuk perolehan peralatan/ infrastruktur tidak mencukupi atau kenaikan pertukaran nilai matawang asing. Selain itu, arahan pihak Perbendaharaan Malaysia supaya Kementerian/Jabatan Persekutuan menyelesaikan bil tertunggak dengan segera juga turut menyumbang kepada pertambahan perbelanjaan ini. Sejumlah RM2.75 bilion (99.3%) daripada RM2.77 bilion perbelanjaan tersebut adalah melibatkan 5 Kementerian untuk membiayai 13 projek. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.16
PERBELANJAAN MELEBIHI PERUNTUKAN
KEDUDUKAN PADA TAHUN 2005

KEMENTERIAN/JABATAN	BILANGAN PROJEK	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	LEBIH BELANJA (RM Juta)
Perbendaharaan Malaysia	3	7.00	2,302.00	2,295.00
Kementerian Pertahanan	3	2,505.72	2,918.00	412.28
Kementerian Wilayah Persekutuan	1	216.00	239.04	23.04
Kementerian Pengajian Tinggi	3	364.77	374.98	10.21
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	3	77.33	86.96	9.63
JUMLAH KECIL	13	3,170.82	5,920.98	2,750.16
Kementerian/Jabatan Lain	19	1,080.19	1,104.10	23.91
JUMLAH BESAR	32	4,251.01	7,025.08	2,774.07

- iii. Tiga belas Kementerian/Jabatan Persekutuan telah memohon peruntukan berjumlah RM165.33 juta untuk membiayai 24 projek tetapi tiada sebarang perbelanjaan dibuat disebabkan Kerajaan telah mengambil keputusan untuk menangguhkan projek tersebut. Kementerian/Jabatan Persekutuan dan bilangan projek yang terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.17
PERUNTUKAN TIDAK DIBELANJAKAN

KEMENTERIAN/JABATAN	BILANGAN PROJEK	PERUNTUKAN TIDAK DIBELANJAKAN (RM Juta)
Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi	2	55.56
Jabatan Perdana Menteri	4	54.23
Kementerian Pelancongan	1	25.33
JUMLAH KECIL	7	135.12
Kementerian/Jabatan Lain	17	30.21
JUMLAH BESAR	24	165.33

- iv. Peruntukan yang diluluskan pada tahun 2005 bagi 94 projek yang dilaksanakan oleh 21 Kementerian/Jabatan Persekutuan dibelanjakan kurang daripada 50%. Perkara ini berlaku antara lainnya berpunca daripada kelewatan pelaksanaan projek, tiada kelulusan penyelarasan akhir harga kontrak atau bayaran kurang daripada anggaran keperluan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.18
PERUNTUKAN DIBELANJA KURANG DARIPADA 50%

PERBELANJAAN (%)	BILANGAN KEMENTERIAN / JABATAN TERLIBAT	BILANGAN PROJEK TERLIBAT	JUMLAH PERUNTUKAN TIDAK DIBELANJAKAN (RM Juta)
Kurang Daripada 10%	8	14	141.48
10% Hingga 20%	14	16	78.91
21% Hingga 30%	10	13	96.10
31% Hingga 40%	14	22	735.59
41% Hingga 50%	12	29	322.83
JUMLAH		94	1,374.91

- v. Empat belas Kementerian/Jabatan Persekutuan yang menerima pindah peruntukan berjumlah RM39.21 juta untuk 26 projek tidak membelanjakannya langsung. Perbelanjaan sebenar adalah kurang daripada peruntukan asal yang diluluskan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.19
PINDAH PERUNTUKAN TIDAK DIBELANJAKAN

KEMENTERIAN/JABATAN	BIL. PROJEK	PERUNTUKAN ASAL (RM Juta)	PINDAH PERUNTUKAN (RM Juta)	PERUNTUKAN MUKTAMAD (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)
Jabatan Perdana Menteri	4	23.88	8.17	32.05	11.75
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi	1	32.87	4.20	37.07	27.91
Kementerian Pelancongan	2	54.77	4.48	59.25	11.15
Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan	5	22.60	5.81	28.41	19.19
Kementerian/Jabatan Lain	14	45.14	16.55	61.69	37.78
JUMLAH	26	179.26	39.21	218.47	107.78

- vi. Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar telah diluluskan tambahan peruntukan berjumlah RM0.40 juta melalui peruntukan pendahuluan luar jangka bagi melaksanakan satu projek. Bagaimanapun, jumlah tersebut tidak dibelanjakan langsung malah peruntukan asal masih mempunyai baki.
- vii. Perbendaharaan Malaysia melalui Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 1 Tahun 2004 telah memaklumkan kepada semua Kementerian/Jabatan Persekutuan bahawa perbelanjaan sesuatu projek tidak boleh melebihi anggaran kos projek yang diluluskan oleh Perbendaharaan Malaysia atau siling projek yang diluluskan oleh Unit Perancang Ekonomi (UPE). Bagaimanapun, perbelanjaan bagi 265 projek yang dilaksanakan oleh 28 Kementerian/Jabatan Persekutuan telah melebihi anggaran kos projek berkenaan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan dengan sejumlah RM8.65 bilion. Sebanyak 70 daripada 265 projek tersebut telah juga dibelanja melebihi siling projek dengan sejumlah RM3.71 bilion. Butirannya adalah seperti di **Jadual 3.20**.
- viii. Semakan Audit selanjutnya mendapati anggaran kos bagi 54 projek melebihi siling projek yang diluluskan oleh Unit Perancang Ekonomi dengan sejumlah RM1.31 bilion. Perkara ini berlaku kerana Jabatan Akauntan Negara Malaysia tidak mengambil kira waran pindah peruntukan yang telah disediakan oleh Kementerian/Jabatan Persekutuan untuk menyelaraskan peruntukan bagi projek terlibat. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.20
PERBELANJAAN SEBENAR SEHINGGA AKHIR TAHUN 2005
MELEBIHI ANGGARAN KOS PROJEK RMK-8 DAN SILING PROJEK

KEMENTERIAN/JABATAN	PERBELANJAAN SEHINGGA AKHIR TAHUN 2005				ANGGARAN KOS PROJEK MELEBIHI SILING PROJEK	
	MELEBIHI ANGGARAN KOS PROJEK RMK-8		MELEBIHI SILING PROJEK			
	BIL. PROJEK TERLIBAT	JUMLAH (RM Juta)	BIL. PROJEK TERLIBAT	JUMLAH (RM Juta)	BIL. PROJEK TERLIBAT	JUMLAH (RM Juta)
Jabatan Perdana Menteri	15	584.63	8	467.61	5	14.85
Perbendaharaan Malaysia	10	1,430.07	3	821.90	1	371.50
Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani	56	267.37	9	111.15	7	103.07
Kementerian Kerja Raya	19	602.55	4	50.64	4	64.91
Kementerian Pengangkutan	8	909.51	1	1.50	-	-
Kementerian Pelajaran	13	1,849.97	1	1,374.02	-	-
Kementerian Pengajian Tinggi	10	456.21	3	384.69	4	308.44
Kementerian Pertahanan	3	712.45	-	-	-	-
Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan	11	219.82	3	159.19	4	106.52
Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah	20	737.77	7	97.85	4	33.00
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	16	173.18	10	98.87	10	186.70
Kementerian/Jabatan Lain	84	707.12	21	138.21	15	124.60
JUMLAH	265	8,650.65	70	3,705.63	54	1,313.59

Perbelanjaan pembangunan yang tidak mengikut peraturan seperti yang dinyatakan di atas boleh dielakkan sekiranya Agensi Pusat menyelaraskan kos dan siling projek yang diluluskan dan memantau penggunaan peruntukan tersebut.

3.1.4.3. Bayaran Balik Pinjaman

Penggunaan dana Kerajaan yang lain ialah bayaran balik pinjaman dalam negeri dan luar negeri. Pada tahun 2005, Kerajaan telah membuat pelbagai bayaran balik pinjaman berjumlah RM31.08 bilion berbanding dengan tahun 2004 yang berjumlah RM31.91 bilion. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.21
BAYARAN BALIK PINJAMAN DALAM DAN LUAR NEGERI
PADA TAHUN 2004 DAN 2005

JENIS PINJAMAN	TAHUN		PENINGKATAN/(PENURUNAN)	
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	(RM Juta)	%
DALAM NEGERI				
Bil Perbendaharaan	7,101.41	6,428.79	(672.62)	9.5
Terbitan Pelaburan Kerajaan	2,000.00	3,000.00	1,000.00	50.0
Sekuriti Kerajaan Malaysia	18,200.00	15,800.00	(2,400.00)	13.2
Pinjaman Lain	162.50	1,700.00	1,537.50	946.2
Jumlah Pinjaman Dalam Negeri	27,463.91	26,928.79	(535.12)	1.9
LUAR NEGERI				
Pinjaman Pasaran/Projek	4,441.96	4,153.84	(288.12)	6.5
Jumlah Pinjaman Luar Negeri	4,441.96	4,153.84	(288.12)	6.5
JUMLAH BAYARAN BALIK PINJAMAN	31,905.87	31,082.63	(823.24)	2.6

3.1.4.4. Bayaran Wang Amanah Dan Deposit

Selain daripada perbelanjaan mengurus dan pembangunan serta bayaran balik pinjaman, penggunaan dana yang besar adalah untuk bayaran wang amanah dan deposit. Pada tahun 2005, jumlah bayaran wang amanah dan deposit termasuk amaun pelarasan bagi beberapa transaksi yang tidak melibatkan aliran wang tunai ialah RM560.96 bilion berbanding dengan tahun 2004 yang berjumlah RM498.90 bilion. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.22
BAYARAN WANG AMANAH DAN DEPOSIT
KEDUDUKAN PADA TAHUN 2004 DAN 2005

BAYARAN	TAHUN		PENINGKATAN/(PENURUNAN)	
	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	(RM Juta)	%
Kumpulanwang/Akaun Amanah	488,079.16	549,697.79	61,618.63	12.6
Kumpulanwang Pinjaman Perumahan	8,636.94	8,291.94	(345.00)	4.0
Deposit	2,178.92	2,971.74	792.82	36.4
JUMLAH	498,895.02	560,961.47	62,066.45	12.4

3.2. LANGKAH UNTUK MENAMBAH DANA

3.2.1. Memungut Tunggakan Hasil

3.2.1.1. Adalah didapati pada akhir tahun 2005, sebanyak 36 Kementerian/ Jabatan Persekutuan mempunyai tunggakan hasil berjumlah RM11.93 bilion di mana RM6.08 bilion (51%) daripadanya telah tertunggak melebihi 3 tahun. Tunggakan hasil bagi 10 Kementerian/Jabatan Persekutuan sahaja adalah berjumlah RM11.89 bilion (99.7%). Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.23
KEDUDUKAN TUNGGAKAN HASIL PADA 31 DISEMBER 2005

KEMENTERIAN / JABATAN	TUNGGAKAN HASIL				
	KASAR (RM Juta)	DIHAPUS KIRA (RM Juta)	BERSIH (RM Juta)	LEBIH 3 TAHUN	
				(RM Juta)	%
Kementerian Pengangkutan	23.97	Tiada	23.97	4.84	20.2
Jabatan Perdana Menteri	66.21	Tiada	66.21	53.39	80.6
Kementerian Belia Dan Sukan	17.21	Tiada	17.21	7.93	46.1
Kementerian Penerangan	109.56	Tiada	109.56	92.31	84.3
Lembaga Hasil Dalam Negeri	11,119.84	Tiada	11,119.84	5,707.12	51.3
Kementerian Pertahanan	35.95	0.09	35.86	15.40	42.9
Kementerian Kesihatan	106.55	4.86	101.69	43.90	43.2
Kementerian Pelajaran	29.40	Tiada	29.40	19.79	67.3
Kementerian Sumber Asli Dan Alam Sekitar	14.21	Tiada	14.21	1.14	8.0
Jabatan Kastam DiRaja Malaysia	368.81	Tiada	368.81	123.90	33.6
JUMLAH KECIL	11,891.71	4.95	11,886.76	6,069.72	51.1
Kementerian/Jabatan Lain	38.93	Tiada	38.93	14.34	36.8
JUMLAH KESELURUHAN	11,930.64	4.95	11,925.69	6,084.06	51.0

3.2.1.2. Semakan Audit terhadap Laporan Akaun Belum Terima dan rekod berkaitan tunggakan hasil mendapati perkara berikut :-

- a. Sehingga 31 Disember 2005, tunggakan hasil bertambah sejumlah RM2.49 bilion (26.4%) berbanding dengan tunggakan hasil pada 31 Disember 2004. Tindakan pemeriksaan akaun dengan lebih teliti oleh semua pihak terlibat menyebabkan sebahagian tunggakan hasil yang tidak dilaporkan sebelum ini telah pun dilaporkan pada tahun 2005. Kementerian/Jabatan Persekutuan yang merekodkan penambahan tunggakan hasil ketara adalah seperti berikut :-

JADUAL 3.24
TUNGGAKAN HASIL YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN KETARA
KEDUDUKAN PADA AKHIR TAHUN 2005

KEMENTERIAN/ JABATAN	JUMLAH BERSIH PADA		PERTAMBAHAN		FAKTOR PERTAMBAHAN
	31.12.2004 (RM Juta)	31.12.2005 (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)	(%)	
Kementerian Pengangkutan	9.55	23.97	14.42	151.0	Tunggakan Hasil PUSPAKOM Tidak Dilaporkan Sebelum Tahun 2005.
Jabatan Peguam Negara	Tiada	9.81	9.81	100	Tunggakan Hasil Tidak Dilaporkan Sebelum Tahun 2005.
Kementerian Belia Dan Sukan	0.31	17.21	16.90	5,451.6	Tunggakan Hasil Tidak Dilaporkan Sebelum Tahun 2005.
Lembaga Hasil Dalam Negeri	8,727.96	11,119.84	2,391.88	27.4	Lebih Ramai Pembayar Cukai Dikesan Tidak Membayar Cukai.
Kementerian Kesihatan	73.13	101.68	28.55	39.0	Tunggakan Hasil Tidak Dilaporkan Sebelum Tahun 2005 Dan Prestasi Kutipan Kurang Memuaskan Sebelum Ini.
Kementerian Pelajaran	20.32	29.40	9.08	44.7	Tunggakan Hasil Tidak Dilaporkan Sebelum Tahun 2005.
Jabatan Kastam Diraja Malaysia	265.47	368.81	103.34	38.9	Pemeriksaan Akaun Yang Lebih Teliti Serta Lebih Ramai Pembayar Cukai Dikesan Tidak Membayar Cukai.

- b. Tunggakan hasil melebihi 3 tahun berjumlah RM6.08 bilion tidak dapat ditentukan usianya kerana sebahagian besar Kementerian/Jabatan Persekutuan tidak menyelenggara maklumat berkaitannya dengan lengkap. Bagaimanapun berdasarkan kepada maklumat yang boleh diperolehi, tunggakan hasil melebihi 3 tahun untuk beberapa Kementerian/Jabatan Persekutuan adalah meliputi tempoh tahun 1973 hingga 2002.

3.2.1.3. Antara tindakan yang telah diambil oleh Kementerian/Jabatan Persekutuan untuk mengutip balik tunggakan hasil adalah menyiasat kes yang lama/diragui kutipannya; mengambil tindakan undang-undang/sivil atau melalui potongan pencen. Bagaimanapun, beberapa faktor seperti berikut telah menyebabkan tunggakan hasil tidak dapat dikutip terutamanya bagi tunggakan hasil yang melebihi 3 tahun :-

- a. Penghutang tidak dapat dikesan; tidak mampu membayar; tidak mematuhi arahan bayaran; bankrap; meninggal dunia atau meninggalkan negara.
- b. Syarikat tidak beroperasi; telah dibubarkan atau tidak dapat dikesan.

- c. Penghutang enggan membayar hutang atau majikan enggan bekerjasama.
- d. Tidak ada rekod yang sahih untuk menuntut hasil tertunggak.
- e. Tuntutan sivil tidak berhasil/keputusan mahkamah tidak dapat dilaksanakan.

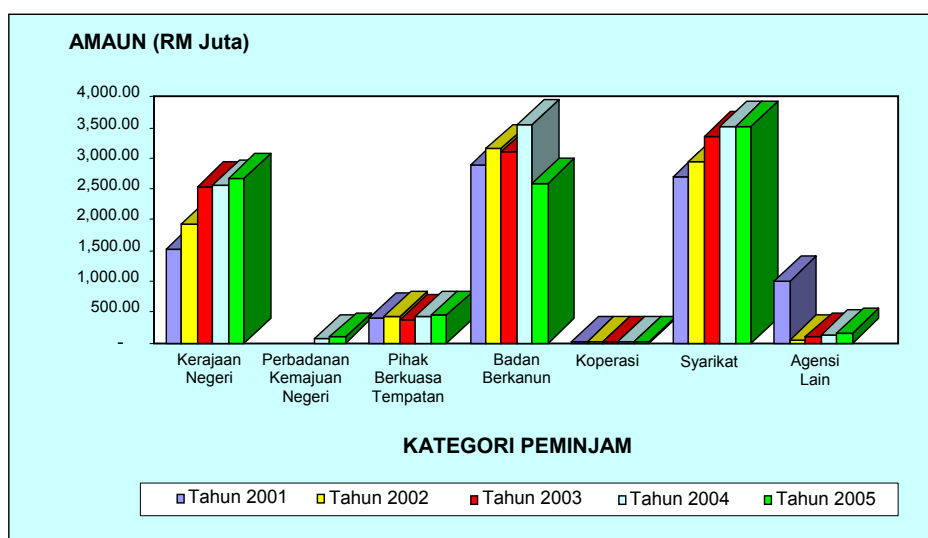
3.2.1.4. Bagi tunggakan hasil yang tidak dapat dikutip semula, permohonan hapus kira telah dikemukakan kepada Perbendaharaan Malaysia. Adalah didapati pada tahun 2005, tunggakan hasil berjumlah RM4.95 juta yang tidak dapat dikutip semula telah diluluskan oleh Perbendaharaan Malaysia untuk dihapus kira.

Pada pandangan Audit, Kementerian/Jabatan Persekutuan perlu mengambil tindakan proaktif yang lebih berkesan bagi mendapatkan tunggakan hasil terutamanya bagi yang belum mencapai usia 6 tahun. Ini adalah kerana kemungkinan sebahagian daripada tunggakan tersebut tidak dapat dipungut jika ia melebihi 6 tahun seperti mana yang ditetapkan di bawah *Limitation Act* 1953. Tindakan surcaj patut diambil terhadap mereka yang gagal memungut hasil selaras dengan Seksyen 18, Akta Acara Kewangan 1957. Maklumat berhubung dengan tunggakan hasil perlu ditunjukkan sebagai Nota Kepada Akaun bagi menggambarkan ketelusan pengurusan kewangan Kerajaan.

3.2.2. Mendapatkan Bayaran Balik Pinjaman Yang Tertunggak

3.2.2.1. Setiap tahun Kerajaan Persekutuan memberi pinjaman kepada Kerajaan Negeri, Perbadanan Kemajuan Negeri, Pihak Berkuasa Tempatan, Badan Berkanun, Koperasi, Syarikat Kerajaan/Bukan Kerajaan dan agensi lain untuk pelbagai tujuan. Seperti dilaporkan pada tahun yang lalu, pinjaman ini tidak dibayar balik mengikut jadual. Tunggakan bayaran balik pinjaman mengikut kategori peminjam bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005 adalah seperti di carta berikut :-

**CARTA 3.5
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2005**

3.2.2.2. Analisis Audit selanjutnya mendapati pada akhir tahun 2005, tunggakan bayaran balik pinjaman adalah berjumlah RM9.48 bilion melibatkan ansuran tertunggak antara 1 hingga 25 ansuran. Jumlah ini berkurangan sejumlah RM782.13 juta (7.6%) berbanding dengan tahun 2004 yang berjumlah RM10.26 bilion. Tempoh tunggakan bayaran balik pinjaman adalah antara 3 bulan hingga 29 tahun. Kedudukan baki pinjaman yang belum selesai pada 31 Disember 2005 dan tunggakan bayaran balik pinjaman pada akhir tahun 2004 dan 2005 mengikut kategori peminjam adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.25
PINJAMAN YANG BELUM SELESAI DAN
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN

PEMINJAM	PINJAMAN BELUM SELESAI PADA 31.12. 2005 (RM Juta)	TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN PADA		BILANGAN ANSURAN TERTUNGGAK	TEMPOH TERTUNGGAK (Tahun)
		31.12.2004 (RM Juta)	31.12.2005 (RM Juta)		
Kerajaan Negeri	13,249.35	2,557.28	2,667.46	1 – 15	1 - 21
Perbadanan Kemajuan Negeri	167.75	55.89	83.84	3	2
Pihak Berkuasa Tempatan	540.41	434.78	441.21	1 – 15	12 - 17
Badan Berkanun	4,834.48	3,556.11	2,595.72	1 – 25	1 - 29
Koperasi	194.36	16.27	15.78	2 – 13	3 - 25
Syarikat Kerajaan/Bukan Kerajaan	19,647.06	3,514.39	3,508.72	1 – 12	3 bulan – 16 tahun
Pelbagai Agensi	4,072.98	124.21	164.07	4 – 6	3 - 5
JUMLAH	42,706.39	10,258.93	9,476.80		

3.2.2.3. Bagi mengatasi masalah tunggakan pinjaman seperti mana yang tersebut di atas, Perbendaharaan Malaysia sedang mengambil tindakan menjadual semula pinjaman, menghapus kira tunggakan, *offset* tunggakan dengan premium tanah, menukarkan pinjaman menjadi geran/ekuiti atau mengurangkan tunggakan melalui potongan daripada geran tahunan.

Pada pandangan Audit, Perbendaharaan Malaysia yang bertanggungjawab menguruskan pinjaman ini perlu mengambil tindakan yang lebih tegas untuk mendapatkan tunggakan bayaran balik pinjaman bagi membolehkan Kerajaan menggunakan wang tersebut untuk tujuan pengurusan dan pembangunan yang lain dan memastikan Kerajaan tidak menanggung kerugian.

3.2.2.4. Semakan Audit selanjutnya terhadap tunggakan bayaran balik pinjaman mengikut kategori peminjam mendapati perkara berikut :-

a. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Kerajaan Negeri

Kesemua Kerajaan Negeri tidak menjelaskan bayaran balik pinjaman mengikut jadual. Pada tahun 2005, sebanyak 579 (45.9%) daripada 1,261 pinjaman kepada Kerajaan Negeri mempunyai tunggakan dengan tempoh tunggakan antara 1 hingga 21 tahun. Tunggakan bayaran balik pinjaman Kerajaan Negeri

telah meningkat sejumlah RM110.18 juta (4.3%) iaitu daripada RM2.56 bilion pada akhir tahun 2004 menjadi RM2.67 bilion pada akhir tahun 2005. Sejumlah RM2.18 bilion (81.6%) daripadanya adalah tunggakan bagi pinjaman Kerajaan Negeri Johor, Kedah, Pahang, Selangor dan Terengganu. Pada tahun 2005, hanya sejumlah RM324.05 juta dibayar balik oleh Kerajaan Negeri sungguhpun RM707.85 juta sepatutnya dibayar balik. Berikut adalah kedudukan tunggakan bayaran balik pinjaman Kerajaan Negeri pada akhir tahun 2005 :-

JADUAL 3.26
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN KERAJAAN NEGERI
KEDUDUKAN PADA AKHIR TAHUN 2005

KERAJAAN NEGERI	PINJAMAN			TUNGGAKAN					
	BIL.	ADA TUNGGAKAN		31.12.2004 (RM Juta)	ANUITI TAHUN 2005		PELARASAN/ PENJADUALAN SEMULA (RM Juta)	31.12.2005 (RM Juta)	TEMPOH* (Tahun)
		BIL.	(%)		SEPATUTNYA (RM Juta)	BAYARAN (RM Juta)			
Johor	170	155	91.2	598.35	78.14	26.52	9.25	659.22	1 – 8
Kedah	81	45	55.6	450.96	60.74	15.55	(20.81)	475.34	1 – 9
Kelantan	22	3	13.6	46.61	21.08	18.99	(5.63)	43.07	1 – 6
Melaka	153	53	34.6	50.65	35.40	31.91	(1.25)	52.89	1 – 2
Negeri Sembilan	88	52	59.1	127.71	77.74	14.75	(4.74)	185.96	1 – 9
Pahang	151	80	53.0	414.48	78.80	12.74	(160.32)	320.22	1 – 21
Perak	162	28	17.3	7.07	15.36	12.67	0.64	10.40	1 – 7
Perlis	40	20	50.0	54.44	10.96	1.47	(41.96)	21.97	1 – 3
Pulau Pinang	58	21	36.2	31.03	31.63	17.24	3.48	48.90	1
Sabah	57	10	17.5	70.20	25.94	26.84	(40.56)	28.74	1 – 6
Sarawak	142	3	2.1	77.69	119.26	119.16	16.33	94.12	-
Selangor	47	45	95.7	377.33	96.76	0.00	(0.01)	474.08	1 – 8
Terengganu	90	64	71.1	250.76	56.04	26.21	(28.04)	252.55	1 – 6
JUMLAH	1,261	579	45.9	2,557.28	707.85	324.05	(273.62)	2,667.46	1 – 21

*Nota : * - Tempoh Tunggakan Adalah Bagi Pinjaman Dalam Negeri Sahaja*

b. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Perbadanan Kemajuan Negeri

Semakan Audit mendapati 3 Perbadanan Kemajuan Negeri mempunyai tunggakan bayaran balik pinjaman berjumlah RM83.84 juta dengan tempoh tunggakan 2 tahun. Tiada bayaran balik dibuat pada tahun 2005. Kedudukan tunggakan bayaran balik pinjaman bagi Perbadanan Kemajuan Negeri pada akhir tahun 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.27
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN PERBADANAN KEMAJUAN NEGERI
KEDUDUKAN PADA AKHIR TAHUN 2005

PERBADANAN KEMAJUAN NEGERI	BILANGAN PINJAMAN	TUNGGAKAN				
		31.12.2004 (RM Juta)	ANUITI TAHUN 2005		31.12.2005 (RM Juta)	TEMPOH (TAHUN)
			SEPATUTNYA (RM Juta)	BAYARAN (RM Juta)		
Melaka	1	25.57	12.79	TBB	38.36	2
Perlis	1	13.66	6.83	TBB	20.49	2
Negeri Sembilan	1	16.66	8.33	TBB	24.99	2
JUMLAH	3	55.89	27.95	TBB	83.84	2

Nota : TBB - Tiada Bayaran Balik

c. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Pihak Berkuasa Tempatan

Pada akhir tahun 2005, tunggakan bayaran balik pinjaman Pihak Berkuasa Tempatan adalah berjumlah RM441.21 juta berbanding dengan RM434.78 juta pada akhir tahun 2004. Tempoh tunggakan bayaran balik pinjaman adalah antara 12 hingga 17 tahun. Adalah didapati hanya Dewan Bandaraya Kuala Lumpur dan Majlis Perbandaran Pulau Pinang membuat bayaran pada tahun 2005 manakala 2 Majlis Perbandaran iaitu Majlis Perbandaran Seberang Perai dan Seremban tidak membayar anuiti dan tunggakan yang berjumlah RM271.53 juta. Pada tahun 2003, Perbendaharaan Malaysia telah memutuskan supaya semua pinjaman Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri/Pihak Berkuasa Tempatan (termasuk Dewan Bandaraya Kuala Lumpur) untuk projek pembetulan diambil alih oleh Indah Water Konsortium Sdn. Bhd. (IWK). Bagaimanapun, proses pengambilalihan ini masih belum dimuktamadkan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.28
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN PIHAK BERKUASA TEMPATAN
KEDUDUKAN PADA AKHIR TAHUN 2005

PIHAK BERKUASA TEMPATAN	PINJAMAN			TUNGGAKAN					
	BIL.	ADA TUNGGAKAN		31.12.2004 (RM Juta)	ANUITI TAHUN 2005		PELARASAN (RM Juta)	31.12.2005 (RM Juta)	TEMPOH (Tahun)
		BIL.	(%)		SEPATUTNYA (RM Juta)	BAYARAN (RM Juta)			
Majlis Perbandaran Seberang Perai	3	3	100.0	187.34	TB	TBB	TB	187.34	16 – 17
Dewan Bandaraya Kuala Lumpur	27	23	85.2	141.50	11.62	6.70	(4.95)	141.47	12 – 13
Majlis Perbandaran Seremban	2	2	100.0	77.73	6.46	TBB	TB	84.19	12 – 13
Majlis Perbandaran Pulau Pinang	27	12	44.4	28.21	0.13	0.13	TB	28.21	12 – 13
JUMLAH	59	40	67.8	434.78	18.21	6.83	(4.95)	441.21	12 – 17

Nota : TB - Tidak Berkenaan

TBB - Tiada Bayaran Balik

d. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Badan Berkanun

- i. Semakan Audit mendapati sebanyak 313 (85.5%) daripada 366 pinjaman yang disalurkan kepada Badan Berkanun mempunyai tunggakan. Jumlah tunggakan bayaran balik pinjaman Badan Berkanun pada 31 Disember 2005 ialah RM2.60 bilion iaitu berkurangan sejumlah RM0.96 bilion berbanding dengan RM3.56 bilion pada 31 Disember 2004. Penurunan tunggakan bayaran balik ini antaranya adalah disebabkan penjadualan semula pinjaman Lembaga Lebuhraya Malaysia yang berjumlah RM970.13 juta. Sejumlah RM453.41 juta bayaran balik pinjaman diterima pada tahun 2005 daripada Badan Berkanun.
- ii. Daripada jumlah tunggakan RM2.60 bilion tersebut, RM2.28 bilion (87.7%) adalah melibatkan pinjaman Perbadanan Aset Keretapi (dikenali sebagai Keretapi Tanah Melayu sebelum diperbadankan), Bank Pertanian Malaysia, Lembaga Letrik Sabah dan Lembaga Pemulihan & Penyatuan Tanah Persekutuan (FELCRA). Adalah didapati Lembaga Kemajuan Pahang Tenggara, Lembaga Letrik Sabah dan Perbadanan

Pembangunan Langkawi tidak membuat bayaran balik pada tahun 2005 menyebabkan tunggakan bayaran balik pinjaman meningkat kepada RM375.11 juta. Kedudukan tunggakan bayaran balik pinjaman Badan Berkanun pada akhir tahun 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.29
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN BADAN BERKANUN
KEDUDUKAN PADA AKHIR TAHUN 2005

BADAN BERKANUN	PINJAMAN			TUNGGAKAN					
	BIL.	ADA TUNGGAKAN		31.12.2004 (RM Juta)	ANUITI TAHUN 2005		PELARASAN/ PENJADUALAN SEMULA (RM Juta)	31.12.2005 (RM Juta)	TEMPOH (Tahun)
		BIL.	(%)		SEPATUTNYA (RM Juta)	BAYARAN (RM Juta)			
Bank Pertanian Malaysia	30	20	66.7	512.02	8.54	7.91	TB	512.65	7 – 28
Lembaga Air Perak	17	2	11.8	124.08	23.08	26.81	TB	120.35	TB
Lembaga Kemajuan Kelantan Selatan	18	15	83.3	93.23	12.84	4.59	TB	101.48	2 - 8
Lembaga Kemajuan Pahang Tenggara	11	11	100.0	36.79	2.52	TBB	TB	39.31	7
Lembaga Kemajuan Terengganu Tengah	13	12	92.3	39.34	7.11	6.32	TB	40.13	1 - 12
Lembaga Kemajuan Wilayah Kedah	20	18	90.0	4.94	2.20	4.94	TB	2.20	1
Lembaga Lebuhraya Malaysia	10	-	-	970.13	120.15	120.15	(970.13)	TT	TB
Lembaga Letrik Sabah	11	10	90.9	302.73	26.42	TBB	TB	329.15	6 – 10
Perbadanan Pembangunan Langkawi	2	1	50.0	3.33	3.32	TBB	TB	6.65	1
Perbadanan Aset Keretapi	9	7	77.8	1,222.10	151.97	190.19	TB	1,183.88	6 – 29
Lembaga Kemajuan Wilayah Pulau Pinang	17	12	70.6	TT	3.46	0.74	TB	2.72	TB
Lembaga Pemulihan dan Penyatuan Tanah Persekutuan (FELCRA)*	208	205	98.6	247.42	101.84	91.76	(0.3)	257.20	Tidak Dapat Ditentukan
JUMLAH	366	313	85.5	3,556.11	463.45	453.41	(970.43)	2,595.72	1 - 29

Nota : TT - Tiada Tunggakan TB - Tidak Berkenaan TBB - Tiada Bayaran Balik
* - Pinjaman FELCRA Sebelum Dikorporatkan

e. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Koperasi

Pada akhir tahun 2005, tunggakan bayaran balik pinjaman 3 koperasi adalah berjumlah RM15.78 juta berbanding dengan RM16.27 juta pada akhir tahun 2004. Semakan Audit mendapati ketiga-tiga koperasi tersebut mempunyai tunggakan untuk kesemua pinjamannya dengan tempoh tunggakan antara 3 hingga 25 tahun. Adalah juga didapati hanya Koperasi Pembangunan Belia Negara Bhd. membayar tunggakan pada tahun 2005. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.30
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN KOPERASI
KEDUDUKAN PADA AKHIR TAHUN 2005

KOPERASI	PINJAMAN			TUNGGAKAN				
	BIL.	ADA TUNGGAKAN		31.12.2004 (RM Juta)	ANUITI TAHUN 2005		31.12.2005 (RM Juta)	TEMPOH (Tahun)
		BIL.	(%)		SEPATUTNYA (RM Juta)	BAYARAN (RM Juta)		
Koperasi Belia Nasional Bhd.	9	9	100.0	9.69	TB	TBB	9.69	18 - 25
Koperasi Pembangunan Belia Negara Bhd.	1	1	100.0	6.56	TB	0.5	6.06	8
Koperasi Pekebun Getah Pasir Puteh Bhd.	1	1	100.0	0.02	0.01	TBB	0.03	3
JUMLAH	11	11	100.0	16.27	0.01	0.5	15.78	3 - 25

Nota : TB - Tidak Berkenaan TBB - Tiada Bayaran Balik

f. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Syarikat Kerajaan/Bukan Kerajaan

Pada akhir tahun 2005, sebanyak 28 (56%) daripada 50 pinjaman kepada syarikat Kerajaan dan bukan Kerajaan mempunyai tunggakan dengan tempoh tunggakan antara 3 bulan hingga 16 tahun. Tunggakan bayaran balik pinjaman syarikat pada akhir tahun 2005 adalah berjumlah RM3.51 bilion iaitu penurunan sejumlah RM5.67 juta (0.2%) berbanding dengan tahun 2004. Penurunan ini antaranya disebabkan penjadualan semula pinjaman 2 syarikat iaitu Cyberview Sdn. Bhd. dan Puncak Niaga (M) Sdn. Bhd. Adalah didapati hanya 3 daripada 14 syarikat yang mempunyai tunggakan menjelaskan anuiti dan tunggakan pada tahun 2005. Sejumlah RM129.56 juta (49.4%) telah dibayar balik berbanding dengan anuiti berjumlah RM262.22 juta yang sepatutnya dibayar balik. Semakan Audit selanjutnya mendapati syarikat Composites Technology Research Sdn. Bhd., Equal Concept Sdn. Bhd., JKP Sdn. Bhd., Perwaja Terengganu Sdn. Bhd., Keretapi Tanah Melayu Bhd., SME Ordinance Sdn. Bhd., Sukom Ninety Eight Bhd. dan Warisan Jengka Holdings (M) Sdn. Bhd. tidak membuat bayaran sejak 3 hingga 16 tahun yang lepas. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 3.31
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN
SYARIKAT KERAJAAN DAN BUKAN KERAJAAN
KEDUDUKAN PADA AKHIR TAHUN 2005**

SYARIKAT	PINJAMAN			TUNGGAKAN					
	BIL.	ADA TUNGGAKAN		31.12.2004 (RM Juta)	ANUITI TAHUN 2005		PENJADUALAN SEMULA (RM Juta)	31.12.2005 (RM Juta)	TEMPOH (Tahun)
		BIL.	(%)		SEPATUTNYA (RM Juta)	BAYARAN (RM Juta)			
SYARIKAT KERAJAAN									
Composites Technology Research Sdn. Bhd.	7	1	14.3	1.84	0.15	TBB	TB	1.99	5
Cyberview Sdn. Bhd.	1	1	100.0	52.51	58.94	TBB	(52.51)	58.94	TB
Equal Concept Sdn. Bhd.	1	1	100.0	105.35	TB	TBB	TB	105.35	9
JKP Sdn. Bhd.	1	1	100.0	8.74	TB	TBB	TB	8.74	3
Keretapi Tanah Melayu Bhd.	5	2	40.0	181.31	57.14	TBB	TB	238.45	4
Perwaja Terengganu Sdn. Bhd.	18	15	83.3	2,901.78	74.59	TBB	TB	2,976.37	16
UDA Holdings Sdn. Bhd.	10	1	10.0	145.18	47.90	116.63	TB	76.45	2
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	1	1	100.0	TT	4.74	TBB	TB	4.74	TB
SYARIKAT BUKAN KERAJAAN									
Airport Limo (M) Sdn. Bhd.	1	1	100.0	1.07	4.30	4.30	TB	1.07	3 Bulan
Kuantan Port Consortium Sdn. Bhd.	1	1	100.0	4.00	2.00	TBB	TB	6.00	2
Puncak Niaga (M) Sdn. Bhd.	1	-	-	85.82	8.63	8.63	(85.82)	TT	TB
SME Ordinance Sdn. Bhd.	1	1	100.0	14.79	2.47	TBB	TB	17.26	7
Sukom Ninety Eight Bhd.	1	1	100.0	10.80	TB	TBB	TB	10.80	7
Warisan Jengka Holdings (M) Sdn. Bhd.	1	1	100.0	1.20	1.36	TBB	TB	2.56	4
JUMLAH	50	28	56.0	3,514.39	262.22	129.56	(138.33)	3,508.72	1 Bulan – 16 Tahun

Nota : TB - Tidak Berkenaan TBB - Tiada Bayaran Balik TT – Tiada Tunggakan

g. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Pelbagai Agensi

Semakan Audit mendapati kesemua pinjaman yang disalurkan kepada pelbagai agensi mempunyai tunggakan. Pada akhir tahun 2005, tunggakan adalah berjumlah RM164.07 juta berbanding dengan RM124.21 juta pada akhir tahun 2004. Tempoh tunggakan adalah antara 3 hingga 5 tahun dan tiada bayaran balik dibuat pada tahun 2005. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.32
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN PELBAGAI AGENSI
KEDUDUKAN PADA AKHIR TAHUN 2005

PELBAGAI AGENSI	PINJAMAN			TUNGGAKAN				
	BIL.	ADA TUNGGAKAN		31.12.2004 (RM Juta)	ANUITI TAHUN 2005		31.12.2005 (RM Juta)	TEMPOH (Tahun)
		BIL.	(%)		SEPATUTNYA (RM Juta)	BAYARAN (RM Juta)		
Jabatan Penerbangan Awam	2	2	100.0	115.77	38.17	TBB	153.94	3
Yayasan Amanah Saham Anak Langkawi	1	1	100.0	8.34	1.66	TBB	10.00	5
Persatuan Asrama Belia Malaysia	1	1	100.0	0.10	0.03	TBB	0.13	4
JUMLAH	4	4	100.0	124.21	39.86	TBB	164.07	3 - 5

Nota : TBB - Tiada Bayaran Balik

3.2.3. Memantau Penggunaan Dan Pembayaran Balik Pinjaman Yang Dijamin

3.2.3.1. Mengikut Akta Gerenti Pinjaman (Pertubuhan Perbadanan) 1965, Kerajaan Persekutuan boleh memberi jaminan terhadap pinjaman yang dibuat oleh Badan Berkanun dan Kerajaan Negeri serta syarikat milik Kerajaan dari pelbagai institusi kewangan dalam dan luar negeri. Kerajaan memberi jaminan kepada pihak berkenaan untuk membolehkan mereka melaksanakan beberapa projek besar yang boleh merangsang pembangunan ekonomi negara. Pada akhir tahun 2005, jumlah pinjaman yang melibatkan Badan Berkanun dan syarikat milik Kerajaan yang diberi jaminan oleh Kerajaan Persekutuan ialah RM55.68 bilion. Jumlah pinjaman yang diberi jaminan itu menunjukkan peningkatan RM2.34 bilion berbanding dengan tahun 2004 yang berjumlah RM53.34 bilion. Kedudukan pinjaman yang dijamin oleh Kerajaan Persekutuan pada akhir tahun 2005 dan 4 tahun sebelumnya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.33
KEDUDUKAN PINJAMAN YANG DIBERI JAMINAN OLEH
KERAJAAN PERSEKUTUAN PADA AKHIR TAHUN 2001 HINGGA 2005

TAHUN	PINJAMAN DALAM NEGERI (RM Juta)	PINJAMAN LUAR NEGERI (RM Juta)	JUMLAH PINJAMAN YANG DIJAMIN (RM Juta)	PENINGKATAN/ (PENURUNAN) (RM Juta)
2001	37,122.90	10,605.69	47,728.59	(2,381.78)
2002	40,341.62	10,180.33	50,521.95	2,793.36
2003	41,707.62	10,968.59	52,676.21	2,154.26
2004	33,936.07	19,401.66	53,337.73	661.52
2005	38,101.82	17,579.03	55,680.85	2,343.12

3.2.3.2. Pinjaman berjumlah RM3.5 bilion yang dibuat oleh Perbadanan Tabung Pendidikan Tinggi Nasional adalah penyumbang terbesar dalam peningkatan pinjaman yang dijamin oleh Kerajaan pada tahun 2005. Daripada jumlah pinjaman yang diberi jaminan pada akhir tahun 2005, sejumlah RM50.14 bilion (90%) adalah merupakan jaminan bagi pinjaman yang dibuat oleh Perbadanan Tabung Pendidikan Tinggi Nasional dan 8 syarikat. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.34
BADAN BERKANUN DAN SYARIKAT YANG MENDAPAT JAMINAN
KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2004 DAN 2005

PEMINJAM	BAKI PINJAMAN YANG DIJAMIN (RM Juta)	
	2004	2005
BADAN BERKANUN		
Perbadanan Tabung Pendidikan Tinggi Nasional	TB	3,500.00
SYARIKAT		
Khazanah Nasional Bhd.	9,000.00	10,000.00
Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	7,716.06	9,122.97
Kuala Lumpur International Airport Bhd.	9,253.90	8,987.02
Prasarana Negara Berhad	6,468.00	6,468.00
Penerbangan Malaysia Berhad	4,727.20	4,698.92
Tenaga Nasional Bhd.	3,290.76	2,749.72
Aircraft Business Malaysia Sdn. Bhd.	2,886.97	2,590.31
1st Silicon (Malaysia) Sdn. Bhd.	2,158.66	2,024.91
JUMLAH	45,501.55	50,141.85

Nota : TB - Tidak Berkenaan

Pada pandangan Audit, Perbendaharaan Malaysia perlu mempertingkatkan pemantauannya terhadap prestasi syarikat yang mendapat jaminan daripada Kerajaan bagi memelihara kepentingan Kerajaan.

3.3. PELABURAN

3.3.1. Pelaburan Kumpulanwang Amanah Dan Pelaburan Am

Pelaburan Kerajaan terdiri daripada pelaburan Kumpulanwang Amanah dan pelaburan am. Pelaburan yang dibuat daripada Kumpulanwang Amanah adalah selaras dengan peruntukan di bawah Seksyen 9 dan 10 Akta Acara Kewangan, 1957 serta peraturan yang dikuatkuasakan. Manakala pelaburan am adalah pelaburan yang dibuat daripada lebihan Kumpulanwang Disatukan selain daripada Kumpulanwang Amanah. Pada akhir tahun 2005, nilai buku pelaburan Kumpulanwang Amanah adalah RM37.93 bilion berbanding dengan RM32.84 bilion pada akhir tahun 2004. Manakala nilai buku pelaburan am pada akhir tahun 2005 adalah RM2.42 bilion berbanding RM2.44 bilion pada akhir tahun 2004. Butiran mengenai pelaburan Kerajaan pada akhir tahun 2004 dan 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.35
PELABURAN KERAJAAN
KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2004 DAN 2005

PERIHAL	NILAI BUKU (RM Juta)		PENINGKATAN / (PENURUNAN)	
	2004	2005	(RM Juta)	%
PELABURAN KUMPULANWANG AMANAH				
Sekuriti Kerajaan Luar Negeri	2,111.49	2,404.44	292.95	13.9
Sekuriti Kerajaan Malaysia	2,699.05	5,243.48	2,544.43	94.3
Saham	9,945.10	10,929.57	984.47	9.9
Deposit Luar Negeri	172.83	58.62	(114.21)	66.1
Deposit Dalam Negeri	5,723.02	6,807.26	1,084.24	18.9
Pelbagai	12,193.40	12,486.16	292.76	2.4
JUMLAH	32,844.89	37,929.53	5,084.64	15.5
PELABURAN AM				
Sekuriti Kerajaan Luar Negeri	225.35	222.69	(2.66)	1.2
Sekuriti Kerajaan Malaysia	70.35	61.14	(9.21)	13.1
Saham	2,120.31	2,081.01	(39.30)	1.9
Deposit Luar Negeri	20.72	51.19	30.47	147.1
Pelbagai	1.67	1.67	0.00	0.00
JUMLAH	2,438.40	2,417.70	(20.70)	0.8
JUMLAH KESELURUHAN	35,283.29	40,347.23	5,063.94	14.4

3.3.1.1. Semakan Audit mendapati kepentingan ekuiti Kerajaan Persekutuan dalam Pos Malaysia Bhd. diperolehi pada tahun 1995 dengan penukaran pinjamannya kepada ekuiti 98,232,000 unit saham dengan nilai RM1.00 seunit. Pada tahun 1997 dan 1999, Kerajaan telah menjual 58,939,200 unit saham Pos Malaysia Bhd. kepada Permodalan Nasional Bhd. dengan harga RM409.92 juta. Saham tersebut telah dibeli balik pada bulan Mei 2001 dengan harga RM480 juta. Pada bulan yang sama, keseluruhan pegangan ekuiti Kerajaan dalam Pos Malaysia Bhd. telah dijual kepada Phileo Allied Bhd. dengan harga RM800 juta. Bagaimanapun, hasil jualan tersebut tidak dibayar masuk ke Kumpulanwang Hasil Disatukan. Ini adalah bertentangan dengan Perkara 97 Perlembagaan Persekutuan yang memperuntukkan segala hasil dan wang bagaimanapun didapatkan atau diterima oleh Kerajaan Persekutuan hendaklah dibayar masuk ke Kumpulanwang Hasil Disatukan. Keuntungan daripada penjualan ekuiti ini juga tidak ditunjukkan dalam Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan sejak tahun 2001.

3.3.1.2. Hasil jualan saham berjumlah RM800 juta tersebut telah disalurkan kepada Piramid Pertama Sdn. Bhd. iaitu *Special Purpose Vehicle Company* yang merupakan syarikat Kerajaan. Daripada jumlah tersebut, RM479 juta dibayar oleh Piramid Pertama Sdn. Bhd. kepada Permodalan Nasional Bhd. bagi menjelaskan harga belian 58,939,200 unit saham Pos Malaysia Bhd. yang dibeli semula oleh Kerajaan daripada Permodalan Nasional Bhd pada bulan Mei 2001. Manakala bakinya berjumlah RM321 juta telah digunakan oleh Piramid Pertama Sdn. Bhd. untuk membuat beberapa transaksi luar pasaran bagi tujuan menguasai Phileo Allied Berhad. Adalah didapati Kerajaan juga telah membuat bayaran tambahan berjumlah RM139 juta untuk tujuan tersebut. Pada bulan

Disember 2005, Kementerian Kewangan memutuskan supaya wang yang berjumlah RM460 juta tersebut dijadikan sebagai pinjaman Kerajaan kepada Piramid Pertama Sdn. Bhd. tanpa faedah. Ia perlu dibayar balik pada bila-bila masa berdasarkan kepada kedudukan kewangan syarikat. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap Penyata Pinjaman pada 31 Disember 2005 mendapati hanya sejumlah RM321 juta diambil kira sebagai pinjaman dalam Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan manakala baki RM139 juta tidak dilaporkan.

3.3.1.3. Semakan Audit selanjutnya mendapati pelaburan Kerajaan dalam Pos Malaysia Berhad berjumlah RM39.29 juta telah ditunjukkan di Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan sejak tahun 2001 hingga 2004 sungguhpun ia telah dijual kepada Phileo Allied Berhad. Pada tahun 2005, jumlah tersebut telah diselaraskan dengan menunjukkan Kerajaan mengalami kerugian berjumlah RM39.29 juta atas penjualan saham tersebut.

3.3.2. Pelaburan Dalam Badan Berkanun, Syarikat Dan Agensi

3.3.2.1. Selain daripada membuat pelaburan daripada Kumpulanwang Amanah, Kerajaan juga membuat pelaburan dalam Badan Berkanun, Syarikat dan Agensi Antarabangsa daripada peruntukan mengurus dan pembangunan. Pelaburan ini dibuat melalui Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) dan ditunjukkan di bawah Akaun Memorandum Pelaburan. Pada akhir tahun 2005, MKD memegang saham dengan nilai buku berjumlah RM19.62 bilion berbanding RM15.87 bilion pada akhir tahun 2004, iaitu meningkat sejumlah RM3.75 bilion (23.6%). Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.36
PEGANGAN SAHAM OLEH MKD
KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2004 DAN 2005

KATEGORI	BILANGAN SYARIKAT		NILAI BUKU SAHAM		PENINGKATAN	
	2004	2005	31.12.2004 (RM Juta)	31.12.2005 (RM Juta)	(RM Juta)	%
Agensi Antarabangsa	1	1	38.57	38.57	-	-
Badan Berkanun	5	5	566.95	1,146.95	580.00	102.3
Syarikat	78	82	15,259.78	18,429.98	3,170.20	20.8
JUMLAH	84	88	15,865.30	19,615.50	3,750.20	23.6

3.3.2.2. Semakan Audit terhadap rekod syarikat MKD mendapati jumlah keuntungan yang diperolehi oleh syarikat MKD bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah RM117.69 bilion. Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 11 Tahun 1993, syarikat Kerajaan yang mendapat keuntungan perlu membayar dividen sekurang-kurangnya 10% daripada keuntungannya kepada Kerajaan. Adalah didapati 28 syarikat telah membayar dividen berjumlah RM22.26 bilion bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Bagaimanapun, semakan Audit selanjutnya mendapati ada perbezaan dividen diterima antara rekod JANM dan MKD bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 yang melibatkan 12 syarikat. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.37
PERBEZAAN DIVIDEN DITERIMA ANTARA REKOD JANM DAN MKD
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

SYARIKAT	DIVIDEN DITERIMA MENGIKUT REKOD		PERBEZAAN (RM Juta)
	MKD (RM Juta)	JANM (RM Juta)	
Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	1,200.00	110.00	(1,090.00)
Bursa Malaysia Bhd.	5.41	7.43	2.02
Commerce Asset Holdings Bhd.	7.43	7.21	(0.22)
Malaysian Kuwaiti Investment Co. Sdn. Bhd.	4.49	0.00	(4.49)
Petroleum Nasional Bhd.	20,100.00	16,550.00	(3,550.00)
Asset Global Networks Sdn. Bhd.	0.02	0.00	(0.02)
Malaysia Airport Holdings Bhd.	43.35	35.98	(7.37)
Cyberview Sdn. Bhd.	21.17	0.00	(21.17)
Khazanah Nasional Bhd.	60.00	100.10	40.10
Telekom Malaysia Bhd.	19.28	27.33	8.05
Tenaga Malaysia Bhd.	38.88	38.90	0.02
Pos Malaysia Services & Holdings Bhd.	5.20	0.00	(5.20)
JUMLAH	21,505.23	16,876.95	(4,628.28)

*Nota : JANM – Jabatan Akauntan Negara Malaysia
MKD – Menteri Kewangan Diperbadankan*

3.4. PENGURUSAN KUMPULANWANG AMANAH KERAJAAN, AKAUN AMANAH AWAM DAN DEPOSIT

Kumpulanwang Amanah Kerajaan (Kumpulanwang Amanah) ditubuhkan di bawah Seksyen 10 Akta Acara Kewangan, 1957 bagi maksud tertentu. Sebahagian daripada Kumpulanwang ini merupakan Kumpulanwang Pusingan manakala yang lain adalah bagi bayaran langsung. Kumpulanwang Amanah mendapat peruntukan kewangan daripada Kerajaan dan perlu dikendalikan mengikut peraturan yang ditetapkan sama ada oleh undang-undang yang mewujudkannya atau pun Surat Ikatan Amanah yang berkaitan. Akaun Amanah Awam (Akaun Amanah) pula diwujudkan di bawah Seksyen 9 Akta Acara Kewangan, 1957 untuk mengakaunkan sumbangan wang daripada badan dan orang perseorangan kepada Kerajaan bagi tujuan tertentu. Pengurusan akaun ini perlu dibuat mengikut Arahan Amanah yang berkenaan. Deposit merupakan wang yang diterima oleh Kerajaan bagi sesuatu maksud yang ditetapkan di bawah undang-undang atau perjanjian. Setakat 31 Disember 2005, sebanyak 266 Kumpulanwang Amanah berbaki RM57.39 bilion, 249 Akaun Amanah berbaki RM4.57 bilion dan 332 Akaun Deposit berbaki RM4.93 bilion diselenggarakan di pelbagai Kementerian/Jabatan Persekutuan. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

3.4.1. Peningkatan Modal Berbayar Agensi Dikenakan Ke Kumpulanwang Amanah

Kementerian Kewangan telah memberi kebenaran kepada Perbendaharaan Malaysia untuk berbelanja lebih sejumlah RM3.99 bilion bagi projek pembangunan tahun 2005. Sejumlah RM3.59 bilion telah dibelanjakan dan dicajkan ke vot pembangunan. Bagaimanapun, sejumlah RM1.30 bilion daripada RM3.59 bilion tersebut untuk tujuan meningkatkan modal berbayar bagi 3 bank telah dikeluarkan daripada vot pembangunan dan dikenakan ke Akaun Penyelesaian Utama Perbendaharaan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.38
PERBELANJAAN YANG DIKENAKAN KE KUMPULANWANG AMANAH

BAYARAN KEPADA	TUJUAN	AMAUN DIBENARKAN (RM Juta)	AMAUN DIBAYAR (RM Juta)	DICAJKAN/DIKENAKAN KEPADA
Syarikat Prasarana Negara Bhd.	Infrastruktur, Bas Dan Rel	1,000.00	1,000.00	Dicajkan Ke Vot Pembangunan
Bank Simpanan Nasional	Peningkatan Modal Berbayar	580.00	580.00	
Cyberview Sdn. Bhd.	Penyertaan Ekuiti Dalam Projek Strategik	715.00	715.00	
JUMLAH		2,295.00	2,295.00	
Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	Peningkatan Modal Berbayar	1,000.00	600.00	Dikenakan Ke Kumpulanwang Amanah (Akaun Penyelesaian Utama Perbendaharaan)
SME Bank	Peningkatan Modal Berbayar	350.00	350.00	
EXIM Bank	Peningkatan Modal Berbayar	350.00	350.00	
JUMLAH		1,700.00	1,300.00	
JUMLAH KESELURUHAN		3,995.00	3,595.00	

Mengikut Nota Kepada Akaun, sumber pelaburan Kerajaan dalam Badan Berkanun, Syarikat dan Agensi adalah daripada peruntukan mengurus/ pembangunan. Sehubungan ini, perbelanjaan berjumlah RM1.30 bilion bagi tujuan peningkatan modal berbayar yang dikenakan ke Kumpulanwang Amanah adalah tidak teratur.

3.4.2. Perbelanjaan Di Bawah Arahan Perbendaharaan 59

3.4.2.1. Mengikut Arahan Perbendaharaan 59, pembayaran sesuatu bil yang dikemukakan dengan sempurna bagi barangan atau perkhidmatan kepada Kerajaan tidak boleh ditahan oleh sebab keraguan sama ada perbelanjaan telah dilakukan dengan sewajarnya oleh seseorang pegawai Kerajaan atau sebaliknya. Kelulusan Ketua Setiausaha Perbendaharaan hendaklah diperolehi dan pembayaran ditanggungkan kepada Akaun Kumpulanwang Pendahuluan Diri (Pegawai Awam) sementara menunggu hasil siasatan. Semakan Audit terhadap rekod yang diselenggarakan oleh Perbendaharaan Malaysia mendapati pada tahun 2005, hanya 6 permohonan diluluskan bagi perbelanjaan berjumlah RM2.42 juta di bawah Arahan Perbendaharaan 59. Bagaimanapun mengikut Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan Tahun 2005, jumlah perbelanjaan yang telah di bayar di bawah Arahan Perbendaharaan 59 adalah RM24.26 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.39
PERBEZAAN PEMBAYARAN DI BAWAH ARAHAN PERBENDAHARAAN 59
ANTARA REKOD PERBENDAHARAAN MALAYSIA DAN PENYATA AKAUN AWAM

KEMENTERIAN/JABATAN	PEMBAYARAN DI BAWAH ARAHAN PERBENDAHARAAN 59	
	DILULUSKAN OLEH PERBENDAHARAAN MALAYSIA (RM Juta)	MENGIKUT PENYATA AKAUN AWAM (RM Juta)
Kementerian Keselamatan Dalam Negeri	1.27	0.38
Kementerian Pelajaran	0.11	0.21
Polis DiRaja Malaysia	0.17	2.80
Pusat Latihan Polis Sarawak	0.80	0.00
Kementerian Pengajian Tinggi	0.07	0.00
Kementerian Pertahanan	0.00	20.51
Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah	0.00	0.19
Kementerian Penerangan	0.00	0.17
JUMLAH	2.42	24.26

Pada pandangan Audit, amaun yang dibayar di bawah Arahan Perbendaharaan 59 oleh Jabatan Akauntan Negara Malaysia mestilah bersamaan dengan amaun yang diluluskan oleh Perbendaharaan Malaysia.

3.4.2.2. Mengikut Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 18 Tahun 2001, Penyata Tahunan bagi sesuatu Akaun Amanah/Kumpulanwang Amanah perlu dikemukakan oleh Pegawai Pengawal kepada Ketua Audit Negara untuk diaudit sebelum akhir bulan Mac tahun berikutnya. Adalah didapati 22 Penyata Tahunan 2005 lewat diserahkan oleh pelbagai Kementerian/Jabatan Persekutuan antara 12 hingga 33 hari manakala 17 Penyata Tahunan 2005 belum dikemukakan untuk pengauditan sehingga akhir bulan April 2006. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 3.40
PENYATA TAHUNAN KUMPULANWANG AMANAH DAN AKAUN AMANAH
YANG LEWAT/BELUM DIKEMUKAKAN SETAKAT AKHIR BULAN APRIL 2006

JENIS AKAUN	BILANGAN PENYATA TAHUNAN 2005				BILANGAN KEMENTERIAN/JABATAN TERLIBAT
	LEWAT DITERIMA	BELUM DITERIMA	JUMLAH	BAKI PADA 31.12.2005 (RM Juta)	
Kumpulanwang Amanah	-	1	1	3.10	1
Akaun Amanah	22	16	38	493.68	11
JUMLAH	22	17	39	496.78	

3.4.3. Kumpulanwang Pinjaman Perumahan

Sehingga akhir tahun 2005, Kumpulanwang Pinjaman Perumahan adalah berbaki RM6.90 bilion berbanding dengan baki pada akhir tahun 2004 yang berjumlah RM2.69 bilion. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

3.4.3.1. Pinjaman Perumahan Perseorangan Yang Belum Selesai

- a. Sehingga akhir tahun 2005, sebanyak 739,361 pinjaman perumahan telah dikeluarkan. Baki pinjaman perumahan yang belum selesai adalah berjumlah RM29.85 bilion. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 142,652 pinjaman dengan baki RM7.07 bilion telah dijual kepada Cagamas MBS Berhad melalui pensekuritian. Dengan itu, pada akhir tahun 2005, Bahagian Pinjaman Perumahan mempunyai 596,709 peminjam dengan baki pinjaman belum selesai berjumlah RM22.78 bilion. Bagaimanapun, baki tersebut adalah diragui kerana sebahagian besar pinjaman yang diberi antara tahun 1971 hingga 1979 masih mempunyai akaun berbaki debit/kredit sungguhpun tempoh pinjaman telah melebihi 25 tahun (tempoh maksimum dibenarkan).
- b. Antara sebab perkara ini berlaku ialah sungguhpun sebahagian peminjam telah lama selesai membayar hutang tetapi Bahagian Pinjaman Perumahan masih belum mengemas kini lejar pinjaman berkenaan manakala sebahagian pinjaman pula merupakan pinjaman kedua atau ubahsuai di mana fail pinjaman yang lama terus digunakan. **Pada pandangan Audit, Bahagian Pinjaman Perumahan perlu berusaha mengemaskinikan akaun peminjam dan mengadakan satu mekanisme untuk mengenal**

pasti hutang lama dan baru sekiranya fail lama terus digunakan supaya baki pinjaman belum selesai dapat ditentukan dengan tepat dan betul.

- c. Semakan Audit selanjutnya mendapati 26,342 peminjam mempunyai pinjaman berbaki kredit berjumlah RM21.60 juta pada akhir tahun 2005. Akaun peminjam berbaki kredit antaranya disebabkan kes kematian di mana bayaran pampasan telah diterima dari syarikat insuran tetapi bayaran kemajuan belum dibayar kepada pemaju atau kelewatan waris mengemukakan dokumen surat tadbir harta pusaka. Kedudukan pinjaman berbaki kredit pada akhir tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 3.41
PINJAMAN BERBAKI KREDIT
KEDUDUKAN PADA AKHIR TAHUN 2003 HINGGA 2005**

KEDUDUKAN SEHINGGA 31 DISEMBER	BILANGAN PEMINJAM	JUMLAH PINJAMAN BERBAKI KREDIT (RM Juta)
2003	29,332	47.28
2004	31,011	31.88
2005	26,342	21.60

Nota : TB - Tidak Berkenaan

3.4.3.2. Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Perumahan

- a. Jumlah bayaran balik pinjaman perumahan yang tertunggak sehingga akhir tahun 2005 ialah RM384.27 juta yang melibatkan 64,219 peminjam. Tunggakan bayaran balik pinjaman menurun sejumlah RM75.61 juta (16.4%) berbanding dengan tahun 2004. Bagaimanapun, bilangan peminjam yang mempunyai tunggakan bayaran balik pinjaman meningkat seramai 19,798 orang (44.6%). Jumlah tunggakan dan bilangan peminjam mengikut status perkhidmatan pada akhir tahun 2004 dan 2005 adalah seperti berikut :-

**JADUAL 3.42
AKAUN PINJAMAN PERUMAHAN TERTUNGGAK
KEDUDUKAN PADA AKHIR TAHUN 2004 DAN 2005**

STATUS PERKHIDMATAN	BILANGAN PEMINJAM		PENINGKATAN/ (PENURUNAN)		TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN PERUMAHAN		PENINGKATAN/ (PENURUNAN)	
	2004	2005	BILANGAN PEMINJAM	%	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)	(RM Juta)	%
Masih Berkhidmat	17,903	35,578	17,675	98.7	58.98	74.84	15.86	26.9
Bersara Wajib	13,360	15,914	2,554	19.1	50.27	63.05	12.78	25.4
Bersara Pilihan Sendiri	1,700	1,469	(231)	13.6	16.75	21.90	5.15	30.7
Persaraan KWSP	186	177	(9)	4.8	1.56	1.61	0.05	3.2
Penswastaan	360	313	(47)	13.1	0.79	1.02	0.23	29.1
Tamat Perkhidmatan	6,959	6,940	(19)	0.3	79.10	98.52	19.42	24.6
Meletak Jawatan	1,609	1,401	(208)	12.9	151.96	66.29	(85.67)	56.4
Tidak Hadir Bertugas	233	247	14	6.0	19.49	5.65	(13.84)	71.0
Dibuang Kerja	1,154	1,089	(65)	5.6	62.46	33.41	(29.05)	46.5
Digantung Kerja	62	54	(8)	12.9	2.75	0.94	(1.81)	65.8
Kes Bankrap	56	53	(3)	5.4	3.68	2.01	(1.67)	45.4
Meninggal Dunia	270	195	(75)	27.8	5.89	4.90	(0.99)	16.8
Perkhidmatan Lain	569	789	220	38.7	6.20	10.13	3.93	63.4
JUMLAH	44,421	64,219	19,798	44.6	459.88	384.27	(75.61)	16.4

- b. Penurunan tunggakan bayaran balik pinjaman adalah disebabkan Bahagian Pinjaman Perumahan telah berusaha mengutip balik tunggakan bayaran balik pinjaman perumahan dan mengemas kini rekod pinjaman terutamanya terhadap peminjam yang telah meletak jawatan, tidak hadir bertugas, dibuang kerja, digantung kerja, kes bankrap dan meninggal dunia.

3.4.3.3. Pensekuritian Pinjaman Perumahan

Pada tahun 2004 dan 2005, Bahagian Pinjaman Perumahan telah menandatangani 3 kontrak pensekuritian pinjaman perumahan yang melibatkan penjualan 142,652 pinjaman perumahan kakitangan Kerajaan kepada Cagamas MBS Berhad dengan harga RM7.68 bilion. Sejumlah RM5.60 bilion telah dibayar kepada Kerajaan pada tahun 2004 dan 2005. Perbezaannya berjumlah RM2.08 bilion telah diberi sebagai diskaun kepada syarikat tersebut dan satu Akaun Menunggu Untuk Hapuskira Urusniaga Pensekuritian telah diwujudkan bagi mengakaunkannya. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat mengenal pasti asas diskaun ditentukan, sumber kewangan serta kaedah untuk menghapus kira diskaun yang telah diberi. Butirannya adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 3.43
KONTRAK PENSEKURITIAN PINJAMAN PERUMAHAN

BILANGAN FAIL PEMINJAM		JENIS PINJAMAN	TARIKH KONTRAK	NO. KONTRAK	HARGA JUALAN (RM Juta)	NILAI TERIMAAN (RM Juta)	DISKAUN (RM Juta)
Pool 1	68,396	<i>Pensioner</i>	20.10.04	C/300/20102004/001	1,935.74	1,530.69	405.05
Pool 2	37,264	<i>Islamic</i>	08.08.05	I/300/08082005/001	2,844.49	2,034.34	810.15
Pool 3	36,992	<i>Conventional</i>	12.12.05	C/300/12122005/002	2,898.73	2,035.58	863.15
JUMLAH	142,652				7,678.96	5,600.61	2,078.35

3.5. PERKEMBANGAN TERKINI DI JABATAN AKAUNTAN NEGARA MALAYSIA BERKAITAN SISTEM PERAKAUNAN

3.5.1. Piawaian Perakaunan Kerajaan Sektor Awam

Mulai tahun 2002, Jabatan Akauntan Negara Malaysia telah menyediakan Piawaian Perakaunan Kerajaan untuk digunakan oleh Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri semasa menyediakan Penyata Akaun Awam. Setakat ini, Jabatan Akauntan Negara Malaysia telah mengeluarkan 8 Piawaian Perakaunan Kerajaan di mana 2 daripadanya telah dikeluarkan pada tahun 2005. Piawaian Perakaunan tersebut adalah berkaitan dengan Wangtunai dan Penyata Akaun Memorandum. Kedua-dua piawaian ini akan dikuatkuasakan penggunaannya mulai Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri Tahun 2007.

3.5.2. Pelaksanaan Sistem Perancangan dan Kawalan Belanjawan Secara Elektronik

Sistem Perancangan dan Kawalan Belanjawan Secara Elektronik (eSPKB) dibangunkan pada tahun 2001 di bawah Projek Aplikasi Kerajaan Elektronik. Mengikut perancangan, kesemua 2,148 Pusat Tanggungjawab di seluruh negara

akan melaksanakan eSPKB pada akhir tahun 2005. Bagaimanapun sehingga 30 April 2006, eSPKB hanya dilaksanakan di 1,642 Pusat Tanggungjawab. Bagi tempoh bulan Januari hingga Disember 2005, sebanyak 2,111,999 transaksi baucar bayaran bernilai RM22.08 bilion telah diproses melalui eSPKB.

3.5.3. Government Financial Management Accounting System

Mulai tahun 2005, Jabatan Akauntan Negara Malaysia telah membangun dan mengintegrasikan sistem aplikasi perakaunan Kerajaan Persekutuan yang baru iaitu *Government Financial Management Accounting System (GFMAS)*. Objektif projek ini ialah untuk mempertingkatkan kecekapan pengurusan perakaunan dan perancangan kewangan; mempertingkatkan pengurusan dana Kerajaan dan mewujudkan mekanisme kawalan yang mampan. Sebanyak 13 modul telah dibangunkan iaitu Modul Lejar Am, Pengurusan Dana, Akaun Terimaan, Akaun Bayaran, Gaji, Pengurusan Pelaburan, Pengurusan Tunai, Perakaunan Kos, Pengurusan Aset, Pengurusan Pinjaman, Sistem Pendahuluan dan Pinjaman Kepada Kakitangan, Sistem Pengurusan Wang Tidak Dituntut dan Sistem Pengurusan Sekuriti. Jabatan Akauntan Negara Malaysia telah melaksanakan *GFMAS* di 3 Pejabat Perakaunan iaitu Ibu Pejabat JANM, JANM Cawangan Utama Putrajaya dan Kementerian Kerja Raya sebagai *pilot sites*. Mengikut perancangan, sistem ini akan berfungsi sepenuhnya pada bulan September 2006. Dari aspek pelaporan perakaunan, sistem ini berupaya menjanakan laporan kewangan berasaskan tunai dan akrual.

4. PENGURUSAN KEWANGAN DI PERINGKAT KEMENTERIAN/JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

Seksyen 15(A) Akta Acara Kewangan, 1957 dan Arahannya telah menetapkan tugas dan tanggungjawab Pegawai Pengawal di sesebuah Kementerian/Jabatan bagi menjamin wujudnya akauntabiliti pengurusan kewangan Kerajaan. Antara lain, Pegawai Pengawal adalah bertanggungjawab untuk menentukan bahawa peruntukan kewangan dan sumber lain yang secukupnya diperolehi, diguna dan diperakaukan mengikut peraturan kewangan. Pada tahun 2005, pengauditan pengurusan kewangan telah dijalankan di 33 pejabat Kerajaan di seluruh negara yang melibatkan 6 Kementerian dan 2 Jabatan. Objektif pengauditan tersebut adalah untuk menentukan sama ada pengurusan kewangan di pejabat berkenaan telah diuruskan mengikut undang-undang dan peraturan kewangan yang berkaitan. Bagi tujuan ini penilaian telah dibuat terhadap kawalan pengurusan, kawalan hasil, kawalan perbelanjaan, pengurusan Kumpulanwang Amanah dan pengurusan aset seperti berikut :-

4.1. KAWALAN PENGURUSAN

4.1.1. Carta organisasi Jabatan/Pejabat menunjukkan fungsi, aktiviti dan hierarki sesebuah Jabatan/Pejabat. Ia perlu disediakan dengan lengkap dan sentiasa dikemaskinikan selaras dengan perkembangan yang berlaku dalam Jabatan/Pejabat berkenaan.

4.1.2. Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bilangan 8 Tahun 1991 menetapkan Ketua Jabatan perlu memastikan Manual Prosedur Kerja Jabatan, Fail Meja serta senarai tugas bagi setiap anggota disediakan dengan lengkap dan kemas kini. Dokumen ini adalah penting untuk dijadikan rujukan dan panduan oleh anggota Jabatan bagi membolehkan mereka menjalankan tugas dengan cekap, teratur dan berkesan.

4.1.3. Mesyuarat Jawatankuasa Khas Kabinet mengenai keutuhan pengurusan Kerajaan Bilangan 1 Tahun 1995 telah memutuskan supaya Jawatankuasa Pengurusan Kewangan dan Akaun ditubuhkan di setiap pusat tanggungjawab untuk membantu Jabatan/Agensi mengawasi, memantau dan menyelia semua urusan kewangan supaya ia berjalan lancar dan menepati peraturan yang telah ditetapkan. Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 8 Tahun 2004, Jawatankuasa ini hendaklah mengadakan mesyuarat sekurang-nya 3 bulan sekali.

4.1.4. Kedudukan kawalan pengurusan di pejabat yang diaudit adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 4.1
KEDUDUKAN KAWALAN PENGURUSAN**

PEJABAT YANG DIAUDIT	KAWALAN PENGURUSAN						
	a	b	c	d	e	f	g
Kementerian Kesihatan (8 Pejabat) - Bahagian Pengurusan, Bahagian Farmasi, Bahagian Kesihatan Pergigian, Bahagian Teknologi Maklumat, Bahagian Perancangan Latihan, Bahagian Perubatan, Bahagian Kesihatan Awam Dan Bahagian Kewangan	2	2	5	8	/	5	/
Kementerian Kerja Raya (2 Pejabat) - Jabatan Kerja Raya, Pahang Dan Bahagian Kewangan	/	1	1	/	/	/	1
Kementerian Pertahanan (4 Pejabat) - Jabatan Hal Ehwal Veteran Angkatan Tentera Malaysia; Markas 2 Divisyen, Pulau Pinang; Markas Wilayah Laut 1, Kuantan dan Pangkalan Tentera Udara Di Raja Malaysia, Subang	1	2	2	2	1	/	2
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi (1 Pejabat)	/	1	1	1	1	/	1
Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia (8 Pejabat) - Ibu Pejabat, Wilayah Persekutuan, Negeri Sembilan, Johor, Kelantan, Kedah, Sarawak Dan Perlis	4	3	5	1	3	1	3
Kementerian Pengajian Tinggi (1 Pejabat) - Bahagian Kewangan	/	1	/	/	/	/	1
Kementerian Keselamatan Dan Hal Ehwal Dalam Negeri (8 Pejabat) - Bahagian Kewangan, Ibu Pejabat Kontingen Polis DiRaja Malaysia; Ibu Pejabat Polis Kontingen Selangor, Negeri Sembilan, Kelantan, Perlis, Sabah, Sarawak Dan Pusat Latihan Polis Sarawak	1	8	3	1	5	3	7
Perpustakaan Awam, Perbadanan Labuan (1 Pejabat)	/	/	/	/	/	TB	TB

Nota : / - Semua Mematuhi Angka - Bilangan Pejabat Yang Tidak Mematuhi TB - Tidak Berkenaan

- Carta Organisasi Disediakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- Manual Prosedur Kerja Disediakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- Fail Meja Disediakan Bagi Setiap Anggota/Disediakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- Senarai Tugas Disediakan Dengan Jelas
- Latihan Diberi Kepada Pegawai Yang Terlibat Dengan Urusan Kewangan
- Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun Telah Ditubuhkan
- Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun Mengikut Kekerapan Yang Ditetapkan

4.2. KAWALAN HASIL

4.2.1. Arahan Perbendaharaan menetapkan beberapa peraturan pengurusan hasil yang perlu dipatuhi bagi memastikan kawalan dalaman yang secukupnya diwujudkan oleh Jabatan untuk memastikan semua pungutan dibuat dengan teratur, diperakaunkan dengan tepat serta dimasukkan ke bank dalam tempoh yang sepatutnya. Sehubungan ini, pengauditan telah dijalankan untuk menentukan sama ada :-

- Kawalan yang secukupnya dibuat terhadap pengeluaran, penggunaan dan penyimpanan borang hasil seperti buku resit, kupon dan lesen.
- Penurunan kuasa dan pengagihan tugas anggota dibuat dengan teratur.
- Kawalan yang secukupnya diwujudkan terhadap wang pungutan sebelum ia dimasukkan ke bank.
- Semua pungutan dimasukkan ke bank dalam tempoh yang ditetapkan.
- Penyelenggaraan rekod pungutan dan semakan terhadapnya dibuat dengan teratur.
- Penyata Penyesuaian Hasil Bulanan disediakan dengan teratur dan kemas kini.

4.2.2. Kedudukan pematuhan terhadap peraturan kewangan berhubung dengan kawalan hasil adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.2
PEMATUHAN TERHADAP PERATURAN KEWANGAN
BERHUBUNG DENGAN KAWALAN HASIL

PEJABAT YANG DIAUDIT	PERATURAN KAWALAN HASIL									
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
Kementerian Kesihatan (8 Pejabat) - Bahagian Pengurusan, Bahagian Farmasi, Bahagian Kesihatan Pergigian, Bahagian Teknologi Maklumat, Bahagian Perancangan Latihan, Bahagian Perubatan, Bahagian Kesihatan Awam, Dan Bahagian Kewangan	/	1	/	/	1	2	/	3	3	TB
Kementerian Kerja Raya (2 Pejabat) - Jabatan Kerja Raya, Pahang Dan Bahagian Kewangan	/	/	/	/	/	/	1	/	/	/
Kementerian Pertahanan (4 Pejabat) - Jabatan Hal Ehwal Veteran Angkatan Tentera Malaysia; Markas 2 Divisyen, Pulau Pinang; Markas Wilayah Laut 1, Kuantan dan Pangkalan Tentera Udara Di Raja Malaysia, Subang	/	/	/	/	/	1	1	1	TB	/
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi (1 Pejabat)	/	1	/	/	1	1	/	1	1	/
Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia (8 Pejabat) - Ibu Pejabat, Wilayah Persekutuan, Negeri Sembilan, Johor, Kelantan, Kedah, Sarawak Dan Perlis	3	2	1	/	1	2	/	1	2	1
Kementerian Pengajian Tinggi (1 Pejabat) - Bahagian Kewangan	1	/	/	/	/	/	1	1	1	/
Kementerian Keselamatan Dan Hal Ehwal Dalam Negeri (8 Pejabat) - Bahagian Kewangan, Ibu Pejabat Kontingen Polis DiRaja Malaysia; Ibu Pejabat Polis Kontinjen Selangor, Negeri Sembilan, Kelantan, Perlis, Sabah, Sarawak Dan Pusat Latihan Polis Sarawak	1	3	/	/	1	/	3	TB	TB	3
Perpustakaan Awam, Perbadanan Labuan	TB	/	1	TB	/	TB	TB	TB	TB	TB

Nota : / - Semua Mematuhi

Angka - Bilangan Pejabat Yang Tidak Mematuhi

TB - Tidak Berkenaan

- Penyata Borang Hasil Yang Dikawal Disediakan/Disediakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- Semakan Harian Dibuat Antara Buku Tunai Dan Resit
- Keberanian Bertulis Bagi Pegawai Menerima Wang
- Pembahagian Tugas Untuk Mengutip Wang Dan Menulis Resit
- Resit Dikeluarkan Serta Merta Dan Pungutan Dibankkan Dalam Tempoh Yang Ditetapkan
- Notis Pemberitahuan Orang Awam Dipamerkan
- Pemeriksaan Mengejut Dilaksanakan
- Daftar Mel Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- Daftar Cek Tidak Laku Disediakan/Disediakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- Penyata Penyesuaian Hasil Disediakan/Disediakan Mengikut Tempoh Yang Ditetapkan

4.3. KAWALAN PERBELANJAAN

4.3.1. Ketua Jabatan adalah bertanggungjawab memastikan bahawa setiap perbelanjaan yang dibuat mempunyai peruntukan, disokong dengan sewajarnya, diluluskan oleh pegawai yang diberi kuasa dan diperakaunkan dengan betul. Bagi tujuan ini, perkara berikut telah diaudit untuk menentukan bahawa :-

- Buku Vot, Pesanan Kerajaan, Daftar Bil dan Daftar Pembayaran diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.
- Penurunan kuasa yang sewajarnya diberi kepada anggota yang terlibat.
- Semua perolehan dan dokumen yang berkaitan dikawal dengan sewajarnya.
- Perbelanjaan dibuat tidak melebihi peruntukan yang diluluskan.
- Bil dibayar dalam tempoh 30 hari daripada tarikh ia diterima.
- Bayaran disokong dengan dokumen sokongan.
- Pembayaran gaji dan elaun dibuat dengan tepat dan teratur.
- Penyata Penyesuaian Perbelanjaan Bulanan disediakan dengan teratur dan kemas kini.

4.3.2. Kedudukan pematuhan terhadap peraturan kewangan berhubung dengan kawalan perbelanjaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.3
PEMATUHAN TERHADAP PERATURAN KEWANGAN
BERHUBUNG DENGAN KAWALAN PERBELANJAAN

PEJABAT YANG DIAUDIT	PERATURAN KAWALAN PERBELANJAAN													
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n
Kementerian Kesihatan (8 Pejabat) - Bahagian Pengurusan; Bahagian Farmasi, Bahagian Kesihatan Pergigian, Bahagian Teknologi Maklumat, Bahagian Perancangan Latihan, Bahagian Perubatan, Bahagian Kesihatan Awam, Dan Bahagian Kewangan	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	1	/	1	/
Kementerian Kerja Raya (2 Pejabat) - Jabatan Kerja Raya, Pahang Dan Bahagian Kewangan	1	/	/	/	1	2	1	/	1	/	1	1	1	1
Kementerian Pertahanan (4 Pejabat) - Jabatan Hal Ehwal Veteran Angkatan Tentera Malaysia; Markas 2 Divisyen, Pulau Pinang; Markas Wilayah Laut 1, Kuantan dan Pangkalan Tentera Udara Di Raja Malaysia, Subang	1	1	1	2	/	/	/	/	1	3	1	/	/	/
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi (1 Pejabat)	1	1	/	/	/	/	1	1	1	1	1	/	1	1
Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia (8 Pejabat) - Ibu Pejabat, Wilayah Persekutuan, Negeri Sembilan, Johor, Kelantan, Kedah, Sarawak Dan Perlis	/	/	/	2	/	4	4	/	4	3	2	/	3	5
Kementerian Pengajian Tinggi (1 Pejabat) - Bahagian Kewangan	1	1	/	1	/	/	1	TB	/	1	/	/	1	1
Kementerian Keselamatan Dan Hal Ehwal Dalam Negeri (8 Pejabat) - Bahagian Kewangan, Ibu Pejabat Kontingen Polis DiRaja Malaysia; Ibu Pejabat Polis Kontinjen Selangor, Negeri Sembilan, Kelantan, Perlis, Sabah, Sarawak Dan Pusat Latihan Polis Sarawak	2	2	/	1	/	2	2	3	2	3	3	4	8	1
Perpustakaan Awam, Perbadanan Labuan	/	1	TB	TB	TB	TB	1	TB	TB	1	/	TB	TB	TB

Nota / - Semua Mematuhi **Angka** - Bilangan Pejabat Yang Tidak Mematuhi **TB** - Tidak Berkenaan

- Buku Vot Diselenggarakan Dengan Kemas Kini Dan Teratur
- Buku Vot Disemak Oleh Pegawai Penyelia
- Pesanan Kerajaan Ditandatangani Oleh Pegawai Yang Diberi Kuasa
- Pesanan Kerajaan Dicatatkan Dengan Butir Lengkap
- Pesanan Kerajaan Dan Invois Diperakui Sebelum Bayaran Dibuat
- Daftar Bil Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- Daftar Bil Diperiksa Oleh Pegawai Kanan
- Daftar Bayaran Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- Laporan Bayaran Pukul Disemak Dengan Bil Asal
- Bil Dibayar Dalam Tempoh 30 Hari Daripada Tarikh Bil Diterima
- Bayaran Disokong Dengan Dokumen Sokongan
- Perbelanjaan Dibuat Tidak Melebihi Jumlah Peruntukan Yang Diluluskan
- Pembayaran Gaji Dan Elaun Dibuat Dengan Tepat Dan Teratur
- Penyata Penyesuaian Perbelanjaan Disediakan Seperti Mana Yang Ditetapkan

4.4. PENGURUSAN KUMPULANWANG AMANAH

Jabatan yang mempunyai Kumpulanwang Amanah/Akaun Amanah dan Deposit perlu menguruskan akaun berkenaan mengikut Arahan Amanah dan peraturan yang berkaitan. Penyata Terimaan dan Bayaran bagi sesuatu akaun amanah dan Senarai Baki Deposit perlu disediakan dengan lengkap dan dikemukakan untuk pengauditan dalam tempoh yang ditetapkan. Rekod individu bagi Kumpulanwang Amanah seperti Pendahuluan Diri, Pendahuluan Pinjaman Kenderaan dan Pendahuluan Pinjaman Komputer perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini untuk memudahkan pemantauan terhadap bayaran balik yang dibuat. Kedudukan pematuan terhadap peraturan kewangan berhubung dengan pengurusan Kumpulanwang Amanah adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.4
PEMATUAN TERHADAP PERATURAN KEWANGAN
BERHUBUNG DENGAN PENGURUSAN KUMPULANWANG AMANAH

PEJABAT YANG DIAUDIT	PERATURAN PENGURUSAN KUMPULANWANG AMANAH							
	a	b	c	d	e	f	g	h
Kementerian Kesihatan (8 Pejabat) - Bahagian Pengurusan; Bahagian Farmasi, Bahagian Kesihatan Pergigian, Bahagian Teknologi Maklumat, Bahagian Perancangan Latihan, Bahagian Perubatan, Bahagian Kesihatan Awam, Dan Bahagian Kewangan	/	TB	1	/	1	/	/	/
Kementerian Kerja Raya (2 Pejabat) - Jabatan Kerja Raya, Pahang Dan Bahagian Kewangan	/	/	/	/	1	/	/	/
Kementerian Pertahanan (4 Pejabat) - Jabatan Hal Ehwal Veteran Angkatan Tentera Malaysia; Markas 2 Divisyen, Pulau Pinang; Markas Wilayah Laut 1, Kuantan dan Pangkalan Tentera Udara Di Raja Malaysia, Subang	TB	TB	TB	TB	TB	TB	TB	TB
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi (1 Pejabat)	/	/	1	/	1	/	/	TB
Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia (8 Pejabat) - Ibu Pejabat, Wilayah Persekutuan, Negeri Sembilan, Johor, Kelantan, Kedah, Sarawak Dan Perlis	/	/	1	/	1	/	1	TB
Kementerian Pengajian Tinggi (1 Pejabat) - Bahagian Kewangan	/	/	/	/	/	1	/	TB
Kementerian Keselamatan Dan Hal Ehwal Dalam Negeri (8 Pejabat) - Bahagian Kewangan, Ibu Pejabat Kontingen Polis DiRaja Malaysia; Ibu Pejabat Polis Kontingen Selangor, Negeri Sembilan, Kelantan, Perlis, Sabah, Sarawak Dan Pusat Latihan Polis Sarawak	TB	TB	TB	TB	TB	TB	TB	TB
Perpustakaan Awam, Perbadanan Labuan	TB	TB	TB	TB	TB	TB	TB	TB

Nota : / - Semua Mematuhi Angka - Bilangan Pejabat Yang Tidak Mematuhi TB - Tidak Berkenaan

- Pengurusan Kumpulanwang Amanah/Akaun Amanah Telah Mengikut Arahan Amanah Dan Peraturan Yang Berkaitan
- Pinjaman Kenderaan/Komputer/Perumahan Direkodkan Dalam Buku Perkhidmatan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- Satu Salinan Dokumen Pembelian Disimpan Dalam Fail Peribadi Peminjam Bagi Pinjaman Kenderaan, Komputer Dan Perumahan
- Bayaran Balik Pinjaman Kenderaan, Komputer Dan Perumahan Dibuat Melalui Arahan Potongan Gaji
- Salinan Sijil Insurans Komprehensif Untuk Tahun Kedua Sehingga Pinjaman Kenderaan Selesai Telah Dikemukakan Kepada Bahagian Pentadbiran
- Kad Pendaftaran Kenderaan Dicap 'Hak Milik Dituntut Oleh Kerajaan'
- Baki Pendahuluan Diri Telah Diselesaikan Oleh Pegawai Yang Terlibat Dalam Tempoh Yang Ditetapkan
- Deposit Yang Tidak Dituntut Melebihi 12 Bulan Telah Diwartakan

4.5. PENGURUSAN ASET

Urusan perolehan, penggunaan, penyenggaraan, penyimpanan dan pelupusan aset hendaklah dibuat dengan cekap, berhemat dan selaras dengan peraturan kewangan. Rekod berhubung dengannya juga perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini seperti mana yang dikehendaki oleh Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1991. Kedudukan pematuan terhadap peraturan kewangan berhubung dengan pengurusan aset adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 4.5
PEMATUHAN TERHADAP PERATURAN KEWANGAN
BERHUBUNG DENGAN PENGURUSAN ASET

PEJABAT YANG DIAUDIT	PERATURAN PENGURUSAN ASET											
	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
Kementerian Kesihatan (8 Pejabat) - Bahagian Pengurusan; Bahagian Farmasi, Bahagian Kesihatan Pergigian, Bahagian Teknologi Maklumat, Bahagian Perancangan Latihan, Bahagian Perubatan, Bahagian Kesihatan Awam, Dan Bahagian Kewangan	8	6	2	4	5	2	/	/	3	2	1	1
Kementerian Kerja Raya (2 Pejabat) - Jabatan Kerja Raya, Pahang Dan Bahagian Kewangan	1	1	/	/	1	/	1	1	1	/	/	/
Kementerian Pertahanan (4 Pejabat) - Jabatan Hal Ehwal Veteran Angkatan Tentera Malaysia; Markas 2 Divisyen, Pulau Pinang; Markas Wilayah Laut 1, Kuantan dan Pangkalan Tentera Udara Di Raja Malaysia, Subang	3	2	3	1	1	2	1	/	1	2	/	/
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi (1 Pejabat)	1	1	/	1	1	1	1	1	/	/	/	/
Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia (8 Pejabat) - Ibu Pejabat, Wilayah Persekutuan, Negeri Sembilan, Johor, Kelantan, Kedah, Sarawak Dan Perlis	1	6	6	1	3	2	3	2	2	4	3	3
Kementerian Pengajian Tinggi (1 Pejabat) - Bahagian Kewangan	1	1	1	1	1	1	1	1	/	/	TB	TB
Kementerian Keselamatan Dan Hal Ehwal Dalam Negeri (8 Pejabat) - Bahagian Kewangan, Ibu Pejabat Kontingen Polis DiRaja Malaysia; Ibu Pejabat Polis Kontinjen Selangor, Negeri Sembilan, Kelantan, Perlis, Sabah, Sarawak Dan Pusat Latihan Polis Sarawak	5	6	8	4	4	2	2	3	1	3	2	2
Perpustakaan Awam, Perbadanan Labuan	/	1	TB	TB	TB	TB	TB	TB	TB	TB	1	1

Nota : / - Semua Mematuhi Angka - Bilangan Pejabat Yang Tidak Mematuhi TB - Tidak Berkenaan

- a. Daftar Harta Modal Dan Inventori Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- b. Pemeriksaan Fizikal Dijalankan Terhadap Harta Modal Dan Inventori
- c. Nombor Siri Pendaftaran Dicatat Pada Aset Dan Inventori
- d. Daftar Stok Bekalan Pejabat Dikemaskinikan
- e. Verifikasi Stok Dibuat Mengikut Ketetapan
- f. Buku Log Kenderaan Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini
- g. Buku Log Disemak Oleh Pegawai Pengangkutan Sebulan Sekali
- h. Penggunaan Bahan Api Bulanan Dikira Dan Direkodkan
- i. Daftar Kad Pergerakan Inden Petrol Diselenggarakan Dengan Kemas Kini Dan Teratur
- j. Butiran Pembaikan Dan Penyelenggaraan Direkodkan Dalam Daftar Kad Harta Modal/Inventori
- k. Aset Usang Diambil Tindakan Pelupusan
- l. Tatacara Pelupusan Aset Dibuat Secara Teratur

4.6. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, prestasi pengurusan kewangan di pejabat yang diaudit masih perlu dipertingkatkan. Kelemahan yang dibangkitkan terutamanya mengenai kawalan pengurusan, kawalan perbelanjaan dan pengurusan aset perlu diberi perhatian dan diperbaiki dengan segera. Bagi tujuan ini, pihak pengurusan disyorkan supaya memberi penyeliaan yang lebih rapi terhadap pegawai yang terlibat dengan urusan kewangan dan memastikan latihan yang sewajarnya diberi kepada mereka.

BAHAGIAN III
PELAKSANAAN AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN
KERAJAAN PERSEKUTUAN

BAHAGIAN III

PELAKSANAAN AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN

5. PENDAHULUAN

Selain daripada menjalankan pengauditan kewangan, Jabatan Audit Negara dikehendaki juga di bawah Seksyen 6 Akta Audit 1957 mengaudit aktiviti Kementerian/Jabatan untuk menentukan sama ada ia dilaksanakan dengan cara yang cekap, berhemat serta selaras dengan objektif yang telah ditetapkan. Bagi memenuhi kehendak peruntukan Akta tersebut, 41 aktiviti di 24 Kementerian/Jabatan Kerajaan Persekutuan telah dipilih untuk diaudit sepanjang tahun 2005. Hasil dari pengauditan itu telah dibincangkan dengan pihak pengurusan Kementerian/Jabatan yang terlibat sebaik sahaja pengauditannya selesai dijalankan. Perkara yang diperhatikan daripada pengauditan 36 aktiviti dilaporkan secara terperinci manakala bagi 5 aktiviti lain dilaporkan secara ringkas.

KEMENTERIAN KEWANGAN

6. PERBENDAHARAAN MALAYSIA - PROGRAM PEMBIAYAAN DANA KHAS

6.1. LATAR BELAKANG

6.1.1. Pada bulan Disember 2000, Kerajaan mewujudkan Program Pembiayaan Dana Khas (Program) dengan matlamat untuk memastikan kebajikan rakyat Terengganu terus terbela dalam suasana politik dan pentadbiran Kerajaan Negeri ketika itu. Sumber utama dana khas ini terdiri daripada wang yang diterima daripada Petroliaam Nasional Berhad (PETRONAS).

6.1.2. Mulai bulan Julai 2002, Program Pembiayaan Dana Khas telah diperluaskan ke negeri lain iaitu Kelantan, Perlis, Kedah, Pahang dan Negeri Sembilan untuk memberi penekanan yang seimbang dan saksama antara negeri. Selaras dengan perkembangan ini, Kerajaan telah menetapkan objektif Program adalah untuk memberi manfaat kepada rakyat khususnya petani, usahawan kecil, nelayan, pelajar dan penduduk kampung yang terdiri daripada golongan miskin dengan syarat projek dan aktiviti yang dilaksanakan tidak diperuntukkan di bawah Rancangan Pembangunan Lima Tahun Kerajaan. Antara aktiviti yang dibiayai oleh dana khas ini adalah program pendidikan, bantuan bencana alam, bantuan Hari Raya, bantuan membina dan membaiki rumah, bantuan pertanian/perladangan, projek jalan kampung/jambatan, bekalan air, pelancongan, penerangan, keusahawanan, kemasyarakatan serta aktiviti sukan.

6.1.3. Sehingga bulan Disember 2005, sejumlah RM2.67 bilion wang dana khas telah dibelanjakan di peringkat Kementerian/Jabatan dan 6 negeri iaitu Terengganu, Kelantan, Kedah, Perlis, Pahang dan Negeri Sembilan.

6.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada Program Pembiayaan Dana Khas telah diuruskan dengan teratur dan berhemat serta selaras dengan objektif yang ditetapkan.

6.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan di Perbendaharaan Malaysia, Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri serta 24 agensi pelaksana di peringkat Persekutuan dan Negeri iaitu Terengganu, Kedah, Perlis, Kelantan, Negeri Sembilan dan Pahang. Rekod dan dokumen yang berkaitan dengan 355 projek yang dilaksanakan bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005 telah disemak dan lawatan ke 68 tapak projek telah juga dilakukan.

6.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

6.4.1. PERANCANGAN

6.4.1.1. Undang-undang Dan Peraturan

Akaun Amanah untuk memperakaunkan terimaan dan bayaran berhubung dengan Program Pembiayaan Dana Khas diwujudkan di bawah Seksyen 9(1), Akta Acara Kewangan 1957. Oleh itu, semua terimaan dan bayaran yang berkaitan perlu diuruskan mengikut Arahan Amanah Program Pembiayaan Dana Khas. Ia juga perlu mematuhi peraturan yang ditetapkan di dalam Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 18 Tahun 2001. Selain itu, garis panduan dan arahan semasa seperti Arahan Perbendaharaan, Pekeliling Kontrak Perbendaharaan dan Surat Pekeliling Perbendaharaan yang dikeluarkan oleh Perbendaharaan Malaysia juga diguna pakai oleh agensi pelaksana. Adalah didapati Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri sedang dalam proses menyediakan garis panduan mengenai pengurusan Program Pembiayaan Dana Khas untuk diguna pakai oleh negeri yang menerima dana khas.

6.4.1.2. Pengurusan Program

- a. Mengikut Arahan Amanah Program Pembiayaan Dana Khas, Perbendaharaan Malaysia perlu mewujudkan Jawatankuasa Akaun untuk mengendalikan dana khas ini. Jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Perbendaharaan dan ahlinya terdiri daripada Timbalan Ketua Setiausaha Perbendaharaan (Operasi) dan wakil daripada Unit Perancang

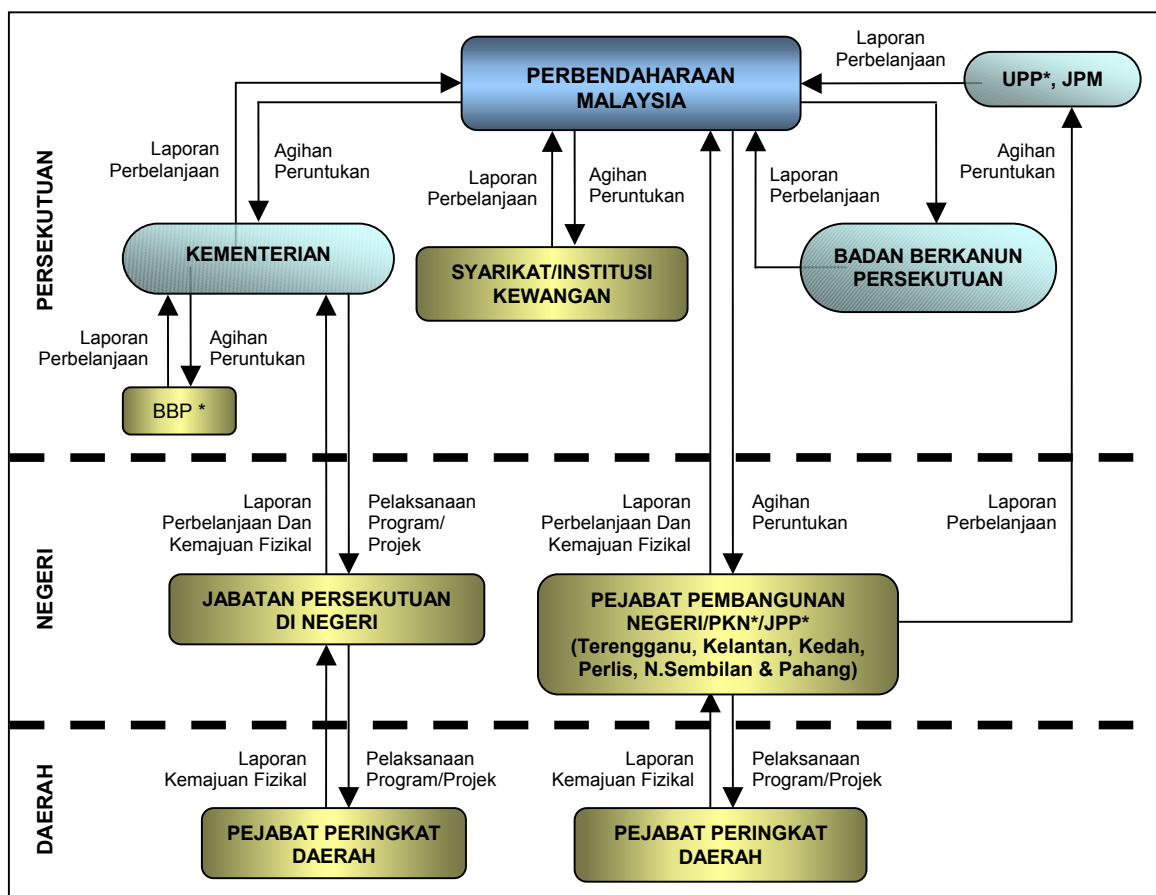
Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri (JPM); Unit Penyelaras Pelaksanaan, JPM; Perbendaharaan Malaysia dan wakil yang dilantik oleh Menteri Kewangan. Antara tugas dan fungsi Jawatankuasa tersebut ialah :-

- i. Memutuskan dasar dan tatacara penerimaan dan penggunaan wang dana khas.
 - ii. Menimbang dan memperakukan kepada Jemaah Menteri senarai projek, program dan aktiviti yang boleh dilaksanakan.
 - iii. Menimbang dan memperakukan kepada Jemaah Menteri pengagihan bantuan kewangan bagi membiayai program pendidikan, pinjaman, biasiswa atau bantuan persekolahan di bawah Kerajaan Negeri.
 - iv. Menyelaras dan memantau pelaksanaan projek/aktiviti.
 - v. Meneliti hasil dan perbelanjaan mengurus tahunan bagi Kerajaan Negeri berkaitan dan memperakukan kepada Jemaah Menteri supaya bantuan diberi bagi menampung sebarang defisit akaun semasa belanjawan.
 - vi. Menentukan semua laporan dan penyata berhubung dengan akaun disediakan dan dikemukakan sebagaimana ditetapkan di dalam Arahan Amanah, Arahan Perbendaharaan dan Pekeliling berkaitan.
 - vii. Menentukan amaun untuk dilaburkan di dalam akaun simpanan tetap yang ditadbirkan oleh Jabatan Akauntan Negara.
- b. Jabatan/Agensi yang terlibat dalam pelaksanaan Program ini adalah seperti berikut :-
- i. Bahagian Pengurusan Belanjawan, Perbendaharaan Malaysia di bawah Timbalan Ketua Setiausaha Perbendaharaan (Operasi) bertanggungjawab menguruskan pengeluaran dana khas. Bahagian ini juga bertanggungjawab memantau prestasi perbelanjaan dengan memastikan penerima peruntukan mengemukakan laporan perbelanjaan setiap 3 bulan.
 - ii. Bahagian Khas, Unit Penyelaras Pelaksanaan (UPP), Jabatan Perdana Menteri berperanan menyelaras serta memantau pelaksanaan Program dan prestasi perbelanjaan bagi peruntukan yang disalurkan kepada Pejabat Pembangunan Negeri. Bahagian ini juga perlu mengemukakan penyata perbelanjaan kepada Perbendaharaan Malaysia setiap 3 bulan seperti yang dinyatakan di dalam surat kuasa berbelanja.
 - iii. Bagi peruntukan yang disalurkan kepada Kementerian, Jawatankuasa akan diwujudkan untuk mengenal pasti projek yang perlu dilaksanakan oleh Jabatan/Agensi di bawahnya dan memantau kemajuan program serta melaporkan prestasi pelaksanaan program kepada Perbendaharaan Malaysia setiap 3 bulan.

- iv. Badan Berkanun Persekutuan dan Syarikat Kerajaan yang menerima peruntukan terus daripada Perbendaharaan Malaysia bertanggungjawab mengurus peruntukan dan melaksanakan projek masing-masing.
- v. Pejabat Pembangunan Negeri/Jabatan Pembangunan Persekutuan dan Pejabat Kewangan Negeri menerima peruntukan terus daripada Perbendaharaan Malaysia dan bertanggungjawab mengemukakan laporan perbelanjaan kepada Perbendaharaan Malaysia dan Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri untuk tujuan pemantauan prestasi kewangan. Pejabat Pembangunan Negeri juga melaporkan kemajuan pelaksanaan projek kepada Perbendaharaan Malaysia. Pejabat di peringkat daerah pula bertanggungjawab menguruskan perolehan, pemantauan projek dan melaporkan kemajuan pelaksanaan projek kepada Kementerian/Jabatan yang berkenaan.

Hubung kait antara Agensi Pusat dengan agensi pelaksana Program ini adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 6.1
HUBUNG KAIT ANTARA PERBENDAHARAAN MALAYSIA,
PENERIMA PERUNTUKAN DAN AGENSI PELAKSANA

*Nota **

1. UPP = Unit Penyelarasan Pelaksanaan
2. JPP = Jabatan Pembangunan Persekutuan
3. BBP = Badan Berkanun Persekutuan
4. PKN = Pejabat Kewangan Negeri

- c. Peranan Perbendaharaan Malaysia ialah mengagihkan peruntukan dana khas kepada Kementerian/Jabatan/Agensi. Keperluan guna tenaga adalah kurang mendesak di peringkat Perbendaharaan Malaysia kerana anggotanya dipertanggungjawabkan khusus bagi menyelenggarakan rekod penerimaan dan penggunaan dana ini. Keperluan guna tenaga dan latihan adalah lebih penting di peringkat agensi pelaksana seperti Jabatan Persekutuan di Negeri/Daerah kerana anggotanya bertanggungjawab untuk memastikan aktiviti/projek Program dilaksanakan mengikut perancangan.

6.4.1.3. Kriteria Pemilihan Projek

- a. Dana yang disalurkan kepada Kementerian adalah untuk membiayai program/projek seperti bantuan peralatan pertanian, perikanan, haiwan, bantuan keusahawanan, pembangunan perniagaan, bantuan pendidikan, pengurusan institusi pendidikan, bekalan komputer ke sekolah, prasarana sekolah, projek jalan dan jambatan, projek bekalan air, pembangunan masyarakat orang asli, ekonomi desa, bantuan rumah, kemudahan pelancongan seperti jeti dan projek pelancongan, program penerangan dan pinjaman perumahan golongan miskin.
- b. Dana yang disalurkan kepada Pejabat Pembangunan Negeri/Jabatan Pembangunan Persekutuan adalah untuk membiayai program/projek seperti pemberian bantuan kepada pelajar cemerlang, ibu tunggal, warga emas dan kurang upaya, pelajar yang memasuki Institusi Pengajian Tinggi Awam/Swasta, Badan Bukan Kerajaan/Sukan, program pembiayaan perniagaan, program kesejahteraan rakyat, program membaiki rumah orang miskin di kampung, bantuan Hari Raya, bantuan basikal kepada pelajar miskin, latihan ketatanegaraan, program bantuan pembiayaan pendidikan dan program lain yang diputuskan oleh Jawatankuasa Peringkat Pusat Dana Khas.

6.4.1.4. Keperluan Kewangan

- a. Sumber dana khas terdiri daripada wang yang diterima daripada Petroliaam Nasional Berhad (PETRONAS) dan apa-apa sumbangan atau pemberian yang diterima daripada individu, pertubuhan, pihak berkuasa berkanun atau entiti dalam/luar negara. Perjanjian antara Kerajaan Negeri Terengganu dan PETRONAS yang ditandatangani pada bulan Mac 1975 mensyaratkan PETRONAS membayar kepada Kerajaan Negeri Terengganu setiap tahun amaun sebanyak 5% daripada nilai petroleum yang diperolehi, disimpan dan dijual oleh PETRONAS, agen atau kontraktornya. Perkiraan nilai petroleum ditentukan berasaskan purata harga *Free On Board* (FOB) yang diperolehi oleh PETRONAS atau agennya untuk tempoh 6 bulan. Bagi tempoh tahun 2000 hingga 2005, sumber dana khas berjumlah RM5.91 bilion telah diterima daripada PETRONAS.

- b. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, sejumlah RM3.96 bilion telah diperuntukkan kepada Kementerian/Syarikat Kerajaan/Negeri untuk melaksanakan Program ini. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

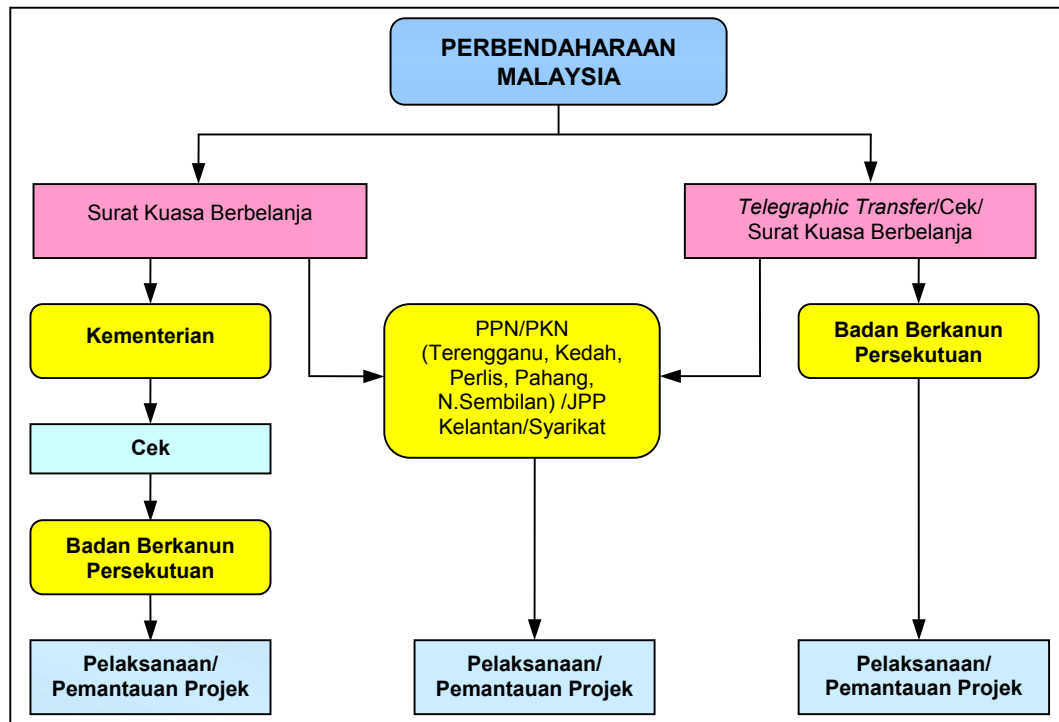
JADUAL 6.1
PERUNTUKAN DANA KHAS MENGIKUT KEMENTERIAN/SYARIKAT/
KERAJAAN NEGERI BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2005

KEMENTERIAN/JABATAN/SYARIKAT/KERAJAAN NEGERI	PERUNTUKAN (RM Juta)
Kementerian Pelajaran	443.25
Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi	170.00
Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah	216.92
Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani	282.26
Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri	30.00
Kementerian Pelancongan	14.20
Kementerian Kerja Raya	652.38
Kementerian Penerangan	25.00
Kementerian Belia dan Sukan	20.00
Kementerian Tenaga, Air dan Komunikasi	269.68
Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar	47.75
Syarikat Perumahan Negara Berhad	157.00
Jumlah Kecil	2,328.44
Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri	688.14
- Kementerian Perpaduan dan Pembangunan Masyarakat *	40.00
- Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan *	20.00
- Kementerian Kesihatan *	10.00
- Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani *	4.69
Terengganu	665.00
Kelantan	53.00
Kedah	40.00
Perlis	35.00
Pahang	34.00
Negeri Sembilan	41.40
Jumlah Kecil	1,631.23
JUMLAH BESAR	3,959.67

Nota : * Dana Disalurkan Melalui Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri

- c. Peruntukan diagihkan kepada Kementerian secara pengeluaran surat kuasa berbelanja manakala pengagihan kepada Pejabat Pembangunan Negeri/Pejabat Kewangan Negeri/Jabatan Pembangunan Persekutuan, Badan Berkanun Persekutuan dan Syarikat Kerajaan melalui surat kuasa berbelanja serta cek atau *telegraphic transfer*. Kementerian seterusnya mengagihkannya kepada Jabatan/Agensi di bawahnya. Aliran proses pengagihan peruntukan adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 6.2
ALIRAN PENGAGIHAN PERUNTUKAN DANA KHAS

Nota :

PPN = *Pejabat Pembangunan Negeri*
JPP = *Jabatan Pembangunan Persekutuan*
PKN = *Pejabat Kewangan Negeri*

6.4.1.5. Mekanisme Pemantauan

Perbendaharaan Malaysia menghendaki semua Kementerian/agensi pelaksana mengemukakan laporan perbelanjaan setiap 3 bulan di samping mengadakan mesyuarat untuk membincangkan prestasi pelaksanaan Program.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya Perbendaharaan Malaysia telah merancang pelaksanaan Program Pembiayaan Dana Khas dengan baik. Undang-undang dan peraturan yang sedia ada adalah mencukupi untuk memudahkan pihak Perbendaharaan Malaysia dan Kementerian/Syarikat Kerajaan/Negeri menguruskan Program ini. Mekanisme yang diwujudkan untuk memantau pelaksanaan projek juga adalah memadai.

6.4.2. PELAKSANAAN

6.4.2.1. Pengurusan Dana Khas

Semakan Audit terhadap pengurusan dana khas yang dilaksanakan di peringkat Perbendaharaan Malaysia, Kementerian dan Negeri mendapati perkara berikut :-

- a. Perbendaharaan Malaysia tidak mewujudkan Jawatankuasa Akaun seperti mana yang ditetapkan dalam Arahan Amanah berkenaan. Bagaimanapun, Jawatankuasa Peringkat Pusat Dana Khas telah ditubuhkan untuk

menguruskan Program Pembiayaan Dana Khas. Jawatankuasa ini telah mengadakan mesyuarat 2 kali setahun untuk membincang dan meluluskan peruntukan bagi projek/aktiviti yang akan dilaksanakan. Wakil daripada Kementerian dan agensi pelaksana yang menerima peruntukan dana khas juga menganggotai Jawatankuasa ini.

- b. Semakan Audit terhadap minit mesyuarat Jawatankuasa Peringkat Pusat Dana Khas mendapati perbincangan telah dibuat mengenai pengagihan dan penggunaan dana khas serta pelaksanaan projek. Bagaimanapun, Jawatankuasa tidak menyentuh tentang perlunya melaburkan wang lebihan. Pelaburan simpanan tetap akan memberi pulangan faedah kepada dana khas. Semakan Audit selanjutnya mendapati pelaburan simpanan tetap tidak pernah dibuat. Sehingga bulan Disember 2005, akaun dana khas ini mempunyai baki terkumpul berjumlah RM2.53 bilion. **Pada pandangan Audit, Jawatankuasa Peringkat Pusat Dana Khas perlu mengenal pasti keperluan dana untuk sesuatu tempoh dan melaburkan lebihannya dalam simpanan tetap untuk mendapat pulangan yang maksimum.**
- c. Kementerian yang dipilih untuk pengauditan iaitu Kementerian Pelajaran, Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi, Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah, Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani, Kementerian Pelancongan, Kementerian Kerja Raya dan Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi telah menubuhkan Jawatankuasa Dana Khas di peringkat Kementerian masing-masingnya. Jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha/Timbalan Ketua Setiausaha. Antara fungsi Jawatankuasa ini ialah mengemukakan cadangan peruntukan dan senarai projek yang diperakukan kepada Perbendaharaan Malaysia. Jawatankuasa ini telah mengadakan mesyuarat untuk membincangkan projek/aktiviti yang akan dilaksanakan dan peruntukan yang diperlukan. Senarai projek tersebut telah dikemukakan kepada Perbendaharaan Malaysia untuk kelulusan.
- d. Peruntukan wang dana khas yang diberi kepada Negeri disalurkan melalui 2 Pejabat. Bagi negeri yang diperintah oleh Parti Pembangkang, wang dana khas disalurkan melalui Pejabat Pembangunan Negeri bagi Terengganu (sebelum tahun 2004) dan Jabatan Pembangunan Persekutuan bagi Kelantan. Bagi negeri lain, wang tersebut disalurkan kepada Pejabat Pembangunan Negeri dan mulai tahun 2005 ke Pejabat Kewangan Negeri.
- e. Antara fungsi dan tanggungjawab Jawatankuasa Peringkat Pusat Dana Khas ialah menimbang dan memperakukan kepada Jemaah Menteri untuk memberi bantuan kepada negeri yang terlibat. Adalah diperhatikan pengagihan dana khas kepada Kerajaan Negeri tidak diputuskan semasa mesyuarat Jawatankuasa Peringkat Pusat Dana Khas. Pengagihan

peruntukan adalah berdasarkan kepada kelulusan Menteri Kewangan yang dikemukakan terus kepada Menteri Besar Negeri yang berkenaan.

- f. Adalah didapati kaedah perakaunan terimaan dan perbelanjaan dana khas yang diamalkan oleh Kerajaan Negeri adalah tidak seragam. Pejabat Kewangan Negeri Perlis, Pahang dan Negeri Sembilan memperakaunkan terimaan dan bayaran dana khas melalui akaun amanah yang diwujudkan oleh Pejabat Kewangan Negeri masing-masingnya. Pejabat Kewangan Negeri Terengganu pula memperakaunkan terimaan dana khas sebagai hasil Kerajaan Negeri. Jabatan Pembangunan Persekutuan Kelantan menggunakan kod Akaun Amanah Dana Khas seperti yang diarahkan oleh Perbendaharaan Malaysia (kod 85506) dan pembayaran dibuat oleh Jabatan Akauntan Negara Cawangan Kelantan. Manakala Pejabat Pembangunan Negeri Kedah dan Terengganu mengendalikan akaun bank sendiri untuk tujuan pembayaran. **Pada pandangan Audit, semua terimaan dan perbelanjaan dana khas sepatutnya diperakaunkan ke kod Akaun Amanah Dana Khas.**
- g. Kerajaan Terengganu telah menubuhkan Majlis Tindakan Dana Khas Negeri Terengganu untuk mencadang dan meluluskan projek/aktiviti yang dilaksanakan di Terengganu. Negeri Sembilan dan Perlis juga telah menubuhkan Jawatankuasa Dana Khas di peringkat negeri masing-masingnya. Pengendalian dana khas di Pahang dan Kedah adalah di bawah kuasa Menteri Besar. Manakala di Kelantan, pengendalian dana tersebut adalah di bawah tanggungjawab Jabatan Pembangunan Persekutuan Kelantan. Adalah diperhatikan tidak ada jawatankuasa ditubuhkan bagi merancang dan meluluskan projek/aktiviti dana khas di ketiga-tiga negeri tersebut. Namun, draf garis panduan yang disediakan oleh Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri digunakan sebagai asas untuk menentukan atau melaksanakan projek/aktiviti yang berkaitan. **Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri adalah disarankan memuktamadkan draf garis panduan tersebut untuk digunakan oleh semua negeri yang menerima dana khas bagi tujuan keseragaman.**

6.4.2.2. Penggunaan Wang Dana Khas Oleh Kementerian

- a. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, sejumlah RM2.33 bilion telah disalurkan kepada 11 Kementerian dan sebuah syarikat iaitu Syarikat Perumahan Negara Berhad berdasarkan projek/aktiviti yang diluluskan oleh Jawatankuasa Peringkat Pusat Dana Khas. Bagi tempoh tersebut juga, sejumlah RM1.64 bilion telah dibelanjakan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.2
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN DANA KHAS MENGIKUT
KEMENTERIAN/SYARIKAT BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2005

KEMENTERIAN/SYARIKAT	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	BAKI (RM Juta)	PERBELANJAAN (%)
Kementerian Pelajaran	443.25	443.25	-	100.0
Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi	170.00	169.99	0.01	99.9
Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah	216.92	117.73	99.19	54.3
Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani	282.26	188.75	93.51	66.9
Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri	30.00	13.74	16.26	45.8
Kementerian Pelancongan	14.20	10.76	3.44	75.8
Kementerian Kerja Raya	652.38	244.86	407.52	37.5
Kementerian Penerangan	25.00	24.67	0.33	98.7
Kementerian Belia Dan Sukan	20.00	18.95	1.05	94.8
Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi	269.68	235.80	33.88	87.4
Kementerian Sumber Asli Dan Alam Sekitar	47.75	42.98	4.77	90.0
Syarikat Perumahan Negara Berhad	157.00	131.58	25.42	83.8
JUMLAH	2,328.44	1,643.06	685.38	70.6

b. Semakan Audit selanjutnya terhadap 78 baucar bayaran bernilai RM30.34 juta dan 44 fail peminjam bernilai RM1.76 juta dan lawatan ke 49 projek mendapati perkara berikut :-

- i. Projek bantuan peralatan perikanan seperti sampan dan enjin sangkut merupakan salah satu projek yang dilaksanakan menggunakan peruntukan dana khas. Nelayan juga diberikan kursus menyenggarakan enjin sangkut. Sejumlah RM2.88 juta telah diperuntukkan pada tahun 2005 dan sehingga bulan Jun 2005, sejumlah RM1.48 juta telah dibelanjakan untuk pembelian sampan dan enjin sangkut bagi manfaat 360 nelayan yang berdaftar dengan Persatuan Nelayan Negeri Terengganu. Lawatan Audit pada bulan September 2005 ke Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia Daerah Setiu, Terengganu mendapati sebilangan sampan yang dibeli melalui peruntukan dana khas tidak memiliki lesen pendaftaran. Ini bermakna sampan tersebut beroperasi secara tidak sah dan pengendali/nelayan berhadapan dengan pelbagai risiko. Maklumat mengenai bilangan sampan yang tidak berdaftar tidak dapat diperolehi kerana pihak Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia tidak mempunyai rekod tersebut. Pengagihan sampan dan enjin diuruskan oleh Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia manakala pemberian lesen adalah di bawah bidang kuasa Jabatan Perikanan. Pihak Audit dimaklumkan pemberian lesen dibekukan pada ketika pengagihan sampan dibuat. **Pada pandangan Audit, Program ini akan menjadi lebih berjaya sekiranya penyelarasan dan perancangan yang teratur antara Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia dan Jabatan Perikanan dibuat sebelum projek dilaksanakan memandangkan peningkatan taraf hidup nelayan merupakan agenda nasional yang perlu diberi perhatian.** Contoh sampan yang tidak mempunyai lesen pendaftaran adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 6.1

*Contoh Sampan Yang Tidak
Mempunyai Lesen Pendaftaran
Di Pantai Setiu, Terengganu*

- ii. Projek menaik taraf bengkel tenunan sedia ada di Pusat Pembangunan Kraf, Terengganu merangkumi pengubahsuaian bengkel dan pembelian 4 mesin tenunan berkomputer buatan tempatan. Kejayaan ciptaan mesin tenunan berkomputer boleh dijadikan pemangkin bagi membangunkan industri songket berskala besar. Ia seterusnya akan menjadi *role model* di kalangan pengusaha songket tradisional untuk menghasilkan songket dengan kepelbagaian corak, kualiti dan kuantiti yang besar pada harga kompetitif. Projek ini telah dimulakan pada pertengahan tahun 2001 dan siap dilaksanakan pada bulan Oktober 2001 dengan kos keseluruhan berjumlah RM612,000. Empat mesin tenunan songket berkomputer telah dibeli melalui syarikat tempatan berasaskan mesin prototaip hasil usaha sama penyelidikan dan pembangunan Universiti Malaya dan Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia. Mesin pertama bernilai RM95,000 telah ditempatkan di Institut Kraf Negara, Rawang, Selangor untuk digunakan semasa sesi latihan dijalankan di institusi tersebut. Manakala 3 lagi mesin berharga RM90,000 setiap satu ditempatkan di Pusat Pembangunan Kraf Terengganu. Pemeriksaan Audit mendapati keempat-empat mesin tenunan ini tidak digunakan kerana ia masih memerlukan *intervention* secara manual walaupun ia adalah mesin tenunan berkomputer. Pada masa kini, mesin ini hanya dijadikan bahan pameran. Gambar berikut menunjukkan salah sebuah daripada mesin tersebut :-

GAMBAR 6.2

*Pusat Pembangunan Kraf
Chendering, Terengganu
- Mesin Tenunan Berkomputer Tidak
Digunakan*

- iii. Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia telah membeli sebuah mesin tenunan *powerloom* dari India pada bulan Oktober 2003. Kos keseluruhan termasuk set *desktop computer* dengan perisian, satu unit *manual card punching machine*, kos tambang, *accessories*, penginapan,

elaun makan dan minum bagi juruteknik dari India serta kos lain yang berkaitan dengan pemasangan berjumlah RM314,272. Penggunaan mesin ini adalah di peringkat optimum kerana berupaya menghasilkan *design* songket melalui integrasi *Computer Aided Design* dan peralatan mekanikal. Bagaimanapun manual pengendalian mesin, *trouble shooting* dan spesifikasi setiap peralatan mekanikal tidak dibekalkan bersama mesin semasa penghantaran. Ini menyebabkan pemindahan teknologi kepada juruteknik tempatan untuk mengendalikan mesin ini terbatas dan kepakaran juruteknik dari India masih diperlukan. Gambar berikut menunjukkan mesin tersebut :-

GAMBAR 6.3

*Mesin Tenunan Powerloom Dari India
Di Perbadanan Kemajuan Kraftangan
Malaysia, Chendering, Terengganu*

- iv. Pembangunan projek Bekalan Air Hulu Terengganu Peringkat 1 telah dimulakan pada tahun 2004 di bawah tanggungjawab Jabatan Kerja Raya. Berikutan penyusunan semula Kementerian dan pewujudan Kementerian baru berkuat kuasa mulai bulan Mac 2004, Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi telah diwujudkan dan diberi tanggungjawab untuk melaksanakan projek ini. Skop perancangan asal projek adalah untuk memenuhi keperluan bekalan air bersih bagi Daerah Hulu Terengganu, sebahagian Marang dan Setiu sehingga tahun 2015 dengan kapasiti 55 juta liter sehari. Bagaimanapun, disebabkan faktor kekangan kos, projek telah dilaksanakan dalam 2 peringkat. Peringkat pertama melibatkan kos berjumlah RM120.02 juta dimulakan pada bulan Februari 2004 dan perlu disiapkan pada bulan Februari 2006. Pakej projek ini meliputi pembinaan loji rawatan air berkapasiti 27.5 juta liter sehari, 4 tangki simpanan air, rumah pam penggalak, muka sauk dan pemasangan paip sepanjang 75.5 kilometer. Kementerian Kewangan telah meluluskan pemilihan kontraktor bagi projek ini secara rundingan terus. Sehingga bulan Ogos 2005, kemajuan fizikal projek ialah 84% dengan sejumlah RM69.86 juta telah dibelanjakan. Bagaimanapun, pengambilan balik tanah tapak projek masih belum diselesaikan. **Pada pandangan Audit, pelaksanaan sesuatu projek Kerajaan seharusnya dirancang dengan teliti bagi mengelakkan sebarang implikasi terhadap pelaburan yang dibuat. Ini termasuk pemilikan tanah bagi pembinaan struktur sama ada bangunan atau infrastruktur lain.**

- v. Sehingga bulan Julai 2005, peruntukan berjumlah RM267.16 juta telah disalurkan kepada Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi untuk melaksanakan Program Penyediaan Air Bersih di Terengganu (selain daripada kawasan Hulu Terengganu). Sejumlah RM267.03 juta daripadanya telah dibelanjakan. Mengikut Penyata Status Pelaksanaan Perbelanjaan Dana Khas sehingga bulan Ogos 2005, bayaran kemajuan kepada kontraktor yang melibatkan 7 kontrak dan bayaran perunding/ukur tanah/pampasan berjumlah RM38.85 juta masih belum dijelaskan. Ini adalah kerana peruntukan yang diterima tidak mencukupi untuk menyelesaikan bayaran tertunggak itu. Bagaimanapun, Kementerian Tenaga, Air Dan Komunikasi telah memohon peruntukan tambahan daripada Perbendaharaan Malaysia untuk menyelesaikan tuntutan tertunggak tersebut.
- vi. Kementerian Pelancongan telah diperuntukkan sejumlah RM14.20 juta pada tahun 2001 untuk melaksanakan 4 projek di Terengganu iaitu kemudahan pelancongan di Merang, jeti nelayan Pulau Redang - Pulau Perhentian, Projek Pelancongan Peladang Setiu Agro Resort dan Projek Tebingan Sungai Terengganu fasa III. Kesemua projek tersebut telah diluluskan oleh Perbendaharaan Malaysia pada bulan Oktober 2001. Sehingga bulan Jun 2005, sejumlah RM10.76 juta telah dibelanjakan. Bagaimanapun, projek pembinaan jeti nelayan di Pulau Redang - Pulau Perhentian yang diperuntukkan sejumlah RM1.85 juta masih belum dilaksanakan dan hanya RM0.01 juta dibelanjakan untuk kerja ukur topografi dan hidrografi di Pulau Perhentian, Terengganu. Kementerian Pelancongan memaklumkan projek ini akan ditender semula setelah Laporan Penilaian Kesan Kepada Alam Sekitar disiapkan.
- vii. Bagi peruntukan berjumlah RM10 juta untuk melaksanakan Projek Tebingan Sungai Terengganu fasa III pula, sejumlah RM4.30 juta telah dibelanjakan bagi pengambilan balik tanah manakala bagi kerja bangunan, pengindahan dan landskap, harga kontraknya berjumlah RM5.09 juta. Sehingga bulan Oktober 2005, kemajuan projek berkenaan hanya mencapai 86.3% dan kontraktor telah diberi 3 kali lanjutan masa dan dikenakan Ganti Rugi Yang Ditentukan (*Liquidated Ascertain Damages*) berjumlah RM38,398. Gambar-gambar berikut menunjukkan kerja pembinaan Projek Tebingan Sungai Terengganu fasa III :-

GAMBAR 6.4

GAMBAR 6.5

Projek Tebingan Sungai Terengganu (Waterfront) Fasa III Sedang Dibina

viii. Peruntukan dana khas berjumlah RM100 juta telah disalurkan kepada Syarikat Perumahan Negara Berhad pada bulan November 2002 untuk melaksanakan Skim Pinjaman Perumahan Rakyat. Pada bulan September 2005, peruntukan tambahan berjumlah RM57 juta telah diberi kepada syarikat tersebut menjadikan keseluruhan peruntukan berjumlah RM157 juta. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- Sehingga bulan September 2005, sebanyak 837 unit Rumah Mesra Rakyat telah siap dibina sementara 1,008 unit rumah lagi masih di peringkat pembinaan. Kos keseluruhan pembinaan rumah tersebut berjumlah RM73.74 juta di mana RM24.58 juta (33.3%) daripadanya dibiayai melalui peruntukan dana khas. Kontraktor di kalangan kelas F dilantik oleh syarikat tersebut dengan sokongan dan persetujuan Ahli Parlimen/Dewan Undangan Negeri.
- Sebanyak 44 fail peminjam/penerima pembiayaan Rumah Mesra Rakyat di Terengganu, Kedah, Perlis, Kelantan dan Negeri Sembilan telah dipilih sebagai sampel untuk diaudit. Semakan Audit mendapati Syarikat Perumahan Negara Berhad telah mematuhi prosedur yang ditetapkan bermula daripada borang permohonan diterima daripada pemohon sehingga permohonan diluluskan.
- Lawatan Audit pada bulan September dan Oktober 2005 ke 20 unit Rumah Mesra Rakyat bernilai RM40,000 seunit di Terengganu, Kedah dan Perlis mendapati 13 daripada 20 rumah tersebut mengalami kerosakan iaitu kebocoran pada bumbung, keretakan dinding dan lantai hadapan rumah serta kerosakan tandas walaupun baru diduduki. Temu bual dengan beberapa pemilik rumah mendapati antara mereka ada yang tidak membuat laporan kerosakan kepada syarikat ataupun kontraktor selepas rumah diduduki. Gambar berikut menunjukkan kerosakan rumah yang berlaku :-

GAMBAR 6.6

Rumah Di Kg. Titian Rawa, Mukim Pengadang Buluh, Terengganu Mengalami Keretakan Di Bahagian Dinding. Menerima Kunci Rumah Pada Bulan Ogos 2004

- Dana ini juga digunakan untuk membina 'Rumah Kekal Tsunami' pada bulan Jun 2005 bagi mangsa bencana tsunami. Sebanyak 19 unit rumah telah siap dibina di Pulau Langkawi, Kedah dengan kos berjumlah RM0.35 juta.

6.4.2.2. Penggunaan Wang Dana Khas Oleh Kerajaan Negeri

- a. Perbendaharaan Malaysia telah menyalurkan peruntukan kepada beberapa Kerajaan Negeri melalui Pejabat Pembangunan Negeri atau Pejabat Kewangan Negeri. Peruntukan juga disalurkan melalui Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri kepada 4 Kementerian untuk melaksanakan projek di Negeri berkenaan. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, sejumlah RM1.63 bilion telah diperuntukkan dan daripada jumlah tersebut, RM1.04 bilion telah dibelanjakan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 6.3
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN DANA KHAS MENGIKUT
JABATAN/KERAJAAN NEGERI BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2005

JABATAN/KERAJAAN NEGERI	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	BAKI (RM Juta)	PERBELANJAAN (%)
Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri	688.14	622.81	65.33	90.5
- Kementerian Perpaduan dan Pembangunan Masyarakat *	40.00	22.02	17.98	55.1
- Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan *	20.00	20.00	-	100.0
- Kementerian Kesihatan *	10.00	Belum Belanja	10.00	0
- Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani *	4.69	Belum Belanja	4.69	0
Terengganu	665.00	314.78	350.22	47.3
Kelantan	53.00	15.23	37.77	28.7
Kedah	40.00	14.68	25.32	36.7
Perlis	35.00	11.54	23.46	33.0
Pahang	34.00	9.49	24.51	27.9
Negeri Sembilan	41.40	5.44	35.96	13.1
JUMLAH	1,631.23	1,035.99	595.24	63.5

*Nota : * Dana Disalurkan Melalui Unit Penyelarasan Pelaksanaan,
Jabatan Perdana Menteri Untuk Terengganu*

- b. Semakan terhadap 256 baucar bayaran bernilai RM63.13 juta dan lawatan ke 19 projek di Terengganu, Kelantan, Pahang, Kedah, Perlis dan Negeri Sembilan mendapati perkara berikut :-

i. Negeri Terengganu

- Pejabat Pembangunan Negeri Terengganu (melalui Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri) telah menerima peruntukan berjumlah RM762.83 juta mulai tahun 2001. Pelbagai program dan projek telah dilaksanakan seperti yang dirancang dan diluluskan. Sumbangan Hari Raya kepada penduduk Terengganu merupakan program tahunan utama yang dilaksanakan. Setiap penduduk Terengganu yang layak telah menerima RM300 dan sumbangan ini dibayar kepada mereka sebelum Hari Raya dan Tahun Baru Cina. Di samping itu, penduduk miskin, warga emas dan kurang upaya, pelajar miskin, pelajar cemerlang dan sekolah juga merupakan golongan sasaran utama yang mendapat manfaat daripada peruntukan dana khas. Bagaimanapun, peruntukan berjumlah RM10 juta yang diberikan kepada Pejabat Pembangunan Negeri Terengganu untuk Projek Rawatan Perubatan bagi Pesakit

Kronik Penduduk Negeri Terengganu pada bulan Ogos 2003 masih belum dibelanjakan sehingga bulan September 2005. Mengikut maklum balas yang diterima, peruntukan ini tidak dibelanjakan kerana tiada permohonan dibuat oleh mana-mana pihak.

- Perbendaharaan Malaysia telah menyalurkan peruntukan berjumlah RM4.69 juta pada bulan Mei 2004 kepada Pejabat Pembangunan Negeri Terengganu. Peruntukan ini adalah untuk Program Membantu Petani Dan Penternak Binatang Serta Ikan yang mengalami kerugian akibat banjir di Terengganu pada bulan Disember 2003. Jumlah tersebut adalah berdasarkan anggaran perbelanjaan yang dikemukakan oleh Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani. Semakan Audit mendapati sehingga bulan Disember 2004, peruntukan yang disalurkan itu masih belum dibelanjakan untuk tujuan seperti di atas. Mengikut pihak Pejabat Pembangunan Negeri Terengganu, tiada sebarang tuntutan dibuat oleh mana-mana pihak yang memerlukan bantuan tersebut.
- Pada tahun 2004 dan 2005, sejumlah RM665 juta wang dana khas telah dikeluarkan oleh Perbendaharaan Malaysia kepada Kerajaan Negeri Terengganu melalui Pejabat Kewangan Negeri atas permohonan Kerajaan Negeri tersebut. Semakan Audit mendapati wang dana khas ini telah digunakan untuk membiayai perbelanjaan mengurus dan pembangunan Kerajaan Negeri Terengganu seperti membayar emolumen, perkhidmatan, aset dan melaksanakan projek pembangunan. Sungguhpun perbelanjaan yang dibuat tidak selaras dengan tujuan asal penubuhan dana khas, namun perbelanjaan yang dibuat telah mendapat kelulusan daripada Perbendaharaan Malaysia.

ii. Negeri Kelantan

Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, sejumlah RM53 juta telah diberi kepada Kelantan melalui Jabatan Pembangunan Persekutuan Kelantan. Sehingga bulan Disember 2005, sejumlah RM15.23 juta telah dibelanjakan. Semakan Audit mendapati pada umumnya perbelanjaan dana khas telah dibuat mengikut garis panduan yang dikeluarkan oleh Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri. Antara perbelanjaan yang telah dibuat ialah projek kecil kemudahan awam berjumlah RM9.95 juta, bantuan bencana alam berjumlah RM0.32 juta, bantuan sosioekonomi dan kaum minoriti berjumlah RM1.63 juta. Semakan Audit selanjutnya mendapati perkara seperti berikut :-

- Pada peringkat awal pelaksanaan Program Pembiayaan Dana Khas di Kelantan, sebelum sesuatu projek dilaksanakan, ia hanya perlu mendapat kelulusan Pengarah Jabatan Pembangunan Persekutuan Kelantan. Bagaimanapun, selepas pilihan raya pada bulan Mac 2004,

kelulusan ini ditarik balik dan satu peraturan telah dikeluarkan iaitu projek hanya boleh dilaksanakan setelah mendapat kelulusan Ketua Pengarah Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri. Namun demikian, didapati program pembinaan insan, bencana alam dan bantuan sosioekonomi berjumlah RM0.88 juta telah dilaksanakan tanpa kelulusan Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri. Pelaksanaan projek dimulakan setelah menerima persetujuan daripada Pengerusi Badan Perhubungan UMNO Negeri Kelantan. Antara program pembangunan insan yang terlibat adalah seperti kursus motivasi pelajar, majlis pemimpin bersama pegawai Kerajaan dan sebagainya.

- Tuntutan berjumlah RM0.88 juta telah dikemukakan oleh pihak yang mengendalikan program tersebut kepada Jabatan Pembangunan Persekutuan Kelantan dan sehingga kini ia masih belum dibayar.

iii. Negeri Kedah

Kedah mendapat peruntukan daripada dana khas mulai tahun 2003. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM40 juta telah diberi kepada negeri ini sama ada melalui Pejabat Pembangunan Negeri atau Pejabat Kewangan Negeri. Semakan Audit mendapati beberapa bayaran yang tidak teratur/selaras dengan garis panduan yang dikeluarkan oleh Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri seperti contoh berikut :-

- Pembayaran sumbangan bagi Program Pusat Tuisyen Anjuran Puteri UMNO Bahagian Sungai Petani berjumlah RM110,000 telah dibuat berdasarkan kertas kerja cadangan program. **Pada pandangan Audit, pembayaran tersebut sepatutnya dibuat berdasarkan bil tuntutan bulanan daripada tenaga pengajar kelas tuisyen.**
- Pembelian peralatan dan kos perkhidmatan berjumlah RM701,222 seperti label pin untuk orang kenamaan, topi, baju serta memasang *billboard* sempena lawatan YAB Perdana Menteri dan Timbalan Perdana Menteri ke Kedah; pakaian untuk pasukan kawat Ahli Dewan Undangan Negeri sempena Hari Kemerdekaan; bayaran membekal permaidani dan *timber blind* untuk kegunaan Pejabat Menteri Besar; peralatan penggambaran untuk krew NTV7 telah dibayar oleh Pejabat Pembangunan Negeri. Mengikut maklum balas yang diterima daripada Perbendaharaan Malaysia, perbelanjaan tersebut dibuat atas arahan YAB Menteri Besar Kedah.
- Sebanyak 700 komputer bernilai RM2.10 juta telah dibeli pada tahun 2004 untuk diagihkan kepada Jawatankuasa Keselamatan dan Kemajuan Kampung di seluruh Kedah tanpa memanggil tender. Bayaran tersebut telah dibiayai daripada peruntukan dana khas yang diluluskan oleh Menteri Kewangan.

- Arahan Perbendaharaan 103(a) menetapkan bahawa Ketua Jabatan hendaklah memastikan bil dibayar dalam tempoh sebulan dari tarikh ianya diterima. Semakan Audit mendapati 17 bil bernilai RM190,374 lewat dikemukakan kepada Pejabat Pembangunan Negeri Kedah untuk pembayaran dan tempoh kelewatannya adalah antara 3 bulan hingga 6 tahun. Antara perbelanjaan yang terlibat ialah bayaran iklan ucapan tahniah di akhbar, penginapan dan peralatan pejabat. Kelulusan Perbendaharaan Malaysia tidak diperolehi terlebih dahulu bagi pembayaran bil tersebut.

iv. Negeri Perlis

Kerajaan Negeri Perlis mendapat sejumlah RM35 juta wang dana khas bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Daripada jumlah ini, RM11.54 juta telah dibelanjakan. Semakan Audit mendapati secara keseluruhannya perbelanjaan dana tersebut telah dibuat mengikut garis panduan yang ditetapkan oleh Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri. Bagaimanapun, didapati pembayaran untuk Kursus Ketatanegaraan Anggota Perkhidmatan Awam Negeri Perlis berjumlah RM17,800 telah dibuat daripada peruntukan dana khas sungguhpun ia sepatutnya dibiayai daripada vot mengurus Pejabat Pembangunan Negeri Perlis atau Jabatan yang terlibat. Wang dana khas sepatutnya digunakan untuk membiayai perbelanjaan bagi program/aktiviti yang dapat dinikmati oleh golongan kurang upaya atau yang lebih memerlukannya.

v. Negeri Pahang

Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005, sejumlah RM34 juta telah diberikan kepada Negeri Pahang. Sejumlah RM9 juta daripadanya telah disalurkan kepada Pejabat Pembangunan Negeri dari tahun 2002 hingga 2004 manakala pada tahun 2005 sejumlah RM25 juta telah disalurkan melalui Pejabat Kewangan Negeri. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- Sejumlah RM6 juta telah dikeluarkan kepada Pejabat Pembangunan Negeri Pahang pada bulan Disember 2002 dan disalurkan kepada Pejabat Jabatan Kerja Raya Daerah Pekan untuk tujuan menampung kos pembinaan Kompleks Majlis Ugama Islam Dan Adat Resam Melayu Pahang. Kos keseluruhan projek berjumlah RM13 juta dan projek sepatutnya siap pada bulan Januari 2005. Sehingga bulan Disember 2005, kontraktor telah diberi 3 kali lanjutan masa selama 107 hari. Semakan Audit mendapati sejumlah RM6.92 juta telah dibayar berbanding dengan sejumlah RM6 juta yang diluluskan untuk dibiayai daripada peruntukan dana khas. **Pada pandangan Audit, lebih berjumlah RM0.92 juta itu sepatutnya ditanggung oleh Majlis Agama Islam Pahang.**

- Perbelanjaan dana khas yang lain pada umumnya telah dibuat dengan teratur. Antara perbelanjaan yang telah dibuat ialah sumbangan Hari Raya, bantuan kepada rakyat miskin dan mangsa rumah terbakar.

vi. Negeri Sembilan

Negeri Sembilan telah menerima wang dana khas berjumlah RM41.40 juta pada tahun 2004 dan 2005. Setakat bulan Disember 2005, sejumlah RM5.44 juta daripada jumlah tersebut telah dibelanjakan. Semakan Audit mendapati sejumlah RM0.44 juta telah dibelanjakan untuk membekalkan perabot Kompleks Pentadbiran Pejabat Daerah Port Dickson dan Seremban dan RM4.50 juta bagi projek ubah suai rumah tetamu Kerajaan Negeri Sembilan untuk kediaman rasmi YAB Menteri Besar Negeri Sembilan. Perbelanjaan ini adalah tidak menepati tujuan dana khas diberikan.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya Program Pembiayaan Dana Khas yang dilaksanakan di peringkat Persekutuan dapat dinikmati oleh rakyat. Bagaimanapun bagi beberapa projek/aktiviti di peringkat Negeri, perbelanjaan yang tidak sepatutnya dibiayai daripada peruntukan dana khas telah berlaku dan ini sedikit sebanyak menjejaskan matlamat Program ini.

6.4.3. PEMANTAUAN

6.4.3.1. Pemantauan yang rapi terhadap pelaksanaan Program Pembiayaan Dana Khas adalah perlu bagi memastikan ia dilaksanakan mengikut perancangan dan mencapai sasaran serta objektif yang ditetapkan. Perbendaharaan Malaysia selaku pengawal dana khas ini telah menetapkan bahawa semua Kementerian/Jabatan/Agensi yang menerima peruntukan perlu menghantar laporan perbelanjaan kepadanya setiap 3 bulan untuk tujuan pemantauan. Semakan Audit mendapati tidak semua Kementerian/Jabatan/Agensi yang menerima peruntukan menghantar laporan perbelanjaan tersebut. Ini menyebabkan rekod berhubung pengurusan Program Pembiayaan Dana Khas yang diselenggarakan oleh Perbendaharaan Malaysia adalah tidak lengkap. Tiada bukti yang menunjukkan Perbendaharaan Malaysia telah mengambil tindakan susulan terhadap perkara ini.

6.4.3.2. Perbendaharaan Malaysia telah mengadakan mesyuarat Jawatankuasa Peringkat Pusat Dana Khas untuk membincang kedudukan peruntukan dan perbelanjaan serta prestasi fizikal projek dengan Kementerian/Jabatan/Agensi.

6.4.3.3. Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri juga bertanggungjawab memantau pelaksanaan projek yang dibiayai oleh dana khas dari segi prestasi perbelanjaannya. Unit tersebut, telah menghantar laporan perbelanjaan setiap 3 bulan kepada Perbendaharaan Malaysia.

6.4.3.4. Kementerian telah mengadakan mesyuarat di peringkat masing-masing untuk memantau perbelanjaan dan prestasi projek/program dilaksanakan seperti mana yang ditetapkan.

6.4.3.5. Pejabat Pembangunan Negeri yang menerima peruntukan daripada Perbendaharaan Malaysia telah menghantar laporan perbelanjaan kepadanya. Pejabat ini juga mengadakan mesyuarat dengan pegawai yang bertanggungjawab bagi membincangkan pelaksanaan projek/program yang dirancang.

6.4.3.6. Syarikat Perumahan Negara Berhad yang menerima peruntukan dana khas telah menghantar laporan perbelanjaan kepada Perbendaharaan Malaysia setiap bulan. Prestasi kewangan dan kemajuan projek telah dilaporkan mengikut Negeri di mana projek dijalankan.

Pada pandangan Audit, pemantauan yang telah dibuat oleh pihak Kementerian/agensi pelaksana terhadap pelaksanaan projek adalah memadai. Bagaimanapun, Perbendaharaan Malaysia perlu memastikan semua pihak yang menerima peruntukan mengemukakan laporan mengenai prestasi perbelanjaan dan kemajuan projek bagi membolehkan pemantauan dibuat dengan lebih berkesan.

6.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, sumber sumbangan PETRONAS adalah mencukupi untuk melaksanakan Program Pembiayaan Dana Khas. Secara keseluruhannya, pelaksanaan Program ini dapat dinikmati oleh rakyat. Bagaimanapun, perbelanjaan bagi beberapa projek di Negeri yang tidak sepatutnya dibiayai daripada peruntukan dana khas telah berlaku dan ini telah menjejaskan matlamat pengurusan Program ini. Jawatankuasa Peringkat Pusat Dana Khas perlu mengenal pasti keperluan dana untuk sesuatu tempoh dan melaburkan lebihannya dalam simpanan tetap untuk mendapat pulangan yang maksimum. Semua peruntukan dana khas yang dikeluarkan sepatutnya dimaklumkan atau diluluskan oleh Jawatankuasa Peringkat Pusat Dana Khas. Perbendaharaan Malaysia perlu menyeragamkan dasar perakaunan transaksi dana khas di setiap Negeri untuk menunjukkan satu kedudukan kewangan yang benar dan munasabah. Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri juga perlu memuktamadkan garis panduan untuk diguna pakai oleh Negeri berkenaan.

KEMENTERIAN KEWANGAN

7. PERBENDAHARAAN MALAYSIA - PENGURUSAN TABUNG BANTUAN BENCANA NEGARA

7.1. LATAR BELAKANG

7.1.1. Tabung Bantuan Bencana Negara (Tabung Bencana) ditubuhkan pada bulan Oktober 1985 bertujuan untuk memberi bantuan kepada mangsa bencana alam. Sumber kewangan Tabung Bencana antara lainya adalah terdiri daripada peruntukan yang diluluskan oleh Menteri Kewangan, sumbangan atau derma daripada orang ramai, firma, yayasan atau institusi, sumbangan Kerajaan Negeri atau punca kewangan lain yang diluluskan oleh Ketua Setiausaha Perbendaharaan. Segala terimaan dan bayaran yang melibatkan Tabung Bencana ini akan diperakaunkan dalam Akaun Amanah yang diwujudkan di bawah Seksyen 9 (1), Akta Acara Kewangan, 1957.

7.1.2. Mengikut Penyata Akaun Amanah, setakat 31 Disember 2005, Tabung Bencana mempunyai baki berjumlah RM34.79 juta. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005, Tabung ini menerima peruntukan berjumlah RM20 juta daripada Kerajaan Persekutuan dan sumbangan daripada pelbagai pihak berjumlah RM94.46 juta. Bagi tempoh yang sama, sejumlah RM105.47 juta telah dibelanjakan.

7.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada Tabung Bencana telah diuruskan dengan cekap dan teratur serta selaras dengan objektif yang ditetapkan.

7.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan dengan menyemak dokumen, rekod dan fail berkaitan perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap projek/aktiviti Tabung Bencana bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005. Selain itu, perbincangan dan temu bual dengan pegawai terlibat dan mangsa bencana serta lawatan ke kawasan bencana/tapak projek juga dijalankan. Pengauditan ini dijalankan di Agensi Pusat dan agensi pelaksana peringkat Persekutuan, negeri dan daerah yang terlibat dengan bencana alam biasa atau bencana tsunami (yang berlaku di 4 negeri iaitu Kedah, Pulau Pinang, Kelantan dan Pahang).

7.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

7.4.1. PERANCANGAN

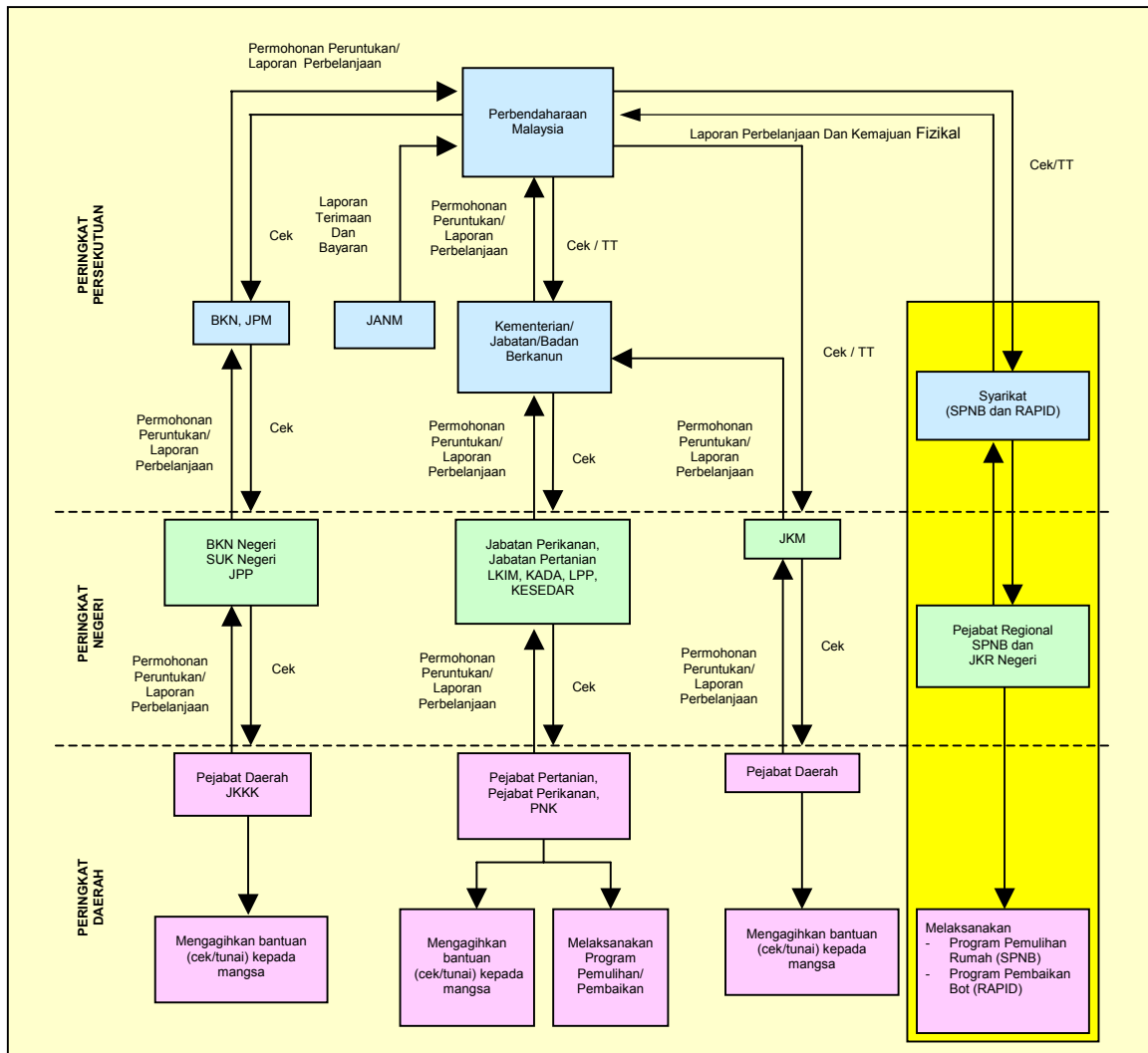
7.4.1.1. Pengurusan Tabung Bencana

- a. Perbendaharaan Malaysia dan Bahagian Keselamatan Negara, Jabatan Perdana Menteri berperanan sebagai Agensi Pusat dalam menguruskan permohonan, kelulusan dan peruntukan bantuan bencana. Perbendaharaan Malaysia (Seksyen Pentadbiran) bertanggungjawab mengeluarkan bantuan yang diluluskan oleh Jawatankuasa Pengurusan Dan Bantuan Bencana Pusat (Jawatankuasa Pusat) dan Menteri Kewangan kepada agensi pelaksana dan memastikan rekod Tabung Bencana diselenggarakan dengan sempurna serta teratur. Perbendaharaan Malaysia juga perlu memastikan penggunaan wang Tabung Bencana adalah selaras dengan Arahan Amanah dan agensi pelaksana mengemukakan laporan perbelanjaan.
- b. Bahagian Keselamatan Negara, Jabatan Perdana Menteri pula adalah urus setia kepada Jawatankuasa Pusat yang menimbang dan meluluskan kadar, jenis serta jumlah bantuan yang akan diberi kepada mangsa bencana. Di peringkat negeri, agensi pelaksana yang terlibat ialah Bahagian Keselamatan Negara, Bendahari Negeri, Setiausaha Kerajaan Negeri, Jabatan Kebajikan Masyarakat, Jabatan Pembangunan Persekutuan, Pejabat Pembangunan Negeri dan agensi tertentu lain berdasarkan kepada tempat/negeri bencana itu berlaku. Di peringkat daerah pula, Pejabat Daerah dan Jawatankuasa Kemajuan Dan Keselamatan Kampung adalah terlibat dalam proses pengagihan bantuan.
- c. Bagi kerja membaik pulih dan menaik taraf infrastruktur, agensi yang terlibat ialah Unit Penyelarasan Pelaksanaan (UPP), Jabatan Perdana Menteri; UPP di peringkat negeri dan Pejabat Pembangunan Negeri.
- d. Sekiranya bencana yang berlaku melibatkan petani, nelayan atau penternak, permohonan bantuan kepada Bahagian Keselamatan Negara dan pengagihannya akan diuruskan oleh Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani. Kementerian tersebut akan menentukan agensi pelaksana di peringkat negeri dan daerah yang akan membantunya dalam pengagihan bantuan tersebut.
- e. Beberapa jabatan dan agensi pelaksana telah dikenal pasti untuk menguruskan pengagihan bantuan setelah tsunami berlaku. Jabatan dan agensi pelaksana terlibat ialah Bahagian Keselamatan Negara di peringkat negeri; Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani yang melibatkan Jabatan Pertanian, Jabatan Perikanan dan Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia. Syarikat Perumahan Negara Bhd. terlibat dengan bantuan rumah manakala Rangkaian Pengangkutan Integrasi Deras Sdn. Bhd. pula terlibat dengan pembaikan bot dan enjin.

- f. Sebanyak 4 jawatankuasa utama ditubuhkan untuk menguruskan Tabung Bencana selaras dengan Arahan No. 20 - Dasar Dan Mekanisme Pengurusan Dan Bantuan Bencana Negara yang dikeluarkan oleh Bahagian Keselamatan Negara, Jabatan Perdana Menteri dan Arahan Amanah Akaun Tabung Bantuan. Jawatankuasa tersebut ialah Jawatankuasa Pengurusan Dan Bantuan Bencana Pusat, Negeri dan Daerah serta Jawatankuasa Akaun. Jawatankuasa Pusat/Negeri/Daerah bertanggung-jawab menyelaraskan keperluan dan pengurusan bantuan bencana, menentukan jenis bantuan yang diperlukan daripada pemohon, menyediakan kemudahan dan keperluan kepada mangsa bencana dan sebagainya. Jawatankuasa Akaun pula bertanggungjawab memutuskan dasar dan tatacara penerimaan dan penggunaan wang Tabung serta penyediaan laporan perbelanjaan dan penyata akaun Tabung Bencana.
- g. Pengurusan bantuan bencana juga perlu merujuk kepada Arahan No. 20 - Dasar Dan Mekanisme Pengurusan Dan Bantuan Bencana Negara. Arahan ini bertujuan menentukan peranan, tanggungjawab dan prosedur kerja agensi pelaksana yang terlibat semasa bertindak menangani sesuatu bencana yang berlaku. Bagaimanapun, arahan ini lebih menjurus kepada kaedah operasi dan tidak meliputi pengurusan agihan bantuan kewangan dan projek pemulihan/pembaikan infrastruktur. Agensi Pusat tidak menetapkan prosedur kerja pengagihan bantuan serta program pemulihan/pembaikan infrastruktur yang perlu diberi bantuan daripada Tabung Bencana. Ia dilaksanakan hanya mengikut prosedur kerja agensi pelaksana masing-masingnya.
- h. Sekiranya terdapat bantuan yang tidak dapat diserahkan kepada mangsa bencana, Perbendaharaan Malaysia/Bahagian Keselamatan Negara telah mensyaratkan agar lebih bantuan ini perlu dikembalikan kepada Perbendaharaan Malaysia.
- i. Di peringkat Perbendaharaan Malaysia dan Bahagian Keselamatan Negara, Jabatan Perdana Menteri, guna tenaga adalah mencukupi untuk menguruskan Tabung Bencana ini kerana kedua-dua pihak hanya bertanggungjawab memberi kelulusan bantuan manakala pengagihan kepada mangsa bencana di peringkat negeri dan daerah akan dilaksanakan oleh agensi pelaksana yang dipilih dan Bahagian Keselamatan Negara.
- j. Pegawai Tadbir Dan Diplomatik yang memegang jawatan Gred M41 dipertanggungjawabkan untuk mengendalikan pengurusan bantuan bencana di Bahagian Keselamatan Negara di peringkat negeri.

Hubungan antara Agensi Pusat dan agensi pelaksana yang menguruskan Tabung Bencana adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 7.1
AGENSII YANG TERLIBAT DALAM PENGURUSAN
TABUNG BANTUAN BENCANA NEGARA

Nota * :

BKN, JPM - Bahagian Keselamatan Negara, Jabatan Perdana Menteri
SUK - Setiausaha Kerajaan Negeri
JKKK - Jawatankuasa Kemajuan Dan Keselamatan Kampung
JANM - Jabatan Akauntan Negara Malaysia
JKR - Jabatan Kerja Raya
RAPID - Rangkaian Pengangkutan Integrasi Deras Sdn. Bhd.
LPP - Lembaga Pertubuhan Peladang
JPP - Jabatan Pembangunan Persekutuan
SPNB Dan RAPID - SPNB Dan RAPID Terlibat Dalam Bencana Tsunami Sahaja

JKL - Jabatan Kebajikan Masyarakat
LKIM - Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia
PNK - Persatuan Nelayan Kawasan
SPNB - Syarikat Perumahan Negara Bhd.
KESEDAR - Lembaga Kemajuan Kelantan Selatan
KADA - Lembaga Kemajuan Pertanian Kemubu
TT - Pindahan Telegram

7.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005, Kerajaan telah memperuntukkan sejumlah RM20 juta untuk Tabung Bencana manakala sumbangan bagi mangsa bencana tsunami yang diterima daripada syarikat, media, pertubuhan, Kerajaan Negeri dan individu bagi tempoh bulan Disember 2004 hingga Mei 2005 berjumlah RM78.90 juta.

7.4.1.3. Mekanisme Pemantauan

a. Perbendaharaan Malaysia

Perbendaharaan Malaysia bertanggungjawab untuk menyelenggarakan dengan teratur dan kemas kini semua rekod Tabung Bencana di samping memastikan wang Tabung tersebut disalurkan kepada agensi pelaksana pada masa yang tepat dan wang lebih bantuan dikembalikan semula kepadanya. Perbendaharaan Malaysia juga perlu memastikan laporan pengagihan bantuan dan kemajuan projek dikemukakan oleh agensi pelaksana secara berkala.

b. Bahagian Keselamatan Negara

Bahagian Keselamatan Negara, Jabatan Perdana Menteri perlu mengadakan mesyuarat untuk membincangkan pengagihan bantuan, pemulangan lebih bantuan dan kemajuan projek. Pemeriksaan dan lawatan juga perlu dijalankan bagi memantau pengagihan bantuan dan koordinasi projek/aktiviti yang dilaksanakan oleh agensi pelaksana seperti Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani dan Unit Penyelaras Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri serta agensi pelaksana di peringkat negeri dan daerah.

c. Jawatankuasa

Jawatankuasa Pusat/Negeri/Daerah ditubuhkan untuk memantau pengagihan bantuan bagi memastikannya disampaikan kepada mangsa bencana dalam tempoh masa yang munasabah. Jawatankuasa Akaun pula perlu memastikan penggunaan wang Tabung Bencana selaras dengan Arahan Amanah.

Pada pandangan Audit, Bahagian Keselamatan Negara, Jabatan Perdana Menteri dan Perbendaharaan Malaysia perlu memperkemaskan garis panduan berhubung dengan pengurusan Tabung Bantuan Bencana Negara. Prosedur berhubung dengan pengagihan wang bantuan untuk projek pemulihan dan pembaikan infrastruktur perlu dinyatakan dalam garis panduan itu.

7.4.2. PELAKSANAAN

7.4.2.1. Guna Tenaga Dan Latihan

Adalah diperhatikan 21 daripada 25 jawatan Pegawai Tadbir Dan Diplomatik Gred M41 yang diluluskan masih belum diisi di Kedah, Kelantan dan Pahang manakala di Pulau Pinang, Mejar Tentera Gred Z22 diluluskan untuk mengendalikan urusan bencana. Kedudukan jawatan Pegawai Tadbir Dan Diplomatik dan Mejar yang diluluskan dan diisi adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 7.1
PERJAWATAN PEGAWAI TADBIR DAN DIPLOMATIK/MEJAR TENTERA
DI BAHAGIAN KESELAMATAN NEGARA DI PERINGKAT NEGERI

NEGERI	JAWATAN		
	DILULUSKAN	DIISI	DIISI (%)
Kedah	8	1	12.5
Kelantan	7	1	14.3
Pahang	10	2	20.0
Pulau Pinang	1	1	100.0
JUMLAH	26	5	19.2

Kegagalan mengisi kekosongan jawatan tersebut menjejaskan prestasi agihan bantuan di peringkat negeri dan daerah. Temu bual dengan pegawai dan kakitangan yang terlibat dalam pengurusan bantuan bencana juga mendapati mereka tidak diberi latihan yang bersesuaian.

7.4.2.2. Pengagihan Bantuan

a. Pengagihan Bantuan Kepada Mangsa Bencana

Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005, bantuan berjumlah RM20.46 juta telah diagihkan kepada mangsa bencana banjir, ribut dan kebakaran di Pahang, Kedah, Kelantan, Pulau Pinang, Johor, Sabah dan Terengganu. Semakan Audit mendapati masa yang diambil oleh agensi pelaksana untuk mengagihkan bantuan berjumlah RM12.06 juta kepada mangsa bencana adalah antara 24 hingga 527 hari berbanding dengan tarikh cek/pindahan telegraf diterima. Perkara ini berlaku kerana tempoh masa pengagihan bantuan tidak ditetapkan dalam garis panduan berkenaan.

b. Lebihan Bantuan

Mengikut peraturan, sebarang lebihan wang bantuan perlu dikembalikan kepada Perbendaharaan Malaysia. Semakan Audit mendapati setakat akhir tahun 2005, lebihan wang bantuan berjumlah RM6.70 juta masih disimpan oleh agensi pelaksana atau digunakan untuk tujuan lain. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 7.2
LEBIHAN BANTUAN BELUM DIKEMBALIKAN
KEPADA PERBENDAHARAAN MALAYSIA

NEGERI/ KEMENTERIAN	BANTUAN			
	DITERIMA PADA TAHUN	JUMLAH (RM Juta)	DIAGIHKAN (RM Juta)	LEBIHAN (RM Juta)
Pahang	2002	2.42	1.35	1.07
	2004	3.58	1.41	2.17
Kedah	2003	7.93	7.74	0.19
	2005	0.07	0.06	0.01
Kelantan	2004	5.27	4.64	0.63
Pulau Pinang	2003	6.26	4.82	1.44
	2004	1.82	1.71	0.11
Sabah	2004	0.82	0.62	0.20
Terengganu	2002	1.12	0.98	0.14
Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani	2003	1.34	0.61	0.73
	2004	0.48	0.47	0.01
JUMLAH		31.11	24.41	6.70

Semakan Audit selanjutnya mendapati perkara berikut :-

- i. Pada tahun 2002, Pahang telah menerima bantuan berjumlah RM2.40 juta bagi bencana banjir dan RM24,300 bagi bencana ribut. Daripada jumlah tersebut, sejumlah RM1.35 juta telah diagihkan dan hanya RM3,950 telah dipulangkan kepada Perbendaharaan Malaysia. Lebihan bantuan berjumlah RM1.07 juta telah disalurkan kepada mangsa banjir Daerah Bentong pada tahun 2003 tanpa kelulusan Jawatankuasa Pengurusan Bantuan Bencana Pusat.

- ii. Pada tahun 2004, Pahang juga telah menerima bantuan berjumlah RM3.58 juta untuk mangsa banjir, ribut dan membaik pulih infrastruktur. Daripada jumlah tersebut, sejumlah RM1.41 juta telah diagihkan dan lebih bantuan adalah berjumlah RM2.17 juta. Semakan Audit mendapati sejumlah RM1.58 juta daripada lebih bantuan tersebut tidak digunakan kerana mangsa ribut telah mendapat bantuan yang dibiayai dari Kumpulan Wang Amanah Jawatankuasa Malapetaka Negeri Pahang berjumlah RM0.25 juta dan Kerajaan Negeri Pahang telah memberi bantuan berjumlah RM1.33 juta untuk kerja membaik pulih infrastruktur. Lebih wang bantuan berjumlah RM2.17 juta itu belum dikembalikan kepada Perbendaharaan Malaysia.
- iii. Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani menerima peruntukan bantuan banjir berjumlah RM1.34 juta bagi tahun 2003 dan RM0.48 juta bagi tahun 2004. Bagaimanapun, bantuan berjumlah RM1.08 juta hanya diagihkan kepada mangsa pada tahun 2005. Lebih wang bantuan berjumlah RM0.74 juta masih belum dipulangkan kepada Perbendaharaan Malaysia. Semakan Audit selanjutnya mendapati daripada jumlah tersebut, sejumlah RM10,500 disimpan di Akaun Rezab Sementara Lembaga Kemajuan Pertanian Kemubu manakala RM5,739 disimpan di Akaun Deposit Am Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani.

Pada pandangan Audit, agensi pelaksana perlu memulangkan lebih bantuan dengan segera setelah pengagihan bantuan diselesaikan supaya lebih wang ini boleh digunakan untuk membantu mangsa lain. Perbendaharaan Malaysia hendaklah menetapkan tempoh untuk agensi pelaksana memulangkan lebih bantuan.

7.4.2.3. Kadar Bantuan

Bantuan yang dibiayai oleh Tabung Bencana untuk petani adalah bantuan ehsan. Semakan Audit terhadap rekod dan maklumat daripada pegawai Pertanian mendapati ada petani yang tidak berpuas hati terhadap kadar bantuan yang diberi kerana terlalu rendah berbanding dengan kerosakan yang dialami. Contohnya di Jeli, Kelantan, 10 petani menerima bantuan antara RM7.00 hingga RM14.00 bagi kerosakan kawasan yang melibatkan keluasan antara 0.01 hektar hingga 0.02 hektar.

7.4.2.4. Pertindihan Bayaran Bantuan Kepada Mangsa

Semakan Audit mendapati 33 kes di mana mangsa bencana tsunami di Kedah dan Perlis mendapat bantuan lebih daripada satu agensi pelaksana yang melibatkan bayaran bantuan berjumlah RM19,000. Kes ini berlaku kerana terdapat beberapa agensi pelaksana yang berlainan di peringkat negeri seperti Bahagian Keselamatan Negara, Jabatan Kebajikan Masyarakat, Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia, Persatuan Nelayan Kawasan dan Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung. Agensi-agensi pelaksana tersebut mendapat maklumat yang sama berhubung dengan mangsa bencana dan

memberi bantuan pada masa yang sama. Selain itu, definisi kelayakan mangsa mendapat bantuan juga adalah terlalu umum dan tidak diperincikan. Semakan Audit selanjutnya terhadap senarai penerima bantuan mangsa banjir di Kedah mendapati 19 penerima yang menerima bantuan berjumlah RM5,700 mempunyai 8 tandatangan yang sama sebagai bukti penerimaan. Pengesahan perlu dijalankan untuk menentukan sama ada berlaku penyelewengan dalam pemberian bantuan ini.

Pada pandangan Audit, koordinasi antara agensi pelaksana terlibat perlu diwujudkan bagi mengelakkan berlakunya pertindihan bayaran bantuan kepada mangsa bencana. Kelayakan mangsa untuk mendapat bantuan juga perlu ditentukan dengan lebih jelas.

7.4.2.5. Pembaikan Dan Pembinaan Rumah Serta Infrastruktur

- a. Syarikat Perumahan Negara Bhd. (SPNB) telah diluluskan peruntukan berjumlah RM62.30 juta untuk program pembaikan rumah rosak, pembinaan rumah transit dan pembinaan rumah kekal bagi mangsa bencana tsunami di Kedah, Pulau Pinang dan Perak. Sejumlah RM20 juta daripadanya dibiayai oleh Tabung Bencana dan telah disalurkan kepada SPNB pada bulan Februari 2005. Kedudukan program ini pada akhir bulan September 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 7.3
PEMBAIKAN DAN PEMBINAAN RUMAH OLEH
SYARIKAT PERUMAHAN NEGARA BHD.**

PROGRAM	BILANGAN UNIT RUMAH	BILANGAN KONTRAKTOR DILANTIK	JUMLAH PERBELANJAAN (RM Juta)
Pembaikan Rumah Rosak	454	111	1.91
Pembinaan Rumah Transit	220	2	4.48
Pembinaan Rumah Kekal	833	4	3.50
JUMLAH	1,507	117	9.89

- b. Sehingga bulan Ogos 2005, SPNB telah melantik 110 kontraktor Kelas F bagi membaiki 451 rumah rosak di Kedah dan Pulau Pinang. Kerja pembaikan rumah rosak di Daerah Barat Daya, Pulau Pinang telah ditawarkan kepada Pembinaan Konsortium Sepadu Balik Pulau Sdn. Bhd. yang merangkumi 31 kontraktor di bawahnya. Di Kedah pula, kerja pembaikan rumah ditawarkan kepada 49 kontraktor. Jumlah perbelanjaan bagi pembaikan rumah di Kedah dan Pulau Pinang ialah RM1.85 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 7.4
PROGRAM PEMBAIKAN RUMAH ROSAK**

NEGERI	DAERAH	BILANGAN KONTRAKTOR	BILANGAN RUMAH DIBAIKI	JUMLAH (RM Juta)
Kedah	Kota Kuala Muda	48	193	0.94
	Pulau Langkawi	1	7	0.06
Pulau Pinang	Seberang Perai Utara	2	16	0.02
	Timur Laut	28	126	0.61
	Barat Daya	31	109	0.22
JUMLAH		110	451	1.85

- c. Lawatan Audit pada bulan Ogos dan September 2005 terhadap 67 rumah mangsa bencana di Kedah dan Pulau Pinang (termasuk 12 unit bangsal nelayan) mendapati perkara berikut :-
- Di Kedah, sebanyak 10 rumah di Kota Kuala Muda dan sebuah rumah di Pulau Langkawi yang dibaiki oleh SPNB dengan kos berjumlah RM105,850 tidak diduduki oleh penghuninya. Ada penghuni masih lagi tinggal di rumah transit atas alasan trauma dan takut pada tempat kejadian bencana tsunami.
 - Sebanyak 28 rumah di Daerah Barat Daya, Pulau Pinang tidak dibaiki atau tidak dibaiki sepenuhnya oleh 11 kontraktor yang dilantik. Ini kerana sebahagian rumah yang rosak telah dibaiki oleh pemilik rumah. Kontraktor terbabit telah membuat bayaran tunai kepada pemilik-pemilik rumah berjumlah RM36,860 iaitu antara RM96 hingga RM15,648 seorang. Namun begitu, tuntutan yang dibuat oleh kontraktor daripada SPNB berjumlah RM55,205 iaitu melebihi RM18,345 daripada bayaran yang sebenarnya dibuat kepada mangsa bencana. Gambar-gambar berikut adalah contoh rumah yang tidak dibaiki sepenuhnya :-

GAMBAR 7.1

*Kota Kuala Muda, Kedah
- Bilik Air Yang Rosak Di Sebuah
Rumah Tidak Dibaiki*

GAMBAR 7.2

*Balik Pulau, Pulau Pinang
- Rumah Yang Tidak Dibaiki Sepenuhnya*

- Di Daerah Timur Laut, Pulau Pinang, terdapat rumah yang masih mempunyai kecacatan sungguhpun kerja pembaikan telah dilaksanakan sepenuhnya. Antara kecacatan tersebut ialah pintu tidak dapat ditutup dengan rapat, lampu rosak, kebocoran di bumbung yang baru diganti, keretakan dinding dan penggunaan *plywood* lama menggantikan dinding yang rosak.
- Di Daerah Timur Laut, Pulau Pinang, sebanyak 12 daripada 126 unit rumah yang dibaiki adalah bangsal nelayan yang sebenarnya baru dibina sebagai rumah transit bujang. Bangsal nelayan ini telah siap dibina pada bulan Mac 2005 di kawasan Tanjung Bungah dengan kos berjumlah RM120,000. Bangsal ini hanya diduduki pada bulan Oktober 2005 iaitu lewat selama 6 bulan daripada tarikh ia disiapkan.

Pada pandangan Audit, Syarikat Perumahan Negara Bhd. dan Pejabat Daerah perlu lebih teliti semasa menentukan skop rumah yang perlu dibaiki untuk memastikan kerja pembaikan yang berkualiti dan bayaran yang setimpal dengan kerja yang dilaksanakan.

7.4.2.6. Program Pembinaan Rumah Transit

- a. Pembinaan rumah transit adalah bertujuan untuk memberi penempatan sementara kepada mangsa bencana yang rumah mereka mengalami kemusnahan atau kerosakan teruk akibat bencana tsunami. Mangsa tersebut ditawarkan rumah kekal dan kemudahan rumah transit ini ditarik balik selepas rumah kekal siap dibina. Sejumlah 220 rumah transit telah dibina di Kota Kuala Muda, Kedah dan Tanjung Bungah, Pulau Pinang dengan kos pembinaan berjumlah RM4.48 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 7.5
PROGRAM PEMBINAAN RUMAH TRANSIT**

TEMPAT	UNIT RUMAH TRANSIT	KOS PEMBINAAN (RM Juta)	KONTRAKTOR
Kota Kuala Muda, Kedah	120	2.85	Syarikat Seri Temin Development Corporation Sdn. Bhd.
Tanjung Bungah, Pulau Pinang	*100	1.63	Syarikat Jamil Ghani Construction Sdn. Bhd.
JUMLAH	220	4.48	

*Nota : * Fasa 1 Mempunyai 39 Unit Dan Fasa 2 Mempunyai 61 Unit*

- b. Semakan Audit terhadap projek pembinaan rumah transit mendapati perkara berikut :-
- Bagi Pulau Pinang, pemilihan mangsa untuk menduduki rumah transit dibuat oleh Kerajaan Negeri melalui Pejabat Daerah Timur Laut. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat mengesahkan kelayakan 48 penghuni yang menduduki rumah transit kerana nama mereka tidak termasuk dalam senarai mangsa yang patut menerima bantuan rumah rosak atau musnah di bawah Jabatan Kebajikan Masyarakat.
 - Pembinaan rumah transit di Kota Kuala Muda, Kedah dibuat oleh Syarikat Seri Temin Development Corporation Sdn. Bhd. yang dilantik oleh Kerajaan Negeri Kedah. Manakala Syarikat Jamil Ghani Construction Sdn. Bhd. pula dilantik oleh Jabatan Kerja Raya Pulau Pinang untuk melaksanakan projek rumah transit di Tanjung Bungah, Pulau Pinang. Kedua-dua syarikat ini dilantik melalui rundingan terus. Namun begitu, pelantikan syarikat ini tidak mematuhi polisi Syarikat Perumahan Negara Bhd. kerana Syarikat Seri Temin Development Corporation Sdn. Bhd. tidak berdaftar dengan Pusat Khidmat Kontraktor sungguhpun ia adalah anak syarikat Kerajaan Negeri Kedah. Bagi Syarikat Jamil Ghani Construction Sdn. Bhd. pula sungguhpun telah berdaftar dengan Pusat Khidmat Kontraktor tetapi ia bukan anak syarikat Kerajaan Negeri Pulau Pinang.

- c. Semakan Audit mendapati Syarikat Seri Temin Development Corporation Sdn. Bhd. dan Syarikat Jamil Ghani Construction Sdn. Bhd. tidak menandatangani kontrak dengan Syarikat Perumahan Negara Berhad. Sehubungan ini, beberapa syarat seperti bon pelaksanaan dan polisi insurans yang perlu dikemukakan oleh kontraktor, nilai kontrak, spesifikasi kerja, kadar denda, tempoh kontrak dan tempoh tanggungan kecacatan yang menjamin kepentingan Kerajaan tidak dapat dikuatkuasakan. Adalah didapati hanya Syarikat Jamil Ghani Construction Sdn. Bhd. yang mengemukakan bon pelaksanaan, pelan binaan dan polisi insurans.
- d. Kos pembinaan bagi 120 rumah transit di Kota Kuala Muda, Kedah adalah berjumlah RM2.85 juta. Manakala kos pembinaan bagi 100 rumah transit di Tanjung Bungah, Pulau Pinang ialah RM1.63 juta. Semakan Audit mendapati bahan binaan yang digunakan bagi kedua-dua projek tersebut mempunyai perbezaan yang ketara. Projek rumah transit di Kota Kuala Muda, Kedah menggunakan papan lapis sebagai dinding luar, zink sebagai bumbung dan berlantaikan papan. Manakala projek rumah transit di Tanjung Bungah, Pulau Pinang mempunyai dinding bata blok dan berlantaikan simen serta berbumbungkan asbestos. Bagaimanapun, kos seunit rumah (3 bilik) di Kota Kuala Muda ialah RM17,223 berbanding dengan RM15,700 seunit (3 bilik) dan RM13,200 seunit (2 bilik) di Tanjung Bungah. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 7.6
PERBEZAAN SPESIFIKASI DAN KOS PEMBINAAN RUMAH TRANSIT

PERKARA	KOTA KUALA MUDA	TANJUNG BUNGAH	
		3 BILIK	2 BILIK
Syarikat	Syarikat Seri Temin Development Corporation Sdn. Bhd.	Syarikat Jamil Ghani Construction Sdn. Bhd.	
Bilangan Unit	120	60	40
Keluasan	650 kps	625 kps	500 kps
BAHAN BINAAN :			
Dinding Luar	Papan Lapis	Bata Blok	Bata Blok
Dinding Dalam	Papan Lapis	Papan Lapis	Papan Lapis
Lantai	Papan Lapis	Konkrit Simen	Konkrit Simen
Siling	Siling Gantung	-	-
Bumbung	Zink	Asbestos	Asbestos
Pintu	Papan	Papan	Papan
Tingkap	Tingkap Nako	Tingkap Nako	Tingkap Nako
KOS PEMBINAAN :	RM (Juta)	(RM Juta)	
Bangunan	2.07	0.94	0.53
Infrastruktur	0.41	0.16	
Kecemasan	0.07	-	
Pelbagai	0.30	-	
JUMLAH	2.85	1.63	
Kos Se Unit (RM)	17,223	15,700	13,200

Pada pandangan Audit, berdasarkan kepada kualiti bahan yang digunakan dan lokasi projek, kos seunit rumah yang dibayar oleh Kerajaan bagi projek rumah transit di Kota Kuala Muda, Kedah adalah terlalu tinggi.

- e. Lawatan Audit ke Kota Kuala Muda, Kedah pada bulan September 2005 mendapati sejumlah 65 daripada 120 unit rumah yang dibina di lokasi tersebut telah rosak akibat mutu kerja pembinaan yang tidak berkualiti oleh Syarikat Seri Temin Development Corporation Sdn. Bhd.. Adalah diperhatikan juga sistem perparitan/longkang tidak dibina dengan sempurna di mana air bertakung di bawah rumah. SPNB telah melantik Syarikat Kriezza Enterprise pada bulan Mei 2005 untuk membaiki kerosakan/kecacatan tersebut dengan kos berjumlah RM22,000. SPNB tidak dapat mengenakan kos membaiki kerosakan terhadap kontraktor asal kerana kontrak yang merupakan dokumen ikatan hak antara kedua-dua pihak tidak ditandatangani. Contoh kerosakan/kecacatan rumah transit di Kota Kuala Muda adalah seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 7.3

*Kota Kuala Muda, Kedah
- Siling Rumah Transit Yang Mengalami Kerosakan*

GAMBAR 7.4

*Kota Kuala Muda, Kedah
- Dinding Plywood Rumah Transit Yang Telah Terkopak*

GAMBAR 7.5

*Kota Kuala Muda, Kedah
- Tangga Rumah Transit Yang Reput Dan Pecah*

GAMBAR 7.6

*Kota Kuala Muda, Kedah
- Sistem Saliran Kurang Memuaskan Menyebabkan Parit Tersumbat Di Sekeliling Rumah Transit*

GAMBAR 7.7

*Kota Kuala Muda, Kedah
- Air Bertakung Di Bawah Rumah Transit*

- f. Lawatan Audit ke rumah transit di Tanjung Bungah, Pulau Pinang juga mendapati kerosakan dan kecacatan yang ketara telah berlaku seperti keretakan di dinding dan *apron slab*; kebocoran bumbung dan sisa kumbahan di dalam tangki septik melimpah keluar apabila hujan (**Gambar 7.8 hingga 7.10**).

GAMBAR 7.8

Tanjung Bungah, Pulau Pinang (Fasa I)
- Keretakan Yang Berlaku Di Apron Di Rumah Transit

GAMBAR 7.9

Tanjung Bungah, Pulau Pinang (Fasa I)
- Keretakan Yang Berlaku Di Dinding Rumah Transit

GAMBAR 7.10

Tanjung Bungah, Pulau Pinang (Fasa 2)
- Sisa Kumbahan Melimpah Keluar Dari Tangki Septik Apabila Hujan

Pada pandangan Audit, walaupun pembinaan rumah transit perlu dilaksanakan dengan segera, namun prosedur kontrak yang penting perlu dipatuhi bagi menjaga kepentingan Kerajaan dan keselamatan penghuni.

- g. Pemeriksaan Audit mendapati 5 rumah transit di Tanjung Bungah, Pulau Pinang (Fasa 2) tidak diduduki oleh penghuni. Ini disebabkan penghuni berkenaan mempunyai kediaman lain dan hanya menjadikan rumah transit sebagai tempat persinggahan sebelum dan selepas turun ke laut. Lawatan Audit ke rumah asal salah seorang daripada penghuni mendapati rumah beliau tidak mengalami kerosakan semasa kejadian tsunami dan beliau masih tinggal di rumah asal.

7.4.2.7. Program Pembinaan Rumah Kekal

- a. Syarikat Perumahan Negara Bhd. (SPNB) telah merancang untuk membangunkan 833 rumah kekal sebagai penempatan semula mangsa tsunami di Kedah dan Pulau Pinang dengan kos berjumlah RM55.58 juta. Keluasan tanah yang diperlukan adalah 99.32 ekar. Pihak SPNB telah membayar pampasan berjumlah RM0.60 juta kepada pemilik tanah.

- b. Syarikat Perumahan Negara Bhd. (SPNB) telah menawarkan kontrak kepada 3 syarikat untuk melaksanakan projek pembinaan rumah kekal bagi mangsa tsunami di Kota Kuala Muda, Kedah; Kuala Teriang, Pulau Langkawi dan Tanjung Bungah, Pulau Pinang. Semakan Audit mendapati tiada perjanjian kontrak disediakan bagi projek yang dilaksanakan oleh Syarikat Seri Temin Development Corporation Sdn. Bhd. manakala kontrak perjanjian bagi 2 syarikat lagi telah disediakan tetapi belum dimeterai antara SPNB dan syarikat berkenaan. Butiran mengenai kontrak pembinaan rumah kekal adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 7.7
BUTIRAN MENGENAI KONTRAK PEMBINAAN RUMAH KEKAL

PERKARA	KOTA KUALA MUDA, KEDAH	KUALA TERIANG, PULAU LANGKAWI	TANJUNG BUNGAH, PULAU PINANG
Cara Penawaran Kontrak	Rundingan Terus	Rundingan Terus	Tender
Kontraktor	Kedah Sato Sdn. Bhd.	Seri Temin Development Corporation Sdn. Bhd.	Maraduta Sdn. Bhd.
Bilangan Rumah Dibina	126	40	100
Nilai Kontrak (RM Juta)	9.00	3.70	8.15
Tarikh Surat Tawaran	03.08.2005	06.01.2005	20.07.2005
Tarikh Milik Tapak	19.08.2005	02.02.2005	10.08.2005
Tempoh Kontrak	15 Bulan	88 Hari*	12 Bulan
Wang Jaminan Pelaksanaan (RM Juta)	0.45	Tiada	0.41
Kontrak	Belum Dimeterai	Tiada	Belum Dimeterai
Polisi Insurans	Dikemukakan	Tiada	Dikemukakan

*Nota : * Berdasarkan Surat Tawaran*

- c. Sehingga bulan September 2005, kontrak pembinaan rumah kekal di Mukim Penaga, Pulau Pinang masih belum ditawarkan kepada mana-mana kontraktor. Proses tender terpaksa ditangguhkan kerana adanya bantahan daripada Ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan Pulau Pinang dan kemasukan kontraktor baru bagi menggantikan kontraktor yang telah pun dipanggil semasa urusan tender dibuat oleh SPNB.
- d. Setakat bulan September 2005, sejumlah 30 daripada 40 unit rumah kekal di Kuala Teriang, Pulau Langkawi telah dibina. Bagaimanapun, hanya 2 unit telah disiapkan sepenuhnya. Berikut diberikan prestasi pembinaan rumah berkenaan :-

JADUAL 7.8
PRESTASI PEMBINAAN RUMAH KEKAL DI KUALA TERIANG, PULAU LANGKAWI

KEDUDUKAN RUMAH	UNIT RUMAH	CATATAN
Siap Sepenuhnya	2	Tiada
Siap Tetapi Perlu Dibaiki	18	Dinding Dan Lantai Retak; Bumbung Bocor; Longkang Pecah Dan Tiada Bekalan Elektrik. Kos Pembaikan RM53,500. (Gambar 7.11)
Tidak Disiapkan Sepenuhnya	8	Sejumlah RM97,500 Diperlukan Untuk Menyiapkan Projek Yang Terbengkalai.
Perlu Dirobohkan Dan Dibina Semula	2	Tidak Selamat Diduduki Kerana Keretakan Pada Struktur Binaan Yang Berpunca Daripada Pemendapan Tanah. Penstabilan Cerun Tidak Dijalankan Sebelum Pembinaan. Sejumlah RM104,000 Diperlukan Untuk Membina Semula Rumah.
Belum Dibina	10	Pembinaan Lewat 8 Bulan (Setakat Bulan Disember 2005) Daripada Tarikh Sepatutnya Kerana Masalah Kontraktor.
JUMLAH	40	

- e. Selain gagal membina rumah dengan sempurna dan rumah yang mengalami kerosakan, didapati juga Syarikat Seri Temin Development Corporation Sdn. Bhd. (kontraktor asal projek) gagal menyiapkan kerja luaran seperti pelurusan sungai dan penstabilan cerun yang menyebabkan rumah mengalami keretakan akibat mendapan tanah. Tanah di kawasan cerun sungai yang terhakis dan runtuh telah membahayakan penduduk berhampiran. Oleh sebab kegagalan syarikat tersebut melaksanakan projek dengan sempurna, perkhidmatannya telah diberhentikan pada bulan September 2005. Syarikat Perumahan Negara Bhd. telah melantik Syarikat Bonabase Corporation Sdn. Bhd. pada bulan September 2005 untuk menyiapkan projek berkenaan dengan kos berjumlah RM1.67 juta (**Gambar 7.12**).

GAMBAR 7.11

*Kuala Teriang, Pulau Langkawi
- Keretakan Yang Berlaku Pada Struktur
Rumah*

GAMBAR 7.12

*Kuala Teriang, Pulau Langkawi
- Kerja Pelurusan Sungai Dan Penstabilan
Cerun Yang Disiapkan Oleh Syarikat
Bonabase Corporation Sdn. Bhd.*

7.4.2.8. Pembinaan Infrastruktur

- a. Semakan Audit mendapati bantuan bencana berjumlah RM12.91 juta telah diluluskan untuk membaik pulih, menaik taraf atau membina infrastruktur akibat banjir dan kebakaran di mana RM11.27 juta telah dibelanjakan. Antara projek yang dilaksanakan ialah membina/menaik taraf jalan dan jambatan, membaiki cerun runtuh, membina rumah panjang, pagar dan surau. Semakan Audit terhadap inden kerja untuk 136 projek infrastruktur yang melibatkan RM5.64 juta di Kedah mendapati kerja yang dilaksanakan oleh 12 kontraktor lewat disiapkan antara 30 hingga 152 hari. Tindakan tidak dapat diambil terhadap kontraktor terlibat kerana tiada perjanjian kontrak ditandatangani.
- b. Perbendaharaan Malaysia telah memperuntukkan bantuan bencana berjumlah RM1.82 juta kepada Unit Penyelarasan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri pada tahun 2004 bagi menaik taraf pusat pemindahan banjir di Daerah Seberang Perai Utara, Pulau Pinang seperti menaik taraf 24 unit Dewan Banjir; membekal 21 unit bot dan peralatan menyelamatkan lain serta perabot. Lawatan Audit ke Dewan Banjir Merbau Kudong di Daerah tersebut mendapati ada banyak keretakan pada dinding bangunan menyebabkan struktur bangunan itu diragui keselamatan dan kestabilannya.

Manakala 25 unit *generator* bernilai RM24,750 masih belum diuji dan ditempatkan di stor serba guna semenjak ia dibeli pada bulan Jun 2005 (**Gambar 7.13**).

GAMBAR 7.13

*Daerah Seberang Perai Utara, Pulau Pinang
- Generator Masih Belum Diuji Dan
Ditempatkan Di Stor Serbaguna*

Pada pandangan Audit, Syarikat Perumahan Negara Bhd. perlu mengadakan perjanjian dengan kontraktor bagi memastikan ia melaksanakan projek mengikut spesifikasi dan dalam tempoh yang ditetapkan. Perbendaharaan Malaysia pula perlu memantau pelaksanaan projek pembinaan rumah kekal supaya ia dapat disiapkan dengan segera dan diagihkan kepada mangsa tsunami.

7.4.2.9. Program Pembaikan Dan Pembelian Pukat, Enjin Dan Bot

- a. Syarikat Rangkaian Pengangkutan Integrasi Deras Sdn. Bhd. (RAPID) terlibat dalam membaik pulih enjin dan bot nelayan mangsa bencana tsunami di Kedah dan Pulau Pinang. Bagaimanapun, tiada bukti yang menunjukkan bahawa syarikat ini telah dilantik oleh Kerajaan untuk memberikan perkhidmatan berkenaan. Berdasarkan tuntutan yang dibuat oleh RAPID kepada Kerajaan, sejumlah RM1.04 juta telah dibelanjakan untuk membaiki enjin dan bot nelayan mangsa bencana tsunami. Selain itu, RAPID juga terlibat dengan pembekalan peralatan seperti *water pressure jet*, *hydraulic press* dan *air compressor* ke Unit-unit Nelayan Kawasan di kedua-dua negeri tersebut serta pembinaan bengkel. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
 - i. Beberapa peralatan seperti *water pressure jet* dan *air compressor* telah dibekalkan oleh RAPID ke 6 Unit Nelayan Kawasan di Pulau Pinang dan Kedah. Adalah didapati jenis dan jenama peralatan tersebut yang ditunjukkan dalam surat penyerahan peralatan RAPID adalah berbeza dengan yang ditunjukkan dalam bil atau yang sebenarnya diterima. Butirannya adalah seperti di **Jadual 7.9** dan contoh peralatan adalah seperti di **Gambar 7.14 dan 7.15**. Pihak Audit tidak dapat menentukan kos keseluruhan pembelian peralatan tersebut kerana dokumen sokongan yang lengkap tidak diperolehi. Semakan Audit selanjutnya terhadap 13 invois pembelian peralatan bernilai RM29,736 mendapati jumlah ini berbeza dengan tuntutan yang dikemukakan oleh RAPID yang berjumlah RM36,036.

JADUAL 7.9
PERALATAN YANG DITERIMA OLEH UNIT NELAYAN KAWASAN
BERBANDING SURAT PENYERAHAN DAN BIL

UNIT NELAYAN KAWASAN	JENIS DAN JENAMA PERALATAN		
	SURAT PENYERAHAN RAPID KL	PERALATAN DI UNIT NELAYAN	BIL
Pulau Pinang Pulau Betong Sungai Burung Sungai Pinang Tanjung Tokong Kuala Muda Penaga	<i>Air Compressor (PUMA YV4096)</i> - <i>Water Pressure Jet (Karcher KR-03)</i>	- YAMA 4HP Air Compressor - Ju Sheng 2HP Air Compressor - Black Decker Compact Electric Pressure Water - Performer Pressure Water KM – HKS-1680 - OGAWA High Oressure Cleaner QL-3100E - 100 BAR Water Jet	- YAMA 4HP Air Compressor - 100 BAR Water Jet
Kedah Kampung Pulau Sayak	<i>Air Compressor (PUMA YV4096)</i> - <i>Water Pressure Jet (Karcher KR-03)</i>	- YAMA 4HP Air Compressor - OGAWA High Pressure Cleaner QL-3100E	- YAMA 4HP Air Compressor - 100 BAR Water Jet

GAMBAR 7.14

GAMBAR 7.15

Unit Nelayan Kawasan, Pulau Pinang
YAMA 4HP Air Compressor Dan Ju Sheng 2HP Air Compressor Yang Tidak Sepatutnya Dibekalkan

- ii. Pihak Audit dimaklumkan oleh Ketua Unit Nelayan Kawasan bahawa peralatan yang telah dibekalkan oleh RAPID ke 6 Unit Nelayan Kawasan di Pulau Pinang dan Kedah seperti *air compressor*, *water pressure jet*, *air impact wrench*, *socket set* dan *hydraulic press* untuk kerja pembaikan enjin dan bot tidak digunakan. Ini disebabkan nelayan yang membantu pihak RAPID untuk membaiki bot dan enjin tidak mempunyai kemahiran. Butiran peralatan yang tidak digunakan adalah seperti di **Jadual 7.10**.
- iii. RAPID telah menuntut kos pembinaan bengkel di Pulau Pinang, Kedah dan Pulau Langkawi berjumlah RM32,180. Pemeriksaan fizikal dan temu bual dengan Ketua Unit Nelayan di Pulau Betong, Sungai Burung, Sungai Pinang dan Tanjung Tokong mendapati tiada bengkel di bina bagi menjalankan kerja pembaikan bot dan enjin. Sebaliknya kerja pembaikan telah dijalankan di bangsal nelayan, jeti, rumah penduduk dan kedai makan yang tidak digunakan.

JADUAL 7.10
PERALATAN YANG TIDAK DIGUNAKAN

UNIT NELAYAN KAWASAN	PERALATAN YANG TIDAK DIGUNAKAN	KOS (RM)
Kedah		
Kuala Cenang, Pulau Langkawi	Vespa Air Compressor Comet Star Water Jet Air Impact Wrench SP-1140EX	TM 680 450
Kampung Pulau Sayak	YAMA 4HP Air Compressor 100 BAR Water Pressure Jet SATA 09007 ½ Sq Socket Set	1,300 320 440
Pulau Pinang		
Sungai Burung	Ju Sheng 2HP Air Compressor Performer Pressure Washer	TM TM
Kuala Muda Penaga	YAMA 4HP Air Compressor Black Decker Compact Electric Pressure Water SATA 09007 ½ Sq Socket Set	1,300 TM 440
Sungai Pinang	YAMA 4 HP Air Compressor Ju Sheng 2HP Air Compressor Performer Pressure Washer	1,300 TM TM
Tanjung Tokong	YAMA 4HP Air Compressor OGAWA High Pressure Cleaner	1,300 TM
Pulau Betong	YAMA 4HP Air Compressor 100 BAR Water Pressure Jet SATA 09007 ½ Sq Socket Set 15 Ton Italy Hydraulic Press	1,300 320 440 6,800

Nota : TM - Tiada Maklumat

- b. Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM) juga adalah terlibat dalam pembaikan enjin dan bot di samping pembelian enjin, bot dan pukat. Semakan Audit terhadap rekod kewangan dan pemeriksaan fizikal mendapati perkara berikut :-
- Persatuan Nelayan Negeri Kedah dan Persatuan Nelayan Negeri Pulau Pinang telah dilantik oleh Ibu Pejabat Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia (LKIM) sebagai pembekal bagi pukat dan memberi perkhidmatan membaiki bot. Manakala Persatuan Nelayan Kawasan telah dilantik oleh LKIM Negeri sebagai pembekal bot dan enjin. Namun begitu, tiada perjanjian ditandatangani antara ketiga-tiga pihak tersebut bagi perkhidmatan berkenaan yang melibatkan kos berjumlah RM10.14 juta. Hanya surat tawaran yang dikeluarkan oleh Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia kepada Persatuan Nelayan Kawasan.
 - Adalah didapati surat tawaran yang dikeluarkan oleh Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia untuk bekalan bot adalah terlalu umum menyebabkan bot yang dibekalkan kepada Persatuan Nelayan Kawasan Yan dan Kuala Teriang tidak berkualiti dan terpaksa dibaiki semula kerana bocor dan ada yang pecah. Seramai 32 nelayan telah menyerahkan bot untuk dibaiki semula. Ada juga kes di mana pembaikan dibuat lebih daripada 3 kali. 5 nelayan telah memutuskan tidak akan mengambil bot tersebut walaupun telah dibaiki kerana merasakan bot berkenaan tidak selamat digunakan.

- iii. Lawatan Audit ke Persatuan Nelayan Kawasan Pulau Langkawi pula mendapati 9 bot masih berada di kawasan tersebut. 5 bot masih belum diambil oleh nelayan dan 4 bot lagi enggan diambil oleh nelayan berkenaan kerana bentuk bot tersebut tidak sesuai digunakan. Gambar berikut menunjukkan bot yang masih belum diambil oleh nelayan :-

GAMBAR 7.16

*Persatuan Nelayan Kawasan Pulau Langkawi
- Bot Yang Enggan Diambil Oleh Nelayan*

Pada pandangan Audit, semua pihak yang terlibat dalam kerja pembaikan dan pembinaan untuk kemudahan mangsa tsunami perlu dilantik secara rasmi bagi memastikan perkhidmatan/kerja dilaksanakan dengan sempurna dan tindakan dapat diambil terhadap kontraktor sekiranya gagal melaksanakan kerja yang telah ditetapkan. Perbendaharaan Malaysia perlu memastikan semua bayaran yang dibuat kepada pihak yang terlibat adalah setimpal dengan kerja yang dihasilkan dan disokong dengan dokumen yang lengkap.

7.4.3. PEMANTAUAN

Pada umumnya, Perbendaharaan Malaysia tidak memantau dengan berkesan pengurusan Tabung Bencana. Tiada laporan kemajuan diminta daripada agensi pelaksana bagi memaklumkan kemajuan pelaksanaan sesuatu projek. Perbendaharaan Malaysia tidak pernah mengadakan lawatan mahupun mesyuarat berkala bagi memantau projek atau aktiviti yang dibiayai oleh Tabung tersebut. Bahagian Keselamatan Negara dan Jawatankuasa Pusat, Negeri dan Daerah yang terlibat dengan pengagihan bantuan bencana juga tidak memantau dengan berkesan penggunaan wang Tabung Bencana bagi memastikan ia digunakan dengan cekap dan berhemat dan dinikmati oleh mangsa bencana. Jawatankuasa Akaun pula masih belum diwujudkan.

Pada pandangan Audit, pemantauan oleh Perbendaharaan Malaysia, Bahagian Keselamatan Negara dan Jawatankuasa Pusat, Negeri dan Daerah terhadap pengagihan dan penggunaan wang Tabung Bencana adalah tidak memuaskan. Ini dapat dibuktikan dengan adanya kes di mana wang bantuan lewat diterima oleh mangsa bencana, wang lebihan tidak kembalikan kepada Perbendaharaan Malaysia dan penggunaan wang Tabung Bencana tidak dibuat dengan teratur.

7.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

7.5.1. Perbendaharaan Malaysia selaku Agensi Pusat yang diamanahkan untuk mengurus Tabung Bantuan Bencana Negara perlu memastikan arahan dan prosedur mengenainya dipatuhi. Keadaan seperti ketiadaan Jawatankuasa Akaun Amanah; pelantikan syarikat tanpa kelulusan, wang bantuan lewat diagihkan; bayaran tidak teratur, lebihan wang bantuan tidak dikembalikan dan bayaran dibuat bagi kerja yang tidak sempurna jelas menunjukkan ketidakpatuhan kepada peraturan kewangan. Oleh itu, tindakan boleh diambil mengikut Seksyen 18 Akta Acara Kewangan 1957, iaitu mengenakan surcaj terhadap pegawai yang didapati tidak mematuhi peraturan yang ditetapkan.

7.5.2. Perjanjian dengan kontraktor perlu ditandatangani bagi menjamin kepentingan Kerajaan dan memastikan projek dilaksanakan mengikut spesifikasi dan tempoh yang ditetapkan. Ketiadaan perjanjian menyebabkan tindakan undang-undang tidak boleh diambil terhadap kontraktor yang terlibat. Denda juga tidak dapat dikenakan.

7.5.3. Koordinasi antara agensi pelaksana perlu diwujudkan bagi menyelaraskan dan memperkemaskan pengurusan Tabung ini supaya lebih sistematik terutama yang melibatkan pengagihan wang bantuan kepada mereka yang layak.

**8. JABATAN PENILAIAN DAN PERKHIDMATAN HARTA
- AKTIVITI LATIHAN INSTITUT PENILAIAN NEGARA**

8.1. LATAR BELAKANG

8.1.1. Institut Penilaian Negara (INSPEN) adalah sebuah institut latihan dan penyelidikan yang ditubuhkan pada tahun 1985 di bawah Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta (JPPH), Kementerian Kewangan Malaysia. Institut ini terletak di kawasan institut latihan dan penyelidikan Bangi, Selangor dan mempunyai kampus seluas 19.84 ekar. Penubuhan INSPEN bertujuan untuk melahirkan sumber tenaga yang berpengetahuan, berkemahiran dan profesional untuk jabatan dan industri harta tanah supaya mereka dapat memberi perkhidmatan penilaian dan pengurusan harta tanah yang menepati masa, berkesan dan profesional. Sejak penubuhannya, peranan INSPEN berkembang seiring dengan keperluan semasa dan kini berfungsi bukan sahaja dalam menyediakan perkhidmatan latihan dan penyelidikan, malah meliputi perkhidmatan perundingan dan pendidikan tinggi di bidang harta tanah.

8.1.2. INSPEN telah diberi persijilan MS ISO 9001:2000 untuk aktiviti latihannya bagi tempoh bulan November 2001 hingga bulan November 2004. Persijilan tersebut telah diperbaharui selama 3 tahun lagi sehingga bulan November 2007.

8.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan aktiviti latihan INSPEN telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur dan berhemat serta selaras dengan objektif yang ditetapkan.

8.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap pengurusan aktiviti latihan. Dokumen dan rekod berkaitan dengan aktiviti latihan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 telah disemak di Ibu Pejabat Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta dan INSPEN. Selain itu, pemeriksaan fizikal terhadap pelbagai kemudahan yang disediakan serta pembekalan bahan makanan juga dijalankan.

8.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Ogos hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

8.4.1. PERANCANGAN

8.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Struktur organisasi INSPEN mengandungi 4 bahagian terdiri daripada Bahagian Akademik, Bahagian Pengurusan, Bahagian Penyelidikan dan Pembangunan dan Bahagian Korporat dan Perhubungan Awam. INSPEN

diketuai oleh Dr. Rahah bte Ismail, Pengarah Gred W54 dan aktiviti latihan dilaksanakan oleh Bahagian Akademik yang diketuai oleh Puan Khuzaimah bte Abdullah, Timbalan Pengarah Gred W52. Bahagian Akademik bertanggungjawab merancang dan melaksanakan program latihan termasuk menyediakan dasar latihan dan program latihan tahunan, membangun kurikulum bagi program latihan baru, memproses permohonan latihan, pemilihan pensyarah jempukan serta memantau pelaksanaan aktiviti latihan dengan membuat penilaian keberkesanan program latihan. Bahagian ini juga dibantu oleh 2 unit sokongan iaitu Unit Pengurusan Domestik dan Unit Pengurusan Hartanah. Unit Pengurusan Domestik bertanggungjawab menyediakan perkhidmatan makanan dan penginapan manakala Unit Pengurusan Hartanah mengurus dan menyenggarakan harta serta mengawal keselamatan di INSPEN.

- b. Pada bulan Januari 2003, INSPEN telah membuat penstrukturan semula organisasinya. Melalui penstrukturan semula itu, INSPEN telah mengemukakan permohonan sejumlah 257 jawatan sebagai tambahan kepada 115 jawatan yang sedia ada. Seterusnya pada bulan Mac 2004, INSPEN telah memohon 31 jawatan tambahan untuk mengendalikan kursus bertaraf sijil dalam bidang harta tanah setelah INSPEN didaftarkan sebagai Institut Pendidikan Tinggi Kerajaan pada bulan Ogos 2003.
- c. Pada bulan April 2005, Jabatan Perkhidmatan Awam telah meluluskan sebanyak 204 jawatan bagi INSPEN. Sehingga bulan Januari 2006, sejumlah 136 daripada 204 jawatan yang diluluskan telah diisi seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN INSPEN PADA BULAN JANUARI 2006

JAWATAN	GREED JAWATAN	DILULUS	DIISI	% DIISI
Pengarah	W54	1	1	100.0
Timbalan Pengarah	W52	2	2	100.0
Timbalan Pengarah	W48	4	3	75.0
Pegawai Penilaian	W44	14	3	21.4
Pegawai Tadbir Dan Diplomatik	M44	1	0	0
Pegawai Sistem Maklumat	F44	1	1	100.0
Juru ukur Bahan	J44	1	1	100.0
Pegawai Penilaian	W41	9	4	44.4
Pustakawan/Kaunselor	S41	2	1	50.0
Juru ukur Bangunan/Juru ukur Bahan	J41	2	0	0
Perangkawan	N41	1	1	100.0
Penolong Pegawai Penilaian	W32	12	4	33.3
Penolong Pegawai Sistem Maklumat	F32	1	0	0
Penolong Pegawai Tadbir/ Penolong Pengurus Asrama	N32	3	3	100.0
Penolong Pegawai Keselamatan	KP32	1	1	100.0
Penolong Pegawai Perpustakaan	S32	1	1	100.0
Penolong Pegawai Penilaian/ Penolong Akauntan	W27	4	4	100.0
Penolong Pegawai Penerbitan/ Penolong Pegawai Perangkaan	N27	2	1	50.0
Penolong Pegawai Penerangan	S27	1	0	0
Lain Kakitangan Sokongan Pelbagai Gred		141	105	74.5
JUMLAH		204	136	66.7

- d. Bagi meningkatkan pengetahuan dan kemahiran kakitangan, INSPEN telah merancang beberapa kursus untuk kakitangannya supaya mereka dapat menjalankan tugas dengan lebih berkesan. Di samping itu, latihan di dalam dan luar negara untuk tenaga pengajar/kakitangan INSPEN juga dirancang setiap tahun bagi menjamin kualiti latihan dan pembangunan diri yang berterusan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, semua kursus yang dirancang untuk tenaga pengajar/kakitangan INSPEN telah dilaksanakan. Antara kursus yang dilaksanakan bagi kakitangan INSPEN ialah Kursus MS Excel Lanjutan dan MS ISO 9001:2000 - Garis Panduan Mempertingkatkan Daya Saing Melalui Persijilan ISO manakala kursus bagi tenaga pengajar ialah *Training Skills* dan *Coaching and Mentoring*.

8.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, INSPEN telah memohon peruntukan berjumlah RM86.50 juta iaitu peruntukan mengurus RM46.75 juta dan peruntukan pembangunan RM39.75 juta daripada Perbendaharaan Malaysia/ Unit Perancang Ekonomi (UPE). Peruntukan pembangunan yang dipohon dari UPE adalah untuk kursus Program Kerjasama Teknikal Malaysia manakala peruntukan pembangunan dari Perbendaharaan Malaysia adalah untuk projek pembesaran/menaik taraf INSPEN, pengkomputeran dan perolehan peralatannya. Dari jumlah yang dipohon, sejumlah RM67.66 juta telah diluluskan iaitu RM38.47 juta untuk peruntukan mengurus dan RM29.19 juta untuk peruntukan pembangunan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.2
PERUNTUKAN YANG DIPOHON BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PERUNTUKAN YANG DIPOHON		
	MENGURUS (RM Juta)	PEMBANGUNAN (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)
2003	11.48	18.59	30.07
2004	13.47	8.35	21.82
2005	21.80	12.81	34.61
JUMLAH	46.75	39.75	86.50
TAHUN	PERUNTUKAN YANG DILULUS		
	MENGURUS (RM Juta)	PEMBANGUNAN (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)
2003	10.19	16.02	26.21
2004	13.53	8.24	21.77
2005	14.75	4.93	19.68
JUMLAH	38.47	29.19	67.66

8.4.1.3. Perancangan Strategi

INSPEN menyediakan perancangan strategi latihan jangka pendek, sederhana dan panjang bagi pembangunan kerjaya dan pembangunan staf JPPH. Strategi jangka pendek (kurang dari 5 tahun) memperkenalkan program latihan yang terkini, relevan dan memenuhi keperluan Jabatan dan industri harta tanah serta mewujudkan rangkaian rakan pintar. Strategi jangka sederhana (melebihi 5 hingga 10 tahun) melibatkan penyusunan semula modul latihan mengikut kehendak semasa; menghasilkan jurulatih dan pakar subjek yang berkaliber

tinggi dan dikenali oleh industri serta mempromosi dan memasarkan program latihan dan pakar subjek di peringkat kebangsaan dan antarabangsa. Manakala strategi jangka panjang (untuk tempoh melebihi 10 tahun) adalah menjalankan kursus persijilan profesional/Diploma di bidang khusus.

8.4.1.4. Jenis Program Latihan

Aktiviti latihan yang dilaksanakan oleh Bahagian Akademik adalah terdiri daripada 3 program berikut :-

a. Program Penilaian Dan Perkhidmatan Harta

Jenis kursus yang dilaksanakan terdiri daripada bidang penilaian, perkhidmatan/pengurusan/pelaburan harta tanah. Latihan teknikal diberi kepada staf teknikal Jabatan dan kumpulan profesional serta separa profesional di agensi Kerajaan, badan berkanun dan sektor swasta yang terlibat dalam industri harta tanah.

b. Program Pengurusan Dan Teknologi Maklumat

Melalui program ini, latihan di bidang pengurusan, pentadbiran dan teknologi maklumat diberi kepada staf JPPH.

c. Program Pendidikan Harta Tanah

Kursus Sijil Penilaian Harta Tanah bagi tempoh 2 tahun dikendalikan untuk pelajar lepasan Sijil Pelajaran Malaysia. Mereka yang berjaya mengikuti kursus ini layak memohon jawatan Pembantu Penilaian Gred W17 atau pun untuk melanjutkan pelajaran ke peringkat yang lebih tinggi. Pengambilan kumpulan pertama pelajar untuk kursus ini telah dimulakan pada bulan September 2004.

8.4.1.5. Kaedah Pelaksanaan Latihan

a. Dasar Latihan

Setiap staf Jabatan dikehendaki menjalani kursus sekurang-kurangnya 7 hari setahun selaras dengan dasar latihan negara. Bagi menjamin pembangunan yang berterusan, latihan di dalam dan luar negara untuk jurulatih dirancang setiap tahun.

b. Penyediaan Program Latihan Tahunan

- i. INSPEN telah menerima Sijil MS ISO 9001:2000 sebagai pengiktirafan terhadap Sistem Kualiti yang diwujudkan untuk program latihannya. Dokumen Kualiti yang disediakan terdiri daripada Manual Kualiti, Prosedur Kualiti (Proses) dan Prosedur Kualiti (Sokongan). Prosedur Kualiti (Proses) menetapkan langkah yang perlu diambil bagi memastikan program latihan yang dirancang adalah berkualiti manakala Prosedur Kualiti (Sokongan) menetapkan langkah tambahan untuk menyediakan program latihan seperti penyediaan alat pandang dengar, pengangkutan, penginapan dan makanan. Ketua Program/Pengurus Program Latihan Bahagian Akademik adalah bertanggungjawab untuk menyediakan dan menyiapkan Buku Program Latihan Tahunan (senarai kursus, kurikulum dan kalendar latihan tahunan) sebelum

bulan Januari setiap tahun supaya ia diedarkan ke Cawangan JPPH tidak lewat daripada bulan tersebut. Buku ini disediakan berdasarkan sumber berikut :-

- Analisis Keperluan Latihan Jabatan.
 - Laporan Keberkesanan Prestasi Program Latihan tahun sebelumnya.
 - Keputusan Jawatankuasa Latihan Jabatan, Mesyuarat Pegawai Kanan dengan Ketua Cawangan, Persidangan Pengarah Penilaian Negeri, Mesyuarat Pengurusan Jabatan dan Mesyuarat Pengurusan INSPEN.
 - Cadangan penambahbaikan daripada pelbagai pihak.
- ii. Bagi program latihan baru seperti Program Pendidikan Harta Tanah, reka bentuk program hendaklah dibuat terlebih dahulu. Draf Program Latihan Tahunan dibentangkan dalam Mesyuarat Panel Kurikulum Jabatan di mana draf kurikulum program latihan dikaji semula dan diluluskan.
- iii. Pendekatan latihan adalah melalui syarahan, latih amal, lawatan tapak dan perbincangan kumpulan. Peserta yang mencapai tahap kehadiran sekurang-kurangnya 80% sahaja akan diberi sijil penyertaan.
- iv. Berdasarkan Buku Program Latihan Tahunan yang disediakan, sebanyak 152 kursus telah dirancang bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.3
KURSUS YANG DIRANCANG BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PROGRAM	2003	2004	2005	JUMLAH
Penilaian Dan Perkhidmatan Harta	17	27	32	76
Pengurusan Dan Komputer	21	28	25	74
Program Pendidikan Harta Tanah	-	1	1	2
JUMLAH	38	56	58	152

Sumber : Buku Program Latihan Tahunan INSPEN

c. Kriteria Pemilihan Peserta/Pensyarah

Pemilihan peserta adalah berdasarkan kepada kelayakan akademik, pengalaman kerja dan mengikut keperluan manakala pensyarah terdiri daripada pensyarah jemputan atau staf Bahagian Akademik INSPEN. Pensyarah jemputan dipilih berdasarkan kepada kepakaran, kelayakan dan penilaian prestasi pensyarah yang mencapai melebihi 70% (bagi bekas pensyarah jemputan).

8.4.1.6. Keperluan Kemudahan

a. Kemudahan Infrastruktur Latihan

Pelbagai kemudahan asas fizikal perlu disediakan seperti pejabat pentadbiran, bilik kuliah, pusat sumber, tempat penginapan, makmal komputer, dewan makan serta kemudahan sukan dan riadah.

b. Peralatan Dan Bahan Pembelajaran

Antara peralatan dan bahan pembelajaran yang perlu disediakan adalah *planie meter*, komputer, pencetak, *laser measuring tape*, *location map*, *revenue survey sheet* dan *LCD projector*.

c. Kemudahan Sajian

Peserta akan disediakan 5 kali hidangan sehari di dewan makan yang boleh memuatkan 120 peserta. Ketua Unit Pengurusan Domestik bertanggungjawab memastikan makanan seimbang disediakan dengan merancang menu harian untuk peserta kursus pada kos purata RM15 hingga RM20 sehari bagi setiap peserta. Beliau juga bertanggungjawab membuat pesanan bahan makanan mentah serta barang keperluan lain. Untuk perolehan bahan mentah, Jawatankuasa Sebut Harga telah diwujudkan untuk memilih pembekal.

8.4.1.7. Kawalan Keselamatan

Antara fungsi Unit Pengurusan Hartanah ialah mewujudkan sistem kawalan keselamatan bangunan dan pencegahan kebakaran. Jawatankuasa Keselamatan INSPEN ditubuhkan untuk memastikan tahap keselamatan perlindungan di INSPEN sentiasa berada pada tahap yang baik. Perkhidmatan kawalan keselamatan daripada syarikat swasta telah digunakan dan Unit Pengurusan Hartanah membuat perancangan terhadap jadual rondaan dan tempat yang perlu dironda.

8.4.1.8. Mekanisme Pemantauan

Bagi memantau dan menyelia aktiviti latihan dijalankan dengan cekap dan berkesan, mekanisme pemantauan dan penilaian telah diwujudkan di peringkat JPPH dan INSPEN. Di peringkat JPPH, pemantauan dijalankan oleh Jawatankuasa Pengurusan Jabatan, Jawatankuasa Latihan Jabatan dan Panel Kurikulum Jabatan. Manakala di peringkat INSPEN, pemantauan dijalankan oleh Jawatankuasa Pemantauan *Business Plan*, Jawatankuasa Pengurusan INSPEN, Jawatankuasa Kajian Semula Pengurusan MS ISO INSPEN dan Jawatankuasa Perancangan dan Pembangunan Program INSPEN. Selain itu, laporan kemajuan bulanan hendaklah dikemukakan kepada JPPH.

Pada pandangan Audit, INSPEN telah membuat perancangan yang baik terhadap pengurusan aktiviti latihan di mana struktur organisasi yang jelas dari segi pembahagian tugas telah diwujudkan; strategi dan kaedah pelaksanaan program latihan telah dirancang dengan teratur; keperluan kewangan/guna tenaga/kemudahan telah dikenal pasti dengan sewajarnya. Mekanisme yang diwujudkan untuk memantau pelaksanaan aktiviti latihan juga adalah memadai. Bagaimanapun, kekosongan jawatan perlu diisi dengan segera bagi membolehkan INSPEN berfungsi dengan lebih berkesan dan mengikut perancangan.

8.4.2. PELAKSANAAN

8.4.2.1 Prestasi Pencapaian Aktiviti Latihan

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, INSPEN telah melaksanakan 184 kursus berbanding dengan 152 kursus yang dirancang bagi tempoh tersebut. Pencapaian aktiviti latihan secara purata ialah 121.1%. Lebihan kursus dijalankan adalah disebabkan oleh arahan JPPH untuk menjalankan kursus Penilaian Tahap Kecekapan (PTK) secara *ad hoc* pada tahun 2003. Bagaimanapun, bilangan peserta yang menghadiri kursus adalah 92.9% berbanding dengan jumlah yang dirancang. Jadual berikut menunjukkan prestasi pelaksanaan aktiviti latihan bagi tempoh berkenaan :-

JADUAL 8.4
KURSUS YANG DILAKSANAKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PROGRAM	2003				2004				2005				JUMLAH			
	DIRANCANG		DILAKSANA		DIRANCANG		DILAKSANA		DIRANCANG		DILAKSANA		DIRANCANG		DILAKSANA	
	BIL. KURSUS	BIL. PESERTA	BIL. KURSUS	BIL. PESERTA	BIL. KURSUS	BIL. PESERTA	BIL. KURSUS	BIL. PESERTA	BIL. KURSUS	BIL. PESERTA	BIL. KURSUS	BIL. PESERTA	BIL. KURSUS	BIL. PESERTA	BIL. KURSUS	BIL. PESERTA
Penilaian Dan Perkhidmatan Harta	17	536	19	512	27	775	33	704	32	962	34	891	76	2,273	86	2,107
Pengurusan Dan Komputer	21	1,018	30	947	28	1,136	30	1,032	25	1,115	36	1,058	74	3,269	96	3,037
Program Pendidikan Hartanah*	-	-	-	-	1	30	1	30	1	30	1	30	2	60	2	60
JUMLAH	38	1,554	49	1,459	56	1,941	64	1,766	58	2,107	71	1,979	152	5,602	184 (121.1%)	5,204 (92.9%)

Nota : () Pengambilan Peserta Bermula Bulan September 2004*

- b. Pemeriksaan Audit secara rambang terhadap program latihan yang dilaksanakan bagi tempoh tahun 2003 hingga bulan Ogos 2005 mendapati secara keseluruhan, Bahagian Akademik telah mematuhi prosedur penyediaan, pemprosesan permohonan, pengendalian program latihan, jemputan pensyarah dan penyediaan kemudahan latihan seperti mana yang ditetapkan di Dokumen Kualiti. Bahagian Akademik telah juga mengedarkan Buku Program Latihan Tahunan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 kepada Cawangan JPPH tidak lewat daripada bulan Januari setiap tahun seperti yang ditetapkan dalam Piagam Pelanggan.

8.4.2.2. Nisbah Tenaga Pengajar : Peserta

Mengikut Garis Panduan Kriteria dan Standard Kursus Pengajian Institut Pengajian yang dikeluarkan oleh Lembaga Akreditasi Negara, nisbah tenaga pengajar : pelajar bagi peringkat sijil untuk kuliah ialah 1 : 30. Semakan Audit terhadap Laporan Kehadiran Peserta Kursus bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 mendapati norma nisbah tenaga pengajar : peserta tersebut dipatuhi bagi 132 (73.7%) daripada 179 kursus yang dilaksanakan. Bagaimanapun bagi 47 kursus yang lain, nisbah tersebut adalah pada tahap yang lebih tinggi. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.5
LINGKUNGAN NISBAH TENAGA PENGAJAR : PESERTA

LINGKUNGAN NISBAH TENAGA PENGAJAR : PESERTA	BIL. KURSUS DI BAWAH PROGRAM PENILAIAN DAN PERKHIDMATAN HARTA	BIL. KURSUS DI BAWAH PROGRAM PENGURUSAN DAN KOMPUTER	JUMLAH KURSUS
1 : 30	65	67	132
1 : 40	13	11	24
1 : 50	5	7	12
1 : lebih 50	3	8	11
JUMLAH	86	93	179*

Nota : () Tidak Termasuk Kursus Bina Semangat Yang Diadakan Setiap Tahun*

8.4.2.3. Perbelanjaan Aktiviti

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM61.49 juta (90.9%) daripada RM67.66 juta yang diluluskan telah dibelanjakan untuk operasi aktiviti latihan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.6
PERBELANJAAN AKTIVITI BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	JENIS PERBELANJAAN	PERUNTUKAN		
		DILULUS (RM Juta)	DIBELANJA (RM Juta)	BELANJA (%)
2003	Belanja Mengurus	10.19	9.77	95.9
	Belanja Pembangunan	15.17	17.01	112.1
	Belanja Pembangunan (UPE)	0.85	0.78	91.8
2004	Belanja Mengurus	13.53	11.55	85.4
	Belanja Pembangunan	7.45	6.13	82.3
	Belanja Pembangunan (UPE)	0.79	0.77	97.5
2005	Belanja Mengurus	14.75	12.31	83.5
	Belanja Pembangunan	4.02	2.26	56.2
	Belanja Pembangunan (UPE)	0.91	0.91	100.0
JUMLAH		67.66	61.49	90.9

Nota : UPE - Unit Perancang Ekonomi

- b. Semakan terperinci mendapati perbelanjaan bagi 2 butiran perbelanjaan mengurus bagi tahun 2004 dan 1 butiran perbelanjaan mengurus bagi tahun 2005 adalah kurang daripada 50% seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.7
PERATUS PERBELANJAAN KURANG DARIPADA 50%

TAHUN	KOD	BUTIRAN PERBELANJAAN	PERUNTUKAN (RM)	PERBELANJAAN (RM)	PERBELANJAAN (%)	SEBAB
2004	22000	Pengangkutan Dan Perpindahan	60,000	3,852	6.4	Penstrukturan semula tidak direalisasikan
	35000	Harta Modal	350,000	141,632	40.5	Pihak Perbendaharaan Malaysia hanya meluluskan RM150,000 untuk pembelian harta modal pada bulan Jun 2004
2005	22000	Pengangkutan Dan Perpindahan	60,000	21,847	36.4	Penstrukturan semula ditunda ke bulan Januari 2006

- c. Semakan Audit juga mendapati 6 butiran perbelanjaan pembangunan tahun 2003 telah melebihi peruntukan. Lebihan perbelanjaan ini adalah disebabkan oleh arahan Ketua Setiausaha Perbendaharaan pada bulan November 2003 yang menghendaki INSPEN menjelaskan bayaran dalam tempoh sebulan kepada kontraktor/pembekal bagi kerja yang telah disiapkan. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 8.8
PERBELANJAAN MELEBIHI PERUNTUKAN

BUTIRAN PERBELANJAAN	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (%)
Projek Pembesaran Dan Menaik Taraf			
Pembinaan Bangunan Pentadbiran Baru	9.46	11.23	118.7
Pengubahsuaian Blok A Dan B	1.00	1.05	105.0
Pembinaan Kantin & Pusat Kemudahan	0.33	0.42	127.3
Projek Perolehan Dan Peralatan INSPEN			
Pemasangan Sistem Pencegah Kebakaran Dan Alat Pemadam Api	0.30	0.44	146.7
Pengkomputeran JPPH (INSPEN) Fasa IV	0.39	0.59	151.3
Pengkomputeran JPPH (INSPEN) Fasa V	0.50	0.51	102.0

8.4.2.4. Keadaan Kemudahan

a. Kemudahan Infrastruktur Latihan

- i. Pemeriksaan Audit secara fizikal terhadap bilik kuliah/bilik asrama/banglo pada bulan September 2005 mendapati pada keseluruhannya bilik kuliah dan asrama adalah mencukupi untuk menampung peserta kursus. Keadaan bilik adalah bersih, kemas dan selesa seperti di **Gambar 8.1 dan 8.2**. Pemeriksaan juga telah dilakukan terhadap stor peralatan asrama dan mendapati stor tersebut disenggarakan dengan teratur dan kemas. Pemeriksaan secara random terhadap 8 peralatan asrama mendapati baki stok fizikal adalah bersamaan dengan baki buku stok. Bagaimanapun, senarai inventori tidak ditampalkan di setiap bilik seperti mana yang dikehendaki dalam peraturan bagi memastikan harta modal/ inventori dikawal dengan lebih rapi dan berkesan. Pihak INSPEN memaklumkan senarai inventori kini dalam proses penyediaan.

GAMBAR 8.1

Dewan Kuliah Sri Delima

GAMBAR 8.2

Bilik Asrama Twin Sharing

- ii. Pasukan Audit juga mendapati persekitaran tempat penginapan dan kawasan INSPEN adalah bersih dan indah dengan seni taman, *rock garden* dan *landscaping* yang cantik seperti di **Gambar 8.3**. Kerja penyenggaraan/pembersihan di sekitar kawasan dan bangunan INSPEN (selain daripada asrama/banglo di mana Pembantu Rendah Am Unit Pengurusan Domestik sendiri menguruskan pembersihan/penyenggaraan) dijalankan oleh Syarikat Dowangco Enterprise. Di samping itu, Jawatankuasa Penyenggaraan yang ditubuhkan untuk mengambil tindakan terhadap aduan yang diterima juga telah menjalankan tugas dengan berkesan.

GAMBAR 8.3

Rock Garden Di Asrama Sri Bendahara

b. Peralatan Dan Bahan Pembelajaran

Semua bilik/dewan kuliah serta makmal komputer telah dilengkapi dengan peralatan dan bahan pembelajaran yang mencukupi untuk mengendalikan kursus yang dirancang.

c. Perkhidmatan Sajian

- i. Peserta kursus disediakan 5 kali hidangan iaitu sarapan, minum pagi, makan tengah hari, minum petang dan makan malam sepanjang kursus di dewan makan. Semakan Audit pada bulan September 2005 mendapati makanan disediakan mengikut menu yang telah ditetapkan.
- ii. Bagi pembekalan dan penghantaran bahan makanan mentah, basah dan kering, adalah didapati prosedur sebut harga telah diikuti. Perolehan telah dibuat dengan mempelawa 5 pembekal Bumiputra yang berdaftar dengan Kementerian Kewangan. Kontraktor Sri Ketapang Marketing telah dipilih bagi tempoh bulan Januari hingga Disember 2003 dan perkhidmatannya dilanjutkan sehingga bulan Disember 2004 kerana perkhidmatan yang baik. Bagi tahun 2005, kontraktor Cempaka Sejagat Sdn. Bhd. telah dipilih daripada 4 penender dan tempoh perkhidmatannya adalah daripada bulan Januari hingga Disember 2005. Semakan Audit terhadap pesanan penghantaran dan pesanan tempahan mendapati pada keseluruhannya prestasi kedua pembekal tersebut adalah baik. Pegawai Unit Pengurusan Domestik telah mengesahkan bahan makanan mentah yang dihantar adalah mengikut spesifikasi serta terma kontrak. Semakan Audit selanjutnya mendapati pembayaran yang dibuat kepada pembekal adalah teratur.

- iii. Pemeriksaan Audit juga telah dijalankan di stor bahan mentah pada bulan September 2005. Adalah didapati stor tersebut telah disenggarakan dengan teratur dan kemas. Pemeriksaan secara rambang terhadap 10 item mendapati baki stok fizikal adalah bersamaan dengan baki daftar stok. Keadaan di dapur dan dewan makan juga didapati kemas dan bersih.

8.4.2.5. Kawalan Keselamatan

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, 2 kontraktor iaitu Syarikat Megaforce Security Sdn. Bhd. dan Syarikat Muhibbah Security Sdn. Bhd. telah dilantik untuk memberi perkhidmatan kawalan keselamatan. Semakan Audit mendapati perkhidmatan kawalan keselamatan dilaksanakan 24 jam secara statik dan rondaan oleh 10 pengawal keselamatan yang bertugas dalam 2 syif untuk memastikan tiada pencerobohan, kecurian atau kerosakan ke atas harta benda. Selain itu, INSPEN juga mewujudkan beberapa langkah kawalan keselamatan, antaranya adalah mengadakan sistem pintu utama berpaling dengan menggunakan sistem kad akses bagi meningkatkan kawalan keselamatan kenderaan keluar masuk ke INSPEN dan memasang sistem kad akses dan CCTV yang beroperasi 24 jam di Bangunan Utama Pentadbiran untuk memantau segala aktiviti di bangunan tersebut seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 8.4

Bilik Kawalan CCTV Dan Sistem Kad Akses

GAMBAR 8.5

Alat Pencegah Kebakaran Dipasang Di Bilik Asrama

- b. Lawatan Audit ke dewan/bilik kuliah, asrama, pusat sumber, dewan makan dan bangunan lain mendapati tempat tersebut dilengkapi dengan alat pencegah kebakaran. Satu petak meletak kenderaan bomba bagi memudahkan pihak bomba menjalankan tugas sekiranya berlaku kebakaran juga disediakan. Aspek keselamatan di tempat kemudahan sukan juga diberi perhatian di mana tanda keselamatan seperti memakai pakaian dan kasut sukan yang sesuai dipamerkan berhampiran dengan padang dan gelanggang.

8.4.2.6. Pengurusan Aset

Unit Pengurusan Hartanah bertanggungjawab mengurus dan menyenggarakan semua harta dan fasiliti INSPEN. Adalah didapati Unit ini telah menyelenggarakan daftar harta modal dan inventori dengan lengkap dan kemas kini. Pemeriksaan fizikal secara rambang terhadap 20 aset mendapati aset tersebut adalah ditempatkan di lokasi yang sama seperti yang tercatat di daftar tersebut.

8.4.2.7. Penilaian Prestasi Keseluruhan

a. Penilaian Aktiviti Latihan

Penilaian dilakukan dengan mengumpul maklumat daripada peserta kursus melalui borang penilaian kursus/pensyarah/domestik mengenai tahap kepuasan mereka terhadap kursus yang dihadiri/kemudahan yang disediakan. Data yang dikumpulkan dianalisis dan Laporan Keberkesanan Prestasi Program Latihan disediakan dalam tempoh sebulan selepas tamat setiap kursus. INSPEN telah menetapkan piawaian di dalam sistem kualitinya bahawa pencapaian objektif program latihan dan prestasi pensyarah mestilah sekurang-kurangnya 70%. Sekiranya objektif program latihan tidak mencapai tahap minima 70%, ubah suai terhadap objektif program akan dicadangkan. Bagi pensyarah yang tidak mencapai sasaran pula akan dipertimbangkan sama ada dijemput atau tidak untuk program latihan akan datang. Bagaimanapun, tiada piawaian yang ditetapkan bagi penilaian domestik. Dari temu bual dengan pegawai yang berkaitan, didapati pencapaian minima 70% juga diguna pakai.

b. Penilaian Kecekapan Dan Keberkesanan Latihan

Penilaian kecekapan latihan meliputi prestasi pencapaian objektif latihan, pengurusan dan kesesuaian (tempoh, kesinambungan dan kandungan kursus). Semakan Audit mendapati 181 daripada 184 kursus (98.4%) yang dilaksanakan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 telah mencapai objektifnya di mana penilaiannya adalah di antara 70% hingga 97%. Keberkesanan latihan pula dinilai berdasarkan kepada peningkatan kemajuan peserta sebelum dan selepas menghadiri kursus dari segi pengetahuan, kebolehan dan kemahiran. Jadual berikut adalah peningkatan kemajuan peserta secara ringkas untuk kursus yang dihadiri bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 :-

JADUAL 8.9
PENINGKATAN KEMAJUAN PESERTA BAGI
TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

ASPEK	PENINGKATAN KEMAJUAN (%)		
	2003	2004	2005
Pengetahuan	9 - 50	12 - 52	16 - 44
Kebolehan	6 - 50	4 - 35	14 - 34
Kemahiran	6 - 42	10 - 42	14 - 38

c. Penilaian Pensyarah

Setiap syarahan akan dinilai dari segi isi kandungan sama ada selaras dengan tajuk, persembahan, kesesuaian kaedah pengajaran dan peruntukan masa. Piawaian yang dipersetujui adalah 70%. Analisis terhadap Laporan Keberkesanan Program dan Pencapaian Pelatih mendapati pencapaian pensyarah bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 menepati piawaian kecuali bagi 21 kursus. Dalam kes ini, pihak INSPEN telah mengambil tindakan tidak menjemput pensyarah yang tidak mencapai tahap yang ditetapkan.

d. Penilaian Domestik

Penilaian domestik dibahagikan kepada 2 aspek, iaitu perkhidmatan penginapan dan perkhidmatan sajian. Perkhidmatan penginapan dinilai dari segi kebersihan bilik, penyediaan kemudahan di dalam bilik dan keperluan lain seperti televisyen. Perkhidmatan sajian pula dinilai dari segi menu, kombinasi keseluruhan menu seharian, kebersihan dan layanan di dewan makan. Penilaian domestik bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 menunjukkan prestasi perkhidmatan penginapan pada puratanya adalah antara 82.4% hingga 86.6% sementara perkhidmatan sajian adalah antara 84.2% hingga 85.0% seperti di jadual berikut :-

JADUAL 8.10
PENILAIAN DOMESTIK BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	KEPUASAN PELANGGAN	
	PERKHIDMATAN PENGINAPAN (%)	PERKHIDMATAN SAJIAN (%)
2003	84.2	84.7
2004	86.6	85.0
2005	82.4	84.2

e. Penilaian Kepuasan Pelanggan

Selain daripada penilaian terhadap kursus, pensyarah dan domestik, INSPEN juga menjalankan Kajian Kepuasan Pelanggan Ke Atas Perkhidmatan Latihan setiap 6 bulan mulai tahun 2004. Aspek yang diukur ialah perkhidmatan kaunter; kemudahan perpustakaan; kemudahan sukan dan riadah; kemudahan pengangkutan; kawalan keselamatan serta kemudahan tempat letak kereta. Data yang diperolehi dianalisis dan laporan disediakan. Laporan kajian tersebut dikemukakan kepada Mesyuarat Kajian Semula Pengurusan yang diadakan 2 kali setahun. Melalui penemuan kajian tersebut, INSPEN dapat mengenal pasti kelemahan yang perlu diperbaiki, mempertimbangkan cadangan pelanggan dan melaksanakan penambahbaikan bagi mengekalkan prestasi perkhidmatan latihan sejajar dengan dasar kualiti yang memberi penekanan kepada keperluan pelanggan dan penambahbaikan yang berterusan. Semakan Audit mendapati 4 kajian telah dijalankan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2005 dan secara keseluruhan, para pelanggan adalah amat berpuas hati dengan perkhidmatan latihan yang disediakan oleh INSPEN.

8.4.3. PEMANTAUAN

8.4.3.1. Semakan Audit mendapati aktiviti latihan INSPEN telah dipantau di peringkat Ibu Pejabat (JPPH) dan di peringkat INSPEN melalui mesyuarat, penyediaan *Business Plan*/Laporan Kemajuan, pemeriksaan Audit Dalaman ISO 9001 dan penilaian kepuasan pelanggan. Kekekapan mesyuarat, penyediaan laporan dan pemeriksaan/penilaian yang diadakan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di **Jadual 8.11**. Berdasarkan jadual tersebut, diperhatikan Jawatankuasa Pengurusan peringkat Jabatan dan INSPEN tidak bermesyuarat setiap bulan mengikut kekerapan yang ditetapkan.

JADUAL 8.11
PEMANTAUAN YANG DILAKSANAKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

JENIS MESYUARAT/ LAPORAN	KEKERAPAN DIRANCANG	BIL. MESYUARAT DIADAKAN / LAPORAN DISEDIAKAN			TUJUAN/HAL DIBINCANG
		2003	2004	2005	
Mesyuarat - Peringkat JPPH					
Jawatankuasa Pengurusan Jabatan	Setiap bulan	8	8	9	Bentangkan Laporan Kemajuan, antaranya laporan kemajuan aktiviti Program Kerja Harta Tanah/Penyelidikan; Jadual Pelaksanaan Penilaian Tahap Kecekapan; Program PKTM; Laporan IRERS; bajet; perbelanjaan kursus luar negeri; projek pembangunan jabatan di bawah RMK-8.
Jawatankuasa Latihan Jabatan	2 kali setahun	1	1	2	Meluluskan perancangan program latihan oleh cawangan; memantau kemajuan pelaksanaan program latihan; menentukan ahli Kumpulan Latihan Jabatan memantau dan memastikan latihan yang diberikan adalah mengikut keperluan staf termasuk <i>On The Job Training</i> .
Panel Kurikulum Jabatan	Sekali setahun	1	1	1	Pakar dalam bidang tertentu memberi <i>input</i> , mengkaji semula dan menyemak draf kurikulum program latihan dan meluluskan kurikulum program latihan tahun baru.
Mesyuarat - Peringkat INSPEN					
Jawatankuasa Pemantauan <i>Business Plan</i>	Dari semasa ke semasa	-	1	3	Memantau dan mendapat maklum balas setiap Program/Unit terhadap pelaksanaan <i>Business Plan</i> ; penubuhan Pasukan <i>Work Improvement Teams</i> untuk penambahbaikan.
Jawatankuasa Pengurusan INSPEN	Setiap bulan	9	8	5	Melaporkan pencapaian projek pembangunan; pengurusan kewangan; perolehan aset; masalah Program/Unit; dan lain-lain.
Kajian Semula Pengurusan MS ISO INSPEN	2 kali setahun	1	2	2	Menentukan tindakan pembetulan dan pencegahan telah diambil terhadap teguran/ketidakpuasan pelanggan seperti di Laporan Audit Dalam ISO dan Laporan Kajian Kepuasan Pelanggan Ke Atas Perkhidmatan Latihan.
Jawatankuasa Perancangan dan Pembangunan Program INSPEN	Sekali setahun	1	1	1	Merancang, melaksana dan memantau keberkesanan program dan aktiviti INSPEN.
Pemeriksaan					
Audit Dalam MS ISO 9001	2 kali setahun	2	2	2	Mengaudit pematuhan Prosedur Kualiti dan memastikan ketakakuran sifar.
Laporan					
<i>Business Plan</i> INSPEN	Setiap tahun	1	1	1	Melaporkan pencapaian <i>Business Plan</i> tahun lepas serta perancangan <i>Business Plan</i> tahun semasa.
Laporan Kemajuan INSPEN	Setiap bulan	12	12	12	Melaporkan kemajuan aktiviti Program Kerja Harta Tanah/Penyelidikan; Jadual Pelaksanaan Penilaian Tahap Kecekapan; Program PKTM; Laporan IRERS; bajet; perbelanjaan kursus luar negeri; projek pembangunan jabatan di bawah RMK-8 dan lain-lain.
Kajian Kepuasan Pelanggan *	2 kali setahun	-	2	2	Mengenal pasti kelemahan yang perlu diperbaiki dan melaksanakan penambahbaikan berterusan bagi mengekalkan prestasi perkhidmatan latihan.
JUMLAH		37	39	39	

Nota : * Kajian Ini Hanya Bermula Pada Tahun 2004

PKTM : Program Kerjasama Teknikal Malaysia

IRERS : International Real Estate Research Symposium

8.4.3.2. Dari segi kawalan keselamatan, Unit Pengurusan Hartanah telah menjalankan pemantauan terhadap sistem kawalan keselamatan dengan mengadakan penyenggaraan berjadual bagi maksud pencegahan dan penyenggaraan tidak berjadual bagi kes luar jangka. Pemeriksaan rutin dan mengejut juga dibuat bagi memastikan tahap keselamatan, bangunan dan persekitaran INSPEN sentiasa dalam keadaan baik dan selesa.

8.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya aktiviti latihan INSPEN telah dirancang dan dilaksanakan dengan baik. Program latihan telah membantu peserta menambah pengetahuan dan kemahiran dalam bidang penilaian dan perkhidmatan harta. Pemantauan yang dilaksanakan oleh JPPH dan INSPEN terhadap aktiviti INSPEN adalah memadai. Pihak pengurusan sentiasa mengutamakan pelanggan dan prestasi perkhidmatan latihan serta penambahbaikan. Pembaharuan persijilan MS ISO 9001:2000 selama 3 tahun lagi sehingga bulan November 2007 membuktikan keberkesanan tahap pemantauan oleh pihak pengurusan INSPEN. Bagaimanapun, INSPEN masih boleh memantapkan lagi pengurusan aktiviti dengan mengisi kekosongan jawatan secepat mungkin.

9. LEMBAGA HASIL DALAM NEGERI - PENGURUSAN CUKAI SYARIKAT BROKER SAHAM

9.1. LATAR BELAKANG

9.1.1. Mengikut Akta Industri Sekuriti 1983, semua urusan jual beli saham yang disenaraikan di Bursa Malaysia hendaklah dijalankan oleh syarikat broker saham yang telah diberikan lesen oleh Suruhanjaya Sekuriti. Setakat bulan Jun 2005, terdapat 32 syarikat broker saham yang telah diberikan lesen. Daripada jumlah tersebut, 14 syarikat broker saham tidak mempunyai cawangan manakala 18 syarikat broker saham yang lain mempunyai 153 cawangan di seluruh negara. Bagaimanapun, urusan jual beli saham dijalankan oleh *remisiers/dealers*, iaitu wakil peniaga saham kepada syarikat broker saham. Syarikat broker saham mengenakan bayaran komisen terhadap pelanggan atas nilai saham yang dibeli atau dijual. *Remisiers* dibayar komisen oleh syarikat broker saham manakala *dealers* dibayar gaji.

9.1.2. Pendapatan komisen syarikat broker saham adalah tertakluk kepada cukai pendapatan di bawah Akta Cukai Pendapatan 1967. Akta Setem 1949 pula menyatakan Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) boleh memberi kuasa kepada syarikat broker saham untuk mengenakan duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham dan membayar pungutan duti setem ini kepada LHDN selewat-lewatnya pada 15 hari bulan pada bulan yang berikutnya.

9.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan duti setem bagi nota kontrak jual beli saham dan cukai pendapatan syarikat broker saham dilaksanakan dengan cekap dan mengikut undang-undang serta peraturan yang ditetapkan.

9.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

9.3.1. Pengauditan ini meliputi Unit Duti Setem, Cawangan Syarikat dan Cawangan Pungutan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur. Pemeriksaan dilakukan untuk menentukan sama ada kesemua 32 syarikat broker saham dan cawangan berkenaan telah mendaftarkan fail bayaran duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham dan mempunyai fail cukai pendapatan. Daripada 32 syarikat broker saham ini, 20 syarikat broker saham telah dipilih untuk pemeriksaan terhadap pengurusan bayaran duti setem.

9.3.2. Sebanyak 10 daripada 23 fail taksiran cukai pendapatan syarikat broker saham yang didaftarkan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur telah dipilih untuk pengauditan terperinci. Pengauditan dijalankan dengan menyemak penyata bayaran duti setem, fail taksiran dan rekod bayaran cukai pendapatan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005. Selain itu, temu bual juga diadakan dengan pegawai LHDN yang terlibat.

9.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan September hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

9.4.1. PERANCANGAN

9.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Pengurusan duti setem dan cukai pendapatan syarikat broker saham adalah melibatkan beberapa pihak di peringkat Ibu Pejabat dan Cawangan seperti berikut :-

i. Pengurusan Duti Setem

Bahagian Duti Setem, Ibu Pejabat diketuai oleh Puan Lam Su Moi Pengarah Gred 6 yang bertanggungjawab kepada Pengarah Jabatan Pungutan Gred 4. Bahagian ini bertanggungjawab mengeluarkan peraturan dan garis panduan berkaitan duti setem, memberi khidmat nasihat kerja teknikal kepada Unit Duti Setem di peringkat negeri dan mengumpul statistik pungutan duti setem. Unit Duti Setem Kuala Lumpur diketuai oleh Ketua Penolong Pengarah Gred 6 yang bertanggungjawab memantau aktiviti duti setem.

ii. Pengurusan Cukai Pendapatan

Cawangan Syarikat di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur diketuai oleh Encik Mahmood bin Daud, Pengarah Gred 4. Cawangan Syarikat bertanggungjawab terhadap pemeriksaan cukai pendapatan melalui pendekatan Audit Luar dengan menyemak rekod dan dokumen pembayar cukai di premis syarikat serta Audit Meja melalui penyemakan dokumen taksiran cukai yang dikemukakan oleh pembayar cukai di premis LHDN. Cawangan Pungutan pula bertanggungjawab memungut cukai pendapatan yang tertunggak.

- b. LHDN tidak memohon jawatan khusus untuk pengurusan duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham dan pengurusan cukai pendapatan syarikat broker saham. Bagaimanapun, seramai 5 pegawai terdiri daripada Ketua Penolong Pengarah Gred 6, dua Penolong Pengarah Gred 7 dan 2 Penolong Pegawai Hasil Gred 9 telah ditempatkan di Bahagian Duti Setem untuk membantu Pengarah melaksanakan tanggungjawabnya. Unit Duti Setem Kuala Lumpur hanya mempunyai seorang Penolong Pegawai Hasil Gred 9 yang menguruskan bayaran duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham dari 23 syarikat broker saham. Di samping itu, pegawai ini juga menguruskan bayaran duti setem terhadap cek dari 18 bank melibatkan 486 cawangan dan bayaran duti setem bagi polisi insurans dari 57 syarikat penanggung insurans.
- c. Pada tahun 2005, sebanyak 175 jawatan telah diluluskan bagi Cawangan Syarikat di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur. Jawatan yang diwujudkan ialah seorang Pengarah Gred 4, dua Timbalan Pengarah Gred 5 dan 23

Ketua Penolong Pengarah Gred 6 serta 149 Penolong Pengarah Gred 7 yang menjalankan tugas sebagai Pegawai Penaksir. Daripada jumlah tersebut, 3 jawatan Ketua Penolong Pengarah dan 18 jawatan Pegawai Penaksir masih belum diisi. Kedudukan pengisian Pegawai Penaksir di Cawangan Syarikat di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur mengikut Unit Audit Luar dan Audit Meja adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 9.1
KEDUDUKAN JAWATAN PEGAWAI PENAKSIR DI CAWANGAN SYARIKAT
DI WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR PADA TAHUN 2005

UNIT	DILULUSKAN	DIISI	PERATUSAN DIISI (%)
Audit Luar	Tiada Maklumat Mengikut Unit	70	Tiada Maklumat Mengikut Unit
Audit Meja		61	
JUMLAH	149	131	87.9

- d. Latihan untuk Pegawai Penaksir di Cawangan Syarikat dan Penolong Pegawai Hasil di Unit Duti Setem dirancang secara dalaman dan luaran. Latihan dalaman merangkumi kursus dan latihan yang dianjurkan oleh Akademi Percukaian Malaysia, Pusat Latihan Audit dan Pusat Latihan Duti Setem. Latihan luaran merupakan kursus antarabangsa. Semakan Audit mendapati Pegawai Penaksir di Cawangan Syarikat dan Penolong Pegawai Hasil di Unit Duti Setem di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur telah menghadiri latihan asas yang dikendalikan oleh Akademi Percukaian Malaysia, Pusat Latihan Audit dan Pusat Latihan Duti Setem seperti mana yang dirancang. Bagaimanapun, tiada latihan yang khusus diadakan oleh LHDN bagi menguruskan duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham dan fail taksiran cukai pendapatan syarikat broker saham.
- e. Bagi pembayar cukai, pelbagai program kesedaran telah dirancang melalui penubuhan Pusat Khidmat Hasil, Minggu Perkhidmatan Pembayar Cukai, ceramah, penerangan, seminar, penerbitan buku dan risalah mengenai percukaian. Selain itu, kemudahan laman web, e-mel dan pusat panggilan juga disediakan.

9.4.1.2. Undang-undang Dan Peraturan

- a. Pengurusan cukai syarikat broker saham adalah tertakluk kepada Akta Setem 1949 dan Akta Cukai Pendapatan 1967 serta Ketetapan Umum. Antara perkara yang ditetapkan adalah mengenai kadar duti setem yang patut dikenakan, wang jaminan duti setem, pendapatan komisen, jenis perbelanjaan yang dibenarkan sebagai potongan, hutang lapuk, hutang ragu dan pemulihan hutang.
- b. Cawangan Syarikat dan pembayar cukai juga perlu mematuhi pekeliling dan ketetapan berkaitan cukai pendapatan yang dikeluarkan oleh pihak pengurusan LHDN dari semasa ke semasa.

9.4.1.3. Penetapan Sasaran Pemeriksaan Audit Luar Dan Audit Meja

Pada setiap tahun, Jabatan Pematuhan akan menetapkan kriteria dan memilih pembayar cukai untuk penyemakan terhadap akaun dan dokumen yang berkaitan dengan pengiraan cukai melalui pemeriksaan Audit Luar atau Audit Meja. Kes yang telah dipilih akan dikemukakan kepada Cawangan Syarikat untuk pemeriksaan selanjutnya. Bagaimanapun, Cawangan ini juga diberi kelonggaran untuk memilih kes tambahan yang dianggap berpotensi untuk memperolehi cukai tambahan. Berdasarkan kepada kesemua kes ini, Pengarah Cawangan Syarikat akan menetapkan sasaran kerja serta cukai yang perlu ditaksir bagi cawangannya berpandukan kepada bilangan Pegawai Penaksir yang diisi. Secara purata seorang Pegawai Penaksir dikehendaki menyelesaikan kes mengikut mata yang telah ditetapkan pada setiap tahun. Mata ini diberi berdasarkan perolehan sesuatu syarikat yang diperiksa.

9.4.1.4. Mekanisme Pemantauan

Pengurusan duti setem dan cukai pendapatan syarikat akan dipantau oleh Bahagian Duti Setem di Ibu Pejabat dan Ketua Unit Duti Setem serta Pengarah Cawangan Syarikat melalui mesyuarat, laporan kemajuan kerja dan laporan pungutan duti setem berkala.

Pada pandangan Audit, LHDN telah menetapkan dengan jelas pembahagian tugas dan tanggungjawab semua pihak yang terlibat dalam pengurusan cukai syarikat broker saham. Undang-undang yang ada juga mencukupi untuk membolehkan LHDN melaksanakan tugasnya. Bagaimanapun, pegawai yang menguruskan duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham dan taksiran cukai pendapatan syarikat broker saham perlu diberi latihan yang khusus bersesuaian dengan bidang tugas mereka.

9.4.2. PELAKSANAAN

9.4.2.1. Prestasi Keseluruhan

- a. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005, nilai dagangan di Bursa Malaysia adalah berjumlah RM758.69 bilion. Perbandingan antara nilai dagangan dengan duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham dan cukai pendapatan yang dibayar oleh 32 syarikat broker saham adalah seperti berikut :-

JADUAL 9.2
NILAI DAGANGAN DI BURSA MALAYSIA BERBANDING DENGAN DUTI SETEM
DAN CUKAI PENDAPATAN YANG DIPUNGUT

BUTIRAN	TAHUN			
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)
Nilai Dagangan	131,900.00	206,340.00	243,862.10	176,588.65
Duti Setem Yang Dipungut	195.46	227.95	229.13	173.52
Cukai Pendapatan Yang Dipungut	97.81	75.86	134.34	95.82

- b. Antara sebab duti setem dan cukai pendapatan syarikat broker saham menurun pada tahun 2005 adalah kerana nilai dagangan di Bursa Malaysia telah merosot daripada RM243.86 bilion pada tahun 2004 kepada RM176.59 bilion pada tahun 2005.
- c. Di bawah Sistem Taksiran Sendiri, syarikat broker saham dikehendaki menaksir dan membayar sendiri cukai pendapatan mulai tahun 2001. Pemeriksaan terhadap fail taksiran cukai pendapatan syarikat broker saham dijalankan melalui kaedah Audit Luar dan Audit Meja. Pemeriksaan Audit Luar dan Audit Meja perlu dijalankan terhadap setiap syarikat dalam tempoh 6 tahun. Semakan Audit mendapati LHDN belum menjalankan Audit Luar terhadap syarikat broker saham manakala Audit Meja ditumpukan kepada syarikat yang memohon pembayaran balik cukai pendapatan yang terlebih bayar kepada LHDN. Bagaimanapun mengikut maklum balas daripada LHDN, mulai tahun 2006 syarikat broker saham telah dikategorikan sebagai industri khas dan pemeriksaan Audit Luar akan dijalankan.
- d. Bagi membolehkan pihak Audit menilai beban kerja Pegawai Penaksir, perbandingan telah dibuat antara 149 jawatan Pegawai Penaksir yang diluluskan dengan 185,860 fail taksiran cukai pendapatan syarikat yang didaftarkan di Cawangan Syarikat di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur sehingga bulan Mac 2005. Secara purata, nisbah bilangan jawatan Pegawai Penaksir yang diluluskan berbanding dengan bilangan fail taksiran cukai pendapatan syarikat yang didaftarkan adalah 1:1,247. Berdasarkan kepada hanya 131 jawatan yang diisi pula, beban kerja bagi setiap Pegawai Penaksir bertambah berat di mana nisbah purata adalah 1:1,418. Ini bermakna setiap Pegawai Penaksir perlu memeriksa taksiran cukai pendapatan terhadap 236 syarikat bagi setiap tahun sekiranya had tempoh 6 tahun hendak dipatuhi untuk mengeluarkan taksiran cukai tambahan yang berkaitan dan ini adalah sukar dicapai. **Bagi mengurangkan beban kerja setiap Pegawai Penaksir, LHDN sepatutnya mengisi kekosongan 18 jawatan tersebut dengan segera.**

9.4.2.2. Pematuhan Terhadap Undang-undang Dan Peraturan

- a. Mengikut Akta Setem 1949, syarikat broker saham dikehendaki mengenakan duti setem terhadap nilai sesuatu nota kontrak jual beli saham pada kadar RM1.00 bagi setiap RM1,000 atau bahagian pecahan RM1,000 tetapi duti setem tersebut dihadkan kepada RM200. Bagaimanapun, nota kontrak jual beli saham melibatkan debentur adalah dikecualikan duti setem. Antara sebab Kerajaan mengenakan duti setem yang rendah bagi sesuatu nota kontrak jual beli saham adalah bertujuan mengurangkan kos pelaburan saham. Di samping itu, ia bertujuan menggalakkan pelabur giat mengurus niaga di Bursa Malaysia terutamanya bagi pelabur asing mulai 1 Januari 2001 dan pelabur tempatan mulai 17 Mac 2003. Semakan Audit mendapati

kadar duti setem purata yang dikenakan oleh 20 syarikat broker saham adalah antara RM0.09 hingga RM1.19. Bagaimanapun, LHDN menerima Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham ini atas asas kepercayaan tanpa pengesahan terhadap ketepatan kadar duti setem yang dikenakan oleh syarikat.

- b. Mengikut peraturan yang ditetapkan, hanya nota kontrak bagi jual beli debentur dikecualikan daripada duti setem. Semakan Audit terhadap Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham bagi 20 syarikat broker saham mendapati perkara berikut :-
 - i. Sebanyak 18 daripada 20 syarikat broker saham telah memberi pengecualian duti setem antara 0.04% hingga 90.53%. **Pada pandangan Audit, bagi mengesahkan bahawa semua pengecualian duti setem adalah sah, LHDN perlu membuat pemeriksaan terhadap salinan nota kontrak jual beli saham yang dikeluarkan oleh syarikat broker saham yang berkenaan. Amalan menerima bayaran duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham atas asas kepercayaan tanpa pengesahan adalah kurang sesuai memandangkan terdapat ketidaktentuan kadar dan pengecualian duti setem yang diberi oleh syarikat broker saham yang melibatkan jumlah yang besar.**
 - ii. Syarikat broker saham masih mengguna pakai dan mengemukakan Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham mengikut format yang disediakan pada tahun 1999. Penyata ini mempunyai maklumat mengenai nilai nota kontrak yang dikenakan duti setem dan yang dikecualikan duti setem. Bagaimanapun, penyata ini tidak mempunyai maklumat mengenai nilai nota kontrak yang duti setemnya tidak terhad kepada RM200 serta bilangan dan nilai nota kontrak yang duti setemnya dihadkan kepada maksimum RM200. **Pada pandangan Audit, format Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham perlu mempunyai maklumat yang terperinci selaras dengan perubahan struktur duti setem. Maklumat yang lengkap akan memudahkan kerja penyemakan terhadap ketepatan bayaran duti setem.**
 - iii. Tujuh syarikat broker saham yang membuat bayaran duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham di Unit Duti Setem Kuala Lumpur telah mengemukakan Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham tetapi tidak menyenaraikan maklumat terperinci mengikut cawangan yang berkaitan. Duti setem yang telah dibayar oleh 7 syarikat ini bagi tempoh tahun 2002 hingga bulan Mac 2005 adalah berjumlah RM170.82 juta. Mengikut maklumat dari Bursa Malaysia, 7 syarikat broker saham berkenaan mempunyai 27 cawangan. **Pada pandangan Audit, LHDN perlu mengeluarkan arahan agar semua syarikat broker saham**

mengemukakan bayaran duti setem mengikut cawangan. LHDN juga perlu membuat pemeriksaan terhadap rekod pengeluaran nota kontrak jual beli saham di syarikat broker saham bagi mengesahkan ketepatan bayaran duti setem.

- iv. Akta Setem 1949 menetapkan bahawa LHDN boleh memungut wang jaminan duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham daripada syarikat broker saham sekiranya Menteri Kewangan memberi arahan. Bagaimanapun sehingga kini, LHDN belum menguatkuasakan peraturan ini. **Pada pandangan Audit, LHDN perlu mencadangkan kepada Menteri Kewangan agar arahan dikeluarkan untuk memungut sejumlah wang jaminan daripada semua syarikat broker saham bagi menampung kemungkinan berlakunya hutang duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham.**
- v. Akta Setem 1949 menetapkan bahawa setiap syarikat perlu mendaftarkan fail bayaran duti setem untuk nota kontrak jual beli saham. Pemeriksaan Audit terhadap rekod Bursa Malaysia mendapati 5 syarikat broker saham yang mempunyai 65 cawangan tidak mendaftarkan fail bayaran duti setem tersebut. **Pada pandangan Audit, LHDN perlu memastikan semua cawangan di bawah setiap syarikat mempunyai fail bayaran duti setem bagi tujuan pengesahan ketepatan bayaran pungutan duti setem.**
- vi. Mengikut Akta Cukai Pendapatan 1967 dan Ketetapan Umum, peruntukan hutang ragu dan hutang lapuk boleh dibenarkan sebagai potongan bagi tujuan pengiraan pendapatan bercukai sekiranya terdapat maklumat lengkap mengenai nama, alamat penghutang, amaun hutang dan bukti usaha mengutip hutang dari pelanggan seperti tindakan guaman. Semakan Audit terhadap 10 syarikat broker saham mendapati 9 daripada syarikat tersebut telah menuntut peruntukan hutang ragu dan hutang lapuk berjumlah RM218.35 juta sebagai potongan tanpa mengemukakan maklumat berhubung dengan tindakan guaman terhadap penghutangnya. Adalah diperhatikan sebahagian daripada penghutang berkenaan terdiri dari *dealers*, pengarah dan pemegang saham syarikat broker saham serta penerima namaan (*nominees*). Namun demikian, tiada bukti bahawa mereka ini telah digantung dari mengurus niaga atau disenaraihitamkan di Bursa Malaysia. Senarai yang mempunyai butiran lengkap bagi peruntukan hutang ragu dan hutang lapuk perlu disediakan mengikut nama *remisiers* dan *dealers* kerana ia adalah maklumat yang penting untuk menentukan hanya satu pihak, iaitu sama ada syarikat broker saham atau *remisiers/dealers* yang berhak menuntut perbelanjaan peruntukan hutang ragu dan hutang lapuk semasa pengiraan cukai. Oleh itu, LHDN harus memastikan senarai tersebut dikemukakan oleh syarikat broker saham.

- vii. Perundangan juga menetapkan bahawa jumlah hutang yang dahulunya dibenarkan sebagai potongan adalah perlu dikenakan cukai pada tahun ia diperolehi. Adalah didapati satu syarikat broker saham telah mendapatkan balik hutangnya berjumlah RM11.73 juta tetapi tidak mengambil kiranya dalam pengiraan cukai. Di samping itu, syarikat broker saham yang sama juga telah mencapai perjanjian penyelesaian hutang dengan 7 pelanggannya berjumlah RM18.59 juta. Bagaimanapun, tarikh pemulihan hutang ini tidak dilaporkan kepada LHDN untuk pengiraan cukai.
- viii. Syarikat broker saham mengenakan komisen kasar terhadap pelanggannya yang membeli dan menjual saham. Bagi tempoh bulan September 2000 hingga Jun 2002, kadar komisen kasar boleh dirundingkan untuk nilai dagangan melebihi RM100,000. Bagaimanapun, kontrak bernilai RM100,000 dan ke bawah tertakluk kepada komisen tetap, iaitu pada kadar 0.75%. Mulai bulan Julai 2002 hingga 8 Jun 2003, kadar komisen kasar boleh dirundingkan tertakluk kepada maksimum 0.70% atas nilai dagangan. Bagaimanapun, mulai 9 Jun 2003 kadar komisen kasar yang berkuat kuasa adalah seperti berikut :-

JADUAL 9.3
KADAR KOMISEN KASAR JUAL BELI SAHAM MULAI 9 JUN 2003

KATEGORI URUS NIAGA	KADAR KOMISEN KASAR (MINIMUM)*
Antara Broker	Atas Perundingan
Institusi	Atas Perundingan
Nilai Urus Niaga Peruncit Melebihi RM100,000	0.3% Atas Nilai Dagangan
Nilai Urus Niaga Peruncit Sehingga RM100,000	0.6% Atas Nilai Dagangan
Urus Niaga Peruncit Melalui <i>Online - Electronic Client Ordering System (ECOS)</i>	Diskaun Sehingga 30% Atas Kadar Minimum
Urus Niaga Beli Dan Jual Pada Hari Yang Sama	0.15% Atas Nilai Dagangan

Nota * - Komisen Minimum Setiap Kontrak Jual Beli Saham Dikenakan Pada Kadar RM12 Kecuali Saham Jenis Pinjaman Dikenakan Pada Kadar RM2

- ix. Semakan Audit terhadap Akaun Untung dan Rugi serta Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham bagi 10 syarikat broker saham mendapati perkara berikut :-
- Komisen yang diterima bagi 6 syarikat broker saham sungguhpun adalah berdasarkan kepada kadar komisen kasar, namun ia tidak mematuhi kadar yang ditetapkan. Kadar yang diambil kira ialah antara 0.05% hingga 0.30%. Daripada jumlah tersebut, didapati hanya 3 syarikat yang mengemukakan senarai nama *remisiers* dan amaun bayaran komisen. Semakan Audit selanjutnya terhadap senarai *remisiers* yang menerima komisen melebihi RM50,000 bagi 3 syarikat ini mendapati seorang *remisier* yang menerima komisen berjumlah RM1.64 juta tidak mempunyai fail cukai pendapatan. Pihak Audit telah membuat perbandingan antara margin untung kasar bagi

6 syarikat broker saham tersebut dan mendapati margin untung kasar adalah tidak konsisten antara syarikat dan perbezaannya begitu ketara, iaitu antara 62.95% hingga 83.53%.

- Bagi 4 syarikat broker saham lain, kadar yang diambil kira ialah kadar komisen bersih dan bukan komisen kasar. Komisen bersih diperolehi setelah mengurangkan bayaran komisen kepada *remisiers* daripada jumlah komisen kasar. Syarikat tersebut juga tidak mengemukakan senarai nama *remisiers* dan amaun bayaran komisen.

Pada pandangan Audit, perbezaan kadar komisen yang diterima bagi jual beli saham adalah sangat ketara antara syarikat broker saham. Jika LHDN tidak mengambil tindakan untuk mengesahkan kedudukan sebenar, perkara ini boleh menjejaskan cukai pendapatan yang dibayar. LHDN perlu memastikan semua syarikat broker saham mengemukakan senarai nama *remisiers* dan komisen dibayar bagi tujuan mengesahkan sama ada *remisiers* yang menerima komisen mempunyai fail cukai pendapatan. LHDN juga perlu mewujudkan satu asas pengukuran mengenai nisbah keuntungan bagi industri broker saham yang boleh memberi panduan kepada pegawai LHDN untuk melaksanakan tugas mereka.

- x. Akta Cukai Pendapatan 1967 dan Ketetapan Umum menetapkan perbelanjaan yang telah dilakukan untuk menghasilkan pendapatan merupakan potongan yang dibenarkan dalam pengiraan cukai pendapatan. Perbelanjaan modal dan perbelanjaan lain yang tidak berkaitan adalah tidak dibenarkan. Semakan Audit mendapati sungguhpun perbelanjaan seperti keraian, penajaan perbincangan pinjaman dan bayaran pengiklanan untuk penggabungan tidak sepatutnya dituntut sebagai potongan, namun 3 syarikat telah menuntut perbelanjaan tersebut berjumlah RM0.50 juta dan cukai telah berkurang diambil kira dengan sejumlah RM0.14 juta. Manakala 5 syarikat lain telah mengambil kira perbelanjaan tersebut berjumlah RM0.44 juta sebagai kerugian untuk dibawa ke tahun berikutnya.
- xi. Mengikut perundangan, perbelanjaan untuk mendapatkan pinjaman sebagai modal syarikat (*capital employed*) tidak boleh dituntut sebagai potongan. Pemeriksaan Audit terhadap 10 syarikat mendapati kecuali 2 syarikat, bayaran komitmen berkaitan dengan urusan pinjaman berjumlah RM7.15 juta telah dituntut oleh 8 syarikat sebagai perbelanjaan semasa pengiraan pendapatan bercukai. Pemeriksaan Audit selanjutnya mendapati perbelanjaan tertentu telah dituntut sebagai potongan sungguhpun maklumat lengkap berhubung dengannya tidak dikemukakan oleh syarikat. Butirannya adalah seperti berikut :-

- Mengikut senarai semak yang dikeluarkan oleh LHDN, sekiranya bayaran pengurusan dituntut sebagai perbelanjaan, maklumat seperti nama dan alamat penerima, asas bayaran dan salinan perjanjian perkhidmatan perlu disertakan. Semakan Audit mendapati 6 daripada 10 syarikat broker saham telah menuntut bayaran pengurusan berjumlah RM27.42 juta bagi tujuan pengiraan cukai tanpa mengemukakan salinan perjanjian perkhidmatan untuk mengesahkan perbelanjaan yang sebenar.
 - Bayaran insentif berjumlah RM35.69 juta bagi 8 syarikat broker saham tidak menyatakan maklumat lengkap mengenai nama, nombor kad pengenalan dan amaun bayaran kepada *remisiers/dealers* terlibat. Butiran ini adalah penting bagi memastikan *remisiers/dealers* terlibat telah melaporkan pendapatan insentif dengan sewajarnya.
- xii. Aktiviti utama perniagaan syarikat broker saham adalah membeli dan menjual saham mengikut pesanan pelanggan bagi tujuan mendapatkan komisen. Selain aktiviti utama ini, syarikat broker saham juga ada membeli dan menjual saham bagi tujuan syarikatnya sama ada melibatkan saham yang disenaraikan di Bursa Malaysia atau yang tidak disenaraikan di Bursa Malaysia seperti memiliki saham anak syarikat. Sehubungan ini, syarikat tersebut perlu mematuhi peraturan seperti berikut :-
- Setiap jenis perniagaan perlu disediakan Akaun Untung dan Rugi yang berasingan.
 - Pegangan saham untuk mendapatkan dividen adalah bersifat pelaburan.
 - Kekerapan dan jumlah transaksi jual beli saham yang tinggi serta tempoh pegangan saham yang pendek untuk syarikat menunjukkan ia bertujuan menjalankan perniagaan. Manakala kekerapan dan jumlah transaksi jual beli saham yang rendah serta tempoh pegangan saham yang lama untuk syarikat menunjukkan ia bersifat pelaburan.
- xiii. Semakan Audit mendapati urusan pembelian dan penjualan saham untuk syarikat telah disatukan dengan Akaun Untung dan Rugi bagi pendapatan komisen daripada jual beli saham untuk pelanggan. Bagaimanapun, adalah didapati ketidakseragaman telah berlaku dari segi pengiraan cukai pendapatan yang melibatkan hasil dividen, pelupusan saham dan tuntutan rosot nilai. Sebanyak 7 syarikat broker saham melaporkan hasil dividen sebagai pendapatan pelaburan. Manakala 3 syarikat broker saham lain melaporkannya sebagai pendapatan perniagaan. Bagi transaksi keuntungan/kerugian pelupusan

saham pula, 9 syarikat menganggapnya sebagai transaksi perniagaan manakala satu syarikat yang lain menganggapnya sebagai transaksi pelaburan. Kebanyakan syarikat yang mengalami kerugian pelupusan saham menganggapnya sebagai transaksi perniagaan disebabkan oleh kerugian pelupusan saham boleh dituntut sebagai potongan bagi tujuan pengiraan pendapatan bercukai. Bagi saham yang belum dilupuskan, pengiraan cukai pendapatan adalah seperti berikut :-

- Lima syarikat mengambil kira potongan rosot nilai saham berjumlah RM55.05 juta dan peningkatan nilai saham berjumlah RM36.70 juta menyebabkan cukai pendapatan kurang dikenakan.
- Cukai pendapatan bagi 3 syarikat yang lain terlebih dikenakan kerana rosot nilai saham berjumlah RM60.72 juta dan peningkatan nilai saham berjumlah RM2.10 juta tidak diambil kira semasa pengiraan pendapatan bercukai.
- Dua syarikat yang lain mengambil kira sebahagian potongan rosot nilai saham berjumlah RM0.03 juta dan peningkatan nilai saham berjumlah RM0.99 juta. Syarikat tersebut juga tidak mengambil kira sebahagian potongan rosot nilai saham berjumlah RM185.79 juta. Oleh itu, cukai pendapatan bagi 2 syarikat ini juga telah terlebih dikenakan.

Pada pandangan Audit, LHDN perlu menjalankan Audit Luar dan menyediakan garis panduan percukaian terhadap syarikat broker saham untuk menyeragamkan kaedah pengiraan cukai bagi industri ini. Tanpa mengambil tindakan sedemikian, ketepatan taksiran cukai pendapatan syarikat broker saham tidak dapat ditentukan.

9.4.3. PEMANTAUAN

9.4.3.1. Di Unit Duti Setem, pemantauan terhadap bayaran duti setem jual beli saham bagi setiap syarikat broker saham dibuat pada setiap bulan untuk menentukan duti setem dijelaskan pada masa yang ditetapkan. Syarikat broker saham diberi peringatan melalui telefon jika bayaran duti setem belum diterima pada tarikh yang ditetapkan. Bagaimanapun, penerimaan Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham hanya difaillkan tanpa menyemak dan mengesahkan ketepatan bayaran.

9.4.3.2. Pengarah Cawangan Syarikat memantau kerja pemeriksaan Audit Luar dan Audit Meja melalui mesyuarat dan laporan kemajuan kerja secara berkala. Bagaimanapun, tiada pemantauan secara khusus terhadap kerja pemeriksaan cukai pendapatan syarikat broker saham kerana perniagaannya tidak dikategorikan sebagai industri khas.

Pada pandangan Audit, memandangkan LHDN telah mengambil tindakan untuk mengkategorikan taksiran cukai pendapatan syarikat broker saham sebagai industri khas, pemeriksaan melalui Audit Luar perlu dilaksanakan dari semasa ke semasa. Penyemakan terhadap Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham juga perlu dibuat bagi mengesahkan ketepatan bayaran duti setem.

9.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, pengurusan cukai syarikat broker saham perlu dipertingkatkan memandangkan sektor perniagaan syarikat broker saham mampu menjana hasil duti setem dan cukai pendapatan yang tinggi kepada negara. Amalan LHDN menerima cukai yang dikemukakan oleh syarikat broker saham khususnya duti setem atas asas kepercayaan adalah kurang sesuai. Bagi menambah pengetahuan dan pengalaman kakitangan, latihan yang bersesuaian perlu dirancang dan dilaksanakan oleh LHDN. Bagi mempertingkatkan keberkesanan pengurusan cukai syarikat broker saham, adalah disyorkan supaya LHDN memberikan perhatian kepada perkara berikut :-

- a. LHDN perlu mendapatkan senarai tarikh mula perniagaan bagi semua cawangan syarikat broker saham sama ada dari Suruhanjaya Sekuriti atau Bursa Malaysia dan mendaftarkan cawangan syarikat broker saham yang belum mempunyai fail duti setem terhadap nota kontrak jual beli saham.
- b. Cawangan syarikat broker saham yang tidak mengeluarkan nota kontrak jual beli saham bagi sesuatu bulan hendaklah diminta mengemukakan Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham dengan menyatakan “tiada pengeluaran nota kontrak”.
- c. LHDN perlu membuat pemeriksaan terhadap rekod pengeluaran nota kontrak jual beli saham di syarikat broker saham bagi mengesahkan ketepatan bayaran duti setem dan menjalankan pemeriksaan cukai pendapatan melalui Audit Luar terhadap syarikat broker saham selaras dengan pelaksanaan Sistem Taksiran Sendiri mulai tahun 2001.
- d. LHDN perlu menyediakan garis panduan percukaian terhadap syarikat broker saham untuk menyeragamkan kaedah pengiraan cukai pendapatan bagi industri ini. Sehubungan ini, salinan perjanjian antara syarikat broker saham dengan *remisiers* dan *dealers* perlu diminta untuk menentukan tanggungjawab pihak terlibat terhadap pendapatan dan perbelanjaan mereka.
- e. Mengguna pakai maklumat mengenai jumlah nilai dagangan di Penyata Bayaran Duti Setem Jual Beli Saham untuk menentukan sama ada kadar komisen yang dilaporkan oleh syarikat broker saham adalah munasabah dan konsisten.

**10. LEMBAGA HASIL DALAM NEGERI
- PENGURUSAN GUAMAN SIVIL**

10.1. LATAR BELAKANG

Pada akhir tahun 2005, Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) mempunyai tunggakan cukai berjumlah RM11.12 bilion. LHDN telah mengambil pelbagai langkah untuk memungut tunggakan cukai tersebut. Antara lainnya ialah Unit Guaman Sivil LHDN akan mengambil tindakan mahkamah terhadap pembayar cukai yang gagal menjelaskan tunggakan cukai dalam tempoh yang ditetapkan. Daripada tunggakan cukai berjumlah RM11.12 bilion tersebut, sejumlah RM7.84 bilion adalah di bawah tindakan guaman sivil.

10.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan guaman sivil dilaksanakan dengan cekap dan mengikut undang-undang serta peraturan yang ditetapkan.

10.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi Unit Guaman Sivil di 7 Cawangan Pungutan LHDN iaitu Kuala Lumpur, Kota Kinabalu, Kuching, Shah Alam, Kuala Terengganu, Alor Setar dan Melaka. Sebanyak 1,000 fail guaman sivil daripada peringkat pendaftaran saman sehingga kebangkrapan atau penggulungan syarikat telah dipilih untuk pengauditan. Ia merangkumi antara 100 hingga 200 fail bagi setiap Cawangan Pungutan.

10.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Oktober hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

10.4.1. PERANCANGAN

10.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Cawangan Pungutan Kuala Lumpur bertanggungjawab terhadap pengurusan guaman sivil bagi syarikat di seluruh Semenanjung Malaysia manakala Cawangan Sabah dan Sarawak bertanggungjawab terhadap syarikat yang ada di negeri masing-masing. Bagi pengurusan guaman sivil terhadap pembayar cukai individu, ia dikendalikan oleh Cawangan LHDN yang berkenaan. Di setiap Cawangan LHDN Negeri, pengurusan guaman sivil dikendalikan oleh Unit/Seksyen Guaman Sivil masing-masing.
- b. Bagi Cawangan Pungutan Kuala Lumpur, sebanyak 53 jawatan diperlukan oleh Unit Guaman Sivil manakala bagi Seksyen Guaman Sivil di peringkat negeri, bilangannya tidak dapat ditentukan kerana pegawai yang terlibat dengan urusan guaman sivil juga menjalankan tugas-tugas pungutan yang lain.

- c. Jabatan Undang-undang LHDN bertanggungjawab menjalankan pendakwaan semasa perbicaraan di mahkamah bagi pihak LHDN. Jabatan ini juga menyediakan laporan tindakan guaman sivil yang difailkan ke mahkamah bagi semua Cawangannya berdasarkan laporan yang diterima daripada semua Unit/Seksyen Guaman Sivil. Jabatan ini diketuai oleh Pengarah Gred 5.
- d. Semua pegawai dan kakitangan yang terlibat dengan pengurusan guaman sivil dikehendaki mengikuti latihan asas yang dikendalikan oleh Akademi Percukaian Malaysia. Antara kursus tersebut ialah pemahaman peruntukan Akta Cukai Pendapatan 1967, isu percukaian semasa dan perakaunan cukai pendapatan. Di samping itu, Ibu Pejabat juga merancang kursus khusus untuk pengurusan guaman sivil. Latihan sambil bekerja juga diberi kepada kakitangan yang terlibat dengan pengurusan guaman sivil.

10.4.1.2. Undang-undang Dan Peraturan

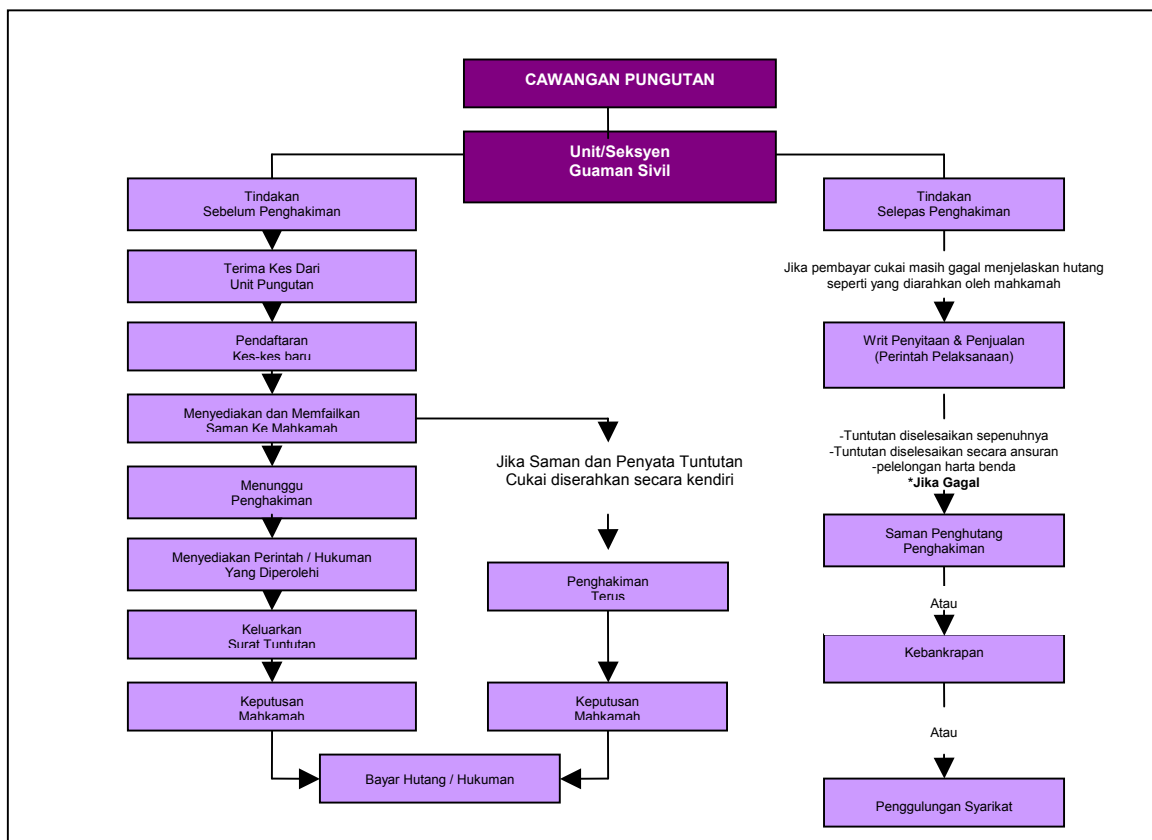
- a. Pengurusan guaman sivil adalah tertakluk kepada beberapa Akta, antaranya adalah seperti berikut :-
 - i. Akta Cukai Pendapatan 1967 dan Akta Cukai Keuntungan Harta Tanah 1976 memberi kuasa kepada LHDN untuk melaksanakan tindakan guaman sivil terhadap pembayar cukai yang gagal menjelaskan cukai mereka.
 - ii. Akta Kebankrapan 1967 menetapkan masa dan tindakan kebangkrapan yang boleh diambil terhadap pembayar cukai manakala Kaedah-kaedah Kebankrapan 1969 memperjelaskan peraturan yang perlu dipatuhi dalam melaksanakan sesuatu kes kebangkrapan.
 - iii. Akta Syarikat 1965 menetapkan tindakan yang boleh diambil bagi penggulungan sesebuah syarikat, Kaedah-kaedah Penggulungan Syarikat 1972 pula memperjelaskan peraturan yang perlu dipatuhi semasa pelaksanaan penggulungan sesebuah syarikat.
 - iv. Kaedah-kaedah Mahkamah Rendah 1980 dan Kaedah-kaedah Mahkamah Tinggi 1980 memperjelaskan peraturan yang perlu dipatuhi dan tindakan yang perlu diambil di mahkamah yang berkenaan.
- b. Bagi membantu pihak LHDN menguruskan tindakan guaman sivil, pihak pengurusan LHDN telah menyediakan Manual Prosedur Kerja dan mengeluarkan beberapa arahan serta pekeliling seperti berikut :-
 - i. Arahan Pentadbiran Bilangan 2 Tahun 1993 yang menjelaskan mengenai proses tindakan guaman sivil yang perlu dipatuhi.
 - ii. Pekeliling Operasi Bilangan 6 Tahun 1998 menerangkan tindakan memantau tunggakan hasil oleh Jawatankuasa Tetap Tunggakan Hasil di peringkat Cawangan.

- iii. Pekeliling Operasi Bilangan 9 Tahun 1998 menetapkan garis panduan dalam mengawal selia proses penghantaran saman bagi memantapkan keutuhan sistem penghantaran saman.

10.4.1.3. Prosedur Pengurusan Guaman Sivil

Pengurusan guaman sivil terbahagi kepada dua peringkat iaitu tindakan sebelum penghakiman dan selepas penghakiman. Tindakan sebelum penghakiman antara lainnya ialah Cawangan Pungutan LHDN akan menyediakan Penyata Tuntutan Cukai yang menunjukkan jumlah yang tertunggak, tahun taksiran yang terlibat, jumlah denda yang dikenakan, bayaran yang telah dibuat serta tunggakan yang masih belum selesai. Penyata ini akan dikemukakan kepada Unit/Seksyen Guaman Sivil untuk tindakan selanjutnya. Unit/Seksyen tersebut perlu mendaftarkan saman di Mahkamah Seksyen, Mahkamah Rendah atau Mahkamah Tinggi tertakluk kepada jumlah yang dituntut, menyerahkan saman kepada pembayar cukai dan mendapatkan Perintah Penyampaian Ganti daripada mahkamah sekiranya saman gagal diserahkan kepada pembayar cukai. Selepas penghakiman dibuat terhadap sesuatu kes tunggakan cukai dan pembayar cukai masih gagal menjelaskan tunggakan, LHDN boleh mengambil tindakan seperti menyita dan menjual aset penghutang atau mendapatkan perintah mahkamah untuk mengambil tindakan kebangkrapan atau tindakan penggulungan terhadap syarikat. Prosedur kerja yang terlibat adalah ditunjukkan di carta berikut :-

CARTA 10.1
CARTA ALIRAN PROSEDUR PENGURUSAN GUAMAN SIVIL

10.4.1.4. Mekanisme Pemantauan

Setiap Cawangan LHDN Negeri akan menyediakan laporan bulanan mengenai kes yang sedang disemak oleh Unit/Seksyen Guaman Sivil dan mengemukakan kepada Jabatan Undang-undang di Ibu Pejabat. Jabatan ini akan mengumpulkan maklumat yang diterima dari cawangan berkenaan dan menyediakan laporan menyeluruh.

Pada pandangan Audit, LHDN telah menetapkan dengan jelas pembahagian tugas dan tanggungjawab pihak yang terlibat dalam pengurusan guaman sivil, mempunyai undang-undang dan peraturan yang mencukupi untuk membolehkannya melaksanakan fungsi ini. Bagaimanapun, pihak LHDN perlu mewujudkan jawatan yang khusus untuk menguruskan kes guaman sivil dengan lebih cekap dan dalam tempoh yang sepatutnya.

10.4.2. PELAKSANAAN

10.4.2.1. Tindakan Sebelum Penghakiman

- a. Kes tunggakan cukai yang dirujuk ke Unit/Seksyen Guaman Sivil meningkat setiap tahun. Sehingga akhir tahun 2005, sebanyak 12,823 kes melibatkan tunggakan cukai berjumlah RM2.61 bilion masih di peringkat penghakiman dan belum selesai. Butirannya seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.1
KES GUAMAN SIVIL SEBELUM PENGHAKIMAN

KEDUDUKAN KES	2003		2004		2005	
	BILANGAN KES	JUMLAH TUNTUTAN (RM Juta)	BILANGAN KES	JUMLAH TUNTUTAN (RM Juta)	BILANGAN KES	JUMLAH TUNTUTAN (RM Juta)
Baki kes dari tahun lalu	9,764	1,648	9,992	1,948	12,054	2,466
Kes dalam tahun semasa	2,973	647	4,920	739	4,626	306
JUMLAH KES	12,737	2,295	14,912	2,687	16,680	2,772
Kes selesai	2,745	347	2,858	221	3,857	158
BAKI BELUM SELESAI	9,992	1,948	12,054	2,466	12,823	2,614

- b. Semakan Audit mendapati beberapa kelemahan dalam pengendalian kes sebelum penghakiman seperti berikut :-
 - i. Berdasarkan kepada Penyata Tuntutan Cukai yang diterima daripada Cawangan Pungutan, Unit/Seksyen Guaman Sivil perlu mendaftar saman di mahkamah yang berkaitan dalam tempoh 7 hari dari tarikh Penyata Tuntutan Cukai diterima. Daripada 892 saman yang diperiksa, didapati sebanyak 425 saman atau 47.6% telah lewat dihantar ke mahkamah untuk didaftarkan. Cukai yang tertunggak bagi 425 saman ini berjumlah RM568.73 juta. Sebanyak 394 daripadanya telah didaftarkan dalam tempoh 1 tahun. Butirannya adalah seperti di **Jadual 10.2**. Kelewatan ini disebabkan tiada pemantauan terhadap Penyata Tuntutan Cukai yang diterima, saman perlu dihantar ke Cawangan LHDN yang lain untuk didaftarkan di mahkamah negeri berkenaan dan kekurangan kakitangan.

JADUAL 10.2
KELEWATAN MENDAFTAR SAMAN DI MAHKAMAH

CAWANGAN LHDN	BILANGAN SAMAN	JUMLAH SAMAN YANG LEWAT DIDAFTAR	TEMPOH KELEWATAN				JUMLAH CUKAI TERTUNGGAK (RM Juta)
			HINGGA 1 TAHUN	MELEBIHI 1 HINGGA 2 TAHUN	MELEBIHI 2 HINGGA 3 TAHUN	MELEBIHI 3 TAHUN	
Kuala Lumpur	166	89	82	6	1	-	534.95
Shah Alam	123	23	22	-	1	-	0.46
Melaka	100	50	50	-	-	-	0.73
Alor Setar	102	88	87	1	-	-	1.02
Kuala Terengganu	100	31	31	-	-	-	0.26
Kota Kinabalu	145	14	12	2	-	-	0.90
Kuching	156	130	110	11	3	6	30.41
JUMLAH	892	425	394	20	5	6	568.73

- ii. Mengikut peraturan, saman perlu diserahkan kepada pembayar cukai dalam tempoh 30 hari dari tarikh pendaftarannya di mahkamah. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap 892 kes mendapati 231 saman atau 26.9% telah lewat diserahkan kepada pembayar cukai. Antara sebab saman lewat diserahkan ialah kerana pembayar cukai telah berpindah ke alamat lain, alamat syarikat tidak dikemas kini dan pembayar cukai tidak dapat dikesan. Kelewatan menyerahkan saman ini menyebabkan tunggakan hasil berjumlah RM391.98 juta tidak dapat dipungut dengan awal. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.3
TEMPOH KELEWATAN PENYERAHAN SAMAN KEPADA PEMBAYAR CUKAI

CAWANGAN LHDN	BILANGAN SAMAN	TEMPOH KELEWATAN		JUMLAH CUKAI YANG TERTUNGGAK (RM Juta)
		KURANG DARIPADA SETAHUN	MELEBIHI SETAHUN	
Kuala Lumpur	80	78	2	381.90
Shah Alam	38	37	1	3.07
Melaka	22	22	-	0.23
Alor Setar	17	17	-	0.23
Kuala Terengganu	25	25	-	0.24
Kota Kinabalu	14	14	-	3.29
Kuching	35	35	-	3.02
JUMLAH	231	228	3	391.98

- iii. LHDN telah menetapkan bahawa surat temu janji perlu dihantar kepada pembayar cukai individu sekiranya saman gagal diserahkan setelah 3 kali dilakukan. Usaha ini perlu dilakukan kerana permohonan untuk mendapatkan Perintah Penyampaian Ganti daripada mahkamah hanya boleh dibuat sekiranya saman masih gagal diserahkan kepada pembayar cukai pada tarikh temu janji yang ditetapkan. Perintah tersebut dibuat dengan cara menampal saman di mahkamah atau mengiklankannya di akhbar tempatan. Semakan Audit mendapati 80 kes yang melibatkan tunggakan cukai berjumlah RM11.10 juta tidak dikeluarkan surat temu janji dan ini menyebabkan permohonan untuk mendapatkan Perintah Penyampaian Ganti ditolak oleh mahkamah. Bilangan kes yang tidak dikeluarkan surat temu janji adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.4
SURAT TEMU JANJI TIDAK DIKELUARKAN KEPADA PEMBAYAR CUKAI

CAWANGAN LHDN	BILANGAN KES YANG TIADA SURAT TEMU JANJI	JUMLAH CUKAI TERTUNGGAH (RM Juta)
Kuala Lumpur	3	0.84
Shah Alam	10	0.32
Melaka	12	0.09
Alor Setar	2	0.05
Kuala Terengganu	6	0.02
Kota Kinabalu	46	9.77
Kuching	1	0.01
JUMLAH	80	11.10

10.4.2.2. Tindakan Selepas Penghakiman

- a. Bagi kes yang telah mendapat penghakiman sehingga akhir tahun 2005, sebanyak 5,187 kes yang melibatkan tunggakan cukai berjumlah RM5.24 bilion masih belum selesai. Butirannya seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.5
KES GUAMAN SIVIL SELEPAS PENGHAKIMAN

PERKARA	2003		2004		2005	
	BILANGAN KES	JUMLAH TUNTUTAN (RM Juta)	BILANGAN KES	JUMLAH TUNTUTAN (RM Juta)	BILANGAN KES	JUMLAH TUNTUTAN (RM Juta)
Baki kes dari tahun lalu	4,567	5,114	4,744	5,118	5,339	5,223
Kes dalam tahun semasa	962	54	1,624	192	679	44
Jumlah Kes	5,529	5,168	6,368	5,310	6,018	5,267
Kes selesai	785	50	1,029	87	831	30
BAKI BELUM SELESAI	4,744	5,118	5,339	5,223	5,187	5,237

- b. Semakan Audit terhadap kes yang telah mendapat perintah mahkamah mendapati perkara berikut :-
- i. Selepas perintah pelaksanaan diperolehi daripada mahkamah, pelaksanaan writ penyitaan dan penjualan aset pembayar cukai perlu dijalankan mengikut tarikh yang ditetapkan dalam Perintah Mahkamah dengan bantuan pihak mahkamah. Sekiranya bayaran masih tidak dibuat dalam tempoh 14 hari dari tarikh penyitaan, maka aset tersebut akan dijual secara lelong. Semakan Audit terhadap 188 kes menunjukkan Perintah Mahkamah tidak dilaksanakan bagi 46 kes yang melibatkan tunggakan cukai berjumlah RM1.17 juta. Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima daripada LHDN, tindakan menyita dan menjual harta pembayar cukai tidak dilakukan kerana pembayar cukai telah berpindah, tidak mempunyai harta yang bernilai untuk dilelong atau pembayar cukai telah uzur. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.6
PERINTAH MAHKAMAH TIDAK DILAKSANAKAN

CAWANGAN LHDN	BILANGAN FAIL YANG TELAH DISEMAK	BILANGAN PERINTAH MAHKAMAH TIDAK DILAKSANAKAN
Kuala Lumpur	8	3
Kuching	32	2
Kota Kinabalu	53	26
Selangor	26	6
Melaka	6	-
Kuala Terengganu	12	9
Kedah	51	-
JUMLAH	188	46

ii. Semakan Audit terhadap 174 fail yang melibatkan tindakan kebangkrapan terhadap pembayar cukai mendapati perkara berikut :-

- Notis Kebankrapan yang telah dimeterai oleh mahkamah hendaklah diserahkan kepada pembayar cukai dalam tempoh sah laku notis iaitu 3 bulan. Adalah didapati 5 Cawangan LHDN tidak dapat menyerahkan 23 notis dalam tempoh yang ditetapkan kerana pembayar cukai tidak dapat dikesan. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.7
NOTIS KEBANKRAPAN TIDAK DISERAH KEPADA
PEMBAYAR CUKAI DALAM TEMPOH 3 BULAN

CAWANGAN LHDN	BILANGAN NOTIS KEBANKRAPAN TIDAK DISERAH DALAM TEMPOH 3 BULAN	TEMPOH KELEWATAN (Bulan)
Kuala Lumpur	2	1 hingga 14
Melaka	2	12 hingga 17
Shah Alam	11	5 hingga 19
Kota Kinabalu	4	3 hingga 5
Kuching	4	1 hingga 2
JUMLAH	23	1 hingga 19

- Setelah Notis Kebankrapan diserahkan kepada pembayar cukai, Affidavit Penyerahan hendaklah disediakan dan difailkan ke mahkamah dalam tempoh 7 hari dari tarikh serahan. Affidavit ini perlu disediakan bagi membuktikan bahawa serahan Notis Kebankrapan telah dilakukan pada tarikh yang dinyatakan dan disahkan oleh Pesuruhjaya Sumpah. Affidavit ini diperlukan sebagai dokumen bukti atau ekshibit bagi tindakan yang selanjutnya. Adalah didapati 33 kes yang melibatkan tunggakan cukai berjumlah RM2.07 juta di 6 Cawangan LHDN tidak memfailkan affidavit ini di mahkamah dalam tempoh 7 hari dari tarikh serahan Notis Kebankrapan. Masa yang ambil oleh kebanyakan Cawangan menjangkau sehingga 278 hari. Antara sebab affidavit ini tidak difailkan kerana ketiadaan sistem untuk mengesan tindakan yang diperlukan bagi setiap peringkat. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 10.8
AFIDAVIT PENYERAHAN NOTIS KEBANKRAPAN
LEWAT DIFAILKAN KE MAHKAMAH

CAWANGAN LHDN	BILANGAN NOTIS KEBANKRAPAN LEWAT DIFAILKAN	MASA YANG DIAMBIL UNTUK MEMFAILKAN AFIDAVIT (HARI)
Alor Setar	3	8 hingga 31
Melaka	2	9 hingga 55
Kuala Terengganu	7	2 hingga 29
Shah Alam	7	5 hingga 278
Kota Kinabalu	7	2 hingga 96
Kuching	7	1 hingga 78
JUMLAH	33	1 Hingga 278

- Mengikut peraturan, setelah Notis Kebankrapan diserahkan kepada pembayar cukai dan tiada bayaran diterima dalam tempoh 7 hari, Petisyen Pemiutang perlu difailkan dalam tempoh 6 bulan ke mahkamah. Semakan Audit mendapati 5 kes di Cawangan Kuala Lumpur dan Shah Alam telah mengambil masa melebihi tempoh ini. Kelewatannya adalah antara 3 hingga 2,333 hari. Apabila Petisyen Pemiutang lewat difailkan di mahkamah, tindakan bagi menyerahkan Petisyen Pemiutang kepada pembayar cukai juga akan tertunda dan seterusnya dokumen Petisyen juga akan lewat dikemukakan kepada Jabatan Insolvensi Malaysia bagi tindakan selanjutnya.
- Perintah Penerimaan dan Perintah Penghukuman iaitu hukuman kebangkrapan terhadap pembayar cukai bersama-sama dengan Borang Bukti Hutang perlu difailkan kepada Jabatan Insolvensi Malaysia dalam tempoh 4 bulan dari tarikh perbicaraan. Jumlah tuntutan tunggakan cukai akan dinyatakan dalam Borang Bukti Hutang dan ia difailkan untuk tujuan pengagihan dividen oleh Pengarah Jabatan Insolvensi Malaysia. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
 - Cawangan LHDN Alor Setar, Melaka, Shah Alam dan Kota Kinabalu tidak memfailkan Perintah Penerimaan dan Perintah Penghukuman serta Borang Bukti Hutang bagi 15 kes kepada Jabatan Insolvensi Malaysia. Berdasarkan kepada Penyata Tuntutan, jumlah cukai yang tertunggak ialah RM1.23 juta. Kegagalan memfailkan perintah ini menyebabkan pengagihan dividen tidak dapat dibuat dan LHDN tidak mendapat jumlah tuntutan cukai yang sepatutnya.
 - 17 kes kebangkrapan melibatkan tunggakan cukai berjumlah RM2.06 juta di mana Perintah Penerimaan dan Perintah Penghukuman serta Borang Bukti Hutang lewat difailkan ke Jabatan Insolvensi Malaysia antara 3 hingga 74 bulan. Perkara ini berlaku di Cawangan Kuala Lumpur, Kuala Terengganu, Kota Kinabalu dan Kuching.

- Sekiranya syarikat tidak dapat menjelaskan tunggakan cukainya, LHDN boleh mengambil tindakan penggulungan terhadap syarikat dengan memfailkan Petisyen Penggulungan di mahkamah. Setelah tindakan ini diambil, LHDN perlu memfailkan pula Afidavit Menentusah Petisyen dalam tempoh 4 hari di mahkamah. Jika tidak, mahkamah boleh menolak afidavit ini. Daripada 124 kes yang disemak, didapati sebanyak 5 kes di Cawangan Kuching yang melibatkan tunggakan cukai berjumlah RM1.14 juta telah memfailkan petisyen ini lebih dari tempoh yang ditetapkan. Tempoh kelewatan yang terlibat adalah antara 11 hingga 42 hari. Kelewatan ini disebabkan kurang pemantauan ke atas kes Afidavit Menentusah Petisyen yang perlu difailkan ke mahkamah. Akibatnya, mahkamah telah menolak afidavit ini.

Pada pandangan Audit, sungguhpun LHDN mempunyai peraturan untuk menentukan tindakan yang patut diambil di setiap peringkat pengurusan guaman sivil, namun ia tidak dipatuhi sepenuhnya. Antaranya ialah kegagalan/kelewatan mendaftarkan saman atau memfailkan Afidavit Penyerahan Notis Kebankrapan, Petisyen Pemiutang dan Afidavit Menentusah Petisyen di mahkamah; menyerahkan surat temu janji atau notis kebangkrapan kepada pembayar cukai dan memfailkan Perintah Penerimaan dan Perintah Penghukuman serta Borang Bukti Hutang kepada Jabatan Insolvensi Malaysia. Kegagalan mematuhi peraturan yang ditetapkan telah menyebabkan berlakunya kelewatan di setiap peringkat dan seterusnya mengakibatkan kegagalan/kelewatan memungut tunggakan cukai. Bagi mengesan pengelak cukai dan mengemas kini alamat mereka, LHDN disyorkan mempertingkatkan kerjasama dengan Jabatan Pendaftaran Negara, Jabatan Imigresen atau Syarikat Telekom Berhad.

10.4.2.3. Tindakan Guaman Sivil Di Bawah Sistem Taksiran Sendiri

Sistem Taksiran Sendiri telah dilaksanakan bagi syarikat mulai tahun 2001 dan bagi pembayar cukai yang lain mulai tahun 2004. Sehingga akhir tahun 2005, daripada sejumlah RM7.84 bilion tunggakan cukai di bawah tindakan guaman sivil, terdapat 628 kes tunggakan cukai berjumlah RM403.34 juta yang melibatkan pendapatan syarikat yang ditaksirkan di bawah Sistem Taksiran Sendiri. Kes ini yang melibatkan Cawangan Kuala Lumpur, Kota Kinabalu dan Kuching masih belum diambil tindakan guaman sivil kerana LHDN perlu menyediakan prosedur mahkamah dan format tuntutan tunggakan cukai yang baru untuk tujuan tersebut. Draf prosedur dan format berkenaan sedang dalam pertimbangan Jabatan Undang-undang LHDN.

10.4.3. PEMANTAUAN

10.4.3.1. Di peringkat negeri, semua pegawai yang terlibat dalam pengurusan guaman sivil telah mengemukakan laporan kemajuan kerja bulanan masing-masing kepada Pengarah Cawangan. Laporan kemajuan ini dibincangkan semasa mesyuarat bulanan.

10.4.3.2. Semua Cawangan Pungutan telah mengemukakan laporan kemajuan kerja bulanan kepada Jabatan Undang-undang LHDN yang akan menyatukan maklumat tersebut dan mengeluarkan satu laporan menyeluruh. Bagaimanapun, tiada bukti yang menunjukkan laporan tersebut telah dianalisis oleh pihak Ibu Pejabat.

Pada pandangan Audit, pemantauan perlu dipertingkatkan di peringkat Ibu Pejabat memandangkan kes tertunggak bertambah setiap tahun. Pihak Ibu Pejabat perlu mewujudkan satu jawatankuasa untuk mengkaji pengurusan kes guaman sivil dan mencadangkan tindakan susulan yang perlu diambil oleh Cawangan Pungutan bagi mengurangkan kes tertunggak.

10.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, pengurusan guaman sivil perlu dipertingkatkan memandangkan prestasi terhadap penyelesaian kes guaman sivil dan pungutan cukai tertunggak masih kurang memuaskan. Walaupun LHDN mempunyai perundangan dan peraturan yang mencukupi tetapi pematuhan terhadapnya masih kurang memuaskan. Bagi mempertingkatkan keberkesanan pengurusan guaman sivil, adalah disyorkan supaya tumpuan diberikan terhadap perkara berikut :-

- a. LHDN perlu mempertingkatkan mekanisme pemantauan terhadap tunggakan hasil yang memerlukan tindakan guaman sivil bagi setiap peringkat yang terlibat supaya tidak berlaku sebarang kelewatan.
- b. Memandangkan kes tunggakan cukai yang memerlukan tindakan guaman sivil meningkat setiap tahun, LHDN perlu mewujudkan satu jawatankuasa di peringkat Ibu Pejabat untuk mengenal pasti masalah yang berbangkit dan mencadangkan tindakan untuk mengatasinya.
- c. Jabatan Undang-undang perlu mengkaji semula prosedur mahkamah dan format tuntutan yang diperlukan dengan segera supaya tindakan guaman sivil dapat diambil terhadap syarikat di mana pendapatannya ditaksirkan di bawah Sistem Taksiran Sendiri.

11. JABATAN KASTAM DIRAJA MALAYSIA
- AKTIVITI KASTAM DI ZON PERDAGANGAN BEBAS

11.1. LATAR BELAKANG

11.1.1. Mengikut Seksyen 3(1) Akta Zon Bebas 1990, Menteri Kewangan mempunyai kuasa untuk mengisytiharkan sesuatu kawasan sebagai Zon Perdagangan Bebas. Zon Perdagangan Bebas (Zon) diwujudkan untuk memberi kemudahan kepada aktiviti yang berorientasikan eksport dan untuk menggalakkan aktiviti perdagangan termasuk berniaga, memecah pukal (break bulking), menggred, membungkus semula, melabel dan bagi tujuan pemindahan barangan berkenaan. Antara barangan yang dibenarkan dibawa masuk ke dalam Zon ini termasuklah barangan elektronik, perabot, bijirin dan kayu kayan.

11.1.2. Permohonan untuk menubuhkan Zon hendaklah dibuat oleh mana-mana Kerajaan Negeri kepada Menteri Kewangan dengan salinannya kepada Ketua Pengarah Kastam. Pelantikan Pihak Berkuasa Zon bagi mentadbir, menyenggara dan mengendali Zon adalah dibuat oleh Menteri mengikut peruntukan Seksyen 3(2) Akta Zon Bebas 1990.

11.1.3. Pihak Jabatan Kastam tidak banyak terlibat dalam soal penubuhan, pentadbiran dan kawalan langsung ke atas kilang dan bangunan yang terletak di dalam zon, selain kawalan pergerakan barangan di pintu masuk dan keluar. Peranan Jabatan Kastam di Zon ialah memastikan barangan yang diproses di dalam kawasan zon dieksport dan jika ia dipasarkan di dalam negara, cukai yang berkaitan dikenakan. Di samping itu, barangan yang diimport terus melalui Zon juga dikenakan cukai berkaitan seperti cukai import dan cukai jualan. Cukai ini dikutip oleh pegawai kastam yang ditempatkan di Zon.

11.1.4. Sehingga tahun 2005, ada 9 kawasan yang diwartakan sebagai Zon Perdagangan Bebas iaitu 3 masing-masingnya di Selangor dan Pulau Pinang, 2 di Johor dan satu di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur. Selain itu, ada 3 kawasan Kedai Bebas Cukai yang terletak di Kelantan dan Johor. Hasil yang dikutip melalui Zon pada tahun 2005 berjumlah RM918.77 juta. Antara punca hasil ini ialah duti import dan cukai jualan.

11.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan aktiviti kastam di Zon telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan berkesan mengikut peraturan yang ditetapkan.

11.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Kajian ini tertumpu kepada perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap pengurusan aktiviti Zon. Pengauditan telah dijalankan di Ibu Pejabat Kastam dan 4 Cawangan Kastam Negeri iaitu Johor, Pulau Pinang, Selangor dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dengan menyemak fail, rekod dan dokumen Jabatan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Temu bual dan perbincangan dengan pegawai Jabatan Kastam juga dibuat untuk mendapatkan maklumat dan maklum balas daripada mereka. Lawatan ke kawasan Zon dan tempat pemeriksaan kastam juga dilakukan.

11.4. PENEMUAN AUDIT

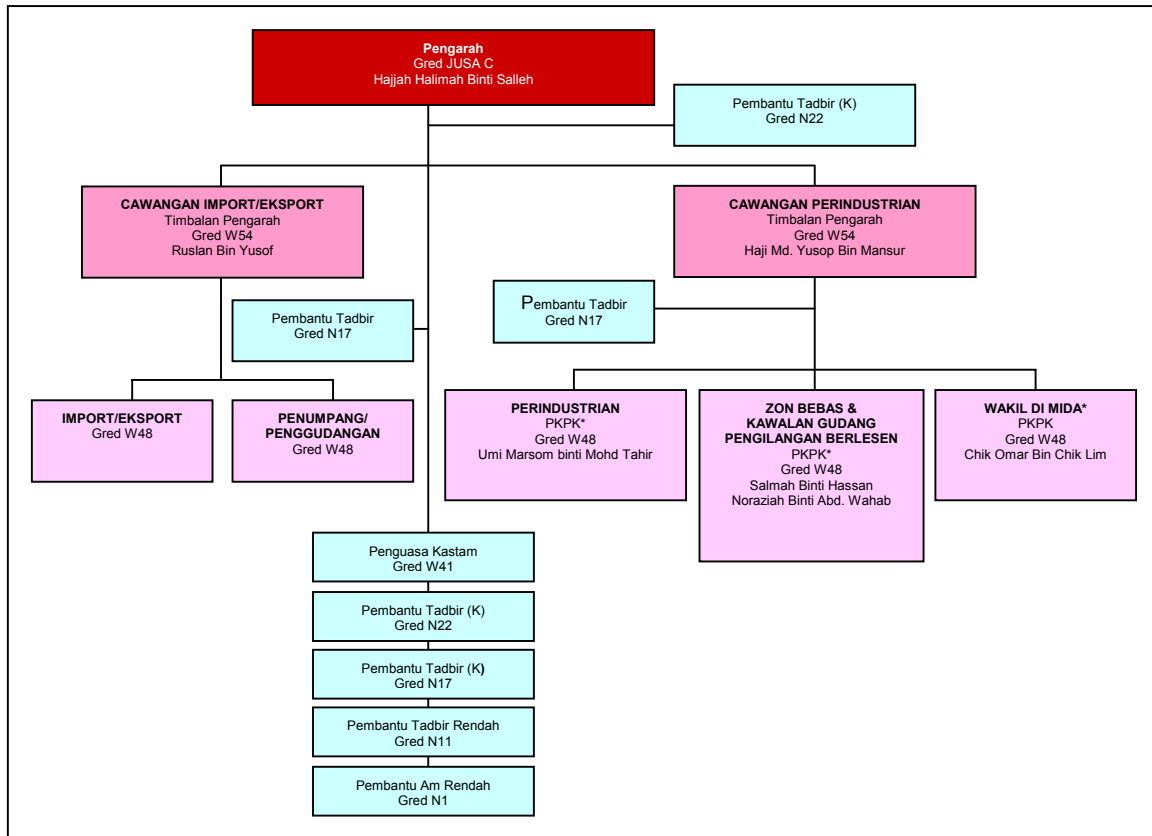
Pengauditan yang dijalankan antara bulan Ogos hingga November 2005 mendapati perkara berikut :-

11.4.1. PERANCANGAN

11.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Di peringkat Ibu Pejabat, Unit Zon Bebas dan Kawalan Gudang Pengilangan Berlesen diletakkan di bawah Bahagian Kastam. Bahagian Kastam diketuai oleh seorang Pengarah Kastam Gred JUSA C dan dibantu oleh 2 orang Timbalan Pengarah Kastam Gred W54 yang masing-masingnya mengetuai Cawangan Import/Eksport dan Cawangan Perindustrian. Unit Zon Bebas diletakkan di bawah Cawangan Perindustrian dan 2 orang Penolong Kanan Pengarah Kastam ditempatkan di sini. Unit ini bertanggungjawab memastikan dasar dan prosedur yang ditetapkan berkaitan Zon dilaksanakan dan dipatuhi oleh pihak negeri dan stesen kastam. Objektif Unit ini adalah untuk meningkatkan prestasi pentadbiran, pelaksanaan dan kawalan industri serta menggalakkan pertumbuhan industri negara. Unit Zon Bebas Ibu Pejabat memerlukan 4 jawatan terdiri daripada 3 jawatan Kumpulan Pengurusan dan Profesional serta 1 jawatan Kumpulan Sokongan untuk melaksanakan semua aktiviti di Unit ini. Kedudukan struktur organisasi Unit ini dan hubungannya dengan cawangan lain adalah seperti di **Carta 11.1**.
- b. Di peringkat Pejabat Kastam Negeri, Bahagian Kastam diketuai oleh Timbalan Pengarah Kastam Gred W54 dan dibantu oleh Penolong Kanan Pengarah Kastam Gred W48 yang bertanggungjawab terhadap aktiviti Zon, Import/Eksport, Penggudangan dan Perindustrian.

CARTA 11.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN KASTAM, IBU PEJABAT
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

Nota: * MIDA – Lembaga Kemajuan Perindustrian Malaysia PKPK – Penolong Kanan Pengarah Kastam

- c. Jawatan yang memerlukan pengisian segera di peringkat negeri ialah Penguasa Kastam Gred W41 dan Pegawai Kastam Gred W17. Pihak Audit tidak dapat menentukan bilangan sebenar permohonan perjawatan yang dikemukakan oleh Jabatan Kastam ke Jabatan Perkhidmatan Awam pada tahun 2005 kerana maklumat mengenainya tidak diperolehi. Bagaimanapun, pemeriksaan Audit mendapati Perbendaharaan Malaysia telah meluluskan waran bagi 176 perjawatan bagi Stesen Kastam Lapangan Terbang Antarabangsa Bayan Lepas Pulau Pinang. Kedudukan perjawatan di stesen kastam yang terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN DI ZON PERDAGANGAN BEBAS

STESEN KASTAM	BILANGAN JAWATAN DILULUSKAN	BILANGAN JAWATAN DIISI	LEBIH / (KURANG)
PULAU PINANG			
Dermaga Air Dalam	32	31	(1)
MAS Kargo Bayan Lepas	103	79	(24)
Kompleks Kargo Udara Kedua Bayan Lepas	73	36	(37)
SELANGOR			
Pelabuhan Barat	414	173	(241)
Pelabuhan Utara			
WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR			
Kompleks Kargo Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur	257	199	(58)
JOHOR			
Pelabuhan Tanjung Pelepas	44	54	10
Pasir Gudang	167	149	(18)
JUMLAH	1,090	721	(369)

- d. Latihan untuk anggota Jabatan Kastam dikendalikan oleh Akademi Kastam Malaysia (AKMAL). Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, AKMAL telah merancang untuk melaksanakan 341 kursus yang berkaitan dengan aktiviti. Daripada jumlah ini, 17 kursus adalah berkaitan penguatkuasaan operasi kastam, penilaian borang import, fasilitasi perkastaman, pengecualian cukai dan penggudangan. Selain itu, Ketua Cawangan di stesen kastam ada menjalankan program *Knowledge, Skill and Ability* untuk meningkatkan kemahiran dan pengetahuan pegawai kastam.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam hendaklah mengambil tindakan segera untuk mengisi jawatan kosong di stesen yang terlibat agar operasi kastam dapat berjalan dengan lancar.

11.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Jabatan Kastam memerlukan RM202.33 juta untuk melaksanakan aktiviti Bahagian Kastam. Jabatan tidak memohon peruntukan yang khusus untuk pengurusan aktiviti Zon kerana ia dipohon bersama dengan peruntukan aktiviti Bahagian Kastam.

11.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

- a. Aktiviti Zon tertakluk kepada undang-undang dan peraturan yang ditetapkan oleh Jabatan Kastam seperti berikut :-
 - i. Akta Zon Bebas 1990 - menetapkan aktiviti yang dibenarkan di dalam kawasan zon, fungsi Pihak Berkuasa Zon, perkara mengenai kesalahan, denda, rampasan, tahanan serta peruntukan mengenai perbicaraan dan tindakan undang-undang yang berkaitan.
 - ii. Peraturan-peraturan Zon Bebas 1991 - menerangkan secara terperinci tugas dan tanggungjawab Pihak Berkuasa Zon termasuk aspek pentadbiran, pengendalian barang, penyelenggaraan rekod yang sepatutnya, pemusnahan barang, penggunaan borang bagi barang yang dibawa masuk dan keluar Zon.
 - iii. Perintah Tetap Kastam Bilangan 30 - memberi panduan mengenai sistem pelepasan terus oleh Pihak Kastam. Pelaksanaan sistem ini tidak menghalang hak kastam di bawah undang-undang untuk membuat pemeriksaan mengejut di mana perlu sama ada sebelum atau sesudah pelepasan barangan.
 - iv. Perintah Tetap Kastam Bilangan 54 - perintah ini memberi panduan mengenai proses permohonan pemindahan barang berduti melalui jalan raya serta kaedah kawalan pergerakan ke atas barangan berduti tersebut.
 - v. Perintah Tetap Kastam Bilangan 58 - menerangkan mengenai fungsi Pihak Berkuasa Zon, aktiviti yang dibenarkan, peranan kastam di Zon, pergerakan barang, prosedur pemusnahan barang mentah, kemudahan tarik balik cukai dan lain-lain.

- vi. Perintah Zon Bebas (Pengecualian Barang-barang dan Perkhidmatan) 1998 - menjelaskan mengenai barangan yang dibenarkan dibawa masuk ke Zon tanpa dikenakan sebarang cukai.
- b. Ibu Pejabat Kastam juga mengeluarkan Surat Pekeliling Bahagian Kastam yang berkaitan dengan Zon seperti berikut :-
 - i. Surat Pekeliling Bahagian Kastam Bilangan 1 Tahun 2000 - memberi panduan mengenai kelulusan dan syarat aktiviti perniagaan runcit di Zon (Pelabuhan) di bawah Akta Zon Bebas 1990.
 - ii. Surat Pekeliling Bahagian Kastam Bilangan 3 Tahun 2004 - menetapkan panduan berhubung dengan prosedur dan dokumentasi pergerakan dagangan antara Semenanjung Malaysia dengan Sabah/Sarawak melalui Zon.
 - iii. Surat Pekeliling Bahagian Kastam Bilangan 1 Tahun 2005 - mengandungi panduan dan prosedur mengenai pelaksanaan prosedur Borang Kastam No. 8 secara manual dan elektronik.
- c. Selain peraturan yang dikeluarkan oleh Bahagian Kastam Ibu Pejabat, Cawangan Kastam Negeri juga mengeluarkan Arahan dan Perintah Kerja Negeri yang berkaitan dengan aktiviti Zon. Sebagai contoh, Arahan Pengurusan dikeluarkan oleh Bahagian Import/Eksport dan Zon Perdagangan Bebas Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur (KLIA). Manakala Cawangan Kastam Negeri Johor, Selangor dan Pulau Pinang mengeluarkan Perintah Kerja masing-masing mengenai prosedur Zon.

11.4.1.4. Kaedah Pergerakan Barang

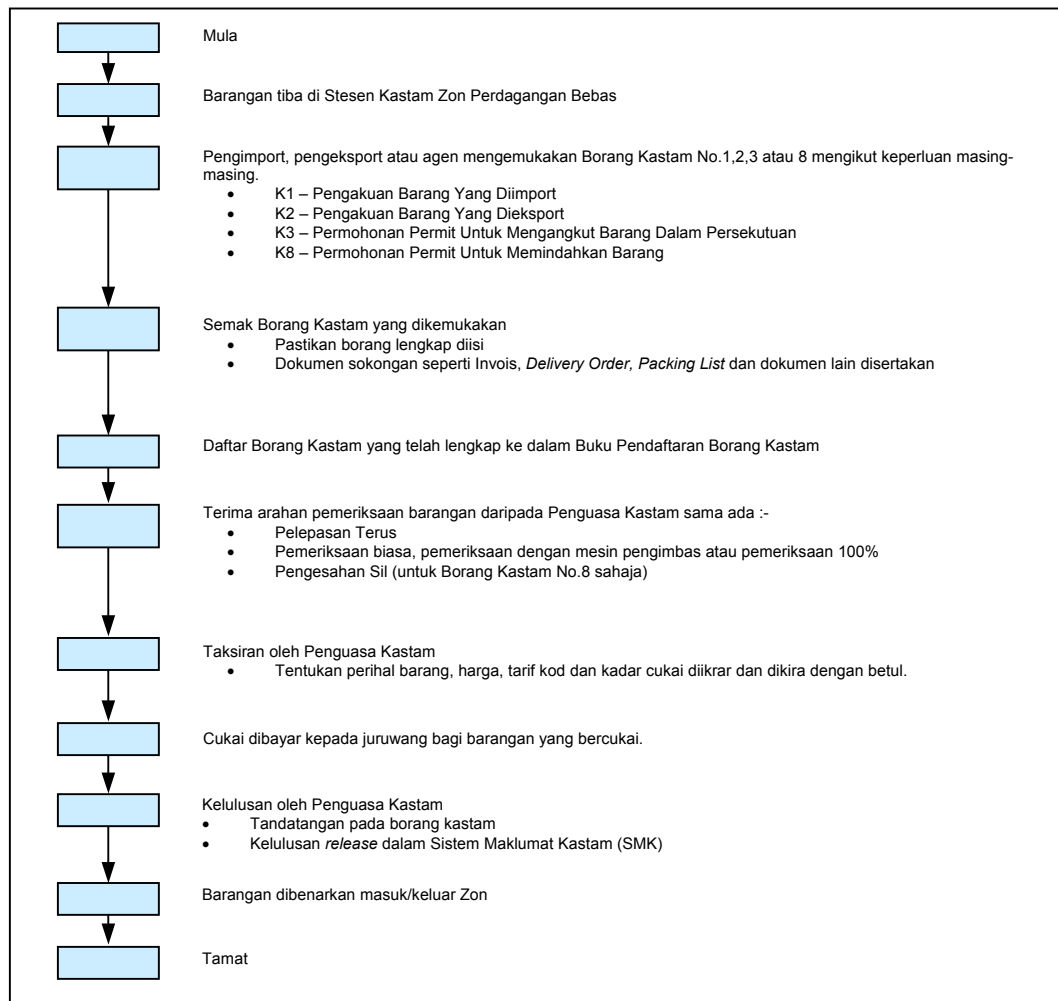
Pergerakan barang dalam kawasan Zon adalah mengikut prosedur yang ditetapkan oleh pihak Kastam. Lazimnya pengimport/pengekspor atau agen akan mengemukakan borang berikut mengikut keperluan masing-masing :-

- i. Borang Kastam No. 1 - Pengakuan Barang-barang Yang Diimport.
- ii. Borang Kastam No. 2 - Pengakuan Barang-barang Yang Dieksport.
- iii. Borang Kastam No. 3 - Permohonan Permit Untuk Mengangkut Barang-barang Dalam Persekutuan.
- iv. Borang Kastam No. 8 - Permohonan Permit Untuk Memindahkan Barang-barang Ke Kapal.

Pegawai Kastam akan menyemak borang kastam yang dikemukakan untuk memastikan borang diisi dengan lengkap dan disertakan dokumen sokongan yang diperlukan. Borang Kastam yang telah lengkap akan didaftarkan ke dalam Buku Pendaftaran Borang Kastam. Pemeriksaan barangan akan dilakukan dan disusuli dengan taksiran cukai kastam yang dibuat oleh Penguasa Kastam. Cukai bagi barangan yang berduti hendaklah dijelaskan terlebih dahulu sebelum barangan dibenarkan untuk dimasukkan atau dikeluarkan dari kawasan Zon.

Proses kerja pengurusan barangan yang masuk dan keluar Zon adalah ditunjukkan di carta berikut :-

CARTA 11.2
CARTA ALIRAN PROSES BARANGAN MASUK DAN KELUAR ZON BEBAS

11.4.1.5. Mekanisme Pemantauan

Perkara 6.5 Perintah Tetap Kastam Bilangan 58 menetapkan pejabat kastam yang mengawal Zon mesti menyediakan satu jadual rondaan keseluruhan kawasan Zon untuk memastikan tiada penyelewengan berlaku atau kekurangan atau kerosakan yang boleh membawa kegiatan mengelak cukai. Laporan rondaan ini hendaklah dicatat di dalam sebuah buku yang disemak dan ditandatangani setiap hari oleh pegawai kanan yang menjaga Zon. Sebarang penemuan kes hendaklah disampaikan dengan serta merta secara lisan kepada Pihak Berkuasa Zon untuk tindakan segera diikuti dengan laporan bertulis yang disalinkan kepada Pengarah Kastam Negeri dan Ibu Pejabat.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam telah membuat perancangan yang baik berhubung dengan pengurusan aktiviti Zon. Jabatan mempunyai struktur organisasi dan pembahagian tugas yang jelas serta prosedur kerja yang lengkap. Mekanisme yang diwujudkan untuk memantau pengurusan aktiviti Zon adalah juga memadai.

11.4.2. PELAKSANAAN

11.4.2.1. Pergerakan Barang

Pergerakan barang dalam kawasan Zon adalah mengikut peraturan yang ditetapkan oleh pihak kastam. Pihak agen/pengimport akan mengemukakan borang kastam yang bersesuaian mengikut keperluan masing-masing. Pemeriksaan Audit terhadap pergerakan barang menunjukkan perkara seperti berikut :-

a. Pengesahan Terhadap Penghantaran Barang

- Barangan dari Zon yang hendak dieksport ke luar Malaysia melalui Kawasan Utama Kastam hendaklah diikrarkan dengan menggunakan Borang Kastam No. 8 beserta jaminan bank, lesen atau permit eksport jika perlu dan dikemukakan kepada Pegawai Kastam yang bertanggungjawab di Zon untuk kelulusan. Pemindahan barang dari Zon ke stesen pengeksport hendaklah menggunakan kenderaan yang diluluskan. Pegawai Kastam di Zon bertanggungjawab untuk menentukan semua penghantaran keluar barang dengan Borang Kastam No. 8 tiba di destinasi. Pegawai di stesen penerima pula hendaklah memastikan sesalinan borang dikembalikan ke stesen penghantar untuk dipadankan. Tindakan susulan hendaklah dibuat apabila pengesahan ketibaan tidak diterima selepas 10 hari. Bagi pemindahan barang antara Semenanjung Malaysia dengan Sabah/Sarawak tempoh penerimaan balik Borang Kastam No. 8 ialah 14 hari daripada tarikh ia diikrarkan.
- Semakan Audit terhadap 236,687 Borang Kastam No. 8 bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 di 7 stesen kastam mendapati ada kes yang mana Borang Kastam No. 8 tidak diterima kembali oleh stesen penghantar. Nilai barangan tersebut ialah RM1.72 bilion. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.2
PENGHANTARAN BARANG YANG TIDAK DISAHKAN PENERIMAANNYA

STESEN KASTAM	POPULASI			SAMPEL			BILANGAN BORANG YANG TIDAK DIPADANKAN			NILAI (RM Juta)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
PULAU PINANG												
Dermaga Air Dalam	15,315	684	1,222	15,315	684	1,222	53	44	52	1.33	0.60	3.44
MAS Kargo Bayan Lepas	90,982	TM	88,548	909	50	88,548	10	43	14	1.13	4.34	1.06
Kompleks Kargo Udara Kedua Bayan Lepas	-	9,716	2,211	-	9,716	2,211	-	173	15	-	27.46	0.83
SELANGOR												
Pelabuhan Barat	530	3,634	1,246	530	363	1,246	1	-	10	0.03	-	0.37
WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR												
Kompleks Kargo Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur	125,508	118,024	59,914	2,338	2,400	59,914	67	68	57	2.62	2.64	22.7
JOHOR												
Pelabuhan Tanjung Pelepas	15,173	10,524	3,417	15,173	10,524	3,040	481	664	267	513.58	665.20	400.31
Pasir Gudang	7,697	9,749	5,058	7,697	9,749	5,058	71	193	137	8.30	39.80	23.93
JUMLAH KESELURUHAN	255,205	152,331	161,616	41,962	33,486	161,239	683	1,185	552	526.99	740.04	452.64

Nota : TM - Tiada Maklumat

- iii. Semakan Audit mendapati Stesen Kastam di Pasir Gudang, Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur, Dermaga Air Dalam Seberang Perai, MAS Kargo Lapangan Terbang Bayan Lepas dan Kompleks Kargo Udara Kedua di Pulau Pinang ada mengambil tindakan susulan terhadap Borang Kastam No. 8 yang tidak dikembalikan. Bagaimanapun bagi Stesen Kastam Pelabuhan Tanjung Pelepas, Johor, tindakan susulan terhadap Borang Kastam No.8 tidak dijalankan secara menyeluruh dan bilangan kes yang belum selesai tidak dapat dipastikan.

Pada pandangan Audit, pihak Kastam hendaklah mengambil tindakan susulan yang berterusan terhadap Borang Kastam No. 8 yang tidak dikembalikan. Ini bagi mengelakkan wujudnya unsur penyelewengan seperti barangan yang dikeluarkan tidak dieksport ke luar negara sebaliknya dijual di pasaran tempatan tanpa dikenakan cukai kastam.

b. Pengesahan Terhadap Penghantaran Barang Melalui Sistem Maklumat Kastam

- i. Setiap pergerakan Borang Kastam No. 8 yang diproses melalui Sistem Maklumat Kastam (SMK) adalah dianggap sempurna apabila borang ini telah disahkan penerimaannya oleh stesen penerima. Di dalam SMK, ia ditunjukkan sebagai *process complete*. Ada juga keadaan yang mana borang kastam berstatus *temporary release* di dalam sistem. Ini bermakna borang kastam telah didaftar dan diluluskan penghantarannya oleh stesen penghantar tetapi belum disahkan penerimaannya oleh stesen penerima. Pihak Audit difahamkan status *temporary release* ini berlaku disebabkan perkara berikut :-
 - Borang Kastam No. 8 yang dihantar oleh stesen penghantar sememangnya tidak diterima oleh stesen penerima.
 - Stesen penerima tidak mempunyai sistem SMK yang menyebabkan pengesahan tidak dapat dibuat secara elektronik (on line).
 - Sistem komputer *break down* ketika pemprosesan borang sedang berlaku yang menyebabkan pemprosesan secara manual terpaksa dilakukan.
- ii. Pemeriksaan Audit mendapati masalah status *temporary release* ini berlaku disebabkan tidak ada pemantauan yang berterusan oleh stesen kastam terhadap Borang Kastam No. 8 yang diproses melalui komputer. Analisis Audit mendapati bilangan Borang Kastam No. 8 yang diproses melalui SMK yang berstatus *temporary release* pada tahun 2005 ialah 11,227 dengan nilai barangan berjumlah RM1.04 bilion dan melibatkan cukai berjumlah RM293.95 juta. Memandangkan jumlah cukai yang terlibat adalah besar, pihak Audit berpendapat setiap stesen kastam hendaklah mengambil perhatian mengenai perkara ini dan menyediakan pegawai yang khusus untuk memantau Borang Kastam No. 8 yang diproses melalui SMK. Kedudukan Borang Kastam No. 8 yang berstatus *temporary release* adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.3
KEDUDUKAN PENGHANTARAN BARANG
YANG BERSTATUS TEMPORARY RELEASE

STESEN KASTAM	BILANGAN BORANG	NILAI BARANGAN (RM Juta)	JUMLAH CUKAI (RM Juta)
PULAU PINANG			
Dermaga Air Dalam	162	27.93	3.51
MAS Kargo Bayan Lepas	179	20.75	1.14
Kompleks Kargo Udara Kedua Bayan Lepas	271	25.10	1.13
JOHOR			
Pelabuhan Tanjung Pelepas	23	1.60	0.33
Pasir Gudang	45	3.84	1.22
WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR			
Kompleks Kargo Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur	227	22.17	0.74
SELANGOR			
Pelabuhan Barat	10,320	938.86	285.88
JUMLAH	11,227	1,040.25	293.95

c. Penyimpanan Salinan Asal Borang Kastam No. 8

Salinan asal Borang Kastam No. 8 merupakan dokumen penting yang digunakan sebagai rujukan dan pengesahan dengan stesen penerima. Dokumen ini juga digunakan sebagai bukti bagi sebarang tuntutan yang dibuat di mahkamah. Oleh sebab itu, pihak Kastam hendaklah memastikan Borang Kastam No. 8 ini diselenggarakan dengan teratur. Bilangan Borang Kastam No. 8 yang perlu diselenggarakan untuk tujuan pergerakan barang berduit kastam adalah mengikut keperluan stesen kastam yang berkenaan iaitu stesen penghantar 1 salinan, stesen penerima 3 salinan, Jabatan Perangkaan 1 salinan dan syarikat pemilik 1 salinan. Mengikut peraturan, Borang Kastam No. 8 didaftarkan mengikut nombor siri yang berturutan dan salinan asalnya hendaklah disimpan dengan teratur di pejabat stesen penghantar. Semakan Audit mendapati peraturan ini tidak dipatuhi sepenuhnya di mana ada kes salinan asal Borang Kastam No. 8 tiada dalam simpanan pejabat seperti yang ditunjukkan di jadual berikut :-

JADUAL 11.4
SALINAN ASAL BORANG KASTAM NO. 8 TIDAK DAPAT DIKESAN DI PEJABAT

STESEN KASTAM	BILANGAN BORANG					
	2003		2004		2005	
	MANUAL	SMK	MANUAL	SMK	MANUAL	SMK
PULAU PINANG						
Dermaga Air Dalam	-	-	-	-	3	108
JOHOR						
Pelabuhan Tanjung Pelepas	-	-	-	-	43	-
Pasir Gudang	-	-	-	-	92	238
WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR						
Kompleks Kargo Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur	9	-	40	-	29	-
SELANGOR						
Pelabuhan Barat	421	-	44	-	438	-
Pelabuhan Utara	-	-	-	-	-	-

Nota : SMK - Sistem Maklumat Kastam

11.4.2.2. Pengesahan Barangan Diimport/Dieksport

- a. Mengikut Peraturan 20(1) Peraturan Zon Bebas 1990, Pihak Berkuasa Zon bertanggungjawab untuk mengakaunkan barang yang dibawa masuk dan keluar zon. Maklumat mengenai barangan yang diimport diakaunkan di dalam Daftar Muatan Import manakala barang yang dieksport ditunjukkan di dalam Daftar Muatan Eksport. Pihak Berkuasa Zon perlu mengimbangi Daftar Muatan Import dan Eksport dan hendaklah mengemukakan keterangan mengenai daftar muatan apabila dikehendaki oleh pihak Kastam. Tugas mengimbangkan daftar muatan ini perlu dilaksanakan bagi membolehkan pihak Kastam mendapat maklum balas mengenai jenis, kuantiti dan kualiti barangan yang didaftarkan di kawasan Zon untuk diimport atau dieksport. Pengimbangan daftar muatan merupakan satu kaedah untuk mengetahui jumlah cukai yang boleh dipungut.
- b. Lawatan Audit ke stesen kastam mendapati kedudukan imbalan daftar muatan ini adalah berbeza antara satu stesen dengan yang lain. Di Pulau Pinang, Pihak Berkuasa Zon ada menjalankan imbalan daftar muatan bagi Zon Bebas MAS Kargo dan Kompleks Kargo Udara Kedua. Bagaimanapun, tidak ada laporan dikemukakan kepada pihak Kastam. Manakala di Stesen Kastam Dermaga Air Dalam, daftar muatan tidak diterima dan urusan imbalan daftar muatan dilaksanakan di *North Butterworth Container Terminal* yang terletak di Seberang Prai. Di Johor, Pihak Berkuasa Zon bagi Pelabuhan Tanjung Pelepas dan Pasir Gudang ada menjalankan imbalan daftar muatan dan laporannya ada dikemukakan kepada pihak Kastam. Di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Pihak Berkuasa Zon sedang membangunkan satu sistem untuk imbalan daftar muatan. Bagi 3 Zon Perdagangan Bebas di Selangor, imbalan daftar muatan ada dilaksanakan oleh Pihak Berkuasa Zon. Pihak Audit difahamkan bahawa Cawangan Kastam Negeri Selangor bercadang untuk mengambil alih tugas imbalan daftar muatan ini di masa akan datang.

11.4.2.3. Kawalan Terhadap Operasi Kastam

- a. Tugas utama pihak Kastam ialah mengawal pergerakan barangan dan orang di pintu masuk dan keluar sesebuah Zon. Pihak yang berurusan dengan Zon boleh dibenarkan memasuki atau meninggalkan Zon pada setiap masa tertakluk kepada pemeriksaan kastam. Pemeriksaan Audit terhadap operasi kastam menunjukkan secara keseluruhannya, pintu masuk dan keluar Zon dikawal dengan baik oleh pihak Kastam dan Pihak Berkuasa Zon di Bahagian masing-masing. Kawalan dilakukan menggunakan Sistem Manual dan Sistem GCS (*Gate Control System*). Namun begitu, ada juga stesen tertentu yang mana kawalan di pintu masuk dan keluarnya adalah tidak mencukupi seperti yang berlaku di Stesen Kastam Pasir Gudang, Johor dan Pelabuhan Barat serta Pelabuhan Utara di Selangor.

- b. Stesen Kastam Pasir Gudang, Johor mempunyai 7 pintu masuk dan keluar Zon tetapi hanya 2 pintu yang beroperasi iaitu Pintu A dan Pintu C. Pintu A selaku pintu utama beroperasi 24 jam dan pegawai kastam bertugas mengikut giliran setiap hari. Manakala Pintu C hanya digunakan apabila terdapat permintaan daripada Pihak Berkuasa Zon dan tidak ada pegawai kastam ditempatkan di pintu tersebut.
- c. Stesen Kastam Pelabuhan Barat, Selangor mempunyai 2 pintu masuk dan keluar Zon iaitu Pintu Kontena dan Pintu Konvensional. Di Pintu Kontena, hanya 4 orang Pegawai Kastam ditugaskan setiap giliran untuk mengawal 9 laluan masuk dan keluar Zon. Manakala di Pintu Konvensional, 3 orang Pegawai Kastam sahaja bertugas setiap giliran di 5 laluan masuk dan keluar Zon. Di Pintu Klang *Container Terminal* Stesen Kastam Pelabuhan Utara, hanya 2 orang Pegawai Kastam bertugas setiap giliran di 3 laluan masuk dan keluar Zon. Keadaan ini dikenal pasti berlaku disebabkan Jabatan Kastam tidak mempunyai anggota yang mencukupi untuk ditempatkan di setiap pintu utama kastam. Lorong laluan masuk dan keluar Zon tidak dapat dibuka sepenuhnya kerana kekurangan pegawai kastam. Ada juga pegawai Kastam yang bersara, ditukarkan dan dinaikkan pangkat tetapi tidak diganti. Kekurangan anggota ini boleh menyebabkan berlakunya kenderaan dan barangan yang masuk dan keluar dari Zon tanpa pemeriksaan dan kawalan Kastam. Berdasarkan maklum balas daripada Jabatan Kastam bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, cukai berjumlah RM17.24 bilion yang dikutip melalui pintu adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.5
BILANGAN PEGAWAI BERTUGAS DI LALUAN MASUK/KELUAR ZON

STESEN KASTAM	BILANGAN LALUAN	BILANGAN PEGAWAI BERTUGAS SETIAP GILIRAN	JUMLAH CUKAI DIKUTIP (RM Juta)
Pasir Gudang			
Pintu A	4	8	356.87
Pintu C	4	0	
Pelabuhan Barat			
Pintu Kontena	9	4	1,724.04
Pintu Konvensional	5	3	
Pelabuhan Utara	3	2	15,161.67

Pihak Audit berpendapat masalah kekurangan anggota ini perlu ditangani dengan segera kerana ia menjejaskan operasi kastam di kawasan Zon Perdagangan Bebas yang beroperasi 24 jam dengan 3 giliran kerja. Bahagian Sumber Manusia Ibu Pejabat Kastam perlu memohon tambahan perjawatan bagi stesen yang terlibat terutamanya di Johor dan Selangor.

11.4.2.4. Penggunaan Mesin Pengimbas

- a. Pada tahun 2002 Jabatan Kastam telah membeli dan menggunakan mesin pengimbas sebagai kaedah pemeriksaan dagangan dalam usaha membendung aktiviti penyeludupan. Mesin pengimbas ada ditempatkan di

Stesen Kastam Pelabuhan Pasir Gudang dan Pelabuhan Tanjung Pelepas, Johor serta di Stesen Kastam Pelabuhan Utara, Selangor. Mesin pengimbas ini menggunakan sinar x dan sinar *gamma* yang dikendalikan sepenuhnya oleh pegawai kastam. Hasil pemeriksaan Audit mendapati mesin pengimbas yang ditempatkan di Pelabuhan Pasir Gudang dan Pelabuhan Tanjung Pelepas telah diguna dan disenggarakan dengan baik.

- b. Di Pelabuhan Utara, Selangor, 2 mesin pengimbas ada ditempatkan di Unit Mesin Pengimbas Cawangan Zon Bebas Klang *Port Management* dan satu lagi di Unit Mesin Pengimbas Cawangan Zon Bebas Klang *Container Terminal*. Pemeriksaan Audit mendapati mesin pengimbas di kedua-dua unit ini tidak diletakkan di tempat yang bertutup. Keadaan ini menyebabkan mesin pengimbas tersebut terdedah kepada hujan dan panas yang boleh menyebabkan berlakunya kerosakan. Pihak Audit dimaklumkan bahawa kawasan tempat operasi mesin pengimbas di Klang *Container Terminal* sering dinaiki air apabila hujan kerana tapak/*platform* mesin dipasang agak rendah. Selain itu, sistem perparitan sedia ada tidak berfungsi dengan baik menyebabkan aliran air tersekat.
- c. Pihak Audit juga dimaklumkan pegawai kastam yang bertugas di Unit Mesin Pengimbas tidak mendapat cuti tugas khas perubatan selama 14 hari dalam setahun seperti yang diperuntukkan dalam Perintah Am Bab C 1974, Butiran 47(a) dan (c)(i). Pihak pengurusan Jabatan Kastam hendaklah memberi perhatian mengenai perkara ini memandangkan ia merupakan operasi khas yang melibatkan risiko kesihatan dan masa depan petugas. Pemeriksaan kesihatan juga hendaklah diberikan kepada pegawai yang bertugas untuk tempoh sekurang-kurangnya 6 bulan sekali.

11.4.2.5. Peraturan Dan Prosedur Kerja

- a. Perintah Tetap Kastam Bilangan 58 mengenai Zon Bebas telah dikeluarkan oleh Ibu Pejabat Kastam pada tahun 1992. Perintah ini antara lain menyatakan fungsi Pihak Berkuasa Zon, peranan Kastam di Zon, prosedur mengenai pergerakan barang, pemusnahan bahan mentah, pengimportan semula barang ke kawasan utama kastam dan lain-lain lagi.
- b. Hasil perbincangan dengan pegawai kastam di Zon mendapati Perintah Tetap Kastam Bilangan 58 ini tidak menerangkan secara jelas peranan kastam di Zon Perdagangan Bebas. Peranan kastam yang disenaraikan ini lebih khusus untuk Zon Perindustrian Bebas. Terdapat perbezaan yang ketara antara aktiviti di kedua zon bebas ini. Zon Perdagangan Bebas menjalankan aktiviti penggudangan dan tambah nilai manakala Zon Perindustrian Bebas lebih menumpukan kepada aktiviti pengilangan. Lokasi kedua zon ini juga berbeza yang mana zon perdagangan biasanya terdapat di kawasan pelabuhan dan lapangan terbang. Manakala zon perindustrian lazimnya terdapat di kawasan perindustrian di seluruh negara.

- c. Fungsi dan peranan berbeza yang dijalankan oleh kedua-dua zon ini memerlukan kepada 2 perintah kerja yang berasingan agar tidak menimbulkan percanggahan dalam mentafsirkannya. Antara bahagian dalam Perintah Tetap Kastam ini yang tidak sesuai untuk Zon Perdagangan Bebas adalah seperti berikut :-
- i. Perkara 6.5 Perintah Tetap Kastam Bilangan 58 menetapkan satu jadual rondaan keseluruhan kawasan Zon hendaklah dilakukan untuk memastikan tiada penyelewengan berlaku. Pemeriksaan Audit mendapati perintah ini tidak diikuti sepenuhnya oleh pihak Kastam kecuali bagi Stesen Kastam Pasir Gudang, Johor. Alasan yang diberikan adalah seperti berikut :-
- Rondaan dan pemeriksaan dalam kawasan Zon dilakukan 24 jam setiap hari secara berjadual oleh Pihak Berkuasa Zon. Rondaan dan pengawasan ini lebih sesuai dilakukan oleh Pihak Berkuasa Zon memandangkan mereka mempunyai bilangan anggota yang terlatih dan mencukupi. Sebaliknya, pihak Kastam tidak mempunyai anggota yang mencukupi untuk melakukan tugas rondaan tersebut.
 - Kebanyakan Perintah Kerja Negeri mengenai Zon Perdagangan Bebas tidak menetapkan secara khusus keperluan rondaan dilakukan.
 - Sekiranya tugas rondaan ini perlu dijalankan, satu perjawatan khas perlu diwujudkan di samping menyediakan kenderaan dan perlindungan insurans kepada pegawai kastam memandangkan aktiviti di dalam zon melibatkan jentera berat yang mendedahkan pegawai kastam kepada risiko kemalangan.
- ii. Perkara 8,11,12, dan 13 dalam Perintah Tetap Kastam Bilangan 58 ini masing-masing menerangkan mengenai sub kontrak, pengimportan semula barang, pemulangan barang dan mesin untuk dibaiki. Semua aktiviti ini lazimnya terdapat di dalam Zon Perindustrian Bebas. Oleh kerana Perintah Tetap Kastam ini tidak mengasingkan peruntukan bagi Zon Perdagangan Bebas dan Zon Perindustrian Bebas secara jelas, ini menyebabkan berlakunya kekeliruan di dalam mentafsirkan Perkara 8, 11, 12, dan 13 di dalam Perintah Tetap ini.

Oleh kerana ada kekeliruan mengenai Perintah Tetap Kastam Bilangan 58, pihak Audit berpendapat Perintah ini perlu dikaji semula dengan menyenaraikan peranan kastam di Zon Perdagangan Bebas secara lebih jelas dan terperinci. Perintah Kerja yang berasingan patut diwujudkan bagi Zon Perdagangan Bebas dan Zon Perindustrian Bebas supaya tidak timbul percanggahan dalam pentafsirannya.

11.4.2.6. Penyelenggaraan Rekod

a. Bahan Rujukan Kastam

Mengikut Perkara 6.3 Perintah Tetap Kastam Bilangan 58, stesen kastam di Zon Perdagangan Bebas hendaklah menyediakan dengan lengkap buku rujukan, pekeliling, arahan tempatan, pelan kawasan Zon yang diwartakan mengikut peringkatnya, salinan warta, senarai kilang dengan barang keluaran dan senarai barang yang dibenarkan di bawa masuk ke dalam kawasan Zon. Semakan Audit mendapati kebanyakan stesen kastam ada menyediakan pelan kawasan Zon kecuali bagi Stesen Kastam Pasir Gudang dan Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur. Senarai gudang di dalam Zon tidak disediakan di kebanyakan stesen kecuali di Stesen Kastam Pelabuhan Barat dan Pelabuhan Utara, Selangor. Senarai barang yang dibenarkan dibawa masuk atau keluar dari kawasan Zon juga tidak disediakan oleh semua stesen kastam yang dilawati.

b. Buku Daftar Borang Kastam

Mengikut Perkara 6.4 Perintah Tetap Kastam Bilangan 58, buku rekod tentang pemeriksaan Borang Kastam No. 1, 2, 3 dan 8 serta dokumen lain hendaklah disimpan mengikut syarikat dengan lengkap dan kemas kini. Semakan Audit mendapati Buku Daftar Borang Kastam No. 1, 2, 3 dan 8 diselenggarakan dengan kemas kini di kebanyakan stesen kastam yang dilawati kecuali bagi Stesen Kastam Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur dan Pelabuhan Tanjung Pelepas di Johor. Di Stesen Kastam MAS Kargo Pulau Pinang, Buku Daftar Borang Kastam 1, 2 dan 3 bagi tahun 2003, 2004 dan 2005 tidak dapat dikemukakan untuk diaudit.

c. Sijil Pemusnahan Barang

Mengikut Perkara 9.1 Perintah Tetap Kastam Bilangan 58, pemusnahan bahan mentah, komponen, hampas dan barang siap dalam kawasan Zon Perdagangan Bebas hendaklah mendapat kelulusan Pihak Berkuasa Zon. Pemusnahannya hendaklah diselia oleh pegawai Pihak Berkuasa Zon. Satu Sijil Pemusnahan hendaklah disediakan dan ditandatangani oleh Pihak Berkuasa Zon dan disaksikan oleh pemilik barang atau wakilnya. Barang hampas atau sisa pengilangan yang mempunyai nilai ekonomik, jika dijual ke kawasan utama kastam hendaklah dibayar duti. Pemusnahan di luar kawasan Zon hendaklah mendapat kelulusan daripada Pihak Berkuasa Zon dan Pengarah Kastam Negeri. Semakan Audit mendapati prosedur pemusnahan yang dilakukan oleh Pihak Berkuasa Zon di Pulau Pinang dan Selangor adalah menepati peraturan yang ditetapkan oleh pihak Kastam. Tidak ada pemusnahan barang dilakukan di kawasan Zon Bebas Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur. Sementara itu, prosedur pemusnahan di Zon Perdagangan Bebas Pelabuhan Tanjung Pelepas dan Pasir Gudang di Johor didapati tidak teratur. Di Stesen Kastam Pasir Gudang, fail permohonan untuk pemusnahan barangan tidak disediakan. Selain itu, Sijil Pemusnahan tidak dikeluarkan meskipun sejumlah 14

pemusnahan telah dilakukan bagi tempoh 2004 dan 2005. Manakala pada tahun 2003, hanya 3 Sijil Pemusnahan telah dikeluarkan daripada 9 pemusnahan yang dilakukan.

11.4.2.7. Peruntukan Dan Perbelanjaan

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Jabatan Kastam telah meluluskan peruntukan berjumlah RM202.33 juta untuk perbelanjaan aktiviti Bahagian Kastam. Peruntukan ini diagihkan kepada semua negeri mengikut keperluan. Jabatan Kastam tidak menyediakan peruntukan khusus untuk Zon Perdagangan Bebas kerana ia diberikan secara keseluruhan di bawah peruntukan Bahagian Kastam yang turut merangkumi aktiviti Bahagian Industri serta Gudang Pengilangan Berlesen. Daripada peruntukan berjumlah RM154.13 juta yang diluluskan bagi 4 cawangan negeri yang diaudit, sejumlah RM165.03 juta telah dibelanjakan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 11.6
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN BAHAGIAN KASTAM**

PEJABAT KASTAM NEGERI	2003		2004		2005	
	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)
Pulau Pinang	15.28	14.31	16.51	18.48	16.47	16.95
Selangor	12.22	15.98	14.20	16.45	14.96	14.97
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	5.83	6.16	6.15	11.15	5.36	6.49
Johor	14.24	13.93	17.14	14.37	15.77	15.79
JUMLAH	47.57	50.38	54.00	60.45	52.56	54.20

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam perlu menyediakan peruntukan kewangan yang secukupnya untuk membolehkan aktiviti Kastam dilaksanakan dengan sempurna.

11.4.3. PEMANTAUAN

11.4.3.1. Rondaan Dalam Kawasan Zon

Pemeriksaan Audit mendapati kebanyakan stesen kastam tidak menjalankan rondaan dalam kawasan Zon, kecuali bagi Stesen Kastam Pasir Gudang, Johor. Manakala bagi Stesen Kastam Pelabuhan Barat dan Pelabuhan Utara, Selangor serta Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur, rondaan dilakukan oleh Pasukan Pencegah Kastam. Stesen kastam yang tidak menjalankan rondaan memberikan alasan kekurangan kakitangan untuk melakukan tugas ini. Sementara itu, Stesen Kastam Kompleks Kargo Udara Kedua, Pulau Pinang tidak menjalankan rondaan kerana berpendapat Peraturan ini serta Perintah Kerja Pulau Pinang Bilangan 10 tidak menyatakan secara khusus mengenai keperluan mengadakan rondaan dalam kawasan Zon.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam perlu menyediakan jadual rondaan dan juga berusaha untuk menambah jawatan supaya rondaan dapat dijalankan dengan lebih berkesan bagi memastikan tiada penyelewengan berlaku.

11.4.3.2. Kawalan Di Sekitar Zon

Mengikut Perkara 3(1) Peraturan-peraturan Zon Bebas 1991, Pihak Berkuasa Zon hendaklah memagar sepanjang sempadan sesuatu zon bagi mengawal pergerakan keluar-masuk. Lawatan Audit di sekitar kawasan Zon mendapati kawalan adalah baik. Persekitaran Zon dipagar dan diterangi dengan lampu dan juga dilengkapi dengan kamera litar tertutup.

11.4.3.3. Mesyuarat Dengan Pihak Berkuasa Zon

- a. Mengikut peraturan Zon Bebas, Pihak Berkuasa Zon adalah bertanggungjawab terhadap pentadbiran dan kawalan langsung ke atas gudang, kilang dan bangunan yang terletak di dalam kawasan Zon. Manakala pihak Kastam bertanggungjawab terhadap kawalan pergerakan barangan di pintu masuk dan keluar Zon. Untuk memastikan operasi Zon Perdagangan Bebas berjalan dengan lancar, Pihak Berkuasa Zon perlu menjalin kerjasama dan hubungan baik dengan pihak Kastam. Bagi mencapai tujuan ini, Pihak Berkuasa Zon perlu mengadakan mesyuarat dan perbincangan dari semasa ke semasa dengan pihak Kastam untuk membincangkan perkara yang melibatkan kepentingan bersama seperti keselamatan dalam Zon, masalah pengimport dan agen kastam, urusan dengan kastam dan operator gudang serta masalah lain yang berkaitan.
- b. Pemeriksaan Audit mendapati secara keseluruhannya Pihak Berkuasa Zon ada menjalankan mesyuarat dan perbincangan dengan Pihak Kastam. Bagaimanapun, kekerapan mesyuarat adalah berbeza antara stesen kastam di negeri seperti di jadual berikut :-

JADUAL 11.7
KEKERAPAN MESYUARAT ANTARA
PIHAK BERKUASA ZON DENGAN PIHAK KASTAM

STESEN KASTAM	BILANGAN MESYUARAT		
	2003	2004	2005
PULAU PINANG			
Dermaga Air Dalam	Tiada Maklumat	Tiada Maklumat	Tiada Maklumat
MAS Kargo Bayan Lepas	3	3	1
Kompleks Kargo Udara Kedua Bayan Lepas	4	5	3
SELANGOR			
Pelabuhan Barat	Tiada Maklumat	Tiada Maklumat	9
Pelabuhan Utara	Tiada Maklumat	Tiada Maklumat	2
WILAYAH PERSEKUTUAN KUALA LUMPUR			
Kompleks Kargo Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur	Tiada Maklumat	Tiada Maklumat	1
JOHOR			
Pelabuhan Tanjung Pelepas	Tiada Maklumat	1	1
Pasir Gudang	6	5	4

Pada pandangan Audit, mesyuarat dengan Pihak Berkuasa Zon perlu diadakan lebih kerap supaya sebarang masalah dapat diselesaikan dengan segera. Minit mesyuarat hendaklah disimpan dengan teratur untuk memudahkan rujukan dan tindakan susulan.

11.4.3.4. Mesyuarat Dengan Agensi Kerajaan Yang Lain

Selain mengadakan perbincangan dengan Pihak Berkuasa Zon, pihak Kastam juga ada menjalankan mesyuarat dengan agensi Kerajaan yang lain seperti Jabatan Pertanian, Jabatan Perkhidmatan Haiwan, Jabatan Kesihatan, Kementerian Keselamatan Dalam Negeri dan Lembaga Kayu Malaysia untuk membincangkan masalah yang berkaitan dengan pihak terlibat. Pemeriksaan Audit mendapati kekerapan mesyuarat adalah berbeza antara stesen kastam dan ada antara minit mesyuarat yang tidak dapat dikemukakan untuk semakan pihak Audit.

11.4.3.5. Mesyuarat Pengurusan Kastam

Mesyuarat Pengurusan Kastam dijalankan oleh semua Cawangan Kastam Negeri pada setiap bulan. Mesyuarat ini dipengerusikan oleh Pengarah Kastam Negeri dan dihadiri oleh semua Ketua Cawangan dan Bahagian untuk membincangkan kemajuan dan prestasi kerja setiap cawangan dan bahagian. Pemeriksaan Audit mendapati perkara mengenai prosedur kerja, kawalan di Bahagian Import dan Eksport, masalah Sistem Maklumat Kastam (SMK), masalah kekurangan kakitangan dan isu lain yang berkaitan dengan Zon ada dibincangkan semasa mesyuarat ini.

11.4.3.6. Mesyuarat Cawangan Zon Bebas/Bahagian Import/Eksport

Pemeriksaan Audit mendapati Stesen Kastam MAS Kargo di Lapangan Terbang Antarabangsa Bayan Lepas Pulau Pinang mengadakan Mesyuarat Cawangan Zon Bebas pada setiap bulan. Mesyuarat ini dipengerusikan oleh Penolong Kanan Pengarah Kastam dan membincangkan mengenai prestasi kerja cawangan, pertanyaan audit, laporan pungutan hasil, pemantauan borang kastam serta hal ehwal pentadbiran. Mesyuarat yang sama juga diadakan di Stesen Kastam Kompleks Kargo Udara Kedua, Bayan Lepas Pulau Pinang dan Stesen Kastam MAS Kargo KLIA Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.

11.4.3.7. Lawatan Kerja Pegawai Kanan Dari Ibu Pejabat Kastam

Lawatan Kerja Pegawai dari Ibu Pejabat Kastam ke stesen kastam di negeri perlu dijalankan dari semasa ke semasa untuk meninjau aktiviti di Zon. Pemeriksaan Audit mendapati lawatan kerja dijalankan apabila timbul sebarang masalah di stesen kastam yang terlibat. Pada tahun 2005, Pegawai Kanan dari Ibu Pejabat Kastam telah melawat Stesen Kastam Zon Bebas Pelabuhan Tanjung Pelepas, Johor dan Zon Bebas di Pulau Pinang.

Pada pandangan Audit, pemantauan yang dijalankan oleh pihak Kastam adalah memadai, kecuali masalah kekurangan kakitangan untuk mengawal pintu masuk dan keluar kawasan Zon Perdagangan Bebas. Selain itu, pengurusan mesyuarat perlu diperkemaskan lagi dan minit mesyuarat hendaklah disediakan dan difailkan dengan teratur.

11.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada keseluruhannya, Jabatan Kastam mempunyai perancangan yang baik untuk menguruskan aktiviti Zon Perdagangan Bebas. Bagaimanapun, dari segi pelaksanaan ada beberapa kelemahan yang perlu diperbetulkan. Antara kelemahan yang ketara ialah masalah Borang Kastam No. 8 yang tidak dapat dipadankan, pengesahan barangan yang diimport/eksport, kekurangan anggota untuk mengawal kenderaan dan barangan di pintu masuk dan keluar zon. Masalah kekurangan anggota terutamanya bagi pegawai yang berjawatan gred W41 dan W17 perlu diselesaikan dengan segera. Selain itu, kerjasama erat dengan Pihak Berkuasa Zon perlu diwujudkan supaya operasi di kawasan Zon dapat berjalan dengan lancar.

KEMENTERIAN KEWANGAN

12. JABATAN KASTAM DIRAJA MALAYSIA - AKTIVITI PASCA IMPORT

12.1. LATAR BELAKANG

12.1.1. Malaysia telah melaksanakan penilaian kastam bagi barangan import berasaskan kepada Sistem Penilaian Kastam Pertubuhan Perdagangan Dunia (*World Trade Organisation* – WTO) mulai bulan Januari 2000. Tujuannya adalah untuk memastikan supaya Sistem Penilaian Kastam di negara ini lebih telus, konsisten dan selaras dengan amalan perkastaman di peringkat Antarabangsa.

12.1.2. Melalui Sistem Penilaian Kastam WTO, Jabatan Kastam DiRaja Malaysia (Jabatan Kastam) akan menerima pakai nilai transaksi yang diikrarkan oleh pengimport dengan disokong oleh invois pembelian dan dokumen perdagangan yang lain. Mengikut Perjanjian Penilaian Kastam WTO, pentadbiran Kastam sesebuah negara boleh memeriksa dokumen atau deklarasi pengimport jika nilai transaksi yang diikrarkan diragui.

12.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada aktiviti pasca import telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur dan berhemat selaras dengan objektif yang ditetapkan.

12.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi pemeriksaan terhadap rekod dan fail di Cawangan Pengurusan Penilaian Dan Pasca Import, Ibu Pejabat Jabatan Kastam serta Cawangan Pasca Import di Selangor, Pulau Pinang, Kuching, Johor Bahru, Alor Setar, Kota Bharu dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur bagi tempoh tahun 2003 hingga bulan Jun 2005.

12.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Oktober 2005 mendapati perkara berikut :-

12.4.1. PERANCANGAN

12.4.1.1. Undang-undang Dan Peraturan

- a. Pengurusan aktiviti pasca import berpanduan kepada akta dan peraturan yang berkaitan dengan cukai import, cukai jualan, cukai perkhidmatan dan duti eksais. Antara akta dan peraturan tersebut ialah Akta Kastam 1967; Akta Cukai Jualan 1972; Akta Cukai Perkhidmatan 1975; Akta Eksais 1976 dan Peraturan-peraturan Kastam (Kaedah-kaedah Penilaian) 1999.
- b. Mengikut Peraturan-peraturan Kastam (Kaedah-kaedah Penilaian) 1999, nilai sesuatu barang akan ditentukan berdasarkan kriteria tertentu seperti jenis, kegunaan, bentuk fizikal dan kualiti barangan berkenaan. Penilaian kastam juga dibuat berasaskan kepada nilai sebenar barangan yang diimport

setelah mengambil kira kos pengeluaran, kos pengangkutan dan caj lain yang perlu dibayar. Akta Kastam 1967 pula menetapkan antara lainnya perkara berikut :-

- i. Jabatan Kastam mempunyai kuasa untuk memeriksa rekod pengimport untuk menentukan nilai dagangan yang diimport, mengenakan kompaun, mengutip kekurangan cukai dan merampas dagangan bagi pengimport yang gagal menjelaskan kompaun cukai.
 - ii. Pengimport atau pemilik wajib menyimpan semua rekod mengenai pengimportan selama 6 tahun.
- c. Cawangan Pasca Import di peringkat negeri perlu menguruskan aktiviti mengikut peraturan yang telah ditetapkan dalam arahan dan pekeliling yang dikeluarkan oleh pihak pengurusan Jabatan Kastam dari semasa ke semasa. Antaranya ialah Perintah Tetap Kastam Bilangan 68 yang menerangkan Tatacara Pemeriksaan Penilaian Pasca Import dan Perintah Am Jabatan Bilangan 77 yang menerangkan mengenai peranan dan tanggungjawab Unit Pematuhan Dan Profailing.
- d. Proses kerja berhubung dengan aktiviti pasca import juga dinyatakan di dalam Manual Prosedur Kerja dan Fail Meja setiap pegawai.

12.4.1.2. Pengurusan Aktiviti

- a. Di peringkat Ibu Pejabat Jabatan Kastam, aktiviti pasca import diletakkan di bawah tanggungjawab Cawangan Pengurusan Penilaian Dan Pasca Import yang diketuai oleh Timbalan Pengarah Gred W54. Cawangan ini dibahagikan kepada 4 unit iaitu Pengurusan Penilaian, Pasca Import, Pematuhan Dan Profailing serta Pemeriksaan Akaun. Ia bertanggungjawab menggubal dan merangka dasar, prosedur dan peraturan serta memantau kemajuan kerja berhubung dengan aktiviti penilaian, pasca import, profail pengimport serta pemeriksaan akaun yang dijalankan oleh Cawangan Kastam Negeri.
- b. Cawangan Pasca Import di Negeri pula diletakkan di bawah penyeliaan Bahagian Perkhidmatan Teknik yang diketuai oleh Penolong Kanan Pengarah Kastam Gred W48. Cawangan Pasca Import ini dibahagikan kepada 2 unit iaitu Unit Pasca Audit dan Unit Pematuhan Dan Profailing. Antara fungsi Unit ini adalah seperti berikut :-

i. Unit Pasca Audit

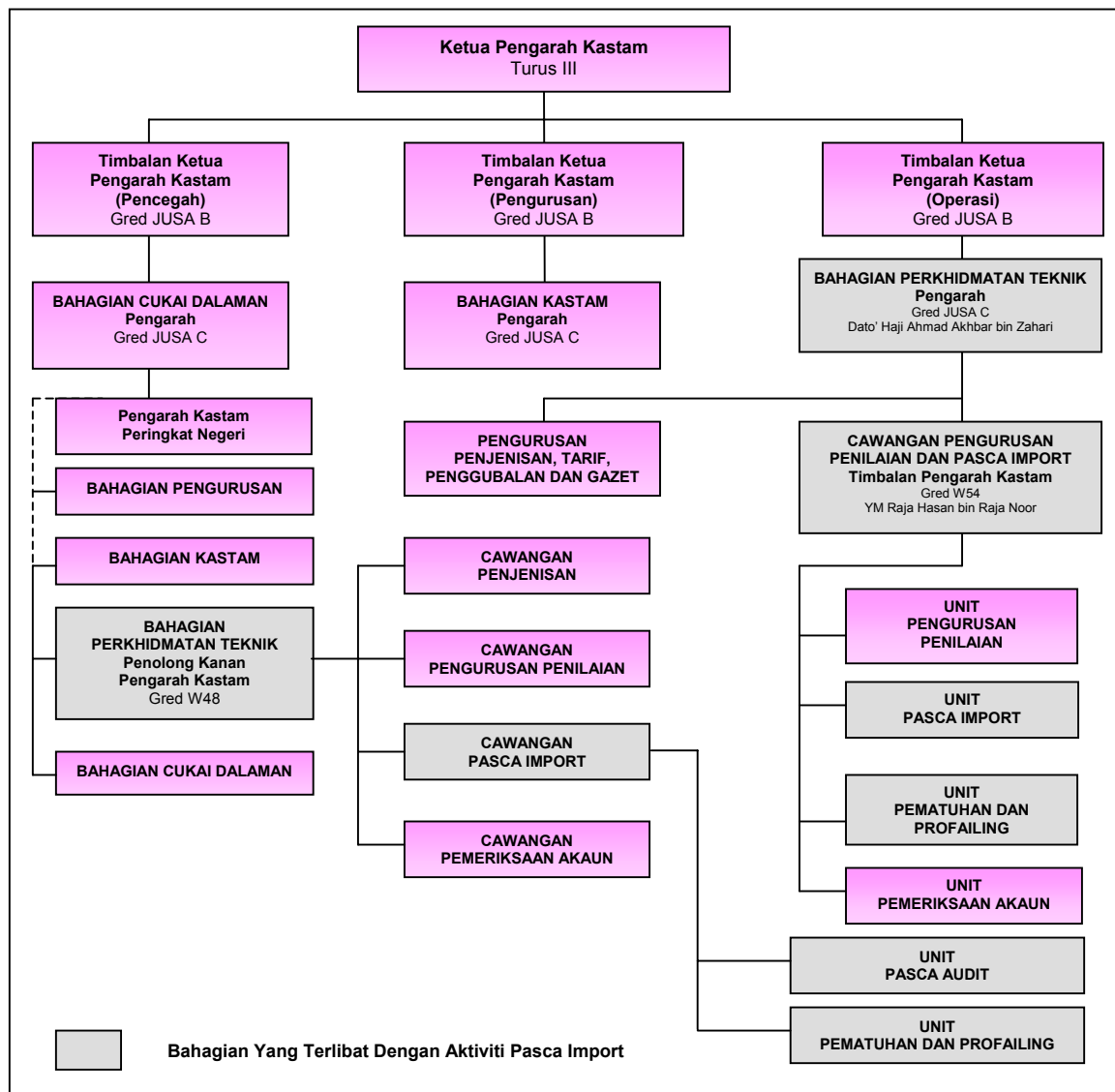
- Memastikan pengimport mengikrarkan harga yang betul dan tepat seperti mana yang kena bayar.
- Memberi khidmat nasihat kepada pengimport berhubung dengan perundangan kastam.
- Memastikan pengimport menyedia dan menyelenggarakan sistem perakaunan yang teratur.
- Mengesan dan membanteras penyelewengan/penipuan.

ii. Unit Pematuhan Dan Profailing

- Menerima dan menyemak borang ikrar Kastam dan borang cukai dalaman untuk mengesan kesilapan penjenisan, keperluan lesen import, kesilapan pengiraan dan mengeluarkan kuiri.
- Menganalisis kesilapan yang dikesan dan menyediakan profil syarikat pengimport, agen penghantaran dan Pegawai Penaksir.
- Mengumpul dan menganalisis data pengimport barang kritikal dan berisiko tinggi serta menyediakan profil pengimport berdasarkan kepada kadar duti, kuantiti dan harga ikrar serta menyalurkan maklumat kepada Cawangan yang berkaitan.

Carta berikut menunjukkan struktur organisasi Cawangan/Unit di peringkat Ibu Pejabat Jabatan Kastam dan Negeri yang menguruskan aktiviti pasca import:-

CARTA 12.1
STRUKTUR ORGANISASI CAWANGAN/UNIT YANG MENGURUSKAN AKTIVITI
PASCA IMPORT DI PERINGKAT IBU PEJABAT JABATAN KASTAM DAN NEGERI
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- c. Jabatan Kastam telah diluluskan sejumlah 199 jawatan untuk melaksanakan aktiviti pasca import serta pematuhan dan profailing di seluruh negara. Jumlah jawatan yang diperlukan mengikut negeri bergantung kepada beban kerja di negeri berkenaan yang mana bilangannya antara 8 hingga 34 orang. Sehingga bulan Disember 2005, kesemua 199 jawatan yang diluluskan telah diisi. Bagaimanapun, jumlah jawatan yang diluluskan itu tidak cukup untuk menampung beban kerja yang ada. Oleh itu, seramai 55 pegawai Kastam daripada aktiviti lain telah ditempatkan di Cawangan ini menjadikan jumlah pegawai untuk menjalankan aktiviti pasca import seramai 254 orang. Kedudukan jawatan yang diluluskan dan diisi adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN CAWANGAN/UNIT YANG MENGURUSKAN
AKTIVITI PASCA IMPORT PADA TAHUN 2005

JAWATAN	BILANGAN DILULUSKAN	BILANGAN DIISI	DIISI (%)
Penguasa Kastam Gred JUSA C	1	1	100.0
Penguasa Kastam Gred W54	1	1	100.0
Penguasa Kastam Gred W52	1	1	100.0
Penguasa Kastam Gred W48	29	44	151.7
Penguasa Kastam Gred W44	9	9	100.0
Penguasa Kastam Gred W41	19	35	184.2
Penolong Penguasa Kastam Gred W27	5	7	140.0
Pembantu Penguasa Kastam Gred W26	5	5	100.0
Pembantu Penguasa Kastam Gred W22	35	36	102.9
Pembantu Penguasa Kastam Gred W17	71	90	126.8
Guna Sama	23	25	108.7
JUMLAH	199	254	127.6

- d. Bagi mempertingkatkan kemahiran dan pengalaman pegawai di Unit Pasca Import serta Unit Pematuhan Dan Profailing, mereka akan mengikuti kursus yang berkaitan dengan bidang tugas di Akademi Kastam DiRaja Malaysia (AKMAL) dan juga latihan secara *in-house* yang dianjurkan oleh Cawangan Kastam Negeri. Pada tahun 2004 dan 2005, sebanyak 8 kursus mengenai pasca import telah dirancang oleh AKMAL. Antara kursus dan latihan yang telah dianjurkan ialah kursus Pengauditan Pasca Import, Bengkel Pematuhan Dan Profailing, Ulang Kaji Penilaian Barangan Import mengikut WTO dan kursus Penilaian. Sebahagian besar pegawai yang melaksanakan aktiviti pasca import telah menghadiri kursus tersebut di atas.
- e. Pelbagai program seperti majlis dialog telah dirancang untuk memberi kesedaran kepada pengimport tentang tanggungjawab mereka dan keperluan mematuhi undang-undang yang ditadbirkan oleh Jabatan Kastam.

12.4.1.3. Keperluan Kewangan

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM41.79 juta telah dipohon oleh Jabatan Kastam untuk tujuan menjalankan aktiviti pasca import di seluruh negara. Jumlah ini diperlukan untuk membiayai emolumen dan juga kos pentadbiran yang lain.

12.4.1.4. Penetapan Sasaran

a. Unit Pasca Audit

Setiap akhir tahun iaitu pada bulan November/Disember, Pengarah Kastam Negeri akan menjadualkan syarikat untuk dijalankan pemeriksaan pasca Audit pada tahun berikutnya. Jadual ini akan dikemukakan kepada Ibu Pejabat dan dianggap sebagai sasaran kerja yang perlu dilaksanakan pada tahun tersebut. Jadual berikut adalah sasaran kerja yang ditetapkan untuk tahun 2003 hingga 2005 :-

JADUAL 12.2
SASARAN KERJA TAHUNAN UNIT PASCA AUDIT

NEGERI	BILANGAN PEMERIKSAAN		
	2003	2004	2005
Selangor	22	15	68
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	43	64	78
Pulau Pinang	44	29	60
Johor	TM	40	60
Sabah	TM	TM	24
Sarawak	TM	9	12
Perak	TM	TM	12
Kedah	Tiada	Tiada	5
Kelantan	14	14	21
Negeri Sembilan	TM	TM	8
Melaka	TM	TM	12
Pahang	TM	TM	15
Terengganu	TM	TM	8
Perlis	TM	TM	6
Labuan	TM	TM	3
JUMLAH	123	171	392

Nota : TM - Tiada Maklumat

Tiada - Tiada Sasaran Ditetapkan

b. Unit Pematuhan Dan Profailing

Ibu Pejabat Jabatan Kastam telah menetapkan pegawai Kastam Unit Pematuhan Dan Profailing di Cawangan Kastam Negeri perlu menyemak peratusan tertentu daripada jumlah borang ikrar yang diluluskan. Sasaran kerja yang ditetapkan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.3
SASARAN KERJA TAHUNAN UNIT PEMATUHAN DAN PROFAILING

NEGERI	PERATUSAN PENYEMAKAN TERHADAP BORANG IKRAR YANG DILULUSKAN
Selangor	Tidak Kurang 90%
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	
Pulau Pinang	
Johor	
Sabah	
Sarawak	
Perak	Tidak Kurang 95%
Kedah	
Kelantan	
Negeri Sembilan	100%
Melaka	
Pahang	
Terengganu	
Perlis	
Labuan	

12.4.1.5. Kaedah Pelaksanaan

- a. Bagi pemeriksaan pasca Audit, kaedah pelaksanaannya adalah seperti berikut :-
- i. Sebelum pemeriksaan pasca Audit dijalankan, pegawai Kastam akan menyemak fail induk pengimport/pemilik bagi mengetahui barangan yang diimport dan alamat pejabat atau premis pengimport.
 - ii. Tempat, tarikh dan masa akan diatur terlebih dahulu bagi memberi masa kepada pengimport/pemilik menyediakan buku akaun serta dokumen yang perlu diperiksa.
 - iii. Menemu bual pengimport/pemilik untuk menentukan perkara berikut :-
 - Sama ada berlaku perubahan pada nama, taraf, ekuiti syarikat pengimport dan Lembaga Pengarah.
 - Sama ada pengimport/pemilik mempunyai cawangan yang lain.
 - Sistem perakaunan yang diselenggarakan.
 - Sama ada perjanjian bertulis atau lisan antara pengeksport atau prinsipal dengan pengimport.
 - Sama ada pengimport syarikat bersekutu, cawangan syarikat induk atau anak syarikat induk.
 - Sama ada pengimport/pemilik mempunyai hubungan dengan pembekal/prinsipal seperti yang ditakrifkan di bawah Seksyen 2 Peraturan-peraturan Kastam (Kaedah-kaedah Penilaian) 1999.
 - iv. Memeriksa dan menyemak dokumen seperti invois, bil, senarai bungkusan, surat perjanjian berkaitan royalti, perjanjian harga, perjanjian waranti, bayaran royalti dan perjanjian pemasaran, rekod inventori, jurnal, lejar rekod pembayaran serta penyata kewangan syarikat untuk menentukan nilai barangan yang diimport.
 - v. Memastikan penilaian yang telah dibuat adalah mengikut Peraturan-peraturan Kastam (Kaedah-kaedah Penilaian) 1999.
 - vi. Memaklumkan hasil pemeriksaan kepada pengimport.
 - vii. Mengeluarkan notis tuntutan terhadap kekurangan cukai yang dikesan semasa pemeriksaan pasca Audit dijalankan.
- b. Bagi menguruskan aktiviti pematuhan dan profiling, kaedah pelaksanaannya adalah seperti berikut :-
- i. Menyemak semua borang ikrar Kastam dan borang cukai dalaman untuk menentukan ketepatan harga yang diikrarkan; penjenisan barangan dan kutipan hasil; lesen import/eksport dikemukakan semasa pengimportan/pengeksporan; pengecualian duti dan kemudahan yang diluluskan dipatuhi sepenuhnya.

- ii. Menyediakan kuiri jika terdapat kekurangan cukai yang dikesan untuk ulasan dan tindakan Stesen Kastam yang terlibat.
- iii. Mengumpul fakta berkenaan profil agen, pengimport, Pegawai Penaksir dan jenis dagangan yang diimport.

12.4.1.6. Mekanisme Pemantauan

Aktiviti pasca Audit serta pematuhan dan profiling akan dipantau oleh Bahagian Perkhidmatan Teknik, Ibu Pejabat Jabatan Kastam serta Pengarah Kastam Negeri melalui pelbagai mesyuarat, lawatan pegawai kanan Ibu Pejabat ke Cawangan Kastam Negeri serta penelitian Penyata Bulanan dan Laporan Kemajuan Kerja secara berkala yang diterima daripada Cawangan Kastam Negeri.

Pada pandangan Audit, perancangan untuk menguruskan aktiviti pasca import serta pematuhan dan profiling adalah teratur dan baik. Jabatan Kastam telah menetapkan dengan jelas pembahagian tugas dan tanggungjawab semua pihak yang terlibat. Jabatan Kastam juga telah mengenal pasti guna tenaga dan latihan untuk kakitangan dan pengimport dengan baik. Undang-undang yang ada juga mencukupi untuk membolehkan Jabatan Kastam melaksanakan fungsinya. Mekanisme yang diwujudkan untuk memantau aktiviti pasca import serta pematuhan dan profiling adalah memadai. Bagaimanapun, Jabatan Kastam perlu menambah jawatan di Unit Pasca Import supaya pemeriksaan pasca Audit terhadap syarikat pengimport dapat dilaksanakan sekurang-kurangnya mengikut pusingan setiap 3 tahun sekali sesuai dengan kehendak Akta Kastam 1967.

12.4.2. PELAKSANAAN

12.4.2.1. Pencapaian Aktiviti Oleh Unit Pasca Audit

- a. Pengauditan yang dijalankan mendapati pencapaian Unit Pasca Audit bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 secara keseluruhannya adalah kurang daripada sasaran yang ditetapkan kecuali bagi Unit Pasca Audit Negeri Sarawak. **Jadual 12.4** menunjukkan pencapaian aktiviti Unit Pasca Audit bagi negeri yang telah dilawati. Keadaan ini berlaku disebabkan oleh perkara berikut :-
 - i. Nisbah antara pegawai Kastam dengan pengimport adalah rendah dan tidak mencukupi. Sebagai contohnya di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, anggaran bilangan pengimport berjumlah 33,000 orang manakala pegawai Kastam ialah seramai 15 orang. Di Pulau Pinang pula, pegawai Kastam ialah seramai 5 orang sedangkan pengimport dianggarkan berjumlah 19,000 orang.
 - ii. Masa yang diambil untuk menyiapkan sesuatu pemeriksaan bergantung kepada kompleksiti perniagaan yang diaudit serta tahap kerjasama yang diberi oleh syarikat pengimport untuk memberi dokumen pengimportan.

Secara purata masa yang diambil untuk menyiapkan satu pemeriksaan pasca Audit ialah antara 2 minggu hingga 4 bulan.

JADUAL 12.4
BILANGAN SYARIKAT YANG DIPERIKSA
BERBANDING DENGAN SASARAN YANG DITETAPKAN

NEGERI	2003		2004		2005	
	SASARAN	PENCAPAIAN	SASARAN	PENCAPAIAN	SASARAN	PENCAPAIAN
Selangor	22	10	15	5	68	29
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	43	24	64	36	78	23
Pulau Pinang	44	32	29	22	60	27
Johor	TM	36	40	38	60	40
Sarawak	TM	7	9	14	12	13
Kedah	Tiada	2	Tiada	2	5	2
Kelantan	14	2	14	2	21	2

Nota : TM - Tiada Maklumat Tiada - Tiada Sasaran Ditetapkan

- b. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 482 syarikat telah diaudit oleh Unit Pasca Audit. Hasil daripada pengauditan itu mendapati kekurangan cukai berjumlah RM80.36 juta telah dapat dikesan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.5
KEKURANGAN CUKAI YANG TELAH DIKESAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	BILANGAN SYARIKAT DIAUDIT			JUMLAH CUKAI DIKESAN (RM)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Selangor	10	5	29	734,741	1,604,681	7,316,744
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	24	36	23	10,091,525	11,643,828	31,121,798
Pulau Pinang	32	22	27	183,342	853,131	298,139
Johor	36	38	40	5,400,284	5,127,017	1,617,278
Sabah	7	19	13	27,000	990,194	72,161
Sarawak	7	14	13	7,197	1,273,014	1,417,237
Perak	10	7	10	0	28,243	128,421
Kedah	2	2	2	1,261	0	41,750
Kelantan	2	2	2	0	3,092	0
Negeri Sembilan	0	1	2	0	TM	0
Melaka	1	1	1	0	0	0
Pahang	6	8	13	26,215	222,004	51,531
Terengganu	2	1	5	1,155	TM	75,179
Perlis	2	2	2	0	0	0
Labuan	TM	1	0	0	0	0
JUMLAH	141	159	182	16,472,720	21,745,204	42,140,238

Nota : TM - Tiada Maklumat

- c. Di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Pulau Pinang, Jabatan Kastam telah menjalankan pasca Audit terhadap 83 (0.3%) daripada 33,000 syarikat pengimport dan 81 (0.4 %) daripada 19,000 syarikat pengimport masing-masingnya. Sungguhpun demikian, cukai yang dapat dihasilkan daripada pengauditan tersebut masing-masingnya berjumlah RM52.85 juta dan RM1.33 juta. **Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam patut mengambil tindakan sewajarnya bagi mempertingkatkan bilangan pemeriksaan**

pasca Audit terhadap syarikat pengimport memandangkan ia boleh menyumbang kepada peningkatan hasil Kerajaan.

- d. Semakan Audit selanjutnya mendapati daripada kekurangan cukai berjumlah RM80.36 juta yang telah dikesan, sejumlah RM46.83 juta (58.3%) telah dikutip. Manakala RM33.53 juta (41.7%) masih tertunggak yang mana RM15.03 juta daripadanya tertunggak disebabkan oleh keputusan penilaian lewat dikeluarkan oleh Bahagian Penilaian, Ibu Pejabat Jabatan Kastam. Kelewatan ini berlaku kerana maklumat tambahan yang diperlukan oleh Bahagian Penilaian belum dikemukakan oleh pengimport. Butiran cukai yang tertunggak akibat kelewatan membuat keputusan penilaian adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.6
JUMLAH CUKAI TERTUNGGAK BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

TAHUN DIKESAN	NEGERI	JUMLAH (RM Juta)
2002	Pulau Pinang	0.10
2003	Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	9.21
2004	Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	5.72
JUMLAH		15.03

Pada pandangan Audit, Jabatan Kastam perlu mengeluarkan keputusan penilaian dengan segera supaya tindakan tuntutan kekurangan cukai dapat diambil oleh Cawangan Kastam Negeri yang terlibat.

12.4.2.2. Pematuhan Terhadap Peraturan

Mengikut Perintah Tetap Kastam Bilangan 68 - Tatacara Pemeriksaan Penilaian Pasca Import, salah satu tanggungjawab yang perlu dilaksanakan semasa pemeriksaan pasca Audit ialah menentukan sama ada nilai barangan import yang diikrarkan oleh pengimport/pemilik adalah mengikut kaedah yang ditetapkan. Semakan terhadap 118 fail pengimport di 7 negeri mendapati hanya 31 pengimport (26.3%) telah mengikrarkan nilai barangan mereka menepati kaedah yang ditetapkan. Manakala 75 pengimport (63.5%) pula tidak mengikrarkan nilai barangan mereka menepati kaedah yang ditetapkan menyebabkan kekurangan cukai berjumlah RM20.55 juta. Sementara itu, pemeriksaan pasca Audit tidak dapat dijalankan terhadap 12 fail (10.2%) kerana syarikat/premis tidak dapat dikesan. Pemeriksaan Audit mendapati Jabatan Kastam tidak mengambil sebarang usaha untuk mengesan Pengarah Syarikat sungguhpun maklumat mengenai syarikat/premis telah diperolehi daripada Suruhanjaya Syarikat Malaysia.

12.4.2.3. Pencapaian Aktiviti Oleh Unit Pematuhan Dan Profailing

- a. Bagi Unit Pematuhan Dan Profailing di Selangor, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Pulau Pinang, Johor dan Sarawak, sasaran yang ditetapkan untuk menyemak borang ikrar ialah tidak kurang 90% daripada jumlah borang yang diluluskan. Manakala bagi Kedah dan Kelantan, peratusan

penyemakan adalah tidak kurang 95% daripada jumlah borang yang diluluskan. Semakan Audit mendapati Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Pulau Pinang, Johor, Sarawak, Kedah dan Kelantan telah mencapai sasaran bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 kecuali Johor yang tidak mencapai sasarannya pada tahun 2003 (83.1%). Manakala Selangor tidak mencapai sasaran yang ditetapkan bagi tempoh yang sama di mana borang ikrar yang disemak adalah antara 55.6% dan 88.1%. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.7
BILANGAN BORANG IKRAR YANG DIPERIKSA
BERBANDING DENGAN SASARAN YANG DITETAPKAN

NEGERI	2003			2004			2005		
	JUMLAH BORANG DITERIMA	JUMLAH BORANG DISEMAK	BORANG DISEMAK (%)	JUMLAH BORANG DITERIMA	JUMLAH BORANG DISEMAK	BORANG DISEMAK (%)	JUMLAH BORANG DITERIMA	JUMLAH BORANG DISEMAK	BORANG DISEMAK (%)
Selangor	1,116,149	620,863	55.6	1,075,479	947,940	88.1	1,484,105	1,250,116	84.2
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	431,434	431,434	100.0	647,433	607,553	93.8	952,312	873,421	91.7
Pulau Pinang	700,401	694,339	99.1	713,057	713,057	100.0	574,121	546,988	95.3
Johor	2,007,160	1,668,029	83.1	1,990,644	1,990,644	100.0	1,931,887	1,937,584	100.3
Sarawak	196,347	196,347	100.0	176,560	176,560	100.0	153,418	153,418	100.0
Kedah	206,306	206,306	100.0	183,492	183,492	100.0	186,870	199,625	106.8
Kelantan	86,969	86,756	99.7	76,424	76,424	100.0	65,781	65,781	100.0

- b. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah 17.01 juta borang ikrar Kastam dan borang cukai dalaman telah diterima oleh Unit Pematuhan Dan Profailing. Daripada jumlah tersebut, 15.56 juta (91.5%) borang telah disemak. Sejumlah 15,911 kuiiri telah dibangkitkan berhubung dengan cukai terkurang dipungut berjumlah RM72.78 juta. Maklumat lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.8
PENYEMAKAN BORANG OLEH UNIT PEMATUHAN DAN PROFAILING
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PERKARA	2003	2004	2005	JUMLAH
Jumlah Borang Ikrar Diterima	5,336,661	5,831,874	5,842,369	17,010,904
Jumlah Borang Ikrar Disemak	4,489,405	5,535,906	5,532,984	15,558,295
Jumlah Kuiiri Yang Dihasilkan	5,368	5,562	4,981	15,911
Cukai Kurang Pungut (RM Juta)	18.95	40.08	13.75	72.78

- c. Adalah diperhatikan ada di antara Cawangan Kastam Negeri tidak menyelenggarakan profail komoditi, syarikat pengimport serta nilai barangan yang diimport. Daripada 7 Cawangan Kastam Negeri yang diaudit, hanya Sarawak, Pulau Pinang dan Johor yang telah menyediakan profail tersebut. Manakala Cawangan Kastam Negeri di Kedah, Kelantan, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Selangor tidak pernah menyediakan profail sejak tahun 2001.

Pada pandangan Audit, penyediaan profail ini sangat penting kerana ia membantu dalam melaksanakan pemantauan yang lebih rapi terutamanya terhadap pengimport/syarikat yang berisiko dan barangan berisiko tinggi

serta *volume* pengimportan dan cukai terlibat yang besar. Dengan demikian, barangan/komoditi yang kritikal boleh dikenal pasti untuk diberi keutamaan bagi melaksanakan aktiviti pasca Audit.

12.4.2.4. Perbelanjaan Aktiviti

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Bahagian Perkhidmatan Teknik telah membelanjakan sejumlah RM50.30 juta berbanding RM42.01 juta yang diperuntukkan. Bahagian ini telah berbelanja 4.3% hingga 68.1% melebihi peruntukan yang diluluskan bagi tempoh tersebut kerana pembesaran dan penyusunan semula Bahagian tersebut serta untuk membayar emolumen kakitangan di bawah Sistem Saraan Malaysia. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 12.9
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN	
		(RM Juta)	(%)
2003	3.64	6.12	168.1
2004	18.74	19.54	104.3
2005	19.63	24.64	125.5
JUMLAH	42.01	50.30	119.7

Pada pandangan Audit, Bahagian Perkhidmatan Teknik patut mengkaji semula keperluan kewangan supaya peruntukan yang dipohon mencukupi untuk menjalankan aktiviti pasca import dengan lebih cekap dan berkesan.

12.4.3. PEMANTAUAN

Semakan Audit mendapati pemantauan telah dijalankan terhadap aktiviti pasca import di peringkat Ibu Pejabat dan negeri seperti berikut :-

12.4.3.1. Peringkat Ibu Pejabat

- a. Pada umumnya, Laporan Pasca Import seperti Laporan Pematuhan Dan Profailing serta Laporan Pemeriksaan Pasca Audit telah dikemukakan kepada Ibu Pejabat oleh Cawangan Kastam Negeri. Laporan ini telah disemak dan diteliti oleh pegawai di Ibu Pejabat serta tindakan yang sewajarnya telah diambil.
- b. Prestasi kerja dan masalah yang berbangkit dibincangkan melalui pelbagai mesyuarat seperti Mesyuarat Ketua Bahagian Perkhidmatan Teknik yang diadakan setiap tahun.

12.4.3.2. Peringkat Negeri

Ketua Bahagian Perkhidmatan Teknik mengadakan mesyuarat dan *Round Table Discussion* secara berkala dengan pegawai kanan Unit Pasca Audit dan Unit Pematuhan Dan Profailing di Cawangan Kastam Negeri untuk membincangkan

masalah dan kemajuan kerja. Di samping itu, Pengarah Kastam Negeri juga memantau kemajuan kerja melalui mesyuarat Pengurusan Negeri.

12.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, Jabatan Kastam mempunyai perancangan yang baik untuk menguruskan aktiviti pasca import. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, ada beberapa kelemahan yang jika tidak diambil tindakan segera boleh mengurangkan hasil Kerajaan. Antara kelemahan yang diperhatikan ialah pemeriksaan pasca Audit tidak dapat dijalankan mengikut kekerapan yang ditetapkan akibat daripada kekurangan pegawai Kastam berbanding dengan bilangan pengimport yang ada dalam negara. Ini menyebabkan Jabatan Kastam tidak dapat menilai sepenuhnya tahap kepatuhan pengimport dalam mengikrarkan barangan mereka mengikut peraturan yang telah ditetapkan. Kekurangan ini memberi impak yang besar dan signifikan ekoran *limitation* oleh Seksyen 17 Akta Kastam 1967 yang mengehadkan cukai boleh dituntut dalam tempoh 3 tahun kebelakangan. Sehubungan ini, pihak Audit mengesyorkan Jabatan Kastam mengambil langkah untuk menambahkan bilangan pegawai Kastam supaya pemeriksaan pasca Audit dapat dijalankan terhadap setiap pengimport dalam tempoh 3 tahun sekali.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

13. AKTIVITI PELESENAN DAN PENGUATKUASAAN INDUSTRI PADI DAN BERAS

13.1. LATAR BELAKANG

13.1.1. Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani (Kementerian) adalah bertanggungjawab terhadap aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan industri padi dan beras negara seperti mengawal selia aktiviti pengilangan padi dan beras serta produknya; memastikan pematuhan terhadap syarat lesen, permit, stok dan menyenggara bekalan padi dan beras; memastikan harga padi berpatutan dan stabil kepada petani dan pengguna serta mengemukakan syor kepada Kerajaan mengenai polisi industri padi dan beras negara serta menyelaraskan dan membantu pelaksanaannya. Bagaimanapun, bidang kuasanya tidak melibatkan pengeluaran kompaun kerana kesemua kes yang berkaitan dengan kesalahan di bawah Akta Kawalan Padi Dan Beras 1994 akan diserahkan ke mahkamah untuk tindakan selanjutnya.

13.1.2. Bagi tempoh tahun 2003 hingga bulan Jun 2005, sejumlah 11,420 lesen telah diproses terdiri daripada pengeluaran lesen baru, pembaharuan lesen, perubahan dan pembatalan lesen peruncit beras, pemborong beras, pembeli padi dan pengilang padi. Sejumlah RM1.88 juta telah dikutip bagi tempoh tersebut melalui caj lesen tersebut.

13.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan industri padi dan beras telah dilaksanakan dengan cekap, teratur dan berhemat serta selaras dengan objektif yang ditetapkan.

13.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aktiviti pengeluaran lesen dan permit pembeli padi, pengilang padi, pemborong dan peruncit beras, pemindahan padi dan beras, serta aktiviti penguatkuasaan. Semakan terhadap fail, rekod dan dokumen bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 telah dijalankan di Ibu Pejabat Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras dan 5 Pejabat Cawangan Negeri yang dipilih iaitu Kuala Selangor, Selangor; Pengkalan Chepa Kota Bharu, Kelantan; Kangar, Perlis; Ipoh, Perak dan Johor Bahru, Johor. Pihak Audit juga menjalankan pemeriksaan fizikal dan menemu bual pegawai dan pelesen di negeri-negeri berkenaan.

13.4. PENEMUAN AUDIT

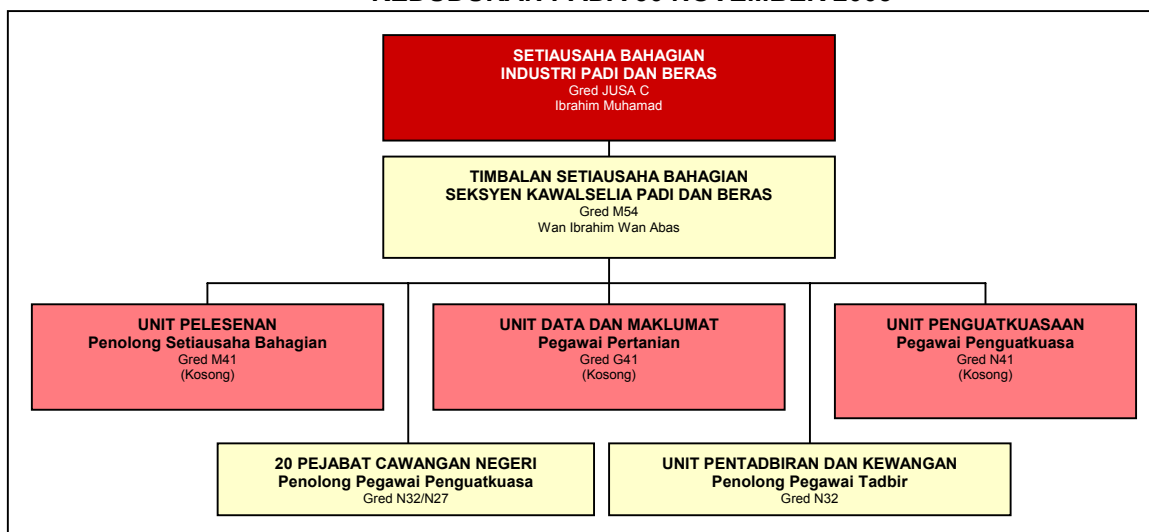
Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

13.4.1. PERANCANGAN

13.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Di peringkat Ibu Pejabat, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras diketuai oleh Timbalan Setiausaha Bahagian Gred M54 yang bertanggungjawab kepada Setiausaha Bahagian Padi Dan Beras Gred JUSA C. Seksyen ini bertanggungjawab memastikan semua aktiviti berkaitan padi dan beras adalah mematuhi peraturan yang ditetapkan melalui 3 unit berikut :-
 - i. Unit Pelesenan diketuai oleh Pegawai Penguatkuasa Gred M41. Unit ini bertanggungjawab melaksanakan semua aktiviti pelesenan seperti memproses dan meluluskan permohonan lesen baru, pembaharuan lesen, perubahan syarat lesen, gantian lesen dan pembatalan lesen.
 - ii. Unit Data Dan Maklumat diketuai oleh Pegawai Pertanian Gred G41. Unit ini bertanggungjawab untuk mengumpul maklumat stok padi/beras, harga beras, permit pemindahan padi, pelesenan dan penguatkuasaan dari semua Pejabat Cawangan Negeri. Maklumat ini digunakan oleh pihak Ibu Pejabat untuk menganalisis stok harga padi dan beras negara.
 - iii. Unit Penguatkuasaan diketuai oleh Pegawai Penguatkuasa Gred N41. Unit ini bertanggungjawab menguatkuasakan Akta Kawalan Padi Dan Beras 1994 dan peraturan di bawahnya.
- b. Di peringkat negeri, Cawangan Kawalselia Padi Dan Beras diketuai oleh Ketua Cawangan Gred N32/N27. Aktiviti utama di peringkat negeri ialah memproses permohonan baru lesen runcit beras dan pembeli padi sebelum dikemukakan ke Ibu Pejabat untuk ditandatangani oleh Ketua Pengarah; meluluskan pembaharuan, perubahan, gantian dan pembatalan lesen peruncit beras dan pembeli padi; menjalankan siasatan premis bagi lesen pemborong beras dan pengilang padi; mengeluarkan permit pemindahan padi dan beras dan menjalankan aktiviti penguatkuasaan. Bagi menjalankan aktiviti ini, setiap Pejabat Cawangan Negeri mempunyai 3 unit utama yang terdiri daripada Unit Pelesenan/Permit, Pentadbiran/Data Dan Penguatkuasaan.
- c. Struktur organisasi Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras pada akhir tahun 2005 adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 13.1
STRUKTUR ORGANISASI SEKSYEN KAWALSELIA PADI DAN BERAS
KEDUDUKAN PADA 30 NOVEMBER 2005

- d. Pada akhir bulan Disember 2005, sejumlah 201 daripada 250 jawatan yang diluluskan untuk Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras telah diisi. Daripada jumlah tersebut, 36 jawatan adalah di peringkat Ibu Pejabat dan selebihnya di negeri. Antara jawatan yang belum diisi adalah 3 jawatan Ketua Unit di Ibu Pejabat iaitu Penolong Setiausaha Bahagian Gred M41, Pegawai Pertanian Gred G41 dan Pegawai Penguatkuasa Gred N41. Kedudukan perjawatan Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras pada akhir tahun 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 13.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN SEKSYEN KAWALSELIA PADI DAN BERAS
DI IBU PEJABAT PADA 31 DISEMBER 2005

JAWATAN	GRED	BILANGAN LULUS	BILANGAN DIISI	DIISI (%)
Timbalan Setiausaha Bahagian	G54	1	1	100.0
Pengarah Bahagian	G48	1	1	100.0
Penolong Setiausaha Bahagian	M41	1	0	0.0
Pegawai Pertanian	G41	1	0	0.0
Pegawai Penguatkuasa	N41	1	0	0.0
Penolong Pegawai Pertanian	G36	1	1	100.0
Penolong Pegawai Penguatkuasa	N36	3	3	100.0
Penolong Pegawai Pertanian	G32	3	0	0.0
Penolong Pegawai Tadbir	N32	1	1	100.0
Penolong Pegawai Penguatkuasa/Penolong Pegawai Pertanian (Jawatan Kader Jabatan Pertanian)	N32/G32	2	2	100.0
Penolong Pegawai Penguatkuasa	N32	5	5	100.0
Penolong Pegawai Pertanian	G27	3	1	33.3
Penolong Pegawai Penguatkuasa	N27	10	6	60.0
Pembantu Penguatkuasa	N26	5	5	100.0
Pembantu Pertanian	G22	12	0	0.0
Pembantu Tadbir (Perkeranian/Operasi)	N22	1	1	100.0
Pembantu Penguatkuasa/Pertanian (Jawatan Kader Jabatan Pertanian)	N22/G22	2	2	100.0
Pembantu Penguatkuasa	N22	12	12	100.0
Pembantu Pertanian (Jawatan Kader Jabatan Pertanian)	G17	18	1	5.5
Pembantu Penguatkuasa	N17	119	112	94.1
Pembantu Tadbir (Perkeranian/Operasi)	N17	13	13	100.0
Pembantu Tadbir (Kesetiausahaan)	N17	1	1	100.0
Pembantu Tadbir Rendah	N11	11	11	100.0
Pembantu Am Rendah	N1	4	3	75.0
Pemandu Kenderaan Bermotor	R3	19	19	100.0
JUMLAH		250	201	80.4

- e. Semakan Audit terhadap fail latihan di 5 negeri yang dilawati mendapati bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah 14 kursus yang telah dianjurkan oleh Kementerian dan agensi penguatkuasaan lain seperti Polis DiRaja Malaysia dan Biro Tata Negara telah dihadiri oleh kakitangan seksyen ini. Antara kursus tersebut adalah kursus pengurusan kewangan, menembak, penguatkuasaan, penyiasatan dan pendakwaan, kepimpinan dan induksi.

13.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras telah diluluskan peruntukan mengurus berjumlah RM29.38 juta untuk membiayai aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan industri padi dan beras.

13.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

Pengurusan pelesenan, pengeluaran permit dan penguatkuasaan terhadap aktiviti berkaitan padi dan beras dijalankan dengan berpandukan kepada Akta Kawalan Padi Dan Beras 1994 dan Peraturan Perlu (Kawalan Bekalan Beras) 1974. Bagi memperjelaskan kehendak Akta Kawalan Padi Dan Beras 1994, Kementerian telah mewujudkan beberapa peraturan bersesuaian dengan peruntukan di bawah Seksyen 29, Akta tersebut. Antaranya adalah Peraturan Pelesenan Pembeli Padi Dan Kilang Padi 1996, Peraturan Pelesenan Pemborong Dan Peruncit 1996, Peraturan Pengimport Dan Pengeksport 1994 serta Peraturan Sekatan Pemindahan Antara Negeri 1997. Undang-undang dan peraturan ini perlu dipatuhi oleh semua pihak yang terlibat dengan industri padi dan beras yang terdiri daripada pembeli dan pengilang padi, pemborong dan peruncit beras, pengimport serta pengeksport padi dan beras.

13.4.1.4. Jenis Lesen Dan Permit

Lesen yang dikeluarkan untuk padi adalah terdiri dari lesen pembeli padi, pengilang padi komersial dan pengilang padi upah kasar. Manakala lesen untuk beras ialah lesen pemborong, peruncit, pengimport dan pengeksport. Bayaran lesen yang ditetapkan ialah antara RM10 hingga RM200 setahun mengikut jenis lesen dan kapasiti penyimpanan seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 13.2
KADAR BAYARAN LESEN**

JENIS LESEN	KAPASITI PENYIMPANAN	KADAR BAYARAN SETAHUN (RM)
Pembeli Padi	-	50
Pengilang Padi Komersial	1,000 tan metrik pertama 1,000 tan metrik tambahan	200 10
Pengilang Padi Upah Kasar	-	50
Pemborong Beras	100 tan metrik pertama 100 tan metrik tambahan	200 10
Peruncit Beras	10,000 kilogram pertama 10,000 kilogram tambahan	20 10
Pengimport Dan Pengeksport	BERNAS sahaja	200

13.4.1.5. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

- a. Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras menerima pakai prosedur yang dikeluarkan oleh Bahagian Penguatkuasaan Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna pada bulan Ogos 1999 sebagai

panduan melaksanakan aktiviti pelesenan dan permit pemindahan padi dan beras. Bagi aktiviti penguatkuasaan pula, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras masih menerima pakai prosedur yang dikeluarkan oleh Lembaga Padi Dan Beras Negara. Adalah didapati Seksyen tersebut sedang menyemak semula Prosedur Pengeluaran Permit Import dan Garis Panduan Tatacara Kerja Penguatkuasaan.

- b. Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras telah menetapkan nisbah bilangan pemborong dan peruncit beras adalah pada kadar 1:20. Nisbah ini dijadikan panduan untuk meluluskan permohonan lesen pemborong dan peruncit beras.

13.4.1.6. Mekanisme Pemantauan

a. Peringkat Ibu Pejabat

- i. Unit Data Dan Maklumat memantau pelaksanaan aktiviti ini dengan cara menganalisis data yang diterima dari Pejabat Cawangan Negeri seperti laporan setiap 2 minggu, bulanan dan tahunan. Antara data yang dianalisis bagi aktiviti pelesenan adalah seperti bilangan permohonan permit pengimport, lesen pemborong, peruncit dan permit pemindahan padi dan beras. Data lain berkaitan aktiviti penguatkuasaan yang dianalisis termasuklah bilangan pemeriksaan premis berlesen, jumlah rondaan, rampasan dan pendakwaan. Selain itu, data seperti kuantiti beras yang diimport berbanding beras tempatan dan harga beras di pasaran turut dianalisis.
- ii. Laporan analisis tersebut akan digunakan untuk mengenal pasti kelemahan pelaksanaan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan semasa Mesyuarat Pengurusan Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras, Mesyuarat Ketua Unit Cawangan Kawalselia Padi Dan Beras dan Mesyuarat Jawatankuasa Pelesenan. Bagaimanapun, kekerapan mesyuarat tidak ditetapkan.

b. Peringkat Negeri

Ketua Cawangan di negeri bertanggungjawab untuk memastikan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan berjalan dengan lancar serta mengikut peraturan yang ditetapkan.

Pada pandangan Audit, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras mempunyai undang-undang, peraturan dan garis panduan untuk dijadikan rujukan bagi melaksanakan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan industri padi dan beras. Mekanisme pemantauan yang diwujudkan juga adalah memadai.

13.4.2. PELAKSANAAN

13.4.2.1. Aktiviti Pelesenan

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga bulan Jun 2005, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras telah meluluskan sejumlah 11,420 permohonan lesen yang melibatkan 3,502 pengeluaran lesen baru, 7,389 pembaharuan lesen, 515

perubahan syarat lesen dan 14 pembatalan lesen. Jenis lesen yang dikeluarkan dan dibatalkan bagi tempoh tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 13.3
PENGELUARAN DAN PEMBATALAN LESEN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA BULAN JUN 2005

JENIS LESEN	2003				2004				2005 (SETAKAT BULAN JUN)			
	a	b	c	d	a	b	c	d	a	b	c	d
Pembeli Padi*	9	170	11	3	20	319	18	TM	4	80	22	TM
Pengilang Padi Komersial	3	83	9	2	8	157	14	TM	1	39	13	TM
Pemborong Beras*	21	707	82	9	53	867	105	TM	55	306	44	TM
Peruncit Beras	1,310	2,550	69	TM	1,246	1,622	94	TM	772	489	34	TM
JUMLAH	1,343	3,510	171	14	1,327	2,965	231	TM	832	914	113	TM

Nota: 1. (*) *Termasuk Bagi Kilang Padi*
2. *a - Baru, b - Pembaharuan, c - Perubahan Syarat, d - Pembatalan*
3. *TM - Tiada Maklumat*

- b. Piagam Pelanggan menetapkan tempoh untuk memproses permohonan lesen baru adalah antara 14 hingga 90 hari. Manakala permohonan pembaharuan lesen dan perubahan syarat lesen adalah antara 3 hingga 15 hari. Mengikut prosedur, bagi permohonan lesen peruncit beras, pemohon mestilah warganegara Malaysia berumur melebihi 18 tahun dan berumur melebihi 21 tahun bagi permohonan lesen pemborong beras, pembeli padi dan pengilang padi. Syarikat dan individu yang ingin memohon lesen tersebut mestilah berdaftar sama ada dengan Pendaftar Perniagaan, Syarikat, Pertubuhan ataupun Koperasi. Syarat lain yang perlu dipatuhi oleh semua pemohon adalah seperti berikut :-
 - i. Bagi permohonan lesen pembeli padi, pemohon perlu mempunyai modal pusingan atau modal berbayar minima RM6,000 untuk Bumiputera dan RM10,000 untuk bukan Bumiputera. Manakala bagi permohonan lesen pemborong beras, pemohon perlu mempunyai modal pusingan atau modal berbayar minima RM30,000 untuk Bumiputera dan RM50,000 untuk bukan Bumiputera.
 - ii. Bagi permohonan lesen pengilang padi, pemohon perlu mempunyai modal pusingan atau berbayar minima RM60,000 untuk Bumiputera dan RM100,000 untuk bukan Bumiputera. Kelulusan juga perlu diperolehi daripada Pejabat Tanah bagi tujuan meminda syarat kegunaan tanah kepada tapak kilang. Manakala bagi menentukan lokasi kilang tersebut, kelulusan daripada Pihak Berkuasa Tempatan serta perakuan dari Jabatan Alam Sekitar, Jabatan Bomba Dan Penyelamat dan Jabatan Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan perlu diperolehi. Selain daripada itu, data pengeluaran padi atau surat sokongan daripada Jabatan Pertanian dan laporan siasatan Cawangan Kawalselia Padi Dan Beras negeri juga adalah diperlukan.

- c. Semakan Audit terhadap 513 permohonan pelbagai kategori lesen yang telah diluluskan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 mendapati kesemua permohonan tersebut telah mengikut syarat dan peraturan yang ditetapkan. Bagaimanapun, terdapat kes di mana dokumen permohonan tersebut telah lewat diproses antara 3 hingga 120 hari disebabkan faktor seperti borang permohonan tidak lengkap dan kekurangan kakitangan untuk mengendalikannya.
- d. Adalah diperhatikan lebih dari 70% salinan Sijil Pendaftaran Perniagaan yang disimpan di dalam fail individu pemohon lesen di Pejabat Cawangan Negeri yang dilawati tidak disahkan oleh Pegawai Kawalselia Padi Dan Beras atau Pendaftar Syarikat. Tanpa pengesahan tersebut, pihak Audit tidak dapat menentukan kesahihan dokumen tersebut.
- e. Permohonan untuk memperbaharui lesen hendaklah dibuat tidak kurang daripada 30 hari sebelum tarikh tamat tempoh lesen tersebut. Semakan Audit terhadap 281 permohonan pembaharuan lesen mendapati 167 (59.4%) lesen diperbaharui selepas tarikh tamat tempohnya.
- f. Semakan Audit mendapati pengurusan aktiviti pelesenan di Pejabat Cawangan Negeri yang dilawati adalah tidak seragam. Berikut diberikan contohnya :-
 - i. Pengeluaran lesen baru serta pembaharuan lesen peruncit beras telah diuruskan dengan teratur di Johor, Kelantan dan Perlis. Bagi pengeluaran lesen baru, Ketua Cawangan Negeri berkenaan terlebih dahulu memproses lesen tersebut untuk ditandatangani oleh Ketua Pengarah. Bagi pembaharuan dan perubahan lesen peruncit beras dan pembeli padi, Ketua Cawangan Negeri berkenaan telah diberikan kuasa secara bertulis oleh Ketua Pengarah untuk meluluskan permohonan tersebut.
 - ii. Di Perak dan Selangor, semua urusan pengeluaran lesen peruncit beras dan pembeli padi telah dilaksanakan oleh Pembantu Penguatkuasa. Permohonan pembaharuan, perubahan lesen peruncit beras dan pembeli padi juga diluluskan oleh Pembantu Penguatkuasa sungguhpun surat kuasa bagi meluluskan permohonan pembaharuan dan perubahan lesen tersebut telah diberi kepada Ketua Cawangan Negeri berkenaan. Pihak Audit dimaklumkan perkara ini berlaku disebabkan oleh beban tugas Ketua Cawangan Negeri Selangor yang juga terlibat dengan urusan di Ibu Pejabat manakala Ketua Cawangan Negeri Perak sedang memegang jawatan Ketua Cawangan Negeri Pulau Pinang.
 - iii. Mengikut prosedur, pembatalan lesen perlu diluluskan oleh Ketua Pengarah atau pegawai yang diberi kuasa. Namun begitu, kuasa pembatalan lesen tersebut tidak dikeluarkan kepada mana-mana Ketua Cawangan Negeri. Semakan Audit mendapati pembatalan lesen peruncit

beras telah dilakukan oleh Ketua Cawangan Negeri Kelantan, Perlis dan Johor. Manakala di Perak dan Selangor, pembatalan lesen dilakukan oleh Pembantu Penguatkuasa.

- g. Mengikut prosedur, setiap perubahan, pembaharuan dan pembatalan lesen hendaklah dicatatkan pada salinan asal dan pendua lesen tersebut. Semakan Audit terhadap lesen peruncit beras mendapati peraturan tersebut telah dipatuhi di Kelantan, Perak dan Perlis. Bagaimanapun di Selangor dan Johor, didapati perubahan lesen tersebut bagi tahun 2005 tidak dicatatkan di pendua lesen tetapi hanya pada lesen asal. Pihak Audit tidak dapat menyemak pembaharuan lesen peruncit beras di Selangor dan Johor bagi tempoh tahun 2003 hingga 2004 kerana dokumen mengenainya tidak dapat dikemukakan akibat penyimpanan dokumen yang tidak teratur dan sukar untuk dikesan.
- h. Semakan terhadap buku daftar lesen peruncit beras dan pembeli padi mendapati semua Pejabat Cawangan Negeri yang dilawati tidak menyelenggarakan daftar tersebut dengan lengkap dan kemas kini. Maklumat seperti tarikh kuat kuasa, tarikh lesen dihantar ke Ibu Pejabat dan tarikh lesen diserahkan kepada pemohon tidak dicatatkan. Format dan jenis buku daftar serta sistem penyimpanan dokumen berkaitan aktiviti pelesenan juga tidak seragam antara negeri. Di Kelantan dan Perlis, semua dokumen tersebut dimasukkan di dalam fail individu pemohon lesen manakala di Perak, Johor dan Selangor, hanya borang permohonan lesen disimpan di dalam fail individu dan pendua lesen disimpan dalam fail khas.
- i. Bagi menentukan kelayakan meluluskan sesuatu permohonan lesen borong beras, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras telah menetapkan nisbah antara bilangan pemborong dan peruncit beras pada kadar 1:20. Semakan Audit mendapati kecuali di Sarawak, nisbah antara pemborong dengan peruncit beras di 10 negeri yang lain adalah jauh lebih tinggi. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 13.4
NISBAH LESEN PEMBORONG DAN PERUNCIT BERAS
YANG DIKELUARKAN MENGIKUT NEGERI

NEGERI	BILANGAN LESEN PEMBORONG BERAS	BILANGAN LESEN PERUNCIT BERAS	NISBAH
Perlis	21	594	1:28
Kedah	145	4,272	1:29
Pulau Pinang	93	2,609	1:28
Perak	137	3,231	1:23
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	79	2,250	1:28
Negeri Sembilan	35	2,335	1:66
Melaka	37	1,507	1:40
Johor	154	4,597	1:29
Pahang	63	2,045	1:32
Sabah	147	5,041	1:34
Sarawak	215	3,230	1:15

- j. Semakan Audit di Kelantan, Perlis, Selangor, Perak dan Johor mendapati sebanyak 47,913 permit pemindahan beras antara negeri telah dikeluarkan

bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Manakala sebanyak 41,779 permit pemindahan padi telah dikeluarkan bagi 4 negeri tersebut kecuali Johor bagi tempoh yang sama. Statistik pengeluaran permit mengikut negeri yang dilawati bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di **Jadual 13.5**. Pihak Audit telah menjalankan semakan terhadap 192 permit pemindahan padi dan 264 permit pemindahan beras. Hasil semakan terhadap kedua-dua permit tersebut dan temu bual dengan kakitangan terlibat mendapati proses pengeluaran permit pemindahan padi dan beras adalah tidak seragam antara negeri seperti kaedah penentuan gred beras, pemeriksaan stok, tempoh meluluskan permit, tempoh sah permit, jenis kenderaan yang membawa beras, laluan perjalanan yang dibenarkan dan kebenaran memindahkan beras.

JADUAL 13.5
PENGELUARAN PERMIT BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	2003		2004		2005	
	PERMIT BERAS	PERMIT PADI	PERMIT BERAS	PERMIT PADI	PERMIT BERAS	PERMIT PADI
Kelantan	4,139	TM	4,601	110	4,432	502
Perlis	4,329	7,097	4,248	6,686	1,798	2,951
Perak	TM	TM	8,326	6,595	4,368	6,263
Selangor	760	2,890	1,561	4,557	1,626	4,128
Johor	TM	TB	3,726	TB	3,999	TB
JUMLAH	9,228	9,987	22,462	17,948	16,223	13,844

Nota: TM =Tiada Maklumat TB =Tidak Berkenaan

- k. Mengikut Peraturan Sekatan Pemindahan Antara Negeri 1997, beras dan padi yang beratnya melebihi 10 kilogram (0.01 tan metrik) yang dipindahkan dari satu negeri ke satu negeri lain mestilah dengan kebenaran Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras. Bagi tujuan ini, permit pemindahan padi/beras perlu dikeluarkan kepada pemohon. Lawatan Audit ke Perlis pada bulan Ogos 2005 mendapati sejumlah 18,860 tan metrik beras bagi tempoh bulan Februari hingga Ogos 2005 diimport dari Bangkok telah dibawa masuk ke Seberang Prai, Pulau Pinang dan Sungai Way, Selangor. Daripada jumlah tersebut, hanya 1,640 tan metrik beras yang diimport pada bulan Februari 2005 mempunyai permit pemindahan padi/ beras manakala bakinya tidak ada permit.

Pada pandangan Audit, bagi meningkatkan tahap aktiviti pelesenan, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras perlu memastikan semua pihak yang terlibat mematuhi peraturan yang ditetapkan dari peringkat memproses permohonan hingga penyelenggaraan rekod yang berkaitan.

13.4.2.2. Aktiviti Penguatkuasaan

- a. Bagi tahun 2003, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras telah menjalankan 20,075 aktiviti penguatkuasaan. Antara aktiviti utama yang dijalankan ialah 11,899 pemeriksaan premis, 6,929 aktiviti siasatan dan 1,048 aktiviti pencegahan. Bagaimanapun, tidak ada maklumat diperolehi untuk aktiviti penguatkuasaan bagi tahun 2004. Sehingga bulan Julai 2005, sebanyak 31,900 aktiviti penguatkuasaan telah dirancang. Daripada jumlah tersebut,

hanya 6,662 (20.9%) aktiviti sahaja telah dilaksanakan. Prestasi aktiviti penguatkuasaan adalah kurang memuaskan kerana kekurangan kakitangan untuk mengendalikan aktiviti tersebut. Kedudukan aktiviti penguatkuasaan pada bulan Julai 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 13.6
AKTIVITI PENGUATKUASAAN
- KEDUDUKAN PADA BULAN JULAI 2005

JENIS AKTIVITI	BILANGAN AKTIVITI DIRANCANG	BILANGAN AKTIVITI DILAKSANA
Pemeriksaan Premis	24,884	5,204
Pencegahan	4,096	443
Siasatan	2,020	843
Rampasan	720	92
Pendakwaan (Sebutan Kes)	180	80
JUMLAH	31,900	6,662

Sumber : Laporan Aktiviti Penguatkuasaan Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras

- b. Bilangan perjawatan yang terlibat dengan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan di negeri adalah kecil iaitu antara 5 hingga 16 jawatan bagi setiap negeri. Penolong Pegawai Penguatkuasa dan Pembantu Penguatkuasa di Pejabat Cawangan Negeri adalah bertanggungjawab melaksanakan aktiviti penguatkuasaan seperti pemeriksaan terhadap kilang padi, pembeli padi, pemborong dan peruncit beras; aktiviti pencegahan seperti rondaan, risikan dan operasi; aktiviti penyiasatan terhadap permohonan lesen baru dan aduan daripada orang awam; mengendalikan kes rampasan dan pendakwaan. Selain daripada itu, pegawai tersebut turut dikehendaki mengendalikan permohonan pembaharuan dan perubahan syarat lesen serta mengeluarkan permit pemindahan beras. Bebanan ini semakin bertambah pada musim penuaian padi 2 kali setahun kerana mereka bertanggungjawab untuk mengeluarkan permit pemindahan padi antara negeri yang dipohon oleh pesawah atau pembeli padi. Sebagai contoh, pada tahun 2003, Pejabat Cawangan Negeri Perak hanya mempunyai 6 pegawai yang perlu melaksanakan 1,938 aktiviti penguatkuasaan manakala pada tahun 2004 sejumlah 14,921 permit pemindahan padi telah dikendalikan oleh bilangan pegawai yang sama. Di Pejabat Cawangan Negeri Perlis, 5 pegawai telah mengendalikan 10,934 permit pemindahan padi pada tahun 2004. Tugas lain yang dipertanggungjawabkan kepada pegawai tersebut termasuklah mengendalikan pentadbiran dan kewangan, menghadiri mesyuarat antara agensi, kursus dan operasi mencegah penyeludupan beras. Bebanan tugas pegawai di negeri tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 13.7
BEBANAN TUGAS PEGAWAI YANG TERLIBAT DENGAN AKTIVITI
PELESENAN DAN PENGUATKUASAAN

NEGERI	BILANGAN PEGAWAI PENGUATKUASA	BILANGAN AKTIVITI PENGUATKUASAAN		BILANGAN PERMIT DIKELUARKAN	
		2003	2005 (SETAKAT BULAN JUN)	2004	2005
Kelantan	16	2,655	901	4,711	4,934
Perlis	5	305	183	10,934	4,749
Perak	6	1,938	243	14,921	10,631
Selangor	10	889	313	6,118	5,754
Johor	5	653	137	3,726	3,999

- c. Semakan Audit mendapati aktiviti penguatkuasaan yang dijalankan di 5 negeri yang dilawati adalah kurang memuaskan akibat daripada kekurangan kakitangan. Kelemahan yang diperhatikan adalah seperti berikut :-
- i. Mengikut Akta Kawalan Padi Dan Beras 1994, pemeriksaan hendaklah dilakukan terhadap premis pembeli padi, pemborong beras, peruncit beras, kilang padi dan beras serta gudang simpanan beras bagi tujuan *stockpile*. Tujuan pemeriksaan ini adalah bagi memastikan premis dan kilang tersebut menjalankan aktiviti secara sah. Semakan Audit mendapati aktiviti pemeriksaan premis kurang dilaksanakan. Sebagai contoh, di Selangor, 25 kali pemeriksaan terhadap pemborong beras telah dilaksanakan pada tahun 2004 berbanding dengan 16 kali pada tahun 2005. Manakala pada tahun 2004, pemeriksaan terhadap premis peruncit beras adalah sebanyak 80 kali berbanding dengan 41 kali pada tahun 2005. Tambahan pula, pemeriksaan yang dijalankan itu tidak meliputi semua premis di negeri tersebut.
 - ii. Mengikut Akta Kawalan Padi Dan Beras 1994, pemeriksaan terhadap stor beras dan kenderaan yang dirampas hendaklah dijalankan bagi memastikan barang tersebut disimpan dengan teratur dan selamat. Pihak Audit mendapati barang rampasan yang disimpan dalam stor di Selangor, Kelantan, Perlis, Perak dan Johor adalah tidak teratur. Berikut diberikan contohnya :-
 - Lawatan Audit ke Pejabat Cawangan Kuala Selangor pada bulan Julai 2005 mendapati pengurusan stor adalah kurang memuaskan. Pemeriksaan yang dijalankan mendapati beras rampasan disimpan di stor Pejabat Cawangan dengan keadaan bercampur dengan barang lain. Manakala stor barang rampasan lain yang ditempatkan di premis yang disewa daripada Syarikat Bayu Mas Sdn. Bhd. adalah dalam keadaan berdebu dan tidak teratur. Keadaan kedua-dua stor tersebut adalah seperti di **Gambar 13.1 dan 13.2**. Adalah diperhatikan tidak ada pengawal keselamatan bagi mengawal stor tersebut.

GAMBAR 13.1

Stor Pejabat Cawangan Kuala Selangor
- Beras Rampasan Bercampur Dengan Barang Lain

GAMBAR 13.2

Stor Syarikat Bayu Mas
- Beras Rampasan Berdebu Yang Ditutup Dengan Kain Kanvas

- Di Perlis, stor barang rampasan tidak disediakan. Semasa lawatan Audit pada bulan Ogos 2005, adalah didapati beras rampasan disimpan di Stor BERNAS Utan Aji, Kangar. Manakala kereta rampasan diletakkan di tempat lapang berhadapan rumah seorang kakitangan berhampiran pejabat. Stor barangan rampasan di Pejabat Cawangan Negeri Perak pula tidak cukup luas untuk menampung barangan rampasan. Sebahagian beras yang dirampas disimpan di stor BERNAS sementara menunggu untuk dilupuskan.
- iii. Adalah diperhatikan tiada bukti yang menunjukkan pemeriksaan secara berkala telah dibuat oleh pegawai yang bertanggungjawab terhadap buku daftar ekshibit di Selangor, Perlis, Perak dan Johor bagi tujuan pengesahan baki fizikal dengan yang ditunjukkan dalam daftar tersebut.
- iv. Berdasarkan maklumat yang dikemukakan oleh Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras, jumlah kes penyiasatan dan pendakwaan tertunggak sehingga 31 Disember 2005 adalah 458 kes termasuk 357 kes di Kelantan, 11 kes di Perlis, 7 kes di Perak dan 56 kes di Selangor.
- v. Mengikut Akta Kawalan Padi Dan Beras 1994, padi dan beras yang merupakan barang yang mudah musnah atau cepat merosot mutu boleh dilupuskan dengan arahan Ketua Pengarah sementara menunggu perbicaraan kes selesai. Pemeriksaan terhadap stor barang rampasan di Kelantan, Selangor, Perlis dan Perak mendapati beras yang telah dirampas pada tahun 2003 dan 2004 masih belum dilupuskan. **Gambar 13.3 dan 13.4** menunjukkan beras yang telah dirampas di Perlis dan Kelantan pada tahun 2003 dan 2004 yang masih belum dilupuskan.

GAMBAR 13.3

Stor BERNAS Di Utan Aji, Perlis
- Beras Dirampas Pada Tahun 2003 Belum Dilupus

GAMBAR 13.4

Stor Pejabat Cawangan Negeri Kelantan
- Beras Dirampas Pada Tahun 2004 Belum Dilupus

Pada pandangan Audit, penguatkuasaan adalah satu aktiviti penting bagi Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras. Oleh itu, langkah sewajarnya perlu diambil bagi memastikan aktiviti tersebut dapat diurus dan dilaksanakan dengan lebih cekap dan berkesan. Bilangan jawatan untuk mengendalikan aktiviti penguatkuasaan dan pengurusan permit patut ditambah supaya selaras dengan beban kerja terutama di peringkat negeri. Semua aktiviti yang dirancang dan dilaksanakan perlu direkodkan untuk memantau pencapaian dan prestasi aktiviti secara keseluruhan. Pemeriksaan premis perlu dijalankan dengan lebih menyeluruh bagi memastikan bekalan beras adalah terkawal. Adalah disyorkan Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras mewujudkan pejabat dan stor yang sesuai dan mencukupi.

13.4.2.3. Langkah Penambahbaikan Oleh Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras

- a. Bagi menambah baik pelaksanaan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan padi dan beras, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras sedang mengemas kini Prosedur Pengeluaran Permit Import dan Garis Panduan Tatacara Kerja Penguatkuasaan.
- b. Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras telah menubuhkan Jawatankuasa Semakan Akta Kawalan Padi Dan Beras 1994 Dan Peraturan bagi menyemak semula Akta yang sedia ada terutamanya yang berkaitan dengan bayaran fi lesen.
- c. Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras telah menetapkan penggunaan diari poket kepada setiap pegawai bagi mencatatkan aktiviti yang penting. Bagi meningkatkan imej, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras juga telah menggunakan siren dan logo baru pada kenderaan penguatkuasa serta menghendaki Pegawai Penguatkuasa memakai pakaian seragam semasa menjalankan tugas.

13.4.2.4. Perbelanjaan Aktiviti

Sejumlah RM27.61 juta daripada RM29.38 juta peruntukan mengurus yang diluluskan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 untuk Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras telah dibelanjakan seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 13.8
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN MENGURUS
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005**

TAHUN	PERUNTUKAN YANG DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)	PERATUSAN PERBELANJAAN (%)
2003	7.99	6.88	86.1
2004	10.29	10.13	98.5
2005	11.10	10.60	95.5
JUMLAH	29.38	27.61	94.0

13.4.3. PEMANTAUAN

13.4.3.1. Mesyuarat Pengurusan Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras diadakan setiap bulan untuk membincangkan perkara berkaitan dengan kemajuan aktiviti penguatkuasaan di peringkat cawangan. Manakala Mesyuarat Jawatankuasa Pelesenan telah diadakan 4 kali pada tahun 2004 dan 5 kali pada tahun 2005 (sehingga bulan Jun) adalah bertujuan membincangkan status berhubung permohonan dan kelulusan lesen.

13.4.3.2. Selain daripada itu, Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras juga mempunyai jawatankuasa yang dianggotai oleh agensi penguatkuasaan lain. Antaranya adalah Pasukan Petugas Khas Membanteras Penyeludupan Beras dan Jawatankuasa Pasukan Kerja Pemeriksaan Dalam Negeri. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, jawatankuasa tersebut telah bermesyuarat 7 kali untuk membincangkan isu berkaitan dengan penyeludupan beras.

13.4.3.3. Setiap Pejabat Cawangan Negeri telah menyediakan laporan harga beras setiap 2 minggu, laporan kemajuan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan setiap bulan untuk dikemukakan kepada Ibu Pejabat. Seksyen Kawalselia Padi Dan Beras mengumpul dan menganalisis kedua laporan tersebut. Laporan ini telah digunakan oleh pihak pengurusan untuk tindakan selanjutnya.

Pada pandangan Audit, bagi mempertingkatkan keberkesanan pemantauan terhadap aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan, jawatankuasa yang sedia ada hendaklah menetapkan jadual mesyuarat dan mengadakan mesyuarat mengikut jadual yang telah ditetapkan.

13.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, perancangan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan industri padi dan beras yang dibuat oleh Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani adalah memuaskan. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, masih ada kelemahan yang perlu diatasi antaranya seperti kekurangan kakitangan bagi mengendalikan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan; kekurangan stor ekshibit bagi menempatkan barang rampasan serta ketiadaan sistem penyimpanan maklumat yang seragam bagi merekodkan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan. Bagi memperbaiki kelemahan yang berlaku, adalah disyorkan supaya Kementerian memberikan pertimbangan kepada syor berikut :-

- a. Bilangan jawatan yang mengendalikan aktiviti penguatkuasaan dan pengurusan lesen/permit sepatutnya ditambah supaya selaras dengan beban kerja terutama di peringkat negeri bagi mempertingkatkan aktiviti penguatkuasaan untuk mengelakkan daripada berlakunya penyeludupan beras ke dalam negara.
- b. Semua Pejabat Cawangan Negeri perlu diperuntukkan ruangan stor yang mencukupi dan selamat untuk menyimpan barang rampasan.

- c. Sistem penyimpanan maklumat bagi aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan secara berpusat seharusnya diwujudkan bagi memudahkan perkongsian maklumat di antara Ibu Pejabat dengan Pejabat Cawangan Negeri.
- d. Prosedur Pengeluaran Permit Import dan Garis Panduan Tatacara Kerja Penguatkuasaan yang sedang disemak semula seharusnya dikeluarkan dengan segera supaya aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan dapat dilaksanakan dengan lebih cekap.
- e. Program pemantauan daripada Kementerian patut dipertingkatkan bagi memastikan pelaksanaan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan dapat dilaksanakan dengan lebih teratur dan berkesan.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

14. JABATAN PERTANIAN MALAYSIA - PEMBANGUNAN TAMAN KEKAL PENGELUARAN MAKANAN

14.1. LATAR BELAKANG

14.1.1. Sektor pertanian merupakan satu sektor yang perlu dipertingkatkan pengeluarannya bagi mengurangkan import bahan makanan dari luar negara selaras dengan hasrat Kerajaan untuk mentransformasikan negara dari '*net food importer*' kepada '*net food exporter*' menjelang tahun 2010. Kekurangan kawasan pengeluaran yang boleh diusahakan secara komersial merupakan salah satu masalah dalam pengeluaran makanan pada masa ini. Oleh itu, pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan merupakan salah satu langkah untuk mempertingkatkan pengeluaran bahan makanan secara berterusan.

14.1.2. Taman Kekal Pengeluaran Makanan adalah sebagai sebuah ladang berbentuk komersial yang mampu berdikari bagi mengeluarkan dan memasarkan hasil pertanian serta menjadi pusat membekal bahan makanan yang bermutu tinggi. Kawasan tersebut dikhaskan bagi pengeluaran tanaman makanan khususnya sayur-sayuran, buah-buahan tidak bermusim dan mempunyai '*gestation period*' yang pendek serta tanaman singkat masa yang lain. Objektif projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan adalah untuk mewujudkan peluang pelaburan di bidang pertanian; mengoptimumkan penggunaan tanah untuk pengeluaran pertanian; memaksimumkan pengeluaran makanan melalui aplikasi teknologi pertanian moden dan mengeluarkan hasil pertanian yang terpilih, bermutu serta bernilai tinggi untuk membantu menampung keperluan makanan negara.

14.1.3. Bagi mencapai objektif tersebut, beberapa strategi telah dirancang dan dilaksanakan seperti membangunkan kawasan yang strategik bagi pertanian komersial; menyediakan ruang dan kemudahan teknologi terkini ke arah meningkatkan daya pengeluaran dan mutu hasil pertanian serta menyediakan perkhidmatan profesional dan bimbingan perkhidmatan pengembangan secara bersepadu.

14.1.4. Projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan telah dilaksanakan di 8 negeri yang melibatkan 32 ladang dengan keluasan 4,085.35 hektar. Bilangan peserta yang menyertai projek tersebut berjumlah 319 orang yang terdiri daripada golongan belia, usahawan tani dan syarikat swasta. Maklumat projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan mengikut negeri adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.1
BILANGAN LADANG, KELUASAN DAN PESERTA PROJEK

NEGERI	BIL. LADANG	KELUASAN		BIL. PESERTA
		FIZIKAL (HEKTAR)	DIMAJUKAN (HEKTAR)	
Johor	5	221.30	180.90	18
Kedah	1	48.56	48.56	5
Kelantan	3	196.00	42.53	15
Melaka	1	144.00	144.00	38
Pahang	8	986.30	476.20	52
Perak	4	816.50	470.00	58
Selangor	8	835.34	600.20	118
Terengganu	2	837.35	464.10	34
JUMLAH	32	4,085.35	2,426.49	338

14.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada projek pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat dan selaras dengan objektif yang ditetapkan.

14.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap projek pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan. Pengauditan dijalankan dengan menyemak fail, rekod, kertas cadangan dan dokumen lain yang berkaitan di Ibu Pejabat Jabatan Pertanian, Pejabat Pertanian Negeri Melaka, Terengganu, Selangor, Perak dan Pahang bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Di samping itu, lawatan ke 10 tapak projek di 5 negeri telah diadakan. Temu bual juga diadakan dengan pegawai yang bertanggungjawab. Selain itu, borang soal selidik telah disediakan untuk mendapatkan maklum balas peserta tentang pelaksanaan projek ini.

14.4. PENEMUAN AUDIT

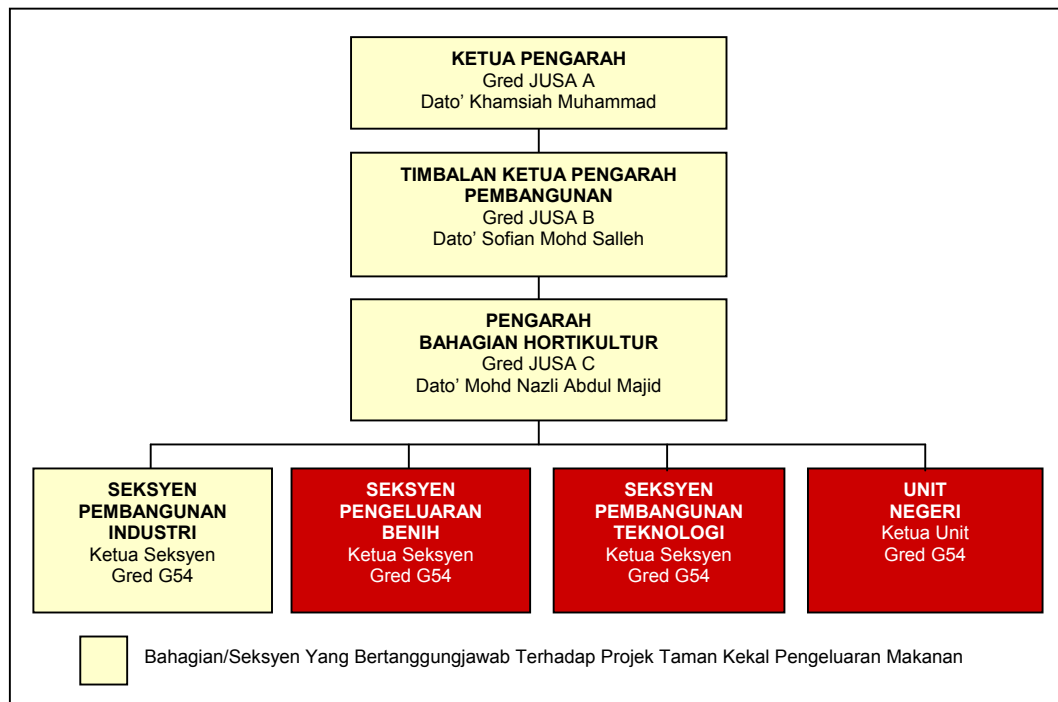
Pengauditan yang dijalankan antara bulan September hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

14.4.1. PERANCANGAN

14.4.1.1. Pengurusan Projek

- a. Jabatan Pertanian Malaysia diketuai oleh Ketua Pengarah Gred JUSA A dan dibantu oleh 2 Timbalan Ketua Pengarah. Pengurusan projek pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan dikendalikan melalui Bahagian Hortikultur dan diletakkan di bawah tanggungjawab Timbalan Ketua Pengarah Pembangunan Gred JUSA B. Bahagian Hortikultur yang diketuai oleh Pengarah Bahagian Gred JUSA C adalah terdiri daripada 4 seksyen iaitu Seksyen Pembangunan Industri, Seksyen Pengeluaran Benih, Seksyen Pembangunan Teknologi dan Unit Negeri. Setiap seksyen diketuai oleh Pegawai Pertanian Gred G54 dan projek pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan diletakkan di bawah Seksyen Pembangunan Industri. Struktur organisasi Bahagian Hortikultur adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 14.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN HORTIKULTUR
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Di peringkat negeri, Jabatan Pertanian Negeri diketuai oleh Pengarah Pertanian Negeri Gred G48/G54. Tidak ada bahagian/seksyen yang mengendalikan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan secara khusus. Seksyen yang bertanggungjawab terhadap projek ini di Melaka, Terengganu, Perak dan Pahang ialah Seksyen Sayuran Dan Tanaman Ladang. Manakala di Selangor ialah Seksyen Padi Dan Taman Agroteknologi. Pegawai yang dipertanggungjawabkan untuk menguruskan projek ini di Selangor, Terengganu dan Perak ialah Penolong Pegawai Pertanian Gred G36; di Melaka, diketuai oleh Penolong Pegawai Pertanian Gred G32 dan di Pahang oleh Penolong Pegawai Pertanian Gred G27. Di peringkat Pejabat Pertanian Daerah, seorang pengurus projek dilantik untuk mengawal selia pelaksanaan setiap Taman Kekal Pengeluaran Makanan yang terdiri daripada Penolong Pegawai Pertanian Gred G27 dan Pembantu Pertanian Gred G22/G17.
- c. Pada akhir tahun 2005, sejumlah 23 daripada 34 jawatan yang diluluskan untuk Bahagian Hortikultur telah diisi. Pihak Audit mendapati Jabatan Pertanian tidak mewujudkan jawatan secara khusus untuk menguruskan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan di peringkat negeri dan daerah. Lawatan Audit pada bulan September hingga Disember 2005 mendapati kekurangan kakitangan yang ketara di peringkat negeri dan daerah kerana pegawai yang sama terpaksa mengurus projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan di samping menjalankan tugas hakiki mereka. Kedudukan perjawatan pada akhir tahun 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN BAHAGIAN HORTIKULTUR
PADA 31 DISEMBER 2005

JAWATAN	GRED	BILANGAN LULUS	BILANGAN DIISI	DIISI (%)
Pengarah Bahagian	JUSA C	1	1	100.0
Pegawai Pertanian	G48/52/54	10	5	50.0
Pegawai Pertanian	G41/44	15	10	66.7
Penolong Pegawai Pertanian	G32/36	2	2	100.0
Penolong Pegawai Pertanian	G27	4	4	100.0
Pembantu Pertanian	G17/22	2	1	50.0
JUMLAH		34	23	67.6

- d. Bahagian Pembangunan Sumber Manusia bertanggungjawab merancang program latihan bagi kakitangan. Sepanjang tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah 280 kursus telah dirancang bagi semua peringkat pegawai dan kakitangan. Semakan Audit di 5 negeri yang dilawati mendapati bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah 161 kursus telah dianjurkan oleh Ibu Pejabat dan Jabatan Pertanian Negeri yang dihadiri oleh pegawai dan kakitangan yang terlibat secara langsung dengan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan. Antara kursus yang telah diadakan ialah kursus Pengembangan Racun Perosak; Pengenalan Kepada *Global Positioning System*; Perancangan Dan Strategi Pemasaran; Pemantauan, Pengesanan Dan Penilaian Projek; Teknologi Pengeluaran Sayuran Secara Komersial; dan kursus Pembimbing Usahawan.

14.4.1.2. Keperluan Kewangan

- a. Peruntukan kewangan bagi membiayai semua aktiviti projek ini disediakan di bawah peruntukan pembangunan. Jabatan Pertanian mengenal pasti jumlah yang diperlukan setelah mengambil kira pelbagai faktor seperti keluasan tapak projek, kemudahan infrastruktur dan kemudahan asas yang akan disediakan bagi setiap projek. Peruntukan kewangan yang diluluskan oleh Kerajaan Persekutuan untuk melaksanakan projek ini di Ibu Pejabat dan 5 negeri yang dilawati bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di **Jadual 14.3**. Peruntukan kewangan yang diluluskan bagi tahun 2004 berjumlah RM7.29 juta adalah melebihi peruntukan kewangan bagi tahun 2003 (132.6%) dan 2005 (58.2%) disebabkan oleh keperluan untuk pembukaan satu ladang baru di Selangor yang melibatkan kos berjumlah RM1.14 juta dan pembukaan fasa baru di tapak projek yang sedia ada di Melaka, Terengganu dan Pahang.

JADUAL 14.3
PERUNTUKAN KEWANGAN PROJEK DARIPADA KERAJAAN
PERSEKUTUAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	2003 (RM)	2004 (RM)	2005 (RM)
Ibu Pejabat	394,000	300,000	550,000
Melaka	174,000	870,000	124,000
Terengganu	108,750	602,000	283,800
Selangor	1,343,000	2,247,347	300,000
Perak	631,290	883,000	1,524,112
Pahang	483,150	2,389,100	1,825,900
JUMLAH	3,134,190	7,291,447	4,607,812

- b. Selain itu, Jabatan Pertanian Negeri Melaka, Selangor, Pahang, Terengganu dan Perak juga menerima peruntukan kewangan daripada Kerajaan Negeri untuk melaksanakan projek ini. Peruntukan kewangan yang diterima bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.4
PERUNTUKAN KEWANGAN PROJEK DARIPADA KERAJAAN NEGERI
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	2003 (RM)	2004 (RM)	2005 (RM)
Melaka	246,340	188,350	158,300
Terengganu	-	-	178,000
Selangor	2,300,000	1,340,000	1,750,000
Perak	100,000	70,000	70,000
Pahang	302,000	186,000	120,000
JUMLAH	2,948,340	1,784,350	2,276,300

14.4.1.3. Kaedah Pelaksanaan Projek

- a. Pembangunan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan dilaksanakan dengan kerjasama Kerajaan Negeri di mana pembahagian tanggungjawab ditetapkan dalam Memorandum Persefahaman dan perlu ditandatangani antara kedua-dua pihak. Memorandum tersebut menetapkan komponen yang perlu diwujudkan untuk melaksanakan projek ini. Antara komponennya ialah mengenal pasti tapak projek; pembangunan tanah dan infrastruktur; jenis aktiviti pertanian yang digalakkan; pewujudan pusat sumber atau perkhidmatan dan penubuhan Jawatankuasa Pemandu.
- b. Bagi setiap tapak projek yang akan dibangunkan, satu kertas cadangan pelaksanaan pembangunan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan yang dikenali sebagai Pelan Bisnes perlu disediakan merangkumi latar belakang projek; maklumat berhubung kemudahan dan infrastruktur; cadangan pelan pembangunan dan pengurusan tanah; panduan pengurusan tanaman; sasaran pengeluaran dan pendapatan peserta projek serta rancangan pemasaran hasil pertanian.

14.4.1.4. Kaedah Pemilihan Peserta

Bagi tanah milik Kerajaan Persekutuan, pemilihan peserta akan dibuat di peringkat Ibu Pejabat Jabatan Pertanian. Manakala bagi tanah milik Kerajaan Negeri, pemilihan peserta dibuat oleh Kerajaan Negeri atau diwakilkan kepada Pengarah Pertanian Negeri. Proses pemilihan peserta dibuat melalui satu jawatankuasa yang dipengerusikan oleh Pengarah Pertanian Negeri. Pemilihan peserta perlu dibuat berdasarkan kepada kriteria tertentu yang telah ditetapkan.

14.4.1.5. Keperluan Peralatan/Jentera Pertanian

Mengikut konsep Taman Kekal Pengeluaran Makanan, keperluan peralatan/jentera ladang dan input pertanian seperti benih, baja dan lain-lain adalah merupakan tanggungjawab peserta. Kementerian dan Kerajaan Negeri tidak membuat perancangan bagi membekal atau menyewakan peralatan/jentera kepada peserta. Peserta digalakkan membeli atau menyewa peralatan/jentera tersebut daripada pihak swasta.

14.4.1.6. Mekanisme Pemantauan

a. Pemantauan Oleh Kementerian

Pemantauan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan dibuat oleh Jawatankuasa Pemantauan Projek yang dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani dan dianggotai oleh wakil jabatan dan agensi di bawah Kementerian. Jabatan Pertanian Negeri akan melaporkan kemajuan serta pencapaian projek semasa mesyuarat jawatankuasa tersebut yang diadakan dari semasa ke semasa. Bahagian Pemantauan Dan Penilaian Projek Kementerian juga perlu membuat pemantauan setiap bulan melalui Jawatankuasa Pembangunan Peringkat Kementerian dan laporannya perlu dikeluarkan untuk diambil tindakan oleh jabatan atau agensi yang terlibat.

b. Pemantauan Oleh Jabatan Pertanian Negeri

Jabatan Pertanian Negeri telah melantik pegawainya sebagai *visiting agent* bagi mengawasi pelaksanaan aktiviti di Taman Kekal Pengeluaran Makanan. *Visiting agent* tersebut akan membuat lawatan dari semasa ke semasa untuk menilai kemajuan projek serta melaporkan perkara yang perlu diambil tindakan oleh Pengurus Projek. Jawatankuasa Pemantauan Projek di peringkat negeri juga ditubuhkan untuk memastikan projek dilaksanakan mengikut perancangan. Naziran terhadap pengurusan ladang juga perlu dilakukan oleh Pegawai Pertanian Negeri, Daerah dan Pengurus Projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan. Kedudukan dan perkara yang dilaporkan oleh *visiting agent*, Jawatankuasa Pemantauan Projek dan naziran hendaklah dibincangkan semasa mesyuarat Jawatankuasa Pemandu.

Pada pandangan Audit, sungguhpun Jabatan Pertanian telah menyediakan perancangan, prosedur kerja yang jelas dan menetapkan mekanisme pemantauan yang baik namun Jabatan Pertanian perlu mewujudkan satu unit khusus bagi menguruskan projek ini di peringkat Ibu Pejabat dan negeri/daerah supaya tumpuan sepenuhnya dapat diberikan agar pelaksanaannya lebih berkesan.

14.4.2. PELAKSANAAN

14.4.2.1 Pemilihan Peserta

- a. Mengikut kaedah yang telah ditetapkan, bagi tanah milik Kerajaan Persekutuan, pemilihan peserta akan dibuat di peringkat Ibu Pejabat Jabatan Pertanian. Semakan Audit mendapati 2 daripada 24 projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan melibatkan tanah milik Kerajaan Persekutuan iaitu di Lekir dan Titi Gantong, Perak. Seramai 24 peserta yang terdiri daripada bekas pelajar program inkubator Institut Latihan Pertanian dan 2 syarikat swasta telah dipilih menyertai projek tersebut. Pihak Audit mendapati pemilihan peserta telah dibuat dengan teratur dan mematuhi kriteria yang ditetapkan.

- b. Bagi peserta projek yang melibatkan tanah Kerajaan Negeri, pemilihannya perlu dibuat oleh Jawatankuasa Pemilihan Peserta yang dipengerusikan oleh Pengarah Pertanian Negeri dan dianggotai oleh wakil daripada jabatan dan agensi di bawah Kementerian. Pemeriksaan Audit mendapati kaedah pemilihan peserta adalah tidak seragam antara negeri. Terdapat Jawatankuasa Pemilihan yang diwujudkan melibatkan Exco Pertanian Kerajaan Negeri dan ada juga jawatankuasa dipengerusikan oleh Pengarah Pertanian Negeri tetapi keahliannya tidak melibatkan jabatan dan agensi Kementerian serta tiada wakil Kerajaan Negeri. Manakala ada juga negeri yang tidak mewujudkan jawatankuasa tersebut dan pemilihan peserta dilakukan oleh Pengarah Pertanian Negeri. Pemilihan peserta mengikut negeri yang dilawati adalah seperti berikut :-

i. Melaka

Pemilihan peserta dibuat melalui jawatankuasa yang dipengerusikan oleh Exco Pertanian Kerajaan Negeri. Keanggotaan jawatankuasa ini adalah terdiri daripada jabatan dan agensi Kementerian serta wakil daripada Kerajaan Negeri. Pengambilan peserta diiklankan di akhbar tempatan dan permohonan telah dibuat menggunakan borang yang ditetapkan. Setelah diteliti dan disenaraipendekkan, pemilihan peserta dilakukan melalui sesi temu duga. Semakan Audit mendapati pemilihan peserta telah dibuat dengan teratur mematuhi kriteria yang ditetapkan dalam garis panduan pemarkahan yang meliputi modal, pengalaman, pengetahuan teknikal, tenaga kerja dan wawasan. Keputusan pemilihan telah dibawa ke mesyuarat Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri untuk kelulusan.

ii. Selangor Dan Perak

Jawatankuasa Pemilihan di Selangor dan Perak dipengerusikan oleh Pengarah Pertanian Negeri dan dianggotai oleh jabatan serta agensi di bawah Kementerian. Jawatankuasa tersebut membuat penilaian berdasarkan cadangan daripada Pengurus Projek atau Pegawai Pertanian Daerah setelah peserta yang dicadangkan memenuhi kriteria yang ditetapkan. Bagi negeri Selangor, keputusan pemilihan peserta telah dikemukakan kepada Exco Pertanian Kerajaan Negeri untuk kelulusan.

iii. Terengganu Dan Pahang

Jawatankuasa Pemilihan tidak diwujudkan di Terengganu dan Pahang. Pengarah Pertanian Negeri diberi kuasa untuk memilih peserta. Pemilihan dibuat berdasarkan cadangan daripada Pengurus Projek atau Pegawai Pertanian Daerah yang telah membuat penilaian serta memastikan peserta tersebut memenuhi kriteria yang ditetapkan.

14.4.2.2. Pelaksanaan Projek

- a. Sehingga bulan Disember 2005, sebanyak 11 negeri telah menandatangani Memorandum Persefahaman dengan Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani bagi melaksanakan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.5
MEMORANDUM PERSEFAHAMAN YANG TELAH DITANDATANGANI

NEGERI	TARIKH DITANDATANGANI	KELUASAN (HEKTAR)
Johor	17.02.2000	3,376.92
Perlis	20.05.2000	29.00
Kedah	30.05.2000	1,180.56
Kelantan	19.06.2000	893.00
Melaka	18.08.2000	162.00
Sarawak	21.09.2000	6,280.00
Selangor	30.10.2000	1,220.00
Pahang	26.04.2001	1,557.90
Terengganu	09.08.2001	1,992.50
Sabah	16.08.2001	*
Perak	06.06.2003	514.00
JUMLAH		17,205.88

*Nota : * Keluasan Belum Ditentukan*

- b. Semakan Audit telah dijalankan terhadap 10 projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan untuk menentukan sama ada peruntukan dalam Memorandum Persefahaman telah dipatuhi serta cadangan di dalam Pelan Bisnes telah dilaksanakan. Hasil pengauditan tersebut mendapati perkara berikut :-

i. Pewartaan Tanah

- Mengikut Memorandum, Kerajaan Negeri perlu mengenal pasti kawasan yang sesuai untuk dijadikan tapak projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan dan mewartakan kawasan berkenaan bagi kegunaan pertanian dan aktiviti yang dibenarkan.
- Pihak Audit mendapati tapak projek yang diperuntukkan oleh Kerajaan Negeri mempunyai keluasan komersial iaitu 30 hektar untuk sayur-sayuran dan 50 hektar untuk buah-buahan. Bagaimanapun, masih ada tapak projek yang belum diwartakan sebagai Taman Kekal Pengeluaran Makanan walaupun persetujuan mengenainya telah dibuat sejak tahun 2000. Sehingga kini, hanya 2 projek telah diwartakan iaitu di Ulu Tiram, Johor dan Bukit Changgang, Selangor. Manakala projek di Lojing, Kelantan telah diwartakan sebagai pusat pertanian dan di Titi Gantong, Perak diwartakan sebagai tanah milik Kerajaan Persekutuan. Bagi 19 projek, tapaknya masih di peringkat pertimbangan untuk kelulusan Pejabat Tanah Negeri. Bagaimanapun 6 projek yang dibangunkan di tanah milik Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang dan 2 projek di tanah milik Perbadanan Pembangunan Pertanian Perak tidak diwartakan kerana tanah tersebut bukan milik Kerajaan Negeri. Status pewartaan tapak projek mengikut negeri adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.6
STATUS PEWARTAAN TAPAK PROJEK PADA 31 DISEMBER 2005

NEGERI	BIL. PROJEK	LUAS TAPAK PROJEK (HEKTAR)	STATUS PEWARTAAN TAPAK PROJEK					
			DIWARTAKAN		DALAM PROSES		TIDAK DIWARTA	
			BIL.	LUAS (HEKTAR)	BIL.	LUAS (HEKTAR)	BIL.	LUAS (HEKTAR)
Johor	5	221.30	1	33.40	4	187.90	-	-
Kelantan	3	196.00	1	64.00	2	132.00	-	-
Kedah	1	48.56	-	-	1	48.56	-	-
Pahang	8	986.30	-	-	2	440.00	6	546.30
Melaka	1	144.00	-	-	1	144.00	-	-
Terengganu	2	837.35	-	-	2	837.35	-	-
Selangor	8	835.34	1	60.70	6	772.64	1	2.00
Perak	4	816.50	1	66.00	1	132.00	2	618.50
JUMLAH	32	4,085.35	4	224.10	19	2,694.45	9	1,166.80

Pada pandangan Audit, Jabatan Pertanian perlu memastikan kelulusan Pejabat Tanah Negeri diperolehi bagi mewartakan tanah yang digunakan untuk projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan sebagaimana yang dipersetujui dalam Memorandum Persefahaman.

ii. Kajian Kesesuaian Tanah

Bahagian Pengurusan Tanah, Jabatan Pertanian perlu menjalankan kajian kesesuaian tanah bagi projek yang akan dijalankan. Semakan Audit terhadap 10 Pelan Bisnes bagi projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan mendapati kajian kesesuaian tanah telah dilakukan ke atas tapak projek tersebut dan laporan mengenainya telah dikeluarkan. Lawatan Audit ke 10 ladang antara bulan September hingga Disember 2005 mendapati 5 ladang sesuai untuk tanaman singkat masa dan buah-buahan manakala tanah bagi 5 ladang yang lain perlu di baik pulih melalui pembinaan teres, pembajaan, pengairan dan penggunaan bahan organik sebelum jenis tanaman yang dicadangkan dapat diusahakan.

iii. Jawatankuasa Pemandu

Mengikut Memorandum, setiap negeri yang terlibat perlu mewujudkan Jawatankuasa Pemandu yang dipengerusikan oleh Exco Pertanian Negeri dan dianggotai oleh wakil jabatan dan agensi Kerajaan Negeri untuk menyelaras pengurusan tanah dan aktiviti pertanian yang akan dilaksanakan. Semakan Audit mendapati kesemua negeri yang dilawati telah mewujudkan jawatankuasa tersebut. Ia dipengerusikan oleh Exco Pertanian Kerajaan Negeri dan dianggotai oleh wakil dari jabatan dan agensi yang bertanggungjawab seperti MARDI, FAMA, Jabatan Perkhidmatan Haiwan, Jabatan Perikanan dan Lembaga Pertubuhan Peladang. Bagaimanapun, Jawatankuasa Pemandu di Terengganu, Perak dan Pahang didapati kurang berfungsi kerana tanggungjawab menyelaras perkara berkaitan tanah dan aktiviti pertanian dilakukan oleh Jabatan Pertanian Negeri melalui mesyuarat Jawatankuasa Pemantauan Projek.

Pada pandangan Audit, Jawatankuasa Pemandu di Terengganu, Perak dan Pahang perlu lebih aktif menjalankan tanggungjawabnya untuk memastikan pelaksanaan aktiviti pertanian di Taman Kekal Pengeluaran Makanan dapat berjalan dengan lancar.

iv. Aktiviti Pertanian

Pelan Bisnes yang disediakan bagi sesuatu projek telah menetapkan jenis tanaman yang akan ditanam sama ada sayur-sayuran atau tanaman singkat masa, buah-buahan atau kombinasi keduanya. Di samping tanaman, pemeliharaan ternakan seperti lembu, kambing dan ayam juga telah dicadangkan. Lawatan Audit pada bulan September hingga Disember 2005 di 10 projek yang dipilih mendapati tanaman utama dan ternakan yang dipelihara adalah mengikut Pelan Bisnes. Di samping tanaman utama seperti buah-buahan, ada peserta yang menanam sayur-sayuran dan tanaman singkat masa bagi menampung keperluan mereka dan penanaman dilakukan di antara pokok buah-buahan tersebut. Kepelbagaian tanaman ini telah dapat meningkatkan pendapatan peserta. Pelaksanaan tanaman dan ternakan mengikut projek yang dilawati adalah seperti di jadual dan gambar berikut :-

JADUAL 14.7
PELAKSANAAN AKTIVITI PERTANIAN
TAMAN KEKAL PENGELUARAN MAKANAN

PROJEK	BIL. PESERTA	AKTIVITI PERTANIAN
Selandar, Melaka	38	Buah-buahan seperti mangga, cempedak, ciku, jambu batu dan rambutan. Sayur-sayuran seperti timun, kacang panjang dan tembikai.
Serating, Terengganu	20	Buah-buahan seperti tembikai dan pitaya, sayur-sayuran seperti labu manis, timun dan cili serta ternakan seperti lembu dan ayam.
Rhu Tapai, Terengganu	14	Sayur-sayuran, buah-buahan seperti mata kucing, tembikai dan roselle serta tembakau (bagi Program Pembangunan Rakyat Termiskin).
Ulu Chuchuh, Selangor	41	Sayur-sayuran seperti sawi, ubi keledek, tanaman orkid, aloe vera, bunga dan helekonias.
Sungai Blankan, Selangor	24	Sayur, ubi kayu, keledek, pisang, nanas dan durian belanda.
Bukit Changgang, Selangor	12	Sayur, buah-buahan, tanaman singkat masa dan ternakan.
Lekir, Perak	14	Buah-buahan seperti mangga, tembikai, jagung manis, nanas dan petola. Fertigasi seperti tomato, pisang, betik, buah pitaya dan tebu.
Sungkai, Perak	11	Sayur, keledek, sengkuang, jagung, betik dan mangga.
Pulau Manis, Pahang	5	Sayuran seperti timun, bendi, kacang panjang, cili, petola, labu air dan labu manis.
Charuk Puting, Pahang	7	Buah mangga, nanas dan sayuran seperti bendi, kacang buncis, terung dan cili.

GAMBAR 14.1

Tapak Projek Selandar, Melaka
Tarikh: 14.09.2005

GAMBAR 14.2

Tapak Projek Lekir, Perak
Tarikh: 22.11.2005

GAMBAR 14.3

*Tapak Projek Selandar, Melaka
Tarikh: 14.09.2005*

GAMBAR 14.4

*Tapak Projek Serating, Terengganu
Tarikh: 26.09.2005*

GAMBAR 14.5

*Tapak Projek Sungkai, Perak
Tarikh: 23.11.2005*

GAMBAR 14.6

*Tapak Projek Serating, Terengganu
Tarikh: 26.09.2005*

v. Panduan Pengurusan Tanaman

Semakan Audit mendapati panduan pengurusan tanaman telah disediakan dengan lengkap bagi kesemua 10 tapak projek yang dilawati. Aktiviti pengurusan tanaman seperti kaedah pembersihan dan penyediaan ladang, tapak semaian, jadual masa untuk tanam dan tuai, pengairan, pembajaan, kawalan musuh dan rumpai mengikut jenis tanaman telah dilaksanakan sebagaimana dicadangkan dalam panduan berkenaan. Peserta juga telah diberi pendedahan berkaitan penggunaan baja dan racun serangga serta khidmat nasihat berhubung panduan pengurusan ladang oleh Pengurus Projek. Panduan yang disediakan juga telah mengambil kira faktor cuaca, keadaan muka bumi dan jenis tanah serta kesesuaian tanaman yang akan ditanam. Bagaimanapun, kadangkala penanaman tidak dibuat mengikut jadual disebabkan keadaan cuaca yang tidak menentu.

vi. Pembangunan Tanah Dan Infrastruktur

- Mengikut Memorandum, Kerajaan Negeri akan membahagikan tapak projek kepada lot individu. Semakan Audit mendapati pengagihan lot kepada peserta telah dilakukan bagi semua tapak projek yang dibangunkan. Bagaimanapun, bilangan lot yang diagihkan kepada peserta adalah tidak sama mengikut lot dan saiz keluasan tanah untuk diusahakan bagi setiap peserta. Pihak Audit dimaklumkan bahawa

peserta yang diberi melebihi satu lot adalah di kalangan syarikat swasta dan peserta komersial. Kerajaan Negeri juga tidak menyediakan garis panduan atau menetapkan syarat bagi menentukan pengagihan lot dibuat mengikut kategori peserta. Bilangan peserta yang memperolehi lebih daripada satu lot mengikut projek adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.8
BILANGAN PESERTA MEMPEROLEHI LEBIH SATU LOT

PROJEK	BIL. PESERTA	BIL. LOT DIPEROLEHI	KELUASAN (HEKTAR)
Selandar, Melaka	1	2	4.12
Serating, Terengganu	5	2 - 3	7.36 - 11.83
Rhu Tapai, Terengganu	4	2 - 10	8.00 - 38.00
Ulu Chuchuh, Selangor	6	2 - 5	4.00 - 10.00
Bukit Changgang, Selangor	6	2 - 4	0.80 - 4.00

Pada pandangan Audit, Kerajaan Negeri perlu menyediakan satu garis panduan yang mengandungi syarat kelayakan pembahagian tapak projek mengikut lot dan saiz kepada peserta bagi memastikan pembahagiannya dibuat secara telus dan adil.

- Pembangunan tanah dan infrastruktur asas seperti jalan masuk, bekalan air, pengairan dan elektrik telah disediakan oleh Kementerian menggunakan peruntukan kewangannya. Peruntukan tersebut telah disalurkan kepada Jabatan Pertanian Negeri sebagai jabatan pelaksana. Lawatan Audit ke 10 tapak projek mendapati infrastruktur dan kemudahan asas yang diperlukan telah disediakan mengikut spesifikasi yang ditetapkan. Bagaimanapun, pihak Audit mendapati jalan ladang dan sistem pengairan di tapak projek yang telah lama beroperasi telah rosak dan tidak sesuai digunakan lagi. Kerosakan tersebut berlaku disebabkan kerja penyenggaraan jalan, parit dan peralatan pengairan seperti paip air tidak dilakukan secara berterusan kerana ketiadaan peruntukan kewangan disediakan bagi maksud itu. Infrastruktur dan kemudahan asas di beberapa tapak projek yang rosak adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 14.7

*Tapak Projek Selandar, Melaka
- Jalan Ladang Rosak*

GAMBAR 14.8

*Tapak Projek Selandar, Melaka
- Ladang Yang Rosak Akibat Hakisan*

GAMBAR 14.9

*Tapak Projek Serating, Terengganu
- Jalan Ladang Rosak*

GAMBAR 14.10

*Tapak Projek Charuk Puting, Pahang
- Parit Rosak Akibat Hakisan*

- Bagi melaksanakan projek ini, perjanjian hendaklah ditandatangani antara peserta projek dengan Kerajaan Negeri. Semakan Audit mendapati peserta projek di Rhu Tapai dan Serating, Terengganu masih belum menandatangani perjanjian walaupun projek tersebut telah beroperasi melebihi 4 tahun. Manakala projek di Ulu Chuchuh, Sungai Blakan dan Bukit Changgang, Selangor, tiada perjanjian rasmi disediakan dan peserta hanya menandatangani kertas tawaran yang mempunyai syarat penyertaan yang diluluskan oleh Exco Pertanian Negeri. Bagi projek yang dibangunkan di tanah milik Perbadanan Setiausaha Kerajaan, perjanjian ditandatangani antara Perbadanan dengan peserta dan sewa tanah adalah milik Perbadanan. Ketiadaan perjanjian tersebut akan memberi kesan terhadap pemilikan, syarat dan pajakan tanah. Tindakan terhadap peserta yang enggan serta lewat membayar sewa juga tidak dapat dibuat.

Pada pandangan Audit, kegagalan mewujudkan perjanjian tersebut perlu diberi perhatian serius kerana ia boleh menyebabkan Jabatan Pertanian atau Kerajaan Negeri tidak dapat mengambil tindakan yang sewajarnya terhadap peserta yang gagal melaksanakan projek atau gagal menjelaskan sewa tanah. Kutipan bayaran sewa tanah yang dikutip tanpa perjanjian juga boleh memberi kesan dari segi perundangan.

- Mengikut prosedur yang telah ditetapkan, peserta dikenakan bayaran pajakan dan juga sewa peralatan di mana hasil tersebut akan digunakan bagi menampung kos penyenggaraan kemudahan asas dan infrastruktur. Semakan Audit terhadap rekod projek di Selandar, Melaka; Rhu Tapai dan Serating, Terengganu; Ulu Chuchuh dan Bukit Changgang, Selangor mendapati bayaran sewa tanah masih tidak dapat dikutip sepenuhnya. Semakan selanjutnya juga mendapati sewa pajakan tanah masih belum dikenakan kepada peserta projek di Lekir dan Sungkai, Perak yang mana peserta di Lekir telah diberi pengecualian sehingga tanaman berhasil. Tunggakan sewa terkumpul sehingga bulan Disember 2005 adalah berjumlah RM211,574 seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.9
TUNGGAKAN SEWA SEHINGGA BULAN DISEMBER 2005

PROJEK	TAHUN TUNGGAKAN	JUMLAH (RM)
Selandar, Melaka	2000 - 2005	149,951
Rhu Tapai, Terengganu	2003 - 2005	31,630
Serating, Terengganu	2003 - 2005	14,444
Ulu Chuchuh, Sg. Blankan, Selangor	1996 - 2005	4,000
Bukit Changgang, Selangor	1999 - 2005	11,549
JUMLAH		211,574

- Bagi projek yang dibangunkan di Pahang, bayaran sewa tanah belum dikuatkuasakan tetapi peserta perlu membayar sewa terhadap peralatan/ jentera pertanian yang disediakan oleh Kerajaan Negeri. Semakan Audit mendapati tunggakan sewa bagi peralatan sehingga bulan Disember 2005 adalah berjumlah RM27,538.

Pada pandangan Audit, Jabatan Pertanian perlu memastikan peserta membayar sewa pajakan tanah dan peralatan dalam tempoh yang ditetapkan. Tindakan tegas perlu diambil untuk mengutip bayaran yang tertunggak. Hasil sewa boleh digunakan bagi menampung kos penyenggaraan infrastruktur dan kemudahan asas. Jabatan Pertanian juga perlu menyediakan peruntukan yang mencukupi bagi tujuan penyenggaraan.

- Lawatan Audit juga mendapati kebanyakan tapak projek tidak dibekalkan dengan kemudahan elektrik seperti di Selandar, Melaka; Serating dan Rhu Tapai, Terengganu; Lekir dan Sungkai, Perak dan Pulau Manis, Pahang. Kemudahan tersebut tidak dibekalkan kerana lokasi ladang berkenaan adalah terlalu jauh dari jalan utama dan pembekalannya memerlukan kos yang tinggi. Bagaimanapun, bagi tapak projek yang berhampiran dengan pusat bekalan, kemudahan tersebut telah dibekalkan seperti di Ulu Chuchuh, Sungai Blankan dan Bukit Changgang, Selangor serta Charuk Puting, Pahang. Berdasarkan maklum balas daripada soal selidik yang diedarkan kepada peserta mendapati bekalan elektrik amat diperlukan kerana kebanyakan peserta tinggal dan bermalam di tapak projek. Peserta juga terpaksa mengeluarkan perbelanjaan yang tinggi bagi mendapatkan bekalan elektrik dengan menggunakan *generator*.

Pada pandangan Audit, Jabatan Pertanian perlu menyediakan kemudahan bekalan elektrik di semua tapak projek bagi memudahkan peserta mengurus aktiviti pertanian dengan lebih berkesan di samping membantu mengurangkan bebanan perbelanjaan kos bahan api yang perlu ditanggung oleh peserta. Tambahan pula, perkara ini telah dinyatakan di Artikel III Memorandum Persefahaman iaitu Kementerian bertanggungjawab menyediakan infrastruktur dan kemudahan asas termasuk bekalan elektrik.

vii. Pusat Sumber Dan Perkhidmatan Sokongan

- Pusat sumber dan perkhidmatan sokongan disediakan bagi tujuan membantu dan memberi khidmat nasihat berkaitan pemindahan teknologi, pengawalan kuarantin dan penggredan, pinjaman dan pemasaran serta latihan kepada peserta. Lawatan Audit ke 10 tapak projek yang dipilih mendapati pusat sumber tidak disediakan. Bagaimanapun, pusat pengumpulan dan pemasaran ada disediakan oleh FAMA tetapi pembinaannya tidak meliputi semua tapak projek. Adalah didapati 3 daripada 10 tapak projek tersebut mempunyai kemudahan pusat pengumpulan iaitu di Selandar, Melaka; Ulu Chuchuh, Selangor dan Sungkai, Perak. Bagaimanapun, pusat pengumpulan tersebut tidak beroperasi disebabkan pemasaran hasil pertanian dibuat oleh peserta sendiri. Manakala di Rhu Tapai, Terengganu, Jabatan Pertanian telah menyediakan kilang pemprosesan jus roselle bagi peserta Program Pembangunan Rakyat Termiskin. Gambar berikut menunjukkan pusat pengumpulan FAMA yang tidak beroperasi.

GAMBAR 14.11

*Tapak Projek Sungkai, Perak
- Pusat Pengumpulan Hasil Pertanian
Yang Dibina Oleh FAMA Tetapi
Tidak Beroperasi
Tarikh : 23.11.2005*

- Mengikut Memorandum, Kementerian melalui jabatan dan agensinya akan menyediakan kemudahan dan perkhidmatan sokongan kepada peserta projek. Pihak Audit mendapati Jabatan Pertanian telah memberi perkhidmatan pengembangan, pengawalan penyakit dan kuarantin secara berterusan kepada peserta di samping membantu mereka mendapatkan kemudahan pinjaman. Kursus dan latihan telah diberikan kepada peserta yang berminat dan pendedahan terhadap pengurusan ladang juga dilakukan dengan membawa mereka melawat ladang yang berjaya. Bagaimanapun, maklum balas daripada soal selidik terhadap kesemua 7 peserta projek di Charuk Puting, Pahang mendapati mereka telah gagal mendapat kemudahan pinjaman daripada Bank Pertanian Malaysia. Setiap peserta tersebut telah memohon sejumlah RM35,986 untuk membiayai projek mereka. Ketiadaan pembiayaan pinjaman menyebabkan aktiviti pengurusan ladang tidak dapat dilaksanakan mengikut perancangan dan jadual yang ditetapkan. Peserta juga tidak dapat memberi tumpuan sepenuhnya terhadap aktiviti ladang kerana mereka terpaksa mencari pendapatan sampingan bagi menyara hidup. Pihak Audit difahamkan permohonan pinjaman mereka ditolak atas alasan peserta terdahulu tidak menjelaskan pinjaman mereka.

Pada pandangan Audit, Jabatan Pertanian perlu menyediakan pusat sumber atau perkhidmatan seperti yang ditetapkan dalam Memorandum Persefahaman bagi memudahkan peserta mendapat bimbingan dan khidmat nasihat. Kementerian juga perlu memastikan semua jabatan dan agensi yang terlibat dengan aktiviti pemantauan projek ini bekerjasama untuk menjayakan pelaksanaan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan.

14.4.2.3. Prestasi Keseluruhan Projek

a. Pengeluaran Hasil

Semakan Audit terhadap Laporan Bulanan Kemajuan Projek mendapati sehingga akhir bulan Disember 2005, sejumlah 3 daripada 10 projek yang dilawati telah mencapai sasaran pengeluaran hasil iaitu projek di Selandar, Melaka; Serating, Terengganu; dan Ulu Chuchuh, Selangor di mana peratus pencapaiannya adalah antara 108.4% hingga 167.7%. Bagaimanapun, 7 projek lagi masih belum mencapai sasaran pengeluaran hasil yang ditetapkan. Ada juga projek yang tidak mencapai 50% sasaran yang ditetapkan iaitu projek di Rhu Tapai, Terengganu; Sungai Blankan, Selangor; Sungkai, Perak; Pulau Manis dan Charuk Puting, Pahang. Antara faktor kegagalan peserta mencapai tahap pengeluaran hasil yang disasarkan adalah disebabkan kekurangan modal, ketiadaan jentera, kekurangan tenaga buruh, faktor cuaca seperti hujan yang kadang kala menyebabkan banjir dan serangan penyakit pada tanaman. Prestasi pengeluaran hasil projek yang dilawati bagi bulan Disember 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.10
PRESTASI PENGELUARAN HASIL TAHUN 2005

PROJEK	NILAI PENGELUARAN		PERBEZAAN (RM)	PENCAPAIAN (%)
	DIRANCANG (RM)	SEBENAR (RM)		
Selandar, Melaka	371,030	622,354	251,324	167.7
Serating, Terengganu	3,546,500	3,843,564	297,064	108.4
Rhu Tapai, Terengganu	3,065,125	754,309	(2,310,816)	24.6
Ulu Chuchuh, Selangor	2,277,451	2,544,490	267,039	111.7
Sungai Blankan, Selangor	2,195,586	851,052	(1,344,534)	38.8
Bukit Changgang, Selangor	1,103,557	1,028,528	(75,029)	93.2
Lekir, Perak	798,300	584,463	(213,837)	73.2
Sungkai, Perak	352,370	162,060	(190,310)	46.0
Pulau Manis, Pahang	1,703,216	389,916	(1,313,300)	22.9
Charuk Puting, Pahang	61,800	20,195	(41,605)	32.7
JUMLAH	15,474,935	10,800,931	(4,674,004)	69.8

b. Pendapatan Peserta

- i. Pendapatan peserta merupakan antara ukuran utama kejayaan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan. Jabatan Pertanian telah mensasarkan pendapatan setiap peserta sekurang-kurangnya RM3,000 setiap bulan. Semakan Audit mendapati 55 daripada 338 peserta (16.3%) telah berjaya

mencapai sasaran pendapatan yang ditetapkan. Bagaimanapun, bilangan peserta yang belum mencapai sasaran pendapatan adalah tinggi iaitu 58%. Semakan juga mendapati 87 peserta (25.7%) masih belum mendapat hasil daripada tanaman mereka. Prestasi pendapatan peserta bagi tahun 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.11
PURATA PENDAPATAN BULANAN PESERTA PADA TAHUN 2005

NEGERI	BIL. PROJEK	BIL. PESERTA	PURATA PENDAPATAN BULANAN PESERTA					
			LEBIH RM3,000	%	KURANG RM3,000	%	BELUM BERHASIL	%
Johor	5	18	5	27.8	10	55.5	3	16.7
Kedah	1	5	-	-	5	100.0	-	-
Kelantan	3	15	4	26.7	11	73.3	-	-
Melaka	1	38	4	10.5	9	23.7	25	65.8
Pahang	8	52	10	19.2	20	38.5	22	42.3
Perak	4	58	8	13.8	35	60.3	15	25.9
Selangor	8	118	19	16.1	87	73.7	12	10.2
Terengganu	2	34	5	14.7	19	55.9	10	29.4
JUMLAH	32	338	55	16.3	196	58	87	25.7

- ii. Lawatan ke tapak projek yang dipilih mendapati pemasaran hasil pertanian dilakukan sendiri oleh peserta dengan menjual secara terus kepada pemborong, pasar dan jualan secara runcit. Analisis Audit terhadap maklum balas yang diterima daripada peserta projek mendapati antara faktor peserta tidak memasarkan hasil pertanian kepada FAMA adalah kerana harga belian yang rendah, kelewatan bayaran dan pembelian hasil pertanian yang tidak konsisten. Selain itu, peserta juga memaklumkan mereka tidak mempunyai masalah memasarkan hasil pertanian mereka.

Pada pandangan Audit, bagi mempertingkatkan keberkesanan pengurusan ladang dan mengurangkan kos tenaga buruh, disyorkan Jabatan Pertanian menyediakan jentera/peralatan pertanian kepada peserta yang kurang berkemampuan terutamanya belia tani dan peserta inkubator dengan kadar sewa yang minimum. Langkah ini perlu dilaksanakan bagi meningkatkan pengeluaran hasil supaya sasaran pendapatan peserta yang ditetapkan dapat dicapai.

14.4.2.4. Skim Akreditasi Ladang Malaysia

- a. Kementerian menggalakkan semua peserta projek pertanian mendapatkan pengiktirafan Skim Akreditasi Ladang Malaysia. Skim ini merupakan satu skim persijilan yang memberi pengiktirafan kepada ladang yang mengamalkan amalan pertanian yang berkonsepkan mesra alam dan menghasilkan produk yang berkualiti serta selamat dimakan. Skim ini melibatkan pemeriksaan ladang, verifikasi amalan ladang, analisis hasil ladang dan penilaian terhadap ladang berpandukan standard dan garis panduan yang telah ditetapkan.

- b. Pemeriksaan Audit mendapati seramai 64 daripada 338 peserta projek atau 18.9% permohonan telah diterima untuk mendapatkan pengiktirafan skim tersebut. Analisis Audit mendapati bilangan peserta yang berjaya mendapat sijil Skim Akreditasi Ladang Malaysia adalah rendah. Sehingga bulan Disember 2005, hanya 14 atau 4.1% peserta yang berjaya mendapat sijil Skim Akreditasi Ladang Malaysia. Manakala 46 peserta (13.6%) masih di peringkat pemeriksaan dan baki 4 peserta telah menarik diri. Butiran lanjut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 14.12
STATUS SIJIL SKIM AKREDITASI LADANG MALAYSIA BAGI PROJEK
TAMAN KEKAL PENGELUARAN MAKANAN PADA AKHIR TAHUN 2005

NEGERI	JUMLAH PESERTA	BILANGAN PESERTA			
		MEMOHON	LULUS	PERINGKAT PEMERIKSAAN	TARIK DIRI/ BELUM BERSEDIA
Johor	18	15	1	11	3
Kedah	5	5	5	-	-
Kelantan	15	7	4	3	-
Melaka	38	9	3	6	-
Pahang	52	18	-	18	-
Perak	58	2	-	2	-
Selangor	118	7	1	6	-
Terengganu	34	1	-	-	1
JUMLAH	338	64	14	46	4

Pada pandangan Audit, Jabatan Pertanian perlu meningkatkan usaha untuk memberi kesedaran kepada peserta projek mengenai kepentingan mendapatkan sijil Skim Akreditasi Ladang Malaysia. Pengiktirafan ini dapat memastikan hasil pengeluaran pertanian dipertingkatkan, berkualiti dan diterima umum, boleh bersaing di pasaran tempatan dan antarabangsa serta seterusnya meningkatkan hasil pendapatan mereka.

14.4.2.5. Perbelanjaan Projek

Bagi tempoh Rancangan Malaysia Kelapan, Jabatan Pertanian telah memperuntukkan sejumlah RM44 juta untuk projek pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan. Daripada jumlah ini, RM25.66 juta telah dibelanjakan untuk tempoh yang sama. Semakan Audit mendapati Jabatan Pertanian telah memperuntukkan sejumlah RM15.03 juta kepada Ibu Pejabat dan 5 negeri bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Daripada peruntukan yang diterima sejumlah RM14.39 juta telah dibelanjakan untuk melaksanakan projek tersebut. Butirannya adalah seperti jadual berikut :-

JADUAL 14.13
PERUNTUKAN KEWANGAN DAN PERBELANJAAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	2003		2004		2005	
	PERUNTUKAN (RM)	PERBELANJAAN (RM)	PERUNTUKAN (RM)	PERBELANJAAN (RM)	PERUNTUKAN (RM)	PERBELANJAAN (RM)
Ibu Pejabat	394,000	370,263	300,000	236,581	550,000	522,549
Melaka	174,000	151,546	870,000	870,000	124,000	124,000
Selangor	1,343,000	1,367,818	2,247,347	2,380,100	300,000	249,844
Pahang	483,150	455,598	2,389,100	2,363,762	1,825,900	1,510,552
Terengganu	108,750	108,750	602,000	559,915	283,800	238,555
Perak	631,290	614,349	883,000	855,892	1,524,112	1,405,180
JUMLAH	3,134,190	3,068,324	7,291,447	7,266,250	4,607,812	4,050,680

Pada pandangan Audit, Jabatan Pertanian telah membelanjakan peruntukan yang diberi dengan baik. Namun begitu, peruntukan untuk penyenggaraan infrastruktur dan kemudahan asas projek hendaklah disediakan setiap tahun supaya penyenggaraan dapat dibuat secara berterusan bagi melancarkan pelaksanaan projek.

14.4.3. PEMANTAUAN

14.4.3.1. Peringkat Kementerian

Kementerian telah mengadakan mesyuarat Jawatankuasa Pemantauan Projek dari semasa ke semasa bagi membincangkan perkara berkaitan kemajuan pelaksanaan projek, pengurusan tanah, pembangunan infrastruktur dan kemudahan asas serta pemasaran hasil pertanian. Kementerian melalui Bahagian Pemantauan dan Penilaian Projek juga telah mengadakan mesyuarat Jawatankuasa Pembangunan Peringkat Kementerian. Mesyuarat ini telah membincangkan perkara berhubung prestasi projek seperti pencapaian sasaran penyertaan, pengeluaran dan pendapatan peserta serta isu dan masalah pelaksanaan seperti pasaran, infrastruktur, penyakit, benih dan kesesuaian tanah.

14.4.3.2. Peringkat Negeri

- a. Jabatan Pertanian Negeri telah membuat pemantauan melalui *visiting agent* yang dilantik di kalangan pegawai pertanian. *Visiting Agent* mengeluarkan laporan yang mengandungi jadual tanaman, pengendalian pasca tuai, pemasaran, rekod ladang dan amalan agronomi seperti pengairan, perparitan, pemangkasan, kawalan makhluk perosak dan pembajaan.
- b. Mesyuarat Jawatankuasa Pemantauan Projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan di peringkat negeri juga telah diadakan bagi membincangkan perkara berkaitan prestasi, kemajuan serta masalah pelaksanaan projek. Pemantauan dari semasa ke semasa sentiasa dilakukan oleh Pegawai Pertanian Daerah dan Pengurus Projek bagi memastikan pelaksanaan dilakukan mengikut perancangan. Pengurus Projek juga telah menyediakan Laporan Kemajuan Bulanan pada setiap bulan dan Laporan Pendapatan Peserta setiap 2 bulan.

Pada keseluruhannya, pemantauan yang dibuat oleh Kementerian dan Jabatan Pertanian Negeri terhadap pelaksanaan projek adalah memuaskan.

14.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, Jabatan Pertanian telah mewujudkan perancangan yang baik bagi menguruskan pembangunan Taman Kekal Pengeluaran Makanan. Jabatan Pertanian mempunyai Memorandum Persefahaman dengan Kerajaan Negeri dan Pelan Bisnes serta prosedur yang jelas. Bagaimanapun dari aspek pelaksanaan, masih ada beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Sehubungan ini, adalah disyorkan pertimbangan diberi kepada perkara berikut :-

- a. Jabatan Pertanian perlu menyediakan unit yang khusus untuk menyelia pelaksanaan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan supaya tumpuan dapat diberikan sepenuhnya terhadap pengurusan projek ini.
- b. Jabatan Pertanian perlu memastikan kelulusan Pejabat Tanah Negeri diperolehi bagi mewartakan tanah yang digunakan untuk projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan sebagaimana yang dipersetujui dalam Memorandum Persefahaman.
- c. Jabatan Pertanian perlu memastikan peserta membayar sewa pajakan tanah dan peralatan dalam tempoh yang ditetapkan. Tindakan tegas perlu diambil untuk mengutip bayaran yang tertunggak. Hasil sewa boleh digunakan bagi menampung kos penyenggaraan infrastruktur dan kemudahan asas. Jabatan Pertanian juga perlu menyediakan peruntukan yang mencukupi bagi tujuan penyenggaraan.
- d. Memandangkan antara masalah yang dihadapi oleh peserta untuk melaksanakan projek adalah berpunca daripada kekurangan modal, Kementerian dan Jabatan Pertanian perlu bekerjasama dengan Bank Pertanian Malaysia supaya dapat mencari alternatif terbaik bagi membolehkan pinjaman diberikan kepada peserta.
- e. Kementerian perlu memastikan semua jabatan dan agensi yang terlibat dengan aktiviti pemantauan bekerjasama untuk menjayakan pelaksanaan projek Taman Kekal Pengeluaran Makanan. Jawatankuasa Pemantauan Projek dan Jawatankuasa Pemandu yang diwujudkan di peringkat negeri perlu memantau pelaksanaan projek bagi memastikan kemajuan dan matlamat projek tercapai.
- f. Jabatan Pertanian perlu meningkatkan usaha untuk memberi kesedaran kepada peserta projek mengenai kepentingan mendapatkan sijil Skim Akreditasi Ladang Malaysia. Pengiktirafan ini dapat memastikan hasil pengeluaran pertanian dipertingkatkan, berkualiti dan diterima umum, boleh bersaing di pasaran tempatan dan antarabangsa serta seterusnya meningkatkan hasil pendapatan peserta.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

15. JABATAN PERIKANAN MALAYSIA

- PROGRAM PENGURUSAN DAN PEMULIHARAAN PENYU

15.1. LATAR BELAKANG

15.1.1. Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu telah dilaksanakan oleh Jabatan Perikanan Malaysia sejak tahun 1950an di Sarawak, 1961 di Terengganu dan 1966 di Sabah. Sehingga kini, program ini telah juga dilaksanakan di negeri lain seperti Pahang, Johor, Melaka, Perak dan Pulau Pinang. Secara umumnya, objektif Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu adalah untuk mengurus, memulihara dan melindungi populasi 4 spesies penyu yang ada di negara ini yang semakin pupus, menjalankan penyelidikan serta meningkatkan penglibatan orang ramai dalam menangani masalah kepupusan penyu.

15.1.2. Empat spesies penyu yang ada di perairan pesisiran pantai dan mendarat di pantai Malaysia untuk bertelur adalah seperti berikut :-

a. Penyu Belimbing merupakan spesies yang terbesar di dunia. Ia tidak bertempurung keras tetapi mempunyai karapas berkulit lembut dengan 7 Jaluran yang memanjang dari bahagian kepala hingga ke ekor. Ia boleh membesar sepanjang 2 meter dan berat antara 320 hingga 590 kilogram. Penyu ini boleh bertelur 4 hingga 5 kali bagi satu musim dengan 60 hingga 120 biji telur. Tempat utama penyu ini bertelur adalah di Rantau Abang dan Paka, Terengganu.

b. Penyu Agar juga dikenali sebagai “penyu hijau” mengikut warna lemak di dalam badannya yang berwarna hijau. Penyu ini berwarna coklat buah zaitun atau coklat tua atau kehitaman. Penyu ini boleh membesar sehingga melebihi 1 meter dengan berat badannya antara 135 hingga 270 kilogram. Penyu ini menghasilkan 100 hingga 140 biji telur setiap kali bertelur. Penyu ini ada di Terengganu, Pahang, Perak, Kedah, Pulau Pinang, Sabah dan Sarawak.

c. Penyu Karah yang juga dikenali sebagai penyu sisik mempunyai karapas yang keras seperti sisik yang bertindih. Warna badannya coklat, bersaiz sederhana dan boleh membesar antara 70 hingga 90 sentimeter dengan berat badan antara 35 hingga 75 kilogram. Bentuk mulutnya menyerupai paruh helang. Ia bertelur sejumlah lebih kurang 150 biji dan merupakan penyu yang tercantik. Penyu ini ada di Terengganu, Pahang, Melaka, Johor, Sabah dan Sarawak.

d. Penyu Lipas ialah penyu yang terkecil antara 4 jenis penyu yang ada di negara ini. Ia boleh membesar antara 60 hingga 65 sentimeter dengan berat yang biasa antara 35 hingga 50 kilogram. Warna badannya gelap atau coklat buah zaitun dan bahagian bawah berwarna putih. Penyu ini menghasilkan purata 100 biji telur setiap kali bertelur dan ada di Terengganu, Pahang dan Pulau Pinang.

15.1.3. Untuk melaksanakan program ini, Jabatan Perikanan telah mengambil langkah awal dengan membina 7 Pusat Pengurusan Penyu seperti berikut :-

- a. Pusat Penyu Dan Ekosistem Marin (TUMEC), Rantau Abang, Terengganu
- b. Pusat Santuari Penyu Ma'Daerah, Terengganu
- c. Pusat Pengurusan Penyu Padang Kemunting, Melaka
- d. Pusat Pengurusan Dan Penetasan Penyu Segari, Perak
- e. Pusat Penerangan Dan Santuari Penyu Cherating, Pahang
- f. Pusat Penetasan Penyu Kerachut, Pulau Pinang
- g. Pusat Penetasan Penyu Pulau Tinggi, Johor

15.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat dan selaras dengan objektif yang ditetapkan.

15.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan dengan menyemak fail, daftar/rekod penyu, laporan, minit mesyuarat, dokumen kewangan dan dokumen lain yang berkaitan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 di Bahagian Pelesenan dan Pengurusan Sumber di Ibu Pejabat, Pusat Penyu dan Ekosistem Marin, Terengganu dan 4 Pejabat Perikanan Negeri yang dipilih iaitu Melaka, Pahang, Perak dan Pulau Pinang. Di samping itu, lawatan fizikal ke 7 Pusat Pengurusan Penyu telah diadakan. Perbincangan dengan pegawai dan kakitangan yang terlibat dengan program ini serta pemungut telur penyu berlesen telah dibuat.

15.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga September 2005 mendapati perkara berikut :-

15.4.1. PERANCANGAN

15.4.1.1. Pengurusan Program

a. Peringkat Ibu Pejabat

- i. Jabatan Perikanan Malaysia diketuai oleh Ketua Pengarah Perikanan Gred JUSA B dan dibantu oleh 2 Timbalan Ketua Pengarah Gred JUSA C. Ketua Pengarah Perikanan bertanggungjawab terhadap 12 Pejabat Perikanan Negeri dan Wilayah Persekutuan Labuan. Sebelum tahun 2004, pelaksanaan program ini adalah di bawah tanggungjawab Bahagian Perikanan Rekreasi dan Taman Laut. Selaras dengan penyusunan semula fungsi semua Kementerian dan Jabatan pada bulan Mac 2004, fungsi Bahagian Perikanan Rekreasi dan Taman Laut, Jabatan Perikanan telah diambil alih oleh Kementerian Sumber Asli Dan Alam Sekitar. Sehubungan ini, Cawangan Pemuliharaan Sumber Dan Perikanan Rekreasi yang sebelumnya di bawah Bahagian tersebut telah diletakkan di bawah Bahagian Pelesenan Dan Pengurusan Sumber, Jabatan Perikanan. Cawangan ini bertanggungjawab menetapkan polisi, membuat perancangan dan memantau pelaksanaan program ini.

- ii. Cawangan Pemuliharaan Sumber Dan Perikanan Rekreasi diketuai oleh Dr. Sukarno bin Wagiman, Pegawai Perikanan Gred G52 dan dibantu oleh 2 Pegawai Perikanan Gred G41, seorang Penolong Pegawai Perikanan Gred G27 serta 2 Pembantu Perikanan Gred G26/G22.

b. Peringkat Negeri

- i. Pusat Pengurusan Penyu diletakkan di bawah penyeliaan Pengarah Perikanan Negeri kecuali di Terengganu. Bilangan kakitangan yang ditempatkan di pusat ini adalah berbeza-beza mengikut saiz pusat. Kedudukannya adalah seperti berikut :-
 - Pusat Pengurusan dan Penetasan Penyu Segari di Perak diuruskan oleh Pembantu Perikanan Gred G17 yang ditempatkan di Pejabat Perikanan Negeri. Beliau dibantu oleh 2 Pekerja Am (Sambilan) yang ditempatkan di pusat ini.
 - Pusat Penetasan Penyu Kerachut di Pulau Pinang adalah di bawah tanggungjawab Pembantu Perikanan G17 dan dibantu oleh 20 pegawai kumpulan sokongan. Kesemua 21 pegawai ini ditempatkan di Pejabat Perikanan Negeri dan bertugas secara bergilir di Pusat Penetasan Penyu.
 - Pusat Penerangan dan Santuari Penyu Cherating di Pahang diuruskan oleh Pembantu Perikanan Gred G17 dan dibantu oleh 8 Pekerja Rendah Awam (Sambilan). Kesemua pegawai ini ditempatkan di pusat berkenaan.
 - Pusat Pengurusan Penyu Padang Kemunting di Melaka diketuai oleh Pembantu Perikanan Gred G22. Beliau dibantu oleh seorang Pembantu Perikanan Gred G17, seorang Pembantu Am Rendah dan seorang Pekerja Am (Sambilan). Kesemua mereka ditempatkan di pusat berkenaan kecuali Pembantu Perikanan Gred G17.
 - Pusat Penyu Dan Ekosistem Marin (TUMEC), Rantau Abang, Terengganu diketuai oleh Encik Kamaruddin bin Ibrahim, Pegawai Penyelidik Gred Q52 dan mempunyai 5 unit. Unit Penyelidikan Penyu/Tuntung yang diketuai oleh Pegawai Penyelidik Gred Q41 dan Unit Pendidikan, Maklumat dan Latihan yang diketuai oleh Pegawai Perikanan Gred G41 bertanggungjawab secara langsung terhadap aktiviti pengurusan penyu yang dilaksanakan di 9 Pusat Penetasan Penyu iaitu Pantai Rantau Abang (Dungun), Pantai Geliga (Kemaman), Pantai Kuala Baharu Selatan (Setiu), Pantai Selilit (Pulau Perhentian), Pantai Mak Kepit (Pulau Redang), Pantai Tanjung Batu, Pantai Ma' Daerah, Pantai Cakar Hutan dan Pantai Rhu Kudung (Kerteh). Kedua-dua ketua unit ini dibantu oleh 6 pegawai pelbagai gred.

- c. Untuk memastikan setiap kakitangan mempunyai kemahiran bagi menjalankan tugas, pelbagai latihan khususnya yang berkaitan dengan tugas pengurusan penyu perlu dirancang di peringkat Ibu Pejabat. Bagaimanapun tidak ada latihan berkaitan dirancang pada tahun 2004 dan 2005 bagi kakitangan yang terlibat. Manakala rancangan latihan kakitangan untuk tahun 2003 pula tidak dapat dikemukakan untuk semakan Audit. Berdasarkan kepada maklum balas daripada kakitangan yang terlibat dengan program ini, mereka hanya diberi satu latihan khusus semasa mula dipertanggungjawabkan untuk menyelia program ini.

15.4.1.2. Keperluan Kewangan

- a. Perbelanjaan untuk melaksanakan Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu dibiayai daripada peruntukan pembangunan. Adalah didapati Pejabat Perikanan Negeri tidak menyediakan keperluan kewangan secara khusus untuk melaksanakan setiap aktiviti di bawah program tersebut. Oleh itu, pengagihan peruntukan kewangan untuk negeri dibuat oleh Ibu Pejabat berdasarkan justifikasi mereka. Peruntukan kewangan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.1
PERUNTUKAN KEWANGAN DARIPADA KERAJAAN PERSEKUTUAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	TAHUN		
	2003 (RM)	2004 (RM)	2005 (RM)
Ibu Pejabat	95,060	11,000	10,000
Pusat Penyu Dan Ekosistem Marin, Terengganu	426,338	300,000	148,300
Melaka	110,000	130,000	110,000
Pulau Pinang	97,041	70,000	60,000
Pahang	60,660	60,000	50,000
Perak	50,901	50,000	50,000
Johor	10,000	17,000	10,000
Wilayah Persekutuan Labuan	0	12,000	0
JUMLAH	850,000	650,000	438,300

- b. Selain itu, Pejabat Perikanan Negeri Johor, Pahang, Perak dan Pusat Penyu Dan Ekosistem Marin (TUMEC) juga menerima peruntukan kewangan daripada Kerajaan Negeri. Jumlah peruntukan kewangan yang diterima bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.2
PERUNTUKAN KEWANGAN DARIPADA KERAJAAN NEGERI
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	TAHUN		
	2003 (RM)	2004 (RM)	2005 (RM)
TUMEC, Terengganu	25,000	39,080	200,000
Pahang	180,000	180,000	100,000
Perak	70,000	70,000	70,000
Johor	30,000	30,000	30,000
JUMLAH	305,000	319,080	400,000

15.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

Pengurusan dan penguatkuasaan berhubung dengan Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu tertakluk kepada akta dan enakmen di setiap negeri. Akta dan enakmen pengurusan dan pemuliharaan penyu di setiap negeri yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.3
AKTA DAN ENAKMEN BERHUBUNG DENGAN PROGRAM
PENGURUSAN DAN PEMULIHARAAN PENYU

PERSEKUTUAN/NEGERI	PERLEMBAGAAN
Persekutuan	Akta Perikanan 1985 (Pindaan 1993)
Terengganu	Enakmen Penyu 1951 (Pindaan 1989)
Melaka	Kaedah-kaedah Perikanan (Penyu Dan Telur Penyu) 1989
Pahang	Kaedah-kaedah Perikanan (Penyu Dan Telur Penyu) 1996
Perak	Kaedah-kaedah Perikanan (Penyu Dan Telur Penyu) 1998 - Enakmen Sedang Dalam Tindakan
Pulau Pinang	Kaedah-kaedah Perikanan (Penyu Dan Telur Penyu) 1999

Antara peruntukan yang ditetapkan di bawah akta dan enakmen berkenaan adalah seperti berikut :-

- a. Semua pemungut telur penyu perlu mendapat lesen daripada pihak yang bertanggungjawab. Di Melaka, Pulau Pinang dan Pahang, lesen dikeluarkan oleh Pejabat Perikanan Negeri. Manakala di Terengganu, lesen dikeluarkan oleh Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri kepada pihak yang mendapat kawasan pajakan untuk memungut telur. Di Perak pula, tidak ada lesen pemungut telur penyu dikeluarkan tetapi pihak yang berkenaan akan diberikan kebenaran memungut telur daripada Pejabat Daerah dan Tanah, Manjung, Perak. Bagi tujuan ini, Pejabat Daerah akan menetapkan kawasan untuk membuat pungutan secara pajakan.
- b. Lesen hendaklah dikeluarkan atas nama pemohon dan tidak boleh dipindahkan. Seseorang yang menggunakan lesen yang dikeluarkan atas nama orang lain adalah melakukan suatu kesalahan.
- c. Tiada seseorang pun dibenarkan mengganggu, mengusik atau menghalang penyu semasa perjalanan penyu ke tempat bertelur, semasa penyu bertelur dan semasa perjalanan penyu balik ke laut. Tiada seseorang pun juga dibenarkan membeli, naik di atas belakang penyu atau mencederakan penyu.
- d. Bayaran fi bagi lesen memungut telur penyu di setiap negeri adalah berbeza-beza tertakluk kepada enakmen negeri. Di Perak dan Terengganu, tidak ada fi dikenakan terhadap lesen/surat kebenaran tetapi pihak berkenaan dikenakan bayaran untuk memajak kawasan pungutan.

15.4.1.4. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

Jabatan Perikanan tidak menyediakan garis panduan yang khusus untuk dijadikan panduan oleh semua Pusat Pengurusan Penyu. Setiap negeri yang terlibat dengan pengurusan penyu didapati telah menyediakan garis panduan

sendiri atau menggunakan garis panduan yang diperolehi dari negeri lain atau garis panduan yang dikeluarkan oleh Departmen Pengurusan dan Pembangunan Sumber Perikanan Marin (SEAFDEC). Bagaimanapun, Jabatan Perikanan telah menerima pakai buku yang diterbitkan oleh SEAFDEC yang bertajuk *A Guide To Set-Up And Manage Sea Turtles Hatcheries In The Southeast Asian Region* sebagai panduan dan rujukan. Buku ini menerangkan secara terperinci peraturan dan tatacara berhubung dengan pengurusan pusat pengeraman, pengendalian telur penyu, penetasan dan pelepasan anak penyu serta aspek lain yang berkaitan dengan pengurusan penyu.

15.4.1.5. Kaedah Pelaksanaan Program

Di bawah Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu, Jabatan Perikanan melaksanakan pelbagai aktiviti bagi melindungi dan memulihara populasi penyu melalui beberapa pendekatan utama seperti berikut :-

a. Pungutan/Pembelian Telur Penyu

Jabatan Perikanan membeli telur penyu daripada pemungut yang diberikan lesen secara tahunan. Pemungut berlesen akan menghantar telur yang dipungut ke Pusat Pengurusan Penyu. Pegawai di Pusat Pengurusan Penyu akan memeriksa dan mengira jumlah telur tersebut dan mencatat maklumat pemungut seperti nama pemungut, nombor lesen, kawasan telur dipungut, bilangan telur dan nombor sarang di mana telur ditanam. Pihak Pejabat Perikanan Negeri akan menyemak rekod berkenaan dan seterusnya baucar disediakan bagi tujuan pembayaran.

b. Pengeraman Dan Penetasan Telur Penyu

Kaedah pengeraman secara in-situ adalah yang terbaik dan disarankan oleh kebanyakan pakar. Beberapa kaedah pengeraman yang diamalkan oleh Jabatan Perikanan adalah seperti berikut :-

- i. In-Situ di mana telur penyu dibiarkan menetas di sarang asal tanpa diganggu. Sarang tersebut akan ditandakan bagi tujuan digali semula apabila semua telur telah menetas.
- ii. Relokasi iaitu telur penyu dipindahkan dari sarangnya ke kawasan lain dan dibiarkan menetas secara kaedah in-situ.
- iii. Hatcheri Biasa iaitu telur penyu dipindah dari sarang asal ke kawasan khas yang berpagar. Setiap sarang akan dipagari oleh sangkar kecil yang berbentuk bulatan.
- iv. Hatcheri Teduhan iaitu kawasan teduhan diadakan dengan tujuan mengurangkan suhu dan telur dieram seperti kaedah hatcheri biasa.
- v. Kotak *Styrofoam* di mana telur penyu dieramkan menggunakan kotak yang berisi pasir. Kotak *styrofoam* disimpan di tempat selamat dan terlindung daripada pancaran cahaya matahari dan hujan.

c. Pendidikan Dan Kesedaran Awam Terhadap Penyu

Program pendidikan dan kesedaran yang dijalankan adalah bagi menyemai rasa tanggungjawab dan keprihatinan orang awam termasuk murid sekolah terhadap penyu dan telurnya. Program ini dijalankan bagi meningkatkan kesedaran orang awam tentang habitat penyu yang semakin pupus dan usaha pemuliharaannya. Program yang akan dijalankan adalah seperti mengadakan ceramah, pameran bergerak dan pelbagai program kesedaran. Perancangan program Jabatan Perikanan yang melibatkan penyertaan orang awam adalah seperti penghayatan penyu, penyu angkat, sukarelawan penyu dan gotong royong di kawasan penyu bertelur.

d. Kajian Dan Penyelidikan

Kajian dan penyelidikan bagi mengetahui ekosistem dan habitat kehidupan penyu akan dijalankan oleh Jabatan Perikanan melalui Pusat Penyu Dan Ekosistem Marin (TUMEC).

e. Rancangan Kerja Tahunan

Penyediaan rancangan kerja tahunan adalah penting untuk membolehkan sesebuah organisasi menjalankan fungsinya dengan cekap, berhemat dan memenuhi objektif yang ditetapkan. **Pihak Audit mendapati rancangan kerja yang disediakan oleh Jabatan Perikanan adalah secara umum tanpa menetapkan sasaran yang hendak dicapai seperti sasaran kadar penetasan tahunan, jumlah program kesedaran yang hendak dijalankan dan bilangan kajian yang hendak dilaksanakan.**

15.4.1.6. Pewartaan Kawasan Santuari Penyu

Pewartaan kawasan santuari penyu penting untuk memastikan penyu, telur penyu dan anak penyu dilindungi daripada segala ancaman dan gangguan seperti manusia dan haiwan pemangsa. Kawalan dan pengurusan adalah sukar dijalankan di kawasan yang tidak diwartakan sebagai kawasan santuari penyu kerana segala aktiviti yang boleh menjejaskan populasi penyu sukar dihalang dan diambil tindakan undang-undang. Pejabat Perikanan Negeri Terengganu merancang untuk mewartakan sejumlah 8 lagi kawasan pantai sebagai kawasan rizab penyu setelah mewartakan Pantai Rantau Abang pada tahun 1991. Kawasan yang dicadangkan untuk diwartakan pada tahun 1998 ialah Pantai Geliga (Kemaman), Pantai Tanjung Batu (Kerteh), Pantai Kuala Baharu Selatan (Setiu) dan Pantai Mak Kepit (Pulau Redang), Pantai Ma' Daerah, Pantai Cakar Hutan dan Rhu Kudung (Kerteh) pula dicadangkan untuk diwartakan pada tahun 1999. Pada tahun 2002, Pantai Selilit (Pulau Perhentian) dicadangkan sebagai kawasan rizab penyu oleh Pejabat Perikanan Negeri Terengganu. Manakala di Melaka sebanyak 3 kawasan dicadangkan untuk diwartakan sebagai kawasan rizab penyu pada tahun 2004 iaitu Pulau Upeh, Kuala Linggi dan Kem Terendak. Di Perak, kawasan yang dicadangkan untuk diwartakan sebagai kawasan rizab

penyu pada tahun 2004 ialah kawasan persekitaran Pusat Pengurusan Penyu di Wilayah Sungai Gelam, Mukim Pengkalan Baru, Daerah Manjung. Di Pulau Pinang, sebahagian Pantai Kerachut, Teluk Kampi dan Teluk Ketapang telah dikhaskan sebagai kawasan Zon Perlindungan Penyu Taman Negara Pulau Pinang. Pejabat Perikanan Negeri Pulau Pinang telah memohon tanah seluas satu hektar untuk digunakan sebagai tapak penetasan penyu pada tahun 2003. Manakala di Pahang, kawasan Pantai Chendor (Cherating) telah dirizabkan tetapi masih belum dicadang untuk diwartakan.

15.4.1.7. Kaedah Penguatkuasaan

Jabatan Perikanan bertanggungjawab menguatkuasakan Enakmen Penyu Negeri dan Akta Perikanan 1985 berkaitan bagi melindungi populasi penyu. Enakmen Penyu Negeri digunakan bagi penguatkuasaan di darat manakala Akta Perikanan 1985 bagi penguatkuasaan di laut. Penguatkuasaan dilakukan oleh Jabatan melalui rondaan di perairan pantai dan darat. Penguatkuasaan di Perak, Melaka, Pahang, Terengganu dan Pulau Pinang adalah melalui Unit Perlindungan Sumber (Marin). Di Pahang, penguatkuasaan juga dilaksanakan oleh Pegawai Pelesenan yang dilantik dan diwartakan. Pegawai tersebut mempunyai kuasa untuk melaksanakan peruntukan di bawah Enakmen Negeri seperti menarik balik, membatalkan atau menggantung lesen, mengkompaun kesalahan di bawah peruntukan yang berhubung dengan penyu dan sebagainya. Semakan Audit mendapati kecuali Melaka, negeri lain tidak menyediakan jadual rondaan penguatkuasaan.

15.4.1.8. Kemudahan Di Pusat Pengurusan Penyu

Setiap Pusat Pengurusan Penyu perlu dilengkapi dengan kemudahan asas, keperluan teknikal dan peralatan yang lengkap. Antara kemudahan asas utama dan peralatan yang diperlukan ialah bangunan utama termasuk pejabat pentadbiran, makmal, bilik pameran dan bilik pandang dengar (audio-visual); kuarters kakitangan; kawasan pengeraman telur penyu tertutup atau terbuka yang berpagar; peralatan pejabat; keperluan teknikal dan bukan teknikal seperti jangka suhu, papan tanda projek, pam air, rumah pam, tangki air dan peralatan pertukangan kecil lain.

15.4.1.9. Penyelenggaraan Rekod

Penyediaan rekod yang kemas kini adalah perlu bagi tujuan laporan saintifik, mengukur pencapaian program dan sebagai asas bagi permohonan peruntukan kewangan. Antara rekod yang perlu diselenggarakan di Pusat Pengurusan Penyu ialah Daftar Pemungut/Pemajak Telur Penyu; Daftar Penerimaan Dan Pengeraman Telur Penyu; Daftar Penetasan Telur Penyu; Rekod Pemeriksaan Sarang Dan Pelupusan Telur; Rekod Suhu Harian dan Daftar Harta Modal Dan Inventori. Penggunaan semua rekod tersebut akan dapat memudahkan tugas pengurusan, pengawalan dan penyenggaraan Pusat Pengurusan Penyu.

15.4.1.10. Mekanisme Pemantauan

Ibu Pejabat Jabatan Perikanan telah menetapkan semua Pusat Pengurusan Penyu perlu menyediakan dan mengemukakan laporan kemajuan bulanan yang mengandungi maklumat seperti jumlah pendaratan penyu dan spesiesnya, jumlah telur yang dieramkan, jumlah penetasan dan jumlah pelawat yang mengunjungi pusat tersebut. Data dan laporan yang dikemukakan oleh Pusat Pengurusan Penyu akan dianalisis oleh pegawai yang bertanggungjawab di Ibu Pejabat. Kemajuan projek akan dibincangkan semasa mesyuarat Bahagian Pelesenan dan Pengurusan Sumber. Mesyuarat yang melibatkan pegawai penyelaras Pusat Pengurusan Penyu serta lawatan naziran ke pusat berkenaan akan dijalankan dari semasa ke semasa. Selain itu, pengurusan program ini juga dipantau melalui mesyuarat Jabatan di peringkat negeri.

Pada pandangan Audit, Jabatan Perikanan telah merancang Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu dengan baik. Jabatan mempunyai struktur organisasi, garis panduan dan kaedah pelaksanaan yang jelas untuk dijadikan panduan. Peruntukan undang-undang dan peraturan yang ada adalah mencukupi untuk pelaksanaan aktiviti penguatkuasaan di negeri. Kemudahan dan peralatan yang bersesuaian juga telah dikenal pasti dengan sewajarnya. Mekanisme yang memadai telah diwujudkan untuk memantau pengurusan program. Bagaimanapun, Rancangan Kerja Tahunan perlu disediakan sebagai asas bagi mengukur prestasi dan pencapaian sasaran oleh Pusat Pengurusan Penyu. Di samping itu, kursus dan latihan bagi kakitangan yang terlibat perlu dirancang secara berjadual. Jadual rondaan perlu disediakan bagi memantapkan aktiviti penguatkuasaan.

15.4.2. PELAKSANAAN

15.4.2.1. Prestasi Keseluruhan

a. Pendaratan Penyu

- i. Pada tahun 2003, sejumlah 2,075 penyu telah mendarat di pantai Semenanjung Malaysia. Jumlah ini telah meningkat kepada 2,986 penyu pada tahun 2004 tetapi menurun kepada 1,676 penyu pada tahun 2005. Butiran pendaratan penyu mengikut negeri di Semenanjung Malaysia adalah seperti di **Jadual 15.4**.
- ii. Secara keseluruhan, bilangan pendaratan penyu Agar dan Karah telah meningkat pada tahun 2004 dan menurun pada tahun 2005 di semua negeri kecuali Melaka dan Perak. Bilangan pendaratan penyu Belimbing pula mencatatkan penurunan yang kritikal daripada 14 pendaratan pada tahun 2003 kepada 1 pendaratan pada tahun 2005. Di Semenanjung Malaysia, penyu Belimbing hanya mendarat di Terengganu. Butiran pendaratan penyu mengikut spesies di Semenanjung Malaysia adalah seperti di **Jadual 15.5**.

JADUAL 15.4
STATUS PENDARATAN PENYU MENGIKUT NEGERI
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	SPESIES	2003		2004		2005	
		BILANGAN PENDARATAN	BILANGAN TELUR	BILANGAN PENDARATAN	BILANGAN TELUR	BILANGAN PENDARATAN	BILANGAN TELUR
Terengganu	Belimbing	14	1,076	5	295	1	90
	Agar	1,479	75,659	2,118	151,686	1,026	85,973
	Karah/Sisik	6	101	9	130	8	985
	Lipas	0	0	0	0	0	0
JUMLAH		1,499	76,836	2,132	152,111	1,035	87,048
Pahang	Belimbing	TB					
	Agar	111	10,476	278	23,110	163	19,590
	Karah/Sisik	2	252	0	0	0	0
	Lipas	0	0	0	0	0	0
JUMLAH		113	10,728	278	23,110	163	19,590
Melaka	Belimbing	TB					
	Agar	TB					
	Karah/Sisik	205	23,450	285	34,185	303	35,257
	Lipas	TB					
JUMLAH		205	23,450	285	34,185	303	35,257
Perak	Belimbing	TB					
	Agar	147	15,338	101	9,880	80	8,460
	Karah/Sisik	TB					
	Lipas	TB					
JUMLAH		147	15,338	101	9,880	80	8,460
Pulau Pinang	Belimbing	TB					
	Agar	47	4,141	59	6,377	39	3,656
	Karah/Sisik	TB					
	Lipas	0	0	0	0	1	98
JUMLAH		47	4,141	59	6,377	40	3,754
Johor	Belimbing	TB					
	Agar	4	566	16	2,212	15	1,948
	Karah/Sisik	57	10,644	105	9,975	30	4,344
	Lipas	3	430	10	982	10	1,137
JUMLAH		64	11,640	131	13,169	55	7,429
JUMLAH BESAR		2,075	142,133	2,986	238,832	1,676	161,538

Nota :- TB- Penyu Spesies Ini Tidak Terdapat Di Negeri Berkenaan

JADUAL 15.5
PENDARATAN PENYU MENGIKUT SPESIES DI SEMENANJUNG MALAYSIA

SPESIES PENYU	2003 (BILANGAN)	2004 (BILANGAN)	2005 (BILANGAN)
Belimbing	14	5	1
Agar	1,788	2,572	1,323
Karah/Sisik	270	399	341
Lipas	3	10	11
JUMLAH	2,075	2,986	1,676

- iii. Antara sebab penurunan pendaratan penyu Belimbing yang dikenal pasti oleh Pusat Penyu Dan Ekosistem Marin (TUMEC) ialah pembangunan kawasan pantai sebagai pusat pelancongan, pemasangan lampu yang banyak di kawasan pantai, hakisan dan pencemaran pantai. Selain itu, penggunaan pukut pari yang melebihi saiz 10 inci oleh nelayan tempatan dan kewujudan pasaran bagi telur, daging dan karapas penyu turut menyumbang kepada kepupusan penyu Belimbing.

b. Pungutan Telur Penyu

Setakat bulan Disember 2005, seramai 42 pemungut telur telah diberikan lesen/ surat kebenaran di Perak, Melaka, Pulau Pinang, Pahang dan Terengganu. Semakan Audit mendapati pada umumnya pungutan telur penyu telah dibuat oleh pihak yang diberikan lesen/surat kebenaran oleh pihak yang berkuasa. Bagaimanapun di Perak, pungutan telur penyu masih diteruskan oleh seorang pemungut telur penyu walaupun surat kebenaran yang dikeluarkan kepadanya telah pun tamat tempoh pada 31 Disember 2000.

c. Pengeraman Dan Penetasan Telur Penyu

- i. Semakan Audit mendapati 9 pantai di Terengganu telah dijadikan tempat pengeraman telur penyu. Manakala di Melaka, Perak, Pulau Pinang dan Pahang hanya ada satu tempat pengeraman di setiap negeri.
- ii. Lawatan Audit antara bulan Julai hingga September 2005 ke tempat pengeraman telur penyu di Perak, Pulau Pinang, Melaka, Pahang dan 3 tempat pengeraman telur penyu di Terengganu iaitu di Ma'Daerah (Kerteh), Mak Kepit (Pulau Redang) dan Geliga (Kemaman) mendapati pelbagai kaedah pengeraman digunakan bergantung kepada kesesuaian dan keselamatan kawasan tersebut. Kaedah pengeraman telur penyu secara in-situ dan hatcheri digunakan di Pantai Kerachut (Pulau Pinang), Pantai Ma'Daerah (Kerteh) dan Pantai Mak Kepit (Pulau Redang). Manakala kaedah pengeraman secara hatcheri dan kotak *styrofoam* digunakan di Melaka dan Terengganu. Pusat lain yang dilawati hanya menggunakan kaedah pengeraman secara hatcheri sahaja. Kaedah pengeraman secara hatcheri digunakan di tempat yang mempunyai keluasan pantai yang panjang dan keselamatan telur penyu sukar dikawal. Manakala kaedah pengeraman secara in-situ digunakan di kawasan pantai yang mempunyai rekod jumlah pendaratan penyu yang banyak, tidak terlalu panjang dan kurang tumpuan orang awam. Jadual dan gambar berikut menunjukkan kaedah pengeraman yang digunakan di setiap negeri yang dilawati.

JADUAL 15.6
KAEDAH Pengeraman yang Digunakan

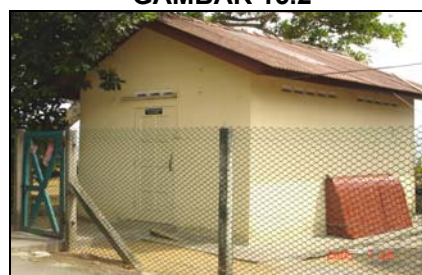
NEGERI	KAEDAH Pengeraman		
	IN-SITU	HATCHERI	KOTAK STYROFOAM
Terengganu	/	/	/
Pahang	-	/	-
Perak	-	/	-
Pulau Pinang	/	/	-
Melaka	-	/	/

GAMBAR 15.1

Hatcheri Terbuka Di Perak

GAMBAR 15.2

Bilik Pengeraman Menggunakan Kaedah Kotak Styrofoam Di Melaka

GAMBAR 15.3*Hatcheri Teduhan Di Pahang***GAMBAR 15.4***Kaedah Pengeraman Secara In-Situ Di Pulau Redang, Terengganu*

- iii. Analisis Audit terhadap bilangan penetasan telur penyu di Semenanjung Malaysia bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 mendapati Perak dan Melaka mencatatkan kadar purata penetasan yang paling rendah iaitu di bawah 50%. Manakala kadar penetasan di Pahang dan Terengganu pula adalah melebihi 70% bagi tempoh yang sama. Statistik penetasan telur penyu di negeri yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.7
STATISTIK PENETASAN TELUR PENYU DI SEMENANJUNG MALAYSIA
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	2003			2004			2005		
	JUMLAH TELUR DIERAM	JUMLAH PENETASAN	PENETASAN (%)	JUMLAH TELUR DIERAM	JUMLAH PENETASAN	PENETASAN (%)	JUMLAH TELUR DIERAM	JUMLAH PENETASAN	PENETASAN (%)
Terengganu	76,836	56,915	74.1	152,111	118,315	77.8	87,048	68,721	78.9
Pahang	10,728	8,081	75.3	23,110	18,902	81.8	19,590	16,198	82.7
Melaka	23,450	7,645	32.6	34,185	15,650	45.8	35,257	14,768	41.9
Perak	15,338	6,970	45.4	9,880	3,642	36.9	8,460	1,839	21.7
Pulau Pinang	4,141	2,700	65.2	6,377	3,417	53.6	3,754	1,588	42.3
Johor	11,640	5,037	43.3	13,169	6,615	50.2	7,429	5,150	69.3
JUMLAH	142,133	87,348	61.5	238,832	166,541	69.7	161,538	108,264	67.0

- iv. Pemeriksaan Audit mendapati kawasan pendaratan yang berselerak dan gangguan pemungut yang tidak berlesen menyumbang kepada kadar penetasan yang rendah di Melaka. Kawasan pantai yang berbukit dan dipenuhi pokok dan semak di Perak juga menyukarkan telur penyu dihantar ke tapak pengeraman dalam tempoh 2 jam apabila berlaku air pasang. Faktor ini turut menjejaskan peratusan penetasan telur penyu di Perak.
- v. Selain itu, semakan Audit juga mendapati beberapa aspek pengendalian telur penyu dan pengurusan pusat pengeraman telur penyu tidak dibuat mengikut garis panduan yang diterima pakai oleh Jabatan Perikanan. Berikut diberikan beberapa contohnya :-
- Jantina anak penyu yang menetas amat dipengaruhi oleh suhu di kawasan telur penyu tersebut dieramkan. Secara amnya, suhu pengeraman rendah menghasilkan anak penyu jantan dan suhu tinggi menghasilkan anak penyu betina. Suhu pengeraman yang sesuai adalah antara 25° - 33°C. Telur penyu tidak akan menetas sekiranya suhu di bawah 25°C atau melebihi 33°C. Suhu yang menghasilkan nisbah jantina

50:50 lazimnya ialah sekitar 28° - 29°C. Dengan itu, suhu harian di pusat pengeraman hendaklah disukat dan direkodkan. Pihak Audit mendapati tahap suhu harian tidak direkodkan di Pusat Pengurusan Penyu di Perak, Melaka, Pulau Pinang dan Pahang serta 3 tempat pengeraman di Terengganu.

- Telur penyu sepatutnya dipungut semasa atau sejurus selepas penyu bertelur. Pemindahan telur dari sarang penyu ke pusat pengeraman hendaklah dilakukan dalam tempoh 2 jam selepas penyu bertelur dan tidak melebihi 5 jam. Telur yang dipindahkan juga tidak boleh diputarakan. Pembentukan embrio bermula 2 jam selepas penyu bertelur. Tempoh pemindahan yang lama dan pemutaran telur boleh mengganggu atau membantutkan pembentukan embrio telur tersebut. Oleh itu, bekas yang berdinging perlu digunakan semasa memindahkan telur penyu dari sarang asal ke tapak pengeraman. Bagaimanapun, lawatan Audit ke Pusat Pengurusan Penyu di Perak pada bulan Julai 2005 mendapati telur penyu dibawa ke tapak pengeraman dengan menggunakan beg plastik. Gambar berikut menunjukkan telur penyu yang dikutip pada 8 Julai 2005 yang menggunakan beg plastik untuk dibawa ke tapak pengeraman :-

GAMBAR 15.5

*Pusat Pengurusan Penyu Di Perak
- Telur Penyu Yang Dikutip Pada
8 Julai 2005 Dibawa Ke Tapak
Pengeraman Dengan Menggunakan
Beg Plastik*

- Bagi kaedah pengeraman telur penyu menggunakan kotak *styrofoam*, kotak tersebut perlu disimpan di tempat yang selamat dan terlindung daripada pancaran cahaya matahari dan hujan. Lawatan Audit pada bulan September 2005 mendapati kotak *styrofoam* yang mengandungi telur penyu disimpan di kawasan terbuka di sudut luar bangunan kantin pejabat TUMEC dan berhampiran dengan tong gas memasak. Gambar berikut menunjukkan pengeraman telur penyu menggunakan kotak *styrofoam* yang diletakkan di tempat yang tidak sesuai :-

GAMBAR 15.6

*TUMEC, Terengganu
- Kotak Styrofoam Yang Mengandungi
Telur Penyu Diletak Di Sudut Luar
Bangunan Kantin*

- Anak penyu yang telah menetas perlu dilepaskan ke laut seberapa cepat yang boleh kerana proses *imprinting* berlaku semasa anak penyu dilepaskan. Anak penyu akan kembali ke pantai yang sama untuk bertelur. Sekiranya anak penyu tidak dapat dilepaskan dengan serta merta, anak penyu tersebut perlu disimpan di dalam kotak *styrofoam* atau kotak lain di tempat yang dingin dan gelap. Anak penyu tidak boleh disimpan di dalam bekas yang mengandungi air kerana anak penyu akan berenang dengan pantas di dalam air yang akan menyebabkan kuning telur iaitu sumber makanan mereka berkurang dengan cepat. Anak penyu juga tidak boleh disimpan di dalam sangkar kerana kepala atau kakinya mungkin akan tersangkut pada sangkar tersebut. Semakan Audit mendapati di Perak, anak penyu yang menetas tidak dilepaskan ke laut tetapi dimasukkan ke kolam asuhan (**Gambar 15.7**). Anak penyu tersebut dipelihara dan hanya dilepaskan pada umur 3 bulan atau apabila kolam asuhan menjadi terlalu penuh. Manakala di Pulau Pinang dan Pahang, anak penyu didapati disimpan di dalam bekas atau sangkar yang mengandungi air sebelum dilepaskan.

GAMBAR 15.7

*Anak Penyu Disimpan Di Dalam
Kolam Asuhan Di Perak*

- Tarikh penetasan boleh dianggarkan berdasarkan tarikh telur dipungut serta keadaan pasir yang menurun ke bawah. Satu minggu sebelum tarikh penetasan yang dianggarkan, sarang di tapak pengeraman perlu dipagari dengan jaringan dawai yang lubang jaringannya 1 sentimeter. Pagar tersebut perlu ditanam sedalam 10 sentimeter dari permukaan pasir bagi menghalang ketam daripada menggali lorong untuk masuk ke sarang. Lawatan Audit antara bulan Julai hingga September 2005 ke Pusat Pengurusan Penyu di Perak, Melaka, Pahang dan Terengganu mendapati anak penyu dilepaskan ke laut oleh petugas atau pemungut upahan. Bagaimanapun, di Pulau Pinang, petugas di Pusat Pengurusan Penyu hanya bertugas secara bergilir dari bulan Januari hingga Julai. Pada bulan Ogos hingga Disember, pagar di tapak pengeraman akan dinaikkan seperti yang ditunjukkan di **Gambar 15.8**. Anak penyu yang menetas antara tempoh tersebut akan bergerak sendiri ke laut. Pegawai yang menyelaras melakukan lawatan berkala mengikut anggaran tarikh menetas. Bilangan telur yang menetas direkodkan hanya berdasarkan pengiraan kulit telur penyu yang menetas. Tindakan menaikkan pagar di tapak pengeraman dan membiarkan anak penyu bergerak ke laut dengan sendiri tanpa pemantauan mendedahkan telur penyu dan anak penyu kepada ancaman pemangsa seperti ketam dan ular.

GAMBAR 15.8

*Pagar Tapak Pengeraman
Di Pulau Pinang Yang Dinaikkan*

- Penandaan penyu atau *tagging* adalah penting bagi memantau bilangan penyu yang mendarat di perairan negara. Peralatan untuk menanda penyu telah dibekalkan oleh TUMEC kepada setiap Pusat Pengurusan Penyu. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati penandaan penyu tidak dilakukan di Perak dan Melaka.

Pada pandangan Audit, secara amnya ketidakpatuhan garis panduan yang ditetapkan berkaitan dengan pengurusan dan pemuliharaan penyu adalah disebabkan oleh kekurangan penyeliaan/penguatkuasaan oleh kakitangan Pusat Pengurusan Penyu.

d. Aktiviti Penguatkuasaan

- i. Semakan Audit mendapati hanya Unit Perlindungan Sumber (Marin) di Melaka telah menyediakan jadual rondaan di kawasan pendaratan penyu khas untuk Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu. Operasi penyu ini dimulakan pada tahun 2005. Di negeri lain, Unit Perlindungan Sumber (Marin) hanya melakukan rondaan secara umum dan memberi tumpuan kepada kawasan pendaratan penyu sekiranya menerima sebarang aduan atau kes.
- ii. Dari aspek penguatkuasaan di darat, semakan Audit mendapati rondaan di kawasan darat oleh kakitangan Jabatan Perikanan tidak dilakukan di Perak dan Pulau Pinang. Memandangkan Pusat Pengurusan Penyu di Pulau Pinang terletak di kawasan Taman Negara, penguatkuasaan dilakukan oleh pegawai Taman Negara di bawah Akta Taman Negara yang menghalang orang awam mengambil, merosakkan dan mengeluarkan sebarang hidupan liar di kawasan Taman Negara. Manakala di TUMEC, penguatkuasaan di darat dilakukan oleh kakitangannya dan pekerja upahan. Bagaimanapun, pegawai yang melakukan penguatkuasaan di darat tidak mempunyai kuasa kerana tidak diwartakan sebagai Pegawai Pelesenan. Rondaan oleh pekerja upahan juga tidak diselia oleh kakitangan Jabatan dan jadual rondaan darat secara berkala juga tidak disediakan.
- iii. Di Pahang, 3 orang pegawai yang terlibat dengan program ini telah diwartakan sebagai Pegawai Pelesenan. Bagaimanapun, jadual rondaan darat secara berkala juga tidak disediakan.

- iv. Semakan Audit selanjutnya mendapati masalah kekurangan kakitangan di beberapa Pusat Pengurusan Penyu iaitu di Perak, Pulau Pinang dan TUMEC telah menjejaskan aktiviti penguatkuasaan dan penyeliaan pelaksanaan program ini. Di Perak, Pusat Pengurusan Penyu hanya diuruskan oleh 2 orang pekerja am (sambilan) yang perlu bertugas secara syif 24 jam sehari dan 7 hari seminggu. Manakala di Pulau Pinang, 21 kakitangan kumpulan sokongan daripada Pejabat Perikanan Negeri perlu bertugas secara bergilir di Pusat Pengurusan Penyu. Tugasan di Pusat Pengurusan Penyu adalah tambahan kepada tugas hakiki kakitangan berkenaan. Sementara itu, kekurangan kakitangan di TUMEC disebabkan ia hanya mempunyai 3 kakitangan dalam perkhidmatan Perikanan bagi menguruskan 9 Pusat Pengurusan Penyu. Oleh itu, TUMEC telah menggunakan khidmat pekerja upahan bagi menguruskan semua Pusat Pengurusan Penyu kecuali di Rantau Abang.

Pada pandangan Audit, penguatkuasaan dan kawalan terhadap aktiviti penangkapan penyu serta pengutipan dan penjualan telur penyu di negara ini perlu dipertingkatkan. Jadual rondaan secara berkala perlu disediakan bagi mengawal kawasan pendaratan penyu daripada sebarang ancaman dan gangguan terhadap penyu. Jabatan Perikanan perlu mengkaji beban tugas anggotanya di setiap Pusat Pengurusan Penyu dan seterusnya mengambil tindakan susulan dengan Jabatan Perkhidmatan Awam agar pertimbangan yang sewajarnya diberi untuk menambah jawatan yang sedia ada.

15.4.2.2. Kajian Dan Penyelidikan Penyu

- a. Kajian dan penyelidikan terhadap penyu dijalankan untuk mengetahui dengan lebih terperinci tentang habitat dan kehidupan penyu. Pusat Penyu Dan Ekosistem Marin (TUMEC) telah dipertanggungjawabkan untuk menjalankan kajian dan penyelidikan terhadap penyu di negara ini. Kajian dan penyelidikan yang dilaksanakan terbahagi kepada 2 kategori iaitu kajian yang dibuat sepanjang tahun dan kajian yang mempunyai tempoh masa yang tertentu. Kajian yang dijalankan sepanjang tahun adalah seperti kajian penandaan penyu, kajian kecergasan anak penyu dan kajian kesan cahaya terhadap anak penyu. Manakala kajian yang mempunyai tempoh masa adalah seperti kajian pemantauan pergerakan penyu menggunakan kaedah satelit telemetri.
- b. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 7 kajian telah dijalankan oleh TUMEC. Semakan Audit di negeri lain yang dilawati mendapati laporan hasil kajian dan penyelidikan yang dijalankan oleh TUMEC tidak diedarkan kepada Pusat Pengurusan Penyu yang lain. Butiran kajian dan penyelidikan yang dijalankan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.8
KAJIAN DAN PENYELIDIKAN PENYU YANG DIJALANKAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAJUK KAJIAN	TARIKH
Kajian pemantauan pergerakan anak penyu	7-9 Ogos 2003 24-28 Ogos 2003 11-16 Oktober 2003
Kajian pemantauan pergerakan penyu menggunakan kaedah satelit telemetry	18-20 Ogos 2003
Kajian penentuan genetik anak penyu	25-27 Oktober 2004
Kajian berat berbanding panjang karapas (cengkerang) penyu Agar	Mei - Ogos 2004
Kajian kecergasan anak penyu Agar	19 Jun 2005
Kajian pemakanan anak penyu Agar	24 Julai 2005
Kajian pengesanan penyu Agar menggunakan <i>transmitter</i> satelit	20 Ogos 2005

Pada pandangan Audit, laporan dan hasil penyelidikan oleh TUMEC sepatutnya diedarkan kepada Pejabat Perikanan Negeri dan Pusat Pengurusan Penyu di seluruh negara. Penyebaran maklumat daripada hasil kajian dan penyelidikan membolehkan pengurusan dan pemuliharaan penyu dijalankan dengan lebih berkesan dan sistematik.

15.4.2.3. Pewartaan Kawasan Santuari Penyu

Semakan Audit di Terengganu mendapati 8 kawasan yang dicadangkan untuk diwartakan iaitu Pantai Geliga (Kemaman), Pantai Kuala Baharu Selatan (Setiu), Pantai Selilit (Pulau Perhentian), Pantai Mak Kepit (Pulau Redang), Pantai Tanjung Batu, Pantai Ma' Daerah, Pantai Cakar Hutan dan Pantai Rhu Kudung (Kerteh) masih belum diwartakan. Semakan Audit di negeri lain yang dilawati juga mendapati semua kawasan pantai pendaratan dan tempat penetasan penyu masih belum diwartakan. Semua kawasan pantai tersebut hanya dirizabkan secara pentadbiran sahaja dan diletak di bawah pentadbiran Jabatan Perikanan. Kawasan yang dirizabkan secara pentadbiran sahaja tidak boleh menghalang orang ramai daripada menceroboh kawasan pantai berkenaan. Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima, urusan pewartaan kawasan tersebut masih dalam pertimbangan Kerajaan Negeri. Selain itu, cadangan pewartaan kawasan santuari penyu di Pulau Redang dan Pulau Perhentian oleh TUMEC pada bulan September 2004 juga dalam pertimbangan Kerajaan Negeri Terengganu. Di Pulau Pinang, permohonan tanah seluas satu hektar untuk digunakan sebagai tapak penetasan penyu yang dikemukakan pada tahun 2003 tidak dipertimbangkan kerana kawasan yang berkenaan telah dirizabkan sebagai Taman Negara. Manakala di Melaka, kawasan Pulau Upeh masih lagi di peringkat perbincangan dengan pihak Tenaga Nasional Berhad kerana kawasan tersebut telah dijual kepada syarikat tersebut.

Pada pandangan Audit, usaha untuk mewartakan kawasan santuari penyu perlu disegerakan untuk menjadikan kawasan tersebut sebagai kawasan larangan supaya penyu, telur penyu dan anak penyu dilindungi daripada ancaman dan gangguan manusia serta pemangsa lain.

15.4.2.4. Pendidikan Dan Kesedaran Awam Terhadap Penyu

Program pendidikan dan kesedaran yang dirancang adalah seperti mengadakan ceramah, pameran bergerak dan pelbagai program kesedaran. Semakan Audit mendapati pameran dan ekspo di sekolah tidak dijalankan di Perak, Pahang dan Pulau Pinang. Manakala risalah mengenai penyu ada diedarkan kepada pelawat di semua Pusat Pengurusan Penyu. Program pendidikan dan kesedaran yang dijalankan di semua negeri yang dilawati adalah seperti berikut :-

- a. Di Perak, pendidikan dan kesedaran diberikan kepada orang awam melalui taklimat dan pertunjukan video di Pusat Pengurusan Penyu. Bagi pelawat yang menghantar surat terlebih dahulu, penerangan diberikan oleh Pembantu Perikanan dari Pejabat Perikanan Negeri Perak. Manakala bagi pelawat yang datang secara *ad hoc*, penerangan ringkas diberikan oleh pekerja am (sambilan).
- b. Di Melaka, pertunjukan video dan penerangan mengenai penyu diberikan oleh Ketua Pusat. Pejabat Perikanan Negeri akan membantu pengendalian program penerangan di luar Pusat Pengurusan Penyu seperti di sekolah.
- c. Di Pulau Pinang, taklimat dan ceramah diberikan oleh Pembantu Perikanan kepada pengunjung Taman Negara hanya atas jemputan daripada Jabatan Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara.
- d. Di Pahang, aktiviti kesedaran yang dilaksanakan ialah taklimat, tayangan video, Program Melihat Penyu, Program Penyu Angkat dan Program Pelepasan Anak Penyu. Program Melihat Penyu dan Program Pelepasan Anak Penyu dijalankan setiap malam. Taklimat kepada pelawat diberikan oleh Ketua Pusat.
- e. Di Terengganu, TUMEC telah mengadakan program kesedaran dan penerangan di Pusat Pengurusan Penyu Rantau Abang (Dungun), Pusat Pengurusan Penyu Ma' Daerah (Kerteh) dan kawasan pantai di mana penyu mendarat. Program kesedaran seperti Program Sarang Angkat, Program Penyu Angkat, Program Cuti Bersama Penyu dan Program Pembersihan Pantai dijalankan bagi meningkatkan kesedaran masyarakat terhadap penyu. Di samping itu, program di luar kawasan pusat dan pendaratan penyu juga dijalankan seperti pameran bergerak dan ceramah di hotel dan sekolah.

Pada pandangan Audit, lebih banyak program pendidikan dan kesedaran awam perlu diadakan di sekolah serta kawasan lain dan tidak hanya tertumpu di Pusat Pengurusan Penyu. Penerapan nilai kesedaran di kalangan masyarakat perlu dipertingkatkan untuk mendapat sokongan mereka bagi usaha pemuliharaan penyu.

15.4.2.5. Kemudahan Dan Peralatan

- a. Lawatan Audit antara bulan Julai hingga September 2005 ke Pusat Pengurusan Penyu di Perak, Pulau Pinang, Melaka, Pahang, TUMEC dan Ma'Daerah Kerteh mendapati kedudukan kemudahan asas yang disediakan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.9
KEMUDAHAN DAN PERALATAN DI PUSAT PENGURUSAN PENYU

JENIS KEMUDAHAN	PERAK	PULAU PINANG	MELAKA	PAHANG	TUMEC	MA'DAERAH
Pejabat Pentadbiran	√	√	√	√	√	√
Makmal	Tiada	Tiada	√	√	√	Tiada
Bilik Pameran	√	Tiada	√	√	√	√
Bilik Audio Visual	√	Tiada	√	√	√	Tiada
Tandas	√	√	√	√	√	√
Elektrik	√	Tiada	√	√	√	√
Bekalan Air	√	√	√	√	√	√
Kuarters/Tempat Penginapan	√	√	√	√	√	√
Hatcheri: i. Teduhan ii. Terbuka	√ √	√	√ √	√	Tiada	√
Kolam Penyu	√	Tiada	√	√	√	Tiada

- b. Secara keseluruhannya, kesemua tempat yang dilawati mempunyai kemudahan asas kecuali Pulau Pinang. Lawatan Audit pada bulan Ogos 2005 mendapati hanya sebuah pondok kecil didirikan di Pulau Pinang untuk kakitangan yang bertugas serta pemungut upahan berteduh. Pondok ini juga dijadikan sebagai pejabat pentadbiran. Gambar-gambar berikut menunjukkan pondok yang didirikan di Pulau Pinang berbanding dengan pejabat pentadbiran di Perak, Pahang dan Melaka :-

GAMBAR 15.9

Pondok Yang Didirikan Di Pusat Pengeraman Penyu, Pulau Pinang

GAMBAR 15.10

Pejabat Pentadbiran Di Perak

GAMBAR 15.11

Pejabat Pentadbiran Di Melaka

GAMBAR 15.12

Pejabat Pentadbiran Di Pahang

- c. Pusat Pengurusan Penyu di Melaka, Pahang dan TUMEC mempunyai kemudahan makmal untuk menjalankan kajian dan penyelidikan. Pihak Audit mendapati makmal di TUMEC adalah lengkap manakala bilik makmal di Melaka dan Pahang adalah kecil dan tidak digunakan.
- d. Pemeriksaan Audit terhadap kemudahan lain mendapati bilik pameran di TUMEC dan bilik penerangan di Perak tidak dilengkapi dengan bahan pameran. Bilik pameran di TUMEC tidak disenggara dan dijadikan tempat menyimpan barangan stor. Manakala di Melaka dan Pahang, bilik pameran di pusat tersebut dilengkapi dengan maklumat dan replika penyu. Gambar-gambar berikut menunjukkan keadaan bilik pameran di TUMEC dan Melaka:-

GAMBAR 15.13

Bilik Pameran Yang Kosong Di TUMEC, Terengganu

GAMBAR 15.14

Bilik Pameran Yang Lengkap Di Melaka

- e. Secara keseluruhannya, Santuari Penyu Ma'Daerah merupakan Pusat Pengurusan Penyu yang mempunyai kemudahan asas yang paling lengkap berbanding dengan pusat yang lain. Ini disebabkan oleh sokongan dan sumbangan kewangan daripada pihak swasta seperti syarikat British Petroleum (BP), Petronas dan Tabung Hidupan Liar Malaysia. Selain dilengkapi dengan kemudahan asas, pusat ini juga mempunyai rumah penginapan yang dilengkapi dengan katil, tilam, bantal, lampu tidur dan meja, peralatan memasak serta peti sejuk.

Pada pandangan Audit, Jabatan Perikanan perlu menggunakan kemudahan dan peralatan yang sedia ada secara maksimum dan tidak membiarkan ia digunakan untuk tujuan lain. Jabatan juga perlu meningkatkan kerjasama dengan pihak swasta bagi menjayakan lagi program ini.

15.4.2.6. Penyelenggaraan Rekod

Semakan Audit terhadap Daftar Harta Modal, Daftar Inventori, Daftar Pergerakan Harta Modal Dan Inventori mendapati daftar tersebut telah diselenggarakan dengan teratur oleh Pejabat Perikanan Negeri, Pusat Penyu Dan Ekosistem Marin (TUMEC) dan Pusat Pengurusan Penyu yang dilawati. Sementara itu, Jabatan juga telah menyelenggarakan dengan baik Daftar Pemungut/Pemajak, Daftar Penerimaan dan Pengeraman serta Daftar Penetasan. Bagaimanapun, rekod pemeriksaan sarang dan pelupusan telur

tidak diselenggarakan di Perak dan Pahang. Manakala rekod suhu harian tidak diselenggarakan di semua pusat.

Pada pandangan Audit, daftar dan rekod yang berkaitan dengan Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu secara keseluruhannya telah diselenggarakan dengan baik kecuali rekod suhu harian.

15.4.2.7. Perbelanjaan Program

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Cawangan Pemuliharaan Sumber dan Perikanan Rekreasi telah diluluskan peruntukan kewangan berjumlah RM1.94 juta untuk Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu. Jumlah ini telah diagihkan kepada negeri mengikut keperluan yang dikenal pasti oleh Ibu Pejabat. Daripada jumlah ini, RM1.91 juta telah dibelanjakan untuk tempoh yang sama. Kedudukan peruntukan kewangan dan perbelanjaan mengikut negeri bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 15.10
PERUNTUKAN KEWANGAN DAN PERBELANJAAN PROGRAM PENGURUSAN
DAN PEMULIHARAAN PENYU BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	TAHUN 2003		TAHUN 2004		TAHUN 2005	
	PERUNTUKAN (RM)	PERBELANJAAN (RM)	PERUNTUKAN (RM)	PERBELANJAAN (RM)	PERUNTUKAN (RM)	PERBELANJAAN (RM)
Ibu Pejabat	95,060	92,028	11,000	8,410	10,000	9,200
TUMEC	426,338	426,220	300,000	297,623	148,300	146,442
Melaka	110,000	105,999	130,000	129,959	110,000	105,000
Pulau Pinang	97,041	94,633	70,000	64,760	60,000	60,000
Pahang	60,660	60,242	60,000	58,792	50,000	49,962
Perak	50,901	50,900	50,000	49,993	50,000	49,856
Johor	10,000	7,000	17,000	16,497	10,000	9,960
W.P. Labuan	0	0	12,000	12,000	0	0
JUMLAH	850,000	837,022	650,000	638,034	438,300	430,420

- b. Pemeriksaan Audit mendapati di Melaka dan Pulau Pinang, peruntukan yang diterima telah digunakan untuk membiayai segala perbelanjaan bagi program ini seperti pembelian telur penyu, pembayaran gaji pekerja am (sambilan), pembayaran tuntutan perjalanan, pembelian kelengkapan dan peralatan serta penyenggaraan Pusat Pengurusan Penyu. Bagaimanapun, di Perak, Pahang dan TUMEC, perbelanjaan untuk program ini dibiayai oleh peruntukan Kerajaan Persekutuan dan juga peruntukan Kerajaan Negeri. Di Perak, peruntukan Kerajaan Persekutuan digunakan untuk aktiviti pembangunan seperti penyenggaraan pusat serta pembelian harta modal dan peralatan manakala peruntukan Kerajaan Negeri digunakan untuk pembelian telur penyu, makanan penyu dan barangan runcit serta pembayaran gaji pekerja sambilan. Manakala di Pahang, peruntukan Kerajaan Persekutuan hanya digunakan untuk perbelanjaan mengurus seperti pembayaran gaji pekerja am (sambilan), pembayaran utiliti serta penyenggaraan kecil. Peruntukan daripada Kerajaan Negeri pula digunakan untuk pembelian telur penyu, pembelian dan penyenggaraan harta modal dan peralatan.

- c. Semakan Audit di Pahang dan Terengganu mendapati Jabatan menerima sumbangan kewangan dan kemudahan daripada pihak swasta. Namun, jumlah sumbangan yang diterima daripada pihak swasta di Pahang tidak dapat ditentukan kerana daftar bagi merekodkan sumbangan tersebut tidak diselenggarakan. Manakala di TUMEC, dua akaun amanah telah diwujudkan iaitu Tabung Amanah Pemuliharaan Penyu dan Tabung Amanah Pemuliharaan Penyu Ma'Daerah bagi mengaun sumbangan daripada pihak swasta. Tabung Amanah Pemuliharaan Penyu diuruskan oleh Kerajaan Negeri dan Jawatankuasa Kerja Santuari Ma'Daerah menguruskan Tabung Amanah Pemuliharaan Penyu Ma'Daerah.
- d. Di Perak dan Melaka, penambahan pekerja am (sambilan) tidak dapat dilakukan kerana penambahan tersebut menyebabkan kekurangan peruntukan kewangan untuk membeli telur penyu. Analisis Audit mendapati pembayaran gaji kepada seorang pekerja sambilan tambahan boleh menyebabkan sekurang-kurangnya 6,000 biji telur penyu tidak dapat dibeli dalam tempoh setahun. Di Pulau Pinang, peruntukan kewangan yang terhad menyukarkan pembayaran tuntutan perjalanan kakitangan yang bertugas secara bergilir bagi tempoh bulan Ogos hingga Disember setiap tahun.
- e. Di Pahang, peruntukan kewangan yang diterima adalah tidak mencukupi untuk menampung pembelian semua telur penyu yang dipungut oleh 8 pemungut berlesen di daerah Rompin. Pejabat Daerah Dan Tanah Rompin telah mengeluarkan lesen kepada 8 pemegang permit pajakan bagi mengutip telur penyu di kawasan Pulau Acheh, Pulau Sri Buat, Kampung Juara, Nipah, Mukut, Pasir Tekek, Pasir Tg. Said, Pasir Air Batang, Pasir Salang dan Pasir Pulau Tulai di Tioman; kawasan Paloh Tanjung Seratus, Kuala Sungai Pontian, Paloh Sempadan Rompin dan Tanjung Tengku di Rompin serta kawasan Sungai Pontian di Pontian. Bagaimanapun, Jabatan Perikanan hanya mampu membeli telur penyu daripada seorang pemungut berlesen di kawasan Kampung Juara di Tioman. Di samping itu, peruntukan kewangan yang tidak mencukupi juga menyebabkan pembinaan pusat pengeraman baru tidak dapat dilaksanakan. Pusat pengeraman baru yang berdekatan dengan tempat pendaratan penyu amat diperlukan bagi mengelakkan kerosakan telur penyu akibat tempoh pemindahan yang lama.
- f. Peruntukan kewangan yang terhad juga menyebabkan penyeliaan di semua Pusat Pengurusan Penyu di Terengganu tidak dapat dijalankan. Ini adalah kerana lokasi semua pusat yang jauh memerlukan peruntukan kewangan yang banyak. Selain itu, program pendidikan dan kesedaran awam juga tidak dapat dijalankan secara aktif di luar Pusat Pengurusan Penyu.

Pada pandangan Audit, Jabatan Perikanan perlu mengkaji semula peruntukan kewangan yang diperlukan untuk membolehkan program ini dilaksanakan dengan lebih cekap dan berkesan.

15.4.2.8. Langkah Penambahbaikan Oleh Jabatan

- a. Bagi menambahbaikkan pelaksanaan Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu, Jabatan Perikanan dengan kerjasama *National Oceanic And Atmospheric Administration* akan menjalankan kajian keupayaan penggunaan mata kail daripada jenis *J Hook* kepada *Circle Hook*. Penggunaan mata kail jenis *Circle Hook* bertujuan untuk mengurangkan kecederaan penyu apabila terkena mata kail nelayan tempatan.
- b. Penyu merupakan spesies yang berhijrah jauh dari kawasan pendaratan. Ancaman yang dihadapi oleh penyu di perairan antarabangsa juga menyumbang kepada kepupusan penyu di negara ini. Penyu diburu untuk dijadikan bahan makanan dan kraf tangan. Penggunaan pukut hanyut besar dan rawai di lautan antarabangsa menyebabkan kematian penyu sekiranya terperangkap. Oleh itu, Jabatan Perikanan telah mengadakan kerjasama dengan negara ASEAN melalui perjanjian persefahaman *ASEAN Sea Turtle* untuk menjalankan pengurusan dan penyelidikan penyu. Latihan dan pangkalan data penyu akan dikongsi bersama. Jabatan juga akan menandatangani perjanjian persefahaman *Indiana Ocean Sea Turtle* bagi melindungi spesies penyu daripada terus pupus.
- c. Jabatan Perikanan telah menyediakan draf bagi menetapkan peraturan penyu bagi negeri yang tiada peraturan dan enakmen penyu seperti Wilayah Persekutuan.
- d. Jabatan Perikanan akan menambah kawasan pendaratan penyu sebagai kawasan santuari penyu danewartakan kawasan sebagai rizab penyu bagi menghalang sebarang pencerobohan.

15.4.3. PEMANTAUAN

Pemeriksaan Audit mendapati tahap pemantauan yang wujud di Jabatan Perikanan adalah seperti berikut :-

15.4.3.1. Laporan

Ibu Pejabat Jabatan Perikanan telah menetapkan semua Pusat Pengurusan Penyu supaya menyedia dan mengemukakan laporan kemajuan bulanan yang mengandungi maklumat seperti jumlah pendaratan penyu dan spesiesnya, jumlah telur yang dieram, jumlah penetasan dan jumlah pelawat yang mengunjungi pusat tersebut. Bagaimanapun, adalah didapati pemantauan yang sistematik dan berterusan tidak dilakukan oleh Ibu Pejabat. Sungguhpun laporan kemajuan bulanan dikemukakan oleh semua Pusat Pengurusan Penyu, namun laporan berkenaan tidak dianalisis dan digunakan secara optimum untuk menilai pencapaian setiap pusat dan mengambil tindakan susulan yang sewajarnya. Sebaliknya, maklumat tersebut hanya digunakan untuk dimasukkan sebagai data bagi menyediakan statistik pendaratan penyu dan penetasan telur penyu di negara ini.

15.4.3.2. Mesyuarat

- a. Di peringkat Ibu Pejabat, mesyuarat telah diadakan untuk mengetahui perkembangan dan kemajuan dari semua negeri berkaitan dengan pelaksanaan Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu. Masalah yang dihadapi dan kaedah penyelesaian serta langkah penambahbaikan dibincangkan semasa mesyuarat tersebut. Namun demikian, semakan Audit terhadap rekod mesyuarat mendapati mesyuarat tersebut hanya dijalankan 2 kali iaitu sekali pada tahun 2003 dan sekali pada tahun 2005.
- b. Di peringkat negeri, pemantauan dilakukan melalui mesyuarat bulanan Jabatan yang dipengerusikan oleh Pengarah Perikanan Negeri. Semakan Audit mendapati perkara yang dibincangkan semasa mesyuarat lebih tertumpu kepada pelaporan statistik dan kemajuan kerja sahaja.

15.4.3.3. Lawatan

Mengikut perancangan, lawatan naziran akan dilaksanakan dari semasa ke semasa. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat mengesahkan perkara ini kerana tiada sebarang rekod atau laporan mengenainya diselenggarakan di Ibu Pejabat. Semakan Audit selanjutnya di Pusat Pengurusan Penyu yang dilawati mendapati kecuali di Pahang, tiada lawatan naziran dijalankan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005.

Pada pandangan Audit, Jabatan Perikanan hendaklah mempertingkatkan pemantauannya terhadap program ini untuk memastikan ia dilaksanakan dengan teratur dan mencapai objektif yang telah ditetapkan.

15.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, Jabatan Perikanan telah merancang Program Pengurusan dan Pemuliharaan Penyu dengan baik. Bagaimanapun, dari segi pelaksanaannya ada beberapa kelemahan seperti tidak mematuhi garis panduan, kekurangan kakitangan dan peruntukan kewangan serta pemantauan tidak dibuat dengan rapi. Memandangkan penyu ialah khazanah alam yang dapat meningkatkan industri pelancongan negara, Jabatan Perikanan disyorkan agar menjalankan kajian secara terperinci untuk meningkatkan bilangan pendaratan penyu dan kadar penetasan telur penyu supaya warisan ini dapat dikekalkan untuk generasi akan datang. Selain itu, bagi memperkemaskan lagi aktiviti pengurusan penyu, adalah disyorkan supaya pertimbangan diberi kepada perkara berikut :-

- a. Memastikan garis panduan yang diterima pakai oleh Jabatan Perikanan dipatuhi dan wujud keseragaman bagi mengurus Pusat Pengurusan Penyu di semua negeri.
- b. Menetapkan sasaran tahunan yang perlu dicapai oleh setiap Pusat Pengurusan Penyu. Sasaran tersebut juga boleh dijadikan panduan bagi menilai prestasi setiap pusat bagi mencapai objektif program.

- c. Menambah peruntukan kewangan dan bilangan kakitangan untuk Pusat Pengurusan Penyu. Bagi tujuan ini kerjasama daripada Jabatan Perkhidmatan Awam dan Kementerian Kewangan perlu diperolehi.
- d. Mempertingkatkan aspek pemantauan terhadap keseluruhan program terutamanya prestasi fizikal projek. Melalui lawatan secara berkala dan analisis laporan kemajuan bulanan yang diterima dari Pusat Pengurusan Penyu, Jabatan Perikanan dapat mengenal pasti sebarang masalah atau kelemahan dan mengambil langkah pembetulan dengan cepat.
- e. Merancang latihan yang khusus dan berterusan untuk kakitangan yang terlibat supaya mereka dapat melaksanakan tugas dengan lebih cekap dan berkesan.

KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

16. JABATAN PERIKANAN MALAYSIA

- PEMBINAAN PUSAT PENYELIDIKAN PERIKANAN AIR TAWAR GELAMI LEMI, JELEBU, NEGERI SEMBILAN

16.1. LATAR BELAKANG

16.1.1. Pembinaan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi, Jelebu, Negeri Sembilan adalah merupakan projek pembangunan Jabatan Perikanan, Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani. Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar ini akan mengambil alih fungsi dan tanggungjawab Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Batu Berendam, Melaka yang telah beroperasi sejak bulan Ogos 1957. Pusat yang sedia ada itu tidak dapat menampung keperluan penyelidikan masa kini serta kurang sesuai kerana lokasinya yang berhampiran dengan Bandar Melaka yang pesat membangun. Tambahan pula, lokasi yang menempatkan kawasan kolam akan digunakan untuk tujuan pembesaran Lapangan Terbang Batu Berendam, Melaka.

16.1.2. Projek pembinaan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi dilaksanakan secara berperingkat mengikut fasa seperti berikut :-

- a. Fasa 1 - Pembinaan jalan masuk, jambatan, pagar kawasan, paip bekalan air, bekalan elektrik dan telefon yang bernilai RM6.17 juta. Projek ini dilaksanakan oleh Jabatan Kerja Raya (JKR) Negeri Sembilan dan telah siap sepenuhnya pada tahun 2001.
- b. Fasa 2A - Projek yang bernilai RM59.55 juta melibatkan pembinaan bangunan pejabat pentadbiran dan makmal, bangunan hatcheri pengeluaran, kuarters kakitangan, bengkel, surau dan dewan perhimpunan. Projek ini dilaksanakan oleh Ibu Pejabat JKR pada bulan Ogos 2001 dan siap pada bulan Julai 2005.
- c. Fasa 2B - Projek ini dilaksanakan oleh Jabatan Pengaliran Dan Saliran melibatkan pembinaan kompleks kolam, *wetland* dan empangan. Anggaran kos projek ini adalah RM8.90 juta. Bagaimanapun, projek ini telah ditangguhkan ke Rancangan Malaysia Kesembilan kerana kekurangan peruntukan.

16.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pembinaan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi, Jelebu, Negeri Sembilan, Fasa 2A telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat serta mencapai objektif yang ditetapkan.

16.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap pembinaan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi, Jelevu, Negeri Sembilan. Pengauditan ini dijalankan dengan menyemak fail, rekod dan dokumen di Ibu Pejabat Jabatan Perikanan, Putrajaya; Institut Penyelidikan Perikanan Batu Maung, Pulau Pinang; Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Batu Berendam, Melaka dan Jabatan Kerja Raya. Di samping itu, lawatan ke tapak projek turut dijalankan untuk mengkaji pelaksanaan projek secara fizikal dan menemu bual pegawai yang berkenaan.

16.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

16.4.1. PERANCANGAN

16.4.1.1. Pengurusan Projek

- a. Di peringkat Jabatan Perikanan, Bahagian Pembangunan adalah bertanggungjawab untuk menguruskan projek pembinaan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi dengan menyedia, mengagih dan mengawal peruntukan pembangunan. Bahagian Kejuruteraan terlibat secara langsung memantau kemajuan projek khususnya berkaitan dengan aspek teknikal. Manakala Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Batu Berendam yang diketuai oleh seorang Ketua Pusat, Gred Q48 bertanggungjawab untuk merancang dan menentukan keperluan pembinaan dan kemudahan infrastruktur, mengenal pasti lokasi serta peralatan yang diperlukan.
- b. Pelaksanaan projek ini diselia oleh Jabatan Kerja Raya (JKR) sebagai agensi pelaksana projek. Pegawai Penguasa projek ini ialah Pengarah Kerja Raya Negeri Sembilan. Sepanjang tempoh pelaksanaan projek ini, 2 pertukaran pegawai yang memegang jawatan tersebut telah berlaku. Beliau dibantu oleh satu pasukan projek terdiri daripada 5 pegawai yang diketuai oleh Jurutera Daerah Jelevu Gred J44 sebagai wakil Pegawai Penguasa, seorang Jurutera Gred J41 sebagai jurutera di tapak dan 3 orang Juruteknik Gred J17 bagi menyelia pelaksanaan projek pembinaan pusat tersebut.

16.4.1.2. Keperluan Kewangan

Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, Unit Perancang Ekonomi telah meluluskan siling peruntukan berjumlah RM67 juta untuk membiayai kos projek pembinaan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi bagi fasa 1, fasa 2A serta 2B.

16.4.1.3. Penetapan Lokasi

- a. Pada tahun 1997, Jabatan Perikanan telah mengenal pasti 14 tapak di Semenanjung Malaysia sebagai kawasan yang paling sesuai dan berpotensi untuk dibangunkan sebagai Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar yang baru. Salah satu lokasi tapak projek ialah kawasan seluas 300 ekar

termasuk 42 ekar kawasan hutan simpan di mukim Gelami Lemi, Daerah Jelebu yang terletak lebih kurang 43.5 kilometer dari Seremban, Negeri Sembilan. Lokasi ini telah dipilih sebagai tapak projek memandangkan ia merupakan kawasan lembah pamah dan terdapat 2 anak sungai iaitu Sungai Tinggi dan Sungai Gelami yang akan dijadikan punca utama untuk bekalan air ke pusat kelak. Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri Sembilan yang bersidang pada bulan November 1998 telah meluluskan tapak tersebut kepada Jabatan Perikanan dengan bayaran premium berjumlah RM1.16 juta. Penyerahan tanah tersebut tidak termasuk 3 lot tanah persendirian seluas 9 ekar yang berada dalam lingkungan kawasan tapak dan telah diambil alih oleh Jabatan Perikanan dengan bayaran premium berjumlah RM242,411.

- b. Pihak Audit tidak dapat memastikan faktor yang mempengaruhi pemilihan tapak tersebut berbanding dengan 13 tapak yang lain kerana maklumat mengenainya tidak dikemukakan oleh Jabatan Perikanan.

16.4.1.4. Kemudahan Yang Akan Dibangunkan

Antara bangunan dan kemudahan yang akan dibangunkan bagi projek ini adalah seperti berikut :-

- a. Kuarters kakitangan terdiri daripada 2 unit Kelas C, 8 unit Kelas D, 8 unit Kelas E, 6 unit Kelas F, 20 unit Kelas G, 16 unit Kelas H, 1 unit Dewan Serbaguna dan 1 unit surau.
- b. Kompleks Pentadbiran yang mengandungi bilik Ketua Pusat, bilik mesyuarat, pejabat pentadbiran, bilik saintis, kafeteria, stor makanan, stor peralatan, auditorium, galeri, akuarium, perpustakaan dan surau.
- c. Bengkel kenderaan, bengkel kayu, bangunan hatcheri pengeluaran dan makmal penyelidikan.

16.4.1.5. Kaedah Pelaksanaan Projek

Pelantikan kontraktor bagi projek pembinaan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi Fasa 2A akan dibuat secara tender terbuka berpandukan Arahan Perbendaharaan dan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1999. Penilaian tender bagi projek ini perlu dilaksanakan melalui 3 peringkat. Peringkat pertama merangkumi penilaian terhadap kesempurnaan dokumen tender. Peringkat kedua ialah penilaian terhadap keupayaan kewangan dan teknikal kontraktor merangkumi pengalaman kerja, kakitangan teknikal dan pemilikan peralatan seperti loji peralatan asas. Seterusnya peringkat ketiga ialah penilaian terhadap tempoh penyiapan kerja dan harga yang ditawarkan berbanding tempoh dan harga yang dianggarkan oleh Jabatan Kerja Raya (JKR). Pelantikan kontraktor bagi projek ini akan dinilai dan disetujui terima oleh Lembaga Perolehan Tender JKR dan perlu mendapat kelulusan Kementerian Kewangan memandangkan nilai perolehan kerja melebihi RM30 juta.

16.4.1.6. Rancangan Perpindahan

- a. Bagi membolehkan urusan perpindahan ke tempat baru berjalan dengan lancar, Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Batu Berendam telah menyediakan satu pelan perpindahan ke Gelami Lemi, Negeri Sembilan. Peruntukan berjumlah RM8.43 juta di bawah dasar *one off* telah dipohon untuk kos perpindahan yang mana pecahan peruntukan ialah RM418,000 untuk elaun perpindahan, RM500,000 untuk kos pengangkutan dan RM7.51 juta untuk pembelian harta modal. Kaji selidik juga telah dijalankan oleh Jabatan Perikanan untuk mendapatkan maklum balas berkenaan keperluan kuarters dan memberi peluang kepada kakitangan mengemukakan masalah atau pandangan.
- b. Beberapa alternatif jangka pendek bagi memindahkan induk ikan untuk penyelidikan telah dirangka sekiranya berlaku kelewatan pembinaan kompleks kolam dan empangan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi. Sebahagian spesies ikan yang boleh dan sesuai disimpan dalam tangki simen atau gentian kaca akan dipindahkan secara berperingkat ke pusat ini. Bagi spesies yang memerlukan persekitaran kolam, induk ikan akan disimpan di kolam Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar, Batu Berendam, Melaka; kolam pusat lain di bawah Jabatan Perikanan seperti kolam Pusat Perkembangan Akuakultur Perlok, Pahang dan kolam persendirian di kawasan sekitar Gelami Lemi. Pemantauan secara berjadual akan dijalankan sendiri oleh kakitangan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi.

16.4.1.7. Rancangan Penyelenggaraan Bangunan

Bagi memastikan bangunan dan kemudahan yang disediakan sentiasa berada dalam keadaan memuaskan, satu program penyelenggaraan tahunan perlu disediakan. Jenis penyelenggaraan hendaklah berbentuk penyelenggaraan *preventive* dan *corrective*. Semakan Audit mendapati tempoh tanggungan kecacatan bagi Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi hanya akan tamat pada bulan Julai 2006. Oleh itu, sebarang kerosakan atau penyelenggaraan bangunan pada masa ini perlu dilakukan oleh kontraktor. Pusat ini juga sedang menyediakan rancangan penyelenggaraan kompleks selepas tempoh tanggungan kecacatan projek dan penyelenggaraan kecil akan dibiayai daripada peruntukan mengurus pusat.

16.4.1.8. Mekanisme Pemantauan

- a. Bagi memastikan pelaksanaan projek pembinaan kompleks pusat ini berjalan lancar dan memuaskan, pasukan projek yang diwujudkan oleh Jabatan Kerja Raya akan menyelia kemajuan projek melalui mesyuarat tapak, mesyuarat teknikal dan laporan kemajuan kerja. Lawatan ke tapak projek juga akan dibuat untuk memantau kemajuan projek ini secara fizikal.

- b. Jabatan Perikanan dan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Batu Berendam turut memantau kemajuan projek ini dengan mewujudkan beberapa jawatankuasa seperti berikut :-
 - i. Jawatankuasa Pemandu Projek Kompleks Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar terdiri daripada Ketua Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Batu Berendam sebagai Pengerusi dan dianggotai oleh Ketua Bahagian Pembangunan Jabatan Perikanan, Pengarah Perikanan Negeri Sembilan/Melaka serta pegawai dari Bahagian Kejuruteraan Jabatan Perikanan, Jabatan Pengairan Dan Saliran Jelevu; Jabatan Kerja Raya Seremban dan Pejabat Daerah Jelevu.
 - ii. Jawatankuasa Teknikal terdiri daripada Pengarah Jabatan Kerja Raya; Ketua Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Batu Berendam; Bahagian Perancangan Korporat, Ibu Pejabat Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani; Pengarah Perikanan Negeri Sembilan/Melaka; Bahagian Kejuruteraan Jabatan Perikanan serta Jabatan Pengairan Dan Saliran Jelevu.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya Jabatan Perikanan telah merancang projek pembinaan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi dengan baik. Jabatan Perikanan telah mengenal pasti kemudahan yang akan dibangunkan; menyediakan pelan tindakan bagi merancang perpindahan dan mewujudkan mekanisme yang baik untuk memantau pelaksanaan projek. Kaedah pelaksanaan projek yang akan diikuti adalah selaras dengan prosedur dan peraturan yang ditetapkan.

16.4.2. PELAKSANAAN

16.4.2.1. Pelantikan Kontraktor

Semakan Audit mendapati kontraktor bagi projek ini telah dilantik melalui tawaran tender secara terbuka pada bulan Ogos 2001. Sejumlah 45 penender telah mengemukakan tawaran dengan nilai tender antara RM55.36 juta hingga RM110.07 juta. Daripada jumlah tersebut, penilaian telah dibuat terhadap 15 penender yang menawarkan harga tawaran tender terendah. Penilaian telah dibuat melalui 3 peringkat mengikut peraturan yang telah ditetapkan dan hanya 4 penender yang telah berjaya sehingga ke penilaian peringkat ketiga dan layak diperakukan. Satu daripada 4 penender ini kemudiannya telah diperakukan oleh Jawatankuasa Penilaian Tender kepada Lembaga Perolehan JKR yang juga telah memperaku terima penender tersebut. Kementerian Kewangan turut bersetuju meluluskan tender projek kepada penender yang dipilih iaitu TSR Bina Sdn. Bhd., kontraktor kelas A yang mempunyai modal berbayar berjumlah RM10 juta dan berdaftar dengan Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kerja Raya telah mematuhi prosedur dan peraturan penting dalam proses pemilihan kontraktor bagi projek ini.

16.4.2.2. Syarat Kontrak

- a. Perjanjian kontrak bernilai RM59.55 juta yang ditandatangani pada bulan September 2001 telah menetapkan beberapa syarat yang antara lainnya adalah seperti berikut :-
 - i. Kontraktor dikehendaki mengemukakan Bon Pelaksanaan bernilai RM2.98 juta iaitu 5% daripada harga kontrak dalam bentuk Jaminan Bank atau Wang Jaminan Pelaksanaan. Sekiranya kontraktor memilih Wang Jaminan Pelaksanaan, potongan sejumlah 10% akan dibuat daripada setiap bayaran interim sehingga mencapai jumlah 5% harga kontrak.
 - ii. Kontraktor dikehendaki mengambil alih tapak bina pada bulan Ogos 2001 dan menyiapkan kerja pada bulan Julai 2003.
 - iii. Bayaran pendahuluan yang boleh diberikan kepada kontraktor ialah berjumlah RM5 juta.
 - iv. Tempoh Tanggungan Kecacatan ditetapkan selama 12 bulan dari tarikh penyiapan projek. Penyenggaraan ini meliputi bangunan dan kemudahan yang disediakan/dipasang.
 - v. Ganti Rugi Tertentu Dan Ditetapkan bagi kontrak ini iaitu RM11,100 sehari akan dikenakan terhadap kontraktor sekiranya gagal melaksanakan kerja mengikut jadual dan lanjutan masa tidak diberi.
 - vi. Kontraktor dikehendaki mengambil insurans untuk melindungi tuntutan pampasan daripada mana-mana pihak.
- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati pihak kontraktor telah mengemukakan Bon Pelaksanaan mengikut jumlah yang ditetapkan dan kontraktor juga telah mengambil insurans untuk melindungi tuntutan pampasan.

Pada pandangan Audit, syarat kontrak yang disediakan adalah memadai untuk melindungi kepentingan Kerajaan.

16.4.2.3. Prestasi Kerja

- a. Berdasarkan kontrak, projek ini perlu disiapkan pada bulan Julai 2003. Adalah didapati kontraktor telah diberi 6 kali lanjutan masa untuk menyiapkan projek tersebut pada bulan April 2005. Bagaimanapun, Sijil Siap Kerja projek ini hanya dikeluarkan pada bulan Julai 2005, iaitu lewat 2 tahun daripada tempoh asal kontrak. Semakan Audit mendapati sungguhpun kontraktor telah dimaklumkan akan dikenakan denda Ganti Rugi Tertentu Dan Ditetapkan atas kelewatan tersebut berdasarkan RM11,100 sehari bermula daripada tarikh siap yang dilanjutkan hingga tarikh Sijil Siap Kerja dikeluarkan, namun kontraktor ini telah dikecualikan daripada membayar denda berkenaan. Pengecualian ini diberi berdasarkan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 8 Tahun 1995, yang membenarkan Kementerian

Kewangan meluluskan pengecualian denda kepada kontraktor Bumiputera yang menyiapkan projek dalam tempoh tidak melebihi 3 bulan daripada tempoh sepatutnya siap (termasuk tempoh lanjutan masa).

- b. Pihak Audit mendapati punca kelewatan penyediaan projek ialah masalah kekurangan peruntukan kewangan, arahan perubahan kerja dan masalah kontraktor seperti berikut :-
- i. Pihak Jabatan Perikanan didapati beberapa kali menangguhkan kerja pembinaan kerana kos projek telah melebihi siling peruntukan yang diluluskan. Penangguhan ini perlu dilakukan kerana Jabatan Perikanan menghadapi masalah untuk memperolehi peruntukan tambahan. Pada bulan Ogos 2001 iaitu selepas tender ditawarkan kepada kontraktor, Jabatan Perikanan telah mengarahkan JKR menangguhkan pembinaan beberapa blok kuarters kediaman iaitu 2 blok Kelas D (4 unit), 2 blok Kelas E (4 unit) dan 1 blok Kelas F (8 unit) dan bangunan hatcheri pengeluaran. Bagaimanapun pada bulan Februari 2002, Jabatan Perikanan telah menarik balik penangguhan ini dan kerja pembinaan diteruskan mengikut kontrak setelah mengambil kira keperluan masa depan Pusat Penyelidikan tersebut. Pada bulan Februari 2003, sebelum kerja pembinaan kuarters dan bangunan hatcheri tersebut disiapkan, Jabatan Perikanan sekali lagi menangguhkan beberapa komponen kerja berjumlah RM8.16 juta kerana kekurangan peruntukan. Beberapa komponen kerja yang ditangguhkan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 16.1
KOMPONEN KERJA FASA 2A YANG DITANGGUH

PERKARA	KOS (RM)
Bangunan Utama	
Hatcheri Pengeluaran (Setakat Tanam Cerucuk)	1,300,000
Kuarters Kelas F (Daripada 4 Tingkat Kepada 3 Tingkat)	200,000
Tempat Buang Sampah 8 Unit Kepada 4 Unit	50,000
Contigencies (Asal RM1,564,010.78)	564,010
Provisional Sum	
Building Automation System (Bilik Kawalan Iklim)	1,500,000
Prime Cost Sum	
Landscaping (Asal RM600,000.00 Tumpuan Kepada Blok Pentadbiran)	300,000
Compliance With EIA Report (Asal RM600,000.00)	200,000
Making Good Road	1,000,000
Roof Structure, Covering & Drainage (Hatcheri Pengeluaran)	900,000
Roof Structure, Covering & Drainage (Bengkel Kayu)	350,000
Roof Structure, Covering & Drainage (Bengkel Kenderaan)	350,000
Tangki Fiberglass (Asal RM500,000.00)	250,000
Signage (Asal RM500,000.00)	200,000
Temporary Electric Supply For Testing Equipment	1,000,000
JUMLAH	8,164,010

- ii. Semakan Audit selanjutnya mendapati pada bulan Jun 2003, Jabatan Perikanan hanya bersetuju dengan pembinaan semula bangunan hatcheri mengikut spesifikasi dan pelan asal kontrak yang telah ditangguhkan. Sehingga bulan April 2005 komponen kerja lain masih ditangguhkan sehingga peruntukan kewangan tambahan diperolehi.

- iii. Sebanyak 19 Arahan Perubahan Kerja (APK) berjumlah RM5.96 juta telah diluluskan oleh JKR menyebabkan harga kontrak telah meningkat daripada RM59.55 juta kepada RM65.51 juta. Antara perubahan kerja yang terlibat ialah mengorek dan membuang tanah yang tidak sesuai, menukar jenis cerucuk daripada *spun pile* kepada *R.C. square pile* serta kerja mekanikal dan elektrik. Semakan Audit selanjutnya mendapati 2 daripada APK tersebut bernilai RM2.91 juta (48.8%) adalah disebabkan oleh kerja membuang tanah yang tidak sesuai dan menggantikannya dengan tanah yang diluluskan yang tidak terdapat dalam lukisan kontrak dan senarai kuantiti. Kawasan berkenaan ialah kawasan paya yang dirancang untuk pembinaan kuarters dan surau.
- iv. Adalah didapati kontraktor lewat memulakan projek di tapak, melantik sub-kontraktor yang dinamakan serta menghadapi masalah bekalan konkrit dan buruh tanpa permit.
- v. Lawatan Audit ke tapak projek pada bulan Disember 2005 mendapati beberapa kerja yang dilaksanakan oleh kontraktor tidak mengikut spesifikasi kontrak dan peraturan semasa yang diterima pakai seperti berikut :-
 - Tambahkan di bahagian bawah lantai dan *apron* (kaki lima bangunan) hendaklah menggunakan *hardcore* (batu kecil) yang dihampar dan dimampatkan setebal 150mm sebelum kerja *apron* dilaksanakan untuk mengelakkan keretakan longkang dan *apron*. Hamparan batu kecil ini tidak dibuat di kawasan yang berhampiran dengan stor kenderaan seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 16.1

*Hardcore Setebal 150mm Tidak Dibuat
Sebelum Kerja
Longkang Dan Apron Dilaksanakan*

- Mengikut spesifikasi, kemasan lantai hatcheri hendaklah daripada jenis kalis air memandangkan bangunan hatcheri pengeluaran akan menempatkan bilangan kolam gentian kaca yang berisi air dan ikan. Namun demikian, pihak Audit mendapati kontraktor tidak mengikut spesifikasi dan pelan asal bagi binaan lantai bangunan hatcheri pengeluaran malah hanya melepai lantai dengan simen biasa seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 16.2

Kontraktor Hanya Membuat Letaan Simen Biasa Sahaja Tidak Seperti Yang Dinyatakan Di Dalam Kontrak

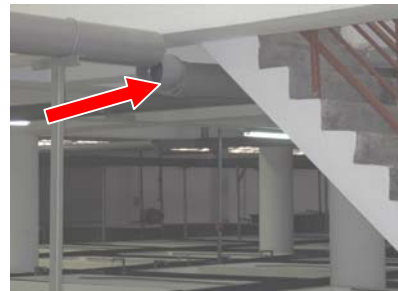
- Kontraktor telah diarahkan supaya memasang peralatan *aeration system* di bangunan hatcheri pengeluaran yang melibatkan pertambahan kos berjumlah RM505,000 melalui Arahan Perubahan Kerja. Namun lawatan Audit mendapati *overhead pipe trenches* bagi *aeration system* ini tidak dipasang dengan kemas mengakibatkan paip dan penyambungannya tercabut apabila *aeration system* ini dihidupkan seperti di gambar berikut:-

GAMBAR 16.3

Penyambung Overhead Pipe Trenches Bagi Aeration System Tidak Dipasang Dengan Kemas Dan Mudah Tercabut

GAMBAR 16.4

- Pintu yang dibina di lobi utama blok pentadbiran adalah terlalu rendah. Berdasarkan ukuran yang dibuat oleh pihak Audit bersama pegawai JKR semasa lawatan ke tapak projek, didapati ukuran tinggi pintu tersebut hanyalah 1,982 mm (78 inci) daripada aras lantai sungguhpun mengikut spesifikasi kontrak, ketinggian sepatutnya ialah 2,100 mm (83 inci) seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 16.5

Pintu Di Blok Pentadbiran Dibina Rendah Iaitu 78 Inci Daripada Aras Lantai

- Pemasangan *handrail* pada tangga sepatutnya dibuat daripada jenis besi tahan karat (*stainless steel*). Namun, pemeriksaan Audit mendapati besi *handrail* tersebut berkarat dan mencatatkan pemandangan seperti di **Gambar 16.6 dan 16.7**. Pihak Audit telah memaklumkan kepada JKR supaya menyemak semula sama ada *handrail* tersebut adalah daripada jenis besi tahan karat serta kualitinya mengikut spesifikasi kontrak.

GAMBAR 16.6

GAMBAR 16.7

Besi Tahan Karat Yang Dipasang Pada Handrail Telah Berkarat Walaupun Tempoh Tanggungan Kecacatan Belum Tamat

- Longkang sepatutnya dibina berdasarkan gradian 1:60mm untuk membolehkan air mengalir dan tidak bertakung. Pihak Audit mendapati longkang seperti di **Gambar 16.8 dan 16.9** yang dibina tidak mengikut gradian seperti yang ditetapkan mengakibatkan air bertakung yang boleh menggalakkan pembiakan nyamuk sekiranya perkara ini tidak diambil tindakan dengan segera.

GAMBAR 16.8

GAMBAR 16.9

Longkang Yang Dibina Tidak Mengikut Gradian Yang Ditetapkan iaitu 1:60mm Menyebabkan Air Bertakung Di Dalam Longkang.

- Adalah diperhatikan pintu bilik penyimpanan makanan ikan di tingkat bawah bangunan pentadbiran telah dibina tanpa *drop* di antara jalan dan lantai stor tersebut. Ini akan menyebabkan air dari jalan mengalir masuk dan merosakkan makanan yang disimpan di dalam stor berkenaan seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 16.10

Tidak Ada Drop Di Antara Jalan Dan Bilik Stor Makanan Di Tingkat Bawah Blok Pentadbiran

- Berdasarkan Undang-undang Kecil Binaan Bangunan, setiap pemasangan kondiut bagi peralatan pencegahan kebakaran, pendawaian elektrik dan peralatan lain seperti penghawa dingin hendaklah diwarnakan mengikut spesifikasi yang ditetapkan. Bagi peralatan pencegahan kebakaran, ia mestilah dicat dengan warna merah

manakala pendawaian elektrik dicat dengan warna kuning (**Gambar 16.11**). Adalah diperhatikan bahawa kondiut bagi pemasangan peralatan pencegahan kebakaran dan pendawaian elektrik telah diwarnakan mengikut warna dinding bangunan seperti di **Gambar 16.12**. Pada pandangan Audit, ini akan menyukarkan pihak yang bertanggungjawab menyenggarakan peralatan tersebut kerana sukar untuk membezakan antara peralatan pencegahan kebakaran dengan pendawaian elektrik serta boleh mengundang bahaya kepada pengguna.

GAMBAR 16.11

Skim Warna Yang Sepatutnya Dipatuhi Bagi Peralatan Pencegah Kebakaran Dan Pendawaian Elektrik

GAMBAR 16.12

Kondiut Pendawaian Elektrik Dan Peralatan Pencegah Kebakaran Yang Diwarnakan Sama Dengan Warna Dinding Bangunan Di Blok Pentadbiran

- c. Pemeriksaan Audit juga mendapati kerja kontraktor adalah tidak kemas dan terdapat pemasangan yang tidak sempurna seperti berikut :-
- i. Pemasangan tangki gentian kaca berdiameter 3.0m di hatcheri pengeluaran oleh kontraktor adalah tidak kemas. Tangki gentian kaca yang digunakan adalah berkualiti rendah dan pasir yang diletakkan di bahagian bawah tangki tidak dimampatkan menyebabkan tangki tersebut senget. Pihak Audit juga mendapati 3 daripada 7 tangki gentian kaca berdiameter 6.0m yang siap dipasang telah bocor seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 16.13

Kontraktor Tidak Memampatkan Pasir Di Bawah Kolam Menyebabkan Tangki Gentian Kaca Berdiameter 3.0m Senget Dan Tangki Gentian Kaca Berdiameter 6.0m Bocor

GAMBAR 16.14

- ii. Pihak kontraktor didapati tidak menggunakan penggalas seperti papan lapis semasa membancuh simen di atas kaki lima bahu jalan di hadapan blok pentadbiran yang telah siap. Ini telah mengakibatkan kotoran dan sisa simen melekat pada konkrit bahu jalan tersebut seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 16.15

Kotoran Dan Sisa Simen Melekat Pada Bahu Jalan Di Hadapan Blok Pentadbiran

- iii. Paip air yang dipasang di dalam dinding makmal penyelidikan telah bocor mengakibatkan resapan air di dinding. Sekiranya perkara ini dibiarkan, ia akan melemahkan struktur dan ketahanan dinding tersebut seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 16.16

Paip Air Di Dalam Dinding Bocor Mengakibatkan Air Menyerap Keluar Melalui Dinding

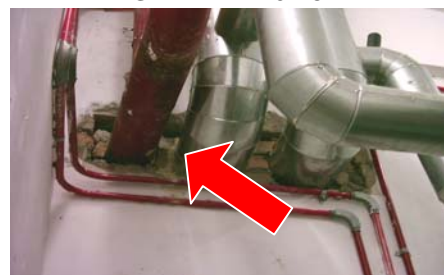
- iv. Lawatan Audit juga mendapati banyak kecacatan berlaku dalam pemasangan peralatan mekanikal seperti penghawa dingin, sistem pencegah kebakaran dan paip air. Dinding bangunan telah ditebuk bagi memasang peralatan berkenaan. Bagaimanapun, lubang di sekeliling peralatan tersebut tidak ditutup semula mengakibatkan ketidakkemasan pada dinding. Saluran turun air hujan juga didapati tidak dipasang dengan kemas. Kecacatan yang dikenal pasti adalah seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 16.17

Lubang Di Sekeliling Salur Keluar Udara Tidak Ditampal Semula Dengan Kemas

GAMBAR 16.18

Pemasangan Peralatan Penghawa Dingin Yang Tidak Kemas

GAMBAR 16.19

Salur Turun Air Hujan Yang Tergantung Dan Tidak Sampai Ke Lantai

GAMBAR 16.20

Salur Keluar Air Dari Tangki Terlalu Pendek Dan Tidak Sampai Ke Longkang

- v. Pihak Audit juga mendapati berlaku kebocoran paip air di blok pentadbiran dan blok makmal. Semasa lawatan, pihak Audit mendapati besen untuk menadah air terpaksa disediakan bagi mengelakkan lantai bangunan rosak seperti di **Gambar 16.21** dan **16.22**. Manakala **Gambar 16.23** pula menunjukkan keadaan singki di bilik air blok pentadbiran telah tersumbat.

GAMBAR 16.21

Besen Digunakan Untuk Menadah Air Yang Menitik Akibat Paip Bocor

GAMBAR 16.22

Air Yang Menitik Akibat Kebocoran Peralatan Pencegahan Kebakaran

GAMBAR 16.23

Air Bertakung Di Dalam Singki Di Bilik Air Blok Pentadbiran Disebabkan Saluran Tersumbat

- vi. Lawatan Audit juga mendapati tandas di 2 unit Blok G, kuarters kakitangan Kelas G telah tersumbat. Akibatnya, air dari saluran najis rumah di tingkat atas telah melimpah keluar ke rumah di tingkat bawah mengakibatkan bau busuk seperti di **Gambar 16.24**. Pihak Audit difahamkan bahawa pentadbiran Pusat Perikanan Air Tawar Gelami Lemi telah beberapa kali membuat aduan kepada kontraktor dan JKR berhubung dengan masalah tersebut, namun masih belum ada tindakan susulan daripada pihak terbabit.

GAMBAR 16.24

Air Dari Saluran Najis Rumah Di Tingkat Atas Melimpah Keluar Disebabkan Saluran Najis Tersumbat

Pada pandangan Audit, Jabatan Kerja Raya sepatutnya memastikan kontraktor melaksanakan kerja pembinaan mengikut spesifikasi kontrak. Segala kecacatan yang berlaku perlu diperbaiki segera oleh kontraktor berkenaan sebelum tamat tempoh tanggungan kecacatan bagi mengelakkan kerugian kepada Kerajaan.

16.4.2.4. Penggunaan Pusat

- a. Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi, Jelevu, Negeri Sembilan mula beroperasi pada bulan Disember 2005. Semakan Audit mendapati beberapa aktiviti seperti berikut telah dijalankan :-
 - i. Program penyelidikan adalah tertumpu kepada makmal penyelidikan, sistem pembenihan, asuhan dan ternakan ikan dalam tangki gentian kaca di hatcheri penyelidikan. Antara aktiviti penyelidikan yang dijalankan adalah seperti penyelidikan pembiak-baik baka ikan Tilapia Merah; kajian tisu kultur bagi spesies tumbuhan akuatik tempatan; kajian krio-pengawetan bagi sperma ikan Lampan Jawa dan kajian penghasilan dan pemprosesan makanan ikan yang bermutu dan kos efektif.
 - ii. Semua induk ikan yang memerlukan persekitaran kolam tidak dapat dipindahkan ke Pusat Pengembangan Akuakultur, Perlok, Pahang kerana tiada kolam kosong di sana dan tidak ditinggalkan di Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Batu Berendam Melaka kerana pusat ini telah diambil alih oleh Jabatan Perikanan Negeri Melaka. Kesemua induk ikan telah dipindahkan ke Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi dengan menggunakan sistem tangki gentian kaca yang berbagai saiz. Namun begitu, keadaan ini tidak berapa sesuai bagi induk ikan tempatan yang memerlukan persekitaran kolam tanah.
- b. Memandangkan pembinaan kolam dan empangan telah ditangguhkan, beberapa aktiviti penyelidikan berdasarkan persekitaran kolam dan empangan tidak dapat dilaksanakan di pusat ini seperti program penyelidikan dan pembangunan bagi ternakan ikan dalam sangkar; aktiviti pemeliharaan induk matang bagi spesies ikan yang diancam kepupusan serta kajian berkaitan pemakanan ikan. Bagaimanapun sebagai langkah jangka pendek, aktiviti penyelidikan yang memerlukan penggunaan kolam dan empangan telah dilaksanakan sama ada di Pusat Perkembangan Akuakultur Perlok, Pahang; kolam persendirian di kawasan sekitar Gelami Lemi serta penggunaan sistem tangki. Namun begitu, berdasarkan maklum balas yang diterima, beberapa masalah dihadapi daripada alternatif tersebut seperti masalah kewangan kerana melibatkan tuntutan perjalanan yang tinggi; tiada kawalan kualiti air jika kolam swasta digunakan; pengurusan harian yang tidak sempurna; kontaminasi *strain* ikan; tiada jaminan kawalan keselamatan; bayaran sewa dan kos operasi luar jangka yang lain serta pekerja yang diupah mungkin kurang atau tidak berpengalaman menangani masalah ternakan jika berlaku perubahan yang drastik pada keadaan ikan, air kolam, kualiti makanan atau pengumpulan benih.

Pada pandangan Audit, Agensi Pusat perlu memberikan peruntukan kewangan yang mencukupi kepada Jabatan Perikanan bagi melaksanakan pembinaan kolam dan empangan yang merupakan komponen penting untuk membolehkan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi beroperasi sepenuhnya.

16.4.2.5. Perbelanjaan Projek

Sehingga bulan Julai 2005, kos fasa 2A telah meningkat kepada RM65.51 juta disebabkan oleh beberapa perubahan skop kerja atas permintaan Jabatan Perikanan dan Jabatan Kerja Raya (JKR) akibat keperluan teknikal serta kenaikan harga bahan binaan. Setakat bulan Disember 2005, sejumlah RM61.80 juta telah dibayar oleh JKR Negeri Sembilan kepada kontraktor utama termasuk bayaran pendahuluan berjumlah RM5 juta.

16.4.3. PEMANTAUAN

16.4.3.1. Jabatan Perikanan dan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Batu Berendam telah memantau projek pembinaan kompleks Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi melalui beberapa jawatankuasa yang diwujudkan bagi memastikan pelaksanaan projek berjalan lancar. Mereka turut menghadiri kesemua mesyuarat tapak dan menyemak laporan kemajuan yang dikemukakan oleh pihak kontraktor. Laporan kewangan daripada JKR membolehkan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Batu Berendam memantau kemajuan kewangan.

16.4.3.2. Bagi memastikan pelaksanaan projek pembinaan berjalan lancar dan memuaskan, JKR telah memantau projek ini melalui pendekatan berikut :-

- a. Mesyuarat tapak dijalankan antara satu hingga tiga bulan sekali. Mesyuarat tapak yang diadakan biasanya dipengerusikan oleh pegawai daripada JKR yang terdiri daripada Pengarah JKR Negeri Sembilan, Jurutera Projek dan Jurutera Daerah Jelevu. Mesyuarat ini dihadiri oleh kontraktor, wakil pegawai Jabatan Perikanan dan wakil pegawai Jabatan Pengairan Dan Saliran. Wakil daripada Jabatan Bekalan Air dan Tenaga Nasional juga menghadiri mesyuarat ini apabila diperlukan. Sepanjang tempoh kontrak, sebanyak 17 mesyuarat tapak telah diadakan dan mesyuarat yang terakhir adalah pada bulan Julai 2004.
- b. Mesyuarat teknikal diadakan untuk membincang dan menyelesaikan masalah teknikal yang timbul daripada kerja pembinaan. Mesyuarat tersebut dihadiri oleh pegawai JKR Daerah, pihak kontraktor serta wakil Jabatan Perikanan.
- c. Laporan kemajuan keseluruhan projek pembinaan disediakan oleh pihak kontraktor setiap bulan. Pasukan penyeliaan JKR memantau kemajuan projek melalui laporan berkenaan.
- d. JKR melalui Jurutera Tapak membuat pemeriksaan fizikal terhadap projek pembinaan dengan memeriksa semula semua bentuk maklumat yang didokumen dan disahkan. Pemeriksaan fizikal dijalankan beberapa kali sebelum bangunan diserahkan kepada Jabatan Perikanan.

- e. Semakan Audit terhadap buku harian tapak mendapati buku yang disediakan tidak kemas kini. Beberapa ruangan di dalam buku tersebut hanya kadangkala diisi seperti waktu hujan, waktu bekerja buruh, bilangan pekerja yang diambil bekerja di tapak bina, bilangan loji, alat dan kelengkapan kontraktor dan subkontraktor, tandatangan dan nama kontraktor di tapak bina dan tandatangan dan nama penyelia JKR di tapak bina. Sungguhpun Perakuan Kelambatan dan Lanjutan Masa menyatakan kelewatan projek adalah disebabkan kekurangan tenaga pekerja, semakan Audit mendapati tiada rekod kekurangan pekerja dinyatakan di dalam Buku Harian Tapak.

Pada pandangan Audit, pada umumnya pemantauan yang dibuat oleh Jabatan Kerja Raya adalah memuaskan. Bagaimanapun, JKR perlu memastikan Buku Harian Tapak diselenggarakan dengan kemas kini memandangkan ia adalah antara dokumen yang menyokong kelulusan tempoh lanjutan masa.

16.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, pelaksanaan projek ini adalah kurang memuaskan. Projek ini disiapkan lewat 2 tahun daripada tarikh asal disebabkan oleh beberapa perubahan kerja yang diminta oleh Jabatan Perikanan dan JKR serta masalah kontraktor. Jabatan Perikanan telah mengarahkan pelaksanaan beberapa komponen projek ini ditangguhkan beberapa kali akibat daripada kekurangan peruntukan. Kekurangan peruntukan juga menyebabkan pembinaan kolam dan empangan di bawah fasa 2B terpaksa ditangguhkan ke Rancangan Malaysia Kesembilan dan ini menyebabkan Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi tidak dapat beroperasi sepenuhnya. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya semua pihak yang terlibat dengan pelaksanaan projek memberi pertimbangan kepada perkara berikut :-

- a. Agensi Pusat memberikan peruntukan yang mencukupi untuk menyiapkan projek ini khususnya pembinaan kompleks kolam dan empangan bekalan air. Pembinaannya amat diperlukan kerana ia merupakan komponen penting bagi menjamin kompleks baru Pusat Penyelidikan Perikanan Air Tawar Gelami Lemi dapat berfungsi sepenuhnya.
- b. Jabatan Kerja Raya perlu memastikan kontraktor memperbaiki kerja yang tidak mengikut spesifikasi atau yang kurang memuaskan sebelum tamat tempoh tanggungan kecacatan.

KEMENTERIAN PEMBANGUNAN USAHAWAN DAN KOPERASI

17. PROGRAM PEMBELIAN RUANG NIAGA

17.1. LATAR BELAKANG

Program Pembelian Ruang Niaga telah diluluskan pada bulan Disember 1998 di bawah Kajian Separuh Penggal Rancangan Malaysia Ketujuh, di mana RM21.76 juta telah dibelanjakan dalam tempoh tersebut. Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi (Kementerian) telah dipertanggungjawabkan untuk melaksanakan program ini. Objektif program ini adalah untuk menyediakan ruang niaga di bandar utama bagi meningkatkan penyertaan usahawan Bumiputera dalam pelbagai jenis perniagaan di kompleks membeli-belah yang strategik dan berdaya maju. Kementerian merancang untuk menyediakan 100 lot ruang niaga setahun dan 500 lot pada akhir tempoh Rancangan Malaysia Kelapan dengan anggaran peruntukan berjumlah RM375 juta. Bagaimanapun berdasarkan peruntukan berjumlah RM100 juta yang diluluskan oleh Unit Perancang Ekonomi, Kementerian telah merancang semula pembelian ruang niaga di mana ia telah dikurangkan daripada 500 lot kepada 130 lot.

17.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada Program Pembelian Ruang Niaga telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat dan selaras dengan objektif yang ditetapkan.

17.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap Program Pembelian Ruang Niaga. Semakan telah dibuat terhadap rekod dan dokumen yang berkaitan bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005 di peringkat Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi, Unit Perancang Ekonomi, Kementerian Kewangan dan Agensi Pelaksana iaitu Perbadanan Kemajuan Negeri Sembilan, Selangor, Perak, Sabah dan Sarawak serta Majlis Amanah Rakyat di Negeri Selangor dan Sabah. Perbincangan dan temu bual dengan pegawai dan penyewa ruang niaga yang terlibat di semua peringkat juga dijalankan. Lawatan ke lot ruang niaga dan temu bual dengan penyewa juga telah dilakukan.

17.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

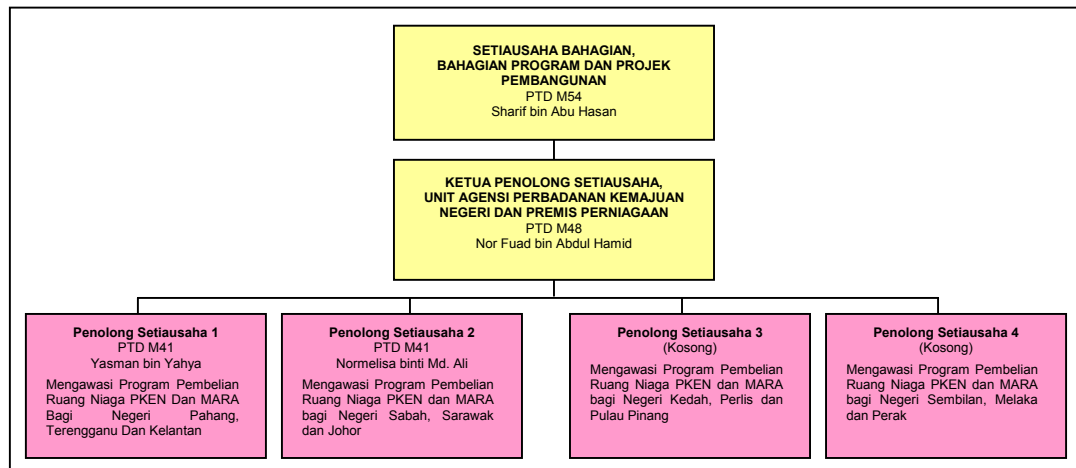
17.4.1. PERANCANGAN

17.4.1.1. Pengurusan Program

Di peringkat Kementerian, Program Pembelian Ruang Niaga diletakkan di bawah tanggungjawab Bahagian Program Dan Projek Pembangunan khususnya Unit Agensi Perbadanan Kemajuan Negeri Dan Premis Perniagaan. Unit tersebut yang diketuai oleh Ketua Penolong Setiausaha Gred M48 dan dibantu oleh 4 Penolong Setiausaha Gred M41 bertanggungjawab terhadap

perancangan dan pelaksanaan program ini. Struktur organisasi Unit Agensi Perbadanan Kemajuan Negeri Dan Premis Perniagaan adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 17.1
STRUKTUR ORGANISASI UNIT AGENSI PERBADANAN
KEMAJUAN NEGERI DAN PREMIS PERNIAGAAN (UNIT II)
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

17.4.1.2. Kaedah Pelaksanaan Program

- a. Kementerian melalui agensinya seperti Majlis Amanah Rakyat (MARA) dan Perbadanan Kemajuan Negeri (PKEN) akan membeli beberapa lot ruang niaga di lokasi yang strategik di kompleks membeli-belah di bandar utama untuk disewakan kepada peniaga Bumiputera pada kadar 40% lebih rendah daripada kadar sewa pasaran. Seterusnya lot tersebut akan dipindah milik dan didaftarkan atas nama Agensi Pelaksana. Kementerian Kewangan telah memberi pengecualian kepada Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi daripada mendaftarkan hartanah yang dibeli bagi program ini atas nama Pesuruhjaya Tanah Persekutuan sebagaimana yang dikehendaki oleh Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 1 Tahun 2003.
- b. Agensi Pelaksana dikehendaki menandatangani Memorandum Persefahaman dengan Kementerian, menyatakan dengan jelas tanggung-jawab Agensi Pelaksana dari segi pelaksanaan dan pemantauan program.
- c. Pemilihan penyewa Bumiputera pula dibuat melalui proses temu duga yang dijalankan oleh panel yang ditubuhkan oleh setiap Agensi Pelaksana. Pemohon yang berjaya dikehendaki menandatangani perjanjian penyewaan dengan Agensi Pelaksana bagi suatu tempoh yang ditetapkan.
- d. Kutipan sewa dibuat oleh Agensi Pelaksana yang juga bertanggungjawab terhadap pengurusan penyenggaraan ruang niaga berkenaan. Kementerian telah menetapkan kadar sewa yang dipersetujui hendaklah secara *flat rate* bagi tempoh minimum 3 tahun dan 40% lebih rendah daripada kadar sewa pasaran. Kadar sewa tersebut ditentukan setelah mengambil kira beberapa faktor seperti kos yuran pengurusan, cukai tanah tahunan, cukai harta tahunan, insurans dan kos penyenggaraan.

17.4.1.3. Garis Panduan Dan Prosedur

Pembelian dan penyewaan ruang niaga di bawah program ini adalah tertakluk kepada beberapa garis panduan dan prosedur yang ditetapkan oleh Kementerian dan Agensi Pusat seperti berikut :-

- a. Garis panduan Penggunaan Peruntukan Program Pembelian Ruang Niaga Untuk Usahawan Bumiputera yang dikeluarkan oleh Unit Perancang Ekonomi. Garis panduan ini menetapkan Kementerian bertanggungjawab untuk mengawal peruntukan bagi pembelian ruang niaga sedia ada atau yang akan dibina di lokasi yang strategik di kompleks membeli-belah, pusat perniagaan di Lembah Kelang, Ibu Negeri atau bandar utama. Bagi tujuan ini, Kementerian dikehendaki mendapatkan kelulusan Unit Perancang Ekonomi sebelum sesuatu perolehan dibuat.
- b. Garis Panduan yang dikeluarkan oleh Kementerian pada tahun 2001 mengenai Prosedur Pembelian Ruang Niaga, Penubuhan Panel Pemilihan Penyewa dan Kriteria Pemilihan Penyewa, Syarat Penyewaan, Kaedah Penetapan Kadar Sewa dan Tanggungjawab Kementerian/Agensi Yang Terlibat.
- c. Adalah didapati garis panduan tidak menetapkan tempoh pengeluaran notis pemberhentian penyewaan sama ada oleh penyewa atau Agensi Pelaksana.

17.4.1.4. Rancangan Penyenggaraan

Segala urusan penyenggaraan lot ruang niaga diserahkan kepada pihak pengurusan kompleks membeli-belah dan caj perkhidmatan dikenakan kepada Agensi Pelaksana.

17.4.1.5. Mekanisme Pemantauan

- a. Kementerian dan Agensi Pelaksana telah dipertanggungjawabkan untuk memantau pelaksanaan program. Di peringkat Kementerian, Mesyuarat Prestasi Pembelian Ruang Niaga diadakan dari semasa ke semasa. Antara perkara yang perlu dibincangkan ialah Laporan Pengisian Lot Ruang Niaga yang diterima daripada Agensi Pelaksana pada setiap bulan. Perkara ini juga akan dibincangkan dalam Mesyuarat Premis Perniagaan dan Mesyuarat Jawatankuasa Pembangunan Peringkat Kementerian. Di samping itu, Kementerian juga perlu mengadakan lawatan ke lot ruang niaga dari semasa ke semasa.
- b. Di peringkat Agensi Pelaksana pula, lawatan ke lot ruang niaga diadakan dari semasa ke semasa. Di samping itu, penyewa perlu mengemukakan Laporan Prestasi Perniagaan setiap 3 bulan sekali.

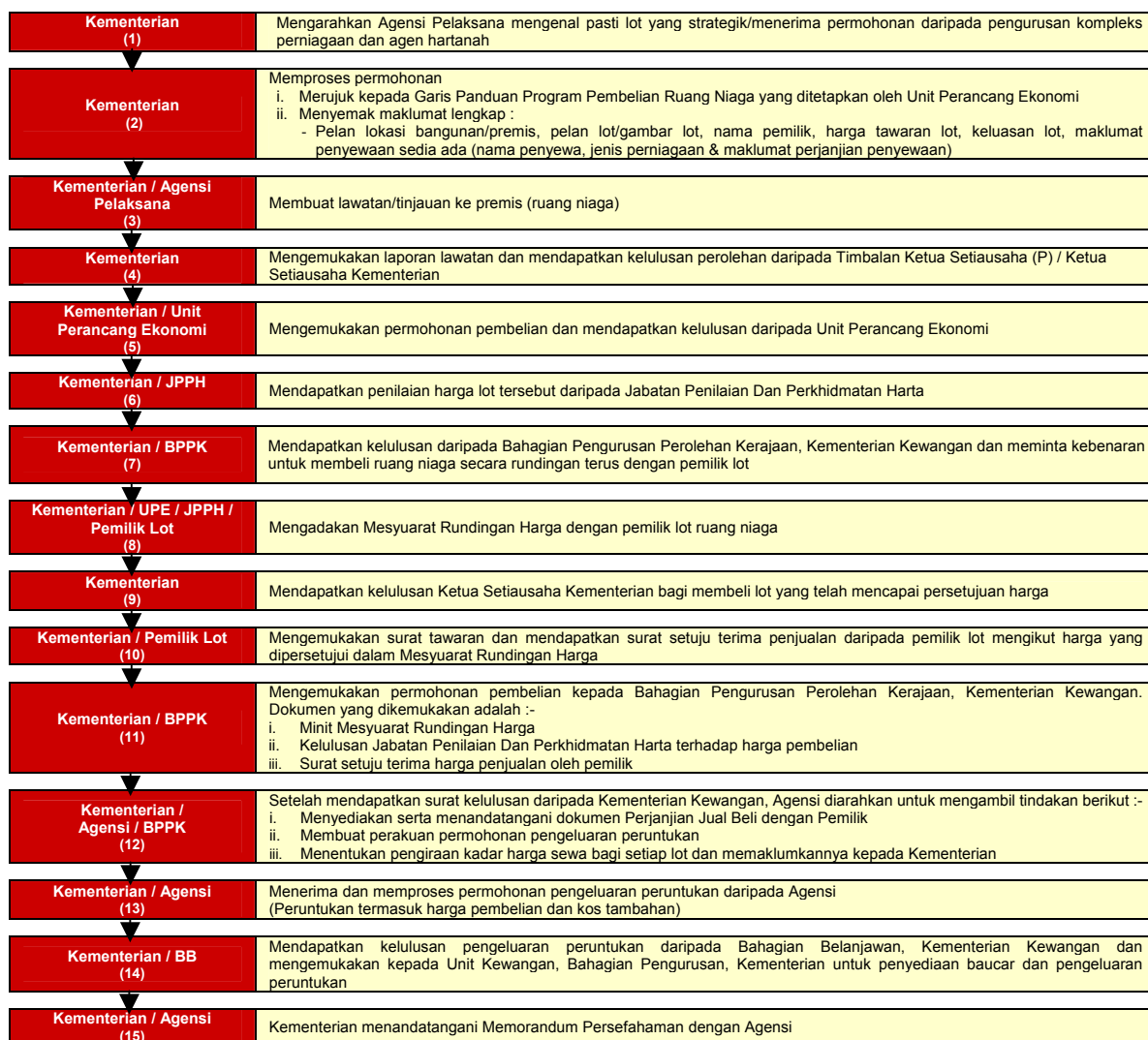
Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya Kementerian telah merancang Program Pembelian Ruang Niaga dengan baik. Kementerian mempunyai struktur pengurusan program yang jelas menunjukkan pembahagian tugas untuk melaksanakan program ini. Garis panduan/prosedur berkaitan pembelian dan penyewaan ruang niaga serta tanggungjawab Kementerian dan Agensi Pelaksana dari aspek pelaksanaan dan pemantauan juga telah ditetapkan.

17.4.2. PELAKSANAAN

17.4.2.1. Pembelian Dan Penyewaan Ruang Niaga

- a. Prosedur pembelian ruang niaga ditetapkan oleh Kementerian dengan persetujuan Agensi Pusat. Secara ringkasnya, pada peringkat awal, Agensi Pelaksana perlu mengenal pasti lot ruang niaga yang strategik di pusat membeli-belah untuk dibeli. Kemudian maklumat lengkap mengenai lot berkenaan akan dikemukakan kepada Kementerian dan seterusnya kepada Unit Perancang Ekonomi untuk kelulusan pembelian. Setelah penilaian dibuat dan kelulusan daripada Kementerian Kewangan diperolehi untuk membuat tawaran pembelian secara rundingan terus, Mesyuarat Rundingan Harga diadakan dengan pemilik ruang niaga. Apabila persetujuan bersama dicapai, kedua belah pihak (agensi dan pemilik lot) perlu menandatangani perjanjian jual beli dan pembayaran akan dibuat. Maklumat terperinci prosedur pembelian ruang niaga adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 17.2
PROSEDUR PEMBELIAN RUANG NIAGA

Nota :

Kementerian	-	Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi
UPE	-	Unit Perancang Ekonomi
JPPH	-	Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta
BPPK	-	Bahagian Pengurusan Perolehan Kerajaan, Kementerian Kewangan
BB	-	Bahagian Belanjawan, Kementerian Kewangan

- b. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2003, Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi melalui agensinya telah membeli 107 lot ruang niaga berbanding sasaran 130 lot pada akhir Rancangan Malaysia Kelapan. Lot ruang niaga tersebut terletak di 17 kompleks membeli-belah di bandar utama di 10 negeri di Semenanjung, Sabah dan Sarawak dengan kos RM93.44 juta. Tiada pembelian dibuat pada tahun 2004 dan 2005 kerana kesukaran untuk mendapat lot yang strategik. Sebahagian daripada 107 lot ruang niaga yang dibeli telah diubahsuai menjadikan jumlah keseluruhan 151 lot ruang niaga. Ini adalah bagi membolehkan penyertaan lebih ramai peniaga Bumiputera dalam program ini. Butiran ruang niaga yang telah dibeli bagi tempoh tahun 2001 hingga 2003 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.1
RUANG NIAGA YANG DIBELI BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2003

NAMA AGENSI	BIL. LOT DIBELI	BIL. LOT SELEPAS DIUBAHSUAI	BIL. KOMPLEKS MEMBELI BELAH	JUMLAH KOS PEMBELIAN (RM Juta)
TAHUN 2001				
Majlis Amanah Rakyat	31	32	4	19.67
Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka	9	9	1	8.79
Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	5	5	1	5.39
Perbadanan Kemajuan Negeri Sabah	14	14	2	10.45
Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor	5	5	1	6.68
Perbadanan Kemajuan Negeri Sarawak	10	10	4	4.21
Jumlah	74	75		55.19
TAHUN 2002				
Majlis Amanah Rakyat	2	2	1	1.20
Perbadanan Kemajuan Negeri Melaka	3	3	1	4.05
Perbadanan Kemajuan Negeri Sembilan	4	24	1	4.46
Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang	1	2	1	1.55
Perbadanan Kemajuan Negeri Perak	7	7	2	1.39
Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah	8	8	1	2.30
Perbadanan Kemajuan Negeri Sabah	7	8	3	8.39
Jumlah	32	54		23.34
TAHUN 2003				
Majlis Amanah Rakyat	1	22	1	14.91
Jumlah	1	22		14.91
JUMLAH BESAR	107	151	*17	93.44

*Nota: * Beberapa Agensi Pelaksana Telah Membeli Lot Ruang Niaga Di Kompleks Yang Sama*

- c. Semakan Audit terhadap rekod bagi 73 daripada 107 lot ruang niaga yang dibeli dalam tempoh tahun 2001 hingga 2003 oleh Perbadanan Kemajuan Negeri Sembilan, Selangor, Perak, Sabah dan Sarawak serta Majlis Amanah Rakyat di Negeri Selangor dan Sabah mendapati perkara berikut :-
- i. Pembelian 73 lot ruang niaga di 12 kompleks membeli-belah berkenaan telah mematuhi prosedur yang ditetapkan oleh Agensi Pusat. Bagaimanapun masa yang agak panjang diambil untuk memproses pembelian tersebut. Proses pembelian ruang niaga bermula daripada tarikh cadangan dikemukakan oleh Agensi Pelaksana hingga kelulusan pengeluaran peruntukan oleh Bahagian Belanjawan Kementerian Kewangan, mengambil masa antara 7 hingga 25 bulan seperti di **Jadual 17.2**. Antara sebab kelewatan ialah :-

- Agensi Pelaksana telah mengambil masa antara 4 hingga 11 bulan untuk mengenal pasti ruang niaga yang strategik untuk dibeli.
- Kementerian telah mengambil masa antara 1 hingga 18 bulan untuk mendapat persetujuan harga daripada pemilik lot.
- Kementerian telah mengambil masa antara 1 hingga 7 bulan untuk mengemukakan permohonan kelulusan pembelian daripada Bahagian Pengurusan Perolehan Kerajaan, Kementerian Kewangan.
- Bahagian Pengurusan Perolehan Kerajaan, Kementerian Kewangan telah mengambil masa antara 1 hingga 8 bulan untuk memberikan kelulusan pembelian.
- Masa antara 1 hingga 4 bulan telah diambil oleh Agensi Pelaksana untuk menandatangani perjanjian jual beli dengan pemilik lot dan proses mendapatkan kelulusan pengeluaran peruntukan daripada Bahagian Belanjawan Kementerian Kewangan melalui Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi.

JADUAL 17.2
PURATA TEMPOH MASA PROSES PEMBELIAN RUANG NIAGA

AGENS PELAKSANA	MENGENAL PASTI RUANG NIAGA (Bulan)	MENDAPATKAN PERSETUJUAN HARGA DARIPADA PEMILIK LOT (Bulan)	MEMOHON KELULUSAN PEMBELIAN DARIPADA KEMENTERIAN KEWANGAN (Bulan)	KELULUSAN PEMBELIAN DARIPADA KEMENTERIAN KEWANGAN (Bulan)	MEMOHON KELULUSAN PENGELUARAN PERUNTUKAN DARIPADA KEMENTERIAN KEWANGAN (Bulan)	LAIN-LAIN PROSES (Bulan)	JUMLAH MASA (Bulan)
MARA Selangor	5 - 6	2 - 7	2	2 - 5	2 - 3	3	18 - 21
Amcorp Mall Lot 1.40, 1.41 & 1.59	6	7	-	2	3	3	21
Amcorp Mall Lot G-16	5	2	2	5	2	2	18
PKEN Selangor	-	4	-	-	-	3	7
Amcorp Mall	-	4	-	-	-	3	7
PKEN Sarawak	7 - 11	2	1 - 4	1 - 4	2	1 - 2	12 - 16
City 2000	7	2	-	1	-	2	12
Wisma Phoenix	11	2	-	1	-	2	16
Wisma Sanyan	7	2	1	1	-	1	12
Imperial Mall	-	2	4	4	2	1	13
PKEN Perak	9	1 - 8	1	4 - 8	2 - 4	1 - 3	17 - 24
Kompleks Great World	-	1	1	8	4	3	17
Kompleks Yik Foong	9	8	-	4	2	1	24
PKEN Sabah	4 - 5	5 - 18	-	3	1 - 3	1 - 3	12 - 24
Wisma Merdeka	-	18	-	-	3	3	24
Wawasan Plaza	-	5	-	3	2	2	12
Center Point	5	5	-	3	1	1	15
Plaza Sabindo	4	5	-	-	2	2	13
MARA - Sabah	-	5 - 9	-	3 - 4	1	1	9 - 15
Wawasan Plaza	-	5	-	3	-	1	9
Wisma Merdeka	-	9	-	4	1	1	15
PKEN Negeri Sembilan	8	5	7	-	4	1	25

Nota: PKEN - Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu menetapkan tempoh masa bagi sesuatu proses pembelian yang terlibat bagi merealisasikan sasaran program. Dalam hal ini, komitmen daripada semua pihak yang terlibat termasuk Agensi Pusat dan Agensi Pelaksana adalah diperlukan.

- d. Setakat bulan Disember 2005, semakan Audit mendapati 46 daripada 90 lot ruang niaga yang dikendalikan oleh 7 agensi terlibat tidak dapat disewakan antara 1 hingga 46 bulan iaitu sejak dari tarikh ruang niaga diserahkan kepada Agensi Pelaksana. Antaranya 10 lot ruang niaga yang dikendalikan oleh 4 agensi iaitu Perbadanan Kemajuan Negeri Sembilan (4 lot), Perbadanan Kemajuan Negeri Sarawak (4 lot), Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor (1 lot) dan Perbadanan Kemajuan Negeri Perak (1 lot) tidak pernah disewakan sejak lot ruang niaga tersebut dibeli. Bagi 36 lot lagi, walaupun Agensi Pelaksana telah berjaya menyewakan lot ruang niaga berkenaan akan tetapi terdapat kes di mana agensi sukar untuk mendapatkan penyewa baru bagi mengisi lot yang dikosongkan oleh penyewa yang telah berhenti menyewa sebelum perjanjian penyewaan tamat. Ada juga lot yang dikosongkan oleh penyewa yang telah menamatkan tempoh penyewaan dan tidak berminat lagi menyewa lot berkenaan. Adalah dianggarkan Agensi Pelaksana kehilangan pendapatan berjumlah RM404,764 sedangkan pada masa yang sama perlu membayar caj perkhidmatan berjumlah RM301,722 kepada Pengurusan Kompleks. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.3
LOT RUANG NIAGA YANG TIDAK DISEWAKAN

NAMA AGENSI	HARGA BELIAN BAGI UNIT ASAL (RM Juta)	BILANGAN LOT RUANG NIAGA SETELAH DIPECAH KECILKAN	BILANGAN LOT TIDAK DISEWA	TEMPOH RUANG NIAGA TIDAK DISEWA (Bulan)	JUMLAH CAJ PERKHIDMATAN (RM)	ANGGARAN PENDAPATAN SEWA YANG TIDAK DAPAT DIKUTIP (RM)
Perbadanan Kemajuan Negeri Sembilan	4.33	24	10	2 hingga 46	105,770	123,642
Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor	6.24	5	3	4 hingga 46	33,250	76,075
Perbadanan Kemajuan Negeri Sarawak	3.91	10	5	16.5 hingga 20	49,821	68,260
MARA Sabah	10.12	23	13	1 hingga 11	45,763	54,601
Perbadanan Kemajuan Negeri Perak	1.34	7	6	8 hingga 28	25,450	32,850
MARA Selangor	4.40	4	3	2 hingga 10.5	19,017	32,647
Perbadanan Kemajuan Negeri Sabah	18.52	22	6	1.5 hingga 10.5	22,651	16,689
JUMLAH		95	46		301,722	404,764

- e. Semakan Audit mendapati antara sebab lot ruang niaga tidak dapat disewakan ialah :-
- Kesukaran untuk mendapatkan usahawan Bumiputera yang berminat untuk menyewa, contohnya satu lot di Amcorp Mall, Petaling Jaya, Selangor yang dikendalikan oleh Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor dan 5 lot di Kompleks Terminal One, Negeri Sembilan yang dikendalikan oleh Perbadanan Kemajuan Negeri Sembilan.
 - Sebanyak 4 lot ruang niaga yang dijangka strategik di Kompleks City 2000 yang merupakan salah satu kompleks di bawah *Sarawak First Intelligent Commercial Development* di Kuching sukar mendapat penyewa kerana kompleks di sekelilingnya tidak dapat dibangunkan dalam masa yang ditetapkan.

- iii. Pembangunan *hypermarket* seperti Giant dan Jaya Jusco yang berdekatan telah menjejaskan perniagaan di Kompleks Great World, Ipoh. Ini telah menyebabkan 3 lot ruang niaga di kompleks tersebut sukar untuk mendapatkan penyewa.
- iv. **Gambar 17.1 hingga 17.4** adalah antara lot ruang niaga yang masih belum dapat disewakan oleh Agensi Pelaksana walaupun pelbagai usaha untuk menyewakan ruang niaga tersebut telah diambil seperti membuat pelawaan menerusi iklan, media massa, edaran kepada Dewan dan Persatuan Perniagaan Bumiputera di negeri berkenaan.

GAMBAR 17.1

*Kompleks Terminal One, Seremban, Negeri Sembilan
- Ruang Niaga Yang Dikendalikan Oleh Perbadanan Kemajuan Negeri Sembilan Masih Belum Dapat Disewakan Sejak Tahun 2002*

GAMBAR 17.2

*Kompleks Great World, Ipoh, Perak
- Satu Lot Yang Dikendalikan Oleh Perbadanan Kemajuan Negeri Perak Yang Tidak Disewa Sejak Tahun 2002 Kerana Kedudukan Kompleks Yang Tidak Lagi Strategik*

GAMBAR 17.3

*Amcorp Mall, Petaling Jaya, Selangor
- Ruang Niaga Yang Dikendalikan Oleh Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor Tidak Pernah Disewakan Sejak Tahun 2001 Kerana Tiada Bumiputera Yang Berminat*

GAMBAR 17.4

*Kompleks City 2000, Kuching, Sarawak
- Lot Ruang Niaga Kosong Yang Masih Belum Disewakan Sejak Ia Diserah Kepada Perbadanan Kemajuan Negeri Sarawak Pada Tahun 2004 Kerana Kedudukan Kompleks Yang Tidak Strategik*

17.4.2.2. Pemilihan Penyewa Ruang Niaga

- a. Mengikut garis panduan yang dikeluarkan oleh Kementerian, ruang niaga yang dibeli hendaklah disewakan kepada peniaga Bumiputera yang dipilih oleh Panel Pemilihan Penyewa dan diluluskan oleh Menteri Pembangunan Usahawan Dan Koperasi atau Ketua Setiausaha Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi. Panel yang ditubuhkan oleh Agensi Pelaksana ini dipengerusikan oleh seorang pegawai daripada Agensi Pelaksana dan dianggotai oleh 3 pegawai daripada Kementerian iaitu

daripada Bahagian Program dan Projek Pembangunan; Bahagian Latihan Keusahawanan; Francais dan Vendor serta Bahagian Pembangunan Perniagaan. Panel ini akan mengenal pasti dan menyenarai pendekkan peniaga Bumiputera yang berminat untuk ditemu duga dan ditawarkan menyewa lot ruang niaga yang telah dibeli.

- b. Semakan Audit mendapati Panel Pemilihan Penyewa yang diwujudkan oleh Agensi Pelaksana tidak mempunyai wakil daripada Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi. Keanggotaan panel adalah terdiri daripada beberapa pegawai daripada agensi berkenaan dan pegawai daripada Pihak Berkuasa Negeri. Bagi Perbadanan Kemajuan Negeri Sembilan selain daripada pegawai agensi, panelnya juga dianggotai oleh pihak pengurusan kompleks. Bagaimanapun, senarai pemohon yang telah dipilih sebagai penyewa oleh panel dikemukakan kepada Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi untuk kelulusan.
- c. Berdasarkan kepada semakan Audit terhadap rekod bagi 77 penyewa mendapati 43 penyewa yang dipilih telah mematuhi kriteria yang ditetapkan oleh Kementerian seperti berikut :-
 - i. Penyewa adalah terdiri daripada sama ada individu, perkongsian atau syarikat tempatan milik 100% Bumiputera.
 - ii. Penyewa telah mengikuti latihan atau kursus keusahawanan anjuran Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi/MARA atau selainnya.
 - iii. Penyewa mempunyai modal perniagaan yang mencukupi dan mempunyai pengalaman pengurusan dan kemahiran perniagaan yang meluas.
 - iv. Perniagaan yang diuruskan oleh penyewa mempunyai pasaran terbuka/ meluas dan memenuhi cita rasa semua kaum.
- d. Bagi 34 penyewa yang lain, didapati mereka terdiri daripada bukan Bumiputera. Ini berlaku kerana semasa pembelian ruang niaga berkenaan, pemilik lot asal masih terikat dengan perjanjian penyewaan dengan mereka. Agensi Pelaksana bersetuju membenarkan mereka meneruskan perniagaan sehingga tamat tempoh perjanjian. Tempoh perjanjian masih berkuat kuasa adalah antara 4 hingga 42 bulan daripada tarikh pembelian lot. Semakan Audit selanjutnya mendapati sungguhpun semua tempoh perjanjian penyewaan tersebut telah tamat, namun masih ada 16 penyewa yang bukan Bumiputera. Ini berlaku kerana tiada Bumiputera yang berminat untuk menyewa lot berkenaan. Kadar sewa yang dikenakan kepada peniaga bukan Bumiputera berkenaan adalah sama dengan kadar yang dibayarnya sebelum lot tersebut dibeli oleh Agensi Pelaksana (kadar sewa pasaran).

17.4.2.3. Syarat Penyewaan

- a. Semakan Audit terhadap 90 fail penyewa mendapati kesemua mereka telah menandatangani perjanjian dengan Agensi Pelaksana yang berkenaan. Semakan Audit selanjutnya terhadap dokumen perjanjian mendapati perkara berikut :-
 - i. Mengikut syarat perjanjian, Agensi Pelaksana hanya boleh mengenakan bayaran deposit bersamaan kadar sewa untuk 2 bulan di samping sewa bulanan kepada penyewa. Adalah didapati 4 daripada 7 Agensi Pelaksana iaitu Perbadanan Kemajuan Negeri Sarawak, Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor, MARA Sabah dan MARA Selangor telah mengenakan deposit bersamaan sewa bagi 3 bulan iaitu satu bulan melebihi kadar yang ditetapkan oleh Kementerian.
 - ii. Empat daripada 7 Agensi Pelaksana iaitu Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor; Perbadanan Kemajuan Negeri Sabah; MARA di Selangor dan Sabah telah mematuhi tempoh penyewaan selama 3 tahun seperti mana yang ditetapkan oleh Kementerian. Manakala selainnya telah menetapkan tempoh penyewaan yang berbeza-beza seperti berikut :-
 - Perbadanan Kemajuan Negeri Perak menetapkan tempoh penyewaan selama 2 tahun dan boleh dilanjutkan selama 2 tahun lagi.
 - Perbadanan Kemajuan Negeri Sarawak dan Negeri Sembilan menetapkan tempoh penyewaan selama 2 tahun dan pembaharuan secara tahunan.
- b. Enam Agensi Pelaksana kecuali Perbadanan Kemajuan Negeri Sarawak telah menetapkan suatu tempoh di mana penyewa tidak dikehendaki membayar sewa tetapi hanya dikehendaki membayar caj perkhidmatan. Tempoh ini dikenali sebagai Masa Bernafas.
- c. Enam daripada 7 Agensi Pelaksana telah mengenakan syarat bahawa notis 3 bulan perlu diberi sekiranya penyewa ingin menyambung atau berhenti daripada menyewa lot ruang niaga manakala Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor menetapkan notis 6 bulan bagi tujuan yang sama. Perkara ini berlaku kerana garis panduan tidak menetapkan tempoh pengeluaran notis untuk menamatkan penyewaan.
- d. Hanya satu daripada 7 Agensi Pelaksana iaitu Perbadanan Kemajuan Negeri Sabah telah memasukkan syarat yang menghendaki penyewa mengemukakan Laporan Maklumat Prestasi Perniagaan 3 bulan sekali kepada Kementerian melalui Agensi Pelaksana dan mengikuti program latihan/bimbingan yang dianjurkan oleh Agensi/Kementerian dari semasa ke semasa seperti mana yang ditetapkan.

- e. Semakan Audit mendapati semua Agensi Pelaksana yang diaudit telah mengenakan kadar sewa lebih rendah daripada harga pasaran seperti mana yang disarankan oleh Kementerian. Kadar sewa yang dikenakan oleh Agensi Pelaksana adalah antara RM450 hingga RM7,385 sebulan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.4
KADAR SEWA LOT RUANG NIAGA YANG DIPILIH

AGENSI	BIL. LOT	KELUASAN RUANG NIAGA (Kaki Persegi)	KADAR SEWA (RM)
MARA Sabah	23	137 - 1,395	500 - 4,013
Perbadanan Kemajuan Negeri Sabah	21	300 - 2,930.90	772 - 5,715
Perbadanan Kemajuan Negeri Sarawak	6	123.90 - 441.16	750 - 1,200
Perbadanan Kemajuan Negeri Perak	7	277.71 - 423.45	800 - 1,200
Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor	5	210 - 1,055	1,470 - 7,385
MARA Selangor	4	504 - 1,027	1,910 - 3,084
Perbadanan Kemajuan Negeri Sembilan	24	450 - 1,451	450 - 5,078

- f. Semakan Audit terhadap dokumen tunggakan sewa bagi 7 Agensi Pelaksana yang terlibat mendapati jumlah tunggakan sewa bagi 57 ruang niaga untuk tempoh tahun 2001 hingga 2005 ialah RM373,597. Agensi Pelaksana telah mengambil tindakan dengan mengeluarkan surat peringatan kepada penyewa berkenaan supaya menjelaskan tunggakan masing-masing. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 17.5
TUNGGAKAN SEWA BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2005

AGENSI	NEGERI	BILANGAN LOT	JUMLAH TUNGGAKAN (RM)
Perbadanan Kemajuan Negeri	Sabah	11	102,307
	Sarawak	1	1,100
	Perak	6	51,265
	Negeri Sembilan	15	28,602
	Selangor	1	358
MARA	Sabah	20	140,177
	Selangor	3	49,788
JUMLAH		57	373,597

17.4.2.4. Latihan Dan Bimbingan Untuk Penyewa

Selaras dengan Garis Panduan Pelaksanaan Program, Kementerian/Agensi telah melaksanakan tanggungjawabnya dalam memberi latihan dan bimbingan kepada penyewa lot ruang niaga yang berminat. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, antara latihan yang diberi adalah berhubung dengan penyediaan akaun perniagaan dan *window dressing*.

17.4.2.5. Penyenggaraan

Kerja penyenggaraan seperti kerja mencuci, penyenggaraan dan pembaikan elektrik serta sistem penghawa dingin bagi kawasan guna sama di semua kompleks membeli-belah yang dilawati kecuali Kompleks Great World, Ipoh telah dilaksanakan dengan memuaskan oleh pihak pengurusan kompleks, dengan adanya pembayaran caj perkhidmatan oleh Agensi Pelaksana.

17.4.2.6. Perbelanjaan Program

Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, Perbendaharaan Malaysia telah meluluskan peruntukan pembangunan berjumlah RM101.02 juta bagi pelaksanaan program pembelian ruang niaga. Daripada jumlah ini, RM96.66 juta (95.68%) telah dibelanjakan. Bagi tempoh tahun 2004 dan 2005, tiada sebarang pembelian ruang niaga dibuat kerana proses mendapatkan lot yang strategik dan memproses perolehan mengambil masa yang panjang. Perbelanjaan berjumlah RM0.43 juta dalam tahun 2004 adalah bagi bayaran kos pembelian tahun 2003 manakala perbelanjaan berjumlah RM6.12 juta pada tahun 2005 pula merupakan jumlah yang dikeluarkan kepada Agensi Pelaksana bagi bayaran pembelian ruang niaga yang masih dalam proses.

17.4.3. PEMANTAUAN

17.4.3.1. Kementerian dari semasa ke semasa mengadakan mesyuarat dengan Agensi Pelaksana bagi membincangkan pencapaian pelaksanaan program dan menyelesaikan masalah yang dihadapi. Bagaimanapun, didapati Agensi Pelaksana tidak mengemukakan Laporan Pengisian Ruang Niaga setiap bulan sebagaimana yang dikehendaki. Laporan ini hanya dikemukakan apabila diminta oleh pihak Kementerian.

17.4.3.2. Agensi Pelaksana memantau prestasi perniagaan penyewa dengan melakukan lawatan dan melalui temu bual. Adalah didapati penyewa tidak mengemukakan laporan maklumat prestasi perniagaan yang sepatutnya kepada Agensi Pelaksana setiap 3 bulan sekali.

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu memastikan mekanisme pemantauan yang diwujudkan dipatuhi oleh pihak yang terlibat supaya sebarang kelemahan dapat dikenal pasti dan diatasi dengan segera.

17.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, Kementerian telah merancang Program Pembelian Ruang Niaga dengan baik. Kementerian mempunyai struktur organisasi yang jelas menunjukkan pembahagian tugas dan telah mengenal pasti keperluan kewangan untuk melaksanakan program ini. Garis panduan/prosedur berkaitan pembelian dan penyewaan serta tanggungjawab Kementerian dan Agensi Pelaksana dari aspek pelaksanaan dan pemantauan juga telah ditetapkan. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, masih ada beberapa kelemahan yang menjejaskan pencapaian program ini dan perlu diatasi. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya pihak Kementerian dan agensi yang terlibat memberikan pertimbangan kepada perkara berikut :-

- a. Kementerian perlu menetapkan tempoh masa bagi setiap prosedur yang terlibat dengan pembelian ruang niaga. Memandangkan prosedur tersebut melibatkan Agensi Pelaksana, Kementerian dan Agensi Pusat, maka kerjasama semua pihak adalah penting.

- b. Kementerian patut menetapkan tempoh mengeluarkan notis menamatkan penyewaan sama ada oleh penyewa atau Agensi Pelaksana dalam garis panduan supaya ia dapat diseragamkan. Kementerian hendaklah memastikan semua Agensi Pelaksana mematuhi garis panduan yang dikeluarkannya.
- c. Memastikan pemilik asal ruang niaga menyelesaikan urusan dengan penyewanya sebelum pembelian oleh Agensi Pelaksana dimuktamadkan supaya ruang niaga berkenaan dapat disewakan terus kepada usahawan Bumiputera sebaik sahaja ianya dibeli.
- d. Kadar sewa patut dikaji semula apabila prestasi perniagaan penyewa mencapai tahap di mana penyewa berupaya untuk membayar sewa mengikut kadar pasaran.
- e. Kementerian perlu memastikan setiap peniaga mengemukakan Laporan Prestasi Perniagaan mereka setiap 3 bulan seperti mana yang ditetapkan dalam syarat perjanjian bagi tujuan pemantauan.

KEMENTERIAN KERJA RAYA

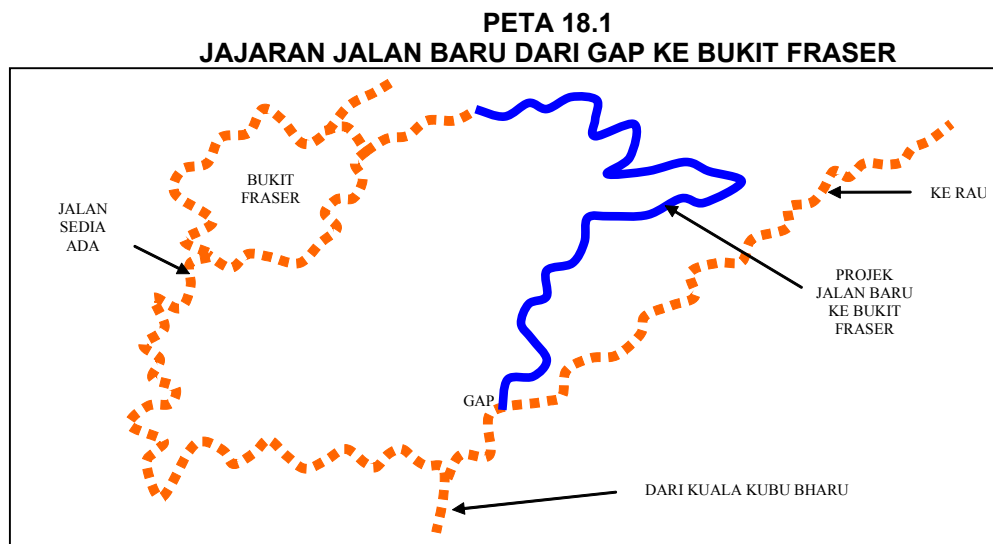
18. JABATAN KERJA RAYA

- PROJEK PEMBINAAN JALAN DAN PENSTABILAN CERUN DARI GAP KE BUKIT FRASER, RAUB, PAHANG

18.1. LATAR BELAKANG

18.1.1. Projek pembinaan jalan baru ke Bukit Fraser telah bermula pada bulan Mac 1994 untuk mengatasi masalah aliran lalu lintas serta mempercepatkan perjalanan naik dan turun ke Bukit Fraser. Kemudahan jalan yang disediakan sebelum ini dari Gap ke Bukit Fraser, Raub, Pahang adalah satu lorong sahaja. Oleh itu, Jabatan Kerja Raya (JKR) perlu membuat penggiliran aliran kenderaan naik dan turun di kedua-dua tempat ini secara berselang-seli iaitu satu jam bagi setiap haluan. Dengan adanya pembinaan jalan baru ini, JKR merancang untuk menggunakannya sebagai laluan naik ke Bukit Fraser manakala jalan sedia ada sebagai laluan turun dari Bukit Fraser.

18.1.2. Projek ini melibatkan kerja pembinaan 9.1 kilometer jalan baru yang berturap tar dengan lebar 4.3 meter, pembinaan jambatan dan pembaikan/penstabilan cerun dengan kos berjumlah RM64.33 juta. Lokasi projek tersebut adalah seperti yang ditunjukkan di peta berikut :-

18.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan projek pembinaan jalan dan kerja menstabilkan cerun telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur dan berhemat serta dapat mencapai matlamat bagi menyediakan jalan raya yang selamat dan selesa kepada penggunaanya.

18.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan dijalankan dengan menyemak fail, rekod dan dokumen yang berkaitan di Ibu Pejabat JKR Kuala Lumpur, Pejabat Pengarah JKR, Pahang dan Pejabat JKR Daerah Raub, Pahang. Perbincangan dengan pegawai JKR telah diadakan untuk mendapat maklumat berkaitan dengan projek ini. Lawatan ke tapak projek juga telah dibuat bagi memastikan pembinaan selaras dengan spesifikasi kontrak serta meninjau kemajuan kerja sebenar.

18.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Mei hingga September 2005 mendapati perkara berikut :-

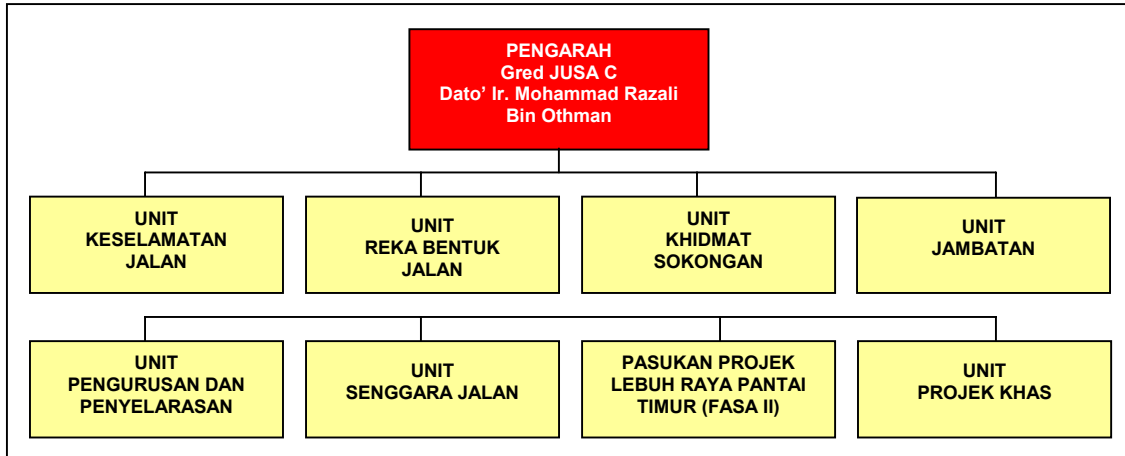
18.4.1. PERANCANGAN

18.4.1.1. Pengurusan Projek

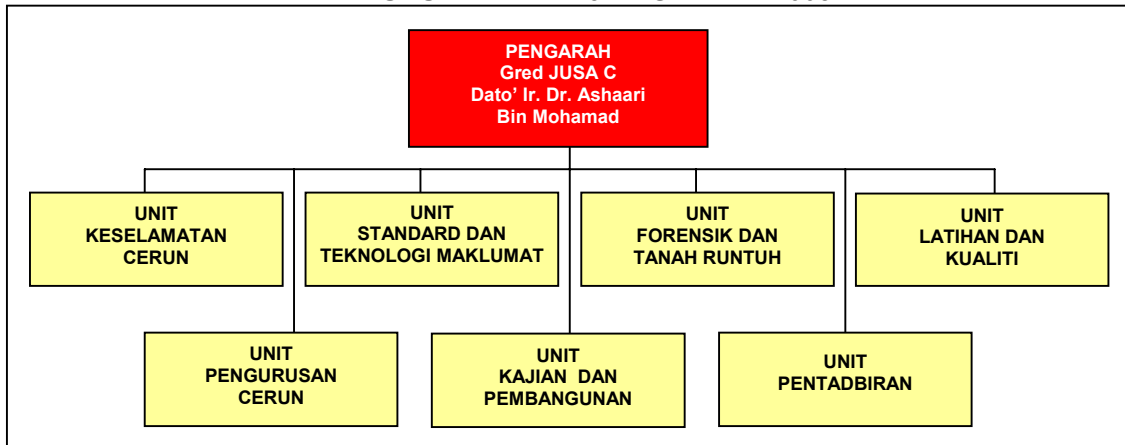
- a. Dua Cawangan di JKR yang terlibat dengan projek membina jalan dan kerja menstabilkan cerun ialah Cawangan Jalan dan Cawangan Cerun. Cawangan Jalan diketuai oleh Pengarah Gred JUSA C. Beliau bertanggungjawab kepada Ketua Pengarah Kerja Raya dan antara fungsi Cawangan ini adalah :-
 - i. Memastikan pembangunan dan pembinaan jalan dan jambatan mematuhi spesifikasi reka bentuk bertaraf antarabangsa, bermutu tinggi dan dengan kos yang ekonomi.
 - ii. Memastikan penyenggaraan jalan mengikut spesifikasi piawaian yang ditetapkan, bermutu tinggi dan dilaksanakan secara berterusan.
 - iii. Memberi khidmat kepakaran geoteknik, reka bentuk jalan dan jambatan serta keselamatan jalan raya kepada pihak yang memerlukan.
 - iv. Mengumpul maklumat mengenai jalan, jambatan, penyiasatan tanah dan kemalangan jalan raya bagi merancang, melaksana dan menyediakan reka bentuk jalan dan jambatan dengan lebih sistematik.
- b. Cawangan Cerun pula telah diwujudkan pada bulan Februari tahun 2004, yang mana sebelum ini ia merupakan unit yang diletakkan di bawah Cawangan Jalan. Cawangan ini yang diketuai oleh Pengarah Gred JUSA C adalah bertanggungjawab terhadap perkara berikut :-
 - i. Membentuk keselamatan cerun dan polisi pengurusan yang proaktif.
 - ii. Membangunkan keselamatan cerun dan sistem pengurusan.
 - iii. Menentukan kriteria untuk mengenal pasti tahap risiko.
 - iv. Meningkatkan piawaian keselamatan dan meningkatkan kesedaran awam tentang bahaya cerun.

Struktur organisasi kedua-dua Cawangan tersebut di atas adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 18.1
CARTA ORGANISASI CAWANGAN JALAN
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

CARTA 18.2
CARTA ORGANISASI CAWANGAN CERUN
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- c. Bagi projek pembinaan jalan, ia diselia oleh pasukan projek yang diketuai oleh Ketua Pengarah JKR (Tan Sri Dato' Ir. Wan A. Rahman bin Yaacob) dan beliau dibantu oleh Pengarah JKR Pahang (Dr. Ir. Wahid bin Othman) serta perunding S.E.A. Sdn. Bhd. Manakala bagi kerja-kerja penstabilan cerun fasa I, II dan III, projek ini diselia oleh pasukan projek yang diketuai oleh Pengarah JKR Pahang ketika itu (Dato' Ir. Khalid bin Hj. Alias) dan beliau dibantu oleh Jurutera Daerah Raub.

18.4.1.2. Kaedah Pelaksanaan Projek

Pelaksanaan projek pembinaan jalan dan menstabilkan cerun akan melibatkan proses penyediaan reka bentuk, tender, pembinaan, pengawasan, penyiapan dan penyerahan. Pelantikan kontraktor dan perunding bagi melaksanakan projek ini akan dibuat secara tender terbuka/tender terhad/rundingan terus dengan berpanduan kepada Arahan Perbendaharaan dan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1999.

18.4.1.3. Rancangan Penyenggaraan Jalan Dan Cerun

Kontraktor adalah bertanggungjawab terhadap penyenggaraan jalan dan cerun yang masih dalam tempoh tanggungan kecacatan. Oleh itu, JKR perlu menyediakan program penyenggaraan jalan dan cerun untuk dilaksanakan oleh kontraktor dan juga oleh anggota JKR selepas tempoh tanggungan kecacatan. Bagaimanapun, didapati tidak ada sebarang perancangan penyenggaraan dibuat bagi memastikan jalan dan cerun di tepi bukit dan lurah sentiasa berada dalam keadaan baik dan stabil.

18.4.1.4. Keperluan Kewangan

Pembinaan jalan dan kerja menstabilkan cerun melibatkan kos berjumlah RM55.80 juta dan RM2.45 juta bagi pelantikan perunding untuk projek pembinaan jalan. Butiran lanjut kontrak adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 18.1
NILAI KONTRAK MEMBINA JALAN DAN MENSTABILKAN CERUN

NAMA KONTRAKTOR	JENIS KERJA	HARGA KONTRAK (RM Juta)	NAMA PERUNDING
Pembinaan Limbongan Setia Sdn. Bhd.	Membina Jalan	23.88	Syarikat S.E.A. Sdn. Bhd.
Fasa I - MTD Construction Sdn. Bhd.	Menstabilkan Cerun	6.22	Terratech Consultants (M) Sdn. Bhd.*
Fasa II - MTD Construction Sdn. Bhd.	Menstabilkan Cerun	19.88	Terratech Consultants (M) Sdn. Bhd.*
Fasa III - MTD Construction Sdn. Bhd.	Menstabilkan Cerun	5.82	Terratech Consultants (M) Sdn. Bhd.*
JUMLAH		55.80	

Nota :- Dilantik Oleh Kontraktor*

18.4.1.5. Mekanisme Pemantauan

Pelaksanaan projek akan dipantau oleh 2 syarikat perunding yang dilantik dan juga JKR. Pemantauan akan dibuat melalui mesyuarat tapak, penyediaan laporan kemajuan bulanan dan lawatan tapak. Bagi projek pembinaan jalan, syarikat perundingnya ialah Syarikat S.E.A. Sdn. Bhd. manakala bagi projek menstabilkan cerun perundingnya ialah Terratech Consultants Sdn. Berhad.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya, Jabatan Kerja Raya (JKR) telah mengadakan perancangan yang baik terhadap pembinaan jalan baru ke Bukit Fraser bagi memudahkan pengguna jalan itu. JKR telah mewujudkan struktur organisasi yang jelas dan menetapkan prosedur yang perlu diikuti berhubung dengan pelantikan perunding dan kontraktor. Mekanisme yang memadai telah diwujudkan untuk memantau pelaksanaan projek. Bagaimanapun, JKR perlu mengadakan program penyenggaraan secara *preventive* dan *corrective* bagi memastikan jalan dan cerun sentiasa berkeadaan baik dan selamat.

18.4.2. PELAKSANAAN

18.4.2.1. Pelantikan Perunding Dan Kontraktor

a. Projek Pembinaan Jalan

JKR telah melantik Syarikat S.E.A. Sdn. Bhd. sebagai perunding projek pembinaan jalan. Pelantikan perunding dibuat berdasarkan pengalaman syarikat sejak tahun 1974 yang telah melibatkan diri dalam penyediaan reka bentuk

jalan. Kementerian Kewangan telah meluluskan pelantikannya dengan yuran perunding berjumlah RM2.45 juta. Bagi pelantikan kontraktor, tawaran secara tender terbuka telah dilaksanakan oleh JKR. Pada bulan April 1993, Ibu Pejabat JKR, Malaysia telah membuat tawaran kepada kontraktor yang berminat untuk melaksanakan projek pembinaan jalan dan Syarikat Pembinaan Limbungan Sdn. Bhd. telah dilantik bagi melaksanakannya. Harga kontrak bagi projek tersebut berjumlah RM23.88 juta.

b. Kerja Menstabilkan Cerun

- i. Kerja menstabilkan cerun telah dijalankan dalam 3 fasa. Di peringkat fasa I, JKR telah membuat permohonan kepada Kementerian Kewangan supaya tawaran tender terhad dibuat bagi melantik kontraktor yang berkeelayakan dan kelulusan telah diberi oleh Kementerian Kewangan pada bulan Mei 1998. Sehubungan ini, seramai 11 kontraktor telah ditawarkan untuk memasuki tender. Kontraktor MTD Construction Sdn. Bhd. telah dipilih bagi menjalankan kerja tersebut yang berkonsepkan reka dan bina dengan nilai kontrak berjumlah RM6.22 juta. Jumlah tersebut termasuk sejumlah RM450,000 untuk bayaran kepada perunding Terratech Consultants (M) Sdn. Berhad. Surat Setuju Terima tender telah ditandatangani pada bulan Februari 1999 dan kontraktor perlu menyiapkan kerja dalam tempoh 53 minggu iaitu dari bulan Februari 1999 hingga Februari 2000. Bagaimanapun, asas pelantikan kontraktor berkenaan tidak dapat ditentukan kerana fail yang berkaitan tidak dikemukakan untuk semakan Audit.
- ii. Bagi fasa II, tawaran secara rundingan terus telah dibuat dengan MTD Construction Sdn. Berhad, kontraktor yang sama yang menjalankan kerja menstabilkan cerun di bawah fasa I. Tawaran ini dibuat memandangkan kontraktor tersebut sedang melaksanakan kerja di bawah fasa I yang mana akan memudahkan kerja pembaikan. Kontraktor berkenaan telah bersetuju menerima tawaran pada bulan Disember 1999 dengan nilai kontrak berjumlah RM19.88 juta. Tarikh milik tapak ialah pada bulan Januari 2000 dan tarikh menyiapkan kerja pula ialah pada bulan April 2001.
- iii. Kontraktor MTD Construction Sdn. Bhd. telah juga ditawarkan secara rundingan terus oleh JKR bagi menjalankan kerja pembaikan cerun runtuh dan ubin jalan di bawah fasa III atas cadangan Pengarah JKR, Negeri Pahang. Kelulusan daripada Kementerian Kewangan telah diperolehi pada bulan Ogos 2003. Harga kontrak yang dipersetujui berjumlah RM5.82 juta dan tempoh menyiapkan projek ialah 10 bulan yang meliputi kerja membaiki 18 cerun yang runtuh dan membaiki kerosakan ubin jalan (*pavement*) di 8 lokasi.

Pada pandangan Audit, kerja menstabilkan cerun yang dibuat oleh kontraktor di bawah fasa I sepatutnya dilaksanakan oleh Syarikat Pembinaan Limbungan Sdn. Bhd. yang membina jalan kerana keruntuhan tanah dan batu-batan berlaku dalam tempoh tanggungan kecacatan.

18.4.2.2. Syarat Kontrak

- a. Pihak Audit tidak dapat menentukan syarat kontrak yang ditetapkan bagi menggunakan perkhidmatan perunding dalam kerja pembinaan jalan kerana dokumen kontraknya tidak dikemukakan untuk semakan Audit.
- b. Perjanjian kontrak yang ditandatangani antara JKR dan kontraktor yang membina jalan dan kontraktor yang menjalankan kerja menstabilkan cerun telah menetapkan syarat kontrak, antara lainnya adalah seperti berikut :-
 - i. Kontraktor dikehendaki mengemukakan Bon Pelaksanaan bersamaan 5% daripada harga kontrak sama ada secara Jaminan Bank atau Jaminan Insurans sebelum memulakan kerja.
 - ii. Tempoh Tanggungan Kecacatan ialah 12 bulan bagi pembinaan jalan dan 24 bulan untuk kontrak penstabilan cerun dari tarikh siap kerja.
 - iii. Kadar Ganti Rugi Tertentu Dan Ditetapkan bagi kontrak berkenaan ada dinyatakan dalam kontrak.
 - iv. Kontraktor dikehendaki mengambil insurans untuk melindungi tuntutan pampasan daripada mana-mana pihak.

Pada pandangan Audit, syarat kontrak yang disediakan adalah memadai bagi melindungi kepentingan Kerajaan.

- c. Semakan Audit mendapati pihak kontraktor telah mengemukakan Bon Pelaksanaan mengikut nilai yang ditetapkan dan juga mengambil insurans untuk melindungi tuntutan pampasan.

18.4.2.3. Prestasi Projek

- a. Semakan Audit mendapati kerja pembinaan jalan dan menstabilkan cerun kecuali fasa III tidak dapat disiapkan mengikut tempoh kontrak asal. Kedudukan prestasi projek adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 18.2
PRESTASI PROJEK**

NAMA KONTRAKTOR	JENIS KERJA	TARIKH MULA (BULAN)	TARIKH SIAP MENGIKUT KONTRAK (BULAN)	TARIKH SEBENAR SIAP (BULAN)
Pembinaan Limbongan Setia Sdn. Bhd.	Membina Jalan	Mac 1994	November 1996	Ogos 1997
Fasa I – MTD Construction Sdn. Bhd.	Menstabilkan Cerun	Februari 1999	Februari 2000	Mei 2000
Fasa II – MTD Construction Sdn. Bhd.	Menstabilkan Cerun	Januari 2000	April 2001	Mei 2001
Fasa III – MTD Construction Sdn. Bhd.	Menstabilkan Cerun	September 2003	Julai 2004	Julai 2004

- b. Mengikut perjanjian, penyerahan milik tapak untuk kerja pembinaan jalan ialah pada bulan Mac 1994 dan kerja perlu disiapkan oleh kontraktor pada bulan November 1996. Bagaimanapun, projek tersebut tidak dapat disiapkan mengikut jadual dan lanjutan masa sebanyak 5 kali telah diluluskan sehingga Ogos 1997. Lanjutan masa diberi antaranya disebabkan oleh kelewatan pengambilan tapak oleh kontraktor, arahan perubahan kerja dan memperbaiki cerun runtuh. Sebanyak 13 arahan perubahan kerja telah diluluskan dan sehingga projek ini disiapkan, harga kontrak telah meningkat sebanyak RM5.73 juta iaitu 24% daripada nilai kontrak asal. Jenis kerja tambahan yang terlibat ialah menstabilkan cerun di sepanjang jalan dan juga

kerja tanah bagi menggantikan jambatan. Berdasarkan Sijil Perakuan Siap Kerja, kerja pembinaan jalan telah disiapkan pada bulan Ogos 1997 iaitu dalam tempoh lanjutan masa.

- c. Mengikut laporan berkenaan kelemahan kontraktor yang disediakan oleh pihak perunding, antara faktor yang telah menyebabkan kelemahan tersebut adalah seperti berikut :-
 - i. Pengurusan Projek yang lemah telah mengakibatkan kegagalan kontraktor untuk menyiapkan kerja dalam tempoh yang telah ditetapkan.
 - ii. Penggunaan tenaga kerja yang kurang mahir telah mengganggu kelancaran pelaksanaan projek.
 - iii. Kekurangan tenaga buruh dan jentera.
 - iv. Kelewatan kontraktor mengemukakan reka bentuk alternatif bagi pembinaan 8 jambatan.
- d. Selepas selesai pembinaan jalan oleh kontraktor yang terlibat, terdapat 33 lokasi cerun yang telah dikenal pasti masih tidak stabil. Perkara ini berlaku disebabkan oleh beberapa cerun yang dipotong semasa pembinaan jalan adalah terlalu curam dan tiada pembinaan khusus dibuat bagi menahan cerun tersebut daripada runtuh. Terdapat juga pembinaan longkang di permukaan cerun yang masih tidak mencukupi bagi mengalirkan air terutamanya semasa musim hujan. Butiran lanjut mengenai ketidakstabilan cerun di atas adalah seperti berikut :-
 - i. Dua puluh satu lokasi adalah merupakan cerun yang dipotong dan pada umumnya ia terdedah kepada hakisan. Kaedah *soil nail* dan *gabion wall* perlu digunakan bagi mengukuhkan cerun ini.
 - ii. Empat lokasi terdapat permukaan cerun *rock slope* yang mengalami masalah runtuh batu. *Rock bolt with netting* perlu digunakan bagi menstabilkannya.
 - iii. Satu lokasi di kawasan *embankment*. Pembinaan semula dengan *sand blanket* dan batu yang mencukupi perlu digunakan.
 - iv. Dua lokasi di cerun yang dipotong dan ditambak. Ketidakstabilan adalah disebabkan oleh keretakan di permukaannya. Struktur *geo-grid reinforced soil* perlu digunakan.
 - v. Dua lokasi mengalami masalah pengaliran air di permukaan cerun (*surface drainage*). Pembinaan dengan menggunakan kaedah *RC cascading* perlu dibuat.
 - vi. Dua lokasi mengalami masalah pokok tumbang dan ia perlu dibersihkan.
- e. Selain daripada prestasi kontraktor pembinaan jalan yang tidak memuaskan, pihak perunding juga telah mengakui bahawa reka bentuk asal cerun yang disediakannya tidak mencukupi untuk mengelakkan kejadian tanah runtuh.

Perkara ini telah dimaklumkan semasa mesyuarat Jawatankuasa Arahan Perubahan Kerja.

- f. Masalah reka bentuk juga telah berlaku bagi kerja menstabilkan cerun untuk kontrak fasa I dan fasa II. Bagi kontrak fasa I, penyediaan semula reka bentuk ke atas 9 cerun telah dibuat semasa kerja sedang dijalankan yang menyebabkan lanjutan masa selama 3 bulan terpaksa diberikan kepada kontraktor tersebut. Sebanyak 2 arahan perubahan kerja telah diluluskan yang melibatkan kos tambahan berjumlah RM568,576. Kerja yang terlibat ialah reka bentuk semula cerun disebabkan oleh hujan lebat yang luar biasa. Tarikh menyiapkan kerja bagi projek ini ialah pada bulan Februari 2000. Selanjutnya bagi kontrak fasa II, reka bentuk semula telah juga dibuat ke atas 3 daripada 5 cerun asal semasa kerja sedang dijalankan. Sebanyak 2 arahan perubahan kerja telah diluluskan yang melibatkan kos tambahan berjumlah RM2.23 juta. Lanjutan masa telah diluluskan disebabkan oleh reka bentuk semula cerun akibat daripada hujan lebat yang luar biasa dan tarikh siap kerja telah dilanjutkan kepada bulan Mei 2001.
- g. Sebelum kontrak fasa III dilaksanakan, pemeriksaan cerun telah dilakukan oleh JKR pada bulan Mei 2002 dan mendapati 11 lokasi bermasalah iaitu pada 3 cerun besar yang dipotong dan 8 permukaan yang retak atau berlaku pemendapan. Lokasi ini adalah di cerun yang dibina semasa pembinaan jalan dan ia tidak termasuk cerun yang telah dibaiki dalam kontrak fasa I dan II.
- h. Jalan ini dibuka kepada pengguna pada bulan Jun 2001. Bagaimanapun, ia ditutup semula pada bulan Januari 2003 selepas 20 bulan beroperasi. Sehingga kini, jalan tersebut masih belum dibuka kepada pengguna kerana runtuh cerun masih berlaku di beberapa kawasan.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kerja Raya (JKR) sepatutnya membuat semakan secara terperinci reka bentuk yang dikemukakan oleh syarikat perunding sebelum meluluskannya. Bagi membolehkan jalan ini digunakan, JKR patut mendapatkan pandangan daripada pakar lain yang boleh membantunya menyelesaikan masalah runtuh cerun.

18.4.2.4. Kerja Penyenggaraan Jalan

- a. Tempoh Tanggungan Kecacatan bagi kontrak menstabilkan cerun telah tamat pada bulan Januari 2006. Semasa tempoh tanggungan kecacatan, kontraktor dikehendaki menyanggara cerun yang distabilkan dan keseluruhan jalan sepanjang 9.1 kilometer. Adalah didapati JKR Daerah Raub tidak menyediakan Program Kerja Penyenggaraan Bulanan bagi kerja penyenggaraan jalan dan cerun yang perlu dilakukan oleh kontraktor. Selain itu, laporan kerja penyenggaraan bulanan yang telah dilaksanakan oleh kontraktor juga tidak dapat dikemukakan untuk pengauditan. Ketiadaan program penyenggaraan dan laporan kerja kontraktor akan menyukarkan JKR untuk membuat pemantauan terhadap kerja yang dilakukan oleh kontraktor berkenaan.

- b. Lawatan Audit ke tapak projek pada bulan September 2005 bersama dengan JKR Daerah Raub mendapati penyenggaraan hanya dijalankan di lokasi di mana kerja pembaikan cerun dan pembinaan jalan dilaksanakan. Didapati juga kerja penyenggaraan adalah tidak memuaskan. Antaranya ialah sampah-sarap dan batu kerikil dalam longkang tidak dibersihkan; longkang yang dibina di permukaan cerun telah dipenuhi rumput; pokok kecil yang tumbuh di atas *gunite* tidak dipotong dan rumput penahan kestabilan cerun tidak tumbuh dengan sempurna. Keadaan ini boleh menyebabkan keretakan cerun serta pengaliran air yang tidak sempurna dan seterusnya boleh melemahkan struktur cerun berkenaan. Di samping itu, binaan yang dibuat semasa kerja menstabilkan cerun fasa I dijalankan seperti kolah air dan papan tanda tidak ditanggalkan apabila kerja tersebut telah selesai. Contoh kerja yang tidak disenggarakan dengan memuaskan adalah seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 18.1

*Kilometer 0.00
- Kolah Air Tidak Ditanggalkan
Selepas Kerja Siap*

GAMBAR 18.3

*Kilometer 6.66
- Rumput Tidak Tumbuh Dengan
Sepenuhnya Di Atas Cerun Untuk
Mencegah Hakisan Tanah*

GAMBAR 18.5

*Kilometer 0.00
- Mendapan Dalam Sump Pit Dan Sampah
Sarap Menyebabkan Pengaliran
Air Tidak Lancar*

GAMBAR 18.2

*Kilometer 0.00
- Papan Tanda Tidak Ditanggalkan
Selepas Kerja Siap*

GAMBAR 18.4

*Kilometer 6.69
- Rumput Tidak Tumbuh
Sepenuhnya Di Permukaan Cerun
Untuk Mencegah Hakisan Tanah*

GAMBAR 18.6

*Kilometer 4.87
- Vertical Drain Ditutupi Oleh Rumput
Panjang Boleh Menyekat Pengaliran Air*

GAMBAR 18.7

Kilometer 6.00
- Longkang Tidak Dibersihkan Yang Boleh Mengganggu Kelancaran Pengaliran Air

GAMBAR 18.8

Kilometer 6.00
- Pokok Kayu Yang Tumbang Tidak Dibersihkan Dengan Sempurna Boleh Mengakibatkan Hakisan Terhadap Cerun Ketika Musim Hujan

GAMBAR 18.9

Kilometer 0.025
- Longkang Pecah Tidak Disenggarakan Dengan Sempurna Boleh Menyebabkan Hakisan Yang Teruk

GAMBAR 18.10

Kilometer 0.00
- Longkang Dipenuhi Dengan Batu Dan Tumbuh-tumbuhan Boleh Menyekat Pengaliran Air

GAMBAR 18.11

Kilometer 0.00
- Sampah Sarap Dalam Sump Pit Yang Boleh Menyebabkan Pengaliran Air Tersekat

GAMBAR 18.12

Kilometer 0.00
- Trapezoidal Drain Yang Tidak Kelihatan Kerana Ditutupi Dengan Rumput

GAMBAR 18.13

Kilometer 1.89
- Pokok-pokok Yang Tumbuh Di Atas Gunite Yang Boleh Menyebabkan Keretakan Cerun

GAMBAR 18.14

Kilometer 0.00
- Pintu Masuk Culvert Ditutupi Rumput Boleh Menyebabkan Pengaliran Air Tersekat

GAMBAR 18.15

Kilometer 5.24
 - Berlaku Rekanan Jalan Di Cerun
 Yang Dikambus Dan Rumput-rumput
 Tidak Tumbuh Dengan Sempurna

GAMBAR 18.16

Kilometer 2.00
 - Pokok-Pokok Yang Tumbuh Dalam
 Cascade Drain Tidak Dibersihkan Boleh
 Menyebabkan Pengaliran Air Tersekat

Pada pandangan Audit, JKR perlu merancang Program Kerja Penyelenggaraan Bulanan untuk jalan dan cerun supaya kerja penyelenggaraan tersebut dijalankan secara berterusan. Ini adalah bagi memastikan jalan dan cerun sentiasa berada dalam keadaan yang baik dan selamat untuk digunakan oleh pengguna.

18.4.2.5. Perbelanjaan Projek

Kos projek pembinaan jalan dan menstabilkan cerun telah meningkat daripada RM55.80 juta kepada RM64.33 juta disebabkan oleh beberapa perubahan kerja akibat keperluan untuk membuat kerja tambahan bagi menstabilkan cerun dan reka bentuk semula cerun. Jumlah ini tidak mengambil kira RM2.45 juta yang merupakan yuran perunding berkenaan. JKR tidak dapat mengemukakan dokumen sokongan bagi bayaran yuran perunding tersebut untuk pengesahan Audit. Setakat bulan Januari 2006, sejumlah RM64.06 juta telah dibayar kepada kontraktor. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 18.3
BAYARAN KEPADA KONTRAKTOR

NAMA KONTRAKTOR	NILAI KONTRAK (RM Juta)	NILAI SEBENAR (RM Juta)	JUMLAH BAYAR (RM Juta)
Pembinaan Limbongan Setia Sdn. Bhd.	23.88	29.61	29.61
Fasa I - MTD Construction Sdn. Bhd.	6.22	6.79	6.79
Fasa II - MTD Construction Sdn. Bhd.	19.88	22.11	22.11
Fasa III - MTD Construction Sdn. Bhd.	5.82	5.82	*5.55
JUMLAH	55.80	64.33	64.06

*Nota: * Bayaran Setakat Bulan Januari 2006*

18.4.3. PEMANTAUAN

Pemantauan yang dilaksanakan oleh JKR ke atas tahap kemajuan setiap projek yang dilaksanakan oleh kontraktor adalah melalui Mesyuarat Tapak Bulanan yang dihadiri oleh wakil dari Cawangan Jalan, Cawangan Cerun, JKR Negeri Pahang dan JKR Daerah Raub, Pahang. Bagi kerja projek pembinaan jalan, jabatan lain yang mempunyai kepentingan dengan projek ini juga turut menghadiri mesyuarat di atas, antaranya ialah Jabatan Perhutanan dan Jabatan Alam Sekitar. Selain itu, pemantauan kemajuan projek pembinaan jalan juga telah dilakukan oleh perunding yang telah dilantik oleh JKR bagi mengawasi projek ini. Mesyuarat mingguan telah dibuat oleh perunding berkenaan dengan pihak kontraktor pembinaan jalan tersebut.

Pada pandangan Audit, secara umumnya, sungguhpun pemantauan pelaksanaan projek pembinaan jalan dan penstabilan cerun telah dilaksanakan oleh pihak yang bertanggungjawab, namun begitu, ia perlu dipertingkatkan memandangkan masalah runtuh cerun masih berlaku.

18.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, JKR telah merancang pembinaan jalan baru dari Gap ke Bukit Fraser dengan baik iaitu dengan objektifnya untuk memudahkan perjalanan pengguna ke Bukit Fraser dengan selesa dan selamat. Bagaimanapun, beberapa faktor tertentu seperti masalah yang dihadapi oleh kontraktor yang dilantik dan reka bentuk cerun yang disediakan oleh perunding yang kurang sesuai serta perubahan kerja telah menyebabkan kerja pembinaan jalan dan menstabilkan cerun lewat disiapkan serta peningkatan kos projek. Sungguhpun JKR telah membelanjakan sejumlah RM64.06 juta untuk pembinaan jalan dan menstabilkan cerun, namun begitu, ia masih belum dapat dibuka kepada pengguna sehingga kini. Oleh itu, JKR patut mendapatkan pandangan daripada pakar lain yang boleh membantunya menyelesaikan masalah runtuh cerun. Selain itu, JKR juga hendaklah membuat perancangan bagi penyenggaraan jalan dan cerun tersebut secara berterusan bagi memastikan ia sentiasa berada dalam keadaan sempurna dan selamat.

KEMENTERIAN SAINS, TEKNOLOGI DAN INOVASI

19. JABATAN KIMIA MALAYSIA - PENGURUSAN PERALATAN MAKMAL

19.1. LATAR BELAKANG

Jabatan Kimia Malaysia (Jabatan Kimia) adalah salah satu Jabatan di bawah Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi yang bertanggungjawab memberi perkhidmatan analisis saintifik kepada pelanggannya. Setiap tahun, Jabatan Kimia menerima lebih kurang 900,000 ekshibit untuk dianalisis. Bagi membolehkannya menjalankan analisis tersebut, Jabatan Kimia telah membeli 3,494 unit peralatan dan kelengkapan makmal bernilai RM67.24 juta di seluruh negara setakat akhir tahun 2004. Daripada jumlah ini, sejumlah 160 (4.6%) peralatan bernilai RM41.63 juta (61.9%) merupakan peralatan yang nilainya melebihi RM100,000 seunit. Pengagihan peralatan di Ibu Pejabat dan pejabat cawangan negeri adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.1
KEDUDUKAN PENGAGIHAN PERALATAN MAKMAL JABATAN KIMIA
PADA BULAN NOVEMBER 2004

LOKASI MAKMAL	BILANGAN PERALATAN	NILAI (RM Juta)
Ibu Pejabat	1,300	38.66
Johor	242	4.02
Melaka	188	2.67
Pahang	196	2.31
Perak	289	3.74
Pulau Pinang	369	3.03
Sabah	183	3.50
Sarawak - Bintulu	115	1.67
Sarawak - Kuching	507	5.13
Terengganu	105	2.51
JUMLAH	3,494	67.24

19.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan peralatan makmal telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur, berhemat dan memenuhi keperluan Jabatan Kimia.

19.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek perolehan, penerimaan dan penempatan, penggunaan, penyenggaraan, pelupusan serta penyelenggaraan rekod peralatan makmal. Lawatan Audit telah dibuat ke Ibu Pejabat Jabatan Kimia di Petaling Jaya dan semua pejabat cawangan negeri di Johor, Melaka, Pahang, Perak, Pulau Pinang, Sarawak (Bintulu dan Kuching), Sabah dan Terengganu. Pemeriksaan fail dan rekod berkaitan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 telah dibuat di pejabat yang dilawati. Pemeriksaan fizikal terhadap peralatan makmal juga dilakukan.

19.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan April hingga Ogos 2005 mendapati perkara berikut :-

19.4.1. PERANCANGAN

19.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Jabatan Kimia mempunyai 6 Bahagian di peringkat Ibu Pejabat dan 9 pejabat cawangan di peringkat negeri. Jabatan Kimia diketuai oleh seorang Ketua Pengarah Gred JUSA B dan dibantu oleh 2 Timbalan Ketua Pengarah Gred JUSA C. Semua Bahagian diketuai oleh Pengarah Gred Khas C kecuali Bahagian Pembangunan Dan Teknologi Maklumat serta Bahagian Khidmat Pengurusan Dan Sumber Manusia yang masing-masingnya diketuai oleh Pengarah Gred C54 dan M54. Manakala pejabat cawangan negeri pula diketuai oleh Pengarah Gred C54 kecuali Pejabat Cawangan Negeri Johor yang diketuai oleh Pengarah Gred Khas C. Carta organisasi Ibu Pejabat Jabatan Kimia dan hubung kaitnya dengan pejabat cawangan negeri adalah seperti **Carta 19.1**. Semua pejabat cawangan negeri mempunyai fungsi yang sama dengan Ibu Pejabat. Fungsi setiap Bahagian di bawah Jabatan Kimia adalah seperti berikut:-

- i. **Bahagian Forensik** - menyediakan pelbagai perkhidmatan sains forensik yang bebas dan berkecuali seperti teknologi DNA, kriminologi, narkotik, toksikologi dan pemeriksaan dokumen bagi tujuan menyokong pentadbiran sistem pengadilan jenayah yang cekap dan berkesan di negara ini.

- ii. **Bahagian Kesihatan Dan Alam Sekitar** - menyediakan perkhidmatan analisis makmal yang terkini bagi menjayakan pelaksanaan pelbagai program pemantauan dan penguatkuasaan berkaitan dengan perlindungan alam sekitar, keselamatan makanan dan kualiti air minum.

- iii. **Bahagian Industri Dan Klasifikasi Tarif Dagangan** - memberi perkhidmatan analisis seperti penilaian sampel tender dan bekalan untuk kontrak Kerajaan berdasarkan spesifikasi, klasifikasi tarif kastam atas barangan import dan eksport, pemeriksaan kapal/tangki dan nasihat dalam penguatkuasaan undang-undang. Ia juga bertanggungjawab untuk menyelaras pelbagai aktiviti berkaitan keselamatan dan kesihatan pekerjaan bagi meningkatkan kesedaran dan pengetahuan pekerja tentang keselamatan dan kesihatan di tempat kerja.

- iv. **Bahagian Penyelidikan Dan Jaminan Kualiti** - menyediakan khidmat khusus untuk makmal Jabatan sendiri demi memastikan peningkatan kualiti perkhidmatan Jabatan yang berterusan. Antara lainnya ialah menjalankan penyelidikan pembangunan kaedah ujian dan melaksanakan Sistem Kualiti MS ISO 9001:2000, akreditasi Skim Akreditasi Makmal Malaysia (SAMM), *International Organization for Standardization/International Electrotechnical Commission 17025 - General Requirements For The Competence Of Testing*

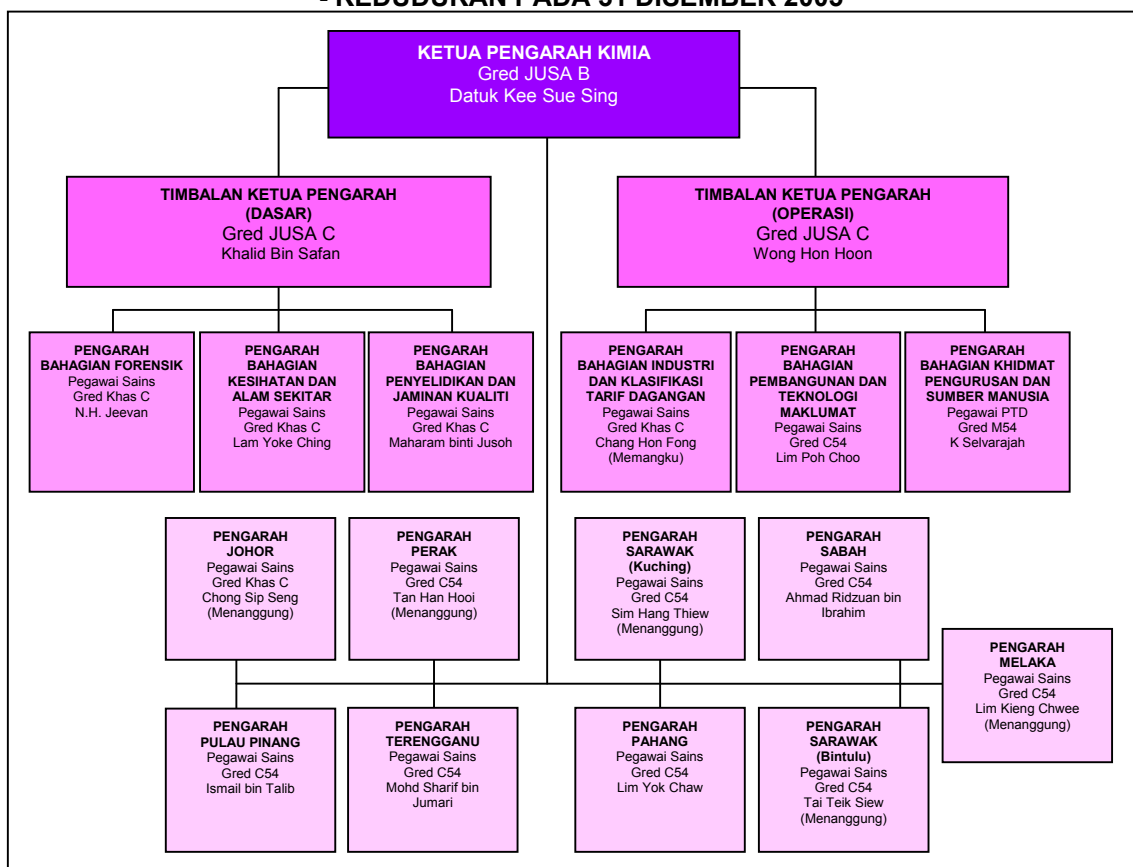
And Calibration Laboratories (ISO/IEC 17025) dan American Society of Crime Laboratory Directors/Laboratory Accreditation Board untuk perkhidmatan forensik. Bahagian ini juga menawarkan perkhidmatan kepada makmal ujian swasta dalam negara seperti :-

- Penilaian makmal bagi pihak Jabatan Standard Malaysia untuk tujuan akreditasi di bawah SAMM/ISO/IEC 17025.
- Perkhidmatan program ujian kemahiran analisis, yang mana juga disertai beberapa makmal dari rantau ASEAN.

v. Bahagian Pembangunan Dan Teknologi Maklumat - melengkap dan meningkatkan operasi dan fungsi pelbagai bahagian Jabatan Kimia dari segi pengurusan sistem teknologi maklumat (termasuk latihan teknikal) dan mengawasi perkembangan fizikal Jabatan. Bahagian ini adalah juga bertanggungjawab terhadap perolehan peralatan makmal Jabatan Kimia.

vi. Bahagian Khidmat Pengurusan Dan Sumber Manusia - menyediakan perkhidmatan pentadbiran am, pengurusan kewangan dan keselamatan dengan tambahan fungsi pengurusan sumber manusia untuk menyokong aktiviti Jabatan Kimia.

CARTA 19.1
CARTA ORGANISASI JABATAN KIMIA MALAYSIA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Sehingga 31 Disember 2005, sejumlah 1,237 jawatan telah diluluskan di mana 934 jawatan (75.5%) telah diisi. Kedudukan perjawatan Jabatan Kimia adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 19.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN PADA TAHUN 2005**

JAWATAN	KUMPULAN	BILANGAN JAWATAN		DIISI (%)
		DILULUS	DIISI	
Pegawai Sains	Pengurusan Dan Profesional	372	310	83.3
Pegawai Sistem Maklumat		1	-	0.0
Pegawai Tadbir Diplomatik		2	2	100
Akauntan		1	1	100
Personel Sokongan Teknikal	Sokongan I	118	71	60.2
	Sokongan II	372	234	62.9
Personel Sokongan Pentadbiran	Sokongan I	13	13	100
	Sokongan II	358	303	84.6
JUMLAH		1,237	934	75.5

- c. Adalah didapati sungguhpun pengisian jawatan secara keseluruhannya tidak melebihi bilangan jawatan yang diluluskan, penempatan pegawai mengikut gred di 4 pejabat cawangan negeri tidak berdasarkan jumlah gred jawatan yang diluluskan untuk Cawangan berkenaan. Ini berlaku kerana pegawai yang telah dinaikkan pangkat sepatutnya mengisikan jawatan kosong di Ibu Pejabat tetapi masih dikekalkan di pejabat yang sama. Jabatan Kimia sepatutnya menempatkan pegawai tersebut mengikut perjawatan yang diluluskan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 19.3
KEDUDUKAN PERJAWATAN YANG MELEBIHI JAWATAN
DI PEJABAT CAWANGAN NEGERI**

CAWANGAN	JAWATAN DAN GRED	BILANGAN JAWATAN		
		DILULUS	DIISI	LEBIH
Johor	Penolong Pegawai Sains (C32)	1	2	1
	Pembantu Makmal (C22)	9	11	2
Perak	Pembantu Makmal (C22)	8	12	4
Sabah	Pembantu Makmal (C22)	4	5	1
Terengganu	Penolong Pegawai Sains (C32)	0	1	1
	Pembantu Makmal (C22)	5	6	1
JUMLAH		27	37	10

- d. Jabatan Kimia tidak menyediakan latihan secara khusus dan berjadual untuk kakitangan yang terlibat secara langsung dalam pengendalian peralatan. Bagaimanapun, pembekal peralatan telah menyediakan latihan yang sepatutnya bagi pegawai yang terlibat dalam penggunaan semasa peralatan dipasang.

19.4.1.2. Keperluan Kewangan

- a. Perolehan peralatan makmal oleh Jabatan Kimia adalah melalui peruntukan pembangunan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, peruntukan pembangunan berjumlah RM101.06 juta telah dipohon yang mana RM82.61 juta telah diluluskan. Daripada jumlah yang diluluskan, sejumlah RM26.19 juta (31.7%) merupakan anggaran peruntukan untuk perolehan peralatan makmal seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.4
PERUNTUKAN PEMBANGUNAN DAN PEROLEHAN PERALATAN MAKMAL
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PEMBANGUNAN		PERALATAN		
	PERMOHONAN PERUNTUKAN (RM Juta)	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERMOHONAN PERUNTUKAN (RM Juta)	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	%
2003	11.37	12.09	10.09	8.29	68.6
2004	44.59	25.20	11.92	10.04	39.8
2005	45.10	45.32	7.86	7.86	17.3
JUMLAH	101.06	82.61	29.87	26.19	31.7

- b. Jumlah peruntukan yang diperlukan oleh Jabatan Kimia untuk penyenggaraan peralatan makmal tidak dapat ditentukan kerana keperluan kewangan yang dirancang bagi penyenggaraan peralatan makmal di bawah peruntukan mengurus dibuat secara bersepadu di bawah kod 28000 (Penyenggaraan Dan Pembaikan Kecil Yang Dibeli) yang merangkumi penyenggaraan dan pembaikan bangunan dan penyaman udara. Jumlah peruntukan yang dipohon setiap tahun di bawah kod 28000 biasanya bertambah 5% daripada peruntukan yang diterima pada tahun yang lalu dan bukan berasaskan kepada keperluan sebenarnya. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, peruntukan mengurus berjumlah RM131.15 juta telah dipohon oleh Jabatan Kimia dan RM112.73 juta telah diluluskan. Daripada jumlah yang diluluskan, hanya RM11.28 juta (10%) merupakan peruntukan Penyenggaraan Dan Pembaikan Kecil Yang Dibeli seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.5
PERUNTUKAN MENGURUS SERTA PENYENGGARAAN DAN PEMBAIKAN
KECIL YANG DIBELI BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	MENGURUS		PENYENGGARAAN DAN PEMBAIKAN KECIL YANG DIBELI		
	PERMOHONAN PERUNTUKAN (RM Juta)	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERMOHONAN PERUNTUKAN (RM Juta)	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	%
2003	33.60	32.19	3.21	2.98	9.3
2004	47.42	42.83	4.10	4.05	9.5
2005	50.13	37.71	5.70	4.25	11.3
JUMLAH	131.15	112.73	13.01	11.28	10.0

19.4.1.3. Peraturan Pengurusan Peralatan

Pengurusan peralatan makmal Jabatan Kimia adalah tertakluk kepada peraturan yang ditetapkan dalam Arahan Perbendaharaan, Pekeliling/Surat Pekeliling Perbendaharaan berkaitan dengan pengurusan peralatan. Dasar dan prosedur kerja yang ditetapkan dalam dokumen kualiti MS ISO 9001:2000 dan ISO/IEC 17025 berhubung dengan perolehan, penerimaan dan penempatan, penggunaan, penyenggaraan serta penyelenggaraan rekod peralatan makmal juga perlu dipatuhi.

19.4.1.4. Pengurusan Peralatan

- a. Keperluan peralatan Jabatan Kimia bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005 dikenal pasti semasa penyediaan Pelan Korporat. Pelan ini adalah berpanduan kepada keperluan Jabatan selaras dengan matlamatnya untuk menaikkan taraf keupayaan analisis menerusi pembangunan teknik yang baru serta permintaan pelanggan yang terlibat dalam penguatkuasaan

undang-undang seperti Polis DiRaja Malaysia dan Jabatan Kastam DiRaja Malaysia.

- b. Bahagian Pembangunan Dan Teknologi Maklumat adalah bertanggungjawab terhadap perolehan peralatan makmal yang akan dibuat melalui tender dan sebut harga. Setiap Bahagian di Ibu Pejabat dan pejabat cawangan negeri dibenarkan membuat pembelian terus peralatan tertentu yang telah diluluskan oleh Pengarah Bahagian/Negeri selepas berunding dengan Unit Pembangunan tentang peruntukan kewangan. Bagi bekalan peralatan yang dikenal pasti tidak terdapat dalam negeri, kelulusan mengimport hendaklah diperolehi terlebih dahulu daripada Kementerian Perdagangan Antarabangsa Dan Industri.
- c. Kaedah perolehan perlu mematuhi Arahan Perbendaharaan di mana perolehan secara tender terbuka perlu dibuat sekiranya nilainya melebihi RM200,000 dan perolehan secara sebut harga jika nilainya antara RM50,000 dan RM200,000. Pembelian terus melalui Pesanan Kerajaan boleh dibenarkan jika nilai perolehan kurang daripada RM50,000. Bagi perolehan secara tender, Jawatankuasa Pembuka Tender, Jawatankuasa Penilaian Teknikal dan Jawatankuasa Penilaian Harga perlu diwujudkan. Jawatankuasa Penilaian Teknikal akan membuat penilaian dari segi pematuhan spesifikasi peralatan manakala Jawatankuasa Penilaian Harga membuat penilaian bagi memastikan harga yang ditawarkan adalah yang terbaik. Berdasarkan kepada perakuan yang dibuat oleh kedua-dua jawatankuasa tersebut, Kertas Ringkasan Tender akan disediakan. Ketua Pengarah Jabatan Kimia seterusnya akan mengemukakan perakuannya kepada Lembaga Perolehan Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi untuk memilih penender yang berjaya. Surat Setuju Terima akan dikeluarkan seterusnya oleh Jabatan Kimia. Kontrak perlu ditandatangani dalam tempoh 4 bulan daripada tarikh Surat Setuju Terima.
- d. Peralatan yang dipesan oleh Ibu Pejabat akan dihantar oleh pembekal ke lokasi serahan yang dinyatakan di dalam kontrak. Pengesahan peralatan yang diterima akan dibuat oleh Pegawai Kimia yang menerima peralatan itu pada Nota Penghantaran dan Laporan Pentaualihan Peralatan dibuat berdasarkan kepada pematuhan spesifikasi peralatan yang dipesan, dipasang, didemonstrasi, diuji, ditauliah serta latihan yang telah diberikan kepada kakitangan terlibat. Bagi penerimaan melalui sebut harga/pembelian terus, penghantaran akan dibuat oleh pembekal ke makmal yang berkaitan. Pengesahan penerimaan pada Nota Penghantaran dan Pesanan Kerajaan dibuat oleh Pegawai Kimia di makmal berkenaan. Pembekal perlu menjalankan pemasangan, pentaualihan dan memberi latihan kepada kakitangan jika dinyatakan dalam syarat tawaran sebut harga. Setiap peralatan makmal perlu diberi nombor rujukan. Setiap makmal adalah bertanggungjawab untuk menyelenggara rekod berhubung peralatan masing-masing termasuk rekod penyenggaraannya.

- e. Jabatan Kimia akan menetapkan Pegawai Kimia dan Penolong Pegawai Kimia yang berpengalaman untuk mengendalikan peralatan makmal dan penggunaan peralatan makmal akan direkodkan ke dalam buku log.
- f. Jabatan Kimia telah menetapkan 2 kaedah bagi menyenggara peralatan makmal iaitu penyenggaraan pencegahan yang dirancang (*Planned Preventive Maintenance*) dan penyenggaraan pemulihan (*Corrective Maintenance*). Penyenggaraan pencegahan terhadap peralatan yang mahal dan canggih yang memerlukan penyenggaraan khusus akan dilaksanakan oleh pembekal. Manakala penyenggaraan pencegahan akan dilaksanakan oleh pegawai sains Jabatan Kimia sendiri (*in-house servicing*) berdasarkan kepada jadual penyenggaraan yang disediakan bagi peralatan makmal yang memerlukan penyenggaraan yang rutin. Penyenggaraan pemulihan terhadap peralatan yang rosak yang tidak dapat dibaiki oleh anggota Jabatan Kimia akan dilaksanakan oleh pembekal.
- g. Setiap kerosakan yang berlaku dan penyenggaraan pencegahan/pemulihan yang dilakukan akan direkodkan dalam Daftar Penyenggaraan/Pembaikan yang diselenggarakan bagi setiap peralatan makmal. Semua peralatan Jabatan Kimia perlu ditentu ukur, dikendali dan disenggarakan oleh pegawai yang kompeten dan diberi kuasa.
- h. Peralatan makmal yang rosak, usang dan tidak ekonomi dibaiki perlu dilupuskan melalui Lembaga Pemeriksa atau tanpa Lembaga Pemeriksa berdasarkan kepada harga asal peralatan mengikut Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1997 (Garis Panduan Pelupusan Aset Dan Barang Kerajaan) dan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 3 Tahun 2002 (Peningkatan Amaun Pelupusan Dan Hapus Kira Harta Benda Kerajaan Yang Diluluskan Oleh Kementerian/Jabatan). Setiap Bahagian di Ibu Pejabat dan pejabat cawangan negeri akan mengenal pasti peralatan yang perlu dilupuskan semasa menjalankan pemeriksaan tahunan atau bila-bila masa yang perlu. Senarai peralatan berkenaan akan disedia dan dikemukakan kepada Lembaga Pemeriksa untuk syor pelupusan. Lembaga Pemeriksa adalah terdiri daripada 2 orang ahli yang dilantik oleh Ketua Setiausaha Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi bagi Ibu Pejabat dan pejabat cawangan negeri masing-masing. Syor Lembaga Pemeriksa akan dikemukakan kepada Ketua Pengarah/Timbangan Ketua Pengarah di peringkat Ibu Pejabat atau Pengarah Kimia Negeri yang diwakilkan kuasa oleh Menteri di bawah Seksyen 17 Akta Acara Kewangan 1957 atau Kementerian Kewangan untuk memberi kelulusan. Selepas mendapat kelulusan, Bahagian masing-masing di Ibu Pejabat atau pejabat cawangan negeri akan menjalankan pelupusan mengikut cara yang disyorkan dan sijil pelupusan akan disediakan.

19.4.1.5. Mekanisme Pemantauan

- a. Dalam usaha memantau dan menilai pengurusan peralatan makmal, Jabatan Kimia telah menubuhkan pelbagai jawatankuasa yang terlibat dalam pengurusan peralatan di peringkat Ibu Pejabat mahupun di pejabat

cawangan negeri seperti Jawatankuasa Pengurusan Dan Teknikal yang mana mesyuarat hendaklah diadakan setiap bulan. Manakala Jawatankuasa Pengurusan Aset Dan Stor yang ditubuhkan di peringkat Ibu Pejabat pula perlu bermesyuarat 2 kali setahun.

- b. Masalah berbangkit daripada pengurusan peralatan seperti aspek kerosakan peralatan juga akan dibincangkan dalam Mesyuarat Bulanan Bahagian dan Mesyuarat Ketua Bahagian/Makmal Negeri yang akan diadakan 2 kali setahun.
- c. Jabatan Kimia juga mewujudkan mekanisme penilaian prestasinya melalui Mesyuarat Jawatankuasa Penilaian Pengurusan Makmal (*Management Review Meeting*) yang diadakan sekurang-nya setahun sekali. Setiap makmal juga dikehendaki mengemukakan penyata status peralatan sama ada baik atau rosak setiap bulan kepada Timbalan Ketua Pengarah Operasi.
- d. Peraturan Kerajaan yang menetapkan pemeriksaan oleh pegawai penyelia terhadap kewujudan dan keadaan peralatan sekurang-nya sekali dalam tempoh 2 tahun juga merupakan satu aspek pemantauan yang perlu diamalkan.

Pada umumnya, Jabatan Kimia telah membuat perancangan yang memadai dalam pengurusan peralatan makmal.

19.4.2. PELAKSANAAN

19.4.2.1. Perolehan Peralatan Makmal

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga bulan Ogos 2005, Jabatan Kimia telah membeli sebanyak 108 unit peralatan bernilai RM13.24 juta melalui proses tender dan sebut harga seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 19.6
BILANGAN DAN NILAI PERALATAN YANG DIBELI
MELALUI PROSES TENDER DAN SEBUT HARGA
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA BULAN OGOS 2005**

TAHUN	TENDER			SEBUT HARGA		
	BILANGAN TENDER	BILANGAN PERALATAN	NILAI PERALATAN (RM Juta)	BILANGAN SEBUT HARGA	BILANGAN PERALATAN	NILAI PERALATAN (RM Juta)
2003	5	14	2.96	4	4	0.30
2004	8	24	7.20	7	10	0.67
2005	3	3	1.57	7	53	0.54
JUMLAH	16	41	11.73	18	67	1.51

- b. Semakan Audit terhadap 13 kontrak bagi membekalkan peralatan makmal bernilai RM10.16 juta mendapati perkara berikut :-
 - i. Minit Mesyuarat Jawatankuasa Spesifikasi yang meluluskan dokumen spesifikasi tidak dapat dikemukakan kepada pihak Audit semasa pengauditan dijalankan.
 - ii. Mengikut prosedur, penilaian harga perlu disiapkan dalam tempoh antara 10 hingga 14 hari manakala penilaian teknikal antara 10 hingga 13 hari. Pihak Audit mendapati Jawatankuasa Penilaian Harga telah mengambil

masa melebihi tempoh yang ditetapkan antara 4 hingga 14 hari bagi menjalankan penilaian harga terhadap 7 kontrak. Jawatankuasa Penilaian Teknikal juga mengambil masa melebihi tempoh masa yang ditetapkan antara 8 hingga 16 hari bagi menjalankan penilaian teknikal terhadap 5 kontrak. Maklumat adalah seperti di **Jadual 19.7**. Jabatan Kimia telah memaklumkan bahawa tindakan akan diambil untuk mengkaji semula norma masa bagi menjalankan penilaian harga dan teknikal berdasarkan kepada bilangan penender dan kompleksiti setiap tender pada masa hadapan.

JADUAL 19.7
KES BILANGAN KONTRAK YANG TEMPOH MASA PENILAIAN HARGA
DAN TEKNIKAL MELEBIHI TEMPOH MASA YANG DITETAPKAN

JENIS PENILAIAN	BILANGAN KES YANG MELEBIHI TEMPOH MASA YANG DITETAPKAN	TEMPOH MASA YANG DITETAPKAN (HARI)	TEMPOH MASA YANG DIAMBIL (HARI)	LEBIHAN (HARI)
Harga	7	10 Hingga 14	18 Hingga 27	4 Hingga 14
Teknikal	5	10 Hingga 13	21 Hingga 29	8 Hingga 16

- c. Pengauditan terhadap 11 sebut harga untuk memperolehi 14 peralatan makmal bernilai RM962,612 mendapati pada umumnya ia telah diuruskan mengikut peraturan kewangan yang berkaitan. Bagaimanapun, perolehan secara sebut harga yang nilainya melebihi RM20,000 telah dibuat hanya dengan mengeluarkan Pesanan Kerajaan tanpa disusuli dengan kontrak rasmi seperti mana yang ditetapkan di bawah Arahan Perbendaharaan 176(b).
- d. Bagi tempoh tahun 2003 hingga bulan Mac 2005, Jabatan Kimia telah membeli 46 peralatan bernilai RM1.08 juta secara pembelian terus. Semakan Audit mendapati ia telah diuruskan mengikut peraturan kewangan yang berkaitan malahan semua Cawangan telah melaksanakan perolehan secara pembelian terus dengan memanggil sebut harga daripada beberapa syarikat pembekal untuk mendapatkan harga yang paling menguntungkan.

19.4.2.2. Penerimaan Dan Penempatan Peralatan Makmal

- a. Semakan Audit telah dijalankan terhadap penerimaan 98 peralatan makmal bernilai RM12.21 juta oleh makmal di Ibu Pejabat dan pejabat cawangan negeri seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.8
PENERIMAAN PERALATAN MAKMAL YANG DIPEROLEH
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA BULAN MAC 2005

IBU PEJABAT/PEJABAT CAWANGAN NEGERI	BILANGAN PERALATAN	NILAI (RM Juta)
Ibu Pejabat	54	7.13
Johor	8	1.55
Melaka	4	0.21
Pahang	4	0.63
Perak	2	0.03
Pulau Pinang	9	0.46
Sabah	7	1.22
Sarawak, Bintulu	3	0.20
Sarawak, Kuching	2	0.27
Terengganu	5	0.51
JUMLAH	98	12.21

- b. Hasil daripada semakan Audit mendapati secara keseluruhannya, pengurusan penerimaan dan penempatan peralatan makmal adalah memuaskan kecuali perkara berikut :-
- i. Mengikut syarat kontrak, pembekal dikehendaki membekalkan Sijil Data Ujian (*Certificate Of Test Data*) yang menunjukkan penyempurnaan dan kejayaan pentauliahan peralatan berkenaan. Bagaimanapun, pembekal hanya menyediakan laporan servis sebagai bukti pentauliahan dalam semua kes kecuali pentauliahan peralatan *Veterinary Drug Residue Analysis System* yang bernilai RM1.38 juta. Selepas teguran Audit, Jabatan Kimia bersetuju mengambil tindakan untuk memastikan syarat kontrak berkenaan dipatuhi pada masa hadapan.
 - ii. Semakan Audit terhadap perolehan 14 peralatan makmal bernilai RM962,612 yang dibuat melalui sebut harga, mendapati 3 peralatan bernilai RM298,540 telah lewat dibekalkan antara 8 hingga 45 hari. Memandangkan tiada kontrak formal dimeterai untuk perolehan melalui sebut harga, Jabatan Kimia tidak dapat mengenakan denda terhadap pembekal berkenaan atas kelewatan tersebut.
 - iii. Bagi perolehan 46 peralatan makmal bernilai RM1.08 juta melalui proses pembelian terus, kelewatan pembekalan telah berlaku antara 10 hingga 26 hari untuk 6 peralatan bernilai RM63,388. Bagi perolehan 16 peralatan yang lain bernilai RM290,464, pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada berlaku kelewatan kerana Pesanan Kerajaan yang dikeluarkan tidak diisi dengan tarikh peralatan sepatutnya dibekalkan.
 - iv. Semua pejabat cawangan negeri tidak mempunyai salinan kontrak bagi perolehan peralatan yang menetapkan spesifikasi dan harga peralatan. Oleh itu, pegawai yang mengakui terima peralatan tidak dapat mengesahkan sama ada bilangan dan spesifikasi peralatan adalah seperti dalam kontrak berkenaan.
 - v. Penempatan peralatan telah dibuat dengan teratur dari segi kesesuaian, kebersihan persekitaran dan lokasi makmal kecuali :-
 - Keadaan Bilik *Gas Chromatograph (GC)* dan Bilik *Atomic Absorption Spectrophotometer* di makmal Pejabat Cawangan Negeri Bintulu untuk menempatkan peralatan yang canggih dan sensitif adalah kurang memuaskan. Ia berkeadaan kotor dan berhabuk serta sistem pencegahan kebakaran masih belum diwujudkan.
 - Makmal Toksikologi di Pejabat Cawangan Negeri Pahang tidak mempunyai tambahan penyaman udara secara berasingan. Keadaan ini boleh menjejaskan keputusan ujian sekiranya ujian tersebut berlarutan sehingga keesokan harinya memandangkan paras suhu boleh mempengaruhi keputusan analisis yang dijalankan. Bagaimanapun, permohonan untuk mendapatkan penyaman udara telah dikemukakan ke Ibu Pejabat semasa memohon peruntukan pembelian alat kelengkapan pejabat tahun 2005.

- Makmal Serologi dan Makmal Toksikologi di Bahagian Forensik Ibu Pejabat serta Makmal Forensik di Pejabat Cawangan Negeri Terengganu adalah sesak dan sempit serta tidak sesuai untuk menempatkan peralatan yang berkaitan. Gambar berikut menunjukkan keadaan di Makmal Toksikologi :-

GAMBAR 19.1

*Makmal Toksikologi,
Ibu Pejabat Jabatan Kimia
- Penempatan Peralatan Yang Sesak*

19.4.2.3. Penggunaan Peralatan Makmal

Jabatan Kimia tidak menetapkan petunjuk prestasi untuk mengukur tahap boleh guna peralatannya. Semakan Audit terhadap penggunaan 164 peralatan makmal bernilai RM40.66 juta mendapati perkara berikut :-

- Daripada 151 peralatan bernilai RM37.98 juta, sejumlah 49 peralatan bernilai RM10.58 juta telah digunakan kurang daripada 65 hari dalam tempoh setahun. Antara peralatan yang jarang digunakan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.9
CONTOH PERALATAN YANG JARANG DIGUNAKAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA BULAN MAC 2005

BAHAGIAN/ CAWANGAN	PERALATAN	TAHUN PEROLEHAN	KOS (RM)	PENGUNAAN (HARI)			SEBAB JARANG DIGUNAKAN
				2003	2004	2005 (SEHINGGA BULAN MAC)	
Forensik, Ibu Pejabat	<i>Genetic Analyser</i>	2002	1,079,500	48	27	10	Dikhaskan Untuk Kes <i>Michondral</i> Yang Sampel Kurang Diterima. Juga Diperlukan Sebagai <i>Standby</i> Untuk Mengelakkan Kerja Tertangguh.
	<i>Nova Biomed Co-oximeter</i>	2002	183,414	18	14	5	Hanya Digunakan Sekiranya Ada Kes Bunuh Dengan Gas <i>Carbon Monoxide</i> .
	<i>VSC4 & ESDA (Infra Red Document Examination System)</i>	1998	261,825	TM	TM	3	Kurang Digunakan Sebab Ada Peralatan Baru.
Kesihatan Dan Alam Sekitar, Ibu Pejabat	<i>Real Time PCR Applied Biosystem</i>	2001	421,400	11	22	23	Undang-undang Belum Dikuatkuasakan Lagi.
Perak	<i>AAS Perkim Elmer</i>	2002	151,605	12	11	13	Sampel Kurang Diterima.
Sabah	<i>Universal Forensic Comparison Microscope</i>	2000	197,516	15	15	12	Sampel Kurang Diterima.
Sarawak (Bintulu)	<i>AAS Avanta</i>	2004	137,000	TB	TM	2	Pembantu Makmal Lebih Biasa Dengan Peralatan Lama.
Terengganu	<i>Gas Chromatograph 17A (F105)</i>	2000	207,200	26	31	2	Sampel Kurang Diterima.

Nota: TB - Tidak Berkenaan TM - Tiada Maklumat

- Berdasarkan maklum balas yang diterima daripada Jabatan Kimia, antara sebab peralatan jarang digunakan adalah :-

- i. Penggunaan peralatan untuk menjalankan kerja menganalisis sampel adalah bergantung kepada permohonan pelanggan Jabatan Kimia. Jabatan Kimia sebagai jabatan sokongan kepada penguatkuasa undang-undang (Polis DiRaja Malaysia, Jabatan Alam Sekitar, Jabatan Kastam DiRaja Malaysia dan Kementerian Kesihatan) perlu bersiap sedia dengan peralatan makmal supaya analisis boleh dijalankan pada masa ia diperlukan oleh pelanggannya.
 - ii. Terdapat kes walaupun peralatan telah digunakan untuk kerja menganalisis/ujian tetapi ia tidak direkodkan ke dalam buku log.
 - iii. Pegawai yang ditugaskan masih menggunakan peralatan lama kerana tidak biasa dengan peralatan baru seperti peralatan AAS *Avanta PM* di Makmal Cawangan Bintulu.
- c. Semakan Audit selanjutnya mendapati 2 peralatan iaitu *autoclave ASTELL ASB300* bernilai RM91,165 yang ditempatkan di Pejabat Cawangan Negeri Perak dan *microwave digester* bernilai RM105,687 di Pejabat Cawangan Negeri Sarawak (Kuching) tidak digunakan bagi tempoh tahun 2003 hingga bulan Mac 2005. Kedua-dua peralatan ini masing-masingnya diperolehi dalam tahun 1999 dan 2000 dan masih berkeadaan baik (**Gambar 19.2 dan 19.3**). Mengikut maklum balas daripada Jabatan Kimia, antara sebab peralatan *autoclave* tidak digunakan ialah beban kerja tidak memerlukan peralatan berkapasiti tinggi dan peralatan *microwave digester* tidak sesuai untuk analisis logam dalam makanan. Peralatan tersebut akan dipindahkan ke Makmal Alam Sekitar untuk digunakan dalam analisis logam surihan dalam air dan efluen.

GAMBAR 19.2

*Makmal Pejabat Cawangan Negeri Perak
- Autoclave Astell ASB300*

GAMBAR 19.3

*Makmal Pejabat Cawangan Negeri Sarawak(Kuching)
- Microwave Digester*

19.4.2.4. Penyenggaraan Peralatan Makmal

Semakan terhadap penyenggaraan peralatan makmal mendapati perkara berikut :-

- a. Jadual Penyenggaraan Peralatan tidak disediakan oleh 6 unit makmal di Ibu Pejabat iaitu Unit Makmal Dioksin dan Furan; Unit Minyak dan Gris; Unit *Genetically Modified Organism*; Unit Pemeriksaan Dokumen; Unit Produk Industri dan Unit Produk Utama serta makmal-makmal di Pejabat Cawangan Negeri Perak, Pahang dan Pulau Pinang. Bagaimanapun, semakan terhadap Daftar Penyenggaraan/Pembaikan di makmal-makmal berkenaan mendapati penyenggaraan rutin telah dijalankan dari semasa ke semasa.

- b. Bagi penyenggaraan pemulihan, hanya Pejabat Cawangan Negeri Terengganu menyediakan Borang Tindakan Kerosakan Peralatan yang dilengkapi dengan butiran kerosakan. Bagi makmal yang lain, pegawai yang mengendalikan peralatan itu akan melaporkan kerosakan kepada pegawai penyelia secara lisan. Tanpa laporan kerosakan peralatan, Jabatan Kimia menghadapi masalah mengenal pasti tempoh masa dan tindakan susulan yang perlu diambil untuk memperbaiki peralatan berkenaan.
- c. Setakat tarikh pengauditan, Jabatan Kimia mempunyai 10 peralatan bernilai RM2.12 juta yang telah rosak antara tempoh tahun 2001 hingga 2005 yang sedang diperbaiki. Antara sebab berlakunya kelewatan memperbaiki peralatan ini ialah masalah mendapatkan alat ganti.
- d. Semua peralatan telah ditentukan (*calibrated*) mengikut jadual dan prosedur yang ditetapkan dalam Manual Tentu Ukuran.

19.4.2.5. Pelupusan Peralatan Makmal

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Jabatan Kimia telah melupuskan 128 unit peralatan makmal bernilai RM1.03 juta. Semakan Audit mendapati pelupusan peralatan tersebut telah dibuat mengikut peraturan kewangan berkaitan. Semakan Audit selanjutnya mendapati perkara berikut :-

- a. Sebanyak 55 peralatan bernilai RM3.32 juta yang tidak ekonomi dibaiki/usang belum dilupuskan. Daripada jumlah ini, terdapat 19 peralatan bernilai RM3.01 juta yang setiap unit melebihi RM50,000. Bagaimanapun, Jabatan masih belum mengambil tindakan pelupusan terhadap peralatan tersebut kerana ia perlu dikemukakan kepada Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi sebelum mendapat kelulusan Kementerian Kewangan. Senarai peralatan tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.10
SENARAI PERALATAN MAKMAL YANG BELUM DILUPUSKAN

MAKMAL	PERALATAN	TAHUN PEROLEHAN	NILAI (RM)
Ibu Pejabat	HPLC Gilson	1987	149,026
	FTIR Spectrometer Perkin Elmer 1725X	1988	128,955
	Ion Chromatograph Dionex	1993	125,950
	Shimadzu Total Organic Carbon Analyser TOL5000	1993	101,350
	Nicolet FTIR Spectrometer	1994	316,190
	Thermogravimetry Analyser	1996	152,463
	Portable Ambient Air Analyser	1996	103,925
	Automated DNA Sequencer	1997	450,000
Pahang	Gas Liquid Chromatograph HP5890	1990	66,504
	AAS GBC 908AA	1993	92,008
	Universal Light Source ROFIN Polilight	1995	69,212
Perak	Gas Chromatograph Gilson	1987	224,864
	Filtrona SM400 Smoking Machine	1996	284,985
Terengganu	GC HP5890	1986	51,755
	GC HP5890 Series II	1989	60,457
	Universal Light Source ROFIN Polilight	1995	70,319
Sarawak (Kuching)	Purge & Trap GC HP5890	1994	109,812
	Auto Analyser	1994	210,935
	Auto Analyser	1994	242,510
JUMLAH			3,011,220

- b. Masa yang lama diambil untuk melupuskan beberapa peralatan menyebabkan kesesakan stor pejabat. Sebagai contoh, bilik latihan di makmal Pejabat Cawangan Negeri Pahang telah digunakan sebagai stor menyimpan peralatan tidak ekonomi dibaiki. Ini telah mengakibatkan bilik itu tidak dapat berfungsi sebagai bilik latihan. **Gambar 19.4 dan 19.5** juga menunjukkan keadaan stor di Bahagian Forensik dan antara peralatan yang perlu dilupuskan oleh Makmal Toksikologi, Ibu Pejabat Jabatan Kimia.

GAMBAR 19.4

*Stor Bahagian Forensik, Ibu Pejabat
- Peralatan Yang Belum Dilupuskan*

GAMBAR 19.5

*Makmal Toksikologi, Ibu Pejabat
- Peralatan Perkin Elmer FTIR Spectrometer Bernilai
RM128,955 Yang Belum Dilupuskan*

- c. Setiap pejabat cawangan negeri telah menubuhkan Lembaga Pemeriksa dan Lembaga ini telah menjalankan pemeriksaan peralatan yang hendak dilupuskan dengan memuaskan. Bagaimanapun, di Ibu Pejabat, Laporan Lembaga Pemeriksa tidak diisi dengan lengkap. Tarikh pemeriksaan dijalankan dan rujukan surat mengarahkan Lembaga Pemeriksa menjalankan pemeriksaan tidak diisi dalam laporan. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat menentukan tempoh masa yang diambil oleh Lembaga Pemeriksa berkenaan untuk menyelesaikan tanggungjawab memeriksa barang usang.

Pada pandangan Audit, setiap perolehan peralatan perlu dirancang dan ditentukan justifikasi pembeliannya supaya peralatan yang dibeli dapat digunakan dengan optimum. Jabatan Kimia perlu mematuhi syarat kontrak dan peraturan kewangan yang berkaitan dengan pengurusan aset Kerajaan dalam menguruskan peralatan makmal.

19.4.2.6. Perbelanjaan Aktiviti

- a. Jabatan Kimia telah membelanjakan peruntukan pembangunan tahunannya antara 64.6% hingga 92.9% bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Bagi perolehan peralatan makmal, prestasi perbelanjaan adalah antara 90.1% hingga 97.3% bagi tempoh yang sama. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 19.11

PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN SERTA PEROLEHAN PERALATAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PEMBANGUNAN		(%)	PEROLEHAN PERALATAN		(%)
	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)		PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	
2003	12.09	11.23	92.9	8.29	7.47	90.1
2004	25.20	16.27	64.6	10.04	9.77	97.3
2005	45.32	31.13	68.7	7.86	7.38	93.9
JUMLAH	82.61	58.63	71.0	26.19	24.62	94.0

- b. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Jabatan Kimia telah membelanjakan peruntukan mengurus tahunannya antara 84.4% hingga 98.9% manakala perbelanjaan bagi kod 28000 (Penyenggaraan Dan Pembaikan Kecil Yang Dibeli) adalah antara 92.3% hingga 99.3% seperti di **Jadual 19.12**. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat menentukan jumlah perbelanjaan sebenar penyenggaraan peralatan makmal kerana jumlah perbelanjaan Penyenggaraan Dan Pembaikan Kecil Yang Dibeli adalah termasuk penyenggaraan bangunan.

JADUAL 19.12
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN MENGURUS SERTA PENYENGGARAAN
DAN PEMBAIKAN KECIL YANG DIBELI BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	MENGURUS		(%)	PENYENGGARAAN DAN PEMBAIKAN KECIL YANG DIBELI		(%)
	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)		PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)	
2003	32.19	30.63	95.2	2.98	2.75	92.3
2004	42.83	42.34	98.9	4.05	3.99	98.5
2005	37.71	31.82	84.4	4.25	4.22	99.3
JUMLAH	112.73	104.79	92.9	11.28	10.96	97.2

19.4.3. PEMANTAUAN

19.4.3.1. Jabatan Kimia telah memantau pengurusan peralatannya melalui Mesyuarat Jawatankuasa yang ditubuhkan. Di Ibu Pejabat, Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Dan Teknikal dan Mesyuarat Bulanan Bahagian telah diadakan mengikut jadual bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Antara perkara yang dibincangkan ialah pengurusan kewangan, pengurusan operasi, pelan perancangan Jabatan dan isu teknikal seperti keadaan peralatan. Mesyuarat Ketua Bahagian/Makmal Negeri juga telah diadakan 2 kali setiap tahun mengikut jadual. Mesyuarat Jawatankuasa Aset Dan Stor telah diadakan sekali pada tahun 2004 dan 2005.

19.4.3.2. Di peringkat pejabat cawangan negeri, agenda pengurusan peralatan telah dibincangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Dan Teknikal bagi Pejabat Cawangan Negeri Johor, Perak, Pulau Pinang, dan kedua cawangan Bintulu dan Kuching di Sarawak. Manakala bagi Pejabat Cawangan Negeri Melaka, Sabah dan Terengganu, agenda pengurusan peralatan telah dibincangkan dalam Mesyuarat Pagi. Kesemua mesyuarat yang berkaitan telah diadakan mengikut jadual bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Bagaimanapun, di Pejabat Cawangan Negeri Pahang, agenda pengurusan peralatan tidak dibincangkan dalam mesyuarat yang telah diadakan.

19.4.3.3. Ibu Pejabat Jabatan Kimia telah memastikan semua makmal mengemukakan laporan bulanan mengenai status peralatan sama ada baik atau rosak dan semua laporan telah dikemukakan kepada Timbalan Ketua Pengarah Operasi di Ibu Pejabat. Di samping itu, pemeriksaan sekurang-nya sekali setiap 2 tahun telah dijalankan terhadap peralatan di semua makmal.

Pada pandangan Audit, proses pemantauan terhadap pengurusan peralatan telah dilaksanakan oleh Jabatan Kimia dengan baik.

19.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Jabatan Kimia pada umumnya telah merancang pengurusan peralatan makmal dengan memuaskan. Bagaimanapun, dari segi pelaksanaannya, masih terdapat beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Memandangkan Jawatankuasa Penyelaras Peralatan Saintifik bagi memantau pengurusan peralatan makmal telah diwujudkan ekoran daripada teguran Audit, Jabatan Kimia perlu memastikan Jawatankuasa tersebut melaksanakan tanggungjawab yang diberi dengan sepenuhnya selaras dengan tujuan penubuhannya. Bagi meningkatkan prestasi pengurusan peralatan makmal, pihak Audit mengesyorkan pertimbangan diberikan kepada perkara berikut :-

- a. Memastikan semua peralatan ditempatkan di lokasi yang sesuai, dengan keadaan persekitaran yang bersih dan pada suhu yang bersesuaian.
- b. Menilai penggunaan peralatan setiap tahun supaya langkah positif boleh diambil untuk meningkatkan penggunaannya.
- c. Memastikan Laporan Lembaga Pemeriksa disediakan dengan lengkap.
- d. Membangunkan Modul Aset Dan Inventori dalam Sistem Pengkomputeran Pengurusan Maklumat Makmal khususnya menyimpan maklumat dalam pangkalan data peralatan makmal.

20. DEWAN BANDARAYA KUALA LUMPUR
- PENGURUSAN TEMPAT LETAK KERETA TERKAWAL

20.1. LATAR BELAKANG

Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL) menguruskan 2 jenis tempat letak kereta iaitu *on street* dan *off street*. *On street* ialah tempat letak kereta bermeter di tepi jalan manakala *off street* ialah tempat letak kereta sama ada di dalam bangunan atau atas tapak terkawal. Mengikut rekod DBKL sehingga bulan Disember 2005, sebanyak 9,589 petak letak kereta jenis *on street* telah dikontrakkan kepada tiga operator. Bagi tempat letak kereta jenis *off street*, tapak letak kereta di dalam Bangunan Pasarama telah disewakan kepada sebuah syarikat untuk diuruskan. Manakala bagi 29 tapak kosong dengan keluasan 116,830 meter persegi yang telah diluluskan untuk tujuan tempat letak kereta terkawal, hanya 11 tapak daripadanya telah disewakan.

20.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan tempat letak kereta terkawal telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan teratur.

20.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

20.3.1. Pengauditan ini memberi tumpuan kepada pengurusan tempat letak kereta terkawal sahaja. Rekod dan dokumen yang berkaitan dengan penyewaan 10 tempat letak kereta terkawal di lokasi seperti berikut telah disemak :-

- a. Jalan Pinang (Lot 68 dan 69)
- b. Jalan Silang (Lot 516)
- c. Jalan Masjid India (Lot PT 80)
- d. Desa Sri Hartamas (Lot 48679)
- e. Jalan Sultan Ismail (Lot 1248 dan 12534)
- f. Jalan Pudu Ulu, Cheras (Lot PT15)
- g. Jalan Tun Mohd Fuad 4, Taman Tun Dr. Ismail (Lot PT 3495)
- h. Jalan Ampang (Lot 234, Seksyen 45)
- i. Jalan Ipoh (Lot 3)
- j. Persimpangan Changkat Thamby Dollah.

20.3.2. Lawatan Audit ke tapak tersebut telah dijalankan. Temu bual dengan pegawai DBKL dan pekerja di tapak yang berkenaan juga telah diadakan.

20.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Ogos hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

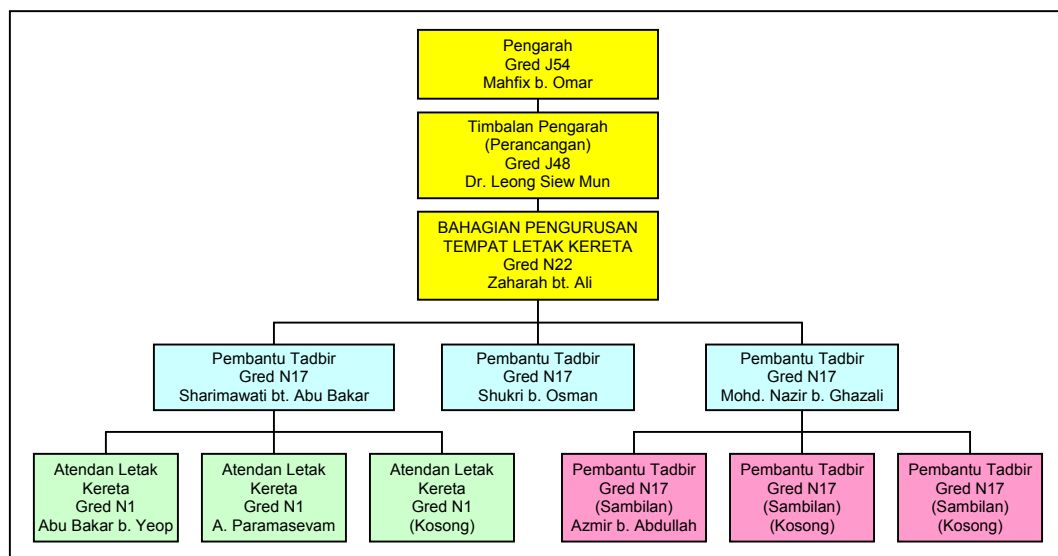
20.4.1. PERANCANGAN

20.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Pengurusan tempat letak kereta pada asalnya diletakkan di bawah tanggungjawab Jabatan Penilaian Dan Pengurusan Harta, DBKL dan diserahkan kepada Jabatan Pengangkutan Bandar pada tahun 2004. Jabatan Pengangkutan Bandar diketuai oleh Pengarah Gred J54 dan beliau dibantu oleh 2 Timbalan Pengarah yang masing-masingnya memegang jawatan Gred J48. Salah seorang daripada Timbalan Pengarah tersebut bertanggungjawab terhadap 5 bahagian termasuk Bahagian Pengurusan Tempat Letak Kereta. Tanggungjawab utama Jabatan Pengangkutan Bandar ialah merancang, mengurus dan melaksanakan sistem pengangkutan bandar dan lalu lintas di Bandaraya Kuala Lumpur dengan objektif untuk mewujudkan sistem pengangkutan bandar bersepadu yang cekap dan efisien serta menggalakkan penggunaan kemudahan pengangkutan awam seperti bas, teksi dan *Light Rail Transit*.

Struktur organisasi Bahagian Pengurusan Tempat Letak Kereta adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 20.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN PENGURUSAN TEMPAT LETAK KERETA,
JABATAN PENGANGKUTAN BANDAR
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Adalah didapati hanya 8 daripada 11 jawatan yang diluluskan untuk Bahagian Pengurusan Tempat Letak Kereta telah diisi. Jawatan yang belum diisi ialah 2 jawatan Pembantu Tadbir Gred N17 dan 1 jawatan Atendan Letak Kereta Gred N1. Bagi meningkatkan prestasi pengurusan tempat letak kereta jenis *on street* dan *off street*, Bahagian Pengurusan Tempat Letak Kereta telah mencadangkan tambahan 25 jawatan pada bulan November 2005 selaras dengan penstrukturan semula perjawatan Jabatan Pengangkutan Bandar. Antara jawatan yang dipohon ialah 1 jawatan Jurutera Gred J41, dua jawatan Pembantu Teknik Gred J29, 4 jawatan Juruteknik Gred J17 dan 18 kakitangan sokongan pelbagai gred.

- c. Kakitangan Bahagian Pengurusan Tempat Letak Kereta akan mengikuti kursus yang dikendalikan oleh Institut Dewan Bandaraya Kuala Lumpur. Setiap tahun, institut tersebut akan mengedarkan senarai kursus kepada semua Jabatan DBKL untuk rujukan pegawai/kakitangan bagi memohon kursus yang ingin diikuti. Antara kursus yang telah dirancang oleh institut itu pada tahun 2004 dan 2005 ialah urusan kewangan; pentadbiran kontrak Kerajaan; penyeliaan cemerlang; *Sustainable Urban Transport For Malaysia*; *Seminar Activity Based Costing And Management*; *Seminar On Property Management* dan *World Habitat Day Malaysia 2005 - National Conference On The Millennium Development Goals And The City*. Berdasarkan kepada rekod yang dikemukakan oleh Jabatan Sumber Manusia, adalah didapati sepanjang tahun 2004, hanya seorang Jurutera daripada Jabatan Pengangkutan Bandar (JPB) telah menghadiri kursus *Sustainable Urban Transport For Malaysia*. Pada tahun 2005 pula, hanya Pengarah dan Timbalan Pengarah JPB yang menghadiri seminar *National Conference On The Millennium Development Goals And The City* dan seminar Majlis Perdana Perkhidmatan Awam Keenam.

20.4.1.2. Keperluan Kewangan

Jabatan Pengangkutan Bandar telah diperuntukkan dengan sejumlah RM28.03 juta dan RM30.05 juta masing-masingnya bagi tahun 2004 dan 2005 untuk membiayai perbelanjaan mengurus. Daripada peruntukan tersebut, sejumlah RM10,000 bagi setiap tahun telah diluluskan untuk membiayai perbelanjaan penyenggaraan tempat letak kereta.

20.4.1.3. Penetapan Lokasi

Lokasi yang dipilih untuk dijadikan tempat letak kereta ialah tanah milik DBKL atau tanah rizab Kerajaan yang telah diwartakan untuk tempat letak kereta/rizab jalan yang telah diberi Lesen Menduduki Sementara oleh Pejabat Tanah Dan Galian Wilayah Persekutuan. Semua tempat letak kereta akan disewakan kepada operator swasta untuk diuruskan.

20.4.1.4. Kaedah Penetapan Kadar Sewa Bulanan

Penetapan kadar sewa bulanan bagi sesuatu tapak adalah berdasarkan kepada anggaran bilangan petak letak kereta, tahap penggunaan, tempoh operasi, kadar bayaran sewa tempat letak kereta di sekitarnya dan cadangan caj bayaran.

20.4.1.5. Peraturan Dan Prosedur

Manual Prosedur Kerja yang disediakan oleh Jabatan Pengangkutan Bandar hanya mengandungi proses kerja untuk menguruskan penyewaan tempat letak kereta bermusim/khas. Bagaimanapun berdasarkan kepada maklumat yang dikemukakan oleh DBKL, pelantikan penyewa tempat letak kereta diputuskan oleh Jawatankuasa Pengurusan Tempat Letak Kereta yang dipengerusikan oleh Datuk Bandar Kuala Lumpur. Penyewa yang dipilih dikehendaki menandatangani perjanjian dengan DBKL.

20.4.1.6. Mekanisme Pemantauan

- a. Jawatankuasa Pengurusan Tempat Letak Kereta Dan Trafik telah diwujudkan pada bulan Mac 2004. Jawatankuasa ini dipengerusikan oleh Datuk Bandar Kuala Lumpur dan ahlinya terdiri daripada Timbalan Ketua Pengarah Pembangunan; Pengarah Jabatan Pengangkutan Bandar; wakil dari Jabatan Pentadbiran (Bahagian Bekalan Dan Kontrak); Jabatan Hal Ehwal Undang-undang; Jabatan Penilaian Dan Pengurusan Harta serta jabatan lain yang terlibat bagi kes tertentu. Bagaimanapun pada bulan Julai 2005, jawatankuasa tersebut telah dikenali sebagai Jawatankuasa Pengurusan Tempat Letak Kereta dan bilangan keahliannya juga telah ditambah. Antara ahli baru yang dilantik ialah Bendahari DBKL dan wakil dari Jabatan Pelesenan serta Jabatan Perancang Dan Kawalan Bangunan, DBKL. Fungsi jawatankuasa ini antara lainnya ialah :-
 - i. Mengkaji dan mengenal pasti kesesuaian tapak kosong untuk dijadikan tempat letak kereta.
 - ii. Melantik operator yang bersesuaian untuk mengoperasi tempat letak kereta.
 - iii. Menentukan kadar sewa dan caj bayaran letak kereta bagi kenderaan orang awam.
 - iv. Memantau dari semasa ke semasa pengurusan dan cara operasi tempat letak kereta.
 - v. Menyemak dari semasa ke semasa perjanjian penyewaan tempat letak kereta.
- b. Bagi tujuan memantau pembayaran sewa bulanan oleh operator, daftar sewa akan diselenggarakan.
- c. DBKL boleh memasuki tapak letak kereta pada bila-bila masa bagi melakukan pemeriksaan ke atas atur cara pengendalian operasi tapak dan juga memastikan bayaran sewa bulanan dibuat oleh operator.

Pada pandangan Audit, bagi memantapkan pengurusan tempat letak kereta, Manual Prosedur Kerja yang sedia ada perlu dikemaskinikan dengan mencatatkan proses kerja untuk menguruskan semua jenis tempat letak kereta bagi memudahkan anggotanya melaksanakan tugas masing-masing. Semua jawatan yang telah diluluskan hendaklah diisi dengan segera. DBKL sepatutnya mempertimbangkan untuk mewujudkan jawatan tetap. Pengambilan kakitangan secara tetap boleh memberi motivasi kepada mereka untuk bekerja dengan lebih komited. Jabatan Pengangkutan Bandar harus menggalakkan pegawai/ kakitangannya supaya menghadiri kursus yang telah dianjurkan oleh Institut Dewan Bandaraya Kuala Lumpur bagi meningkatkan pengetahuan dan kemahiran mereka.

20.4.2. PELAKSANAAN

20.4.2.1. Pelantikan Operator

- a. Pelantikan operator bagi menguruskan semua tempat letak kereta terkawal tidak dibuat secara tender tetapi berdasarkan permohonan daripada individu sahaja. Proses pelantikan operator berkenaan dari peringkat permohonan diterima sehingga perjanjian ditandatangani bagi 10 lokasi tempat letak kereta yang diaudit adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.1
PROSES PELANTIKAN OPERATOR

LOKASI	TARIKH PERMOHONAN	TARIKH PENYEDIAAN LAPORAN SIASATAN TAPAK	TARIKH MESYUARAT DATUK BANDAR KUALA LUMPUR DENGAN JABATAN PENGANGKUTAN BANDAR	TARIKH MESYUARAT JAWATANKUASA PENGURUSAN TEMPAT LETAK KERETA	TARIKH SURAT TAWARAN	TARIKH SURAT PERJANJIAN DITANDATANGANI	TEMPOH PERJANJIAN
Jalan Silang Jalan Masjid India Jalan Pinang	22.03.01	-	26.11.01	-	30.11.01	01.06.02	01.01.02 - 31.12.04
Desa Sri Hartamas Jalan Sultan Ismail	25.07.02	02.08.02	02.08.02	-	10.08.02	13.09.02	15.08.02 - 14.08.05
Jalan Ipoh	22.07.02	02.08.02	02.08.02	-	10.08.02	13.09.02	15.08.02 - 14.08.05
Persimpangan Changkat Thamby Dollah	18.11.02	-	-	04.03.04	28.06.04	19.05.05	01.10.04 - 30.09.07
Jalan Ampang	18.11.02	-	-	02.12.04	08.12.04	14.05.05	15.12.04 - 14.12.07
Jalan Pudu Ulu, Cheras	16.05.03	-	-	-	12.11.03 (atas keputusan Datuk Bandar Kuala Lumpur)	Tiada	Sewa dari sebulan ke sebulan mulai bulan November 2003
Jalan Tun Mohd Fuad 4, Taman Tun Dr. Ismail	08.09.99	18.10.99	-	-	12.11.99 (atas keputusan Datuk Bandar Kuala Lumpur)	Tiada	Sewa dari sebulan ke sebulan mulai bulan Disember 1999

- b. Adalah didapati pelantikan operator bagi menguruskan tapak tersebut telah tidak diuruskan dengan teratur berdasarkan faktor berikut :-
- i. Pihak Audit tidak dapat menentukan justifikasi dan kriteria penilaian yang digunakan untuk melantik operator kerana dokumen berkaitan seperti latar belakang operator/laporan *operation cost analysis* sebagai justifikasi kepada cadangan sewa bulanan/laporan siasatan tapak tidak ada dalam fail yang dikemukakan untuk semakan Audit. Berikut diberikan kedudukannya :-

JADUAL 20.2
KEDUDUKAN DOKUMEN DARI FAIL YANG DISEMAK

LOKASI TAPAK	JENIS DOKUMEN		
	LATAR BELAKANG OPERATOR	LAPORAN OPERATION COST ANALYSIS	LAPORAN SIASATAN TAPAK
Jalan Silang	X	X	X
Jalan Masjid India	X	X	X
Jalan Pinang	X	X	X
Desa Sri Hartamas	X	X	/
Jalan Sultan Ismail	X	X	/
Jalan Pudu Ulu, Cheras	X	X	X
Jalan Ipoh	/	X	/
Persimpangan Changkat Thamby Dollah	/	X	X
Jalan Ampang	/	X	X
Jalan Tun Mohd Fuad 4, Taman Tun Dr. Ismail	X	X	/

Nota : / - Ada X - Tiada

- ii. Permohonan daripada operator sepatutnya dibawa ke Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Tempat Letak Kereta. Bagaimanapun, Jawatankuasa tersebut hanya diwujudkan pada bulan Mac 2004. Ini menyebabkan pelantikan operator yang dibuat sebelum itu diluluskan semasa mesyuarat Datuk Bandar Kuala Lumpur dengan Jabatan Pengangkutan Bandar atau atas keputusan Datuk Bandar sendiri.
- iii. Bagi tapak di Jalan Tun Mohd Fuad 4, Taman Tun Dr. Ismail, semakan Audit mendapati empat syarikat telah mengemukakan permohonan untuk menguruskan tapak tersebut. Dua daripada syarikat berkenaan telah menawarkan sewa berjumlah RM4,000 dan RM4,200 sebulan. Manakala kadar sewa yang terendah sekali ialah RM1,500 sebulan yang ditawarkan oleh Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. Jabatan Penilaian Dan Pengurusan Harta, DBKL telah menjalankan kajian terhadap kesemua permohonan tersebut dan memberi pendapat bahawa kadar sewa yang berpatutan mengikut anggaran sewa pasaran pada masa itu (bulan Oktober 1999) ialah RM4,000 sebulan. Adalah didapati pihak DBKL telah bersetuju supaya tapak itu disewakan atas dasar sebulan ke sebulan dengan kadar sewa berjumlah RM4,000 sebulan kepada Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Berhad.
- c. Semakan Audit selanjutnya mendapati pada 10 Ogos 2002, DBKL telah menawarkan tapak di Jalan Tun Mohd Fuad 4, Taman Tun Dr. Ismail Kuala Lumpur kepada Syarikat Ranting Hijau (Malaysia) Sdn. Bhd. Sewa bulanan yang perlu dibayar oleh Syarikat Ranting Hijau (Malaysia) Sdn. Bhd. ialah RM8,000. Tapak tersebut pada masa itu sedang diuruskan oleh Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. yang membayar sewa RM4,000 sebulan. Syarikat Ranting Hijau (Malaysia) Sdn. Bhd. telah mengemukakan Surat Akuan Terima dan wang cagaran melalui bank draf berjumlah RM26,000 sebagai pengesahan menerima tawaran tersebut. Bagaimanapun, didapati DBKL hanya mengeluarkan notis penamatan penyewaan dan arahan mengosongkan tapak letak kereta tersebut kepada Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. pada 27 Ogos 2002 iaitu selepas 17 hari tawaran dikeluarkan kepada Syarikat Ranting Hijau (Malaysia) Sdn. Bhd.
- d. Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. telah mengemukakan rayuan pada bulan September 2002 supaya notis penamatan penyewaan ditarik balik atas alasan notis penamatan penyewaan yang dikeluarkan oleh DBKL pada bulan Ogos 2002 dibuat secara tiba-tiba dan tanpa sebarang alasan. Tambahan pula, Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. adalah merupakan sebuah organisasi yang bukan berorientasikan keuntungan. Syarikat ini ditubuhkan untuk memberi bantuan kewangan kepada golongan berpendapatan rendah dan miskin khusus untuk penduduk Kuala Lumpur dan Labuan, menyediakan pinjaman/

biasiswa kepada pelajar Universiti/Institut Pelajaran Tinggi, menyediakan biasiswa kepada pelajar sekolah menengah di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan membiayai kos rawatan pesakit. Susulan daripada rayuan tersebut, DBKL telah mengeluarkan surat menarik balik notis penamatan penyewaan tapak. Memandangkan sewa yang dibayar oleh Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. hanya RM4,000 sebulan berbanding dengan RM8,000 sebulan yang dipersetujui oleh Syarikat Ranting Hijau (Malaysia) Sdn. Berhad, ini bermakna DBKL telah kekurangan hasil berjumlah RM4,000 setiap bulan.

- e. Memandangkan tidak ada tender atau sebut harga dibuat dan pemilihan operator hanya berdasarkan permohonan daripada individu, didapati 10 tempat letak kereta yang dipilih untuk diaudit hanya diuruskan oleh 5 operator di mana 2 daripada operator tersebut masing-masingnya mengendalikan 3 tapak. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.3
KEDUDUKAN OPERATOR YANG MENGENDALIKAN TEMPAT LETAK KERETA

LOKASI TAPAK	KELUASAN (METER PERSEGI)	BILANGAN PETAK	KADAR SEWA BULANAN (RM)	KADAR CAJ BAYARAN	OPERATOR	PEMILIK
Jalan Silang (Lot 516)	2,143	42	10,000	RM2.50 satu jam pertama dan RM2.00 bagi setiap jam berikutnya	Syarikat Rangkaian Megah Sdn. Bhd.	i. Rahmat bin Ibrahim ii. Tan Sri Dato Seri Sanusi bin Junid iii. Datin Goh Kim Kooi
Jalan Masjid India (Lot PT 80)	2,220	101	8,000	RM4.00 untuk sekali masuk	Seperti Di Atas	Seperti Di Atas
Jalan Pinang (Lot 68 dan 69)	5,332	200	10,000	RM3.50 untuk sekali masuk	Seperti Di Atas	Seperti Di Atas
Desa Sri Hartamas (Lot 48679)	929	108	8,000	Tidak melebihi RM5.00 sekali masuk/ RM5.00 untuk sejam	Syarikat Emerging Success Sdn. Bhd.	i. Amnah binti Ibrahim ii. Datin Chua Ah Nia
Jalan Sultan Ismail (Lot 1248 dan 12534)	2,114	120	11,000	Tidak melebihi RM5.00 sekali masuk/ RM5.00 untuk sejam	Seperti Di Atas	Seperti Di Atas
Jalan Pudu Ulu, Cheras (Lot PT 15)	11,736	TM	5,300	RM3.00 untuk sekali masuk	Tetuan Cempaka Sdn. Bhd.	Dato' Lim Kheng Guan
Jalan Ipoh (Lot 3)	887	50	5,000	Tidak melebihi RM5.00 sekali masuk/ RM5.00 sejam	Syarikat Ranting Hijau (Malaysia) Sdn. Bhd.	Dato' Mohamed Salleh bin Ahmad
Persimpangan Changkat Thamby Dollah	1,171	50	3,500	RM5.00 sekali masuk/ RM2.50 sejam		
Jalan Ampang (Lot 234, Seksyen 45)	2,023	87	5,000	RM5.00 sekali masuk/ RM2.50 sejam		
Jalan Tun Mohd Fuad 4, Taman Tun Dr. Ismail (Lot PT 3495)	2,188	120	4,000	½ Jam pertama RM1.00 1 jam kedua – RM2.00 Maksimum RM8.00 sehari	Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd.	i. Dato' V.K.K. Teagarajan ii. Senator Datuk Hj. Azizah binti Abd. Samad iii. Tuan Haji Mohd Amin bin Mohd

Nota :- TM - Tiada Maklumat

20.4.2.2. Perjanjian Sewa

- a. Surat perjanjian bagi penyewaan tapak di Jalan Silang, Jalan Masjid India, Jalan Pinang, Persimpangan Changkat Thamby Dollah dan Jalan Ampang hanya ditandatangani selepas 4 bulan surat tawaran dikeluarkan yang mana adalah bertentangan dengan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995. Selain itu, perjanjian bagi tapak tersebut dan juga bagi tapak di Desa Sri Hartamas, Jalan Sultan Ismail dan Jalan Ipoh telah ditandatangani selepas tarikh kuat kuasa perjanjian. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.4
KELEWATAN MENANDATANGANI SURAT PERJANJIAN

LOKASI TAPAK	TARIKH SURAT TAWARAN	TARIKH SURAT PERJANJIAN PERJANJIAN DITANDATANGANI	TEMPOH PERJANJIAN
Jalan Silang Jalan Masjid India Jalan Pinang	30.11.01	01.06.02	01.01.02 - 31.12.04
Persimpangan Changkat Thamby Dollah	28.06.04	19. 05.05	01.10.04 - 30.09.07
Jalan Ampang	08.12.04	14.05.05	15.12.04 - 14.12.07
Desa Sri Hartamas Jalan Sultan Ismail	10.08.02	13.09.02	15.08.02 - 14.08.05
Jalan Ipoh	10.08.02	13.09.02	15.08.02 - 14.08.05

- b. Tempat letak kereta di Jalan Tun Mohd Fuad 4, Taman Tun Dr. Ismail dan Jalan Pudu Ulu, Cheras telah disewakan secara bulanan. Adalah didapati DBKL tidak menyediakan surat perjanjian mengenai penyewaan kedua tapak tersebut. Syarat penyewaan seperti tempoh penggunaan, kadar sewa, cagaran dan perkara lain hanya dinyatakan pada surat tawaran berkenaan. Memandangkan kedua-dua tapak masing-masingnya telah disewa sejak bulan Disember 1999 dan bulan November 2003, pihak DBKL sepatutnya menandatangani surat perjanjian dengan pihak yang berkenaan bagi menjaga kepentingannya. **Pada pandangan Audit, surat perjanjian yang merupakan dokumen ikatan hak antara DBKL dengan operator berkenaan perlu ditandatangani demi menjaga kepentingan DBKL.**

20.4.2.3 Pematuhan Terhadap Syarat Perjanjian/Syarat Penyewaan

Semakan Audit terhadap syarat perjanjian/syarat penyewaan yang ditetapkan dan juga pematuhan terhadapnya oleh DBKL dan operator mendapati perkara seperti berikut :-

- a. Mengikut syarat perjanjian/syarat penyewaan, operator perlu membayar wang cagaran secara tunai atau bank draf. Operator juga perlu membayar sewa bulanan kepada Datuk Bandar Kuala Lumpur pada 1 hari bulan atau selewatnya 7 hari bulan pada setiap bulan. Syarat perjanjian juga menetapkan bahawa sekiranya sewa bulanan gagal dijelaskan mengikut tempoh yang ditetapkan, bayaran caj tunggakan sebanyak 10% daripada jumlah sewa bulanan yang lewat dibayar dan dikira berdasarkan setiap hari kelewatan akan dikenakan terhadap operator terlibat.
- b. Semakan Audit mendapati kelewatan membayar sewa antara 13 hingga 341 hari telah berlaku dan ia melibatkan kesemua 10 tapak yang diaudit. Bagaimanapun, didapati DBKL tidak mengenakan bayaran caj tunggakan terhadap operator yang menguruskan 8 tapak sebagaimana yang ditetapkan dalam syarat perjanjian. Bagi 2 tapak lain yang disewa secara bulanan, syarat mengenai bayaran caj tunggakan sewa tersebut tidak dinyatakan dalam surat tawaran. Sehingga bulan November 2005, dua daripada 5

operator yang diaudit mempunyai tunggakan sewa berjumlah RM22,000. Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. yang beroperasi di tapak Jalan Tun Mohd Fuad 4, Taman Tun Dr. Ismail mempunyai tunggakan sewa bagi 4 bulan berjumlah RM16,000 manakala tunggakan sewa bagi Syarikat Emerging Success Sdn. Bhd. yang beroperasi di tapak Desa Sri Hartamas ialah RM6,000.

Pada pandangan Audit, tindakan tegas perlu diambil untuk mengutip tunggakan sewa tersebut.

- c. Operator perlu mengemukakan salinan polisi insurans tanggungan awam yang sah pada atau sebelum tarikh perjanjian ditandatangani. Semakan Audit mendapati polisi insurans tanggungan awam bagi penyewaan beberapa tapak tidak meliputi tempoh perjanjian asal/perjanjian tambahan. Selain itu, polisi insurans bagi penyewaan tapak di Jalan Ampang tidak dapat dikesan daripada fail yang disemak. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.5
POLISI INSURANS TANGGUNGAN AWAM
TIDAK MELIPUTI TEMPOH PERJANJIAN/TIDAK DAPAT DIKESAN

TAPAK	TEMPOH PERJANJIAN ASAL/TAMBAHAN	TEMPOH PERLINDUNGAN POLISI INSURANS
Jalan Pudu Ulu, Cheras	Secara bulanan *	1/05/2003 Hingga 31/01/2004
Desa Sri Hartamas	15/08/2005 Hingga 14/08/2007	15/08/2002 Hingga 14/08/2003
Jalan Sultan Ismail	15/08/2005 Hingga 14/08/2007	15/08/2002 Hingga 14/08/2003
Jalan Ipoh	15/08/2002 Hingga 14/08/2007	15/08/2002 Hingga 14/08/2003
Jalan Ampang	15/12/2004 Hingga 14/12/2007	Polisi Tidak Dapat Dikesan

*Nota :- * Tempoh Penyewaan Dari 1.5.2003 Hingga 31.12.2005*

- d. Bayaran caj tempat letak kereta bagi kenderaan orang awam di tapak telah ditetapkan dan operator perlu membuat permohonan secara bertulis kepada Datuk Bandar Kuala Lumpur bagi sebarang penukaran kadar tersebut. Adalah diperhatikan caj bayaran yang dikenakan terhadap pengguna tempat letak kereta di 5 daripada 10 tapak yang dilawati tidak mengikut kadar caj bayaran yang disyaratkan mengikut perjanjian. Daripada fail yang disemak, tidak ada bukti yang menunjukkan kelulusan daripada Datuk Bandar Kuala Lumpur telah diperolehi. Butirannya adalah seperti di jadual dan gambar berikut :-

JADUAL 20.6
KADAR CAJ BAYARAN LETAK KERETA YANG
TIDAK MENGIKUT SYARAT PERJANJIAN

TAPAK	CAJ BAYARAN MENGIKUT PERJANJIAN	CAJ BAYARAN YANG DIKENAKAN TERHADAP PENGGUNA TEMPAT LETAK KERETA
Jalan Silang	RM2.50 jam pertama dan RM2.00 bagi setiap jam berikutnya.	RM2.50 jam pertama dan RM2.50 bagi setiap jam berikutnya. (Gambar 20.1)
Jalan Pinang	RM3.50 untuk sekali masuk.	RM6.00 untuk sekali masuk. (Gambar 20.2)
Persimpangan Changkat Thamby Dollah	RM5.00 sekali masuk/RM2.50 sejam.	RM2.00 jam pertama, RM1.00 jam berikutnya dan RM6.00 untuk satu hari. (Gambar 20.3)
Jalan Masjid India	RM4.00 untuk sekali masuk.	RM6.00 untuk sekali masuk. (Gambar 20.4)
Jalan Ipoh	Tidak melebihi RM5.00 sekali masuk/ RM5.00 sejam	RM2.00 jam pertama, RM2.00 jam berikutnya dan selepas pukul 6.00 petang RM3.00 sekali masuk. (Gambar 20.5)

KADAR CAJ BAYARAN LETAK KERETA YANG TIDAK MENGIKUT SYARAT PERJANJIAN

GAMBAR 20.1

Lot 516, Jalan Silang

GAMBAR 20.2

Lot 68 Dan 69, Jalan Pinang

GAMBAR 20.3

Persimpangan Changkat Thamby Dollah

GAMBAR 20.4

Lot PT 80, Jalan Masjid India

GAMBAR 20.5

Lot 3, Jalan Ipoh

- e. Operator dilarang menyewa, melepaskan atau menyerahkan hak sama ada sebahagian atau sepenuhnya tapak berkenaan melalui sewaan atau pajakan kepada mana-mana pihak ketiga tanpa kebenaran bertulis daripada Datuk Bandar Kuala Lumpur. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
- i. Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. telah menyerahkan tapak letak kereta di Lot PT 3495, Jalan Tun Mohd Fuad 4, Taman Tun Dr. Ismail kepada operator lain untuk diuruskan dengan mengenakan bayaran sewa bulanan berjumlah RM6,000. Bayaran ini adalah lebih tinggi daripada jumlah RM4,000 yang perlu dibayar olehnya kepada DBKL. Tiada bukti yang menunjukkan bahawa syarikat tersebut telah memohon kelulusan Datuk Bandar Kuala Lumpur tentang penyewaan semula tapak ini seperti mana yang disyaratkan di dalam perjanjian. Perkara ini dikesan semasa siasatan tapak dijalankan oleh DBKL dan juga berdasarkan kepada rekod Jabatan Pelesenan.

- ii. Lawatan Audit mendapati tapak tersebut terletak di kawasan yang strategik dan tidak ada operator lain berhampiran dengan tapak itu yang boleh menimbulkan masalah persaingan. Adalah diperhatikan juga keseluruhan petak letak kereta dipenuhi dengan kenderaan dan kadar keluar masuk kenderaan adalah tinggi. Keadaannya adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 20.6

*Lot PT 3495, Jalan Tun Mohd Fuad 4,
Taman Tun Dr. Ismail
- Petak Letak Kereta Dipenuhi
Dengan Kereta*

- iii. Semakan Audit selanjutnya mendapati Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. bukan sahaja tidak mematuhi syarat perjanjian dengan menyewakan tapak letak kereta kepada pihak ketiga malahan telah memohon kepada DBKL untuk pengurangan sewa daripada RM4,000 sebulan kepada RM1,000 sebulan secara berterusan. Setakat ini, DBKL belum membuat sebarang keputusan terhadap rayuan pengurangan kadar sewa oleh syarikat ini.

Pada pandangan Audit, rayuan pengurangan kadar sewa tidak harus dipertimbangkan berdasarkan faktor berikut :-

- Sewa bulanan yang dibayar oleh Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. adalah lebih rendah daripada sewa pasaran bagi tapak tersebut yang pada ketika itu ialah RM5,000 sebulan. Tambahan pula, syarikat ini telah menyerahkan tapak kepada operator lain dengan mengenakan bayaran sewa RM6,000 sebulan.
 - Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. hanya menawarkan kadar sewa bulanan berjumlah RM1,500 semasa mengemukakan permohonannya pada tahun 1999 tetapi masih menerima tawaran dengan sewa bulanan berjumlah RM4,000. Ini menunjukkan kemampuannya untuk membayar sewa bulanan tersebut.
 - DBKL telah kehilangan hasil berjumlah RM4,000 setiap bulan dengan mempertimbangkan rayuan Syarikat Kumpulan Yayasan Wilayah Persekutuan Sdn. Bhd. dan tidak menyewakan tapak itu kepada Syarikat Ranting Hijau (Malaysia) Sdn. Bhd. yang telah bersetuju membayar sewa bulanan berjumlah RM8,000 sebulan.
- f. Operator yang dilantik perlu memelihara, menjaga kebersihan dan menenggarakan tapak. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- i. Syarikat Rangkaian Megah Sdn. Bhd. yang beroperasi di tapak Jalan Silang telah menggunakan siar kaki berhampiran dengan tapak tersebut untuk tempat letak kereta dan mengenakan caj bayaran. Sungguhpun pihak syarikat telah diberi teguran oleh DBKL pada bulan April 2002, namun syarikat masih mengulangi perkara ini. **Pada pandangan Audit, DBKL perlu mengambil tindakan tegas terhadap syarikat tersebut dengan memberi amaran bahawa perjanjiannya akan ditamatkan.**
- ii. Keadaan tempat letak kereta di Lot 3 Jalan Ipoh adalah kotor berikutan dengan sampah sarap bertimbun seperti ditunjukkan di **Gambar 20.7**. Menurut pekerja yang bertugas di tapak, sampah tersebut dibuang oleh penduduk setinggan yang tinggal berhampiran dengan tapak tersebut.

GAMBAR 20.7

*Lot 3 Jalan Ipoh
- Sampah Sarap Bertaburan Dan
Dilonggokkan Di Sebelah Belakang
Tapak*

- iii. Keadaan persekitaran tempat letak kereta di Jalan Pudu Ulu, Cheras juga didapati kotor disebabkan oleh barang binaan dan barang buangan dilonggokkan di sebelah depan jalan masuk ke tapak itu seperti ditunjukkan di gambar berikut :-

GAMBAR 20.8

*Jalan Pudu Ulu, Cheras
- Barang Binaan Dan Barang Buangan
Dilonggokkan Di Sebelah Depan Jalan
Masuk Ke Tapak Letak Kereta*

Pada pandangan Audit, DBKL perlu mengadakan pemeriksaan tapak secara *regular* untuk memastikan operator berkenaan mematuhi syarat perjanjian dan seterusnya mengambil tindakan yang sewajarnya.

20.4.2.4. Prestasi Operator

- a. Syarikat Emerging Success Sdn. Bhd. yang beroperasi di tapak Desa Sri Hartamas telah mengemukakan rayuan kepada DBKL supaya kadar sewa tempat letak kereta tersebut dikurangkan daripada RM8,000 sebulan menjadi RM4,000 sebulan mulai bulan Januari 2003. Alasan yang diberikan ialah kutipan yang diperolehi hanya berjumlah RM6,500 sebulan akibat daripada beberapa tempat letak kereta yang beroperasi secara haram di sekitarnya serta lokasi tapak yang agak jauh dari kawasan perniagaan.

Lawatan Audit ke tapak letak kereta tersebut pada bulan Disember 2005 mendapati alasan yang diberi oleh syarikat tersebut pada 2 tahun yang lalu itu adalah munasabah berdasarkan kepada keadaan tapak yang telah diperhatikan seperti berikut :-

- i. Hanya beberapa kenderaan diletakkan di tapak letak kereta Desa Sri Hartamas. Keadaan ini disebabkan oleh kebanyakan kenderaan diletakkan di sepanjang jalan kiri dan kanan menghala ke jalan masuk tapak tersebut yang mana adalah percuma. Menurut pegawai DBKL, permohonan untukewartakan jalan itu sebagai tempat letak kereta bermeter telah dikemukakan kepada Pejabat Tanah dan Galian Wilayah Persekutuan. Gambar berikut menunjukkan kurangnya kenderaan di tapak tersebut berbanding dengan di sepanjang jalan yang berhampiran :-

GAMBAR 20.9

*Lot 48679, Desa Sri Hartamas
Hanya Beberapa Kenderaan Di Tapak*

GAMBAR 20.10

*Banyak Kenderaan Diletakkan
Di Sepanjang Jalan Kiri Dan Kanan*

- ii. Adalah didapati Syarikat Emerging Success Sdn. Bhd. juga menghadapi persaingan daripada operator lain yang beroperasi di tapak letak kereta bersebelahan dengan tapaknya. Caj bayaran yang dikenakan oleh operator itu ialah RM3.00 sekali masuk (**Gambar 20.11**). Bagi mengatasi persaingan ini, syarikat tersebut telah mengurangkan caj bayaran kepada RM3.00 sekali masuk sungguhpun ia boleh mengenakan caj bayaran sejumlah RM5.00 sekali masuk mengikut syarat perjanjian.

GAMBAR 20.11

*Tapak Letak Kereta Yang Diuruskan Oleh
Operator Lain*

- iii. Semakan Audit terhadap tindakan selanjutnya yang diambil oleh Jabatan Pengangkutan Bandar terhadap rayuan pengurangan kadar sewa bulanan oleh Syarikat Emerging Success Sdn. Bhd. mendapati Jabatan Pengangkutan Bandar (JPB) telah menyemak dan membuat *revenue analysis* terhadap operasi di tapak Desa Sri Hartamas sebagaimana

yang diarahkan oleh Dato' Mohmad Shaid b. Mohd Taufek, Datuk Bandar Kuala Lumpur. Seterusnya JPB mengesyorkan kepada Datuk Bandar Kuala Lumpur bahawa kadar sewa di tapak kereta berkenaan boleh dikurangkan kepada RM5,000 sebulan tetapi tidak mencadangkan tarikh untuk dikuatkuasakan. Kadar sewa berkenaan telah dipersetujui oleh Datuk Bandar Kuala Lumpur. Bagaimanapun semasa memaklumkan keputusan tersebut kepada Syarikat Emerging Success Sdn. Bhd., JPB telah menetapkan tarikh kadar sewa tapak berkenaan berkuat kuasa iaitu pada 1 September 2002. Sehubungan ini, **pihak Audit tidak dapat mengesahkan asas Jabatan Pengangkutan Bandar menetapkan tarikh kuat kuasa iaitu 4 bulan lebih awal daripada tarikh yang dipohon oleh syarikat tersebut. Tindakan ini telah menyebabkan kekurangan hasil kepada DBKL berjumlah RM12,000 kerana pelarasan terhadap sewa yang telah dikutip perlu dibuat mulai bulan September 2002 berbanding dengan mulai bulan Januari 2003.**

- b. Lawatan fizikal ke 10 tapak letak kereta yang dipilih untuk pengauditan telah dijalankan pada bulan Disember 2005. Tujuan lawatan ialah bagi meninjau aktiviti pengurusan tempat letak kereta dari aspek penyenggaraan, atur cara pengendalian operasi tapak dan masalah yang dihadapi oleh operator berkenaan. Penemuan Audit adalah seperti berikut :-
- i. Adalah diperhatikan semua tapak yang dilawati kecuali tapak di Jalan Ipoh dan Desa Sri Hartamas terletak di lokasi yang strategik iaitu berhampiran dengan premis perniagaan dan pejabat. Selain tapak di Jalan Tun Mohd Fuad 4, Taman Tun Dr. Ismail, tapak di Jalan Silang, Jalan Masjid India, Jalan Ampang dan Jalan Pinang juga dipenuhi dengan kenderaan dan kadar keluar masuk kenderaan adalah tinggi. Contoh gambar yang menunjukkan keadaan tapak yang dipenuhi dengan kenderaan adalah seperti berikut :-

LOKASI TAPAK YANG STRATEGIK
GAMBAR 20.12

Lot PT 80 Jalan Masjid India

GAMBAR 20.13

Lot 234, Seksyen 45, Jalan Ampang

GAMBAR 20.14

Lot 516, Jalan Silang

- ii. Bagi tapak di Jalan Pinang, sungguhpun Syarikat Rangkaian Megah Sdn. Bhd. berkenaan menghadapi persaingan daripada sebuah syarikat swasta yang menguruskan tempat letak kereta di kawasan yang bersebelahan, namun tapaknya masih dipenuhi dengan kenderaan dan kadar keluar masuk kenderaan adalah tinggi. Gambar berikut menunjukkan keadaan kenderaan di kedua tapak tersebut :-

GAMBAR 20.15

*Lot 68 Dan 69, Jalan Pinang
- Tapak Dipenuhi Dengan Kenderaan*

GAMBAR 20.16

*Kawasan Milik Pihak Swasta
- Tapak Dipenuhi Dengan Kenderaan*

- iii. Adalah didapati sungguhpun tapak di Jalan Sultan Ismail, Persimpangan Changkat Thamby Dollah dan Jalan Pudu Ulu, Cheras terletak di lokasi yang strategik, namun kadar penggunaan tempat letak kereta tersebut terjejas disebabkan ada tapak letak kereta lain yang berhampiran dengannya seperti berikut :-

- Tapak letak kereta di Jalan Sultan Ismail adalah berhampiran dengan tempat letak kereta dalam bangunan. Adalah juga diperhatikan di sebelah kiri tapak itu ialah tapak swasta dan tapak itu dipenuhi dengan kenderaan. Operator tapak swasta ini telah mengenakan caj bayaran berjumlah RM3.70 sekali masuk. Kadar ini adalah lebih rendah daripada kadar caj bayaran yang ditetapkan bagi tapak di Jalan Sultan Ismail iaitu tidak melebihi RM5.00 sekali masuk atau pun RM5.00 untuk sejam. Kedudukannya adalah seperti di **Gambar 20.17 dan 20.18**.
- Tapak di Persimpangan Changkat Thamby Dollah adalah berhampiran dengan tempat letak kereta bermeter. Keadaan kedua tapak tersebut adalah seperti di **Gambar 20.19 dan 20.20**.

GAMBAR 20.17

*Tempat Letak Kereta DBKL
Lot 1248 Dan 12534, Jalan Sultan Ismail
- Kurang Kenderaan Di Tapak*

GAMBAR 20.18

*Tempat Letak Kereta Swasta
Jalan Imbi Bersebelahan Kelab Vegas
- Dipenuhi Dengan Kenderaan*

GAMBAR 20.19

*Persimpangan Changkat Thamby Dollah
- Tapak Dengan Hanya Beberapa
Kenderaan*

GAMBAR 20.20

*Kebanyakan Kenderaan Diletakkan Di
Tempat Letak Kereta Bermeter Di Sebelah
Kiri Persimpangan Changkat Thamby Dollah*

- Kebanyakan pemandu meletakkan kenderaan di sepanjang jalan bersebelahan dengan tapak di Jalan Pudu Ulu, Cheras yang mana adalah percuma (**Gambar 20.21**). Selain itu, terdapat juga tempat letak kereta dalam bangunan berhadapan dengan tapak tersebut.

GAMBAR 20.21

*Kenderaan Diletakkan Di Sepanjang Jalan
Bersebelahan Dengan Tapak Di Lot PT 15
Jalan Pudu Ulu, Cheras*

Pada pandangan Audit, kedudukan operasi di tapak yang diperhatikan oleh pihak Audit boleh dipertimbangkan oleh DBKL semasa mengkaji perubahan kadar caj bayaran letak kereta atau kadar sewa bulanan.

20.4.2.5. Tapak Letak Kereta Yang Belum Disewakan

Mengikut rekod DBKL sehingga bulan Disember 2005, sejumlah 29 tapak kosong telah diluluskan untuk tempat letak kereta terkawal dan hanya 11 tapak daripadanya yang disewakan. Daripada 18 tapak yang belum disewakan itu, perjanjian penyewaan bagi satu tapak di Seksyen 44 Jalan Yap Kwan Seng ditamatkan pada bulan Mac 2005 berikutan kegagalan Syarikat Mujur Klasik Sdn. Bhd. menjelaskan tunggakan sewa berjumlah RM113,500. Butiran lanjut bagi setiap tapak berkenaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 20.7
SENARAI TEMPAT LETAK KERETA TERKAWAL YANG BELUM DISEWAKAN
- KEDUDUKAN SETAKAT BULAN DISEMBER 2005

LOKASI TAPAK	TAHUN DILULUSKAN	KELUASAN TAPAK (METER PERSEGI)
Wangsa Maju R1 (Lot 23469, 23458, 23484 Dan 23489)	1983	4,019
Jalan Putra (Lot 7)	1986	1,598
Pasar Borong Lama – Selayang	1990	1,486
Jalan Sulaiman/Jalan S. Mohamad (Lot 622)	1991	2,151
Jalan Imbi (Lot 1265)	1994	1,475
Ulu Klang (Lot 804 Dan 812)	1994	5,889
Sentul Murni (PT 2440)	1997	1,965
Jalan Walter Grenier (Lot 994 Dan 1068)	1998	3,006

LOKASI TAPAK	TAHUN DILULUSKAN	KELUASAN TAPAK (METER PERSEGI)
Jalan Pudu (Lot 126 Dan 132)	1998	1,134
Jalan Desa Bahagia Taman Desa, Off Jalan Klang Lama (Lot 51764)	2002	3,410
Seksyen 44, Jalan Yap Kwan Seng	2003	7,337
Jalan Radin Anum, Sri Petaling (Lot 24214)	2004	8,948
Desa Sri Petaling (Lot 24207 Dan 24210)	2004	10,551
Jalan Sayor (Lot 64)	2004	666
Jalan Segambut, Off Jalan Ipoh	2005	12,641
Lorong Loke Yew	2005	13,068
Persiaran Ikhlas Bandar Tun Razak	2005	1,050
Lengkok Jalan Raja Laut (Lot 306)	2005	405

Pada pandangan Audit, bagi mengelakkan tapak kosong dijadikan tempat letak kereta secara haram dan untuk meningkatkan hasil, DBKL sepatutnya bertindak segera dengan mengadakan tawaran terbuka/terhad bagi melantik operator untuk menguruskan tapak yang masih belum disewakan. Kelewatan menguruskan penyewaan tempat letak kereta ini akan menjejaskan pandangan awam tentang kecekapan pentadbiran DBKL.

20.4.2.6. Kelulusan Merizabkan Tapak

Adalah didapati satu tapak di Seksyen 51, Jalan Stor milik Kerajaan telah disewakan tetapi permohonan bagi merizabkan tapak tersebut untuk tempat letak kereta hanya dikemukakan oleh DBKL kepada Pejabat Tanah Dan Galian Wilayah Persekutuan pada bulan September 2005 dan kelulusannya masih belum diperolehi.

20.4.2.7. Perbelanjaan Aktiviti

Setiap tahun, sejumlah RM10,000 telah diperuntukkan untuk membiayai perbelanjaan penyenggaraan tempat letak kereta. Semakan Audit mendapati jumlah tersebut tidak pernah dibelanjakan. Mengikut maklum balas dari DBKL, peruntukan ini telah diwujudkan sebelum DBKL melantik operator untuk menguruskan tempat letak kereta. Penyenggaraan tapak kereta kini telah pun diletakkan di bawah tanggungjawab operator yang dilantik oleh DBKL.

20.4.3. PEMANTAUAN

20.4.3.1. Semakan Audit mendapati Jawatankuasa Pengurusan Tempat Letak Kereta tidak menetapkan jadual mesyuarat bagi sesuatu tahun. Bagi tempoh tahun 2004 hingga 2005, hanya 6 mesyuarat yang diadakan. Antara perkara yang dibincangkan ialah pelantikan operator, penentuan kadar sewa dan caj bayaran bulanan, pelanjutan tempoh perjanjian, masalah tanah rizab yang beroperasi secara haram dan masalah terkini berkaitan tempat letak kereta. **Pada pandangan Audit, Jawatankuasa Pengurusan Tempat Letak Kereta perlu berfungsi dengan lebih aktif dengan mengadakan jadual mesyuarat dan memastikan semua permohonan penyewaan tapak letak kereta dibawa ke mesyuarat jawatankuasa untuk pertimbangan dan kelulusan.**

20.4.3.2. Semakan Audit selanjutnya mendapati Jabatan Pengangkutan Bandar tidak menyediakan jadual lawatan tapak. Lawatan hanya dibuat apabila menerima aduan atau rayuan untuk pengurangan sewa. **Pada pandangan Audit, bagi memastikan operator sentiasa mematuhi syarat perjanjian, Jabatan Pengangkutan Bandar perlu mengadakan pemeriksaan tapak secara berkala memandangkan syarat perjanjian mempunyai peruntukan yang membenarkannya berbuat demikian.**

20.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, penyewaan tempat letak kereta terkawal adalah langkah yang baik untuk menambahkan hasil DBKL. Namun demikian, bagi menguruskan aktiviti ini dengan lebih cekap dan teratur, DBKL disyorkan mengambil tindakan seperti berikut :-

- a. DBKL hendaklah bertindak segera untuk melantik operator bagi menguruskan tapak yang masih belum disewakan dan pelantikan operator ini perlu dibuat melalui tawaran terbuka/terhad dan tidak hanya berdasarkan kepada permohonan daripada individu.
- b. Semua pelantikan operator sepatutnya dibawa ke Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Tempat Letak Kereta untuk pertimbangan dan kelulusan. DBKL juga perlu memastikan surat perjanjian ditandatangani dan ia dibuat dalam tempoh 4 bulan selepas surat tawaran dikeluarkan dan sebelum bermulanya tarikh kuat kuasa perjanjian.
- c. Bagi memastikan operator sentiasa mematuhi syarat perjanjian, Jabatan Pengangkutan Bandar perlu mengadakan pemeriksaan tapak secara *regular*.
- d. Manual Prosedur Kerja yang sedia ada perlu dikemas kini dengan mencatatkan proses kerja untuk menguruskan semua jenis tempat letak kereta bagi memudahkan anggotanya melaksanakan tugas masing-masing.
- e. Cadangan penambahan jawatan bagi Bahagian Pengurusan Tempat Letak Kereta sepatutnya diberi pertimbangan bagi memantapkan aktiviti pengurusan tempat letak kereta.

KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN

21. DEWAN BANDARAYA KUALA LUMPUR **- PEMBANGUNAN PROJEK SECARA PENSWASTAAN**

21.1. LATAR BELAKANG

Mengikut rekod Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL) sehingga akhir tahun 2004, sejumlah 63 projek yang melibatkan tanah seluas 2,233.47 hektar di Kuala Lumpur telah dirancang untuk dibangunkan oleh DBKL secara penswastaan. Anggaran kos pembangunan tersebut adalah berjumlah RM15.52 bilion. Melalui konsep penswastaan ini, DBKL akan menyediakan tanah untuk dibangunkan oleh pemaju swasta di mana kos pembangunannya dibiayai sepenuhnya oleh pihak pemaju. Dengan ini, ia dapat membantu mengurangkan beban kewangan yang telah ditanggung oleh Kerajaan dan pada masa yang sama memastikan program pembangunan dapat diteruskan mengikut tempoh yang ditetapkan. Projek penswastaan tersebut terdiri daripada 32 projek perumahan pelbagai jenis, 22 projek komersial, 5 projek rekreasi dan 4 projek bercampur (perumahan, komersial dan rekreasi).

21.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pembangunan projek secara penswastaan telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap, teratur serta selaras dengan objektif yang ditetapkan.

21.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

21.3.1. Pemeriksaan telah dibuat terhadap dokumen dan rekod yang berkaitan dengan projek penswastaan sejak pelaksanaannya hingga bulan Mei 2005. Empat projek yang dibangunkan secara penswastaan di lokasi seperti berikut telah dipilih untuk pengauditan secara terperinci :-

- a. Lot 29, Lot 4 dan P.T.80, Seksyen 40, Kuala Lumpur (Projek *City One*, Jalan Munshi Abdullah, Kuala Lumpur).
- b. Lot 225, 242 dan 288, Seksyen 56, Kuala Lumpur (Projek Plaza Rakyat, Jalan Pudu).
- c. Lot 13, Batu 2 1/2, Seksyen 91, Jalan Cheras (Projek Warisan *Cityview*).
- d. 216 ekar tanah di Bandar Tun Razak dan 18.93 ekar tanah di Salak Selatan (Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri).

21.3.2. Lawatan fizikal turut dijalankan ke semua lokasi projek yang dipilih dan temu bual diadakan dengan pegawai yang terlibat dengan pembangunan projek berkenaan.

21.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan April hingga Julai 2005 mendapati perkara berikut :-

21.4.1. PERANCANGAN

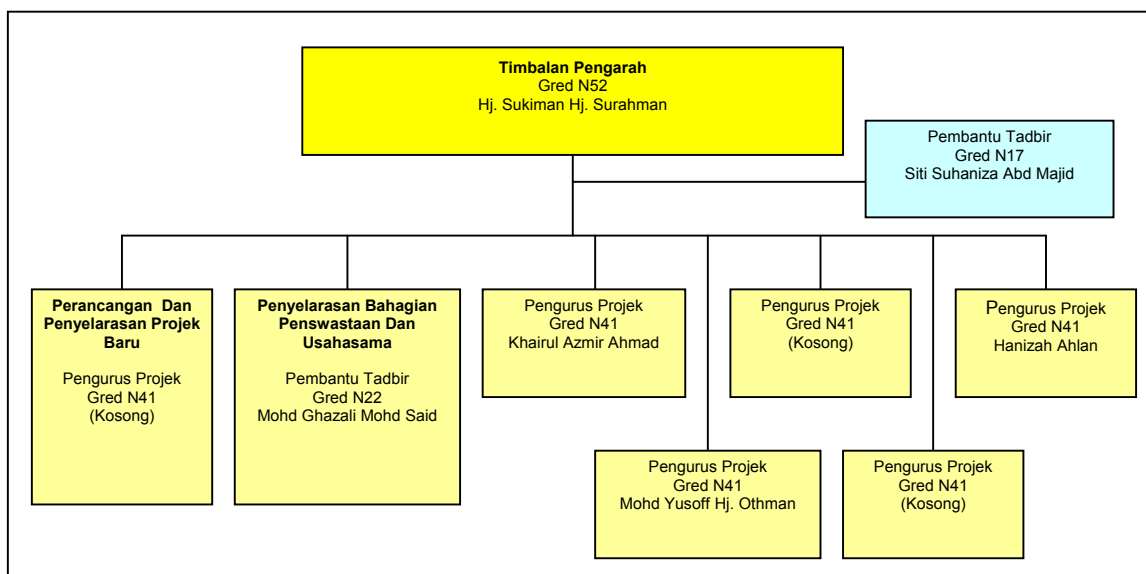
21.4.1.1. Pengurusan Projek

- a. Bahagian Penswastaan Dan Usahasama merupakan salah satu bahagian di bawah Jabatan Perancangan Ekonomi dan Penyelaras Pembangunan, DBKL yang dipertanggungjawabkan untuk melaksanakan pembangunan projek secara penswastaan. Jabatan ini diterajui oleh Tuan Haji Mohd.Yusoff bin Ibrahim, Pengarah Gred N54. Bahagian Penswastaan Dan Usahasama pula diketuai oleh Timbalan Pengarah Kanan Gred N52 dan dibantu oleh 6 Penolong Pengarah Gred 41. Antara fungsi utama bahagian ini ialah :-
 - i. Merancang dan mengkaji projek untuk diswastakan dan seterusnya mendapatkan kelulusan pentadbiran dan Kerajaan.
 - ii. Mendapatkan hak milik tanah jika tanah terlibat bukan hak milik DBKL.
 - iii. Menentukan cadangan pembangunan yang akan dilaksanakan dan menyelaras kelulusan pembangunan.
 - iv. Menentukan syarat dan terma perjanjian penswastaan serta menyelaras penyediaan dokumen perjanjian penswastaan.
 - v. Memastikan setingan yang terlibat dengan program penswastaan mendapat faedah sewajarnya. Menyerahkan tapak kepada pemaju dan memastikan pembangunan dilaksanakan mengikut syarat perjanjian.
 - vi. Memastikan penglibatan Bumiputera iaitu 30% ekuiti modal syarikat pada setiap masa hendaklah dimiliki oleh Bumiputera. 50% daripada setiap komponen pembangunan dijual kepada golongan Bumiputera.
 - vii. Memastikan DBKL mendapat pulangan mengikut syarat perjanjian.
 - viii. Memastikan pengeluaran hak milik strata dan menyelaras serta meluluskan pindah milik kedua berdasarkan kuota yang ditetapkan.

Struktur organisasi Bahagian Penswastaan Dan Usahasama adalah seperti di **Carta 21.1.**

- b. Sebanyak 23 jawatan telah diwujudkan di Bahagian Penswastaan Dan Usahasama iaitu Timbalan Pengarah Gred N52; 6 Penolong Pengarah Gred N41 sebagai Pengurus Projek; 6 Penolong Pegawai Tadbir Gred N27 dan 10 Pembantu Tadbir Gred N22/N17. Daripada jawatan tersebut, 3 jawatan Penolong Pengarah Gred N41 belum diisi.

CARTA 21.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN PENSWASTAAN DAN USAHASAMA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- c. Kakitangan Bahagian Penswastaan Dan Usahasama akan mengikuti kursus yang dikendalikan oleh Institut Dewan Bandaraya. Setiap tahun, Institut tersebut akan mengedarkan senarai kursus kepada semua jabatan di DBKL untuk rujukan pegawai/kakitangannya bagi memohon kursus yang ingin diikuti. Antara kursus yang telah dirancang oleh Institut itu bagi tahun 2004 dan 2005 adalah berkaitan dengan urusan kewangan, pentadbiran kontrak Kerajaan, penyeliaan cemerlang, penguatkuasaan dan perundangan di bawah Akta Wilayah Persekutuan 1982 dan Akta Jalan, Parit dan Bangunan 1974; *International Conference On Achieving Innovation And Best Practises*; *Conference Women In Power*; *Seminar Successful Project Management* dan Bengkel *Establishing & Extracting Maximum Value For Contracts*. Mengikut rekod Jabatan Sumber Manusia, tidak ada kakitangan dari Bahagian Penswastaan Dan Usahasama yang telah menghadiri kursus sepanjang tahun 2004. Pada tahun 2005, hanya Timbalan Pengarah telah menghadiri *conference/seminar/bengkel* yang dianjurkan oleh Institut Dewan Bandaraya.

21.4.1.2. Keperluan Kewangan

Peruntukan mengurus tidak disediakan khusus untuk Bahagian Penswastaan Dan Usahasama. Perbelanjaannya akan dibiayai daripada peruntukan di bawah Jabatan Perancangan Ekonomi dan Penyelaras Pembangunan, DBKL.

21.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

Undang-undang dan peraturan yang perlu dipatuhi oleh Bahagian Penswastaan Dan Usahasama bagi melaksanakan fungsinya antara lainnya adalah seperti berikut :-

- a. **Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171)** - Seksyen 32 Akta 171 menetapkan bahawa sesuatu dokumen yang dikeluarkan untuk tujuan perintah, arahan, lesen, waran, tawaran dan seumpamanya perlu mendapat kelulusan/pengesahan daripada Datuk Bandar (Kuala Lumpur) atau Yang Dipertua yang mentadbir Pihak Berkuasa Tempatan atau Kerajaan Negeri.
- b. **Akta (Perancangan) Wilayah Persekutuan 1892 (Akta 267)** - Berkaitan dengan cadangan untuk pembangunan dan kegunaan tanah mengikut kawasan pelan tempatan.
- c. **Akta Jalan, Parit dan Bangunan 1974** - Sesiapa yang ingin mendirikan sesuatu bangunan perlu mendapat kebenaran bertulis terlebih dahulu daripada Pihak Berkuasa Tempatan dengan menyertakan pelan pembangunan berkaitan.
- d. **Kanun Tanah Negara** - Selagi pendaftaran hak milik belum didaftarkan atas nama DBKL, tanah tersebut masih lagi milik Kerajaan. Syarat kelulusan urusan penyerahan dan pemberimilikan semula hanya akan diberi sekiranya Seksyen 204C (i) dipatuhi. Pemilikan tanah Kerajaan oleh DBKL akan berkuat kuasa setelah bayaran premium tanah dijelaskan.
- e. **Manual Prosedur Kerja** - Manual ini disediakan oleh Bahagian Penswastan Dan Usahasama pada bulan Jun 2001. Ia menerangkan dengan jelas cara pelaksanaan projek secara penswastan. Carta aliran kerja telah disediakan bagi setiap proses yang meliputi kelulusan projek penswastan, kelulusan tanah, kelulusan cadangan pembangunan, penyediaan perjanjian penswastan, penyelesaian setingga, penglibatan Bumiputera dengan pembangunan projek, pulangan kepada DBKL, pecah bahagi hak milik strata serta penjualan semula dan pindah milik tanah.
- f. **Piagam Pelanggan** - Bahagian Penswastan Dan Usahasama perlu memastikan projek yang dilaksanakan mencapai matlamat Dasar Penswastan Negara. Semua permohonan pembangunan projek secara penswastan akan dimaklumkan penerimaannya dalam tempoh satu bulan dari tarikh permohonan diterima dan perkembangan selanjutnya diberitahu setiap 3 bulan.

21.4.1.4. Penetapan Lokasi

Berdasarkan kepada Pelan Struktur Kuala Lumpur dan Pelan Tempatan, DBKL akan membuat kajian kemungkinan untuk menentukan sama ada sesuatu tanah yang dimilikinya sesuai untuk dimajukan dan jenis pembangunan yang hendak dirancang. Pembangunan projek di sesuatu lokasi juga akan dibuat atas cadangan daripada Kabinet, Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri atau pemaju.

21.4.1.5. Kaedah Pelaksanaan

- a. Tanah yang dimiliki oleh DBKL akan dibangunkan secara penswastaan melalui 3 kaedah seperti berikut :-

i. Penjualan (Pelupusan) Aset

Aset mengikut konteks ini ialah tanah milik DBKL manakala pemaju yang dilantik akan menyediakan modal untuk membangunkan tanah tersebut. Pemaju tidak boleh mencagarkan tanah tetapi boleh menggunakan perjanjian penswastaan untuk mendapatkan pinjaman pembiayaan projek. Kepentingan DBKL tetap terjamin sehingga hak milik strata dipindah milik kepada pembeli.

ii. Pajakan Tanah

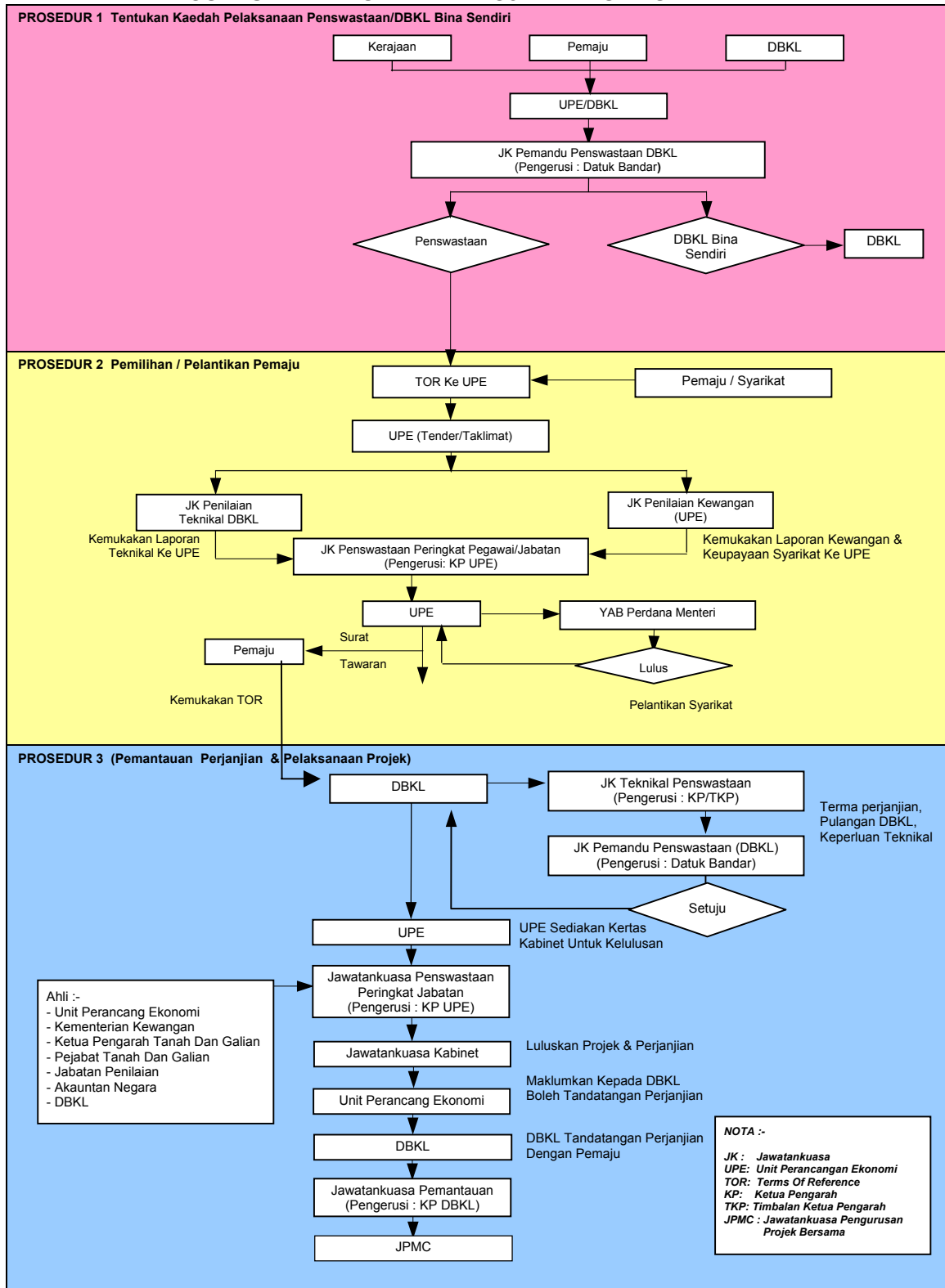
Kaedah ini melibatkan pemindahan hak menggunakan tanah untuk tempoh tertentu dengan bayaran pajakan dan tidak berlaku pertukaran hak milik tanah berkenaan.

iii. Bina-Kendali-Pindah

Kaedah ini melibatkan pembangunan sesuatu projek oleh pihak swasta ke atas tanah milik DBKL dengan pembiayaannya sendiri. Pemaju tersebut akan mengendalikan projek itu bagi tempoh konsesi yang tertentu. Di akhir tempoh tersebut, projek berkenaan akan diserahkan kepada DBKL.

- b. Di peringkat awal perancangan pembangunan projek secara penswastaan iaitu bagi tempoh tahun 1983 hingga 1991, DBKL belum mengadakan satu garis panduan mengenai pembangunan projek secara penswastaan untuk rujukan kakitangannya. Bagaimanapun, bagi projek yang dirancang pembangunannya antara tahun 1992 hingga awal tahun 2001, DBKL telah menggunakan Prosedur Pelaksanaan Projek Penswastaan DBKL sebagai panduan. Proses kerja bagi urusan pelantikan pemaju, penyediaan perjanjian hingga pemantauan projek adalah seperti di **Carta 21.2**.
- c. Mulai bulan Jun 2001, pembangunan projek secara penswastaan perlu merujuk kepada Manual Prosedur Kerja yang disediakan oleh Bahagian Penswastaan Dan Usahasama.

CARTA 21.2 PROSEDUR PELAKSANAAN PROJEK PENSWASTAAN DBKL

21.4.1.6. Kemudahan Yang Akan Dibangunkan

Kemudahan yang dirancang untuk dibangunkan berdasarkan perjanjian asal adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.1
KEMUDAHAN YANG AKAN DIBANGUNKAN

PROJEK	JENIS KEMUDAHAN
City One Kuala Lumpur (Lot 29 Dan Lot 4)	Lot 29 :- • Dua <i>Residential Tower Blocks</i> (500 Unit) Dan 1 <i>Office Block</i>. P.T.80 Seksyen 40 :- • 1 <i>Block Of Multi Storey Carpark Together With Hawker Centre</i>. Lot 4 :- • 1 <i>Residential Tower Block</i> Terdiri Dapada Apartmen 508 Unit. • 2 <i>Level Podium Block Of Commercial Space Underground Car Park</i>.
Plaza Rakyat, Jalan Pudu	• Hotel; Apartmen; <i>Retail Space</i>; <i>Light Rail Transit Station</i>; <i>Bus Terminal</i>; <i>Taxi Terminal</i>; <i>Carparks</i>; <i>Exhibition And Entertainment Areas</i>; <i>Office Tower</i>; <i>Main Plaza</i>; <i>Hawker Centre</i>; <i>Plaza Tun Perak</i> Dan <i>City Air Terminal</i>.
Warisan Cityview	• 3 Blok Terdiri Dapada Pejabat/Kedai 5 Tingkat. • 4 Blok Terdiri Dapada Pejabat 12 Tingkat. • Taman DBKL I (1 Blok Apartmen 318 Unit). • Taman DBKL II (1 Blok Apartmen 205 Unit). • 1 Surau. • 1 Dewan Serbaguna. • 2 Unit Kedai Runcit. • 1 Pejabat Pentadbiran. • 2 Tadika.
Bandar Sri Permaisuri Dan Desa Sri Puteri	• Padang Golf; 9 Unit Banglo; 824 Unit Kondominium; 38 Unit <i>Cluster House</i>; 1 Tadika; Kedai; 1 Surau Dan 120 Unit <i>Residential Apartment</i> Atau Hotel Dengan 300 Bilik.

21.4.1.7. Mekanisme Pemantauan

Jawatankuasa Pengurusan Projek Bersama (JPMC) akan diwujudkan bagi setiap projek untuk memantau prestasi projek. Jawatankuasa ini akan dipengerusikan oleh wakil DBKL yang dilantik oleh Datuk Bandar Kuala Lumpur dan ahlinya terdiri daripada 3 wakil DBKL dan 3 wakil pemaju. Jawatankuasa ini antara lain bertanggungjawab mengawasi dan menyelaras keseluruhan pelaksanaan projek; melaporkan kepada Datuk Bandar Kuala Lumpur mengenai kemajuan pembangunan projek pada setiap suku tahun atau bila-bila masa diperlukan; meluluskan pelantikan kontraktor utama dan perunding projek; memantau dan meluluskan *Estimated Gross Development Value* dan *Estimated Gross Development Cost* serta membantu pemaju untuk berhubung dengan pihak berkuasa lain yang berkaitan. Mesyuarat Jawatankuasa perlu diadakan setiap 2 bulan untuk membincang dan menyelesaikan masalah mengenai pelaksanaan projek.

Pada pandangan Audit, Bahagian Penswastan Dan Usahasama mempunyai perancangan yang baik bagi melaksanakan pembangunan projek secara penswastan. Bahagian ini telah mewujudkan struktur organisasi yang jelas di samping mengenal pasti guna tenaga yang diperlukan bagi membolehkannya melaksanakan tanggungjawab yang ditetapkan. Peruntukan undang-undang yang diwujudkan adalah mencukupi dan Prosedur Pelaksanaan Projek Penswastan DBKL serta Manual Prosedur Kerja adalah jelas dan lengkap untuk dijadikan panduan. Mekanisme yang diwujudkan untuk memantau pembangunan projek secara penswastan adalah memadai. Bagaimanapun, jawatan Penolong Pengarah perlu diisi dengan segera memandangkan mereka merupakan tenaga penggerak utama kepada kelancaran pengurusan projek penswastan. Bahagian Penswastan Dan Usahasama juga perlu menggalakkan pegawai/kakitangannya supaya menghadiri kursus yang telah dirancang oleh Institut Dewan Bandaraya bagi meningkatkan lagi kemahiran dan pengetahuan.

21.4.2. PELAKSANAAN

21.4.2.1. Pelantikan Pemaju

Bagi 4 projek yang dipilih untuk diaudit, 3 projek iaitu Projek *City One* Kuala Lumpur, Projek Plaza Rakyat serta Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri telah dirancang pelaksanaannya antara tahun 1988 hingga 1990. Bagi Projek Warisan *Cityview* pula, ia dirancang pelaksanaannya pada tahun 1992. Pembangunan Projek *City One* Kuala Lumpur, Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri serta Projek Warisan *Cityview* telah dilaksanakan melalui kaedah penjualan (pelupusan) aset manakala Projek Plaza Rakyat, melalui pajakan tanah. Selain daripada pelantikan pemaju secara tender terpilih bagi Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri, 3 projek yang lain adalah secara rundingan terus iaitu berdasarkan kepada permohonan daripada pemaju individu sahaja. Proses pelantikan pemaju bagi 4 projek tersebut adalah seperti berikut :-

a. Projek *City One* Kuala Lumpur (Lot 29, P.T. 80 Dan Lot 4)

Syarikat Tetuan *City One* Sdn. Bhd. yang mempunyai modal berbayar berjumlah RM1 juta telah dipilih untuk membangunkan Projek *City One* Kuala Lumpur. Pelantikan pemaju ini telah diluluskan oleh Perdana Menteri atas cadangan Datuk Bandar Kuala Lumpur ketika itu (Tan Sri Elyas Bin Omar). Semakan selanjutnya mendapati sumber kewangan pemaju tersebut akan dibiayai oleh pelabur asing dari Kuwait yang berpejabat di London dan pemaju bersetuju untuk memberi pulangan berjumlah RM57.20 juta kepada DBKL. Perjanjian antara DBKL dan pemaju berkenaan telah ditandatangani pada bulan Mac 1990.

b. Projek Bandar Sri Permaisuri, Bandar Tun Razak Dan Desa Sri Puteri, Salak Selatan

- i. Semakan Audit terhadap kertas kerja berhubung dengan pembangunan Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri mendapati pihak DBKL telah mempelawa 9 syarikat untuk mengemukakan cadangan bagi memajukan 216 ekar tanah di Bandar Tun Razak dan 18.93 ekar tanah di Salak Selatan dengan pembangunan padang golf dan kediaman. Bagaimanapun, hanya 5 daripada syarikat tersebut yang mengemukakan cadangan berdasarkan kepada garis panduan dan *terms of reference* yang disediakan oleh DBKL. Jawatankuasa Pemandu Penswastaan DBKL yang dipengerusikan oleh Datuk Bandar Kuala Lumpur bersetuju menawarkan projek ini kepada Tetuan *Sportbuild* Sdn. Bhd. yang kemudiannya dikenali sebagai Tetuan Dwitasik Sdn. Bhd. berasaskan pelan susun atur dan pulangan kepada DBKL yang dianggarkan berjumlah RM30.05 juta. Modal berbayar pemaju ini ialah RM6.60 juta. Perdana Menteri juga telah bersetuju dengan cadangan DBKL supaya projek ini dilaksanakan secara penswastaan oleh pemaju berkenaan. Cadangan pembangunan projek juga diluluskan oleh Jawatankuasa Perancang Bandar. Perjanjian Penswastaan antara DBKL dengan pemaju telah ditandatangani pada bulan Julai 1994.

- ii. Pada bulan Oktober 1994 iaitu selepas 3 bulan perjanjian ditandatangani, pemaju Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri bersetuju untuk membuat pindaan ke atas pelan susun atur setelah mengadakan perbincangan dengan Bahagian Penswastaan Dan Usahasama. Pindaan ini dibuat supaya tapak asal untuk pembangunan padang golf digunakan untuk tambahan unit kediaman yang berharga di bawah RM200,000. Datuk Bandar Kuala Lumpur semasa Mesyuarat Jawatankuasa Perancang Bandar pada bulan Julai 1995 telah meluluskan pindaan pelan tersebut. Pindaan kegunaan tanah tersebut kemudiannya diluluskan oleh Pejabat Tanah Dan Galian, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur pada bulan September 1995. Kelulusan Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri terhadap pindaan pelan susun atur telah diperolehi pada bulan Oktober 2000. Satu perjanjian tambahan telah ditandatangani pada bulan Januari 2001 dan projek dijangka siap dalam tempoh 36 bulan dari tarikh tamat perjanjian asal iaitu pada bulan Disember 2003.

c. Projek Warisan Cityview

- i. Semakan Audit terhadap fail berkenaan mendapati Syarikat Warisan Tradisi Sdn. Bhd. yang hanya mempunyai modal berbayar berjumlah RM0.25 juta telah mengemukakan cadangan pembangunan semula tapak di Kawasan Kaman Buruh Batu 2 ½ Jalan Cheras Seksyen 91, Kuala Lumpur kepada Ketua Pengarah, Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri (JPM). Salinan kertas cadangan turut dimajukan kepada Jabatan Peguam Negara dan Ketua Setiausaha Perbendaharaan. Unit Perancang Ekonomi, JPM telah meluluskan cadangan syarikat tersebut tertakluk kepada rundingan lanjut mengenai terma penswastaan oleh Jawatankuasa Penswastaan Unit Perancang Ekonomi, JPM. Pemaju berkenaan telah diminta untuk memberi taklimat kepada Jawatankuasa Teknikal Penswastaan, DBKL. Pelan susun atur yang dikemukakan oleh pemaju berkenaan telah dipersetujui oleh Jawatankuasa Perancang Bandar, DBKL.
- ii. Semakan Audit selanjutnya mendapati pemaju telah diminta untuk mengemukakan draf perjanjian penswastaan. Draf perjanjian penswastaan tersebut telah dikemukakan oleh peguam pemaju kepada DBKL pada bulan Julai 1997. Namun begitu, pada bulan Disember 1997, pemaju telah memohon agar pelaksanaan projek ditangguhkan atas alasan seperti berikut:-
 - Kegawatan ekonomi negara yang menjejaskan sektor hartanah dan juga kemampuan pembeli.
 - Kemudahan pinjaman institusi kewangan dibekukan/diperketat.
- iii. Perjanjian penswastaan antara DBKL dan pemaju hanya ditandatangani pada bulan Mei 2000.

d. Projek Plaza Rakyat

Mengikut laporan “Fakta Mengenai Projek Penswastaaan Plaza Rakyat”, Tetuan Plaza Rakyat Sdn. Bhd. yang dilantik adalah merupakan satu-satunya syarikat yang mengemukakan cadangan pembangunan Projek Plaza Rakyat sejak tahun 1988. Modal berbayar syarikat pemaju ini ialah RM5 juta. Pembangunan projek oleh pemaju tersebut melalui konsep penswastaaan telah pun mendapat kelulusan Unit Perancang Ekonomi, JPM dan juga Perdana Menteri. Pelan susun atur projek juga telah diluluskan oleh Jawatankuasa Perancang Bandar, DBKL. Perjanjian penswastaaan ini telah ditandatangani pada bulan Disember 1992.

Pada pandangan Audit, pelantikan pemaju secara runding terus untuk melaksanakan projek secara penswastaaan adalah selaras dengan pendekatan pelaksanaan projek penswastaaan yang dinyatakan di dalam Buku Pelan Induk Penswastaaan yang dikeluarkan oleh Unit Perancang Ekonomi pada tahun 1991. Namun demikian, bagi Projek Warisan *Cityview*, DBKL tidak sepatutnya bersetuju dengan permintaan pemaju untuk menangguhkan pelaksanaan projek hampir 4 tahun setelah tawaran diberi. Pemaju yang lain juga sepatutnya dipelawa untuk melaksanakan projek ini bagi memastikan wujudnya ketelusan proses pelantikan dan projek berkaitan dapat dilaksanakan mengikut perancangan.

21.4.2.2. Syarat Perjanjian

Semakan Audit mendapati perjanjian yang telah ditandatangani antara lainnya mengandungi beberapa syarat seperti berikut :-

- a. Pemaju dikehendaki menyerahkan Bon Pelaksanaan selepas perjanjian ditandatangani. Tempoh penyerahan Bon Pelaksanaan adalah berbeza-beza mengikut projek. Penetapan kadar Bon Pelaksanaan ialah sama ada secara *lump sum* atau peratusan tertentu daripada jumlah kos pembangunan setiap zon/fasa pembinaan. Bon ini perlu berkuat kuasa sehingga semua obligasi mengikut perjanjian selesai.
- b. Kerja pembinaan perlu dimula dan disiapkan mengikut tempoh yang ditetapkan dalam perjanjian. Sekiranya pemaju gagal menyiapkan kerja dalam tempoh yang ditetapkan dan lanjutan masa tidak diberi, pemaju dikehendaki membayar ganti rugi berdasarkan kadar tertentu.
- c. Bagi Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri, Projek *City One* Kuala Lumpur dan Projek Warisan *Cityview*, premium tanah perlu dibayar oleh pemaju bagi pihak DBKL kepada Ketua Pengarah Tanah Dan Galian, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur selepas perjanjian ditandatangani. Pemaju juga dikehendaki membayar nilai tanah kepada DBKL. Nilai tanah yang perlu dibayar ialah setelah mengurangkan premium tanah yang telah dibayar oleh pemaju daripada nilai tanah yang sebenar. Baki nilai tanah tersebut akan dijelaskan sama ada secara tunai atau *in-kind* mengikut projek. Tempoh pembayaran premium tanah dan baki nilai tanah telah pun ditetapkan.

- d. *Minimum Guaranteed Profit* perlu dibayar sama ada secara tunai atau *in-kind* oleh pemaju bagi Projek *City One* Kuala Lumpur, Projek Warisan *Cityview* serta Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri. Jumlah *Minimum Guaranteed Profit* yang perlu dibayar dan tempoh pembayarannya telah ditetapkan.
- e. Pemaju bagi Projek Warisan *Cityview* dan Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri dikehendaki membayar sebarang lebihan (jika ada) kepada DBKL mengikut kaedah yang telah ditetapkan. Lebihan ini akan ditentukan setelah akaun muktamad bagi Projek Warisan *Cityview* dan akaun bagi setiap zon pembangunan untuk Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri selesai diaudit.
- f. Bagi Projek Plaza Rakyat, di mana tanah dipajakkan kepada pemaju selama 88 tahun, pemaju berkenaan dikehendaki membayar premium tanah berjumlah RM58.60 juta dalam tempoh 3 bulan selepas perjanjian ditandatangani. Pemaju juga dikehendaki membayar pampasan tanah berjumlah RM10.50 juta kepada Keretapi Tanah Melayu Berhad. Selain itu, pemaju juga perlu membayar sewa pajakan tanah berjumlah RM10,000 setiap bulan dan kadar ini akan dinaikkan sejumlah RM5,000 sebulan setiap 5 tahun sehingga tamat tempoh pajakan (88 tahun). Bayaran pertama berkuat kuasa pada tarikh perjanjian ditandatangani dan bayaran berikutnya tidak lewat daripada 7 hari bulan pada bulan yang berkenaan.
- g. Pemaju Projek Plaza Rakyat perlu menyerahkan pulangan secara *in-kind* seperti stesen *light rail transit*, terminal bas dan teksi, *Main Plaza*, *hawker centre* dan Plaza Tun Perak yang bernilai RM136.14 juta kepada DBKL sebelum akhir bulan Disember 1995.

Pada pandangan Audit, syarat perjanjian tersebut di atas adalah memadai untuk menjaga kepentingan DBKL.

21.4.2.3. Pematuhan Kepada Syarat Perjanjian

- a. Semakan Audit mendapati perjanjian bagi membangunkan Projek *City One* Kuala Lumpur telah ditamatkan pada bulan Oktober 2003 disebabkan prestasi pemaju yang tidak memuaskan. DBKL telah melantik peguam dari firma swasta untuk mengeluarkan surat tuntutan sejumlah RM62.47 juta kepada pemaju terlibat. Butiran lanjutnya adalah seperti di **Jadual 21.7**. Bagaimanapun sehingga bulan Julai 2005, jumlah tersebut masih belum diterima sungguhpun surat tuntutan berkenaan telah dikeluarkan pada bulan Mei 2004.
- b. Mengikut syarat perjanjian, pemaju dikehendaki menjelaskan premium tanah bagi pihak DBKL kepada Ketua Pengarah Tanah Dan Galian, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur selepas perjanjian ditandatangani. Semakan Audit mendapati pemaju Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri belum menjelaskan sepenuhnya bayaran premium tanah. Berdasarkan kepada Minit Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Projek Bersama pada

bulan Februari 2005, pemaju tersebut hanya menjelaskan premium tanah berjumlah RM26.09 juta bagi projek pembangunan di 10 zon. Manakala premium tanah bagi 7 zon yang lain serta pencawang elektrik utama A dan B berjumlah RM26.20 juta masih belum dijelaskan oleh pemaju.

- c. Semakan Audit mendapati Bon Pelaksanaan bagi Projek Plaza Rakyat dan Projek Warisan *Cityview* tidak diperbaharui sehingga meliputi tempoh kontrak/lanjutan masa. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.2
KEDUDUKAN BON PELAKSANAAN

PROJEK	TEMPOH KONTRAK ASAL DAN TAMBAHAN	TARIKH LANJUTAN MASA	NILAI BON PELAKSANAAN (RM Juta)	TEMPOH SAH LAKU BON PELAKSANAAN
Plaza Rakyat, Jalan Pudu	16.12.1992 Hingga 16.12.1998	31.5.2007	6.80	17.6.2004 Hingga 16.6.2005
Warisan <i>Cityview</i>	23.5.2000 Hingga 23.5.2006 13.3.2003 Hingga 30.4.2008*	-	2.52	12.4.2004 Hingga 12.4.2005

*Nota: * - Perjanjian Tambahan*

- d. Bagi Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri, baki nilai tanah yang perlu dibayar oleh pemaju ialah RM41.10 juta. Mengikut jadual bayaran, 10% daripada jumlah tersebut perlu dibayar dalam tempoh 3 bulan. Manakala bakinya perlu dijelaskan dalam tempoh 4 tahun dari tarikh perjanjian ditandatangani mengikut peratusan tertentu yang ditetapkan. Semakan Audit mendapati sehingga bulan Julai 2005, hanya sejumlah RM28.74 juta dibayar oleh pemaju. Jumlah ini termasuk bayaran secara *in-kind* iaitu 2 unit kedai di Plaza Dwtasik, Bandar Sri Permaisuri bernilai RM0.70 juta yang tidak dinyatakan dalam perjanjian berkenaan. DBKL telah mengeluarkan surat kepada pemaju berkenaan pada bulan Julai 2005 untuk membuat tuntutan terhadap baki nilai tanah yang belum dijelaskan berjumlah RM17.53 juta termasuk faedah yang dikenakan.
- e. Sehingga bulan Mei 2005, DBKL telah menerima *Minimum Guaranteed Profit* (MGP) berjumlah RM11.46 juta dan lebihannya berjumlah RM2.58 juta yang melibatkan 17 zon pembinaan bagi Projek Bandar Sri Permaisuri. Jumlah tersebut adalah juga termasuk 18 unit kediaman bernilai RM3.51 juta yang tidak dinyatakan dalam perjanjian. Semakan Audit mendapati pihak DBKL tidak memastikan pemaju berkenaan mengemukakan akaun yang telah diaudit bagi setiap zon pembinaan tersebut untuk tujuan pengiktirafan lebihan MGP seperti mana yang ditetapkan dalam perjanjian. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat mengesahkan ketepatan lebihan *Minimum Guaranteed Profit* berjumlah RM2.58 juta itu.
- f. DBKL masih belum menerima MGP melibatkan 8 zon pembinaan lagi bagi Projek Bandar Sri Permaisuri dan Projek Desa Sri Puteri berjumlah RM13.87 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.3
MINIMUM GUARANTEED PROFIT YANG BELUM DIJELASKAN

PROJEK	MINIMUM GUARANTEED PROFIT (RM Juta)	TARIKH SEPATUT DITERIMA
PROJEK BANDAR SRI PERMAISURI	0.50	30.1.2004
	1.54	30.1.2004
	1.66	30.1.2004
	4.65	30.1.2004
	0.30	30.1.2004
	1.96	30.1.2004
	0.15	30.1.2004
	2.83	30.1.2004
Jumlah Kecil	13.59	
PROJEK DESA SRI PUTERI	0.14	30.12.2002
	0.14	30.1.2004
Jumlah Kecil	0.28	
JUMLAH	13.87	

- g. Mengikut pengiraan Audit, pemaju Projek Plaza Rakyat perlu menjelaskan sewa pajakan tanah berjumlah RM2.21 juta meliputi tempoh bulan Disember 1992 hingga November 2005. Bagaimanapun mengikut rekod Jabatan Kewangan DBKL, hanya sejumlah RM0.89 juta telah diterima daripada pemaju tersebut. Tambahan pula tidak ada sebarang tindakan susulan dibuat bagi menuntut sewa pajakan tanah yang tertunggak berjumlah RM1.32 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 21.4
TUNGGAKAN SEWA PAJAKAN TANAH

TEMPOH SEWA PAJAKAN	SEWA BULANAN (RM)	JUMLAH SEWA YANG PERLU DIBAYAR (RM Juta)	SEWA DITERIMA (RM Juta)	SEWA PAJAKAN TANAH TERTUNGGAK (RM Juta)
15.12.1992 - 31.12.1997	10,000	0.61	0.61	-
1.1.1998 - 31.12.2002	15,000	0.90	0.28	0.62
1.1.2003 - 1.11.2005	20,000	0.70	-	0.70
JUMLAH		2.21	0.89	1.32

- h. Bayaran pampasan atas tanah rizab Keretapi Tanah Melayu Berhad (KTMB) berjumlah RM10.50 juta perlu dijelaskan oleh pemaju Projek Plaza Rakyat kepada KTMB. Semakan Audit mendapati Jabatan Perancangan Ekonomi Dan Penyelarasan Pembangunan, DBKL telah meminta pemaju tersebut menjelaskan baki pampasan tanah berjumlah RM8.50 juta kepada KTMB melalui surat yang dikeluarkan pada bulan Mei 1996. Bagaimanapun sehingga bulan November 2005, pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada baki tersebut telah dijelaskan.
- i. Sehingga akhir Disember 1995, pemaju Projek Plaza Rakyat gagal menyerahkan semua pulangan secara *in-kind* kepada DBKL seperti mana yang ditetapkan dalam perjanjian. Hanya stesen *light rail transit* telah diserahkan pada bulan Disember 1996. Pulangan lain secara *in-kind* yang belum diserahkan dianggarkan bernilai RM101.14 juta.

Pada pandangan Audit, memandangkan pemaju berkenaan telah gagal mematuhi syarat perjanjian berkaitan bayaran secara tunai/*in-kind* berjumlah tidak kurang daripada RM245.03 juta, maka pihak DBKL perlu mengambil tindakan tegas untuk menuntutnya.

21.4.2.4. Prestasi Pelaksanaan Projek

- a. Berdasarkan kepada rekod Bahagian Penswastaaan Dan Usahasama, adalah didapati sehingga bulan November 2005, daripada 63 projek yang dirancang untuk dilaksanakan, 22 projek dengan nilai kos keseluruhan berjumlah RM1.59 bilion telah berjaya disiapkan; 21 projek masih di peringkat pembinaan; 8 projek telah diluluskan tetapi belum dilaksanakan; 1 projek iaitu Projek *City One* Kuala Lumpur ditamatkan perjanjiannya dan 11 projek telah dibatalkan berikutan ketidaksesuaian tapak bagi pembangunan projek tersebut.
- b. Dari segi pulangan kepada DBKL, pihak Audit tidak dapat mengesahkan jumlah yang sepatutnya dan yang sebenarnya telah diterima oleh DBKL. Ini adalah disebabkan oleh perbezaan maklumat dan jumlah antara rekod yang diselenggarakan oleh Bahagian Penswastaaan Dan Usahasama dan Jabatan Kewangan, DBKL. Mengikut rekod Bahagian Penswastaaan Dan Usahasama, pulangan yang sepatutnya diterima secara tunai atau *in-kind* oleh DBKL bagi 44 projek sehingga bulan November 2005 adalah berjumlah RM818.11 juta dan pulangan yang diterima adalah berjumlah RM382.84 juta. Bagaimanapun mengikut rekod Jabatan Kewangan, pulangan yang sepatutnya dan yang telah diterima oleh DBKL bagi tempoh yang sama masing-masingnya berjumlah RM380.46 juta dan RM315.61 juta.
- c. Bagi 4 projek yang dipilih untuk pengauditan pula, nilai pulangan/tuntutan ganti rugi yang sepatutnya diterima oleh DBKL didapati berbeza antara yang dicatatkan di dalam perjanjian dengan rekod Jabatan Kewangan. Jadual berikut menunjukkan perbezaannya:-

JADUAL 21.5
PERBEZAAN NILAI PULANGAN KEPADA DBKL ANTARA REKOD DAN PERJANJIAN

NAMA PROJEK	REKOD BAHAGIAN PENSWASTAAAN DAN USAHASAMA		REKOD JABATAN KEWANGAN		SEMAKAN AUDIT	
	SEPATUT DAPAT DITERIMA	DITERIMA	SEPATUT DAPAT DITERIMA	DITERIMA	PERJANJIAN	DITERIMA
Bandar Sri Permaisuri, Bandar Tun Razak, KL & Desa Sri Puteri, Salak Selatan	Bandar Sri Permaisuri - RM26.39 juta Desa Sri Puteri - RM11.91 juta	a. Nilai Tanah - RM9.85 juta b. MGP - 18 unit kondo - RM3.56 juta & Tunai - RM7.32 juta Jumlah : (a+b) = RM20.73 juta MGP - RM0.29 juta	Nilai Tanah - RM35.44 juta MGP - RM20.73 juta termasuk 18 unit kondo	Tiada Maklumat	Premium Tanah - RM52.29 juta Nilai Tanah - RM41.10 juta MGP - RM25.33 juta Lebihan MGP - (tidak dapat disahkan)	Premium Tanah - RM26.09 juta Nilai Tanah - RM28.74 juta MGP - RM11.46 juta Lebihan MGP - RM2.58 juta
Warisan Cityview	RM19.92 juta	-	-	-	Premium Tanah - RM5.32 juta <i>In Kind</i> :- a. Nilai Tanah - RM17.68 juta b. MGP - RM2.24 juta	Premium Tanah - RM5.32 juta -
City One Kuala Lumpur (Perjanjian dibatalkan pada 3/10/2003)	RM35.63 juta	Nilai Tanah - RM4.77 juta	Tiada Maklumat	Tiada Maklumat	Tuntutan DBKL - RM62.47 juta	-
Plaza Rakyat, Jalan Pudu	Sewa pajakan RM1,000 sebulan dari 16.12.1992 hingga 16.11.1997 ditambah RM5,000 sebulan setiap 5 tahun	-	Sewa - RM2.20 juta	Sewa - RM0.89 juta Tunggakan - RM1.32 juta (hingga November 2005)	Sewa - RM2.21 juta (dari 15.12.1992 - 30.11.2005) <i>In Kind</i> - RM136.14 juta	Sewa - RM0.89 juta Stesen <i>Light Rail Transit</i> - RM35.00 juta

Nota: MGP - Minimum Guaranteed Profit

Pada pandangan Audit, penyelenggaraan rekod yang lengkap dan kemas kini adalah penting bagi memudahkan pemantauan yang rapi terhadap pulangan kepada DBKL. Sehubungan ini, Bahagian Penswastaan Dan Usahasama perlu bertindak segera iaitu dengan menghubungi Jabatan Kewangan serta Jabatan Penilaian Dan Pengurusan Harta, DBKL bagi tujuan pengemaskinian rekod berkenaan.

- d. Semakan Audit terhadap projek yang dipilih mendapati prestasi pelaksanaan projek secara keseluruhannya adalah tidak memuaskan. Selain perjanjian Projek *City One* Kuala Lumpur yang telah ditamatkan pada bulan Oktober 2003, bagi 2 projek yang lain iaitu Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri serta Projek Plaza Rakyat juga telah melewati tarikh sepatutnya disiapkan antara 1 hingga 6 tahun manakala bagi Projek Warisan *Cityview*, terdapat 1 blok apartmen belum dibangunkan. Kedudukan prestasi pelaksanaan setiap projek setakat bulan Mei 2005 adalah seperti di jadual berikut dan keterangan lanjutnya adalah seperti berikut :-

JADUAL 21.6
PRESTASI PELAKSANAAN PROJEK SETAKAT BULAN MEI 2005

PERKARA	PROJEK			
	City One Kuala Lumpur Lot 29 dan Lot 4	Plaza Rakyat, Jalan Pudu	Warisan Cityview	Bandar Sri Permaisuri Dan Desa Sri Puteri
Kos Projek	P.T.80 - RM10.20 juta Lot 29 - RM28.95 juta Lot 4 - RM87.89 juta	RM1.20 bilion	RM163.20 juta	Bandar Sri Permaisuri - RM1.70 bilion Desa Sri Puteri - RM208.58 juta
Tarikh Sepatutnya Siap Mengikut Perjanjian Asal/Perjanjian Tambahan*	P.T. 80 - 31.8. 1991 Lot 29 - 11.6.1994 Lot 4 - 18.1.2004	16 .12. 1998	Mei 2006 April 2008*	31.12.2003*
Lanjutan Masa	-	5 kali :- 15.12.1995 - 31.1.1998 1.2.1998 - 31.12.2001 1.1.2002 - 30.6.2004 1.7.2004 - 31.3.2006 31.3.2006 - 31.5.2007	-	-
Peratusan Siap Pada Tarikh Pengauditan (Mei 2005)	P.T. 80 - Pembinaan tempat letak kereta dan pusat penjaja dibatalkan. Lot 29 - 0.3620 ekar bagi 1 blok bangunan pejabat belum dibangunkan. Lot 4 - hanya kerja cerucuk.	33%	0% - 98% mengikut jenis pembangunan	0% - 98% mengikut jenis/zon pembangunan
Tempoh Melewati Tarikh Sepatutnya Siap Sehingga Mei 2005	Perjanjian telah ditamatkan	6 tahun 8 bulan	-	1 tahun 5 bulan

- e. Antara sebab kegagalan/kelewatan menyiapkan projek adalah seperti berikut :-

- Masalah kegawatan ekonomi antara tahun 1997 hingga 1998 turut menjejaskan projek yang telah dimulakan sekitar tahun 1990an.
- Masalah kecairan tunai yang dihadapi oleh pemaju.
- Krisis kekurangan pekerja pembinaan yang disebabkan oleh kawalan kemasukan pekerja asing pada bulan Ogos 2002 dan kekurangan bekalan simen di negara ini.
- Krisis peperangan Iraq yang menyebabkan kelembapan pasaran hartanah.
- Proses pemindahan setinggan/kuil yang mengambil masa.

- Kelewatan DBKL membuat keputusan berkaitan perubahan konsep pembangunan projek. Kelewatan ini seterusnya menyebabkan masa yang agak panjang perlu diambil untuk pengiraan semula premium tanah, nilai tanah, pulangan kepada DBKL dan juga penetapan syarat tambahan perjanjian.

i. Projek *City One* Kuala Lumpur

- Projek *City One* Kuala Lumpur melibatkan pembangunan di Lot P.T. 80 Seksyen 40, Lot 29 dan Lot 4 yang mana masing-masing sepatutnya disiapkan pada bulan Ogos 1991, Jun 1994 dan Januari 2004. Pembangunan 1 blok tempat letak kereta bertingkat dan pusat penjaja di P.T. 80 bernilai RM10.20 juta adalah merupakan pulangan kepada DBKL. Semakan Audit mendapati DBKL telah menandatangani satu perjanjian tambahan dengan pemaju Projek *City One* Kuala Lumpur di mana pulangan tersebut ditukarkan dengan 17 unit apartmen bernilai RM5.43 juta di Lot 29 dan bakinya berjumlah RM4.77 juta perlu dibayar oleh pemaju. Apartmen tersebut perlu diserahkan selewat-lewatnya pada akhir bulan Mac 1997 dan denda kelewatan akan diambil kira setiap hari atas kadar 10% setahun daripada jumlah nilai apartmen tersebut. Namun demikian, perjanjian tambahan tersebut hanya ditandatangani pada bulan Disember 1999.
- Pemaju Projek *City One* Kuala Lumpur telah gagal menyiapkan keseluruhan pembangunan projek di Lot 29 mengikut jadual. Pemaju hanya berkemampuan membangunkan Lot 29 dengan menyiapkan 2 blok kediaman 36 tingkat dan 42 tingkat di atas podium perniagaan 8 tingkat pada bulan Februari 1998 manakala 1 blok pejabat 20 tingkat telah gagal dibangunkan. Pemaju telah dikenakan denda berjumlah RM0.42 juta atas kelewatannya menyerahkan 17 unit apartmen di Lot 29 kepada DBKL.
- Daripada 394 unit apartmen dan 146,487 kaki persegi ruang perniagaan yang akan dibangunkan di Lot 4, sebanyak 320 unit apartmen dan 35,200 kaki persegi ruang perniagaan perlu diserahkan kepada DBKL. Bagaimanapun, didapati satu perjanjian jual beli telah ditandatangani antara pemaju dengan DBKL pada bulan Oktober 1999 di mana DBKL bersetuju membeli baki 74 unit apartmen dan 111,287 kaki persegi ruang perniagaan daripada pemaju yang melibatkan kos berjumlah RM57.49 juta. DBKL telah membayar RM11.98 juta kepada pemaju. Bagaimanapun, pembangunan projek di Lot 4 hanya setakat kerja cerucuk dan telah dihentikan sejak bulan Mac 2001. Sungguhpun DBKL telah mengeluarkan 4 notis kepada pemaju berkenaan supaya meneruskan kerja pembinaan iaitu pada bulan Ogos 2001, Oktober serta November 2002 dan akhir sekali pada bulan Ogos 2003, namun kerja tersebut masih tidak diteruskan. Sehubungan ini, DBKL telah menamatkan perjanjian bagi melaksanakan projek ini pada bulan Oktober 2003. Tuntutan ganti rugi berjumlah RM62.47 juta seperti di jadual berikut masih belum diterima daripada pemaju terlibat.

JADUAL 21.7
TUNTUTAN TERHADAP PEMAJU PROJEK CITY ONE KUALA LUMPUR

PULANGAN PROJEK/PAMPASAN	NILAI (RM Juta)
320 Unit Apartmen Di Lot 4 @ RM120,000 Bagi Satu Unit 44 Unit /Lot Komersial Di Lot 4 @ RM150,000 Bagi Satu Unit - Bayaran Pembelian Baki Apartmen Dan Ruang Perniagaan - Bayaran Menyelaras Kos Pembelian Bagi Pembangunan Lot 4 :- - Baki Pulangan PT 80 - Pampasan Kerugian Blok B - Minimum Guaranteed Profit	38.40 6.60 11.98 5.43 2.04 2.11 66.56
Tolak : - Lot Tanah Yang Tidak Dimajukan Di Lot 29 - Pulangan Diterima Dan Dalam Pegangan	3.00 4.77
Jumlah Kecil	58.79
- Kos Upah Ukur Dan Bayaran Berkaitan Dengan Pengeluaran Hak Milik Strata - Bayaran Akibat Perubahan Syarat Tanah Daripada Kediaman Kepada Pembangunan Bercampur - Kos Penyediaan As <i>Build Plan</i> - Tunggakan Bil Air (Sebelum DBKL Ambil Alih) - Tunggakan Bil Elektrik (Sebelum DBKL Ambil Alih) - Insurans Kepada <i>Toko Marine Insurance (M) Sdn Bhd</i> (Bayaran Terakhir)	0.34 3.00 0.10 0.15 0.08 0.01
Jumlah Kecil	3.68
JUMLAH	62.47

- Merujuk kepada syarat perjanjian asal, DBKL boleh mengenakan denda berjumlah RM7,000 bagi setiap hari kelewatan menyiapkan pembinaan apartmen dan ruang perniagaan di Lot 4. Namun demikian, tidak ada bukti yang menunjukkan denda telah dituntut daripada pemaju berkenaan.
- Lawatan ke tapak projek pada bulan Mei 2005 mendapati perkara berikut :-
 - Bagi sebahagian tapak projek di Lot 29 yang tidak dibangunkan oleh pemaju, Bahagian Penswastan Dan Usahasama dengan kerjasama Jabatan Arkitek Dan Projek Khas, DBKL telah membina bangunan gerai satu tingkat untuk disewakan seperti di **Gambar 21.1**. Pembinaan ini dibuat sementara menunggu perancangan pembangunan di tapak tersebut dan bagi mengelakkan kes pencerobohan berlaku.
 - Kawasan lapang berhadapan bangunan gerai ini telah disewakan kepada syarikat swasta untuk tempat letak kereta seperti di **Gambar 21.2**.

GAMBAR 21.1

Sebahagian Lot 29 Yang Tidak Dibangunkan
Oleh Pemaju
- Bangunan Gerai Sementara Yang Telah Dibina Untuk
Disewakan

GAMBAR 21.2

Kawasan Lapang Di Sebahagian Lot 29
- Disewakan Sementara Sebagai
Tempat Letak Kereta

- Tapak projek di Lot 4 yang gagal dibangunkan oleh pemaju telah dijadikan tempat letak kereta secara haram seperti di **Gambar 21.3** dan **21.4**. Menurut DBKL, laporan polis telah dibuat dan notis juga telah dikeluarkan kepada operator tempat letak kereta terlibat.

GAMBAR 21.3

GAMBAR 21.4

*Kawasan Lapang Di Lot 4
- Tempat Letak Kereta Secara Haram*

Pada pandangan Audit, Bahagian Penswastan Dan Usahasama perlu bertindak segera merancang pembangunan di sebahagian Lot 29 serta Lot 4 dan memilih pemaju yang berkaliber untuk melaksanakannya. Kelewatan mengambil tindakan tersebut akan menyebabkan kerugian kepada DBKL dari segi pulangan.

ii. Projek Plaza Rakyat

- Projek ini melibatkan 2 fasa yang mana fasa I meliputi pembinaan podium 12 tingkat untuk terminal bas dan teksi, pusat penjaja/ruang niaga, tempat letak kereta dan stesen *light rail transit*. Fasa ini sepatutnya disiapkan pada tahun 1995. Fasa II yang terdiri daripada menara hotel setinggi 21 tingkat, *service apartment* 46 tingkat dan pejabat 79 tingkat perlu disiapkan pada tahun 1998. Bagaimanapun, pemaju mengalami beberapa masalah yang turut menjejaskan kemajuan pelaksanaan projek. Sehingga bulan November 2005, hanya stesen *light rail transit* siap dan diserahkan kepada DBKL pada bulan Disember 1996. Antara masalah yang dihadapi oleh pemaju adalah seperti berikut :-
 - Masalah kewangan.
 - Reka bentuk Plaza Rakyat telah diubah 2 kali pada tahun 1993 dan 1994 menyebabkan perintah pembangunan baru perlu disediakan.
 - Keadaan tanah yang lembut dan tidak stabil melambatkan kerja pembinaan stesen *light rail transit*.
 - Kekurangan bekalan simen di negara ini.
- Berdasarkan kepada kertas kerja yang disediakan, adalah didapati 4 lanjutan masa dari bulan Disember 1995 hingga Mac 2006 telah diluluskan oleh Perdana Menteri dan 1 lanjutan masa dari bulan Mac 2006 hingga Mei 2007 oleh Jawatankuasa Pemandu, DBKL. Namun demikian, didapati satu notis kemungkiran telah dikeluarkan oleh DBKL pada bulan November 2004 di mana pemaju Projek Plaza Rakyat telah diarahkan untuk memperbaiki beberapa keingkaran seperti berikut dalam tempoh 60 hari :-

- Gagal untuk mendapatkan sumber kewangan yang mencukupi bagi membiayai Projek Plaza Rakyat.
 - Meletakkan projek tersebut dalam keadaan terbengkalai akibat kegagalan untuk mendapatkan sumber kewangan yang mencukupi.
 - Tidak berkemampuan dan berkeupayaan untuk menyiapkan fasa 1 projek tersebut pada atau sebelum bulan Mei 2007.
 - Gagal untuk memperbaharui dan mengemukakan jaminan bank bernilai RM6.80 juta yang telah tamat tempohnya pada bulan Jun 2004 walaupun surat peringatan telah dikeluarkan pada bulan Jun dan November 2004.
- Mengikut pihak Jabatan Peguam Negara, pengeluaran notis kemungkiran ini terutamanya mengenai masalah kewangan dan ketidakupayaan pemaju menyiapkan projek adalah tidak teratur berdasarkan perkara berikut :-
 - Kegagalan pemaju mendapatkan sumber kewangan tidak boleh dianggap sebagai salah satu daripada *events of default* mengikut perkara 9.03 perjanjian yang ditandatangani dengan pemaju Projek Plaza Rakyat.
 - Ketidakupayaan pemaju menyiapkan Projek Plaza Rakyat belum lagi dapat ditentukan sehingga tarikh tamat lanjutan masa iaitu pada bulan Mei 2007.

Sehubungan dengan perkara tersebut di atas, pihak Audit juga berpendapat bahawa tindakan DBKL mengeluarkan notis kemungkiran ini adalah bercanggah dengan syarat perjanjian dan juga lanjutan masa yang diberi.

- Lawatan fizikal ke tapak pembinaan *podium* 12 tingkat pada bulan Mei 2005 mendapati kerja pembinaan sedang dilaksanakan. Ada bukti menunjukkan bahawa pihak pemaju memberi komitmen menjaga kebersihan tapak projek, mengawal kawasan projek daripada dicerobohi dan berusaha untuk mengelakkan tapak projek ditenggelami air. Gambar berikut menunjukkan aktiviti pembinaan yang telah dijalankan di tapak projek :-

GAMBAR 21.5

Pekerja Sedang Membuat Kerja Pertukangan

GAMBAR 21.6

Sebahagian Kerja Cerucuk Besi Yang Telah Dilakukan

Pada pandangan Audit, memandangkan projek ini telah melewati tarikh sepatutnya disiapkan sehingga melebihi 6 tahun, pihak DBKL perlu menjalankan penyeliaan yang lebih rapi untuk memastikan projek ini disiapkan mengikut tempoh lanjutan masa. Kegagalan menyiapkan projek ini bukan sahaja menjejaskan pulangan kepada DBKL bahkan juga membebankan pembeli yang telah membuat pinjaman bank untuk memperolehi ruang niaga.

iii. Projek Bandar Sri Permaisuri Dan Desa Sri Puteri

- Semakan Audit mendapati sungguhpun perjanjian bagi Projek Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri Bandar Tun Razak telah tamat pada bulan Disember 2003, namun prestasi kerjanya pada masa itu hanya pada tahap 80%. Semakan Audit selanjutnya mendapati pemaju telah memohon lanjutan masa selama 7 tahun iaitu dari bulan Disember 2003 hingga Disember 2010 untuk menyiapkan baki 20% daripada keseluruhan kawasan Bandar Sri Permaisuri dan Desa Sri Puteri atas alasan seperti berikut :-
 - Masalah jualan akibat kurang sambutan daripada pembeli.
 - Krisis kewangan yang dialami oleh negara pada sekitar bulan September 1997 hingga tahun 1998.
 - Krisis kekurangan pekerja yang disebabkan oleh kawalan kemasukan pekerja asing pada bulan Ogos 2002.
 - Krisis peperangan Iraq yang menyebabkan berlakunya kelembapan pada pasaran hartanah.
- Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Projek Bersama yang bersidang pada bulan Januari 2004 pada prinsipnya telah bersetuju supaya lanjutan masa diberi sehingga bulan Disember 2010 seperti mana yang dipohon oleh pemaju. Mesyuarat Jawatankuasa Pemandu Penswastan pada bulan Julai 2004 juga telah membincangkan perkara ini. Susulan itu, pada bulan Mei 2005, pemaju telah mengemukakan kepada DBKL salinan draf perjanjian tambahan yang melibatkan lanjutan masa dari bulan Januari 2004 hingga Disember 2010. Bagaimanapun sehingga bulan November 2005, perjanjian tambahan tersebut masih belum ditandatangani.
- Mengikut syarat kontrak, pemaju yang gagal menyiapkan kerja mengikut tempoh yang ditetapkan dan tanpa lanjutan masa diberi akan dikenakan bayaran ganti rugi mengikut kadar tertentu. Mengikut pengiraan Audit, jumlah bayaran ganti rugi yang boleh dikenakan terhadap pemaju tersebut sehingga bulan Jun 2005 ialah RM805.40 juta.

- Lawatan Audit ke tapak projek pada bulan Julai 2005 mendapati perkara berikut : -
 - Gambar berikut menunjukkan contoh blok kediaman yang telah siap, dijual dan diduduki oleh orang awam :-

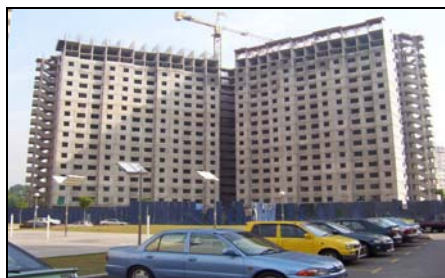

GAMBAR 21.7

*Parcel A, Blok C, Bandar Sri Permaisuri
- Telah Siap Dan Diduduki*

- Kerja pembinaan masih dijalankan di *parcel A* (Blok D) dan *parcel C* di Bandar Sri Permaisuri seperti di **Gambar 21.8** dan **21.9** sungguhpun lanjutan masa masih belum diluluskan.

GAMBAR 21.8

*Bandar Sri Permaisuri
- Parcel A, Blok D Yang Masih Di Peringkat Pmbinaan*

GAMBAR 21.9

*Bandar Sri Permaisuri
- Parcel C Yang Masih Di Peringkat Pembinaan*

Pada pandangan Audit, tindakan pemaju meneruskan kerja pembinaan tanpa lanjutan masa diberi adalah tidak teratur.

iv. Projek Warisan Cityview

- Pemaju Projek Warisan *Cityview* tidak memulakan kerja pembangunan projek pada bulan Jun 2001 selaras dengan perjanjian asal yang ditandatangani pada bulan Mei 2000 disebabkan oleh faktor berikut :-
 - DBKL telah membuat perubahan terhadap pelan pembangunan dan kegunaan tanah yang mana pembinaan bangunan komersial dikurangkan daripada 70% kepada 24% manakala pembinaan kediaman dinaikkan daripada 30% kepada 76%.
 - Taman DBKL I dan II yang akan dibangunkan di bawah projek ini adalah merupakan pulangan kepada DBKL. Perubahan pelan pembangunan tersebut telah menyebabkan kedua-dua taman ini yang sepatutnya didirikan dengan apartmen terdiri daripada 523 unit kediaman telah dikurangkan kepada 382 unit. Perubahan ini seterusnya menyebabkan kelulusan pindaan pelan pembangunan perlu diperolehi daripada Pejabat Tanah Dan Galian Wilayah

Persekutuan Kuala Lumpur. Bagaimanapun, permohonan kelulusan pindaan pelan pembangunan dan rayuan pengurangan premium tanah oleh pemaju yang dikemukakan kepada Pejabat Tanah tersebut pada bulan Julai 2001 hanya diperolehi pada bulan Mac 2002. Kelewatan ini juga telah menyebabkan Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan lewat meluluskan lesen pemaju perumahan serta permit iklan dan jualan.

- Pada bulan Mac 2003, satu perjanjian tambahan telah ditandatangani berikutan dengan perubahan pelan pembangunan tersebut. Tempoh terkini bagi pelaksanaan Projek Warisan *Cityview* ialah dari bulan Julai 2003 hingga April 2008. Sehingga bulan Julai 2005, didapati hampir keseluruhan pembangunan projek terdiri daripada blok apartmen dan kedai telah disiapkan dan dijual oleh pemaju. Contoh kediaman/kedai yang telah disiapkan seperti di **Gambar 21.10 dan 21.11**. Namun demikian, prestasi kerja pembangunan Taman DBKL I (Blok F) dan Taman DBKL II (Blok G) adalah tidak memuaskan. Apartmen yang akan dibina di kedua-dua taman ini adalah merupakan kuarters untuk diduduki oleh kakitangan DBKL. Pembangunan Blok F sepatutnya bermula pada bulan Jun 2004 dan diserahkan kepada DBKL pada bulan April 2007 manakala Blok G bermula pada bulan April 2005 dan diserahkan pada bulan Februari 2008. Lawatan Audit pada bulan Julai 2005 mendapati prestasi kerja pembangunan Blok F hanya pada tahap 34% dan Blok G masih belum dibangunkan. **Gambar 21.12 dan 21.13** menunjukkan prestasi kerja di Blok F dan G.

GAMBAR 21.10

Blok Kediaman Yang Telah Siap

GAMBAR 21.11

Blok Kedai Yang Telah Siap

GAMBAR 21.12

Kerja Pembinaan Blok F Sedang Dijalankan

GAMBAR 21.13

Pembinaan Blok G Belum Dimulakan

- Antara faktor yang menyebabkan prestasi kerja pembangunan Blok G dan F tidak memuaskan adalah seperti berikut :-
 - Penyerahan semula hak milik asal bagi tapak pencawang elektrik daripada Tenaga Nasional Berhad hanya diselesaikan pada bulan Disember 2004.
 - Kuil di tapak projek telah mengganggu kelancaran perjalanan pembangunan di Blok G. Namun demikian, isu perpindahan kuil ini masih belum diselesaikan.
 - Pelan bangunan yang mengandungi 382 unit kediaman di Blok G dan F, pencawang elektrik Tenaga Nasional Berhad (TNB), surau serta kemudahan lain yang dikemukakan oleh pemaju pada bulan September 2003 tidak diluluskan oleh Jawatankuasa Perancang Bandar. Ini disebabkan Jawatankuasa Perancang Bandar semasa mesyuaratnya pada bulan Julai 2003 telah mendapati bahawa cadangan tempat letak kereta berjumlah 153 petak tidak mencukupi bagi menampung 382 unit kediaman tersebut. Hasil perbincangan antara DBKL dengan pemaju kemudiannya telah bersetuju supaya jumlah unit yang akan dibina dikekalkan seperti mana kelulusan Perintah Pembangunan asal yang dikeluarkan pada bulan Jun 2001 iaitu 288 unit kediaman dan baki pulangan akan diterima secara tunai.
 - Pada bulan Julai 2004, DBKL telah mengarahkan supaya pemaju menangguhkan kerja pembangunan di Blok G dan F sehingga mendapat kelulusan daripada Jawatankuasa Perancang Bandar.
 - Berdasarkan Minit Mesyuarat Jawatankuasa Perancang Bandar pada bulan September 2005, pemaju didapati telah mengemukakan permohonan pada bulan Jun 2005 mengenai cadangan pindaan terhadap Perintah Pembangunan yang dikeluarkan pada bulan Jun 2001 kepada :-
 - Blok G dan F – 2 blok 14 tingkat apartmen (288 unit) dengan 2 tingkat tempat letak kereta serta 1 blok 3 tingkat bangunan komunal.
 - Mengalihkan dinding tempat letak kereta *basement* daripada blok perdagangan ke blok apartmen.
 - Jawatankuasa Perancang Bandar telah memutuskan bahawa kelulusan Perintah Pembangunan yang dikeluarkan pada bulan Jun 2001 dikekalkan dan bangunan pencawang elektrik yang telah dibina oleh pemaju tanpa kelulusan Perintah Pembangunan hendaklah dirobohkan. Keputusan tersebut telah dimaklumkan kepada pemaju pada bulan Disember 2005. Pemaju juga diingatkan bahawa permohonannya tidak akan dipertimbangkan sehingga mengemukakan bukti gambar tapak yang menunjukkan bangunan tersebut telah dirobohkan.

Pada pandangan Audit, bagi memastikan Blok G dan F disiapkan dan diserahkan kepada DBKL pada tarikh yang ditetapkan, pihak DBKL perlu memastikan bangunan pencawang elektrik tersebut dirobohkan dengan segera dan juga perlu mempercepatkan penyediaan perjanjian tambahan kedua. Kelewatan yang berlaku akan menyebabkan DBKL tidak dapat menyediakan kuarters kepada kakitangannya dalam tempoh yang ditetapkan dan seterusnya perlu menanggung bayaran imbuhan tetap perumahan kakitangannya.

21.4.3. PEMANTAUAN

Pelaksanaan setiap projek penswastaan telah diawasi oleh Jawatankuasa Pengurusan Projek Bersama yang berkenaan. Jawatankuasa ini terdiri daripada wakil DBKL dan pemaju. Jawatankuasa ini telah diwujudkan sebaik sahaja perjanjian penswastaan ditandatangani dan projek mula dilaksanakan. Adalah didapati jawatankuasa tersebut telah memastikan pemaju berkenaan mengemukakan laporan kemajuan projek setiap 3 bulan bagi tujuan mengawasi dan menyelaras keseluruhan pelaksanaan projek. Kemajuan dan masalah pelaksanaan projek telah dibincangkan semasa Mesyuarat Jawatankuasa. Namun demikian, kegagalan/kelewatan menyiapkan projek oleh pemaju masih berlaku terutamanya disebabkan oleh masalah kewangan pemaju yang berpunca daripada krisis kewangan sekitar tahun 1997 hingga 1998 dan krisis kekurangan pekerja pembinaan pada bulan Ogos 2002 serta perubahan konsep pembangunan. Keadaan ini menyebabkan pihak DBKL sukar untuk mengambil tindakan tegas seperti menamatkan kontrak perjanjian. **Bagaimanapun, memandangkan pihak pemaju telah pun diberi lanjutan masa yang mencukupi untuk menyiapkan projek berkenaan, Jawatankuasa perlu mempertingkatkan pemantauannya bagi memastikan semua projek disiapkan mengikut jadual yang ditetapkan. Jawatankuasa juga perlu mengadakan mesyuarat mengikut kekerapan yang ditetapkan iaitu setiap 2 bulan berbanding dengan hanya antara 2 hingga 4 kali setahun pada tahun 2004 dan 2005.**

21.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, perancangan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur untuk melaksanakan pembangunan projek secara penswastaan adalah langkah yang positif dan selaras dengan dasar Kerajaan. Dari segi pelaksanaannya, DBKL telah dapat mengurangkan beban kewangannya untuk membangunkan projek. Namun begitu, pencapaian sepenuhnya objektif pembangunan projek secara penswastaan bukan sekadar dinilai dari aspek kewangan, ia juga perlu diukur dari segi pulangan kepada DBKL dan sama ada hak pembeli rumah/ruang niaga terjamin. Sehubungan ini, kegagalan pemaju menjelaskan pulangan secara tunai/*in-kind* yang berjumlah RM245.03 juta kepada DBKL dan menyiapkan projek mengikut jadual telah menjejaskan pencapaian objektif tersebut. Sehubungan ini, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur adalah disyorkan memberi pertimbangan terhadap beberapa langkah penambahbaikan seperti berikut :-

- a. Perancangan untuk melaksanakan sesuatu projek perlu dibuat dengan lebih teliti bagi mengelakkan berlakunya perubahan konsep pembangunan semasa pembinaan yang mana turut membawa kepada kelewatan penyiapan projek.
- b. Kewibawaan dan kelayakan pemaju dari segi kekukuhan kewangan perlu dikaji dengan lebih teliti sebelum ditawarkan kontrak.
- c. Tindakan tegas perlu diambil terhadap pemaju yang gagal mematuhi syarat perjanjian.
- d. Koordinasi perlu diwujudkan antara Bahagian Penswastaan Dan Usahasama, Jabatan Kewangan dan Jabatan Penilaian Dan Pengurusan Harta supaya rekod mengenai pulangan kepada DBKL dapat diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini bagi memudahkan pemantauan.
- e. Jawatankuasa Pengurusan Projek Bersama perlu mengadakan mesyuarat mengikut kekerapan yang ditetapkan dan juga perlu mempertingkatkan pemantauannya bagi memastikan projek disiapkan mengikut jadual yang ditetapkan.
- f. Menyegerakan pengisian jawatan Penolong Pengarah yang merupakan tenaga penggerak utama kepada kelancaran pengurusan projek penswastaan.

KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN

22. PERBADANAN LABUAN

- PROJEK PENINGKATAN INFRASTRUKTUR ASAS DI KAMPUNG AIR PATAU-PATAU 1

22.1. LATAR BELAKANG

Kampung Air Patau-Patau 1 di Wilayah Persekutuan Labuan telah dipilih sebagai projek perintis Kampung Air Pelancongan untuk dilaksanakan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan (RMK-8). Kampung ini meliputi kawasan seluas 23.62 ekar dan mengandungi 145 rumah dengan penduduk seramai 1,040 orang. Perbadanan Labuan (Perbadanan) telah merancang pelaksanaan projek pembangunan Kampung Air Patau-Patau 1 yang melibatkan 2 fasa seperti berikut :-

- Fasa 1 – Peningkatan infrastruktur asas seperti laluan pejalan kaki, sistem bekalan air, elektrik dan sistem pembetungan. Projek ini telah disiapkan pada tahun 2003 dengan kos berjumlah RM19.49 juta.
- Fasa 2 – Pembinaan restoran, pentas kebudayaan, gerai cenderamata dan menara pandang. Projek ini belum dimulakan kerana kekurangan peruntukan kewangan.

22.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada projek peningkatan infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau 1 (fasa 1) dan penyenggaraannya telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap, teratur dan berhemat.

22.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan di Bahagian Perancangan Dan Penyelarasan; Bahagian Pembangunan Dan Kejuruteraan serta Bahagian Perbandaran Dan Kerajaan Tempatan, Perbadanan Labuan. Pemeriksaan telah dijalankan dengan menyemak dokumen dan rekod berkenaan bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005. Lawatan Audit ke Kampung Air Patau-Patau 1 juga telah dilakukan.

22.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Mei hingga September 2005 mendapati perkara berikut :-

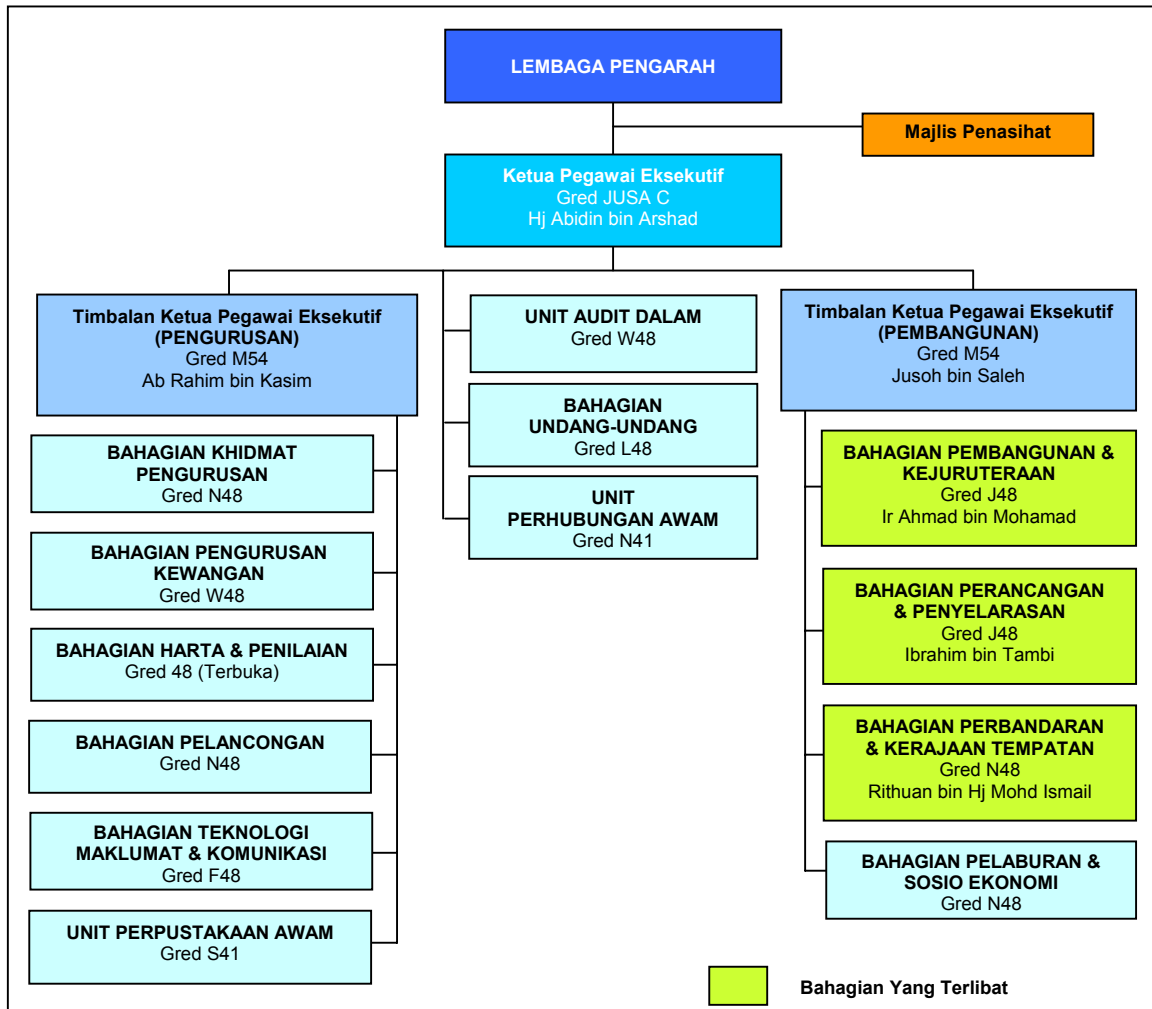
22.4.1. PERANCANGAN

22.4.1.1. Pengurusan Projek

- a. Perbadanan diterajui oleh Ketua Pegawai Eksekutif Gred JUSA C dan dibantu oleh Timbalan Ketua Pegawai Eksekutif (Pembangunan) dan Timbalan Ketua Pegawai Eksekutif (Pengurusan) yang masing-masingnya

memegang jawatan Gred M54. Timbalan Ketua Pegawai Eksekutif (Pembangunan) bertanggungjawab terhadap perancangan dan pelaksanaan projek peningkatan infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau 1. Manakala Timbalan Ketua Pegawai Eksekutif (Pengurusan) pula bertanggungjawab terhadap pengurusan harian kampung tersebut. Struktur organisasi yang menunjukkan bahagian yang terlibat dalam projek pembangunan di Kampung Air Patau-Patau 1 adalah di carta berikut :-

CARTA 22.1
STRUKTUR ORGANISASI PERBADANAN LABUAN
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Perbadanan telah mewujudkan 8 jawatan untuk mengendalikan projek peningkatan infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau 1 dan kesemua jawatan ini telah diisi. Jawatan tersebut ialah Pengarah J48/N48, Arkitek Landskap J41, Penolong Pegawai Perancang Bandar J29, Pembantu Teknik J27 dan Penolong Pegawai Tadbir Gred N27. Antara fungsi yang ditetapkan dan tenaga kerja yang diwujudkan di 3 bahagian yang bertanggungjawab terhadap projek ini adalah di jadual berikut :-

JADUAL 22.1
FUNGSI DAN TENAGA KERJA DI BAHAGIAN YANG BERTANGGUNGJAWAB
TERHADAP PROJEK PENINGKATAN INFRASTRUKTUR ASAS
KAMPUNG AIR PATAU-PATAU 1

BAHAGIAN	FUNGSI	TENAGA KERJA YANG TERLIBAT
Bahagian Perancangan Dan Penyelarasan	- Perancangan Pembangunan - Penyelarasan Pembangunan Dan Kawalan Pembangunan	Pengarah Gred J48 Arkitek Landskap Gred J41 Penolong Pegawai Perancang Bandar Gred J29 Pembantu Teknik Gred J27
Bahagian Pembangunan Dan Kejuruteraan	- Menyenggara Kemudahan Awam Dan Sistem Paip - Memproses Pendaftaran Kelulusan Rumah Kampung - Pembaikan Dan Penyelenggaraan Lampu Awam/Hiasan	Pengarah Gred J48 Penolong Pegawai Tadbir Gred N27
Bahagian Perbandaran Dan Kerajaan Tempatan	- Bertanggungjawab Terhadap Kebersihan Persekitaran - Melantik Kontraktor Untuk Kerja Penyelenggaraan Dan Pembersihan Persekitaran	Pengarah Gred N48 Penolong Pegawai Tadbir Gred N27

- c. Pemeriksaan Audit mendapati Perbadanan tidak merancang dan melaksanakan kursus yang berkaitan dengan pembangunan projek bagi pegawai di Bahagian Perancangan Dan Penyelarasan.

22.4.1.2. Keperluan Kewangan

Semakan Audit mendapati peruntukan yang diluluskan untuk projek ini di bawah RMK-8 berjumlah RM25 juta sedangkan perunding menganggarkan keperluan kewangan berjumlah RM27.84 juta untuk meningkatkan infrastruktur asas dan membina kemudahan pelancongan. Dengan peruntukan yang terhad tersebut, Perbadanan memutuskan untuk melaksanakan projek peningkatan infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau 1 sahaja yang melibatkan anggaran kos berjumlah RM13.04 juta. Perbadanan tidak menyediakan peruntukan secara khusus untuk kerja penyelenggaraan Kampung Air Patau-Patau 1. Sebaliknya, penyediaan anggaran dibuat secara keseluruhan yang merangkumi penyelenggaraan kesemua harta modal milik Perbadanan.

22.4.1.3. Kriteria Pemilihan Kampung

Kampung Air Pelancongan yang dipilih mestilah di lokasi strategik yang mempunyai tarikan pelancongan untuk jangka masa panjang. Empat Kampung Air di Wilayah Persekutuan Labuan telah dipertimbangkan untuk tujuan tersebut iaitu Kampung Air Patau-Patau 1, Kampung Air Patau-Patau 2, Kampung Air Ranca-Ranca Laut dan Kampung Air Bebuloh Laut. Pemilihan Kampung Air Patau-Patau 1 sebagai Kampung Air Pelancongan adalah berdasarkan kepada kriteria berikut :-

- Kampung ini berhampiran dengan Bandar Labuan dan boleh dilawati melalui jalan darat dan jalan laut.
- Kemudahan asas sedia ada telah wujud seperti tandas awam, tempat meletak kereta dan perhentian bas.

- c. Saranan Perdana Menteri yang ingin melihat Kampung Air Patau-Patau 1 dibangunkan menjadi produk pelancongan dan kemudahan infrastrukturnya dinaikkan taraf.
- d. Kawasan Kampung Air Patau-Patau 1 telah diwartakan sebagai *Native Residential Reserve*.

22.4.1.4. Kemudahan Yang Dibangunkan

Bahagian Perancangan Dan Penyelarasan Perbadanan telah menetapkan komponen yang perlu dibangunkan bagi meningkatkan taraf infrastruktur asas Kampung Air Patau-Patau 1 sebagai Kampung Air Pelancongan, antara lainnya, adalah :-

- a. Sistem jaringan pejalan kaki konkrit yang selesa untuk pejalan kaki dan motosikal.
- b. Sistem pembetulan yang teratur bagi setiap rumah di mana sisa buangan akan disalurkan ke tempat pengumpulan yang ditentukan.
- c. Jajaran bekalan air, elektrik dan telekomunikasi yang diperkemas dan disusun dengan teratur serta mengambil kira unsur keselamatan.
- d. Sistem pengairan kawasan untuk memastikan kawasan kampung sentiasa 70% dipenuhi air sepanjang tahun berbanding dengan keadaan semasa di mana 85% kawasan akan kering ketika air surut.

22.4.1.5. Kaedah Pelaksanaan Projek

- a. Perbadanan akan melantik perunding bagi melaksanakan kerja penyediaan cadangan dan reka bentuk projek, penyediaan dokumen tender, pemilihan kontraktor, penyeliaan pembangunan projek serta memberi khidmat nasihat kepada Perbadanan. Projek peningkatan infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau I akan dilaksanakan dalam tahun 1999 dan kos projek kurang daripada RM20 juta. Oleh itu, Surat Pekeliling Perbendaharaan Bil. 7 Tahun 1999 dijadikan sebagai panduan bagi menguruskan pelantikan perunding dari segi kelayakan, kelulusan pelantikan, menandatangani perjanjian pelantikan perunding, jenis tugas yang perlu dijalankan dan penetapan bayaran. Pelantikan perunding perlu dimaklumkan kepada Bahagian Pengurusan Perolehan Kerajaan, Perbendaharaan Malaysia. Perunding dikehendaki mengemukakan 2 cadangan yang berikut :-
 - i. Cadangan teknikal - maklumat berkaitan latar belakang firma, pengalaman, struktur organisasi dan senarai projek yang telah dijalankan.
 - ii. Cadangan kewangan - maklumat berkaitan dengan perkara berikut :-
 - Jawatan personel dalam projek atau tugas berkenaan.
 - Input masa yang diperlukan bagi setiap personel.

- Jumlah yuran bagi setiap personel dan bagi keseluruhan perkhidmatan perunding berkenaan.
 - Kos imbuhan balik seperti tuntutan perjalanan dan penginapan, percetakan laporan, penggunaan telefon, faks, pos dan perbelanjaan lain yang telah disemak dan mendapat persetujuan dari pihak Perbadanan.
- b. Perbadanan akan mewujudkan satu jawatankuasa untuk menilai, menimbang dan memperakukan laporan yang berkaitan dengan kontraktor yang disyorkan oleh perunding. Keahlian jawatankuasa terdiri daripada pegawai kanan Perbadanan, pegawai Jabatan Kerajaan yang berkaitan seperti Jabatan Kerja Raya, Jabatan Alam Sekitar, Jabatan Tanah dan Jabatan Laut. Jawatankuasa akan menyediakan Laporan Penilaian Dan Perakuan yang berkaitan untuk pertimbangan dan kelulusan Lembaga Pengarah Perbadanan. Penilaian kontraktor akan dibuat berdasarkan kepada kekukuhan kedudukan kewangan; kelayakan teknikal; pengalaman menjalankan projek berkaitan dan status Bumiputera.

22.4.1.6. Kaedah Penyenggaraan

Perbadanan telah mengenal pasti 3 jenis penyenggaraan yang perlu dijalankan iaitu penyenggaraan terhadap landskap; pembersihan persekitaran dan penyenggaraan teknikal. Ketiga-tiga jenis penyenggaraan ini akan diswastakan dan penyeliaannya diletakkan di bawah bahagian tertentu seperti di **Jadual 22.2**. Bahagian yang berkenaan dipertanggungjawabkan untuk melantik kontraktor melalui tawaran terbuka. Jawatankuasa Sebut Harga, Unit Perolehan Perbadanan bertanggungjawab terhadap penilaian kontraktor. Kontraktor yang berjaya akan menandatangani perjanjian kontrak yang disediakan oleh bahagian yang berkenaan.

JADUAL 22.2

BAHAGIAN YANG BERTANGGUNGJAWAB TERHADAP KERJA PENYENGGAARAAN

BAHAGIAN	AKTIVITI
Bahagian Perancangan Dan Penyelarasan	Kerja Penyenggaraan Landskap Dan Yang Berkaitan
Bahagian Pembangunan Dan Kejuruteraan	Kerja Penyenggaraan Yang Berkaitan Dengan Teknikal
Bahagian Perbandaran Dan Kerajaan Tempatan	Kerja Pembersihan Persekitaran

22.4.1.7. Mekanisme Pemantauan

Bagi memantau prestasi projek, perunding akan menempatkan Pengurus Projek di tapak. Mesyuarat Tapak perlu diadakan setiap bulan. Selain itu, Mesyuarat Teknikal yang dihadiri oleh wakil Perbadanan, perunding dan kontraktor turut diadakan untuk membincang dan menyelesaikan masalah berbangkit. Laporan Kemajuan Projek Dan Prestasi Kewangan Bulanan akan disediakan oleh perunding. Pemeriksaan fizikal terhadap infrastruktur yang telah dibina perlu juga dilakukan. Pemeriksaan berkala oleh pegawai penyelia terhadap kerja pembersihan perlu dijalankan bagi tujuan pengesahan bayaran interim kepada kontraktor.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya, Perbadanan telah merancang aktiviti peningkatan infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau 1 dengan baik. Perbadanan telah mewujudkan struktur organisasi dan pembahagian tugas yang jelas; mempunyai kriteria pemilihan Kampung Air Pelancongan yang sesuai; mengenal pasti kemudahan yang akan dibangunkan dan keperluan guna tenaga serta menyediakan rancangan penyenggaraan projek. Mekanisme yang telah diwujudkan untuk memantau pelaksanaan aktiviti berkenaan juga adalah memadai. Bagaimanapun, Perbadanan perlu memastikan peruntukan kewangan yang mencukupi diluluskan bagi membolehkan komponen projek di bawah fasa 2 dilaksanakan dengan segera memandangkan tujuan menaikkan taraf Kampung Air Patau-Patau 1 sebagai Kampung Air Pelancongan hanya akan dicapai dengan menyempurnakan pembangunan projek di bawah fasa 1 dan 2.

22.4.2. PELAKSANAAN

22.4.2.1. Pelantikan Perunding Dan Kontraktor

- a. Pelantikan Syarikat Dr. Nik & Associates Sdn. Bhd. secara rundingan terus sebagai perunding projek telah diluluskan semasa mesyuarat Lembaga Tender Perbadanan pada bulan November 1999. Pelantikan perunding tersebut telah dimaklumkan kepada Kementerian Kewangan selaras dengan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 7 Tahun 1999. Perunding tersebut bertanggungjawab untuk menyediakan reka bentuk projek dan dokumen tender, pemilihan kontraktor serta menyelia pembinaan. Perjanjian antara perunding dengan Perbadanan telah ditandatangani pada bulan Disember 1999. Yuran perkhidmatan perunding berjumlah RM1.94 juta.
- b. Pelantikan kontraktor telah dibuat secara tender terbuka. Daripada 12 penender yang mengemukakan tawaran, perunding telah menyenarai pendekkan 5 penender untuk penilaian teknikal dan kewangan. Dua penender yang melepasi peringkat penilaian tersebut telah dikemukakan kepada Lembaga Pengarah Perbadanan untuk kelulusan. Lembaga Pengarah telah memilih Pertama Makmur Sdn. Bhd. yang mempunyai modal berbayar berjumlah RM1.50 juta dan menawarkan harga kontrak berjumlah RM16.43 juta. Pemilihan kontraktor tersebut adalah berdasarkan kemampuannya daripada aspek pengalaman, kepakaran dan kukuh kewangan serta keupayaan teknikal.

Pada pandangan Audit, pelantikan perunding dan kontraktor bagi melaksanakan projek peningkatan infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau 1 adalah teratur.

22.4.2.2. Syarat Kontrak

a. Syarat Kontrak Khidmat Perunding

- i. Perjanjian yang ditandatangani antara perunding dengan Kerajaan menetapkan antaranya syarat seperti berikut :-

- Perunding dikehendaki mengemukakan 4 laporan kepada Perbadanan iaitu :-
 - Laporan Konsep yang mengandungi konsep pembangunan kawasan terbabit.
 - Laporan Awal yang mengandungi secara khusus objektif dan skop kerja serta penemuan awal.
 - Laporan Akhir yang menerangkan butiran terperinci mengenai pelan dan lukisan serta anggaran kos.
 - Laporan Tender untuk tujuan panggilan tender.
 - Perbadanan perlu memastikan semua reka bentuk bagi infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau 1 yang disediakan oleh perunding mengikut standard antarabangsa dan menepati kehendak agensi Kerajaan seperti Jabatan Kerja Raya, Jabatan Perkhidmatan Pembetungan serta Jabatan Bomba Dan Penyelamat.
- ii. Adalah didapati perjanjian tidak memasukkan syarat yang menghendaki perunding mengemukakan Bon Pelaksanaan dan penalti yang boleh dikenakan.

b. Syarat Kontrak Kerja

Syarat kontrak kerja menetapkan antara lainnya perkara berikut :-

- i. Kontraktor perlu mengemukakan Bon Pelaksanaan bernilai RM821,667 iaitu 5% daripada harga kontrak sama ada melalui Jaminan Bank atau Wang Jaminan Pelaksanaan. Sekiranya kontraktor memilih Wang Jaminan Pelaksanaan, potongan sejumlah 10% akan dibuat daripada setiap bayaran interim sehingga mencapai jumlah 5% harga kontrak. Sebanyak 50% daripada Wang Jaminan Pelaksanaan tersebut akan dilepaskan kepada kontraktor setelah Sijil Perakuan Siap Kerja dikeluarkan dan 50% lagi selepas tempoh tanggungan kecacatan tamat. Tempoh tanggungan kecacatan ialah 15 bulan daripada tarikh projek disiapkan.
- ii. Kontraktor perlu mengemukakan polisi insurans untuk kerja, insurans pampasan kerja dan polisi liabiliti awam bernilai RM18.27 juta.
- iii. Tapak bina akan diserahkan kepada kontraktor pada bulan Mei 2001 dan projek perlu disiapkan pada bulan Oktober 2002 iaitu selama 74 minggu. Sekiranya kontraktor gagal menyiapkan kerjanya mengikut tempoh tersebut tanpa lanjutan masa diberi, kontraktor akan dikenakan ganti rugi tertentu dan ditetapkan atas kadar RM4,502 sehari.
- iv. Bayaran kepada kontraktor dibuat oleh Perbadanan berdasarkan penilaian oleh Pengarah Projek terhadap kemajuan kerja bulanan yang dilaksanakan.

c. Syarat Kontrak Penyenggaraan

Syarat kontrak kerja pembersihan pantai di Kampung Air Patau-Patau 1 menetapkan antara lainnya perkara berikut :-

- i. Kontraktor perlu mengemukakan Bon Pelaksanaan sebanyak 2.5% daripada harga kontrak sama ada melalui Jaminan Bank atau Wang Jaminan Pelaksanaan. Sekiranya kontraktor memilih Wang Jaminan Pelaksanaan, potongan sebanyak 10% akan dibuat daripada setiap bayaran interim sehingga mencapai 2.5% daripada harga kontrak.
- ii. Kontraktor perlu mengemukakan polisi insurans pampasan kerja dan polisi liabiliti awam bernilai RM181,440.
- iii. Kerja penyenggaraan adalah bagi tempoh setahun dan pelantikan baru dibuat melalui tawaran sebut harga bagi tahun berikutnya.
- iv. Bayaran kepada kontraktor dibuat oleh Perbadanan berdasarkan penilaian oleh Pegawai Bahagian Perkhidmatan Perbandaran terhadap tuntutan bayaran dan laporan kerja yang dikemukakan. Sekiranya penyenggaraan tidak menepati spesifikasi, denda akan dikenakan dan dipotong daripada bayaran interim.

Pada pandangan Audit, syarat kontrak kerja dan kontrak penyenggaraan adalah memadai untuk menjamin kepentingan Perbadanan. Bagaimanapun, syarat kontrak pelantikan perunding perlu memasukkan peruntukan yang menghendaki perunding mengemukakan Bon Pelaksanaan dan peruntukan yang membolehkan penalti dikenakan terhadap perunding sekiranya gagal melaksanakan tanggungjawabnya.

22.4.2.3. Pematuhan Kepada Syarat Kontrak

- a. Perunding telah mengemukakan Laporan Konsep sebelum menandatangani perjanjian serta Laporan Awal, Laporan Akhir, Laporan Tender dan Laporan Kemajuan Bulanan kepada Perbadanan mengikut tempoh yang ditetapkan. Perunding telah mendirikan pejabat tapak dengan kemudahan yang lengkap untuk menyelia kerja peningkatan infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau 1.
- b. Semakan Audit mendapati pada umumnya, kontraktor telah mematuhi syarat kontrak antara lainnya mengemukakan polisi insurans untuk kerja dan polisi liabiliti awam. Kontraktor juga telah mengemukakan polisi insurans pampasan pekerja dan nombor kod majikan di bawah Skim Keselamatan Sosial Pekerja (PERKESO) semasa menerima tawaran. Adalah didapati kontraktor telah mengemukakan Bon Pelaksanaan melalui Jaminan Insurans bernilai RM821,667. Sehubungan ini, Perbadanan telah memotong 10% daripada bayaran interim sehingga mencapai nilai jaminan insurans tersebut.

- c. Kontraktor yang dilantik bagi kerja pembersihan telah mematuhi syarat kontrak antara lainya mengemukakan polisi liabiliti awam dan polisi insurans pampasan pekerja semasa menerima tawaran. Adalah didapati kontraktor tersebut juga memilih Wang Jaminan Pelaksanaan iaitu dikenakan pemotongan 5% daripada bayaran interim sehingga mencapai 2.5% harga kontrak.

22.4.2.4. Prestasi Projek

- a. Projek peningkatan infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau 1 tidak dapat disiapkan pada bulan Oktober 2002 seperti mana yang disyaratkan. Sepanjang tempoh pembinaan, kontraktor telah memohon 3 kali lanjutan masa sehingga bulan November 2003 dan diluluskan oleh Lembaga Pengarah Perbadanan. Lanjutan masa itu terpaksa diberi kerana beberapa perubahan kerja yang diminta oleh Perbadanan dan gangguan daripada penduduk. Antara perubahan kerja yang perlu dibuat ialah melebarkan struktur laluan pejalan kaki menjadi 2 meter dan kerja berkaitan komponen elektrik serta retikulasi air. Sijil Perakuan Siap Kerja hanya dikeluarkan pada bulan Mac 2004.
- b. Semakan Audit terhadap kerja peningkatan infrastruktur asas yang dilaksanakan oleh kontraktor mendapati perkara berikut :-

i. Laluan Pejalan Kaki

- Mengikut Laporan Konsep yang disediakan oleh perunding, ciri utama laluan pejalan kaki yang akan dibangunkan hendaklah mempunyai reka bentuk yang kukuh dan memberi keselesaan kepada penduduk kampung. Sehubungan ini, laluan pejalan kaki di Kampung Air Patau-Patau 1 telah dinaikkan taraf daripada berasaskan kayu kepada struktur konkrit berserta pemasangan *handrail*. Laluan pejalan kaki konkrit yang akan dibina merangkumi 3 peringkat iaitu 2 laluan pejalan kaki utama selebar 1.5 meter dan laluan sekunder bersaiz 1.2 meter manakala laluan menghala ke rumah bersaiz 1 meter. Keseluruhan panjang laluan pejalan kaki ialah 4 kilometer.
- Semasa pembinaan dan pemasangan *precast slab* laluan pejalan kaki dilaksanakan oleh kontraktor, Perbadanan mencadangkan pelebaran laluan pejalan kaki berkonsepkan *free flow 2 way traffic* berbanding struktur asal iaitu *controlled flow 2 way traffic*. Cadangan pelebaran ialah 1.7 meter bagi laluan pejalan kaki utama, 1.5 meter bagi laluan sekunder dan 1.2 meter bagi laluan ke rumah. Bagaimanapun setelah mengadakan perbincangan dengan perunding, Perbadanan memutuskan struktur asal dikekalkan dan struktur *flower box* di bahagian kiri dan kanan dibatalkan bagi menambahkan ruang laluan pejalan kaki utama dan sekunder.

- Pada bulan Ogos 2001, Jawatankuasa Penduduk Kampung telah merayu kepada Perbadanan supaya laluan pejalan kaki yang akan dibina dilebarkan bagi keselesaan penduduk. Rayuan dibuat kerana struktur laluan pejalan kaki yang asalnya berasaskan kayu adalah bersaiz antara 1.6 meter hingga 3 meter berbanding dengan antara 1 meter hingga 1.2 meter yang akan dibina seperti di **Gambar 22.1** dan **22.2**. Kontraktor juga bersetuju dengan rayuan tersebut. Sehubungan ini, Lembaga Pengarah Perbadanan semasa mesyuarat pada bulan Februari 2002 bersetuju dengan penambahan kelebaran laluan pejalan kaki daripada struktur asal bersaiz 1.5 meter, 1.2 meter dan 1 meter menjadi 2 meter bagi pejalan kaki sepanjang 4 kilometer. Kos tambahan yang terlibat berjumlah RM4.20 juta telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan.

GAMBAR 22.1

**Struktur Laluan Pejalan Kaki Asal (Kayu)
Bersaiz 1.6 m**

GAMBAR 22.2

**Struktur Precast Slab
Bersaiz 1.2 m Mengikut Kontrak**

- Kelewatan Lembaga Pengarah Perbadanan membuat keputusan tentang perubahan saiz pelebaran laluan pejalan kaki telah menyebabkan Perbadanan terpaksa menanggung perbelanjaan pembinaan 607 unit *precast slab* bersaiz 1.2 meter berjumlah RM133,540 yang telah disiapkan pada akhir bulan September 2001. Mengikut laporan perunding, sebahagian *precast slab* tersebut yang disimpan oleh kontraktor di stor terbuka telah tertimbus dan pecah.
- Lawatan Audit pada bulan Jun 2005 mendapati struktur laluan pejalan kaki konkrit adalah kukuh. Pemasangan *handrail* dapat menjamin keselamatan penduduk ketika menggunakan laluan. Manakala pemasangan 108 unit lampu pejalan kaki (lampu hiasan) telah menambahkan suasana menarik pada waktu malam seperti di **Gambar 22.3**. Penyediaan *weep holes* dengan jarak tertentu memudahkan pengaliran air hujan.

GAMBAR 22.3

**Laluan Pejalan Kaki Konkrit Berserta
Handrail Dan Lampu Hiasan**

ii. Sistem Pembetungan

- Mengikut Laporan Awal perunding yang disediakan pada bulan Januari 2000, sistem pembetungan Kampung Air Patau-Patau 1 akan berasaskan sistem graviti. Pembuangan sisa akan tersalur dari rumah penduduk melalui sistem paip dan *manhole* ke tangki simpanan sebelum ia dipamkan ke pusat rawatan Indah Water Konsortium. Jajaran sistem paip pembetungan akan ditempatkan di bawah struktur pejalan kaki konkrit. Namun begitu, permohonan terhadap penggunaan sistem pembetungan tersebut yang dikemukakan oleh Perbadanan kepada Jabatan Perkhidmatan Pembetungan pada bulan April 2000 tidak diluluskan. Jabatan Perkhidmatan Pembetungan memaklumkan bahawa penggunaan sistem tersebut adalah tidak mengikut spesifikasi dan reka bentuknya tidak berdasarkan kepada Garis Panduan Jabatan Perkhidmatan Pembetungan. Sebaliknya, Jabatan Perkhidmatan Pembetungan mencadangkan penggunaan sistem vakum. Pada bulan Februari 2002, Perbadanan melalui perunding sekali lagi telah memohon kelulusan daripada Jabatan Perkhidmatan Pembetungan tetapi permohonannya masih ditolak atas sebab yang sama. Ini telah menjejaskan jadual pelaksanaan kerja kontraktor yang seharusnya bermula pada bulan April 2002. Pada bulan November 2002, kontraktor telah mencadangkan kepada Perbadanan supaya menggunakan sistem vakum. Kontraktor berpendapat penggunaan sistem graviti akan menyebabkan masalah kebocoran paip dan peningkatan kos penyelenggaraan berikutan saluran paip terdedah kepada air laut dan cuaca panas. Kontraktor menganggarkan kos sistem vakum berjumlah RM3.90 juta berbanding kos sistem graviti berdasarkan kontrak berjumlah RM0.97 juta. Bagaimanapun, Perbadanan telah mengarahkan kontraktor meneruskan kerja pembetungan dengan sistem graviti pada bulan Januari 2003 memandangkan tempoh lanjutan masa akan berakhir pada bulan Februari 2003.
- Kerja pemasangan sistem pembetungan graviti telah mendapat bantahan daripada sebahagian penduduk kampung dan kes pemotongan paip telah berlaku kerana pemasangan paip tersebut menghalang laluan bot nelayan dan bot penambang ke rumah masing-masing. Bagi menyelesaikan masalah tersebut, Perbadanan telah bersetuju dengan cadangan Jawatankuasa Penduduk Kampung untuk membekalkan 3 unit takal dan troli bagi kemudahan pemilik bot mengangkat enjin bot ke rumah, contohnya seperti di **Gambar 22.4**. Kemudahan takal dan troli ini telah disumbangkan oleh kontraktor.

GAMBAR 22.4

Takal Yang Disediakan Bagi Mengangkut Enjin Bot

- Semasa tempoh tanggungan kecacatan, kontraktor telah melaksanakan kerja pemasangan semula paip pada bulan Januari 2004. Bagaimanapun, kontraktor telah diugut dan diancam oleh sebahagian penduduk kampung dan kes pemotongan dan pembukaan paip telah berlaku semula. Oleh itu, kontraktor tidak meneruskan kerja pemasangan paip pembedungan sehingga tamat tempoh tanggungan kecacatan pada bulan Februari 2005. Lawatan Audit pada bulan Jun 2005 mendapati paip pembedungan masih terbuka dan sebahagian paip telah hilang kerana patah dan dihanyutkan air laut. Keadaan ini telah menyebabkan sistem pembedungan tidak dapat berfungsi. **Gambar 22.5 dan 22.6** menunjukkan paip pembedungan yang terbuka. Masalah sistem pembedungan tersebut telah dimaklumkan semasa Mesyuarat Menteri Wilayah Persekutuan bersama Ketua Jabatan Kerajaan Wilayah Persekutuan Labuan pada bulan Mac 2005. Menteri berkenaan telah mengarahkan cadangan penggunaan sistem vakum dinilai semula.

GAMBAR 22.5

GAMBAR 22.6

Paip Pembedungan Yang Terbuka

- Kegagalan sistem pembedungan berfungsi telah menyebabkan stesen pam yang dibina bagi mengepam sisa buangan ke loji utama kendalian Indah Water Konsortium (IWK) tidak dapat diuji keberkesanannya. Di samping itu, tandas baru yang telah disediakan bagi 140 unit rumah juga tidak dapat digunakan oleh penghuni rumah. Ini melibatkan kos pembinaan berjumlah RM174,440.

- Lawatan Audit mendapati sebahagian paip penyambungan dari tandas ke paip utama pembetungan telah terbuka atau pecah. Manakala sebahagian tandas telah menjadi tempat menyimpan barang oleh penghuni rumah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 22.7

Tandas Yang Dijadikan Tempat Simpanan Barang

- Berdasarkan pelan reka bentuk perunding, adalah didapati tandas bagi sebahagian rumah telah dibina bersebelahan dengan laluan pejalan kaki sungguhpun Perbadanan telah memaklumkan kepada perunding tentang ketidaksesuaian lokasi tandas ini ketika pembinaan tandas sedang berjalan dan kesannya terhadap aspek pelancongan. Gambar berikut menunjukkan kedudukan tandas yang dimaksudkan :-

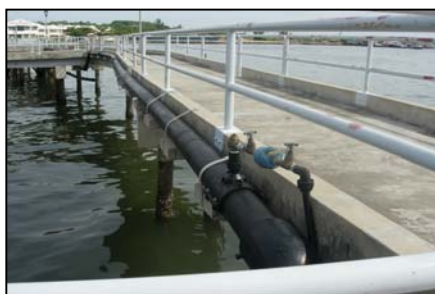
GAMBAR 22.8

Tandas Yang Dibina Bersebelahan Laluan Pejalan Kaki

- Mengikut perancangan, setelah projek peningkatan infrastruktur asas di bawah fasa 1 disiapkan, Bahagian Pelancongan Perbadanan dengan kerjasama Majlis Tindakan Pelancongan Labuan akan menganjurkan program pelancongan dan kebudayaan untuk menarik pelancong. Bagaimanapun, pihak Audit dimaklumkan bahawa program pelancongan tersebut akan dilaksanakan apabila masalah sistem pembetungan dapat diselesaikan.

iii. Bekalan Air, Elektrik, Telekomunikasi Dan Pili Bomba

- Jajaran sistem bekalan air, elektrik dan telekomunikasi dipasang di sisi struktur pejalan kaki. Ini memudahkan kerja penyenggaraan pada masa hadapan serta memelihara keadaan bahan yang digunakan daripada pendedahan air laut. Adalah didapati reka bentuk dan pemasangan paip bekalan air berdasarkan kepada cadangan dan maklum balas daripada Jabatan Kerja Raya Wilayah Persekutuan Labuan. Lawatan Audit mendapati kedudukan meter air dan paip agihan ke rumah mudah diakses untuk kerja penyenggaraan seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 22.9

*Meter Air Dan Paip Agihan Ke Rumah
Terletak Di Sisi Struktur Pejalan Kaki*

- Mengikut jadual pelaksanaan, pembangunan sistem peningkatan elektrik dan telekomunikasi sepatutnya bermula bulan Mac 2002. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
 - Reka bentuk elektrik dan telekomunikasi yang disediakan oleh perunding masing-masingnya hanya dimajukan kepada Sabah Electricity Sdn. Bhd. dan Telekom Malaysia pada bulan September 2002. Kerja tersebut telah lewat dibuat disebabkan oleh cadangan perubahan reka bentuk oleh agensi teknikal bagi mematuhi spesifikasi keselamatan dan penilaian kos anggaran semasa yang tinggi. Sistem peningkatan bekalan elektrik merangkumi pembinaan bangunan sub stesen, 3 unit *feeder pillar* utama, 19 unit *feeder pillar* dan pemasangan kabel ke rumah penduduk kampung. Mengikut laporan perunding, beban elektrik adalah berpandukan penggunaan harian elektrik penduduk kampung, lampu jalan/lampu pejalan kaki dan penggunaan pam pili bomba serta pam pembetulan. Selain itu, beban elektrik juga mengambil kira tambahan sebanyak 30% untuk penggunaan pada masa hadapan. Adalah didapati sistem peningkatan bekalan elektrik yang dibangunkan telah mengambil kira perkara tersebut.
 - Surat kelulusan reka bentuk daripada Telekom Malaysia hanya diterima pada bulan Januari 2003. Bagaimanapun, Mesyuarat Perubahan Kerja Mekanikal dan Elektrikal pada bulan Mac 2003 telah memutuskan kerja pemasangan sistem telekomunikasi dibatalkan dan dikeluarkan daripada kontrak memandangkan anggaran kos semasa yang dikemukakan oleh pihak kontraktor berjumlah RM1.06 juta adalah tinggi berbanding dengan nilai kontrak asal berjumlah RM83,000. Perbadanan juga berpendapat bahawa kemudahan sistem telekomunikasi yang sedia ada adalah mencukupi.
- Sebanyak 12 pili bomba telah dipasang di sepanjang laluan pejalan kaki. Adalah didapati struktur dan pemasangan pili bomba telah mematuhi spesifikasi yang telah ditetapkan oleh Jabatan Bomba Dan Penyelamat.

iv. Mengekalkan Kawasan Yang Berair

- Keperluan mewujudkan persekitaran Kampung Air Patau-Patau 1 sentiasa berair walaupun ketika air surut adalah bagi memastikan pemandangan yang sentiasa menarik. Namun begitu, kawasan kampung dipengaruhi keadaan air pasang seterusnya menjejaskan keindahan pemandangan. Sehubungan ini, pada bulan April 2002, perunding mencadangkan pengorekan tanah bagi mengekalkan kawasan berair di sekitar kampung. Pengorekan tanah akan melibatkan 52 unit rumah di persekitarannya. Jawatankuasa Penduduk Kampung telah mengemukakan usul kepada Perbadanan supaya kerja pengorekan tanah dibatalkan kerana pemilik rumah yang terlibat tidak bersetuju dan bimbang dengan jenis kayu yang akan digunakan untuk memperkukuhkan tiang rumah. Sehubungan ini, Lembaga Pengarah Perbadanan pada bulan Jun 2002 telah memutuskan kerja pengorekan tanah dibatalkan. Bagaimanapun, pada bulan Oktober 2002, Lembaga Pengarah pula telah memutuskan supaya kerja pengorekan tanah diteruskan kerana kontraktor telah membekalkan sebahagian kayu untuk tujuan pengukuhan tiang rumah dan kos yang terlibat berjumlah RM640,900.
- Lawatan Audit pada bulan Jun 2005 mendapati kerja pengorekan tanah telah berjaya menjadikan persekitaran kampung sentiasa berair walaupun ketika air surut pada waktu petang seperti yang ditunjukkan di **Gambar 22.10**. Kos terlibat bagi kerja pengorekan tanah berjumlah RM1.02 juta.

GAMBAR 22.10

*Keadaan Kampung Yang
Sentiasa Berair Walaupun
Ketika Surut Di Waktu Petang*

Pada pandangan Audit, kegagalan Perbadanan mengkaji keadaan kemudahan yang sedia ada dan mematuhi spesifikasi Jabatan Perkhidmatan Pembetungan, kelewatan/ketidakpastian dalam membuat sesuatu keputusan serta perubahan reka bentuk projek telah menyebabkan berlakunya perbelanjaan yang sia-sia dan peningkatan kos projek.

22.4.2.5. Penyenggaraan Projek

- a. Semakan Audit mendapati sungguhpun Perbadanan telah menetapkan Bahagian-bahagian tertentu bertanggungjawab terhadap kerja penyenggaraan landskap, kerja yang berkaitan dengan teknikal dan kerja pembersihan, namun Perbadanan hanya melantik kontraktor untuk menjalankan kerja pembersihan. Lawatan Audit pada bulan Jun 2005 mendapati kerosakan/kecacatan telah berlaku pada sebahagian infrastruktur yang telah dibina seperti berikut :-
- Lapisan cat di *handrail* laluan pejalan kaki telah tertanggal/terkupas kerana pendedahan cahaya matahari (**Gambar 22.11**). Keadaan ini akan mempercepatkan *handrail* berkarat dan seterusnya menjejaskan ketahanan dan usia guna.
 - Sebahagian permukaan bersimen laluan pejalan kaki utama juga telah retak dan pecah seperti ditunjukkan di **Gambar 22.12**. Ia berpunca daripada bebanan berat yang sentiasa melalui laluan tersebut seperti penggunaan motosikal.

GAMBAR 22.11

Lapisan Cat Handrail Yang Telah Tertanggal

GAMBAR 22.12

Permukaan Simen Laluan Pejalan Kaki Yang Telah Pecah

- b. Lawatan Audit pada bulan Jun 2005 mendapati ada *handrail* di laluan pejalan kaki utama telah dipotong oleh pemilik rumah untuk menyediakan laluan tambahan ke rumah masing-masing seperti di **Gambar 22.13** dan **22.14**. Tiada sebarang tindakan diambil terhadap pemilik rumah berkenaan kerana Ordinan Kerajaan Tempatan 1961 – Perintah Wilayah Persekutuan Labuan (Pengubahsuaian Ordinan Kerajaan Tempatan) 1984 yang sedang diguna pakai oleh Perbadanan Labuan tidak mempunyai peruntukan yang membolehkannya berbuat sedemikian.

GAMBAR 22.13

Handrail Laluan Pejalan Kaki Utama Rumah Dipotong

GAMBAR 22.14

- c. Pihak Audit juga mendapati 3 unit rumah sedang dibina dan 1 unit rumah baru siap telah diduduki. Memandangkan hak milik tanah Kampung Air Patau-Patau 1 diwartakan sebagai *Native Residential Reserve*, permohonan pembinaan rumah baru perlu mendapat kelulusan Jawatankuasa Penduduk Kampung serta Ketua Anak Negeri dan dimaklumkan kepada Perbadanan. Bagaimanapun, tidak ada bukti yang menunjukkan kelulusan telah diperolehi daripada pihak berkenaan terlebih dahulu.

Pada pandangan Audit, bagi mengekalkan keindahan Kampung Air Patau-Patau 1, Bahagian Perancangan Dan Penyelarasan serta Bahagian Pembangunan Dan Kejuruteraan, Perbadanan patut mengambil tindakan segera untuk melantik kontraktor bagi melaksanakan kerja penyenggaraan yang berkenaan. Perbadanan juga perlu mengambil tindakan tegas terhadap penduduk kampung yang menjejaskan keindahan Kampung Air Patau-Patau 1.

22.4.2.6. Perbelanjaan Projek

Perbadanan telah membelanjakan sejumlah RM21.43 juta yang meliputi bayaran yuran perkhidmatan perunding berjumlah RM1.94 juta dan bayaran kontraktor berjumlah RM19.49 juta. Selain itu, bagi tempoh bulan Ogos 2003 hingga Ogos 2005, Perbadanan telah membayar sejumlah RM0.23 juta daripada peruntukan mengurus kepada kontraktor pembersihan. Semakan Audit mendapati bayaran ini telah dibuat mengikut syarat kontrak.

22.4.3. PEMANTAUAN

Pemantauan terhadap projek peningkatan infrastruktur asas di Kampung Air Patau-Patau 1 dilakukan melalui kaedah berikut :-

22.4.3.1. Pasukan Perunding di Tapak

Perunding telah menempatkan Pengurus Projek (wakil Pegawai Penguasa) di tapak sepanjang masa.

22.4.3.2. Mesyuarat Tapak

Mesyuarat Tapak diadakan setiap bulan dan minit Mesyuarat Tapak disediakan selepas setiap mesyuarat untuk merekodkan setiap masalah. Mesyuarat tersebut dihadiri oleh wakil dari Perbadanan, perunding dan kontraktor. Dalam keadaan tertentu, mesyuarat juga turut dihadiri oleh wakil daripada Sabah Electricity Sdn. Bhd., Jabatan Kerja Raya, Jabatan Pengairan Dan Saliran, Jabatan Bomba Dan Penyelamat, Jabatan Tanah serta Telekom Malaysia.

22.4.3.3. Mesyuarat Teknikal

Mesyuarat ini telah diadakan untuk membincang dan menyelesaikan masalah teknikal yang timbul daripada kerja pembinaan. Mesyuarat ini telah dihadiri oleh wakil daripada Perbadanan, perunding dan kontraktor. Segala perkara yang

dibincangkan semasa mesyuarat ini akan dibangkitkan semula dalam Mesyuarat Tapak bertujuan untuk mengambil tindakan lanjut bagi mengatasi masalah yang timbul.

22.4.3.4. Laporan Kemajuan

Bagi memantau kemajuan projek, perunding telah menyediakan Laporan Kemajuan Kerja Bulanan termasuk perbelanjaan yang terlibat. Perunding juga turut menyediakan laporan bergambar untuk menunjukkan kemajuan projek.

22.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Matlamat Perbadanan untuk membangunkan Kampung Air Patau-Patau 1 sebagai Kampung Air Pelancongan tidak akan dicapai dengan hanya melaksanakan projek peningkatan infrastruktur asas di bawah fasa 1. Oleh itu, Perbadanan perlu menyediakan peruntukan yang mencukupi bagi membolehkan projek pembangunan kemudahan pelancongan yang telah pun dirancang di bawah fasa 2 dilaksanakan. Perbadanan juga perlu mengambil tindakan segera untuk menyempurnakan penyediaan sistem pembetulan yang sepatutnya disiapkan di bawah fasa 1. Bahagian Pembangunan Dan Kejuruteraan Perbadanan perlu bertindak segera untuk melaksanakan tugas ini bagi mengekalkan keindahan Kampung Air Patau-Patau 1.

KEMENTERIAN PELAJARAN

23. PENGURUSAN SKIM PINJAMAN BUKU TEKS

23.1. LATAR BELAKANG

Skim Pinjaman Buku Teks (Skim) mula dilaksanakan pada tahun 1975. Melalui skim ini, buku teks akan dipinjamkan kepada murid yang kurang mampu di semua Sekolah Kerajaan, Sekolah Bantuan Kerajaan dan Sekolah Menengah Agama Rakyat yang berdaftar dengan Majlis/Jabatan Yayasan Agama Islam Negeri. Pada 31 Januari 2005, jumlah enrolmen murid di 9,912 sekolah ialah seramai 5.19 juta. Daripada jumlah tersebut, 3.91 juta murid telah diberi pinjaman buku teks. Bilangan murid yang meminjam buku teks mengikut jenis sekolah adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 23.1
BILANGAN SEKOLAH, ENROLMEN DAN MURID YANG MEMINJAM
BUKU TEKS PADA TAHUN 2005

BUTIRAN	BILANGAN SEKOLAH (a)	ENROLMEN MURID (b)	BILANGAN MURID YANG MEMINJAM BUKU TEKS (c)	PERATUSAN (c/b)
Sekolah Kebangsaan	5,786	2,294,045	1,894,740	82.6
Sekolah Jenis Kebangsaan (Cina)	1,287	642,577	395,673	61.6
Sekolah Jenis Kebangsaan (Tamil)	525	97,042	83,637	86.2
Sekolah Menengah Kebangsaan	1,928	2,045,735	1,446,923	70.7
Sekolah Menengah Teknik	90	37,358	27,599	73.9
Sekolah Menengah Agama Rakyat	296	70,467	62,671	88.9
JUMLAH	9,912	5,187,224	3,911,243	75.4

23.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada Skim Pinjaman Buku Teks telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap, teratur dan selaras dengan objektif yang ditetapkan.

23.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini memberi tumpuan kepada pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks di Sekolah Kebangsaan dan Sekolah Menengah Kebangsaan sahaja. Semakan Audit telah dijalankan terhadap rekod dan dokumen berkaitan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 di peringkat Kementerian, 6 Jabatan Pelajaran Negeri, satu Pejabat Pelajaran Gabungan, 7 Pejabat Pelajaran Daerah, 13 stor daerah dan 90 sekolah. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 23.2
BILANGAN PEJABAT PELAJARAN GABUNGAN/DAERAH,
STOR DAERAH DAN SEKOLAH YANG DILAWATI

NEGERI	PEJABAT PELAJARAN GABUNGAN/PEJABAT PELAJARAN DAERAH	STOR DAERAH			SEKOLAH		
		SEKOLAH KEBANGSAAN	SEKOLAH MENENGAH KEBANGSAAN	JUMLAH	SEKOLAH MENENGAH KEBANGSAAN	SEKOLAH KEBANGSAAN	JUMLAH
Selangor	1	1	2	3	12	8	20
Sabah	2	1	0	1	8	5	13
Melaka	1	0	1	1	8	4	12
P. Pinang	1	0	1	1	8	5	13
N. Sembilan	1	3	2	5	8	4	12
Pahang	2	2	0	2	12	8	20
JUMLAH	8	7	6	13	56	34	90

23.4. PENEMUAN AUDIT

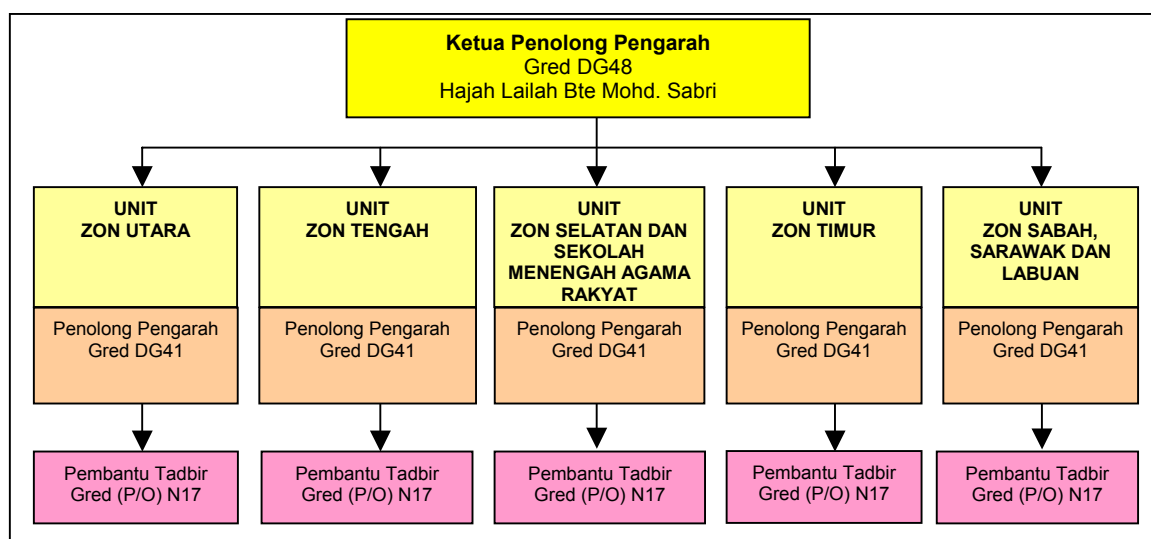
Pengauditan yang dijalankan antara bulan Ogos hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

23.4.1. PERANCANGAN

23.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Di peringkat Kementerian, Bahagian Buku Teks bertanggungjawab untuk menguruskan Skim Pinjaman Buku Teks (Skim) melalui Sektor Skim Pinjaman Buku Teks. Sektor ini diketuai oleh Ketua Penolong Pengarah Gred DG48. Sektor ini bertanggungjawab memantau pengurusan Skim di peringkat Jabatan Pelajaran Negeri dan sekolah. Struktur organisasi Sektor Skim Pinjaman Buku Teks adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 23.1
STRUKTUR ORGANISASI SEKTOR SKIM PINJAMAN BUKU TEKS
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Di peringkat negeri, Jabatan Pelajaran Negeri (JPN) yang diketuai oleh Pengarah Pelajaran Negeri Gred JUSA C/DG54 bertanggungjawab untuk menguruskan Skim Pinjaman Buku Teks (Skim). JPN diberi kuasa untuk menjalankan tugas yang berkaitan dengan perolehan dan pemesanan buku teks serta pengawasan dan penyeliaan terhadap pengurusan Skim di sekolah. Unit yang terlibat secara langsung dalam pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks ialah Unit Hal Ehwal Murid yang diketuai oleh Ketua Unit Hal Ehwal Murid Gred DG41.
- c. Di peringkat Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah, seorang Penyelia Gred DGA34/DGA32/DGA29 bertanggungjawab untuk mengurus, mengawal dan menyelaraskan Skim Pinjaman Buku Teks bagi sekolah dan stor daerah.
- d. Di peringkat sekolah, secara umumnya sekolah diketuai oleh seorang Pengetua Gred DG48 bagi Sekolah Menengah dan Guru Besar Gred DG41/DGA34 bagi Sekolah Rendah. Pengurusan Skim adalah di bawah tanggungjawab Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid.

- e. Bahagian Buku Teks telah memohon 44 jawatan baru sebagai tambahan kepada 124 jawatan yang sedia ada pada tahun 2002 bagi melaksanakan Skim Pinjaman Buku Teks dan aktiviti lain. Di peringkat Jabatan Pelajaran Negeri (JPN), seorang atau 2 pegawai di bawah Unit Hal Ehwal Murid terlibat dengan pengurusan Skim. Di Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah (PPG/PPD), hanya seorang pegawai ditugaskan untuk mengurus Skim manakala di sekolah hanya seorang atau 2 orang guru yang terlibat.
- f. Program latihan bagi pegawai dan kakitangan JPN, PPG/PPD dan sekolah yang menguruskan Skim dikendalikan oleh Sektor Skim Pinjaman Buku Teks. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Sektor ini telah merancang beberapa kursus berkaitan dengan pengurusan Skim. Bagi tempoh yang sama, sebanyak 23 kursus telah dianjurkan, antaranya ialah Kursus Peningkatan Pengurusan Buku Teks untuk Guru Besar, Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid, guru yang terlibat dengan Skim dan Kakitangan Sumber. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati pegawai di PPG Kota Kinabalu belum menerima sebarang latihan/kursus berkaitan dengan pengurusan Skim.

23.4.1.2. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

Bahagian Buku Teks telah mengeluarkan Buku Pelaksanaan dan Pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks (Skim) sebagai panduan kepada semua pihak yang terlibat dalam pengurusan Skim dengan matlamat untuk mempertingkatkan prestasi pengurusan Skim di semua peringkat, khususnya di sekolah. Antara perkara utama yang digariskan di dalam buku ini ialah mengenai Dasar Kelayakan Skim; Penubuhan Jawatankuasa Di Peringkat Daerah dan Sekolah; Penentuan Keperluan Buku Teks; Pemesanan, Penerimaan Dan Pengagihan Buku Teks; Penyelenggaraan Rekod dan Pelupusan Buku Teks serta Tanggungjawab Murid.

23.4.1.3. Keperluan Kewangan

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM889.25 juta peruntukan mengurus telah diluluskan untuk melaksanakan Skim Pinjaman Buku Teks. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 23.3
PERUNTUKAN MENGURUS YANG DILULUSKAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005**

TAHUN	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)
2003	399.46
2004	293.58
2005	196.21
JUMLAH	889.25

23.4.1.4. Mekanisme Pemantauan

a. Peringkat Kementerian

- i. Bahagian Buku Teks akan memantau pelaksanaan Skim Pinjaman Buku Teks (Skim) melalui beberapa kaedah. Antaranya ialah menerusi mesyuarat seperti Mesyuarat Penyelarasan antara Bahagian Buku Teks dengan Jabatan Pelajaran Negeri (JPN) sebanyak 6 kali setahun dan Mesyuarat Khas dengan Ketua Sektor Pengurusan Pembangunan Kemanusiaan setahun sekali. Kedua-dua mesyuarat tersebut dipengerusikan oleh Pengarah Bahagian Buku Teks. Selain mesyuarat, pemantauan terhadap pesanan buku cetakan semula dan buku terbitan baru juga dilaksanakan oleh Bahagian Buku Teks dan JPN di seluruh negara terhadap pengurusan Bilik Operasi, pembekalan dan penerimaan buku teks serta pembayaran kepada penerbit buku.
- ii. JPN perlu mengemukakan laporan berikut kepada Bahagian Buku Teks:-
 - Laporan Bulanan Prestasi Perbelanjaan Skim.
 - Laporan Status Pembekalan dan Penerimaan Buku Teks setiap 15 hari bulan sehingga selesai pembekalan.
 - Laporan Bulanan Status Pembayaran Tuntutan Pembekalan Buku Teks Kepada Penerbit Buku.

b. Peringkat Jabatan Pelajaran Negeri

Jabatan Pelajaran Negeri (JPN) memantau pelaksanaan Skim Pinjaman Buku Teks melalui Mesyuarat Ahli Jawatankuasa Skim dan Mesyuarat Penyelarasan Pengurusan Unit Buku Teks dengan Penyelia Daerah sebanyak 3 kali setahun. Pihak sekolah dikehendaki mengemukakan laporan berikut kepada JPN :-

- i. Laporan Status Pembekalan dan Penerimaan Buku Teks di sekolah mengikut keperluan JPN.
- ii. Laporan enrolmen murid dan murid layak mendapat pinjaman buku teks sekali setahun.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya Kementerian mempunyai perancangan yang baik bagi pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks. Kementerian telah menetapkan pembahagian tugas dan tanggungjawab yang jelas bagi setiap pihak yang terlibat dengan pengurusan dan pemantauan terhadap pelaksanaan Skim Pinjaman Buku Teks. Mekanisme yang diwujudkan untuk memantau aktiviti ini adalah memadai.

23.4.2. PELAKSANAAN

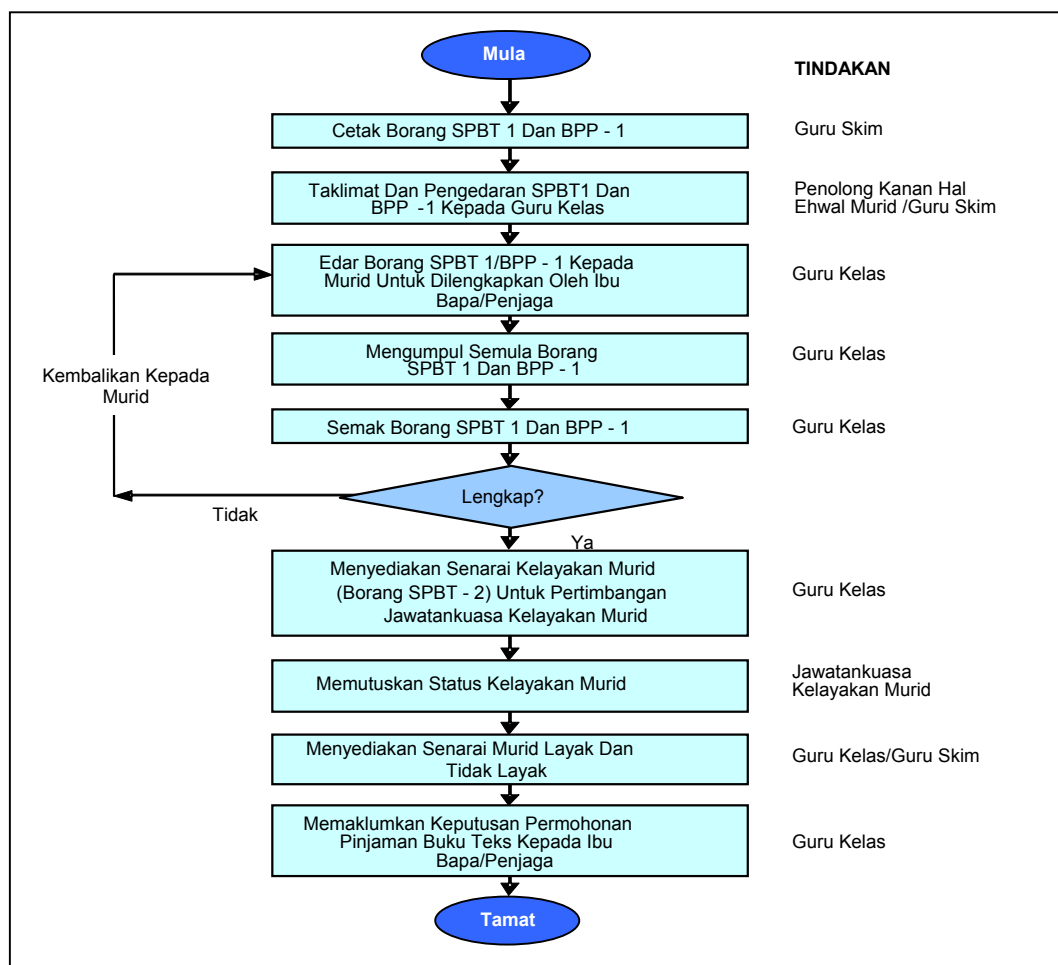
23.4.2.1. Permohonan Dan Kelulusan

- a. Mengikut Buku Pelaksanaan dan Pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks, Jawatankuasa Kelayakan Murid perlu diwujudkan di setiap sekolah. Jawatankuasa tersebut bertanggungjawab memproses permohonan pinjaman buku teks. Keanggotaan jawatankuasa ini terdiri daripada

Pengetua/Guru Besar, Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid, beberapa orang guru lain serta wakil Persatuan Ibu Bapa dan Guru. Semakan Audit mendapati 76 daripada 90 sekolah yang dilawati telah mewujudkan jawatankuasa tersebut.

- b. Semua permohonan Skim Pinjaman Buku Teks (Skim) perlu disertakan dengan Borang Permohonan (Borang Penentuan Kelayakan Murid) yang telah lengkap diisi dan disokong dengan Penyata Gaji/Borang J ibu bapa/penjaga. Sekiranya tiada Penyata Gaji/Borang J, pengakuan pendapatan yang disahkan melalui Borang Pengakuan Pendapatan perlu dikemukakan. Mulai bulan April 2003, semua permohonan perlu disertakan dengan salinan kad pengenalan ibu bapa/penjaga. Borang permohonan tersebut akan diproses berdasarkan jumlah pendapatan (gaji pokok ibu bapa/penjaga). Setiap permohonan yang telah ditentukan status kelayakan oleh Jawatankuasa Kelayakan Murid perlu ditandatangani oleh Pengetua/Guru Besar dan Pengerusi/Ahli Jawatankuasa Persatuan Ibu Bapa Dan Guru sebagai bukti sama ada permohonan telah diluluskan ataupun tidak. Proses penentuan kelayakan murid adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 23.2
CARTA ALIRAN PROSES PENENTUAN KELAYAKAN MURID

Nota : BPP-1 - Borang Pengakuan Pendapatan SPBT 1 - Borang Penentuan Kelayakan Murid

- c. Semakan Audit di negeri yang dipilih untuk pengauditan mendapati perkara berikut :-
- i. Terdapat sekolah yang meluluskan permohonan pinjaman buku teks walaupun dokumen sokongan yang ditetapkan seperti salinan kad pengenalan, penyata gaji dan Borang Pengakuan Pendapatan ibu bapa/ penjaga tidak disertakan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 23.4
BORANG PERMOHONAN TIDAK DISOKONG DENGAN LENGKAP

NEGERI	BILANGAN BORANG								
	2003			2004			2005		
	a	b	c	a	b	c	a	b	c
Selangor	TB	32	-	152	28	9	181	8	19
Sabah	TB	8	2	71	12	7	49	1	-
Melaka	TB	10	4	70	47	12	118	23	1
Pulau Pinang	TB	-	-	59	-	-	78	3	-
Negeri Sembilan	TB	5	-	51	16	-	59	20	13
Pahang	TB	76	30	317	104	-	309	63	-
JUMLAH	TB	131	36	720	207	28	794	118	33

Nota : TB - Tidak Berkenaan

a. Salinan Kad Pengenalan (Diperlukan Mulai Bulan April 2003)

b. Penyata Gaji/Borang J

c. Borang Pengakuan Pendapatan

- ii. Daripada 2,870 borang permohonan di 90 sekolah yang disemak, didapati sebanyak 2,143 borang permohonan yang telah ditentukan status kelayakan dan diluluskan pinjaman buku teks tidak ditandatangani oleh Pengetua/Guru Besar dan Pengerusi/Ahli Jawatankuasa Persatuan Ibu Bapa Dan Guru. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 23.5
BORANG PERMOHONAN TIDAK DITANDATANGANI

NEGERI	BILANGAN BORANG YANG TIDAK DITANDATANGANI OLEH					
	2003		2004		2005	
	PENGETUA/ GURU BESAR	PIBG*	PENGETUA/ GURU BESAR	PIBG*	PENGETUA/ GURU BESAR	PIBG*
Selangor	8	51	26	66	22	59
Sabah	18	19	33	68	30	50
Melaka	25	25	-	42	27	41
Pulau Pinang	40	60	40	81	31	91
Negeri Sembilan	-	-	2	3	-	1
Pahang	128	181	159	247	212	257
JUMLAH	219	336	260	507	322	499

Nota : PIBG* – Pengerusi/Ahli Jawatankuasa Persatuan Ibu Bapa Dan Guru

23.4.2.2. Kelayakan Murid

- a. Pemberian pinjaman buku teks dilaksanakan mengikut Dasar Kelayakan Skim Pinjaman Buku Teks Kementerian. Dasar ini menetapkan kelayakan murid seperti berikut :-
- i. Murid di Sekolah Kebangsaan dan Sekolah Menengah Agama Rakyat - Ibu bapa/penjaga berpendapatan bulanan RM2,000 ke bawah tanpa mengira bilangan anak atau tanggungan.

- ii. Murid di Sekolah Jenis Kebangsaan (Cina) dan Sekolah Jenis Kebangsaan (Tamil) - Ibu bapa/penjaga berpendapatan bulanan RM1,000 ke bawah tanpa mengira bilangan anak atau tanggungan.
- iii. Murid di Sekolah Menengah Kebangsaan (SMK), Sekolah Menengah Kebangsaan Agama, Sekolah Menengah Teknik dan Sekolah Menengah Vokasional - Ibu bapa/penjaga berpendapatan bulanan seperti di jadual berikut layak menerima pinjaman buku teks :-

JADUAL 23.6
DASAR KELAYAKAN SKIM PINJAMAN BUKU TEKS
BAGI SMK, SMKA, SMT DAN SMV

PENDAPATAN IBU BAPA ATAU PENJAGA		KELAYAKAN MENDAPAT PINJAMAN BUKU TEKS
(i)	RM700 Ke Bawah	Semua Anak Yang Bersekolah Layak Diberi Pinjaman Buku Teks.
(ii)	RM701 Hingga RM800	Perbelanjaan Membeli Buku Teks Bagi Seorang Anak Yang Bersekolah Ditanggung Oleh Ibu Bapa Atau Penjaga, Anak Yang Lain Diberi Pinjaman Buku Teks.
(iii)	RM801 Hingga RM900	Perbelanjaan Membeli Buku Teks Bagi 2 Orang Anak Yang Bersekolah Ditanggung Oleh Ibu Bapa Atau Penjaga, Anak Yang Lain Diberi Pinjaman Buku Teks.
(iv)	RM901 Hingga RM1,000	Perbelanjaan Membeli Buku Teks Bagi 3 Orang Anak Yang Bersekolah Ditanggung Oleh Ibu Bapa Atau Penjaga, Anak Yang Lain Diberi Pinjaman Buku Teks.
Bagi (ii), (iii) Dan (iv), Kementerian Pelajaran Akan Memberi Pinjaman Buku Teks Kepada Anak Dalam Darjah Atau Tingkatan Yang Lebih Tinggi.		

Nota : **SMK** – **Sekolah Menengah Kebangsaan**
 SMKA – **Sekolah Menengah Kebangsaan Agama**
 SMT – **Sekolah Menengah Teknik**
 SMV – **Sekolah Menengah Vokasional**

- b. Pemeriksaan Audit mendapati pada umumnya, kesemua sekolah yang dilawati kecuali beberapa sekolah di Pahang telah meminjamkan buku teks kepada murid yang memenuhi kelayakan yang ditetapkan. Di Pahang, 115 murid telah diberikan pinjaman buku teks sungguhpun pendapatan bulanan ibu bapa/penjaga mereka adalah antara RM1,003 hingga RM6,011 bagi 8 Sekolah Menengah Kebangsaan dan antara RM2,011 hingga RM6,000 bagi 7 Sekolah Kebangsaan.

Pada pandangan Audit, Pengetua/Guru Besar perlu memainkan peranan yang lebih berkesan untuk memastikan segala peraturan yang ditetapkan mengenai urusan memproses sesuatu permohonan Skim Pinjaman Buku Teks dipatuhi sepenuhnya.

23.4.2.3. Pemesanan, Penerimaan Dan Pengagihan Buku Teks

- a. Kementerian telah menandatangani 38 kontrak bernilai RM16.06 juta untuk perolehan buku cetakan semula bagi tempoh bulan Ogos 2004 hingga Ogos 2008 dan juga buku terbitan baru melalui 87 kontrak melibatkan kos berjumlah RM167.92 juta bagi tempoh bulan Februari 2004 hingga Oktober 2007. Perolehan buku teks akan dibuat apabila semua keperluan telah ditentukan berdasarkan unjuran dan enrolmen murid yang layak diberi pinjaman. Jabatan Pelajaran Negeri bertanggungjawab memastikan penerbit buku membekalkan semua buku teks mengikut tempoh yang ditetapkan. Semakan Audit yang dijalankan terhadap 180 baucar bayaran mendapati 15 penerbit buku telah dikenakan denda berjumlah RM63,451 kerana lewat menyerahkan buku teks kepada sekolah. Terdapat kes di mana kelewatannya sehingga 53 hari daripada tempoh yang ditetapkan.

- b. Bahagian Buku Teks telah menetapkan semua penerimaan buku teks oleh pihak sekolah hendaklah berdasarkan kepada Senarai Bekalan Buku Teks Sekolah yang diserahkan oleh Jabatan Pelajaran Negeri. Semakan perlu dibuat untuk memastikan judul dan naskhah buku teks yang dibekalkan sama dengan Senarai Bekalan Buku Teks Sekolah. Mutu fizikal buku teks juga perlu berkeadaan baik dan mengikut spesifikasi yang telah ditetapkan oleh Kementerian. Bekalan buku teks hanya boleh diterima oleh Pengetua/Guru Besar/Guru Penolong Kanan/Guru yang terlibat dengan Skim Pinjaman Buku Teks atau pihak lain yang telah diturunkan kuasa oleh Pengetua/Guru Besar. Semakan rambang terhadap Sijil Akuan Penerimaan/ Invois/Nota Serahan bagi 90 sekolah mendapati 13 Sijil Akuan Penerimaan bagi 11 sekolah telah ditandatangani oleh Pembantu Tadbir Gred N17 yang tidak diperturunkan kuasa oleh Pengetua/Guru Besar.
- c. Mengikut Buku Pelaksanaan dan Pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks, semasa menandatangani Sijil Akuan Penerimaan/Invois/Nota Serahan, pihak sekolah hendaklah memastikan semua catatan dibuat dan sebarang pindaan perlu dielakkan. Semakan Audit mendapati Sijil Akuan Penerimaan bagi pembekalan buku teks yang bernilai RM31,082 di 47 sekolah di Sabah telah dipinda tarikh penerimaannya.
- d. Jawatankuasa Skim Pinjaman Buku Teks Sekolah dikehendaki diwujudkan untuk memantau penggunaan buku teks oleh guru dan murid. Jawatankuasa ini dianggotai oleh Pengetua/Guru Besar, Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid dan beberapa orang guru lain. Adalah didapati 4 sekolah tidak menubuhkan Jawatankuasa tersebut. Bagi sekolah yang telah mewujudkan Jawatankuasa itu, kekerapan mesyuarat jawatankuasa yang telah diadakan adalah berbeza-beza. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Jawatankuasa Skim Pinjaman Buku Teks Sekolah di 49 sekolah bermesyuarat kurang daripada 5 kali. Adalah didapati Bahagian Buku Teks tidak menetapkan kekerapan mesyuarat patut diadakan.
- e. Pihak sekolah dikehendaki memupuk kesedaran di kalangan murid untuk menghargai bantuan yang diberikan kepada mereka. Mereka dikehendaki membalut buku teks, menjaga kebersihan dan keselamatan buku teks. Buku teks yang dihilangkan atau dirosakkan mesti diganti dengan buku baru kecuali disebabkan hal tertentu seperti bencana alam. Ini adalah kerana buku teks tersebut akan diagihkan kepada murid lain yang layak mendapat pinjaman buku teks pada tahun berikutnya. Semakan Audit mendapati murid dari beberapa sekolah tidak menggantikan buku teks yang dihilangkan/ dirosakkan dengan buku baru. Pemeriksaan fizikal yang dijalankan terhadap 2,895 buku teks yang berada di tangan murid mendapati sejumlah 2,692 buku berkeadaan elok manakala 203 buku telah koyak.

Pada pandangan Audit, pemeriksaan mengejut dari semasa ke semasa perlu dibuat terhadap buku teks yang disimpan oleh murid bagi memastikan keadaan buku sentiasa dijaga dengan baik oleh murid.

23.4.2.4. Penyimpanan Buku Teks

- a. Bagi menjamin penjagaan dan keselamatan buku teks, Kementerian menetapkan supaya Bilik Operasi diwujudkan di sekolah khusus untuk menguruskan Skim Pinjaman Buku Teks. Bilik ini perlu dilengkapi dengan kemudahan asas seperti meja, kerusi, kabinet, kipas angin, papan kenyataan, alat pemadam api dan rak buku. Semua rak buku perlu dilabelkan dengan tahun/ tingkatan buku. Hanya 5 naskhah buku teks bagi setiap judul perlu disimpan di dalam Bilik Operasi. Buku teks tidak dibenarkan disimpan di dalam bilik darjah atau tempat lain yang tidak berkunci. Buku teks hendaklah disusun dengan teratur dan dilabelkan. Hasil lawatan Audit ke 90 sekolah mendapati perkara berikut :-
- i. Bilik Operasi di Sekolah Kebangsaan Bandar Baru Bangi, Selangor adalah kemas dan teratur serta dihiasi dengan langsir (**Gambar 23.1**) manakala **Gambar 23.2** menunjukkan keadaan yang sebaliknya di Sekolah Kebangsaan St. Francis, Kota Kinabalu, Sabah.

GAMBAR 23.1

*SK Bandar Baru Bangi, Selangor
- Bilik Operasi Yang Kemas Dan Teratur*

GAMBAR 23.2

*SK St. Francis, Kota Kinabalu, Sabah
- Buku Dilonggokkan Di Satu Sudut Di Bilik Operasi*

- ii. Bilik Operasi di 4 sekolah iaitu di Sekolah Kebangsaan Tun Dr. Ismail, Sabak Bernam, Selangor dan Sekolah Kebangsaan Lok Yuk, Likas, Sekolah Kebangsaan St. Francis serta Sekolah Kebangsaan Lok Yuk, Inanam, Kota Kinabalu, Sabah didapati kurang sesuai kerana ia juga berkongsi bilik sama ada dengan koperasi sekolah, bilik percetakan, stor sekolah atau bilik darjah. Contoh sekolah berkenaan adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 23.3

*SK Tun Dr. Ismail, Sabak Bernam, Selangor
- Bilik Operasi Berkongsi Dengan Koperasi Sekolah*

GAMBAR 23.4

*SK Lok Yuk, Likas, Kota Kinabalu
- Bilik Operasi Berkongsi Dengan Bilik Darjah*

- iii. Bilik Operasi di 23 sekolah tidak disediakan dengan kemudahan yang ditetapkan oleh Bahagian Buku Teks. Kesemua sekolah tersebut sama ada tidak mempunyai kerusi, kipas angin, kabinet atau rak buku. Antara sebab Bilik Operasi tidak disediakan dengan kemudahan berkenaan adalah kerana keadaan bilik yang sempit. Di Sekolah Menengah Kebangsaan Dato' Harun, Tanjung Karang, Selangor, Bilik Makmal Sains telah diubahsuai menjadi Bilik Operasi dan meja digunakan sebagai rak buku (**Gambar 23.5**).
- iv. Di 68 sekolah, buku teks melebihi 5 naskhah bagi judul yang sama disimpan di dalam Bilik Operasi. Contohnya seperti di **Gambar 23.6**.

GAMBAR 23.5

*SMK Dato' Harun, Tanjung Karang, Selangor
- Meja Yang Dijadikan Rak Buku*

GAMBAR 23.6

*SMK Sungai Ara, Bayan Lepas, Pulau Pinang
- Buku Teks Disimpan Melebihi 5 Naskhah*

- v. Bagi penjagaan dan keselamatan buku teks, semua buku teks hendaklah disimpan di Bilik Operasi yang berkunci. Semakan Audit mendapati pelbagai kaedah digunakan untuk menyimpan buku teks di Bilik Operasi, antaranya seperti butiran di jadual dan gambar-gambar berikut :-

JADUAL 23.7
CARA PENYIMPANAN BUKU TEKS

CARA PENYIMPANAN	BILANGAN SEKOLAH	PERATUSAN
Diletakkan Di Atas Lantai Dan Rak Buku	14	15.6
Tidak Disusun Mengikut Judul/Tahun/Tingkatan	21	23.3
Disusun Tanpa Dilabelkan	17	18.9
Berselerak/Tidak Tersusun	3	3.3

GAMBAR 23.7

*SK Tanah Merah Site C, Bukit Pelanduk,
Negeri Sembilan
- Buku Teks Diletakkan Di Atas Lantai*

GAMBAR 23.8

*SK Chuah, Seremban, Negeri Sembilan
- Buku Teks Diletakkan Di Atas Lantai*

GAMBAR 23.9

SK Bendahara Sri Maharaja, Kandang, Melaka
- Rak Buku Tidak Dilabel

GAMBAR 23.10

SMK Seri Kota, Jalan Air Leleh, Melaka
- Rak Buku Tidak Dilabel

Pada pandangan Audit, pihak sekolah perlu mempertingkatkan penjagaan dan keselamatan buku teks supaya ia sentiasa berada dalam keadaan yang baik untuk diagihkan.

- b. Bahagian Buku Teks menetapkan setiap sekolah hanya dibenarkan menyimpan tidak lebih daripada 5 naskhah buku teks bagi setiap judul. Sehubungan itu, stor daerah diwujudkan bagi mengumpul buku teks berlebihan yang terdapat di sesuatu sekolah untuk memudahkan proses pengagihan buku teks tersebut kepada sekolah yang kekurangan buku. Melalui amalan ini, permohonan pesanan buku teks tahunan dapat dikawal dengan lebih berkesan lagi. Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah akan memilih sekurang-kurangnya satu Sekolah Kebangsaan dan satu Sekolah Menengah Kebangsaan untuk dijadikan sebagai stor daerah. Semakan Audit di 13 stor daerah mendapati 5 stor daerah berkongsi bilik yang sama dengan Bilik Operasi di peringkat sekolah dan daerah. Mengikut prosedur, stor daerah dan Bilik Operasi sepatutnya berasingan. Contoh sekolah yang terlibat adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 23.11

SMK Bukit Gambir, Gelugor, Pulau Pinang
- Bilik Yang Sama Sebagai Stor Daerah
Dan Bilik Operasi

GAMBAR 23.12

SK Dr. Sulaiman, Tampin, Negeri Sembilan
- Bilik Yang Sama Sebagai Stor Daerah
Dan Bilik Operasi

- c. Di peringkat Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah, Jawatankuasa Stor Daerah yang dianggotai Pegawai Pelajaran Gabungan/Daerah, Penolong Pegawai Pelajaran Gabungan/Daerah, Pengetua/Guru Besar, Penyelia Hal Ehwal Murid sebagai Penyelaras Skim Pinjaman Buku Teks Gabungan/Daerah, 2 Penyelaras Pusat Sekolah iaitu bagi Sekolah Menengah Kebangsaan dan Sekolah Kebangsaan perlu diwujudkan untuk

menguruskan Stor Daerah. Pemeriksaan Audit yang dijalankan di 8 Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah di Selangor, Pulau Pinang, Negeri Sembilan, Melaka, Pahang dan Sabah mendapati Pejabat Pelajaran Gabungan Kota Kinabalu, Pejabat Pelajaran Daerah (PPD) Penampang, Sabah; PPD Hulu Langat dan PPD Utara Tengah, Pulau Pinang sahaja yang menubuhkan Jawatankuasa Stor Daerah seperti yang ditetapkan manakala PPD Alor Gajah, Seremban, Kuantan dan Pekan tidak menubuhkan jawatankuasa berkenaan. Bagi jawatankuasa yang telah diwujudkan, mesyuarat jawatankuasa hanya diadakan antara 1 hingga 5 kali setahun bagi tahun 2004 dan 2005. Bilangan mesyuarat yang diadakan sepanjang tahun 2003 tidak dapat diperolehi. Bahagian Buku Teks tidak menetapkan kekerapan mesyuarat Jawatankuasa Stor Daerah patut diadakan.

23.4.2.5. Penyelenggaraan Rekod

Buku Pelaksanaan Dan Pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks menggariskan jenis rekod yang perlu disediakan yang antaranya adalah seperti berikut :-

- a. Sekolah dikehendaki menyediakan sebanyak 7 Buku Stok mengikut tahun/tingkatan bagi merekodkan secara rasmi bilangan buku teks di sekolah termasuk satu Buku Stok bagi merekodkan buku panduan guru. Buku Stok hendaklah disimpan di dalam Bilik Operasi. Stor daerah juga perlu menyediakan sebanyak 7 Buku Stok yang sama bagi merekodkan bilangan buku berlebihan dan agihan kepada sekolah. Buku Stok hendaklah ditutup selewat-lewatnya pada 31 Disember setiap tahun dan disemak oleh Pengetua/Guru Besar/Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid (HEM) ataupun Penyelia HEM Daerah. Semakan Audit mendapati perkara seperti berikut :-
 - Enam sekolah tidak menyelenggarakan Buku Stok manakala 33 sekolah yang lain tidak menyelenggarakannya dengan lengkap dan tidak kemas kini. Hasil semakan Audit terhadap 3 judul buku teks bagi setiap sekolah yang dilawati mendapati baki buku mengikut Buku Stok di 38 sekolah adalah sebanyak 3,779 bernilai RM34,293. Manakala baki fizikal mengikut pengiraan Audit adalah sebanyak 2,122 buku bernilai RM17,950. Buku Stok di 38 sekolah tidak disemak oleh Pengetua/Guru Besar/Guru Penolong Kanan.
 - Lapan stor daerah tidak menyelenggarakan Buku Stok dengan lengkap dan tidak kemas kini.
 - Tiada bukti Buku Stok disemak oleh Pegawai Pelajaran Gabungan/ Daerah di 9 Stor Daerah.

Pada pandangan Audit, Buku Stok hendaklah sentiasa kemas kini bagi menunjukkan kedudukan sebenar baki fizikal buku teks. Buku Stok tersebut perlu disemak oleh Pegawai Pelajaran Gabungan/ Daerah/ Pengetua/Guru Besar yang berkaitan dari semasa ke semasa untuk memastikan ia sentiasa diselenggarakan dengan teratur.

- b. Sistem fail yang kemas dan teratur perlu diwujudkan untuk merekod dan menyimpan segala maklumat yang melibatkan urusan Skim Pinjaman Buku Teks (Skim) dengan tepat dan kemas kini bagi memudahkan pihak yang terlibat dengan Skim membuat rujukan dan semakan. Semua sekolah perlu mewujudkan sekurang-kurangnya 9 jenis fail yang dikehendaki disimpan di dalam Bilik Operasi atau di pejabat. Semakan Audit mendapati beberapa sekolah tidak menyelenggarakan fail yang ditetapkan atau pun fail yang diselenggarakan tidak dikemas kini. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 23.8
FAIL SKIM TIDAK DISELENGGARAKAN/TIDAK KEMAS KINI

JENIS FAIL	BILANGAN SEKOLAH
	FAIL TIDAK DISELENGGARAKAN/ TIDAK KEMAS KINI
Fail Senarai Murid Layak Dan Tidak Layak Mendapat Bantuan	9
Fail Borang Keperluan Buku Teks Dan Senarai Bekalan Buku Teks Sekolah	8
Fail Salinan Sijil Aduan Penerimaan/Invois Dan Nota Serahan	5
Fail Surat Pekeliling Skim Pinjaman Buku Teks	8
Fail Surat Menyurat Dengan BBT/JPN/PPG/PPD Berkaitan Skim Pinjaman Buku Teks	9
Fail Rekod Pinjaman Buku Teks	6
Fail Rekod Pelupusan Buku Teks Skim Pinjaman Buku Teks	10
Fail Laporan Buku Hilang/Musnah Dan Gantian	15
Fail Teguran/Aduan/Laporan Penyeliaan BBT/JPN/PPG/PPD/Nazir/Audit	19

Nota : **BBT – Bahagian Buku Teks**
 JPN – Jabatan Pelajaran Negeri
 PPG – Pejabat Pelajaran Gabungan
 PPD – Pejabat Pelajaran Daerah

23.4.2.6. Pelupusan Buku Teks

- a. Pelupusan buku teks merupakan aktiviti tetap yang dilaksanakan dari semasa ke semasa. Pihak sekolah perlu memperolehi kelulusan pelupusan buku teks daripada Lembaga Pemeriksa Pelupusan sebelum mengemukakan permohonannya kepada Pengarah Jabatan Pelajaran Negeri. Lembaga tersebut dianggotai Pengetua/Guru Besar, Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid dan Guru terlibat dengan Skim. Buku teks boleh dilupuskan jika memenuhi salah satu syarat berikut :-
- i. Buku teks yang usang/rosak yang disebabkan oleh penggunaan biasa atau bencana alam.
 - ii. Buku Latihan Dan Aktiviti yang dikategorikan sebagai 'buku pakai terus'.
 - iii. Buku teks yang tidak boleh digunakan lagi kerana perubahan kurikulum atau sukatan pelajaran.
- b. Semakan Audit mendapati beberapa kelemahan dalam urusan pelupusan buku teks seperti berikut :-
- i. Sebanyak 20 sekolah tidak menubuhkan Jawatankuasa Lembaga Pemeriksa Pelupusan.

- ii. Permohonan pelupusan buku teks oleh 8 sekolah lewat diluluskan oleh Jabatan Pelajaran Negeri di mana tempoh masa yang diambil untuk meluluskan permohonan adalah antara 6 hingga 24 bulan.
- iii. Sepanjang tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 23 sekolah tidak pernah membuat permohonan pelupusan buku teks termasuk satu sekolah yang tidak pernah memohon pelupusan buku teks sejak tahun 1999.
- iv. JPN bertanggungjawab untuk melantik kontraktor bagi mengendalikan pelupusan semua buku teks yang telah diberi kelulusan pelupusan kecuali buku teks Agama Islam yang akan dilupuskan secara berasingan iaitu dihadiahkan atau ditanam di kawasan bebas daripada najis atau kotoran. Buku teks yang akan dilupuskan perlu diikat atau dibungkus mengikut judul dan diasingkan daripada buku teks lain. Sebanyak 14 sekolah telah diluluskan permohonan pelupusan buku teks oleh Jabatan Pelajaran Negeri (JPN) tetapi kontraktor yang mengendalikan pelupusan tersebut masih belum mengambil buku berkenaan daripada sekolah.
- v. Adalah didapati buku teks yang akan dilupuskan tetapi belum diambil oleh kontraktor telah disimpan di bilik stor khas atau di Bilik Operasi. Selain itu, terdapat juga buku teks yang diletak di merata tempat seperti di bawah tangga, kaki lima sekolah dan di tepi tandas sekolah. Di satu sekolah lagi, buku teks ditempatkan bersama dengan barangan lain seperti kerusi dan meja. Contohnya seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 23.13

*SMK Lepar Hilir, Gambang, Pahang
- Buku Teks Diletakkan Di Bawah Tangga*

GAMBAR 23.14

*SK Rantau Panjang, Kelang, Selangor
- Buku Teks Diletakkan Di Bawah Tangga*

GAMBAR 23.15

*SMK Datok Mahmod Mat, Pekan, Pahang
- Buku Teks Diletakkan Di Kaki Lima Sekolah*

GAMBAR 23.16

*SK Sri Gombak 2, Selangor
- Buku Teks Diletakkan Di Bilik Operasi*

GAMBAR 23.17

SK Lukut, Negeri Sembilan
- Buku Teks Diletakkan Di Bilik Operasi

GAMBAR 23.18

SMK Sg. Lembing, Pahang
- Buku Teks Diletakkan Di Bilik Operasi

GAMBAR 23.19

SMK Lepar Hilir, Gambang, Pahang
- Buku Teks Diletakkan Di Bilik Operasi

GAMBAR 23.20

SMK Datok Mahmod Mat, Pekan, Pahang
- Buku Teks Diletakkan Di Tepi Tandas Sekolah

GAMBAR 23.21

SMK Ahmad, Pekan, Pahang
- Buku Teks Diletakkan Dalam Bilik Stor Khas
Dan Tidak Dilupakan Sejak Tahun 1999

GAMBAR 23.22

SMK Bukit Goh, Kuantan, Pahang
- Buku Teks Diletakkan Dalam Stor Pelupusan
Bersama Dengan Barangan Lain Seperti Kerusi, Meja Dan Tangga

GAMBAR 23.23

SK Lok Yuk, Inanam, Sabah
- Barangan Stor Sekolah Ditempatkan Bersama Dengan Buku Teks

Pada pandangan Audit, Jabatan Pelajaran Negeri dan sekolah berkenaan perlu mengambil tindakan segera untuk melupuskan buku yang tidak diperlukan lagi. Langkah ini dapat membantu menyelesaikan masalah ruang menyimpan buku yang tidak mencukupi di sekolah di samping penjualan buku tersebut dapat mendatangkan hasil kepada Kementerian.

23.4.2.7. Perbelanjaan Aktiviti

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Sektor Skim Pinjaman Buku Teks telah diluluskan peruntukan mengurus berjumlah RM889.25 juta. Daripada peruntukan tersebut, sejumlah RM697.30 juta telah dibelanjakan. Pada tahun 2004, perbelanjaan melebihi peruntukan berjumlah RM42.28 juta telah diluluskan di bawah Kuasa Belanja Lebih untuk menjelaskan tanggungan tahun 2003. Kedudukan peruntukan dan perbelanjaan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 23.9
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN BAGI
TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)	PERBELANJAAN (%)
2003	399.46	208.35	52.2
2004	293.58	335.86	114.4
2005	196.21	153.09	78.0
JUMLAH	889.25	697.30	78.4

23.4.3. PEMANTAUAN

23.4.3.1. Semakan Audit mendapati Mesyuarat Penyelarasan antara Bahagian Buku Teks dengan 15 Jabatan Pelajaran Negeri (JPN) telah diadakan antara 5 hingga 6 kali setahun bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Manakala Mesyuarat Khas antara Bahagian Buku Teks dengan Ketua Sektor Pengurusan Pembangunan Kemanusiaan, JPN telah diadakan sekali setiap tahun. Laporan Prestasi Perbelanjaan Peruntukan Skim Pinjaman Buku Teks telah disediakan setiap bulan oleh JPN untuk dikemukakan ke Sektor Skim Pinjaman Buku Teks, manakala Laporan Status Pembekalan Dan Penerimaan Buku Teks serta Laporan Bulanan Status Pembayaran Tuntutan Pembekalan Buku Teks dikemukakan sebanyak 18 kali bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 dan dibincangkan semasa Mesyuarat Penyelarasan antara Bahagian Buku Teks dengan JPN. Laporan berhubung dengan enrolmen murid dan murid layak menerima buku teks pula dikemukakan sekali setiap tahun.

23.4.3.2. Semakan Audit mendapati JPN Selangor, Sabah, Melaka, Pulau Pinang dan Seremban telah mengadakan Mesyuarat Penyelarasan JPN dengan Penyelia Skim dan Kakitangan Sumber antara 1 hingga 10 kali sepanjang tempoh tahun 2003 hingga 2005. Bagaimanapun, JPN Pahang langsung tidak pernah mengadakan sebarang mesyuarat.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya pemantauan terhadap pengurusan Skim Pinjaman Buku Teks yang dilaksanakan di peringkat Kementerian adalah memuaskan. Bagaimanapun, pemantauan oleh Jabatan Pelajaran Negeri terhadap pelaksanaan Skim di peringkat Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah dan sekolah perlu dipertingkatkan.

23.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, Kementerian telah mewujudkan perancangan yang baik bagi menguruskan Skim Pinjaman Buku Teks. Struktur organisasi dan prosedur yang jelas berkaitan pelaksanaan dan pemantauan Skim Pinjaman Buku Teks telah pun diwujudkan. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, terdapat beberapa kelemahan seperti Bilik Operasi tidak disediakan dengan ruang dan kemudahan yang diperlukan, buku yang tidak diagihkan tidak disimpan dengan teratur dan selamat serta rekod berhubung baki buku yang berlebihan tidak diselenggarakan dengan lengkap. Bagi mempertingkatkan lagi pengurusan Skim ini, adalah disyorkan supaya Kementerian memberikan pertimbangan kepada perkara berikut :-

- a. Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah dan sekolah berkenaan hendaklah mengambil tindakan yang segera untuk menubuhkan beberapa jawatankuasa yang ditetapkan. Bahagian Buku Teks perlu menetapkan kekerapan mesyuarat bagi jawatankuasa tertentu yang patut diadakan. Pengetua/Guru Besar perlu juga memainkan peranan yang lebih berkesan bagi memastikan segala peraturan yang ditetapkan mengenai urusan memproses sesuatu permohonan Skim Pinjaman Buku Teks dipatuhi sepenuhnya.
- b. Pemeriksaan mengejut dari semasa ke semasa perlu dibuat terhadap buku teks yang disimpan oleh murid bagi memastikan keadaan buku sentiasa dijaga dengan baik oleh murid. Pihak sekolah perlu mempertingkatkan penjagaan dan keselamatan buku teks supaya ia sentiasa berada dalam keadaan yang baik untuk diagihkan.
- c. Buku Stok hendaklah sentiasa kemas kini bagi menunjukkan kedudukan sebenar baki fizikal buku teks. Buku Stok tersebut perlu disemak dari semasa ke semasa oleh Pegawai Pelajaran Gabungan/Daerah/Pengetua/Guru Besar yang berkaitan untuk memastikan ia sentiasa diselenggarakan dengan teratur.
- d. Jabatan Pelajaran Negeri dan sekolah berkenaan perlu mengambil tindakan segera untuk melupuskan buku yang tidak diperlukan lagi. Langkah ini dapat membantu menyelesaikan masalah ruang menyimpan buku yang tidak mencukupi di sekolah di samping penjualan buku dapat mendatangkan hasil kepada Kementerian.
- e. Pemantauan oleh Jabatan Pelajaran Negeri terhadap pelaksanaan Skim di peringkat Pejabat Pelajaran Gabungan/Daerah dan sekolah perlu dipertingkatkan.

24. PENGURUSAN SEKOLAH MENENGAH TEKNIK

24.1. LATAR BELAKANG

Sekolah Menengah Teknik (SMT) memberi pendidikan asas dalam bidang sains dan teknologi kepada pelajar di peringkat menengah atas (*upper secondary*) untuk membolehkan mereka melanjutkan pengajian dalam bidang tersebut di Institusi Pengajian Tinggi. Pada tahun 2005, terdapat 90 SMT beroperasi di seluruh negara dengan enrolmen pelajar seramai 72,595. Daripada 90 SMT tersebut, 69 merupakan Sekolah Menengah Vokasional yang dinaikkan taraf ke SMT dan menawarkan jurusan/kursus aliran pendidikan teknikal, aliran pendidikan vokasional dan aliran latihan kemahiran manakala 9 SMT sedia ada dan 12 SMT baru hanya menawarkan aliran teknikal.

24.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Sekolah Menengah Teknik telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan teratur selaras dengan objektif yang telah ditetapkan.

24.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini ditumpukan kepada pengurusan Sekolah Menengah Teknik yang menawarkan aliran teknikal sahaja. Semakan Audit telah dijalankan terhadap rekod dan dokumen berkaitan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 di peringkat Ibu Pejabat, Kementerian dan 9 SMT di 6 negeri iaitu SMT Kuala Selangor dan SMT Gombak, Selangor; SMT Jasin dan SMT Bukit Piatu, Melaka; SMT Bachok, Kelantan; SMT Tunku Abdul Rahman Putra dan SMT Seberang Perai, Pulau Pinang; SMT Alor Setar, Kedah serta SMT Sejingkat, Sarawak. Maklum balas juga diperolehi daripada temu bual dengan pengetua dan guru di sekolah yang dipilih.

24.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan September hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

24.4.1. PERANCANGAN

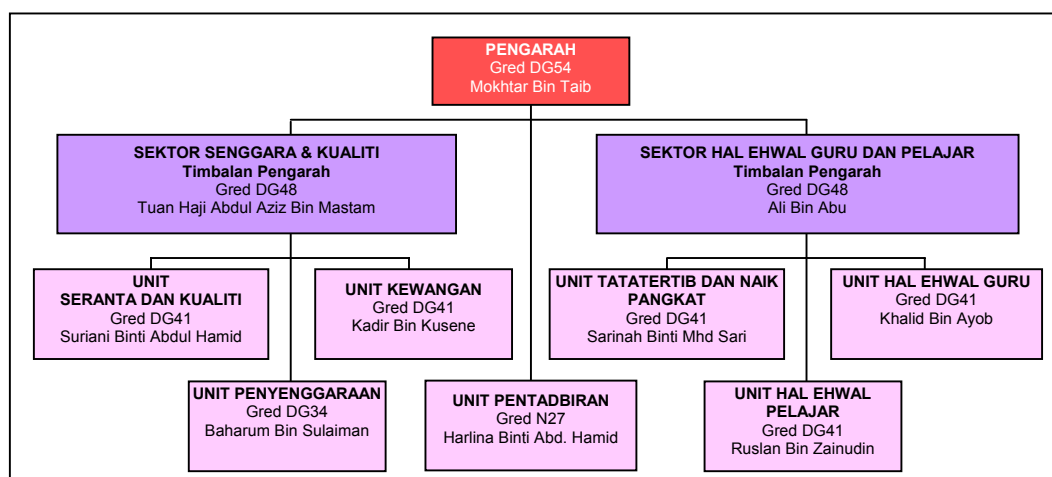
24.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

a. Peringkat Kementerian

- i. Di peringkat Kementerian, Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional serta Bahagian Latihan dan Kemajuan Staf adalah terlibat dengan pengurusan dan program latihan SMT. Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional diketuai oleh Pengarah Gred DG54. Beliau dibantu oleh 2 Timbalan Pengarah Gred DG48. Antara fungsi Bahagian tersebut ialah seperti berikut :-

- Merancang, mengurus dan menyelaras hal yang berkaitan dengan penempatan, pertukaran dan kesesuaian tenaga pengajar teknikal dan hal ehwal pelajar Sekolah Menengah Teknik.
 - Mengurus hal-hal yang berkaitan dengan perkhidmatan, disiplin, tindakan tatatertib, penanggungan kerja dan kenaikan pangkat staf.
 - Merancang, mengurus dan mengawal selia hal-hal yang berkaitan dengan kewangan di semua Sekolah Menengah Teknik.
 - Merancang dan melaksana kerja penyenggaraan bangunan, infrastruktur dan peralatan di semua Sekolah Menengah Teknik.
- ii. Struktur organisasi Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 24.1
STRUKTUR ORGANISASI
BAHAGIAN PENGURUSAN PENDIDIKAN TEKNIK DAN VOKASIONAL
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

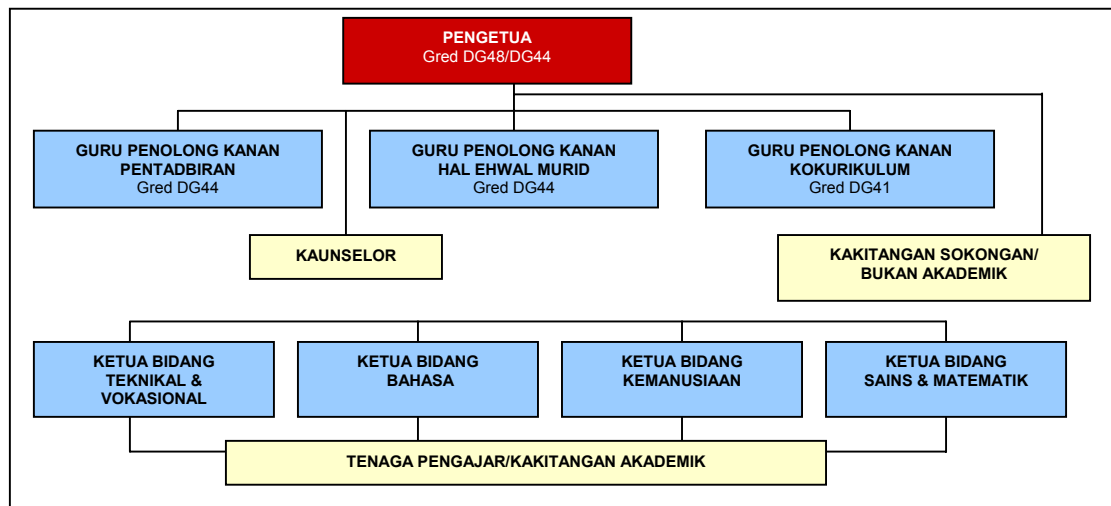
- iii. Bahagian Latihan dan Kemajuan Staf yang diketuai oleh Tuan Haji Mustafa bin Mohamad, Pengarah Gred DG54 bertanggungjawab mengenal pasti kepakaran dan tahap pembangunan staf yang diperlukan oleh Sekolah Menengah Teknik.
- iv. Pada tahun 2005, Jabatan Pendidikan Teknikal telah membuat penstrukturan semula jabatan. Melalui penstrukturan semula itu, Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional telah memohon 79 jawatan baru sebagai tambahan kepada 56 jawatan yang sedia ada. Jawatan tambahan ini diperlukan memandangkan sejak pewujudan bahagian ini pada tahun 1995, tidak ada pertambahan dalam jawatan sedangkan beban kerja telah bertambah seiring dengan tambahan bilangan SMT. Bagaimanapun, setakat ini cadangan tersebut belum diluluskan oleh Agensi Pusat.

- v. Setakat bulan Disember 2005, sebanyak 55 daripada 56 jawatan yang diluluskan di Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional telah diisi. Bagaimanapun memandangkan permohonan jawatan tambahan masih belum diluluskan, Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional telah meminjam 3 pegawai dari Sekolah Menengah Teknik dan mengambil 2 pegawai khidmat singkat bagi membantu menjalankan tugas yang bertambah itu.

b. Peringkat Sekolah

- i. Di peringkat sekolah, secara umumnya Sekolah Menengah Teknik diketuai oleh seorang Pengetua sama ada Gred DG48/DG44. Beliau dibantu oleh 3 Guru Penolong Kanan Gred DG44/DG41 dalam urusan pentadbiran, hal ehwal murid dan kokurikulum. Struktur organisasi SMT adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 24.2
STRUKTUR ORGANISASI SEKOLAH MENENGAH TEKNIK

- ii. Perjawatan di peringkat SMT adalah terdiri daripada tenaga pengajar dan kakitangan pentadbiran. Bagi jawatan tenaga pengajar teknikal, Kementerian telah menetapkan penempatan tenaga pengajar di SMT hendaklah memenuhi sekurang-kurangnya 90% daripada keperluan sekolah. Kedudukan tenaga pengajar yang diperlukan dan diisi di 9 SMT yang dilawati adalah seperti di **Jadual 24.1**.
- iii. Bagi mengendalikan urusan pentadbiran dan kewangan, setiap SMT mempunyai 19 atau 20 jawatan kakitangan. Daripada 176 jawatan kakitangan pentadbiran yang diluluskan bagi 9 SMT yang dilawati, 169 jawatan telah diisi. Antara jawatan yang belum diisi itu ialah jawatan Penyelia Asrama Kanan di SMT Sejingkat, Pembantu Makmal di SMT Tunku Abdul Rahman Putra dan juga di SMT Alor Setar, jawatan Pembantu Am Rendah di SMT Seberang Perai dan SMT Gombak.

**JADUAL 24.1
KEDUDUKAN TENAGA PENGAJAR**

SMT	BIDANG	2003			2004			2005		
		JAWATAN DIPERLUKAN	JAWATAN DISI	DISI %	JAWATAN DIPERLUKAN	JAWATAN DISI	DISI %	JAWATAN DIPERLUKAN	JAWATAN DISI	DISI %
Bachok	Akademik	38	54	142	45	50	111	45	48	107
	Teknikal	14	12	86	15	13	87	15	15	100
	JUMLAH	52	66	127	60	63	105	60	63	105
Sejingkat	Akademik	29	21	72	45	40	89	23	36	157
	Teknikal	9	11	122	15	11	73	8	11	138
	JUMLAH	38	32	84	60	51	85	31	47	152
Seberang Perai	Akademik	28	30	107	33	35	106	36	39	108
	Teknikal	9	10	111	11	13	118	12	14	117
	JUMLAH	37	40	108	44	48	109	48	53	110
Tunku Abdul Rahman Putra	Akademik	34	33	97	33	34	103	33	36	109
	Teknikal	11	10	91	11	11	100	11	11	100
	JUMLAH	45	43	96	44	45	102	44	47	107
Gombak	Akademik	45	34	76	43	56	130	43	55	128
	Teknikal	15	15	100	15	16	107	15	17	113
	JUMLAH	60	49	82	58	72	124	58	72	124
Kuala Selangor	Akademik	47	49	104	44	46	105	45	44	98
	Teknikal	15	12	80	15	16	107	15	15	100
	JUMLAH	62	61	98	59	62	105	60	59	98
Alor Setar	Akademik	35	38	109	33	43	130	33	39	118
	Teknikal	13	14	108	11	13	118	11	13	118
	JUMLAH	48	52	108	44	56	127	44	52	118
Jasin	Akademik	34	39	115	39	43	110	42	44	105
	Teknikal	11	12	109	13	16	123	14	13	93
	JUMLAH	45	51	113	52	59	113	56	57	102
Bukit Piatu	Akademik	32	35	109	31	34	110	31	34	110
	Teknikal	12	13	108	11	11	100	11	11	100
	JUMLAH	44	48	109	42	45	107	42	45	107
JUMLAH BESAR (AKADEMIK)		322	333	103	346	381	110	331	375	113
JUMLAH BESAR (TEKNIKAL)		109	109	100	117	120	103	112	120	107
JUMLAH KESELURUHAN		431	442	103	463	501	108	443	495	112

- iv. Program latihan bagi tenaga pengajar dan kakitangan pentadbiran SMT dikendalikan oleh Bahagian Latihan dan Kemajuan Staf. Bahagian ini telah melaksanakan kursus yang dirancang bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Antara kursus yang telah dianjurkan untuk tenaga pengajar dan kakitangan pentadbiran ialah Kursus Orientasi Lukisan Kejuruteraan, Kursus Pengurusan Kewangan Sekolah, Kursus Profesionalisme Guru dan Kakitangan, Kursus Pengurusan Panitia, Kursus Pendedahan Guru Teknikal Kepada Projek Teknikal, Kursus Pengurusan Pelajar di Asrama, Kursus Peningkatan Mata Pelajaran Teknikal dan Vokasional serta Kursus Penggunaan ICT dalam Pengajaran dan Pembelajaran. Bagaimanapun, bilangan tenaga pengajar yang dilatih tidak dapat ditentukan kerana maklumat mengenainya tidak diperolehi.

24.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional telah memohon peruntukan mengurus berjumlah RM1.72 bilion untuk 90 SMT bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Daripada permohonan tersebut, sejumlah RM1.27 bilion telah diluluskan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.2
PERUNTUKAN YANG DIPOHON DAN DILULUS
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PERUNTUKAN DIPOHON (RM Juta)	PERUNTUKAN DILULUS (RM Juta)
2003	455.69	347.06
2004	606.45	462.71
2005	653.29	458.81
JUMLAH	1,715.43	1,268.58

24.4.1.3. Kursus Yang Ditawarkan

Kursus yang ditawarkan di 9 SMT yang dilawati adalah kursus aliran teknikal iaitu Pengajian Kejuruteraan Mekanikal, Pengajian Kejuruteraan Awam, Pengajian Kejuruteraan Elektrik, Pertanian dan Perdagangan. Kurikulum kursus bagi semua aliran telah disediakan oleh Bahagian Kurikulum Teknikal dan Vokasional dan diluluskan oleh Jawatankuasa Kurikulum Pusat yang dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Pelajaran Malaysia.

24.4.1.4. Panduan Pengurusan

Pada tahun 2005, Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional telah menyediakan Manual Kualiti dan Prosedur Kualiti yang antara lainnya mengandungi dasar dan prinsip asas bagi aktiviti pengurusan pelajar dan guru SMT. Di samping itu, pekeliling dan arahan dikeluarkan dari semasa ke semasa oleh Kementerian sebagai panduan kerja kepada SMT. Pihak pentadbiran SMT perlu mematuhi peraturan kewangan yang berkaitan semasa menguruskan hal ehwal kewangannya.

24.4.1.5. Pengambilan Pelajar

- a. Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Teknik dan Vokasional akan menetapkan jumlah pengambilan pelajar di setiap SMT. Seterusnya, Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional akan memaklumkan jumlah pengambilan pelajar yang ditetapkan kepada semua SMT untuk dijadikan asas dalam proses pengambilan pelajar. Bilangan pengambilan pelajar bergantung kepada kapasiti kemudahan yang ada di sekolah berkenaan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Kementerian telah merancang pengambilan seramai 14,760 pelajar untuk memasuki Tingkatan 4 di 9 SMT yang dilawati. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.3
UNJURAN PENGAMBILAN PELAJAR TINGKATAN 4 BAGI 9 SMT YANG DILAWATI

SMT/TAHUN	2003	2004	2005	JUMLAH
Kuala Selangor	600	600	600	1,800
Gombak	600	600	600	1,800
Bachok	600	600	600	1,800
Alor Setar	440	440	440	1,320
Bukit Piatu	440	440	440	1,320
Jasin	600	600	600	1,800
Tunku Abdul Rahman Putra	440	440	440	1,320
Seberang Perai	600	600	600	1,800
Sejingkat	600	600	600	1,800
JUMLAH	4,920	4,920	4,920	14,760

- b. Syarat dan kriteria kemasukan pelajar ke Tingkatan 4 ditetapkan oleh Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional. Antara syarat dan kriteria yang ditetapkan ialah warganegara Malaysia; pemohon dari Sekolah Kerajaan dan Sekolah Bantuan Kerajaan yang berada di Tingkatan 3 dan telah mengambil Penilaian Menengah Rendah (PMR). Permohonan dari sekolah swasta atau calon persendirian PMR akan dipertimbangkan sekiranya ada kekosongan tempat. Kelayakan akademik yang disyaratkan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.4
KELAYAKAN AKADEMIK UNTUK ALIRAN TEKNIKAL
BAGI KEMASUKAN TAHUN 2003 HINGGA 2005

KEMASUKAN TAHUN 2003		
JURUSAN	PENCAPAIAN MATA PELAJARAN PENILAIAN MENENGAH RENDAH TAHUN 2002	
	SYARAT UTAMA	SYARAT TAMBAHAN
Kejuruteraan Mekanikal Kejuruteraan Awam Kejuruteraan Elektrik Pertanian Perdagangan	Mendapat Pencapaian Minimum Dalam Semua Mata Pelajaran Berikut : a) Bahasa Malaysia B b) Jika Matematik....C, Sains..... B c) Jika Matematik... B, Sains..... C d) Kemahiran Hidup..... C	Mendapat Pencapaian Minimum Peringkat C Dalam Satu Mata Pelajaran Dan Peringkat D Dalam Dua Mata Pelajaran Lain.
KEMASUKAN TAHUN 2004 DAN 2005		
JURUSAN	PENCAPAIAN MATA PELAJARAN PENILAIAN MENENGAH RENDAH TAHUN 2003 DAN 2004	
	SYARAT UTAMA	SYARAT TAMBAHAN
Kejuruteraan Mekanikal Kejuruteraan Awam Kejuruteraan Elektrik Pertanian Perdagangan	Mendapat Pencapaian Minimum Dalam Semua Mata Pelajaran Berikut : a) Bahasa Malaysia B b) Matematik C c) Sains..... C d) Kemahiran Hidup..... C	Mendapat Pencapaian Minimum Peringkat C Dalam Satu Mata Pelajaran Dan Peringkat D Dalam Dua Mata Pelajaran Lain.

24.4.1.6. Penyediaan Kemudahan

Kementerian telah menetapkan kemudahan dan peralatan yang perlu disediakan di setiap SMT. Antara kemudahan tersebut ialah makmal komputer, makmal sains, makmal bahasa, asrama, pusat sumber sekolah, kantin dan tempat riadah.

24.4.1.7. Mekanisme Pemantauan

a. Peringkat Kementerian

- i. Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional akan memantau pengurusan SMT melalui mesyuarat dan laporan yang perlu dikemukakan oleh SMT. Antara mesyuarat yang perlu diadakan ialah :-
 - Mesyuarat Pengetua SMT sebanyak 2 hingga 3 kali setahun.
 - Mesyuarat Pengurusan SMT sebanyak 2 kali setahun yang akan dipengerusikan oleh Pengarah Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional.
 - Mesyuarat Penyelarasan SMT peringkat zon iaitu Zon Utara, Selatan dan Timur yang akan dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Pengarah Pelajaran (Teknikal).
 - Mesyuarat *Post - Mortem* Proses Pengambilan Pelajar SMT akan diadakan setahun sekali yang dipengerusikan oleh pegawai dari Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional.

ii. SMT perlu mengemukakan laporan berikut kepada Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional :-

- Laporan Bulanan *Educational Management Information System* - antara lainnya mengandungi profil sekolah, bilangan murid mengikut jantina dan kaum, senarai guru mengikut opsyen, senarai kakitangan guru dan senarai kakitangan bukan guru.
- Laporan Tahunan *Post-Mortem* Proses Pengambilan Pelajar.
- Laporan Suku Tahun Penilaian Minimum Sekolah.

b. Peringkat Sekolah

Di peringkat sekolah, pemantauan terhadap aktiviti SMT akan diadakan melalui mesyuarat dan juga laporan yang perlu dikemukakan oleh tenaga pengajar. Antara mesyuarat yang dimaksudkan ialah Mesyuarat Guru/Kakitangan, Mesyuarat Jawatankuasa Kurikulum dan Mesyuarat Pengurusan Sekolah. Kekerapan kesemua mesyuarat tersebut ialah sebanyak 3 kali setahun.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya Kementerian Pelajaran telah membuat perancangan yang baik berhubung dengan pengurusan Sekolah Menengah Teknik. Struktur organisasi, pembahagian tugas yang jelas serta prosedur kerja telah diwujudkan. Sumber yang diperlukan seperti tenaga pengajar, peruntukan kewangan dan kemudahan sekolah telah dikenal pasti. Mekanisme yang memadai juga telah diwujudkan untuk memantau pengurusan aktiviti Sekolah Menengah Teknik.

24.4.2. PELAKSANAAN

24.4.2.1. Pengambilan Pelajar Tingkatan 4

a. Tawaran kemasukan pelajar ke Tingkatan 4 di semua SMT diuruskan secara berpusat di peringkat Kementerian. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 25,506 permohonan telah diterima di mana 14,539 pelajar telah ditawarkan untuk memasuki 9 SMT yang dilawati. Semakan Audit selanjutnya mendapati enrolmen pelajar bagi Tingkatan 4 untuk tempoh tersebut adalah seramai 9,815 pelajar (67.5%) berbanding dengan jumlah tawaran yang telah dibuat. Daripada 9 SMT tersebut, SMT Gombak, Selangor dan SMT Bukit Piatu, Melaka mencapai enrolmen pelajar yang paling tinggi iaitu masing-masing pada tahap 88% dan 80.3% daripada unjuran pengambilan manakala SMT Sejingkat, Sarawak pula mempunyai enrolmen pelajar paling rendah iaitu 27.4%. Bagi 6 SMT yang lain, enrolmen pelajar adalah antara 55.1% hingga 73.3%. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.5
PRESTASI PENGAMBILAN PELAJAR TINGKATAN 4
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

SEKOLAH MENENGAH TEKNIK	UNJURAN TAHUNAN PENGAMBILAN PELAJAR	2003			2004			2005			JUMLAH			JUMLAH ENROLMEN BERBANDING UNJURAN BAGI 3 TAHUN (%)
		a	b	c	a	b	c	a	b	c	a	b	c	
Kuala Selangor	600	361	596	370	479	595	535	393	725	415	1,233	1,916	1,320	73.3
Gombak	600	1,444	671	548	1,719	639	554	1,317	690	482	4,480	2,000	1,584	88.0
Bachok	600	1,017	650	290	1,135	624	512	1,078	751	399	3,230	2,025	1,201	66.7
Alor Setar	440	1,873	810	332	1,790	760	304	1,623	521	289	5,286	2,091	925	70.1
Bukit Piatu	440	1,735	571	284	1,744	575	404	1,469	553	372	4,948	1,699	1,060	80.3
Jasin	600	517	462	354	483	492	478	459	616	446	1,459	1,570	1,278	71.0
TAR Putra	440	919	461	342	965	441	330	703	454	290	2,587	1,356	962	72.9
Seberang Perai	600	575	270	277	493	360	348	444	533	366	1,512	1,163	991	55.1
Sejingkat	600	277	248	193	278	331	190	216	140	111	771	719	494	27.4
JUMLAH	4,920	8,718	4,739	2,990	9,086	4,817	3,655	7,702	4,983	3,170	25,506	14,539	9,815	67.5

Nota : a - Mohon b - Tawar c - Enrolmen

- b. Mulai tahun 2004, selepas tamatnya program pengambilan pelajar, semua SMT telah menjalankan *post-mortem* untuk mengkaji pencapaian pengambilan pelajar bagi tahun berkenaan. Seterusnya, Laporan *Post-Mortem* Proses Pengambilan Pelajar disediakan dan dikemukakan kepada Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional. Berdasarkan kepada laporan tersebut, maklum balas daripada pengetua SMT serta semakan Audit terhadap 111 borang permohonan pertukaran sekolah di SMT yang dilawati, didapati antara faktor yang menyebabkan kekurangan enrolmen di SMT berkenaan ialah sekolah atau kursus yang ditawarkan itu bukan pilihan pemohon atau pemohon tidak dapat menduduki asrama. Ia juga berpunca daripada pertukaran sekolah oleh pelajar daripada SMT ke Sekolah Menengah Akademik disebabkan oleh pelajar tidak dapat mengikuti mata pelajaran sains dan teknikal atau tidak dapat menyesuaikan diri di asrama.
- c. Berdasarkan kepada maklumat yang diperolehi daripada Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional, permohonan pertukaran sekolah telah meningkat sebanyak 16.9% daripada 255 pada tahun 2003 kepada 307 pada tahun 2005.
- d. Bagi tujuan mempertingkatkan lagi bilangan enrolmen pelajar di SMT supaya mencapai sasaran yang telah ditetapkan, Kementerian telah mengadakan Program *Outreach* untuk menyebarkan maklumat SMT bagi menggalakkan pelajar memilih bidang teknikal atau vokasional yang diminati. Lawatan Audit ke 9 SMT mendapati kesemua sekolah tersebut telah melaksanakan program ini bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Antara aktiviti yang telah diadakan ialah menyebarkan maklumat kemasukan ke SMT melalui ceramah, pengedaran risalah dan juga hebahan radio.

24.4.2.2. Pengambilan Tenaga Pengajar

- a. Daripada sejumlah 443 jawatan tenaga pengajar yang diluluskan bagi tahun 2005 untuk 9 SMT yang diaudit, 8 daripadanya (kecuali SMT Kuala Selangor) mempunyai lebih antara 1 hingga 16 tenaga pengajar. SMT Sejingkat dan SMT Gombak mempunyai lebih tenaga pengajar yang paling tinggi iaitu 16 tenaga pengajar bagi SMT Sejingkat dan 14 tenaga pengajar bagi SMT Gombak. Semakan Audit selanjutnya mendapati walaupun secara keseluruhannya, 8 SMT tersebut mempunyai tenaga pengajar yang lebih akan tetapi bagi mata pelajaran yang tertentu masih terdapat kekurangan tenaga pengajar. Beberapa contoh yang menunjukkan kekurangan/lebih tenaga pengajar mengikut mata pelajaran adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.6
KEDUDUKAN TENAGA PENGAJAR DI 9 SMT BAGI TAHUN 2005

SMT	BIDANG	MATA PELAJARAN	BILANGAN TENAGA PENGAJAR		
			PERLU	ISI	LEBIH/(KURANG)
Bachok	Akademik	Bahasa Melayu	7	9	2
		Bahasa Inggeris	9	8	(1)
		Pendidikan Jasmani & Kesihatan	2	1	(1)
Sejingkat	Akademik	Bahasa Inggeris	4	8	4
		Matematik Tambahan	2	4	2
		Kimia	2	4	2
		Pendidikan Moral	2	1	(1)
		Pendidikan Jasmani & Kesihatan	1	3	2
	Teknikal	Kejuruteraan Awam	4	3	(1)
		Kejuruteraan Mekanikal	2	5	3
		Kejuruteraan Elektrik	2	3	1
Seberang Perai	Akademik	Bahasa Inggeris	7	6	(1)
		Pendidikan Islam	3	6	3
		Sejarah	3	4	1
		Pendidikan Jasmani & Kesihatan	2	1	(1)
	Teknikal	Kejuruteraan Elektrik	4	5	1
Tunku Abdul Rahman Putra	Akademik	Bahasa Melayu	5	6	1
		Matematik Tambahan	3	2	(1)
		Pendidikan Jasmani & Kesihatan	2	1	(1)
Gombak	Akademik	Matematik Tambahan	4	8	4
		Pendidikan Islam	4	7	3
		Sejarah	3	5	2
		Pendidikan Jasmani & Kesihatan	2	1	(1)
	Teknikal	Kejuruteraan Elektrik	5	7	2
Kuala Selangor	Akademik	Bahasa Inggeris	9	8	(1)
		Pendidikan Jasmani & Kesihatan	2	1	(1)
Alor Setar	Akademik	Matematik Tambahan	3	0	(3)
	Teknikal	Kejuruteraan Mekanikal	2	4	2
		Pertanian	2	1	(1)
		Perdagangan	1	2	1
Jasin	Akademik	Matematik	5	4	(1)
	Teknikal	Kejuruteraan Elektrik	5	3	(2)
Bukit Piatu	Akademik	Sejarah	2	4	2
		Biologi	1	2	1
	Teknikal	Kejuruteraan Awam	2	3	1
		Kejuruteraan Elektrik	3	2	(1)
		Pertanian	2	1	(1)
		Perdagangan	1	2	1

- b. Pengambilan tenaga pengajar perlu dibuat mengikut syarat, kelayakan dan opsyen. Bagaimanapun, didapati 23 tenaga pengajar tidak mengajar mengikut opsyen pada tahun 2003, seramai 35 tenaga pengajar pada tahun 2004 dan 41 tenaga pengajar pada tahun 2005. Sebagai contoh, mata pelajaran Matematik Tambahan diajar oleh tenaga pengajar yang kelayakannya Ekonomi di SMT Kuala Selangor, tenaga pengajar Sains Sukan dan Sejarah mengajar Bahasa Melayu di SMT Bachok, tenaga pengajar Perdagangan di SMT Bukit Piatu mengajar Bahasa Inggeris serta tenaga pengajar Geografi mengajar Sejarah di SMT Tunku Abdul Rahman Putra. Antara punca perkara ini berlaku adalah kerana kesukaran Kementerian untuk membuat pertukaran tenaga pengajar dan pertukaran ini melibatkan peruntukan kewangan yang besar.

Pada pandangan Audit, bagi mewujudkan proses pengajaran dan pembelajaran yang berkesan, Kementerian perlu mengkaji kekurangan/ lebihan tenaga pengajar supaya bilangan mereka adalah sejajar dengan keperluan sekolah berkenaan. Kementerian juga perlu memastikan mereka mengajar mengikut pengkhususan masing-masing.

24.4.2.3. Pencapaian Pelajar

- a. Semakan Audit telah dibuat terhadap pencapaian Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 berdasarkan kepada Laporan Analisa Keputusan Peperiksaan SPM yang disediakan oleh Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional. Secara umumnya, calon SPM di kesemua SMT yang dilawati berjaya memperolehi kelulusan yang tinggi iaitu pada puratanya 93% bagi tahun 2002; 92.9% bagi tahun 2003 dan 96.2% bagi tahun 2004. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.7
PENCAPAIAN SPM BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

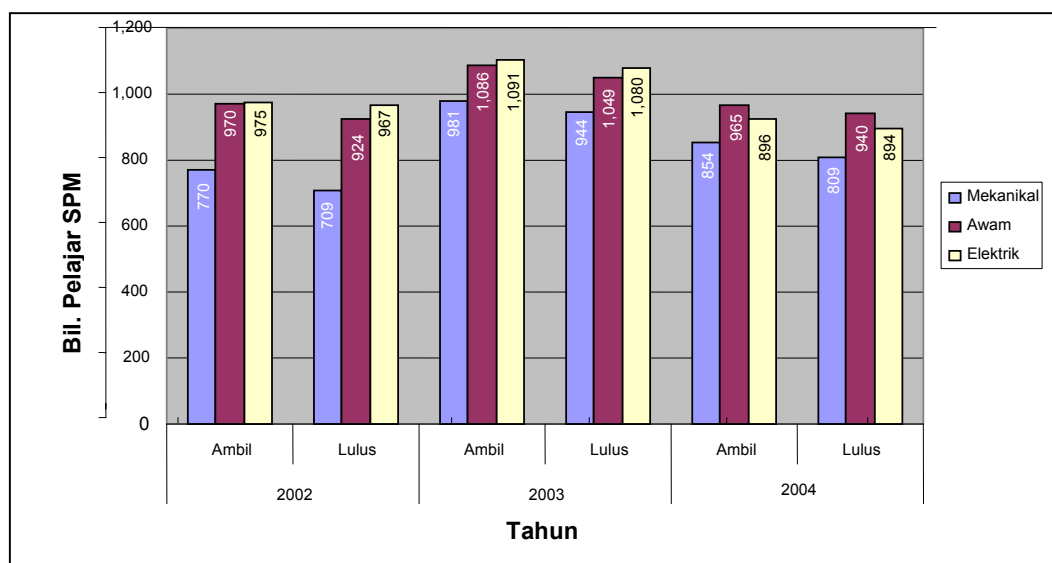
SMT	2002				2003				2004			
	BIL. AMBIL	BIL. GAGAL	BIL. LULUS	LULUS (%)	BIL. AMBIL	BIL. GAGAL	BIL. LULUS	LULUS (%)	BIL. AMBIL	BIL. GAGAL	BIL. LULUS	LULUS (%)
Kuala Selangor	3,763	316	3,447	91.6	4,442	174	4,268	96.1	3,500	160	3,340	95.4
Gombak	2,413	92	2,321	96.2	6,336	459	5,877	92.8	5,464	209	5,255	96.2
Bachok	4,330	470	3,860	89.1	4,780	683	4,097	85.7	2,888	103	2,785	96.4
Alor Setar	3,759	44	3,715	98.8	3,490	144	3,346	95.9	3,416	39	3,377	98.9
Bukit Piatu	4,020	76	3,944	98.1	3,958	63	3,895	98.4	2,628	7	2,621	99.7
Jasin	4,438	182	4,256	95.9	3,750	303	3,447	91.9	3,309	104	3,205	96.9
TAR Putra	4,055	427	3,628	89.5	3,216	215	3,001	93.3	3,259	136	3,123	95.8
Seberang Perai	TB				2,520	115	2,405	95.4	2,650	261	2,389	90.2
Sejangkat	3,523	504	3,019	85.7	2,934	348	2,586	88.1	1,913	77	1,836	96.0
JUMLAH	30,301	2,111	28,190	93.0	35,426	2,504	32,922	92.9	29,027	1,096	27,931	96.2

Nota: Bil. Ambil : Bilangan Pelajar x Bilangan Mata Pelajaran

TB : Tidak Berkaitan (Pengambilan Pelajar Ke Tingkatan 4 Hanya Bermula Pada Tahun 2002)

- b. Analisis terhadap pencapaian mengikut mata pelajaran bagi aliran teknikal iaitu Pengajian Kejuruteraan Mekanikal, Pengajian Kejuruteraan Awam dan Pengajian Kejuruteraan Elektrik mendapati peratusan kelulusan Sijil Pelajaran Malaysia (SPM) adalah menggalakkan iaitu 95.8 % bagi tahun 2002, sebanyak 97.6% bagi tahun 2003 dan 97.3% bagi tahun 2004. Kedudukan pelajar yang lulus SPM mengikut jurusan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 24.3
BILANGAN PELAJAR YANG LULUS SPM
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004 MENGIKUT JURUSAN

- c. Adalah didapati pencapaian pelajar dalam mata pelajaran lain khususnya Matematik Tambahan adalah kurang memuaskan. Peratusan pelajar yang gagal dalam mata pelajaran tersebut bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 telah meningkat di 5 SMT iaitu SMT Seberang Perai, SMT Kuala Selangor, SMT Tunku Abdul Rahman Putra, SMT Gombak dan SMT Jasin. Sebagai contoh, di SMT Kuala Selangor, peratusan kegagalan telah meningkat daripada 13.2% pada tahun 2003 kepada 24.6% pada tahun 2004. Kedudukan pencapaian pelajar dalam mata pelajaran Matematik Tambahan di 9 SMT adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.8
PRESTASI MATA PELAJARAN MATEMATIK TAMBAHAN DI 9 SMT

SMT	2002			2003			2004		
	BILANGAN CALON (a)	BILANGAN GAGAL (b)	% (b/a)	BILANGAN CALON (a)	BILANGAN GAGAL (b)	% (b/a)	BILANGAN CALON (a)	BILANGAN GAGAL (b)	% (b/a)
Seberang Perai	TB			252	51	20.2	265	67	25.3
Kuala Selangor	377	72	19.1	446	59	13.2	350	86	24.6
TAR Putra	369	60	16.3	288	39	13.5	326	68	20.9
Gombak	241	26	10.8	576	105	18.2	545	111	20.4
Jasin	444	43	9.7	341	46	13.5	331	57	17.2
Bachok	433	120	27.7	434	116	26.7	289	56	19.4
Sejingkat	352	140	39.8	119	36	30.3	192	34	17.7
Bukit Piatu	402	14	3.5	383	25	6.5	292	16	5.5
Alor Setar	376	7	1.9	317	14	4.4	342	17	5.0
JUMLAH	2,994	482	16.1	3,156	491	15.6	2,932	512	17.5

24.4.2.4. Kemudahan Asas Dan Peralatan

Kementerian telah menetapkan kemudahan dan peralatan yang perlu disediakan di SMT bagi membolehkan pelajar mengikuti mata pelajaran yang ditetapkan. Lawatan Audit di 9 SMT mendapati perkara berikut :-

- a. Di SMT Sejingkat, sebahagian daripada bahan kimia yang berbahaya iaitu asid hidroklorik dan asid sulfurik yang telah tamat tempoh penggunaannya dan telah berlaku ruapan masih disimpan (**Gambar 24.1**).
- b. Di 3 SMT iaitu SMT Kuala Selangor, SMT Seberang Perai dan SMT Sejingkat, mendapan tanah telah berlaku yang menyebabkan kerosakan pada bangunan seperti di **Gambar 24.2** hingga **24.6**.

GAMBAR 24.1

*SMT Sejingkat
- Asid Hidroklorik Dan Asid Sulfurik Yang Telah Tamat Tempoh Penggunaannya Masih Disimpan*

GAMBAR 24.2

*SMT Kuala Selangor
- Kelihatan Rekahan Pada Apron Di Blok Bengkel*

GAMBAR 24.3

*SMT Kuala Selangor
- Air Keluar Dari Celah Rekahan Parit. Mendapan Tanah Telah Menyebabkan Paip Dalam Tanah Pecah*

GAMBAR 24.4

*SMT Kuala Selangor
- Mendapan Tanah Menyebabkan Keretakan Di Bahagian Siling Stor Bengkel Kejuruteraan Mekanikal Yang Mengakibatkan Kerosakan Pendawaian Dan Lampu Serta Kipas Tidak Berfungsi*

GAMBAR 24.5

*SMT Seberang Perai
- Sistem Pemadam Kebakaran Tidak Berfungsi Kerana Mendapan Tanah Mengakibatkan Kebocoran Sistem Paip*

GAMBAR 24.6

*SMT Sejingkat
- Apron Tergantung Kerana Tanah Mendap*

- c. Di 4 SMT iaitu SMT Kuala Selangor, SMT Seberang Perai, SMT Sejingkat dan SMT Alor Setar, dewan serba guna, bingkai tingkap bengkel dan surau telah dimakan anai-anai. Keadaannya adalah seperti di **Gambar 24.7** hingga **24.10**.

GAMBAR 24.7

*SMT Kuala Selangor
- Bingkai Pintu Dan Tingkap Dewan
Serbaguna Dimakan Anai-Anai*

GAMBAR 24.8

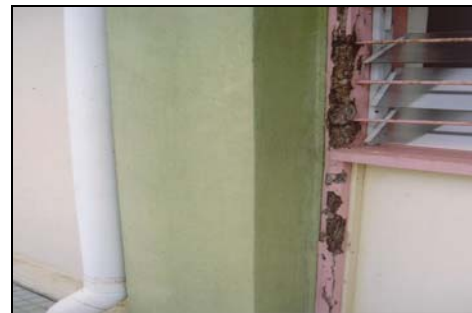
*SMT Seberang Perai
- Bingkai Pintu Tandas Di Blok Bengkel Dan
Makmal Kejuruteraan Rosak Dimakan
Anai-Anai*

GAMBAR 24.9

*SMT Sejingkat
- Bingkai Tingkap Di Bengkel Dimakan Anai-Anai*

GAMBAR 24.10

*SMT Alor Setar
- Bingkai Tingkap Surau Dimakan
Anai-Anai*

- d. Padang bola sepak/hoki tidak dapat digunakan di SMT Sejingkat sejak sekolah disiapkan kerana permukaan padang tidak rata dan dipenuhi oleh batu kerikil (**Gambar 24.11**). Gelanggang tenis di SMT Seberang Perai rosak akibat air bertakung (**Gambar 24.12**).

GAMBAR 24.11

*SMT Sejingkat
- Permukaan Padang Tidak Rata Dan Dipenuhi
Batu Kerikil*

GAMBAR 24.12

*SMT Seberang Perai
- Gelanggang Tenis Yang Rosak Akibat Air
Bertakung*

- e. Di SMT Alor Setar, *water cooler* yang diletakkan di luar makmal fizik terdedah dan di Asrama Putera telah rosak (**Gambar 24.13 dan 24.14**).

GAMBAR 24.13

SMT Alor Setar
- *Water Cooler Di Luar Makmal Fizik Tidak Bertutup Dan Berbahaya*

GAMBAR 24.14

SMT Alor Setar
- *Water Cooler Di Asrama Putera Rosak*

- f. Semakan Audit mendapati beberapa peralatan di 3 SMT iaitu SMT Alor Setar, SMT Melaka dan SMT Kuala Selangor yang telah rosak mengakibatkan latihan amali terjejas. Contoh peralatan yang rosak adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.9
SENARAI PERALATAN YANG ROSAK

SMT	KURSUS	JENIS PERALATAN	BILANGAN
Alor Setar	Pertanian	Kereta Sorong	10
		Mikroskop	10
Melaka	Pengajian Kejuruteraan Awam	Alat Menguji Ketegangan	3
		Overhead Projector	1
	Pengajian Kejuruteraan Mekanikal	Mesin Pelipat	1
		Mesin Penggulung	1
		Mesin Gerudi	1
	Pengajian Kejuruteraan Elektrik	Osiloskop	5
		Function Generator	4
		Audio Generator	4
		Portable Power Supply Unit	13
Kuala Selangor	Pengajian Kejuruteraan Awam	Speedy Moisture Testers	2
		Kompas	7
		Theodolite	1
		Automatic Level	2
	Pengajian Kejuruteraan Mekanikal	Bench Grinder	5
		Enjin Kereta Diesel	1

- g. Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima daripada tenaga pengajar di SMT Alor Setar, SMT Melaka dan SMT Kuala Selangor, terdapat beberapa peralatan yang tidak mencukupi untuk menampung keperluan pembelajaran. Kebanyakan peralatan tersebut adalah untuk Kursus Kejuruteraan seperti *Speedy Moisture Testers*, Ukur Aras, Loyang Uji Kelembapan, Mangkok Loyang, Komputer, Osiloskop, *Function Generator*, *Audio Generator* dan *Portable Power Supply Unit*.

Pada pandangan Audit, pihak pengurusan Sekolah Menengah Teknik patut memastikan semua kemudahan dan peralatan yang disediakan adalah mencukupi dan berkeadaan baik supaya proses pengajaran dan pembelajaran tidak terjejas.

24.4.2.5. Perbelanjaan Aktiviti

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM1.32 bilion daripada peruntukan mengurus yang diluluskan berjumlah RM1.27 bilion telah dibelanjakan. Lebihan belanja berjumlah RM45.75 juta pada tahun 2003 dan RM11.55 juta pada tahun 2005 adalah bagi menampung perbelanjaan emolumen yang telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 24.10
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PERUNTUKAN DIPOHON (RM Juta)	PERUNTUKAN DILULUS (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)	LEBIHAN PERBELANJAAN (RM Juta)
2003	455.69	347.06	392.81	45.75
2004	599.30	462.71	451.85	-
2005	643.40	458.81	470.36	11.55
JUMLAH	1,698.39	1,268.58	1,315.02	57.30

24.4.3. PEMANTAUAN

24.4.3.1. Pemantauan terhadap pengurusan Sekolah Menengah Teknik telah dibuat melalui kaedah berikut :-

a. Peringkat Kementerian

- i. Mesyuarat antara Bahagian Pengurusan dan Pendidikan Teknikal dan Vokasional dengan Pengetua sekolah telah diadakan sebanyak 7 kali bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 untuk membincangkan pencapaian akademik, disiplin pelajar dan perkembangan kurikulum SMT.
- ii. Mesyuarat Pengurusan SMT yang diadakan sebanyak 2 kali setahun adalah untuk memberi peluang kepada Pengetua sekolah menyuarakan masalah yang dihadapi di peringkat sekolah dan menyampaikan maklumat berhubung dengan perkembangan semasa kepada pihak pengurusan SMT.
- iii. Mesyuarat Penyelarasan SMT yang diperkenalkan pada tahun 2005 telah diadakan mengikut zon untuk membincangkan pendekatan bagi meningkatkan bilangan pelajar di SMT supaya mencapai unjuran pengambilan yang ditetapkan.
- iv. Mesyuarat *Post - Mortem* diadakan pada tahun 2004 untuk membincang pendekatan yang sesuai bagi mengatasi kekurangan pelajar di beberapa SMT. Mesyuarat ini telah dihadiri oleh wakil Bahagian Teknologi Maklumat dan Komunikasi; Bahagian Pengurusan dan Pendidikan Teknikal dan Vokasional; Unit Teknik dan Vokasional Jabatan Pelajaran Sabah, Sarawak dan Wilayah Persekutuan Labuan dan Pengetua/Guru Penolong Kanan/Guru Penolong Kanan Hal Ehwal Murid. Bagaimanapun pada tahun 2005, Mesyuarat *Post - Mortem* yang diadakan hanya antara Bahagian Pengurusan dan Pendidikan Teknikal dan Vokasional serta Bahagian Teknologi Maklumat dan Komunikasi.

b. Peringkat Sekolah

- i. Di peringkat sekolah, Mesyuarat Guru, Mesyuarat Staf Sokongan, Mesyuarat Jawatankuasa Kurikulum, Mesyuarat Pengurusan Sekolah dan Mesyuarat Kewangan telah diadakan antara 2 hingga 15 kali setahun.
- ii. Semua SMT mengemukakan Laporan Bulanan *Educational Management Information System*; Laporan Tahunan *Post - Mortem* Proses Pengambilan Pelajar mulai tahun 2004 dan Laporan Suku Tahun Penilaian Minimum Sekolah kepada Bahagian Pengurusan Pendidikan Teknik dan Vokasional bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005.
- iii. Tenaga pengajar juga telah menyediakan antaranya laporan aktiviti bagi kokurikulum, Buku Rekod mengajar yang lengkap dan kemas kini serta laporan aktiviti Lembaga Pengurusan Disiplin.

24.4.3.2. Bahagian Perancangan dan Penyelidikan Teknikal dan Vokasional telah menjalankan satu kajian jejak untuk meninjau hala tuju pengajian lanjutan dan kerjaya para lepasan SMT dengan mengedarkan borang soal selidik kepada 20,455 pelajar yang telah mengambil peperiksaan SPM pada tahun 2002 dan 2003 daripada 86 SMT di seluruh negara. Berdasarkan maklum balas daripada 3,954 bekas pelajar yang diterima oleh Bahagian tersebut, seramai 3,206 daripadanya telah melanjutkan pelajaran di Institut Pengajian Tinggi Awam dan Institusi lain dalam bidang sains, teknikal dan sastera. Manakala 488 bekas pelajar telah bekerja dalam pelbagai bidang. Berdasarkan hasil jejak ini, Kementerian telah merumuskan bahawa sistem pendidikan teknikal dan vokasional menepati objektif pendidikan teknikal dan vokasional. Ini juga terbukti daripada peratusan yang tinggi bagi lepasan SMT aliran teknikal dan vokasional yang telah melanjutkan pelajaran.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya, pemantauan yang dibuat oleh Kementerian terhadap pengurusan Sekolah Menengah Teknik adalah baik.

24.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, Kementerian mempunyai perancangan yang baik bagi pengurusan Sekolah Menengah Teknik. Kementerian telah mewujudkan struktur pengurusan yang sesuai, prosedur kerja yang jelas dan mengenal pasti sumber yang diperlukan seperti tenaga pengajar, peruntukan kewangan serta lain-lain kemudahan. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, masih ada beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki seperti pengambilan pelajar Sekolah Menengah Teknik tidak sebagaimana yang dirancang; kemudahan dan peralatan yang tidak mencukupi dan ada yang telah rosak; kekurangan/kelebihan tenaga pengajar bagi sesuatu mata pelajaran serta tenaga pengajar tidak mengajar mengikut pengkhususan yang telah ditetapkan.

KEMENTERIAN KESIHATAN

25. AKTIVITI PENDAFTARAN PRODUK, PELESENAN DAN PENGUATKUASAAN DI BAHAGIAN PERKHIDMATAN FARMASI

25.1. LATAR BELAKANG

Kementerian Kesihatan (Kementerian) antara lainnya adalah bertanggungjawab untuk memastikan bahawa semua produk yang terdiri daripada ubat-ubatan farmaseutikal, suplemen kesihatan, ubat tradisional dan kosmetik yang dibenarkan di pasaran negara ini adalah selamat, berkesan dan berkualiti demi menjaga kesihatan dan kesejahteraan orang awam. Bagi memenuhi tanggungjawab ini, Bahagian Perkhidmatan Farmasi Kementerian telah melaksanakan 3 aktiviti utama seperti berikut :-

a. Pendaftaran Produk

Kementerian menjalankan pendaftaran bagi semua ubat farmaseutikal, kosmetik dan ubat tradisional selaras dengan Peraturan Kawalan Dadah dan Kosmetik 1984 yang mewajibkan pengilang, pemborong dan pengimport produk mendaftarkannya terlebih dahulu dengan Pihak Berkuasa Kawalan Dadah. Setakat bulan Disember 2005, sejumlah 115,886 produk telah didaftarkan.

b. Pelesenan

Kementerian mengawal aktiviti pengimportan/pengeksporan, penjualan, penyimpanan dan pengilangan produk berdaftar, ubat racun, bahan psikotropik, dadah berbahaya dan bahan kimia terkawal melalui pengeluaran lesen/permit/kebenaran. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah 26,949 lesen/permit/kebenaran telah dikeluarkan.

c. Penguatkuasaan

Kementerian menjalankan penguatkuasaan undang-undang dan peraturan farmasi yang berkaitan melalui pelbagai cara seperti lawatan ke premis berlesen/berdaftar, pemeriksaan di pintu masuk Kastam di pelabuhan dan lapangan terbang serta menjalankan operasi serbuan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 1,452 operasi serbuan telah dijalankan dan nilai barang rampasan adalah berjumlah RM45.09 juta.

25.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan telah dilaksanakan dengan cekap, teratur dan berhemat serta selaras dengan objektif yang ditetapkan.

25.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

25.3.1. Pengauditan ditumpukan kepada aspek pemprosesan permohonan bagi pendaftaran produk dan lesen, pemeriksaan premis berlesen/berdaftar, operasi serbuan, penyimpanan barangan rampasan, penyelenggaraan rekod serta pendakwaan.

25.3.2. Semakan terhadap rekod dan dokumen bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 telah dibuat di Ibu Pejabat Bahagian Perkhidmatan Farmasi, Biro Pengawalan Farmaseutikal Kebangsaan, 5 Pejabat Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Farmasi) dan 10 premis berlesen di Kedah, Kelantan, Selangor, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Sabah. Di samping itu, perbincangan turut diadakan dengan pegawai yang bertanggungjawab.

25.3.3. Borang soal selidik telah dihantar kepada 270 responden terdiri daripada pengilang, pengimport, pemborong berlesen dan pemegang pelbagai jenis lesen racun untuk mendapatkan maklum balas tentang aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan di Bahagian Perkhidmatan Farmasi.

25.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

25.4.1. PERANCANGAN

25.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Di peringkat Ibu Pejabat, Bahagian Perkhidmatan Farmasi yang diketuai oleh Pengarah Gred JUSA A adalah bertanggungjawab memastikan ubat-ubatan, bahan kimia terkawal dan kosmetik yang dijual dan dibekalkan adalah mematuhi undang-undang berkaitan dan terjamin dari segi keselamatan, keberkesanan dan kualiti produk di pasaran melalui :-
 - i. Biro Pengawalan Farmaseutikal Kebangsaan diketuai oleh Pengarah Gred JUSA C. Biro ini bertanggungjawab melaksanakan skim pendaftaran ubat, kosmetik dan ubat tradisional melalui penilaian data teknikal, ujian makmal dan penyelidikan, mengadakan skim pelesenan bagi pengilang, pengimport dan pemborong produk serta pemantauan mutu ubat di pasaran melalui aktiviti *surveillance*. Biro ini juga merupakanurus setia kepada Pihak Berkuasa Kawalan Dadah.
 - ii. Cawangan Pelesenan Dan Penguatkuasaan diketuai oleh Timbalan Pengarah Gred JUSA B. Antara fungsi cawangan ini adalah merancang dan menyelaraskan aktiviti penguatkuasaan undang-undang dan peraturan farmasi melalui pemeriksaan premis, menjalankan operasi serbuan dan mengeluarkan lesen/permit/kebenaran bagi bahan kimia terkawal dan dadah berbahaya.

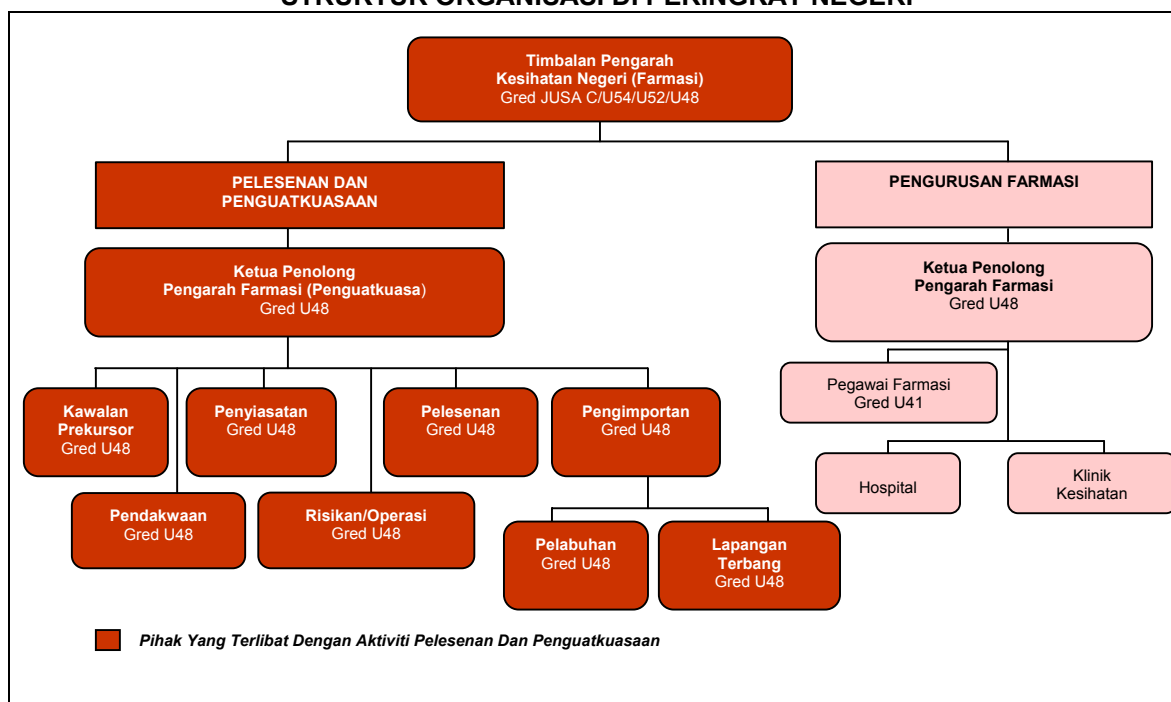
Struktur organisasi Bahagian Perkhidmatan Farmasi di peringkat Ibu Pejabat pada akhir tahun 2005 adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 25.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN PERKHIDMATAN FARMASI
DI PERINGKAT IBU PEJABAT
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Pengurusan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan di peringkat negeri adalah di bawah tanggungjawab Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Farmasi) sama ada Gred JUSA C/U54/U52/U48 bergantung pada saiz organisasi. Cawangan Pelesenan Dan Penguatkuasaan yang diwujudkan adalah bertanggungjawab melaksanakan penguatkuasaan undang-undang dan peraturan farmasi; menilai laporan pemeriksaan pematuhan dan pelesenan; memproses dan meluluskan permohonan lesen racun dan permit; menjalankan pemeriksaan di premis berlesen/berdaftar dan pintu masuk Kastam; menjalankan operasi serbuan terhadap premis yang disyaki terlibat dengan aktiviti yang dilarang dan membuat pendakwaan terhadap pihak yang disyaki melanggar undang-undang farmasi. Struktur organisasi di peringkat negeri adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 25.2
STRUKTUR ORGANISASI DI PERINGKAT NEGERI

- c. Bahagian Perkhidmatan Farmasi telah memohon sejumlah 390 jawatan Pegawai Farmasi pelbagai gred bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 sebagai tambahan kepada jawatan yang sedia ada. Sebanyak 238 daripada 298 jawatan yang sedia ada telah diisi. Daripada 60 jawatan yang kosong, sejumlah 53 (88.3%) jawatan adalah daripada jawatan Pegawai Farmasi Gred U41 dan U44. Kedudukan jawatan yang diluluskan dan yang diisi pada akhir tahun 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN BAGI AKTIVITI PENDAFTARAN PRODUK,
PELESENAN DAN PENGUATKUASAAN PADA BULAN DISEMBER 2005

CAWANGAN	BILANGAN DILULUSKAN	BILANGAN DIISI	DIISI (%)
Cawangan Penguatkuasaan Ibu Pejabat			
JUSA B	1	1	100.0
Pegawai Farmasi Gred U48-U54	13	11	84.6
Pegawai Farmasi Gred U41-U44	8	7	87.5
Biro Pengawasan Farmaseutikal Kebangsaan			
JUSA C	1	1	100.0
Pegawai Farmasi Gred U48-U54	34	30	88.2
Pegawai Farmasi Gred U41-U44	64	57	89.1
Cawangan Penguatkuasaan Negeri			
Pegawai Farmasi Gred U48-U54	26	25	96.2
Pegawai Farmasi Gred U41-U44	151	106	70.2
JUMLAH	298	238	79.9

- d. Selain merancang kursus ijazah lanjutan hingga ke peringkat sarjana dan kedoktoran, Bahagian Perkhidmatan Farmasi juga telah merangka pelbagai kursus, seminar dan bengkel jangka pendek khusus bagi mereka yang terlibat dengan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan. Ini bertujuan untuk meningkatkan pengetahuan dan kepakaran Pegawai Farmasi agar dapat menjalankan tugas dan tanggungjawab yang ditetapkan dengan cekap dan berkesan. Antaranya ialah kursus pengenalan kepada pelesenan dan penguatkuasaan; kursus pelesenan dan pemeriksaan premis bagi Pegawai Penguatkuasa Farmasi; kursus asas, *intermediate* dan lanjutan pendakwaan dalam penguatkuasaan farmasi; kursus pengawalan terhadap pengimportan farmaseutikal, bahan kimia dan kosmetik; kursus kepastian kualiti; kursus risikan untuk operasi dan teknik fotografi; latihan *hands-on* operasi serbuan; latihan untuk mengenal pasti dan mengesahkan label hologram dan pengawalan mutu ubat tradisional-penyaringan campur palsu. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, semua kursus yang dirancang telah dilaksanakan dan dihadiri oleh pegawai yang terlibat secara langsung dengan aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan.

25.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bahagian Perkhidmatan Farmasi telah memohon peruntukan mengurus berjumlah RM135.35 juta bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 di mana sejumlah RM135.06 juta telah diluluskan untuk membiayai semua aktiviti termasuk aktiviti pengurusan pendaftaran dan makmal, pelesenan dan penguatkuasaan.

25.4.1.3. Undang-undang dan Peraturan

Kementerian telah mewujudkan beberapa undang-undang dan peraturan farmasi bagi melindungi kesihatan orang awam daripada risiko atau ancaman ubat yang tidak berkualiti di pasaran tempatan. Antaranya ialah Akta Racun 1952, Peraturan-Peraturan Racun 1952, Peraturan-Peraturan Kawalan Dadah Dan Kosmetik 1984, Peraturan-Peraturan Racun (Bahan Psikotropik) 1989, Akta Jualan Dadah 1952, Akta Pendaftaran Ahli Farmasi 1951 dan Akta Ubat (Penjualan Dan Pengiklanan) 1956. Undang-undang dan peraturan ini perlu dipatuhi oleh semua pihak yang terlibat dengan industri farmaseutikal yang terdiri daripada peruncit, pengilang, pemborong, pengamal perubatan, doktor pergigian, doktor veterinar, ahli farmasi berlesen, hospital dan klinik.

25.4.1.4. Pembangunan Dan Pelaksanaan Sistem Aplikasi Berkomputer

Bagi meningkatkan kecekapan pengurusan aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan, Bahagian Perkhidmatan Farmasi telah membangun dan melaksanakan beberapa sistem aplikasi berkomputer seperti berikut :-

a. Sistem Quest2

Skim pendaftaran produk secara *online* bagi produk farmaseutikal, ubat tradisional dan kosmetik kecuali bagi jenis entiti kimia baru dan produk bioteknologi telah dilaksanakan pada tahun 2001 menerusi sistem *Quest2* di Biro Pengawalan Farmaseutikal Kebangsaan. Sistem ini memudah dan mempercepatkan proses permohonan pendaftaran produk baru, pembaharuan lesen pengilang, pemborong dan pengimport. Sistem ini mempunyai beberapa modul/aplikasi seperti Permohonan Pendaftaran Produk, Pendaftaran Semula Produk, Pengemaskinian Maklumat Produk dan Pindaan Butiran Kandungan Produk.

b. Sistem Pengurusan Penguatkuasaan Farmasi

Sistem Pengurusan Penguatkuasaan Farmasi adalah salah satu sistem yang dibangunkan untuk mewujudkan kecekapan dalam sistem pengeluaran lesen baru dan pembaharuan lesen. Sistem ini juga digunakan untuk menyimpan maklumat yang lengkap dan kemas kini berkaitan aktiviti pelesenan, serbuan, penyiasatan dan pendakwaan. Data daripada sistem ini akan menjadi asas perancangan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan bagi memastikan undang-undang berkaitan dipatuhi. Sistem ini mempunyai beberapa modul/aplikasi yang boleh menjana Laporan Pemeriksaan mengikut jenis lesen/permit; Senarai Pemegang Lesen dan Permit; Daftar Premis mengikut daerah/bandar/lokasi; Rekod Maklumat Serbuan, Pendakwaan dan Pemusnahan Barangan Kes.

25.4.1.5. Garis Panduan dan Prosedur Kerja

- a. Bahagian Perkhidmatan Farmasi telah mengeluarkan beberapa garis panduan dan prosedur untuk dijadikan rujukan bagi anggotanya di peringkat Ibu Pejabat dan negeri untuk menguruskan aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan dengan teratur.

- b. Bagi memenuhi harapan pelanggan terhadap perkhidmatan yang cekap dan berkesan, Bahagian Perkhidmatan Farmasi telah menetapkan tempoh masa bagi memproses dan meluluskan permohonan pendaftaran produk dan lesen/permit/kebenaran seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.2
TEMPOH MASA YANG DITETAPKAN BAGI
MEMPROSES PERMOHONAN PENDAFTARAN PRODUK

PERINGKAT PENILAIAN	JENIS/KATEGORI PRODUK	TEMPOH MASA
Penilaian Penuh	Ubat Preskripsi	8 bulan
	Ubat Baru dan Biologiikal *	12 bulan
Penilaian Ringkas	Produk Suplemen Kesihatan	4 bulan
	Produk Tradisional	4 bulan
	Ubat Bukan Preskripsi	4 bulan
	Produk Kosmetik	1 bulan

*Nota : * Permohonan Pendaftaran Masih Secara Manual*

JADUAL 25.3
TEMPOH MASA YANG DITETAPKAN BAGI MEMPROSES PERMOHONAN
LESEN/PERMIT/KEBENARAN DI PERINGKAT IBU PEJABAT DAN NEGERI

PERKARA	PERINGKAT PENGELUARAN	TEMPOH MASA
Pembaharuan Lesen Borong/Mengilang Dadah Berbahaya	Ibu Pejabat	- Lesen Akan Diproses Sebelum 31 Disember Setiap Tahun
- Bagi Permohonan Yang Diterima Sebelum/Pada 1 November	Ibu Pejabat	- Lesen Akan Diproses Dalam Tempoh 12 Minggu
- Bagi Permohonan Yang Diterima Selepas 1 November		
Kebenaran Mengimport/Mengeksport Dadah Berbahaya	Ibu Pejabat	14 Hari
Kebenaran Mengimport/Mengeksport Bahan Psikotropik Dan Bahan Kimia Terkawal	Ibu Pejabat	14 Hari
Pengeluaran Lesen Baru Jenis Racun A,B,D,E Dan Permit Natrium Hidroksida	Negeri	21 Hari Bekerja

25.4.1.6. Sasaran Tahunan Aktiviti

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sasaran tahunan yang ditetapkan oleh Bahagian Perkhidmatan Farmasi untuk melaksanakan aktivitinya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.4
SASARAN TAHUNAN YANG DITETAPKAN BAGI
TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PETUNJUK PRESTASI	TAHUN		
	2003	2004	2005
Bilangan Lesen Racun Jenis A, B, D, E Dan Permit Natrium Hidroksida Dikeluarkan	4,670	4,797	4,897
Bilangan Lesen Memborong/Mengilang Serta Kebenaran Import/Eksport Dadah Berbahaya Bahan Psikotropik Dan Lain-Lain Dikeluarkan	550	3,200	3,895
Bilangan Premis Berlesen Diperiksa	3,647	3,857	3,903
Bilangan Premis Berdaftar Diperiksa	1,210	1,211	1,276
Bilangan Premis Lain Diperiksa	1,370	1,340	1,390
Bilangan Premis Diserbu	653	665	315

25.4.1.7. Mekanisme Pemantauan

a. Peringkat Ibu Pejabat

- i. Bahagian Perkhidmatan Farmasi akan memantau pelaksanaan aktiviti ini melalui Mesyuarat Pengurusan dan pelbagai jawatankuasa yang akan diadakan antara 2 hingga 5 kali setahun. Mesyuarat Pengurusan terdiri daripada Mesyuarat Pegawai Kanan Bahagian Perkhidmatan Farmasi,

Mesyuarat Pegawai Penguatkuasa Farmasi, Mesyuarat Cawangan Penguatkuasaan Farmasi bersama pegawai Biro Pengawasan Farmaseutikal Kebangsaan, Mesyuarat Ketua Penolong Pengarah dan Mesyuarat Pihak Berkuasa Kawalan Dadah.

- ii. Beberapa jawatankuasa juga akan mengadakan mesyuarat bagi memantau kedudukan portfolio masing-masing. Jawatankuasa tersebut adalah Jawatankuasa Kerja Pelesenan dan Pemeriksaan, Jawatankuasa Kerja Risikan dan Operasi, Jawatankuasa Kerja Pendakwaan, Jawatankuasa Kerja Pintu Masuk Kastam, Jawatankuasa Kerja Penyiasatan, Jawatankuasa Kerja Pendidikan Pengguna, Jawatankuasa Kawalan Kosmetik dan Jawatankuasa Penggubalan Perundangan. Kesemua jawatankuasa ini akan dipengerusikan oleh Timbalan Pengarah Bahagian Perkhidmatan Farmasi (Penguatkuasaan).

b. Peringkat Negeri

Pengurusan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan di negeri akan dipantau melalui mesyuarat seperti berikut :-

- i. Mesyuarat Pengurusan yang dipengerusikan oleh Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Farmasi) bersama dengan pegawai pelesenan dan penguatkuasaan yang terdiri daripada Ketua Penolong Pengarah Unit dan Penolong Pengarah.
- ii. Mesyuarat Cawangan Pelesenan Dan Penguatkuasaan negeri mengikut zon utara, selatan, timur dan zon Sabah, Sarawak dan Labuan akan diadakan bagi membincangkan strategi meningkatkan kesedaran orang awam serta pendidikan pengguna, makluman tentang penjualan ubat tidak berdaftar di pasaran, perancangan untuk mengadakan sekatan jalan raya, pembentangan statistik, pencapaian aktiviti dan pindaan terkini terhadap akta dan undang-undang yang berkaitan.
- iii. Mesyuarat dengan agensi Kerajaan lain seperti Polis DiRaja Malaysia, Kastam DiRaja Malaysia, Malaysia Airport Berhad, POS Malaysia, Jabatan Pertanian dan Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia akan diadakan untuk membincangkan hal berkaitan aspek keselamatan kargo, kod tarif yang perlu dirujuk kepada pegawai Kastam, penyelarasan pemeriksaan di pintu masuk Kastam, peraturan dan maklumat terkini dari Bahagian Perkhidmatan Farmasi berkaitan kemasukan ubat yang tidak berdaftar dari luar negara.

Pada umumnya, Kementerian telah merancang aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan dengan baik. Bahagian Perkhidmatan Farmasi di peringkat Ibu Pejabat dan negeri mempunyai struktur organisasi, norma, undang-undang dan peraturan serta prosedur kerja yang mencukupi untuk melaksanakan aktivitinya.

25.4.2. PELAKSANAAN

25.4.2.1. Aktiviti Pendaftaran

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, daripada sejumlah 94,063 permohonan yang diterima untuk pendaftaran, sejumlah 86,927 produk atau 92% telah didaftarkan. Bagi setiap permohonan pendaftaran produk, pemohon perlu mengemukakan dokumen sokongan termasuk bayaran pemprosesan. Penilaian penuh yang melibatkan ujian makmal akan dijalankan terhadap produk racun manakala penilaian ringkas dibuat terhadap produk lain. Laporan penilaian bagi setiap produk akan dibentangkan di Jawatankuasa Penilaian Produk dan di Mesyuarat Pihak Berkuasa Kawalan Dadah untuk kelulusan. Sekiranya diluluskan, permohonan tersebut akan direkodkan ke dalam daftar berkaitan dan sijil perakuan pendaftaran akan dikeluarkan.
- b. Tempoh masa yang ditetapkan bagi memproses permohonan pendaftaran produk ialah satu bulan bagi produk kosmetik; 4 bulan bagi produk bukan racun; 4 bulan bagi produk tradisional dan 8 bulan bagi produk racun. Semakan Audit terhadap 476 permohonan pendaftaran produk mendapati urusan pendaftaran produk telah dilaksanakan mengikut prosedur dan peraturan yang ditetapkan kecuali berlaku kelewatan memproses permohonan seperti berikut :-
 - i. Terdapat kelewatan memproses permohonan antara 20 hingga 277 hari bagi produk racun, 7 hingga 309 hari bagi produk bukan racun dan 4 hingga 121 hari bagi produk tradisional. Semakan Audit terhadap Ringkasan Tunggakan Permohonan Pendaftaran Produk juga mendapati setakat 31 Disember 2005, sejumlah 3,689 permohonan pendaftaran produk masih belum diproses melibatkan 98 permohonan bagi tahun 2003; sebanyak 1,216 permohonan bagi tahun 2004 dan 2,375 permohonan bagi tahun 2005. Kelewatan memproses dan meluluskan permohonan pendaftaran produk adalah disebabkan oleh beberapa faktor seperti permohonan disertakan tanpa dokumen sokongan yang lengkap; pemohon lambat menghantar maklumat/dokumen tambahan yang diminta termasuklah penghantaran sampel untuk ujian makmal; ketiadaan proses *pre-screening* menyebabkan produk yang tidak memerlukan pendaftaran dibawa masuk ke dalam sistem; keperluan pelabelan produk tidak dipatuhi; dan nama saintifik bahan yang terkandung di dalam produk tidak disertakan.
 - ii. Mengikut Peraturan Kawalan Dadah dan Kosmetik 1984, satu daftar berasingan perlu diselenggarakan dan ia hendaklah mengandungi butiran seperti nama produk, kandungan dan kuantiti kandungan bahan aktif, nama dan alamat pengilang, nama dan alamat pemegang pendaftaran produk dan nombor sijil pendaftaran. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati daftar yang berkaitan tidak diselenggarakan dengan lengkap. Maklumat seperti tarikh sijil dikeluarkan dan tarikh tamat sijil pendaftaran produk serta kuantiti kandungan bahan aktif tidak ditunjukkan di dalam daftar tersebut.

Pada pandangan Audit, proses *pre-screening* di dalam sistem pendaftaran produk secara *online* perlu diwujudkan segera supaya hanya produk yang perlu didaftarkan sahaja dapat melalui sistem tersebut. Langkah ini akan dapat mempercepatkan proses pendaftaran produk.

25.4.2.2. Aktiviti Pelesenan

- a. Mengikut peraturan dan prosedur yang dikeluarkan bagi aktiviti pelesenan, setiap permohonan yang dibuat bagi lesen racun jenis A, B, D, E dan permit Natrium Hidroksida serta lesen/kebenaran bagi mengilang, memborong, mengimport, mengeksport dadah berbahaya, bahan psikotropik serta bahan kimia terkawal termasuklah permohonan pembaharuan hendaklah diisi dengan lengkap oleh pemohon dan disertakan dengan dokumen sokongan yang berkaitan seperti gambar terbaru berukuran passport, salinan kad pengenalan pemohon, surat rasmi tawaran kerja/sijil pengesahan majikan, salinan sijil perakuan perbadanan syarikat/pendaftaran perniagaan, salinan sijil Majlis Perbandaran Tempatan dan salinan laporan pemeriksaan premis. Permohonan bagi lesen/permit/kebenaran dikehendaki diproses di peringkat Ibu Pejabat dan Pejabat Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Farmasi) dalam tempoh 14 hari hingga 21 hari bekerja. Selaras dengan kehendak Akta Racun 1952, lesen/permit/kebenaran yang dikeluarkan hendaklah diluluskan dan ditandatangani sama ada oleh Ketua Pengarah Kesihatan atau Pengarah Perkhidmatan Farmasi atau Pengarah Perubatan dan Kesihatan Negeri. Manakala butiran berkenaan dengan lesen/permit/kebenaran yang dikeluarkan seperti nombor daftar, nombor lesen/permit/kebenaran, nombor kad pengenalan pemegang, nama dan alamat premis, tempoh lesen berkuat kuasa dan nombor resit hendaklah direkodkan ke dalam daftar yang diselenggarakan bagi tujuan ini.
- b. Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah 26,949 permohonan lesen/permit/kebenaran telah diterima dan Bahagian Perkhidmatan Farmasi berjaya memproses kesemua permohonan tersebut. Permohonan yang telah diproses ini telah melebihi sasaran yang ditetapkan berjumlah 22,009.
- c. Semakan Audit terhadap 43 permohonan pembaharuan lesen mengilang, memborong dan kebenaran mengimport dadah berbahaya di Ibu Pejabat mendapati pada umumnya permohonan pembaharuan lesen/kebenaran berkenaan telah diisi dengan lengkap dan disertakan dengan dokumen sokongan yang berkaitan. Ia telah diluluskan dan ditandatangani oleh pegawai yang diberi kuasa serta butiran lesen/kebenaran tersebut telah direkodkan di dalam daftar. Bagaimanapun, berlaku kelewatan memaklumkan atau menghantar lesen kepada 9 pemohon. Kelewatannya ialah antara 5 hingga 33 hari daripada tarikh lesen berkuat kuasa.

- d. Adalah diperhatikan tiada norma masa ditetapkan untuk memproses permohonan dan mengeluarkan lesen yang diperbaharui di peringkat negeri. Bagaimanapun, tempoh untuk mengemukakan borang permohonan telah dinyatakan dalam borang permohonan iaitu sebelum bulan November tahun berkenaan. Semakan Audit yang telah dijalankan terhadap 394 permohonan pembaharuan lesen racun jenis A, B dan permit Natrium Hidroksida di Cawangan Pelesenan dan Penguatkuasaan Negeri Selangor, Kedah, Kelantan, Sabah dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur mendapati perkara berikut :-
- i. Tempoh masa yang diambil bagi memproses permohonan pembaharuan lesen/permit iaitu dari tarikh permohonan diterima oleh pejabat sehingga ke tarikh pemohon dimaklumkan untuk datang mengambil lesen adalah berbeza-beza di antara satu negeri dengan negeri yang lain. Contohnya, di Cawangan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, urusan pemprosesan ini telah dibuat secara puratanya dalam masa 40 hari. Manakala di Cawangan Selangor, Kedah dan Sabah, urusan tersebut mengambil masa antara 42 hingga 63 hari.
 - ii. Adalah diperhatikan terdapat 89 kes di Cawangan Pelesenan dan Penguatkuasaan Negeri Sabah, Kedah, Selangor dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur di mana pemegang lesen racun A dan B tidak mengemukakan permohonan pembaharuan lesen mengikut tempoh yang telah ditetapkan.
- e. Kementerian telah membangunkan Sistem Pengurusan Penguatkuasaan Farmasi di Cawangan Pelesenan dan Penguatkuasaan Ibu Pejabat dan negeri untuk tujuan pemantauan dan penguatkuasaan. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati Cawangan Pelesenan dan Penguatkuasaan Negeri Kedah, Sabah dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur masih tidak menggunakan sistem tersebut kerana ia tidak dapat berfungsi di negeri berkenaan.

Pada pandangan Audit, prestasi Bahagian Perkhidmatan Farmasi bagi aktiviti pelesenan adalah baik berdasarkan pencapaian sebenarnya yang tinggi berbanding sasaran tahunan yang ditetapkan bagi pengeluaran lesen/permit/ kebenaran, di samping menunjukkan *trend* yang meningkat dari setahun ke setahun. Sungguhpun demikian, untuk mengelakkan gangguan kepada perniagaan pemegang lesen, Bahagian Perkhidmatan Farmasi perlu mempercepatkan pengeluaran lesen tahunan dengan menyegerakan proses kelulusan permohonan pembaharuan lesen serta menetapkan satu tempoh masa yang sesuai untuk melaksanakan urusan tersebut. Selain itu, Kementerian perlu mengenal pasti masalah yang menyebabkan Sistem Pengurusan Penguatkuasaan Farmasi yang tidak dapat berfungsi di beberapa negeri dan seterusnya mengambil tindakan pembetulan.

25.4.2.3. Aktiviti Penguatkuasaan

a. Pemeriksaan Premis

- i. Mengikut prosedur atau garis panduan yang dikeluarkan berhubung dengan pemeriksaan premis bagi premis berlesen, pemeriksaan hendaklah dijalankan oleh Pegawai Penguatkuasa Farmasi sekurang-kurangnya sekali setiap tahun bagi tujuan pengeluaran lesen tahunan. Bagi premis lain, pemeriksaan dikehendaki dibuat berdasarkan sasaran yang telah ditetapkan pada sesuatu tahun dan keupayaan kakitangan sedia ada. Pemeriksaan juga hendaklah dijalankan terhadap rekod berkaitan dengan pesanan dan jualan racun, daftar dadah berbahaya dan rekod di pintu masuk berkaitan dengan pengimportan produk berdaftar. Di samping itu, laporan pemeriksaan hendaklah disediakan selepas pemeriksaan selesai dijalankan.
- ii. Berdasarkan perbandingan antara jumlah premis berlesen, berdaftar dan premis lain yang telah diperiksa bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 dengan sasaran yang ditetapkan, pihak Audit mendapati pencapaian bagi aktiviti pemeriksaan premis pada umumnya adalah pada tahap yang tinggi. Pada tahun 2003, pencapaiannya ialah 94.2% diikuti dengan 79.5% pada tahun 2004 dan 93.5% pada tahun 2005 seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.5
BILANGAN PREMIS DIPERIKSA BERBANDING SASARAN
YANG DITETAPKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

JENIS PREMIS	BILANGAN PREMIS								
	2003			2004			2005		
	SASARAN	CAPAI	%	SASARAN	CAPAI	%	SASARAN	CAPAI	%
Premis Berlesen	3,647	3,714	101.8	3,857	3,464	89.8	3,903	3,884	99.5
Premis Berdaftar	1,210	1,088	89.9	1,211	999	82.5	1,276	997	78.1
Premis Lain	1,370	1,062	77.5	1,340	633	47.2	1,390	1,263	90.9
JUMLAH	6,227	5,864	94.2	6,408	5,096	79.5	6,569	6,144	93.5

- iii. Semakan Audit terhadap rekod yang berkaitan di Cawangan Penguatkuasaan Farmasi dan lawatan ke 10 premis berlesen bersama Pegawai Penguatkuasa Farmasi mendapati Pegawai Penguatkuasa Farmasi telah menjalankan pemeriksaan premis mengikut garis panduan yang telah ditetapkan. Antara lainnya, mereka telah memeriksa keselamatan stor, menyemak tempoh kuat kuasa lesen/permit, mengira ketepatan baki fizikal ubat tertentu dengan baki stok di buku rekod daftar, memeriksa buku pesanan racun/*written order* bagi pembelian racun secara borong dan cara penyimpanan ubat-ubatan terkawal dan racun berjadual sama ada disimpan di tempat yang selamat dan berkunci. Selain itu, pegawai juga turut mengambil tindakan yang sewajarnya terhadap pemegang lesen seperti memberi amaran secara lisan atau bertulis bagi mereka yang gagal mematuhi syarat lesen atau kehendak undang-undang dan peraturan farmasi yang berkaitan seperti menjual ubat racun berjadual tanpa pengawasan pengamal perubatan atau ahli farmasi yang berdaftar. Sungguhpun demikian, beberapa kelemahan ditemui seperti berikut :-

- Semakan Audit terhadap Laporan Aktiviti Bulanan Tahun 2005 mendapati tiada pemeriksaan dijalankan terhadap premis syarikat jualan langsung dan salun kecantikan oleh Cawangan Kelantan, Kedah dan Selangor walaupun Ibu Pejabat Bahagian Perkhidmatan Farmasi telah menetapkan supaya tumpuan pemeriksaan diberikan terhadap aktiviti jualan langsung dan pusat penjagaan badan (*slimming centre*) bagi pelaksanaan program tahun 2005. Ini adalah kerana Cawangan Pelesenan dan Penguatkuasaan negeri berkenaan tidak mempunyai kakitangan yang mencukupi dan tidak ada senarai lengkap diselenggarakan berhubung nama dan bilangan sebenar premis yang terdapat di negeri berkenaan.
- Soal selidik telah diedarkan kepada 270 pemegang lesen, pengimport dan pengilang untuk mendapatkan maklum balas tentang prestasi aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan Bahagian Perkhidmatan Farmasi. Hasil daripada maklum balas yang diterima daripada 118 responden mendapati pemeriksaan rutin tidak dijalankan langsung terhadap 12 premis atau pemegang lesen di Selangor dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005.
- Mengikut rekod yang diselenggarakan di Cawangan Penguatkuasa Farmasi negeri yang dilawati, adalah didapati antara 86.9% hingga 94.7% daripada premis berlesen yang ada di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Kelantan dan Sabah telah diperiksa pada tahun 2005. Bagaimanapun, hanya 54.8% dan 48.1% masing-masingnya daripada premis berlesen yang ada di Selangor dan Kedah telah diperiksa. Mengikut maklum balas yang diterima, pencapaian yang rendah adalah kerana kekurangan Pegawai Penguatkuasa untuk menjalankan tugas tersebut. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.6
BILANGAN PEMERIKSAAN RUTIN TERHADAP PREMIS BERLESEN
YANG DIJALANKAN BAGI TAHUN 2005

PEJABAT	BILANGAN PEMERIKSAAN		
	SEPATUTNYA	SEBENAR	(%)
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	322	305	94.7
Sabah	259	228	88.0
Kelantan	123	107	86.9
Selangor	1,245	682	54.8
Kedah	260	125	48.1
JUMLAH	2,209	1,447	65.5

b. Serbuan Dan Rampasan

- Mengikut prosedur atau garis panduan yang ditetapkan berhubung dengan aktiviti ini, operasi serbuan hanya dijalankan setelah laporan risikan terhadap aduan yang diterima telah diteliti, dikaji dan disahkan kesahihannya. Sebelum serbuan dijalankan, satu taklimat terperinci akan

diberikan kepada anggota pasukan serbuan yang terlibat. Selain itu, borang dan daftar serbuan yang berkenaan perlu diisi dengan lengkap dan kemas kini. Selepas setiap serbuan dijalankan dan mendapati ada kes yang menyalahi undang-undang, laporan Polis perlu dibuat. Laporan tersebut bersama-sama dengan barang rampasan (ekshibit) hendaklah diserahkan kepada Pegawai Penyiasat di Cawangan Pelesenan dan Penguatkuasaan negeri untuk tindakan selanjutnya. Barang rampasan berkenaan perlu disimpan di stor yang selamat dan direkodkan dalam Daftar Pergerakan Ekshibit. Barang ekshibit berkenaan perlu dilabel dengan lengkap.

- ii. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 1,452 serbuan telah dijalankan oleh Bahagian Perkhidmatan Farmasi dan berjaya membuat rampasan barangan bernilai RM45.09 juta. Bilangan serbuan yang dibuat adalah antara 85.6% hingga 91.6% daripada jumlah sasaran tahunan yang ditetapkan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.7
BILANGAN PREMIS YANG DISERBU DAN NILAI RAMPASAN YANG DIBUAT
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PETUNJUK PRESTASI	2003			2004			2005		
	SASARAN	CAPAI	%	SASARAN	CAPAI	%	SASARAN	CAPAI	%
Bilangan Premis Yang Diserbu	653	559	85.6	665	609	91.6	315	284	90.1
Nilai Rampasan (RM Juta)	7.24			27.30			10.55		

- iii. Semakan Audit mendapati secara umumnya, proses yang ditetapkan dalam prosedur serbuan telah dipatuhi. Sungguhpun demikian, beberapa kelemahan seperti berikut yang perlu diperbaiki :-

- Di Selangor, ruang stor yang terhad menyebabkan barang rampasan terpaksa diletakkan di bilik Pegawai Penguatkuasa dan bilik kosong lain yang tidak berjeriji. Malahan ada barang rampasan yang sepatutnya disimpan di pejabat Cawangan Penguatkuasaan Farmasi Selangor di Shah Alam tetapi disimpan di stor Ibu Pejabat Bahagian Perkhidmatan Farmasi di Petaling Jaya. Di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur pula, barang rampasan diletakkan di luar stor ekshibit dan di ruang laluan pejabat kerana keluasan stor ekshibit yang sedia ada tidak mencukupi. Gambar berikut menunjukkan penyimpanan barang ekshibit di bilik yang tidak berjeriji :-

GAMBAR 25.1

*Cawangan Penguatkuasaan Farmasi
 Selangor
 - Barang Ekshibit Diletakkan Di Bilik
 Yang Tidak Berjeriji*

- Di Cawangan Pelesenan dan Penguatkuasaan Kota Kinabalu, Sabah, hanya sebuah kenderaan yang digunakan bagi menjalankan operasi penguatkuasaan dan serbuan dan ia sering mengalami kerosakan. Ini menyebabkan kos penyenggaraan meningkat dan masa yang diambil untuk penyenggaraan turut menjejaskan aktiviti yang berkaitan.
- Daftar aduan merupakan salah satu rekod penting yang digunakan bagi merancang aktiviti risikan dan serbuan. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati daftar tersebut tidak dikemas kini dan dilengkapkan sepenuhnya bagi Selangor dan Sabah. Butiran seperti status tindakan yang telah diambil terhadap aduan dan nombor rujukan kes didapati tidak direkodkan. Di Kedah dan Kelantan pula, daftar aduan tidak dikemukakan untuk tujuan pengauditan. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat mengesahkan sama ada daftar tersebut telah diselenggarakan.

c. Penyiasatan Dan Pendakwaan

- Proses atau prosedur kerja aktiviti penyiasatan menetapkan apabila terdapat kes rampasan atau kesalahan setelah serbuan dijalankan, fail/ kertas penyiasatan hendaklah disediakan dengan lengkap mengandungi dokumen sokongan seperti surat aduan, kertas pertuduhan, senarai barang/bahan bukti, kertas saman, laporan dan sijil analisa daripada Bahagian Kimia, surat kebenaran mendakwa daripada Peguam Negara, akuan pendaftaran kes di mahkamah dan akuan penerimaan saman oleh Orang Kena Saman.
- Bagi aktiviti pendakwaan pula, Pegawai Penguatkuasa Farmasi yang dilantik membuat pendakwaan kes di mahkamah perlu mendapat sijil kebenaran daripada Timbalan Pendakwa Raya. Pegawai Penguatkuasa Farmasi dikehendaki hadir di mahkamah untuk sebutan kes. Sekiranya Orang Kena Saman mengaku bersalah, pegawai tersebut hendaklah mengambil tindakan seperti mengemukakan dokumen dan ekshibit kes, memohon denda yang setimpal dengan kesalahan, merekodkan keputusan mahkamah dan meminta kebenaran mahkamah untuk memusnahkan barang rampasan.
- Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, daripada sejumlah 1,447 kes yang didakwa atau disebutkan di mahkamah berhubung dengan pelbagai kesalahan yang dilakukan di bawah Akta dan Peraturan Farmasi, sejumlah 731 kes telah berjaya disabitkan dengan kesalahan dan dikenakan denda berjumlah RM2.50 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 25.8
BILANGAN KES DIDAKWA DAN DENDA YANG DIKENAKAN

TAHUN	2003	2004	2005	JUMLAH
Bilangan Sebenar Kes Disebut	548	429	470	1,447
Bilangan Kes Yang Didapati Bersalah	230	226	275	731
Jumlah Denda (RM Juta)	0.61	0.86	1.03	2.50

- iv. Berdasarkan maklum balas yang diterima daripada Bahagian Perkhidmatan Farmasi, bilangan kes pendakwaan yang tertunggak pada akhir tahun 2005 di semua negeri adalah berjumlah 810 kes yang meliputi tempoh tahun 2000 hingga 2005. Antara faktor utama yang menyebabkan kes pendakwaan tertunggak atau gagal diselesaikan dalam tempoh yang ditetapkan adalah seperti berikut :-
 - Tarikh perbicaraan kes di mahkamah ditunda beberapa kali oleh mahkamah/majistret.
 - Orang Kena Saman tidak hadir di mahkamah bagi sebutan kes.
 - Peguam bela meminta penangguhan kes bagi menjalankan representasi yang berulang-ulang.
- v. Pihak Audit tidak dapat memastikan bilangan kes siasatan yang belum ditutup atau diselesaikan sehingga akhir bulan Disember 2005 di 5 negeri yang dilawati kerana ketiadaan rekod atau retan yang lengkap diselenggarakan mengenai status siasatan kes yang dibuka dan ditutup serta kes selesai pada sesuatu masa.

Pada pandangan Audit, demi mewujudkan pasaran tempatan yang bebas daripada segala kegiatan yang menyalahi peraturan dan undang-undang farmasi, segala isu berkaitan dengan aktiviti penguatkuasaan seperti tunggakan kes pendakwaan, kekurangan stor ekshibit dan pemeriksaan premis berlesen yang tidak dibuat secara menyeluruh perlu diberi perhatian dan diatasi dengan segera.

25.4.2.4. Perbelanjaan Aktiviti

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, peruntukan mengurus berjumlah RM135.06 juta telah diluluskan untuk aktiviti farmasi termasuk pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan. Daripada peruntukan yang diterima, sejumlah RM126.48 juta telah dibelanjakan seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 25.9
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN MENGURUS
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005**

TAHUN	PERUNTUKAN YANG DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)	PERBELANJAAN (%)
2003	29.39	31.62	107.6
2004	52.73	41.86	79.4
2005	52.94	53.00	100.1
JUMLAH	135.06	126.48	93.6

25.4.3. PEMANTAUAN

25.4.3.1. Peringkat Ibu Pejabat

- a. Mesyuarat Pegawai Kanan Bahagian Perkhidmatan Farmasi telah diadakan mengikut jadual iaitu 2 hingga 3 kali setahun bagi membincangkan perkara seperti kawalan terhadap penggunaan ubatan terkawal, pertambahan jawatan, kajian harga ubat di pasaran, pembentangan statistik aktiviti penguatkuasaan farmasi, pengurusan farmasi, Biro Pengawasan Farmaseutikal Kebangsaan dan pemeriksaan terhadap premis yang

memasarkan ubat-ubatan dan racun berjadual. Mesyuarat ini telah dihadiri oleh pegawai pelbagai peringkat pengurusan seperti Pengarah Bahagian Perkhidmatan Farmasi, Timbalan Pengarah Bahagian dan Ketua Penolong Pengarah Cawangan Pelesenan dan Penguatkuasaan serta Cawangan Bahagian Pengurusan Farmasi.

- b. Mesyuarat Pegawai Penguatkuasa Farmasi telah diadakan setiap 2 bulan sekali. Antara perkara yang dibincangkan adalah berkaitan aktiviti bersama Biro Pengawalan Farmaseutikal Kebangsaan, strategi bagi mengatasi masalah penggunaan bahan terkawal, penglibatan pegawai dalam operasi serbuan, program pendidikan pengguna, penghantaran Laporan Bulanan Aktiviti Penguatkuasaan dan makluman berkaitan pembatalan pendaftaran produk tertentu.
- c. Di peringkat Biro Pengawalan Farmaseutikal Kebangsaan, Mesyuarat Pihak Berkuasa Kawalan Dadah dan Mesyuarat Jawatankuasa Penilaian Produk telah dijalankan setiap bulan untuk membincangkan isu berhubung pendaftaran produk.
- d. Bagi memaksimumkan proses pemantauan terhadap aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan, pendakwaan, operasi serbuan, risikan serta penyiasatan, beberapa jawatankuasa kecil telah diwujudkan. Antara jawatankuasa tersebut ialah Jawatankuasa Kerja Pelesenan dan Pemeriksaan, Jawatankuasa Kerja Risikan dan Operasi, Jawatankuasa Kerja Pendakwaan dan Jawatankuasa Kerja Pintu Masuk Kastam.

25.4.3.2. Peringkat Negeri

- a. Mesyuarat Pengurusan telah diadakan antara Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Farmasi) dengan pegawai pelesenan dan penguatkuasaan farmasi untuk membincangkan isu berbangkit berkaitan dengan aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan.
- b. Di peringkat zon, Mesyuarat Peringkat Zon Utara telah diadakan sekurang-kurangnya sekali setahun. Hal yang berkaitan aktiviti penguatkuasaan telah dibincangkan seperti kerjasama antara pegawai dengan zon lain, pembentangan statistik aktiviti penguatkuasaan farmasi, makluman terkini berkaitan jenis ubat tidak berdaftar dan strategi meningkatkan pengetahuan dan kesedaran orang awam terhadap ubat-ubatan yang perlu berdaftar.
- c. Mesyuarat dengan agensi Kerajaan lain seperti Polis DiRaja Malaysia, Kastam DiRaja Malaysia, Malaysia Airport Berhad, POS Malaysia, Jabatan Pertanian dan Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia juga telah diadakan sekurang-kurangnya sekali setahun. Isu berkaitan aspek keselamatan kargo, kod tarif, penyelarasan pemeriksaan Kastam dan maklumat terkini dari Bahagian Perkhidmatan Farmasi adalah antara perkara yang telah dibincangkan semasa mesyuarat tersebut.

Pada pandangan Audit, pemantauan terhadap pengurusan aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan adalah memadai.

25.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

25.5.1. Pada umumnya, Kementerian mempunyai perancangan yang baik untuk melaksanakan aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan. Sungguhpun demikian dari segi pelaksanaannya, beberapa kelemahan diperhatikan dan antaranya adalah tempoh masa yang lama diambil bagi memproses pendaftaran produk, ketiadaan piagam pelanggan bagi aktiviti pembaharuan lesen di peringkat negeri, kekurangan kakitangan bagi menjalankan aktiviti penguatkuasaan, kekurangan stor ekshibit bagi menempatkan barang rampasan dan ketiadaan sistem penyimpanan maklumat bagi aktiviti pelesenan dan penguatkuasaan secara berpusat bagi memudahkan perkongsian maklumat di antara Ibu Pejabat dengan Cawangan Pelesenan Dan Penguatkuasaan negeri.

25.5.2. Bagi mempertingkatkan tahap pengurusan aktiviti pendaftaran produk, pelesenan dan penguatkuasaan, adalah disyorkan agar Kementerian memberi pertimbangan terhadap perkara berikut :-

- a. Bagi aktiviti pendaftaran produk, sistem penapisan atau *pre-screening* hendaklah diwujudkan bagi mengehadkan atau menggugurkan permohonan pendaftaran bagi produk yang tidak berkaitan. Sistem ini akan mengurangkan beban kerja dan mempercepatkan proses kelulusan permohonan.
- b. Bahagian Perkhidmatan Farmasi perlu mengadakan taklimat secara berjadual kepada firma/syarikat farmaseutikal bagi mengelakkan permohonan pendaftaran produk yang tidak lengkap dan sebagainya.
- c. Piagam Pelanggan atau sasaran tempoh masa bagi memproses pembaharuan lesen perlu ditetapkan bagi memastikan setiap peniaga ubat mempunyai lesen yang sah lakunya pada setiap masa.
- d. Semua Cawangan Penguatkuasaan Farmasi negeri perlu menyediakan ruang stor yang mencukupi dan selamat untuk menyimpan barang rampasan.
- e. Semua kekosongan jawatan Pegawai Farmasi perlu diisi dengan segera bagi membolehkan Bahagian Perkhidmatan Farmasi melaksanakan aktivitinya dengan cekap.

KEMENTERIAN KESIHATAN

26. PROGRAM LATIHAN KEJURURAWATAN

26.1. LATAR BELAKANG

Kementerian Kesihatan (Kementerian) telah melaksanakan program latihan kejururawatan dengan objektif untuk memastikan bilangan jururawat adalah mencukupi bagi memenuhi keperluan hospital dan klinik Kerajaan yang semakin meningkat. Berdasarkan perancangan keperluan guna tenaga anggota paramedik dan auksiliari yang telah dibuat, Kementerian menganggarkan bilangan tambahan jururawat yang diperlukan bagi program perubatan dan kesihatan awam di bawah Rancangan Malaysia Kelapan adalah seramai 24,616 orang. Anggaran ini dibuat setelah mengambil kira beberapa faktor yang terdiri daripada keperluan tambahan bagi jawatan baru berasaskan kepada bilangan projek kolej kejururawatan siap dibina atau dalam pembinaan dan anggota yang bersara. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, Kementerian telah merancang untuk membuat pengambilan pelatih seramai 9,930 orang untuk ditempatkan di 18 kolej kejururawatan di seluruh negara.

26.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Program Latihan Kejururawatan telah dilaksanakan dengan teratur, cekap dan berhemat serta selaras dengan objektif yang ditetapkan.

26.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

26.3.1. Pengauditan ini meliputi perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap program latihan kejururawatan peringkat diploma. Bagi tujuan ini, lawatan telah dibuat ke Bahagian Pengurusan Latihan dan Bahagian Amalan Perubatan di Ibu Pejabat Kementerian, 7 Jabatan Kesihatan Negeri, 6 Kolej Kejururawatan dan juga pejabat Suruhanjaya Perkhidmatan Awam.

26.3.2. Semakan terhadap rekod dan dokumen yang berkaitan untuk tempoh tahun 2003 hingga 2005 telah dijalankan di pejabat dan kolej yang dilawati. Perbincangan juga telah diadakan dengan pegawai yang bertanggungjawab. Selain itu, borang soal selidik juga telah dihantar kepada 712 responden terdiri daripada pelatih, graduan dan majikan untuk mendapatkan maklum balas tentang pelaksanaan program ini.

26.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

26.4.1. PERANCANGAN

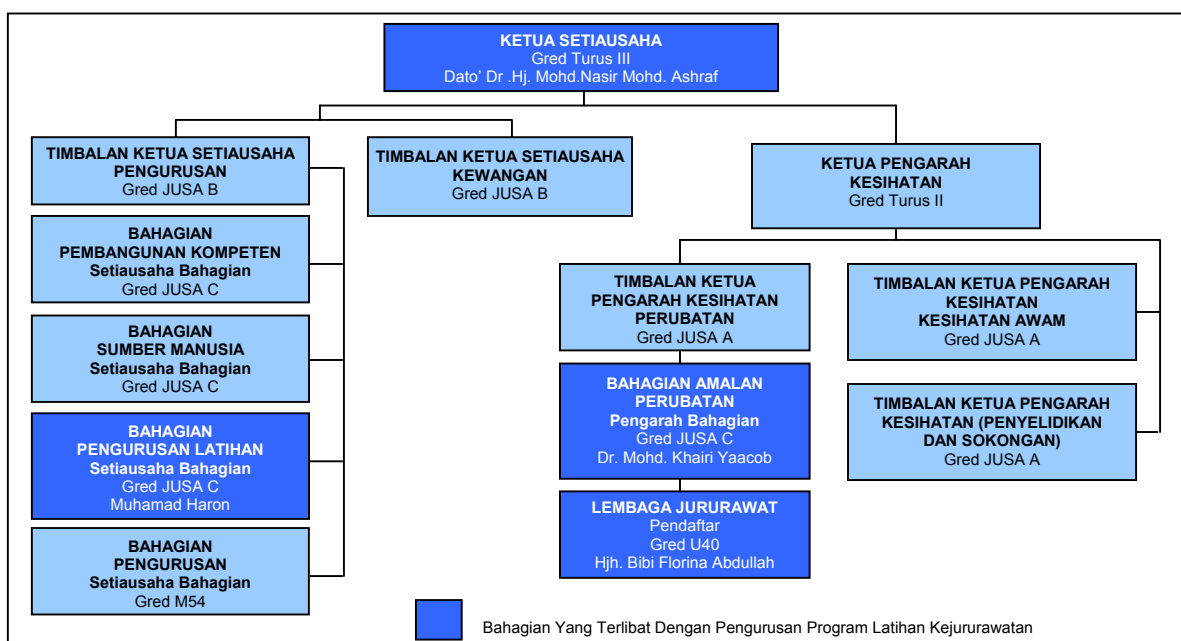
26.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

a. Peringkat Kementerian

- i. Bahagian Pengurusan Latihan adalah bertanggungjawab menggubal dasar latihan, membuat penilaian terhadap program kepastian kualiti latihan, membangunkan kurikulum latihan, menyediakan unjuran dan analisis serta menilai semula keperluan jawatan jururawat, merancang keperluan/jenis latihan dan pembangunan institusi latihan serta memantau pelaksanaan program latihan. Bahagian ini diketuai oleh seorang Setiausaha Gred JUSA C dan dibantu oleh 2 orang Timbalan Setiausaha Bahagian.
- ii. Lembaga Jururawat Malaysia terlibat secara langsung dengan aktiviti pembelajaran serta latihan asas dan latihan dalam perkhidmatan bagi jururawat dari segi pendaftaran pelatih kejururawatan yang lulus kursus, menggubal soalan peperiksaan, menilai prestasi pencapaian akademik pelatih dan menganjurkan kursus bagi tenaga pengajar. Lembaga tersebut yang ditubuhkan di bawah Seksyen 3 Akta Jururawat 1950 (Semakan 1969) dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Kesihatan. Beliau dibantu oleh Urus Setia yang diketuai oleh seorang Pendaftar berpangkat Ketua Penyelia Jururawat Gred U40 dan dianggotai oleh 4 Penolong Ketua Penyelia Jururawat Gred U38, 8 Ketua Jururawat Gred U32 dan 9 Jururawat Gred U29. Lembaga ini diletakkan di bawah pengawasan Bahagian Amalan Perubatan yang diketuai oleh seorang Pengarah Gred JUSA C.

Struktur organisasi Kementerian yang menunjukkan bahagian yang terlibat dengan pengurusan program latihan kejururawatan adalah seperti di **Carta 26.1**.

CARTA 26.1
STRUKTUR ORGANISASI DI PERINGKAT KEMENTERIAN
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

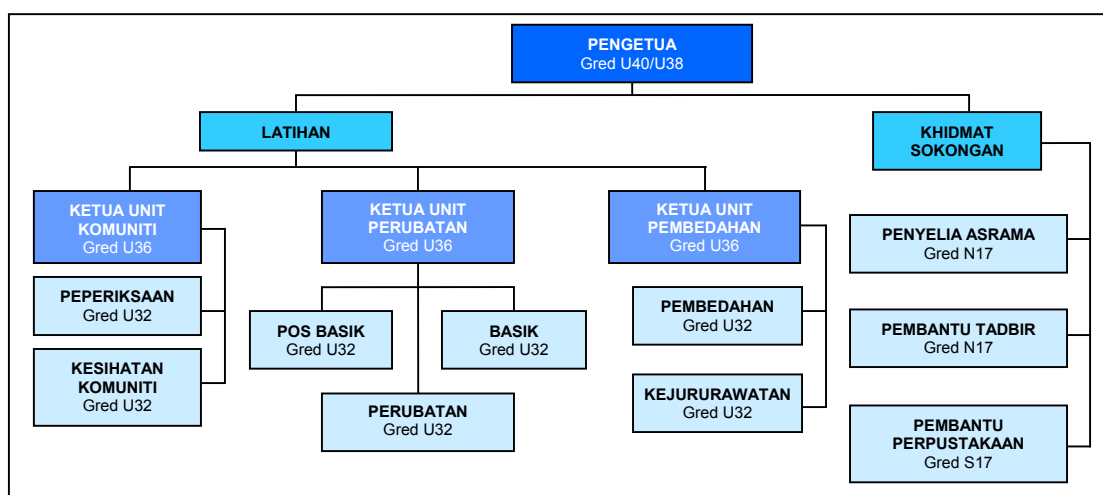
b. Peringkat Negeri

Pengurusan Program Latihan Kejururawatan di peringkat negeri diletakkan di bawah tanggungjawab Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pengurusan) Gred M54. Beliau bertanggungjawab menyelaras aspek perkhidmatan dan kewangan untuk institusi latihan, menyelaras latihan dalam perkhidmatan, mengawal hal ehwal pengurusan institusi latihan dan memastikan penyiapan segala projek infrastruktur latihan.

c. Peringkat Kolej

- i. Secara umumnya, Pengetua Kolej Gred U40/U38 adalah bertanggungjawab merancang, melaksana dan menilai program latihan di peringkat kolej termasuk merancang pembangunan prasarana kolej, memastikan metodologi pembelajaran adalah selaras dengan kurikulum dan buku panduan mengajar serta memastikan keperluan kewangan, perjawatan dan sumber lain adalah mencukupi. Contoh struktur organisasi di peringkat kolej adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 26.2
STRUKTUR ORGANISASI DI PERINGKAT KOLEJ

- ii. Pada tahun 2005, Kementerian telah diluluskan sebanyak 536 jawatan tenaga pengajar (Gred U32 hingga U40). Daripada jumlah tersebut, 375 jawatan telah diisi. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.1
KEDUDUKAN TENAGA PENGAJAR DI KOLEJ KEJURURAWATAN
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA PADA 31 DISEMBER 2005

JAWATAN JURURAWAT (PENGAJAR)	BILANGAN DILULUS	BILANGAN DIISI	DIISI (%)
Gred U40	11	6	54.5
Gred U38	24	18	75.0
Gred U36	85	74	87.1
Gred U32	416	277	66.6
JUMLAH	536	375	70.0

- iii. Nisbah pengajar dengan pelatih yang telah ditetapkan oleh Bahagian Pengurusan Latihan ialah 1:20. Semakan Audit mendapati nisbah pengajar (latihan basik) dan pelatih yang sedia ada di semua kolej adalah antara 1:11 hingga 1:27. Terdapat 6 buah kolej yang mempunyai nisbah melebihi 1:20 yang ditetapkan iaitu Kolej Kejururawatan Pulau Pinang, Sungai Petani, Melaka, Johor Bahru, Kuantan dan SibU. Nisbah yang tinggi ini dapat dikurangkan sekiranya kekosongan jawatan Pengajar U32 dan U36 di keenam kolej tersebut dapat diisi sepenuhnya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.2
NISBAH PENGAJAR DENGAN PELATIH
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

KOLEJ KEJURURAWATAN	BILANGAN PENGAJAR	BILANGAN PELATIH	NISBAH PENGAJAR DAN PELATIH
Pulau Pinang	14	305	1: 22
Sungai Petani	12	280	1: 23
Alor Setar	21	238	1: 11
Seremban	14	260	1: 19
Melaka	23	547	1:24
Johor Bahru	17	454	1:27
Muar	12	218	1:18
Kuantan	15	361	1:24
Kuala Terengganu	19	346	1:18
Kubang Kerian	27	527	1:19
Taiping	18	245	1:14
Kota Kinabalu (KSKB)	19	337	1:18
Sandakan	13	173	1:13
Kuching (KSKB)	19	321	1:17
Sibu	12	266	1:22
Ipoh	30	409	1:14
Kuala Lumpur (KSKB)	34	454	1:13
Klang (KSKB)	16	290	1:18

Nota : KSKB - Kolej Sains Kesihatan Bersekutu

- iv. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, semua kursus yang dirancang bagi latihan anggota Sains Kesihatan Bersekutu dari pelbagai disiplin termasuk tenaga pengajar kolej kejururawatan telah dilaksanakan dengan teratur. Langkah ini adalah untuk meningkatkan kepakaran dan kemahiran tenaga pengajar ke arah pengajaran yang lebih cekap dan berkesan. Kursus latihan tempatan atau luar negara ini melibatkan bidang pengkhususan dan akademik seperti Kebidanan Bahagian 1, Perawatan Neonat, Perawatan Rapi, Perawatan Otopedik, Perawatan Onkologi, Perawatan Perioperatif, Perawatan Gerontologi, Kejururawatan Kesihatan Umum, Kemalangan dan Kecemasan serta Kesihatan Mental Komuniti. Tenaga pengajar dalam perkhidmatan juga telah dihantar mengikuti kursus akademik antaranya Ijazah Kejururawatan dan Ijazah *Health Care Practice & Education*.

26.4.1.2. Keperluan Kewangan

Perancangan keperluan kewangan telah dibuat bagi membiayai perbelanjaan bagi latihan basik, pos basik, kepakaran asas, ijazah, sarjana dan kedoktoran untuk anggota dalam perkhidmatan kesihatan dari semua disiplin termasuk jururawat. Peruntukan mengurus berjumlah RM781.21 juta telah dipohon oleh Kementerian bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Peruntukan yang telah diluluskan bagi tempoh yang sama adalah RM771.15 juta.

26.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

Pengurusan program latihan ini adalah tertakluk kepada Akta Jururawat 1950 (Disemak 1969), Akta Jururawat (Pindaan) 1980 dan Peraturan Pendaftaran Jururawat 1985 di mana peruntukan berkaitan dengan tempoh latihan, peperiksaan dan syarat kelayakan kemasukan ke pusat latihan perlu dipatuhi oleh pihak yang berkenaan. Antara peruntukan yang dimaksudkan adalah seperti berikut :-

- a. Tidak ada seseorang pun boleh diterima untuk menjalani latihan kejururawatan yang diluluskan kecuali jika beliau telah lulus peperiksaan *Malaysian Certificate of Education*, Sijil Pelajaran Malaysia atau peperiksaan lain yang diterima oleh Lembaga Jururawat Malaysia.
- b. Menjalani kursus latihan di sesuatu pusat latihan hendaklah tidak kurang daripada tiga tahun.
- c. Lembaga Jururawat Malaysia hendaklah mengadakan peperiksaan pendaftaran pada masa yang ditetapkan.

26.4.1.4. Prosedur Kerja

Kementerian mengeluarkan beberapa prosedur kerja untuk rujukan anggota yang terlibat dalam pengurusan program latihan di semua peringkat. Antara prosedur tersebut adalah berkaitan dengan pengambilan pelatih; penyediaan dan pelaksanaan pengajaran kuliah; pengurusan dan pelaksanaan pengajaran klinikal, penyediaan kertas soalan, penilaian proses pengajaran dan latihan anggota institusi latihan.

26.4.1.5. Kemudahan Untuk Pelatih

- a. Kementerian telah menetapkan beberapa kemudahan yang perlu disediakan di setiap kolej kejururawatan seperti pejabat pentadbiran; dewan dan bilik kuliah; asrama penginapan; makmal komputer; makmal keterampilan; dewan makan; kemudahan beriadah dan kerohanian. Berbagai jenis peralatan pembelajaran perlu disediakan di setiap kolej bagi tujuan latihan amali pelatih. Antaranya adalah *Resuscitation Model (Adult)*; *Airway Management Training (Adult)* dan *Structure Practice Arm*.
- b. Beberapa jenis elaun dan faedah lain akan diberikan kepada pelatih seperti elaun biasiswa RM621.21 sebulan, elaun latihan amali RM10.00 sehari bagi

jarak melebihi 25 kilometer, elaun buku RM250.00 setahun, elaun kertas projek RM90.00 setahun, elaun alat tulis RM25.00 sekali bagi sepanjang tempoh latihan, elaun jahitan RM315.00 untuk 3 tahun latihan dan perubatan secara percuma.

26.4.1.6. Projek Pembangunan Kolej

Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, Kementerian telah merancang untuk menaik taraf 10 kolej kejururawatan dan 5 kolej sains kesihatan bersekutu dengan kos berjumlah RM492.55 juta yang boleh menempatkan 8,000 jururawat pelatih pada sesuatu masa sebagai tambahan kepada kolej yang sedia ada.

26.4.1.7. Kurikulum Latihan Dan Penilaian

- a. Tanggungjawab bagi menguruskan semua perkara berkaitan dengan kurikulum latihan diletakkan di bawah pengawasan Unit Pembangunan Kurikulum di Bahagian Pengurusan Latihan. Manakala satu jawatankuasa kurikulum yang telah diwujudkan dengan dibantu oleh sebuah jawatankuasa kecil akan dibentuk untuk menggubal dan membangun sesuatu kurikulum serta menambah nilainya berdasarkan perkembangan dan perubahan yang berlaku dalam bidang profesion itu. Draf kurikulum yang dicadangkan akan dibawa ke peringkat Jawatankuasa Pengurusan Basik dan Pos Basik yang akan menerima dan memperakukan kurikulum serta membuat sebarang pindaan sekiranya perlu. Peringkat terakhir draf kurikulum ini akan dibawa ke Lembaga Pendidikan, Kementerian Kesihatan Malaysia yang dianggotai oleh Ketua Pengarah Kesihatan, Timbalan-timbalan Ketua Pengarah, Pengarah, Ketua-ketua Jabatan dan Pengetua Kolej untuk pertimbangan dan kelulusan muktamad.
- b. Latihan teori dan klinikal dilaksanakan melalui kaedah pembelajaran kuliah, makmal, keterampilan serta latihan klinikal melalui penempatan di hospital/ klinik seperti di jabatan kecemasan, wad pediatrik, wad pembedahan, unit psikiatri, bilik bersalin dan klinik kesihatan. Kurikulum latihan yang digunakan terdiri daripada sistem konvensional dan sistem kredit. Sistem konvensional ini telah diguna pakai semenjak kursus Diploma Kejururawatan mula diperkenalkan. Manakala sistem kredit telah mula dilaksanakan pada bulan Januari 2005 di 7 kolej kejururawatan iaitu di Alor Setar, Taiping, Melaka, Johor Bahru, Kuala Terengganu, Kubang Kerian dan Kolej Sains Kesihatan Bersekutu Sungai Buloh. Struktur kurikulum sistem konvensional dan sistem kredit adalah seperti di **Jadual 26.3 dan 26.4**.
- c. Prestasi pembelajaran dan keterampilan setiap pelatih akan diukur melalui penilaian berbentuk formatif dan sumatif. Penilaian formatif yang membawa wajaran sebanyak 30% akan dilaksanakan secara berterusan melalui tugas individu/kumpulan dan ujian formatif. Manakala penilaian sumatif yang membawa wajaran 70% akan dilakukan melalui ujian/peperiksaan sumatif bertulis pada akhir setiap semester.

JADUAL 26.3
STRUKTUR KURIKULUM MENGGUNAKAN SISTEM KONVENSIONAL

TAHUN 1	TAHUN 2	TAHUN 3
SEMESTER I	SEMESTER I	SEMESTER I
(16 Minggu)	(16 Minggu)	(16 Minggu)
SEMESTER PENGENALAN Sains Kesihatan Sains Tingkah Laku Sains Kejururawatan	Sistem Alimentari Sistem Kardiovaskular Sistem Respiratori Kejururawatan Obstetrik	Sistem Saraf Kulit, Mata, Telinga, Hidung dan Kerongkong Kejururawatan Kesihatan Komuniti Kejururawatan Kesihatan Mental
Latihan Klinikal (7 Minggu)	Latihan Klinikal (7 Minggu)	Latihan Klinikal (7 Minggu)
Minggu Peperiksaan (1 Minggu)	Minggu Peperiksaan (1 Minggu)	Minggu Peperiksaan (1 Minggu)
Cuti Antara Semester (2 Minggu)	Cuti Antara Semester (2 Minggu)	Cuti Antara Semester (2 Minggu)
SEMESTER II	SEMESTER II	SEMESTER II
(16 Minggu)	(16 Minggu)	(6 Minggu)
<i>Fluid And Electrolyte</i> Sistem Haemopoetik Parut Dan Luka Terbakar <i>Infection And Inflammatory Disease</i> Farmakologi <i>Anaesthesia</i> Sosiologi Kejururawatan Kesihatan Komuniti	Sistem Musculoskeletal Sistem Endokrin Sistem Genito-Urinari Parasitologi Penyakit Berjangkit Kejururawatan Kesihatan Komuniti	Pengurusan Kejururawatan Kajian Sistem Kesihatan Pengurusan Kecemasan Dan Bencana
Latihan Klinikal (7 Minggu)	Latihan Klinikal (7 Minggu)	Latihan Klinikal (15 Minggu)
Minggu Peperiksaan (1 Minggu)	Minggu Peperiksaan (1 Minggu)	Latihan Dalam Cuti (2 Minggu)
Cuti Antara Semester (2 Minggu)	Cuti Antara Semester (2 Minggu)	Minggu Peperiksaan (1 Minggu)
		Cuti (2 Minggu)

JADUAL 26.4
STRUKTUR KURIKULUM MENGGUNAKAN SISTEM KREDIT

TAHUN 1	TAHUN 2	TAHUN 3
SEMESTER I	SEMESTER I	SEMESTER I
JUMLAH JAM KREDIT	JUMLAH JAM KREDIT	JUMLAH JAM KREDIT
Sains Kesihatan I	Kejururawatan Perubatan III	Kajian Kejururawatan
Sains Kesihatan II	Kejururawatan Pembedahan III	Kejururawatan Kesihatan Mental
Sains Tingkah Laku I	Kejururawatan Obstetrik	Kejururawatan Perubatan V
Sains Kejururawatan I	Kejururawatan Ginekologi	Kejururawatan Pembedahan V
Sains Kejururawatan II	Kejururawatan Pediatrik I	Pengurusan Kejururawatan
Bahasa Inggeris I	Bahasa Inggeris III	
JUMLAH JAM KREDIT	JUMLAH JAM KREDIT	JUMLAH JAM KREDIT
19	14	14
SEMESTER II	SEMESTER II	SEMESTER II
JUMLAH JAM KREDIT	JUMLAH JAM KREDIT	JUMLAH JAM KREDIT
Sains Kesihatan III	Sains Kejururawatan Komuniti I	Kejururawatan Kecemasan
Sains Tingkah Laku II	Sains Kejururawatan Komuniti II	Perkembangan Profesional
Kejururawatan Perubatan I	Kejururawatan Perubatan IV	Kejururawatan Perubatan VI
Kejururawatan Perubatan II	Kejururawatan Pembedahan IV	Kejururawatan Pembedahan VI
Kejururawatan Pembedahan I	Sains Kesihatan IV	Kejururawatan Pediatrik II
Kejururawatan Pembedahan II		
Bahasa Inggeris II		
JUMLAH JAM KREDIT	JUMLAH JAM KREDIT	JUMLAH JAM KREDIT
19	15	10

26.4.1.8. Mekanisme Pemantauan

a. Peringkat Kementerian

- i. Bahagian Pengurusan Latihan dan Bahagian Amalan Perubatan dikehendaki memantau program ini melalui beberapa cara. Antaranya ialah menerusi Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Latihan, Mesyuarat Pengetua Institusi Latihan dan Mesyuarat Lembaga Jururawat Malaysia. Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Latihan perlu diadakan sekali hingga 3 kali setahun akan dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian dan dihadiri oleh Ketua Pengarah Kesihatan, Timbalan-timbalan Ketua Setiausaha (Pengurusan dan Kewangan), Timbalan-timbalan Ketua Pengarah Kesihatan (Perubatan, Kesihatan Awam dan Penyelidikan & Sokongan Teknikal), Pengarah-pengarah Bahagian, Setiausaha-setiausaha Bahagian, Setiausaha Lembaga Pembantu Perubatan dan Setiausaha Lembaga Jururawat Malaysia.

- ii. Mesyuarat Pengetua Kolej pula yang dipengerusikan oleh Timbalan Setiausaha Bahagian Pengurusan Latihan perlu diadakan sekali setiap tahun untuk membincangkan perkara berkaitan dengan keperluan meningkatkan kualiti latihan kejururawatan, projek pembangunan institusi latihan, keperluan kewangan dan masalah penginapan pelatih serta kes tatatertib.
- iii. Pemantauan akan dibuat melalui Laporan Kepastian Kualiti yang diterima 2 kali setahun daripada kolej.

b. Peringkat Negeri

Jabatan Kesihatan Negeri melalui Pejabat Timbalan Pengarah Kesihatan Negeri (Pengurusan) juga dikehendaki memantau program ini. Sungguhpun setiap negeri mempunyai kaedah mekanismenya tersendiri, tetapi pada umumnya mereka akan memantau program ini melalui Mesyuarat Pengurusan Bulanan antara Pengarah Kesihatan bersama Ketua Pusat Tanggungjawab dan juga Mesyuarat Pengurusan dengan Pengetua kolej sekali setahun.

c. Peringkat Kolej

Di peringkat kolej, pemantauan program akan dibuat melalui Mesyuarat Akademik yang dipengerusikan oleh Pengetua dan akan dihadiri oleh tenaga pengajar kolej. Mesyuarat ini perlu diadakan sekurang-kurangnya 2 bulan sekali perlu membincangkan perkara berkaitan dengan prestasi pencapaian pelatih, penempatan latihan klinikal pelatih dan penyeliaan terhadap mereka. Selain itu, prestasi pelatih semasa latihan praktikal dipantau melalui buku log pelatih, Laporan Lawatan Bimbingan dan Penyeliaan Kawasan Klinikal serta Laporan Eksekutif Lawatan Klinikal yang perlu disediakan oleh Pengajar Kolej dan Pengetua.

Pada pandangan Audit, terdapat perancangan yang baik bagi menguruskan program latihan kejururawatan berdasarkan kepada struktur organisasi, undang-undang dan peraturan, kemudahan bagi pelatih, kurikulum, kriteria penilaian pelatih, unjuran keperluan tenaga mahir serta garis panduan kerja yang diwujudkan.

26.4.2. PELAKSANAAN

26.4.2.1. Pengambilan Pelatih

- a. Semakan Audit mendapati seramai 5,303 pelatih telah diambil bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Jumlah ini adalah 89% daripada pengambilan pelatih yang dirancang bagi tempoh yang sama. Kedudukan pengambilan pelatih yang sebenar berbanding dengan unjuran adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.5
KEDUDUKAN PENGAMBILAN PELATIH YANG SEBENAR BERBANDING
DENGAN UNJURAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	UNJURAN	SEBENAR	PENGAMBILAN (%)
2003	1,870	1,679	88.1
2004	2,127	1,884	95.4
2005	1,961	1,740	83.7
JUMLAH	5,958	5,303	89.0

- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati pengambilan pelatih telah berkurangan kerana calon yang ditawarkan mengikuti latihan kejururawatan tidak melaporkan diri di kolej. Mengikut rekod Suruhanjaya Perkhidmatan Awam, antara 5,500 hingga 6,000 pelatih daripada 161,950 permohonan yang diterima bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 telah dipilih setelah mereka melalui tapisan permohonan, ujian dan temu duga. Bagaimanapun, berdasarkan maklum balas yang diterima daripada kesemua kolej, hanya 5,303 calon yang telah melaporkan diri di kolej bagi tempoh tersebut.

Pada pandangan Audit, Kementerian hendaklah mengkaji faktor yang menyebabkan calon yang telah ditawarkan untuk mengikuti kursus tidak melaporkan diri di kolej berkaitan dan mengambil tindakan pembetulan supaya sasaran pengambilan pelatih tidak terjejas.

- c. Mengikut syarat kelayakan kemasukan yang ditetapkan, pemohon yang ingin mengikuti program latihan kejururawatan peringkat diploma seharusnya warganegara Malaysia; berumur tidak kurang 17 tahun tetapi tidak melebihi 25 tahun dan belum berkahwin. Calon lepasan Sijil Pelajaran Malaysia hendaklah lulus 6 mata pelajaran termasuk Bahasa Melayu, dengan 2 daripada mata pelajarannya adalah di peringkat kepujian dan lulus bagi baki 4 mata pelajaran lain dalam satu peperiksaan. Bagaimanapun, keutamaan akan diberikan kepada pemohon yang mempunyai kepujian dalam mata pelajaran Bahasa Melayu (termasuk lulus Ujian Lisan) dan Sains/Sains Tulen, lulus Bahasa Inggeris dan Matematik; sihat fizikal dan mental serta tidak mengalami kecacatan yang menjadikannya tidak sesuai untuk melaksanakan tugas tersebut.
- d. Semakan Audit yang dibuat di Bahagian Pengambilan Khas, Suruhanjaya Perkhidmatan Awam dan kolej kejururawatan terhadap 195 calon yang berjaya mendapati kesemua mereka memenuhi syarat kelayakan akademik asas/minimum yang ditetapkan. Bagaimanapun, 54 atau 27.7% daripada mereka tidak mempunyai kepujian dalam Mata Pelajaran Sains/Sains Tulen. Mengikut penjelasan oleh pihak Suruhanjaya Perkhidmatan Awam, jika pemohon tidak mempunyai kepujian dalam mata pelajaran Sains, pertimbangan akan diberikan kepada mereka yang memenuhi kelayakan akademik minimum lain yang ditetapkan tetapi mereka akan menjalani ujian/peperiksaan serta temu duga intensif sebelum pemilihan dibuat.

Pada pandangan Audit, Kementerian patut mempertingkatkan promosi untuk menarik minat pelajar lepasan Sijil Pelajaran Malaysia yang mempunyai kelulusan akademik yang baik untuk mengikuti kursus ini di masa akan datang. Antaranya ialah mengadakan promosi profesion kejururawatan di peringkat sekolah menengah, semasa Majlis Konvokesyen, Hari Bersama Pelanggan, Hari Terbuka atau minggu orientasi kolej kejururawatan.

26.4.2.2. Program Latihan Yang Ditawarkan

- a. Program Latihan Kejururawatan adalah antara program yang termasuk di bawah kurikulum sains kesihatan bersekutu. Antara program yang termasuk di bawah kurikulum ini ialah program latihan Pembantu Perubatan, Pembantu Makmal Perubatan, Jurupulih Cara Kerja, Juruteknologi Makmal Perubatan dan Pembantu Farmasi. Bahagian Pengurusan Latihan telah menjalankan beberapa semakan semula terhadap kurikulum sains kesihatan bersekutu antara tahun 1989 hingga 2002. Sebelum tahun 1989, beberapa kursus termasuk Kursus Kejururawatan adalah bertaraf sijil. Pada tahun 1989 dengan penggubalan kurikulum latihan yang baru berdasarkan kepada keperluan dan perkembangan dalam bidang sains kesihatan bersekutu, semua kursus yang berkaitan telah dinaikkan tarafnya daripada peringkat sijil ke peringkat diploma. Kursus peringkat diploma telah dilaksanakan secara berperingkat mulai bulan Ogos 1998 di mana salah satu daripadanya ialah Diploma Kejururawatan. Mulai sesi pengambilan bulan Januari 2005, program latihan peringkat Diploma Kejururawatan telah menerima pakai kurikulum bersistem kredit bagi menggantikan sistem konvensional yang dipraktikkan sebelum ini.
- b. Sepanjang tempoh tahun 2003 hingga 2005, Bahagian Pengurusan Latihan dengan kerjasama kolej kejururawatan, Lembaga Jururawat Malaysia dan Lembaga Pendidikan Kementerian Kesihatan telah mengambil beberapa langkah untuk memantapkan pendekatan latihan kejururawatan. Antara perubahan ketara yang berlaku ialah melaksanakan mata pelajaran Bahasa Inggeris; mengemaskinikan Buku Panduan Pengajar dan Pelajar, buku log pelatih dan senarai semak prosedur dan membuat penilaian semula terhadap sistem pemeriksaan dan pemarkahan serta kursus asas sains kesihatan bersekutu. Kajian juga dibuat bagi memantapkan kurikulum dan pelaksanaannya daripada aspek penentuan subjek, taraf subjek *major* dan *minor*, nilai subjek dan skopnya agar ia seiring dengan perkembangan dan kemajuan dalam bidang perubatan dan kesihatan.
- c. Semakan Audit telah dijalankan di 6 kolej kejururawatan untuk menentukan sama ada kurikulum yang ditetapkan dipatuhi. Secara keseluruhannya, adalah didapati semua kolej yang dilawati telah melaksanakan program latihan mengikut kurikulum yang ditetapkan serta memenuhi jumlah jam kredit bagi setiap semester seperti yang telah ditetapkan oleh Bahagian Pengurusan Latihan Kementerian Kesihatan Malaysia. Gambar-gambar berikut menunjukkan keadaan pelatih semasa latihan amali dibuat :-

GAMBAR 26.1

Hospital Kuala Lumpur
- Pelatih Sedang Mengemas Cadar Katil Pesakit

GAMBAR 26.2

Hospital Kota Bahru
- Pelatih Sedang Menjalani Latihan Amali

Semakan Audit selanjutnya mendapati pelatih di Kolej Kejururawatan Kota Kinabalu perlu menjalani latihan klinikal di kawasan yang agak jauh kerana kekurangan pusat latihan klinikal/amali sedia ada. Bagaimanapun, lawatan Audit ke beberapa pusat latihan klinikal seperti Klinik Kesihatan Telipok, Klinik Kesihatan Bundu Tuhan, Klinik Kesihatan Kundasang dan Hospital Ranau mendapati pelatih berkenaan telah diberikan latihan mengikut kurikulum.

- d. Mengikut *Standard Operating Procedure For Potential Infectious Disease* Kementerian Kesihatan Malaysia, setiap anggota perkhidmatan perubatan termasuk pelatih perlu diberikan suntikan vaksinasi untuk mengelakkan mereka dijangkiti penyakit berjangkit dan berbahaya terutamanya Hepatitis B. Bagaimanapun, semakan Audit di Kolej Sains Kesihatan Bersekutu Sungai Buloh, Kolej Kejururawatan Melaka dan Seremban mendapati seramai 1,184 jururawat pelatih masih belum mendapat vaksinasi tersebut. Pihak Audit mendapati kelewatan pemberian vaksinasi kepada mereka adalah disebabkan oleh ketiadaan peruntukan khas untuk menampung kos vaksinasi pelatih. Butirannya adalah seperti di jadual berikut:-

JADUAL 26.6
BILANGAN PELATIH YANG BELUM MENERIMA VAKSINASI
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

NAMA KOLEJ	SESI PENGAMBILAN	BILANGAN PELATIH
Kolej Sains Kesihatan Bersekutu Sungai Buloh, Selangor	1/2005	243
	2/2005	215
	2/2004	247
Kolej Kejururawatan Melaka	1/2005	73
	2/2005	62
	1/2004	70
	2/2004	75
	2/2003	86
Kolej Kejururawatan Seremban, Negeri Sembilan	2/2005	113
JUMLAH		1,184

26.4.2.3. Penggunaan Kemudahan dan Peralatan Di Kolej Kejururawatan

- a. Pada tahun 2005, penempatan pelatih di kolej adalah antara 71.6% hingga 165.2% daripada kapasitinya. Tujuh daripada 18 kolej kejururawatan menempatkan pelatih 2.2% hingga 65.2% melebihi kapasitinya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.7
PERBANDINGAN ANTARA KAPASITI DENGAN PENEMPATAN
SEBENAR PELATIH MENGIKUT KOLEJ PADA 31 DISEMBER 2005

KOLEJ KEJURURAWATAN	KAPASITI	BILANGAN PELATIH SEBENAR	%
Pulau Pinang	426	305	71.60
Sungai Petani	332	280	84.34
Alor Setar	315	238	75.56
Seremban	307	260	84.69
Melaka	618	547	88.51
Johor Bahru	416	454	109.13
Muar	220	218	99.09
Kuantan	351	361	102.85
Kuala Terengganu	348	346	99.43
Kubang Kerian	591	527	89.17
Taiping	185	245	132.43
Klang (KSKB)	320	370	115.63
Kuala Lumpur (KSKB)	424	309	72.88
Kota Kinabalu (KSKB)	357	337	94.40
Sandakan	199	173	86.93
Kuching (KSKB)	314	321	102.23
Sibu	161	266	165.22
Ipoh	318	409	128.62
JUMLAH	6,202	5,966	96.19

- b. Lawatan Audit ke 6 kolej pada bulan Julai hingga November 2005 mendapati pada umumnya kemudahan dan peralatan yang diperlukan telah disediakan. Bagaimanapun, pemeriksaan fizikal terhadap keadaan beberapa kemudahan dan peralatan utama yang disediakan di kolej mendapati perkara berikut :-

i. Asrama

Setiap pelatih disediakan kemudahan asrama kecuali pelatih di Kolej Kejururawatan Kota Kinabalu yang menjalani latihan klinikal di kawasan pendalaman disediakan kuarters untuk menginap sepanjang tempoh amali dijalankan. Secara keseluruhannya, keadaan kemudahan asrama bagi 6 buah kolej yang dilawati dapat diringkaskan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.8
KEADAAN FIZIKAL ASRAMA KOLEJ KEJURURAWATAN YANG DILAWATI

KOLEJ	KEADAAN YANG DIPERHATIKAN
Kolej Kejururawatan Seremban, Negeri Sembilan - Asrama Sungai Ujong	- Asrama ini kelihatan sudah usang dan tidak sesuai untuk diduduki oleh pelatih. Terdapat kebocoran dan kerosakan di sebahagian besar kawasan tandas dan bilik mandi. Contoh Gambar 26.3. - Terdapat belukar di bahagian belakang asrama ini dan bumbung sebuah bangunan usang bercantum dengan bumbung asrama yang boleh digunakan sebagai laluan penceroboh untuk memasuki asrama tersebut. Contoh Gambar 26.4. - Pondok pengawal keselamatan tidak disediakan untuk mengawal asrama sepanjang masa. Pengawal keselamatan dari blok utama yang terletak berasingan dengan bangunan asrama ini akan meronda sekali sekala sahaja ke asrama ini.
- Asrama Di Blok Utama	Keadaan asrama ini adalah kurang selesa. Perabot untuk menyimpan barangan pelatih yang disediakan tidak mencukupi menyebabkan laluan kaki lima asrama telah dijadikan tempat bagi meletakkan barangan. Contoh Gambar 26.5.
Kolej Kejururawatan Kubang Kerian - Asrama Di Kawasan Kampus	Keadaan asrama di Kolej Kejururawatan Kubang Kerian perlu dibaik pulih dengan segera untuk keselesaan pelatih memandangkan bangunan ini telah usang dan berkulat.
- Asrama Di Kota Bharu	Pagar di sekeliling asrama dan bangunan kolej ini mudah dipanjat oleh penceroboh kerana didirikan terlalu rendah dan tidak mampu menghalang pencerobohan. Contoh Gambar 26.6.
Kolej Kejururawatan Kota Kinabalu - Asrama Colonade	Asrama ini merupakan 7 unit apartmen di kawasan kejiranan <i>Colonade Condo</i> yang mampu menempatkan 6 hingga 10 orang pelatih bagi setiap unit. Kesemua unit ini disewa dengan kadar RM8,400 sebulan. Keadaan asrama adalah selesa dan memuaskan. Kemudahan makmal keterampilan ada disediakan. Pengangkutan juga disediakan untuk pelatih ke kuliah. Bagaimanapun, pelatih bebas keluar masuk menyebabkan pihak kolej sukar untuk memantau pergerakan mereka.

KOLEJ	KEADAAN YANG DIPERHATIKAN
- Kuarters Bagi Pelatih Amali, Daerah Telipok	Keadaan kuarters di mana pelatih ditempatkan adalah usang dan mengalami kerosakan yang ketara.
- Asrama Kolej Lama, Hospital Queen Elizabeth	Keadaan bilik asrama kolej lama selesa dan memuaskan. Pengangkutan disediakan untuk ke kuliah.
- Asrama Aston	Merupakan sebuah bangunan bekas motel yang disewa pada kadar RM49,000 sebulan. Seramai 40 pelatih ditempatkan di dalam sebuah <i>dorm</i> di aras 1. Bagi aras lain, setiap bilik menempatkan seramai 3 hingga 4 pelatih. Pengangkutan ada disediakan untuk ke kuliah. Contoh Gambar 26.7.
Kolej Kejururawatan Pulau Pinang	Pelatih ditempatkan di 2 tempat berasingan iaitu di asrama Kolej Kejururawatan Pergigian dan asrama kolej kejururawatan. Kedua-duanya terletak berhampiran dengan bangunan utama kolej. Keadaan kedua-dua asrama ini baik, selesa dan memuaskan.
Kolej Kejururawatan Melaka	- Asrama pelatih lelaki terletak dalam kawasan kolej. Keadaan asrama ini selesa dan memuaskan. - Asrama pelatih wanita terdiri daripada bangunan apartmen yang dibeli berdekatan dengan kawasan berbukit. Keadaan asrama ini selesa dan memuaskan. Kemudahan untuk pelatih seperti kemudahan makmal komputer, makmal keterampilan dan perpustakaan masih dalam proses penyediaan. Pengangkutan ada disediakan untuk ke kuliah.
Kolej Sains Bersekutu Sungai Buloh, Selangor	Keadaan asrama adalah selesa dan memuaskan serta terletak dalam kawasan kompleks Kolej Sains Kesihatan Bersekutu Sungai Buloh.

GAMBAR 26.3

*Asrama Sungai Ujung,
Kolej Kejururawatan Seremban
- Dinding Di Kawasan Bilik Mandi Asrama
Perlu Diperbaiki*

GAMBAR 26.4

*Asrama Sungai Ujung,
Kolej Kejururawatan Seremban
- Sebahagian Bumbung Bangunan Usang Yang
Terletak Di Luar Pagar Asrama Bercantum
Dengan Bumbung Asrama*

GAMBAR 26.5

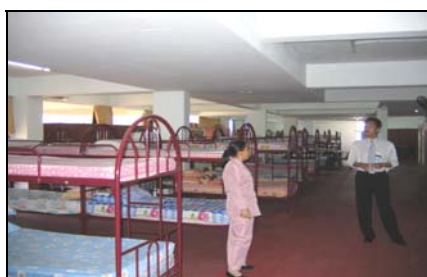

*Blok Utama Kolej Kejururawatan Seremban
- Laluan Kaki Lima Asrama Dijadikan
Tempat Meletak Barangan Pelatih*

GAMBAR 26.6

*Asrama Di Hospital Kota Bharu,
Kolej Kejururawatan Kubang Kerian
- Pagar Didirikan Rendah Di Sekeliling Asrama
Dan Bangunan Kolej*

GAMBAR 26.7

*Asrama Aston, Jalan Penampang,
Kota Kinabalu
- Bilik Asrama Yang Berbentuk Dorm Di Aras
Satu Yang Menempatkan 40 Pelatih*

ii. Bilik Kuliah

Bilik kuliah yang disediakan di setiap kolej digunakan sebagai tempat pembelajaran dan mampu menampung bilangan pelatih antara 40 hingga 150 orang. Lawatan Audit mendapati secara keseluruhannya keadaan bilik kuliah yang disediakan adalah baik dan selesa kecuali di Kolej Kejururawatan Melaka, Kota Kinabalu dan Pulau Pinang. Di Kolej Kejururawatan Melaka, keadaan bilik kuliah kurang selesa dan panas disebabkan alat penghawa dinginnya yang sering rosak kerana telah usang. Manakala di Kolej Kejururawatan Kota Kinabalu pula, bilik kuliah di bangunan baru yang tidak bertingkap menyebabkan bilik ini gelap dan panas apabila gangguan bekalan elektrik berlaku. Bekalan elektrik kerap tergendala dan bangunan kolej juga tidak disediakan dengan kemudahan jana kuasa bagi mengatasi masalah tersebut. Di Kolej Kejururawatan Pulau Pinang pula, sebuah garaj kenderaan telah diubah suai menjadi bilik kuliah. Keadaannya adalah tidak selesa dan padat kerana terlalu sempit. Contoh bilik kuliah yang bermasalah adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 26.8

*Kolej Kejururawatan Pulau Pinang
- Garaj Kenderaan Yang Diubah Suai
Menjadi Bilik Kuliah Adalah Sempit Dan
Padat*

iii. Makmal Keterampilan

Makmal keterampilan yang disediakan di setiap kolej merupakan tempat di mana pelatih menjalani latihan amali. Lawatan Audit yang dibuat ke 6 kolej mendapati makmal berkenaan mempunyai semua kemudahan yang diperlukan dan ia telah digunakan sepenuhnya. Contoh makmal keterampilan adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 26.9

*Kolej Kejururawatan Kubang Kerian,
Kelantan
- Makmal Keterampilan Yang Lengkap*

iv. Makmal Komputer

Kesemua kolej yang dilawati ada menyediakan makmal komputer yang dilengkapi dengan komputer, pencetak dan dipasangkan dengan talian internet. Contoh kolej yang mempunyai makmal komputer yang lengkap adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 26.10

**Kolej Sains Kesihatan Bersekutu
Sungai Buloh, Selangor
- Makmal Komputer Yang Lengkap**

v. Blok Pentadbiran

Secara umumnya, kesemua kolej yang dilawati mempunyai blok pentadbiran masing-masing. Bagaimanapun, didapati bumbung di blok pentadbiran Kolej Kejururawatan Seremban yang telah lama bocor masih belum diperbaiki.

vi. Peralatan Pembelajaran

Penyediaan peralatan pembelajaran yang mencukupi di kolej latihan sangat penting bagi mendedahkan pelatih dengan penggunaan peralatan perawatan berteknologi tinggi dan terkini agar mereka tidak menghadapi sebarang masalah apabila mereka bertugas di hospital dan klinik kerajaan kelak. Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima daripada pihak kolej, ada peralatan pembelajaran klinikal yang amat diperlukan tidak dibekalkan atau yang sedia ada telah usang. Contohnya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 26.9
CONTOH PERALATAN PEMBELAJARAN KLINIKAL YANG DIPERLUKAN**

NAMA KOLEJ	JENIS PERALATAN
Kolej Kejururawatan Seremban, Negeri Sembilan	<i>Diagnostic Set, Bone Marrow Needle, Stimulated Model (Ear-Instillation Of Gutt, Eye-Instillation Of Gutt, Catheterization), CPR Manikin; Peak Flow Meter.</i>
Kolej Kejururawatan Pulau Pinang	<i>Surgical Bed, Nursing Manikin, Breast Examination Model, Urinary Catheterisation Simulator, Dressing Trolley, Portable Suction Machine, Mechanical Platform Scale With Height Rod, Aluminium Oxygen Cylinder, Stethoscope, Drip Stand, Wheelchair, Electric Vacuum Extractor, Direct Visualizer, Manikin For Eye-Drop Instillation, Thoracotomy Manikin, Ear Model For Instillation Of Ear Drop, Model Of Human Skeleton, Crutches (Stainless Steel).</i>
Kolej Kejururawatan Kota Kinabalu, Sabah	<i>Laryngoscope With Blade (Newborn And Child), Infant Incubation Manikin, Fetal Doll With Placenta (Cloth), Obstetrical Vacuum Extractor (Malstorm), Pelbagai Saiz - Obstetrical Forceps, Pelbagai Saiz - Wrigley Kidney Dish, Head With Neck - 4 Part, Head Model (Cross Section).</i>
Kolej Kejururawatan Kubang Kerian, Kelantan	<i>ECG Machine, Troli, Stitch Scissors, Manikin-Knee, Shoulder, Manikin-Adult (Male, Female, Baby).</i>
Kolej Sains Kesihatan Bersekutu Sungai Buloh, Selangor	<i>Leardal Neonatal Incubation Trainer, Neonatal Resuscitation Baby, Preterm/Neonate Resuscitation, Chocking Charlie, Weighing & Measuring Height Machine For Adult, Suctioning Machine, Electrical Irrigation Device, Metal Rinowash Micronised Aerosol, Hearing Aid, MAICO-Air Bone Condition, Ear Syringe-4 Oz, Frazer Suction Tube.</i>
Kolej Kejururawatan Melaka	<i>Protect Care Manikin, Model Kidney, Model Skin.</i>

Pada pandangan Audit, tindakan sewajarnya perlu diambil bagi mempertingkatkan kemudahan dan peralatan di kesemua kolej kejururawatan supaya program latihan dapat dilaksanakan dengan licin dan berkesan bagi mencapai objektifnya.

26.4.2.4. Pengeluaran Graduan

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, seramai 5,801 pelatih telah menamatkan latihan. Mereka adalah pelatih yang diambil bagi tempoh tahun 2000 hingga 2002 yang seramai 6,528 orang. Bilangan graduan yang dikeluarkan mengikut tahun adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.10
BILANGAN PENGAMBILAN PELATIH BERBANDING
DENGAN BILANGAN GRADUAN

TAHUN PENGAMBILAN PELATIH	BILANGAN PELATIH DIAMBIL	TAHUN LULUS	BILANGAN LULUS / PERATUSAN
2000	2,023	2003	1,917 (94.8%)
2001	2,098	2004	1,794 (85.5%)
2002**	2,407	2005	2,090 (86.8%)
JUMLAH	6,528	-	5,801 (88.7%)

*Nota : ** Bagi Tahun 2002, Maklumat Bagi Pelatih Sesi 2/2002 Seramai 134 Orang Yang Mengulang Bagi Kali Kedua Peperiksaan Akhir Pada November 2005 Masih Belum Diperolehi*

26.4.2.5. Perbelanjaan Program

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, peruntukan mengurus berjumlah RM771.15 juta telah diluluskan untuk membiayai program latihan bagi semua disiplin termasuk kejururawatan dan penyediaan kemudahan/ peralatan pembelajaran serta kerja penyenggaraan. Daripada peruntukan yang diterima, sejumlah RM760.11 juta telah dibelanjakan yang termasuk RM286.30 juta bagi 18 kolej kejururawatan.
- b. Berdasarkan maklum balas yang diterima berhubung projek infrastruktur latihan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan (RMK-8), hanya 9 daripada 15 projek yang dirancang telah siap dibina sehingga akhir tahun 2005. Manakala 2 kolej sains kesihatan bersekutu sedang dalam pembinaan, 2 kolej untuk dinaik taraf dalam peringkat perancangan dan baki 2 projek pula telah dibatalkan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 26.11
KEDUDUKAN PELAKSANAAN PROJEK INFRASTRUKTUR LATIHAN

JENIS PROJEK INFRASTRUKTUR LATIHAN	BILANGAN				
	PROJEK RMK-8	PROJEK TELAH SIAP	PROJEK SEDANG DALAM PEMBINAAN	PROJEK BELUM BERMULA / PERINGKAT PERANCANGAN	PROJEK YANG TELAH DIBATALKAN
Kolej Sains Kesihatan Bersekutu	5	3	2	-	-
Kolej Kejururawatan (Basik/Diploma)	10	6	-	2	2
JUMLAH	15	9	2	2	2

26.4.2.6. Pandangan Pelbagai Pihak Terhadap Pelaksanaan Program Latihan

a. Pelatih

Sebanyak 320 borang soal selidik telah diedarkan kepada pelatih. Soalan yang dikemukakan kepada mereka meliputi beberapa aspek seperti tenaga pengajar, pembelajaran teori, latihan klinikal, kemudahan infrastruktur dan penginapan serta alat pembelajaran. Berdasarkan maklum balas yang diterima daripada

pelatih berkenaan, pihak Audit mendapati 90% daripada mereka menyatakan subjek kursus yang diajar adalah sesuai dan mencukupi, tenaga pengajar juga dapat menyampaikan syarahannya dengan tepat dan mudah difahami, berkebolehan untuk menjelaskan isu-isu dan menjawab pertanyaan pelatih. Latihan klinikal juga berjaya memantapkan pengetahuan dan kemahiran mereka. Bagaimanapun, bagi latihan klinikal, pelatih menyatakan pengagihan jam yang diperuntukkan adalah tidak mencukupi. Bagi kemudahan fizikal dan latihan pula, 29% daripada pelatih kurang berpuas hati dengan kemudahan bilik dan peralatan komputer yang sedia ada. Bagi meningkatkan lagi mutu program latihan kejururawatan ini, mereka telah mengemukakan beberapa syor seperti yang diringkaskan di jadual berikut :-

JADUAL 26.12
CADANGAN YANG DIKEMUKAKAN OLEH PELATIH

ASPEK	CADANGAN
Latihan Klinikal/Amali	- Masa latihan klinikal/amali hendaklah ditambah. - Pengajar perlu membuat lawatan yang lebih kerap ke tempat pelatih membuat latihan amali bagi tujuan penyeliaan. - Menempatkan seorang <i>preceptor</i> tempatan di setiap wad untuk menyelia pelatih yang menjalankan latihan klinikal. - Peralatan pembelajaran yang mencukupi perlu disediakan di penempatan klinikal. - Bilangan pelatih di dalam sesuatu wad perlu dihadkan bagi memudahkan penyeliaan.
Kemudahan Infrastruktur Dan Penginapan	- Kemudahan penginapan/asrama yang lebih selesa hendaklah disediakan dengan menempatkan hanya 2 pelatih dalam 1 bilik. - Ruangan perpustakaan perlu diperluaskan bagi mengelakkan kesesakan.
Peralatan Pembelajaran	- Bahan rujukan di perpustakaan hendaklah diperbanyakkan dan terkini supaya pelatih dapat mempertingkatkan ilmu pengetahuan mereka. - Peralatan pembelajaran yang uzur dan kerap rosak hendaklah digantikan dengan yang baru di samping dipelbagaikan serta dipertingkatkan kualitinya bagi menarik minat pelatih. - Menambahkan bilangan komputer untuk membolehkan pelatih menjalankan tugas mereka di kolej tanpa bergantung kepada perkhidmatan komputer di luar/kafe siber.

b. Graduan, Majikan Dan Pengetua Kolej

Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima daripada borang soal selidik yang diedarkan kepada 140 graduan dan 70 majikan serta perbincangan dengan pengetua, pengajar, jururawat terlatih klinikal dan *preceptor* tempatan di kolej-kolej yang dilawati mendapati kebanyakan mereka mengesahkan adanya kekurangan dari segi peralatan pembelajaran terutamanya untuk latihan amali. Mereka juga mencadangkan agar pelatih yang dipilih mestilah mempunyai kelayakan yang bersesuaian dengan profesion seperti penguasaan yang memuaskan dalam mata pelajaran Sains, Bahasa Inggeris dan Matematik serta mempunyai minat dalam bidang kejururawatan.

Pihak Audit berpendapat demi mempertingkatkan lagi kualiti program latihan kejururawatan, Kementerian hendaklah memberi perhatian dan pertimbangan terhadap maklum balas yang telah diberi oleh pelatih, graduan, majikan dan pengetua kolej.

26.4.3. PEMANTAUAN

26.4.3.1. Di peringkat Kementerian, mesyuarat berkala Jawatankuasa Pengurusan Latihan, Lembaga Pendidikan Kementerian Kesihatan, Lembaga Jururawat Malaysia, Setiausaha Bahagian Pengurusan Latihan bersama Pengetua-pengetua kolej dan institusi latihan swasta, Jawatankuasa Kecil Pelaksanaan Buku Log, Jawatankuasa *Quality Assurance Programme*, Mesyuarat Pengambilan Pelatih Basik telah diadakan antara satu hingga 3 kali setahun bagi membincang dan mencari penyelesaian urusan berkaitan dengan perancangan dan pelaksanaan program latihan kejururawatan. Mesyuarat itu juga menyentuh isu berhubung dengan tenaga pengajar, kurikulum latihan, kemudahan infrastruktur asas, projek pembinaan, pencapaian pelatih dalam peperiksaan akhir, tindakan tatatertib, pendaftaran graduan kolej dan latihan klinikal.

26.4.3.2. Pemantauan juga telah dibuat berdasarkan kepada laporan kemajuan/prestasi program latihan kejururawatan seperti laporan *Quality Assurance Programme* dan laporan statistik yang diterima daripada kolej dari semasa ke semasa. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada laporan ini dianalisis dan hasilnya dibentangkan dalam mesyuarat Bahagian Pengurusan Latihan bagi tujuan penambahbaikan terhadap program ini.

26.4.3.3. Di peringkat negeri, Pejabat Timbalan Pengarah (Pengurusan) membuat pemantauan terhadap penyeliaan serta penyelarasan aktiviti latihan di institusi latihan yang diletakkan di bawah tanggungjawabnya. Melalui Mesyuarat Pengurusan Bulanan yang turut melibatkan pihak kolej kejururawatan, isu yang berkaitan dengan pembinaan institusi latihan baru, pengurusan kolej, prestasi perbelanjaan kolej dan pengagihan peruntukan kewangan telah dibincangkan.

26.4.3.4. Di peringkat kolej, pemantauan terhadap aktiviti latihan yang dibuat oleh pelatih di luar kawasan kolej dilaksanakan melalui lawatan tenaga pengajar secara berjadual ke tempat pelatih menjalani latihan klinikal dan pemeriksaan buku log pelatih. Pemantauan berkaitan perkara seperti prestasi pencapaian pelatih di kolej, keperluan kepada penambahbaikan isi kandungan subjek, kekurangan peralatan, penyediaan jadual waktu mengajar dan pembelajaran serta pelan mengajar oleh tenaga pengajar telah dilakukan melalui Mesyuarat Akademik Bulanan dan mesyuarat lain yang diadakan di kolej.

Pada pandangan Audit, pemantauan terhadap pengurusan program latihan kejururawatan di semua peringkat adalah memadai.

26.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, Kementerian mempunyai perancangan yang baik bagi mengurus dan melaksanakan program latihan kejururawatan. Kementerian juga telah menyediakan unjuran keperluan guna tenaga jangka masa panjang, undang-undang dan peraturan, prosedur kerja dan struktur pengurusan yang mencukupi dan sesuai. Persediaan awal

juga telah dibuat oleh Kementerian untuk mengenal pasti dan membuat permohonan bagi semua sumber asas yang diperlukan seperti guna tenaga, kewangan dan latihan. Sungguhpun demikian, dari segi pelaksanaannya ada beberapa perkara yang perlu diatasi seperti kekurangan tenaga pengajar yang ketara, kemudahan infrastruktur latihan, penginapan dan peralatan pembelajaran yang tidak mencukupi. Bagi mengatasi kekurangan ini, adalah disyorkan supaya Kementerian memberikan pertimbangan kepada perkara berikut :-

- a. Kementerian hendaklah mengambil langkah segera untuk mengisi kekosongan jawatan di kolej kejururawatan khususnya tenaga pengajar.
- b. Peralatan pembelajaran yang tidak mencukupi dan usang hendaklah digantikan dengan yang baru serta kuantitinya ditambah selaras dengan pertambahan pelatih.
- c. Kementerian perlu menjalankan penilaian terhadap pelaksanaan program latihan secara berkala supaya maklum balas yang diperolehi dapat digunakan bagi melakukan penambahbaikan terhadap program ini. Sehubungan ini, Kementerian juga perlu mendapatkan maklum balas dan pandangan daripada pelbagai pihak seperti pelatih, graduan, tenaga pengajar dan majikan.
- d. Kempen publisiti dan promosi profesion jururawat hendaklah dipertingkatkan lagi bagi menarik minat lebih ramai pelajar lepasan Sijil Pelajaran Malaysia untuk berkhidmat sebagai jururawat.

27. PROJEK PEMBANGUNAN HOSPITAL BARU

27.1. LATAR BELAKANG

27.1.1. Kementerian Kesihatan Malaysia telah merancang untuk membina 33 hospital baru dalam Rancangan Malaysia Kelapan (tahun 2001 hingga 2005) dengan anggaran kos berjumlah RM7.52 bilion. Pembangunan hospital baru antara lainnya bertujuan untuk memenuhi keperluan rakyat yang semakin meningkat bagi perkhidmatan kesihatan yang komprehensif, berkesan, berkualiti, mudah diperolehi, berteknologi serta mengurangkan masalah kesesakan di hospital yang sedia ada. Hospital berkenaan akan menyediakan sebanyak 9,231 unit katil.

27.1.2. Bagi kesemua hospital baru ini, Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri dengan kelulusan Kementerian Kewangan telah menetapkan kaedah pelaksanaan hospital adalah secara *turnkey* di mana kontraktor yang dilantik bertanggungjawab sepenuhnya bagi semua peringkat pelaksanaan projek dari penyiasatan tapak, penyediaan reka bentuk, pembinaan, penyeliaan, pembekalan, pemasangan dan pentauliahan peralatan serta penyenggaraan.

27.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pembangunan hospital baru telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan berhemat serta selaras dengan objektif yang ditetapkan.

27.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

27.3.1. Pengauditan ini meliputi perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap projek pembangunan hospital baru dengan tumpuan diberikan kepada beberapa aspek seperti pemilihan kontraktor, penetapan harga kontrak, pematuhan syarat kontrak, kualiti pembinaan, pembekalan peralatan dan penggunaan kemudahan. Bagi tujuan ini, semakan terhadap fail, rekod dan dokumen projek bagi tempoh Rancangan Malaysia Kelapan telah dibuat di Bahagian Perancangan Dan Pembangunan, Kementerian Kesihatan Malaysia; Ibu Pejabat Jabatan Kerja Raya dan Bahagian Pengurusan Perolehan Kerajaan, Kementerian Kewangan Malaysia.

27.3.2. Pihak Audit juga telah membuat lawatan ke 5 projek hospital baru yang telah siap dan beroperasi iaitu Hospital Temerloh, Pahang; Hospital Lahad Datu, Sabah; Hospital Setiu, Terengganu; Hospital Jasin, Melaka dan Hospital Serdang, Selangor bagi menjalankan pemeriksaan fizikal di samping mengadakan perbincangan dengan pegawai yang bertanggungjawab.

27.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai 2005 hingga Mac 2006 mendapati perkara berikut :-

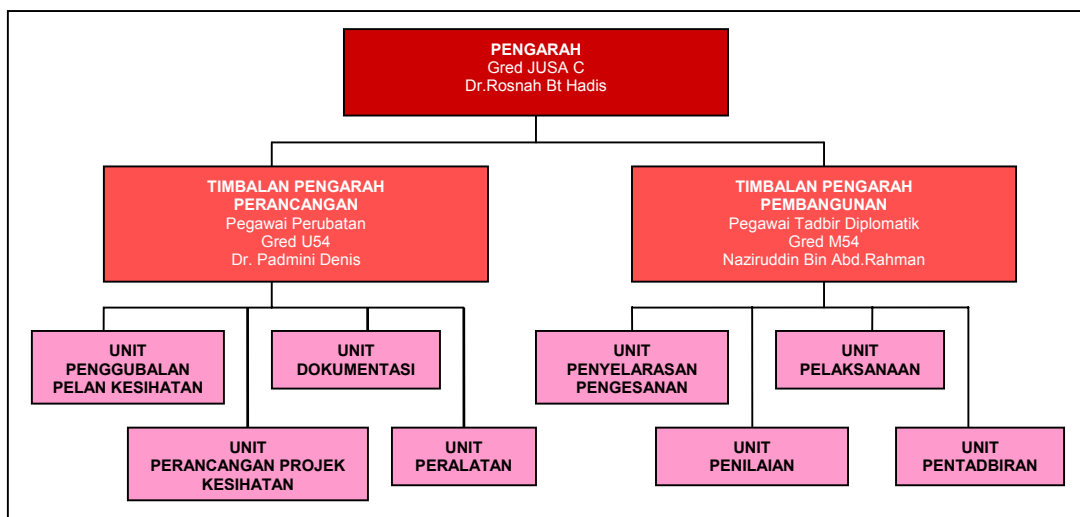
27.4.1. PERANCANGAN

27.4.1.1. Pengurusan Projek

a. Peringkat Kementerian Kesihatan

Di peringkat Kementerian, Bahagian Perancangan Dan Pembangunan yang diketuai oleh seorang Pengarah Gred JUSA C adalah bertanggungjawab untuk merancang dan menentukan keperluan projek pembinaan, kemudahan dan infrastruktur bagi hospital baru. Bahagian ini akan mengemukakan senarai projek hospital yang akan dilaksanakan pada setiap tahun mengikut keutamaan kepada Unit Perancang Ekonomi. Selain itu, bahagian ini juga menyediakan, mengagih dan mengawal peruntukan pembangunan bagi projek yang telah diluluskan oleh Unit Perancang Ekonomi. Struktur organisasi Bahagian Perancangan Dan Pembangunan, Kementerian Kesihatan adalah seperti di carta berikut :-

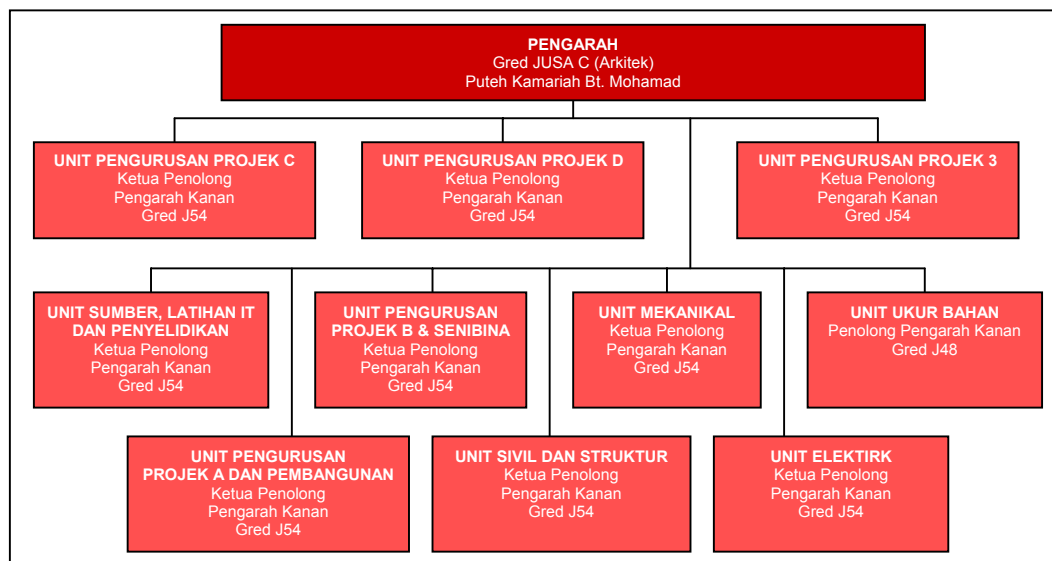
CARTA 27.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN PERANCANGAN DAN PEMBANGUNAN,
KEMENTERIAN KESIHATAN
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

b. Peringkat Ibu Pejabat, Jabatan Kerja Raya

Cawangan Kerja Kesihatan di Ibu Pejabat Jabatan Kerja Raya yang diketuai oleh seorang Pengarah Gred JUSA C (Arkitek) merupakan agensi pelaksana. Cawangan ini bertanggungjawab terhadap kesesuaian reka bentuk seni bina yang disediakan oleh kontraktor, mengurus dan memantau pelaksanaan projek kesihatan termasuk pembangunan hospital baru. Penyeliaan terhadap setiap projek hospital baru dijalankan oleh pasukan projek yang dianggotai oleh kakitangan Ibu Pejabat Jabatan Kerja Raya dalam bidang kejuruteraan awam, mekanikal, elektrik, ukur bahan dan teknologi maklumat. Struktur organisasi Cawangan Kerja Kesihatan adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 27.2
STRUKTUR ORGANISASI CAWANGAN KERJA KESIHATAN,
IBU PEJABAT JABATAN KERJA RAYA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

27.4.1.2. Guna Tenaga

Sehingga bulan Disember 2005, daripada 3,504 jawatan yang diluluskan bagi 5 hospital yang dilawati, hanya 2,775 (79.2%) telah diisi. Pengisian bagi jawatan Kumpulan Pegawai Perubatan Dan Kesihatan ialah 229 (52.8%), Kumpulan Pengurusan dan Profesional (Bukan Pegawai Perubatan Dan Kesihatan) ialah 34 (72.3%), Kumpulan Paramedik ialah 2,146 (84.1%) dan Kumpulan Sokongan Gunasama ialah 366 (77.5%). Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN DI 5 HOSPITAL BARU
YANG DILAWATI PADA TAHUN 2005

JAWATAN	HOSPITAL TEMERLOH			HOSPITAL LAHAD DATU			HOSPITAL SETIU			HOSPITAL JASIN			HOSPITAL SERDANG			JUMLAH		
	L	I	DIISI (%)	L	I	DIISI (%)	L	I	DIISI (%)	L	I	DIISI (%)	L	I	DIISI (%)	L	I	DIISI (%)
Pegawai Perubatan & Kesihatan	129	89	69.0	94	29	30.9	23	7	30.4	15	8	53.3	173	96	55.5	434	229	52.8
Pengurusan & Profesional (Bukan Perubatan & Kesihatan)	17	11	64.7	1	1	100	2	1	50	2	2	100	25	19	76	47	34	72.3
Paramedik	1,053	918	87.2	271	227	83.8	180	114	63.3	159	95	59.7	888	792	89.2	2,551	2,146	84.1
Sokongan Gunasama	185	150	81.1	36	35	97.2	46	33	71.7	61	27	44.3	144	121	84	472	366	77.5
JUMLAH	1,384	1,168	84.4	402	292	72.6	251	155	61.8	237	132	55.7	1,230	1,028	83.6	3,504	2,775	79.2

Nota : L-Lulus I-Isi

27.4.1.3. Penetapan Lokasi

Mengikut Garis Panduan Perancangan Dan Pelaksanaan Projek Kesihatan yang dikeluarkan oleh Kementerian Kesihatan, antara kriteria yang perlu diambil kira bagi pemilihan tapak projek pembangunan ialah klasifikasi tapak, status tanah, saiz tanah, keadaan geografi, kemudahan perhubungan dan kemudahan awam di persekitarannya. Tapak yang dipilih bagi pembinaan hospital ialah tanah

Kerajaan kecuali Hospital Serdang yang dimiliki oleh Universiti Putra Malaysia (UPM). Bagi hospital ini, Unit Perancang Ekonomi telah menetapkan Hospital Serdang sebagai *Teaching Hospital*. Perjanjian juga telah ditandatangani antara Kementerian Kesihatan dan UPM untuk menjadikan Hospital Serdang sebagai *Teaching Hospital* bagi UPM. Butiran lokasi projek bagi 5 hospital yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.2
LOKASI PROJEK PEMBANGUNAN HOSPITAL BARU

NAMA HOSPITAL	LOKASI PROJEK	KELUASAN TAPAK	STATUS TANAH	POPULASI PENDUDUK
Hospital Temerloh	Jalan Temerloh – Kuantan	45 Hektar	Tanah Kementerian	200,000
Hospital Lahad Datu	Batu 1, Jalan Silam	13.8 Hektar	Tanah Kerajaan Negeri	290,503
Hospital Setiu	Kg.Pak Kanchil, Mukim Tasik, Permaisuri, Setiu	17.2 Hektar	Tanah Kerajaan Negeri	50,346
Hospital Jasin	Mukim Jasin	345.3 Hektar	Tanah Kerajaan Negeri	116,700
Hospital Serdang	Jalan Puchong, Mukim Dengkil	18.21 Hektar	Tanah Universiti Putra Malaysia	570,000

27.4.1.4. Garis Panduan Pembangunan Hospital

Pembangunan hospital baru dibuat berpanduan kepada beberapa garis panduan yang dikeluarkan oleh Kementerian iaitu Garis Panduan Perancangan Dan Pelaksanaan Projek Kesihatan, *Hospital Planning–Current Norms And Guidelines* dan Garis Panduan Peralatan. Garis Panduan Dan Peraturan Bagi Perancangan Bangunan yang dikeluarkan oleh Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri juga digunakan sebagai rujukan.

27.4.1.5. Kemudahan Dan Peralatan Yang Dibangunkan/Disediakan

Kemudahan yang akan dibangunkan bagi hospital baru pada umumnya boleh dibahagikan kepada tiga jenis iaitu bangunan hospital, kuarters dan kemudahan sokongan. Peralatan yang akan disediakan di hospital baru pula terdiri daripada peralatan perubatan, peralatan bukan perubatan, perabot dan kenderaan yang bilangannya ditetapkan mengikut kapasiti hospital.

27.4.1.6. Keperluan Kewangan

Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, sejumlah RM5.50 billion telah diluluskan bagi membiayai pembangunan hospital baru berbanding dengan anggaran kos keseluruhan bagi melaksanakan projek berjumlah RM7.52 billion.

27.4.1.7. Mekanisme Pemantauan

- a. Bahagian Perancangan Dan Pembangunan Kementerian Kesihatan akan memantau status pelaksanaan projek hospital baru termasuk penyediaan kemudahan dan peralatan perubatan melalui Mesyuarat Jawatankuasa Pembangunan, Mesyuarat Pengesanan Projek, Mesyuarat Penyelarasan Projek dengan Agensi Pusat serta Mesyuarat Penyelarasan Pelaksanaan Dasar Pembangunan Nasional. Mesyuarat ini akan membincangkan pelbagai masalah yang timbul berkaitan dengan pelaksanaan projek dan tindakan susulan akan diambil oleh agensi pelaksana iaitu Jabatan Kerja Raya.

- b. Pasukan Projek dari Cawangan Kerja Kesihatan di Ibu Pejabat Jabatan Kerja Raya akan memantau dan menyelia kemajuan projek melalui mesyuarat tapak, mesyuarat penyenggaraan, laporan kemajuan projek dan lawatan ke tapak.
- c. Setiap Pengarah hospital yang baru perlu melaporkan sebarang kecacatan bangunan dan kerosakan peralatan kepada Bahagian Perancangan Dan Pembangunan Kementerian Kesihatan dan Jabatan Kerja Raya supaya tindakan pembaikan/pembetulan dapat diurus oleh kontraktor dalam tempoh tanggungan kecacatan.

Pada pandangan Audit, Kementerian telah mewujudkan beberapa ciri kawalan seperti struktur organisasi, garis panduan dan mekanisme pemantauan bagi membolehkan hospital yang dibina dilaksanakan mengikut perancangan.

27.4.2. PELAKSANAAN

27.4.2.1. Pelantikan Kontraktor Dan Penetapan Harga

- a. Mengikut peraturan, perolehan kerja yang bernilai melebihi RM200,000 setahun hendaklah dipelawa secara tender terbuka dan tender kerja melebihi RM25 juta hendaklah dibuka kepada syarikat 100% tempatan, syarikat tempatan yang disenarai di Bursa Saham Kuala Lumpur dan syarikat usaha sama yang diperbadankan di negara ini. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati pelantikan kontraktor bagi membangunkan 33 hospital baru adalah secara rundingan terus. Alasannya ialah semua projek itu diperlukan segera. Unit Perancang Ekonomi telah memilih terlebih dahulu nama kontraktor yang akan melaksanakan projek sama ada secara konsortium atau bersendirian. Rundingan harga telah diadakan kemudiannya antara kontraktor, Jabatan Kerja Raya dan Kementerian Kesihatan bagi menetapkan harga kontrak sebelum ia dikemukakan untuk kelulusan Kementerian Kewangan.
- b. Semua kontraktor yang melaksanakan projek ini adalah kontraktor kelas A kecuali 4 kontraktor yang tidak dapat disahkan kelasnya. Semakan yang dijalankan juga mendapati 4 kontraktor tidak berdaftar dengan Pusat Khidmat Kontraktor dan 3 daripadanya juga tidak berdaftar dengan Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia. Modal berbayar kontraktor yang dipilih adalah antara RM0.10 juta hingga RM270.96 juta. Profil bagi setiap kontraktor adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.3
PROFIL KONTRAKTOR YANG DIPILIH BAGI PROJEK PEMBINAAN HOSPITAL

HOSPITAL	PERKARA								
	KONTRAKTOR UTAMA	GABUNGAN KONTRAKTOR	EKUITI (%)	SSM	LPIPM	PKK	KELAS	MODAL DIBENAR (RM Juta)	MODAL BERBAYAR (RM Juta)
Temerloh	Projek Hospital Temerloh Sdn. Bhd.	Syarikat Permodalan Kebangsaan Bhd.	40	YA	YA	YA	A	100.0	54.3
		MMN Bina Sdn. Bhd.	40	YA	YA	YA	A	10.0	2.0
		Aspirasi Sama Sdn. Bhd.	20	YA	TIDAK	TIDAK	TM	TM	TM
Lahad Datu	UEM-SEDCO JV Sdn. Bhd.	UEM Sdn. Bhd.	70-80	YA	YA	YA	A	500.0	270.96
		Sabah Economic Development Corporation (SEDCO)	20-30	TIDAK	TIDAK	TIDAK	TM	TM	TM
Setiu	HSS-KKM JV Sdn. Bhd.	Health Solutions SE Asia Sdn. Bhd.	51	YA	YA	TIDAK	TM	TM	TM
		Konsortium Kontraktor Melayu Sdn. Bhd.	49	YA	YA	YA	A	5.0	1.0
Jasin	Bumiasia-Profil JV Sdn. Bhd.	Pembinaan Bumiasia Sdn. Bhd.	TM	YA	YA	YA	A	1.0	1.0
		Profil Makmur Sdn. Bhd.	TM	YA	TIDAK	TIDAK	TM	TM	TM
Serdang	Konsortium Ranhill Sdn. Bhd.	Ranhill Corp. Sdn. Bhd.	51	YA	YA	YA	A	50.0	0.75
		Arena Proaktif Sdn. Bhd.	29	YA	YA	YA	A	1.0	0.2
		Wicakmas (M) Sdn. Bhd.	20	YA	YA	YA	A	1.0	0.1
Pandan	Metro Health Sdn. Bhd.		100	YA	YA	YA	A	5.0	5.0
Sg. Buloh	Tunas Selatan Sdn. Bhd.		100	YA	YA	YA	A	10.0	10.0
Ampang	Ahmad Zaki Sdn. Bhd.		100	YA	YA	YA	A	5.0	2.0

Nota :
TM - *Tiada Maklumat*
SSM - *Suruhanjaya Syarikat Malaysia*
LPIPM - *Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia*
PKK - *Pusat Khidmat Kontraktor*

- c. Semakan Audit mendapati prosedur rundingan harga pada umumnya telah dipatuhi bagi 5 projek hospital yang dipilih di mana harga kontrak muktamad yang dipersetujui berdasarkan rundingan harga yang dibuat antara kontraktor dengan Jabatan Kerja Raya dan Kementerian Kesihatan telah mendapat kelulusan Kementerian Kewangan. Perbandingan antara harga kontrak yang diluluskan oleh Kementerian Kewangan dengan harga tawaran kontraktor bagi 5 hospital yang dilawati menunjukkan harga yang dipersetujui oleh kontraktor adalah berkurangan antara RM2.84 juta hingga RM38.30 juta. Peratus pengurangan harga adalah antara 1.7% hingga 14.3% daripada harga asal yang ditawarkan oleh mereka. Didapati 2 daripada 5 harga yang diluluskan oleh Kementerian Kewangan adalah bersamaan dengan anggaran harga Jabatan Kerja Raya iaitu Hospital Temerloh dan Hospital Jasin. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.4
PERBANDINGAN HARGA TAWARAN ASAL KONTRAKTOR, HARGA JKR, HARGA DIPERSETUJUI DAN HARGA KONTRAK MUKTAMAD

NAMA HOSPITAL	HARGA TAWARAN KONTRAKTOR (RM Juta)	ANGGARAN HARGA JKR (RM Juta)	HARGA DIPERSETUJUI SELEPAS RUNDINGAN (RM Juta)	HARGA KONTRAK YANG DILULUS KEMENTERIAN KEWANGAN (RM Juta)	PERBEZAAN HARGA TAWARAN KONTRAKTOR DENGAN HARGA KONTRAK (RM Juta)	PENGURANGAN (%)
Temerloh	518.30	480.00	480.00	480.00	38.30	7.4
Lahad Datu	220.78	210.00	210.00	208.17	12.61	5.7
Setiu	68.50	67.19	67.19	65.66	2.84	4.1
Jasin	88.96	76.24	76.24	76.24	12.72	14.3
Serdang	784.92	775.00	775.00	771.94	12.98	1.7

Pada pandangan Audit, pemberian kontrak kerja secara rundingan terus kepada kontraktor tertentu bagi pembinaan hospital adalah tidak wajar kerana terdapat banyak kontraktor tempatan yang mempunyai kepakaran dan pengalaman untuk mengendalikan projek seumpama ini. Sekiranya perolehan kerja dibuat secara tender, Kerajaan berpeluang untuk memilih kontraktor yang lebih berwibawa dari segi keupayaan teknikal dan kewangan.

27.4.2.2. Perjanjian Kontrak

- a. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1995 menghendaki kontrak ditandatangani dalam tempoh 4 bulan selepas Surat Setuju Terima dikeluarkan. Semakan Audit mendapati kontrak bagi 2 daripada 5 hospital yang dipilih lewat ditandatangani. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 27.5
TARIKH SEBENAR KONTRAK DITANDATANGANI BERBANDING DENGAN
TARIKH SURAT SETUJU TERIMA DIKELUARKAN

NAMA HOSPITAL	TARIKH SURAT SETUJU TERIMA	TARIKH DITANDATANGANI	TEMPOH KELEWATAN
Setiu	19.09.2000	05.04.2001	3 bulan
Serdang	19.09.2000	05.04. 2001	3 bulan

- b. Tiga daripada hospital yang dilawati iaitu Hospital Temerloh, Hospital Lahad Datu dan Hospital Setiu telah dibekalkan dengan dokumen kontrak yang lengkap. Bagaimanapun, Hospital Jasin dan Hospital Serdang tidak mempunyai salinan dokumen kontrak yang lengkap. Ini menimbulkan masalah kepada pihak hospital sebagai pengguna untuk membuat rujukan khususnya apabila berlaku pertikaian dengan kontraktor tentang kualiti kerja pembinaan atau mutu peralatan yang dibekalkan.
- c. Perjanjian kontrak yang ditandatangani bagi 5 projek hospital mengandungi syarat yang antara lainnya menghendaki kontraktor menyerahkan Bon Pelaksanaan dan pembinaan perlu disiapkan dalam tempoh yang ditetapkan. Jika gagal, perakuan kerja tidak siap akan dikeluarkan dan ganti rugi akan dituntut daripada kontraktor mengikut kadar yang telah ditetapkan dalam kontrak. Selain itu, pihak kontraktor juga dikehendaki mengambil insurans untuk melindungi daripada tuntutan pampasan oleh mana-mana pihak. Pihak kontraktor juga perlu melakukan kerja penyenggaraan dalam tempoh tanggungan kecacatan iaitu selama 24 bulan selepas tarikh Sijil Perakuan Siap Kerja dikeluarkan. Semakan Audit mendapati kontraktor pada umumnya mematuhi syarat kontrak yang ditetapkan.

Pada pandangan Audit, Jabatan Kerja Raya sepatutnya mempercepatkan proses menandatangani kontrak pembinaan hospital bagi menjaga kepentingan Kerajaan dan juga memastikan dokumen kontrak yang lengkap diserahkan kepada hospital bagi tujuan penguatkuasaan syarat dan spesifikasi kontrak.

27.4.2.3. Prestasi Projek

- a. Semakan Audit mendapati 3 projek pembinaan hospital baru telah disiapkan mengikut jadual. Bagaimanapun, 13 projek hanya dapat disiapkan setelah diberi lanjutan masa antara 3 hingga 33 bulan. Enam projek yang lain masih dalam pembinaan dengan diberikan lanjutan masa antara 3 hingga 40 bulan. Manakala 11 projek lagi belum dimulakan dan ditangguhkan ke Rancangan Malaysia Kesembilan. Lima hospital yang dilawati hanya dapat disiapkan setelah lanjutan masa antara 1 hingga 2 kali diberikan. Prestasi projek pembinaan hospital baru di bawah Rancangan Malaysia Kelapan sehingga 31 Disember 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.6
PRESTASI PROJEK PEMBINAAN HOSPITAL BARU DI BAWAH RMK-8
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

STATUS PROJEK	BILANGAN PROJEK	ANGGARAN KOS PROJEK (RM Juta)
Siap Mengikut Jadual	3	205.56
Siap Dengan Lanjutan Masa	13	3,123.26
Masih Dalam Pembinaan Dengan Lanjutan Masa	6	2,128.93
Belum Mula Dan Ditangguh Ke RMK-9	11	2,057.50
JUMLAH	33	7,515.25

- b. Antara punca kelewatan kontraktor menyiapkan projek ini ialah masalah pekerja binaan yang terlibat dengan program pemutihan (amnesty programme), kerja tambahan bagi teknologi maklumat, kelewatan mendapat bekalan elektrik kekal daripada Tenaga Nasional Berhad, cuaca buruk yang luar biasa dan kelewatan mendapat kelulusan daripada Jabatan Bomba. Kelima-lima hospital mula beroperasi antara 2 hingga 10 bulan daripada tarikh siap. Prestasi pelaksanaan bagi 5 projek hospital tersebut sehingga akhir tahun 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.7
PRESTASI PELAKSANAAN PROJEK SEHINGGA AKHIR TAHUN 2005

PERKARA	PROJEK				
	HOSPITAL TEMERLOH	HOSPITAL LAHAD DATU	HOSPITAL SETIU	HOSPITAL JASIN	HOSPITAL SERDANG
Kos Projek (RM Juta)	480.00	208.17	65.66	76.24	771.94
Tarikh Setuju Siap Seperti Dokumen Kontrak	07.09.2004	29.09.2001	08.04.2003	15.10.2003	15.02.2004
Tarikh Siap Sebenar	14.01.2005	13.01.2002	30.06.2003	08.04.2004	15.01.2005
Bilangan Lanjutan Masa	2	1	1	2	2
Tempoh Melewati Jadual Sehingga Tarikh Siap	4 bulan 1 minggu	3 bulan 2 minggu	2 bulan 3 minggu	5 bulan 3 minggu	11 bulan
Tarikh Mula Operasi	01.04.2005	01.04.2002	07.12.2003	01.03.2005	15.07.2005
STATUS PADA 31 DISEMBER 2005	Masih Dalam Tempoh Tanggungan Kecacatan	Telah Tamat Tempoh Tanggungan Kecacatan	Telah Tamat Tempoh Tanggungan Kecacatan	Masih Dalam Tempoh Tanggungan Kecacatan	Masih Dalam Tempoh Tanggungan Kecacatan

- c. Semakan Audit mendapati antara 3 hingga 7 Arahan Perubahan Kerja telah dikeluarkan kepada kontraktor di 5 hospital yang dilawati. Antara Arahan Perubahan Kerja yang diluluskan melibatkan pengeluaran kerja penyediaan *Hospital Information System* (HIS) dan kelengkapan lain yang berkaitan daripada skop kontrak, tuntutan kerugian akibat pengeluaran skop kerja HIS daripada pakej kontrak dan tambahan kerja serta peralatan lain yang tiada

dalam kontrak. Butiran terperinci bagi Arahan Perubahan Kerja dan kos yang terlibat di 5 hospital berkenaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.8
BILANGAN DAN KOS ARAHAN PERUBAHAN KERJA

NO. ARAHAN PERUBAHAN KERJA	KOS ARAHAN PERUBAHAN KERJA (RM)				
	HOSPITAL TEMERLOH	HOSPITAL LAHAD DATU	HOSPITAL SETIU	HOSPITAL JASIN	HOSPITAL SERDANG
1	104,388.26	(127,536.60)	(657,336.00)	29,400.00	(89,283,670.00)
2	93,195.10	(6,886,137.00)	90,104.00	96,360.00	1,498,250.82
3	56,400.00	20,000.00	307,630.60	4,939.00	1,404,170.51
4	319,690.80	(939.17)	18,000.00	21,681.35	-
5	(7,221.50)	302,145.13	24,784.20	-	-
6	-	-	14,100.00	-	-
7	-	-	(100,000.00)	-	-
JUMLAH	566,452.66*	(6,692,467.64)	(302,717.20)	152,380.35	(86,381,248.67)

*Nota :- * Arahan Perubahan Kerja Belum Dilulus Oleh Jawatankuasa Arahan Perubahan Kerja, Ibu Pejabat Jabatan Kerja Raya*

- d. Semakan Audit di hospital yang dilawati bagi melihat keadaan fizikal bangunan dan kemudahan yang dibina atau disediakan mendapati sungguhpun secara umumnya kerja pembinaan dan kemudahan telah dibuat mengikut spesifikasi kontrak, namun terdapat kerja yang dihasilkan boleh menjejaskan keselamatan dan keselesaan pengguna kerana spesifikasi kerja yang telah disediakan tidak sempurna. Beberapa contoh adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.9
SPESIFIKASI KONTRAK TIDAK DISEDIAKAN DENGAN SEMPURNA

HOSPITAL	KEADAAN FIZIKAL DAN KESAN
TEMERLOH	- Bilik Laser di Klinik Oftalmologi tidak dipasang lampu amaran menyebabkan kakitangan/pesakit tidak dapat membezakan sama ada bilik sedang digunakan atau tidak dan boleh terdedah kepada bahaya radiasi. - Plaster Room di Klinik Pakar Ortopedik tidak dilengkapi dengan <i>exhaust fan</i> dan boleh menyebabkan petugas terdedah kepada habuk dan masalah kesihatan. - Tiada saluran wap keluar di <i>Distiler Room</i>, Jabatan Patologi yang membahayakan keselamatan kerana wap panas tidak dapat keluar dan boleh memberi kesan kepada punca elektrik. - Kedudukan Kaunter <i>Triage</i> di Jabatan Kemalangan Dan Kecemasan tidak sesuai kerana sebahagian kaunter terlindung oleh tiang serta petugas juga terdedah kepada panas (Gambar 27.1). <i>Grill</i> tidak dipasang pada tingkap di kuarters yang boleh membahayakan keselamatan penghuni kuarters terutama kanak-kanak (Gambar 27.2).
LAHAD DATU	- Pintu sorong yang terlalu berat di Bilik Amali, Jabatan Rehabilitasi dan tidak sesuai untuk pesakit kurang upaya. <i>Grill</i> tidak dipasang pada tingkap di kuarters yang boleh membahayakan keselamatan penghuni kuarters terutama kanak-kanak. - Kedudukan bilik <i>Reverse Osmosis</i>, Unit Hemodialisis tidak sesuai kerana terpaksa melalui bilik cucian hepatitis positif dan ini membahayakan keselamatan pengguna (Gambar 27.3). <i>Exhaust fan</i> tidak dipasang dalam Bilik Nitrogen Dioksida di loji menyebabkan bilik menjadi panas. - Permukaan lantai dalam dan luar Bilik Gas di loji adalah sama rata menyebabkan air akan masuk jika hujan.
SETIU	- Bangunan hospital tidak dilengkapi dengan <i>sprinkler</i> dan hanya terdapat <i>smoke detector</i> yang boleh membahayakan keselamatan jika berlakunya kebakaran. <i>Grill</i> tidak dipasang di tingkap di Wad Paediatric yang boleh menjejaskan keselamatan kanak-kanak. <i>Exhaust Fan</i> tidak dipasang di Bilik Gelap Jabatan Imej Dan Diagnostik dan Plaster Room di Jabatan Kemalangan Dan Kecemasan. Ini boleh menjejaskan kesihatan kakitangan kerana tiada pengudaraan yang baik. - Kedudukan <i>grease trap</i> di dalam Jabatan Sajian adalah tidak sesuai kerana akan menghasilkan bau yang kurang menyenangkan dan menjejaskan kebersihan dapur setiap kali kerja penyenggaraan dijalankan (Gambar 27.4).

HOSPITAL	KEADAAN FIZIKAL DAN KESAN
SERDANG	<i>Exhaust fan</i> tidak dipasang di <i>Plaster Room</i> Klinik Pakar Ortopedik dan boleh menyebabkan kakitangan terdedah kepada habuk dan masalah kesihatan. - Dinding <i>Recovery Area</i> di Dewan Bedah adalah terlalu tinggi yang akan menyukarkan kakitangan bertugas memantau dari Stesyen Jururawat (Gambar 27.5). - Laluan <i>conveyor belt</i> di Farmasi Klinik Pakar rendah untuk botol 500ml menyebabkan kakitangan teribat terpaksa menggunakan bekas lain untuk botol 500ml (Gambar 27.6). <i>Splinting Room</i> tidak dipasang dengan hawa dingin menyebabkan persekitaran bilik menjadi panas kerana proses melibatkan pemanasan air bagi <i>moulding splint material</i>. - Stor Tisu yang tertutup dan tiada sistem pengudaraan yang baik boleh menjejaskan kesihatan kakitangan. - Kedudukan <i>grease trap</i> di dalam Jabatan Sajian adalah tidak sesuai kerana boleh menghasilkan bau yang kurang menyenangkan dan menjejaskan kebersihan setiap kali kerja penyenggaraan dijalankan. - Pintu kayu di Bilik Tangki Air tidak sesuai dan telah rosak kerana terdedah kepada hujan walaupun hospital baru beroperasi dan ini menyebabkan air bertakung dan unit kuarters di bawahnya mengalami masalah kebocoran (Gambar 27.7). - Saiz lif yang disediakan di Blok B (Kelas F) adalah kecil iaitu 4.2 kaki x 4.8 kaki.
JASIN	- Bangunan Hospital tidak dilengkapi dengan <i>sprinkler</i> dan hanya terdapat <i>smoke detector</i> yang boleh membahayakan keselamatan jika berlakunya kebakaran. <i>Rain water down pipe</i> yang disediakan tidak cukup panjang bagi membolehkan air yang disalurkan sampai ke saluran longkang di laluan ke kuarters/asrama jururawat menyebabkan air hujan melimpah keluar. - Bilik air bagi kuarters (Kelas D) adalah sempit menyebabkan pintu terkena sinki bila dibuka (Gambar 27.8). - Hanya satu unit <i>gen set</i> disediakan dan mengikut pihak Konsesi loji tersebut memerlukan dua unit <i>gen set</i> untuk menghidupkan bekalan elektrik. - Hanya terdapat satu <i>incoming</i> di Bilik Transformer yang akan menyukarkan kerja penyenggaraan kerana tiada <i>back up</i>.

GAMBAR 27.1

Hospital Temerloh
- Kedudukan Kaunter Triage Di Jabatan Kemalangan Dan Kecemasan Tidak Sesuai

GAMBAR 27.2

Hospital Temerloh
- Grill Tidak Dipasang Pada Tingkap Di Kuarters

GAMBAR 27.3

Hospital Lahad Datu
- Kedudukan Bilik Reverse Osmosis Terpaksa Melalui Bilik Cucian Hepatitis Positif

GAMBAR 27.4

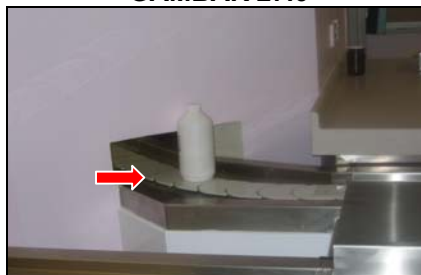
Hospital Setiu
- Kedudukan Grease Trap Di Dalam Jabatan Sajian

GAMBAR 27.5

Hospital Serdang
- Dinding Recovery Area Di Dewan Bedah Adalah Terlalu Tinggi

GAMBAR 27.6

Hospital Serdang
- Laluan Conveyor Belt Di Farmasi Klinik Pakar Rendah Untuk Botol 500ml

GAMBAR 27.7

Hospital Serdang
- Pintu Kayu Di Bilik Tangki Air
Tidak Sesuai Dan Telah Rosak

GAMBAR 27.8

Hospital Jasin
- Bilik Air Di Kuarters Kelas D, Sempit, Pintu
Terkena Sinki Jika Dibuka

- e. Adalah diperhatikan beberapa kerja pembinaan di kelima-lima hospital yang dilawati tidak berkualiti dan memerlukan pembaikan segera. Beberapa contoh adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.10

KERJA PEMBINAAN YANG TIDAK BERKUALITI

HOSPITAL	KEADAAN
Temerloh	- Keretakan pada dinding serta kulat pada siling di Klinik Pakar Dermatologi dan pihak Audit difahamkan ia berpunca daripada ketidakseimbangan udara yang disebabkan oleh masalah hawa dingin. - Kesan sisa bahan binaan di tingkap Wad Lelaki tidak dibersihkan (Gambar 27.9). - Pintu kecemasan boleh dibuka dari luar di Dewan Bedah yang boleh menjejaskan keselamatan dan risiko kehilangan peralatan. - Dinding bangunan beralun dan tidak rata yang boleh menjejaskan imej hospital baru (Gambar 27.10). <i>Pneumatic Tube System</i> di Jabatan Rehabilitasi, Unit Hemodialisis, Unit Rawatan Harian, Tabung Darah, Jabatan Patologi dan Unit Endoskopi kerap mengalami kerosakan dan menjejaskan operasi.
Lahad Datu	- Pintu Automatik di Klinik Pakar tidak dapat berfungsi dan pihak Audit difahamkan <i>beam</i> menurun (mendap) (Gambar 27.11). - Cat <i>epoxy</i> mengelupas/ terkopek di dinding kebanyakan Klinik Pakar yang merupakan <i>major defect</i>. - Keretakan yang berulang pada dinding di Bilik <i>On Call</i> walaupun pernah dibaikpulih sebelumnya. - Keretakan yang serius pada dinding di Bilik Bersalin No.7. - Laluan ke kafeteria menurun (mendap) (Gambar 27.12). <i>Pneumatic Tube System</i> di Wad, Unit Hemodialisis, Klinik Pakar, Unit Rawatan Rapi, <i>Coronary Care Unit</i> (CCU) dan Jabatan Farmasi kerap mengalami masalah/kerosakan dan menjejaskan operasi unit yang terlibat. - Jubin lantai di beberapa unit kuarters menggelembung, berombak dan tertanggal walaupun ada unit yang belum pernah diduduki. Ini disebabkan oleh kerja pemasangan jubin tidak kemas dan lekatan simen terlalu banyak pasir, peroi dan ada rongga (void) (Gambar 27.13).
Setiu	- Adanya gelembung udara pada lantai Jabatan Sajian menyebabkan lantai terkopek/terkupas dan terpaksa ditampal. Hasil tampalan juga adalah tidak sekata. - Kemasan lantai di pintu masuk Jabatan Sajian dan kerja pembaikan tidak memuaskan (Gambar 27.14). - Masih terdapat sisa bahan binaan yang tidak dibersihkan di kawasan loji (Gambar 27.15). <i>Gutter</i> di loji melengkung dan belum dibaiki oleh kontraktor semasa lawatan Audit dan difahamkan kerja pembaikan akan dilakukan oleh pihak kontraktor walaupun selepas tempoh kecacatan.
Jasin	- Cat <i>epoxy</i> pada sebahagian besar dinding hospital mereka antara 0.5 inci ke 2 kaki (Gambar 27.16). - Hampir keseluruhan permukaan dinding bangunan hospital berkarat dan bertompok-tompok hitam (Gambar 27.17). - Keretakan pada dinding di Wad Paediatric (1A). - Pintu Bilik Pemeriksaan di Klinik Pakar diserang bubuk. - Bumbung di Bilik Doktor <i>On Call</i> didapati bocor dan bilik ini tidak dapat digunakan. - Pintu <i>access</i> di Dewan Bedah didapati telah rosak walaupun belum pernah digunakan. - Laluan pejalan kaki di Kuarters Blok A digunakan oleh pihak kontraktor untuk membancuh simen dan sisa bancuhan tidak dibersihkan (Gambar 27.18).
Serdang	<i>Expansion joint</i> di antara <i>dry wall</i> dan dinding konkrit belum <i>touch up</i> sepenuhnya dan diperhatikan kerja kemasan <i>joint</i> tidak rata dan kemas. - Bilik <i>On Call</i> di Jabatan Imejan & Diagnostik mengalami masalah kebocoran dan tidak dapat digunakan. - Sisa bahan binaan tidak dibersihkan berdekatan dengan rumah sampah. - Penggunaan lantai <i>epoxy</i> di Stor Perubatan menyebabkan lantai mudah pecah akibat daripada penggunaan jentera berat seperti fork-lift. Lekatan simen lantai di stor perubatan terlalu banyak pasir dan peroi dan tampalan juga tidak sekata dan ada rongga (void) (Gambar 27.19). <i>Expansion joint</i> antara <i>dry wall</i> dan konkrit di Dewan Bedah masih belum bertutup dan ini boleh memerangkap kuman. - Kaki lima di Lobi Pintu Masuk Utama dan Zon Merah di Jabatan Kemalangan dan Kecemasan serta Dewan Bersalin hanya bertar dan tidak sesuai dengan imej hospital baru. Diperhatikan juga permukaan turapan beralun dan tidak rata. - Kebocoran di bilik air di Unit A-2-3 kuarters yang serius menyebabkan air bertakung dan menjadi tempat pembiakan nyamuk.

GAMBAR 27.9

Hospital Temerloh
- Kesan Sisa Bahan Binaan Di Tingkap Wad Lelaki Tidak Dibersihkan

GAMBAR 27.10

Hospital Temerloh
- Dinding Bangunan Beralun Dan Tidak Rata Di Laluan Ke Jabatan Kemalangan Dan Kecemasan

GAMBAR 27.11

Hospital Lahad Datu
- Pintu Automatik Di Klinik Pakar Tidak Dapat Berfungsi

GAMBAR 27.12

Hospital Lahad Datu
- Laluan Ke Kafeteria Menurun (Mendap). Pihak Audit Dimaklumkan Ianya Berpunca Dari Struktur Tanah

GAMBAR 27.13

Hospital Lahad Datu
- Jubin Tertanggal Dari Permukaan Lantai Kuarters Kelas G

GAMBAR 27.14

Hospital Setiu
- Kemasan Lantai Di Pintu Masuk Jabatan Sajian Tidak Memuaskan

GAMBAR 27.5

Hospital Setiu
- Sisa Bahan Binaan Masih Belum Dibersihkan Di Kawasan Loji Walaupun Tempoh Tanggungan Kecacatan Sudah Tamat

GAMBAR 27.16

Hospital Jasin
- Cat Dinding Terkopek Di Sebahagian Dinding Dalam Bangunan

GAMBAR 27.17

*Hospital Jasin
- Hampir Keseluruhan Bangunan
Berkarat Dan Bertompok-Tompok Hitam*

GAMBAR 27.18

*Hospital Jasin
- Laluan Pejalan Kaki Di Blok A Kuarters Yang Digunakan
Oleh Pihak Kontraktor Untuk Kerja Membancuh Simen Tidak
Dibersihkan*

GAMBAR 27.19

*Hospital Serdang
- Lantai Menggunakan Epoxy Tidak Sesuai Untuk Laluan
Jentera Berat Di Stor Perubatan*

Pada pandangan Audit, pihak Jabatan Kerja Raya hendaklah memastikan pihak kontraktor memperbaiki kecacatan dan kerosakan yang berlaku sebelum tempoh tanggungan kecacatan tamat. Jika terdapat sebarang kecacatan dan kerosakan yang masih gagal dibaiki dalam tempoh tersebut, pihak JKR hendaklah memastikan pihak kontraktor memperbaiki kecacatan dan kerosakan tersebut walaupun tempoh tanggungan kecacatan tamat. Bagi kerja yang didapati tidak sesuai atau tidak berkualiti berpunca daripada spesifikasi kontrak yang tidak sempurna, Kementerian hendaklah mengkaji dan mengemaskini spesifikasi yang sama sebelum digunakan untuk pembinaan hospital yang lain di masa hadapan.

27.4.2.4. Peralatan

- a. Bagi 5 hospital yang dilawati, sebanyak 143,821 peralatan yang terdiri daripada peralatan perubatan, peralatan bukan perubatan, perabot dan kenderaan bernilai RM277.47 juta telah dibekalkan. Beberapa peralatan yang dibekalkan tidak mengikut spesifikasi yang ditetapkan seperti contoh di **Jadual 27.11**.
- b. Berdasarkan maklum balas yang diterima daripada hospital, pihak Audit mendapati ada juga Jabatan/Unit yang memerlukan peralatan tambahan kerana kuantiti peralatan yang disediakan tidak mencukupi bagi menampung perkhidmatan yang perlu diberikan. Beberapa contoh peralatan tambahan yang diperlukan adalah seperti di **Jadual 27.12**.

JADUAL 27.11
CONTOH PERALATAN YANG TIDAK MENGIKUT SPESIFIKASI

PROJEK	LOKASI	NAMA PERALATAN	NILAI PERALATAN MENGIKUT KONTRAK (RM)	SPESIFIKASI KONTRAK YANG DITETAPKAN	KEADAAN SEBENAR PERALATAN YANG DIBEKAL DAN KESAN
Hospital Termerloh	Jabatan Imejan Dan Diagnostik	X-Ray Viewer	TM	Mengikut <i>International Standard luminance</i> diperlukan minima 1,000 unit dengan perbezaan kurang daripada 15%.	Perbezaan <i>luminance</i> lebih daripada 25%. -Tidak capai standard diperlukan.
		General X-Ray C/W Motorised Table & Bucky Stand	483,023.23	Bucky Stand dengan Focos Grid Fo = 115cm'.	Bucky Stand dengan Focos Grid Fo = 150cm'. -Tidak sesuai untuk pemeriksaan x-ray erect abdomen.
Hospital Lahad Datu	Rehabilitasi	Wax Therapy (Kaki)	TM	Bekal dengan map (aksesori).	Map tidak dibekalkan. -Digunakan untuk terapi tangan sahaja.
Hospital Setiu	Jabatan Farmasi	Machine Heat Sealing	1,500.00	Machine Heat Sealing Pharmacy, Jenama Thomas SCI USA/1312A10.	Heat Sealable Pouches Model 9062, Kapak Cooperation.
		Peristaltic Pump Bottle Filling	15,000.00	Peristaltic Pump Bottle Filling Model CP,USA/Masterflex 77921-37.	Peristaltic Pump Bottle Filling Model No.7523-47.
Hospital Serdang	Klinik Bedah Mulut	6 unit ADEC Dental Chair	968,400.00	Suction pump/compressor perlu mematuhi <i>Technical Specification Adherence(TSA)</i> .	Tidak mematuhi <i>Technical Specification Adherence</i> . -Boleh memberi masalah jangkitan.
	Jabatan Patologi	16 unit Refrigerator	9,600.00	Jenama Elektrolux atau Sanyo.	Jenama Linden. -Tiada Sijil Pengeluaran dan suhu tidak stabil.
		1 unit Exchem	337,500.00	Perlu ada Reader ELISA untuk menjalankan ujian denggi.	Reader ELISA tidak dibekalkan dan ujian denggi tidak dapat dijalankan. -Terpaksa out source ke 5 hospital lain untuk jalankan ujian denggi.
		Coagulation Analyser	363,000.00	Instrument perlu interface dengan Lab Information System (LIS).	Instrument tidak dapat interface dengan Lab Information System (LIS).
	Unit Rawatan Rapi	Phillip Monitor	TM	Aksesori dibekal mematuhi <i>Technical Specification Adherence</i> .	Aksesori dibekal tidak mematuhi <i>Technical Specification Adherence</i> .

Nota : TM - Tiada Maklumat

JADUAL 27.12
PERALATAN TAMBAHAN YANG DIPERLUKAN OLEH HOSPITAL

PROJEK	LOKASI	NAMA PERALATAN
Hospital Termerloh	Jabatan Imejan Dan Diagnostik	Software "Syngo VRT" bagi Mesin CT Scan.
	Unit Rawatan Rapi	Stand bagi Pump Infusion Syringe.
	Wad Kenanga	ECG Machine.
Hospital Lahad Datu	Wad Pembedahan (Perempuan)	Pulse Oxymeter, Digital BP Set, Nebuliser.
	Wad Pembedahan (Lelaki)	Defibrillator, Syringe Pump, Drop Mate, Scan Machine, ECG Machine, Dynamap, Nebuliser Machine, Pulse Oximeter/Datascope, Stretcher, Wheel Chair, Oxygen Analyser, Drip Stand With Wheel, Ripple Mattress.
	Wad Paediatric	Syringe Pump, Phototherapy.
	Neonatal Intensive Care Unit (NICU)	Syringe Pump Infusion (perfusion), Neonatal Resuscitation Care Unit (Reanimation Table with Servo Control/Wall Fitted Oxygen), Cardiac Monitor, Neonatal ECG, Neonatal Invasive Blood Pressure/Arterial Monitoring, Intensive Photo Light (Madel), Trolley Instrument with Guard Rails Stainless Steel Mobile, Resuscitator (Manual Infant/Neonate), Laryngoscope Infant/Neonate Blade, Volumetric Infusion Pump, Incubator (Infant Intensive Care Close Type), Bassinette Mobile (Detach Crib with Mattress), Mesin Scan untuk Neonate.
	Jabatan Kemalangan Dan Kecemasan	Incubator untuk kanak-kanak.
	Centralised Sterile Supply Department (CSSD)	Mesin Jahit, OT Small Set, Cataract Set, Trigume Set, Basic Plastic Set, Fixation Clamp For Spermatic Cord.
	Jabatan Perubatan	Echocardiogram Machine, Therapeutic Upper GI Endoscope, Diathermy, Automatic Blood Collecting System, Blood Culture Machine, Auto Dispenser Machine.
	Pejabat Rekod	Rak Fail Pesakit, Mesin Fotostat, Mesin Faksimili.
Hospital Jasin	Wad 2A	Penggantung drip.
	Jabatan Kemalangan Dan Kecemasan	Ambulans.
Hospital Serdang	Klinik Pakar Otorinolaryngologi	Basic Treatment Equipment tidak lengkap.
	Coronary Care Unit (CCU)	Pacemaker bagi Defibrillator Machine.
	Jabatan Rehabilitasi	Bobath Table, Mobile Full Length Mirror, Meja Rawatan Bagi Kes Upper Limb, Static Bicycle For Adult, Biofeedback, Parallel Bar For Adult, Fiberglass Folding Vehicle Ramps, Computerized Motor Re-Education Programme For Hand Evaluation System (MULE), Work Station Splint, BTE Work Simulator, Meja bagi Aktiviti Pressure Garment, Component Auditory Stimulation For Multisensory, Aromaplex Essential Oil Blends.

- c. Mengikut syarat kontrak, kontraktor perlu menjalankan pengujian dan pentauliahan bagi kemudahan dan peralatan yang disediakan atau dibekalkan. Selain itu, latihan pengguna juga perlu diberikan kepada kakitangan yang berkenaan. Semakan Audit mendapati beberapa peralatan belum dibuat pengujian dan pentauliahan walaupun hospital telah beroperasi. Sebagai contoh di Klinik Pakar, Hospital Temerloh dan di Jabatan Patologi, Hospital Serdang, pengujian dan pentauliahan telah dilakukan secara rambang dan tidak meliputi semua peralatan sebagaimana yang sepatutnya. Ini boleh memberi kesan terhadap ketepatan keputusan ujian spesimen yang dijalankan serta pengoperasian peralatan kerana kemungkinan berlaku peralatan yang dibekalkan tidak berfungsi dengan baik.

27.4.2.5. Penggunaan Kemudahan Dan Peralatan

- a. Sebahagian kemudahan/perkhidmatan dan peralatan yang terdapat di kelima-lima hospital masih belum beroperasi atau tidak digunakan sepenuhnya disebabkan ketiadaan atau kekurangan kakitangan/pakar untuk menggunakannya, ujian terhadap peralatan tidak dijalankan atau belum ada penggunaan, perkhidmatan/unit belum beroperasi disebabkan kerja pembaikan belum selesai, peralatan yang tidak sesuai, *Hospital Information System* tidak beroperasi dan penggunaan secara manual lebih praktikal. Beberapa contoh adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.13 (i)
KEMUDAHAN YANG TIDAK DIGUNAKAN

HOSPITAL	JABATAN/UNIT/KLINIK	KEMUDAHAN	1	2
Hospital Temerloh	Jabatan Patologi	<i>Fine Needle Aspiration Cytology (FNAC) Room</i>	X	
		<i>Microscopic Room</i>	X	
		<i>Future Room</i>	X	
		<i>Histopathology Lab</i>	X	
		<i>Mycology Lab</i>	X	
	Jabatan Rehabilitasi	Bilik Hidroterapi, Bilik Puva (Fototerapi), Bilik Kesihatan Wanita, Bilik Inkotinen	X	
		Bilik Penilaian Pakar Rehabilitasi	X	
		Bilik Psikiatri	X	
		Bilik Rawatan Simulasi	X	
	Jabatan Kemalangan Dan Kecemasan	Dewan Bedah	X	
		Wad Pemerhatian	X	
	Wad	<i>Coronary Care Unit (CCU)</i> , Wad Ortopedik (Perempuan), Wad Paediatric (Pembedahan Dan Ortopedik), Wad Kelas 1 (Perempuan), Wad Kelas 1 (Lelaki), <i>High Dependency Ward (HDW)</i> , <i>Burns Unit</i>	X	
Hospital Lahad Datu	Klinik Pakar Pembedahan	1 Bilik Rawatan	X	
	Klinik Pakar Perubatan	1 Bilik Rawatan, 1 Bilik Prosedur	X	
	Klinik Pakar Paediatric	1 Bilik Rawatan, 3 Bilik Penilaian, 1 Bilik Prosedur, Bilik Ketua Jururawat	X	
	Klinik Pakar Obstetrik & Ginekologi	Bilik Pendidikan Kesihatan, 2 Makmal, 1 Bilik Rawatan, Bilik Rekod, Bilik Ketua Jururawat	X	
	Klinik Pakar Otorinolaryngologi/ Oftalmologi	Bilik Penilaian, Bilik 4 & 5	X	
	Wad	Wad Obstetrik Dan Ginekologi, Wad Kelas Satu, <i>Coronary Care Unit (CCU)</i>	X	
		Unit Rawatan Harian	X	
Hospital Setiu	Jabatan Anaestesiologi	Dewan Bedah		X
Hospital Jasin	Jabatan Anaestesiologi	Dewan Bedah		X
	Jabatan Obstetrik Dan Ginekologi	Dewan Bersalin		X
	Jabatan Rehabilitasi	Fisioterapi Dan Cara Kerja	X	
	Unit Sokongan	<i>Centralised Sterile Supply Department (CSSD)</i>		X
	Jabatan Farmasi	Stor Perubatan	X	

HOSPITAL	JABATAN/UNIT/KLINIK	KEMUDAHAN	1	2
Hospital Serdang	Jabatan Perubatan Am Dan Dermatologi	Klinik Pakar Perubatan Am Dan Dermatologi	X	
	Jabatan Kardiologi dan Kardiotorasik	Klinik Pakar Kardiologi Dan Kardiotorasik	X	
	Unit Rawatan Harian	Hanya Perkhidmatan Endoskopi Digunakan	X	
	Klinik Obstetrik Dan Ginekologi	Hanya Perkhidmatan Rawatan Harian Digunakan	X	
	Jabatan Anaestisiologi	Dewan Bedah	X	
	Jabatan Obstetrik Dan Ginekologi	Dewan Bersalin	X	

Nota :- (X)

1. **Tiada/ Kekurangan Kakitangan/Pakar Yang Berkebolehan.**
2. **Perkhidmatan/Jabatan/Bahagian/Unit Belum Beroperasi Disebabkan Kerja Pembaikan Kerosakan Belum Selesai.**

**JADUAL 27.13 (ii)
ANTARA PERALATAN YANG TIDAK DIGUNAKAN**

HOSPITAL	JABATAN/ UNIT/ KLINIK	PERALATAN	NILAI PERALATAN (RM)	1	2	3	4	5	6
Hospital Temerloh	Jabatan Patologi Dan Tabung Darah	CD4/CD8 Analyser	294,562.54	X					
		TB Culture System	223,867.53	X					
		Flourescence Microscope	41,514.58	X					
		Stainer Slide Automatic w/timer	76,586.26				X		
	Unit Endoskopi	2 unit Hamo Ag LS950 Endo	236,000.00			X			
	Jabatan Kemalangan Dan Kecemasan	Anaesthesia Unit	144,699.77	X					
		Operating Table	149,992.00	X					
	Jabatan Pengimejan Dan Diagnostik	Mammography with Digital Biopsy Facilities	747,648.76	X					
		Digital Chest Automated	1,490,937.78					X	
		Fluoroskopi 1dan 2 (with Angio)	2,103,244.12					X	
		X-Ray Unit, OPG Digital tidak dapat digunakan sepenuhnya	367,477.29					X	
		Computed Tomography Scanner, Multislice Digital W Fluoro Facilities	2,340,265.62					X	
Hospital Lahad Datu	Wad Pembedahan (Perempuan)	Mesin PD Automated	50,000.00		X				
	Tabung Darah	Water Bath Memmert	5,195.00		X				
	Jabatan Patologi	Bath, Water Lab	15,585.00		X				
		Cabinet Drying Laboratory	14,000.00		X				
		Gel Card System	55,000.00		X				
		Centrifuge Medium Capacity 20 x 10ml	19,000.00		X				
		Counter Laboratory 6 Units	7,460.00		X				
		Flash Thermos Lab 25cm	10,000.00		X				
		Membrane Filtration Set W/VAC Pump Lab	9,800.00		X				
		Oven Laboratory Universal	20,000.00		X				
		PH Metal Digital Readout	8,000.00		X				
		Photometer	25,194.00		X				
		Stand Westergreen 6 Pipettes	11,200.00		X				
		Microscope Binocular Lab / W/ Light Source	29,628.00		X				
		Microscope Binocular Dark Field Phase Contrast	20,684.00		X				
	Dewan Bersalin	Refrigerator Drug 150 LT	16,800.00	X					
		Pump Suction Mobile	10,700.00	X					
		Transfer Slide	12,369.00	X					
		Electrosurgical Unit Mono/Bipolar 400w	48,000.00	X					
		Light Op.Theatre Main And Satelite	77,868.00	X					
		Stool Surgeon Equip.To Stryker	18,000.00	X					
		Trolley Patient Recovery	34,500.00	X					
		Light Examination Wall Fixed	48,000.00	X					
		Light Op.Theatre Main And Satelite	14,100.00	X					
		Table Operating Obstetric Equin To Eschmann J Series	68,000.00	X					

HOSPITAL	JABATAN/ UNIT/ KLINIK	PERALATAN	NILAI PERALATAN (RM)	1	2	3	4	5	6
Hospital Setiu	Dewan Bedah	Anaesthetic Machine with Ventilator	116,203.00		X				
		Defibrillator/ Monitor with Dual Paddles	22,000.00		X				
		Machine Diathermy Mono/ Bipolar	26,500.00		X				
		Monitor OT	84,000.00		X				
		Monitor Recovery	22,000.00		X				
		Trolley OT Transfer System- chassis only	13,500.00		X				
	Jabatan Patologi	Auto Dispensor	9,100.00		X				
		Pipet Dryer	7,950.00		X				
	Jabatan Sajian	Machine Making Cofee/Tea c/w Worktop	10,170.00						X
		Pratt Pan Tilting	13,600.00						X
Hospital Jasin	Dewan Bedah	Anaesthesia Unit Ventilator	167,000.00				X		
		Anaesthesia Unit Vaporizer	35,000.00				X		
		Operating Table	105,000.00				X		
		Multiple Medical Gas Monitors, Respired/ Anesthetic	120,000.00				X		
		Defibrillator/ Monitors	24,000.00				X		
		Electrosurgical Units	56,000.00				X		
	Dewan Bersalin	Defibrillator/ Monitors	24,000.00				X		
		Fetal Monitors	25,000.00				X		
		Warmers, Radiant	44,750.00				X		
	Centralised Sterile Supply Department (CSSD)	Sterilization, Autoclave Free Standing, Steam	230,000.00				X		
		Steam Supply, Electrical Steam Generator	40,000.00				X		
		Sanitizer, Washer Disinfector/ Decontaminator	35,000.00				X		
	Jabatan Farmasi	Pump Pressure Filling Liquid (Peristaltic)	7,200.00		X				
		Mixer Silverson Emulsifier 9-12L	8,700.00		X				
		Blender Electric 4-5L (Heavy Duty)	5,175.00		X				
	Unit Sajian	Peralatan Dapur Baine Marie	12,000.00		X				
		Peralatan Dapur Dish Washer	20,000.00		X				
	Stor Perubatan	Peti Sejuk Ubat	20,300.00		X				
Hospital Serdang	Jabatan Imej Dan Diagnostik	Magnetic Resonance Imaging (MRI)	5,546,728.00		X				
	Klinik Bedah Mulut	6 Unit ADEC Dental Chair	968,400.00			X			
	Jabatan Patologi	Workstation Preanalytical For Sorting, Decapping, Aliquoting, Labelling & Serum Achiving (Tecan FE 500)	2,100,000.00					X	

Nota :- TM - Tiada Maklumat

(X) -

- 1. Tiada/Kekurangan Kakitangan/Pakar Yang Berkebolehan.**
- 2. Ujian Tidak Dijalankan/Belum Ada Kegunaan.**
- 3. Ketidaksesuaian Dari Segi Saiz, Aksesori, Fungsi Dan Spesifikasi.**
- 4. Perkhidmatan/Jabatan/Bahagian/Unit Yang Terlibat Belum Beroperasi.**
- 5. Hospital Information System Tidak Beroperasi.**
- 6. Penggunaan Secara Manual Adalah Lebih Praktikal.**

b. Semakan Audit mendapati sebahagian wad, jabatan dan unit di hospital yang dilawati tidak dapat beroperasi dengan berkesan disebabkan masalah kekurangan kakitangan. Ini menyebabkan bilangan katil yang digazetkan di Hospital Temerloh dan Hospital Jasin adalah 330 dan 20 berbanding dengan bilangan katil yang boleh ditempatkan iaitu 498 dan 76 masing-masing. Selain itu, Hospital Jasin dan Hospital Setiu yang bertaraf hospital daerah tanpa pakar tidak mempunyai kakitangan pakar dan perkhidmatan kepakaran hanya diberikan oleh pakar pelawat daripada Hospital Negeri iaitu Hospital Melaka dan Hospital Kuala Terengganu.

Pada pandangan Audit, bagi mengelakkan sebarang gangguan terhadap penggunaan kemudahan dan peralatan kepada pesakit serta pembaziran wang awam, Kementerian perlu mengambil tindakan yang sewajarnya untuk memastikan semua kemudahan dan peralatan yang telah disediakan digunakan secara optimum.

27.4.2.6. Pembangunan *Hospital Information System*

- a. Satu daripada punca kemudahan/peralatan tidak digunakan ialah *Hospital Information System* (HIS) belum dibangunkan di hospital berkenaan. Mengikut syarat kontrak, HIS merupakan sebahagian daripada pakej *turnkey* hospital baru. Pelaksanaan HIS di hospital meliputi 3 tahap iaitu *Basic Hospital Information System* (BHIS), *Intermediate Hospital Information System* (IHIS) dan *Total Hospital Information System* (THIS). Pelaksanaan sistem ini perlu dijalankan oleh kontraktor *turnkey* bagi memastikan pengoperasian hospital dapat berjalan dengan lancar. Pada 12 Jun 2000, Ketua Pengarah Unit Perancang Ekonomi telah memaklumkan kepada Ketua Setiausaha Perbendaharaan bahawa Menteri Kewangan dan Menteri Tugas-tugas Khas telah memutuskan supaya pelaksanaan THIS ditawarkan kepada 5 syarikat iaitu Diligent Network Sdn. Bhd.; IGD Hi-Tech Corporation Sdn. Bhd.; Medit Tech Sdn. Bhd.; Mite Engineering Sdn. Bhd. dan CPM Engineering Sdn. Bhd. Seterusnya pada 8 September 2000, Ketua Setiausaha Perbendaharaan telah memaklumkan kepada Ketua-ketua Setiausaha Kementerian Kesihatan, Kementerian Kerja Raya dan Kementerian Pertahanan bahawa satu konsortium yang diterajui oleh Diligent Network Sdn. Bhd. ditawarkan untuk melaksanakan THIS, HIS dan teknologi maklumat bagi semua hospital baru dan sedia ada, pusat kesihatan, klinik serta kemudahan hospital di Kementerian berkenaan. Sehubungan ini, HIS telah dikeluarkan daripada pakej *turnkey* hospital baru.
- b. Semakan Audit mendapati tindakan mengeluarkan kerja HIS atau tidak memasukkan skop kerja HIS dalam pakej *turnkey* hospital telah memberi kesan terhadap pengoperasian hospital. Kelewatan dalam menyiapkan kerja HIS menyebabkan kemudahan dan peralatan yang berorientasikan sistem ini tidak dapat berfungsi atau digunakan. Selain itu, penyampaian maklumat hospital secara manual terpaksa dibuat bagi jabatan/unit yang terlibat.
- c. Semakan Audit mendapati kontraktor bagi projek pembangunan 11 hospital termasuk 3 hospital yang diaudit telah memulakan kerja asas berkaitan dengan HIS semasa skop kerja HIS dikeluarkan daripada pakej *turnkey*. Pihak kontraktor yang berkenaan telah menuntut ganti rugi berjumlah RM123.27 juta daripada Kerajaan kerana pelanggaran syarat kontrak dan kos yang terpaksa ditanggung oleh mereka seperti kos penyediaan dokumen kontrak bagi kerja HIS, *site preliminaries*, gaji pekerja, perbelanjaan perjalanan dan penginapan serta keuntungan yang dijangkakan. Sehingga kini, Jawatankuasa Tuntutan Jabatan Kerja Raya telah memperakukan kos ganti rugi HIS berjumlah RM0.27 juta bagi projek Hospital Lahad Datu dan RM1.11 juta bagi projek Hospital Pandan manakala tuntutan bagi hospital lain belum diperakukan lagi. Kesemua tuntutan ini belum lagi dikemukakan kepada Kementerian Kewangan. Hanya tuntutan bagi Hospital Lahad Datu yang berjumlah RM0.30 juta telah diluluskan oleh pihak Jabatan Kerja Raya. Butiran terperinci bagi kos ganti rugi yang dituntut oleh kontraktor adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 27.14
TUNTUTAN GANTI RUGI AKIBAT MENGELUARKAN SKOP KERJA HIS
DARIPADA KONTRAK *TURNKEY* HOSPITAL BARU

PROJEK	NILAI KONTRAK KESELURUHAN (RM Juta)	NILAI KONTRAK HIS YANG DIKELUARKAN (RM Juta)	JUMLAH TUNTUTAN OLEH KONTRAKTOR (RM Juta)	JUMLAH TUNTUTAN DIPERAKUKAN OLEH JKR (RM Juta)	NILAI DILULUSKAN (RMJuta)
Hospital Sg.Petani	450.00	62.80	16.55	Masih belum diperakukan	Masih belum diluluskan
Hospital Alor Setar	565.50	63.63	24.60		
Hospital Ampang	404.00	54.13	14.42		
Hospital Serdang	771.94	89.28	10.46		
Hospital Sg.Buloh	993.44	89.05	18.12		
Hospital Pekan	81.59	0.92	0.12		
Hospital Pandan	557.84	75.57	38.36	1.11	Masih belum diluluskan
Hospital Lahad Datu	208.17	6.85	0.34	0.27	
Hospital Setiu	65.66	0.66	Tiada	-	
Hospital Keningau	198.80	6.06	0.30	Masih belum diperakukan	
Hospital Kepala Batas	82.86	0.92	Tiada	-	
JUMLAH	4,379.80	449.87	123.27	1.38	0.30

27.4.2.7. Penyenggaraan

- a. Semakan Audit mendapati pihak kontraktor ada menyediakan jadual penyenggaraan terancang bulanan dan tahunan seperti yang ditetapkan dalam syarat kontrak. Jadual penyenggaraan terancang telah dikemukakan oleh kontraktor kepada pihak Jabatan Kerja Raya selaku agensi pelaksana. Pihak Audit tidak dapat mengesahkan sama ada penyenggaraan berjadual telah dilaksanakan oleh kontraktor bagi sebahagian peralatan memandangkan bukti penyenggaraan seperti pelekat penyenggaraan tidak dilekatkan pada peralatan dan direkodkan di dalam Daftar Harta Modal.
- b. Bagi penyenggaraan pembaikan pula, pihak Audit mendapati prestasi kerja kontraktor adalah tidak memuaskan kerana pihak kontraktor gagal membaiki sebahagian kerosakan fizikal (bangunan) dan peralatan perubatan di hospital yang dilawati dengan segera. Selain itu, kualiti kerja pembaikan kontraktor tidak menepati standard yang ditetapkan. Didapati kontraktor lewat memperbaiki kerosakan yang dilaporkan yang antaranya berpunca daripada percanggahan pendapat sama ada kerosakan dan kecacatan disebabkan kualiti kerja/bekalan oleh kontraktor atau ketidakmahiran kakitangan menggunakannya, kesukaran mendapat alat ganti, pertukaran kakitangan dalam syarikat kontraktor/perunding dan sub kontraktor yang tidak mempunyai kepakaran menjalankan kerja pembaikan.

27.4.2.8. Penyelenggaraan Daftar Harta Modal

Mengikut syarat kontrak, kontraktor bertanggungjawab menyediakan Daftar Harta Modal bagi setiap aset yang bernilai melebihi RM500. Semua maklumat mengenai harta modal perlu dilengkapkan oleh kontraktor sebelum diserahkan kepada pihak hospital. Semakan secara rambang terhadap penyediaan Daftar Harta Modal menunjukkan daftar tersebut tidak diselenggara dengan lengkap oleh pihak kontraktor yang mana nombor chasis/siri pembuat dan aksesori tidak

diisi bagi semua hospital yang dilawati. Diperhatikan juga pihak Hospital Temerloh, Hospital Lahad Datu, Hospital Setiu dan Hospital Jasin sendiri telah melengkapkan Daftar Harta Modal tersebut kecuali Hospital Serdang yang telah mengembalikan semula daftar tersebut kepada pihak kontraktor untuk dilengkapkan. Sehingga tarikh pengauditan, Daftar Harta Modal belum diterima oleh pihak hospital kecuali bagi Jabatan Bedah Mulut. Ini menyebabkan daftar tersebut tidak dapat dikemas kini dengan segera selepas penyenggaraan dibuat.

Pada pandangan Audit, pihak Kementerian perlu memastikan kontraktor berkenaan menyelenggarakan Daftar Harta Modal dengan lengkap sebelum hospital diserahkan kepada pihak Kementerian.

27.4.2.9. Perbelanjaan Projek

Sejumlah RM5.50 bilion telah diluluskan di bawah RMK-8 untuk membina hospital baru dan ia merupakan 55.6% daripada peruntukan yang diperolehi oleh Kementerian. Daripada peruntukan tersebut, sejumlah RM5.12 bilion (93%) telah dibelanjakan. Bagaimanapun, perbelanjaan ini hanya mencukupi untuk membina 22 hospital dan ini menyebabkan pembinaan 11 hospital lagi ditangguhkan ke RMK-9.

27.4.3. PEMANTAUAN

27.4.3.1. Peringkat Kementerian Kesihatan

Di peringkat Kementerian Kesihatan, Mesyuarat Jawatankuasa Pembangunan diadakan setiap bulan yang dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian. Melalui mesyuarat ini, Bahagian Perancangan Dan Pembangunan melaporkan kemajuan pelaksanaan projek dan prestasi perbelanjaan projek hospital baru. Selain itu, pegawai Bahagian Perancangan Dan Pembangunan juga menghadiri Mesyuarat Penyelarasan Projek Dengan Agensi Pusat dan Penyelarasan Dasar Pembangunan Nasional yang diadakan setiap bulan. Mesyuarat ini diadakan bagi membincangkan kemajuan dan pelaksanaan projek berdasarkan laporan Sistem Integrasi Aplikasi Perjadualan (SIAP) dan *System Economic Planning Unit, Treasury, Implementation Coordination Unit, Accountant General Department* (SETIA).

27.4.3.2. Peringkat Jabatan Kerja Raya(JKR)

a. Mesyuarat Koordinasi

Mesyuarat koordinasi diadakan oleh JKR bagi membincang dan menyelesaikan masalah berkaitan dengan aspek teknikal terutamanya mengenai masalah yang timbul di tapak pembinaan. Mesyuarat ini melibatkan pihak Jabatan Kerja Raya (JKR) selaku agensi pelaksana, kontraktor dan perunding yang dilantik. Walaupun begitu, perkara yang dibincangkan semasa mesyuarat koordinasi ini akan dibangkitkan semula semasa mesyuarat tapak bertujuan bagi mengatasi masalah yang timbul di samping menyegerakan tindakan susulan.

b. Mesyuarat Tapak

Mesyuarat tapak telah diadakan setiap bulan dan minit mesyuarat disediakan bagi merekodkan segala masalah, keputusan dan tindakan yang akan diambil hasil daripada mesyuarat tersebut. Mesyuarat ini dihadiri oleh wakil Bahagian Perancangan Dan Pembangunan, Kementerian Kesihatan, wakil JKR, kontraktor, perunding, Jabatan Bomba dan Tenaga Nasional Berhad.

c. Mesyuarat Pemantauan Prestasi Projek

Mesyuarat dihadiri oleh Jabatan Kerja Raya dan kontraktor terlibat bagi membincangkan prestasi fizikal (kemajuan pembinaan) dan kewangan projek. Ia menyentuh isu-isu berkaitan dengan kerja-kerja penghantaran dan pemasangan peralatan perubatan dan pembekalan kenderaan serta bayaran kepada kontraktor.

d. Mesyuarat Penyenggaraan Dan Kecacatan

Mesyuarat ini diadakan bagi membincang dan menyelesaikan masalah yang berkaitan dengan penyenggaraan dan kecacatan yang dihadapi di peringkat hospital. Ia dihadiri oleh wakil Jabatan Kerja Raya, hospital, kontraktor, perunding dan syarikat konsesi.

Pada pandangan Audit, sungguhpun pihak Kementerian dan JKR telah mewujudkan mekanisme yang memadai untuk memantau pelaksanaan projek hospital baru, namun pelaksanaannya perlu dipertingkatkan bagi memastikan kontraktor melaksanakan kerjanya dengan sempurna dan mematuhi spesifikasi kontrak yang ditetapkan.

27.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, Kementerian telah merancang projek pembangunan hospital baru dengan baik. Bagaimanapun, dari segi pelaksanaan dan pemantauan terhadap kerja pembinaan, masih terdapat beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Antara kelemahan yang diperhatikan ialah projek lewat disiapkan; kerja pembinaan tidak sesuai/berkualiti akibat daripada syarat kontrak tidak dipatuhi atau spesifikasi kontrak tidak sempurna; peralatan yang dibekalkan tidak mengikut spesifikasi; peralatan yang disediakan tidak mencukupi; kemudahan/peralatan yang tidak diguna secara optimum serta kecacatan kerja lewat diperbaiki. Pengeluaran skop kerja *Hospital Information System* daripada pakej projek *turnkey* atau tidak memasukkannya sebagai komponen projek telah memberi kesan yang serius terhadap operasi perkhidmatan di hospital baru. Hospital baru yang dibangunkan juga didapati mengalami masalah kekurangan kakitangan penting yang menyebabkan operasi perkhidmatan terjejas. Bagi memperbaiki kelemahan yang berlaku, adalah disyorkan supaya Kementerian, Jabatan Kerja Raya dan agensi lain yang terlibat memberi pertimbangan kepada syor berikut :-

- a. Bagi projek hospital baru yang masih dalam perancangan, pihak Audit mengesyorkan kaedah perolehan kerja dibuat secara tender terbuka bagi memberi peluang kepada Kerajaan memilih kontraktor yang berwibawa.

- b. Tindakan tegas patut diambil terhadap kontraktor yang tidak mematuhi syarat kontrak seperti mengenakan denda, merampas Bon Pelaksanaan serta meminta Kementerian Kewangan menyenaraihitamkan kontraktor terlibat.
- c. Jabatan Kerja Raya selaku agensi pelaksana perlu memastikan kontraktor memperbaiki kerja yang tidak mengikut spesifikasi dan kerosakan dalam tempoh kecacatan. Selain itu, pemantauan di tapak projek perlu dipertingkatkan bagi memastikan kerja yang dijalankan mencapai kualiti dan mematuhi spesifikasi yang ditetapkan serta projek disiapkan dalam tempoh masa yang sepatutnya.
- d. Penetapan keperluan kemudahan dan peralatan di hospital yang akan dibangunkan perlu dibuat secara teliti supaya tidak berlaku masalah ketidaksesuaian dan ketidakcukupan yang boleh menjejaskan operasi perkhidmatan di hospital.
- e. Kekurangan kakitangan di hospital baru perlu ditangani dengan segera oleh pihak Kementerian Kesihatan supaya perkhidmatan di hospital baru tidak terjejas dan kemudahan/peralatan yang disediakan dapat diguna secara optimum.

KEMENTERIAN PERUMAHAN DAN KERAJAAN TEMPATAN

28. JABATAN BOMBA DAN PENYELAMAT MALAYSIA - PENGURUSAN KEMUDAHAN PERUMAHAN

28.1. LATAR BELAKANG

Perkhidmatan Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia (Jabatan Bomba) dikategorikan sebagai *essential services* di bawah Seksyen 2, Akta Perhubungan Perusahaan 1967. Bagi memastikan keberkesanan operasi kebombaannya terutamanya semasa menyelamatkan nyawa dan harta awam, perkhidmatan bomba perlu memenuhi *response time* yang ditetapkan. Sehubungan ini, anggota bomba perlu tinggal berdekatan dengan pejabat pada setiap masa. Di samping itu, kemudahan perumahan (kuarters) yang disediakan dapat mengurangkan beban kewangan anggota yang berpendapatan rendah di samping menjaga kebajikan mereka. Jabatan Bomba mensasarkan penyediaan kuarters sekurang-kurangnya 90% daripada jumlah keseluruhan anggota Jabatan Bomba menjelang akhir Rancangan Malaysia Kelapan. Penyediaan kuarters Jabatan Bomba akan dilaksanakan mengikut pangkat dan kelayakan anggota. Sehingga kini, Jabatan Bomba mempunyai 4,401 unit kuarters di seluruh negara.

28.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan kuarters Jabatan Bomba telah dirancang dan diuruskan dengan teratur, berhemat dan mematuhi peraturan yang telah ditetapkan.

28.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini ditumpukan kepada perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap urusan permohonan, pengagihan dan penyenggaraan kuarters Jabatan Bomba. Pengauditan telah dijalankan di Ibu Pejabat Jabatan Bomba dan Pejabat Bomba Negeri meliputi Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Pulau Pinang, Kelantan, Selangor, Johor dan Sarawak dengan menyemak rekod dan dokumen berkaitan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Lawatan juga dibuat ke kawasan kuarters bagi memeriksa keadaan fizikal bangunan dan persekitaran serta mendapatkan maklum balas penghuni melalui temu bual atau soal selidik yang diedarkan.

28.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

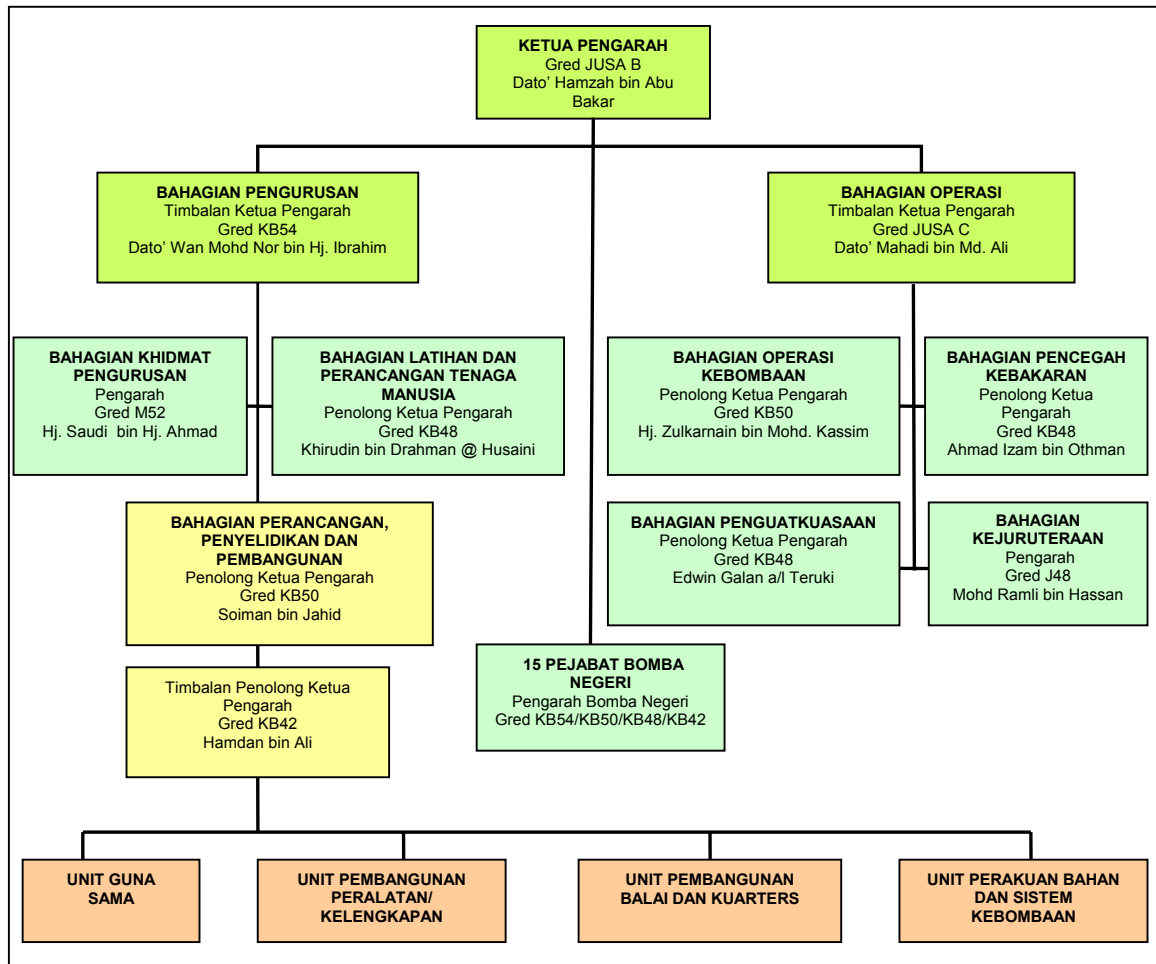
28.4.1. PERANCANGAN

28.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Di peringkat Ibu Pejabat, peranan merancang dan menyediakan kuarters Jabatan Bomba diletakkan di bawah tanggungjawab Bahagian Perancangan,

Penyelidikan dan Pembangunan menerusi Unit Pembangunan Balai dan Kuarters. Kedudukan Bahagian ini dalam organisasi Jabatan Bomba adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 28.1
STRUKTUR ORGANISASI IBU PEJABAT
JABATAN BOMBA DAN PENYELAMAT MALAYSIA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

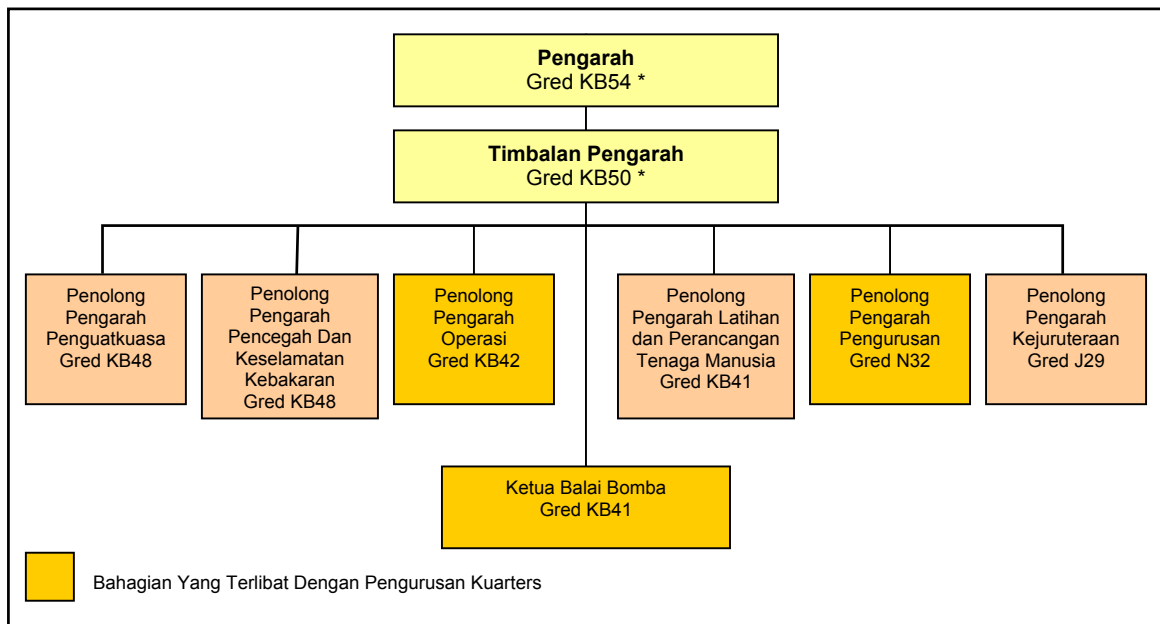

- b. Di peringkat negeri, tidak ada unit khusus diwujudkan untuk menguruskan kuarters. Sebaliknya pengurusan kuarters diletakkan di bawah Bahagian Pengurusan Jabatan, Bahagian Operasi dan Pejabat Ketua Balai Bomba yang juga bertanggungjawab menguruskan perihal Jabatan Bomba/Balai Bomba di negeri. Fungsi bahagian/pejabat tersebut adalah seperti di **Jadual 28.1**. Struktur organisasi Pejabat Bomba Negeri adalah seperti di **Carta 28.2**.

JADUAL 28.1
FUNGSI BAHAGIAN/PEJABAT DI PERINGKAT NEGERI

BAHAGIAN/PEJABAT	FUNGSI DALAM PENGURUSAN KUARTERS
Bahagian Pengurusan	Meluluskan Permohonan Masuk Dan Keluar Rumah, Menguruskan Potongan Dan Bayaran Elaun Perumahan, Mengemaskinikan Maklumat Kakitangan Yang Ditawarkan Kemudahan Perumahan Dan Meluluskan Permohonan Bagi Perbelanjaan Penyenggaraan Rumah.
Bahagian Operasi	Menguruskan Perkara Berkaitan Penyenggaraan Kuarters.
Pejabat Ketua Balai Bomba	Menerima Permohonan Masuk Rumah, Memantau Dan Mengemaskinikan Daftar Keluar Masuk Penghuni Dan Mengesahkan Kerja Penyenggaraan Kuarters.

CARTA 28.2
STRUKTUR ORGANISASI
JABATAN BOMBA DAN PENYELAMAT MALAYSIA CAWANGAN NEGERI

*Nota : * Gred Jawatan Berbeza Mengikut Kategori Balai Bomba*

- c. Bahagian Perancangan, Penyelidikan dan Pembangunan, Jabatan Bomba telah diluluskan 15 jawatan iaitu 4 jawatan Kumpulan Pengurusan dan Profesional serta 11 jawatan Kumpulan Sokongan. Daripada jumlah tersebut, 5 jawatan adalah bagi Unit Pembangunan Balai dan Kuarters di mana kesemua jawatan tersebut telah diisi.
- d. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, tidak ada kursus diadakan yang berkaitan dengan aspek pembangunan dan pengurusan kuarters.

28.4.1.2. Keperluan Kewangan

Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, keseluruhan peruntukan pembangunan yang dipohon oleh Jabatan Bomba berjumlah RM7.57 bilion. Daripada jumlah ini, peruntukan yang melibatkan projek pembinaan balai bomba dan kuarters berjumlah RM2.81 bilion manakala RM76 juta pula adalah bagi penyenggaraan bangunan dan jentera. Daripada peruntukan pembangunan yang dipohon, sejumlah RM673.39 juta diluluskan untuk projek pembinaan balai bomba dan kuarters dan RM76.38 juta bagi penyenggaraan bangunan dan jentera. Bagi tempoh yang sama, Jabatan Bomba juga telah memohon peruntukan mengurus bagi penyenggaraan bangunan berjumlah RM2.32 bilion yang mana sejumlah RM2.34 bilion telah diluluskan.

28.4.1.3. Keperluan Kuarters

- a. Berdasarkan kepada perancangan pembangunan Jabatan Bomba, pembinaan kuarters dijalankan melalui 3 kaedah sama ada secara bersekali dengan pembinaan balai atau membina kuarters sahaja atau pembelian unit rumah daripada pemaju perumahan. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, sebanyak 187 projek yang melibatkan pembinaan balai bersekali

dengan kuarters telah dirancang dengan kos projek berjumlah RM2.81 bilion. Kedudukan projek berkenaan adalah seperti di **Jadual 28.2**. Antara justifikasi keperluan pembinaan kuarters Jabatan Bomba adalah peningkatan risiko kebakaran selaras dengan perkembangan pesat kawasan persekitaran yang memerlukan tindakan segera anggota; bangunan sedia ada yang tidak sesuai untuk didiami dan perlu diganti; penjimatan wang Kerajaan dari segi pemotongan Imbuhan Tetap Perumahan dan peningkatan imej Jabatan Bomba melalui pembangunan binaan baru.

JADUAL 28.2
PEMBANGUNAN KUARTERS YANG DIRANCANG
DI BAWAH RANCANGAN MALAYSIA KELAPAN

NEGERI/BAHAGIAN	BILANGAN PROJEK	BILANGAN UNIT KUARTERS	KOS PROJEK (*) (RM Juta)
Perlis	3	219	46.00
Kedah	8	440	92.00
Pulau Pinang	15	978	233.00
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	9	679	294.10
Kelantan	7	439	86.50
Melaka	8	494	102.00
Pahang	14	815	136.50
Selangor	8	431	105.50
Wilayah Persekutuan Labuan	5	329	67.50
Negeri Sembilan	6	375	89.50
Perak	20	1,289	273.00
Johor	13	865	184.00
Terengganu	9	540	105.50
Unit Udara	2	110	52.00
Bahagian Latihan	4	183	99.00
Penyelidikan & Pembangunan	1	75	22.00
Kejuruteraan	8	128	120.00
Sarawak	35	1,931	538.50
Sabah	12	666	159.50
JUMLAH	187	10,986	2,806.10

Nota : () Kos Kuarters Dianggarkan 60% Daripada Kos Projek*

- b. Jabatan Bomba telah menyediakan 3 jenis kuarters iaitu kuarters satu bilik, kuarters 2 bilik dan kuarters 3 bilik. Kuarters 3 bilik mula dibina di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh.

28.4.1.4. Peraturan Dan Prosedur Kerja

- a. Pengurusan kuarters Jabatan Bomba secara umumnya tertakluk kepada peraturan yang ditetapkan dalam Perintah Am Bab E.
- b. Jabatan Bomba juga telah mengeluarkan Perintah Tetap Pengurusan Bilangan 1 Tahun 2000 yang antara lainnya menetapkan anggota bomba perlu menduduki kuarters jika Jabatan Bomba berupaya menyediakannya. Sebaliknya jika kuarters yang disediakan tidak mencukupi, mereka boleh tinggal di luar dan dibayar Imbuhan Tetap Perumahan.
- c. Prosedur kerja khusus berhubung dengan pemprosesan permohonan, pengagihan, masuk dan keluar kuarters Jabatan Bomba serta penyenggaraan didapati tidak didokumentasikan untuk rujukan.

- d. Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1995 dan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 7 Tahun 2004 mengenai penyenggaraan aset Kerajaan perlu dirujuk bagi kerja penyenggaraan kuarters.

28.4.1.5. Kriteria Pengagihan Kuarters

Dasar pengagihan kuarters Jabatan Bomba adalah mengikut prinsip “yang dahulu didahulukan”. Namun demikian, terdapat kriteria tertentu yang diberi keutamaan, antaranya :-

- a. Anggota yang bertugas di Bahagian Operasi.
- b. Anggota yang berpangkat rendah.
- c. Anggota yang tinggal jauh dari tempat bekerja dan mempunyai masalah pengangkutan.
- d. Anggota yang tidak memiliki rumah sendiri.

28.4.1.6. Rancangan Kerja Penyenggaraan Bangunan

Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1995 yang dikeluarkan oleh Jabatan Perdana Menteri memberi penekanan terhadap sistem pengurusan penyenggaraan aset Kerajaan. Antara lainnya, ia menyentuh tentang keperluan mewujudkan Daftar Bangunan dan mengenal pasti 4 aspek penyenggaraan utama iaitu struktur, mekanikal (lif), elektrik (pendawaian) dan luar persekitaran (landskap dan parit).

28.4.1.7. Mekanisme Pemantauan

- a. Perintah Tetap Pengurusan Bilangan 1 Tahun 2000 menetapkan semua Pejabat Bomba Negeri menubuhkan Jawatankuasa Perumahan Negeri yang dipengerusikan oleh Pengarah Bomba Negeri. Ahlinya terdiri daripada Timbalan Pengarah dan Pegawai Penjaga Balai berkenaan manakala Penolong Pegawai Tadbir Bahagian Pengurusan bertindak sebagai urus setia. Fungsi Jawatankuasa tersebut adalah :-
 - i. Menerima, menimbang dan meluluskan permohonan masuk dan keluar rumah Jabatan dan menetapkan kadar bayaran yang berkaitan.
 - ii. Memastikan keadaan rumah adalah baik dan sesuai diduduki.
 - iii. Menyenaraikan syarat menduduki rumah Kerajaan untuk penghuni dan memastikan syarat tersebut dipatuhi.
 - iv. Memastikan rekod penghuni disimpan dan dikemaskinikan serta sentiasa dalam keadaan teratur.
- b. Di peringkat balai, Jawatankuasa Kecil yang dipengerusikan oleh Pegawai Penjaga Balai dan dianggotai penghuni juga ditubuhkan bagi pengurusan dan penyenggaraan kuarters.

Pada pandangan Audit, Jabatan Bomba telah membuat perancangan yang baik dari segi pengurusan kuarters Jabatannya. Jabatan mempunyai struktur organisasi yang jelas menunjukkan pembahagian tugas berkaitan. Bagaimanapun, Jabatan perlu mendokumenkan prosedur permohonan kemudahan perumahan bagi mewujudkan keseragaman antara satu negeri dengan negeri yang lain.

28.4.2. PELAKSANAAN

28.4.2.1. Penyediaan Kuarters

a. Projek Pembinaan

- i. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, sejumlah 79 projek melibatkan pembinaan 2,980 unit kuarters dan 9 projek lagi bagi pembinaan balai bomba dan woksyp Jabatan Bomba telah dilaksanakan. Sejumlah 61 daripada 79 projek tersebut merupakan projek sambungan Rancangan Malaysia Ketujuh. Status projek mengikut negeri adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 28.3
PROJEK PEMBINAAN KUARTERS BOMBA YANG DILAKSANAKAN
DI BAWAH RANCANGAN MALAYSIA KELAPAN

NEGERI	BILANGAN PROJEK YANG DILULUSKAN	UNIT KUARTERS	STATUS PROJEK		
			SIAP	DALAM PEMBINAAN	BELUM MULA
Perlis	2	37	2	0	0
Kedah	3	57	3	0	0
Pulau Pinang	6	345	6	0	0
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	5	232	3	2	0
Kelantan	6	164	6	0	0
Melaka	3	51	3	0	0
Pahang	7	327	7	0	0
Selangor	10	421	10	0	0
Wilayah Persekutuan Labuan	2	38	2	0	0
Negeri Sembilan	3	106	2	0	1
Perak	3	54	3	0	0
Johor	5	448	3	2	0
Terengganu	4	225	4	0	0
Sarawak	15	396	9	1	5
Sabah	5	79	4	1	0
JUMLAH	79	2,980	67	6	6

- ii. Sejumlah 16 dokumen projek melibatkan pembinaan kuarters dan balai bomba telah dipilih secara rawak untuk semakan. Semakan Audit mendapati 13 projek lewat disiapkan antara 3 hingga 26 bulan. Bagaimanapun, semakan terhadap dokumen bagi 13 projek tersebut menunjukkan syarat berhubung dengan penyerahan Bon Pelaksanaan, Polisi Insurans Tanggungan Awam dan Polisi Insurans Kerja serta memperolehi kelulusan lanjutan masa telah dipatuhi.

b. Kuarters Satu Bilik Dan Dua Bilik

Mengikut rekod Jabatan Bomba, didapati sebahagian besar kuarters yang disediakan mempunyai satu bilik atau 2 bilik. Kuarters ini secara umumnya telah dibina sebelum tahun 1976. Kebanyakan kuarters tersebut terletak di kawasan berhampiran bandar. Semakan Audit mendapati 66.9% daripada kedua-dua jenis kuarters tersebut didiami oleh anggota bomba yang mempunyai ahli keluarga melebihi 4 orang. Butirannya adalah seperti di **Jadual 28.4**. Selebihnya didiami oleh anggota bomba yang masih bujang. Maklum balas melalui soal selidik yang diedarkan kepada penghuni yang berkeluarga mendapati secara puratanya kuarters yang didiami adalah tidak selesa.

JADUAL 28.4
KUARTERS SATU BILIK DAN DUA BILIK YANG DIDIAMI BERBANDING BILANGAN
PENGHUNI BAGI NEGERI YANG DILAWATI

NEGERI	BILANGAN KUARTERS 1 BILIK	BILANGAN KUARTERS 2 BILIK	JUMLAH KESELURUHAN KEDUA JENIS KUARTERS	BILANGAN PENGHUNI/ UNIT KUARTERS		
				1 - 3 ORANG	4 - 7 ORANG	LEBIH DARIPADA 8 ORANG
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	81	147	228	89	134	5
Pulau Pinang	0	54	54	14	37	3
Kelantan	0	32	32	4	23	5
Selangor	15	128	143	46	93	4
Johor	0	92	92	25	59	8
Sarawak	0	49	49	20	28	1
JUMLAH	96	502	598	198 (33.1%)	374 (62.5%)	26 (4.4%)

c. Kemudahan Asas Yang Disediakan

- i. Jabatan Bomba tidak menetapkan kemudahan asas yang perlu disediakan di kawasan kuarters seperti taman permainan kanak-kanak, surau dan tempat meletak kenderaan. Lawatan Audit terhadap 50 kuarters bomba di 6 negeri mendapati kemudahan asas yang diadakan di kawasan kuarters adalah tidak seragam antara satu penempatan dengan penempatan yang lain. Sebanyak 35 (70%) kuarters mempunyai kemudahan surau, 21(42%) taman permainan kanak-kanak dan 41(82%) tempat meletak kenderaan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 28.5
KEMUDAHAN ASAS YANG DISEDIAKAN DI KUARTERS BOMBA

NEGERI	BILANGAN KUARTERS YANG DILAWATI	KEMUDAHAN ASAS YANG DISEDIAKAN/ BILANGAN KUARTERS		
		SURAU	TAMAN PERMAINAN KANAK-KANAK	TEMPAT MELETAK KENDERAAN
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	4	2	1	2
Pulau Pinang	8	7	2	8
Kelantan	7	5	6	6
Selangor	12	8	6	11
Johor	10	5	3	6
Sarawak	9	8	3	8
JUMLAH	50	35 (70%)	21 (42%)	41 (82%)

- ii. Adalah diperhatikan juga kemudahan lain seperti dewan serba guna disediakan di kuarters Balai Bomba Bandar Perda, Pulau Pinang; Bau, Sarawak dan Jalan Timahsari, Batu Pahat, Johor. Gimnasium pula disediakan di kuarters Balai Bomba Prima Prai, Pulau Pinang dan Kota Bharu, Kelantan. Manakala Taman Bimbingan Kanak-Kanak disediakan di Kwarters Shah Alam, Selangor; Kota Bharu, Kelantan; Segamat, Johor dan Bau, Sarawak.

d. Keadaan Fizikal Rumah

- i. Lawatan Audit telah dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 ke beberapa kuarters yang dibina di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh (RMK-7) dan Kelapan (RMK-8) iaitu di Bandar Perda, Pulau Pinang; Sri Hartamas, Kuala Lumpur; Jalan Timahsari, Batu Pahat, Johor; dan

Cyberjaya, Selangor dan Bau, Sarawak serta kuarters yang dibina sebelum tempoh tersebut iaitu kuarters Balai Bomba di Jalan Hang Tuah, Kuala Lumpur; Lebuhr Pantai, Pulau Pinang; Klang Selatan, Selangor dan Johor Bahru. Adalah diperhatikan keadaan kuarters yang dibina di bawah RMK-7 dan RMK-8 berbanding dengan yang dibina sebelumnya adalah jauh lebih selesa untuk didiami dari segi reka bentuk rumah dan bilangan bilik tidur. Berikut diberikan contoh gambar yang menunjukkan keadaan kuarters yang dilawati :-

KEADAAN KUARTERS YANG DIBINA SEBELUM RMK-7

GAMBAR 28.1

*Kuarters Balai Bomba Klang Selatan, Selangor
- Ruang Tamu Yang Tidak Selesa*

GAMBAR 28.2

*Kuarters Balai Bomba Jalan Hang Tuah, Kuala Lumpur
- Ruang Rumah Yang Sempit Dan Tidak Selesa*

GAMBAR 28.3

*Kuarters Balai Bomba Pelabuhan Klang, Selangor
- Ruang Tamu Yang Sempit*

KEADAAN KUARTERS YANG DIBINA DI BAWAH RMK-8

GAMBAR 28.4

*Kuarters Balai Bomba Teluk Bahang, Pulau Pinang
- Ruang Tamu Yang Luas Dan Selesa*

GAMBAR 28.5

*Kuarters Balai Bomba Bau, Sarawak
- Keadaan Rumah Yang Luas Dan Selesa*

GAMBAR 28.6

*Kuarters Balai Bomba Rengit, Johor
- Pemandangan Di Ruang Tamu*

- ii. Adalah diperhatikan juga hampir keseluruhan kuarters yang dilawati mengalami kerosakan dan ada yang masih dalam tempoh tanggungan kecacatan. Kebanyakan kerosakannya berpunca daripada kebocoran paip air dalam rumah atau struktur bumbung yang tidak sesuai yang mengakibatkan air hujan tempias dan merosakkan bahagian dalam kuarters berkenaan. Antara kuarters yang mengalami kerosakan teruk ialah kuarters Balai Bomba Jalan Hang Tuah, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur; Padungan, Sarawak dan Sekinchan, Selangor. Selain itu, terdapat serangan anai-anai di kuarters Balai Bomba Bangi, Selangor; Bagan Jermal dan Lebuhraya Pantai di Pulau Pinang di mana hampir keseluruhan struktur kuarters yang diperbuat daripada kayu dan perabot yang disediakan telah rosak.
- iii. Sejumlah 80 unit kuarters Balai Bomba Prai, Pulau Pinang yang terletak di kawasan perindustrian telah mengalami keretakan pada tiang dan apron akibat mendapan tanah, kebocoran pada siling rumah, struktur besi telah berkarat serta dinding bersebelahan tangga telah pecah seperti di **Gambar 28.7 hingga 28.10**. Kerosakan fizikal yang serius ini telah menyebabkan kuarters berkenaan diisytiharkan oleh Jabatan Kerja Raya sebagai tidak selamat didiami dan kesemua penghuninya diarah mengosongkan bangunan terbabit. Tambahan pula, kawasan tersebut menghadapi masalah pencemaran habuk, gas, bau dan asap daripada operasi kilang kimia berdekatan seperti yang dilaporkan oleh CAM Tech Environmental Services. Pihak Audit dimaklumkan bahawa Jabatan Bomba bercadang untuk menjadikan kuarters berkenaan sebagai asrama latihan. Bagaimanapun sehingga tarikh pengauditan, kuarters tersebut masih terbiar dan tindakan khusus masih belum diambil.

GAMBAR 28.7

*Kuarters Balai Bomba Prai
- Bahagian Dinding Luar Bangunan Yang Retak*

GAMBAR 28.8

*Kuarters Balai Bomba Prai
- Bahagian Balkoni Longkang Yang Retak*

GAMBAR 28.9

*Kuarters Balai Bomba Prai
- Struktur Besi Yang Berkarat*

GAMBAR 28.10

*Kuarters Balai Bomba Prai
- Tembok Di Sebelah Tangga Yang Mengalami Kerosakan Yang Serius*

- iv. Sejumlah 6 unit kuarters Balai Bomba Sri Aman, Sarawak berada dalam keadaan uzur dan membahayakan nyawa penghuni. Struktur bangunan kayu yang dibina melebihi 20 tahun dahulu seperti di **Gambar 28.11 dan 28.12** telah reput dan penghuni berkenaan terpaksa menggantikan tiang sokongan kayu berkenaan bagi mengukuhkan tiang bangunan kuarters tersebut seperti di **Gambar 28.13**. Adalah didapati hanya 3 daripada 6 unit kuarters tersebut didiami.

GAMBAR 28.11

GAMBAR 28.12

*Kuarters Balai Bomba Sri Aman, Sarawak
- Keadaan Kuarters Yang Kelihatan Uzur Dan Mengalami Kereputan*

GAMBAR 28.13

*Kuarters Balai Bomba Sri Aman, Sarawak
- Tiang Bangunan Kuarters Terpaksa Disokong
Dengan Tiang Kayu*

- v. Keadaan yang sama turut berlaku di kuarters Balai Bomba Klang Selatan, Selangor seperti ditunjukkan di **Gambar 28.14 hingga 28.16**. Struktur kuarters yang diperbuat daripada kayu ini juga telah mengalami kerosakan seperti reput dan serangan anai-anai. Kawasan kuarters tersebut juga sering mengalami banjir apabila hujan lebat dan keadaan dalaman kuarters adalah sempit serta tidak selesa untuk didiami. Disebabkan kedudukan kuarters yang berhampiran pusat bandar, keadaan fizikalnya turut mencacatkan pemandangan dan boleh membawa imej negatif kepada Jabatan Bomba.

GAMBAR 28.14

GAMBAR 28.15

*Kuarters Balai Bomba Klang Selatan, Selangor
- Keadaan Yang Mengalami Masalah Reput Dan Banjir*

GAMBAR 28.16

*Kuarters Balai Bomba Klang Selatan, Selangor
- Bumbung Yang Rosak*

- vi. Masalah mendapan tanah didapati menjadi punca keretakan kecil pada beberapa unit kuarters Balai Bomba Sekinchan dan Klang Selatan di Selangor; kuarters Jalan Hang Tuah di Kuala Lumpur dan kuarters Rengit, Johor. Adalah diperhatikan kuarters Bomba Sekinchan, Selangor yang baru siap dibina telah mengalami keretakan, kebocoran dan resapan air hujan.

28.4.2.2. Pengagihan Dan Penempatan Penghuni

- a. Jabatan Bomba menetapkan sasaran untuk menyediakan kuarters bagi sekurang-kurangnya 90% daripada jumlah keseluruhan kakitangannya menjelang akhir Rancangan Malaysia Kelapan. Mengikut rekod Jabatan Bomba, jumlah unit rumah yang telah disediakan setakat bulan Disember 2005 ialah 4,401 berbanding dengan bilangan anggota yang berada di seluruh negara berjumlah 11,253. Ini bermakna hanya 39.1% daripada jumlah anggota yang mendapat kemudahan kuarters tersebut. Antara faktor yang menyebabkan sasaran tidak dapat dicapai ialah sebahagian daripada peruntukan yang diluluskan telah digunakan untuk membina balai bomba dan menyediakan kemudahan yang lain.
- b. Pemeriksaan Audit yang dijalankan di 16 kuarters bomba di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Selangor, Johor dan Pulau Pinang mendapati 13 daripadanya mempunyai rumah kurang 50% daripada bilangan anggota bomba yang ada. Memandangkan perkhidmatan bomba lebih diperlukan di kawasan yang berisiko tinggi seperti bandar utama atau kawasan perindustrian, maka kekurangan kuarters perlu diatasi dengan menempatkan anggota di kuarters bomba yang berdekatan dengan tempat mereka bertugas. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap penempatan anggota di kuarters bomba di negeri yang dilawati mendapati ada beberapa unit digunakan untuk tujuan lain atau tidak digunakan langsung (unit kosong) seperti di **Jadual 28.6** disebabkan oleh beberapa faktor berikut :-
 - i. Anggota yang bertukar tempat bertugas.
 - ii. Rumah yang baru siap seperti 50 unit kuarters di Balai Bomba Bukit Jalil, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur; 41 unit di Segamat dan 41 unit di Batu Pahat, Johor; 41 unit di Prima Prai dan 58 unit di Bandar Perda, Pulau Pinang serta 53 unit di Matang Baru, Sarawak.
 - iii. Rumah yang rosak seperti 11 unit di kuarters Balai Bomba Jalan Hang Tuah dan Sentul, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur; 3 unit di Sri Aman, Sarawak dan 91 unit di Prai, Pulau Pinang.

- iv. Kurangnya sambutan anggota yang bertugas di kawasan luar bandar untuk menduduki kuarters yang disediakan kerana sewa rumah tempatan yang rendah dan tidak terdapat masalah kesesakan lalu lintas ke tempat bertugas.

JADUAL 28.6
KEDUDUKAN PENGGUNAAN KUARTERS BOMBA

NEGERI	UNIT DIDUDUKI	UNIT UNTUK KEGUNAAN LAIN	UNIT KOSONG	JUMLAH UNIT KUARTERS
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	457	18	102	577
Pulau Pinang	213	6	202	421
Kelantan	264	11	10	285
Selangor	424	17	88	529
Johor	185	36	21	242
Sarawak	425	23	192	640

- c. Di samping itu, ada kuarters yang dibina melebihi keperluan semasa. Contohnya, Balai Bomba Sekinchan dan Sungai Besar, Selangor menyediakan 41 unit kuarters sungguhpun hanya mempunyai 33 jawatan anggota bomba.

28.4.2.3. Penyenggaraan Kuarters

- a. Penyenggaraan kuarters Jabatan Bomba perlu dibuat seperti mana yang ditetapkan dalam Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1995. Penyenggaraan tersebut adalah terdiri daripada penyenggaraan pencegahan dan penyenggaraan pembaikan. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005, sejumlah RM76.38 juta telah diperuntukkan untuk kerja penyenggaraan. Memandangkan jumlah ini adalah untuk penyenggaraan bagi semua bangunan, Jabatan Bomba tidak dapat melaksanakan penyenggaraan pencegahan dan hanya memberi tumpuan kepada penyenggaraan pembaikan terhadap kuarters. Kerja pembaikan dibuat berdasarkan aduan kerosakan yang dikemukakan oleh penghuni kepada Pegawai Penjaga Balai atau pegawai Bahagian Operasi yang kemudiannya mengemukakan laporan kerosakan berkenaan kepada Bahagian Pengurusan Pejabat Bomba Negeri. Seterusnya pihak pengurusan akan menilai tahap kerosakan bagi kesemua aduan yang diterima. Kerja pembaikan akan hanya dibuat terhadap kerosakan yang kritikal, setelah mengambil kira nilai kerja dan baki peruntukan penyenggaraan yang ada.
- b. Adalah didapati pihak pengurusan telah mematuhi peraturan kewangan seperti kuasa meluluskan kerja penyenggaraan berdasarkan had nilai perolehan kerja dan kaedah pelaksanaan sama ada melalui sebut harga, tender atau tawaran terus. Semakan Audit selanjutnya terhadap 90 sampel baucar pembayaran bagi kerja penyenggaraan yang terdapat di 6 Pejabat Bomba Negeri yang dilawati mendapati semua baucar berkenaan mempunyai dokumen sokongan yang lengkap dan teratur. Buku vot di pejabat berkenaan juga telah diselenggara dengan kemas kini. Antara kerosakan yang telah diperbaiki ialah kebocoran, kerosakan tandas atau bilik air, pendawaian elektrik dan rawatan pencegahan anai-anai serta kerosakan

lain yang melibatkan keselamatan penghuni. Lawatan ke kuarters bomba yang dipilih secara umumnya mendapati mutu kerja baik pulih atau penyenggaraan yang dijalankan adalah baik dan sempurna.

- c. Semakan Audit selanjutnya mendapati Jabatan Bomba juga memohon peruntukan berjumlah RM22.29 juta daripada peruntukan khas bagi tujuan penyenggaraan dan pembaikpulihan bangunan yang disalurkan oleh Kerajaan Persekutuan melalui Jabatan Pembangunan Persekutuan atau Jabatan Pembangunan Negeri berdasarkan Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 7 Tahun 2004. Daripada jumlah tersebut, RM12.06 juta telah diluluskan kepada Jabatan Bomba bagi maksud ini. Secara keseluruhannya, proses perolehan kerja penyenggaraan di negeri dilaksanakan oleh Jabatan Pembangunan Persekutuan/Negeri. Jabatan Bomba hanya mencadangkan butiran keperluan pembaikan dan nilai kerja. Pemantauan keseluruhan pelaksanaan penyenggaraan dibuat oleh Unit Penyelarasan dan Pelaksanaan, Jabatan Perdana Menteri. Manakala Pejabat Daerah yang berkenaan dipertanggungjawabkan untuk mengawasi pelaksanaan projek. Antara kerja penyenggaraan dan pembaikan di kuarters bomba adalah membaiki sistem kumbahan, pendawaian elektrik dan juga pembaikan longkang. Adalah diperhatikan terdapat kelemahan dalam pelaksanaan kerja ini kerana Jabatan Bomba tidak terlibat sama dalam proses pengesahan kemajuan kerja.
- d. Penyenggaraan kawasan persekitaran kuarters melibatkan kerja membersihkan kawasan dan landskap bagi mencantikkan persekitaran. Untuk kerja pembersihan, ia dilakukan secara gotong royong berkala oleh kesemua penghuni terbabit. Lawatan Audit ke kuarters bomba yang dipilih menunjukkan kawasan persekitaran kuarters adalah bersih dan memuaskan kecuali di kuarters Bomba Petrajaya dan Lundu, Sarawak di mana ia dipenuhi lalang dan semak samun (**Gambar 28.17 dan 28.18**). Pemeriksaan di sebuah rumah yang tidak berpenghuni di kuarters Bomba Tangkak, Johor dan di bilik pam kuarters Bomba Damansara, Selangor pula mendapati kedua-duanya tidak disenggarakan dengan baik seperti di **Gambar 28.19 dan 28.20**.

GAMBAR 28.17

*Kuarters Bomba Petrajaya, Sarawak
- Kawasan Persekitaran Yang Dipenuhi Lalang
Dan Semak Samun*

GAMBAR 28.18

*Kuarters Bomba Lundu, Sarawak
- Kawasan Persekitaran Yang Dipenuhi Lalang
Dan Semak Samun*

GAMBAR 28.19

*Kuarters Bomba Tangkak, Johor
- Keadaan Sebuah Rumah Yang Tiada Berpenghuni
Dan Tidak Diselenggara Dengan Baik*

GAMBAR 28.20

*Kuarters Bomba Damansara, Selangor
- Keadaan Bilik Pam Di Yang Dipenuhi Dengan
Barangan Yang Tidak Disusun Rapi*

28.4.2.4. Penyelenggaraan Rekod Dan Dokumen Pengurusan

- a. Semakan Audit telah dijalankan terhadap fail peribadi, Buku Rekod Perkhidmatan, Lembaran Gaji Bulanan dan daftar berkaitan bagi 317 penghuni yang menduduki kuarters bomba antara tahun 2003 hingga 2005. Semakan Audit mendapati fail peribadi penghuni secara umumnya tidak diselenggarakan dengan kemas kini. Maklumat menduduki rumah seperti Borang Permohonan Menduduki, Surat tawaran/Arahan, Sijil Akuan Masuk atau Sijil Keluar Rumah, Borang Pematuhan Peraturan Menduduki Rumah serta maklumat berkaitan potongan Imbuhan Tetap Perumahan iaitu Penyata Perubahan Mengenai Pendapatan Seseorang Pegawai (Kew.8), Borang Perubahan Gaji (Kew.320) dan salinan resit (Kew.38) tidak difailkan dengan lengkap. Kesemua fail peribadi yang disemak tidak mengandungi salinan borang permohonan menduduki kuarters dan borang perjanjian menduduki rumah. Secara keseluruhan, fail berkenaan mengandungi 52.4% daripada Surat Tawaran/Arahan, 69.7% daripada Sijil Akuan Masuk/Keluar dan 76.7% daripada dokumen kewangan. Butiran mengenainya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 28.7
KANDUNGAN FAIL PERIBADI TIDAK LENGKAP DAN KEMAS KINI

NEGERI	BORANG PERMOHONAN		SURAT TAWARAN/ ARAHAN		SIJIL AKUAN MASUK/ KELUAR		BORANG PERJANJIAN		KEW.8/ KEW.320	
	ADA	TIADA	ADA	TIADA	ADA	TIADA	ADA	TIADA	ADA	TIADA
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	-	47	17	30	40	7	-	47	38	9
Pulau Pinang	-	52	46	6	38	14	-	52	46	6
Kelantan	-	50	48	2	13	37	-	50	28	22
Selangor	-	68	-	68	67	1	-	68	66	2
Sarawak	-	49	14	35	16	33	-	49	25	24
Johor	-	51	41	10	47	4	-	51	40	11
JUMLAH	-	317	166	151	221	96	-	317	243	74
%	-	100	52.4	47.6	69.7	30.3	-	100	76.7	23.3

- b. Semakan Audit terhadap Lembaran Gaji pula mendapati berlaku kelewatan dalam pemberhentian pemberian Imbuhan Tetap Perumahan bagi 207 (65.3%) daripada 317 anggota bomba yang menduduki kuarters. Perkara ini menyebabkan berlakunya tunggakan dan membebankan anggota berkenaan sekiranya jumlah tunggakan yang terlibat adalah besar. Jumlah tunggakan

Imbuhan Tetap Perumahan bagi anggota yang diaudit adalah seperti di **Jadual 28.8**. Tunggakan Imbuhan Tetap Perumahan paling ketara berlaku di Johor di mana terdapat satu kes melibatkan tunggakan berjumlah RM4,140 disebabkan oleh kelewatan pemotongan selama 18 bulan.

JADUAL 28.8
TUNGGAKAN IMBUHAN TETAP PERUMAHAN (ITP)
BAGI ANGGOTA BOMBA YANG DIAUDIT

NEGERI	JUMLAH SAMPEL YANG MEMPUNYAI TUNGGAKAN	TEMPOH KELEWATAN POTONGAN ITP	JUMLAH TUNGGAKAN (RM)	JUMLAH BAYARAN BALIK (RM)	BAKI MASIH TERHUTANG (RM)
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur	33	1 - 7 bulan	20,936	13,134	7,801
Pulau Pinang	22	1 - 11 bulan	17,823	7,341	10,482
Kelantan	29	1 - 5 bulan	16,616	10,695	5,921
Selangor	56	1 - 13 bulan	51,752	10,350	41,402
Johor	36	1 - 18 bulan	20,292	6,545	13,747
Sarawak	31	1 - 11 bulan	35,261	35,261	-
JUMLAH	207		162,680	83,326	79,353

28.4.2.5. Prestasi Projek

Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, sejumlah RM669.84 juta (99.5%) daripada RM673.39 juta yang diluluskan untuk projek pembinaan bangunan Jabatan Bomba telah dibelanjakan. Bagi penyenggaraan bangunan pula, sejumlah RM75.57 juta (98.9%) daripada RM76.38 juta peruntukan pembangunan dan RM2.09 bilion (89.3%) daripada RM2.34 bilion peruntukan mengurus telah dibelanjakan bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005.

Pada pandangan Audit, Jabatan Bomba perlu memberi perhatian terhadap pembinaan kuarters supaya dapat disiapkan mengikut jadual yang ditetapkan. Kuarters lama yang tidak sesuai lagi untuk didiami, perlu diganti bagi keselesaan anggota bomba terutamanya bagi yang telah berkeluarga. Peruntukan yang mencukupi hendaklah diperolehi bagi membolehkan pelaksanaan kerja penyenggaraan pencegahan dan pembaikan supaya kuarters sentiasa dalam keadaan baik dan boleh digunakan untuk jangka masa yang panjang. Jabatan Bomba juga perlu menyelenggara rekod yang berkaitan dengan pengurusan kuarters dengan kemas kini bagi melancarkan pengurusan kuarters.

28.4.3. PEMANTAUAN

28.4.3.1. Pemantauan terhadap pengurusan kuarters di peringkat negeri perlu dijalankan oleh Jawatankuasa Perumahan. Semakan Audit mendapati Jawatankuasa Perumahan tidak diwujudkan di Pejabat Bomba Negeri Johor. Bagi 5 negeri lain yang telah dilawati, walaupun jawatankuasa ini telah ditubuhkan tetapi kekerapan mesyuarat tidak ditetapkan. Adalah didapati jawatankuasa ini hanya bermesyuarat antara 1 hingga 2 kali bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 bagi membincangkan perkara yang ditetapkan.

28.4.3.2. Jawatankuasa Kecil yang dipengerusikan oleh Pegawai Penjaga Balai dan dianggotai oleh wakil penghuni telah mengadakan mesyuarat dari semasa ke semasa untuk membincangkan isu berhubung dengan pengurusan dan penyenggaraan kuarters di kawasan masing-masing.

Pada pandangan Audit, Jabatan Bomba perlu mempertingkatkan pemantauannya bagi memastikan pengurusan pemberian/pemberhentian Imbuhan Tetap Perumahan dijalankan dengan teratur. Di samping itu, Jabatan Bomba perlu memantau dan memperakukan pelaksanaan kerja penyenggaraan kuarters bomba yang dilaksanakan oleh Pejabat Daerah dengan menggunakan peruntukan Jabatan Pembangunan Persekutuan. Langkah ini perlu bagi memastikan kerja penyenggaraan dibuat mengikut spesifikasi kerja yang ditetapkan.

28.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara umumnya, Jabatan Bomba telah merancang pengurusan kuarters dengan baik. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, ada beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki seperti kuarters lama yang tidak selesa untuk didiami, kekurangan peruntukan bagi penyenggaraan kuarters dan ketiadaan prosedur kualiti yang standard untuk pengurusan kuarters. Sehubungan ini, adalah disyorkan Jabatan Bomba mengambil tindakan seperti berikut :-

- a. Pembinaan kuarters bomba khususnya di kawasan bandar utama perlu diberi keutamaan memandangkan kos sara hidup yang tinggi dan masalah kesesakan lalu lintas yang menghalang anggota untuk sampai ke tempat kerja dalam masa yang singkat.
- b. Agensi Pusat perlu meluluskan peruntukan yang mencukupi bagi membolehkan kerja penyenggaraan kuarters secara pencegahan dan pembaikan dijalankan dari semasa ke semasa. Ini juga penting bagi menjaga imej Jabatan Bomba, menjamin keselamatan dan keselesaan penghuni serta menjamin keutuhan keadaan fizikal rumah bagi tempoh masa yang panjang.
- c. Kerja pembinaan dan penyenggaraan kuarters bomba termasuk yang dijalankan oleh agensi lain perlu dikawal selia oleh Jabatan Bomba supaya ia mengikut spesifikasi dan disiapkan dalam tempoh yang ditetapkan.
- d. Memandangkan pengurusan kuarters dipertanggungjawabkan kepada Pejabat Bomba Negeri, adalah wajar diwujudkan satu dokumen prosedur kualiti yang standard yang boleh diguna pakai oleh setiap negeri. Prosedur ini perlu bagi memudahkan rujukan dan pemantauan.

KEMENTERIAN PERUMAHAN DAN KERAJAAN TEMPATAN

29. JABATAN BOMBA DAN PENYELAMAT MALAYSIA - PENGURUSAN KENDERAAN DAN JENTERA

29.1. LATAR BELAKANG

29.1.1. Jabatan Bomba Dan Penyelamat Malaysia (Jabatan Bomba) bertanggungjawab memberi khidmat pencegahan dan pemadaman kebakaran, menguatkuasakan peruntukan undang-undang yang berkaitan dengan aspek keselamatan dan memadam kebakaran serta menyediakan khidmat kemanusiaan yang cekap dan berkesan. Mengikut perangkaan Jabatan Bomba, jumlah kes kebakaran dan insiden yang melibatkan operasi mencari dan menyelamatkan meningkat daripada 32,127 kes pada tahun 2001 kepada 50,794 kes pada tahun 2005. Butiran lanjut bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 29.1
JUMLAH KES KEBAKARAN DAN INSIDEN MENYELAMAT NYAWA
BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2005

JENIS KES	TAHUN					JUMLAH
	2001	2002	2003	2004	2005	
Kes Kebakaran	15,419	25,726	18,290	22,779	31,138	113,352
Kes Kemalangan Jalan Raya	2,428	2,553	2,743	2,966	3,033	13,723
Kes Insiden Bahan Kimia	535	433	426	536	754	2,684
Kes Insiden Di Bangunan	922	906	1,004	1,079	1,293	5,204
Kes Mencari Dan Menyelamat Di Air	357	327	379	402	424	1,889
Kes Khidmat Khas	12,466	12,183	11,440	13,269	14,152	63,510
Jumlah Keseluruhan	32,127	42,128	34,282	41,031	50,794	200,362
Taksiran Kerugian (RM Juta)	584.20	1,147.20	502.40	614.60	794.66	3,643.06

29.1.2. Bagi membolehkan Jabatan Bomba memberi perkhidmatan kebombaan dan penyelamatan secara profesional untuk melindungi nyawa, harta benda dan alam sekitar, kenderaan dan jentera Jabatan Bomba perlu sentiasa dalam keadaan sedia diguna dan masih ekonomi untuk dibaiki. Kenderaan dan jentera Jabatan Bomba yang dimaksudkan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 29.2
KATEGORI KENDERAAN DAN JENTERA BOMBA

KATEGORI	JENIS KENDERAAN
Jentera	Semua Kenderaan Tangga Cakera Putar, Pelantar Hidraulik, <i>All Terrain Vehicle</i> , <i>Mobile Command Post</i> , Dapur Bergerak, <i>Breathing Apparatus Tender</i> , <i>Low Loader</i> , <i>Foam Tender</i> , <i>Hovercraft</i> , Motosikal RIM, Hazmat, Bot Dan Jet Ski.
Kenderaan Utiliti	Semua Jenis Van, Pacuan Empat Roda, Lori Pengangkutan Dan Bas Penumpang.
Jentera Sokongan	<i>Forklift</i> , <i>Aircraft Refueler</i> Dan Kembali.

29.1.3. Sehingga bulan Disember 2005, Jabatan Bomba memiliki sejumlah 1,163 unit jentera bomba berbagai jenis dan kegunaan; 1,565 unit kenderaan utiliti dan 20 jentera sokongan yang ditempatkan di Ibu Pejabat Jabatan Bomba, Pejabat Cawangan di seluruh negara dan 243 Balai Bomba serta pusat latihan.

29.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan kenderaan dan jentera bomba telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur serta berhemat ke arah mencapai objektifnya.

29.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek perolehan kenderaan dan jentera Jabatan Bomba kecuali pesawat penerbangan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan manakala pengagihan, penyenggaraan dan pelupusan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Bagi tujuan ini, fail dan rekod yang berkaitan telah disemak di Ibu Pejabat Jabatan Bomba; Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan di Shah Alam; Akademi Bomba dan Penyelamat Malaysia di Wakaf Tapai, Terengganu; Pusat Latihan dan Penyelamat Malaysia di Selangor dan Sarawak; 6 Pejabat Cawangan Negeri dan 60 Balai Bomba dan Penyelamat di Selangor, Pulau Pinang, Johor, Pahang, Terengganu dan Sarawak. Pemeriksaan juga telah dijalankan terhadap 783 (63.5%) daripada 1,234 kenderaan dan jentera yang ditempatkan di Ibu Pejabat dan 6 negeri yang dilawati.

29.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

29.4.1. PERANCANGAN

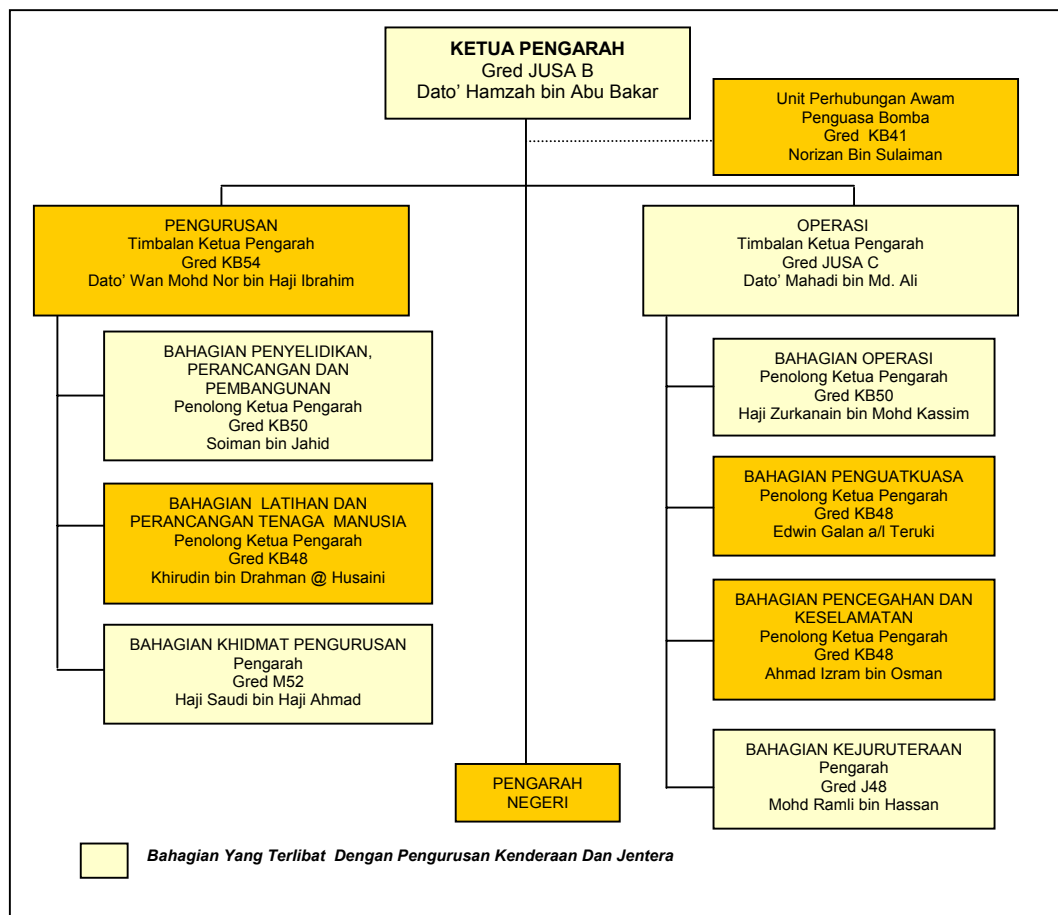
29.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Di peringkat Ibu Pejabat, 5 bahagian yang terlibat dengan pengurusan kenderaan dan jentera adalah seperti berikut :-
 - i. Bahagian Khidmat Pengurusan bertanggungjawab menguruskan bekalan dan kontrak perolehan Jabatan Bomba serta mengagihkan peruntukan kepada bahagian lain dan Pejabat Cawangan Negeri bagi tujuan penyenggaraan/pembaikan kenderaan dan jentera.
 - ii. Bahagian Penyelidikan, Perancangan Dan Pembangunan bertanggungjawab menganalisis, mengkaji dan menyelaras keperluan, kos dan kesesuaian kenderaan dan jentera serta peralatan/kelengkapan kebombaan bagi merancang perolehan. Bahagian ini juga merupakan urus setia kepada Jawatankuasa Spesifikasi dan Teknikal bagi sesuatu proses perolehan kenderaan dan jentera serta peralatan yang berkaitan.
 - iii. Bahagian Operasi bertanggungjawab menentukan keperluan dan pengagihan kenderaan bagi kegunaan operasi seperti jentera dan kenderaan khas. Bahagian ini memainkan peranan penting dalam melaksanakan kegiatan utama Jabatan.
 - iv. Bahagian Kejuruteraan bertanggungjawab menyenggara semua kenderaan dan jentera serta peralatan Jabatan. Tanggungjawab tersebut dilaksanakan dengan menyediakan rancangan penyenggaraan, memberi nasihat dari segi teknikal untuk pembelian jentera dan peralatan Jabatan termasuk menjalankan kajian teknikal, menyediakan spesifikasi,

membuat pemeriksaan dan pengujian. Bahagian ini juga dipertanggungjawabkan untuk memperolehi alat ganti bagi kenderaan dan jentera Jabatan.

Kedudukan struktur organisasi Ibu Pejabat Jabatan Bomba adalah seperti di carta berikut :-

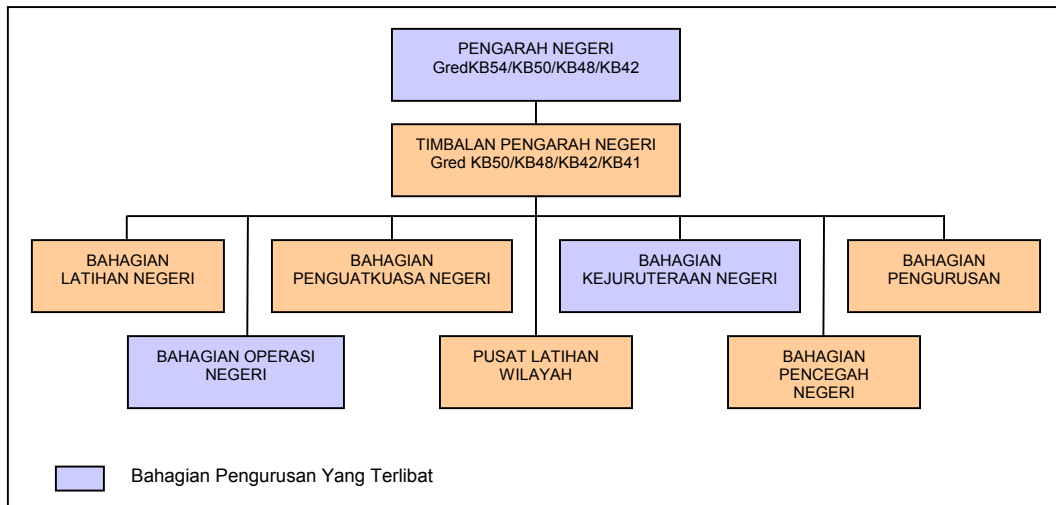
CARTA 29.1
STRUKTUR ORGANISASI IBU PEJABAT JABATAN BOMBA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

b. Di peringkat negeri, Bahagian Operasi bertanggungjawab menyelaras keperluan, pengagihan dan penggunaan kenderaan dan jentera. Manakala Bahagian Kejuruteraan bertanggungjawab menyenggara dan membuat kerja pembaikan bagi memastikan setiap kenderaan dan jentera sentiasa berada di dalam keadaan siap sedia digunakan. Kedudukan struktur organisasinya adalah seperti di **Carta 29.2**.

c. Bagi melaksanakan aktivitinya, Jabatan Bomba telah diluluskan dengan 11,038 jawatan di mana 10,333 daripadanya telah diisi. Sejumlah 1,339 daripada jawatan yang diisi itu merupakan jawatan yang terlibat secara langsung dengan pengurusan kenderaan dan jentera seperti Ahli Bomba Kanan, Jurutera, Pembantu Teknik, Juruteknik dan Pemandu Kenderaan Bermotor.

CARTA 29.2
STRUKTUR ORGANISASI DI PERINGKAT NEGERI

- d. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Jabatan Bomba telah merancang untuk mengadakan 10 kursus tempatan mengenai Penyelenggaraan Jentera Pam dan Primer serta Teknik Memandu. Manakala 21 kursus luar negara dirancang antaranya Kursus Penyelenggaraan Jentera *Fire Rescue Tender* model Scania, Kembalik model *Volvo* dan motosikal *Rapid Intervention Motorcycle* model ST1300 *Honda* bagi menambah pengetahuan dan mempertingkatkan kemahiran anggotanya. Bagaimanapun bagi tempoh yang sama, Jabatan Bomba hanya menganjurkan 3 kursus di dalam negara dan 9 kursus di luar negara. Antara kursus yang diadakan ialah Penyelenggaraan Jentera, Pam dan Primer, Pengendalian Jentera Berat, Teknik Pemanduan Berhemah dan Penyelenggaraan *Scania* serta Jentera GMC.
- e. Bagi setiap kontrak perolehan, syarat kontrak menetapkan bahawa pembekal perlu memberi latihan penggunaan dan pengendalian kenderaan dan jentera yang mencukupi kepada kakitangan Jabatan Bomba. Pihak Audit mendapati pembekal telah memberi latihan tentang cara penggunaan *Fire Fighting Boat* pada bulan September 2003; *Rapid Intervention Motorcycle* pada bulan Februari dan Mac 2004; *Water Tanker* pada bulan Julai dan Oktober 2004 mengikut zon serta pada bulan Januari 2006 bagi *Turn Table Ladder*.

29.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bagi Rancangan Malaysia Kelapan, sejumlah RM7.57 bilion peruntukan pembangunan telah dipohon oleh Jabatan Bomba melalui Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan yang mana RM996.39 juta ialah bagi perolehan kenderaan dan jentera dan RM31.80 juta untuk penyelenggaraannya. Daripada jumlah yang dipohon, hanya RM1.62 bilion diluluskan termasuk RM390.01 juta untuk perolehan kenderaan dan jentera manakala RM15.65 juta untuk penyelenggaraan kenderaan dan jentera.

29.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

Pengurusan kenderaan dan jentera di Jabatan Bomba adalah tertakluk kepada beberapa undang-undang dan peraturan seperti berikut :-

- a. Perintah Tetap Jabatan Bomba Dan Penyelamat Bilangan 4 Tahun 1990 - Tugas Dan Tanggungjawab Pemandu Terhadap Kenderaan/Semasa Operasi Dan Pemanduan Yang Cekap Dan Berhemah Tinggi.
- b. Perintah Tetap Jabatan Bomba Dan Penyelamat Bilangan 2 Tahun 1999 - Kemalangan Yang Melibatkan Kenderaan Jabatan.
- c. Manual Kualiti Jabatan Bomba.
- d. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980 - Peraturan Mengenai Penggunaan, Pengurusan Dan Penyenggaraan Kenderaan Kerajaan.
- e. Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1995 : Pengurusan Penyenggaraan - Pewujudan Sistem Penyenggaraan Yang Dirancang.
- f. Buku Siri Asas Kebommbaan 1 - Pengurusan Kebommbaan.
- g. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1991 - Penggunaan Borang-borang Baru Bagi Pengurusan Harta Modal, Inventori dan Bekalan Pejabat.
- h. Panduan Perbendaharaan - Tatacara Pengurusan Stor.
- i. Prosedur Kualiti Pengurusan dan Sokongan MS ISO 9001:2000 mengenai penyenggaraan kenderaan dan jentera.

29.4.1.4. Penetapan Keperluan Kenderaan Dan Jentera

- a. Keperluan kenderaan dan jentera Jabatan Bomba dirancang bagi tempoh 5 tahun selaras dengan Rancangan Malaysia Kelapan. Jenis, kuantiti dan jumlah peruntukan yang diperlukan ditetapkan setelah mengambil kira jumlah kenderaan dan jentera sedia ada, kekurangan kenderaan dan jentera, kenderaan dan jentera yang perlu diganti dan pertambahan kenderaan dan jentera ekoran daripada pertambahan balai bomba baru. Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980, semua kenderaan Kerajaan boleh digantikan dengan yang baru sekiranya memenuhi satu daripada kriteria berikut :-
 - i. Kenderaan telah mencapai usia tidak ekonomi untuk dibaiki apabila berusia 4 tahun bagi motosikal dan 15 tahun bagi kenderaan berat.
 - ii. Telah mencapai faktor perbatuan ekonomi.
 - iii. Anggaran kos pembaikan melebihi nilai semasa kenderaan (setelah disusut nilai).
- b. Bagi menentukan jumlah jentera yang diperlukan, Buku Siri Asas Kebommbaan 1 - Pengurusan Kebommbaan menetapkan norma jentera bomba mengikut kategori Balai Bomba/pusat latihan seperti di **Jadual 29.3**. Bagaimanapun, tiada norma ditetapkan untuk kenderaan utiliti.

JADUAL 29.3
NORMA JENTERA BOMBA MENGIKUT KATEGORI BALAI BOMBA

KATEGORI BALAI BOMBA/ PUSAT LATIHAN	KEPERLUAN ASAS			KELENGKAPAN BANTUAN KHAS LAIN (MOTOSIKAL, BOT PENYELAMAT DAN KENDERAAN UTILITI)
	WATER TENDER/ FIRE RESCUE TENDER	LIGHT FIRE RESCUE TENDER	*JENTERA KHAS	
A	3	2	Sekurang-kurangnya 2 jenis	Mengikut risiko kebakaran, keadaan geografi kawasan dan keperluan tugas khas balai bomba setempat.
B	2	1	1	
C	1	1	-	
Akademi Bomba & Penyelamat Malaysia	2	2	1	
Pusat Latihan Bomba Dan Penyelamat Malaysia	1	1	1	

Nota : * - Hazmat, Water Tanker, Foam Tender, Turn Table Ladder, Hydraulic Platform, Fire Boat Dan
Emergency Medical Services

29.4.1.5. Kaedah Perolehan Kenderaan Dan Jentera

Jabatan Bomba perlu mematuhi peraturan yang ditetapkan oleh Kerajaan berhubung dengan perolehan kenderaan dan jentera. Ia perlu dibuat sama ada secara tender terbuka atau sebut harga bergantung kepada nilai perolehan tersebut. Tender terbuka perlu dibuat jika nilai perolehan melebihi RM200,000 setahun manakala nilai perolehan antara RM50,000 hingga RM200,000 dibuat secara sebut harga. Bagi kenderaan utiliti, Jabatan Bomba menetapkan perolehan dibuat secara pembelian terus daripada pembekal yang berdaftar di Kementerian Kewangan. Bagaimanapun, kelulusan Kementerian Kewangan perlu diperolehi sebelum memilih pembekal.

29.4.1.6. Pengagihan Kenderaan Dan Jentera

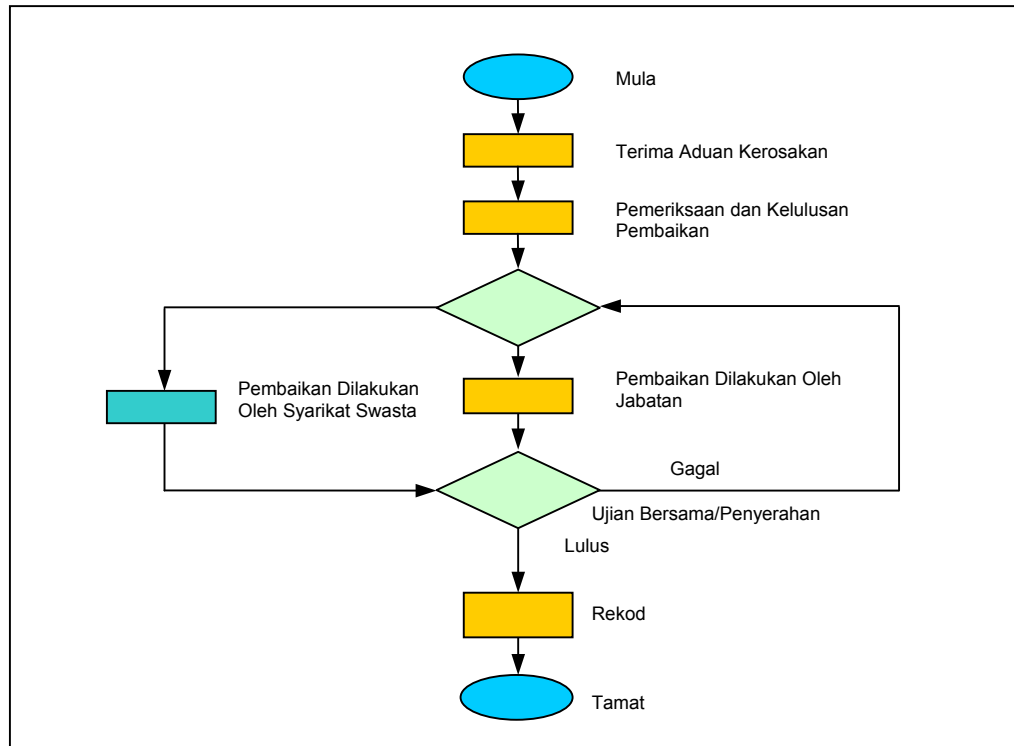
Bahagian Operasi Ibu Pejabat Jabatan Bomba telah menetapkan keperluan minimum bagi jenis dan bilangan kenderaan yang sepatutnya ditempatkan di peringkat Ibu Pejabat, Negeri dan Balai Bomba. Bagaimanapun, keutamaan pengagihan kenderaan terutama jentera asas dibuat berdasarkan kawasan berisiko tinggi.

29.4.1.7. Penyenggaraan Kenderaan Dan Jentera

- Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980 menghendaki Jabatan yang mempunyai kenderaan melebihi 20 unit melantik seorang Pegawai Pengangkutan yang mempunyai kelulusan sijil dalam bidang kejuruteraan motor; mengadakan depot kenderaan dan menyimpan semua kenderaan di bawah tempat berbumbung semasa ia tidak digunakan.
- Penyenggaraan dijalankan sama ada secara *in-house* atau dihantar ke bengkel swasta berdasarkan kelulusan Pengarah Kejuruteraan tertakluk kepada kos dan kepakaran sedia ada. Perkara ini telah ditetapkan dalam Prosedur Kualiti Pengurusan dan Sokongan MS ISO 9001:2000.
- Prosedur penyenggaraan kenderaan sepertimana yang terdapat di Manual Kualiti Jabatan Bomba pula tidak menetapkan keperluan mendapatkan sebut harga kos pembaikan daripada beberapa syarikat swasta untuk

perbandingan harga yang berpatutan. Juga tiada keperluan untuk mengeluarkan Pesanan Kerajaan bagi pembaikan kenderaan yang dihantar ke syarikat swasta. Prosedur ini adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 29.3
CARTA ALIRAN PENYENGGARAAN DAN PEMBAIKAN
KENDERAAN DAN JENTERA BOMBA

29.4.1.8. Pelupusan Kenderaan Dan Jentera

Pelupusan kenderaan dan jentera Jabatan Bomba perlu diuruskan mengikut peraturan yang ditetapkan dalam Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1997.

29.4.1.9. Mekanisme Pemantauan

a. Peringkat Ibu Pejabat

- i. Pengurusan kenderaan dan jentera dipantau oleh Bahagian Operasi; Bahagian Penyelidikan, Perancangan Dan Pembangunan; dan Bahagian Kejuruteraan melalui Laporan Bulanan Kedudukan Kenderaan dan Laporan Analisis Perbelanjaan Bulanan yang perlu dikemukakan oleh Jabatan Bomba Cawangan Negeri. Antara perkara yang akan dibincangkan ialah perihal peruntukan, keperluan kenderaan dan jentera bomba; pengagihan dan penyenggaraan kenderaan dan jentera bomba, guna tenaga dan latihan. Perkara ini turut dibincangkan dalam Mesyuarat Ketua Bahagian.
- ii. Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan juga akan mengadakan mesyuarat dengan Ketua Bahagian Kejuruteraan Negeri setiap 3 bulan sekali untuk memantau dan memastikan kenderaan dan jentera bomba sentiasa dalam keadaan siap sedia diguna.

b. Peringkat Negeri

Di peringkat negeri, pemantauan dibuat oleh Pengarah Bomba Negeri berdasarkan Laporan Bulanan Kedudukan Kenderaan yang diterima daripada semua balai bomba di negeri berkenaan dan dibincangkan dalam Mesyuarat Pagi yang diadakan 2 kali sebulan. Mesyuarat ini turut dihadiri oleh Ketua Bahagian Kejuruteraan Negeri.

Pada pandangan Audit, Jabatan Bomba mempunyai perancangan yang baik berhubung dengan pengurusan kenderaan dan jentera bomba. Bagaimanapun, Jabatan perlu mewujudkan jawatan juru enjin bot bagi *Fire Fighting Boat*.

29.4.2. PELAKSANAAN

29.4.2.1. Perolehan Kenderaan Dan Jentera

- a. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, Jabatan Bomba telah diluluskan RM390.01 juta bagi perolehan kenderaan, jentera dan kelengkapan bomba. Bagaimanapun, peruntukan tersebut tidak mencukupi untuk membeli 1,410 kenderaan dan jentera yang dirancang kerana harga sebuah jentera bomba adalah melebihi RM1 juta. Oleh itu, Jabatan Bomba hanya memperolehi 606 jentera dan kenderaan bomba bernilai RM366.07 juta dan baki peruntukan berjumlah RM23.94 juta telah digunakan untuk pembelian 341 kenderaan di luar perancangan seperti Kembara, *coaster* dan bas bagi tujuan menjalankan tugas penguatkuasaan. Jentera dan kenderaan yang dibeli di bawah Rancangan Malaysia Kelapan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 29.4
KENDERAAN YANG DIBELI DI BAWAH RANCANGAN MALAYSIA KELAPAN

JENIS JENTERA/ KENDERAAN		PERANCANGAN PEROLEHAN		PEROLEHAN SEBENAR	
		BILANGAN	(RM Juta)	BILANGAN	(RM Juta)
Jentera Khas	<i>Fire Rescue Tender</i>	250	375.00	60	83.68
	<i>Rapid Fire Rescue Tender</i>	250	212.50	20	14.67
	<i>Turn Table Ladder</i>	30	90.00	36	120.04
	<i>Hazmat</i>	12	16.80	-	-
	<i>Mobile Command Post</i>	16	2.72	-	-
	<i>Water Tanker</i>	16	12.80	30	23.94
	<i>Hydraulic Platform</i>	30	90.00	-	-
	<i>Jentera Penyelamat</i>	50	75.00	-	-
	<i>Helikopter 109M (Agusta)</i>	-	-	2	49.72
	<i>Jentera Breathing Apparatus</i>	16	8.00	-	-
	<i>Jentera Foam</i>	10	14.00	-	-
	<i>Jentera Hose</i>	16	8.00	-	-
Kelengkapan Bantuan Khas Lain	<i>Boat Hovercraft</i>	30	3.00	-	-
	Bot Penyelamat Dan Enjin	120	7.20	-	-
	Bot Bomba	10	20.00	-	-
	Utiliti	296	30.89	611	58.17
	*Motosikal <i>Rapid Response 750 cc</i>	200	16.00	63	10.63
	<i>Jet Ski Water Craft</i>	-	-	100	7.91
	<i>Fire Fighting Boat</i>	-	-	5	9.49
	<i>Mobile Exhibition & Education Centre (MEC)</i>	16	2.88	-	-
Jentera Sokongan	Jentera Penunda / Kembalikan	16	8.00	6	6.33
	<i>Backhoe Dwi Fungsi</i>	10	2.00	-	-
	<i>Forklift</i>	16	1.60	10	0.69
	<i>Aircraft Refueller Vehicle</i>	-	-	4	4.74
JUMLAH		1,410	996.39	947	390.01

Nota * : Jabatan Bomba Sebenarnya Membeli Rapid Intervention Motorcycle 1300 cc

- b. Pihak Audit mendapati semua perolehan jentera/bot penyelamat serta jentera sokongan dibuat melalui tender terbuka manakala perolehan kenderaan utiliti dibuat melalui pembelian terus. Semakan Audit mendapati secara umumnya perolehan kenderaan dan jentera yang telah dibuat itu mematuhi peraturan kewangan. Bagaimanapun, pihak Audit mendapati sungguhpun 5 *Fire Fighting Boat* bernilai RM9.49 juta telah diserahkan kepada Jabatan Bomba pada bulan Mac 2004 dan diakui terima secara rasmi pada bulan Jun 2004, namun 2 jenis perkakasan iaitu 75 unit *Life Jacket Model Eval Type 3691-3* dan 10 unit *Men Lilizas Inflatable Liferaft* masih belum dibekalkan. Semakan Audit selanjutnya mendapati Jabatan Bomba telah menjelaskan pembayaran sepenuhnya untuk pembelian tersebut pada tahun 2004. Sehingga bulan Disember 2005, pembekal berkenaan masih belum mengemukakan 2 perkakasan berkenaan.

29.4.2.2. Pengagihan Dan Penggunaan Kenderaan Dan Jentera

- a. Bahagian Operasi Ibu Pejabat Jabatan Bomba telah menetapkan bilangan keperluan minimum jentera yang perlu dibekalkan kepada semua balai bomba. Semakan Audit terhadap pengagihan jentera di 60 balai bomba mendapati 17 balai bomba kategori A, 11 balai bomba kategori B dan 32 balai bomba kategori C telah dibekalkan dengan jentera seperti yang dirancang tetapi bilangan jentera di balai tersebut tidak mengikut norma yang ditetapkan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 29.5
KEDUDUKAN BALAI BOMBA YANG MEMATUHI NORMA JENTERA

KATEGORI BALAI BOMBA	JUMLAH BALAI BOMBA	WATER TENDER/FIRE RESCUE TENDER			LIGHT FIRE RESCUE TENDER			JENTERA KHAS		
		Mengikut Norma (Bil.)	/	x	Mengikut Norma (Bil.)	/	x	Mengikut Norma (Bil.)	/	x
A	17	3	3	14	2	-	17	2	8	9
B	11	2	3	8	1	4	7	1	4	7
C	32	1	32	-	1	1	31	1	1	31
JUMLAH	60	-	38	22	-	5	55	-	13	47

Nota : / : Bilangan Balai Bomba Yang Mematuhi x : Bilangan Balai Bomba Yang Tidak Mematuhi

Pada pandangan Audit, Jabatan Bomba perlu mengagihkan jentera mengikut keperluan balai bomba berkenaan selaras dengan norma yang telah ditetapkan.

- b. Semakan Audit mendapati Jabatan Bomba tidak menyelenggarakan Senarai Induk Keseluruhan Kenderaan bagi menunjukkan bilangan kenderaan dan jentera mengikut lokasi yang perlu diganti dan perlu dibekalkan kepada balai bomba yang baru disiapkan. Bagaimanapun, Jabatan Bomba telah mengkategorikan 1,163 jentera/jentera khas yang sedang digunakan mengikut usia iaitu 189 (16.2%) daripadanya berusia melebihi 15 tahun; 137 (11.8%) berusia 10 hingga 15 tahun dan 837 (72.0%) berusia kurang daripada 10 tahun. Bagi kenderaan utiliti pula, daripada 1,565 kenderaan yang sedang digunakan, 166 (10.6%) berusia melebihi 15 tahun, 302 (19.3%) berusia antara 10 hingga 15 tahun dan 1,097 (70.1%) berusia

kurang daripada 10 tahun. Hanya terdapat 20 jentera sokongan yang berusia kurang daripada 10 tahun. Pemeriksaan Audit mendapati sebahagian jentera yang berusia melebihi 15 tahun dijadikan jentera gantian bagi menampung keperluan balai bomba jika sesuatu jentera mengalami kerosakan. Bagaimanapun, prestasi jentera gantian tersebut tidak memuaskan dan tidak ekonomi lagi untuk dibaiki. Kedudukan usia kenderaan dan jentera yang sedang digunakan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 29.6
KEDUDUKAN USIA KENDERAAN DAN JENTERA YANG SEDANG DIGUNAKAN

JENIS	USIA MELEBIHI 15 TAHUN	USIA MELEBIHI 10 – 15 TAHUN	USIA KURANG DARIPADA 10 TAHUN	JUMLAH
Jentera/Jentera Khas	189	137	837	1,163
Kenderaan Utiliti	166	302	1,097	1,565
Jentera Sokongan	-	-	20	20

- c. Adalah didapati sungguhpun kesemua 5 unit *Fire Fighting Boat* telah diagihkan ke Jabatan Bomba Negeri Kedah, Perak, Selangor, Pahang dan Johor, namun jawatan juru enjin bot tidak diwujudkan untuk mengendalikan bot berkenaan. Adalah juga diperhatikan 3 daripada 5 bot tersebut tidak digunakan kerana ada antaranya mengalami kerosakan enjin, *belting*, *propeller*, *bilge pump* dan *non return valve* atau peralatan telah dicuri (**Gambar 29.1**). Tempoh waranti bot tersebut telah pun tamat pada bulan Jun 2005. Jenis kerosakan *Fire Fighting Boat* adalah seperti di **Jadual 29.7**. **Gambar 29.2** menunjukkan contoh *Fire Fighting Boat* yang ditempatkan di Jabatan Bomba Pahang.

JADUAL 29.7
JENIS KEROSAKAN FIRE FIGHTING BOAT

LOKASI PENEMPATAN	JENIS BOT/ TARIKH TERIMA	CATATAN
Balai Bomba Muar	FRB 03- Marlin/ 14 Julai 2004	Bot Ini Sering Mengalami Kerosakan Enjin, <i>Belting</i> Dan <i>Propeller</i> Di Samping Kerosakan Alat Pancutan Air.
Pelabuhan Kelang	FRB 01 – Dolphin/ 1 April 2004	- Kerosakan Seperti <i>Bilge Pump</i>, <i>Non Return Valve</i> Dan Lampu Suluh, Rantai Sauh, <i>Toilet Head Blower</i>, <i>Exhaust</i> Dan <i>Hatch Damper</i> Tidak Dibaiki Oleh Destination Marine Services Sdn. Bhd. Sehingga Tamat Tempoh Waranti. - Pada Tahun 2004, Didapati Kipas Dan Kon FRB 01 Sebelah <i>Starboard Side</i> Telah Dicuri. Setelah Diganti, Kes Kecurian Masih Berlaku Pada Tahun 2005. Laporan Kehilangan Telah Dibuat Bagi Kedua-dua Kes tersebut.
Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia Kuantan, Pahang	FFB 05 Selayang/ 1 April 2004	Antara Kerosakannya Adalah : - Kebocoran Di Bahagian Atas Kabin Pemandu. <i>Bearing</i> Dan <i>Housing Propeller</i>; <i>Roller Anchor</i> Patah Dan <i>Anchor</i> Tidak Berfungsi. - Monitor Radar Bot Telah Dicuri Di Jeti Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia Dan Laporan Polis Mengenainya Telah Dibuat Pada Bulan Mac 2005 (Gambar 29.2).

GAMBAR 29.1

Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia Kuantan
- Anak Panah Menunjukkan Lokasi Monitor Radar Jenis Furuno Yang Telah Dicuri

GAMBAR 29.2

Lembaga Kemajuan Ikan Malaysia Kuantan
- Fire Fighting Boat 05 Selayang Yang Ditempatkan Di Jeti

Pada pandangan Audit, Jabatan Bomba perlu mengambil tindakan segera untuk memperbaiki bot yang rosak bagi membolehkannya berada dalam keadaan siap sedia untuk digunakan.

- d. Pada tahun 2002, Jabatan Bomba telah membeli sebanyak 100 unit *jet ski* daripada sebuah syarikat tempatan melalui kontrak yang bernilai RM7.91 juta. Jet ski ini telah dibekalkan oleh kontraktor pada bulan Julai 2003. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
- i. Daripada 100 unit *jet ski* tersebut, 31 unit telah diagihkan ke Pulau Pinang, Sarawak, Johor, Pahang, Selangor dan Terengganu. Gambar berikut menunjukkan antara *jet ski* yang dibeli.

GAMBAR 29.3

**Jabatan Bomba Negeri Pahang
- Jet Ski**

GAMBAR 29.4

**Balai Bomba Teluk Bahang, Pulau Pinang
- Jet Ski**

- ii. Pemeriksaan Audit telah dijalankan di 6 negeri tersebut mendapati 13 (41.9%) daripada 31 unit *jet ski* tidak berada di dalam keadaan siap sedia digunakan kerana mengalami kerosakan. Semakan Audit selanjutnya mendapati penggunaan *jet ski* yang lain terjejas berpunca daripada faktor berikut :-
- Kekurangan anggota berlaku di balai bomba Pulau Pinang dan Sarawak di mana *jet ski* ditempatkan.
 - Ada anggota yang diberi tanggungjawab mengendali *jet ski* tidak mendapat latihan/kursus formal kecuali tunjuk ajar daripada anggota lain. Walaupun antara mereka mahir memandu *jet ski*, namun mereka tidak mahir dalam operasi menyelamat sekiranya berlaku kecemasan. Ada anggota yang telah mendapat latihan bertukar ke balai bomba lain. Masalah ini berlaku di semua balai bomba yang dilawati.
 - Di Sarawak dan Terengganu, Unit Jet Ski belum diwujudkan. Oleh itu, tiada pegawai yang diberi tugas secara bertulis berhubung penggunaan *jet ski*.
 - Ada *jet ski* ditempatkan di balai bomba yang kurang memerlukan penggunaannya berdasarkan kepada lokasi balai bomba tersebut.
 - Tidak ada kemudahan tempat menurun dan menaikkan *jet ski* seperti di Balai Bomba Bagan Jermal dan Teluk Bahang di Pulau Pinang.
 - Di semua balai bomba yang dilawati, kenderaan yang mempunyai kemudahan menunda *jet ski* adalah terhad dan jika ada ia juga digunakan untuk tugas lain.

- e. Jabatan Bomba telah membelanjakan sejumlah RM10.63 juta untuk perolehan *Rapid Intervention Motorcycle* yang terdiri daripada 63 motosikal berjenama Honda yang berkuasa 1,300 cc. *Rapid Intervention Motorcycle* (RIM) merupakan satu set kelengkapan yang terdiri daripada 3 unit motosikal yang dinamakan *motor pump*, *motor hose* dan *motor rescue* masing-masingnya berharga RM137,238, RM157,760 dan RM211,400 (**Gambar 29.5 dan 29.6**). *Rapid Intervention Motorcycle* digunakan untuk tujuan bantuan awal (*First Responder*) operasi kebakaran atau menyelamatkan mangsa kemalangan jalan raya. Ia juga digunakan untuk mengatasi masalah kelewatan dan halangan terutama di jalan yang sibuk dan sempit yang sukar dilalui oleh jentera bomba.

GAMBAR 29.5

(Pandangan Dari Hadapan)

GAMBAR 29.6

(Pandangan Dari Belakang)

Jabatan Bomba Negeri Sarawak
- Satu Set *Rapid Intervention Motorcycle*

Semakan Audit di 10 balai bomba yang mempunyai 30 *Rapid Intervention Motorcycle* di 6 negeri yang dilawati mendapati perkara berikut :-

- *Standard Operational Procedure* berhubung dengan *Rapid Intervention Motorcycle* belum diagihkan oleh Ibu Pejabat ke balai bomba yang telah dibekalkan dengan *Rapid Intervention Motorcycle*.
- Unit *Rapid Intervention Motorcycle* belum diwujudkan di Negeri Pahang dan Terengganu manakala di Sarawak, unit ini hanya ditubuhkan pada bulan Julai 2005.
- Mengikut peraturan Jabatan Pengangkutan Jalan, anggota yang berkecuali memandu *Rapid Intervention Motorcycle* adalah mereka yang mempunyai lesen memandu kelas B. Bagi membolehkan *Rapid Intervention Motorcycle* berfungsi, sekurang-kurangnya 3 anggota bomba diperlukan untuk setiap satu syif dan antara 2 hingga 3 syif sehari perlu dilaksanakan. Bagaimanapun, semua balai bomba tidak mempunyai anggota yang mencukupi untuk melaksanakan tugas mengikut syif yang ditetapkan. Contohnya, di Sarawak hanya 2 orang anggota bomba yang memiliki lesen memandu kelas B dan hanya ada 5 anggota di Pahang yang memilikinya. Daripada 30 unit *Rapid Intervention Motorcycle* yang diperiksa, sebanyak 13 unit tidak berada di dalam keadaan siap sedia digunakan kerana mengalami kerosakan dan lewat dibaiki akibat kekurangan kepakaran dan kesukaran mendapatkan alat ganti.

- Beberapa anggota yang dipertanggungjawab mengendali *Rapid Intervention Motorcycle* tidak mendapat latihan atau kursus yang mencukupi.

Bagi memastikan kenderaan dan jentera digunakan dengan cara yang cekap dan berkesan, Jabatan Bomba perlu memastikan setiap balai bomba mempunyai anggota yang mencukupi dan berkelayakan.

29.4.2.3. Penyenggaraan Kenderaan Dan Jentera

- a. Penyenggaraan kenderaan dan jentera bomba dipertanggungjawabkan kepada Ketua Bahagian Kejuruteraan Ibu Pejabat/Negeri. Jabatan Bomba telah menetapkan 2 kaedah bagi menyenggara kenderaan dan jentera bomba iaitu penyenggaraan pemulihan dan penyenggaraan pencegahan selaras dengan Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1995. Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan merancang dan menjalankan program servis 2 kali setahun bagi jentera, 3 kali setahun bagi kenderaan utiliti atau mencapai perbatuan 5,000 kilometer yang mana terdahulu dan 2 kali setahun bagi enjin bot sangkut. Kerja pembaikan kecemasan dilaksanakan sepanjang tahun mengikut kes dan keadaan. Tatacara Pengurusan Stor menetapkan alat ganti kenderaan perlu diurus mengikut keperluan. Semakan Audit di 60 balai bomba mendapati perkara berikut :-
 - i. Penyenggaraan pemulihan yang dirancang telah dijalankan mengikut jadual bulanan yang ditetapkan oleh Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan. Kerja penyenggaraan jentera dijalankan oleh anggota Bahagian Kejuruteraan Negeri setiap 6 bulan. Kerja servis untuk kenderaan utiliti pula dijalankan oleh pemandu dan diselia oleh anggota Bahagian Kejuruteraan Negeri yang berkenaan. Ini menyebabkan pemandu terlibat terpaksa membawa kenderaan utiliti ke Bahagian Kejuruteraan Negeri yang terletak jauh daripada balai bomba berkenaan. Sebagai contoh, semua kenderaan utiliti di Balai Bomba Negeri Johor perlu dihantar ke Bahagian Kejuruteraan Negeri di Pasir Gudang untuk kerja servis. **Pada pandangan Audit, amalan ini perlu dikaji semula oleh Jabatan Bomba memandangkan ia melibatkan masa dan kos yang tinggi.**
 - ii. Pada tahun 2003, Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan hanya dapat melaksanakan 15 daripada 69 kerja penyenggaraan pencegahan yang dirancang. Pada tahun 2004 pula, sebanyak 138 kerja penyenggaraan tidak dapat dijalankan mengikut jadual bulanan yang ditetapkan kerana kekurangan tenaga kerja akibat dari penglibatan tenaga kerja dalam aktiviti Jabatan, kekurangan tenaga mahir, pertambahan kerja pembaikan dalam bengkel dan pembekalan alat ganti yang tidak mengikut jadual. Akibatnya sebanyak 47 kenderaan Jabatan yang telah rosak mengambil masa antara 2 hingga 24 bulan untuk dibaiki oleh Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan dan Bahagian Kejuruteraan Negeri.

- b. "Prosedur Kualiti Pengurusan dan Sokongan MS ISO 9001:2000" menetapkan bahawa kerja penyenggaraan kenderaan dan jentera boleh dijalankan sama ada secara *in-house* atau dihantar ke bengkel swasta. Kaedah penyenggaraan/pembaikan akan diputuskan sama ada oleh Pengarah Negeri/Pengarah Kejuruteraan/Timbangan Pengarah/Juruteknik bergantung pada kos penyenggaraan/pembaikan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan telah melaksanakan sebanyak 1,921 kerja penyenggaraan secara *in-house* yang melibatkan kos berjumlah RM30.30 juta dan 1,603 kerja penyenggaraan oleh syarikat swasta yang melibatkan kos berjumlah RM77.02 juta. Semakan Audit telah dijalankan terhadap kerja penyenggaraan yang dijalankan oleh syarikat swasta melibatkan 60 balai bomba mendapati perkara berikut :-
- i. Tidak semua kerja penyenggaraan/pembaikan yang dihantar ke syarikat swasta diluluskan oleh pihak yang diberikan kuasa.
 - ii. Jabatan Bomba tidak mendapatkan sebut harga daripada beberapa syarikat untuk mendapatkan tawaran harga yang terbaik seperti mana yang dikehendaki oleh peraturan kewangan.
 - iii. Pesanan Kerajaan tidak dikeluarkan kepada syarikat berkenaan bagi memastikan kerja dilaksanakan mengikut spesifikasi dan tempoh yang ditetapkan. Tanpa Pesanan Kerajaan disediakan, kos penyenggaraan tidak dicatatkan dalam Buku Vot berkenaan sebagai tanggungan. Sebagai contoh, di Jabatan Bomba Negeri Pahang, 103 bil bagi tempoh November 2004 hingga September 2005 daripada 47 syarikat swasta berjumlah RM238,136 tidak dapat dijelaskan kerana ketiadaan peruntukan akibat tidak diambil kira dalam Buku Vot.
 - iv. Jabatan Bomba tidak menyelenggarakan rekod berhubung dengan kerja penyenggaraan/pembaikan kenderaan dan jentera oleh syarikat swasta dengan lengkap dan kemas kini bagi tujuan pemantauan.

Pada pandangan Audit, memandangkan kos penyenggaraan kenderaan dan jentera yang melibatkan syarikat swasta adalah besar jumlahnya, Jabatan Bomba perlu mematuhi peraturan kewangan yang berkaitan.

- c. Pemeriksaan Audit di Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan, Shah Alam mendapati Jabatan Bomba telah membeli alat ganti berharga RM150,000 pada bulan Mac 2003 untuk dipasang kepada sebuah jentera yang rosak iaitu *Morita Turn Table Ladder* (WAT 728). Sehingga bulan Disember 2005, alat ganti tersebut masih belum dipasang menyebabkan jentera tersebut tidak dapat digunakan untuk operasi. Pihak Audit diberi penjelasan bahawa kelewatan disebabkan pembekal alat ganti tersebut yang sepatutnya melakukan kerja pemasangan masih belum berbuat sedemikian. Di samping itu, diperhatikan alat ganti tersebut tidak disimpan dengan teratur seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 29.7

*Alat Ganti Jentera Morita Turn Table Ladder
Yang Dibeli Pada Tahun 2003 dan Masih
Belum Dipasang*

- d. Perolehan *Mobile Command Post* yang berharga RM150,000 seunit telah dibuat antara tahun 1996 hingga 2000. Ia diperlukan sebagai pusat operasi dan media jika berlaku sesuatu kemalangan/kebakaran yang memerlukan operasi menyelamatkan secara besar-besaran. Kenderaan ini yang dilengkapi dengan peralatan seperti mesin faks, *walkie talkie*, *mobile radio (repeater)* dan telefon bimbit seperti di **Gambar 29.8** hanya boleh bergerak apabila ditunda oleh kenderaan *Prime Mover*. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
- i. Daripada 6 negeri yang dilawati, hanya Jabatan Bomba Pulau Pinang yang memiliki kenderaan *Prime Mover* ini.

GAMBAR 29.8

*Mobile Command Post Seperti Yang
Terdapat Di Jabatan Bomba Negeri Johor*

- ii. Pemeriksaan Audit di Sarawak, Johor dan Terengganu mendapati beberapa perkakasan yang sepatutnya dilengkapi dalam kenderaan ini tidak dapat dikesan. Di samping itu, Daftar Harta Modal tidak diselenggarakan bagi merekodkan butiran *Mobile Command Post*. Pihak Audit juga tidak dapat mengesahkan sama ada kenderaan ini telah digunakan sepenuhnya kerana tiada rekod penggunaannya kecuali di Pulau Pinang. Selain itu, keadaan fizikal kenderaan ini di Negeri Johor dan Terengganu juga tidak memuaskan seperti kerosakan di dinding dan lantainya. **Gambar 29.9** dan **29.10** adalah berkaitan.

GAMBAR 29.9

Peralatan Mobile Command Post Yang Tidak Lengkap

GAMBAR 29.10

*Mobile Command Post Berada Di Dalam Keadaan
Yang Tidak Memuaskan*

29.4.2.4. Bengkel Kenderaan

- a. Lawatan Audit mendapati 3 daripada 6 bengkel kenderaan berada dalam keadaan bersih dan luas. Peralatannya disimpan dengan teratur. Bagaimanapun, bengkel di Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan/ Selangor dan Bahagian Kejuruteraan Pahang tidak diuruskan dengan teratur. Berikut diberikan contoh gambar bengkel yang dilawati :-

CONTOH 2 BENGKEL BERADA DALAM KEADAAN BERSIH DAN SELESA

GAMBAR 29.11

Balai Bomba Prai, Pulau Pinang

GAMBAR 29.12

Balai Bomba Kuala Terengganu

CONTOH 2 BENGKEL BERADA DALAM KEADAAN AGAK SESAK DAN USANG

GAMBAR 29.13

Balai Bomba Padungan, Sarawak

GAMBAR 29.14

Balai Bomba Shah Alam, Selangor

- b. Semakan Audit terhadap Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan dan Bahagian Kejuruteraan Cawangan Negeri mendapati Jabatan Bomba tidak mewujudkan jawatan yang khusus untuk menyenggara stor bagi membolehkannya diuruskan dengan teratur. Didapati hanya seorang Ketua Ahli Bomba/Ahli Bomba Kanan atau Biasa yang dipertanggungjawabkan untuk menyenggara keseluruhan stor alat ganti, minyak, bateri dan tayar di samping membuat kerja pembaikan kenderaan dan jentera. Ini telah menyebabkan berlakunya perbezaan antara baki fizikal stok dengan rekod stor. Contohnya, di Jabatan Bomba Pulau Pinang, *wiper blade*, *fan belt*, *shoe brake* dan alat ganti jenama Nissan yang berada dalam Stor Alat Ganti belum didaftarkan di bin kad. Bagi Stor Minyak dan Tayar di Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan, baki fizikal minyak dan tayar tidak sama dengan baki di daftar berkenaan.

- c. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980 menetapkan semua kenderaan Kerajaan hendaklah disimpan di bawah perlindungan semasa ia tidak digunakan. Pemeriksaan Audit di 6 negeri yang dilawati mendapati secara keseluruhannya kenderaan dan jentera bomba telah disimpan dalam keadaan yang baik dan berbumbung kecuali di beberapa lokasi seperti di jadual berikut :-

JADUAL 29.8
TEMPAT PENYIMPANAN KENDERAAN

LOKASI	KETERANGAN
Ibu Pejabat/Balai Bomba Putrajaya	Perbadanan Putrajaya tidak membenarkan pembinaan tempat letak kereta berbumbung.
Ibu Pejabat Jabatan Bomba Sarawak	Merupakan bangunan baru yang siap dibina tanpa menyediakan tempat berbumbung yang mencukupi.
Balai Bomba Indera Mahkota, Pahang	Merupakan bangunan baru yang siap dibina tanpa menyediakan tempat berbumbung yang mencukupi.

29.4.2.5. Penyelenggaraan Rekod

- a. Semakan Audit mendapati Daftar Harta Modal tidak diselenggarakan dengan lengkap di 57 daripada 60 (93.33%) balai bomba yang dilawati. Tiga balai bomba yang menyelenggara daftar dengan lengkap adalah Balai Bomba Teluk Bahang di Pulau Pinang, Balai Bomba Jalan Kota di Terengganu dan Balai Bomba Bukit Jelutong di Selangor.
- b. Tatacara Pengurusan Stor menghendaki pegawai yang bertanggungjawab memantau dan menjalankan pemeriksaan terhadap semua aset Kerajaan. Semakan Audit terhadap Daftar Harta Modal mendapati tiada bukti yang menunjukkan pemeriksaan tersebut telah dilakukan di kesemua balai bomba yang dilawati kecuali Balai Bomba Pasir Gudang dan Muar di Johor; Balai Bomba Taman Tas di Pahang serta Balai Bomba Petaling Jaya dan Klang Utara di Selangor.

29.4.2.6. Pelupusan Kenderaan

Menurut Tatacara Pengurusan Stor, Lembaga Pemeriksa perlu dilantik bagi maksud membuat laporan sama ada sesebuah kenderaan masih ekonomi untuk dibaiki atau perlu dilupuskan. Kenderaan yang tidak ekonomi dibaiki perlu dilupuskan mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 1980. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- a. Lembaga Pemeriksa Pelupusan Aset Jabatan Bomba yang diwujudkan dipengerusikan oleh Pengarah Bahagian Pengurusan dan ahlinya terdiri daripada Pengarah Kejuruteraan, Penguasa Kanan Bomba (Operasi) dan Penolong Pegawai Tadbir yang dilantik oleh Ketua Setiausaha Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan.
- b. Pemeriksaan Audit di Jabatan Bomba Selangor, Pahang, Terengganu, Johor dan Pulau Pinang mendapati 20 kenderaan yang usang akibat kemalangan jalan raya dan tidak ekonomi dibaiki masih belum diambil tindakan untuk pelupusan. Didapati juga di Jabatan Bomba Pahang, sebanyak 40 biji tayar yang dibeli sebelum tahun 2001 dan 15 guni tayar *flab* serta *tiub* tayar telah

mencapai tarikh luput masih disimpan di stor tayar (**Gambar 29.15 dan 29.16**). Begitu juga di Balai Bomba Bau, Sarawak, enjin lama dan tayar yang belum dilupuskan sejak balai ini mula beroperasi pada bulan Julai 2003 (**Gambar 29.17 dan 29.18**).

GAMBAR 29.15

*Jabatan Bomba Pahang
- Sebanyak 40 Biji Tayar Yang Telah Luput
Tarikh Penggunaannya*

GAMBAR 29.16

*Jabatan Bomba Pahang
- Sebanyak 15 Guni Tyre Flab Dan Tiub Tayar
Yang Telah Luput Tarikh Penggunaannya*

GAMBAR 29.17

*Balai Bomba Bau, Sarawak
- Antara Enjin Lama dan Tayar Yang Belum Dilupuskan*

GAMBAR 29.18

- c. Di Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan atau Bahagian Kejuruteraan Negeri yang dilawati, walaupun permohonan telah dibuat kepada Lembaga Pemeriksa Pelupusan Aset, namun pemeriksaan masih belum dijalankan oleh Lembaga tersebut terhadap keseluruhan kenderaan bomba yang rosak, usang dan tidak ekonomi dibaiki. Contohnya, Lembaga Pelupusan ada ditubuhkan di Jabatan Bomba Sarawak tetapi tindakan untuk memeriksa 22 buah kenderaan masih belum diambil.
- d. Sijil Tidak Ekonomi Dibaiki telah dikeluarkan bagi 17 kenderaan bomba di Jabatan Bomba Pahang, Terengganu, Pulau Pinang dan Johor antara tempoh tahun 2001 hingga 2005. Bagaimanapun, tindakan pelupusan masih belum dilaksanakan. Kelewatan dalam proses pelupusan bukan sahaja menyebabkan kesesakan di tempat meletak kenderaan malah nilainya juga akan merosot akibat terdedah kepada hujan dan cuaca panas. Contohnya ialah di Balai Bomba Kota Samarahan dan Bau di Sarawak; Balai Bomba Maran di Pahang dan Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan di Shah Alam. (**Gambar 29.19 hingga 29.22**).

GAMBAR 29.19

*Balai Bomba Kota Samarahan, Sarawak
- Kenderaan Yang Masih Dalam Proses Pelupusan*

GAMBAR 29.20

*Balai Bomba Maran, Pahang
- Kenderaan Yang Masih Dalam Proses Pelupusan*

GAMBAR 29.21

*Balai Bomba Bau, Sarawak
- Kenderaan Yang Masih Dalam Proses Pelupusan*

GAMBAR 29.22

*Bengkel Kejuruteraan Pusat Shah Alam, Selangor -
Kenderaan Yang Masih Dalam Proses Pelupusan*

Pada pandangan Audit, tindakan pelupusan terhadap kenderaan dan jentera yang tidak ekonomi dibaiki perlu diuruskan mengikut Tatacara Pengurusan Stor.

29.4.3. PEMANTAUAN

29.4.3.1. Di peringkat Jabatan, Mesyuarat Pagi telah diadakan 2 minggu sekali dan dihadiri oleh Bahagian Operasi, Bahagian Penyelidikan, Perancangan dan Pembangunan serta Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan. Bahagian Operasi pula mengadakan mesyuarat dari semasa ke semasa untuk membincangkan perkara berhubung keperluan semasa serta pengagihan kenderaan dan jentera Jabatan.

- a. Ibu Pejabat Bahagian Kejuruteraan juga mengadakan mesyuarat suku tahun dengan Ketua Bahagian Kejuruteraan dari setiap negeri untuk memantau prestasi, kedudukan dan masalah berhubung pengurusan kenderaan dan jentera. Laporan bulanan kewangan juga disediakan oleh Bahagian Kejuruteraan Negeri.
- b. Di peringkat negeri, selain mengadakan Mesyuarat Pagi, mesyuarat dan perbincangan diadakan secara berkala antara Pengarah dan Ketua-ketua bahagian termasuk Ketua Bahagian Kejuruteraan negeri berkenaan.
- c. Di peringkat balai bomba, Pegawai Penjaga Balai mengemukakan Laporan Bulanan Kedudukan Kenderaan kepada Bahagian Kejuruteraan di negeri masing-masing. Laporan berkenaan antara lain mengandungi status kenderaan semasa dan penggunaan minyak. Pegawai Penjaga Balai atau

penolongnya juga ada membuat semakan ke atas Buku Log, Daftar Harta Modal, Buku Pergerakan Inden/Kad Minyak dan sebagainya.

Pada pandangan Audit, pemantauan terhadap pengurusan kenderaan Jabatan Bomba di semua peringkat adalah memadai.

29.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara umumnya, Jabatan Bomba telah merancang pengurusan kenderaan dan jentera dengan baik. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, ada beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki seperti peruntukan tidak mencukupi bagi perolehan kenderaan dan jentera supaya yang berusia dan tidak ekonomi dibaiki boleh diganti; pengagihan jentera tidak mengikut norma yang ditetapkan; ketiadaan jawatan juru enjin bot bagi *Fire Fighting Boat* dan anggota yang berkemahiran untuk mengendalikan *jet ski* serta anggota khusus bagi menyenggara stor; penyenggaraan terhadap kenderaan dan jentera yang kurang memuaskan; proses yang diikuti bagi menghantar kenderaan ke syarikat swasta untuk tujuan penyenggaraan tidak mematuhi peraturan kewangan dan tindakan pelupusan tidak diambil dengan segera. Sehubungan ini, adalah disyorkan Jabatan Bomba mengambil tindakan untuk menyelesaikan kelemahan yang dikenal pasti itu.

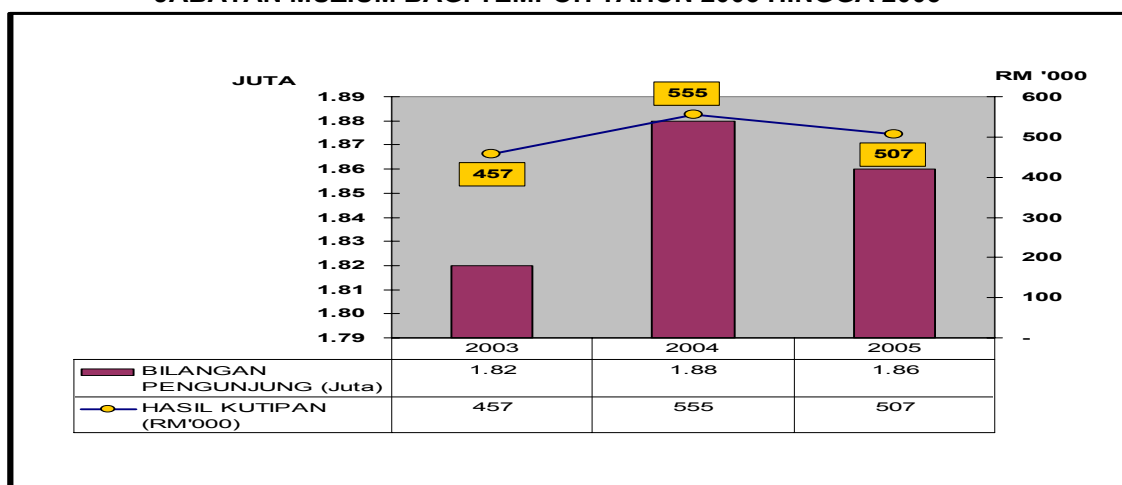
KEMENTERIAN KEBUDAYAAN, KESENIAN DAN WARISAN

30. JABATAN MUZIUM DAN ANTIKUITI – PENGURUSAN KOLEKSI ARTIFAK DAN SPESIMEN

30.1. LATAR BELAKANG

30.1.1. Koleksi yang dimiliki oleh Jabatan Muzium dan Antikuiti (Jabatan Muzium) merupakan peninggalan penting warisan sejarah dan kebudayaan negara. Penjagaan dan penyenggaraan koleksi ini dengan teratur memberi sumbangan yang penting bagi menarik minat pelbagai pihak untuk berkunjung ke muzium. Berdasarkan statistik yang dikeluarkan oleh Jabatan Muzium, secara purata seramai 1.85 juta pengunjung melawat muzium di seluruh negara setiap tahun. Maklumat pengunjung dan juga hasil kutipan Jabatan Muzium bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 diringkaskan seperti di **Carta 30.1**. Pelanggan Jabatan Muzium terdiri daripada penyelidik tempatan dan luar negeri, pembekal benda purba, pelajar sekolah dan institusi pengajian tinggi, agensi Kerajaan dan badan sukarelawan, pelawat luar negeri serta masyarakat umum.

CARTA 30.1
BILANGAN PENGUNJUNG DAN HASIL KUTIPAN
JABATAN MUZIUM BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

30.1.2. Secara amnya, Jabatan Muzium mengklasifikasikan koleksinya kepada 3 kategori iaitu artifak etnologi (bahan sejarah dan kebudayaan), artifak arkeologi iaitu bahan sejarah dan kebudayaan yang ditemui melalui kaedah gali cari (eks kavasi) dan spesimen (bahan alam semula jadi). Koleksi diperolehi melalui pelbagai cara iaitu secara pembelian, jumpaan, carian dan pemberian hadiah. Sehingga kini, Jabatan Muzium mempunyai 403,589 koleksi yang dipamerkan di seluruh Semenanjung Malaysia dan Wilayah Persekutuan Labuan. Sehingga akhir tahun 2005, Jabatan Muzium mempunyai rangkaian 12 muzium, 3 kompleks sejarah, 2 pusat penerangan dan satu bangunan istana untuk menempatkan kesemua koleksinya.

30.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan artifak dan spesimen dirancang dan dilaksanakan dengan teratur selaras dengan objektif yang ditetapkan.

30.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

30.3.1. Skop pengauditan ditumpukan kepada pengurusan koleksi merangkumi pengumpulan secara pembelian, jumpaan dan carian; pendaftaran dan pendokumentasian; konservasi (pemuliharaan); penyimpanan dan keselamatan; pinjaman koleksi serta kehilangan dan hapus kira koleksi. Pengauditan telah dijalankan di Ibu Pejabat Jabatan Muzium khususnya di Bahagian Pendaftaran, Bahagian Arkeologi dan Pusat Konservasi Negara serta 11 muzium di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Labuan, Perak serta Kedah. Lawatan dibuat ke kawasan bekas tapak ekskavasi arkeologi untuk memeriksa keadaan fizikal artifak dijumpai dan keadaan persekitarannya. Pemeriksaan fizikal juga dijalankan terhadap koleksi yang disimpan di repositori (stor) dan dipamerkan.

30.3.2. Mutu perkhidmatan Jabatan Muzium telah dinilai dengan mengedarkan borang soal selidik kepada pengunjung muzium. Penilaian juga dibuat terhadap keberkesanan latihan yang diberikan kepada anggota Jabatan Muzium dengan mengedarkan borang soal selidik kepada mereka yang terlibat dengan pengurusan Muzium.

30.4. PENEMUAN AUDIT

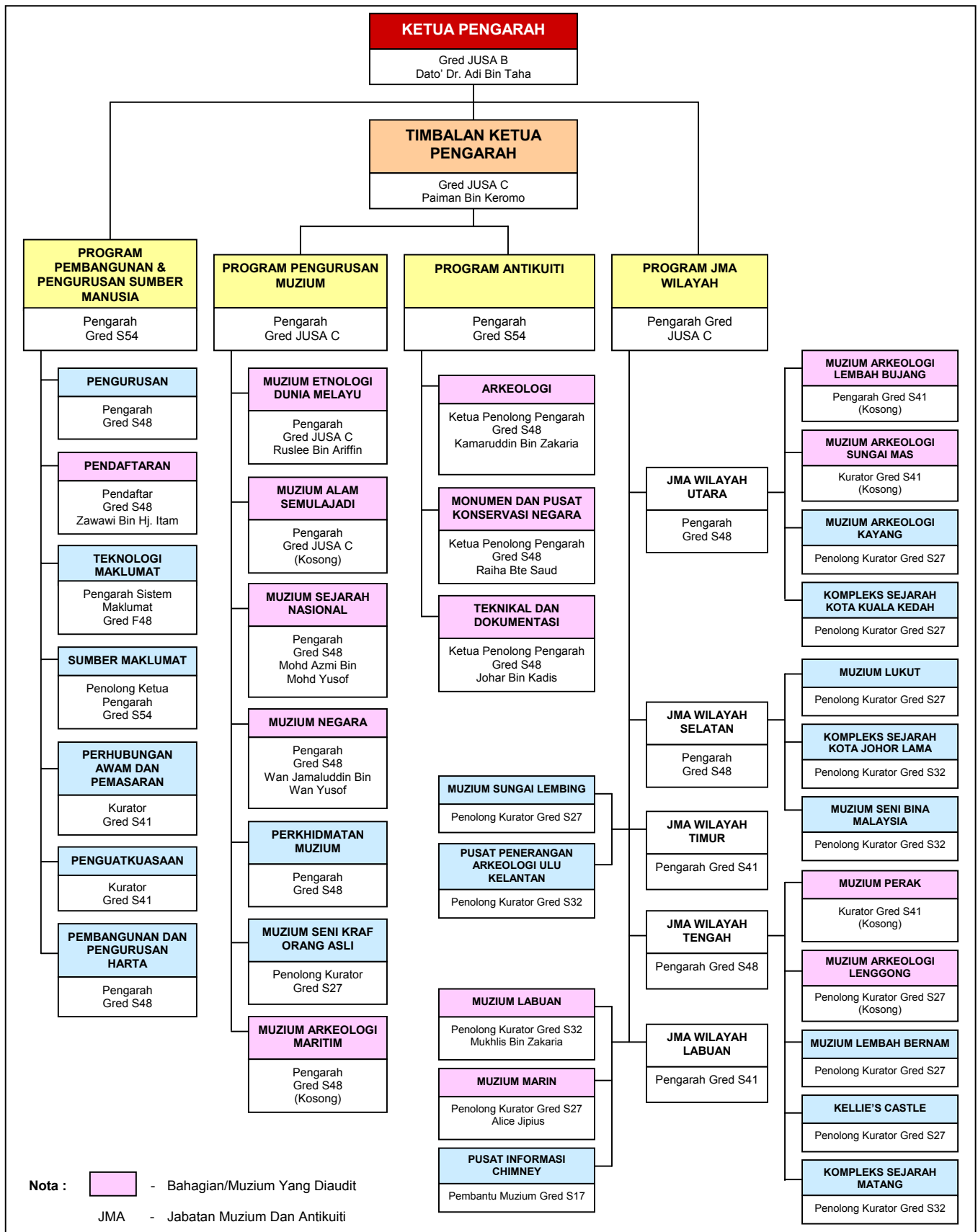
Pengauditan yang dijalankan dari bulan Jun hingga November 2005 mendapati perkara berikut :-

30.4.1. PERANCANGAN

30.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Jabatan Muzium diketuai oleh Ketua Pengarah Gred JUSA B dan dibantu oleh seorang Timbalan Ketua Pengarah Gred JUSA C. Kedudukan struktur organisasi Jabatan Muzium secara ringkasnya adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 30.2
STRUKTUR ORGANISASI JABATAN MUZIUM DAN ANTIKUITI
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Bahagian yang memainkan peranan penting berkaitan dengan pengurusan koleksi adalah seperti berikut :-
- i. Di peringkat Ibu Pejabat, pengurusan koleksi adalah di bawah tanggungjawab Bahagian Pendaftaran yang diketuai oleh Pendaftar berjawatan Kurator Gred S48. Antara fungsi Bahagian ini ialah menguruskan perolehan dan pendaftaran koleksi, pengumpulan maklumat koleksi, penyimpanan dan pengeluaran koleksi serta penyimpanan rekod koleksi.
 - ii. Bahagian Arkeologi bertanggungjawab menguruskan kerja ekskavasi arkeologi di darat. Manakala kerja ekskavasi di bawah air diuruskan oleh Muzium Arkeologi Maritim. Setiap Bahagian ini diketuai oleh pegawai Muzium Gred S54.
 - iii. Pusat Konservasi Negara yang diketuai oleh Pengarah berjawatan Kurator Gred S48 bertanggungjawab menjalankan rawatan konservasi koleksi dan membuat kajian bahan yang diperlukan bagi koleksi berkaitan.
 - iv. Di peringkat muzium, pengurusan koleksi adalah di bawah tanggungjawab Pengarah atau Ketua Muzium. Jawatan Ketua Muzium diisi sama ada oleh Kurator/ Penolong Kurator/Pembantu Muzium bergantung pada saiz muzium. Fungsi utama muzium adalah membuat perancangan terhadap keperluan koleksi untuk pengisian muzium; menjalankan penyelidikan berkaitan dengan sejarah koleksi; mendokumentasikan hasil penyelidikan dan penyelenggaraan rekod koleksi yang diterima dari Bahagian Pendaftaran serta menjalankan aktiviti pameran.
- c. Bagi menampung keperluan perjawatannya, Jabatan Muzium telah membuat penyusunan semula struktur organisasinya pada tahun 2002. Penyusunan semula tersebut mencadangkan pewujudan program/aktiviti baru, pertambahan jawatan dan menaik taraf jawatan sedia ada serta menstrukturkan semula bahagian sedia ada. Antara penyusunan semula organisasi yang dicadangkan ialah di Bahagian Pendaftaran, Bahagian Sumber Maklumat, Pusat Konservasi Negara, Jabatan Muzium Wilayah dan Unit Audit Dalam. Berdasarkan kepada cadangan tersebut, Jabatan Muzium memerlukan 824 pelbagai gred jawatan sebagai tambahan kepada 244 jawatan sedia ada. Sejumlah 303 daripada 1,068 jawatan tersebut adalah bagi Bahagian Pendaftaran, Bahagian Arkeologi dan 11 muzium yang dilawati.
- d. Daripada 303 jawatan yang telah diluluskan, 219 jawatan telah diisi. Bagaimanapun, pengisian jawatan di Pusat Konservasi Negara dan 3 muzium melebihi daripada yang diluluskan kerana amalan pihak pengurusan muzium yang tidak tegas dari segi pertukaran serta penempatan

kakitangannya. Bagi jawatan yang belum diisi, ia adalah terdiri daripada Kurator, Penolong Kurator dan Pembantu Muzium. Jawatan ini merupakan nadi kepada Jabatan Muzium kerana mereka diperlukan untuk menjalankan aktiviti pengurusan. Muzium yang menghadapi kekosongan jawatan yang ketara ialah Muzium Alam Semulajadi. Kedudukan jawatan yang diluluskan dan yang diisi adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 30.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN PERINGKAT BAHAGIAN DAN MUZIUM,
JABATAN MUZIUM PADA TAHUN 2005

BAHAGIAN/MUZIUM	BILANGAN DILULUSKAN	BILANGAN DIISI	DIISI (%)
Ibu Pejabat Jabatan Muzium Dan Antikuiti			
Bahagian Pendaftaran	23	20	87.0
Bahagian Arkeologi	46	29	63.0
Pusat Konservasi Negara	11	12	109.1
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur			
Muzium Etnologi Dunia Melayu	37	21	56.8
Muzium Alam Semulajadi	43	16	37.2
Muzium Negara	40	29	72.5
Muzium Sejarah Nasional	24	24	100.0
Muzium Arkeologi Maritim	12	11	91.7
Wilayah Persekutuan Labuan			
Muzium Labuan	11	5	45.5
Muzium Marin	2	5	250.0
Jabatan Muzium Wilayah Tengah (Perak)			
Muzium Arkeologi Lenggong	3	5	166.7
Muzium Perak	25	31	124.0
Jabatan Muzium Wilayah Utara (Kedah)			
Muzium Arkeologi Lembah Bujang	20	9	45.0
Muzium Arkeologi Sungai Mas	6	2	33.3
JUMLAH	303	219	72.3

- e. Bahagian Latihan telah merancang 109 kursus untuk anggota Jabatan Muzium yang terlibat dengan pengurusan koleksi bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Latihan yang dirancang merangkumi aspek pengurusan muzium, pentadbiran dan pengkomputeran. Kesemua kakitangan di muzium telah mengikuti latihan asas pengurusan muzium. Pada keseluruhannya mereka menyatakan latihan tersebut tidak mencukupi.

30.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, jumlah peruntukan pembangunan yang dipohon dan diluluskan untuk melaksanakan aktiviti berkaitan dengan pengurusan koleksi khususnya perolehan dan penyenggaraan artifak dan spesimen berjumlah RM3.42 juta. Jumlah ini merupakan 6.08% daripada jumlah peruntukan pembangunan Jabatan Muzium yang berjumlah RM56.27 juta bagi tempoh tersebut seperti yang ditunjukkan di **Jadual 30.2**. Selain peruntukan pembangunan, Jabatan Muzium juga menggunakan wang amanah daripada Akaun Amanah Jabatan Muzium sebagai sumber kewangan pengurusan koleksinya. Pengeluaran wang amanah ini adalah bergantung kepada dana yang sedia ada dan keperluan semasa bagi pengurusan koleksi.

JADUAL 30.2
PERUNTUKAN PEMBANGUNAN BAGI PENGURUSAN KOLEKSI
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PERUNTUKAN PEMBANGUNAN JABATAN MUZIUM (RM Juta)	PERUNTUKAN PEMBANGUNAN BAGI PENGURUSAN KOLEKSI (RM Juta)	(%)
2003	14.15	0.75	5.30
2004	20.74	1.00	4.82
2005	21.38	1.67	7.81
JUMLAH	56.27	3.42	6.08

30.4.1.3. Undang-undang Dan Asas Pengurusan Koleksi

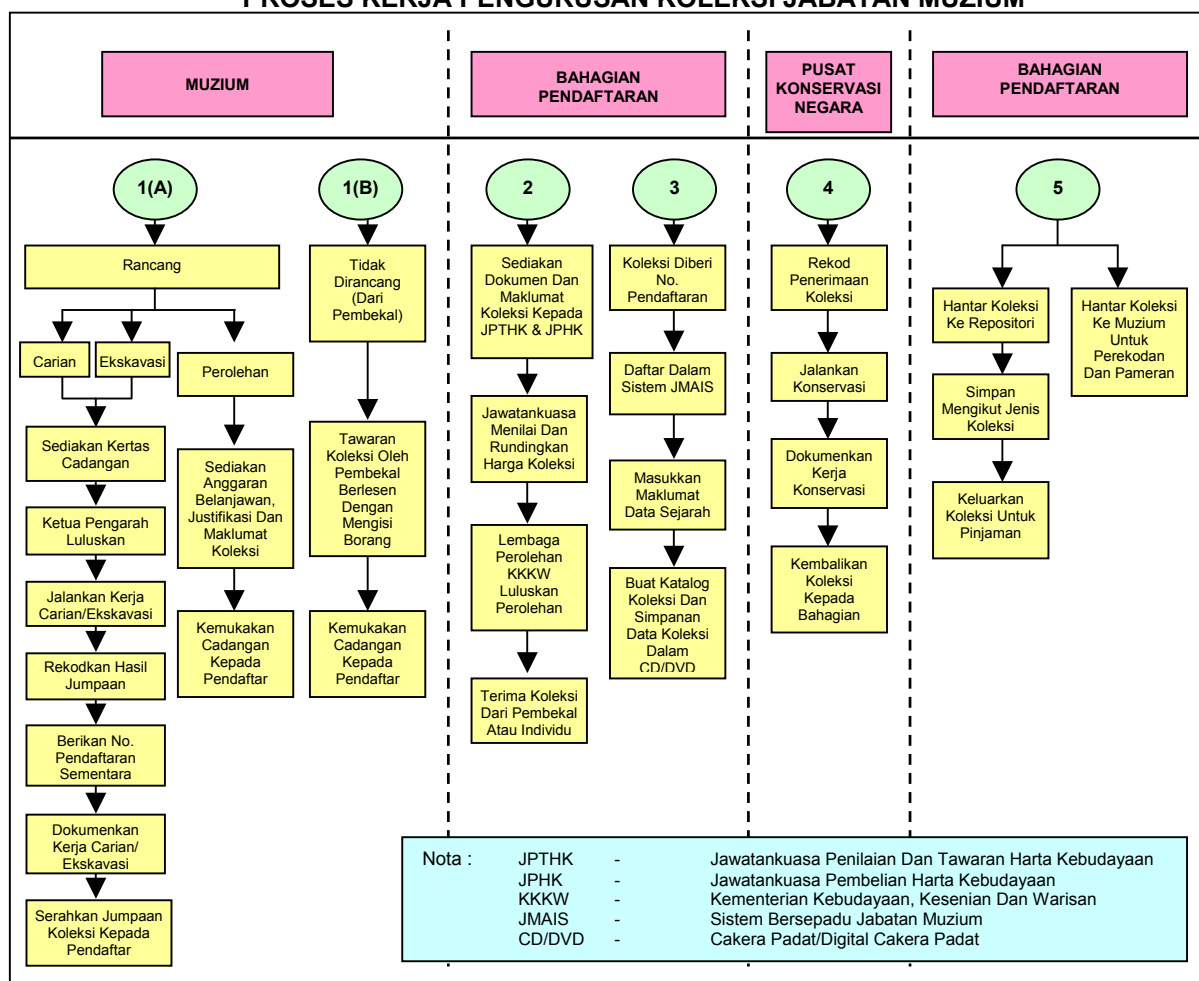
Akta Bendapurba 1976 diguna pakai bagi mengawal, memelihara dan menyelidik koleksi bersejarah. Akta ini memberi mandat kepada Ketua Pengarah Jabatan Muzium untuk melaksanakan aktiviti berkaitan dengan warisan negara di seluruh Semenanjung Malaysia termasuk Wilayah Persekutuan Labuan. Selain itu, Jabatan Muzium juga menetapkan beberapa perkara berhubung dengan pengurusan koleksi seperti berikut :-

- a. Perolehan artifak etnologi adalah mengikut keutamaan berikut :-
 - i. Bahan koleksi mempunyai kaitan dengan perkembangan sejarah kebudayaan dan alam semula jadi Malaysia.
 - ii. Bahan boleh digunakan untuk penyelidikan.
 - iii. Bahan boleh dinilai dari segi estetika, keunikan, kehalusan buatan dan sukar ditemui.
 - iv. Bahan menghadapi kepupusan atau tidak boleh dicari ganti.
- b. Bagi artifak arkeologi pula, asas pengumpulan adalah berdasarkan kepada penyelidikan terdahulu dan masa kini serta hasil maklumat orang awam.
- c. Asas pengumpulan spesimen adalah berdasarkan penyelidikan semasa mengikut jenis spesimen seperti spesimen zoologi, botani dan geologi.
- d. Setiap artifak etnologi hendaklah diberikan nombor pendaftaran tetap sebaik sahaja artifak tersebut diterima daripada pembekal/individu. Ketiga-tiga jenis koleksi ini perlu mempunyai maklumat yang lengkap antaranya tarikh dan tempat asal diperolehi/dijumpai, latar belakang dan deskripsi koleksi serta maklumat fizikal disertai gambar koleksi.
- e. Setiap koleksi yang diperolehi/dijumpai perlu menjalani proses konservasi kuratif di Pusat Konservasi Negara sebelum disimpan di repositori atau dihantar ke muzium untuk dipamerkan.
- f. Koleksi akan disimpan mengikut suhu, cahaya dan kelembapan udara yang sesuai untuk mengelak kerosakan koleksi. Kaedah penyimpanan ini dikenali sebagai konservasi preventif. Semua koleksi sama ada disimpan di repositori, dipamerkan di muzium ataupun dipinjamkan hendaklah dijaga dengan selamat.
- g. Kesemua kehilangan koleksi hendaklah diambil tindakan hapus kira mengikut peraturan berkaitan yang ditetapkan.

30.4.1.4. Kaedah Pengurusan Koleksi

Jabatan Muzium sedang mengemaskinikan Manual Prosedur Kerja berkaitan dengan aktiviti pengurusan koleksi. Bagaimanapun, Fail Meja pegawai ada dilengkapkan dengan proses pengumpulan; pendaftaran dan pendokumentasian; konservasi; penyimpanan/keselamatan; pinjaman koleksi kecuali kehilangan dan hapus kira koleksi seperti mana yang diringkaskan di carta berikut :-

CARTA 30.3
PROSES KERJA PENGURUSAN KOLEKSI JABATAN MUZIUM

30.4.1.5. Mekanisme Pemantauan

Jabatan Muzium menetapkan Mesyuarat Pengurusan hendaklah diadakan setiap hari Khamis manakala Mesyuarat Pembangunan diadakan sebulan sekali. Kedua-dua mesyuarat ini dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Muzium. Pengarah Bahagian dan Pengarah/Ketua Muzium pula perlu mengadakan mesyuarat dengan kakitangannya sekurang-kurangnya sebulan sekali. Selain mesyuarat, Pengarah Jabatan Muzium Wilayah dan Ketua Muzium memantau kerja yang dilaksanakan oleh Kurator dari semasa ke semasa melalui laporan aktiviti pengurusan muzium yang perlu disediakan setiap tahun.

Pada pandangan Audit, Jabatan Muzium telah merancang pengurusan artifak dan spesimen dengan memuaskan. Bagaimanapun bagi memudahkan rujukan kakitangan, Jabatan Muzium perlu mengemaskinikan Manual Pengurusan Koleksi dengan berpandukan kepada proses kerja yang telah didokumentasikan. Jabatan Muzium juga disyorkan merujuk kepada kaedah pengurusan Muzium yang dikeluarkan oleh *International Council of Museums (ICOM)* di bawah *United Nations Educational, Scientific And Cultural Organization (UNESCO)* sebagai panduan.

30.4.2. PELAKSANAAN

30.4.2.1. Pematuhan Terhadap Peraturan Dan Prosedur

Bagi memastikan kaedah pengurusan koleksi yang ditetapkan telah dipatuhi, sejumlah 1,242 pelbagai jenis artifak dan spesimen telah dipilih untuk pengauditan. Daripada jumlah ini, 537 ialah artifak etnologi, 554 artifak arkeologi dan 151 spesimen. Berdasarkan sampel tersebut, semakan Audit mendapati perkara berikut :-

a. Pengumpulan Artifak Etnologi Secara Pembelian

- i. Mengikut panduan kerja Jabatan Muzium, pengumpulan artifak dibuat sama ada secara terancang atau tidak terancang. Bagi pengumpulan secara terancang, Pengarah/Ketua Muzium perlu menyediakan kertas cadangan dan anggaran perbelanjaan perolehan artifak yang dikehendaki untuk pengisian muzium. Pihak Muzium berkenaan akan mengenal pasti artifak yang dikehendaki sama ada daripada pembekal yang berlesen atau individu. Bagi perolehan yang tidak dirancang, pembekal berlesen atau individu menawar untuk menjual artifaknya kepada Jabatan Muzium. Pembekal/individu perlu mengisi borang tertentu yang mengandungi maklumat latar belakang dan harga tawaran untuk setiap artifak yang hendak dijual kepada Jabatan Muzium. Tawaran pembekal ini perlu dikemukakan kepada 2 jawatankuasa iaitu Jawatankuasa Penilaian Dan Tawaran Harta Kebudayaan (dipengerusikan oleh Timbalan Ketua Pengarah) untuk penilaian sejarah/ketulenan bahan dan Jawatankuasa Pembelian Harta Kebudayaan (dipengerusikan oleh Ketua Pengarah) untuk penilaian dan perundingan harga. Sehingga tarikh pengauditan, Jabatan Muzium tidak dapat mengemukakan senarai keahlian dan terma rujukan bagi kedua-dua Jawatankuasa ini. Kelulusan perolehan artifak yang muktamad perlu diperolehi mengikut peraturan seperti berikut :-
- Lembaga Tender Jabatan Muzium bagi perolehan sebelum bulan Oktober 2004 di mana nilai perolehan setiap artifak untuk satu tahun tidak melebihi RM200,000.
 - Kementerian Kewangan bagi perolehan sebelum bulan Oktober 2004 di mana nilai perolehan bagi setiap artifak untuk satu tahun melebihi RM200,000.

- Lembaga Perolehan Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Warisan mulai bulan Oktober 2004 boleh meluluskan perolehan melebihi RM200,000.
- ii. Daripada 537 artifak etnologi yang dipilih untuk pengauditan, hanya 233 yang dapat dikenal pasti pengumpulannya dibuat secara pembelian manakala bakinya tidak dapat ditentukan cara artifak diperolehi kerana rekod di muzium tidak mencatatkan cara perolehan. Bahagian Pendaftaran juga tidak menyimpan maklumat artifak yang ditempatkan di muzium berkaitan. Semakan Audit terhadap pembelian 233 artifak mendapati perkara berikut :-
- Sebanyak 193 artifak tidak mempunyai maklumat kerana borang sokongan tidak disertakan. Bagi 40 artifak yang disokong dengan borang yang berkaitan, maklumat di borang tersebut pula tidak lengkap. Sebagai contoh, latar belakang sejarah, jenis bahan, asal dan usia artifak tidak dinyatakan.
 - Bagi 12 artifak yang telah mendapat sokongan daripada Jawatankuasa Penilaian Dan Tawaran Harta Kebudayaan (JPTHK), asas penentuan nilai sejarah dan ketulenan artifak sebelum keputusan dibuat tidak dinyatakan. Manakala baki 221 artifak tidak dapat ditentukan sama ada pembeliannya adalah melalui JPTHK kerana minit mesyuarat tersebut tidak dikemukakan untuk pengauditan. Ini berlaku kerana JPTHK hanya diwujudkan pada pertengahan tahun 2001. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada Jawatankuasa tersebut telah membuat penilaian sejarah/ketulenan bahan atau menghantar kesemua 233 artifak kepada pakar tertentu atau disahkan oleh pegawai Jabatan Muzium yang berpengalaman. Berdasarkan penjelasan pegawai Jabatan Muzium, pengesahan nilai sejarah/ketulenan tidak dapat dibuat kerana untuk mendapatkan perkhidmatan pakar dan penyediaan laporannya mengambil masa sedangkan Jawatankuasa perlu membuat keputusan dengan cepat bagi mengelakkan pembekal/individu menarik balik tawaran untuk menjual artifaknya kepada Jabatan Muzium.
 - Semakan Audit selanjutnya mendapati 65 artifak telah dikemukakan kepada Jawatankuasa Pembelian Harta Kebudayaan (JPHK) untuk penilaian dan perundingan harga. Sebanyak 57 daripada 65 artifak ini berada pada lingkungan harga yang mendapat pengurangan harga tawaran antara 3% hingga 89%. Bagaimanapun, setelah rundingan semula dijalankan dengan pembekal berkaitan, pihak Audit mendapati JPHK telah menetapkan harga muktamad terhadap 65 artifak tersebut seperti berikut :-
 - Sejumlah 11 artifak adalah pada harga melebihi 29% daripada harga tawaran JPHK.

- Sejumlah 10 artifak adalah pada harga yang telah dikurangkan iaitu antara 1% hingga 30% daripada harga tawaran JPHK.
 - Sejumlah 44 artifak pada harga yang ditetapkan sama dengan harga sebelum rundingan semula.
- iii. Harga muktamad tersebut telah pun diluluskan sama ada oleh Lembaga Tender Jabatan Muzium, Bahagian Pengurusan Perolehan Kerajaan Kementerian Kewangan dan Lembaga Perolehan Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Warisan.
- iv. Tanpa penilaian terhadap artifak dijalankan oleh Jawatankuasa Penilaian Dan Tawaran Harta Kebudayaan seperti mana yang tersebut di atas, pihak Audit tidak dapat menentukan kesahihan harga yang dipersetujui oleh Jawatankuasa Pembelian Harta Kebudayaan. Tambahan pula, Jabatan Muzium masih belum mempunyai garis panduan mengenai penetapan harga pembelian artifak.

b. Pengumpulan Artifak Arkeologi Secara Ekskavasi (Gali Cari)

i. Ekskavasi Arkeologi Di Darat

- Pengarah Bahagian Arkeologi/Ketua Muzium berkaitan perlu menyediakan rancangan kerja tahunan mengenai tapak/lokasi yang hendak dijalankan kerja ekskavasi. Sebelum memulakan kerja ekskavasi, kajian awal perlu dijalankan untuk mengesan potensi tapak iaitu dari segi peninggalan sejarah/benda purba. Satu laporan *survey* hasil daripada kajian tersebut dan kertas cadangan yang mengandungi maklumat objektif, tempoh, anggaran perbelanjaan dan kaedah ekskavasi yang akan digunakan perlu dikemukakan kepada Ketua Pengarah Jabatan Muzium untuk kelulusan.
- Pihak yang menjalankan kerja ekskavasi perlu mendapat lesen penggalian daripada Bahagian Penguatkuasaan Jabatan Muzium. Mereka juga perlu mematuhi peraturan kerja arkeologi yang ditetapkan oleh Jabatan Muzium iaitu mendokumenkan kaedah kerja ekskavasi berserta gambar bersekil untuk setiap artifak yang dijumpai, menyediakan senarai lengkap hasil jumpaan, menjalankan rawatan konservasi artifak di tapak dan menyediakan tempat simpanan koleksi yang dijumpai. Satu laporan akhir mengenai penyelidikan dan kerja ekskavasi perlu dikeluarkan dan dikemukakan kepada Ketua Pengarah Jabatan Muzium 3 bulan dari tarikh selesai kerja ekskavasi.
- Berdasarkan 354 artifak arkeologi yang diaudit, kecuali laporan akhir untuk kerja ekskavasi Kota Kayang, Perlis, pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada pihak yang terlibat dengan kerja ekskavasi telah mematuhi prosedur ditetapkan kerana dokumen berkaitan tidak

dikemukakan. Antara dokumen yang dimaksudkan adalah laporan *survey*; kertas cadangan; lesen penggalian; dokumen kaedah kerja ekskavasi; senarai lengkap artifak berserta gambar bersekil dan laporan akhir untuk menjalankan kerja ekskavasi.

ii. Ekskavasi Arkeologi Bawah Air

- Pengarah Muzium Arkeologi Maritim adalah bertanggungjawab memantau kerja ekskavasi di bawah air dan menjalankan penyelidikan terhadap artifak yang dijumpai oleh pihak syarikat dan individu. Syarikat atau individu yang ingin menjalankan kerja *survey* di tapak yang telah dikenal pasti untuk kerja ekskavasi perlu mematuhi proses berikut :-
 - Membuat permohonan dengan melengkapkan borang tertentu kepada Bahagian Penguatkuasaan Jabatan Muzium dan Jabatan Laut Semenanjung Malaysia.
 - Borang permohonan dikemukakan kepada Jawatankuasa Kebangsaan Pengurusan Kapal Karam Bersejarah (JKPKKB) di Kementerian Kewangan untuk kelulusan.
 - Selepas permohonan diluluskan, pihak terlibat perlu mendapatkan lesen penggalian daripada Bahagian Penguatkuasaan Jabatan Muzium untuk memulakan kerja *survey*.
 - Selepas kerja *survey* selesai, laporan *survey* dilengkapi dengan tujuan kerja *survey*, latar belakang kapal karam berkaitan, tempoh dan teknik kerja *survey*, hasil jumpaan koleksi yang dijangka ditemui, teknik kerja konservasi dan cara kerja pendokumentasian hasil jumpaan perlu disediakan dan dikemukakan kepada JKPKKB.
 - Selepas laporan *survey* dihantar, syarikat/individu membuat permohonan semula untuk meneruskan kerja ekskavasi di tapak. Selepas permohonan diluluskan oleh JKPKKB, satu perjanjian hendaklah ditandatangani antara Jabatan Muzium (bagi pihak Kerajaan Malaysia) dengan syarikat/individu berkenaan.
 - Antara syarat perjanjian yang ditetapkan ialah semua kerja ekskavasi hendaklah di bawah pengawasan Jabatan Muzium dengan melantik pegawai Jabatan Muzium sebagai penyelia tapak; pelaksanaan kerja ekskavasi hendaklah mengikut kaedah arkeologi bawah air berdasarkan standard antarabangsa dan dikendalikan oleh ahli arkeologi bawah air yang diiktiraf; bahan dan jumpaan artifak hendaklah dilaporkan serta merta kepada Jabatan Muzium; menyediakan senarai lengkap artifak berserta gambar bersekil artifak yang dijumpai; penentuan kadar pembahagian artifak/keuntungan hasil jualan artifak; artifak perlu dijalankan kerja pemuliharaan (konservasi) dan dikendalikan oleh *Conservator* yang diiktiraf dan diluluskan oleh Jabatan Muzium. Syarikat/individu juga hendaklah mengemukakan laporan harian semasa kerja ekskavasi dijalankan

dan laporan akhir pelaksanaan kerja ekskavasi 3 bulan dari tarikh akhir kerja ekskavasi kepada Ketua Pengarah Jabatan Muzium.

- Kesemua 200 artifak arkeologi yang dipilih untuk pengauditan merupakan artifak yang dijumpai di dalam 10 kapal karam bersejarah yang tenggelam di perairan Malaysia. Kerja ekskavasi telah dijalankan oleh 4 syarikat swasta. Bagaimanapun, pematuhan kepada proses yang ditetapkan tidak dapat ditentukan bagi kerja ekskavasi untuk 8 kapal karam. Ini kerana dokumen berkaitan dari peringkat permohonan untuk menjalankan kerja ekskavasi sehingga ia diselesaikan tidak dikemukakan. Bagi kerja ekskavasi 2 kapal karam lagi, semakan Audit mendapati perkara berikut :-
 - Syarikat berkenaan telah membuat permohonan menjalankan kerja ekskavasi daripada Bahagian Penguatkuasaan Jabatan Muzium dan Jabatan Laut Semenanjung Malaysia. Lesen Penggalan telah diperolehi sebelum memulakan kerja *survey*. Laporan *survey* daripada syarikat ini juga telah dikemukakan kepada Jabatan Muzium.
 - Kerja ekskavasi telah diluluskan oleh Jawatankuasa Kebangsaan Pengurusan Kapal Karam Bersejarah, Kementerian Kewangan. Satu perjanjian telah ditandatangani antara syarikat ini dengan Jabatan Muzium untuk menjalankan kerja ekskavasi kapal karam Desaru. Bagaimanapun bagi kerja ekskavasi kapal karam Wanli, pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada perjanjian telah ditandatangani antara kedua pihak ini kerana dokumen berkaitan tidak dikemukakan.
 - Semakan Audit terhadap tahap pematuhan beberapa syarat penting dalam perjanjian oleh syarikat yang menjalankan kerja ekskavasi mendapati perkara berikut :-
 - Mengikut syarat perjanjian, kerja ekskavasi perlu diuruskan oleh ahli arkeologi bawah air yang diiktiraf. Adalah didapati kerja ekskavasi ini telah dikendalikan oleh penyelam berkelulusan *Naval Architect* dan dibantu oleh seorang penyelam (*Diver*). Memandangkan Jabatan Muzium tidak mempunyai asas atau kriteria untuk melantik ahli arkeologi, maka pihak Audit tidak dapat menentukan kategori pakar yang boleh menjalankan kerja *survey* dan ekskavasi bawah air.
 - Syarikat ini telah memberi latihan berkaitan dengan kaedah pendaftaran artifak, kaedah kerja ekskavasi dan penyelidikan serta penulisan laporan akhir kepada kakitangan Jabatan Muzium yang terlibat.
 - Artifak yang telah dijumpai perlu diagihkan antara syarikat dengan Jabatan Muzium mengikut kadar nisbah 70:30 iaitu berdasarkan jenis item yang dijumpai. Jabatan Muzium juga berhak menentukan artifak yang perlu diserahkan kepada muzium

berkaitan. Semakan Audit mendapati syarikat ini telah mematuhi syarat ini bagi 63,341 artifak yang dijumpai. Senarai artifak yang dijumpai juga telah disediakan dengan lengkap disertakan dengan gambar.

- Syarikat telah menjalankan kerja konservasi terhadap kesemua artifak semasa dijumpai di tapak. Di samping itu, kesemua artifak telah diserahkan kepada Jabatan Muzium untuk menjalani proses konservasi kuratif di Pusat Konservasi Negara.
- Syarikat telah menyedia dan mengemukakan laporan harian dan laporan akhir/arkeologi mengikut tempoh yang ditetapkan kepada Jabatan Muzium.

c. Pengumpulan Spesimen Secara Carian/Jumpa

Muzium Alam Semulajadi perlu menetapkan lokasi untuk menjalankan kerja pengumpulan spesimen sebelum memulakan kerja carian. Satu kertas cadangan perlu disediakan iaitu mengandungi maklumat seperti tujuan, latar belakang spesimen, tempoh kerja, teknik pelaksanaan kerja dan anggaran perbelanjaan. Ia akan dikemukakan bersama laporan kajian awal untuk kelulusan Ketua Pengarah Jabatan Muzium. Pihak yang menjalankan kerja carian perlu mendapatkan kebenaran bertulis daripada beberapa agensi antara lainnya ialah Jabatan Perlindungan Hidupan Liar Dan Taman Negara (PERHILITAN), Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia dan Pejabat Daerah. Peraturan kerja di tapak yang perlu dipatuhi ialah menyediakan senarai lengkap jumpaan berserta gambar untuk setiap spesimen, menjalankan konservasi spesimen di tapak dengan segera dan menyediakan tempat penyimpanan spesimen. Satu laporan mengenai penyelidikan dan kerja carian spesimen perlu dikeluarkan dan dikemukakan kepada Ketua Pengarah Jabatan Muzium selepas carian selesai. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada 100 spesimen daripada 151 sampel yang diaudit telah diperolehi mengikut prosedur yang telah ditetapkan kerana rekod mengenainya tidak diselenggarakan dengan lengkap.

d. Pendaftaran Dan Pendokumentasian Koleksi

- i. Mengikut peraturan yang ditetapkan, Jabatan Muzium perlu memberi nombor pendaftaran mengikut penjenisan koleksi dan ditagkan/dilabelkan pada koleksi serta direkodkan di daftar. Sebelum tahun 2002, semua koleksi yang telah didaftarkan perlu direkodkan di buku daftar yang ditetapkan. Mulai tahun 2002, Jabatan Muzium telah membangunkan Sistem Bersepadu Jabatan Muzium (SISTEM). Dengan wujudnya sistem baru ini, kesemua koleksi hendaklah didaftarkan semula menggunakan nombor pendaftaran baru yang telah ditetapkan dan dikemaskinikan di SISTEM ini. Selain itu, data ini juga akan disimpan di katalog secara manual dan dalam cakera padat oleh Bahagian Pendaftaran (Unit Arkib).
- ii. Setiap koleksi yang telah diperolehi hendaklah mempunyai data sejarah yang lengkap bagi tujuan pendokumentasian. Antara data yang diperlukan

ialah latar belakang; jenis; ukuran dan gambar koleksi serta maklumat pembekal. Data ini diperolehi daripada pelbagai sumber. Bagi artifak etnologi, data diperolehi daripada pembekal/individu yang menjual artifak berkaitan. Bagi artifak arkeologi dan spesimen, ia diperolehi daripada kurator yang menjalankan ekskavasi dan carian.

- iii. Semakan Audit terhadap 1,242 koleksi mendapati pendaftaran tetap secara manual bagi 715 daripadanya tidak dibuat. Sebanyak 1,034 pula tidak didaftarkan dalam SISTEM. Butirannya adalah seperti di **Jadual 30.3**. Bagi koleksi yang telah diberi nombor pendaftaran yang ditetapkan, ia telah ditagkan/dilabelkan di koleksi yang berkaitan.

JADUAL 30.3
PENDAFTARAN KOLEKSI

JENIS KOLEKSI	JUMLAH SAMPEL DIAUDIT	BILANGAN PENDAFTARAN YANG TIDAK DIBUAT	
		MANUAL	SISTEM
Artifak Etnologi	537	10	329
Artifak Arkeologi	554	554	554
Spesimen	151	151	151
JUMLAH	1,242	715	1,034

- iv. Jabatan Muzium telah menetapkan bahawa setiap koleksi mesti mempunyai data sejarah yang lengkap. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap 208 artifak etnologi yang telah didaftarkan di SISTEM mendapati kesemuanya tidak mempunyai data sejarah yang lengkap. Antaranya ialah latar belakang artifak, ukuran saiz fizikal artifak, nama pembekal dan gambar artifak. Keadaan ini disebabkan oleh pembekal/individu tidak mempunyai maklumat yang berkaitan; data/rekod yang disimpan di muzium di mana artifak ditempatkan tidak lengkap; hanya seorang kurator dari Bahagian Pendaftaran (Unit Inventori) ditugaskan membuat penyelidikan terhadap artifak yang tiada maklumat dan tempoh penyelidikan mengambil masa yang lama. Ketiadaan maklumat yang lengkap juga menyebabkan kesemua 208 artifak etnologi tersebut belum dibuat katalog atau disimpan di cakera padat.
- v. Semakan Audit selanjutnya mendapati Bahagian Pendaftaran memberi keutamaan kepada pendaftaran artifak etnologi. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005, Bahagian Pendaftaran telah mendaftarkan 22,339 artifak etnologi melalui SISTEM berbanding dengan 31,518 artifak etnologi yang sedia ada. Bagaimanapun, 94% daripada 403,589 koleksi di Jabatan Muzium yang merupakan artifak arkeologi dan spesimen masih belum didaftarkan. Pencapaian yang tidak memuaskan ini disebabkan faktor berikut :-
 - Jabatan Muzium menghadapi kekurangan kakitangan yang mahir untuk mengendalikan Sistem Bersepadu Jabatan Muzium (SISTEM) dan masih bergantung kepada sistem pendaftaran manual.
 - Buku Kod Klasifikasi dan manual prosedur pendaftaran untuk artifak arkeologi dan spesimen belum disediakan.

- Kesukaran untuk mengumpul data sejarah sesuatu koleksi kerana dokumen tidak disimpan dengan teratur dan sebahagian daripadanya tiada data sejarah.
- vi. Semakan Audit juga mendapati antara faktor yang menyebabkan kesukaran untuk mengumpul data sejarah adalah seperti berikut :-
- Penyelidikan saintifik untuk mendapatkan fakta sejarah/jenis koleksi masih belum dijalankan.
 - Berdasarkan kepada maklum balas hasil daripada soal selidik yang telah diedarkan kepada Kurator, Penolong Kurator dan Pembantu Muzium, didapati mereka hanya dapat memperuntukkan 20% untuk aktiviti penyelidikan dan hal pentadbiran manakala 80% daripada masa kerja setahun diperuntukkan untuk mengurus aktiviti pameran dan pendokumentasian koleksi.
 - Sebahagian besar daripada Kurator dan Penolong Kurator tidak mempunyai latar belakang akademik dalam bidang sains walaupun mereka menjalankan penyelidikan saintifik seperti sains biologi, zoologi dan botani. Kesan daripada ini, kakitangan terlibat hanya mampu melaksanakan tugas mereka mengikut keupayaan dan kecenderungan masing-masing serta berdasarkan kepada amalan kakitangan terdahulu.

e. Konservasi Koleksi

- i. Pusat Konservasi Negara bertanggungjawab untuk menjalankan konservasi kuratif terhadap semua koleksi Jabatan Muzium. Proses kerja konservasi kuratif adalah seperti berikut :-
- Apabila koleksi diterima daripada Bahagian Pendaftaran/Muzium, ia perlu didaftar dan diberikan nombor kawalan makmal.
 - Setiap koleksi yang baru diperolehi di Pusat Konservasi Negara perlu melalui proses konservasi untuk membaiki pulih koleksi berkaitan yang dibuat secara rawatan saintifik. Jenis rawatan dan kaedah yang dijalankan adalah mengikut bahan buatan dan jenis koleksi.
- ii. Sebelum memulakan kerja konservasi, gambar koleksi sebelum dirawat perlu diambil dan keterangan penuh mengenainya perlu dicatatkan di Kad Rawatan Pemeriksaan Koleksi. Segala kaedah rawatan seperti penggunaan bahan kimia dan alat serta gambar semasa rawatan dijalankan perlu direkodkan di kad tersebut.
- iii. Selepas kerja rawatan selesai dijalankan dan koleksi diserahkan kembali kepada Bahagian Pendaftaran/Muzium, satu laporan perlu disediakan dan disimpan dengan teratur di makmal Pusat Konservasi Negara sebagai rujukan kerja konservasi yang telah dijalankan untuk setiap koleksi.

- iv. Pegawai Jabatan Muzium menjalankan kerja konservasi kuratif berpandukan kepada Panduan Asas Kerja Konservasi Organik Dan Bukan Organik. Mengikut maklum balas daripada pegawai berkenaan, panduan tersebut tidak banyak membantu dalam menjalankan kerja konservasi kerana ia tidak merangkumi kesemua aspek koleksi Jabatan Muzium, contohnya artifak yang diperbuat daripada bahan komposit (campuran bahan). Mereka perlu membuat rujukan luar untuk mendapatkan teknik konservasi dan merujuk kepada pegawai kanan Jabatan Muzium yang berpengalaman. Keadaan ini menyebabkan kerja konservasi kuratif artifak mengambil masa yang panjang untuk diselesaikan.
- v. Semakan Audit terhadap 1,242 koleksi mendapati proses konservasi kuratif telah dilaksanakan terhadap 25 artifak etnologi dan 100 artifak arkeologi (dijumpai di kapal karam Desaru). Dokumen berkaitan kerja konservasi telah disimpan di makmal dengan teratur dan laporan mengenainya telah disediakan. Bagaimanapun, tiada bukti yang menunjukkan proses konservasi telah dijalankan terhadap 1,117 koleksi yang lain kerana rekod mengenainya tidak diperolehi. Selain itu, bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005, Pusat Konservasi Negara telah menjalankan kerja konservasi 8,530 artifak etnologi dan arkeologi.

f. Penyimpanan Dan Keselamatan Koleksi

- i. Repositori dan bilik pameran ialah tempat penyimpanan koleksi. Tempat penyimpanan perlu mencukupi dan teratur untuk semua koleksi yang sedia ada. Selain itu, tindakan juga perlu dilakukan bagi menjaga persekitaran koleksi ditempatkan bagi menghalang koleksi semula jadi menjadi lapuk akibat daripada ketidaksesuaian suhu, kelembapan, cahaya dan juga serangan perosak seperti serangga, kulat dan pencemaran udara. Bagi konservasi preventif ini, pelaksanaannya hendaklah dijalankan oleh pegawai yang bertanggungjawab terhadap penjagaan repositori serta bilik pameran/*showcase* muzium masing-masing.
- ii. Jabatan Muzium telah menetapkan kawalan persekitaran di repositori mengikut Dasar Penstoran Koleksi tetapi masih belum menetapkan kawalan persekitaran di bilik pameran (termasuk yang disimpan di *showcase*) untuk penjagaan artifak dan spesimen. Namun begitu, kawalan persekitarannya adalah mengikut norma persekitaran minimum yang dicadangkan oleh Pusat Konservasi Negara. Kedudukan kawalan persekitaran di repositori dan di bilik pameran/*showcase* adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 30.4
KAWALAN PERSEKITARAN BAGI KOLEKSI
DI REPOSITORI DAN BILIK PAMERAN/SHOWCASE

JENIS KAWALAN	NORMA PERSEKITARAN	
	REPOSITORI *	BILIK PAMERAN/SHOWCASE *
Suhu (°C)	18°C - 22°C	18°C - 22°C

Cahaya (Lux)	Tidak Perlu Sentiasa Dinyalakan	Koleksi Organik	Koleksi Bukan Organik
		< 50 Lux	< 250 Lux
Kelembapan Udara (<i>Relative Humidity – RH</i>)	RH 47% - 53%	RH 45% - 55%	

Nota :-

**- Penetapan Dasar Penstoran Koleksi*

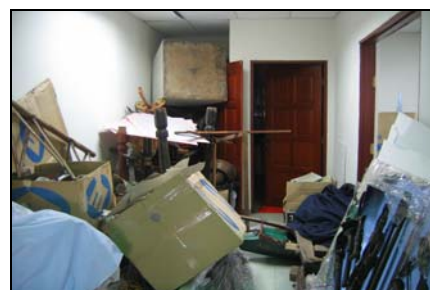
- Cadangan Daripada Pusat Konservasi Negara

- iii. Jabatan Muzium juga menetapkan bahawa koleksi perlu dijaga dengan selamat untuk mengelakkan kehilangan dan kerosakan. Antara langkah yang perlu diambil ialah repositori dan bilik pameran/*showcase* dilengkapi dengan kawalan keselamatan tertentu seperti *Close Circuit Television* (CCTV), kad akses repositori, sistem penggera kebakaran, alat pemadam api dengan tempoh penggunaan yang sah dan *water sprinkler*. Stor/bilik tersebut perlu dikunci dan kunci dipegang oleh pegawai yang bertanggungjawab. Selain itu, Pegawai Keselamatan juga perlu dilantik.
- iv. Semakan Audit terhadap 5 repositori di Bahagian Pendaftaran dan 9 muzium mendapati di Muzium Arkeologi Lenggong dan Lembah Bujang, Jabatan Muzium telah menyediakan ruang repositori yang mencukupi untuk menyimpan artifak arkeologi dan koleksi secara teratur. Bagaimanapun, keadaan penyimpanan koleksi di 12 repositori adalah kurang memuaskan seperti berikut :-
 - Lima repositori di Bahagian Pendaftaran dan 3 repositori di Muzium Sejarah Nasional, Muzium Labuan dan Muzium Perak yang menyimpan pelbagai artifak tidak mempunyai ruang dan rak yang mencukupi bagi menampung kesemua artifak. Di Bahagian Pendaftaran, artifak disimpan mengikut klasifikasi tetapi tidak disusun mengikut nombor pendaftarannya. Manakala repositori di 3 muzium yang lain pula, artifak tidak disimpan mengikut klasifikasi dan tidak disusun mengikut nombor pendaftaran.
 - Muzium Etnologi Dunia Melayu menyimpan koleksi untuk kegunaan pameran sementara. Koleksi diletakkan bertaburan di atas lantai dan bercampur dengan barang *backdrop* pameran sehingga tiada ruang untuk laluan seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 30.1

GAMBAR 30.2

*Muzium Etnologi Dunia Melayu
- Artifak Bertaburan Dan Bercampur Dengan Alat Pameran*

- Semakan Audit mendapati bangunan Muzium Alam Semulajadi masih belum dibina. Koleksi yang sepatutnya disimpan di muzium ini telah disimpan di repositori bersebelahan repositori Muzium Etnologi Dunia

Melayu. Lawatan Audit mendapati pada keseluruhannya, keadaan ruang repositori tidak memuaskan. Sungguhpun rak ada disediakan tetapi tidak mencukupi. Spesimen yang disimpan di dalam kotak bercampur aduk seperti di **Gambar 30.3**. Sebahagian daripada spesimen telah rosak dimakan serangga halus. Keadaan repositori berhabuk dan tidak mempunyai peredaran udara yang mencukupi kerana hawa dingin hanya akan dipasang ketika pemeriksaan dijalankan. Mengikut laporan statistik Jabatan Muzium pada tahun 2005, hanya 1,243 (3.1%) daripada 40,063 pelbagai spesimen telah dipamerkan.

GAMBAR 30.3

*Muzium Etnologi Dunia Melayu
- Spesimen Disimpan Bercampur Aduk*

- Kerja ekskavasi kapal karam Desaru dan Wanli telah diselesaikan pada bulan Mac 2002. Lawatan Audit pada bulan Julai 2005 mendapati artifak arkeologi yang diperolehi daripada kedua-dua kapal tersebut telah disimpan di rumah kedai di pekan Endau-Rompin, Pahang untuk kerja konservasi. Artifak yang telah diproses sepatutnya dipindahkan ke repositori yang bersesuaian mengikut standard penyimpanan koleksi. Pihak Audit mendapati artifak tidak dapat disusun dengan teratur kerana ruang yang terhad. Diperhatikan juga kerja penyahgaraman (proses mengeluarkan garam dari artifak) untuk jumpaan kapal karam Wanli yang sepatutnya dilakukan di tempat berasingan daripada repositori telah dibuat di bilik yang sama (**Gambar 30.4**).

GAMBAR 30.4

*Rumah Kedai Di Pekan Endau-Rompin, Pahang
- Bilik Simpanan Artifak Juga Digunakan Untuk
Kerja Konservasi Artifak*

- Di tapak arkeologi Sungai Mas, Kedah, manik dan seramik yang dijumpai hasil kerja ekskavasi pada tahun 1970an masih disimpan di kabin dan repositori kayu. Manik itu telah diletakkan di bekas yang diperbuat daripada kayu dan disusun di atas rak dengan ruang kabin yang sempit seperti di **Gambar 30.5**. Seramik pula disimpan di repositori yang mana tiangnya diperbuat daripada kayu, beratap nipah, berdinding dawai besi

dan ditutup dengan plastik serta berlantaikan batu bata dan kayu. Pemeriksaan mendapati tiang kayu telah dimakan anai-anai, sebahagian lantai telah roboh, atap nipah telah tercabut dan dimasuki air hujan. Artifak disimpan di bekas plastik tetapi berhabuk dan diletak di atas rak kayu yang telah usang. Sebahagian daripada bekas telah dipenuhi dengan sarang semut/anai-anai. Ruang repositori berhabuk dan kotor. Persekitaran di luar kabin dan repositori juga didapati terbiar, pagar telah roboh dan dipenuhi dengan semak samun. Selain itu, beberapa bekas tapak ekskavasi yang dipelihara sebagai bahan pameran kepada orang awam tidak dijaga dengan sempurna di mana bumbung tapak yang diperbuat daripada zink telah roboh dan tidak dibaiki. Keadaan tersebut adalah seperti di **Gambar 30.6, 30.7 dan 30.8**. Perkara ini berlaku kerana syarikat yang dilantik untuk menyenggara tapak dan membersihkan artifak tidak menjalankan tugasnya seperti mana syarat perjanjian serta kurang pemantauan daripada pegawai muzium.

GAMBAR 30.5

*Tapak Arkeologi Sungai Mas, Kedah
- Manik Disimpan Di Ruang Kabin Yang Sempit*

GAMBAR 30.6

*Tapak Arkeologi Sungai Mas, Kedah
- Lantai Kayu Yang Roboh*

GAMBAR 30.7

*Tapak Arkeologi Sungai Mas, Kedah
- Atap Yang Roboh*

GAMBAR 30.8

*Tapak Arkeologi Sungai Mas, Kedah
- Bumbung Tapak Ekskavasi Yang Roboh*

- Mengenai kawalan persekitaran repositori dari aspek suhu dan kelembapan udara, adalah didapati majoriti muzium tidak mematuhi standard yang ditetapkan oleh Dasar Penstoran Koleksi seperti di jadual berikut :-

JADUAL 30.5
KEADAAN PENYIMPANAN KOLEKSI DI REPOSITORI

TEMPAT	SUHU (° C)		KELEMBAPAN UDARA (RH %)	
	SEPATUTNYA	SEBENAR	SEPATUTNYA	SEBENAR
Ibu Pejabat Jabatan Muzium Dan Antikuiti				
Bahagian Pendaftaran (5 Stor)	18-22	23	47-53	53
Bahagian Arkeologi (Tiada Stor)		-	-	-
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur				
Muzium Etnologi Dunia Melayu	18-22	30	47-53	53
Muzium Alam Semulajadi		26		57
Muzium Negara (Tiada Stor)		-	-	-
Muzium Sejarah Nasional		28		65
Muzium Arkeologi Maritim (Endau-Rompin, Pahang)		28	47-53	78
Wilayah Persekutuan Labuan				
Muzium Labuan	18-22	23	47-53	80
Muzium Marin (Tiada Stor)		-	-	-
Jabatan Muzium Wilayah Tengah (Perak)				
Muzium Arkeologi Lenggong	18-22	28	47-53	71
Muzium Perak		30		55
Jabatan Muzium Wilayah Utara (Kedah)				
Muzium Arkeologi Lembah Bujang	18-22	25	47-53	71
Muzium Arkeologi Sungai Mas		26		71

- v. Lawatan Audit ke 18 bilik pameran mendapati sebahagian daripada koleksi yang dipamerkan di dalam sesuatu bilik bercampur antara bahan organik dengan bahan bukan organik. Ini menyebabkan kawalan persekitaran dari aspek tahap suhu dan kelembapan udara tidak dapat mengikut norma persekitaran minimum yang dicadangkan oleh Pusat Konservasi Negara. Butiran adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 30.6
KEADAAN PENYIMPANAN KOLEKSI DI BILIK PAMERAN/SHOWCASE

TEMPAT	SUHU (° C)		KELEMBAPAN UDARA (RH %)	
	SEPATUTNYA	SEBENAR	SEPATUTNYA	SEBENAR
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur				
Muzium Etnologi Dunia Melayu	18-22	30	45-55	75
Muzium Negara - Bilik Pameran A		23		62
Muzium Negara - Bilik Pameran B		24		51
Muzium Negara - Bilik Pameran C		23		52
Muzium Negara - Bilik Pameran D		28		72
Muzium Negara - Bilik Pameran Emas		25		63
Muzium Sejarah Nasional – Aras 1		23		52
Muzium Sejarah Nasional – Aras 2		24		54
Muzium Sejarah Nasional – Aras 3		23		55
Muzium Arkeologi Maritim		24		59
Wilayah Persekutuan Labuan				
Muzium Labuan - Aras 1		23		70
Muzium Labuan - Aras 2		23		69
Muzium Marin - Aras 1		26		92
Muzium Marin - Aras 2		25		65
Jabatan Muzium Wilayah Tengah (Perak)				
Muzium Arkeologi Lenggong	18-22	24	45-55	60

Muzium Perak - Aras 1		27		67
Muzium Perak - Aras 2		26		69
Jabatan Muzium Wilayah Utara (Kedah)				
Muzium Arkeologi Lembah Bujang	18-22	26	45-55	59

- vi. Kesemua 11 muzium yang dilawati telah mewujudkan sistem penyenggaraan secara berkala terhadap artifak etnologi dan arkeologi sebagai salah satu langkah konservasi preventif. Kaedah konservasi yang dijalankan adalah berkaitan pembersihan habuk yang terdapat pada artifak di bilik pameran dengan menggunakan peralatan yang sesuai. Setiap muzium telah menyediakan jadual tugas secara mingguan dan bulanan dengan membahagikan tugas kepada Pembantu Muzium mengikut jumlah bilik pameran yang ada dan dikawal selia oleh Penolong Kurator. Bagaimanapun, kerja konservasi setiap hari ini tidak direkodkan sebagai bukti ia telah dilaksanakan.
- vii. Semakan Audit terhadap 5 repositori dan 9 bilik pameran mendapati kecuali di 4 muzium, Jabatan Muzium telah mengambil langkah yang berpatutan untuk menjaga keselamatan koleksi. Semakan Audit selanjutnya terhadap 4 muzium tersebut mendapati di Muzium Negara dan Muzium Arkeologi Maritim, hanya *Close Circuit Television (CCTV)* dipasang untuk mengesan kecurian. Di Muzium Etnologi Dunia Melayu dan Muzium Sejarah Nasional, peruntukan untuk mendapatkan CCTV telah dipohon pada tahun 2003 tetapi sehingga kini peruntukan belum diperolehi.
- viii. Mengikut Tatacara Pengurusan Stor, Ketua Jabatan Muzium hendaklah mengaturkan supaya semua aset diperiksa dan jangka masa bagi satu pemeriksaan adalah sekurang-kurangnya sekali setiap 2 tahun. Namun begitu, tiada bukti yang menunjukkan bahawa pemeriksaan sedemikian dijalankan oleh Jabatan Muzium. Mengikut penjelasan pegawai kanan Jabatan Muzium, pemeriksaan tidak dapat dijalankan kerana rekod kawalan koleksi yang sedia ada tidak teratur dan tidak lengkap serta pertambahan koleksi yang berterusan. Hasil pemeriksaan fizikal terhadap 1,242 koleksi mendapati sebanyak 250 artifak yang diperolehi bagi tempoh tahun 1965 hingga 2005 tidak dapat dikesan. Perkara ini berlaku kerana penyimpanan koleksi yang tidak teratur dan nombor pendaftaran tidak dilabelkan pada koleksi.

g. Pinjaman Koleksi

- i. Koleksi boleh dipinjamkan daripada repositori atau muzium kepada individu, Jabatan Muzium/agensi Kerajaan, muzium negeri, muzium swasta atau agensi luar bagi tujuan pameran sementara, pendidikan dan penyelidikan. Peminjam perlu mematuhi beberapa syarat yang ditetapkan antaranya adalah seperti berikut :-
- Membuat permohonan secara rasmi dengan menggunakan borang permohonan pinjaman yang ditetapkan sekurang-kurangnya satu minggu

sebelum tempoh pinjaman. Tempoh pinjaman yang ditetapkan ialah 2 minggu daripada tarikh pinjaman dikeluarkan.

- Merekodkan koleksi yang telah dipinjamkan di Daftar Pinjaman/Pergerakan Koleksi.
 - Membeli perlindungan insurans berjumlah 2.5% daripada nilai koleksi yang ditetapkan oleh Jabatan Muzium.
 - Membuat bayaran tambahan RM5 sehari untuk setiap koleksi yang dipinjam melebihi 2 minggu.
 - Membuat bayaran mengikut nilai koleksi yang ditetapkan oleh Jabatan Muzium bagi setiap kehilangan atau kerosakan koleksi yang dipinjam.
- ii. Semakan Audit telah dijalankan terhadap pinjaman pelbagai koleksi kepada 40 individu dan pelbagai jabatan/agensi/muzium oleh Bahagian Pendaftaran bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 dan mendapati perkara berikut :-
- Secara amnya, peraturan pinjaman koleksi yang telah ditetapkan telah dipatuhi. Antara peraturan yang dipatuhi ialah surat atau borang pinjaman koleksi dan polisi perlindungan insurans bagi koleksi yang dipinjamkan telah disimpan dengan sempurna di fail pinjaman.
 - Seramai 9 peminjam telah membuat pinjaman koleksi melebihi tempoh 2 minggu tetapi tidak dikenakan bayaran tambahan. Mengikut pengiraan Audit, bayaran tambahan yang terlibat berjumlah RM94,450.
- iii. Semasa lawatan ke 11 muzium, didapati 5 muzium iaitu Muzium Etnologi Dunia Melayu, Muzium Alam Semulajadi, Muzium Sejarah Nasional, Muzium Perak dan Muzium Arkeologi Lembah Bujang telah mengadakan 50 pameran sementara sepanjang tempoh tahun 2003 hingga 2005. Pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada pameran yang diadakan melibatkan koleksi muzium sendiri atau pinjaman koleksi daripada Bahagian Pendaftaran kerana fail pameran sementara yang diselenggarakan tidak teratur. Oleh itu, tahap pematuhan syarat pinjaman tidak dapat ditentukan.
- iv. Adalah didapati Jabatan Muzium belum menetapkan prosedur keselamatan koleksi yang dipinjamkan kepada pihak lain seperti cara memegang dan mempamerkan koleksi, kawalan pergerakan koleksi dan cara penyimpanannya.

h. Kehilangan Dan Hapus Kira Koleksi

Mengikut Arahan Perbendaharaan 314 hingga 328, koleksi yang hilang akibat daripada kecurian, penipuan atau kecuaian pegawai perlu dihapus kira setelah semua peraturan yang ditetapkan dipatuhi. Dalam hal ini, didapati Jabatan Muzium tidak mempertanggungjawabkan mana-mana Bahagian/Unit untuk menguruskan kehilangan dan hapus kira koleksi. Semakan Audit mendapati

kaedah mengendalikan kehilangan koleksi adalah tidak seragam dan tidak mematuhi peraturan yang ditetapkan seperti berikut :-

- i. Jabatan Muzium telah kehilangan 368 artifak arkeologi di Muzium Arkeologi Lembah Bujang dan Muzium Arkeologi Maritim pada tahun 2003/2004. Selepas laporan polis dibuat, hanya Kurator di Muzium Arkeologi Maritim menyediakan Laporan Awal berkenaan dan memaklumkan kepada Timbalan Ketua Pengarah, Ibu Pejabat Jabatan Muzium. Bagaimanapun, laporan itu tidak dikemukakan kepada Ketua Setiausaha Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Warisan selaku Pegawai Pengawal serta Ketua Setiausaha Perbendaharaan untuk tindakan selanjutnya.
- ii. Kehilangan sepucuk pistol di Muzium Lukut hanya dimaklumkan kepada Unit Keselamatan di bawah Bahagian Pengurusan tanpa Laporan Awal disediakan.

Tanpa Laporan Awal ini, tindakan selanjutnya seperti mengaturkan penyiasatan kehilangan di peringkat Jabatan Muzium, membuat susulan untuk mendapatkan laporan penyiasatan polis (sepatutnya 4 bulan dari tarikh Laporan Awal dibuat) dan tindakan hapus kira serta syor surcaj terhadap pegawai yang bertanggungjawab (sekiranya berkaitan) tidak dapat dibuat.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya, pelaksanaan aktiviti pengurusan koleksi Jabatan Muzium adalah kurang memuaskan. Jabatan Muzium perlu memastikan semua pihak terlibat mematuhi peraturan dan prosedur yang ditetapkan terhadap pengurusan semua jenis koleksi. Antara perkara yang perlu diberi perhatian ialah menggunakan pendekatan yang lebih telus untuk menilai cadangan pembelian artifak etnologi; mengadakan pemeriksaan fizikal terhadap koleksi dalam tempoh masa yang ditetapkan dan membentangkan hasil pemeriksaan di Mesyuarat Pengurusan Jabatan Muzium. Jabatan Muzium perlu mengemaskinikan maklumat mengenai semua jenis artifak dalam SISTEM serta mengkaji aspek konservasi koleksi dengan menyediakan teknik konservasi kuratif mengikut bahan buatan dan jenis koleksi. Jabatan juga perlu mengisi kekosongan jawatan dengan segera dan mengkaji untuk mengambil kakitangan yang mempunyai latar belakang akademik yang memenuhi skop profesion pengurusan muzium.

30.4.2.2. Perbelanjaan Aktiviti

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Jabatan Muzium telah diluluskan peruntukan pembangunan berjumlah RM3.42 juta untuk pengurusan koleksi. Daripada jumlah ini, Jabatan Muzium telah membelanjakan RM3.40 juta. Butiran adalah seperti di **Jadual 30.7**. Manakala sejumlah RM438,201 dan RM399,321 telah dibelanjakan daripada Akaun Amanah Jabatan Muzium untuk membeli artifak etnologi pada tahun 2003 dan 2004. Pada tahun 2005, tiada perbelanjaan dibuat daripada Akaun Amanah ini untuk tujuan yang sama.

JADUAL 30.7
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PENGURUSAN KOLEKSI

BUTIRAN	PEMBANGUNAN (RM Juta)			JUMLAH (RM Juta)
	2003	2004	2005	
Permohonan Peruntukan	0.75	1.00	1.67	3.42
Peruntukan Diluluskan	0.75	1.00	1.67	3.42
Perbelanjaan Sebenar	0.74	0.99	1.67	3.40

30.4.2.3. Langkah Penambahbaikan Oleh Jabatan Muzium

Bagi mengatasi kelemahan pengurusan koleksi, Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Warisan serta Jabatan Muzium telah mengambil beberapa langkah seperti berikut :-

- a. Merancang untuk membina Pusat Repositori Negara di bawah Rancangan Malaysia Kesembilan yang dikendalikan oleh Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Warisan bagi menempatkan koleksi yang dikumpulkan. Untuk jangka masa pendek, Jabatan Muzium telah menyewa satu bangunan di Bangi untuk tujuan ini.
- b. Menyediakan kemudahan *info* KIOSK di bilik pameran Muzium yang dihubungkan dengan pangkalan data Jabatan Muzium. Pelawat boleh menggunakannya untuk mendapatkan maklumat tambahan kepada bahan yang dipamerkan. *Info* KIOSK bertindak sebagai panduan kepada pelawat untuk menentukan lokasi artifak ditempatkan di bilik pameran dengan cepat. Sehingga kini, Muzium Negara dan Muzium Sejarah Nasional telah disediakan dengan kemudahan *info* KIOSK.
- c. Memperkemarkan peraturan dan undang-undang yang berkaitan untuk pengurusan koleksi agar warisan sejarah dan kebudayaan negara terpelihara. Kementerian Kebudayaan, Kesenian Dan Warisan sedang menggubal Akta Warisan Kebangsaan 2005 yang antara lainnya menentukan definisi koleksi yang dianggap harta kebudayaan Malaysia; jenis koleksi (*tangibles and intangibles*); tahap kuasa yang diberikan kepada Jabatan Muzium dan juga Kementerian yang berwajib; bentuk kawalan dan tindakan yang dikenakan kepada kesalahan tertentu seperti perdagangan barangan antik tidak berlesen, penyeludupan keluar/masuk koleksi secara haram dan *illegal duplication of collections*.

Pada pandangan Audit, langkah penambahbaikan yang akan diambil oleh Jabatan Muzium adalah tindakan yang positif dan perlu dilaksanakan dengan segera untuk mempertingkatkan keberkesanan aktiviti.

30.4.3. PEMANTAUAN DAN PENILAIAN

30.4.3.1. Di peringkat Ibu Pejabat Jabatan Muzium, Mesyuarat Pengurusan dan Mesyuarat Pembangunan telah diadakan seperti yang dirancang. Di peringkat Bahagian dan Muzium pula, kecuali Muzium Alam Semulajadi, ada di

antara Bahagian/Muzium tidak mengadakan mesyuarat bulanan setiap bulan atau tidak dapat mengemukakan minit mesyuarat bagi mesyuarat yang telah diadakan. Bahagian/Muzium yang terlibat dan kekerapan mesyuarat yang dilaksanakan adalah seperti di **Jadual 30.8**. Mesyuarat tidak diadakan kerana sebahagian besar kakitangan terlibat dengan kerja di luar pejabat seperti menjalankan kerja ekskavasi di tapak sejarah dan mengadakan pameran sementara. Semakan Audit juga mendapati hanya Muzium Alam Semulajadi, Muzium Sejarah Nasional dan Muzium Perak telah menyediakan laporan aktiviti pengurusan muzium bagi tahun 2003 dan 2004. Bagi muzium yang lain, laporan yang berkaitan tidak dapat dikemukakan.

JADUAL 30.8
MESYUARAT BAHAGIAN/MUZIAM BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

BAHAGIAN/MUZIAM	TAHUN DAN BILANGAN MESYUARAT DIADAKAN		
	2003	2004	2005
Ibu Pejabat Jabatan Muzium & Antikuiti			
Bahagian Pendaftaran	4	3	1
Bahagian Arkeologi	TDT	TDT	TDT
Pusat Konservasi Negara	4	5	3
Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur			
Muzium Etnologi Dunia Melayu	6	6	2
Muzium Alam Semulajadi	12	12	12
Muzium Negara	6	2	1
Muzium Sejarah Nasional	5	4	2
Muzium Arkeologi Maritim	TDT	TDT	3
Wilayah Persekutuan Labuan			
Muzium Labuan	TDT	TDT	TDT
Muzium Marin	TDT	TDT	TDT
Wilayah Tengah (Perak)			
Muzium Arkeologi Lenggong	TDT	1	1
Muzium Perak	TDT	2	1
Wilayah Utara (Kedah)			
Muzium Arkeologi Lembah Bujang	1	1	TDT
Muzium Arkeologi Sungai Mas	TDT	TDT	TDT

Nota : TDT – Tidak Dapat Ditentukan

30.4.3.2. Mengikut Perjanjian Program bagi tahun 2004/2005, kesemua bahagian dan muzium perlu membuat penilaian terhadap aktiviti yang dilaksanakan bagi tempoh tahun 2001 hingga 2003. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati penilaian terhadap aktiviti belum dibuat oleh pihak berkenaan kerana pegawai terlibat mempunyai beban tugas yang banyak.

30.4.3.3. Bagi mendapatkan pandangan pengunjung muzium, soal selidik telah diedarkan kepada 750 pengunjung. Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima daripada 272 pengunjung muzium, adalah didapati secara keseluruhannya mereka menyatakan koleksi yang dipamerkan menarik dan unik, persembahan kemas/bersih, maklumat mudah difahami dan memberi perkhidmatan baik kepada pengunjung. Bagaimanapun, majoriti daripada mereka berpendapat perlu ada perubahan pertukaran koleksi yang dipamerkan terutamanya koleksi yang dipamerkan di Muzium Negara.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya, pemantauan Jabatan Muzium di peringkat bahagian dan muzium perlu dipertingkatkan lagi bagi memastikan pengurusan koleksi dilaksanakan dengan cekap.

30.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, pelaksanaan pengurusan koleksi oleh Jabatan Muzium adalah langkah yang positif untuk membangun dan melindungi warisan sejarah dan kebudayaan negara. Bagaimanapun, beberapa kelemahan yang ketara seperti ketidakpatuhan terhadap peraturan dan prosedur yang ditetapkan, kekurangan kakitangan serta ketiadaan kepakaran perlu diberi perhatian dan diambil tindakan dengan sewajarnya. Bagi memperkemaskan lagi pengurusan aktiviti ini, adalah disyorkan supaya Jabatan Muzium mempertimbangkan perkara berikut :-

- a. Mengkaji semula peraturan yang sedia ada dan menyediakan Manual Pengurusan Koleksi yang lengkap dan kemas kini bagi memudahkan rujukan.
- b. Mengkaji keutamaan perolehan koleksi untuk menentukan keperluan yang berterusan bagi mengelakkan berlakunya lambakan koleksi.
- c. Mengadakan perbincangan dengan Kementerian dan Agensi Pusat supaya projek pembangunan berkaitan dengan pengurusan koleksi dapat dipercepatkan agar artifak/spesimen boleh disimpan dengan teratur dan selamat.
- d. Membangunkan satu Pelan Tindakan Bencana bagi menentukan prosedur yang perlu dipatuhi sekiranya berlaku situasi bencana seperti banjir atau kebakaran supaya risiko kerosakan dan kehilangan koleksi di muzium dapat diminimumkan.
- e. Menyediakan Petunjuk Prestasi Utama "SMART" (*Specific, Measurable, Achievable, Realistic* dan *Time Bound*) agar prestasi aktiviti pengurusan muzium dapat dinilai dengan tepat selaras dengan peruntukan Pekeliling Kemajuan Perkhidmatan Awam Bilangan 2 Tahun 2005 (Garis Panduan Bagi Mewujudkan Petunjuk Prestasi Utama dan Melaksanakan Pengukuran Prestasi Di Agensi Kerajaan).

KEMENTERIAN SUMBER MANUSIA

31. PROGRAM LATIHAN DI PUSAT LATIHAN TEKNOLOGI TINGGI

31.1. LATAR BELAKANG

31.1.1. Rancangan Malaysia Kelapan (RMK-8) telah mensasarkan jumlah pekerja mahir dan separa mahir termasuk berkemahiran tinggi yang diperlukan oleh industri seramai 75,168 orang. Untuk memenuhi permintaan ini, selain daripada sektor swasta, 23 Institusi Latihan Jabatan Tenaga Manusia termasuk Pusat Latihan Teknologi Tinggi (ADTEC) dijangka membuat pengambilan pelatih seramai 75,125 orang untuk melahirkan lebih daripada 42,057 pekerja mahir dan separa mahir bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 31.1
KELUARAN TENAGA MAHIR DAN SEPARA MAHIR MENGIKUT
KURSUS YANG DIJANGKAKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2005

KURSUS	SEKTOR AWAM (orang)	SEKTOR SWASTA (orang)	JUMLAH (orang)
Kejuruteraan Mekanikal	18,648	4,866	23,514
Kejuruteraan Elektrikal	9,685	15,721	25,406
Kejuruteraan Awam	632	250	882
Ketukangan Bangunan	2,600	1,200	3,800
Teknologi Maklumat Dan Komunikasi	2,167	9,844	12,011
Lain-lain	3,674	1,230	4,904
Peningkatan Kemahiran	4,651	-	4,651
JUMLAH	42,057	33,111	75,168

31.1.2. Jabatan Tenaga Manusia (dahulu dikenali sebagai Jabatan Tenaga Rakyat) yang diletakkan di bawah Kementerian Sumber Manusia bertanggungjawab melaksanakan program latihan kemahiran ke arah melahirkan tenaga kerja mahir perindustrian yang berdaya saing. Jabatan telah membelanjakan lebih daripada RM348 juta di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh (RMK-7) untuk mewujudkan 4 Pusat Latihan Teknologi Tinggi atau *Advanced Technology Training Centre* (ADTEC) di Negeri Selangor, Melaka, Johor dan Kedah. Kesemua ADTEC ini telah beroperasi mulai tahun 2001 dan mempunyai seramai 277 tenaga pengajar dengan kapasiti yang dapat menampung 3,225 pelatih pada sesuatu masa. Kesemua pusat latihan ini diiktiraf sebagai Pusat Bertauliah oleh Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan dan aktiviti utamanya adalah menawarkan beberapa jenis kursus peringkat diploma dalam pelbagai bidang teknologi seperti mekatronik, kimpalan, pemesinan, elektrik kuasa, elektronik, telekomunikasi serta penyejukbekuan dan penyamanan udara. Selain itu, ADTEC juga menyediakan kursus *customised* dalam bidang tertentu berdasarkan permintaan khusus yang dibuat oleh industri berteknologi tinggi.

31.1.3. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, kesemua pusat latihan ini telah mengeluarkan seramai 2,916 graduan peringkat diploma dalam pelbagai bidang teknologi bagi mengatasi masalah kekurangan sumber tenaga berkemahiran tinggi yang dihadapi oleh sektor pembuatan berteknologi tinggi di negara ini.

31.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan program latihan di Pusat Latihan Teknologi Tinggi telah dilaksanakan dengan teratur, cekap dan berhemat selaras dengan objektif yang ditetapkan.

31.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap program latihan peringkat diploma anjuran ADTEC. Dokumen dan rekod berkaitan dengan program latihan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 telah disemak di Jabatan Tenaga Manusia dan semua ADTEC. Perbincangan juga telah diadakan dengan pegawai yang bertanggungjawab. Selain itu, borang soal selidik juga telah diedarkan kepada 678 responden terdiri daripada pelatih, tenaga pengajar dan graduan ADTEC untuk mendapatkan maklum balas tentang pelaksanaan program latihan ini.

31.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Ogos hingga November 2005 mendapati perkara berikut :-

31.4.1. PERANCANGAN

31.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

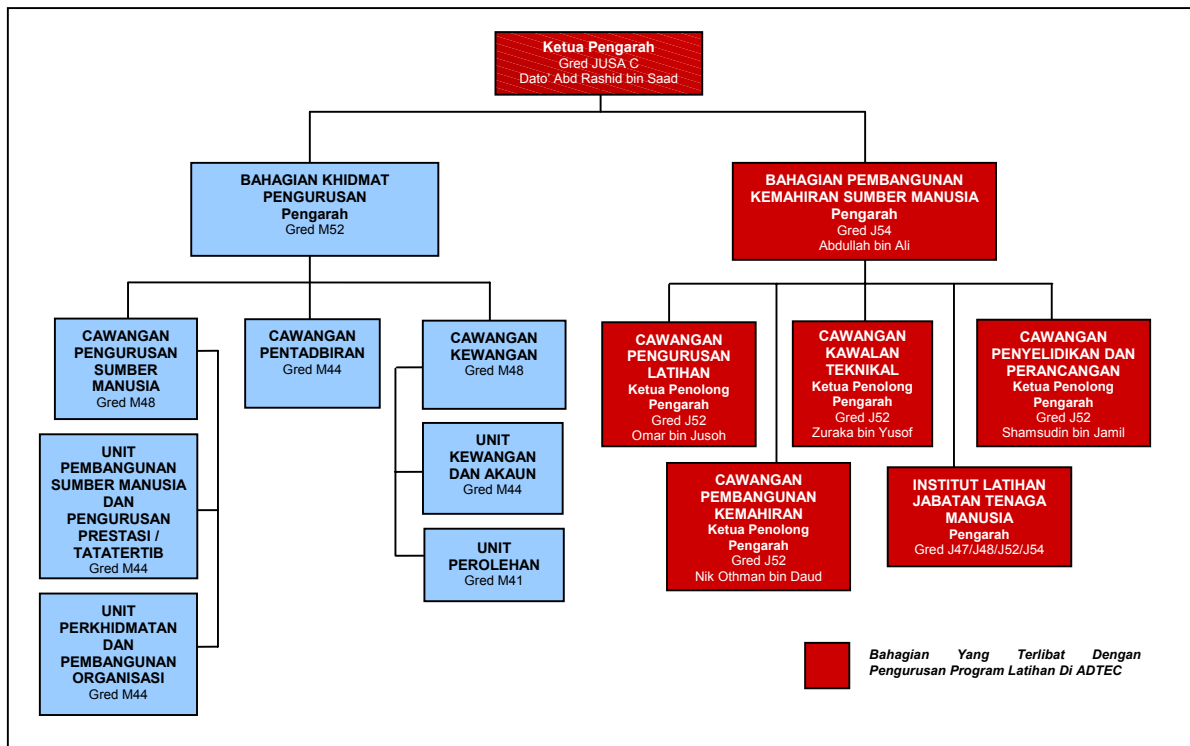
a. Peringkat Ibu Pejabat

Jabatan Tenaga Manusia yang diketuai oleh seorang Ketua Pengarah Gred JUSA C melaksanakan aktivitinya dalam menyediakan tenaga mahir yang terlatih melalui Bahagian Pembangunan Kemahiran Sumber Manusia. Bahagian ini diketuai oleh seorang Pengarah Gred J54. Empat cawangan di bawahnya iaitu Cawangan Pengurusan Latihan, Cawangan Pembangunan Kemahiran, Cawangan Kawalan Teknikal serta Cawangan Penyelidikan Dan Perancangan adalah bertanggungjawab bagi membangunkan program latihan kemahiran bersesuaian dengan keperluan industri, merancang dan melaksanakan projek infrastruktur latihan, mengemas kini kurikulum latihan serta bekerjasama dengan agensi Kerajaan, swasta dan organisasi antarabangsa demi meningkatkan mutu latihan kemahiran di negara ini. Struktur organisasi Jabatan Tenaga Manusia adalah seperti di **Carta 31.1**.

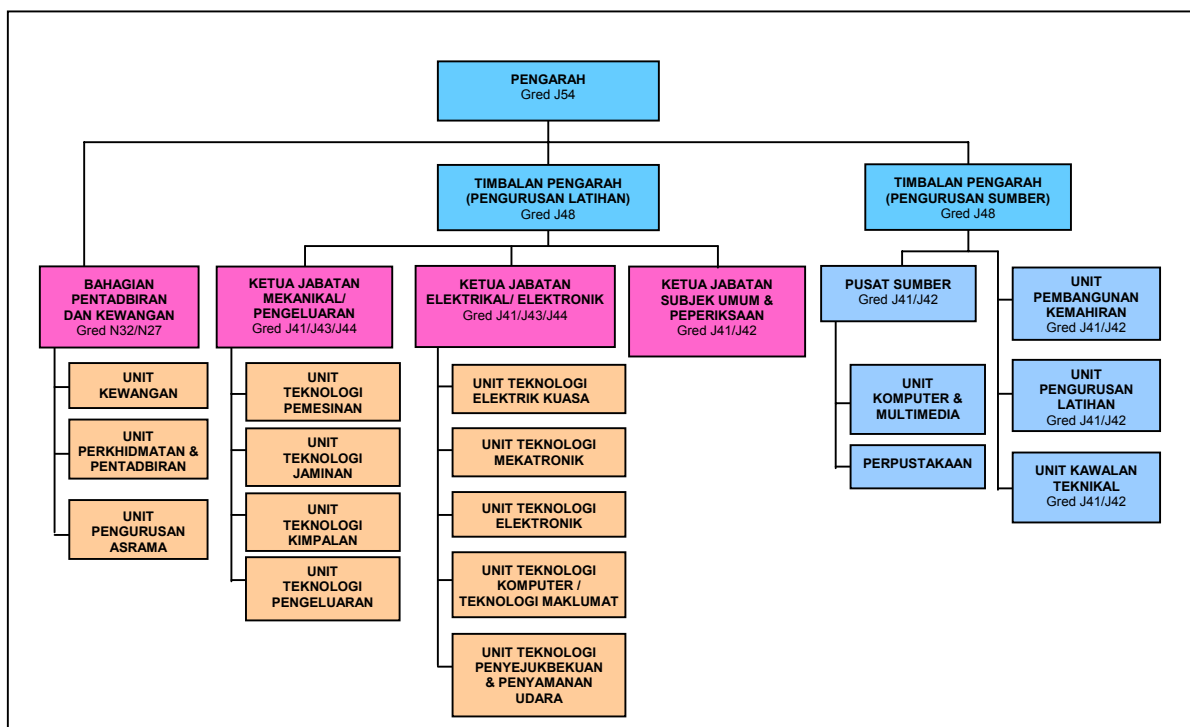
b. Peringkat Pusat Latihan Teknologi Tinggi (ADTEC)

- i. Pada umumnya, setiap ADTEC diketuai oleh Pengarah Gred J54 dan dibantu oleh 2 Timbalan Pengarah Gred J48 iaitu Timbalan Pengarah (Pengurusan Latihan) dan Timbalan Pengarah (Pengurusan Sumber). Pengarah adalah bertanggungjawab terhadap perancangan latihan tahunan, penyediaan metodologi pengajaran/pembelajaran mengikut kurikulum yang ditetapkan dan juga pemantauan terhadap prestasi kursus dan pencapaian pelatih. Selain itu, beliau juga bertanggungjawab merancang keperluan bajet, sumber manusia, pembangunan dan penyenggaraan kemudahan dan peralatan pembelajaran serta latihan kakitangan. Contoh struktur organisasi ADTEC adalah seperti di **Carta 31.2**.

CARTA 31.1
STRUKTUR ORGANISASI JABATAN TENAGA MANUSIA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

CARTA 31.2
STRUKTUR ORGANISASI DI PERINGKAT
PUSAT LATIHAN TEKNOLOGI TINGGI (ADTEC)

- ii. Di bawah penyusunan semula struktur organisasi Jabatan Tenaga Manusia, sebanyak 475 jawatan telah dipohon daripada Jabatan Perkhidmatan Awam sebagai tambahan kepada jawatan yang sedia ada di ADTEC. Bagaimanapun, permohonan ini masih belum diluluskan oleh pihak yang berkenaan. Berdasarkan kepada 424 jawatan yang sedia ada, hanya 344 jawatan (81.1%) telah diisi. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 31.2
PERJAWATAN DI PERINGKAT ADTEC
- KEDUDUKAN PADA BULAN DISEMBER 2005

JAWATAN	GRED	ADTEC								JUMLAH		
		SHAH ALAM		MELAKA		BATU PAHAT		KULIM		LULUS	ISI	% Diisi
		LULUS	ISI	LULUS	ISI	LULUS	ISI	LULUS	ISI			
Pegawai Latihan Vokasional	J54	1	1	1	1	1	1	1	1	4	4	100.0
Pegawai Latihan Vokasional	J47 / J48	2	2	2	2	2	2	2	2	8	8	100.0
Pegawai Latihan Vokasional	J43 / J44	2	2	2	2	2	2	2	1	8	7	87.5
Pegawai Latihan Vokasional	J41 / J42	16	14	16	15	22	19	14	14	68	62	91.2
Penolong Pegawai Latihan Vokasional	J37 / J38	13	4	10	1	11	4	10	2	44	11	25.0
Penolong Pegawai Latihan Vokasional	J35 / J36	23	20	14	10	21	17	18	15	76	62	81.6
Penolong Pegawai Latihan Vokasional	J29 / J30	44	40	29	26	35	26	33	31	141	123	87.2
Jumlah Jawatan Tenaga Pengajar		101	83	74	57	94	71	80	66	349	277	79.4
Jumlah Jawatan Pentadbiran & Sokongan	Pelbagai Gred	15	13	20	18	20	18	20	18	75	67	89.3
JUMLAH		116	96	94	75	114	89	100	84	424	344	81.1

- iii. Nisbah antara pengajar dengan pelatih yang telah ditetapkan oleh Jabatan ialah 1:10. Semakan Audit mendapati nisbah pengajar dan pelatih di semua ADTEC adalah antara 1:8 hingga 1:14. Butirannya adalah seperti di **Jadual 31.3**. Nisbah yang tinggi antara pengajar dan pelatih di ADTEC Batu Pahat dapat dikurangkan sekiranya jawatan kosong bagi Pegawai Latihan Vokasional dan Penolong Pegawai Latihan Vokasional diisi. Kebanyakan jawatan kosong ini merupakan jawatan Penolong Pegawai Latihan Vokasional Gred J35/J36 dan Gred J37/J38 yang masih dalam proses pemilihan calon untuk kenaikan pangkat.

JADUAL 31.3
NISBAH PENGAJAR DENGAN PELATIH
- KEDUDUKAN PADA DISEMBER 2005

ADTEC	BIL. PENGAJAR TETAP	JUMLAH PELATIH	NISBAH PENGAJAR TETAP : PELATIH
Shah Alam	83	645	1 : 8
Melaka	57	536	1 : 9
Batu Pahat	71	986	1 : 14
Kulim	66	610	1 : 9

c. Latihan

- i. Tenaga pengajar yang baru dilantik perlu menghadiri kursus teknik mengajar dan pembelajaran (pedagogi) di Pusat Latihan Untuk Pengajar Dan Kemahiran Lanjutan (CIAST). Bagi pengajar yang dalam perkhidmatan, mereka akan diberikan pendedahan dengan mengikuti kursus kemahiran mengikut bidang tertentu di dalam dan luar negeri. Manakala tenaga pengajar berkelulusan diploma dan ijazah akan dihantar ke universiti tempatan atau luar negeri untuk melanjutkan

pelajaran mereka sehingga ke peringkat ijazah, sarjana dan kedoktoran dalam bidang yang berkaitan dengan pengkhususan.

- ii. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, pihak ADTEC telah menghantar kakitangan khususnya tenaga pengajar untuk menghadiri kursus, seminar dan bengkel dalam pelbagai bidang anjuran institusi dalam dan luar negeri. Antara kursus yang telah dihadiri oleh tenaga pengajar adalah *Robotic Simulation*; teknik mengajar, program *Train The Trainers* bagi pelaksanaan *e-Training*; *A++ Certification – Advance PC Configuration, Troubleshooting And Data Recovery*; *Computer Numerical Control Maintenance And Interface*; *Linux Essentials*; *Master Welding Trainer* dan *Industrial Automation*. Selain itu, sejajar dengan konsep pembelajaran berterusan, seramai 15 tenaga pengajar telah atau sedang mengikuti kursus ijazah lanjutan di peringkat sarjana dan kedoktoran bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 seperti di jadual berikut :-

JADUAL 31.4
TENAGA PENGAJAR YANG MENGIKUTI KURSUS AKADEMIK
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

KURSUS AKADEMIK	BILANGAN TENAGA PENGAJAR MENGIKUTI TAHUN			JUMLAH
	2003	2004	2005	
Ijazah Pertama	0	4	2	6
Ijazah Sarjana	4	1	3	8
Doktor Falsafah	0	0	1	1
JUMLAH	4	5	6	15

- iii. Adalah diperhatikan sebanyak 53 pengajar (Gred J29 dan J41) terutamanya bagi pengajar di ADTEC Batu Pahat masih belum mengikuti kursus teknik mengajar dan pembelajaran yang hanya dijalankan di Pusat Latihan Untuk Pengajar Dan Kemahiran Lanjutan. Ini adalah disebabkan pusat latihan tersebut mempunyai tempat yang terhad. Bilangan pengajar yang dilantik dalam tahun 2002 hingga 2005 tetapi masih belum diberi latihan dalam teknik mengajar adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 31.5
BILANGAN PENGAJAR YANG BELUM MENGIKUTI
KURSUS TEKNIK MENGAJAR DAN PEMBELAJARAN

ADTEC	TARIKH LANTIKAN	BILANGAN PENGAJAR YANG BELUM MENGIKUTI KURSUS		JUMLAH
		GRED J41	GRED J29	
Shah Alam	2003	2	0	2
	2004	3	4	7
	2005	0	5	5
Melaka	2002	1	0	1
	2004	3	3	6
	2005	0	1	1
Batu Pahat	2003	6	0	6
	2004	5	5	10
	2005	2	4	6
Kulim	2004	4	2	6
	2005	0	3	3
JUMLAH		26	27	53

d. Keperluan Kewangan

Jumlah keperluan peruntukan mengurus yang dipohon oleh kesemua ADTEC untuk membiayai program latihannya termasuk penyediaan kemudahan latihan dan peralatan pembelajaran bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah berjumlah RM76.30 juta. Namun demikian, peruntukan yang diluluskan bagi tempoh yang sama adalah berjumlah RM77.90 juta.

31.4.1.2. Program Latihan

- a. Sebanyak 11 jenis kursus di bawah program latihan bagi peringkat diploma telah dirancang untuk ditawarkan di kesemua ADTEC bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Tempoh pengajian kursus adalah antara 2 hingga 3 tahun. Kedudukan kursus mengikut ADTEC adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 31.6
KEDUDUKAN KURSUS MENGIKUT ADTEC

KURSUS YANG DITAWARKAN	ADTEC YANG MENAWARKAN KURSUS BERKENAAN			
	SHAH ALAM	KULIM	BATU PAHAT	MELAKA
Diploma Teknologi Kimpalan	√	-	√	-
Diploma Teknologi Pengeluaran	-	√	√	√
Diploma Teknologi Pemesinan	√	√	√	-
Diploma Teknologi Jaminan Mutu	√	-	-	-
Diploma Teknologi Mekatronik	√	√	√	√
Diploma Teknologi Elektrik Kuasa	√	-	-	-
Diploma Teknologi Elektronik	√	√	√	-
Diploma Teknologi Telekomunikasi	-	√	-	√
Diploma Teknologi Penyejukbekuan Dan Penyamanan Udara	√	-	-	-
Diploma Teknologi Komputer (Sistem)	√	-	-	√
Diploma Teknologi Komputer (Rangkaian)	-	√	√	-

- b. Beberapa petunjuk prestasi akan digunakan bagi menilai keberkesanan program latihan peringkat diploma di ADTEC iaitu dari segi kursus yang ditawarkan, pengambilan pelatih dan pengeluaran graduan. Berdasarkan kepada petunjuk prestasi tersebut, Jabatan Tenaga Manusia telah menetapkan sasaran seperti berikut :-

JADUAL 31.7
SASARAN TAHUNAN PELAKSANAAN PROGRAM
LATIHAN PERINGKAT DIPLOMA DI ADTEC

PETUNJUK PRESTASI	TAHUN		
	2003	2004	2005
Bilangan Kursus Yang Ditawarkan	32	42	39
Bilangan Pelatih	1,365	1,335	1,195
Bilangan Graduan	1,033	1,416	1,388

31.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

Sehingga kini, program latihan yang dilaksanakan di ADTEC tidak tertakluk kepada mana-mana akta yang sedia ada. Bagaimanapun, Kementerian sedang dalam peringkat akhir membuat penggubalan Akta Institusi Latihan Jabatan Tenaga Manusia dan Akta Kemahiran yang antara lainnya bertujuan untuk melindungi kepentingan semua institusi latihan kemahiran awam dan swasta.

Berhubung dengan pengurusan terhadap peralatan pembelajaran pula, ADTEC adalah tertakluk kepada Peraturan 10(2) Akta Kilang Dan Jentera 1967 (Disemak 1974) yang memerlukan beberapa peralatan pembelajaran seperti *Oil Separator*, *Air Receiver* dan *Air Receiver Tank* mempunyai sijil kelayakan tahunan Jabatan Keselamatan Dan Kesihatan Pekerjaan.

31.4.1.4. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

- a. Selaras dengan kehendak Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bilangan 8 Tahun 1991, kesemua ADTEC pada umumnya ada menyediakan Manual Prosedur Kerja bagi rujukan kakitangannya. Manual ini menggariskan beberapa prosedur berkaitan latihan yang antara lainnya meliputi perkara seperti berikut :-
 - i. Pengurusan Pengambilan Pelatih.
 - ii. Pembangunan Panduan Pembelajaran.
 - iii. Pembangunan Dan Pengemaskinian Bahan Pembelajaran Bertulis (*Written Instruction Manual*).
 - iv. Pengurusan Kemasukan Peserta Kursus Separuh Masa.
 - v. Pengurusan Kursus Jangka Pendek.
 - vi. Penyediaan Jadual Dan Pelan Pembelajaran.
 - vii. Penyampaian Pembelajaran Teori.
 - viii. Penyampaian Pembelajaran Amali.
- b. Antara prosedur yang perlu diikuti di ADTEC adalah yang berkaitan dengan penyediaan jadual dan pelan pembelajaran (penjadualan). Pelan dan jadual pembelajaran yang telah diluluskan oleh Pengarah akan diedarkan kepada pensyarah untuk tujuan persediaan dan pelaksanaan.
- c. Jabatan Tenaga Manusia dan Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan juga telah mengeluarkan beberapa garis panduan untuk kegunaan kakitangan ADTEC yang terlibat dengan pengurusan program latihan. Antaranya adalah Sasaran Kerja Tahunan (*Business Plan*) Jabatan Tenaga Manusia; Petunjuk Prestasi Utama (Pensyarah Institut Latihan Jabatan Tenaga Manusia) – 2004; Buku Panduan Latihan Dan Penilaian Institut Latihan Jabatan Tenaga Manusia oleh Jabatan Tenaga Manusia – Sistem Penilaian Jabatan Tenaga Manusia Berasaskan Sistem CGPA (SPC) Versi 1; Standard Kemahiran Kebangsaan oleh Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan dan Buku Panduan Latihan Sambil Bekerja Bagi Para Pelajar Institusi Latihan Jabatan Tenaga Rakyat oleh Bahagian Kawalan Teknikal, Jabatan Tenaga Rakyat, Kementerian Sumber Manusia.

31.4.1.5. Syarat Kelayakan Kemasukan

Pengambilan pelatih dibuat pada bulan Januari dan Julai setiap tahun. Permohonan bagi kursus peringkat diploma perlu mematuhi syarat kelayakan seperti warga negara Malaysia, berumur antara 18 hingga 25 tahun dan mempunyai Sijil Pelajaran Malaysia atau setaraf dengannya dengan mendapat

kepujian dalam subjek tertentu serta lulus temu duga. Setiap pelatih yang mengikuti kursus peringkat diploma akan dikenakan yuran pengajian dan yuran asrama masing-masing berjumlah RM3,000 dan RM616 setahun.

31.4.1.6 Kurikulum Latihan

- a. Pada umumnya, pembangunan kurikulum bagi pelbagai kursus yang dijalankan di ADTEC sama ada peringkat diploma atau *customised course* adalah berdasarkan kepada keperluan industri tempatan dan mengikut Standard Kemahiran Kebangsaan yang ditetapkan oleh Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan. Selain itu, kurikulum kursus yang digubal oleh Jawatankuasa Pembangunan Dan Semakan Kurikulum perlu disahkan oleh Jawatankuasa Kecil Semakan Kurikulum sebelum diluluskan pelaksanaannya oleh Jawatankuasa Pemandu Kurikulum yang dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Jabatan Tenaga Manusia.
- b. Bagi semua kursus peringkat diploma yang melibatkan tempoh pengajian selama 2 hingga 3 tahun, 30% daripada masa ditumpukan terhadap latihan teori manakala baki 70% adalah untuk latihan amali. Kedua jenis latihan ini dilaksanakan melalui kaedah pembelajaran kuliah, bengkel dan juga *e-Training*. Selain itu, pelatih juga dikehendaki menjalani latihan sambil bekerja selama 3 bulan pertama pada semester terakhir pengajian bagi mendapatkan pendedahan kepada suasana kerja perindustrian yang sebenar.
- c. Kurikulum latihan yang menggunakan sistem jam kredit *Cumulative Grade Point Assessment* telah mula dilaksanakan pada bulan Januari 2005. Selain daripada subjek teras yang perlu dipelajari berdasarkan kepada kursus diploma yang diikuti, pelatih juga diwajibkan untuk mengambil subjek am seperti Matematik Kejuruteraan, Sains Kejuruteraan, Pendidikan Islam/ Moral, Bahasa Inggeris dan Aplikasi Komputer.

31.4.1.7. Penilaian Prestasi Pelatih

Prestasi pembelajaran dan keterampilan setiap pelatih akan dinilai melalui kerja kursus yang merangkumi kaedah tugasan, kuiz dan ujian bagi subjek teori. Manakala teknik penilaian kerja kursus bagi subjek amali merangkumi tugasan, kerja amali, laporan projek dan kehadiran. Selain itu, pelatih juga diuji melalui 2 jenis peperiksaan iaitu peperiksaan pada akhir setiap semester dan peperiksaan akhir peringkat Jabatan Tenaga Manusia yang dijalankan pada akhir tempoh pengajian. Penilaian keseluruhan akan mengambil kira prestasi pelatih dalam latihan sambil bekerja melalui catatan aktiviti di buku log dan laporan penyeliaan terhadapnya oleh pegawai penilai latihan.

31.4.1.8. Kemudahan Yang Disediakan

Beberapa kemudahan telah disediakan oleh ADTEC seperti kelengkapan pusat latihan dan pelbagai jenis peralatan pembelajaran. Selain itu, anugerah dan hadiah akan diberikan kepada pelatih yang menunjukkan kecemerlangan dalam

bidang akademik atau ko-kurikulum. Ia terdiri daripada anugerah akademik bagi pelatih terbaik dan anugerah khas bagi pelatih yang telah menaikkan nama Jabatan melalui pencapaian cemerlang dalam bidang seperti sukan dan pertandingan kemahiran. Setiap pelatih juga adalah layak untuk memohon kemudahan pinjaman kemahiran dari Bahagian Tabung Pembangunan Kemahiran Kementerian.

31.4.1.9. Mekanisme Pemantauan

a. Peringkat Jabatan Tenaga Manusia

Di peringkat Jabatan, pemantauan terhadap program latihan di ADTEC akan dibuat melalui Mesyuarat Pengurusan di Ibu Pejabat dan mesyuarat Ketua Pengarah Jabatan Tenaga Manusia bersama Pengarah Institut Latihan. Mesyuarat Pengurusan akan dijalankan pada setiap bulan dan mesyuarat Ketua Pengarah bersama Pengarah Institut Latihan pula akan dijalankan setiap 2 bulan sekali. Jabatan juga akan memantau laporan petunjuk prestasi utama yang dikehendaki dihantar setiap 2 bulan sekali oleh semua Institut Latihan ke Ibu Pejabat. Di samping itu, pengawasan akan juga dibuat menerusi laporan Pegawai Naziran yang menjalankan pengesahan terhadap semua aspek latihan dan penilaian pelatih di setiap Institut Latihan.

b. Peringkat Pusat Latihan Teknologi Tinggi

- i. Pemantauan terhadap program latihan di peringkat ADTEC akan dibuat melalui Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan yang dipengerusikan oleh Pengarah dengan dihadiri oleh Timbalan-timbalan Pengarah dan Ketua Bidang/ Jabatan. Mesyuarat ini perlu diadakan setiap bulan.
- ii. Jawatankuasa yang ditubuhkan di peringkat ADTEC dipertanggungjawabkan dengan tugas dan portfolio tertentu berkaitan hal-ehwal latihan. Contoh jawatankuasa tersebut adalah Jawatankuasa Pengurusan Latihan, Jawatankuasa Peperiksaan Dan Persijilan, Jawatankuasa Tatatertib Pelajar I dan II, Jawatankuasa Kualiti Dan Produktiviti serta Jawatankuasa Kumpulan Meningkatkan Mutu Kerja. Kesemua jawatankuasa ini perlu bermesyuarat secara berkala.
- iii. Naziran atau pemeriksaan turut dibuat terhadap buku log pelatih termasuk mereka yang menjalani latihan sambil bekerja di syarikat/firma berkenaan.
- iv. Pemantauan akan juga dibuat melalui pelbagai hasil kajian, laporan maklum balas/statistik serta aduan yang diterima daripada pihak ketiga terdiri daripada pelajar, orang awam, Institut Latihan Jabatan Tenaga Manusia lain seperti Pusat Latihan Untuk Pengajar Dan Kemahiran Lanjutan dan juga agensi tertentu di bawah Kementerian seperti Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan.

Pada umumnya, Jabatan telah merancang pelaksanaan program latihan di ADTEC dengan baik. Bagaimanapun, kekosongan jawatan tenaga pengajar yang kritikal di ADTEC perlu diisi dan tenaga pengajar yang baru dilantik perlu dihantar untuk mengikuti kursus teknik mengajar dan pembelajaran bagi memperlengkapkan mereka dengan ilmu asas pengajaran.

31.4.2. PELAKSANAAN

31.4.2.1. Pengambilan Pelatih

- a. Seramai 3,292 pengambilan pelatih telah dibuat bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 untuk mengikuti kursus peringkat diploma di semua ADTEC. Jumlah ini adalah 84.5% daripada 3,895 pelatih yang dirancang pengambilannya bagi tempoh berkenaan. Trend pengambilan pelatih ini menunjukkan peningkatan dari 77.4% kepada 92.2% sepanjang tempoh tersebut seperti ditunjukkan di jadual berikut :-

JADUAL 31.8
PERBANDINGAN ANTARA PENGAMBILAN
PELATIH YANG DIRANCANG DAN YANG SEBENAR
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PENGAMBILAN PELATIH		PENCAPAIAN (%)
	DIRANCANG	SEBENAR	
2003	1,365	1,057	77.4
2004	1,335	1,133	84.9
2005	1,195	1,102	92.2
JUMLAH	3,895	3,292	84.5

- b. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, kadar penggunaan kapasiti ADTEC adalah antara 58.8% hingga 94.3%. Kadar penggunaan kapasiti di ADTEC Melaka adalah pada kadar yang paling rendah terutamanya pada tahun 2003 iaitu 58.8% berbanding 74.4% pada tahun 2005 seperti di **Jadual 31.9**. Keadaan ini berlaku disebabkan pengurangan dalam pengambilan pelatih kesan daripada kekurangan peralatan pembelajaran.

JADUAL 31.9
PERBANDINGAN ANTARA KAPASITI PUSAT DAN KEDUDUKAN SEBENAR
JUMLAH PELATIH BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

ADTEC	KAPASITI	2003		2004		2005	
		JUMLAH PELATIH*	KADAR PENGGUNAAN KAPASITI (%)	JUMLAH PELATIH*	KADAR PENGGUNAAN KAPASITI (%)	JUMLAH PELATIH*	KADAR PENGGUNAAN KAPASITI (%)
Shah Alam	720	558	77.5	679	94.3	645	89.6
Melaka	720	423	58.8	596	82.8	536	74.4
Batu Pahat	1,125	925	82.2	996	88.5	986	87.6
Kulim	660	584	88.5	562	85.2	610	92.4
JUMLAH	3,225	2,490	77.2	2,833	87.8	2,777	86.1

Nota () Jumlah Pelatih Yang Masih Mengikuti Pengajian Di ADTEC Pada Tahun Berkenaan*

- c. Semakan Audit terhadap 606 fail pelatih mendapati kesemua mereka telah memenuhi syarat kelayakan am yang ditetapkan iaitu warganegara Malaysia berumur antara 18 hingga 25 tahun dan telah pun lulus temu duga yang dijalankan. Bagaimanapun, dari segi syarat kelayakan akademik, 477 atau

78.7% daripada mereka tidak memenuhi syarat yang telah ditetapkan di mana ada antara mereka yang tidak mendapat kepujian dalam subjek Matematik/Matematik Tambahan; kepujian dalam subjek Sains/Fizik dan gagal subjek Bahasa Inggeris di peringkat SPM. Mengikut penjelasan oleh pihak ADTEC, sekiranya pengambilan pelatih perlu dibuat mengikut kriteria yang ditetapkan, bilangan pelatih yang diambil akan jauh berkurangan daripada sasaran.

31.4.2.2. Program Kursus Yang Ditawarkan

- a. Semakan Audit mendapati secara umumnya kesemua ADTEC telah berjaya melaksanakan kursus peringkat diploma yang dirancang sebagaimana sasaran yang ditetapkan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 110 (97.3%) daripada 113 kursus peringkat diploma yang dirancang telah dilaksanakan. Perbandingan antara bilangan kursus yang dirancang oleh ADTEC dengan pencapaian sebenar adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 31.10
PERBANDINGAN ANTARA BILANGAN KURSUS
PERINGKAT DIPLOMA YANG DIRANCANG DAN PELAKSANAANNYA BAGI
TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	BILANGAN KURSUS DIPLOMA		PENCAPAIAN (%)
	DIRANCANG	DILAKSANAKAN	
2003	32	30	93.8
2004	42	42	100.0
2005	39	38	97.4
JUMLAH	113	110	97.3

- b. Semakan Audit mendapati pada keseluruhannya kurikulum kursus peringkat diploma yang digubal oleh Jawatankuasa Pembangunan Dan Semakan Kurikulum telah diluluskan oleh Jawatankuasa Pemandu Kurikulum yang dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Jabatan Tenaga Manusia. Selain itu, kesemua ADTEC telah menyediakan latihan teori dan amali kepada pelatih berdasarkan kepada kurikulum yang ditetapkan melalui kaedah pembelajaran kuliah/tutorial, bengkel dan juga *e-Training*. Ini adalah bagi membolehkan pelatih memenuhi keperluan jam kredit bagi setiap subjek yang ditetapkan daripada semester pertama hingga ke semester keenam bagi kursus diploma yang diikuti.
- c. ADTEC juga telah menilai prestasi pelatih melalui kaedah tugas, kuiz, ujian, kerja amali, laporan projek, kehadiran dan peperiksaan akhir semester seperti mana yang ditetapkan di bawah kurikulum kursus. Semakan lanjut turut mendapati pelatih yang berada pada tahun akhir pengajian kursus diploma telah menjalani latihan sambil bekerja selama 3 bulan bersesuaian dengan kurikulum kursus. Sepanjang menjalani latihan sambil bekerja ini, setiap pelatih ada mencatatkan segala aktiviti latihan harian yang dilakukan ke dalam buku log. Bagaimanapun, penyeliaan ke atas pelatih semasa menjalani latihan sambil bekerja termasuk penyelenggaraan rekodnya adalah tidak memuaskan dan berikut adalah antara perkara yang diperhatikan :-

- i. Mengikut buku log pelatih, pegawai penilai latihan dikehendaki membuat lawatan penyeliaan sekurang-kurangnya 3 kali iaitu pada bulan pertama, kedua dan ketiga sepanjang tempoh latihan sambil bekerja. Bagaimanapun, kekerapan lawatan pegawai penilaian latihan atau penyeliaan yang dibuat dalam tempoh latihan adalah tidak seragam antara setiap ADTEC di mana ADTEC Kulim melakukan 2 kali lawatan manakala ADTEC lain hanya membuat sekali lawatan. Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima daripada 49 tenaga pengajar, didapati 48% daripada mereka memaklumkan surat arahan/jadual lawatan penyeliaan/senarai penempatan pelatih hanya diterima pada bulan kedua dan ketiga tempoh latihan sambil bekerja diadakan.
- ii. Semakan Audit mendapati tiada laporan menyeluruh mengenai lawatan penilaian disediakan oleh pegawai penilai latihan terhadap latihan sambil bekerja bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 kecuali di ADTEC Kulim. Selain itu, terdapat Borang Lawatan Penyeliaan Latihan Sambil Bekerja yang dikembalikan oleh pegawai penilai latihan berkenaan tidak diisi atau ditandatangani.

Pada pandangan Audit, penyeliaan ke atas pelatih semasa menjalani latihan sambil bekerja perlu dipertingkatkan. Bagi tujuan ini, lawatan hendaklah dibuat mengikut kekerapan yang telah ditetapkan dan laporan lawatan disediakan dengan lengkap. Ini adalah diperlukan bagi membolehkan ADTEC membuat penilaian terhadap prestasi setiap pelatih yang merupakan antara syarat penganugerahan diploma teknologi.

31.4.2.3. Kemudahan Dan Kelengkapan Pusat Latihan

- a. Pelbagai kemudahan asas perlu disediakan di setiap ADTEC seperti pejabat pentadbiran, bilik kuliah, dewan kuliah utama, dewan serba guna, asrama, makmal komputer, bengkel, dewan makan, perpustakaan, kemudahan rekreasi, pejabat hal ehwal pelajar dan *Wide Area Network* (WAN) untuk menyokong pelaksanaan sistem pembelajaran *e-Training*.
- b. Pemeriksaan fizikal yang dilakukan sepanjang tempoh bulan Ogos hingga November 2005 terhadap beberapa kemudahan asas utama yang disediakan di ADTEC mendapati perkara berikut :-

i. Bilik Kuliah/Seminar

- Keadaan bilik kuliah yang disediakan di kesemua ADTEC adalah memuaskan. Bagaimanapun, 4 bilik kuliah di ADTEC Melaka tidak digunakan disebabkan kekurangan kerusi dan meja serta ada bilik yang digunakan sebagai stor untuk menyimpan peralatan dan perabot yang rosak kerana kekurangan bilik stor.
- Tiga ADTEC disediakan dengan bilik seminar kecuali ADTEC Batu Pahat. Bagaimanapun, ADTEC Melaka mempunyai 2 bilik seminar yang kurang selesa kerana ditempatkan di ruang legar antara bilik komputer pusat sumber yang terbuka dan hanya dilengkapi dengan

meja dan kerusi. Bilik seminar ADTEC Shah Alam pula kerap digunakan untuk aktiviti lain seperti Perhimpunan Bulanan Kakitangan sehingga beberapa kuliah terpaksa ditunda. Sepanjang tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 48 kuliah telah ditunda sehingga menimbulkan masalah kepada tenaga pengajar dan pelatih untuk mengadakan kuliah secara teratur.

ii. Makmal Dan Bengkel

Makmal dan bengkel adalah antara kemudahan pembelajaran yang terpenting di ADTEC kerana 70% daripada pembelajaran bagi keperluan pengajian disampaikan secara amali. Lawatan Audit sepanjang tempoh bulan Ogos hingga November 2005 mendapati kemudahan bengkel dan makmal berkeadaan memuaskan. Bagaimanapun, makmal di Unit Teknologi Mekatronik ADTEC Melaka adalah sempit dan tidak selesa serta terdapat juga kerusi dan meja yang rosak diletakkan di tepi makmal. Selain itu, bangunan makmal di ADTEC Melaka dan Batu Pahat telah mengalami keretakan pada dinding dan lantainya yang boleh mengancam keselamatan pelatih dan tenaga pengajar. Keadaan makmal dan bengkel ADTEC ditunjukkan di gambar berikut :-

GAMBAR 31.1

*Unit Teknologi Mekatronik ADTEC Melaka
- Makmal Computer Aided Design And Drafting
Yang Sempit*

GAMBAR 31.2

*Makmal Komputer ADTEC Melaka
- Retakan Besar Di Pintu Laluan Utama*

GAMBAR 31.3

*Unit Teknologi Mekatronik ADTEC Batu Pahat
- Retakan Di Dinding Makmal Programmable
Logic Controller*

GAMBAR 31.4

*Unit Teknologi Mekatronik ADTEC Batu Pahat
- Retakan Di Lantai Makmal Sensor*

iii. Peralatan Pembelajaran

- Peralatan pembelajaran yang perlu disediakan di setiap ADTEC bagi tujuan latihan amali pelatih antara lainnya adalah *vertical grinding*

machine, computer numerical control mill, pneumatic training set, hydraulic training set, electro discharge machine die-sinking, computer numerical control wire cutting machine, colour TV trainer, roller machine (light), bending machine dan roller machine. Semakan Audit mendapati kesemua ADTEC mempunyai peralatan pembelajaran dan alat bantu mengajar asas seperti yang ditetapkan dan didapati ia berada dalam keadaan siap sedia dan selamat untuk digunakan. Bagaimanapun, masih terdapat peralatan pembelajaran yang dianggarkan bernilai RM5.85 juta tidak digunakan di ADTEC Melaka, Batu Pahat dan Kulim disebabkan sama ada oleh perubahan dalam kandungan kurikulum kursus atau tiada kemahiran untuk menggunakannya atau aksesori yang dibekalkan tidak lengkap. Contoh peralatan yang tidak digunakan adalah seperti di jadual dan gambar berikut :-

JADUAL 31.11
PERALATAN PEMBELAJARAN YANG TIDAK DIGUNAKAN DI MAKMAL/BENGKEL

ADTEC	UNIT	PERALATAN (BILANGAN)	TARIKH DIBELI	JUMLAH KOS (RM)	SEBAB TIDAK DIGUNAKAN
Melaka	Pengeluaran	Direct Projector – PLUS DP30 [4 unit]	29.09.01	18,800.00	Mentol selalu rosak dan harganya juga mahal. Terdapat kemudahan lain yang lebih canggih.
	Mekatronik	Universal Milling Machine [1 unit]	06.07.01	177,203.00	Aksesori yang diterima tidak lengkap.
Batu Pahat	Elektronik	Peralatan Dark Room [1 unit]	23.12.01	TM (Harga Termasuk Pakej Dark Room)	Tenaga pengajar tidak mahir menggunakan peralatan kerana latihan tidak diberikan.
	Pengeluaran dan Pemesinan	Digital Holtest (3 Point Contact) [35 unit]	06.06.01	110,206.60	Terdapat peralatan lain yang lebih sesuai untuk mengukur.
		Flexible Manufacturing System (FMS) for Milling (MAZAK FH - 5800) [2 unit]	02.04.01	3,672,000.00	Cutting tool tidak dibekalkan dan tiada tenaga pengajar yang mahir untuk menjalankan mesin.
		Flexible Manufacturing System (FMS) for Turning (MAZAK SQT - 250 MS - Y) [1 unit]	02.04.01	1,513,680.00	
Kulim	Elektronik	Colour TV Trainer [2 unit]	07.10.04	18,050.00	Tidak digunakan dalam kurikulum.
		Compact Disk Player [4 unit]	07.10.04	24,700.00	
		Video Cassete Recorder Trainer [4 unit]	07.10.04	39,900.00	
		Audio Amplifier [4 unit]	07.10.04	35,720.00	
		Printer Troubleshooting System (Laser Jet) [4 unit]	07.10.04	37,240.00	
		Printer Troubleshooting System (Dot Matrix) [4 unit]	07.10.04	32,300.00	
		Multifunction Installation Tester [2 unit]	21.01.01	12,844.00	Tidak sesuai untuk kursus Teknologi Elektronik tetapi sesuai untuk kursus Teknologi Elektrik Kuasa.
		Behind Plaster Cable And Meta [5 unit]	21.01.02	2,845.00	
		Phase And Continuity Indicator [5 unit]	11.12.01	3,955.00	
		Megger Tester [2 unit]	21.01.02	11,600.00	
		LPL Multi System Colour Enlargement [1 unit]	23.12.01	TM (Harga Termasuk Pakej Peralatan Dark Room)	Tenaga pengajar tidak mahir menggunakan peralatan kerana latihan tidak diberikan.
	Pengeluaran dan Pemesinan	Bending Machine [1 unit]	09.01.02	59,364.00	Merupakan mesin untuk kursus Diploma Teknologi Kimpalan.
		Roller Machine (Light) [1 unit]	22.05.01	78,846.00	
	Mekatronik	System Diagnosis (Panasonic AIA Corporation DS - S4H - 300) [1 unit]	TM	TM	Perisian tidak boleh digunakan kerana mengalami kerosakan.
		System Diagnosis (Panasonic Compumotor (Parker) EOM 83 – 62 - MO) [1 unit]	TM	TM	
JUMLAH KOS KESELURUHAN				5,849,253.60	

Nota: TM - Tiada Maklumat

GAMBAR 31.5

*Unit Teknologi Elektronik, ADTEC Kulim
- 4 Unit Printer Troubleshooting System
(Dot Matrix) Yang Tidak Digunakan*

GAMBAR 31.6

*Makmal Analog Unit Teknologi Elektronik,
ADTEC Kulim
- Pelbagai Peralatan Termasuk Satu Unit Megger
Tester Yang Keseluruhannya Tidak Digunakan*

GAMBAR 31.7

*Makmal Computer Aided Design Unit Teknologi
Elektronik, ADTEC Kulim
- LPL Multi System Colour Enlargement Yang
Tidak Digunakan*

- **Peralatan Yang Tidak Mencukupi**

- Terdapat peralatan pembelajaran yang tidak mencukupi antaranya di ADTEC Batu Pahat dan Kulim yang hanya mempunyai satu mesin *Computer Numerical Control (CNC) Wire Cutting* dan satu *Electro Discharge Machine (EDM) Die-Sinking*. Mesin ini terpaksa dikongsi oleh Unit Teknologi Pengeluaran dan Unit Teknologi Pemesinan. Manakala Unit Teknologi Elektronik ADTEC Shah Alam hanya memiliki 8 unit *Microcomputer Trainer* yang perlu dikongsi bersama oleh 30 pelatih pada sesuatu masa. Sementara itu di ADTEC Kulim, Unit Teknologi Elektroniknya terpaksa berkongsi menggunakan peralatan *Pneumatic Training Set* dan *Hydraulic Training Set* dengan unit lain.
- Berdasarkan maklum balas yang diterima, pihak ADTEC pernah membuat permohonan untuk membeli peralatan pembelajaran tambahan tetapi tidak dapat dipertimbangkan kerana kekurangan peruntukan kewangan yang diterima oleh Jabatan Tenaga Manusia.

- **Peralatan Yang Rosak**

- Kesemua ADTEC yang dilawati hanya melaksanakan *Penyenggaraan Pemulihan (Corrective Maintenance)* ke atas peralatan pembelajarannya apabila aduan daripada kakitangan diterima. Ini tidak selaras dengan arahan Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1995 yang menghendaki peralatan sedemikian disenggara secara berjadual dengan mewujudkan satu sistem

penyenggaraan pencegahan berjadual (*Planned Preventive Maintenance*). Ketiadaan penyenggaraan berjadual di ADTEC menyebabkan peralatan pembelajaran kerap rosak. Contoh peralatan yang telah lama rosak dan belum dibaiki pada tarikh lawatan Audit adalah seperti di **Jadual 31.12**. Tempoh kerosakan adalah antara 34 hingga 469 hari. Mengikut maklum balas yang diterima daripada pihak ADTEC, kelewatan memperbaiki peralatan berkenaan adalah kerana kekurangan peruntukan kewangan.

JADUAL 31.12
KEROSAKAN PERALATAN PEMBELAJARAN
YANG BELUM DIPERBAIKI PADA TARIKH PENGAUDITAN

ADTEC	PERALATAN	TARIKH KEROSAKAN	TARIKH PENGAUDITAN	TEMPOH KEROSAKAN BERLAKU (HARI)
Shah Alam	Milling RAM And Turret Machine (No. 4)	27.07.2005	30.08.2005	34
	Milling RAM And Turret Machine (No. 6)	12.07.2005		49
	Precision Surface Grinding Machine (No. 1-4)	20.05.2005		102
	Milling RAM And Turret Machine (No. 6)	20.05.2005		
Melaka	Aircond Compressor	21.07.2005	09.09.2005	50
	CMM DeMeet 404	21.07.2005		
	Mesin Plotter	21.07.2005		
	Mesin Roundness Tester	22.07.2005		49
	Universal Milling Machine	07.09.2005		2
Kulim	CNC Lathe LCS-15	10.08.2004	22.11.2005	469
	HP Design Jet 800	11.08.2004		468
	Injection Moulding Machine	17.08.2004		461
	NC EMD Die Sinker (EX30 Mitsubishi)	17.08.2004		
	Injection Blow Moulding (FS-605S)	17.08.2004		
	CNC Universal Milling Machine (Micron)	18.08.2004		462

- Terdapat juga kelewatan dalam tempoh masa yang diambil untuk membaiki kerosakan peralatan pembelajaran di ADTEC iaitu antara 15 hingga 245 hari dan menyebabkan gangguan kepada pembelajaran pelatih. Mengikut maklum balas yang diterima daripada pihak ADTEC, peralatan yang rosak itu tidak dapat diperbaiki dengan segera dan antaranya disebabkan oleh kelewatan proses mengeluarkan sebut harga dan mendapatkan kelulusan Jabatan Tenaga Manusia. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 31.13
TEMPOH MASA YANG DIAMBIL UNTUK MEMPERBAIKI KEROSAKAN
PADA PERALATAN PEMBELAJARAN

ADTEC	PERALATAN	TARIKH LAPORAN KEROSAKAN	TARIKH KEROSAKAN DIBAIKI	TEMPOH PEMBAIKAN DIBUAT (HARI)
Shah Alam	<i>CNC Lathe Machine</i>	03.09.2003	13.10.2003	40
	<i>CNC Milling Machine</i>	03.09.2003	13.10.2003	40
Melaka	<i>CNC Milling (OKUMA)</i>	29.10.2004	11.04.2005	164
	<i>CNC Milling (MAZAK)</i>	29.10.2004	11.04.2005	164
	<i>CNC Milling (OKUMA)</i>	29.10.2004	11.04.2005	164
	<i>CNC Milling (DMU)</i>	29.10.2004	24.05.2005	207
	<i>CNC Milling (OKUMA)</i>	05.03.2004	26.07.2004	141
Batu Pahat	<i>Edit Station (ES-7) – Disk unit</i>	03.06.2005	08.08.2005	65
	<i>UPS (Desire II – 600)</i>	07.02.2005	16.05.2005	99
	Monitor Komputer (Likom 505BNP)	07.02.2005	16.05.2005	99
	Komputer	07.02.2005	16.05.2005	99
	Mesin CNC (Mori Seiki)	24.11.2004	15.06.2005	195
	<i>Digital Video Player (DSR1600-P)</i>	12.04.2004	03.11.2004	183
	<i>Digital Video Recorder (DSR85-P)</i>	12.04.2004	03.11.2004	183
	<i>Surface Grinding Machine (OKAMOTO)</i>	24.02.2004	10.09.2004	190
	Mesin CNC (Mori Seiki)	12.07.2004	26.07.2004	15
	<i>Sony Edit Station</i>	12.04.2004	14.07.2004	74
	Monitor (HP Vetra)	02.07.2003	01.11.2003	119
	Komputer	02.07.2003	29.07.2003	28
	Kipas (<i>Industrial Fan</i>)	12.05.2005	15.06.2005	33
	Komputer	02.09.2003	03.11.2003	61
Kulim	<i>CNC Wirecut (FX20K Mitsubishi)</i>	17.08.2004	30.11.2004	104
	<i>Surface Grinding Machine</i>	19.08.2004	02.11.2004	84
	<i>Form Grinding</i>	19.08.2004	02.11.2004	84
	<i>Cylindrical Grinding Machine</i>	19.08.2004	02.11.2004	84
	<i>Centreless Grinding Machine</i>	19.08.2004	02.11.2004	84
	<i>Vertical Grinding Machine</i>	19.08.2004	02.11.2004	84
	<i>Milling Machine</i>	19.08.2004	02.12.2004	84
	Mesin Larik	19.08.2004	13.04.2005	245

iv. Pusat Sumber

Kesemua ADTEC yang dilawati menghadapi masalah kekurangan buku rujukan. Selain daripada itu, kemudahan mengakses internet di ADTEC Melaka dan Batu Pahat tidak mencukupi serta tahap kelajuannya adalah rendah. Manakala ruang komputer di pusat sumber ADTEC Batu Pahat pula tidak dilengkapi dengan komputer untuk kegunaan pelatih seperti yang ditunjukkan di gambar berikut :-

GAMBAR 31.8

***Pusat Sumber ADTEC Batu Pahat
- Ruang Komputer Yang Tidak
Dilengkapi Dengan Komputer***

v. Dewan Makan

Dewan makan bagi setiap ADTEC telah disediakan dengan peralatan dapur dan memasak yang lengkap serta sentiasa berkeadaan bersih dan kemas seperti yang ditunjukkan di **Gambar 31.9** dan **31.10**. Bagaimanapun, terdapat beberapa peralatan yang bernilai anggaran RM148,706 tidak digunakan disebabkan kerosakan dan tidak ekonomi untuk dibaiki (**Gambar 31.11** dan **31.12**).

GAMBAR 31.9

*Dewan Makan ADTEC Melaka
- Persekitaran Yang Bersih Dan Kemas*

GAMBAR 31.10

*Dapur Dewan Makan ADTEC Melaka
- Persekitaran Yang Bersih Dan Kemas*

GAMBAR 31.11

*Dewan Makan ADTEC Batu Pahat
- Hobart Dishwashing Machine Yang Tidak Digunakan*

GAMBAR 31.12

*Dewan Makan ADTEC Melaka
- Hobart Onion Peeler Dan Robot Coupe Food Processor Yang Tidak Digunakan*

vi. Asrama

Kemudahan asrama di kesemua ADTEC disediakan untuk kegunaan pelatih di sepanjang tempoh pengajian kecuali semasa mereka menjalani latihan sambil bekerja. Bagaimanapun, lawatan Audit sepanjang tempoh bulan Ogos hingga November 2005 mendapati penggunaan kapasiti asrama ADTEC adalah antara 60.4% hingga 94.3% seperti di **Jadual 31.14**. Manakala salah satu bilik di blok asrama pelatih perempuan ADTEC Batu Pahat pula mengalami keretakan dan terpaksa dikosongkan.

JADUAL 31.14
KAPASITI DAN PENGISIAN ASRAMA MENGIKUT ADTEC
- KEDUDUKAN PADA 11 DISEMBER 2005

ADTEC	ASRAMA LELAKI		ASRAMA PEREMPUAN		JUMLAH		KADAR PENGISIAN (%)
	KAPASITI	PENGISIAN	KAPASITI	PENGISIAN	KAPASITI	PENGISIAN	
Shah Alam	570	538	182	171	752	709	94.3
Melaka	570	285	150	150	720	435	60.4
Batu Pahat	772	553	332	123	1,104	676	61.2
Kulim	400	295	240	151	640	446	69.7

Pada pandangan Audit, demi mewujudkan suasana dan persekitaran pembelajaran yang kondusif bagi pelatih, masalah yang berlaku seperti keretakan di makmal dan asrama, kekurangan peralatan pembelajaran, ketiadaan sistem penyenggaraan berjadual dan tempoh masa pembaikan peralatan pembelajaran yang begitu lama, buku rujukan di pusat sumber yang terhad, ketidakselesaan beberapa makmal dan bengkel kerana sempit, kemudahan mengakses internet yang tidak mencukupi perlu diberi perhatian dan diatasi dengan segera. Berhubung dengan peralatan pembelajaran pula, adalah wajar Kementerian memberi keutamaan dalam menyediakan peralatan pembelajaran yang mencukupi di ADTEC serta memastikan ianya sentiasa berkeadaan baik dan selamat serta digunakan secara optimum bagi mengelakkan gangguan kepada pembelajaran pelatih dan juga pembaziran wang awam. Kementerian juga patut mengkaji keperluan melantik syarikat kontraktor/vendor tertentu untuk menyenggara peralatan pembelajaran yang terdapat di ADTEC.

31.4.2.4. Pengeluaran Graduan

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, seramai 2,916 pelatih telah menamatkan latihan. Mereka adalah terdiri daripada pengambilan bagi tempoh tahun 2001 hingga 2003 yang seramai 3,266 orang. Secara purata pengeluaran graduan adalah memuaskan pada kadar 89.3%. Bagaimanapun, bagi ADTEC Melaka, prestasi bagi pengeluaran graduan adalah pada kadar 69.6% disebabkan hampir separuh daripada pengambilan pelatih pada tahun 2003 adalah calon lepasan SPM yang perlu menjalani tempoh pengajian yang lebih panjang iaitu 3 tahun berbanding calon lepasan Sijil Kemahiran Malaysia Tahap 2 di mana tempoh pengajian mereka adalah 2 tahun. Kumpulan pelatih ini akan menamatkan pengajian mereka pada tahun 2006. Di samping itu, terdapat juga sebilangan besar pelatih yang terpaksa menangguhkan pengajian atas sebab-sebab tertentu. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 31.15
PERBANDINGAN ANTARA JUMLAH PENGAMBILAN PELATIH
BAGI TEMPOH TAHUN 2001 HINGGA 2003 DENGAN PENGELUARAN GRADUAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005 MENGIKUT ADTEC

ADTEC	PENGAMBILAN PELATIH (TAHUN 2001 – 2003)	PENGELUARAN GRADUAN (TAHUN 2003 – 2005)	KADAR PENCAPAIAN (%)
Shah Alam	1,010	953	94.4
Melaka	526	366	69.6
Batu Pahat	924	887	96.0
Kulim	806	710	88.1
JUMLAH	3,266	2,916	89.3

Nota : Kursus Diploma Teknologi Yang Diikuti Oleh Pelatih ADTEC Mengambil Masa Selama Antara 2 Hingga 3 Tahun

31.4.2.5. Kemudahan Pinjaman Tabung Pembangunan Kemahiran

- a. Pelatih adalah layak memohon pinjaman pelajaran berjumlah RM5,000 setahun daripada Bahagian Tabung Pembangunan Kemahiran Kementerian bagi membiayai yuran pengajian dan kos sara hidup di ADTEC.

Bagaimanapun, kelulusan pinjaman ini adalah tertakluk kepada syarat yang telah ditetapkan oleh pihak berkenaan. Adalah didapati satu akaun amanah telah diwujudkan untuk mengakaunkan sebarang terimaan dan bayaran berhubung pinjaman kemahiran yang dikendalikan oleh Bahagian ini. Semakan Audit ke atas akaun amanah tersebut mendapati Bahagian Tabung Pembangunan Kemahiran tidak menyelenggarakan rekod perseorangan pinjaman dengan lengkap dan kemas kini. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada jumlah pinjaman yang telah dikeluarkan dan bayaran balik yang telah diterima adalah betul. Sehubungan ini, pihak Audit telah mengesyorkan supaya Bahagian Tabung Pembangunan Kemahiran mengambil tindakan segera mengemaskinikan rekodnya bagi memastikan bayaran balik pinjaman dibuat oleh pelatih dalam tempoh yang telah ditetapkan.

- b. Semakan Audit telah dijalankan terhadap 39 baucar bayaran elaun saku yang melibatkan 3,728 pelatih yang telah menerima pinjaman daripada Bahagian Tabung Pembangunan Kemahiran bagi membiayai perbelanjaan pengajian kursus diploma dan sara hidup di ADTEC. Adalah didapati bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, pelatih berkenaan hanya menerima elaun saku tahunan mereka selepas 8 hingga 40 bulan mendaftar/melapor diri di ADTEC. Kelewatan menerima bayaran elaun saku telah memberi kesulitan kewangan kepada pelatih dan boleh menjejaskan tumpuan mereka terhadap pembelajaran. Semakan seterusnya mendapati kelewatan ini adalah disebabkan oleh tempoh masa yang begitu lama diambil oleh Bahagian Tabung Pembangunan Kemahiran bagi meluluskan permohonan dan mengagihkan wang pinjaman kepada ADTEC selain kelewatan penyediaan baucar bayaran elaun saku pelatih di peringkat ADTEC sendiri setelah cek pinjaman diterima.

Pada pandangan Audit, pembayaran elaun saku kepada pelatih hendaklah dipercepatkan bagi meringankan beban kewangan mereka dengan menyegerakan proses kelulusan permohonan pinjaman dan penyediaan baucar bayaran elaun saku.

31.4.2.6. Perbelanjaan Aktiviti

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM77.90 juta peruntukan mengurus telah diluluskan untuk membiayai program latihan di kesemua ADTEC termasuk penyediaan kemudahan dan peralatan pembelajaran serta kerja penyenggaraannya. Daripada peruntukan yang diterima, kesemua ADTEC tersebut telah membelanjakan RM81.30 juta bagi program latihannya. Lebihan belanja sejumlah RM3.40 juta berlaku untuk menampung perbelanjaan emolumen. Kedudukan perbelanjaan berbanding dengan peruntukan yang diluluskan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 31.16
PERBANDINGAN ANTARA PERUNTUKAN YANG DILULUSKAN DAN
PERBELANJAAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	DILULUSKAN (RM Juta)	DIBELANJAKAN (RM Juta)
2003	19.90	22.90
2004	29.40	28.80
2005	28.60	29.60
JUMLAH	77.90	81.30

31.4.2.7. Maklum Balas Terhadap Program Latihan Di Pusat latihan Teknologi Tinggi

a. Soal Selidik Yang Dijalankan Oleh Jabatan Tenaga Manusia

Pusat Latihan Untuk Pengajar Dan Kemahiran Lanjutan (CIAST) telah diberikan tanggungjawab untuk menjalankan kajian bagi mengetahui sama ada graduan daripada ADTEC khususnya dan Institut Latihan Jabatan Tenaga Manusia amnya telah mendapat pekerjaan yang bersesuaian dengan latihan yang diberikan. Hasil daripada kajian tersebut mendapati wujudnya kemerosotan dalam permintaan terhadap graduan Institut Latihan Jabatan Tenaga Manusia dari 65.2% (tahun 2001) kepada 52.3% (tahun 2003). Bagaimanapun, lebih daripada 70% graduan berjaya mendapatkan pekerjaan dalam tempoh 4 bulan selepas tamat pengajian. Rumusan yang dibuat adalah tahap latihan sedia ada di semua Institut Latihan perlu dipertingkatkan. Sehubungan itu, Pusat Latihan Untuk Pengajar Dan Kemahiran Lanjutan telah memberi cadangan yang berikut :-

- i. Pihak industri yang berkaitan perlu mengadakan taklimat tentang peluang kerjaya kepada pelatih semester akhir.
- ii. Semua pelatih semester akhir diwajibkan mendaftar dengan Bahagian Pasaran Buruh Dan Pekerjaan.
- iii. Program keusahawanan khas perlu diwujudkan untuk membolehkan pelatih berdikari dan membuka perniagaan sendiri bagi memanfaatkan kemahiran yang dimiliki.
- iv. Institusi latihan mengadakan promosi yang lebih intensif kepada industri-industri mengenai kursus-kursus yang mereka tawarkan.

b. Soal Selidik Yang Dijalankan Oleh Pihak Audit

i. Pelatih

Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima daripada 400 pelatih melalui borang soal selidik yang diedarkan kepada mereka mendapati perkara berikut :-

- Pada puratanya 80.7% daripada pelatih telah menyatakan bahawa kandungan teori mudah difahami, bahasa penyampaian adalah sesuai, topik mata pelajaran adalah relevan dan memenuhi sukatan pelajaran, pelatih berkeyakinan dan boleh mengendalikan tugas amali yang diberikan. Di samping itu, pelatih juga menyatakan bahawa tenaga pengajar berkebolehan memberi penerangan dan menjawab soalan yang diajukan oleh pelatih.

- Bagi kemudahan dan peralatan pembelajaran, terdapat pada puratanya 81.9% daripada pelatih menyatakan kemudahan fizikal seperti asrama dan bilik kuliah serta peralatan pembelajaran seperti komputer dan mesin yang disediakan di ADTEC adalah mencukupi dan memuaskan. Bagaimanapun, 70.3% daripada pelatih melahirkan rasa tidak berpuas hati dengan kemudahan yang disediakan di dewan makan dan pusat sumber. Mereka menyatakan kualiti makanan yang disediakan dan perkhidmatan yang diberikan di dewan makan adalah kurang memuaskan. Manakala buku rujukan yang disediakan di pusat sumber pula adalah tidak mencukupi dan sukar diperolehi. Bagi mengatasi masalah ini, pelatih telah mengemukakan beberapa syor dan cadangan sebagaimana yang diringkaskan di jadual berikut :-

JADUAL 31.17
CADANGAN YANG DIKEMUKAKAN OLEH PELATIH

ADTEC YANG TERLIBAT	PERKARA YANG DIBANGKITKAN	CADANGAN UNTUK MENGATASI
Shah Alam, Melaka, Batu Pahat, Kulim	Buku Rujukan Di Pusat Sumber Tidak Mencukupi	• Memperbanyakkan lagi bahan rujukan yang berkaitan dengan kursus yang disediakan atau ditawarkan di pusat sumber.
Shah Alam, Melaka, Batu Pahat, Kulim	Internet Kurang Memuaskan	• Kelajuan internet perlu dipertingkatkan dan server perlu dinaikkan taraf.
Shah Alam, Melaka, Batu Pahat, Kulim	Komputer Di Pusat Sumber Tidak Mencukupi	• Menambahkan lagi bilangan komputer di pusat sumber.
Shah Alam, Melaka, Batu Pahat, Kulim	Makanan Di Dewan Makan Tidak Memuaskan Dari Segi Masakan Dan Kebersihan	• Menyediakan makanan yang lebih bermutu dari segi kualiti, masakan dan menu kepada pelajar. • Memastikan penyelia asrama atau warden membuat pemantauan ketika waktu makan.
Shah Alam, Melaka, Batu Pahat, Kulim	Kemudahan Rangkaian Internet Tidak Disediakan Di Asrama	• Semua blok asrama mestilah ada perkhidmatan internet dan hendaklah dipasang di setiap bilik. • Talian internet perlu dipasang di asrama agar memudahkan pelatih mencari bahan rujukan pada waktu yang tidak terbatas tanpa perlu berebut-rebut.

ii. Graduan

Daripada sebanyak 78 borang soal selidik yang telah dihantar kepada graduan ADTEC, hanya 12 borang sahaja yang dikembalikan. Antara soalan yang dikemukakan ialah pengalaman kerja, prestasi pelaksanaan tugas yang ditetapkan dan cadangan graduan. Berdasarkan kepada maklum balas yang diterima, didapati 50% daripada mereka bekerja dalam bidang berkaitan dengan latihan teknikal yang telah dipelajari di ADTEC dan selebihnya menjalankan tugas yang tidak berkaitan atau tidak setaraf dengan kelulusan mereka seperti kerani kemasukan data, pegawai penjara, guru sambilan, pekerja am dan juruteknik.

iii. Tenaga Pengajar

Sebanyak 200 borang soal selidik juga telah diedarkan kepada tenaga pengajar di ADTEC. Antara soalan yang diajukan adalah berkaitan dengan pengalaman bekerja, tahap persediaan pelatih, tahap persediaan tenaga pengajar, keperluan latihan dan kursus tenaga pengajar. Berdasarkan maklum balas yang diterima, pada puratanya 92.4% daripada pengajar memberi pandangan positif terhadap tahap persediaan pelatih dari segi minat untuk menjalankan latihan teori dan amali, kebolehan untuk

berkomunikasi dan tahap penguasaan bahasa yang memuaskan di samping tahap persediaan tenaga pengajar sendiri. Selain itu, tenaga pengajar turut mengutarakan beberapa perkara dan cadangan penambahbaikan. Butirannya adalah seperti jadual di berikut :-

JADUAL 31.18
CADANGAN YANG DIKEMUKAKAN OLEH TENAGA PENGAJAR

PERKARA YANG DIBANGKITKAN	CADANGAN UNTUK MENGATASI
Tenaga Pengajar Kurang Mendapat Peluang Berkursus	Pendedahan untuk mengikuti kursus yang lebih melibatkan pihak swasta supaya dapat berkongsi pengalaman.
Sukatan/Kurikulum Pelajaran Terlalu Kerap Diubah Dan Tiada Keseragaman	- Sukatan pembelajaran perlu disediakan mengikut keperluan pihak industri. Bagi tujuan ini, satu pasukan tetap perlu diwujudkan untuk memastikan ia sentiasa relevan. - Menyediakan Bahan Pembelajaran Bertulis yang standard untuk digunakan oleh semua institut latihan.
Peralatan Pembelajaran Rosak Dan Lambat Dibaiki	Mewujudkan satu pasukan penyenggaraan bagi mengawal selia dan membaiki peralatan latihan yang sedia ada seperti mesin dan alat ujian. Penyenggaraan komputer perlu dilakukan secara berjadual.
Kekurangan Kemudahan Dan Peralatan Pembelajaran	Kemudahan peralatan komputer untuk pengajar dan pelajar perlu dipertingkatkan mengikut teknologi terkini.

31.4.3. PEMANTAUAN

31.4.3.1. Peringkat Jabatan Tenaga Manusia

- a. Di peringkat Ibu Pejabat, mesyuarat Ketua Pengarah Jabatan Tenaga Manusia dengan semua pengarah Institut Latihan telah diadakan sebanyak 6 kali pada tahun 2005 untuk membincangkan pelbagai isu berhubung dengan pengurusan ADTEC seperti masalah pengisian jawatan, keperluan latihan pengajar, pengambilan pelajar, pengiktirafan sijil dan diploma Institut Latihan, urusan kewangan, projek pembangunan, *Business Plan* dan pencapaiannya, urusan harta modal, serta sistem penilaian program latihan.
- b. Mesyuarat Pengurusan Jabatan Tenaga Manusia yang juga dipengerusikan oleh Ketua Pengarah Jabatan Tenaga Manusia dan dihadiri oleh pegawai di Ibu Pejabat, Pengarah dari ADTEC Shah Alam, Institut Latihan Perindustrian Kuala Lumpur dan Pusat Latihan Untuk Pengajar Dan Kemahiran Lanjutan telah diadakan 6 kali pada tahun 2004 dan 7 kali pada tahun 2005. Antara perkara yang dibincangkan adalah isu-isu perjawatan, mesyuarat kerja pegawai-pegawai kanan, pelaksanaan e-Perolehan, pengiktirafan diploma Institut Latihan dan masalah-masalah yang dibangkitkan oleh pihak ADTEC dan Institut Latihan lain.
- c. Pemantauan juga telah dibuat melalui laporan penilaian petunjuk prestasi utama yang dihantar setiap 2 bulan oleh semua Institut Latihan berdasarkan kepada penilaian yang diberikan oleh pelatih terhadap beberapa aspek seperti pencapaian objektif latihan, mutu pengajaran, sahsiah pensyarah, penilaian pencapaian pelatih, kualiti bahan pembelajaran dan kemudahan latihan.
- d. Laporan lain yang digunakan bagi tujuan pemantauan adalah laporan Pegawai Naziran yang membuat verifikasi terhadap semua aspek latihan di Institut Latihan yang terdiri daripada kaedah pengajaran, penggunaan kurikulum, Bahan Pembelajaran Bertulis dan Panduan Pembelajaran,

kawalan ke atas pelajar, pengurusan peralatan pembelajaran, persekitaran latihan/bengkel (keadaan dan susun atur), pemeriksaan sistem penilaian serta penggunaan pusat sumber.

31.4.3.2. Peringkat Pusat Latihan Teknologi Tinggi (ADTEC)

Di peringkat ADTEC, Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan, Jawatankuasa Pengurusan Latihan, Jawatankuasa Peperiksaan Dan Persijilan, Jawatankuasa Tatatertib Pelatih I dan II serta Jawatankuasa Kualiti Dan Produktiviti telah mengadakan mesyuarat antara 5 hingga 12 kali pada tahun 2005 untuk membincang dan mencari penyelesaian bagi pelbagai masalah dan isu yang berbangkit melibatkan portfolio masing-masing. Selain itu, pemantauan program latihan ini telah dibuat melalui pemeriksaan buku log pelatih serta maklum balas laporan yang diterima daripada pihak ketiga yang terdiri daripada Pusat Latihan Untuk Pengajar Dan Kemahiran Lanjutan dan Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan.

Pada pandangan Audit, pemantauan terhadap pengurusan program latihan di semua peringkat adalah memadai.

31.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, Kementerian mempunyai perancangan yang baik untuk melaksanakan program latihan di Pusat Latihan Teknologi Tinggi (ADTEC). Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, beberapa kelemahan perlu dibaiki. Bagi mengatasi kelemahan tersebut dan seterusnya mempertingkatkan lagi mutu pengurusan program latihan di ADTEC, adalah disyorkan agar Kementerian memberikan pertimbangan terhadap perkara berikut :-

- a. Kempen/publisiti dan promosi mengenai peluang kerjaya dalam profesion ini melalui media elektronik dan cetak hendaklah dipertingkatkan bagi menarik minat lebih ramai pelajar lepasan SPM yang berkecenderungan untuk mengikuti kursus diploma teknologi di ADTEC.
- b. Penyeliaan terhadap pelatih yang menjalani latihan sambil bekerja hendaklah dipertingkatkan termasuklah segala rekod dan laporan yang berkaitan dengannya.
- c. Menangani dengan segera masalah keretakan pada bangunan makmal dan asrama bagi menjamin keselamatan pelatih dan tenaga pengajar.
- d. Peralatan pembelajaran dan buku rujukan yang tidak mencukupi hendaklah ditambah kuantitinya serta kemudahan capaian internet dipertingkatkan selaras dengan perkembangan program latihan yang disediakan.
- e. Penyenggaraan pencegahan berjadual ke atas peralatan pembelajaran hendaklah dibuat bagi memastikan ia berkeadaan siap sedia dan selamat digunakan.

- f. Proses pembayaran elaun saku tahunan pelatih melalui pinjaman daripada Bahagian Tabung Pembangunan Kemahiran perlu dipercepatkan bagi mengelakkan pelatih menghadapi masalah kewangan.
- g. Pengajar yang tidak mempunyai pengalaman mengajar hendaklah dihantar bagi mengikuti kursus pedagogi di Pusat Latihan Untuk Pengajar Dan Kemahiran Lanjutan bagi membolehkan mereka melaksanakan tugas dengan lebih berkesan.
- h. Pengisian jawatan Pegawai Latihan Vokasional dan Penolong Pegawai Latihan Vokasional bagi mengatasi kekurangan tenaga pengajar di ADTEC perlu disegerakan. Bagi tujuan ini, Agensi Pusat patut memberikan keutamaan kepada permohonan Jabatan Sumber Manusia.

KEMENTERIAN PENERANGAN

32. AKTIVITI SIARAN IKLAN TELEVISYEN

32.1 LATAR BELAKANG

Pada tahun 1960an, Kementerian Penerangan (Kementerian) telah menubuhkan Cawangan Perdagangan untuk menguruskan aktiviti pengiklanan di radio dan televisyen. Cawangan Perdagangan bertanggungjawab untuk memaksimumkan pendapatan daripada penjualan masa siaran iklan di radio dan televisyen serta memastikan iklan yang disiarkan itu adalah selaras dengan dasar Kerajaan.

32.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada aktiviti siaran iklan televisyen telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap dan teratur selaras dengan objektif yang ditetapkan.

32.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan yang dijalankan meliputi pengurusan aktiviti siaran iklan yang ditayangkan di TV1 dan TV2 bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Pengauditan ini dijalankan dengan menyemak dokumen dan rekod yang berkaitan di setiap Unit yang bertanggungjawab di Ibu Pejabat Cawangan Perdagangan dan Bahagian Pemasaran Radio Dan Televisyen Malaysia (RTM), Jabatan Penyiaran. Perbincangan dan temu bual dengan pegawai Cawangan Perdagangan dan Bahagian Pemasaran RTM juga telah dijalankan.

32.4. PENEMUAN AUDIT

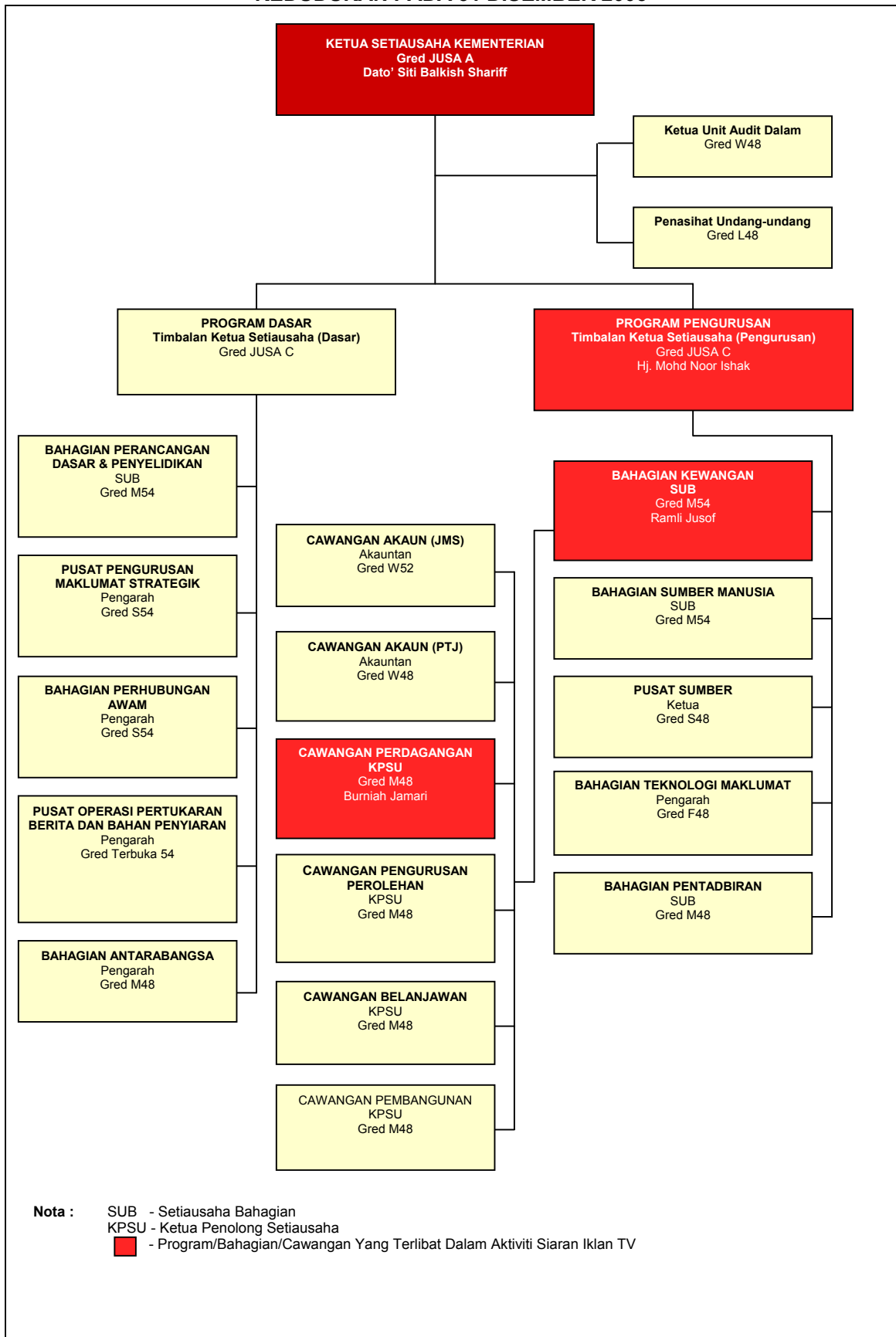
Pengauditan yang dijalankan antara bulan Jun hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

32.4.1. PERANCANGAN

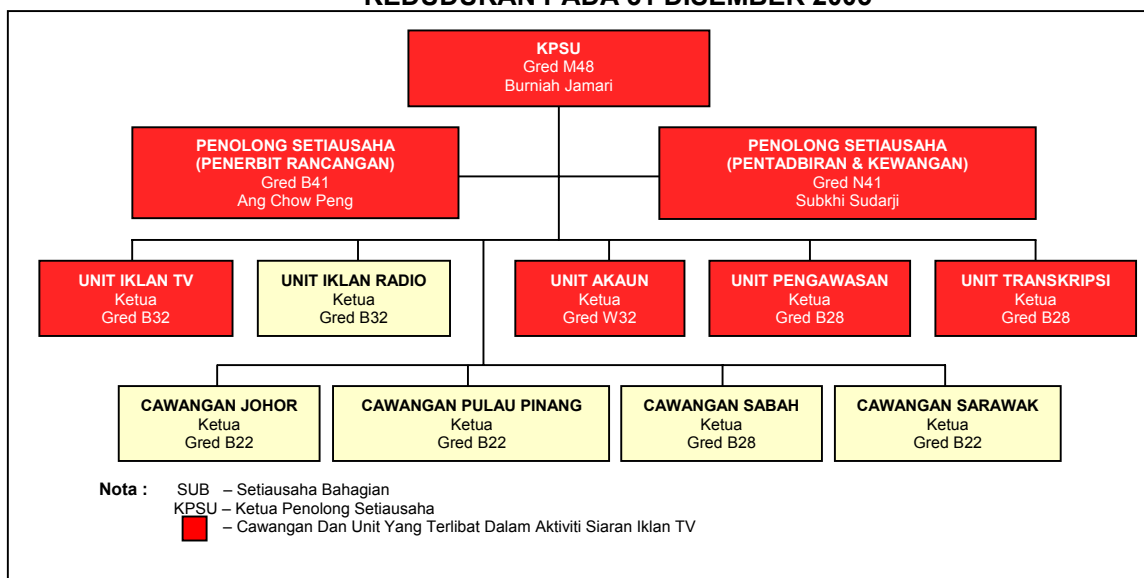
32.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Cawangan Perdagangan diletakkan di bawah pengawasan Bahagian Kewangan. Cawangan ini diketuai oleh seorang Ketua Penolong Setiausaha Gred M48. Beliau dibantu oleh 2 orang Penolong Setiausaha Gred M41 (Pentadbiran Dan Kewangan) dan Gred B41 (Penerbit Rancangan). Selain itu, Cawangan Perdagangan juga mempunyai Unit Perdagangan di peringkat negeri iaitu di Johor, Pulau Pinang, Sabah dan Sarawak yang dipertanggungjawabkan untuk mengawal selia aktiviti pengiklanan radio sahaja mengikut kawasan di negeri berkaitan. Hubungan antara Cawangan Perdagangan dengan Bahagian Kewangan adalah seperti di **Carta 32.1**. Manakala struktur organisasi Cawangan Perdagangan adalah seperti di **Carta 32.2**.

CARTA 32.1
CARTA ORGANISASI KEMENTERIAN PENERANGAN
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

CARTA 32.2
CARTA ORGANISASI CAWANGAN PERDAGANGAN
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Setiap Unit di bawah Cawangan Perdagangan dipertanggungjawabkan untuk melaksanakan fungsi yang ditetapkan seperti berikut :-
- i. Unit Iklan TV - Menerima, menyemak dan meluluskan skrip/rangka cerita iklan daripada agensi pengiklanan berpandukan kepada Kod Pengiklanan dan dasar Kerajaan. Selepas skrip/rangka cerita diluluskan, Unit ini juga akan meluluskan bahan siaran iklan TV yang diterima dalam bentuk pita *Video Home System* dan cakera *Video Compact Disc* daripada agensi pengiklanan.
 - ii. Unit Transkripsi - Mengurus pendaftaran dan penyemakan bahan siaran iklan TV dalam bentuk pita *digital beta* daripada agensi pengiklanan; membuat pra-tonton bagi memastikan iklan tersebut mematuhi peraturan yang ditetapkan dan menyediakan senarai terperinci waktu tayangan (*playlist*) iklan. Unit ini juga bertanggungjawab memasuk dan menyusun bahan siaran iklan dari pita *digital beta* ke *master tape* (*dubbing* iklan TV) dalam tempoh 3 hari sebelum tarikh siaran pertama di TV1 dan TV2. Selain itu, ia juga menyemak dan mengesahkan ketepatan jumlah caj iklan yang dikenakan oleh Unit Akaun sekiranya ada aduan.
 - iii. Unit Pengawasan - Mengawasi dan memantau siaran iklan mengikut program yang telah dijadualkan serta menyediakan laporan mengenainya. Selain itu, ia juga mengumpul data mengenai hasil dan kos rancangan secara bulanan serta menguruskan permohonan diskaun siaran iklan TV.
 - iv. Unit Akaun - Meluluskan pentauliahn agensi pengiklanan dan kontrak pengiklanan antara Kerajaan dengan agensi pengiklanan; menguruskan bil siaran iklan dan kawalan kredit; menerima serta mengakaunkan hasil siaran iklan.

- v. Unit Pentadbiran - Memberi khidmat sokongan dalam pengurusan operasi aktiviti siaran iklan.
- b. Pada tahun 2000, Kementerian telah membuat penyusunan semula Cawangan Perdagangan dengan memohon 38 jawatan sebagai tambahan kepada 72 jawatan yang sedia ada. Daripada 110 jawatan tersebut yang dipohon, sejumlah 93 telah diluluskan di mana 69 jawatan telah diisi. Butiran adalah seperti di **Jadual 32.1**. Semakan Audit mendapati hanya 29% jawatan Penerbit Rancangan Gred B27 dan 58% jawatan Gred B28/B17 telah diisi untuk menjalankan kerja di Cawangan Perdagangan. Ini menyebabkan kakitangan di Unit Transkripsi terpaksa bekerja lebih masa untuk memastikan tempahan masa siaran iklan dapat dijalankan dengan lancar. Manakala Unit Pengawasan tidak dapat melaksanakan pemantauan sepenuhnya. Bagi mengatasi masalah ini, 5 Penerbit Rancangan Gred B21/22 secara sementara telah dilantik dan 2 Pembantu Makmal Gred C22 telah dipinjam daripada Jabatan Penyiaran.

JADUAL 32.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN CAWANGAN PERDAGANGAN

NAMA JAWATAN	GREJ JAWATAN	BIL. JAWATAN DIPOHON	BIL. JAWATAN DILULUS	BIL. JAWATAN DIISI	DIISI (%)
Ketua Cawangan Perdagangan	M48	1	1	1	100
Ketua Penolong Setiausaha					
Timb. Ketua Cawangan Perdagangan	M41	2	1	1	100
Penolong Setiausaha					
Pegawai Sistem Maklumat	F41	1	-	-	-
Penolong Pegawai Sistem Maklumat	F32	1	-	-	-
Operator Mesin Proses Data	F17	3	-	-	-
Penerbit Rancangan	B41/42	1	1	0	0
Penerbit Rancangan	B31/32	14	2	2	100
Penerbit Rancangan	B27/28	5	14	4	29
Penolong Akauntan	W32	1	1	1	100
Penolong Akauntan	W27	2	2	2	100
Penerbit Rancangan	B21/22	8	5	10	200
Penerbit Rancangan	B17	42	26	15	58
Pembantu Akauntan	W22	-	1	1	100
Pembantu Akauntan	W17	2	3	3	100
Pembantu Tadbir (Kesetiausahaan)	N17	1	1	1	100
Pembantu Tadbir	N17	15	5	5	100
Pembantu Tadbir (Kewangan)	W17/N17	-	14	13	92
Pembantu Tadbir Rendah	N11-2	1	2	0	0
Pembantu Tadbir Rendah	N11	4	7	4	57
Pembantu Am Rendah	N1	3	4	4	100
Pemandu Kenderaan Bermotor	R3	2	2	1	50
Pekerja Rendah Awam	R1	1	1	1	100
JUMLAH		110	93	69	74

- c. Semakan Audit mendapati sejumlah RM1.64 juta daripada RM1.75 juta peruntukan yang diluluskan telah dibelanjakan untuk menjalankan 152 kursus secara dalaman. Kakitangan yang menguruskan aktiviti siaran iklan televisyen telah juga menghadiri kursus yang dianjurkan itu. Antara kursus tersebut ialah kursus induksi, pengurusan kewangan, komputer dan teknologi maklumat serta pembangunan sumber manusia. Selain itu,

Kementerian juga telah menghantar pegawainya untuk menghadiri 18 kursus yang dianjurkan oleh syarikat swasta secara *ad hoc* seperti kursus *Developing Key Performance Indicator, Lower Your Risk And Tighten Your Security* dan *IT Governance Conference 2005*.

32.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bagi melaksanakan aktiviti siaran iklan, Kementerian telah memohon peruntukan mengurus berjumlah RM125.11 juta untuk Cawangan Perdagangan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Daripada jumlah tersebut, RM122.79 juta telah diluluskan.

32.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

Perintah Menteri Kerajaan Persekutuan Bilangan 2 Tahun 1999 menetapkan bahawa semua bahan promosi dan mesej Kerajaan serta iklan komersial di radio dan TV Kerajaan perlu diluluskan oleh Kementerian Penerangan. Di samping itu, Cawangan Perdagangan juga menerima pakai undang-undang dan peraturan seperti berikut :-

- a. Akta Komunikasi Dan Multimedia 1998 serta Peraturan Komunikasiradio (Pengiklanan) 1985. Peraturan Komunikasiradio (Pengiklanan) 1985 menetapkan antara lainnya perkara berikut :-
 - i. Kaedah dan prosedur pelantikan agensi pengiklanan yang bertauliah.
 - ii. Prosedur dan tatacara tempahan siaran iklan.
 - iii. Kadar bayaran masa siaran iklan bagi penjualan *spot* yang perlu dibayar oleh pihak yang ingin mengiklankan produk mereka (pengiklan).
 - iv. Prosedur dan tatacara bayaran bil termasuk caj bayaran lewat.
- b. Kod Pengiklanan Kementerian menetapkan perkara yang perlu dipatuhi dalam membuat siaran iklan antara lainnya ialah :-
 - i. Memperolehi Sijil *Made In Malaysia*.
 - ii. Had penggunaan kakian asing (*foreign footage*) dalam iklan.
 - iii. Had penggunaan kanak-kanak dalam iklan.
- c. Manual Prosedur Kerja Cawangan Perdagangan menetapkan prosedur tetap dan proses kerja aktiviti Cawangan ini.
- d. Arahan Perbendaharaan, pekeliling dan surat pekeliling Kerajaan yang berkaitan.

32.4.1.4. Kaedah Pelaksanaan

- a. Penjualan masa siaran di TV dibuat melalui penjualan *spot* dan tajaan. *Spot* ialah iklan perdagangan yang disiarkan melalui TV dalam masa siaran tertentu sementara tajaan ialah rancangan yang ditaja secara eksklusif oleh pengiklan/agensi pengiklanan. Kadar yang dikenakan bagi masa siaran *spot* adalah mengikut zon dan masa dan ia dibahagikan kepada kadar biasa dan kadar runcit. Menteri Penerangan boleh menetapkan garis panduan bagi

kriteria pengiklan yang layak diberikan kadar runcit di mana bayarannya ialah 50% daripada kadar biasa dan juga bagi insentif yang ditawarkan kepada pengiklan yang membuat tempahan secara pakej. Bagaimanapun, kadar bayaran untuk siaran iklan yang ditaja tidak ditetapkan.

- b. Sungguhpun Cawangan Perdagangan bertanggungjawab untuk menguruskan aktiviti siaran TV, namun Kementerian Kewangan telah membenarkannya melantik agensi pemasaran bagi memasarkan penjualan masa siaran iklan di TV kepada pengiklan/agensi pengiklanan. Pelantikan agensi pemasaran dibuat secara tender terbuka. Agensi pemasaran yang berjaya perlu menandatangani satu perjanjian dengan Kerajaan. Setiap agensi pengiklanan yang bertindak bagi pihak pengiklan, hendaklah ditauliahkan oleh Cawangan Perdagangan mengikut terma dan syarat yang ditetapkan.
- c. Selepas sesuatu iklan disiarkan di TV, agensi pemasaran akan memuat turun maklumat tempahan masa siaran iklan TV daripada Sistem Penjadualan kepada disket. Disket ini akan dihantar kepada Cawangan Perdagangan bagi tujuan mengeluarkan bil kepada agensi pengiklanan. Agensi pengiklanan perlu menjelaskan bil mengikut tempoh masa yang ditetapkan. Kerajaan akan membayar 5% komisen daripada hasil jualan sebenar siaran iklan setiap bulan kepada agensi pemasaran untuk perkhidmatan yang diberi. Manakala agensi pengiklanan yang bertauliah dibayar 15% komisen daripada hasil jualan sebenar siaran iklan setiap bulan. Proses aktiviti siaran iklan TV diringkaskan di **Carta 32.3**.

32.4.1.5. Mekanisme Pemantauan

a. Peringkat Kementerian

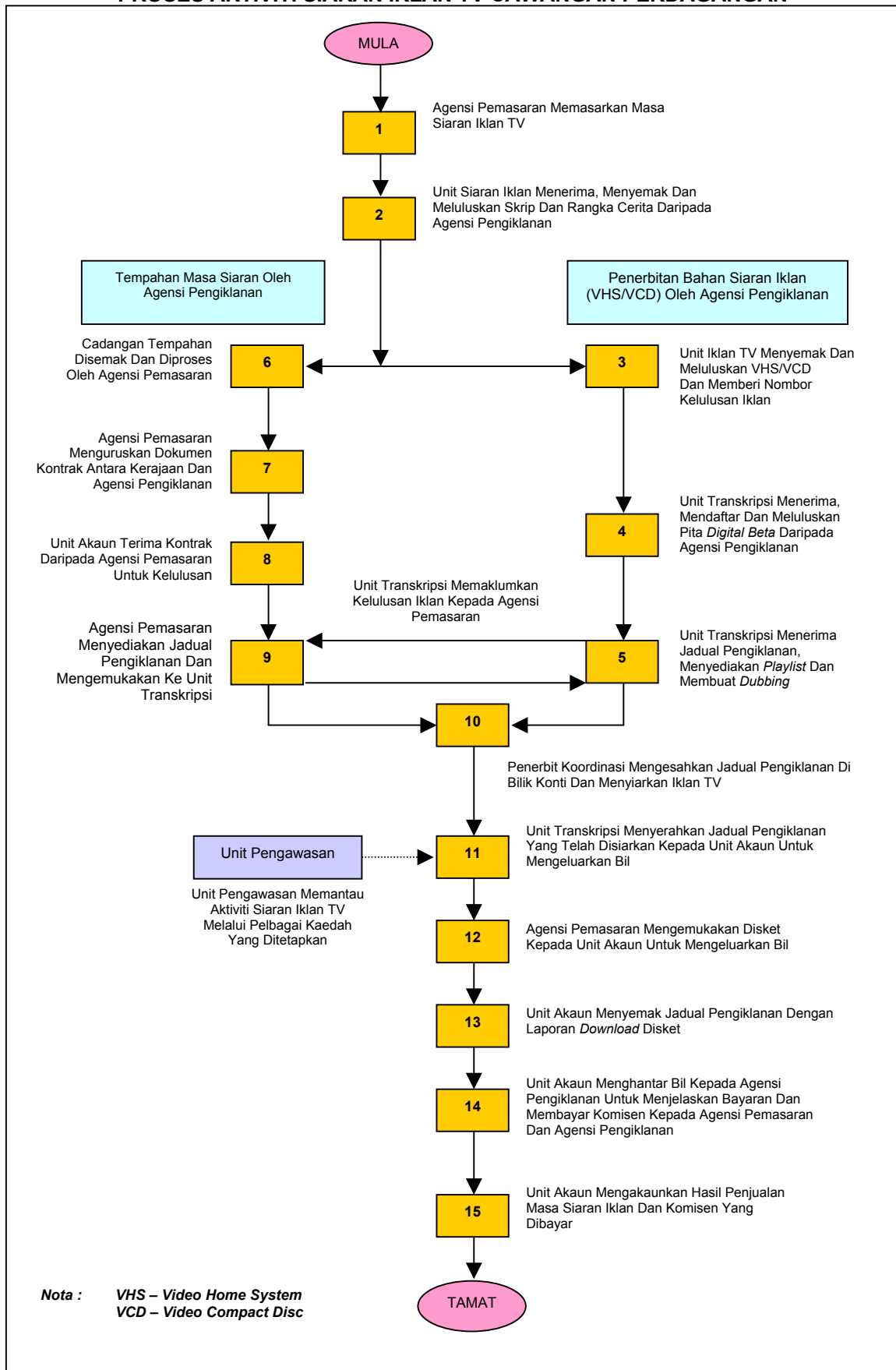
Bahagian Kewangan Kementerian memantau aktiviti siaran iklan melalui Mesyuarat Pengurusan Kewangan Dan Akaun serta Mesyuarat Keutuhan yang akan diadakan setiap 3 bulan sekali.

b. Peringkat Cawangan Perdagangan

Cawangan Perdagangan perlu mengadakan mesyuarat dengan agensi pemasaran untuk memastikan urusan penjualan masa siaran adalah teratur dan mengikut perjanjian. Ia perlu memantau aktiviti siaran iklan melalui Unit Pengawasan bagi menentukan siaran iklan yang disiarkan adalah seperti yang dijadualkan. Satu laporan bulanan mengenai hasil dan kos rancangan perlu disediakan dan dikemukakan kepada Ketua Setiausaha Kementerian, Timbalan Ketua Setiausaha (Pengurusan) dan Setiausaha Bahagian Kewangan.

Pada pandangan Audit, secara amnya Kementerian telah merancang aktiviti siaran iklan TV dengan baik. Namun begitu, kadar bayaran siaran iklan untuk rancangan yang ditaja perlu ditetapkan supaya aktiviti ini dapat dilaksanakan dengan lebih teratur.

CARTA 32.3
PROSES AKTIVITI SIARAN IKLAN TV CAWANGAN PERDAGANGAN

32.4.2. PELAKSANAAN

32.4.2.1. Pelantikan Agensi Pemasaran Dan Agensi Pengiklanan

- a. Sepanjang tempoh tahun 2003 hingga 2005, dua agensi pemasaran telah dilantik untuk memasarkan masa siaran iklan di TV iaitu Television Airtime Services Sdn. Bhd. dan Marketing Solutions Sdn. Bhd. Kedua-dua agensi pemasaran ini dilantik secara tender terbuka. Pelantikan mereka adalah berdasarkan kepada penilaian yang telah dibuat oleh Jawatankuasa Teknikal dan Jawatankuasa Kewangan/Penilaian Harga. Justifikasi pelantikan agensi tersebut adalah berdasarkan pengalaman dan pengetahuan penender, hak milik Bumiputera, kekukuhan organisasi, kedudukan kewangan, cadangan skop kerja serta anggaran pendapatan kasar tahunan yang dijanjikan.
- b. Kementerian telah menandatangani perjanjian dengan Television Airtime Services Sdn. Bhd. pada bulan Julai 2001 untuk menjadi agensi pemasaran bagi tempoh 3 tahun. Manakala kontrak dengan Marketing Solutions Sdn. Bhd. telah ditandatangani pada bulan Januari 2005 untuk tempoh 2 tahun. Sebelum pelantikan Marketing Solutions Sdn. Bhd., Kementerian telah mewujudkan Bahagian Pemasaran RTM untuk menguruskan pemasaran iklan. Sungguhpun Kementerian telah melantik agensi pemasaran, namun Bahagian Pemasaran RTM masih dipertanggungjawabkan untuk menguruskan pemasaran iklan. Seramai 50 kakitangan termasuk 32 pegawai kontrak telah ditempatkan di Bahagian ini untuk melaksanakan aktiviti tersebut. Pewujudan Bahagian ini belum mendapat kelulusan daripada Jabatan Perkhidmatan Awam.
- c. Agensi pemasaran perlu menguruskan dokumen kontrak bagi agensi pengiklanan yang bertauliah dan mengemukakan kontrak ini kepada Unit Akaun untuk kelulusan Ketua Penolong Setiausaha 4 hari sebelum siaran iklan pertama. Ketua Penolong Setiausaha akan menandatangani kontrak ini dengan agensi pengiklanan bagi pihak Kerajaan. Semakan Audit terhadap 43 bil pada bulan April 2005 mendapati 71 kontrak sepatutnya ditandatangani antara Kerajaan dengan agensi pengiklanan. Namun demikian, sebanyak 36 kontrak tidak dapat dikemukakan untuk pengauditan. Bagi 35 kontrak yang lain, 33 kontrak tidak ditandatangani oleh Ketua Penolong Setiausaha Cawangan Perdagangan dan 2 kontrak pula telah ditandatangani 5 bulan selepas iklan pertama disiarkan.

32.4.2.2. Syarat Perjanjian

Semakan Audit terhadap perjanjian yang ditandatangani pada tahun 2005 bagi pelantikan Marketing Solutions Sdn. Bhd. sebagai agensi pemasaran mendapati 2 syarat perjanjian tidak memihak kepada Kerajaan iaitu :-

- a. Syarat mengenai bayaran 5% komisen kepada Marketing Solutions Sdn. Bhd. dalam tempoh 2 minggu daripada tarikh invois dikemukakan kepada Kerajaan pada setiap bulan. Syarat ini tidak menyebelahi Kerajaan kerana

Cawangan Perdagangan hanya akan mengeluarkan invois kepada agensi pengiklanan pada setiap hujung bulan dan pengiklan diberi masa 30 hari untuk menjelaskan invois tersebut. Ini bermakna Kementerian perlu membayar komisen kepada Marketing Solutions Sdn. Bhd. sungguhpun masih belum menerima bayaran bagi siaran iklan tersebut. Kerajaan akan menanggung risiko kerugian sekiranya bayaran tersebut gagal dikutip sedangkan komisen telah dibayar. Semakan Audit selanjutnya mendapati hasil jualan siaran iklan berjumlah RM56.68 juta masih belum terima bagi tahun 2005 sedangkan komisen berjumlah RM2.83 juta berdasarkan hasil jualan tersebut telah dibayar kepada Marketing Solutions Sdn. Bhd.

- b. Syarat di mana Kerajaan hendaklah membayar komisen kepada Marketing Solutions Sdn. Bhd. walaupun pengiklan menempah masa siaran terus dengan Kementerian. Semakan Audit mendapati daripada RM84.81 juta jualan sebenar bagi tahun 2005, sejumlah RM29.32 juta adalah hasil yang diperolehi atas usaha Bahagian Pemasaran RTM. Adalah diperhatikan perkiraan jumlah komisen yang dibayar kepada Marketing Solutions Sdn. Bhd. juga berdasarkan hasil jualan siaran iklan yang diusahakan oleh Bahagian Pemasaran RTM.

32.4.2.3. Prestasi Aktiviti

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, hasil penjualan masa siaran iklan di TV ialah RM288.70 juta. Daripada jumlah ini, Cawangan Perdagangan telah berjaya mengutip RM187.30 juta manakala jumlah tunggakan hasil ialah RM101.40 juta seperti di **Jadual 32.2**. Semakan Audit selanjutnya mendapati jumlah hasil yang dikutip merupakan 67.5% daripada jumlah hasil Kementerian bagi tempoh yang sama. Pada akhir tahun 2005, jumlah keseluruhan hasil Kementerian yang masih tertunggak (Akaun Belum Terima) ialah RM107.69 juta termasuk caj bayaran lewat berjumlah RM88.24 juta. Daripada jumlah ini, RM90.73 juta ialah tunggakan hasil yang berusia melebihi 3 tahun yang sedang diambil tindakan mahkamah.

JADUAL 32.2
KUTIPAN PENJUALAN MASA SIARAN IKLAN TV DAN
TUNGGAKAN HASIL BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	HASIL SEBENAR KEMENTERIAN (RM Juta)	JUMLAH PENJUALAN MASA SIARAN IKLAN TV (RM Juta)	JUMLAH KUTIPAN SEBENAR PENJUALAN MASA SIARAN IKLAN TV		TUNGGAKAN HASIL (RM Juta)	SUMBANGAN KUTIPAN PENJUALAN MASA SIARAN IKLAN TV (%)
			RM Juta	(%)		
	[a]	[b]	[c]	[c/b X 100]	[b-c]	[c/a X 100]
2003	85.00	113.18	57.13	50.5	56.05	67.2
2004	78.64	90.71	56.55	62.3	34.16	71.9
2005	113.7	84.81	73.62	86.8	11.19	64.7
JUMLAH	277.34	288.70	187.30	64.9	101.40	67.5

- b. Prestasi Cawangan Perdagangan diukur terutamanya berdasarkan kepada jumlah hasil yang dikutip dan bukan penjualan masa siaran yang

dikendalikan oleh pihak ketiga iaitu agensi pemasaran dan agensi pengiklanan. Jumlah kutipan hasil Cawangan Perdagangan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah antara 50.5% hingga 86.8%. Bagi aktiviti siaran iklan yang lain, tahap pencapaian prestasi adalah memuaskan kecuali pengeluaran bil di mana peratusan pencapaian adalah kurang daripada 30%. **Pada pandangan Audit, sasaran pencapaian hendaklah lebih realistik dan boleh dicapai mengikut keadaan semasa kerana Perjanjian Program menetapkan varian yang diberi hanya 5% hingga 15%.**

- c. Marketing Solutions Sdn. Bhd. perlu menjamin Kerajaan memperoleh hasil jualan siaran iklan tidak kurang daripada sejumlah RM150 juta ataupun 85% daripada hasil yang diunjurkan pada tahun pertama operasi dan RM200 juta pada tahun kedua operasi. Syarikat ini juga perlu mencapai sasaran RM60 juta pada penghujung 6 bulan pertama tahun 2005. Bagi tempoh bulan Januari hingga Jun 2005, syarikat ini hanya berjaya memasarkan masa siaran TV dengan memperoleh hasil sebenar berjumlah RM37.53 juta (58.7%) berbanding dengan RM60 juta yang ditetapkan. Pada penghujung tahun 2005 pula, syarikat ini hanya dapat mencapai 56.5% daripada sasaran yang ditetapkan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 32.3
HASIL PENJUALAN MASA SIARAN IKLAN TELEVISYEN OLEH
MARKETING SOLUTIONS SDN. BHD. PADA TAHUN 2005

BULAN	JUMLAH SASARAN TV (RM Juta)	JUMLAH HASIL SEBENAR TV (RM Juta)	PENCAPAIAN SASARAN (%)
Januari	10.00	4.84	48.4
Februari	8.60	6.14	71.4
Mac	10.40	6.15	59.1
April	11.10	6.03	54.3
Mei	11.80	7.52	63.7
Jun	12.00	6.85	57.1
Jumlah Jan. – Jun	63.90	37.53	58.7
Julai	12.70	7.67	60.4
Ogos	16.60	7.73	46.6
September	14.50	7.78	53.7
Oktober	13.30	9.26	69.6
November	14.00	7.92	56.6
Disember	15.00	6.92	46.1
Jumlah Julai – Dis.	86.10	47.28	54.9
JUMLAH	150.00	84.81	56.5

- d. Semakan Audit terhadap prestasi setiap unit yang terlibat dalam pengurusan aktiviti siaran iklan mendapati perkara berikut :-

i. Unit Iklan TV

- Unit Iklan TV menerima skrip dan rangka cerita berserta dengan surat kelulusan Kementerian Kesihatan, Jabatan Pertanian, Jabatan Perdana Menteri atau pihak yang berkaitan daripada agensi pengiklanan dan perlu merekodkannya di Daftar Penerimaan dengan lengkap. Skrip dan rangka cerita ini perlu disemak untuk memastikan Kod Pengiklanan dan dasar Kerajaan yang ditetapkan telah dipatuhi. Seterusnya skrip dan rangka cerita tersebut dikemukakan kepada Ketua Unit Iklan TV untuk

diluluskan. Kelulusan ini perlu dimaklumkan kepada Lembaga Penapisan Filem, Dewan Bahasa dan Pustaka, Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia (FINAS) dan agensi pengiklanan.

- Selepas skrip dan rangka cerita diluluskan, agensi pengiklanan perlu mengemukakan bahan siaran iklan TV dalam bentuk pita *Video Home System* dan cakera *Video Compact Disc* untuk kelulusan Ketua Unit Iklan TV. Iklan yang telah diluluskan diberi nombor kelulusan secara berturutan yang akan dipaparkan di iklan apabila disiarkan di TV. Bahan siaran iklan yang menggunakan kakian asing (*foreign footage*) perlu mendapat kelulusan Ketua Setiausaha Kementerian setelah diperakukan oleh Jawatankuasa Penilaian Iklan Luar Negeri yang dipengerusikan oleh Setiausaha Bahagian Kewangan dan ahli terdiri daripada wakil Jabatan Hal Ehwal Khas, Unit Siaran RTM dan Bahagian Pemasaran RTM, Jabatan Penyiaran serta Cawangan Perdagangan (sebagai urus setia). Jawatankuasa ini bertanggungjawab menilai penggunaan kakian asing mengikut garis panduan yang disediakan.
- Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 5,607 skrip/rangka cerita serta 4,531 pita *Video Home System* (VHS) dan cakera *Video Compact Disc* (VCD) telah diterima oleh Unit Iklan TV. Semakan Audit mendapati pada amnya kesemua skrip/rangka cerita serta VHS dan VCD telah disemak dan diluluskan dengan teratur. Selain itu, 582 iklan pada tahun 2004 dan 2005 yang menggunakan kakian asing juga telah diluluskan oleh Ketua Setiausaha Kementerian. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat menentukan bilangan iklan kakian asing yang diluluskan pada tahun 2003 kerana maklumat mengenainya tidak dikemukakan untuk pengauditan.

ii. Unit Transkripsi

- Selepas bahan siaran iklan TV diluluskan, agensi pengiklanan perlu mengemukakan pita *digital beta* kepada Unit Transkripsi untuk pemprosesan sebelum ia disiarkan di TV. Pita *digital beta* ini perlu disertakan dengan Sijil *Made In Malaysia* (MIM) dan Sijil Lembaga Penapisan Filem dan direkodkan di daftar. Ketua Unit Transkripsi bersama Juruteknik Kanan daripada Jabatan Penyiaran (RTM) bertanggungjawab untuk menjalankan pra-tonton dan meluluskan pita *digital beta* ini. Kepakaran Juruteknik Kanan adalah penting untuk kawalan kualiti output di TV. Ketua Unit Transkripsi menerima jadual pengiklanan daripada agensi pemasaran 4 hari sebelum tarikh siaran pertama dan menyediakan *playlist* dan membuat *dubbing* 3 hari sebelum siaran pertama. Sekiranya terdapat aduan daripada agensi pengiklanan/ agensi pemasaran/Bahagian Pemasaran RTM, Unit ini akan menyemak kembali iklan yang telah disiarkan bagi membantu mereka mengesahkan jumlah caj iklan sebenar yang dikenakan.
- Pengauditan secara *walk-through* telah dijalankan terhadap aktiviti Unit Transkripsi bermula daripada menerima dan mendaftar pita *digital beta*

sehingga menghantar *master tape* untuk disiarkan di TV. Semakan Audit mendapati semua prosedur tetap dan proses kerja telah dipatuhi dengan sewajarnya kecuali perkara berikut :-

- Kerja pra-tonton bagi 3,717 pita *digital beta* yang diterima bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 hanya dilakukan oleh Pembantu Makmal yang dipinjamkan dari Jabatan Penyiaran bersama Juruteknik Kanan tanpa kehadiran Ketua Unit Transkripsi sejak Unit tersebut berpindah ke Menara PKNS, Petaling Jaya pada bulan Julai 2004. **Pada pandangan Audit, kehadiran Ketua Unit Transkripsi untuk pra-tonton bersama dengan Juruteknik Kanan adalah penting bagi menjamin kualiti output.**
- Daripada 100 jadual pengiklanan bagi tempoh bulan Julai 2004 hingga September 2005, sebanyak 41% daripada jadual tersebut diterima daripada Bahagian Pemasaran RTM 2 hari dan bukannya 4 hari sebelum tarikh siaran pertama seperti yang ditetapkan. Sebanyak 12 daripada 50 jadual pengiklanan bagi tahun 2004 tiada cop tarikh penerimaan. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat mengesahkan sama ada ia lewat diterima atau sebaliknya. Kelewatan penerimaan jadual menyebabkan proses *dubbing* terpaksa dilakukan dalam masa yang singkat dan pegawai yang terlibat dikehendaki bekerja lebih masa hampir setiap hari. Kementerian telah membelanjakan sejumlah RM23,892 pada tahun 2004 dan RM31,289 pada tahun 2005 (sehingga bulan September 2005) untuk bayaran tuntutan elaun lebih masa kepada 2 Pembantu Makmal dan 2 Penerbit Rancangan.

iii. Unit Pengawasan

- Unit ini berperanan mengawasi dan memantau iklan yang disiarkan seperti yang dijadualkan dengan membuat rakaman siaran rancangan TV dari mula hingga akhir siaran. Ia juga perlu menyediakan data hasil iklan dan kos rancangan TV secara bulanan dan menguruskan permohonan diskaun siaran iklan TV daripada pengiklan dengan mendapat kelulusan daripada Menteri Penerangan seperti ditetapkan di Peraturan Komunikasiradio (Pengiklanan) 1985.
- Sejak ditubuhkan pada tahun 2002, Unit Pengawasan hanya tertumpu kepada pemantauan terhadap siaran radio sahaja dan bukan iklan yang disiarkan melalui TV. Di samping itu, sekiranya menerima aduan daripada agensi pengiklanan/agensi pemasaran, Unit Transkripsi akan menyemak balik iklan yang telah disiarkan. **Pada pandangan Audit, walaupun semakan semula dibuat oleh Unit Transkripsi, ia tidak mengecualikan Unit Pengawasan daripada menjalankan tugas pengawasan dan pemantauan seperti yang ditetapkan di Manual Prosedur Kerja.**

- Sejak tahun 2002, Cawangan Perdagangan melalui Unit Pengawasan telah memberi diskaun 50% kepada 142 siaran iklan tertentu dengan kebenaran Ketua Setiausaha Kementerian tanpa mendapat kelulusan Menteri Penerangan. Jenis iklan yang telah diberikan diskaun 50% adalah seperti berikut :-
 - Iklan Khidmat Awam seperti Program Khidmat Negara, sekiranya masa siaran dan kekerapan ditentukan oleh pengiklan.
 - Kempen Kerajaan yang dijayakan bersama dengan pihak swasta. Kempen ini tidak bermotifkan keuntungan seperti kempen memelihara alam sekitar, meningkatkan pengetahuan dan kesedaran teknologi maklumat, keselamatan jalan raya serta menggalak dan meningkatkan pelancongan.
 - Galakan pembangunan industri filem dan muzik tempatan. Ini adalah sejajar dengan tanggungjawab Kementerian dalam pembangunan industri filem Bumiputera dan muzik tempatan.
 - Usahawan baru Bumiputera dengan syarat syarikat tersebut perlu disahkan statusnya oleh Majlis Amanah Rakyat dan mempunyai kedudukan kewangan yang kukuh (berasaskan akaun yang telah diaudit).
- Pada bulan Ogos 2005, Ketua Setiausaha Kementerian telah mengeluarkan satu garis panduan untuk memberi diskaun 10% hingga 50% kepada iklan yang tertentu. Pindaan kepada kadar diskaun ini dibuat selepas mengambil kira status kandungan mesej komersial atau kepentingan awam serta untuk meningkatkan hasil Kerajaan. Jenis iklan dan kadar diskaun yang diberi adalah seperti di **Jadual 32.4**. Pemberian diskaun ini juga tidak mendapat kelulusan Menteri Penerangan. Malahan diskaun yang diberi ini telah pun dilaksanakan pada bulan Februari 2005 sebelum garis panduan dikeluarkan. Semakan Audit mendapati 48 iklan telah diberi diskaun antara 20% hingga 50% bagi tempoh bulan Februari hingga Disember 2005. Kekurangan hasil yang dianggarkan ialah RM2.37 juta.

Pada pandangan Audit, pemberian diskaun kepada iklan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005 adalah tidak teratur kerana tidak mematuhi Peraturan Komunikasiradio (Pengiklanan) 1985.

JADUAL 32.4
JENIS IKLAN, KADAR DAN ANGGARAN DISKAUN
YANG DIBERI PADA TAHUN 2005

JENIS IKLAN	JUMLAH IKLAN	KADAR DISKAUN DIBERI	NILAI ANGGARAN DISKAUN (RM Juta)
Iklan Yang Ditempah Oleh Kementerian/Jabatan Kerajaan – Iklan Khidmat Awam	16	50%	1.8
Iklan Yang Ditempah Oleh Syarikat Bumiputera Di Bawah Industri Kecil Dan Sederhana Yang Telah Disahkan Oleh Agensi Pengawasnya (Majlis Amanah Rakyat, Bank Pembangunan Malaysia Bhd. Atau Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi)	3	40% - 50%	0.06
Iklan Yang Ditempah Oleh Agensi/Syarikat Milik Kerajaan Yang Mempunyai Mesej Kepentingan Awam	18	30% - 40%	0.42
Iklan Yang Mempunyai Mesej Untuk Mempromosikan Kempen Kerajaan Oleh Syarikat Swasta	2	20%	0.09
Iklan Yang Ditempah Oleh Agensi/Syarikat Milik Kerajaan Yang Mempunyai Mesej Komersial	9		
JUMLAH	48		2.37

iv. Unit Akaun

- Unit Akaun bertanggungjawab untuk meluluskan pentauliahan agensi pengiklanan seperti ditetapkan dalam Peraturan Komunikasiradio (Pengiklanan) 1985. Bagi memastikan agensi pengiklanan mempunyai reputasi yang baik dan berpengalaman, tempat perniagaan yang tetap dan sumber kewangan yang mencukupi, Cawangan Perdagangan telah menetapkan dokumen tertentu yang perlu dikemukakan semasa permohonan pentauliahan baru dan memperbaharui pentauliahan. Antara dokumen tersebut ialah borang permohonan, perihal syarikat, surat pelantikan agensi oleh klien, salinan *Memorandum And Articles Of Association* dan Jaminan Bank.

Semakan Audit terhadap 60 agensi pengiklanan yang bertaualiah pada tahun 2005 mendapati 49 agensi pengiklanan telah diberi pembaharuan Perakuan Pentauliahan sungguhpun mereka tidak mengemukakan dokumen sokongan yang diperlukan.

- Permohonan pentauliahan yang diluluskan hendaklah diberi Perakuan Pentauliahan selama satu tahun mulai dari 1 Januari hingga 31 Disember atau sehingga pentauliahan itu dibatalkan. Semua permohonan untuk memperbaharui perakuan pentauliahan agensi perlu dibuat pada atau sebelum 1 Disember sebelum tamatnya tempoh perakuan pentauliahan pada 31 Disember. Bagi tujuan ini, Cawangan Perdagangan akan menghantar borang permohonan pembaharuan pentauliahan kepada agensi pengiklanan pada bulan Oktober. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap 52 permohonan pembaharuan pentauliahan bagi tahun 2005 mendapati 22 permohonan lewat diterima daripada agensi pengiklanan. Tempoh kelewatan adalah antara 3 hingga 129 hari. Sementara permohonan ini diproses, kesemua 22 agensi ini terus dibayar komisen berjumlah RM295,095.
- Mengikut peraturan yang ditetapkan, nilai tempahan iklan TV yang dibuat oleh setiap agensi pengiklanan bagi sesuatu bulan tidak boleh melebihi Jaminan Bank yang telah dikemukakan. Sekiranya pada bila-bila masa,

nilai jumlah tempahan bulanan ini melebihi Jaminan Bank tersebut, agensi pengiklanan dikehendaki membayar lebih tempahan sama ada secara wang tunai atau menambahkan nilai Jaminan Bank dalam tempoh 7 hari dari tarikh ia dimaklumkan oleh Unit Akaun, Cawangan Perdagangan. Selain itu, lebih nilai tempahan ini juga boleh dijamin oleh Marketing Solutions Sdn. Bhd. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap tempahan bulanan siaran iklan TV bagi tempoh bulan Januari hingga September 2005 mendapati 39 tempahan siaran iklan bulanan yang dibuat oleh 15 agensi pengiklanan telah melebihi Jaminan Bank yang dikemukakan. Lebih nilai tempahan bulanan tersebut adalah antara RM1,000 hingga RM318,930. Pemeriksaan selanjutnya mendapati perkara berikut :-

- Daripada 39 tempahan tersebut, 7 agensi pengiklanan yang membuat 10 tempahan bulanan yang melebihi Jaminan Bank tidak mengambil sebarang tindakan untuk menampung lebih tersebut.
- Sebanyak 9 agensi pengiklanan telah membayar wang tunai bagi menampung 14 lebih nilai tempahan bulanan mereka. Bagaimanapun, bayaran yang dibuat oleh 3 daripada agensi tersebut masih tidak mencukupi untuk menampung lebih nilai tempahan bulanan mereka. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 32.5
NILAI TEMPAHAN BULANAN MELEBIHI JAMINAN BANK
SELEPAS BAYARAN DIBUAT

AGENCI PENGIKLANAN	JAMINAN BANK (RM)	BULAN	JUMLAH NILAI TEMPAHAN (RM)	LEBIHAN NILAI TEMPAHAN (RM)	JUMLAH BAYARAN DIBUAT (RM)	LEBIHAN NILAI TEMPAHAN SELEPAS BAYARAN DIBUAT (RM)
Grey Worldwide	200,000	Mei	372,700	172,700	187,800	(15,100)
Singnan Comm.	130,000	Mei	168,000	38,000	86,000	(48,000)
Mediaedge - CIA (M)	600,000	April	821,840	221,840	22,166	199,674
		Mei	744,270	144,270	49,822	94,448
		September	796,710	196,710	15,000	181,710
Adwizard	80,000	Ogos	98,585	18,585	60,000	(41,415)
OMD (M)	900,000	September	1,190,750	290,750	600,000	(309,250)
Starcom Mediavest Group	1,200,000	September	1,247,750	47,750	247,750	(200,000)
Adpartners Media	50,000	Mei	68,805	18,805	3,589	15,216
		Jun	51,000	1,000	1,080	(80)
Media Elements	100,000	Jun	205,400	105,400	127,200	(21,800)
		Ogos	235,610	135,610	71,400	64,210
		September	185,790	85,790	200,006	(114,216)
Admedia Services	100,000	Julai	130,500	30,500	55,117	(24,617)

Pada pandangan Audit, Cawangan Perdagangan perlu memastikan tambahan nilai Jaminan Bank dibuat oleh agensi pengiklanan sebelum pembaharuan pentauliahannya diluluskan.

32.4.2.4. Pengurusan Bil

- a. Semua bil masa siaran *spot* yang dikeluarkan tidak menggunakan kadar bayaran iklan yang telah diwartakan pada bulan November 1988 di bawah Peraturan Komunikasiradio (Pengiklanan) 1985 (Pindaan 1998) tetapi

mengikut kadar lama di bawah Peraturan Komunikasiradio (Pengiklanan) 1985 (Pindaan 1996). Semakan Audit terhadap 29 bil masa siaran *spot* bagi bulan April 2005 mendapati bayaran berjumlah RM147,350 telah terkurang dikenakan kepada agensi pengiklanan.

Pada pandangan Audit, memandangkan kadar baru ini telah pun diwartakan maka penggunaan kadar lain adalah tidak sah dari segi undang-undang. Sekiranya kadar baru ini adalah tidak realistik, Kementerian perlu mengambil tindakan untuk mewartakan penangguhan penggunaan kadar baru ini.

- b. Agensi pengiklanan yang gagal menjelaskan bayaran dalam masa 30 hari selepas tarikh bil dikeluarkan, caj bayaran lewat sebanyak 1% daripada jumlah hutang yang belum selesai akan dikenakan. Jika jumlah baki hutang ini masih belum selesai selepas 90 hari daripada tarikh bil dikeluarkan, Cawangan Perdagangan perlu merampas Jaminan Bank agensi pengiklanan. Semakan Audit terhadap 43 bil mendapati sebanyak 9 agensi pengiklanan telah dikenakan caj bayaran lewat berjumlah RM12,013 kerana menjelaskan bayaran melebihi 30 hari selepas bil dikeluarkan.

32.4.2.5. Usaha Menambah Hasil

- a. Selain penjualan masa *spot* dan tajaan yang telah ditetapkan, bagi menarik lebih ramai pengiklan dan menambahkan hasil penjualan masa siaran, agensi pemasaran dan Bahagian Pemasaran RTM telah mengadakan strategi pemasaran dengan menawarkan pelbagai pakej istimewa untuk mengiklankan produk pengiklan. Antara lainnya ialah :-
 - i. Pakej I - Memberi *spot* percuma kepada pengiklan yang membeli masa siaran iklan dengan nilai tempahan tertentu dalam tempoh yang ditetapkan.
 - ii. Pakej II - Memberi bilangan *spot* tertentu dengan tempoh masa tertentu kepada pengiklan yang membuat nilai tempahan tertentu dalam tempoh yang ditetapkan. Contohnya pengiklan yang membuat jumlah tempahan bernilai RM15,000 akan diberi 30 *spot* di mana setiap *spot* ialah 15 saat sepanjang bulan Oktober 2005.
 - iii. Pakej III - Mengadakan pakej khas untuk 2 jenis industri spesifik iaitu penganjur filem dan industri muzik.
 - iv. Pakej IV - Memberi bonus dalam bentuk masa siaran kepada agensi pengiklanan yang mempunyai modal yang besar serta telah membuat komitmen untuk membeli masa siaran dengan nilai yang tinggi bagi satu jangka masa yang ditentukan (biasanya satu tahun).
 - v. Pakej V - Mengadakan tajaan slot *eShoppers/TV Shopping dan Hello Minda*, di mana pengiklan membeli masa siaran yang panjang antara ½ jam hingga 1 jam (biasanya 10 minit bagi setiap jam) untuk mempromosikan produknya mengikut tempoh yang ditetapkan.

Contohnya tajaan slot SMARTSHOP yang disiarkan antara 1 September hingga 30 November 2004 pada jam 10.00 pagi hingga 10.30 pagi dengan bayaran RM500 setiap episod.

- vi. Pakej VI - Mengadakan pakej *Panel Advertising* termasuk pakej *bugs* dan *crawlers*. Jumlah hasil yang diperolehi daripada *Panel Advertising* ialah RM625,125 seperti di jadual berikut :-

JADUAL 32.6
HASIL YANG DIPEROLEHI DARIPADA PANEL ADVERTISING

PAKEJ	JUMLAH SPOT	HARGA (RM)
<i>Panel Advertising</i>	2,582	422,500
<i>Bugs</i>	720	188,000
<i>Crawlers</i>	-	14,625
JUMLAH		625,125

- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati kesemua pakej tersebut tidak diuruskan secara teratur seperti berikut :-
 - i. Kesemua pakej tersebut tidak mendapat kelulusan Menteri.
 - ii. Bagi Pakej III, V dan VI, kadar iklan yang dikenakan kepada pengiklan belum mendapat kelulusan daripada Menteri.
 - iii. Pemberian bonus bagi Pakej IV tidak mengikut garis panduan yang ditetapkan di mana bonus maksimum yang boleh ditawarkan ialah 14% tetapi pihak Audit mendapati bonus yang ditawarkan pada tahun 2005 ialah antara 15% hingga 50%.

Pada pandangan Audit, sungguhpun langkah yang diambil oleh Kementerian untuk menambah hasil adalah baik, namun Kementerian patut mendapat kelulusan Menteri berhubung dengan pakej istimewa yang ditawarkan selaras dengan Peraturan Komunikasiradio (Pengiklanan) 1985. Selain itu, garis panduan yang berkaitan juga perlu dikeluarkan sebagai rujukan pelaksanaan penawaran pakej ini bagi mengelakkan penyelewengan dan kehilangan hasil Kerajaan.

32.4.2.6. Perbelanjaan Aktiviti

Peruntukan mengurus yang diluluskan kepada Cawangan Perdagangan untuk menjalankan aktiviti siaran iklan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 berjumlah RM122.79 juta yang mana sejumlah RM105.22 juta telah dibelanjakan. Manakala komisen yang telah dibayar kepada agensi pemasaran dan agensi pengiklanan bagi tempoh yang sama masing-masing berjumlah RM10.73 juta dan RM43 juta seperti di **Jadual 32.7**. Pada tahun 2005, perbelanjaan telah melebihi peruntukan sebanyak 3.8% kerana Kementerian perlu membayar kos operasi tambahan berjumlah RM1.11 juta kepada Television Airtime Services Sdn. Bhd. setelah diluluskan oleh Kementerian Kewangan.

JADUAL 32.7
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN MENGURUS CAWANGAN
PERDAGANGAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	JUMLAH PERUNTUKAN (RM Juta)	JUMLAH PERBELANJAAN (RM Juta)	PERBELANJAAN (%)	BAYARAN KOMISEN (RM Juta)	
				AGensi PEMASARAN	AGensi PENGIKLANAN
2003	53.07	52.98	99.8	4.48	16.97
2004	37.40	18.68	49.9	2.00	13.37
2005	32.32	33.56	103.8	4.25	12.66
JUMLAH	122.79	105.22	85.7	10.73	43.00

32.4.3. PEMANTAUAN

32.4.3.1. Peringkat Kementerian/Bahagian Kewangan

Kementerian dan Bahagian Kewangan telah memantau aktiviti siaran iklan TV dengan baik. Mesyuarat Pengurusan Kewangan dan Akaun serta Mesyuarat Keutuhan telah diadakan setiap 3 bulan sekali. Dalam mesyuarat ini, Cawangan Perdagangan telah membentangkan kedudukan hasil penjualan masa siaran yang sebenar dan hasil yang telah dikutip serta yang belum diterima termasuk caj bayaran lewat.

32.4.3.2. Peringkat Cawangan Perdagangan

Unit Pengawasan di bawah Cawangan Perdagangan telah menyediakan laporan mengenai hasil dan kos rancangan setiap bulan dan membentangkannya dalam Mesyuarat Ketua Unit Cawangan Perdagangan. Antara data yang dikumpulkan ialah perbandingan pendapatan siaran iklan; perolehan rancangan dan hasil iklan - Bumiputera dan bukan Bumiputera; jadual pembekal rancangan Bumiputera dan bukan Bumiputera; senarai pembekal rancangan; jadual pembekal rancangan bulanan; jadual siaran rancangan bulanan dan jadual hasil iklan harian. Data yang dikumpulkan ini telah dibukukan dan dikemukakan kepada Ketua Setiausaha Kementerian (KSU), Timbalan KSU (Pengurusan) dan Setiausaha Bahagian Kewangan. Sungguhpun demikian, Unit ini tidak membuat rakaman iklan untuk memastikan ia disiarkan seperti yang dijadualkan. Selain itu, Cawangan Perdagangan tidak mengadakan mesyuarat dengan agensi pemasaran dan Bahagian Pemasaran RTM untuk membincang pemasaran iklan TV. Maklumat yang dimuat turun ke dalam sistem bil daripada Bahagian Pemasaran RTM untuk mengeluarkan bil tidak disemak dan kadar yang dimasukkan ke dalam sistem ini diterima oleh Cawangan Perdagangan tanpa semakan selanjutnya.

Pada pandangan Audit, Unit Pengawasan hendaklah memainkan peranan yang lebih aktif untuk memantau aktiviti pemasaran yang dijalankan oleh agensi pemasaran dan Bahagian Pemasaran RTM agar aktiviti siaran iklan dilaksanakan dengan teratur.

32.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, Kementerian Penerangan telah merancang aktiviti siaran iklan TV dengan baik kecuali tiada garis panduan untuk menetapkan kadar bayaran rancangan tajaan. Kementerian mempunyai struktur organisasi yang sesuai serta undang-undang/peraturan yang jelas. Kementerian juga telah mengenal pasti keperluan dan membuat permohonan bagi sumber asas yang diperlukan seperti guna tenaga, latihan dan kewangan. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, masih ada beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki. Sehubungan ini, Kementerian adalah disyorkan supaya memberi pertimbangan terhadap perkara berikut :-

- a. Memastikan pentauliahan agensi pengiklanan diluluskan dengan dokumen sokongan yang lengkap.
- b. Meminta agensi pengiklanan menambahkan Jaminan Bank yang tidak mencukupi untuk meliputi nilai tempahan siaran iklan TV sebelum pembaharuan pentauliahan diluluskan.
- c. Menerima pakai kadar bayaran iklan TV yang telah berkuat kuasa di bawah Peraturan Komunikasiradio (Pengiklanan) 1985 (Pindaan 1998). Bagaimanapun, kadar bayaran tersebut perlu dikaji semula sekiranya didapati tidak sesuai.
- d. Mendapat kelulusan Menteri dengan segera terhadap kadar bayaran siaran iklan yang sedang digunakan dan pelbagai insentif yang telah ditawarkan serta diskaun yang diberi.
- e. Mempertingkatkan tahap pemantauan terhadap aktiviti siaran iklan TV.

KEMENTERIAN PERTAHANAN

33. PENGURUSAN KENDERAAN PERISAI TEMPUR TENTERA DARAT

33.1. LATAR BELAKANG

33.1.1. Keperluan pelbagai jenis kenderaan Angkatan Tentera Malaysia (ATM) telah dirancang dan dimasukkan di bawah tempoh Rancangan Malaysia sejak tahun 1981. Setiap perkhidmatan ATM iaitu Tentera Darat, Tentera Udara dan Tentera Laut bertanggungjawab menentukan keperluan kenderaan, menguruskan perolehan, penyenggaraan, pelupusan dan penyelenggaraan rekod kenderaan.

33.1.2. Tentera Darat mempunyai sejumlah 1,018 unit kenderaan perisai tempur (kenderaan tempur) bernilai RM1.33 bilion. Kenderaan ini berfungsi memberi bantuan tempur, membawa senjata dan anggota tentera. Jenis kenderaan tempur yang digunakan oleh Tentera Darat adalah seperti *Radpanzer Condor*, *Scorpion/Stormer*, *Sibmas*, *Malaysian Infantry Fighting Vehicle* dan *Adnan Armoured Combat Vehicle (ACV) 300*. Kenderaan tempur diagihkan kepada pasukan dan pusat latihan tentera darat mengikut fungsi pasukan dan pusat latihan. Kos perolehan dan penempatan kenderaan tempur adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.1
KENDERAAN TEMPUR YANG DIGUNAKAN OLEH TENTERA DARAT

JENIS KENDERAAN	TAHUN BELI	PENGELUAR	BILANGAN UNIT	KOS BELI (RM Juta)	LOKASI PENEMPATAN
<i>Radpanzer Condor</i>	1981	Jerman	459	183.47	Pasukan 1 Armor Di Raja, 2 Armor Di Raja, 3 Armor Di Raja, 4 Armor Di Raja dan Pusat Latihan Armor
<i>Scorpion/ Stormer</i>	1981	England	51	43.16	Pasukan 10 Skuadron Para
<i>Sibmas</i>	1981	Belgium	186	98.13	Pasukan 1 Armor Di Raja, 2 Armor Di Raja, 3 Armor Di Raja dan 4 Armor Di Raja
<i>Malaysian Infantry Fighting Vehicle (MIFV)</i>	1993-1995	Korea Selatan	111	43.68	Pasukan 19 Rejimen Askar Melayu Di Raja dan 12 Rejimen Askar Melayu Di Raja
<i>Adnan ACV 300</i>	2000	Turki	211	958.34	Pasukan 12 Rejimen Askar Melayu Di Raja dan 7 Rejimen Renjer Di Raja
JUMLAH			1,018	1,326.78	

Contoh kenderaan tempur yang dimiliki oleh Tentera Darat adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 33.1

*Pasukan 12 Rejimen Askar Melayu Di Raja,
Kuantan, Pahang
- Kenderaan Tempur Adnan Armoured Combat
Vehicle (ACV) 300*

GAMBAR 33.2

*Pasukan 3 Armor Di Raja Kuantan, Pahang
- Kenderaan Tempur Sibmas*

GAMBAR 33.3

*Pasukan 3 Armor Di Raja, Sungai Petani, Kedah
- Kenderaan Tempur
Radpanzer Condor*

33.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan kenderaan perisai tempur Tentera Darat telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur selaras dengan objektif yang ditetapkan.

33.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap pengurusan kenderaan tempur bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Semakan telah dibuat terhadap fail, rekod dan dokumen berkaitan di Kementerian Pertahanan (Kementerian), 91 Woksyop Pusat Angkatan Tentera, Jabatan Arah Jurutera Letrik Dan Jentera, Kumpulan Ordnans di Markas Pemerintahan Logistik, Markas Tentera Darat dan Cawangan Operasi dan Latihan Tentera Darat. Lawatan Audit telah dijalankan ke 6 pasukan Tentera Darat seperti berikut :-

- a. Pasukan 2 Armor Di Raja, Port Dickson, Negeri Sembilan
- b. Pasukan 3 Armor Di Raja, Sungai Petani, Kedah
- c. Pasukan 4 Armor Di Raja, Kuching, Sarawak
- d. Pasukan 7 Rejimen Renjer Di Raja, Mentakab, Pahang
- e. Pasukan 12 Rejimen Askar Melayu Di Raja, Kuantan, Pahang
- f. Pasukan 10 Skuadron Para, Kem Sungai Buloh

33.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Mei hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

33.4.1. PERANCANGAN

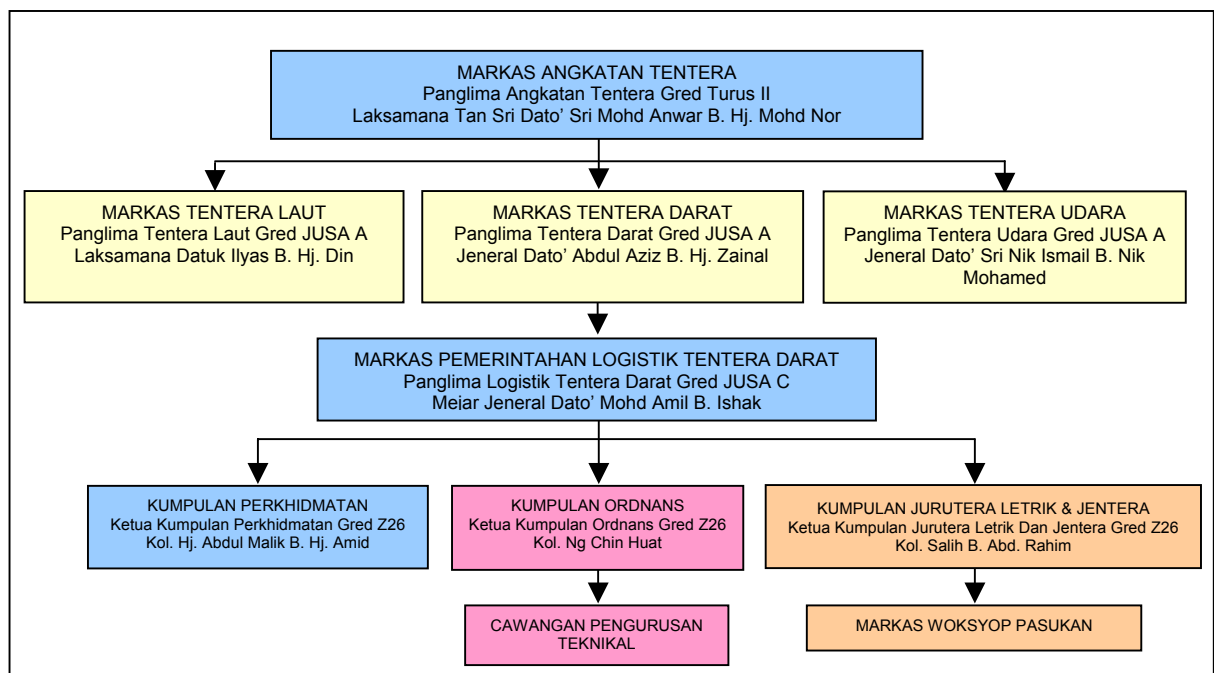
33.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Markas Pemerintahan Logistik Tentera Darat yang diketuai oleh Panglima Logistik Tentera Darat, Mejar Jeneral Dato' Mohd Amil bin Ishak bertanggungjawab memberi bantuan logistik kepada ATM khususnya Tentera Darat. Perancangan logistik ditumpukan kepada tahap kesiapsiagaan (*operational readiness*) merangkumi elemen seperti mobiliti, daya tembakan, komunikasi dan material. Bagi memenuhi keperluan tersebut, Markas ini dibahagikan kepada Kumpulan Perkhidmatan, Kumpulan Ordnans dan Kumpulan Jurutera Letrik Dan Jentera. Bagaimanapun, hanya Kumpulan Ordnans dan Kumpulan Jurutera Letrik Dan Jentera yang terlibat secara langsung terhadap pengurusan kenderaan tempur seperti berikut :-

- i. Kumpulan Ordnans bertanggungjawab terus kepada Panglima Logistik Tentera Darat dalam semua aspek bantuan Teknikal Ordnans. Ia bertanggungjawab merancang pembelian alat ganti dan keperluan penyenggaraan kenderaan, menyediakan anggaran belanjawan mengurus dan pembangunan, mengawal pengeluaran, penerimaan kenderaan dan penyenggaraan rekod kenderaan serta pendaftaran nombor kenderaan bagi Angkatan Tentera.
- ii. Kumpulan Jurutera Letrik Dan Jentera bertanggungjawab terhadap pembaikan, penyenggaraan serta pengubahsuaian peralatan dan kenderaan tempur. Fungsi ini dilaksanakan oleh Markas Woksyop Pasukan.

Struktur organisasi Markas Pemerintahan Logistik Tentera Darat adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 33.1
STRUKTUR ORGANISASI
MARKAS PEMERINTAHAN LOGISTIK TENTERA DARAT
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Sejumlah 1,080 jawatan telah diluluskan bagi menguruskan kenderaan tempur yang melibatkan pasukan 2 Armor Di Raja, 3 Armor Di Raja, 4 Armor Di Raja, 7 Rejimen Renjer Di Raja, 12 Rejimen Askar Melayu Di Raja dan 10 Skuadron Para. Daripada jumlah tersebut, hanya sejumlah 787 jawatan telah diisi dan 293 jawatan masih kosong. Kekosongan yang ketara ialah jawatan Pemandu Kenderaan (Prebet) dan crew yang melibatkan anggota tentera lain-lain pangkat. Mengikut maklum balas yang diperolehi, kekosongan ini disebabkan kesukaran mendapatkan anggota yang berkeelayakan dan anggota yang ada telah bersara. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.2
JAWATAN UNTUK PENGURUSAN KENDERAAN TEMPUR TENTERA DARAT
MENGIKUT PASUKAN

JAWATAN	PASUKAN																	
	2 ARMOR DI RAJA			3 ARMOR DI RAJA			4 ARMOR DI RAJA			7 REJIMEN RENJER DI RAJA			12 REJIMEN ASKAR MELAYU DI RAJA			10 SKUADRON PARA		
	Dilulus	Diisi	Diisi (%)	Dilulus	Diisi	Diisi (%)	Dilulus	Diisi	Diisi (%)	Dilulus	Diisi	Diisi (%)	Dilulus	Diisi	Diisi (%)	Dilulus	Diisi	Diisi (%)
Staff Sarjan	3	3	100	3	3	100	3	3	100	-	-	-	-	-	-	4	4	100
Sarjan	17	17	100	17	17	100	17	14	82	3	3	100	3	3	100	10	10	100
Koperal	83	80	96	63	59	94	63	61	97	12	12	100	13	13	100	27	20	74
Lans Koperal	46	30	65	43	23	53	46	29	63	45	45	100	55	55	100	2	2	100
Prebet	105	61	58	103	50	49	105	49	47	80	62	78	80	48	60	29	11	38
JUMLAH	254	191	75	229	152	66	234	156	67	140	122	87	151	119	79	72	47	65

- c. Tentera Darat telah merancang program latihan untuk anggotanya bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Antara kursus yang dirancang ialah kursus mengenai modul pemanduan dan penyenggaraan, kursus Juru Radio dan Juru Meriam. Bagi anggota kerja woksyop pula, anggota perlu menghadiri kursus Mekanik Kereta dan Kursus Juruteknik Kejuruteraan Mekanik Kereta. Semakan Audit mendapati anggota yang terlibat telah menghadiri kursus tersebut di atas.

33.4.1.2. Keperluan Kewangan

- a. Markas Pemerintahan Logistik Tentera Darat telah memohon peruntukan berjumlah RM16.90 juta bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 untuk tujuan penyenggaraan kenderaan tempur. Permohonan ini dibuat setelah mengenal pasti keperluan kewangan untuk aktiviti pengurusan kenderaan tempur di seluruh negara bagi meningkatkan kesiapsiagaannya. Peruntukan yang diluluskan bagi tempoh yang sama ialah RM15.08 juta.
- b. Bagi 91 Woksyop Pusat pula, sejumlah RM52.8 juta telah diperuntukkan bagi tujuan pembaikpulihan semua jenis kenderaan termasuk kenderaan tempur.

33.4.1.3. Perintah dan Peraturan

ATM telah menyediakan peraturan khusus berhubung dengan aktiviti pengurusan kenderaan tempur meliputi kaedah perolehan, penyimpanan, pengeluaran, pelupusan dan keselamatan. Antara peraturan yang diguna pakai ialah :-

a. Perintah Angkatan Tentera Malaysia

Perintah ini menerangkan tatacara mendapatkan perkhidmatan Kumpulan Jurutera Letrik Dan Jentera untuk memberi bantuan teknikal kepada semua jenis kenderaan dan peralatan Angkatan Tentera, menggariskan panduan penyenggaraan kenderaan oleh pemandu bagi menentukan ia berada dalam keadaan baik dan selamat digunakan serta kaedah pemeriksaan oleh Jemaah Pemeriksa Pakar Jurutera Letrik Dan Jentera terhadap semua kenderaan pasukan Tentera Darat. Mengikut perintah ini, pemeriksaan teknikal terhadap kenderaan tempur perlu dilakukan setiap bulan.

b. Perintah Am Angkatan Tentera

Perintah ini menggariskan panduan aplikasi Bantuan Logistik Bersepadu atau dikenali sebagai *Integrated Logistics Support*. Panduan ini merangkumi aspek perancangan dan pemprosesan perolehan, pengubahsuaian dan peningkatan semula keupayaan peralatan bagi memanjangkan jangka hayat perkhidmatan kenderaan tempur agar tahap kesiapsiagaan yang tinggi dapat dicapai.

c. Peraturan Kejuruteraan Letrik Dan Jentera

Peraturan ini berkaitan dengan aktiviti Kumpulan Jurutera Letrik Dan Jentera yang menyentuh mengenai tatacara pelaksanaan pembaikan kenderaan, kawalan dan pengeluaran alat ganti serta pengelasan kenderaan sama ada berada dalam keadaan baik atau tidak ekonomi dibaiki. Di samping itu, peraturan juga menyatakan jika peralatan yang rosak disebabkan kecuai, penyalahgunaan, kerosakan atau kemalangan hendaklah dilaporkan kepada Pegawai Pemerintah atau pihak yang berkenaan.

d. Arahan Rawatan Dan Senggaraan Kenderaan Tempur

Arahan ini menetapkan keperluan senggaraan dan rawatan berjadual dijalankan berdasarkan jarak/perbatuan kenderaan tersebut. Antara rawatan yang perlu dilakukan termasuklah menukar minyak pelincir untuk enjin, kotak gear, menggantikan penapis minyak pelincir dan penapis minyak bahan api.

e. Kaedah Pelupusan Kenderaan Tempur

Kaedah pelupusan kenderaan hendaklah berpandukan kepada Arahan Perbendaharaan, Panduan Tatacara Pengurusan Stor dan Buku Peperangan Darat, Bahagian Dua-Kor Ordnans.

33.4.1.4. Kemudahan Infrastruktur

Kemudahan infrastruktur diperlukan untuk mengurus dan mengendalikan dengan berkesan kenderaan tempur antaranya garaj, lapang sasaran menembak, stor alat ganti dan woksyp.

33.4.1.5. Mekanisme Pemantauan

Markas Pemerintahan Logistik Tentera Darat telah mewujudkan mekanisme pemantauan terhadap aktiviti pengurusan kenderaan tempur bagi memastikan ia berjalan lancar dan mematuhi peraturan yang ditetapkan. Pemantauan perlu dibuat melalui mesyuarat dan pemeriksaan berikut :-

- a. Mesyuarat Pengurusan Kenderaan yang diadakan di Cawangan Logistik Markas Tentera Darat.
- b. Mesyuarat Pembelian Aset melalui peruntukan Rancangan Malaysia oleh Cawangan Perancangan Dan Pembangunan Markas Tentera Darat.
- c. Mesyuarat Staf Kumpulan Ordnans.
- d. Mesyuarat bersama Pegawai Pemerintah di Pasukan.
- e. Pemeriksaan oleh Jemaah Pemeriksa Pakar Jurutera Elektrik Dan Jentera.

Pada pandangan Audit, Tentera Darat mempunyai struktur organisasi dan pembahagian tugas yang jelas serta perintah dan peraturan yang mencukupi untuk melaksanakan pengurusan kenderaan tempur. Bagaimanapun, Kementerian hendaklah berusaha untuk mengisi kekosongan jawatan terutamanya pemandu kenderaan tempur supaya tidak menjejaskan pengendalian kenderaan yang ada.

33.4.2. PELAKSANAAN

33.4.2.1. Perolehan Kenderaan Tempur Dan Alat Ganti

Cadangan perolehan kenderaan tempur dan alat ganti dimulakan dengan pembentangan kertas konsep kepada Jawatankuasa Panglima Tentera Darat oleh pengguna. Cadangan tersebut perlu disokong dengan Kajian Pasaran (*Market Survey*) dan ditimbang serta diluluskan oleh Jawatankuasa Kelengkapan Operasi Tentera Darat. Selepas mendapatkan kelulusan, ia perlu dimajukan ke Cawangan Perancangan dan Pembangunan dan Markas Pemerintahan Logistik Tentera Darat untuk proses perolehan. Bahagian Perolehan Kementerian Pertahanan akan mengendalikan urusan perolehan bagi kontrak yang bernilai RM15 juta atau kurang manakala Bahagian Bekalan dan Perolehan Kerajaan, Kementerian Kewangan bertanggungjawab terhadap kontrak melebihi RM15 juta. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- a. Kerajaan telah melantik 2 kontraktor secara rundingan terus untuk membekalkan kenderaan tempur. Kontraktor FNSS Savunma Sistemleri A.S, Turki telah dilantik untuk membekalkan 211 unit kenderaan tempur jenis *Adnan ACV 300* bernilai RM1.06 bilion. Bagi perolehan sebanyak 48 unit kenderaan jenis *Main Battle Tank* (MBT) PT 91M bernilai RM1.41 bilion, kontraktor yang dilantik ialah Foreign Trade Enterprise Bumar Ltd., Poland. Pemilihan kedua-dua kontraktor ini telah diluluskan oleh Kementerian Kewangan dan kontrak telah ditandatangani masing-masingnya pada 25 Ogos 2000 dan 11 April 2003. Mengikut syarat kontrak, kenderaan jenis *Adnan ACV 300* perlu dibekalkan antara bulan September 2002 hingga Mac 2004 manakala kenderaan jenis *Main Battle Tank* (MBT) PT 91M antara bulan Oktober 2005 hingga Februari 2007.
- b. Semakan Audit mendapati penghantaran 13 daripada 211 unit kenderaan *Adnan ACV 300* lewat dilakukan. Kelewatan ini adalah disebabkan oleh kerosakan *control box* di dalam *laser warning system*. Pada asalnya jumlah denda yang dikenakan oleh Kementerian terhadap 13 unit kenderaan tersebut ialah USD888,932.50 (anggaran RM3,377,943). Pada bulan Mei 2005, Kementerian memohon kelulusan Kementerian Kewangan untuk mengenakan denda terhadap kelewatan ini dan pengiraan denda adalah hanya berasaskan nilai 13 unit *control box* yang berjumlah USD11,640 (anggaran RM44,232). Sehingga ke tarikh pengauditan, jumlah tuntutan denda tersebut masih belum dijelaskan kerana menunggu kelulusan daripada Kementerian Kewangan.

- c. Kementerian telah menandatangani 3 kontrak bernilai RM163.58 juta bagi perolehan alat ganti kenderaan jenis *Sibmas*, *Ranpanzer Condor*, dan *Malaysian Infantry Fighting Vehicle* (MIFV). Dua pembekal telah dipilih secara rundingan terus dan satu lagi secara terbuka. Semakan Audit mendapati kelulusan Kementerian Kewangan telah diperolehi bagi pelantikan kontraktor secara rundingan terus. Manakala pelantikan kontraktor secara terbuka telah mematuhi prosedur kewangan yang ditetapkan. Bagi perolehan alat ganti kenderaan jenis *Adnan ACV 300* dan *Scorpion/Stormer*, ia masih lagi dalam proses pelantikan pembekal. Butiran kontrak yang telah ditandatangani adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.3
KONTRAK ALAT GANTI KENDERAAN TEMPUR

JENIS KENDERAAN	NAMA KONTRAKTOR	JENIS TENDER	NILAI KONTRAK (RM Juta)	TEMPOH KONTRAK
<i>Sibmas</i>	NJ Engineering Sdn. Bhd.	Terbuka	24.00	13.5.2002 hingga 12.11.2006
<i>Radpanzer Condor</i>	Rheinmetall Landsysteme GMBH, Germany	Rundingan Terus	9.00	27.7.2004 hingga 26.7.2007
<i>Malaysian Infantry Fighting Vehicle</i>	Radii Defense Sdn. Bhd.	Rundingan Terus	130.58	6.2.2002 hingga 15.12.2005
JUMLAH			163.58	

- d. Semakan Audit mendapati berlaku juga kelewatan penghantaran alat ganti kenderaan jenis *Radpanzer Condor* dan *Sibmas* bagi Stor Ordnans Depot di Pasukan 4 Armor Di Raja dan 91 Woksyop Pusat. Kelewatannya adalah antara 5 hingga 152 hari. Jumlah denda yang perlu dikenakan terhadap pembekal ialah RM24,004. Pihak Audit tidak dapat mengesahkan sama ada denda tersebut telah dikenakan oleh pihak Kementerian kerana maklumat mengenainya tidak diperolehi.

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu mengambil tindakan yang lebih tegas bagi memastikan pembekal dikenakan denda terhadap kegagalannya mematuhi syarat kontrak dan memastikan denda dijelaskan.

33.4.2.2. Penerimaan Dan Pengagihan Kenderaan Tempur Dan Alat Ganti

Kenderaan yang dibeli akan dihantar ke 92 Depot Kenderaan Pusat Di Batu Kantonmen sebelum ia diagihkan kepada pasukan yang memerlukannya. Manakala alat ganti kenderaan tempur akan dihantar ke 91 Depot Pusat Ordnans. Semakan Audit mendapati pemeriksaan *pre-delivery inspection* telah dijalankan oleh pasukan di 92 Depot Kenderaan Pusat di Batu Kantonmen. Laporan pemeriksaan fizikal telah dikemukakan kepada Cawangan Logistik – Sel Alat, Markas Tentera Darat. Semakan Audit selanjutnya mendapati alat ganti yang dibekalkan telah diperiksa dan diakui terima oleh pasukan di 91 Depot Pusat Ordnans. Pengagihan kenderaan berkenaan telah dibuat berdasarkan bilangan jawatan anggota tentera yang ada di pasukan.

33.4.2.3. Penggunaan Kenderaan

- a. Mengikut Perintah Am Angkatan Tentera Bilangan 1/2004, jangka hayat kenderaan tempur (Berantai dan Beroda) berada di tahap Tidak Ekonomi Di Baiki apabila berusia melebihi 20 tahun. Namun demikian, semua kenderaan tempur yang diperolehi pada tahun 1981 iaitu *Radpanzer Condor*, *Sibmas* dan *Scorpion/Stormer* masih digunakan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.4
SENARAI KENDERAAN TEMPUR YANG MELEBIHI USIA 20 TAHUN

JENIS KENDERAAN	TAHUN BELI	PENGELUAR	BILANGAN UNIT	USIA KENDERAAN (TAHUN)
<i>Radpanzer Condor</i>	1981	Jerman	459	24
<i>Scorpion/ Stormer</i>	1981	England	51	24
<i>Sibmas</i>	1981	Belgium	186	24
JUMLAH			696	

- b. Adalah diperhatikan sebilangan besar kenderaan tempur yang berada di tahap Tidak Ekonomi Dibaiki telah mengalami kerosakan dan kecacatan. Antara bahagian kenderaan yang mengalami kerosakan ialah *speedometer*, *gear box* dan *water pump*; *track pad* dan *clutch plate* yang telah haus; *pipe line brake* patah dan tangki minyak bocor. Contoh kenderaan tempur yang mengalami kerosakan adalah seperti gambar berikut :-

GAMBAR 33.4

*Pasukan 2 Armor Di Raja,
Port Dickson, Negeri Sembilan
Sibmas -Tangki Minyak Enjin Bocor*

GAMBAR 33.5

*Pasukan 3 Armor Di Raja,
Sungai Petani, Kedah
Radpanzer Condor - Pemegang Tayar Kenderaan Telah
Patah*

GAMBAR 33.6

*Pasukan 7 Rejimen Renjer Di Raja,
Mentakab, Pahang
Adnan ACV 300 - Track Pad Telah Haus*

GAMBAR 33.7

*Pasukan 3 Armor Di Raja,
Sungai Petani, Kedah
Sibmas - Gear Box Tidak Dapat Digunakan Kerana Rosak*

GAMBAR 33.8

*Pasukan 3 Armor Di Raja,
Sungai Petani, Kedah
Radpanzer Condor - Keadaan Ruang Dalam
Kenderaan Yang Banyak Rosak*

GAMBAR 33.9

*Pasukan 2 Armor Di Raja,
Port Dickson, Negeri Sembilan
Radpanzer Condor – Tangki Minyak Enjin Bocor*

- c. Kenderaan tempur mempunyai 5 subsistem iaitu Automotif, *Turret*, Pejera, Komunikasi dan Senjata. Kenderaan tersebut hanya dikategorikan boleh tempur sekiranya kesemua subsistem tersebut berfungsi dengan baik. Subsistem tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.5
SUBSISTEM BAGI KENDERAAN TEMPUR

SUBSISTEM	KETERANGAN
AUTOMOTIF	Berkaitan dengan enjin
TURRET	Tempat meletak senjata pada kenderaan. Ia boleh dikendalikan dengan secara manual atau elektrikal
PEJERA	Tempat menentang sasaran.
KOMUNIKASI	Alat perhubungan antara kereta ke kereta dan kereta ke pusat kawalan.
SENJATA	Alat untuk mempertahankan diri atau memusnahkan.

- d. Bagi memastikan kenderaan berada pada tahap boleh tempur, pasukan yang menerima kenderaan tempur perlu membuat pemeriksaan dari semasa ke semasa mengikut jadual yang telah dikeluarkan. Antara pemeriksaan yang dilaksanakan adalah seperti berikut :-
- Pemeriksaan bulanan berjadual.
 - Pemeriksaan penerimaan peralatan baru.
 - Pemeriksaan sebelum dan selepas tugas operasi.
 - Pemeriksaan setiap 6 bulan bagi senjata kecil dan alat terkawal.
 - Pemeriksaan apabila sesuatu peralatan berlaku kerosakan.
- e. Berdasarkan kepada Penyata Kenderaan Tempur mengikut Sub Sistem yang dikeluarkan oleh pasukan berkenaan pada tahun 2005, kadar peratus kenderaan pada tahap boleh tempur adalah rendah iaitu antara 19.4% hingga 79.4% seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.6
ANALISIS KENDERAAN TEMPUR MENGIKUT JENIS

JENIS KENDERAAN	BIL. KENDERAAN	BIL. BOLEH TEMPUR	BIL. TIDAK BOLEH TEMPUR	BOLEH TEMPUR (%)
<i>Adnan ACV 300</i>	151	120	31	79.4
<i>Sibmas</i>	72	14	58	19.4
<i>Radpanzer Condor</i>	121	51	70	42.1
<i>Scorpion</i>	13	5	8	38.5
<i>Stormer</i>	13	3	10	23.1
JUMLAH	370	193	177	

- f. Jemaah Pemeriksa Pakar Jurutera Letrik Dan Jentera (JLJ) juga bertanggungjawab menjalankan pemeriksaan terhadap kenderaan tempur di setiap pasukan Tentera Darat bagi tempoh 18 bulan sekali untuk menentukan tahap keberkesanan kenderaan tersebut dari segi Sistem *Turret*, tempat penempatan senjata; pejera, alat kawalan tembakan; automotif, komponen yang terdiri daripada enjin dan *gear box* serta senjata. Kenderaan tempur adalah dikategorikan berada di tahap yang memuaskan apabila pencapaiannya melebihi 80%.
- g. Lawatan Audit ke 6 pasukan dari bulan Mei hingga Disember 2005 mendapati Jemaah Pemeriksa Pakar Jurutera Letrik Dan Jentera telah menjalankan pemeriksaan terhadap kenderaan di 4 pasukan antara bulan Oktober 2000 hingga Julai 2005. Bagaimanapun, pemeriksaan tersebut tidak mengikut jadual yang ditetapkan kerana kekurangan anggota. Bagi 2 pasukan yang lain iaitu Pasukan 3 Armor Di Raja, Sungai Petani dan 10 Skuadron Para, Kem Sungai Buloh, maklumat mengenai pemeriksaan kenderaan tempur tidak diperolehi. Berdasarkan kepada laporan yang dikeluarkan oleh Jemaah Pemeriksa Pakar Jurutera Elektrik Dan Jentera, prestasi kenderaan di 4 pasukan tersebut secara amnya adalah tidak memuaskan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.7
PEMERIKSAAN OLEH JEMAAH PEMERIKSA PAKAR JURUTERA
LETRIK DAN JENTERA TERHADAP KENDERAAN TEMPUR

NAMA PASUKAN	TARIKH PEMERIKSAAN	PEGANGAN KENDERAAN	BIL. KENDERAAN BERKEADAAN BAIK (BOLEH SERVIS)	BIL. KENDERAAN YANG TERLIBAT TUGAS LUAR/ OPERASI	BIL. KENDERAAN ROSAK	BIL. KENDERAAN TIDAK EKONOMI DI BAIKI	PERATUS TAHAP PRESTASI KENDERAAN ($h = \frac{d+e}{c-g} \times 100$)
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)
2 Armor Di Raja, Port Dickson, Negeri Sembilan	6 - 10 Mei 2002	104	45	12	15	32	79.2 (Tidak Memuaskan)
	11 - 15 Jul 2005	76	16	13	40	7	42.0 (Tidak Memuaskan)
7 Rejimen Renjer Di Raja, Mentakab, Pahang	9 - 14 April 2001	74	21	-	42	11	33.3 (Tidak Memuaskan)
	8 -12 Dis 2003	99	51	30	16	2	83.5 (Memuaskan)
4 Armor Di Raja, Kuching, Sarawak	2 - 6 Okt. 2000	66	20	4	34	8	41.4 (Tidak Memuaskan)
	28 April - 3 Mei 2003	52	14	19	14	5	70.2 (Tidak Memuaskan)
12 Rejimen Askar Melayu Di Raja, Kuantan, Pahang	15 - 19 Dis. 2003	56	47	8	1	-	98.2 (Memuaskan)

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu mengambil tindakan pembaikan terhadap kenderaan tempur yang berada di tahap tidak boleh tempur dan tahap pencapaiannya dikategorikan sebagai tidak memuaskan. Memandangkan kebanyakan kenderaan tersebut telah mencapai tahap tidak ekonomi diperbaiki, pihak Kementerian sepatutnya mengambil tindakan untuk menghapus kira kenderaan tersebut dan menggantikannya dengan kenderaan yang baru. Ini adalah selaras dengan Perintah Am Angkatan Tentera yang menetapkan bahawa penggantian kenderaan tempur boleh dibuat sekiranya ia tidak ekonomi untuk diperbaiki.

33.4.2.4. Pembaikan Dan Penyelenggaraan Kenderaan

- Mengikut Arahan Kumpulan Jurutera Letrik dan Jentera Kementerian Pertahanan, setiap woksyp pasukan adalah bertanggungjawab menentu dan memastikan tahap kesiapsiagaan semua peralatan dan kenderaan Tentera Darat termasuk kenderaan tempur di bawah tanggungjawabnya supaya menghasilkan prestasi dan output yang dikehendaki. Bagi melaksanakan peranannya, woksyp pasukan bertanggungjawab menjalankan fungsi seperti menyenggara, membaiki serta mengubahsuai peralatan dan kenderaan tempur.
- Kementerian juga telah menubuhkan 91 Woksyp Pusat Angkatan Tentera yang berperanan memberi bantuan kejuruteraan elektrik dan mekanikal serta menyenggara dan membuat pembaikan besar terhadap kenderaan.
- Kerja pembaikan yang melibatkan penggunaan alat ganti stor pasukan perlu disiapkan dalam jangka masa 12 hingga 30 hari daripada tarikh ia diserahkan untuk pembaikan. Semakan Audit di woksyp pasukan yang dilawati mendapati kerja pembaikan yang dijalankan oleh woksyp pasukan mengambil masa antara 94 hingga 932 hari. Kelewatan ini disebabkan oleh kesukaran mendapati alat ganti dan kekurangan anggota di woksyp pasukan bagi membuat kerja penyelenggaraan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.8
TEMPOH PEMBAIKAN KENDERAAN TEMPUR OLEH WOKSYOP PASUKAN

NAMA PASUKAN	JENIS KENDERAAN	NO. DAFTAR	JENIS KEROSAKAN	TARIKH MASUK WOKSYOP	JUMLAH HARI DALAM WOKSYOP
12 Rejimen Askar Melayu Di Raja, Kuantan, Pahang	Adnan ACV 300	ZB 9528	Switch Oil Pressure Tidak Berfungsi	26 Jan 2005	318
		ZB 9661	Kabel Tacnac Digital Computer Speedo Patah	15 Jun 2005	178
		ZB 9667	Tangki Minyak Transmission Bocor	25 April 2005	229
		ZB 9672	Fan Cooling Bocor Dan Suis Override Tidak Berfungsi	15 Jun 2005	178
		ZB 9716	Water Pump Bocor	7 Julai 2005	156
		ZB 9741	ETC Box Litar Pintas Indicator Liquid Quaint Putus	26 Mei 2005	198
		ZB 9740	Fan Cooling Bocor	19 Mei 2005	205
		ZB 9529	Pully Generator Tercabut Laser Warning Control Box Tidak Berfungsi	18 Mei 2005	206
		ZB 9608	Cylinder Ramp Bocor	17 Mei 2005	207
		ZB 9614	Tangki Minyak Transmission Bocor	29 April 2005	225
2 Armor Di Raja, Port Dickson, Negeri Sembilan	Condor	ZA 9461	Enjin Melekat	11 Okt. 2004	425
		ZA 9540	Gear Box Knocking	6 Ogos 2004	491
		ZA 9534	Mounting Gear Box Patah	13 Dis. 2004	363
		ZA 9556	Gear Box Pecah	25 Ogos 2005	107
		ZA 9352	Gear Box Pecah	9 Julai 2005	154
		ZA 9233	Mounting Gear Box Patah	18 Julai 2005	145
		ZA 9284	Mounting Gear Box Patah	3 Ogos 2005	129
2 Armor Di Raja, Port Dickson, Negeri Sembilan	Sibmas	ZA 9751	Transfer Gear Box Leaking	7 Sept. 2005	94
		ZA 9730	Electrical Shorting	8 Ogos 2005	124
		ZA 9832	Electrical Shorting	16 Ogos 2005	116

NAMA PASUKAN	JENIS KENDERAAN	NO. DAFTAR	JENIS KEROSAKAN	TARIKH MASUK WOKSYOP	JUMLAH HARI DALAM WOKSYOP
3 Armor Di Raja, Sungai Petani, Kedah	Radpanzer Condor	ZA 9314	Sistem <i>Electrical Shorting</i>	8 Ogos 2005	124
		ZA 9324	Gear Rosak	28 Julai 2005	135
		ZA 9350	<i>Pipe Line Brake Bocor</i>	17 Ogos 2005	115
		ZA 9354	Gear Rosak	25 Nov 2004	380
		ZA 9382	Gear Rosak	26 Julai 2004	402
		ZA 9398	Gear Rosak	15 Jun 2004	543
		ZA 9539	Gear Rosak	24 Nov. 2004	381
		ZA 9413	Gear Rosak	22 Mei 2003	932
		ZA 9466	Enjin Blok Pecah	3 Nov. 2004	403
		ZA 9403	<i>Casing Gear Box Retak</i>	9 Ogos 2005	123
		ZA 9418	<i>Casing Gear Box Retak</i>	3 Dis. 2003	737
	Sibmas	ZA 9833	<i>Hydraulic Bocor</i>	17 Ogos 2005	115
		ZA 9891	Sistem <i>Hydraulic Bocor</i>	20 April 2005	234
4 Armor Di Raja, Kuching, Sarawak	Condor	ZA 9345	<i>Bearing Axle</i> Belakang Pecah	12 April 2005	242
	Sibmas	ZA 9769	<i>Gear Box</i> Tidak Berfungsi	20 Julai 2005	143
		ZA 9824	<i>Gear Box</i> Tidak Berfungsi	26 Julai 2005	137
		ZA 9890	<i>Hydraulic Pump</i> Tidak Berfungsi	17 Jan. 2005	327
7 Rejimen Renjer Di Raja, Mentakab, Pahang	Adnan ACV 300	ZB 9620	<i>Starter Motor</i> Rosak	30 Julai 2005	133
		ZB 9694	<i>Water Pump Leaking</i>	18 Julai 2005	145
	MIFV	ZB 3814	Spedo Rosak	17 Jan. 2005	327

- d. Semakan Audit selanjutnya mendapati berlakunya kekurangan alat ganti yang ketara bagi kenderaan tempur. Ini melibatkan alat ganti enjin kenderaan dan senjata. Sebagai contoh alat ganti berkaitan enjin adalah seperti *brake solenoid valve, switch pressure, pump assy fuel, hose compressor air, water pump, clutch disc, pump electrical, alternater belt*. Manakala alat ganti senjata adalah seperti *rack assembly, pivot firing pin, ring unlocking pin*. Keadaan ini berlaku disebabkan oleh pasukan tidak ada perancangan yang khusus terhadap keperluan alat ganti kenderaan di bawah kawalannya.
- e. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM17.04 juta telah dibelanjakan oleh 91 Woksyop Pusat untuk kerja pembaikan besar dan pengubahsuaian kenderaan. Pihak Audit tidak dapat menentukan jumlah sebenar yang dibelanjakan untuk kerja pembaikan besar dan pengubahsuaian terhadap kenderaan tempur kerana maklumat perbelanjaan yang terperinci tidak diperolehi. Sebagai contoh pada tahun 2005, sebanyak 28 kenderaan tempur jenis Sibmas telah dihantar ke 91 Woksyop Pusat untuk tujuan pembaikan *gear box*. Semakan Audit mendapati secara keseluruhannya, kerja pembaikan tersebut telah dibuat dalam tempoh yang ditetapkan.

33.4.2.5. Pelupusan Kenderaan Tempur

Kaedah pelupusan kenderaan sama ada kenderaan tempur atau kenderaan lain adalah berpandukan kepada peraturan yang ditetapkan dalam Buku Peperangan Darat, Bahagian Dua-Kor Ordnans. Antara perkara yang ditetapkan ialah :-

- a. Bagi kenderaan yang dikategorikan Tidak Ekonomi Dibaiki, kenderaan hendaklah dipulangkan oleh pasukan ke Depot Kenderaan Pusat bersama-sama dengan laporan pemeriksaan dan tindakan pelupusan.
- b. Pemeriksaan alat akan dibuat bila pemulangan kenderaan dilakukan dan sebelum kenderaan disimpan oleh pihak Depot.
- c. Alat ganti yang masih boleh digunakan akan dikeluarkan dari kenderaan yang hendak dilupus untuk kegunaan kenderaan lain.

Sehingga tarikh pengauditan, pihak Kementerian hanya membuat pelupusan pada bulan Oktober 2003 terhadap kenderaan *Ferret Scout Car* dan *Commando V150* yang diperolehi pada tahun 1957 dan 1980. Semakan Audit mendapati pelupusan tersebut telah dibuat mengikut peraturan yang ditetapkan.

33.4.2.6. Stok Simpanan Pertahanan

- a. Depot Simpanan Pertahanan, Sungai Buloh digunakan untuk menyimpan stok simpanan darurat bagi melengkapkan keperluan peralatan dan kenderaan 2 Kumpulan Briged. Stok simpanan pertahanan perlu sentiasa berada dalam keadaan baik dan boleh pakai. Oleh itu, ia perlu disenggara secara berjadual sepanjang tahun. Kenderaan tempur jenis *Sibmas*, *Radpanzer Condor* dan *Malaysian Infantry Fighting Vehicle* (MIFV) adalah antara kenderaan yang disimpan di depot ini.
- b. Semakan Audit mendapati bilangan kenderaan tempur yang berada pada tahap kesiapsiagaan adalah rendah. Sebagai contoh, kenderaan jenis *Sibmas* AFSV 90mm yang sepatutnya berada pada tahap kesiapsiagaan adalah berjumlah 20 unit tetapi semasa pengauditan, didapati tidak ada kenderaan yang berada pada tahap tersebut. Ini disebabkan semua kenderaan dari jenis tersebut telah dihantar ke 91 Depot Pusat Ordnans bagi tujuan kanabalisasi.
- c. Kementerian telah melaksanakan program kanabalisasi bagi kenderaan jenis *Sibmas* pada tahun 2005 bagi mengatasi masalah kekurangan peruntukan untuk membeli kenderaan baru. Kanabalisasi ialah satu kaedah di mana woksyop pasukan dan 91 Woksyop Pusat akan membuat pemindahan alat ganti yang berfungsi dengan baik kepada kenderaan lain yang sama jenis bagi tujuan menjadikan kenderaan tersebut dikategorikan sebagai boleh bertempur. Pelaksanaan program ini dijangka selesai pada bulan November 2006. Kedudukan kenderaan tempur di Depot adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 33.9
KEDUDUKAN KENDERAAN TEMPUR
DI DEPOT SIMPANAN PERTAHANAN

NAMA KENDERAAN	JENIS KENDERAAN	BIL. YANG SEPATUTNYA	BIL. SEBENAR	KEKURANGAN
<i>Sibmas</i>	AFSV 90mm	20	-	20
<i>Sibmas</i>	AVR	2	-	2
<i>Radpanzer Condor</i>	ACV	2	-	2
<i>Radpanzer Condor</i>	APC	8	1	7
<i>Malaysian Infantry Fighting Vehicle</i>	MIFV 200	9	-	9
<i>Radpanzer Condor</i>	AVF	2	2	-
<i>Radpanzer Condor</i>	AMB	2	-	2

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu membuat penggantian terhadap kenderaan tempur yang telah dikeluarkan daripada Depot Simpanan Pertahanan. Ini adalah untuk memastikan bilangan kenderaan tempur sentiasa berada pada tahap kesiapsiagaan yang ditetapkan supaya keselamatan negara tidak terancam sekiranya berlaku darurat atau peperangan.

33.4.2.7. Kemudahan Infrastruktur

a. Kemudahan Lapang Sasar Untuk Latihan

Kemudahan ini disediakan untuk mengadakan sesi latihan menembak bagi semua anggota tentera yang mengendalikan kenderaan tempur atau peralatan senjata yang berkaitan. Pihak Audit dimaklumkan Pasukan 4 Armor Di Raja, Kuching, Sarawak tidak dapat menjalankan latihan menembak menggunakan kenderaan tempur jenis *Sibmas* dan *Radpanzer Condor* kerana lapang sasar berkenaan hanya boleh digunakan bagi tembakan sejauh 600 meter sedangkan kenderaan ini memerlukan lapang sasar yang membolehkannya membuat tembakan antara 2,500 meter hingga 8,000 meter.

Pihak Audit juga mendapati bagi tempoh tahun 2001 hingga 2003 dan tahun 2005, sungguhpun pasukan tersebut merancang mengadakan latihan menembak di lapang sasar Kota Belud, Sabah tetapi ia terpaksa dibatalkan disebabkan masalah kewangan. Bagaimanapun, pada tahun 2004, pasukan ini telah menghantar anggota Juru Meriamnya menjalani latihan di lapang sasar Asahan, Melaka. **Kegagalan menjalani sesi latihan menembak boleh menyebabkan anggota tidak mempunyai pendedahan yang mencukupi dalam kemahiran menembak bagi menghadapi sebarang kemungkinan kelak.**

b. Penempatan Pam Minyak

Lawatan Audit ke Pasukan 2 Armor Di Raja, Port Dickson, Negeri Sembilan pada bulan September 2005 mendapati penempatan pam minyak yang berhampiran pejabat Kuatermaster Teknikal tidak dilengkapi bumbung. Pasukan telah memohon peruntukan daripada Cawangan Logistik, Markas Tentera Darat bagi tujuan membina bumbung, namun sehingga kini belum mendapat kelulusan. Kelewatan membina bumbung ini boleh menyebabkan pam minyak terdedah kepada persekitaran cahaya panas dan hujan yang berpanjangan seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 33.10

GAMBAR 33.11

*Pasukan 2 Armor Di Raja Port Dickson, Negeri Sembilan
- Penempatan Pam Minyak Yang Tidak Berbumbung*

c. Tempat Penyimpanan Alat Ganti

Lawatan Audit ke Pasukan 7 Renjer Di Raja, Mentakab, Pahang pada bulan November 2005 mendapati satu rumah keluarga telah digunakan untuk menempatkan alat ganti kenderaan tempur seperti di **Gambar 33.12 dan 33.13**. Keadaan ini disebabkan pasukan tidak mempunyai bangunan yang sesuai dan ruang stor yang mencukupi untuk menempatkan alat ganti. Sekiranya perkara ini dibiarkan berpanjangan, ia boleh terdedah kepada kemungkinan alat ganti berkenaan dicuri atau rosak.

GAMBAR 33.12

*Pasukan 7 Renjer Di Raja Mentakab, Pahang
- Rumah Keluarga Yang Dijadikan Tempat Penyimpanan
Alat Ganti Kenderaan Tempur*

GAMBAR 33.13

*Pasukan 7 Renjer Di Raja Mentakab, Pahang
- Keadaan Alat Ganti Kenderaan Tempur Yang Disimpan
Dalam Rumah Keluarga*

d. Tempat Penyimpanan Kenderaan Tempur

Lawatan Audit ke Pasukan 12 Rejimen Askar Melayu Di Raja, Kuantan, Pahang pada bulan Julai 2005 mendapati tempat penyimpanan kenderaan tempur tidak mencukupi dan terdapat kenderaan yang ditempatkan di luar garaj seperti di bawah pokok yang terdedah kepada cahaya panas dan hujan. Keadaan ini akan menyukarkan pihak woksyp untuk menjalankan kerja penyenggaraan dan pembaikan terhadap kenderaan terlibat. Bagaimanapun, lawatan Audit ke Pasukan 7 Renjer Di Raja, Mentakab, Pahang pada bulan November 2005 mendapati kenderaan tempur diletakkan di tempat yang berbumbung. Tempat penyimpanan kenderaan di kedua tempat tersebut adalah seperti gambar berikut :-

GAMBAR 33.14

*Pasukan 12 Rejimen Askar Melayu Di Raja, Kuantan, Pahang
- Keadaan Kenderaan Tempur Yang Diletakkan Secara Terbuka*

GAMBAR 33.15

GAMBAR 33.16

*Pasukan 7 Renjer Di Raja Mentakab, Pahang
- Keadaan Woksyop Yang Berbumbung*

GAMBAR 33.17

e. Pagar Keselamatan

Pemeriksaan Audit di Pasukan 2 Armor Di Raja, Port Dickson pada bulan September 2005 mendapati pagar keselamatan yang mengelilingi kem telah berlubang, usang dan reput. Selain itu, kedudukan kenderaan tempur ini boleh dilihat dari luar kawasan oleh orang awam dan mudah untuk dicerobohi. Pada bulan Ogos 2005 pasukan telah memohon peruntukan berjumlah RM550,000 daripada Markas Tentera Darat bagi mengatasi masalah ini. Sehingga kini permohonan tersebut masih belum mendapat kelulusan. Keadaan kawasan sekitar kem adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 33.18

*Pasukan 2 Armor Di Raja, Port Dickson Keadaan
Sekeliling Pagar Kem Yang Mudah Dicerobohi*

GAMBAR 33.19

*Pasukan 2 Armor Di Raja, Port Dickson Kenderaan
Tempur Yang Mudah Dilihat Dari Luar*

Pada pandangan Audit, pasukan perlu diberikan peruntukan yang mencukupi bagi penyediaan kemudahan yang diperlukan di samping meningkatkan kemudahan yang sedia ada. Ini melibatkan penyediaan kemudahan lapang sasaran yang sesuai untuk latihan ketenteraan, mengenal pasti keperluan kemudahan infrastruktur seperti pembinaan stor alat ganti,

pembinaan pam minyak yang sempurna, pagar keselamatan dan tempat penyimpanan kenderaan tempur yang sesuai, lengkap dan menepati objektifnya.

33.4.2.8. Penyelenggaraan Rekod

Lawatan fizikal di stor Pasukan 4 Armor Di Raja, Kuching, Sarawak pada bulan Disember 2005 mendapati sejumlah 11 *dampier assy* dan 13 *seal* iaitu 2 jenis alat ganti bagi kenderaan *Radpanzer Condor* bernilai RM18,139 tidak dapat dikemukakan untuk pemeriksaan Audit. Pemeriksaan Audit seterusnya bagi kenderaan *Radpanzer Condor* dan *Sibmas* di stor pasukan yang sama mendapati 73 kuantiti alat ganti bernilai RM26,900 yang tercatat pada kad akaun tidak sama dengan pengiraan fizikalnya iaitu sebanyak 60.

33.4.2.9. Perbelanjaan Aktiviti

Cawangan Pengurusan Teknikal dan Kor Jurutera Elektrik Dan Jentera telah mendapat peruntukan kewangan berjumlah RM15.08 juta bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 untuk tujuan penyenggaraan kenderaan tempur. Daripada peruntukan tersebut, sejumlah RM5.22 juta telah dibelanjakan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 33.10
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN BAGI TEMPOH
TAHUN 2003 HINGGA 2005**

TAHUN	PERUNTUKAN DILULUSKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)	PERBELANJAAN (%)
2003	1.75	1.62	92.6
2004	4.13	2.80	67.8
2005	9.20	0.80	8.7
JUMLAH	15.08	5.22	34.6

Semakan Audit mendapati perbelanjaan bagi tahun 2004 dan 2005 hanya 67.8% dan 8.7% daripada jumlah peruntukan yang diluluskan. Antara lainnya, ia adalah disebabkan oleh kelewatan membekalkan alat ganti.

33.4.3. PEMANTAUAN

33.4.3.1. Pada umumnya Markas Pemerintahan Logistik Tentera Darat mempunyai kaedah pemantauan yang baik terhadap pengurusan kenderaan tempur melalui Mesyuarat Bulanan Pengurusan Kenderaan di Cawangan Logistik Markas Tentera Darat, Mesyuarat Pembelian Aset melalui peruntukan Rancangan Malaysia oleh Cawangan Perancangan dan Pembangunan Markas Tentera Darat serta mesyuarat Staf Kumpulan Ordnans yang melibatkan kenderaan tempur.

33.4.3.2. Pemantauan juga telah dilakukan oleh Kumpulan Jurutera Elektrik Dan Jentera bagi memastikan setiap kenderaan tempur berada dalam keadaan baik dengan pemeriksaan dibuat oleh Jemaah Pemeriksa Pakar Jurutera Elektrik dan Jentera di semua pasukan yang menempatkan kenderaan tersebut.

Pada pandangan Audit, mekanisme pemantauan yang diwujudkan terhadap pengurusan kenderaan tempur adalah baik.

33.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada keseluruhannya, Kementerian mempunyai perancangan yang baik terhadap pengurusan kenderaan tempur. Bagaimanapun, dari segi pelaksanaannya, masih ada kelemahan yang perlu diperbaiki. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya Kementerian mempertimbangkan perkara berikut :-

- a. Kementerian perlu mengambil tindakan sewajarnya bagi mempertingkatkan tahap kenderaan yang dikategorikan sebagai boleh tempur.
- b. Bagi kenderaan tempur seperti *Radpanzer Condor*, *Scorpion*, *Stormer* dan *Sibmas* yang telah melebihi usia 20 tahun atau tidak ekonomi dibaiki, Kementerian perlu mengambil tindakan untuk melupuskannya dan menggantikan dengan kenderaan tempur yang moden dan berteknologi tinggi bersesuaian dengan masa kini.
- c. Kementerian perlu menyediakan kemudahan infrastruktur yang lengkap, selamat dan bersesuaian bagi membolehkan kenderaan tempur berfungsi sepenuhnya.
- d. Kementerian perlu memastikan keperluan stok alat ganti di peringkat woksyp pasukan dirancang berdasarkan keperluan semasa. Perancangan ini dibuat setelah mengambil kira pengalaman lalu dan jangkaan terhadap kemungkinan pembaikan dan kerosakan pada kenderaan berdasarkan usianya.
- e. Kekosongan jawatan pemandu dan krew kenderaan tempur yang ketara perlu diisi dengan segera. Bagi tujuan ini pihak ATM perlu mengenal pasti anggota tentera yang mempunyai kebolehan untuk mengendalikan kenderaan tempur dan memberikan latihan yang diperlukan.

34. PENGURUSAN PUSAT LATIHAN TENTERA UDARA DI RAJA MALAYSIA

34.1. LATAR BELAKANG

Matlamat utama Tentera Udara Di Raja Malaysia (TUDM) ialah menyediakan, mengendalikan dan menggerakkan satu angkatan udara yang sentiasa bersedia dan berkemampuan untuk menonjolkan kekuatan kuasa udara demi menjaga kepentingan negara. Bagi mencapai matlamat tersebut, setiap anggota TUDM perlu diberi latihan dan pendidikan yang berterusan dan mencukupi untuk mempertingkatkan tahap keupayaan serta kemahiran di bidang akademik, ketenteraan serta profesionalisme. Sehubungan ini, TUDM telah menubuhkan 13 pusat latihan untuk menyediakan latihan dari peringkat asas hingga ke peringkat lanjutan kepada Perajurit Muda dan Pegawai Kadet.

34.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan pusat latihan TUDM telah dikendalikan dengan teratur bagi membolehkan latihan diberi kepada anggota TUDM mengikut perancangan.

34.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

34.3.1. Pengauditan ini dijalankan di 4 pusat latihan yang sedang beroperasi iaitu Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh; Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth; Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang; serta Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan. Pengauditan juga dijalankan terhadap 6 pusat lain di bawah Kolej Tentera Udara, Alor Setar iaitu Pusat Latihan Terbang 1; Pusat Latihan Terbang 2; Institut Latihan Instruktur Terbang; Pusat Latihan Pegawai; Institut Teknologi Aerospace dan Skuadron Akademik.

34.3.2. Fail, rekod kewangan dan dokumen berkaitan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 telah disemak di peringkat Markas Pendidikan Udara dan pusat latihan TUDM. Temu bual dan perbincangan telah dijalankan dengan pegawai yang berkenaan. Soal selidik telah diedarkan kepada 64 jurulatih dan 279 peserta kursus.

34.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan April hingga September 2005 mendapati perkara berikut :-

34.4.1. PERANCANGAN

34.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

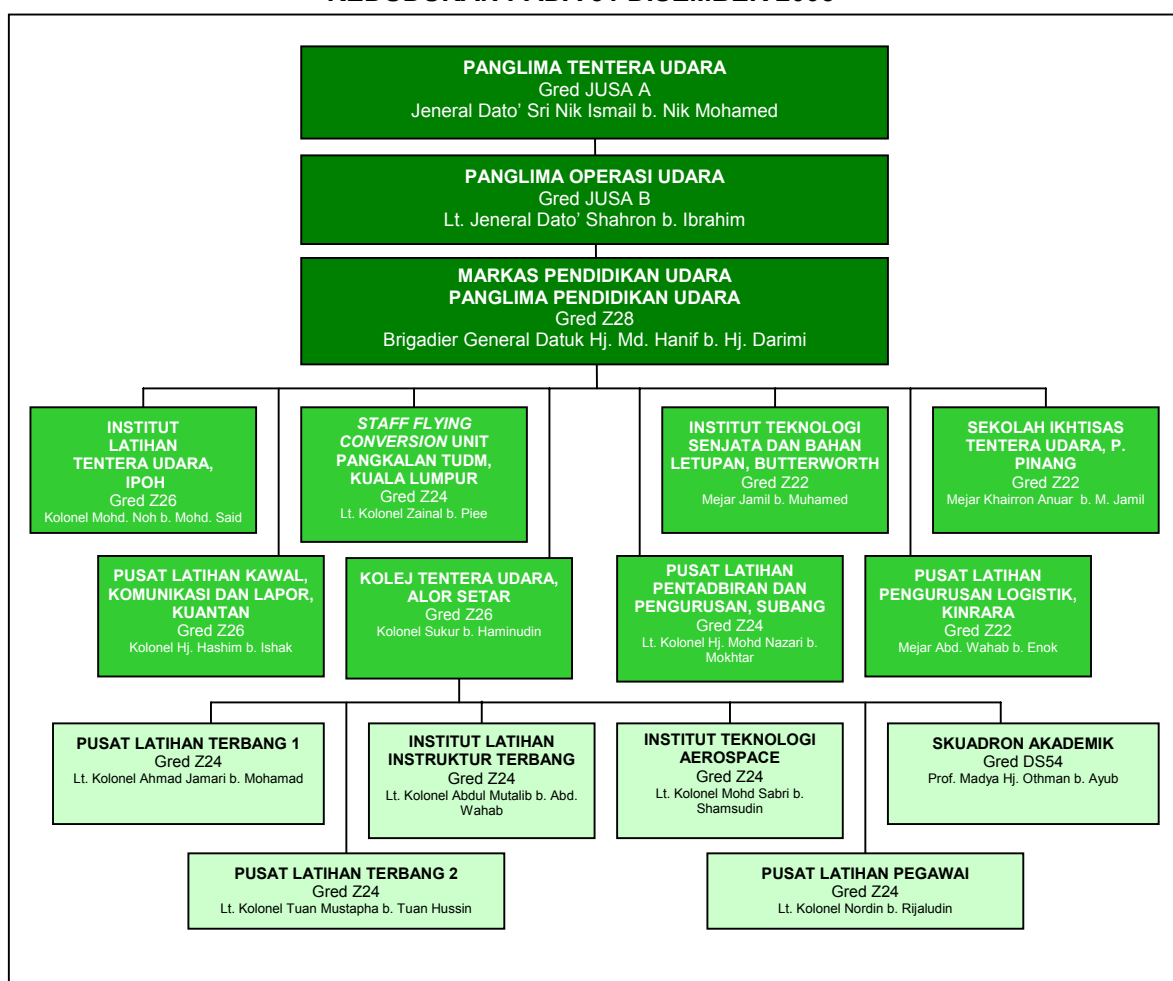
- a. Bahagian yang terlibat terhadap pengurusan pusat latihan TUDM adalah seperti berikut :-
 - i. Bahagian Sumber Manusia Markas Tentera Udara yang diketuai oleh seorang Assisten Ketua Staf berpangkat Brigadier Jeneral bertanggungjawab merancang pengambilan anggota, pelantikan baru

dan kenaikan pangkat. Di samping itu, ia turut merancang keperluan dan jenis latihan bagi anggota TUDM.

- ii. Markas Pendidikan Udara yang diketuai oleh Panglima Pendidikan Udara berpangkat Brigadier Jeneral bertanggungjawab menyelaras perancangan latihan bagi pusat latihan TUDM; menyediakan kurikulum kursus serta membuat penilaian dan memantau kursus/latihan yang dijalankan.
- iii. Bahagian Latih, Markas Tentera Udara yang diketuai oleh Kolonel bertanggungjawab mengawal, menyemak, memproses dan mengkoordinasi segala aktiviti kewangan.
- iv. Markas Logistik Udara yang diketuai oleh Brigadier Jeneral bertanggungjawab mengawal, menyemak, memproses dan mengkoordinasi segala aktiviti berkaitan dengan penyenggaraan.

Struktur organisasi di peringkat Markas Pendidikan Udara adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 34.1
STRUKTUR ORGANISASI MARKAS PENDIDIKAN UDARA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Sejumlah 1,194 jawatan telah diluluskan untuk semua pusat latihan TUDM yang dilawati kecuali bagi Skuadron Akademik, Alor Setar. Ia terdiri daripada

563 jawatan jurulatih dan 631 anggota sokongan. Bagi Skuadron Akademik, 20 jawatan yang diisi adalah dipinjam dari Universiti Teknologi Malaysia (UTM), anggota tetap TUDM dan pegawai awam dari Kementerian. Antara jawatan yang dipinjam ialah 2 jurulatih dari UTM dan 6 jurulatih terdiri dari anggota tetap TUDM. Kedudukan perjawatan bagi 9 pusat latihan TUDM adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 34.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN PUSAT LATIHAN TUDM**

PUSAT LATIHAN	BILANGAN JAWATAN DILULUSKAN	BILANGAN JAWATAN DIISI	DIISI (%)
Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan	171	134	78.4
Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh	442	302	68.3
Institut Latihan Instruktur Terbang, Alor Setar	37	13	35.1
Pusat Latihan Pegawai, Alor Setar	140	56	40.0
Institut Teknologi Aerospace, Alor Setar	157	51	32.5
Pusat Latihan Terbang 1, Alor Setar	34	24	70.6
Pusat Latihan Terbang 2, Alor Setar	40	15	37.5
Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang	121	68	56.2
Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth	52	23	44.2
JUMLAH	1,194	686	57.5

- c. Pemilihan jurulatih akan dilakukan oleh Bahagian Sumber Manusia Markas Tentera Udara. Pelantikan jurulatih adalah berpandukan kepada Manual Operasi Udara - *Training Categorisation Instruction*. Anggota yang dilantik menjadi jurulatih hendaklah sekurang-kurangnya berpangkat Koperal Udara, lulus Kursus Kaedah Mengajar dan telah mengikuti kursus lanjutan atau setaraf di bidang masing-masing. Adalah didapati sejumlah 295 daripada 563 jawatan jurulatih yang diluluskan telah diisi iaitu 87 jawatan pegawai dan 208 anggota lain-lain pangkat. Kedudukan perjawatan jurulatih mengikut pusat latihan TUDM adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 34.2
KEDUDUKAN JAWATAN JURULATIH PUSAT LATIHAN TUDM**

PUSAT LATIHAN	BILANGAN JAWATAN DILULUSKAN	BILANGAN JAWATAN DIISI	DIISI (%)
Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan	121	92	76.0
Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh	151	62	41.1
Institut Latihan Instruktur Terbang, Alor Setar	10	7	70.0
Pusat Latihan Pegawai, Alor Setar	76	42	55.3
Institut Teknologi Aerospace, Alor Setar	125	42	33.6
Pusat Latihan Terbang 1, Alor Setar	30	18	60.0
Pusat Latihan Terbang 2, Alor Setar	10	9	90.0
Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang	8	6	75.0
Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth	32	17	53.1
JUMLAH	563	295	52.4

34.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bahagian Sumber Manusia Markas Tentera Udara mengenal pasti keperluan kewangan bagi semua pusat latihan kecuali Kolej Tentera Udara, Alor Setar dan Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh. Kedua-dua pusat latihan ini mengenal pasti keperluan kewangan masing-masing kerana ia merupakan Pusat Tanggungjawab. Jumlah peruntukan kewangan yang diluluskan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 34.3
PERUNTUKAN KEWANGAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PUSAT TANGGUNGJAWAB	PERUNTUKAN (RM Juta)		
	2003	2004	2005
Bahagian Sumber Manusia Markas Tentera Udara	33.50	56.04	65.04
Kolej Tentera Udara, Alor Setar	3.37	3.60	5.60
Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh	2.07	3.24	3.90
JUMLAH	38.94	62.88	74.54

34.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

Pengurusan program latihan TUDM tertakluk kepada Perintah Majlis Angkatan Tentera dan juga *Royal Malaysian Air Force Training Doctrine* MU 301-1701-000-00-00.

34.4.1.4. Program Latihan

- a. Pusat latihan TUDM dikehendaki menyediakan 2 jenis kursus iaitu kursus asas dan kursus dalam perkhidmatan. Kursus asas adalah bagi melatih bakal pegawai dan anggota lain-lain pangkat manakala kursus dalam perkhidmatan bertujuan untuk mempertingkatkan pengetahuan pegawai/anggota dan bagi memenuhi kriteria untuk kenaikan pangkat. Pemilihan anggota untuk menjalani kursus asas adalah seperti berikut :-
 - i. Pegawai yang dipilih dikehendaki menjalani latihan selama 9 bulan di Pusat Latihan Pegawai, Alor Setar bagi lepasan ijazah dan skim lantikan terus. Manakala pegawai lepasan Sijil Pelajaran Malaysia dikehendaki menjalani kelas Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Aeronautik) selama 3 tahun. Mereka yang lulus dengan cemerlang akan dipilih untuk mengikuti kursus asas penerbangan.
 - ii. Calon yang mempunyai kelulusan Sijil Pelajaran Malaysia/Sijil Pelajaran Malaysia Vokasional dan kelulusan Sijil Rendah Pelajaran/Penilaian Menengah Rendah dikehendaki menjalani kursus asas selama 6 bulan di Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh dan dikenali sebagai Perajurit Muda.
- b. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Bahagian Sumber Manusia Markas Tentera Udara merancang mengambil seramai 180 Pegawai Kadet dan 2,629 Perajurit Muda berdasarkan kepada keperluan perkhidmatan. Kesemua mereka akan diberi kursus asas. Bagi tempoh yang sama, Bahagian tersebut juga merancang untuk melaksanakan kursus dalam perkhidmatan bagi 11,009 anggota. Pemilihan peserta dibuat berdasarkan kepada kelayakan dan sokongan Pegawai Memerintah berkenaan.

- c. Markas Pendidikan Udara bertanggungjawab menyelaras perancangan latihan bagi pusat latihan TUDM. Rancangan penjadualan latihan disediakan setiap tahun. Jenis dan bilangan kursus serta kapasiti pelatih akan dibuat dan dirancang oleh pusat berkenaan. Perancangan program latihan akan dihantar ke Bahagian Sumber Manusia Markas Tentera Udara. Bahagian tersebut akan mengeluarkan arahan pelaksanaan kursus kepada Markas Pendidikan Udara. Jadual lengkap kursus akan dikeluarkan oleh Markas Pendidikan Udara kepada pusat latihan pada akhir setiap tahun untuk dilaksanakan. Kesemua pusat latihan dikehendaki melaksanakan kursus asas dan kursus dalam perkhidmatan dalam bidang yang berbeza-beza. Contoh jenis dan tempoh kursus yang dirancang adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 34.4
JENIS DAN TEMPOH KURSUS YANG DIRANCANG

PUSAT LATIHAN	JENIS KURSUS	TEMPOH
Pusat Latihan Terbang 1, Alor Setar	Penerbangan Asas	12 Bulan
Pusat Latihan Terbang 2, Alor Setar	Penerbangan Asas Helikopter Asas Kuartermaster Udara	6 Bulan 11 Bulan
Pusat Latihan Pegawai, Alor Setar	Kursus Asas Pegawai Pegawai Kadet	9 Bulan 9 Bulan
Institut Latihan Instruktur Terbang, Alor Setar	Kursus Jurulatih Penerbangan	8 Bulan
Institut Teknologi Aerospace, Alor Setar	Kejuruteraan Pesawat Kejuruteraan Am Kursus Pengurusan	6 Hingga 15 Bulan 3 Hingga 15 Bulan 1 Minggu Hingga 7 Bulan
Skuadron Akademik, Alor Setar	Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Aeronautik)	3 Tahun
Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh	Kursus Asas Perajurit Muda Kursus Ikhtiar Hidup Asas/Lanjutan Pembantu Pertahanan	6 Bulan 3 Minggu 3 Bulan
Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang	Kursus Pegawai Skuadron Kursus Kaedah Mengajar	3 Bulan 1 Bulan
Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan	Asas/Lanjutan Kawalan Trafik Udara Asas/Lanjutan Kawalan Pertahanan Asas/Lanjutan Komunikasi Asas/Lanjutan Bomba Penyenggaraan Sistem Radar	3 Hingga 6 Bulan 3 Hingga 12 Bulan 1 Hingga 4 Bulan 4 Hingga 6 Bulan 1 Hingga 4 Bulan
Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth	Asas Pemusnahan Bahan Letupan Pengurusan Bahan Letupan Mekanik Senjata	3 Bulan 2 Bulan 12 Bulan
Pusat Latihan Pentadbiran Dan Pengurusan, Subang	Kursus Tingkatan Pegawai Urusetia Kursus Ketua Kerani Kursus Penyelia Kanan Asas Muzik	4 Bulan 3 Bulan 2 Bulan 1 tahun
Pusat Latihan Pengurusan Logistik, Kinrara	Pengurusan Material dan Pengendalian Gudang Asas Logistik Asas Pegawai Logistik Asas Pemandu Kelas 2 Pemandu Kelas 1 Ketua Fleet Kenderaan	3 Bulan 5 Bulan 6 Bulan 3 Bulan 3 Bulan 3 Bulan
<i>Staff Flying Conversion Unit</i> , Pangkalan TUDM, Kuala Lumpur	Latihan Penerbangan Bagi Mengekalkan <i>Currency</i> Penerbangan	Kursus Dilaksanakan Sepanjang Tahun Mengikut Keperluan Minimum 6 Jam Penerbangan Bagi Setiap Pegawai.

- d. Berdasarkan kepada jadual kursus lengkap, Markas Pendidikan Udara telah merancang sejumlah 247 jenis kursus melibatkan 403 siri dan seramai 13,818 pelatih bagi 10 pusat latihan yang dilawati untuk tempoh tahun 2003 hingga 2005. Kursus yang akan dijalankan merangkumi kuliah dalam bilik darjah, praktikal dan latihan sambil belajar berdasarkan kepada keperluan kurikulum kursus. Kurikulum kursus akan disediakan oleh Bahagian Kurikulum, Markas Pendidikan Udara dan akan dibincangkan bersama pusat latihan yang berkaitan sebelum diluluskan oleh Panglima Markas Pendidikan Udara untuk diguna pakai.

34.4.1.5. Kemudahan Yang Akan Disediakan

- a. Pelatih Perajurit Muda dan pelatih Pegawai Kadet menerima gaji bulanan. Jumlah gaji bulanan yang dibayar adalah RM873.86 bagi pelatih Perajurit Muda dan pelatih Pegawai Kadet pula menerima gaji berjumlah antara RM1,131.50 hingga RM1,397.70 sebulan. Gaji yang dibayar itu termasuk Imbuhan Tetap Khidmat Tentera dan Imbuhan Tetap Perumahan.
- b. Pusat latihan perlu menyediakan kemudahan asas serta peralatan bagi melaksanakan sesuatu kursus mengikut keperluan yang ditetapkan. Antara kemudahan tersebut adalah tempat penginapan, bilik kuliah, dewan makan, gimnasium, padang bola, kenderaan dan padang kawad.
- c. Peralatan pembelajaran yang perlu disediakan di setiap pusat latihan adalah bergantung kepada bidang kursus yang dilaksanakan. Sebagai contoh, bagi Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan, ia perlu disediakan dengan *hose* dan *fog nozzle*, *fireman boot*, *radar simulator system* dan kenderaan khas bomba.

34.4.1.6. Mekanisme Pemantauan

Pemantauan terhadap aktiviti latihan dibuat melalui 3 peringkat iaitu :-

a. Peringkat Ibu Pejabat

Markas Tentera Udara akan menjalankan pemeriksaan tahunan terhadap semua aspek pengurusan termasuk keperluan guna tenaga dan peralatan bantuan mengajar di pusat latihan.

b. Peringkat Markas Pendidikan Udara

Markas Pendidikan Udara akan mengadakan lawatan dan pemeriksaan tahunan terhadap pusat latihan. Antara perkara yang diperiksa ialah prosedur latihan dan pemeriksaan serta alat bantuan mengajar. Selain daripada itu, perbincangan juga diadakan berhubung dengan perancangan, pembangunan dan pengurusan kursus.

c. Peringkat Pusat Latihan

Setiap pusat latihan akan mengadakan mesyuarat, menyediakan laporan bulanan, laporan tahunan dan laporan penilaian kursus untuk dikemukakan kepada Markas Pendidikan Udara bagi tujuan pemantauan. Selain daripada itu,

Bahagian Validasi Dan Penilaian di setiap pusat latihan juga akan menjalankan penilaian terhadap bekas pelatih setelah mereka kembali ke pasukan untuk bertugas semula. Tujuannya adalah bagi memastikan kursus yang diberi dapat dipraktikkan dengan berkesan di pasukan terlibat.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya TUDM mempunyai perancangan yang baik untuk menguruskan pusat latihannya. Ia telah mengenal pasti semua keperluan untuk membolehkan aktiviti latihan dilaksanakan dengan teratur dan sistematik. Bagaimanapun, TUDM perlu mengisi semua jawatan jurulatih yang masih kosong memandangkan kekosongan jawatan tersebut adalah hampir 50% daripada bilangan jawatan yang diluluskan.

34.4.2. PELAKSANAAN

34.4.2.1. Prestasi Program Latihan

- a. Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 11,879 (85.9%) daripada 13,818 pengambilan pelatih yang dirancang oleh 10 pusat latihan yang dilawati untuk mengikuti kursus iaitu sama ada kursus asas atau kursus dalam perkhidmatan. Bagi 247 kursus yang melibatkan 403 siri yang dirancang, hanya 224 kursus melibatkan 359 siri telah dilaksanakan. Bagi tempoh yang sama, kesemua pusat latihan tersebut juga telah melaksanakan antara 1 hingga 11 kursus yang tidak dirancang setiap tahun kerana keperluan perkhidmatan. Prestasi program latihan bagi 10 pusat latihan yang dilawati adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 34.5
PERANCANGAN DAN PELAKSANAAN KURSUS
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PUSAT LATIHAN	BILANGAN KURSUS		BILANGAN SIRI			BILANGAN PELATIH	
		RANCANG	LAKSANA	RANCANG	LAKSANA	TIDAK DIRANCANG	RANCANG	LAKSANA
2003	Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth	9	8	9	8	-	109	94
	Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang	5	7	11	12	2	210	220
	Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan	32	31	52	48	2	627	661
	Kolej Tentera Udara, Alor Setar *	32	27	54	48	8	1,604	1,830
	Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh	7	7	12	10	2	1,635	1,227
Jumlah		85	80	138	126	14	4,185	4,032
2004	Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth	10	9	11	11	2	152	140
	Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang	3	4	10	13	3	250	341
	Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan	34	29	59	48	4	756	635
	Kolej Tentera Udara, Alor Setar *	27	25	39	40	8	2,007	1,742
	Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh	8	6	14	8	-	1,700	1,013
Jumlah		82	73	133	120	17	4,865	3,871

TAHUN	PUSAT LATIHAN	BILANGAN KURSUS		BILANGAN SIRI			BILANGAN PELATIH	
		RANCANG	LAKSANA	RANCANG	LAKSANA	TIDAK DIRANCANG	RANCANG	LAKSANA
2005	Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth	9	8	10	9	1	129	141
	Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang	2	6	7	16	11	175	336
	Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan	32	27	48	40	1	589	471
	Kolej Tentera Udara, Alor Setar *	28	20	50	31	-	2,330	1,682
	Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh	9	10	17	17	3	1,545	1,346
Jumlah		80	71	132	113	16	4,768	3,976
JUMLAH KESELURUHAN		247	224	403	359	47	13,818	11,879

Nota: * Merangkumi 6 Pusat Latihan iaitu Pusat Latihan Terbang 1; Pusat Latihan Terbang 2; Institut Latihan Instruktur Terbang; Pusat Latihan Pegawai; Institut Teknologi Aerospace Dan Skuadron Akademik

- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati 23 jenis kursus melibatkan 91 siri kursus yang dirancang telah tidak dilaksanakan antaranya disebabkan oleh tiada pencalonan daripada Bahagian Sumber Manusia Markas Tentera Udara bagi sesuatu kursus, kekurangan jurulatih dan peralatan yang khusus untuk kursus berkenaan telah rosak. Di Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan, 2 fasa praktikal bagi 2 modul yang berbeza telah dijalankan secara serentak dan waktu pembelajarannya dibuat secara *flexi hours*. Di Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth pula, 2 kelas bagi Kursus Mekanik Senjata terpaksa digabungkan. Manakala jurulatih di Institut Teknologi Aerospace, Alor Setar terpaksa mengendalikan tugas berganda dan memanjangkan tempoh kursus bagi mengatasi masalah kekurangan jurulatih. Selain daripada itu, pusat latihan telah mengambil inisiatif dengan meminjam anggota dari unit yang berdekatan bagi memenuhi nisbah antara jurulatih dengan pelatih yang ditetapkan. Contoh nisbah yang ditetapkan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 34.6
NISBAH ANTARA JURULATIH DENGAN PELATIH

JENIS KURSUS	NISBAH JURULATIH : PELATIH	
	BILIK KULIAH	PRAKTIKAL
Asas Pembantu Kawalan Trafik Udara	1 : 24	2 : 24
<i>Air Defence Junior Supervisor Course</i>	1 : 10	4 : 10
<i>Basic Air Defence Operator</i>	1 : 18	1 : 3
<i>Air Surveillance Technician</i>	1 : 20	1 : 3
<i>Basic Fighter Controller</i>	1 : 4	1 : 4
Kursus Tauliah Jangka Pendek - Teori Akademik	1 : 60	-
Lanjutan Pembantu Kawalan Trafik Udara	1 : 20	2 : 20
Kursus Ilmu Penerbangan Asas	-	1 : 2

34.4.2.2. Kemudahan Latihan

Lawatan Audit ke 10 pusat latihan mendapati beberapa pusat latihan masih menggunakan bangunan lama, mengalami kekurangan bilik kuliah, dewan makan, asrama, dewan serba guna, perpustakaan, pejabat pentadbiran, stor dan peralatan bantuan mengajar. Bagi beberapa pusat latihan, peralatan yang ada didapati tidak sesuai digunakan, rosak atau penggunaan peralatan tidak mencapai tahap optimum. Berikut diberikan beberapa contohnya :-

a. Kemudahan Umum

i. Dewan Makan Dan Rumah Masak

Di Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh, dewan makan dan rumah masak yang sedia ada merupakan bangunan kayu yang dibina sejak Sekolah Tentera Udara ditubuhkan pada tahun 1979. Bangunan ini terlalu uzur, usang dan sering dibaiki disebabkan selalu mengalami kerosakan. Lawatan Audit pada bulan April 2005 mendapati dewan tersebut tidak dapat menampung jumlah anggota dan pelatih TUDM yang ada sehingga sebilangan pelatih terpaksa menggunakan khemah untuk makan dan minum.

ii. Pejabat Pentadbiran

Pejabat Skuadron Tadbir merupakan tulang belakang Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh di mana segala urusan pentadbiran terletak di bawah tanggungjawabnya. Bagi membolehkan pegawai dan anggota menjalankan tugas dengan lebih selesa, Institut ini memerlukan Pejabat Komandan dan Pejabat Skuadron Tadbir yang sempurna dari segi struktur binaannya. Namun demikian, Pejabat Komandan dan Pejabat Skuadron Tadbir, Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh yang didirikan dalam bentuk kabin sejak tahun 1990 didapati telah terlalu usang serta sering mengalami kerosakan. Lantainya yang diperbuat daripada kayu telah reput disebabkan dimakan anai-anai dan dimasuki air. Sesetengah bahagian lantai kabin termasuk Pejabat Komandan menggelembung atau timbul seperti berombak (**Gambar 34.1**).

GAMBAR 34.1

*Lantai Yang Rosak Di Pejabat Komandan
Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh*

iii. Stor Penyimpanan Senjata Dan Alat Bantuan Mengajar

- Pemeriksaan Audit mendapati ruang stor penyimpanan senjata di Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh adalah terhad dan sesak. Oleh itu, hanya peluru dalam kuantiti yang kecil dapat disimpan dan ia tidak mencukupi untuk kegunaan latihan dan tujuan operasi. Perkara ini pernah dibangkitkan oleh Inspektorat Jeneral pada bulan Februari 2005 dan mencadangkan supaya Markas Pendidikan Udara membantu untuk mendapatkan stor menyimpan peluru yang lebih sesuai. Selain daripada itu, kedudukan kamera video yang terhad menyebabkan kawalan keselamatan kurang memuaskan di stor penyimpanan senjata tersebut.

- Lawatan Audit pada bulan Julai 2005 mendapati tempat penyimpanan alat bantuan mengajar di Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth adalah bangunan lama dan usang. Keadaan sedemikian adalah tidak sesuai memandangkan peralatan yang disimpan merupakan peralatan yang berisiko tinggi seperti bahan letupan (**Gambar 34.2**).

GAMBAR 34.2

*Bahan Letupan Yang Disimpan Di Stor
Institut Teknologi Senjata Dan Bahan
Letupan, Butterworth*

iv. Bilik Kuliah

- Di Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan, keluasan bilik darjah adalah terhad dan hanya dapat menampung jumlah pelatih seperti yang dijadualkan mengikut sesuatu silibus. Apabila terdapat pertambahan pelatih terutama di Sekolah Kawalan Pertahanan Udara dan Sekolah Kawalan Trafik Udara, bilik kuliah akan menjadi sesak. Pelatih juga terpaksa bertukar bilik kuliah dan berpindah apabila terdapat pertindihan kursus. Ini secara tidak langsung mengganggu tumpuan pelatih terhadap pelajaran mereka. Manakala Sekolah Komunikasi hanya mempunyai sebuah bilik kuliah yang digunakan bagi menjalankan 3 kursus pada satu-satu masa. Oleh itu, bagi menampung kekurangan tersebut, Sekolah Komunikasi terpaksa menggunakan bilik kuliah Sekolah Kawalan Trafik Udara yang berdekatan. Lawatan Audit pada bulan Jun 2005 mendapati kerja pembinaan bangunan tambahan 2 bilik kuliah bagi Sekolah Komunikasi sedang dilaksanakan.
- Lawatan Audit pada bulan September 2005 mendapati Pusat Latihan Pegawai dan Skuadron Akademik, Alor Setar menghadapi masalah kekurangan bilik kuliah. Hanya ada 2 bilik kuliah di Pusat Latihan Pegawai dan 3 bilik kuliah di Skuadron Akademik. Jumlah ini tidak mencukupi untuk menampung 6 kursus yang dikendalikan oleh pusat latihan ini dan kursus yang dijalankan serentak seperti Kursus Latihan Ketenteraan Perkhidmatan Tunggal Siska ATMA (3 siri), Pegawai Kadet Siswa (3 siri), Tauliah Jangka Pendek, Kursus Asas Pegawai dan Pegawai Tugas Khas. Bagi mengatasi kekurangan ini, pusat latihan ini terpaksa menggunakan bilik kuliah pusat latihan yang berhampiran. Contoh keadaan bilik kuliah yang padat adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 34.3

*Keadaan Bilik Kuliah Yang Padat Di
Skwadron Akademik, Kolej Tentera Udara,
Alor Setar*

- Lawatan Audit pada bulan Julai 2005 ke Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang mendapati pusat latihan ini mempunyai bilik kuliah yang mencukupi, canggih dan dilengkapi dengan peralatan teknologi seperti LCD, komputer dan projektor (**Gambar 34.4**).

GAMBAR 34.4

*Bilik Kuliah Di Sekolah Ikhtisas
Tentera Udara, Pulau Pinang*

v. Dewan Serba Guna

Sejak penubuhannya pada tahun 1979, Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh tidak diperuntukkan dewan serba guna bagi kemudahan warganya. Ini menyebabkan Institut ini menghadapi masalah untuk mengendalikan majlis rasmi dan tidak rasmi yang memerlukan kemudahan dewan serba guna. Permohonan peruntukan kewangan untuk membina bangunan dewan serba guna telah dimasukkan di bawah Rancangan Malaysia Kesembilan.

vi. Kemudahan Perpustakaan

- Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth telah menyediakan kemudahan perpustakaan kepada pelatih untuk membuat rujukan. Bagaimanapun, perpustakaan ini terlalu sempit untuk digunakan oleh pelatih pada satu-satu masa (**Gambar 34.5**).

GAMBAR 34.5

*Bilik Perpustakaan Yang Boleh Memuatkan
7 Meja Dan Kerusi Di Institut Teknologi
Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth*

- Institut Teknologi Aerospace, Alor Setar ada menyediakan kemudahan perpustakaan untuk pelatuhnya. Bagaimanapun, lawatan Audit mendapati perpustakaan tersebut adalah kecil dan tidak dapat menampung jumlah pelatih di institut tersebut yang melebihi 800 orang (**Gambar 34.6**).

GAMBAR 34.6

*Perpustakaan Yang Kecil Di Institut
Teknologi Aerospace,
Alor Setar*

- Lawatan Audit mendapati Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan tidak diperuntukkan kemudahan perpustakaan. Ini menyukarkan pelatih untuk membuat rujukan.

vii. Kemudahan Penginapan

- Sejak ditubuhkan, Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh mempunyai 2 blok penginapan untuk pelatih di mana setiap blok boleh memuatkan seramai 30 orang. Berdasarkan bilangan kursus yang diadakan pada tahun 2005, purata pelatih yang menjalani kursus pada satu-satu masa di Institut ini adalah seramai 150 orang. Ini menyebabkan blok sedia ada tidak dapat menampung jumlah pelatih tersebut dan terpaksa menggunakan blok Wisma Bintara yang merupakan blok penginapan bagi anggota berpangkat Sarjan dan Pegawai Waran.
- Blok yang sedia ada merupakan blok panjang yang tidak mempunyai bilik yang sesuai. Disebabkan kekurangan ruang, setiap pelatih hanya dibekalkan dengan sebuah almari kecil yang tidak mampu untuk menampung segala peralatan persendirian termasuk pakaian. Pembinaan blok baru yang bersesuaian adalah amat diperlukan disebabkan oleh penginapan ini adalah untuk kegunaan staf yang berkhidmat dan juga pelatih yang menghadiri kursus di Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh (**Gambar 34.7**).

GAMBAR 34.7

*Blok Penginapan Untuk Staf
Dan Pelatih Di Institut Latihan Tentera
Udara, Ipoh*

- Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan diperuntukkan 3 blok penginapan. Bagaimanapun, blok penginapan ini terletak di Pangkalan TUDM Kuantan dan bukannya di kawasan pusat latihan itu sendiri. Dua blok penginapan untuk pelatih lelaki adalah merupakan bangunan lama. Lawatan Audit pada bulan Jun 2005 mendapati beberapa kerosakan di bangunan tersebut seperti pintu tandas rosak, tandas tersumbat, lampu dan soket rosak, siling bocor dan tingkap pecah. Contoh keadaan tandas yang rosak adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 34.8

Keadaan Tandas Yang Rosak Di Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan

- Tempat penginapan pelatih di Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan juga menghadapi masalah kesempitan ruang. Katil bertingkat terpaksa disediakan dan ini menyebabkan keadaan yang tidak selesa. Pelatih wanita terpaksa berkongsi tempat penginapan dengan pegawai wanita di pangkalan.
- Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth tidak mempunyai kemudahan penginapannya sendiri untuk pelatih. Bagaimanapun, pihak Pangkalan TUDM Butterworth telah memperuntukkan satu blok penginapan bagi pelatih lelaki. Manakala bagi pelatih wanita, mereka ditempatkan di blok bujang wanita bersama dengan anggota wanita yang bertugas di TUDM Butterworth.
- Pelatih di Pusat Latihan Pegawai, Alor Setar menginap di kuarters Kem Tanah Merah. Kem ini mempunyai 5 bangunan jenis rumah pangsa terdiri dari 6 unit rumah 4 bilik dan 3 unit banglo 2 bilik. Setiap rumah pangsa memuatkan antara 8 hingga 10 orang kadet lelaki manakala rumah banglo memuatkan 6 orang kadet wanita setiap rumah. Kem ini juga mempunyai dewan makan, surau dan ruang rehat dengan keluasan yang terhad. Lawatan Audit mendapati keadaan kem adalah sesak dan sempit sekiranya pelatih dari Akademi Tentera Malaysia (ATMA) menjalani kursus Latihan Ketenteraan Perkhidmatan Tunggal pada masa cuti penggal.
- Lima blok bangunan di Kolej Tentera Udara, Alor Setar adalah bangunan lama yang hanya dapat menempatkan seramai 201 pelatih di Institut Teknologi Aerospace, Alor Setar. Penempatan di blok berkenaan mengikut konsep dormitori iaitu menempatkan antara 60 hingga 75 orang bagi 1 blok. Selain itu, 615 pelatih pula ditempatkan di 3 blok penginapan

4 tingkat rumah pangsa di Kem Kelubi. Seramai 24 pelatih ditempatkan dalam sebuah rumah dan ini menyebabkan keadaan sesak dan tidak selesa. Selain daripada itu, jarak perjalanan dari Kolej Tentera Udara ke Kem Kelubi mengambil masa selama 20 minit juga menjejaskan masa pelatih dan membebankan pelatih kerana perlu membawa semua peralatan yang diperlukan untuk tujuan latihan.

- Kemudahan penginapan yang disediakan di Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang adalah mencukupi, selesa dan berkeadaan baik (**Gambar 34.9**).

GAMBAR 34.9

Bilik Penginapan Yang Selesa Dilengkapi Meja Belajar Di Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang

viii. Kemudahan Pengangkutan

Kolej Tentera Udara, Alor Setar menghadapi masalah kekurangan kemudahan pengangkutan untuk membawa pelatih dari tempat penginapan ke kolej. Daripada 10 bas yang sedia ada, sungguhpun 3 bas telah diperuntukkan untuk membawa pelatih Institut Teknologi Aerospace, Alor Setar, namun ia tidak mencukupi memandangkan jumlah keseluruhan pelatih di Institut tersebut melebihi 800 pelatih. Tambahan pula, sebahagian pelatih ditempatkan di luar kawasan Kolej tersebut. Bagi mengatasi masalah tersebut, mulai bulan Ogos 2005, Kementerian telah menandatangani satu kontrak perkhidmatan penyewaan 3 bas di mana setiap bas boleh memuatkan 40 penumpang. Kontrak ini akan ditamatkan dalam tempoh 1 tahun atau setelah bayaran penyewaannya mencapai nilai had bumbung kontrak bernilai RM199,713 atau yang mana terdahulu. Pihak Audit dimaklumkan 3 bas tersebut masih tidak mencukupi kerana bilangan pelatih yang ramai. Oleh itu, sebanyak 6 perjalanan diperlukan setiap hari untuk mengambil serta menghantar pelatih dan setiap perjalanan mengambil masa antara 20 hingga 25 minit sehala, bermula seawal jam 6 pagi.

b. Kemudahan Khusus

i. Tapak Latihan Kebakaran (*Fire Pit*)

Latihan melawan kebakaran yang dijalankan di Sekolah Bomba, Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan memerlukan tapak *Fire Pit* dan Galeri Alat Bantuan Pernafasan. *Fire Pit* dan Galeri Alat Bantuan Pernafasan yang sedia ada telah digunakan sejak tahun 1980. Pihak Audit dimaklumkan saiz dan bentuk yang sedia ada adalah tidak sesuai lagi digunakan dari segi ketahanan konkrit yang mana ia akan pecah apabila latihan yang berterusan dijalankan. Lokasi tapak juga terlalu hampir dengan

jalan utama dan sering kali mengganggu pengguna jalan dengan kepulan asap hitam. Bagi memastikan latihan dijalankan secara sistematik, berkesan dan mengikut piawaian latihan yang telah ditetapkan di dalam *Training Evolution National Fire Protection Association*, Sekolah Bomba telah mengemukakan permohonan tapak latihan baru pada bulan April 2004 kepada Pangkalan TUDM Kuantan. Sehingga lawatan Audit pada bulan Jun 2005, Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan masih belum mendapat maklum balas terhadap permohonan tersebut.

ii. Gelanggang Latihan Bagi Kursus Tempur Tanpa Senjata

Salah satu daripada latihan yang dijalankan di Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh ialah kursus Tempur Tanpa Senjata. Bagaimanapun, gelanggang bagi menjalankan kursus tersebut tidak disediakan. Institut ini terpaksa menggunakan bangunan lama yang ditinggalkan sebagai gelanggang latihan. Permohonan untuk mendapatkan gelanggang telah dikemukakan tetapi belum ada keputusan.

iii. Tempat Latihan Amali Mencari Dan Memusnahkan Bom

Kursus yang dijalankan di Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth termasuk Kursus Asas Pemusnahan Bahan Letupan. Kursus tersebut memerlukan tempat untuk latihan amali mencari dan memusnahkan bom. Semasa lawatan, pihak Audit dimaklumkan bahawa latihan ini dijalankan di sekitar kawasan berdekatan bilik kuliah. Kawasan tersebut adalah terlalu kecil dan tidak sesuai dan tenaga pengajar perlu menggunakan kreativiti masing-masing untuk menjalankan latihan tersebut (**Gambar 34.10**).

GAMBAR 34.10

*Kawasan Latihan Amali Mencari Dan
Memusnahkan Bom Di Institut Teknologi
Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth*

iv. Tempat Latihan Amali

Bagi menjalankan kursus yang ditetapkan, Pusat Latihan Pegawai, Alor Setar memerlukan kemudahan infrastruktur latihan seperti lapang sasaran, merempuh halangan, menara *abseiling* dan peralatan untuk latihan medan seperti bot keselamatan, radio HF serta *walkie talkie*. Pada masa ini, pelatih di Pusat Latihan Pegawai, Alor Setar terpaksa menggunakan kemudahan lapang sasaran di Bukit Pinang, Gurun, Langkawi dan Genting Kabu, Perlis. Bagi aktiviti *abseiling* dan merempuh halangan, pelatih perlu menggunakan kemudahan di Universiti Utara Malaysia.

v. *Sistem Training Aircraft Mock Up C130H*

- Sistem *Training Aircraft Mock Up C130H* di Sekolah Bomba Dan Penyelamat di Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Laporan, Kuantan merupakan latihan yang direka untuk memenuhi objektif fasa latihan menyelamat dan melawan kebakaran bagi pelatih di sekolah tersebut. Sistem ini beroperasi menggunakan kuasa elektrik untuk mengawal kuasa tekanan bagi menghantar bahan bakar kepada punca kebakaran dan seterusnya menghasilkan api melalui menara kawalan. Selain daripada itu, sistem ini juga dilengkapi jajaran saluran air bawah tanah bertujuan untuk membekalkan bekalan air kepada 2 pili bomba yang terdapat di hujung kawasan latihan.
- Pada bulan Februari 2005, Pit Kawalan Utama yang berhampiran badan pesawat telah terbakar dan melumpuhkan semua sistem elektrik. Buat masa ini, pelatih masih menggunakan pesawat tersebut untuk latihan kebakaran tetapi api dinyalakan secara manual menggunakan minyak kotor. Masalah sampingan timbul kesan daripada penggunaan minyak tersebut terutama terhadap kesihatan pelatih. Ketua Sekolah Bomba Dan Penyelamat dalam laporannya pada bulan Mac 2005 mencadangkan supaya sistem pembakaran untuk pesawat *mock up* ditukarkan kepada bahan bakar yang lebih bersih iaitu gas bertekanan rendah atau *low pressured gasses* (LPG). LPG digunakan supaya pembakaran adalah lengkap dan tidak meninggalkan sebarang lebihan sisa haba. Penggunaan LPG juga adalah selamat dan murah berbanding dengan bahan bakar lain dan telah digunakan di kebanyakan pusat latihan dan pasukan bomba.

vi. *System Simulator Teleprinter Replacement For Armed Forces Training Institution (TRATI)*

- Sekolah Komunikasi, Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Laporan, Kuantan telah dibekalkan dengan peralatan *System Simulator Teleprinter Replacement For Armed Forces Training Institution* (TRATI) sejak bulan Mac 1996. Ia digunakan untuk latihan menaip berita dan pengendalian berita secara elektronik. Sistem ini telah diguna secara berterusan tanpa penyenggaraan kerana kontrak penyenggaraan telah tamat pada bulan Mac 2000. Ini mengakibatkan sistem tersebut telah mengalami kerosakan beberapa kali dan langsung tidak dapat digunakan lagi pada bulan Oktober 2002.
- Pihak Audit mendapati masalah kerosakan sistem ini telah dimaklumkan kepada Jabatanarah Teknologi Maklumat dan Komunikasi, Markas Tentera Udara serta Panglima Pendidikan Udara sejak bulan Jun 2001. Pusat latihan ini telah diluluskan peruntukan berjumlah RM300,000 secara lisan untuk membaiki sistem ini dan spesifikasi keperluan sistem tersebut telah dihantar kepada Pangkalan Udara Kuantan. Bagaimanapun sehingga lawatan Audit pada bulan Jun 2005, peruntukan ini masih belum diluluskan dan menyebabkan kerosakan sistem berkenaan masih belum dibaiki.

vii. Peralatan Komunikasi

- Berdasarkan laporan bulanan, peralatan komunikasi seperti radio dan *walkie talkie* di Sekolah Komunikasi, Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan sering mengalami kerosakan. Ini adalah kerana peralatan tersebut telah melebihi usia 10 tahun. Dari segi teknologi pula, peralatan komunikasi sedia ada hanya boleh digunakan untuk tujuan penghantaran suara sahaja dan tidak boleh digunakan untuk penghantaran data (e-mel, gambar dan lain-lain data). Kekurangan peralatan tersebut menyebabkan berlaku kesulitan sekiranya beberapa siri kursus berjalan serentak yang mana penggunaan radio diperlukan bagi setiap kursus pada masa yang sama.
- Pada bulan April 2005, Sekolah Komunikasi tersebut telah mengemukakan permohonan kepada Markas Tentera Udara untuk mendapatkan peralatan tambahan bagi memenuhi keperluan latihan. Bagaimanapun, permohonan ini masih belum diluluskan. Antara peralatan yang dipohon mengikut keperluan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 34.7
PERALATAN RADIO DI SEKOLAH KOMUNIKASI

PERALATAN	KUANTITI PEGANGAN	KEPERLUAN	CATATAN
Radio HF TR 250	1	7	1 Telah Rosak
Radio HFTR 178B (Manpack)	4	7	4 Telah Rosak
Radio LUP 322 (U/VHF)	2	7	
Antenna Tuning Unit	1	7	
Portable GPS	-	7	

viii. Peralatan Untuk Latihan Amali Bagi Sekolah Bomba

Semakan Audit mendapati peralatan untuk latihan amali seperti *hose*, *fog nozzle*, *glove* dan *boot* mudah rosak dan sukar untuk mendapatkan gantiannya. Mengikut laporan yang disediakan, *hose* yang sedia ada tidak dapat menampung keperluan kursus yang akan dilaksanakan pada tahun 2005 kerana ia dijangka dapat digunakan sehingga bulan Mac 2005 sahaja. Selain daripada itu, kebanyakan *glove* dan *boot* telah rosak dan perlu diganti. Sebilangan penuntut terpaksa menggunakan *boot* yang rosak manakala *glove* yang diterima pula adalah nipis dan tidak menepati piawaian yang mana adalah tidak sesuai untuk latihan melawan kebakaran. Peralatan perlindungan yang rosak dan tidak sesuai ini telah menjejaskan latihan yang dijalankan.

ix. Sistem Kawalan Trafik Udara

Sekolah Kawalan Trafik Udara, Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan dibekalkan dengan 3 peralatan latihan iaitu *Aerodrome Control Tower System*, *Radar Simulator System* dan *Audio Visual Training System* bernilai RM13.58 juta. Semasa lawatan Audit, didapati *Aerodrome Control Tower System* mengalami kerosakan pada *Sound System* dan *Communication Card* manakala *Projection No.1* pudar dan paparan tidak

jelas. Selain itu, *Radar Simulator System* kerap tergendala apabila latihan dijalankan serentak. Keadaan ini telah menjejaskan keberkesanan latihan yang dijalankan. Cadangan dan keperluan peningkatan naik taraf *Aerodrome Control Tower System* telah dikemukakan kepada Markas Logistik Udara pada bulan April 2004. Namun sehingga lawatan Audit pada bulan Jun 2005, peningkatan sistem ini masih belum dilakukan. Sebahagian peralatan radar simulator sistem yang telah rosak adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 34.11

*Sebahagian Peralatan
Radar Simulator Sistem
Yang Rosak Di Sekolah Kawalan Trafik Udara,
Kuantan*

x. Peralatan Headset

Di Sekolah Kawalan Pertahanan Udara, Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan, *headset* adalah satu komponen yang penting bagi Sistem *Simulator Operational Flight Trainer*. Semakan Audit mendapati 3 peralatan komunikasi utama memerlukan 38 *headset* tetapi hanya 19 unit *headset* yang dibekalkan. Ini telah menjejaskan kelancaran kursus di sekolah tersebut.

xi. Biro Software

Sekolah Sistem, Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan dibekalkan dengan peralatan *biro software* yang diperolehi bersama *Operational Training Facilities* berharga RM10.12 juta pada tahun 1994. *Biro software* terdiri daripada perkakasan komputer yang digunakan untuk pengurusan dan pembangunan *software* bagi keseluruhan sistem radar pertahanan udara Martello. Semasa lawatan, pihak Audit dimaklumkan 3 daripada 4 sistem *software* telah mengalami kerosakan sejak tahun 2003 kecuali *Microvax 3800*. Selain itu, *software* ini juga tidak digunakan walaupun berkeadaan baik kerana Sekolah Sistem tidak mempunyai tenaga pakar yang dapat mengendalikan peralatan tersebut. Peralatan komputer tersebut ditempatkan dalam satu bilik yang dilengkapi dengan sistem penghawa dingin yang perlu dipasang sepanjang masa. Keadaan ini merugikan kerana ia meningkatkan kos elektrik dan kerja penyenggaraan oleh Bahagian Kejuruteraan.

xii. Pesawat Pilatus PC-7

Pusat Latihan Terbang 1, Alor Setar menggunakan pesawat *Pilatus PC-7* bagi tujuan latihan. Penyenggaraan pesawat *Pilatus PC-7* diberikan kepada Syarikat Airod Sdn. Bhd. di bawah program kontraktorisasi. Semakan Audit

mendapati pencapaian penerbangan pesawat *Pilatus PC-7* pada tahun 2003 adalah 55.8%, 57.9% bagi tahun 2004 dan 61.6% bagi tahun 2005. Antara faktor yang mempengaruhi pencapaian ini ialah keadaan cuaca dan tahap boleh guna pesawat. Jadual berikut menunjukkan pencapaian penerbangan pesawat *Pilatus PC-7* bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 :-

JADUAL 34.8
PENCAPAIAN PENERBANGAN PESAWAT PC-7
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PENERBANGAN DIRANCANG (Jam)	JUMLAH PENERBANGAN (Jam)	PEMBATALAN (Jam)	PENCAPAIAN (%)
2003	5,410	3,019	2,391	55.8
2004	5,711	3,308	2,403	57.9
2005	6,287	3,871	2,416	61.6
JUMLAH	17,408	10,198	7,210	58.6

xiii. Simulator *Pilatus PC-7*

- Pusat Latihan Terbang 1, Alor Setar dibekalkan dengan sebuah simulator *Pilatus PC-7* untuk digunakan bagi menjalani latihan penerbangan. Syarikat Ikramatic Systems Sdn. Bhd. telah dilantik untuk perkhidmatan sokongan operasi dan logistik, penyenggaraan berbentuk *preventive* dan *corrective* serta penyenggaraan bangunan. Bayaran kepada syarikat tersebut adalah secara tetap berjumlah RM156,390 sebulan. Mengikut syarat kontrak, keperluan jam penggunaan simulator adalah 16 jam sehari selama 25 hari sebulan. Semakan Audit terhadap Laporan Prestasi yang dikemukakan oleh syarikat tersebut mendapati bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, penggunaan simulator tidak dapat mencapai jam yang ditetapkan. Jam penggunaan simulator maksimum yang telah dicapai bagi tempoh 3 tahun tersebut hanya antara 10.3 hingga 14.5 jam sehari.
- Keadaan ini menunjukkan kadar jam penggunaan simulator adalah rendah sedangkan bayaran penyenggaraan kepada kontraktor dibuat secara tetap pada setiap bulan. Ini kerana pihak TUDM tidak merancang keperluan jam penggunaannya dengan mengambil kira jumlah pelatih dan kemudahan yang ada. Pihak Audit berpendapat keperluan penggunaan simulator selama 16 jam sehari adalah tidak ekonomik dan merugikan Kerajaan. TUDM perlu mengkaji semula cara pembayaran kepada kontraktor dengan mengambil kira jumlah jam yang lebih realistik.

xiv. Peralatan Makmal

- Skuadron Akademik, Alor Setar bertanggungjawab mengendalikan kursus Diploma Kejuruteraan Mekanikal (Aeronautik) Universiti Teknologi Malaysia (UTM) bagi Pegawai Kadet siswa TUDM. Makmal di bahagian ini dilengkapi dengan peralatan yang diperlukan bagi kursus berkenaan. Sejak tahun 2003, kebanyakan peralatan makmal tersebut telah rosak dan tidak dapat digunakan seperti di **Gambar 34.12**. Ini menyebabkan

Kursus Makmal Kejuruteraan I dan II tidak dapat dijalankan oleh Skuadron Akademik. Pihak Audit dimaklumkan bahawa pelatih terpaksa ke Kampus UTM, Kuala Lumpur bagi menjalani latihan di makmal. Ini melibatkan perbelanjaan pengangkutan dan penginapan di samping menjejaskan masa kursus.

GAMBAR 34.12

*Torsion Testing Machine Yang Rosak Di
Makmal Skuadron Akademik, Kolej
Tentera Udara, Alor Setar*

- Skuadron Akademik, Alor Setar telah mengadakan perbincangan berkaitan permohonan pembelian peralatan makmal dengan Panglima Pendidikan Udara, Komandan Kolej Tentera Udara dan Ketua Cawang Materiel di samping menghantar 3 surat permohonan kepada Bahagian Materiel, Markas Tentera Udara. Sehingga lawatan Audit pada bulan September 2005, peralatan makmal yang dipohon masih belum diperolehi menyebabkan kursus berkenaan tidak dapat dijalankan di makmal tersebut.

xv. Peralatan Komputer

Institut Teknologi *Aerospace*, Alor Setar telah mengendalikan kursus Kejuruteraan Pesawat secara usaha sama dengan Sistem Penerbangan Malaysia (MAS). Berdasarkan kontrak, MAS perlu menyediakan 80 komputer, 60 meja komputer dan 80 kerusi. Semakan Audit mendapati 80 komputer telah disediakan tetapi 40 komputer sahaja dapat digunakan manakala baki 40 komputer lagi disimpan di stor kerana Institut ini tidak dapat menyediakan tempat yang sesuai. Pihak Audit dimaklumkan daripada 40 komputer yang disimpan ini, 16 telah mengalami kerosakan (**Gambar 34.13**). Selain daripada itu, MAS tidak menepati syarat kontrak dengan hanya membekal 42 meja komputer dan 40 kerusi sungguhpun bayaran yang dibuat adalah mengikut bilangan yang ditetapkan dalam kontrak.

GAMBAR 34.13

*Komputer Yang Rosak Di Institut Teknologi
Aerospace, Kolej Tentera Udara,
Alor Setar*

xvi. Peralatan Pemusnahan Bahan Letupan *Explosive/Improvised Explosive Device*

Sebagai sebuah pusat latihan yang mengendalikan kursus pemusnahan bahan letupan, Institut Teknologi Senjata Dan Bahan Letupan, Butterworth memerlukan peralatan pemusnahan bahan letupan *explosive/improvised explosive device*. Semasa lawatan Audit, institut ini hanya dibekalkan alat pemusnah bom iaitu sebuah Robot Mini Andross II (**Gambar 34.14**). Peralatan ini juga digunakan bagi tujuan operasi. Institut ini telah memohon peralatan pemusnahan bahan letupan *explosive/improvised explosive device* sejak tahun 2002 daripada Markas Logistik Udara, Pangkalan Udara Kuala Lumpur. Bagaimanapun, sehingga lawatan Audit pada bulan Julai 2005, peralatan yang dipohon masih belum diperolehi dan peralatan yang sedia ada tidak mencukupi untuk menjalankan latihan dan memenuhi keperluan operasi.

GAMBAR 34.14

*Robot Pemusnahan Bom Di
Institut Teknologi Senjata Dan Bahan
Letupan, Butterworth*

xvii. Alat Bantuan Mengajar Yang Lain

Semakan Audit mendapati 3 pusat latihan iaitu Pusat Latihan Kawal, Komunikasi Dan Lapor, Kuantan, Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh dan Kolej Tentera Udara, Alor Setar menghadapi masalah kekurangan alat bantuan mengajar seperti *LCD projector*, komputer, alat pencetak, *white board*, kertas, kartrij dan mesin pendua. Bagaimanapun, Sekolah Ikhtisas Tentera Udara, Pulau Pinang mempunyai peralatan dan kemudahan latihan yang lengkap dan terkini bersesuaian dengan peranannya sebagai pusat latihan yang mengendalikan kursus bagi pegawai dan jurulatih.

Pada pandangan Audit, TUDM perlu memastikan semua kemudahan infrastruktur dan peralatan disediakan dengan lengkap dan sesuai dengan keperluan semasa supaya program latihan kepada anggota dapat dilaksanakan seperti yang dirancang.

34.4.2.3. Perbelanjaan Aktiviti

Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM163.33 juta peruntukan telah diluluskan untuk program latihan merangkumi kursus dalam dan luar negara. Daripada jumlah tersebut, sejumlah RM141.99 juta telah dibelanjakan. Kedudukan peruntukan dan perbelanjaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 34.9
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PUSAT TANGGUNGJAWAB	PERUNTUKAN (RM Juta)			JUMLAH (RM Juta)	PERBELANJAAN (RM Juta)			JUMLAH (RM Juta)
	2003	2004	2005		2003	2004	2005	
Bahagian Sumber Manusia	33.50	56.04	43.03	132.57	33.47	39.33	39.34	112.14
Kolej Tentera Udara, Alor Setar	3.37	3.60	12.48	19.45	3.35	3.57	12.32	19.24
Institut Latihan Tentera Udara, Ipoh	2.07	3.24	6.00	11.31	2.04	3.00	5.57	10.61
JUMLAH	38.94	62.88	61.51	163.33	38.86	45.90	57.23	141.99

34.4.3. PEMANTAUAN

34.4.3.1. Di peringkat Ibu Pejabat, Inspektorat Jeneral daripada Markas Tentera Udara telah menjalankan pemeriksaan tahunan terhadap pusat latihan. Laporan terhadap perkara yang dibangkitkan telah dikemukakan kepada pusat latihan untuk diambil tindakan. Di peringkat Markas Pendidikan Udara, lawatan dan pemeriksaan tahunan juga telah dijalankan terhadap pusat latihan di bawah naungannya. Setiap pusat latihan juga telah menyediakan Laporan Bulanan dan Laporan Tahunan yang mengandungi program latihan dan aktiviti masing-masing. Laporan tersebut dihantar kepada Markas Pendidikan Udara untuk tujuan pemantauan.

34.4.3.2. Laporan Tamat Kursus serta laporan kritik/penilaian kursus juga dihantar kepada Markas Pendidikan Udara untuk tujuan penilaian dan tindakan penambahbaikan. Mesyuarat di peringkat markas dan pusat latihan telah diadakan setiap bulan bagi membincang serta memantau perkembangan latihan. Bahagian Validasi Dan Penilaian setiap pusat latihan juga menjalankan penilaian terhadap bekas pelatih setelah pelatih tersebut kembali ke pasukan untuk bertugas semula.

Pada pandangan Audit, mekanisme pemantauan yang diwujudkan adalah memadai.

34.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, TUDM mempunyai perancangan yang baik untuk menguruskan pusat latihannya. Ia telah mengenal pasti semua keperluan untuk membolehkan aktiviti latihan dilaksanakan dengan teratur dan sistematik. Bagaimanapun, kemudahan infrastruktur yang tidak mencukupi, alat bantuan mengajar yang kurang dan sentiasa rosak serta kekurangan jurulatih memberi kesan terhadap keberkesanan latihan yang dilaksanakan. Adalah disyorkan supaya TUDM memastikan semua kemudahan dan peralatan yang disediakan adalah lengkap dan sesuai dengan keperluan semasa supaya program latihan kepada anggota dapat dilaksanakan mengikut perancangan. TUDM juga perlu mengisi semua jawatan jurulatih yang masih kosong memandangkan kekosongan jawatan tersebut adalah hampir 50% daripada bilangan jawatan yang diluluskan.

KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI

35. AKTIVITI PENGUATKUASAAN, BAHAGIAN KAWALAN FILEM

35.1. LATAR BELAKANG

Bahagian Kawalan Filem, Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri adalah bertanggungjawab untuk memastikan filem yang diedar dan ditayangkan di negara ini berkualiti serta berupaya membentuk satu masyarakat yang berfikiran dinamik, progresif dan mempunyai peradaban yang tinggi. Unit Penguatkuasa, Bahagian Kawalan Filem telah dipertanggungjawabkan untuk mengawal dan mencegah segala bentuk aktiviti pengedaran, penjualan, pembuatan, pengeluaran atau penyewaan bahan seperti filem lucah atau filem yang belum diluluskan oleh Lembaga Penapisan Filem.

35.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Objektif pengauditan adalah untuk menentukan sama ada aktiviti penguatkuasaan telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap, teratur serta selaras dengan objektif yang telah ditetapkan.

35.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap aktiviti penguatkuasaan Bahagian Kawalan Filem yang dilaksanakan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Pemeriksaan dijalankan di Unit Penguatkuasa, Ibu Pejabat dan 9 Pejabat Cawangan Negeri iaitu Selangor, Wilayah Persekutuan, Negeri Sembilan, Melaka, Pahang, Johor, Sarawak dan Sabah serta Pulau Pinang. Semakan rekod dan dokumen serta penganalisan data berkaitan aktiviti penguatkuasaan telah dibuat. Selain itu, pemeriksaan fizikal ke stor barang kes rampasan dan lawatan ke premis perniagaan juga telah dilakukan.

35.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Jun hingga November 2005 mendapati perkara berikut :-

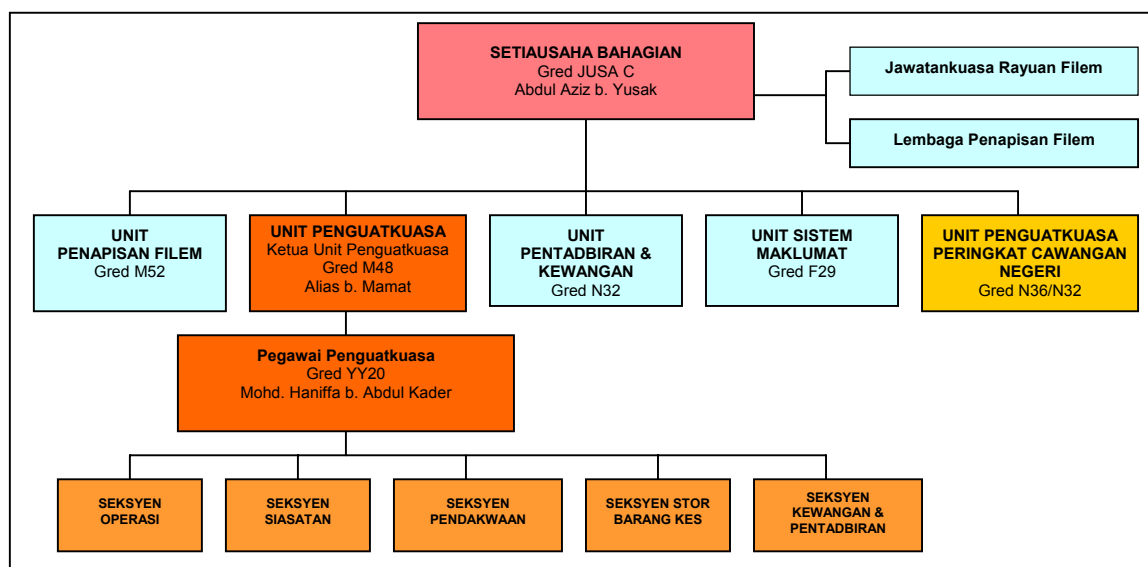
35.4.1. PERANCANGAN

35.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Berikutan dengan penyusunan semula Kabinet pada bulan Mac 2004, Bahagian Kawalan Filem telah diletakkan di bawah Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri. Bahagian ini diketuai oleh Setiausaha Bahagian Gred JUSA C. Struktur organisasi Bahagian Kawalan Filem dibahagikan kepada 4 unit iaitu Unit Penguatkuasa, Unit Penapisan Filem, Unit Pentadbiran dan Kewangan serta Unit Sistem Maklumat. Unit Penguatkuasa bertanggungjawab menetapkan, menyelaraskan dan memantau aktiviti penguatkuasaan. Unit ini diketuai oleh Ketua Unit Penguatkuasa Gred M48 dan bertanggungjawab kepada Setiausaha Bahagian. Unit Penguatkuasa mempunyai 11 pejabat cawangan di seluruh negara, yang masing-

masingnya diketuai oleh seorang Penolong Pegawai Penguatkuasa Gred N36/N32. Setiap pejabat cawangan Unit Penguatkuasa bertanggungjawab menjalankan aktiviti penguatkuasaan iaitu aktiviti operasi, siasatan, pendakwaan dan pelupusan selaras dengan program yang telah ditetapkan di peringkat Ibu Pejabat. Kedudukan struktur organisasi Bahagian Kawalan Filem adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 35.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN KAWALAN FILEM
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- b. Sebanyak 209 jawatan telah diluluskan untuk Bahagian Kawalan Filem di mana sebanyak 127 jawatan pelbagai gred adalah untuk Unit Penguatkuasa. Dari jumlah tersebut sebanyak 112 jawatan telah diisi. Butirannya adalah seperti di **Jadual 35.1**. Memandangkan jawatan yang diluluskan tidak mencukupi untuk menjalankan aktiviti penguatkuasaan dengan berkesan, Bahagian Kawalan Filem telah memohon sebanyak 733 jawatan melalui penyusunan semula struktur organisasinya pada bulan Februari 2005. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 683 jawatan adalah untuk aktiviti penguatkuasaan.

JADUAL 35.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN UNIT PENGUATKUASA
BAHAGIAN KAWALAN FILEM
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

GRED JAWATAN	BILANGAN JAWATAN		
	DILULUSKAN	DIISI	DIISI (%)
Ketua Unit Penguatkuasa Gred M48	1	1	100
Pegawai Penguatkuasa/SUPT Gred YY20	1	1	100
Penolong Pegawai Penguatkuasa Gred N36	4	0	0
Penolong Pegawai Penguatkuasa Gred N32	7	7	100
Penolong Pegawai Penguatkuasa Gred N27	32	32	100
Pembantu Tadbir Gred W17	9	7	77.8
Pembantu Tadbir (Perkeranian/Operasi) N17	4	3	75
Pembantu Penguatkuasa N17	50	50	100
Pembantu Tadbir (Kesetiausahaan) N17	1	1	100
Pembantu Am Rendah N1	2	2	100
Pemandu R3	16	8	50
JUMLAH	127	112	88.2

- c. Bagi memastikan setiap pegawai dan kakitangan mempunyai kemahiran semasa menjalankan tugas, pelbagai latihan khususnya yang berkaitan dengan aktiviti penguatkuasaan seperti risikan, penyiasatan, pendakwaan dan lain telah dirancang di peringkat Ibu Pejabat. Antara kursus yang dirancang adalah Kursus Risikan dan Operasi, Kursus Penyiasatan, Kursus Pendakwaan, Kursus Pengendalian Barang Kes Rampasan, Kursus Tatacara Pengendalian Stor, Kursus Kemahiran Menembak, Kursus Komputer dan Bahasa, Kursus Membina Semangat dan Kursus Tatacara Kewangan. Ibu Pejabat telah menetapkan bahawa setiap pegawai dan kakitangan perlu menghadiri 3 kursus setahun. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada norma tersebut diikuti oleh sebab maklumat kursus tidak direkodkan dalam fail dengan lengkap.

35.4.1.2. Keperluan Kewangan

Bahagian Kawalan Filem telah memohon peruntukan mengurus bagi menjalankan aktiviti penguatkuasaannya di peringkat Ibu Pejabat dan pejabat cawangannya. Peruntukan ini diperlukan untuk tujuan perbelanjaan seperti pembayaran elaun lebih masa, tuntutan perjalanan, perhubungan/utiliti, bekalan bahan-bahan dan penyenggaraan serta perkhidmatan ikhtisas dan hospitaliti. Keperluan kewangan dan jumlah peruntukan diluluskan bagi tempoh tahun 2004 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 35.2
KEPERLUAN KEWANGAN BAHAGIAN KAWALAN FILEM
BAGI TEMPOH TAHUN 2004 HINGGA 2005

TAHUN	PERUNTUKAN		
	DIPOHON (RM Juta)	DILULUSKAN (RM Juta)	%
2004	6.15	5.09	82.8
2005	6.15	5.37	87.3

Nota – Maklumat Untuk Tahun 2003 Tidak Dapat Diperolehi Kerana Perpecahan Kementerian Berikutan Dengan Penyusunan Semula Kabinet

35.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

- a. Ibu Pejabat Bahagian Kawalan Filem bertanggungjawab untuk menggubal dasar dan strategi aktiviti penguatkuasaan. Aktiviti ini dijalankan dengan berpandukan kepada Akta Penapisan Filem 2002. Akta tersebut memberi kuasa kepada Ahli Lembaga Penapisan Filem untuk menapis filem yang diimport atau dibuat di dalam negeri bagi mengelakkan bahan yang tidak sesuai ditonton oleh orang ramai dan ia juga memberi kuasa dan mandat kepada pegawai penguatkuasa untuk :-
- i. Memasuki, memeriksa, menggeledah dan menyita sasaran, premis atau kenderaan tertentu;
 - ii. Menahan dan merampas bahan yang melanggar Akta;
 - iii. Menangkap dan menahan orang yang melakukan kesalahan;
 - iv. Menjalankan siasatan dan mendakwa dengan izin Timbalan Pendakwa Raya;
 - v. Membuat pelupusan terhadap barang kes rampasan.

- b. Antara perkara yang menjadi kesalahan di bawah Akta Penapisan Filem 2002 adalah :-
- i. Seksyen 5 - Memiliki, menyebar, mengedar, menayang, mempamer, membuat, mengeluarkan, menjual atau menyewa filem atau bahan publisiti yang lucah atau bertentangan dengan kesopanan awam. Jika disabitkan kesalahan boleh dikenakan denda tidak kurang RM10,000 dan tidak lebih RM50,000 atau penjara tidak lebih 5 tahun atau kedua-duanya.
 - ii. Seksyen 6 - Memiliki, menyebar, mengedar, menayang, mempamer, membuat, mengeluarkan, menjual atau menyewa filem atau bahan publisiti filem yang belum diluluskan oleh Lembaga Penapisan Filem. Jika disabitkan kesalahan boleh dikenakan denda tidak kurang RM5,000 dan tidak lebih RM30,000 atau penjara tidak melebihi 3 tahun atau kedua-duanya bagi filem manakala yang melibatkan bahan publisiti filem, denda tidak kurang RM1,000 dan tidak melebihi RM10,000 dikenakan.
 - iii. Seksyen 18 - Pemilik filem yang tidak menampal atau mengecap 'Perakuan B' pada filem yang telah diluluskan oleh Lembaga Penapisan Filem atau mempamerkan perakuan yang berbeza, jika disabitkan kesalahan boleh dikenakan denda tidak kurang RM5,000 dan tidak melebihi RM30,000 atau penjara tidak melebihi 3 tahun atau kedua-duanya.

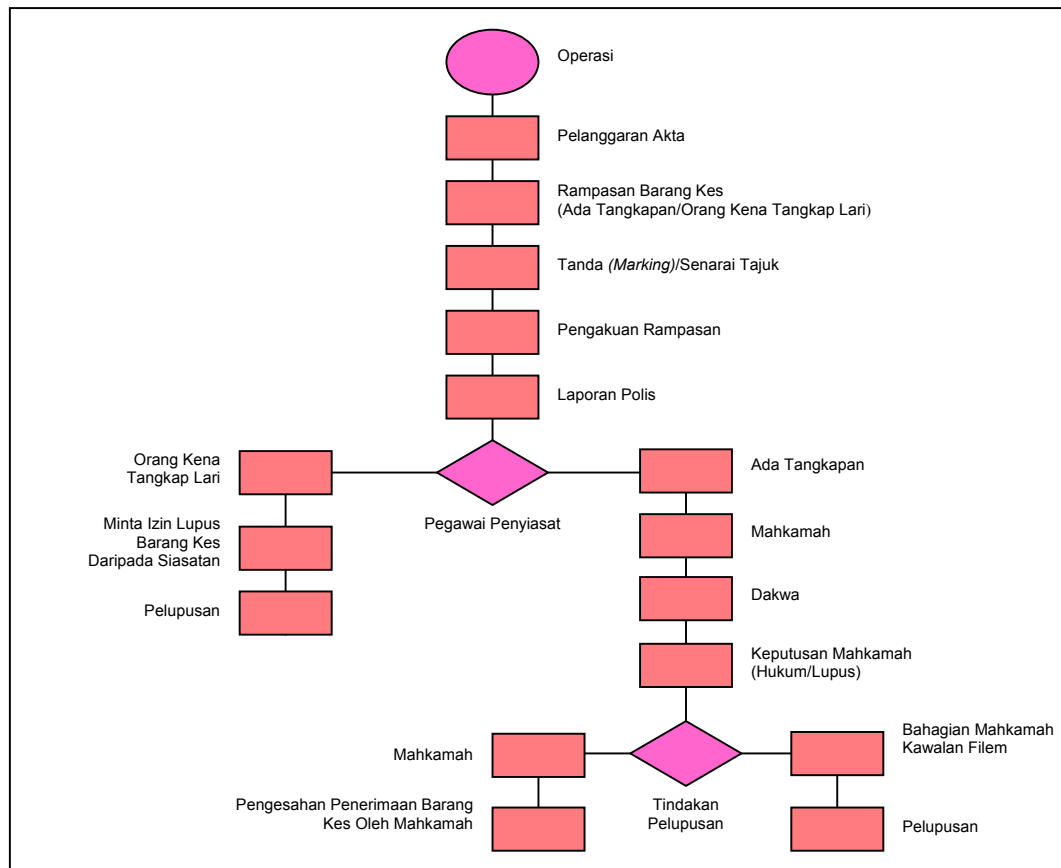
35.4.1.4. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

Bahagian Kawalan Filem telah mengeluarkan Manual Penguatkuasa 2002 untuk dijadikan panduan oleh Pegawai Penguatkuasa menjalankan aktiviti risikan, operasi, penyiasatan, pendakwaan dan pelupusan di seluruh negara. Manual tersebut mengandungi antara lainnya Prosedur Risikan, Prosedur Operasi, Prosedur Penyiasatan, Prosedur Pendakwaan dan Prosedur Pelupusan. Prosedur kerja bagi aktiviti penguatkuasaan adalah seperti di **Carta 35.2**.

35.4.1.5. Perancangan Kerja Dan Kaedah Pelaksanaan

- a. Setiap tahun Ibu Pejabat Unit Penguatkuasa akan menetapkan bilangan operasi yang perlu dilaksanakan oleh semua pejabat cawangannya ke premis perniagaan atau kawasan/lokasi yang menjadi sasaran penguatkuasaan. Bagaimanapun, tiada asas yang jelas digunakan untuk menetapkan bilangan operasi yang akan dijalankan. Maklumat berhubung dengan tempat yang akan dijalankan operasi juga tidak dinyatakan. Bilangan operasi yang dirancang bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di **Jadual 35.3**.

CARTA 35.2
CARTA ALIRAN KERJA AKTIVITI PENGUATKUASAAN

JADUAL 35.3
BILANGAN OPERASI YANG DIRANCANG
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

RANCANGAN KERJA	BILANGAN OPERASI MENGIKUT TAHUN			
	2003	2004	2005	JUMLAH
Berjadual/Tidak Berjadual (Termasuk Risikan)	1,092	2,288	3,432	6,812
<i>Flying Squad</i>	Tiada Maklumat	12	12	24
JUMLAH	1,092	2,300	3,444	6,836

b. Semua sasaran penguatkuasaan yang dikenal pasti hendaklah diperiksa mengikut kaedah operasi yang ditetapkan. Bahagian Kawalan Filem menetapkan sasaran yang perlu diberi perhatian, antaranya adalah seperti berikut :-

- i. Kilang (termasuk kilang VCD/DVD/CD, kilang percetakan dan sebagainya);
- ii. Pengedar dan stor simpanan filem/VCD/DVD/CD atau bahan penerbitan;
- iii. Pusat/kaunter jualan di kompleks, rumah kedai, kaki lima dan sebagainya;
- iv. Pasar pagi dan pasar malam;
- v. Pawagam dan pusat karaoke (MTV/KTV);
- vi. Pintu masuk di lapangan terbang, pelabuhan dan sebagainya;
- vii. Kenderaan.

- c. Semua pejabat cawangan Unit Penguatkuasa perlu menyedia dan mengumpulkan maklumat mengenai premis perniagaan atau kawasan/ lokasi seperti yang dinyatakan di atas sebagai satu senarai sasaran penguatkuasaan. Senarai ini menjadi asas untuk membuat perancangan kerja bagi menentukan semua sasaran adalah tertakluk kepada operasi penguatkuasaan.
- d. Kaedah yang ditetapkan bagi menjalankan aktiviti penguatkuasaan adalah seperti berikut :-
 - i. Mengadakan operasi secara berjadual dan tidak berjadual.
 - ii. Mengadakan operasi bersepadu bersama jabatan/agensi penguatkuasa Kerajaan yang lain secara *ad hoc*.
 - iii. Mengadakan risikan di premis perniagaan atau kawasan/lokasi tertentu dari semasa ke semasa secara *ad hoc*.
 - iv. Menggerakkan *flying squad* sama ada dari Ibu Pejabat atau cawangan lain bagi operasi *cross border* yang akan diselaraskan oleh Ibu Pejabat dari semasa ke semasa. *Flying squad* juga melibatkan jabatan/agensi penguatkuasa Kerajaan yang lain.

35.4.1.6. Penyelenggaraan Rekod

Daftar/fail/borang untuk merekodkan maklumat yang diperolehi semasa menjalankan aktiviti penguatkuasaan hendaklah diselenggarakan seperti yang ditetapkan dalam Manual Penguatkuasa 2002. Antaranya adalah seperti berikut:-

- a. Daftar Aduan dan Fail Aduan yang mengandungi maklumat setiap aduan yang diterima seperti nama pengadu, butiran aduan, tarikh dan tindakan siasatan yang dijalankan terhadap aduan tersebut.
- b. Borang Aduan untuk merekodkan setiap aduan yang diterima.
- c. Borang Senarai Barang Rampasan iaitu borang yang merekodkan setiap butiran barang yang dirampas dan ia perlu diserahkan bersama pengakuan rampasan kepada pelanggar Akta.
- d. Borang Laporan Operasi merekodkan hasil setiap operasi/pemeriksaan yang telah dijalankan.
- e. Pengakuan Rampasan merekodkan bilangan barang yang dirampas dan diserahkan kepada pelanggar Akta ketika operasi/pemeriksaan.
- f. Daftar Keluar Masuk Barang Rampasan merekodkan setiap pergerakan keluar masuk barang kes rampasan bagi tujuan pendakwaan sehingga ia dilupuskan.
- g. Fail Kertas Siasatan mengandungi maklumat terperinci berkenaan Orang Kena Tangkap dan barang rampasan yang diambil tindakan di bawah Akta yang dikuatkuasakan.

- h. Daftar Kes mengandungi maklumat setiap kes pelanggar Akta. Daftar ini menjadi rujukan utama bagi mengetahui status terkini kes yang diambil tindakan.
- i. Borang Serah Barang Rampasan iaitu pengesahan penyerahan dan penerimaan setiap butiran barang rampasan daripada Pegawai Penyiasat kepada Pegawai Stor.
- j. Rekod Kesalahan Lepas Orang Kena Tangkap mencatat kesalahan yang pernah dilakukan oleh seseorang kena tangkap. Daftar ini menjadi rujukan kepada Pegawai Pendakwa untuk menyediakan laporan kesalahan berulang Orang Kena Tangkap semasa menjalankan pendakwaan di mahkamah.
- k. Borang Pengesahan Penyerahan Barang Kes Kepada Mahkamah Untuk Dilupuskan digunakan sebagai dokumen bukti penyerahan barang kes yang dilupuskan oleh mahkamah.
- l. Fail Barang Kes Dilupus Oleh Mahkamah menyimpan dokumen bukti penyerahan barang kes yang dilupuskan oleh Mahkamah.

35.4.1.7. Mekanisme Pemantauan

Pemantauan aktiviti penguatkuasaan perlu dilaksanakan melalui 2 peringkat iaitu :-

a. Peringkat Ibu Pejabat

Ibu Pejabat Unit Penguatkuasa telah menetapkan semua pejabat cawangan Unit Penguatkuasa mengemukakan laporan penguatkuasaan secara mingguan, bulanan dan tahunan. Laporan ini akan mengandungi laporan operasi, laporan pendakwaan, jumlah tangkapan dan barang rampasan, masalah penguatkuasaan, isu-isu perundangan, pencapaian penguatkuasaan, kemalangan serta kes yang melibatkan anggota dan *post mortem*. Mesyuarat bulanan bersama dengan pegawai daripada pejabat cawangan Unit Penguatkuasa perlu diadakan untuk membincangkan perkara berkaitan aktiviti penguatkuasaan dan pendakwaan.

b. Peringkat Pejabat Cawangan

Mesyuarat berhubung penguatkuasaan dan pendakwaan serta kemajuan kerja perlu diadakan sekurang-kurangnya sebulan sekali. Sesalinan minit mesyuarat serta laporan tersebut hendaklah dikemukakan kepada Ibu Pejabat.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya Bahagian Kawalan Filem mempunyai perancangan yang baik berhubung dengan pengurusan aktiviti penguatkuasaan. Manual Penguatkuasa 2002 telah dikeluarkan sebagai garis panduan dan rujukan kepada anggotanya untuk melaksanakan tugas dengan berkesan. Mekanisme yang diwujudkan untuk memantau pelaksanaan aktiviti penguatkuasaan adalah memadai. Bagaimanapun, permohonan tambahan jawatan bagi melicinkan operasinya perlu dipertimbangkan oleh Agensi Pusat.

35.4.2. PELAKSANAAN

35.4.2.1. Prestasi Aktiviti Keseluruhan

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Unit Penguatkuasa telah menjalankan 9,227 operasi berbanding dengan perancangannya berjumlah 6,836. Ini melibatkan sebanyak 603 tangkapan terhadap orang yang melakukan kesalahan (tidak termasuk jumlah tangkapan bagi tahun 2003 kerana maklumat tidak diperolehi) dan 947,961 unit barang rampasan. Sungguhpun Unit Penguat kuasa telah dapat melaksanakan 135 % daripada sasaran yang telah ditetapkan, namun pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada sasaran tersebut telah meliputi semua kawasan yang sepatutnya dijalankan operasi kerana maklumat mengenainya tidak dikemukakan.
- b. Semakan Audit mendapati Unit Penguatkuasa Bahagian Kawalan Filem tidak mempunyai satu daftar induk yang mempunyai maklumat mengenai semua premis perniagaan/kawasan/lokasi di mana pemeriksaan operasi perlu dijalankan, senarai lokasi di mana pemeriksaan operasi pernah dijalankan mengikut tarikh/tahun, kekerapan operasi terhadap sesuatu lokasi, hasil operasinya dan tindakan yang telah diambil. Daftar induk ini penting untuk membolehkan Unit Penguatkuasa merancang aktiviti operasinya seperti menumpukan kepada lokasi yang sering berlaku pelanggaran Akta. Semakan Audit terhadap Laporan Operasi/Pemeriksaan Bulanan Unit Penguatkuasa mendapati penguatkuasaan kurang atau langsung tidak dijalankan di pawagam dan pusat karaoke (MTV/KTV). Antara sebab yang diberi adalah kekurangan kakitangan dan pelanggaran terhadap Akta amat minimum di kawasan tersebut.
- c. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, operasi bersepadu bersama jabatan/agensi penguatkuasa lain tidak dilaksanakan oleh semua pejabat cawangan Unit Penguatkuasa kecuali sekali oleh pejabat Cawangan Unit Penguatkuasa Sabah. Alasan kekurangan pegawai penguatkuasa dan maklumat mudah bocor menjadi sebab mengapa kaedah tersebut tidak diguna pakai semasa menjalankan operasi. Bagaimanapun, diperhatikan, pihak Unit Penguatkuasa ada melibatkan Jabatan/Agensi penguatkuasa lain seperti Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna, Pihak Berkuasa Tempatan serta Polis DiRaja Malaysia semasa mengadakan operasi melalui gerakan *flying squad*.

Pada pandangan Audit, Bahagian Kawalan Filem perlu mewujudkan daftar induk yang mengandungi maklumat terkini semua sasaran penguatkuasaan untuk membantunya merancang aktiviti operasi dengan lebih berkesan. Semua lokasi di mana pelanggaran Akta kerap berlaku perlu dikaji dan dipertimbangkan untuk dilawati mengikut kewajaran tertentu.

35.4.2.2. Pematuhan Kepada Garis Panduan Dan Prosedur Penguatkuasaan

Sebanyak 1,705 laporan operasi telah diaudit untuk menentukan sama ada peraturan dalam Manual Penguatkuasa 2002 telah dipatuhi dan berikut adalah perkara yang diperhatikan :-

a. Pengendalian Aduan

Mengikut peraturan, setiap aduan yang diterima perlu direkodkan di Daftar Aduan dan tindakan risikan perlu dijalankan dengan segera. Semakan Audit mendapati kesemua pejabat cawangan Unit Penguatkuasa tidak menyelenggarakan Daftar Aduan dan 3 pejabat tidak mengumpul sebarang maklumat mengenai aduan. Manakala pejabat yang mengumpul maklumat aduan pula hanya memfailkannya. Dengan ini maklumat aduan tidak dapat digunakan sebagai kaedah untuk mengenal pasti sasaran penguatkuasaan. Di samping itu, pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada tindakan susulan telah diambil terhadap setiap aduan memandangkan hasil siasatan tidak direkodkan dengan sempurna. **Pada pandangan Audit, setiap aduan perlu direkodkan serta diberi pertimbangan sewajarnya. Bahagian Kawalan Filem perlu menetapkan dalam Manual Penguatkuasa 2002 atau Piagam Pelanggannya tempoh masa bagi memproses setiap aduan diterima, disiasat, dan dilaporkan bagi memastikan tindakan susulan telah dilakukan dengan segera.**

b. Fail Kertas Siasatan

- i. Fail Kertas Siasatan perlu diselenggarakan bagi setiap kes pelanggaran Akta dan setiap kes perlu direkodkan dalam Daftar Kes. Semakan Audit terhadap Laporan Operasi Bulanan mendapati dari sebanyak 321 kes pelanggaran Akta, hanya 285 fail sahaja telah dikemukakan untuk pengauditan. Pihak Audit tidak dapat mengesahkan sama ada tindakan pendakwaan telah diambil terhadap 36 kes pelanggaran Akta yang melibatkan 16,284 unit barang rampasan. Pihak Audit juga tidak dapat memastikan sama ada barang rampasan telah dilupuskan mengikut peraturan yang telah ditetapkan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 35.4
FAIL KERTAS SIASATAN TIDAK DIKEMUKAKAN

PEJABAT CAWANGAN UNIT PENGUATKUASA	BILANGAN FAIL KERTAS SIASATAN TIDAK DIKEMUKAKAN	JUMLAH RAMPASAN (UNIT VCD/DVD)
Ibu Pejabat Termasuk Wilayah Persekutuan, Selangor, Negeri Sembilan, Melaka	27	14,259
Pulau Pinang	6	1,348
Johor	1	10
Sarawak	2	667
JUMLAH	36	16,284

ii. Pematuhan Terhadap Akta

Mengikut peraturan dalam Manual Penguatkuasa 2002, sekiranya berlaku mana-mana barang yang didapati melanggar Akta Penapisan Filem 2002, maka barang tersebut hendaklah dirampas. Orang yang melakukan kesalahan itu hendaklah ditangkap. Semakan Audit terhadap rekod berkaitan di Cawangan Unit Penguatkuasa Johor, Sarawak dan Sabah mendapati 90 daripada 128 orang yang melakukan kesalahan tidak ditangkap dan mereka hanya dikenakan tuduhan dengan mendaftarkan kes tersebut di mahkamah. **Pada pendapat Audit, Unit Penguatkuasa perlu mematuhi garis panduan yang terdapat dalam Manual Penguatkuasa 2002 agar tindakan pendakwaan dan pelupusan barang kes rampasan boleh dilaksanakan dengan segera.**

iii. Barang Kes Rampasan

Manual Penguatkuasa 2002 menetapkan semua barang rampasan perlu disenaraikan dan senarai tersebut bersama dengan Pengakuan Rampasan hendaklah diserahkan kepada tuan punya premis atau kenderaan atau wakilnya. Semakan Audit terhadap 321 kes pelanggaran Akta yang melibatkan sebanyak 222,936 unit barang rampasan mendapati senarai barang yang dirampas tidak disediakan semasa rampasan. Pengakuan Rampasan yang diserahkan kepada pelanggar Akta hanya mencatatkan anggaran barang yang dirampas sekiranya bilangan barang rampasan adalah banyak. Mengikut amalan di Pejabat Unit Penguatkuasa, senarai barang rampasan akan disediakan apabila berada di pejabat untuk tujuan pendakwaan. Pengiraan semula bilangan barang rampasan juga dibuat ketika itu bagi kes di mana pengakuan rampasan dinyatakan secara anggaran. Kebiasaannya terdapat kes bilangan barang rampasan kurang dinyatakan di Pengakuan Rampasan selepas pengiraan semula. Mengikut maklum balas daripada Pegawai Penguatkuasa, barang rampasan biasanya dianggarkan kurang daripada jumlah sebenar yang dirampas. Ini adalah untuk mengelakkan masalah perbezaan kuantiti terhadap barang rampasan yang merupakan barang bukti semasa proses pendakwaan. Lebihan barang kes rampasan ini tidak dianggap sebagai barang bukti untuk tujuan pendakwaan dan tidak dicatat pada daftar tertentu. Pihak Audit tidak dapat memastikan kedudukan lebihan barang kes rampasan ini sama ada telah dilupuskan atau sebaliknya.

Pada pandangan Audit, semua barang kes rampasan perlu disenaraikan dan dikawal dengan teratur supaya terdapat akauntabiliti terhadap pengurusan barang rampasan. Lebihan barang rampasan perlu direkodkan dan tindakan susulan diambil untuk memastikan ia dilupuskan dengan segera bagi mengelakkan daripada disalahgunakan kelak.

c. Pendakwaan

Semakan Audit terhadap 179 kes rampasan yang melibatkan pendakwaan menunjukkan sebanyak 100 kes atau 55.9 % masih belum selesai didakwa. Antara faktor yang menyebabkan kes pendakwaan tertunggak atau gagal

diselesaikan adalah kerana maklumat dan bukti kes pendakwaan tidak lengkap serta Orang Kena Tangkap gagal hadir di mahkamah. Di samping itu, tidak ada pengkhususan kerja di kalangan pegawai di mana mereka diperlukan untuk melaksanakan pelbagai tanggungjawab seperti menjalankan operasi pemeriksaan/penguatkuasaan dan siasatan kes serta pendakwaan. Kelewatan menyelesaikan kes pendakwaan menyebabkan kesesakan barang kes rampasan di stor dan juga meningkatkan kos pengurusan stor terutamanya kos kawalan keselamatan terhadap barang kes rampasan.

Pada pandangan Audit, pengkhususan kerja perlu diwujudkan bagi membolehkan tanggungjawab pendakwaan dapat diselesaikan dengan segera serta menentukan barang kes rampasan dilupuskan mengikut peraturan. Selain itu, sebagai panduan kepada anggota penguatkuasaan, Bahagian Kawalan Filem perlu menetapkan tempoh masa bagi menyelesaikan sesuatu kes pendakwaan.

d. Prosedur Pelupusan Barang Kes Rampasan

Pelupusan terhadap barang kes rampasan perlu disegerakan dan diuruskan mengikut prosedur yang ditetapkan dalam Manual Penguatkuasa 2002. Bagaimanapun, Manual tersebut tidak menetapkan norma masa untuk tindakan pelupusan barang kes rampasan. Semakan Audit mendapati 21 daripada 82 kes di mana pelupusan barang rampasan seperti VCD dan DVD telah mengambil masa antara 1 bulan hingga 2 tahun setelah perintah mahkamah diperolehi. Butirannya adalah seperti jadual berikut :-

**JADUAL 35.5
TEMPOH PELUPUSAN BARANG KES RAMPASAN**

BILANGAN KES	TEMPOH PELUPUSAN
6	Antara 1 hingga 3 bulan
6	Antara 3 hingga 6 bulan
6	Antara 6 hingga 9 bulan
3	Antara 9 hingga 25 bulan

Pihak Audit berpendapat tindakan pelupusan terhadap barang rampasan perlu disegerakan bagi mengelakkan perkara yang tidak dingini serta kesesakan stor. Tempoh pelupusan setelah mendapat perintah mahkamah perlu ditetapkan dalam Manual Penguatkuasa 2002 sebagai panduan kepada mereka yang terlibat.

35.4.2.3. Penyelenggaraan Rekod

Rekod seperti daftar, fail, borang dan sebagainya untuk aktiviti penguatkuasaan hendaklah diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini. Semakan Audit terhadap penyelenggaraan rekod di 6 pejabat Unit Penguatkuasa di peringkat Ibu Pejabat dan cawangan mendapati rekod yang dimaksudkan telah tidak diuruskan dengan teratur. Beberapa pejabat langsung tidak menyelenggarakan sebahagian daftar atau fail yang disenaraikan dalam Manual manakala ada pejabat lain yang tidak menyelenggarakannya dengan kemas kini. Berikut diberi butiran mengenai kedudukan penyelenggaraan rekod seperti di jadual berikut:-

JADUAL35.6
KEDUDUKAN PENYELENGGARAAN REKOD

DOKUMEN	PEJABAT CAWANGAN UNIT PENGUATKUASA					
	IBU PEJABAT	JOHOR	PULAU PINANG	PAHANG	SARAWAK	SABAH
Daftar Aduan	X	X	X	X	X	X
Borang Aduan	X	X	/	X	X	X
Fail Aduan	X	/	/	X	X	/
Senarai Barang Rampasan	*	*	*	*	*	*
Borang Laporan Hasil Operasi	/	/	/	/	/	/
Borang Pengakuan Rampasan	/	/	/	/	/	/
Daftar Keluar Masuk Barang Rampasan	*	*	/	/	/	/
Daftar Kes	*	/	/	/	/	/
Fail Kertas Siasatan	*	*	*	*	*	*
Borang Serahan Barang Rampasan Dari Pegawai Penyiasat Kepada Pegawai Stor	/	/	/	/	X	/
Rekod Kesalahan Lepas Orang Kena Tangkap	X	X	X	*	*	X
Pengesahan Penerimaan Barang Kes Oleh Mahkamah	X	X	-	X	X	X
Fail Barang Kes Dilupus Oleh Mahkamah	X	X	X	X	X	X

Nota : X - Tidak Diselenggarakan
/ - Diselenggarakan
* - Diselenggarakan Tetapi Tidak Lengkap/Tidak Kemas Kini
- - Pelupusan Tidak Pernah Dilakukan Oleh Mahkamah

a. Rekod Kesalahan Lepas Orang Kena Tangkap

Rekod ini bertujuan mencatatkan kesalahan yang pernah dilakukan oleh seseorang yang ditangkap kerana menyalahi peruntukan Akta Penapisan Filem 2002. Ia menjadi rujukan kepada Pegawai Pendakwa untuk menyediakan laporan kesalahan berulang seseorang kena tangkap semasa menjalankan pendakwaan di mahkamah. Semakan Audit mendapati rekod ini tidak diselenggarakan oleh semua pejabat cawangan Unit Penguatkuasa kecuali Sarawak dan Pahang. Namun, rekod di kedua pejabat tersebut tidak diselenggarakan dengan kemas kini. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat menyemak kekerapan kesalahan yang dilakukan oleh seseorang yang ditangkap. Dari analisis denda yang dikenakan oleh mahkamah terhadap sampel yang dipilih, diperhatikan kebiasaannya hanya denda minimum dikenakan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 35.7
MAKLUMAT MENGENAI JUMLAH DENDA YANG DIKENAKAN

PEJABAT CAWANGAN UNIT PENGUATKUASA	BILANGAN KES SELESAI MENGIKUT JENIS KESALAHAN DAN JUMLAH DENDA DIKENAKAN BAGI SETIAP KES					
	SEKSYEN 5	JUMLAH DENDA SETIAP KES (RM)	SEKSYEN 6	JUMLAH DENDA SETIAP KES (RM)	SEKSYEN 18	JUMLAH DENDA SETIAP KES (RM)
Wilayah Persekutuan, Selangor, Negeri Sembilan dan Melaka (Zon Tengah)	3 kes 1 kes 1 kes 1 kes	10,000 11,000 12,000 15,000	-	-	13 kes 2 kes 6 kes 6 kes 1 kes 1 kes 1 kes 1 kes	5,000 5,500 6,000 8,000 8,500 9,000 10,000 15,000
Pahang	-	-	4 kes 1 kes	5,000 6,000	2 kes	6,000
Johor	1 kes	14,000	-	-	3 kes 1 kes 2 kes	5,000 5,500 8,000
Pulau Pinang	-	-	1 kes 1 kes 2 kes 2 kes	4,000 5,000 5,500 6,000	-	-
Sarawak	-	-	-	-	-	-
Sabah	-	-	-	-	9 kes	5,000

Nota: Denda di bawah Seksyen 5 – RM10,000 - RM50,000 atau penjara < 5 tahun atau kedua-duanya
Denda di bawah Seksyen 6 – RM5,000 - RM30,000 atau penjara < 3 tahun atau kedua-duanya (filem)
Denda di bawah Seksyen 6 – RM1,000 - RM10,000 (bahan publisiti filem)
Denda di bawah Seksyen 18 – RM5,000 - RM30,000 atau penjara < 3 tahun atau kedua-duanya

Pada pandangan Audit, Rekod Kesalahan Lepas Orang Kena Tangkap perlu diselenggarakan untuk memudahkan semakan bagi tujuan pendakwaan. Ini boleh menguatkan kes pendakwaan dibuat terhadap Orang Kena Tangkap yang sering melakukan kesalahan berulang supaya hukuman yang lebih berat boleh dikenakan oleh mahkamah.

b. Daftar Keluar Masuk Barang Rampasan

Mengikut Manual Penguatkuasa 2002, Daftar Keluar Masuk Barang Rampasan perlu diselenggarakan bagi merekodkan setiap pergerakan keluar masuk barang kes rampasan yang disimpan di stor bagi tujuan pendakwaan sehingga ia dilupuskan. Semakan Audit di Ibu Pejabat Unit Penguatkuasa dan pejabat Cawangan Unit Penguatkuasa Johor mendapati daftar tersebut tidak diselenggarakan dengan teratur. Pemeriksaan fizikal secara rambang terhadap 38 kes barang rampasan di Ibu Pejabat mendapati 17 kes tidak direkodkan dalam Daftar Keluar Masuk Barang Rampasan. Catatan mengenai pergerakan keluar dan masuk barang rampasan untuk tujuan pendakwaan bagi 20 kes atau 52.6% juga tidak direkodkan dalam Daftar.

Pada pandangan Audit, Daftar Keluar Masuk Barang Rampasan yang mengawal pergerakan setiap barang rampasan adalah penting dan perlu diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini untuk mengelakkan barang rampasan terdedah kepada unsur penyalahgunaan.

c. Bukti Pengesahan Penerimaan Barang Kes Rampasan Oleh Mahkamah

Barang kes rampasan yang perlu dilupuskan oleh mahkamah hendaklah diserahkan ke mahkamah dengan menggunakan borang yang telah ditetapkan (Borang 15) sebagai pengesahan penerimaan oleh mahkamah. Semakan Audit terhadap 37 kes yang melibatkan 21,583 barang rampasan yang dilupuskan oleh mahkamah mendapati Borang 15 tidak digunakan dan hanya catatan dibuat di Fail Kertas Siasatan tanpa disokong oleh sebarang dokumen bukti pengesahan penerimaan. Butiran mengenai barang kes rampasan dilupuskan oleh mahkamah tanpa dokumen sokongan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 35.8
BARANG KES RAMPASAN YANG DILUPUSKAN OLEH MAHKAMAH
TANPA DOKUMEN PENGESAHAN PENERIMAAN

PEJABAT CAWANGAN UNIT PENGUATKUASA	BILANGAN KES RAMPASAN YANG DILUPUS OLEH MAHKAMAH	JUMLAH RAMPASAN YANG DILUPUS (UNIT VCD/DVD)
Wilayah Persekutuan/Selangor/ Negeri Sembilan/Melaka	23	14,848
Pahang	3	1,292
Johor	9	5,271
Sabah	2	172
JUMLAH	37	21,583

Pada pandangan Audit, penggunaan borang yang telah ditetapkan (Borang 15) sebagai dokumen bukti pengesahan penerimaan oleh pihak mahkamah perlu digunakan untuk mengawal semua barang kes rampasan yang telah diserahkan kepada mahkamah.

35.4.2.4. Pengurusan Stor Barang Kes Rampasan

- a. Lawatan Audit ke stor Unit Penguatkuasa, Ibu Pejabat yang menempatkan barang kes rampasan bagi pejabat Cawangan Unit Penguatkuasa Wilayah Persekutuan, Selangor, Negeri Sembilan dan Melaka pada bulan November 2005 mendapati perkara berikut :-
 - i. Keadaan ruang stor kecil dan sesak untuk menempatkan barang rampasan yang banyak daripada 4 pejabat cawangan berkenaan. Rak dipenuhi dengan barang kes rampasan dan terdapat barang kes rampasan yang terpaksa diletakkan di atas lantai menyebabkan barang sukar dikesan apabila diperlukan. **Gambar 35.1 dan 35.2** adalah berkaitan.
 - ii. Barang kes rampasan dimasukkan ke dalam kotak, ditampal dengan label dan ada yang tidak dibungkus dengan sempurna di mana kotaknya terkoyak atau hanya dibungkus dengan plastik seperti yang ditunjukkan dalam **Gambar 35.3 dan 35.4**.
 - iii. Sungguhpun seorang anggota penguatkuasa diberi tanggungjawab mengendalikan urusan stor, namun tiada satu sistem disediakan untuk memudahkan pergerakan dan pengeluaran barang.
 - iv. Lapan daripada 38 barang rampasan bagi kes yang belum selesai tidak dapat dikesan di stor Ibu Pejabat. Ini adalah terdiri daripada barangan VCD dan DVD.

GAMBAR 35.1

GAMBAR 35.2

Stor Ibu Pejabat

– Barang Tidak Disusun Dengan Teratur Dan Keadaan Stor Yang Sesak

GAMBAR 35.3

GAMBAR 35.4

Stor Ibu Pejabat

– Barang Rampasan Disimpan Dalam Kotak Yang Tidak Ditampal/Dibungkus Dengan Plastik

- b. Pemeriksaan fizikal ke stor pejabat Cawangan Unit Penguatkuasa Pahang, Johor, Pulau Pinang, Sarawak dan Sabah mendapati ruang stor adalah mencukupi untuk menempatkan barang kes rampasan. Barang kes rampasan disusun dengan teratur pada rak yang disediakan. Bagaimanapun, terdapat juga barang kes rampasan yang hanya disimpan di bungkus plastik dan kotak yang terkoyak dan terbuka. Gambar-gambar berikut adalah berkaitan :-

GAMBAR 35.5

GAMBAR 35.6

Stor Cawangan Johor

- Barang Rampasan Disimpan Dalam Kotak Terbuka/Dibungkus Dengan Plastik/Kain

GAMBAR 35.7

GAMBAR 35.8

Stor Cawangan Sarawak

- Barang Rampasan Dibungkus Dengan Plastik

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu menyediakan ruang stor yang mencukupi bagi penyimpanan barang kes rampasan di Ibu Pejabat serta mewujudkan jawatan Pegawai Penyelenggaraan Stor untuk menjamin kawalan terhadap keselamatan barang kes rampasan sebelum ia dilupuskan.

35.4.2.5. Perbelanjaan Aktiviti

Bagi tahun 2004 dan 2005, Bahagian Kawalan Filem telah diluluskan peruntukan mengurus berjumlah RM5.09 juta dan RM5.37 juta masing-masingnya di mana RM5.04 juta atau 99.0% telah dibelanjakan bagi tahun 2004 dan RM5.22 juta atau 97.2% bagi tahun 2005.

Pada pandangan Audit, prestasi perbelanjaan Bahagian Kawalan Filem adalah baik.

35.4.3. PEMANTAUAN

Laporan operasi, laporan pendakwaan, jumlah tangkapan dan barang rampasan serta laporan pencapaian penguatkuasaan telah dikemukakan kepada Ibu Pejabat Unit Penguatkuasa mengikut tempoh yang ditetapkan. Mesyuarat bulanan telah diadakan di peringkat Ibu Pejabat Unit Penguatkuasa bersama pejabat cawangannya bagi membincangkan perkara berhubung penguatkuasaan dan pendakwaan seperti masalah penguatkuasaan, isu-isu perundangan, kemalangan dan kes yang melibatkan anggota dan *post mortem*. Bagaimanapun, 3 pejabat cawangan Unit Penguatkuasa tidak mengadakan mesyuaratnya setiap bulan. **Walaupun laporan aktiviti penguatkuasaan dikemukakan oleh pejabat cawangan Unit Penguatkuasa kepada Ibu Pejabat, namun Unit Penguatkuasa perlu meningkatkan kaedah pemantauannya bagi memastikan setiap pejabat cawangan Unit Penguatkuasa mengadakan mesyuarat untuk menangani masalah yang wujud semasa menjalankan aktiviti penguatkuasaan.**

35.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya, Bahagian Kawalan Filem mempunyai perancangan yang baik untuk melaksanakan aktiviti penguatkuasaan. Tindakan Unit Penguatkuasa untuk mengadakan penstrukturan semula organisasi dilihat sebagai usaha yang baik bagi meningkatkan kecekapan operasi penguatkuasaan. Bagaimanapun, dari segi pelaksanaannya masih ada kelemahan yang perlu diperbaiki. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya Bahagian Kawalan Filem mengambil tindakan seperti berikut :-

35.5.1. Memastikan senarai sasaran penguatkuasaan yang menyeluruh disediakan untuk rujukan semasa membuat perancangan kerja. Semua premis perniagaan/kawasan/lokasi di mana terdapatnya aktiviti pengedaran, penjualan, pembuatan, pengeluaran atau penyewaan bahan filem hendaklah disenaraikan untuk menjadi sasaran penguatkuasaan. Bahagian Kawalan Filem perlu bekerjasama dengan agensi lain seperti Pihak Berkuasa Tempatan, Perbadanan Kemajuan Filem Nasional Malaysia, Kementerian Perdagangan Dalam Negeri Dan Hal Ehwal Pengguna dan Suruhanjaya Syarikat Malaysia untuk mendapat maklumat mengenai lokasi sasaran penguatkuasaan.

35.5.2. Manual Penguatkuasa 2002 perlu dikaji semula untuk menetapkan tempoh masa yang perlu diambil untuk setiap proses kerja. Ini adalah untuk mengelakkan kelewatan mengambil tindakan terutamanya proses pengendalian aduan, siasatan, pendakwaan dan pelupusan.

35.5.3. Tahap penyelenggaraan rekod perlu dipertingkatkan lagi bagi memastikan semua rekod adalah lengkap dan kemas kini. Selain itu, seorang pegawai khusus bagi menguruskan stor barang rampasan perlu dilantik untuk menentukan prosedur stor dipatuhi dengan sempurna.

KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI

36. JABATAN PENDAFTARAN NEGARA - AKTIVITI PENGELUARAN MyKad

36.1. LATAR BELAKANG

36.1.1 Kad Pintar Pelbagaiguna Kerajaan atau MyKad merupakan sekeping kad yang dilengkapi dengan mikrochip elektronik dan berupaya menyimpan maklumat peribadi seseorang. Maklumat tersebut membolehkan MyKad berfungsi sebagai kad pengenalan, lesen memandu, kad kesihatan, passport, *MEPSCash* dan *Touch & Go*.

36.1.2. Pelaksanaan MyKad telah dirancang melalui 2 fasa iaitu Fasa Perintis dan Fasa Nasional. Fasa Perintis melibatkan pengeluaran MyKad dengan cip berkapasiti 32kb mula dikeluarkan di Lembah Klang pada tahun 2001. Pada peringkat ini, MyKad berfungsi sebagai kad pengenalan, lesen memandu, kad kesihatan, passport dan *MEPSCash*. Bagaimanapun, bagi penduduk di luar Lembah Klang, ia hanya berfungsi sebagai kad pengenalan dan *MEPSCash*. Bagi Fasa Nasional, MyKad disediakan dengan cip berkapasiti 64kb yang mempunyai 8 fungsi seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.1
FUNGSI DAN PENGGUNAAN APLIKASI MyKad

FUNGSI MyKad	PENGGUNAAN APLIKASI MyKad
KAD PENGENALAN	Kegunaan asas untuk pengesahan pengenalan diri sama ada melalui maklumat yang tercetak di atas permukaan kad atau pun melalui cip yang mengandungi maklumat asas peribadi seperti nombor kad pengenalan, nama, alamat, kewarganegaraan, tarikh lahir, foto dan cap jari.
LESEN MEMANDU	Menggantikan lesen memandu plastik yang dikeluarkan oleh JPJ dan mengandungi maklumat jenis, kelas dan tempoh sah lesen pemilik. Aplikasi ini membolehkan pembaharuan lesen tanpa penukaran kad sedia ada.
MAKLUMAT PASPORT	Membolehkan pemegang kad melalui pintu automatik Imigresen di beberapa pusat keluar masuk negara seperti di KLIA tanpa melalui kaunter Imigresen.
MAKLUMAT KESIHATAN	Maklumat pada kad membolehkan pegawai perubatan mencapai data penting kesihatan pemegang kad seperti jenis darah, alahan dan penyakit kronik melalui sistem tele kesihatan.
MEPSCash	Membolehkan pemegang kad berurus niaga dengan bayaran bernilai rendah di premis yang mempunyai terminal <i>MEPSCash</i> . Pemegang kad tidak lagi perlu membawa wang tunai untuk urus niaga berkenaan.
ATM	Aplikasi ini membolehkan MyKad berfungsi seperti kad ATM biasa. Akaun bank daripada 3 bank yang berlainan boleh dimuatkan pada satu kad.
PRASARANA KEKUNCI AWAM (PKI)	Membolehkan pemegang kad membeli sijil digital dan dimasukkan ke dalam MyKad. Sijil digital membolehkan pemegang kad menjalankan urus niaga melalui <i>internet</i> dengan selamat. Antara kemudahan menggunakan PKI pada masa kini adalah perbankan elektronik, <i>electronic procurement</i> dan urus niaga saham melalui internet.
TOUCH & GO	Membolehkan MyKad berfungsi seperti kad <i>Touch & Go</i> . Kemudahan ini terdapat di beberapa tempat seperti bayaran tol, bayaran letak kereta dan sebagai <i>common ticketing system</i> bagi pengangkutan awam seperti bas, kereta api dan Sistem Transit Aliran Ringan (LRT).

36.1.3. Objektif utama Kerajaan mengeluarkan Kad Pintar Pelbagaiguna (MyKad) adalah untuk menyediakan kemudahan aplikasi pembayaran Kerajaan dan swasta serta aplikasi lain pada masa hadapan dengan menggunakan sekeping kad.

36.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan bagi menentukan sama ada pengeluaran MyKad telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur serta selaras dengan objektif yang telah ditetapkan.

36.3. SKOP DAN METODOLOGI

Pengauditan ini memberi tumpuan kepada aktiviti pengeluaran MyKad bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Rekod dan fail yang berkaitan telah disemak. Lawatan fizikal telah dijalankan di Ibu Pejabat Jabatan Pendaftaran Negara (JPN) Putrajaya dan Cawangan JPN di Selangor, Kedah, Pulau Pinang, Johor, Terengganu, Sarawak dan Sabah. Borang soal selidik juga telah diedarkan kepada orang ramai di sekitar Lembah Klang, Johor Bahru dan Selangor untuk mendapatkan pandangan mereka terhadap penggunaan MyKad.

36.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Mei hingga September 2005 mendapati perkara berikut :-

36.4.1. PERANCANGAN

36.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Jabatan Pendaftaran Negara mempunyai 11 bahagian di mana 3 daripada bahagian tersebut terlibat secara langsung dengan aktiviti pengeluaran MyKad. Bahagian tersebut adalah seperti berikut :-

i. Bahagian Kad Pengenalan

Bahagian Kad Pengenalan bertanggungjawab untuk menerima semua permohonan MyKad dari seluruh negara. Selain itu, bahagian ini juga bertanggungjawab memproses dan mencetak MyKad. Bahagian ini diketuai oleh seorang Pengarah Bahagian Gred M54 yang bertanggungjawab kepada Timbalan Ketua Pengarah Gred JUSA C.

ii. Unit Kad Pintar Pelbagaiguna Kerajaan

Unit ini diketuai oleh seorang Pengarah Projek Gred M54 dan bertanggungjawab terhadap perolehan bekalan bahan dan peralatan yang diperlukan untuk pengeluaran MyKad termasuk aktiviti pembangunan sistem. Unit ini juga bertanggungjawab untuk memantau dan mengawal selia aktiviti pengeluaran MyKad.

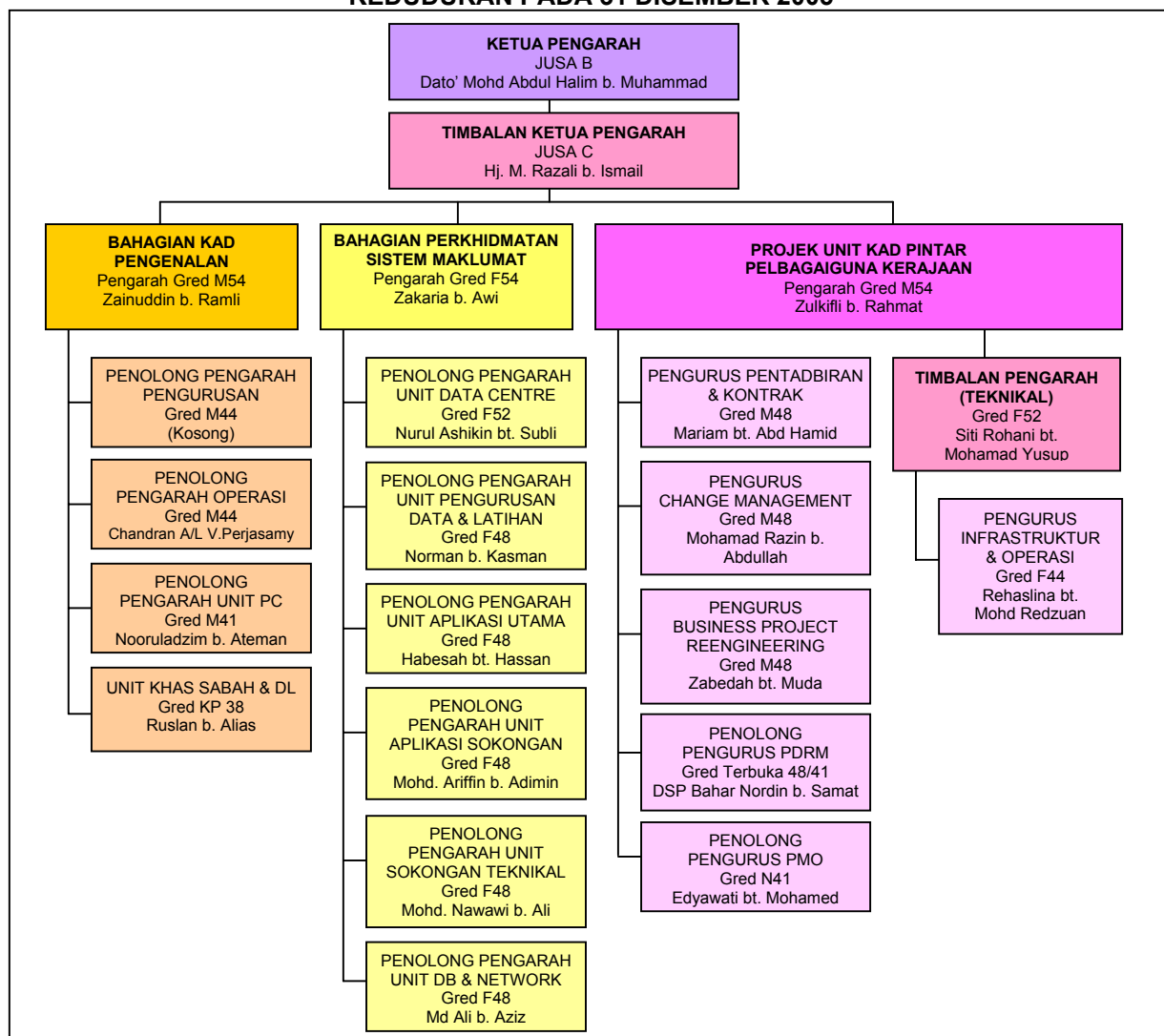
iii. Bahagian Perkhidmatan Sistem Maklumat

Semua data kad pengenalan penduduk seluruh negara diselenggarakan oleh Bahagian Perkhidmatan Sistem Maklumat yang diketuai oleh seorang Pengarah Gred F54.

Struktur organisasi JPN yang menunjukkan bahagian terlibat dengan pengeluaran MyKad di Ibu Pejabat adalah seperti di carta berikut :-

- b. Bahagian Kad Pengenalan di peringkat cawangan negeri/daerah pula akan menerima semua permohonan MyKad dan memasukkan data ke Sistem Informasi Rekod Penduduk Negara (SIREN) untuk diproses di Ibu Pejabat JPN. Cawangan JPN Negeri diketuai oleh seorang Pengarah Gred M54/M48/M44. Manakala peringkat daerah diketuai oleh Penolong Pegawai Pendaftaran yang terdiri daripada pelbagai gred.

CARTA 36.1
STRUKTUR ORGANISASI BAHAGIAN YANG TERLIBAT DENGAN PENGELUARAN MyKad
DI PERINGKAT IBU PEJABAT JABATAN PENDAFTARAN NEGARA
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

Nota: DB - Database, PC - Personalisation Centre, DL- Daftar Lewat, PMO - Project Management Officer

- c. Sasaran pengeluaran MyKad bagi seluruh negara akan melibatkan pertambahan pegawai dan kakitangan sokongan. Namun demikian, keperluan tambahan guna tenaga tidak ditentukan semasa perancangan. Pada tahun 2005, sebanyak 1,343 jawatan telah diisi di Bahagian Kad Pengenalan, Unit Kad Pintar Pelbagaiguna Kerajaan (KPPK), Bahagian Perkhidmatan Sistem Maklumat dan Bahagian Kad Pengenalan di Cawangan JPN Negeri di seluruh negara berbanding dengan jumlah perjawatan yang diluluskan sebanyak 1,399. Butiran terperinci adalah seperti di **Jadual 36.2**. Aktiviti pengeluaran MyKad berkait rapat dengan bidang teknologi maklumat dan komunikasi yang mana ia memerlukan kepakaran tertentu. Analisis selanjutnya mendapati sebanyak 42 daripada jawatan yang belum diisi ialah jawatan bagi Skim Perkhidmatan Sistem Maklumat di mana

kekosongannya berlaku sejak tahun 2004. Kekosongan tersebut disebabkan oleh pertukaran anggota.

JADUAL 36.2
BILANGAN PERJAWATAN YANG TERLIBAT DENGAN PENGELUARAN MyKad

BAHAGIAN	TAHUN 2003			TAHUN 2004			TAHUN 2005		
	BILANGAN JAWATAN			BILANGAN JAWATAN			BILANGAN JAWATAN		
	DILULUSKAN	ISI	DIISI %	DILULUSKAN	ISI	DIISI %	DILULUSKAN	ISI	DIISI %
KPPK	27	25	92.6	27	22	81.3	27	21	77.7
BSM	164	125	76.2	162	120	74	162	120	74.1
KP	223	213	95.5	223	215	96.4	223	215	96.4
JPN Negeri	888	888	100	987	987	100	987	987	100
JUMLAH	1,302	1,251	96.1	1,399	1,344	96.1	1,399	1,343	96

Nota : KPPK - Kad Pintar Pelbagaiguna Kerajaan;
BSM - Bahagian Perkhidmatan Sistem Maklumat;
KP - Bahagian Kad Pengenalan;
JPN Negeri - Jabatan Pendaftaran Negara Cawangan Negeri

- d. Latihan teknikal dan latihan pengguna akan diberikan kepada semua operator dan penyelia di semua Cawangan JPN. Pendekatan latihan ialah secara latihan berpusat iaitu dengan melatih tenaga pengajar (*Centralised train-the-trainer*) bagi mewujudkan pasukan *core team* seramai 362 orang. *Core team* terdiri daripada mereka yang dipilih khusus untuk diberi latihan secara menyeluruh mengenai Sistem Bersepadu JPN (iJPN). Maklumat mengenai gred jawatan kakitangan yang dipilih, jenis dan tempoh kursus akan ditetapkan semasa pelaksanaan latihan. Mengikut kontrak, jadual latihan teknikal dan pengguna sepatutnya bermula pada bulan Mac 2005 hingga bulan Mac 2006 dengan peruntukan yang diluluskan berjumlah RM2.47 juta. Program latihan ini akan melibatkan seramai 3,203 anggota Jabatan dan dikendalikan sepenuhnya oleh vendor seperti di **Jadual 36.3**. Bagaimanapun, sehingga pengauditan dijalankan, latihan masih belum dilaksanakan kerana sistem iJPN masih dalam pembangunan.

JADUAL 36.3
JADUAL LATIHAN FASA NASIONAL MENGIKUT TEMPOH KONTRAK

JENIS LATIHAN	HARGA MENGIKUT KONTRAK (RM Juta)	TARIKH LATIHAN MENGIKUT KONTRAK	BILANGAN PESERTA MENGIKUT KONTRAK
<i>i-JPN Application Training For 13 GSCs And 12 State Capitals</i>	0.91	September - November 2005	TN
<i>i-JPN Nationwide Training For Remaining 185 JPN Branches</i>	0.84	Disember 2005 - Mac 2006	2580 kakitangan JPN 362 ahli <i>Core Team</i>
<i>i-JPN CLMS Training</i>	0.18	September - Oktober 2005	55 kakitangan JPN
<i>i-JPN Card Authentication Training</i>	0.11	Mac 2005	30 kakitangan JPN
<i>JPJ Service Centres Training</i>	0.40	Mei - Jun 2005	156 kakitangan JPJ
<i>e-Services Training</i>	0.03	Jun 2005	20 kakitangan GSCB dan MPC
JUMLAH	2.47		3,203

TN - Tidak Dinyatakan Di Kontrak ;
GSCB - Government Service Centre Back Office ; MPC - Multi Purpose Card

36.4.1.2. Keperluan Kewangan

- a. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM111.62 juta diperlukan untuk peruntukan pembangunan dan RM474.10 juta untuk peruntukan mengurus. Bagi tempoh yang sama, peruntukan pembangunan berjumlah RM235.58 juta telah diluluskan untuk infrastruktur dan pembangunan sistem

serta peralatan. Manakala peruntukan mengurus berjumlah RM525.48 juta telah diluluskan untuk perolehan bahan habis guna dan penyenggaraan. Peruntukan yang diluluskan melebihi jumlah yang dipohon dengan sejumlah RM175.34 juta disebabkan skop pembangunan sistem diperluaskan dan pertambahan bahan mentah serta cip untuk pengeluaran MyKad. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.4
PERUNTUKAN YANG DIPOHON DAN DILULUSKAN
UNTUK TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PERUNTUKAN PEMBANGUNAN	DIPOHON (RM Juta)	DILULUS (RM Juta)
Perolehan Alat Membaca Kad; Pembangunan Sistem Utama; Sistem Sokongan; Saluran Perkhidmatan; Aplikasi Baru Dan <i>Personalisation</i> ; Perkhidmatan, Latihan Dan Pengurusan Perubahan	111.62	235.58
PERUNTUKAN MENGURUS	DIPOHON (RM Juta)	DILULUS (RM Juta)
Perolehan :- Kad Mentah; <i>Enabler Card</i> Dan <i>Secure Access Module</i> ; Cip <i>Touch & Go</i> ; Bahan Pencetakan Mykad; Bateri Dan <i>Thermal Paper</i>	474.10	525.48
JUMLAH	585.72	761.06

- b. Semakan Audit mendapati peralatan yang diperlukan untuk mengeluarkan MyKad terdiri daripada mesin pemprosesan, pencetak MyKad, peralatan komputer dan server. Di samping itu, alat pembaca kad (*Card Acceptance Device*) yang terdiri daripada alat pembaca kad mudah alih, *key ring readers* dan *desktop Card Acceptance Device* juga diperlukan untuk membaca maklumat dalam MyKad. Alat pembaca kad akan dibekalkan kepada agensi penguatkuasaan seperti Polis DiRaja Malaysia dan Suruhanjaya Pilihan Raya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.5
KOS ANGGARAN PEROLEHAN ALAT PEMBACA KAD (CAD)
YANG DIPERLUKAN BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PEROLEHAN CAD	BILANGAN YANG DIPERLUKAN (Unit)	ANGGARAN KOS (RM Juta)
Alat Pembaca Kad Mudah Alih	4,500	37.85
<i>Key Ring Readers</i>	60,000	12.00
<i>Desktop CAD</i>	433	1.60
JUMLAH	64,933	51.45

Nota : CAD – Card Acceptance Device

- c. Bagi memastikan pelaksanaan Fasa Nasional berjalan dengan lancar dan teratur, aktiviti penyenggaraan peralatan mengikut jadual akan disediakan melalui kontrak penyenggaraan. Anggaran kos dirancang melibatkan sejumlah RM24.90 juta seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.6
ANGGARAN KOS PENYENGGARAAN YANG DIPERLUKAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PENYENGGARAAN	KOS YANG DIPERLUKAN (RM Juta)
Penyenggaraan Meliputi Skop Sepenuhnya	8.69
Sokongan Teknikal	5.66
Rangkaian	10.55
JUMLAH	24.90

36.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

Undang-undang dan peraturan yang diguna pakai oleh JPN bagi melaksanakan fungsinya adalah seperti berikut :-

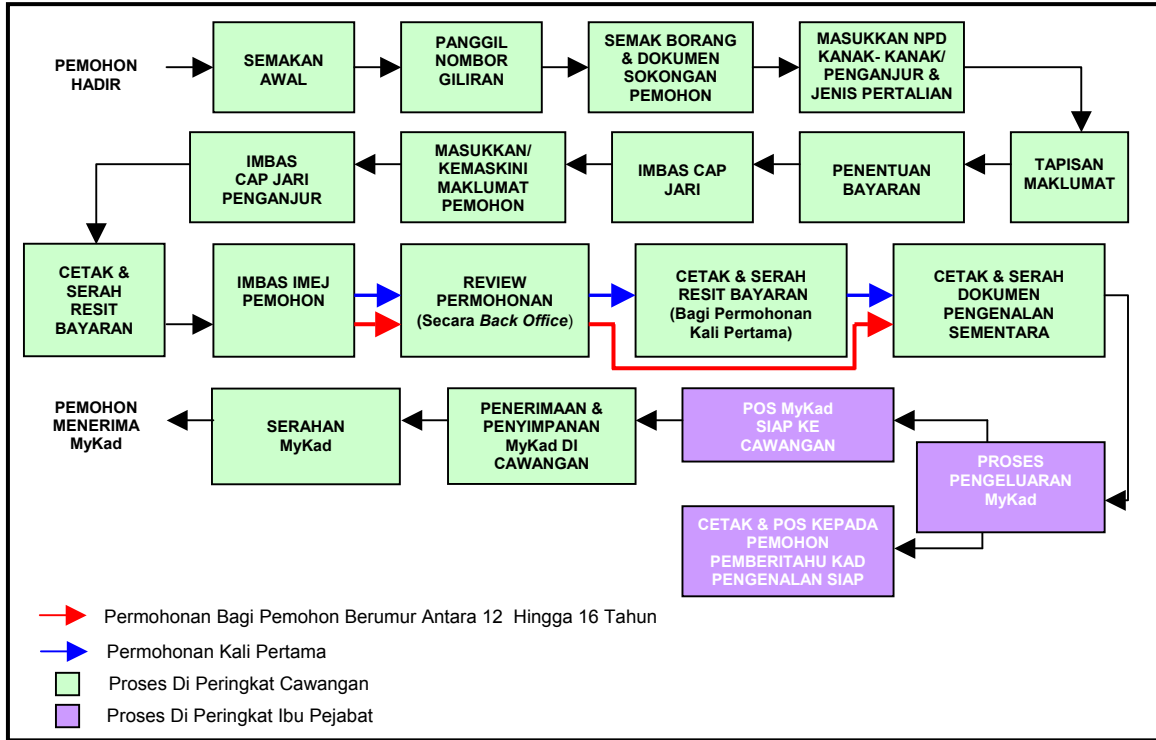
- a. Akta Pendaftaran Negara 1959 (Akta 78) Dan Peraturan-Peraturan mewajibkan semua rakyat Malaysia yang berdaftar mempunyai kad pengenalan masing-masing. Akta ini juga menetapkan kad pengenalan yang tidak dituntut hendaklah dipegang oleh JPN tidak kurang daripada 18 bulan dari tarikh ia dikeluarkan atau satu tempoh lain yang lebih lama mengikut ketetapan yang dibuat oleh Ketua Pengarah JPN.
- b. Arahan JPN Bilangan 3 Tahun 2001 bertujuan untuk memaklumkan kepada semua Cawangan JPN mengenai prosedur dan tindakan terhadap MyKad yang rosak, tidak dituntut, kad dipulangkan untuk gantian atau salah penghantaran hendaklah dikembalikan ke Ibu Pejabat.
- c. Arahan JPN Bilangan 1 Tahun 2002 menerangkan kawalan yang perlu diwujudkan di peringkat cawangan negeri/daerah apabila menerima MyKad yang telah siap daripada Ibu Pejabat sebelum diserahkan kepada pemohon.
- d. Arahan JPN Bilangan 2 Tahun 2004 menetapkan denda berjumlah RM100 akan dikenakan kepada pemohon yang tidak menuntut MyKad selepas tempoh 90 hari dari tarikh pemberitahuan tentang penyiapan kad tersebut. Bagaimanapun, pengecualian denda akan diberikan kepada golongan yang kurang upaya, golongan miskin, pelajar dan pemohon yang meninggalkan negara ini sebelum MyKad disiapkan.
- e. Arahan Bahagian Kad Pengenalan JPN bertarikh 27 Mei 2001 menetapkan semua kad pengenalan yang diserahkan balik oleh pemegang kad perlu dimusnahkan di hadapan mereka.
- f. Piagam Pelanggan JPN pula menetapkan proses pengeluaran MyKad hendaklah disiapkan dalam tempoh 3 bulan bagi permohonan yang mempunyai dokumen lengkap. Manakala bagi dokumen yang tidak lengkap, pengeluaran MyKad akan diselesaikan dalam tempoh 6 bulan.

36.4.1.4. Proses Permohonan, Pengeluaran Dan Penyerahan MyKad

- a. Pengeluaran MyKad akan menggunakan 2 sistem yang berasingan untuk memproses permohonan baru bagi pemohon berumur antara 12 hingga 16 tahun; penukaran kad pengenalan lama kepada MyKad dan gantian MyKad akibat rosak, hilang atau sebagainya. Sistem *Government Multi Purpose Card (GMPC)* akan digunakan untuk memproses permohonan di sekitar Lembah Klang manakala Sistem Informasi Rekod Penduduk Negara (SIREN) bagi permohonan di peringkat cawangan negeri dan daerah di luar Lembah Klang.
- b. Proses permohonan bermula dari kemasukan data pemohon, imej dan imbasan cap jari ke Sistem Kad Pengenalan (GMPC atau SIREN). Semua permohonan akan disemak dan diluluskan oleh Unit Semakan serta dicetak di *Unit Personalisation Centre*, Ibu Pejabat. Bagi permohonan yang

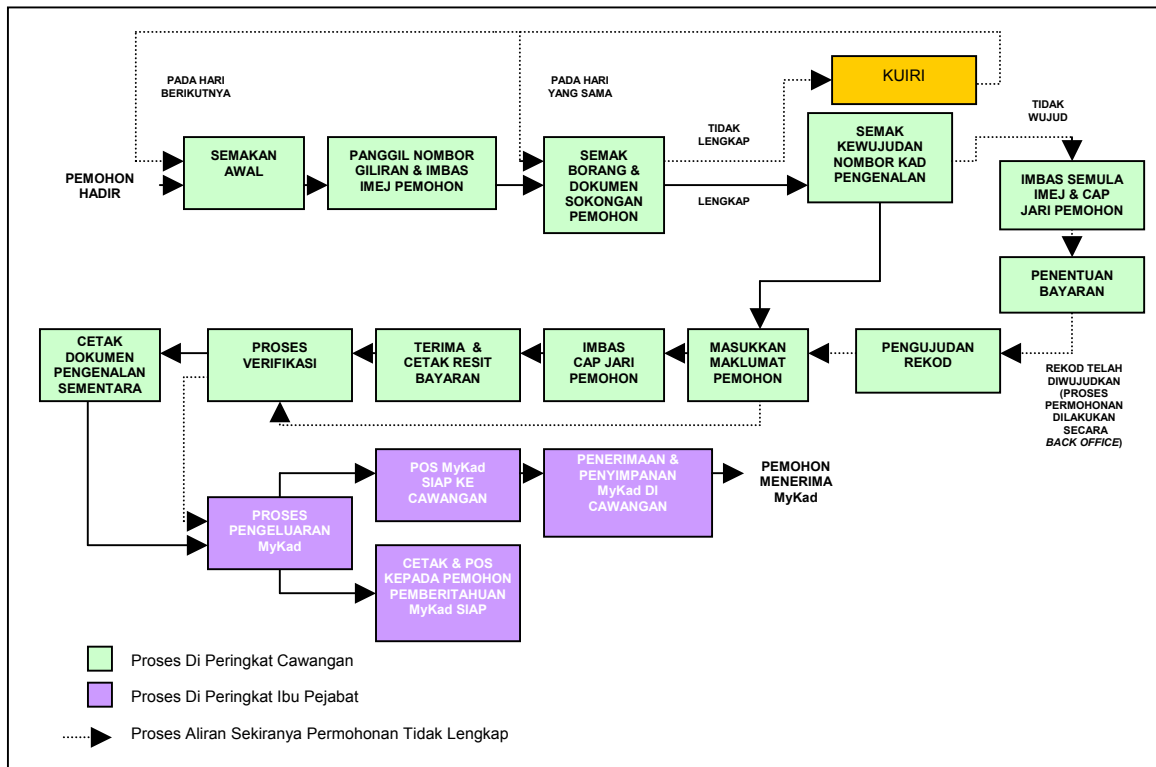
bermasalah, permohonan tersebut akan ditangguhkan untuk siasatan di Bahagian *Government Query Department*. Carta-carta berikut menunjukkan proses yang terlibat bagi pengeluaran MyKad di bawah Sistem *Government MultiPurpose Card* (GMPC) dan Sistem Informasi Rekod Penduduk Negara (SIREN) untuk pemohon yang berumur antara 12 hingga 16 tahun :-

CARTA 36.2
PROSES PENGELUARAN MyKad MELALUI SISTEM GMPC

Nota: *NPD - Nombor Pengenalan Diri*

CARTA 36.3
PROSES PENGELUARAN MyKad MELALUI SISTEM SIREN

- c. MyKad yang telah disiapkan akan dihantar melalui perkhidmatan pos laju ke Cawangan JPN negeri/daerah berkenaan. MyKad yang diterima akan disemak dan disimpan dengan teratur di rak kabinet berkunci seperti di **Gambar 36.1** sebelum diserahkan kepada pemohon.

GAMBAR 36.1

*Cawangan JPN Kota Kinabalu
- Tempat Simpanan MyKad*

36.4.1.4. Penentuan Golongan Sasaran

Semua rakyat Malaysia merangkumi warganegara, penduduk tetap dan penduduk yang berkeelayakan akan mempunyai MyKad menjelang tahun 2005. Sasaran pengeluaran yang ditetapkan oleh JPN adalah sebanyak 15 juta kad bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Promosi MyKad akan dilakukan melalui hebahan media, penyertaan pameran dan ekspso bagi meningkatkan kesedaran dan kefahaman orang ramai terhadap penggunaan dan faedah MyKad.

36.4.1.5. Rancangan Kerja Aktiviti MyKad

- a. Jabatan Pendaftaran Negara telah menyediakan jadual pelaksanaan bagi merancang pengurusan projek MyKad mengikut tempoh yang ditetapkan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.7
PERANCANGAN JADUAL PELAKSANAAN PROJEK MyKad

AKTIVITI		TAHUN											
		2003				2004				2005			
Peringkat Kelulusan Dan Pelantikan													
1	Kelulusan Kabinet												
2	Rundingan Terus Dan Penyediaan Kontrak												
3	Menandatangani Kontrak												
Peringkat Pembangunan													
1	Pembangunan Sistem iJPN												
2	Pembangunan Sistem CLMS												
3	Pembangunan Sistem Pusat Khidmat JPJ												
4	Pembangunan Sistem Berasaskan e-Khidmat												
5	Pembangunan Sistem Sokongan												
Peringkat Pelaksanaan													
1	Pelaksanaan Sistem iJPN (Peringkat Ibu Negeri)												
2	Pelaksanaan Sistem iJPN (Peringkat Nasional)												
3	Pelaksanaan Sistem Pusat Khidmat JPJ												
4	Pelaksanaan Sistem Sokongan												
Aktiviti Sokongan Dan Berterusan													
1	Latihan Pengguna												
2	Rancangan Promosi												
3	Sokongan Dan Penyenggaraan												

b. Pelantikan Vendor

Pelantikan vendor secara rundingan terus akan dijalankan untuk menyediakan pembangunan dan integrasi sistem utama MyKad; memberi perkhidmatan perunding; membekal kad mentah, cip, peralatan membaca kad, bahan habis guna serta melaksanakan promosi MyKad.

c. Peringkat Pembangunan Sistem

i. Sistem Utama

- **Sistem Bersepadu JPN (iJPN)**

iJPN ialah sistem yang akan menyeragamkan 2 sistem pengeluaran MyKad iaitu Sistem *Government MultiPurpose Card* dengan Sistem Informasi Rekod Penduduk Negara. Melalui iJPN, satu sistem *front-end* yang seragam di semua Cawangan JPN negeri/daerah akan disediakan untuk pengeluaran MyKad sehingga 20,000 keping sehari. Anggaran kos pembangunan sistem ini ialah RM13.83 juta dan dijangka siap pada bulan Jun 2005.

- **Card Life Cycle Management System (CLMS)**

Pembangunan CLMS merupakan satu aplikasi iJPN yang membolehkan tambahan, pembatalan atau menaik taraf dibuat tanpa memerlukan penukaran kad sedia ada. Pembangunan sistem ini akan membolehkan pengawasan terhadap aplikasi MyKad dilakukan dan pemantauan jangka hayat kad dari masa pengeluaran sehingga kad tamat hayatnya. Kos pembangunan sistem ini dianggarkan berjumlah RM10 juta dan dijangka siap pada bulan Mei 2004.

ii. Sistem Pusat Khidmat Jabatan Pengangkutan Jalan

JPN akan menaik taraf kaunter perkhidmatan Jabatan Pengangkutan Jalan di 76 cawangan di seluruh negara untuk membolehkan pengguna mengemas kini maklumat lesen memandu di dalam MyKad selepas urusan niaga dalam Sistem Informasi Kenderaan dan Pemandu (SIKAP) dilakukan. Mengikut perancangan, pelaksanaan sistem perkhidmatan ini akan siap pada bulan September 2004.

iii. Pembangunan Sistem Berasaskan e-Khidmat

Pembangunan sistem berasaskan e-Khidmat di JPN akan disediakan bagi membolehkan pemilik MyKad mengakses maklumat dan membuat pembayaran melalui MyKad di saluran perkhidmatan e-Khidmat sedia ada seperti kiosk, internet dan kaunter perkhidmatan. Pembangunan sistem dijangka siap pada bulan Julai 2004.

iv. Sistem Sokongan

Bagi membolehkan sistem utama berfungsi, sistem sokongan yang dianggarkan melibatkan perbelanjaan berjumlah RM5.81 juta perlu dibangunkan. Sistem tersebut adalah seperti berikut :-

- **Pembangunan *Super Secure Access Module (SAM)*** - Sistem ini adalah berkaitan dengan peningkatan keupayaan alat pembaca MyKad. SAM ialah satu cip pintar atau kekunci elektronik yang dimasukkan pada alat pembaca kad bagi membolehkan agensi yang diberi kuasa seperti JPN, JPJ dan Polis DiRaja Malaysia (PDRM) menggunakan alat tersebut untuk mencapai dan meminda maklumat MyKad.
- ***Mobile Management System (MMS)*** - Sistem ini ialah sistem sokongan kepada alat pembaca mudah alih (MCAD) yang membolehkan MCAD mengakses maklumat di pengkalan data JPJ dan PDRM di samping bersemuka dengan aplikasi Sistem Informasi Kenderaan dan Pemandu (SIKAP) dan *Computer On-Line Payment System (COPS)*.
- **Meningkatkan Sistem *Card Acceptance Device (CAD)*** - JPN akan meningkatkan perisian dan perkakasan MCAD bersama-sama dengan sistem MMS.
- **Menambah Fungsi *Enabler Card (EC)*** - EC ialah kad yang mempunyai *Personal Identification Number (PIN)* untuk mengaktifkan alat pembaca kad mudah alih sebelum alat tersebut boleh digunakan untuk mencapai maklumat MyKad. EC berfungsi seperti kunci dan tanpanya alat pembaca MyKad mudah alih tidak dapat diaktifkan.

36.4.1.6. Mekanisme Pemantauan

Pemantauan aktiviti pengeluaran MyKad akan dijalankan melalui mekanisme seperti berikut :-

- a. Pasukan Pelaksana Projek akan memantau kerja yang dilaksanakan oleh vendor mengikut kontrak. Ia juga bertanggungjawab mengesahkan perubahan skop kerja, sijil akuan penerimaan dan laporan status kemajuan projek mingguan yang dikemukakan oleh vendor. Laporan kemajuan kerja akan diserahkan setiap bulan kepada Jawatankuasa Pengurusan Projek. Kekerapan mesyuarat Pasukan Pelaksana Projek ditetapkan sekali pada setiap minggu dan dipengerusikan oleh Pengarah Projek Kad Pintar Pelbagaiguna Kerajaan.
- b. Jawatankuasa Pengurusan Projek yang dipengerusikan oleh Ketua Pengarah JPN akan mengawal, menyemak perancangan/status projek, perbelanjaan projek yang merangkumi bekalan dan perkhidmatan yang ditetapkan mengikut kontrak dan menyelesaikan masalah semasa. Kekerapan mesyuarat Jawatankuasa ditetapkan sekurang-kurangnya sekali pada setiap bulan.
- c. Jawatankuasa Pemandu yang dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Kementerian akan memantau kemajuan kerja dari semasa ke semasa.
- d. Jawatankuasa Teknologi Maklumat Dan Internet Kerajaan yang dipengerusikan oleh Ketua Setiausaha Negara akan memberi nasihat dan panduan terhadap pelaksanaan program ICT Kerajaan.

- e. *Implementation Council Meeting* yang dipengerusikan oleh YAB Perdana Menteri berperanan untuk menangani masalah peruntukan dan menjadi nadi penggerak pelaksanaan projek Kad Pintar.

Pada pandangan Audit, JPN telah merancang aktiviti pengeluaran MyKad dengan baik. JPN juga telah mewujudkan struktur organisasi yang jelas, peruntukan undang-undang yang mencukupi dan prosedur kerja yang lengkap untuk melaksanakan fungsi yang ditetapkan. Selain itu, JPN telah mengenal pasti keperluan peralatan dan sumber kewangan yang diperlukan. Mekanisme pemantauan yang diwujudkan juga adalah memadai. Bagaimanapun, JPN perlu mengkaji semula keperluan kakitangan terutamanya bagi Perkhidmatan Sistem Maklumat supaya aktiviti pengeluaran MyKad tidak terjejas akibat daripada kekurangan kepakaran dalam bidang teknologi maklumat dan komunikasi.

36.4.2. PELAKSANAAN

36.4.2.1. Pembekalan Dan Pengagihan Bahan Mentah Dan Peralatan

- a. Sebanyak 17 kontrak telah ditandatangani untuk bekalan bahan mentah dan peralatan. Semakan Audit terhadap 5 daripada kontrak tersebut mendapati kesemua kontrak tersebut telah tamat tempohnya antara bulan Ogos 2004 hingga Februari 2005. Bagaimanapun, JPN telah membuat perolehan 5 juta kad mentah, 5 juta bahan percetakan MyKad dan satu juta cip *Touch & Go* secara rundingan terus. Perjanjian kontrak bagi bekalan tersebut masih belum ditandatangani. Daripada maklum balas yang diterima, perolehan tersebut amat diperlukan bagi memastikan pengeluaran MyKad tidak tergendala kerana pengeluaran dan permohonan MyKad ketika itu adalah sekitar 20,000 hingga 25,000 keping setiap hari. Semakan Audit selanjutnya mendapati perkara berikut :-
 - i. Salah satu daripada kontrak yang bernilai RM216 juta, Syarikat GMPC Corporation Sdn. Bhd. dikehendaki membekalkan 9 juta kad mentah di mana 5.2 juta kad perlu dibekalkan pada tahun 2003 dan 3.8 juta kad pada tahun 2004. Bagaimanapun, hanya 4.3 juta kad telah dibekalkan pada tahun 2003 dan bakinya 0.9 juta telah dibekalkan bersama-sama dengan bekalan yang perlu dibuat pada tahun 2004. Memandangkan keperluan kad mentah bertambah, kontrak tambahan yang bernilai RM64.8 juta telah ditandatangani pada bulan Disember 2004 untuk membekal kad sebanyak 3 juta keping di mana 2.3 juta perlu dibekalkan pada tahun 2004 dan 0.7 juta pada tahun 2005. Secara keseluruhannya, semua kad tersebut telah dibekalkan.
 - ii. Perolehan sebanyak 1,620 unit alat pembaca kad jenis mudah alih (**Gambar 36.2**) untuk membaca maklumat pada cip MyKad telah diperolehi melalui kontrak secara rundingan terus dengan harga RM9.97 juta. Pembayaran perolehan tersebut telah dijelaskan sepenuhnya. Selain itu, sebanyak 60,000 unit *Key Ring Readers* telah juga diperolehi pada bulan Disember 2003 melalui kontrak bernilai RM15 juta. Butirannya seperti di **Jadual 36.8**.

GAMBAR 36.2
JENIS ALAT PEMBACA KAD

JADUAL 36.8
PEROLEHAN ALAT PEMBACA KAD DIRANCANG DAN SEBENAR
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PEROLEHAN CAD	RANCANG (Unit)	ANGGARAN KOS (RM Juta)	SEBENAR (Unit)	KOS TERLIBAT (RM Juta)
MCAD	4,500	37.85	1,620	9.97
Key Ring Readers	60,000	12.00	60,000	15.00
JUMLAH	64,500	49.85	61,620	24.97

- b. Adalah diperhatikan berlaku kelewatan penghantaran alat pembaca kad antara 11 hingga 102 hari seperti di **Jadual 36.9**. Tidak ada bukti yang menunjukkan denda telah dikenakan terhadap pembekal yang terlibat. Berdasarkan syarat kontrak, denda yang perlu dikenakan kepada vendor mengikut kiraan Audit berjumlah RM58,421.

JADUAL 36.9
TEMPOH KELEWATAN PENGHANTARAN MCAD
BERBANDING JADUAL KONTRAK

BATCH	JENIS MCAD	HARGA SEUNIT (RM)	PENGHANTARAN MCAD			KELEWATAN (HARI)	JUMLAH DENDA YANG PERLU DIKENAKAN MENGIKUT KONTRAK (RM)
			MENGIKUT KONTRAK		TARIKH DITERIMA MENGIKUT NOTA HANTARAN		
			TARIKH DIHANTAR	KUANTITI DIHANTAR			
1	Tricubes 1020	7,500	April 2004	250	10.8.2004	102	39,298
2	Tripaq 3800	5,000	Mei 2004	200	11.08.2004	72	14,795
3	Tricubes 1020	7,500	Julai 2004	250	11.08.2004	11	4,328
JUMLAH				700	JUMLAH		58,421

Nota: MCAD – Mobile Card Acceptance Device

Pada pandangan Audit, denda harus dikenakan apabila tempoh penghantaran tidak mengikut syarat kontrak.

- c. Sebanyak 650 unit alat pembaca kad telah diagihkan kepada Polis DiRaja Malaysia, 200 unit kepada Jabatan Pengangkutan Jalan dan manakala bakinya 50 unit adalah untuk kegunaan di Ibu Pejabat. Sebanyak 60,000 unit *Key Ring Readers* telah diagihkan kepada Suruhanjaya Pilihan Raya. Penyimpanan dan pengagihan alat pembaca kad mudah alih telah direkodkan dengan teratur dalam Daftar Harta Modal. Bagaimanapun, Daftar Inventori bagi *Key Ring Readers* tidak diselenggarakan. Menurut pegawai yang bertanggungjawab, alat tersebut dihantar terus oleh vendor kepada Suruhanjaya Pilihan Raya.

Pada pandangan Audit, JPN perlu merekodkan semua harta modal mengikut prosedur yang ditetapkan bagi memudahkan pengesanan lokasi pengagihannya.

36.4.2.2. Prestasi Pembangunan Sistem

- a. Kabinet telah meluluskan pelaksanaan projek MyKad Fasa Nasional pada bulan Disember 2003. Pelantikan vendor untuk melaksanakan projek secara rundingan terus telah mendapat kelulusan Kementerian Kewangan pada bulan November 2004. Kontrak bagi melaksanakan projek tersebut telah ditandatangani pada bulan Disember 2004 dengan harga berjumlah RM50.72 juta. Tempoh kontrak adalah antara bulan Disember 2004 hingga bulan Mei 2006. Perjanjian ini telah lewat ditandatangani disebabkan oleh kajian semula telah dilakukan terhadap keperluan pembangunan sistem sedia ada supaya selaras dan bersesuaian dengan perubahan teknologi masa kini.
- b. Pada keseluruhannya, sistem iJPN masih di peringkat pembangunan. Bagaimanapun, 3 komponen sistem tersebut telah siap sepenuhnya iaitu *iJPN Test & Training Lab Upgrade*, *iJPN Card Authentication* dan *iJPN GSCB Upgrade*. Mengikut kontrak, kesemua sistem iJPN dijangka dapat beroperasi sepenuhnya pada bulan Mei 2006. Namun terdapat kelewatan dalam pembangunan sistem jika dibandingkan dengan tarikh siap mengikut kontrak. Sungguhpun lanjutan masa untuk membangunkan sistem telah diberi, namun masih ada 8 komponen yang belum disiapkan pada 31 Disember 2005. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 36.10
KEDUDUKAN PEMBANGUNAN SISTEM PADA 31 DISEMBER 2005

KOMPONEN FASA NASIONAL	TARIKH MENGIKUT KONTRAK		TEMPOH LANJUTAN MASA		KEDUDUKAN PERATUSAN SIAP PADA 31 DISEMBER 2005
	TARIKH MULA	TARIKH SIAP	TARIKH MULA	TARIKH SIAP	
<i>iJPN Application</i>	Dis. 2004	Nov. 2005	Dis. 2004	Mac 2006	70
<i>iJPN Training</i>	Ogos 2004	Mac 2006	Nov. 2005	April 2006	24
<i>iJPN Rollout</i>	Dis. 2005	Mei 2006	Mac 2006	Sep. 2006	Belum Mula
<i>iJPN Test & Training Lab Upgrade</i>	Mei 2005	Jun 2005	Mei 2005	Nov. 2005	100
<i>iJPN CLMS</i>	Jan. 2005	Dis. 2005	Jan. 2005	Feb. 2006	90
<i>iJPN Card Authentication</i>	Dis. 2004	Mei 2005	Jan. 2005	Jun 2005	100
<i>iJPN GSCB Upgrade</i>	Dis. 2004	Feb. 2005	Dis. 2004	Jun 2005	100
<i>iJPN Enhancement at PC</i>	Jan. 2005	Mei 2005	Jan. 2005	Feb. 2006	95
<i>iJPN e-debit and Europay/Master/Visa Payment</i>	Jan. 2005	Okt. 2005	Jan. 2005	April 2006	83
<i>JPJ Service Centres</i>	Dis. 2004	Sep. 2005	Dis. 2004	April 2006	80
<i>e-Services</i>	Feb. 2005	Jun 2005	Feb. 2005	April 2006	80

Nota : GSCB - Government Service Centre Back Office
PC - Personalisation Center
CLMS - Card Life Cycle Management System

c. Sistem Sokongan

Semakan Audit yang dijalankan pada bulan Disember 2005 mendapati, aktiviti sistem sokongan yang melibatkan pembangunan *Secure Access Module*, *Mobile Management System*, *Enabler Card* dan peningkatan sistem *Card Acceptance Device* telah ditangguhkan. Bagaimanapun, alasan penangguhan tidak dapat ditentukan.

d. Perunding Projek

Kerajaan telah melantik perunding melalui kontrak bernilai RM15.63 juta bagi tempoh bulan April 2002 hingga Disember 2003 untuk memberi nasihat terhadap pelaksanaan projek, kepakaran teknikal, teknologi, keselamatan dan menjalankan promosi penggunaan serta faedah memiliki MyKad. Perkhidmatan perunding berkenaan telah dilanjutkan sehingga bulan Februari 2004 tanpa melibatkan tambahan kos. Namun demikian, perunding masih menjalankan tugasnya sehingga bulan September 2004 di mana antara bulan Mac hingga Ogos 2004, ia telah menandatangani *Certificate Of Acceptance* bagi peralatan yang dibekalkan oleh kontraktor bernilai RM6.50 juta. **Pada pandangan Audit, pelantikan perunding Kerajaan untuk memberi nasihat terhadap pelaksanaan projek adalah digalakkan tetapi pemantauan terhadap perkhidmatannya perlu dilakukan bagi memastikan peraturan yang telah ditetapkan dipatuhi.**

36.4.2.3. Prestasi Pengeluaran MyKad

- a. JPN telah mengeluarkan MyKad sebanyak 15.30 juta keping bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 iaitu melebihi sasaran pengeluarannya sebanyak 15 juta. Setakat bulan Disember 2005, sebanyak 14.91 juta (97.6%) MyKad telah diserahkan kepada pemiliknya seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.11
KEDUDUKAN PENGELUARAN DAN PENYERAHAN MyKad
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	BILANGAN MyKad	
	PENGELUARAN	PENYERAHAN
2003	4,765,447	4,080,849
2004	5,728,352	5,994,394
2005	4,809,748	4,832,494
JUMLAH	15,303,547	14,907,737

- b. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 29,345 permohonan MyKad tidak dapat diproses mengikut tempoh yang ditetapkan kerana tertangguh dengan sebab tertentu. Semakan secara rambang bagi 300 permohonan tertangguh sehingga bulan April 2005 mendapati sebanyak 110 atau 37% adalah permohonan daftar semula (permohonan yang tidak dapat diproses akibat maklumat tidak tepat dan data pemohon diragui) dan 135 (45%) mempunyai masalah perbandingan cap jari seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.12
KES TERTANGGUH YANG DISEMAK
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA BULAN APRIL 2005

PUNCA PENANGGUHAN	BILANGAN KES TANGGUH			JUMLAH
	TAHUN 2003	TAHUN 2004	SEHINGGA BULAN APRIL 2005	
Daftar Semula	45	53	12	110
Tiada Perbandingan Cap Jari Dilakukan	31	23	48	135
Masalah Cap Jari Tidak Sepadan	6	3	24	
Memerlukan Kelulusan Khas Dari Ibu Pejabat	5	13	3	21
Lain-lain	13	8	13	34
Jumlah	100	100	100	300

- c. Proses pencetakan MyKad melibatkan cetakan maklumat pengenalan diri pada permukaan MyKad, imej dan kemasukan data pemohon pada cip

MyKad. Daripada 15.49 juta keping kad yang telah diproses, sebanyak 252,964 keping atau 1.6% adalah kad rosak kerana kesilapan data, imej yang kurang jelas, kerosakan pada cip dan kecacatan pada permukaan kad semasa pencetakan. Mengikut pengiraan Audit, kos yang terlibat adalah dianggarkan berjumlah RM8.03 juta (anggaran kos sekeping MyKad ialah RM31.73). Kadar kecacatan ini semakin meningkat daripada 1.3% pada tahun 2003 kepada 2.2% pada tahun 2005 seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.13
JUMLAH MyKad ROSAK BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	JUMLAH KAD DIPROSES	JUMLAH MyKad YANG ROSAK	PERATUSAN ROSAK	ANGGARAN KOS TERLIBAT (RM Juta)
2003	4,811,130	63,695	1.3	2.02
2004	5,772,949	84,023	1.5	2.67
2005	4,914,994	105,246	2.1	3.34
JUMLAH	15,499,073	252,964	1.6	8.03

Pada pandangan Audit, JPN perlu meningkatkan pemantauan dan semakan terhadap kualiti cetakan, ketepatan data, imej yang kurang jelas, cip dan permukaan kad mentah sebelum diproses. Di samping itu, JPN harus mengkaji sebab berlakunya kerosakan yang semakin meningkat untuk mengelakkan pembaziran.

- d. Mengikut peraturan, denda berjumlah RM100 dikenakan kepada pemohon MyKad yang tidak menuntut MyKad yang telah siap selepas tempoh 90 hari daripada tarikh pemberitahuan tentang penyiapannya. Bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan April 2005, sebanyak 151,078 keping MyKad lewat dituntut di seluruh negara. Kutipan denda yang telah diterima bagi tempoh tersebut berjumlah RM14,996. Seterusnya, semakan Audit mendapati daripada 151,078 MyKad yang lewat dituntut, sebanyak 25,642 MyKad telah mendapat pengecualian denda pada tahun 2004 dan 2005. Peratus pengecualian denda pada tahun 2004 adalah tinggi di Cawangan JPN Negeri Sabah dan Sarawak antara 37.4% dan 20.9% seperti di jadual berikut tetapi puncanya tidak dapat disahkan :-

JADUAL 36.14
BILANGAN PENGECCUALIAN DENDA MyKad LEWAT DITUNTUT

NEGERI	BILANGAN PENGECCUALIAN YANG DILULUSKAN		JUMLAH	PERATUSAN PENGECCUALIAN DI CAWANGAN TAHUN 2004
	2004	2005		
Rekod seluruh negara	16,970	8,672	25,642	
Cawangan JPN Negeri				
Kedah	735	403	1138	4.3
Selangor	545	420	965	3.2
Pulau Pinang	1,585	247	1832	9.3
Johor	571	324	895	3.4
Terengganu	258	82	340	1.5
Sarawak	3,555	1,671	5226	20.9
Sabah	6,346	4,220	10,566	37.4

- e. Mengikut peraturan, semua Cawangan JPN negeri hendaklah menghantar MyKad yang dikembalikan oleh pemiliknya kerana rosak ke Ibu Pejabat. Setakat bulan Disember 2005, sebanyak 52,850 keping MyKad telah rosak akibat kerosakan cip, salah data, salah cetakan maklumat, kualiti cetakan tidak sempurna yang dikembalikan oleh orang ramai di seluruh negara telah diserahkan ke Ibu Pejabat (**Gambar 36.3 dan 36.4**). Pada tahun 2004, pemulangan MyKad rosak telah meningkat sehingga 31,625 keping berbanding tahun 2003 seperti di **Jadual 36.15**. Cawangan JPN Negeri Johor mencatat kerosakan MyKad yang tertinggi pada tahun 2004 iaitu 12,335 keping kad. Mengikut pengiraan Audit berdasarkan anggaran kos RM31.73 bagi sekeping MyKad, kos kerosakan bagi 52,850 MyKad dianggarkan berjumlah RM1.68 juta.

JADUAL 36.15
STATISTIK PEMULANGAN MyKad ROSAK
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 SEHINGGA 2005

TAHUN	PEMULANGAN MyKad (Keping)	ANGGARAN KOS KEROSAKAN (RM)
2003	1,140	36,172
2004	31,625	1,003,461
2005	20,085	637,297
JUMLAH	52,850	1,676,930

GAMBAR 36.3

GAMBAR 36.4

Kerosakan Fizikal MyKad

Pada pandangan Audit, kajian perlu dilakukan bagi mengenal pasti punca kerosakan dan pengeluaran MyKad yang berkualiti rendah. Melalui kajian ini, JPN akan dapat mengurangkan kos pengeluaran kad yang ditanggung oleh Kerajaan.

- f. Mengikut peraturan, MyKad yang telah siap tidak dituntut melebihi tempoh 18 bulan perlu dilupuskan. Semakan Audit setakat bulan April 2005 mendapati sebanyak 62,881 keping MyKad yang telah disiapkan pada tahun 2003 tidak dituntut masih disimpan oleh JPN. Manakala MyKad yang telah siap tetapi tidak dituntut pada tahun 2004 dan 2005 belum melebihi tempoh 18 bulan untuk dilupuskan. Sebanyak 42,832 keping MyKad atau 68.1% daripada jumlah di seluruh negara adalah MyKad yang tidak dituntut di 7 Cawangan JPN Negeri yang dilawati seperti di **Jadual 36.16**. Punca utama MyKad tidak dituntut adalah kerana surat pemberitahuan kad siap tidak diterima oleh pemohon disebabkan alamat pos yang tidak tepat atau alamat terakhir di JPN tidak dikemaskinikan oleh pemohon apabila berpindah tempat kediaman.

JADUAL 36.16
MyKad TIDAK DITUNTUT MELEBIHI 18 BULAN
MENGIKUT NEGERI YANG DILAWATI

NEGERI	JUMLAH MyKad PADA TAHUN 2003
Kedah	2,165
Selangor	3,190
Pulau Pinang	1,490
Johor	7,573
Terengganu	1,300
Sarawak	18,271
Sabah	8,843
JUMLAH	42,832

Pada pandangan Audit, JPN harus menguatkuasakan peraturan dan arahan dengan mengenakan denda yang lebih tinggi. Di samping itu, JPN perlu mengenal pasti sebab-sebab banyak MyKad tidak dituntut dan seterusnya mencari langkah penyelesaian untuk mengelakkan pembaziran. Adalah disyorkan Kerajaan mengeluarkan dasar agar semua urusan rasmi Kerajaan dan swasta diwajibkan menggunakan MyKad.

- g. Mengikut arahan JPN yang dikeluarkan pada tahun 2001, MyKad rosak dan kad pengenalan lama yang dikembalikan oleh orang ramai hendaklah dihantar ke Ibu Pejabat untuk dilupuskan. Manakala surat arahan JPN yang dikeluarkan pada tahun 2004 pula menghendaki MyKad yang dikembalikan oleh orang ramai dimusnahkan dengan segera di hadapan mereka. Pertindihan arahan tersebut menyebabkan proses pelupusan yang diikuti berbeza di Cawangan JPN negeri di mana ada Cawangan menyimpan MyKad dan kad pengenalan lama untuk dilupuskan di Ibu Pejabat dan sebahagian lagi mengambil tindakan pelupusan di pejabat Cawangan JPN masing-masing. Semakan Audit di Cawangan JPN Daerah Papar Sabah menunjukkan MyKad rosak dan kad pengenalan lama yang telah dikembalikan oleh pemilik masih disimpan di bilik kebal dengan kuantiti yang banyak seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 36.5

*Cawangan JPN Daerah Papar
 - Kad Pengenalan Lama Dan MyKad
 Rosak Disimpan Di Dalam Kotak*

- h. Pelupusan kad pengenalan yang pertama telah dilakukan oleh Syarikat Toxicol Sdn. Bhd. pada tahun 2004 di Bukit Pelandok, Negeri Sembilan. Walaupun, kos pelupusan sebenar tidak dapat disahkan tetapi syarikat tersebut telah mengenakan anggaran kos berjumlah RM49,436 bagi kuantiti seberat 17 tan. Contoh pelupusan melalui pembakaran adalah seperti di gambar berikut :-

GAMBAR 36.6

*Bukit Pelandok, Negeri Sembilan
- Pembakaran MyKad Rosak*

36.4.2.4. Penyenggaraan Peralatan Dan Sistem

- a. Sebanyak 3 kontrak penyenggaraan bagi Sistem *Government MultiPurpose Card* (GMPC) dan Sistem Informasi Rekod Penduduk Negara (SIREN) untuk seluruh negara telah ditandatangani dengan harga RM215.48 juta bagi tempoh tahun 2003 hingga bulan Jun 2005 di mana RM211.49 juta telah dibelanjakan. Bagaimanapun, semakan Audit tidak dapat dijalankan terhadap penyenggaraan peralatan GMPC di Cawangan JPN negeri kerana tiada rekod mengenainya disediakan. Butiran mengenai kontrak dan perbelanjaan terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 36.17
KONTRAK PENYENGGARAAN PERALATAN MyKad**

TAJUK KONTRAK	TEMPOH KONTRAK	NILAI KONTRAK (RM Juta)	PERBELANJAAN SEBENAR (RM Juta)
<i>Agreement For The Maintenance Of GMPC System</i>	1 Julai 2002 - 30 Jun 2003	21.63	21.59
<i>Agreement For The Maintenance Of GMPC System</i>	1 Julai 2003 - 31 Disember 2004	38.40	37.54
Penyenggaraan SIREN	1 Julai 2002 - 31 Disember 2004	129.00	125.91
Lanjutan Kontrak Penyenggaraan	1 Januari 2005 - 30 Jun 2005	26.45	26.45
JUMLAH		215.48	211.49

- b. Di peringkat negeri, kontrak penyenggaraan Sistem Rekod Informasi Penduduk Negara (SIREN) yang berjumlah RM129 juta telah tamat tempohnya pada bulan Disember 2004. Sungguhpun pelanjutan tempoh kontrak mulai 1 Januari 2005 hingga 30 Jun 2005 telah diluluskan dengan tambahan kos sejumlah RM26.45 juta, namun dokumen pelanjutan kontrak masih di peringkat penyediaan. Semakan Audit selanjutnya mendapati kekerapan penyenggaraan sistem di 4 Cawangan JPN negeri iaitu Kedah, Johor, Sabah dan Sarawak tidak dilaksanakan mengikut jadual kontrak. Penyenggaraan yang tidak dijalankan ialah 155 kali bagi tahun 2003 dan 168 kali bagi tahun 2004. Butiran mengenai penyenggaraan yang dijalankan adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 36.18
KEKERAPAN PENYENGGARAAN MENGIKUT KONTRAK
DI CAWANGAN JPN NEGERI YANG DISEMAK**

KEKERAPAN	TAHUN 2003	TAHUN 2004
Bilangan Penyenggaraan Yang Perlu Dijalankan Mengikut Kontrak	224 kali	224 kali
Bilangan Penyenggaraan Yang Dilaksanakan Mengikut <i>Service Reports</i>	69 kali	56 kali
Kekurangan Kekerapan Penyenggaraan	155 kali	168 kali

Pada pandangan Audit, pemantauan terhadap penyenggaraan peralatan dan sistem perlu diberi keutamaan untuk menentukan peralatan sentiasa dalam keadaan baik dan sempurna.

36.4.2.5. Perbelanjaan Aktiviti

Peruntukan yang diluluskan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 berjumlah RM761.06 juta iaitu RM235.58 juta untuk peruntukan pembangunan dan RM525.48 juta untuk peruntukan mengurus. Daripada peruntukan tersebut, sejumlah RM217.66 juta telah digunakan untuk perbelanjaan pembangunan dan RM492.96 juta untuk perbelanjaan mengurus seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.19
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PROJEK MyKad
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PERKARA	PERUNTUKAN PEMBANGUNAN (RM Juta)				PERUNTUKAN MENGURUS (RM Juta)				JUMLAH (RM Juta) (a+b)
	2003	2004	2005	JUMLAH (a)	2003	2004	2005	JUMLAH (b)	
Peruntukan Diluluskan/Diterima	98.26	65.48	71.84	235.58	137.03	191.58	196.87	525.48	761.06
Perbelanjaan Sebenar	98.26	47.68	71.72	217.66	128.80	191.39	172.77	492.96	710.62

36.4.2.6. Penggunaan Aplikasi MyKad

- a. Penggunaan aplikasi MyKad di peringkat negeri masih terhad kepada penggunaan satu aplikasi kad pengenalan sahaja berbanding dengan perancangan yang meliputi aplikasi kad pengenalan, lesen memandu, *MepsCash* dan ATM. Mengikut rekod JPN, bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, seramai 2.93 juta penduduk di Lembah Klang telah menggunakan aplikasi kad pengenalan, lesen memandu dan pasport.
- b. Rekod JPN menunjukkan kes penipuan dan pemalsuan kad pengenalan melalui penggunaan MyKad telah dapat dikurangkan. Semakan Audit terhadap kawalan keselamatan pada permukaan MyKad di Ibu Pejabat dan Cawangan negeri menunjukkan ciri keselamatan MyKad telah dipatuhi sepenuhnya. Di samping itu, ujian standard kualiti kad mentah yang telah dilaksanakan oleh SIRIM telah mendapat pengiktirafan daripada *Proton World International*. Contoh pemeriksaan fizikal MyKad adalah seperti **Gambar 36.7**. Daripada 1,010 kes aduan penipuan dan pemalsuan MyKad di seluruh negara yang direkodkan sehingga bulan Disember 2005, adalah didapati hanya 74 kes atau 7% daripadanya telah dilaporkan sebagai kes pemalsuan MyKad berbanding dengan bilangan pemalsuan kad pengenalan lama seperti di **Jadual 36.20**. Pemalsuan yang berlaku hanya melibatkan pengubahsuaian maklumat pada permukaan kad dan tidak pada kandungan cip MyKad.

JADUAL 36.20
STATISTIK KES PENIPUAN DAN PEMALSUAN MyKad
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005 DI SELURUH NEGARA

TAHUN	KAD PENGENALAN LAMA	Mykad	JUMLAH
2003	362	0	362
2004	494	18	512
2005	80	56	136
JUMLAH	936	74	1,010

GAMBAR 36.7
CONTOH UJIAN PEMERIKSAAN FIZIKAL MyKad

36.4.2.7. Rancangan Promosi

Promosi penggunaan aplikasi MyKad telah dilaksanakan secara bersepadu dengan kerjasama Institusi Pengajian Tinggi, Kementerian Kesihatan, MAMPU dan INTAN. Sebanyak 55 aktiviti pameran, ekspo dan bimbingan telah dilaksanakan di Cawangan JPN Negeri Kedah, Sabah, Sarawak dan Ibu Pejabat semenjak tahun 2003 hingga 2005 seperti di **Jadual 36.21**. Manakala 5 aktiviti promosi di peringkat antarabangsa telah dijalankan secara tahunan melibatkan perbelanjaan berjumlah RM1.19 juta.

JADUAL 36.21
PROMOSI APLIKASI MyKad MENGIKUT REKOD IBU PEJABAT
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

NEGERI	AKTIVITI TAHUN 2003		AKTIVITI TAHUN 2004		AKTIVITI TAHUN 2005		JUMLAH
	PAMERAN	BIMBINGAN	PAMERAN	BIMBINGAN	PAMERAN	BIMBINGAN	
Ibu Pejabat	5	2	7	3	5	4	26
Kedah	2	0	9	4	0	2	17
Sabah	0	0	2	2	1	2	7
Sarawak	0	0	1	1	2	1	5
JUMLAH	7	2	19	10	8	9	55

36.4.3. PEMANTAUAN

Mekanisme pemantauan telah diwujudkan oleh JPN untuk memastikan objektif pengeluaran MyKad dilaksanakan mengikut perancangan. Berikut ialah 2 jawatankuasa yang terlibat secara langsung dengan aktiviti pemantauan :-

36.4.3.1. Pasukan Pelaksana Kad Pintar Pelbagaiguna Kerajaan

Mengikut kontrak, Pasukan Pelaksana Projek perlu mengadakan mesyuarat sebanyak 48 kali setahun. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati mesyuarat yang telah diadakan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 ialah antara 32 hingga 37 kali setahun seperti di jadual berikut :-

JADUAL 36.22
MESYUARAT PASUKAN PELAKSANAAN PROJEK
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	BILANGAN MESYUARAT PASUKAN PELAKSANAAN PROJEK (SETAHUN)		
	MENGIKUT KONTRAK	SEBENAR	PERBEZAAN
2003	48	37	11
2004	48	34	14
2005	48	32	16
JUMLAH	144	103	41

36.4.3.2. Jawatankuasa Pengurusan Projek

Mengikut kontrak, Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Projek perlu diadakan secara bulanan sepanjang tempoh kontrak. Semakan Audit mendapati mesyuarat tersebut telah diadakan secara bulanan pada tahun 2003. Bagaimanapun, hanya 7 kali mesyuarat diadakan pada tahun 2005. Keadaan ini berlaku kerana pada masa yang sama ahli Jawatankuasa ini juga terlibat dengan jawatankuasa lain. Bagi tahun 2004, mesyuarat itu tidak perlu diadakan kerana tidak ada kontrak ditandatangani bagi tahun tersebut.

Pada pandangan Audit, jawatankuasa dan pasukan yang bertanggungjawab perlu melaksanakan aktiviti pemantauan mengikut kontrak bagi memastikan prestasi pengeluaran MyKad tidak tergendala.

36.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Sungguhpun JPN berupaya mengeluarkan MyKad melebihi daripada bilangan sasarannya, namun bagi memastikan pengurusan aktiviti pengeluaran MyKad dilaksanakan dengan teratur dan berhemat, JPN patut memberi pertimbangan kepada syor berikut :-

- a. Memastikan pembangunan sistem dilaksanakan mengikut jadual yang telah ditetapkan supaya MyKad dapat digunakan mengikut tujuan yang dirancang.
- b. Memastikan bekalan bahan mentah dan peralatan dapat dibekalkan mengikut tempoh yang ditetapkan dalam kontrak dan mengenakan denda terhadap pembekal yang gagal mematuhi syarat kontrak.
- c. Mengkaji semula keperluan kakitangan yang terlibat dengan pengeluaran MyKad supaya selaras dengan beban kerja.
- d. Mengenal pasti dan mengambil tindakan untuk mengatasi kerosakan MyKad semasa pemprosesan bagi mengelakkan pembaziran.

KEMENTERIAN KESELAMATAN DALAM NEGERI

37. POLIS DIRAJA MALAYSIA - AKTIVITI UNIT UDARA

37.1. LATAR BELAKANG

37.1.1. Unit Udara Polis DiRaja Malaysia (Unit Udara Polis) ditubuhkan dengan kelulusan Jemaah Menteri pada bulan Februari 1979. Ia bertanggungjawab untuk memberi perkhidmatan udara kepada semua jabatan di bawah Polis DiRaja Malaysia dan lain-lain Jabatan Kerajaan melalui operasi rondaan udara seperti berikut :-

- a. Operasi keselamatan perbatasan sempadan, pantai dan perairan bertujuan untuk memantau dan mengesan kemasukan pendatang asing tanpa izin, penyeludupan, pencerobohan kapal asing dan pelanggaran undang-undang negara.
- b. Operasi keselamatan dalam negeri dan ketenteraman awam bagi memantau aktiviti demonstrasi dan bantuan semasa bencana alam seperti banjir dan tanah runtuh.
- c. Operasi bantuan kepada formasi Polis, Kementerian dan Jabatan Kerajaan untuk mengesan pelanggaran undang-undang negara contohnya seperti rondaan bersama Jabatan Alam Sekitar.
- d. Operasi keselamatan jalan raya bagi membantu pasukan trafik menguatkuasakan undang-undang dan peraturan lalu lintas.
- e. Operasi mencari dan menyelamatkan dengan menyediakan pasukan yang terlatih dan berpengetahuan.
- f. Liputan keselamatan untuk orang kenamaan contohnya semasa persidangan antarabangsa yang membabitkan ketua dari negara yang berisiko tinggi.

37.1.2. Operasi Unit Udara Polis meliputi kawasan di sekitar kepulauan, Perairan Wilayah Malaysia, Zon Ekonomi Eksklusif dan seluruh daratan Malaysia. Kesemua kawasan ini dibahagikan kepada beberapa pangkalan untuk memudahkan pelaksanaan tugas dan penguatkuasaan seperti di **Rajah 37.1**.

37.1.3. Sehingga kini, Unit Udara Polis beroperasi dengan menggunakan 24 pesawat, iaitu 14 kapal terbang dan 10 helikopter. Kapal terbang yang digunakan adalah dari jenis *Cessna* dan *Pilatus* yang dibeli antara tahun 1979 hingga 1994. Helikopter pula dari jenis *Eucureil* yang dibeli pada tahun 1990 dan 1997. Jenis pesawat Unit Udara Polis dan tahun perolehannya adalah seperti di **Jadual 37.1**.

RAJAH 37.1
KAWASAN TANGGUNGJAWAB UNIT UDARA POLIS

JADUAL 37.1
PESAWAT MILIK UNIT UDARA POLIS PADA BULAN DISEMBER 2005

PESAWAT	MODEL	NAMA	PEROLEHAN		USIA (Tahun)
			TAHUN	UNIT	
Kapal Terbang	Cessna U 206G	PSA, PSB dan PSD	1979	3	26
	Pilatus PC-6 B2H4	PSE, PSG, PSH, PSI dan PSK	1986	5	19
	Cessna CE 208	PSL, PSM, PSN, PSO, PSP dan PSQ	1994	6	11
Helikopter	Ecureuil AS 355F2	PHA dan PHB	1990	2	15
	Ecureuil AS 355N	PHD, PHE, PHF, PHG, PHH, PHJ, PHK dan PHL	1997	8	8
JUMLAH				24	

37.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada aktiviti Unit Udara Polis diuruskan dengan cekap, berhemat dan selaras dengan objektif penubuhannya.

37.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini memberikan tumpuan kepada aktiviti Unit Udara Polis yang meliputi aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap perolehan, penggunaan, penyenggaraan dan pembaikan pesawat bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Semakan rekod dan fail yang berkaitan telah dijalankan di peringkat Ibu Pejabat Unit Udara Polis dan 4 pejabat pangkalan iaitu Pangkalan Semenanjung di Sungai Besi, Kuala Lumpur; Pangkalan Sabah di Kota Kinabalu; Pangkalan Sarawak di Kuching dan Pangkalan Latihan di Ipoh, Perak.

37.4. PENEMUAN AUDIT

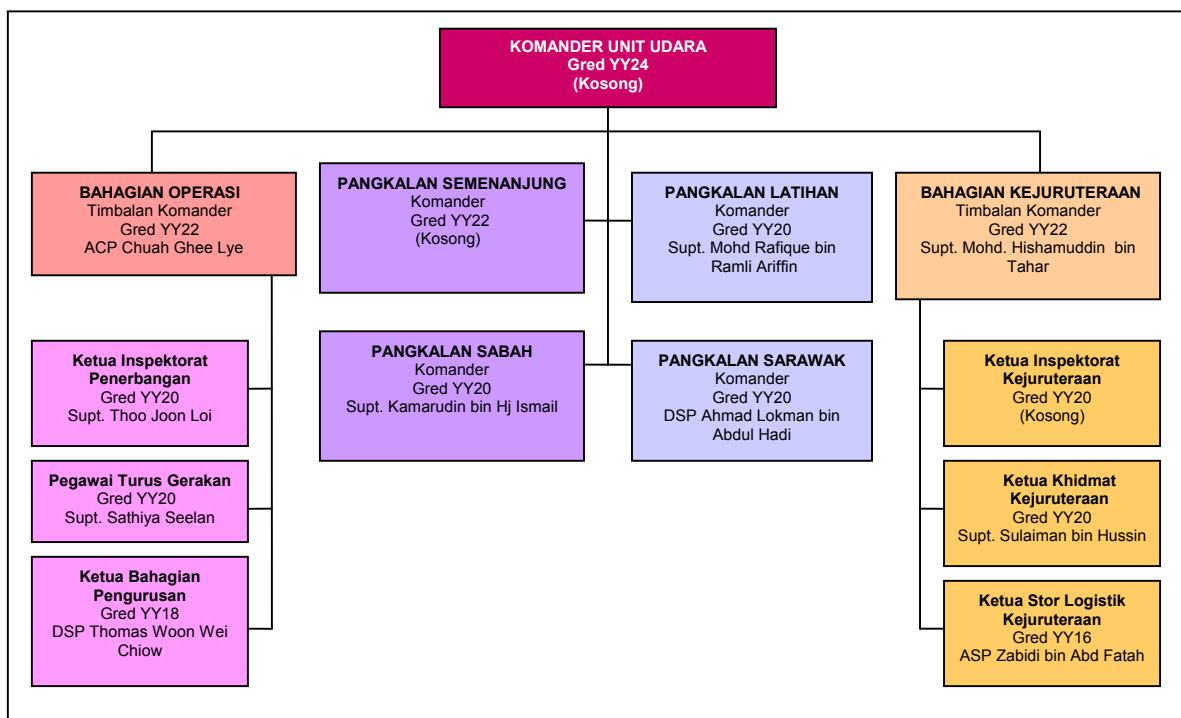
Pengauditan yang telah dijalankan antara bulan Mei hingga November 2005 mendapati perkara berikut :-

37.4.1. PERANCANGAN

37.4.1.1. Pengurusan Aktiviti

- a. Unit Udara Polis diketuai oleh Komander Unit Udara berpangkat Senior Asisten Komisioner Polis II Gred YY24 yang bertanggungjawab terus kepada Pengarah Jabatan Keselamatan Dalam Negeri dan Ketenteraman Awam, Polis DiRaja Malaysia (PDRM). Di peringkat Ibu Pejabat, Unit Udara Polis dibahagikan kepada 2 bahagian iaitu Bahagian Operasi dan Bahagian Kejuruteraan. Bahagian Operasi bertanggungjawab terhadap operasi penerbangan, penugasan penerbangan oleh krew penerbangan serta urusan pentadbiran dan kewangan. Bahagian Kejuruteraan pula bertanggungjawab menjalankan penyenggaraan dan pembaikan pesawat untuk memastikan ia sentiasa berada di tahap yang selamat. Setiap Bahagian ini diketuai oleh Timbalan Komander berpangkat Asisten Komisioner Polis Gred YY22 dan bertanggungjawab terus kepada Komander Unit Udara.
- b. Empat pejabat pangkalan telah ditubuhkan sebagai pusat operasi iaitu Pangkalan Semenanjung, Pangkalan Sabah, Pangkalan Sarawak dan Pangkalan Latihan di Ipoh, Perak. Setiap pangkalan diketuai oleh seorang Komander Pangkalan Gred YY22/YY20 yang bertanggungjawab terhadap segala urusan pentadbiran dan operasi kawasan. Pangkalan Latihan pula berfungsi untuk menjalankan latihan asas, latihan lanjutan/peralihan, ujian dan pemeriksaan penerbangan bagi juruterbang dan Pemerhati Udara. Struktur organisasi Unit Udara Polis adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 37.1
STRUKTUR ORGANISASI UNIT UDARA POLIS
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

- c. Pada tahun 2005, sebanyak 511 jawatan telah diluluskan untuk Unit Udara Polis. Bagaimanapun, hanya 381 jawatan (74.6%) telah diisi termasuk beberapa jawatan pegawai berpangkat Lans Koperal/Konstabel, Koperal Tambahan dan Konstabel Tambahan yang dipinjamkan dari bahagian lain. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 37.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN UNIT UDARA POLIS PADA 31 DISEMBER 2005

JAWATAN	GRED	BILANGAN		DIISI (%)
		LULUS	ISI	
Senior Asisten Komisioner Polis II	YY24	1	0	0.0
Asisten Komisioner Polis	YY22	3	1	33.3
Superintenden Polis	YY20	9	6	66.7
Deputi Superintenden Polis	YY18	23	16	69.6
Asisten Superintenden Polis	YY16	55	41	74.5
Inspektor	YY12	56	29	51.8
Sub. Inspektor	YY10	14	7	50.0
Sarjan Mejar	YY8	17	17	100.0
Sarjan	YY6	69	38	55.1
Koperal	YY4	97	58	59.8
Pegawai Awam	N17/N11	25	20	80.0
Lans Koperal / Konstabel	YY2/YY1	141	142	TB
Koperal Tambahan	YT4	0	1	TB
Konstabel Tambahan	YT1	1	5	TB
JUMLAH		511	381	74.6

Nota : TB – Melibatkan Beberapa Pegawai Yang Dipinjam Daripada Bahagian Lain

- d. Daripada 511 jawatan yang diluluskan, 130 adalah merupakan jawatan jurutera dan juruterbang yang terdiri dari pegawai berpangkat Inspektor dan ke atas. Setakat bulan Disember 2005, hanya 88 jawatan (86.3%) juruterbang dan 12 jawatan (42.9%) jurutera telah diisi. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.3
KEDUDUKAN JAWATAN JURUTERBANG DAN JURUTERA

PEJABAT/ PANGKALAN	JURUTERBANG			JURUTERA		
	BILANGAN		DIISI (%)	BILANGAN		DIISI (%)
	LULUS	ISI		LULUS	ISI	
Ibu Pejabat	11	11	100.0	12	6	50.0
Semenanjung	54	46	85.2	7	5	71.4
Sabah	14	13	92.9	4	1	25.0
Sarawak	14	12	85.7	3	-	0.0
Latihan	9	6	66.7	2	-	0.0
JUMLAH	102	88	86.3	28	12	42.9

- e. Latihan dan kemahiran bagi juruterbang yang mengendalikan pesawat perlu dilaksanakan untuk menjamin tahap kemahiran dan kecekapan mereka. Pegawai dikehendaki menjalani kursus asas penerbangan selama satu tahun di Pangkalan Latihan Ipoh, Perak untuk memperolehi Lesen Juruterbang Persendirian. Setelah mengumpul jumlah jam penerbangan yang mencukupi dan disahkan layak, mereka perlu mengikuti kursus lanjutan untuk mendapatkan Lesen Juruterbang Komersial bagi kapal terbang atau helikopter. Kedua-dua lesen ini dikeluarkan oleh Jabatan Penerbangan Awam. Latihan yang telah dirancang dan dilaksanakan adalah seperti berikut :-

- i. Kursus asas penerbangan - kursus penerbangan ini dikendalikan oleh Pangkalan Latihan Ipoh, Perak. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, seramai 26 pelatih telah diterima mengikuti kursus untuk memperolehi Lesen Juruterbang Persendirian di mana 23 (88.5%) daripada mereka telah lulus. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.4
KURSUS UNTUK MEMPEROLEHI LESEN JURUTERBANG PERSENDIRIAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TARIKH KURSUS	BILANGAN PELATIH			LULUS (%)
	KESELURUHAN	LULUS	GAGAL	
05.05.03 – 30.06.04	11	11	0	100.0
17.05.04 – 31.10.05	8	7	1	87.5
17.01.05 – 15.01.06	7	5	2	71.4
JUMLAH	26	23	3	88.5

- ii. Kursus lanjutan penerbangan - untuk memperolehi Lesen Juruterbang Komersial yang dikeluarkan oleh Jabatan Penerbangan Awam sama ada bagi kapal terbang atau helikopter. Kursus Juruterbang Komersial bagi kapal terbang dijalankan di Akademi Penerbangan Malaysia manakala bagi juruterbang helikopter, ia dilaksanakan di Brisbane, Australia. Butiran kursus dan bilangan pelatih yang menghadiri kursus bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.5
KURSUS UNTUK MEMPEROLEHI LESEN JURUTERBANG KOMERSIAL
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

KURSUS	TARIKH	BILANGAN PELATIH			LULUS (%)
		KESELURUHAN	LULUS	GAGAL	
Commercial Pilot's Licence With Instrument Rating and Frozen ATPL	28.07.2003 Hingga 30.11.2004	7	7	0	100.0
Commercial Pilot's Licence (Helicopter)	21.07.2003 Hingga 30.04.2004	6	4	2	66.7
Commercial Pilot's Licence With Instrument Rating and Frozen ATPL	28.07.2005 Hingga 30.11.2006	7	Masih Berkursus		
Commercial Pilot's Licence (Helicopter)	25.07.2005 Hingga 30.04.2006	6	Masih Berkursus		

- iii. *Role training* - latihan kemahiran untuk menerbangkan pesawat dengan membawa anggota Pasukan Gerak Khas menjalani latihan atau pertunjukan bagi aksi terjun dari udara dengan menggunakan payung terjun dan pergerakan pantas seperti *abseiling*, *winching*, *roping*, *hover jump* dan *spie-rig* dengan menggunakan tali atau kabel. Pengesahan kelayakan bagi mereka yang telah berjaya mengikuti latihan ini akan direkodkan dalam Buku Log juruterbang berkenaan. Tempoh sah laku kelayakan ini adalah selama satu tahun. Semakan Audit terhadap Buku Log bagi 26 juruterbang pada bulan Ogos 2005 mendapati 24 juruterbang tidak mempunyai kelayakan untuk membuat penerbangan.

37.4.1.2. Keperluan Kewangan

- a. Unit Udara Polis menyediakan anggaran belanjawan bagi perbelanjaan mengurus dan pembangunan untuk dikemukakan kepada Kementerian Keselamatan Dalam Negeri melalui Jabatan Logistik PDRM. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, peruntukan mengurus berjumlah RM182.59 juta telah dipohon. Bagaimanapun, jumlah peruntukan yang diluluskan khusus untuk Unit Udara Polis tidak dapat ditentukan kerana peruntukan yang diluluskan adalah untuk keseluruhan aktiviti Keselamatan Dalam Negeri dan Ketenteraman Awam.
- b. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, sejumlah RM13.51 juta telah dipohon untuk peruntukan pembangunan bagi perolehan *simulator* helikopter, pesawat dan komponen serta peralatan penyenggaraan bagi meningkatkan mutu kerja penyenggaraan dan pembaikan pesawat.

37.4.1.3. Undang-undang Dan Peraturan

Pendaftaran, prosedur penyenggaraan, peraturan penerbangan serta pelesenan juruterbang dan Jurutera Unit Udara Polis adalah tertakluk kepada Akta Penerbangan Awam Malaysia 1969 dan Peraturan Penerbangan Awam Malaysia 1996 yang dikuatkuasakan oleh Jabatan Penerbangan Awam. Akta dan Peraturan Penerbangan Awam tersebut antara lainnya menetapkan perkara berikut :-

- a. Pesawat milik Unit Udara Polis hendaklah didaftarkan dengan Jabatan Penerbangan Awam.
- b. Jabatan Penerbangan Awam bertanggungjawab untuk mengeluarkan lesen kepada juruterbang dan Jurutera Penyenggara Pesawat.
- c. Pesawat Unit Udara Polis hanya boleh disenggara oleh Jurutera Penyenggara Pesawat berlesen yang diiktiraf oleh Jabatan Penerbangan Awam.
- d. Setiap pesawat perlu mempunyai Perakuan Keselamatan Terbang yang dikeluarkan oleh Jabatan Penerbangan Awam. Tempoh sah laku perakuan tersebut adalah untuk satu tahun dan sebelum tempoh sah laku tamat, satu ujian penerbangan perlu dilakukan oleh juruterbang yang dilantik khas oleh Jabatan Penerbangan Awam. Perakuan baru hanya akan dikeluarkan setelah pesawat tersebut lulus ujian penerbangan yang ditetapkan.
- e. Perintah Tetap Komander Unit Udara Polis menetapkan beberapa peraturan berhubung dengan jenis latihan yang perlu diikuti oleh setiap juruterbang dan jurutera, kaedah penyenggaraan dan pembaikan pesawat.

37.4.1.4. Rancangan Kerja Tahunan

- a. Unit Udara Polis telah merancang 3 jenis tugas penerbangan seperti berikut :-

- i. **Penerbangan Operasi Berjadual** - operasi yang dilaksanakan mengikut perancangan yang telah ditetapkan sepanjang tahun. Antara operasi yang dilaksanakan ialah rondaan sepanjang pantai barat dan pantai timur Semenanjung Malaysia; operasi bersama dengan Jabatan Alam Sekitar untuk mengawal dan mengawas pencemaran di daratan dan lautan; operasi mencegah aktiviti penyeludupan dan pendatang tanpa izin di sempadan serta operasi mencegah aktiviti mengorek pasir yang melanggar peraturan.
 - ii. **Penerbangan Operasi Tidak Berjadual** - tugas penerbangan berasaskan permohonan yang diterima secara *ad hoc*. Antara operasi tidak berjadual ialah operasi mengawal banjir; operasi mencari dan menyelamatkan; perkhidmatan bantuan dari udara kepada Ketua Polis Kontinjen/Daerah bagi mengesan penjenayah serta mengambil gambar kawasan dari udara.
 - iii. **Penerbangan Inspektorat Dan Latihan** - antara latihan yang dijalankan ialah latihan asas penerbangan, peralihan pengendalian pesawat dan pergerakan pantas.
- b. Unit Udara Polis telah menetapkan bahawa pada setiap masa kadar boleh guna (serviceability) pesawat ialah lebih kurang 70%. Berdasarkan kepada ketetapan tersebut, aktiviti yang dirancang bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.6
UNJURAN AKTIVITI UNIT UDARA POLIS
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

AKTIVITI	JAM PENERBANGAN		
	2003	2004	2005
A. PENUGASAN PENERBANGAN			
Penerbangan Operasi Berjadual			
Rondaan Maritim	1,000	500	500
Rondaan Jabatan Alam Sekitar	700	750	700
Rondaan Sempadan Darat	300	300	300
Operasi Trafik	200	250	250
Penerbangan Operasi Tidak Berjadual			
Bantuan Kepada Ketua Polis Daerah/Cawangan	2,200	2,400	2,500
Bantuan Kepada Agensi Kerajaan	100	100	100
Operasi/Latihan Bersama Dengan Agensi Dalam Dan Luar Negeri	100	50	50
Penerbangan Unit Udara Polis	400	500	500
Perhubungan Awam Dan Pameran	100	100	100
B. PENERBANGAN INSPEKTORAT DAN LATIHAN	1,000	1,100	1,100
JUMLAH	6,100	6,050	6,100

37.4.1.5. Penyenggaraan Dan Pembaikan Pesawat

- a. Penyenggaraan dan pembaikan pesawat perlu dilakukan mengikut piawaian kejuruteraan berpandukan kepada beberapa perkara seperti Peraturan Jabatan Penerbangan Awam Malaysia 1996; jadual penyenggaraan yang diiktiraf; kerja penyenggaraan yang diluluskan atau disyorkan oleh pengeluar pesawat atau kelengkapan serta polisi dan peraturan Unit Udara Polis.

- b. Jabatan Penerbangan Awam adalah bertanggungjawab memastikan setiap pesawat disenggarakan mengikut piawaian kejuruteraan yang ditetapkan. Jadual penyenggaraan pesawat adalah berbeza-beza mengikut jenis pesawat, tempoh hayat atau jam penerbangan yang telah dilakukan. Penyenggaraan dijalankan dalam 4 tahap yang ditetapkan mengikut jumlah jam penerbangan atau hari penerbangan tertakluk kepada mana yang terdahulu. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.7
TAHAP PENYENGGARAAN PESAWAT

PESAWAT	PENYENGGARAAN			
	TAHAP 1	TAHAP 2	TAHAP 3	TAHAP 4
Cessna U 206G	50 jam/60 hari	100 jam	1,500 jam/18 bulan	3,000 jam/3 tahun
Pilatus PC-6 B2H4	50 jam/60 hari	100 jam	3,000 jam/4 tahun	6,000 jam/8 tahun
Cessna CE 208	100 jam	200 jam	300 jam	400 jam/1 tahun
Helikopter	50 jam	100 jam/3 bulan	Pemeriksaan 1 tahun	500 jam/24 bulan

- c. Penyenggaraan kapal terbang dijalankan sepenuhnya oleh Jurutera Unit Udara Polis manakala kerja penyenggaraan helikopter dikontrakkan kepada syarikat swasta.

37.4.1.6. Mekanisme Pemantauan

a. Peringkat Ibu Pejabat

Aktiviti Unit Udara Polis akan dipantau melalui mesyuarat Pegawai Turus yang dihadiri oleh pegawai kanan termasuk semua Komander Pangkalan. Pemantauan juga dilakukan melalui Laporan Bulanan Pangkalan; Laporan Bulanan Aktiviti Penerbangan Seksyen Penerbangan Kapal Terbang dan Helikopter, Bahagian Operasi serta Laporan Bulanan Aktiviti Bahagian Penyenggaraan.

b. Peringkat Pangkalan

Mesyuarat peringkat pangkalan yang dipengerusikan oleh Komander Pangkalan juga akan diadakan setiap bulan. Ia dihadiri oleh pegawai dan anggota pangkalan bagi membincangkan pengurusan aktiviti di Pangkalan berkenaan.

Pada pandangan Audit, Unit Udara Polis mempunyai perancangan yang baik bagi menjalankan tanggungjawab yang telah ditetapkan. Unit Udara Polis juga mempunyai struktur organisasi yang jelas. Prosedur pelesenan Juruterbang dan jurutera serta manual penyenggaraan juga telah disediakan dengan lengkap. Di samping itu, Unit Udara Polis juga telah mengenal pasti keperluan guna tenaga, kewangan dan peralatan yang diperlukan untuk melaksanakan aktivitinya. Mekanisme pemantauan juga adalah memadai.

37.4.2. PELAKSANAAN

37.4.2.1. Perolehan Pesawat, Peralatan Khas Dan Alat Ganti

Bagi tempoh Rancangan Malaysia Kelapan, sejumlah RM124 juta telah dibelanjakan untuk membeli 4 kapal terbang, 2 helikopter dan peralatan penyenggaraan pesawat. Semakan Audit terhadap perolehan yang dibuat mendapati perkara berikut :-

- a. Kementerian telah menandatangani kontrak dengan Syarikat Nasa Tech Sdn. Bhd. pada bulan Oktober 2003 untuk membekalkan 4 pesawat Cessna 172SP (**Gambar 37.1**) bernilai RM6 juta bagi tujuan latihan juruterbang. Mengikut kontrak asal, pesawat tersebut sepatutnya diterima pada bulan Februari 2004. Bagaimanapun sehingga laporan ini disediakan, pesawat tersebut masih belum diserahkan kepada Unit Udara Polis kerana beberapa barangan seperti *filter*, *plugs*; manual serta buku log enjin dan *propeller* yang sepatutnya dibekalkan belum diterima. Pemeriksaan terhadap pesawat tersebut bagi tujuan mendapatkan Perakuan Keselamatan Terbang juga belum dilakukan. Semakan Audit selanjutnya mendapati Kerajaan telah membuat bayaran berjumlah RM5.40 juta. Mengikut syarat perjanjian kontrak, denda pada kadar 1% atau tidak melebihi 6% daripada harga keseluruhan kontrak boleh dikenakan sekiranya pembekal gagal membekalkan pesawat pada tempoh yang ditetapkan. Pihak Kementerian telah memaklumkan bahawa denda akan dikenakan setelah keempat-empat pesawat ini diserahkan kepada Kerajaan kerana pengiraan denda hanya boleh dibuat berdasarkan tarikh sebenar penyerahan pesawat.

GAMBAR 37.1

*Pesawat Cessna 172SP Yang Belum
Diserahkan Kepada Unit Udara Polis*

- b. Kontrak bernilai RM117.75 juta telah ditandatangani oleh Kementerian dengan Syarikat Airod Sdn. Bhd. bagi membekalkan 2 helikopter model Mi 171 untuk kegunaan Unit Udara Polis. Mengikut syarat kontrak, helikopter tersebut hendaklah diserahkan dalam tempoh 11 bulan dari tarikh kuat kuasa kontrak iaitu pada bulan November 2003. Adalah didapati kelewatan dalam bekalan komponen pesawat telah berlaku dan Kementerian telah mengenakan bayaran denda berjumlah RM0.61 juta kepada syarikat tersebut selaras dengan syarat kontrak. Bagaimanapun, pesawat berkenaan tidak dapat didaftarkan sebagai *civil aircraft* dengan Jabatan Penerbangan Awam kerana ciri-ciri pembuatannya tidak memenuhi beberapa peruntukan Akta Penerbangan Awam Malaysia 1969, antara lainnya ialah *Power Boost System* tidak mengikut piawaian yang ditetapkan serta *Fire Protection System* bagi komponen utama dan pendawaian yang digunakan adalah tidak kalis kebakaran. Oleh itu, dengan persetujuan Jemaah Menteri, 2 pesawat ini telah diserahkan kepada Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia pada bulan September 2005 memandangkan kedua-dua pesawat ini boleh digunakan oleh Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia tanpa perlu mendaftarkannya sebagai *civil aircraft*.

- c. Perjanjian kontrak bernilai RM0.24 juta dengan Syarikat Top Entity Sdn. Bhd. bagi pembekalan peralatan penyenggaraan pesawat telah ditandatangani pada bulan Jun 2003. Semakan Audit mendapati penerimaan dan bayaran bagi peralatan berkenaan telah dibuat mengikut tempoh yang ditetapkan. Bagaimanapun, berlaku kelewatan antara 11 hingga 33 bulan dalam pengagihan peralatan tersebut kepada pejabat pangkalan yang memerlukannya.

Pada pandangan Audit, Kementerian perlu mengenakan denda terhadap kontraktor yang gagal membekalkan pesawat dalam tempoh yang ditetapkan. Manakala peralatan yang telah diterima daripada pembekal hendaklah segera diagihkan supaya dapat digunakan sewajarnya.

37.4.2.2. Prestasi Keseluruhan

- a. Berdasarkan kepada jam penerbangan yang dirancang dan dilaksanakan oleh Unit Udara Polis pada tahun 2004, secara keseluruhannya pencapaian prestasi bagi tahun tersebut ialah 5,960 jam penerbangan (98.5%) daripada 6,050 jam penerbangan yang dirancang. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.8
PERANCANGAN DAN PELAKSANAAN JAM PENERBANGAN BAGI TAHUN 2004

AKTIVITI	JAM PENERBANGAN		
	PERANCANGAN (JAM)	PELAKSANAAN	
		(JAM)	(%)
A. PENUGASAN PENERBANGAN			
Penerbangan Operasi Berjadual			
Rondaan Maritim	500	802	160.4
Rondaan Jabatan Alam Sekitar	750	708	94.4
Rondaan Sempadan Darat	300	392	130.7
Operasi Trafik	250	110	44.0
Penerbangan Operasi Tidak Berjadual			
Bantuan Kepada Ketua Polis Daerah/Cawangan	2,400	1,509	62.9
Bantuan Kepada Agensi Kerajaan	100	357	357.0
Operasi/Latihan Bersama Dengan			
Agensi Dalam Dan Luar Negeri	50	95	190.0
Penerbangan Unit Udara Polis	500	702	140.4
Perhubungan Awam Dan Pameran	100	100	100.0
B. PENERBANGAN INSPEKTORAT DAN LATIHAN	1,100	1,185	107.7
JUMLAH	6,050	5,960	98.5

- b. Pengurusan Unit Udara Polis telah menetapkan bahawa pesawat hendaklah sentiasa berada dalam keadaan baik dan sempurna dengan kadar boleh guna (serviceability) pada sesuatu masa sekurang-kurangnya 70% daripada bilangan pesawat yang ada. Manakala 30% lagi diperuntukkan bagi perkhidmatan penyenggaraan dan pembaikan. Berdasarkan kepada 6,050 jam penerbangan yang dirancang dan kadar boleh guna tersebut, didapati unjuran jumlah jam penerbangan untuk 1 pesawat ialah 30 jam bagi tempoh 1 bulan atau 1 jam sehari sahaja. Butiran pengiraan adalah seperti berikut :-

<i>Unjuran Jam Penerbangan Tahunan</i>	: 6,050 jam
<i>Bilangan Pesawat Boleh Guna (70%)</i>	: 24 (sedia ada) x 70% = 17 pesawat
<i>Jumlah Jam Penerbangan Setiap Pesawat</i>	: 6,050 jam/17 pesawat
	: 356 jam setahun/pesawat
	Atau 30 jam sebulan/pesawat
	Atau 1 jam sehari/pesawat

Pada pandangan Audit, sungguhpun Unit Udara Polis telah mencapai 98% daripada sasaran yang ditetapkan, namun sasaran yang telah ditetapkan itu adalah rendah dan penggunaan pesawat tidak pada tahap optimum memandangkan jumlah jam penerbangan bagi setiap pesawat hanya pada kadar 1 jam sehari.

37.4.2.3. Penggunaan Pesawat

- a. Semakan Audit terhadap rekod penggunaan 14 kapal terbang dan 10 helikopter bagi memastikan sama ada penggunaan pesawat tersebut memenuhi kadar boleh guna yang ditetapkan mendapati perkara berikut :-
 - i. Berdasarkan 6,384 hari dalam tempoh bulan Januari 2004 hingga Mac 2005 dan kadar boleh guna yang ditetapkan oleh Unit Udara Polis pada tahap 70%, kadar boleh guna bagi 14 kapal terbang sepatutnya ialah 4,470 hari. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati kadar boleh guna sebenar bagi kapal terbang ialah hanya 3,357 hari. Semakan Audit selanjutnya terhadap penggunaan kapal terbang sebenar pula mendapati peratusannya adalah jauh lebih rendah iaitu hanya 32.2% hingga 59.9% sahaja. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.9
KADAR BOLEH GUNA DAN PENGGUNAAN SEBENAR KAPAL TERBANG

TEMPOH	KADAR BOLEH GUNA			PENGGUNAAN SEBENAR	PENGGUNAAN SEBENAR BERBANDING KADAR SEBENAR
	Keseluruhan* (Hari) (a)	Sepatut** (Hari) (b)	Sebenar*** (Hari) (c)	(Hari) (d)	(%) (e = d/c)
TAHUN 2004					
Januari	434	304	259	87	33.6
Februari	406	284	220	102	46.4
Mac	434	304	252	96	38.1
April	420	294	236	90	38.1
Mei	434	304	260	85	32.7
Jun	420	294	273	88	32.2
Julai	434	304	227	86	37.9
Ogos	434	304	163	69	42.3
September	420	294	212	85	40.1
Oktober	434	304	195	85	43.6
November	420	294	231	91	39.4
Disember	434	304	223	97	43.5
TAHUN 2005					
Januari	434	304	216	106	49.1
Februari	392	274	193	82	42.5
Mac	434	304	197	118	59.9
JUMLAH	6,384	4,470	3,357	1,367	40.7

Nota : * **Kadar Boleh Guna Keseluruhan = 14 Kapal Terbang x Bilangan Hari Dalam Sebulan**

** **Kadar Boleh Guna Sepatutnya = Kadar Boleh Guna Keseluruhan x 70%**

*** **Kadar Boleh Guna Sebenar - Selepas Mengambil Kira Tempoh Masa Pembaikan Dan Penyenggaraan Terhadap Kapal Terbang**

- ii. Bagi helikopter pula, kadar boleh guna hanya 3,192 hari berbanding dengan 4,560 hari bagi tempoh bulan Januari 2004 hingga Mac 2005. Semakan Audit mendapati kadar boleh guna sebenar bagi bulan Februari

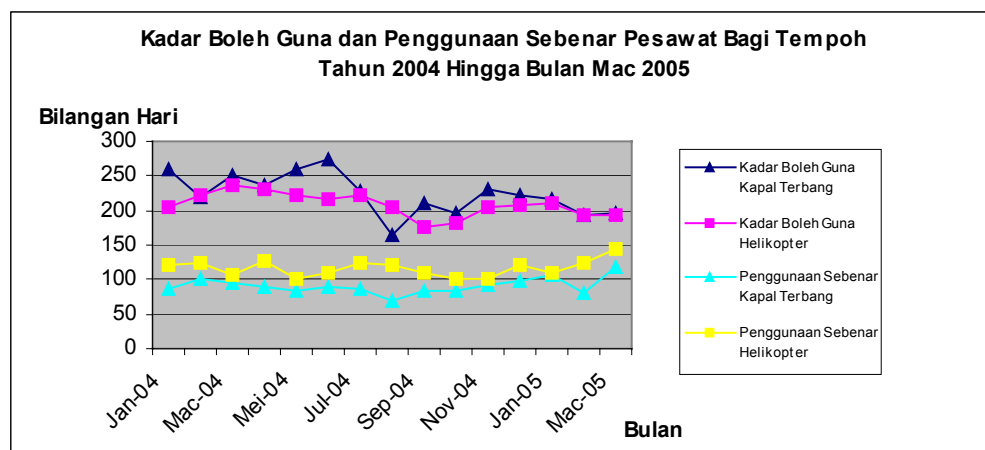
hingga Julai 2004 adalah pada tahap optimum. Peratus penggunaan sebenar helikopter berbanding kadar boleh guna adalah antara 44.7% hingga 74.6%. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 37.10
KADAR BOLEH GUNA DAN PENGGUNAAN SEBENAR HELIKOPTER

TEMPOH	KADAR BOLEH GUNA			PENGGUNAAN SEBENAR	PENGGUNAAN SEBENAR BERBANDING KADAR SEBENAR
	Keseluruhan* (Hari) (a)	Sepatut** (Hari) (b)	Sebenar*** (Hari) (c)	(Hari) (d)	(%) (e= d/c)
TAHUN 2004					
Januari	310	217	204	122	59.8
Februari	290	203	221	124	56.1
Mac	310	217	237	106	44.7
April	300	210	231	127	55.0
Mei	310	217	222	102	45.9
Jun	300	210	216	110	50.9
Julai	310	217	221	124	56.1
Ogos	310	217	204	121	59.3
September	300	210	175	111	63.4
Oktober	310	217	182	102	56.0
November	300	210	205	100	48.8
Disember	310	217	207	121	58.5
TAHUN 2005					
Januari	310	217	212	110	51.9
Februari	280	196	194	125	64.4
Mac	310	217	193	144	74.6
JUMLAH	4,560	3,192	3,124	1,749	56.0

Nota : * *Kadar Boleh Guna Keseluruhan = 10 Helikopter x Bilangan Hari Dalam Sebulan*
 ** *Kadar Boleh Guna Sepatutnya = Kadar Boleh Guna Keseluruhan x 70%*
 *** *Kadar Boleh Guna Sebenar – Selepas Mengambil Kira Tempoh Masa Pembaikan Dan Penyenggaraan Terhadap Helikopter*

CARTA 37.2

- b. Semakan Audit selanjutnya mendapati antara faktor yang menyebabkan penggunaan pesawat jauh berkurangan daripada tahap yang ditetapkan adalah :-

i. Lesen Juruterbang

Semua juruterbang hendaklah mempunyai lesen yang sah sebelum dibenarkan menerbangkan pesawat. Sehubungan itu, lesen juruterbang perlu diperbaharui sebelum tamat tempoh sah lakunya. Setiap juruterbang

boleh mempunyai lebih daripada satu lesen memandangkan lesen yang dimiliki adalah berbeza mengikut model pesawat. Semakan Audit telah dibuat terhadap 52 Buku Log juruterbang untuk menentukan kedudukan lesen yang dimiliki. Hasil semakan mendapati 18 kes di mana lesen telah tamat tempoh sah lakunya manakala 43 kes yang lain lewat diperbaharui antara 4 hingga 634 hari. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 37.11
KEDUDUKAN LESEN JURUTERBANG**

PESAWAT	BILANGAN LESEN			KELEWATAN (HARI)	
	SAMPEL	TAMAT TEMPOH (Pada Ogos 2005)	LEWAT DIPERBAHARUI	MINIMUM	MAKSIMUM
KAPAL TERBANG					
<i>Cessna CE 208</i>	27	0	20	4	491
<i>Pilatus PC-6 B2H4</i>	15	6	8	7	634
<i>Cessna U 206G</i>	11	8	3	15	446
HELIKOPTER	25	4	12	6	367
JUMLAH	78	18	43	-	-

ii. Perakuan Keselamatan Terbang

- Akta Penerbangan Awam Malaysia 1969 menetapkan setiap pesawat perlu mempunyai Perakuan Keselamatan Terbang yang dikeluarkan oleh Jabatan Penerbangan Awam sebelum digunakan untuk penerbangan. Perakuan Keselamatan Terbang bagi sesebuah pesawat perlu diperbaharui dari semasa ke semasa. Sebelum perakuan tersebut dikeluarkan, pesawat berkenaan perlu diperiksa dan diuji terbang. Bagi kapal terbang, ujian dilaksanakan oleh pegawai dari Bahagian Kejuruteraan Unit Udara Polis manakala bagi helikopter, ia dilakukan oleh Syarikat Systematic Aviation Services Sdn. Bhd. Juruterbang yang terlibat dengan ujian penerbangan tersebut perlu mendapatkan pentauliahkan daripada Jabatan Penerbangan Awam.
- Semakan Audit terhadap rekod bagi 8 kapal terbang dan 5 helikopter mendapati Perakuan Keselamatan Terbang tidak dapat diberi kepada 5 kapal terbang dan 3 helikopter kerana pesawat tersebut sedang menjalani penyenggaraan dan pembaikan. Tempoh kapal terbang tidak mempunyai perakuan tersebut ialah antara 1 hingga 12 bulan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 manakala bagi helikopter, tempohnya adalah antara 2 hingga 6 bulan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.12
PESAWAT TANPA PERAKUAN KESELAMATAN TERBANG

PESAWAT	BILANGAN BULAN TANPA PERAKUAN KESELAMATAN TERBANG PADA TAHUN		
	2003	2004	2005
KAPAL TERBANG			
PSA	-	2	4
PSG	4	12	1
PSH	-	8	11
PSI	12	-	11
PSN	-	-	1
HELIKOPTER			
PHD	-	-	6
PHF	2	-	-
PHG	-	3	3

iii. Penyenggaraan Dan Pembaikan Pesawat

- Semakan Audit terhadap rekod penyenggaraan dan pembaikan 24 kapal terbang dan helikopter bagi tahun 2004 mendapati 8 kapal terbang dan 5 helikopter tidak dapat digunakan melebihi 100 hari kerana menjalani penyenggaraan dan pembaikan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.13
PESAWAT TIDAK BOLEH DIGUNAKAN BAGI TAHUN 2004

PESAWAT	TEMPOH PESAWAT TIDAK BOLEH DIGUNAKAN		
	KURANG 100 HARI (Bil. Pesawat)	100 HINGGA 200 HARI (Bil. Pesawat)	MELEBIHI 200 HARI (Bil. Pesawat)
Kapal Terbang	6	3	5
Helikopter	5	4	1
JUMLAH	11	7	6

- Antara faktor yang menyebabkan tempoh yang lama diperlukan untuk kerja penyenggaraan dan pembaikan adalah :-
 - Jurutera adalah diperlukan untuk kerja penyenggaraan dan pembaikan pesawat. Kekosongan jawatan jurutera yang ketara telah menyebabkan kerja penyenggaraan dan pembaikan tidak dapat dijalankan terhadap semua pesawat yang terlibat mengikut jadual penyenggaraan yang ditetapkan.
 - Penyenggaraan kapal terbang perlu mematuhi *Airworthiness Standards*. Oleh itu, jurutera yang terlibat perlu mendapat lesen daripada Jabatan Penerbangan Awam. Adalah diperhatikan tiada jurutera di Unit Udara Polis yang mempunyai lesen bagi kategori A - *Aeroplane* 2 dan C - Enjin *Piston* untuk pesawat jenis *Cessna U 206G*. Lesen bagi kategori ini hanya dimiliki oleh bekas pegawai Unit Udara Polis yang kini telah memegang jawatan sebagai Timbalan Pengarah II Jabatan Logistik PDRM. Sehubungan itu, sebarang pengesahan dan perakuan terhadap kerja penyenggaraan dan pembaikan bagi kategori ini akan mengambil masa kerana perlu dirujuk kepada pegawai berkenaan. Semakan juga mendapati hanya seorang Jurutera Unit Udara Polis yang mempunyai Lesen kategori X - *Compass* dan kategori *Radio* yang mana lesen ini diperlukan untuk semua jenis pesawat kapal terbang.

- Kapal terbang PSG sepatutnya dijadualkan menjalani penyenggaraan utama pada bulan April 2003. Kerja penyenggaraan tersebut telah diluluskan untuk dilaksanakan oleh kontraktor. Bagaimanapun, Unit Udara Polis menghadapi kesukaran untuk membekalkan komponen dan alat ganti yang diperlukan semasa pembaikan.
- Peruntukan yang tidak mencukupi telah menyebabkan beberapa alat ganti, komponen tambahan atau gantian yang diperlukan untuk kerja penyenggaraan dan pembaikan pesawat tidak dapat dijalankan. Semakan Audit pada bulan Disember 2005 mendapati 130 slip permintaan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 yang melibatkan 10,800 unit komponen dan alat ganti masih tertangguh dan belum dikeluarkan Pesanan Kerajaan kerana tiada peruntukan yang mencukupi. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.14
SLIP PERMINTAAN DI MANA PESANAN KERAJAAN BELUM DIKELUARKAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

PESAWAT	2003		2004		2005	
	SLIP PERMINTAAN	BIL. UNIT	SLIP PERMINTAAN	BIL. UNIT	SLIP PERMINTAAN	BIL. UNIT
<i>Pilatus PC- 6 B2H4</i>	12	4,053	7	256	13	610
<i>Cessna CE 208</i>	0	0	0	0	8	1,208
Helikopter	14	312	35	2,776	41	1,585
JUMLAH	26	4,365	42	3,032	62	3,403

- c. Semakan Audit selanjutnya mendapati antara faktor yang menyumbang kepada kekurangan jurutera adalah seperti berikut :-
- Pegawai yang diterima masuk ke Bahagian Kejuruteraan dikehendaki menghadiri kursus asas kejuruteraan selama lebih kurang 4 tahun. Semakan Audit mendapati bahawa sejak tahun 1996 hingga 2005, seramai 11 pegawai telah diterima masuk untuk menghadiri kursus Kejuruteraan Asas Penyenggaraan Kapal Terbang. Daripada jumlah itu, hanya 3 pegawai telah berjaya manakala 3 pegawai yang lain telah gagal menamatkan kursus. Baki seramai 5 pegawai lagi masih menjalani kursus.
 - Jurutera memilih bersara awal untuk menyertai sektor swasta yang menawarkan gaji yang lebih lumayan. Sebagai contoh, pada tahun 2005 sahaja, 2 pegawai telah bersara awal dan 3 pegawai lagi memohon pelepasan untuk berkhidmat sebagai Pemeriksa Kapal Terbang dengan Jabatan Penerbangan Awam yang memberikan imbuhan yang lebih tinggi.
- d. Bagi mengatasi masalah tersebut di atas, didapati Unit Udara Polis telah mengambil beberapa tindakan seperti berikut :-

- i. Unit Udara Polis telah menetapkan supaya penyenggaraan kapal terbang PSH, PSI dan PSK dijalankan oleh syarikat pembuat asal iaitu *Pilatus Aircraft Ltd.* di Switzerland melalui syarikat tempatan Bakti Udara Sdn. Bhd. Kelulusan untuk kerja penyenggaraan tersebut telah diperolehi daripada Kementerian Kewangan pada bulan Disember 2004.
- ii. Sejumlah 1,498 komponen pesawat yang rosak telah dihantar kepada beberapa syarikat untuk dibaiki. Daripada jumlah tersebut, sejumlah 1,342 komponen telah selesai dibaiki manakala sejumlah 156 lagi masih belum dikembalikan.
- iii. Bagi mengatasi masalah aliran keluar jurutera yang tinggi, Unit Udara Polis telah mengemukakan kertas kerja mengenai Bayaran Insentif Teknikal Khas bagi Jurutera Penyenggara Kapal Udara Berlesen. **Pada pandangan Audit, Agensi Pusat perlu menimbangkan dengan segera permohonan Unit Udara Polis mengenai Bayaran Insentif Teknikal Khas tersebut. Ini kerana kekurangan/ketiadaan jurutera akan menjejaskan kerja penyenggaraan dan pembaikan pesawat dan seterusnya menggugat kelicinan dan keberkesanan operasi penerbangan. Selain itu, bayaran insentif ini juga didapati amat setimpal dengan bidang kerja kejuruteraan yang memerlukan penelitian dan tumpuan kerana sedikit kesilapan boleh mengundang kepada risiko yang besar.**

37.4.2.4. Stok Alat Ganti

- a. Kedudukan stok pelbagai jenis alat ganti pada bulan Disember 2005 mengikut rekod di Bahagian Stor bernilai RM21.99 juta. Jumlah ini terdiri daripada sebanyak 5,021 pelbagai jenis alat ganti mengikut model pesawat atau 77.3% daripada keseluruhan 6,495 jenis alat ganti yang dibeli. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.15
ALAT GANTI MENGIKUT MODEL PESAWAT PADA BULAN DISEMBER 2005

MODEL PESAWAT	BILANGAN JENIS ALAT GANTI		NILAI (RM Juta)
	KESELURUHAN	BAKI	
<i>Cessna U 206G</i>	1,144	1,014	1.70
<i>Cessna CE 208</i>	708	708	3.88
<i>Pilatus PC- 6 B2H4</i>	1,624	1,501	6.73
Helikopter	3,019	1,798	9.68
JUMLAH	6,495	5,021	21.99

- b. Bahagian Stor telah menjalankan pemeriksaan fizikal terhadap stok bagi kapal terbang *Cessna U 206G* dan *Cessna CE 208* dan mendapati sebanyak 295 alat ganti dan komponen yang bernilai RM0.99 juta lambat bergerak. Daripada jumlah tersebut, 15.6% merupakan stok yang diterima sebelum tahun 1995 yang mana tindakan pelupusan masih belum dibuat terhadapnya. Jadual berikut menunjukkan butiran terperinci stok yang lambat bergerak :-

JADUAL 37.16
STOK ALAT GANTI DAN KOMPONEN LAMBAT BERGERAK

MODEL PESAWAT	BILANGAN ALAT GANTI DAN KOMPONEN				NILAI (RM)
	SEBELUM TAHUN 1995	TAHUN 1996 HINGGA 2000	TAHUN 2001 DAN 2002	JUMLAH	
CESSNA U 206G	4	0	77	81	113,609
CESSNA CE 208	42	38	134	214	876,547
JUMLAH	46	38	211	295	990,156

Pada pandangan Audit, pihak pengurusan perlu mengkaji dan menyiasat punca tidak ada atau kurangnya permintaan terhadap alat ganti berkaitan. Tindakan perlu diambil bagi memastikan tiada perolehan baru dibuat bagi alat ganti tersebut untuk mengelak berlakunya pembaziran. Pemeriksaan terhadap keseluruhan baki stok perlu dilakukan bersesuaian dengan kehendak Tatacara Pengurusan Stor.

37.4.2.5. Perbelanjaan Aktiviti

- a. Perbelanjaan untuk melaksanakan aktiviti Unit Udara Polis tidak dapat ditentukan kerana tiada peruntukan yang khusus diwujudkan bagi pengurusan aktiviti ini. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap perbelanjaan bagi bekalan dan perkhidmatan bagi tempoh tahun 2003 mendapati perbelanjaan sebenar telah melebihi permohonan antara 158.2% hingga 265.7%. Manakala bagi tempoh tahun 2004 dan 2005 pula perbelanjaan sebenar adalah antara 44.8% hingga 78.9% dari permohonan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.17
PERMOHONAN PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN MENGURUS
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	BEKALAN			PERKHIDMATAN		
	JUMLAH DIPOHON (RM Juta)	JUMLAH DIBELANJA		JUMLAH DIPOHON (RM Juta)	JUMLAH DIBELANJA	
		(RM Juta)	(%)		(RM Juta)	(%)
2003	4.40	6.96	158.2	4.46	11.85	265.7
2004	11.61	7.94	68.4	34.01	15.23	44.8
2005	11.60	9.15	78.9	28.01	15.55	55.5
JUMLAH	27.61	24.05	87.1	66.48	42.63	64.1

- b. Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, Unit Udara Polis telah memperolehi *simulator* helikopter, pesawat serta beberapa komponen dan alat ganti bernilai RM19.82 juta yang mana adalah melebihi daripada sejumlah RM13.51 juta yang dipohon. Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Unit Udara Polis telah membelanjakan sejumlah RM131.66 juta (92.7%) daripada sejumlah RM142.07 juta yang diluluskan. Jumlah tersebut adalah untuk membiayai sebahagian daripada kos perolehan *simulator* helikopter, pesawat dan komponen di bawah Rancangan Malaysia Kelapan dan bayaran kemajuan bagi perolehan 2 helikopter model Mi 171 yang lain bernilai RM117.75 juta yang tidak termasuk dalam perancangan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 37.18
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2005

TAHUN	PERUNTUKAN (RM Juta)	PERBELANJAAN	
		(RM Juta)	(%)
2003	24.44	26.97	110.4
2004	104.48	92.14	88.2
2005	13.15	12.55	95.4
JUMLAH	142.07	131.66	92.7

Unit Udara Polis perlu menyediakan anggaran peruntukan dengan lebih teliti dan terperinci supaya mencerminkan keperluan sebenar. Unit Udara Polis juga perlu mengenal pasti jumlah peruntukan yang diluluskan untuk setiap aktiviti. Langkah ini adalah penting bagi tujuan perancangan dan pemantauan supaya aktiviti dapat dijalankan dengan lebih berkesan.

37.4.3. PEMANTAUAN

37.4.3.1. Peringkat Ibu Pejabat

Ibu Pejabat Unit Udara Polis memantau prestasi aktiviti melalui :-

a. Mesyuarat Pegawai Turus

Mesyuarat ini diadakan di peringkat Ibu Pejabat dan dihadiri oleh pegawai kanan Unit Udara Polis termasuk Komander Pangkalan. Perkara yang dibincangkan adalah berkaitan dengan aktiviti setiap pangkalan, operasi yang dijalankan, aktiviti latihan, keperluan logistik serta pertukaran pegawai dan anggota.

b. Laporan Bulanan Seksyen Penerbangan

Laporan ini disediakan oleh Seksyen Penerbangan. Kandungan laporan antara lain menerangkan aktiviti berkaitan tugas penerbangan pesawat kapal terbang dan helikopter serta latihan kapal terbang, krew penerbangan dan pengkelasan alat.

c. Laporan Bulanan Bahagian Kejuruteraan

Laporan yang disediakan oleh bahagian ini mengandungi perkara berkaitan kedudukan pesawat di pangkalan, jumlah jam penerbangan yang dilakukan, kadar boleh guna pesawat udara serta laporan penyenggaraan berjadual pesawat.

37.4.3.2. Peringkat Pejabat Pangkalan

Pemantauan dibuat di peringkat pangkalan melalui :-

a. Mesyuarat Peringkat Pangkalan

Mesyuarat ini diadakan setiap bulan oleh Komander Pangkalan dan dihadiri oleh pegawai dan anggota pejabat pangkalan. Antara isu yang dibincangkan adalah pencapaian operasi berjadual dan tidak berjadual; latihan pegawai dan anggota; perjawatan serta hal-hal pentadbiran.

b. Laporan Bulanan Pangkalan

Setiap pangkalan telah menyediakan Laporan Bulanan bagi melaporkan keseluruhan aktiviti penerbangan dan penyenggaraan pesawat yang ditempatkan di pangkalan masing-masing. Data dan maklumat setiap pangkalan digabung untuk penerbitan Laporan Aktiviti Unit Udara Polis. Perkara yang telah dilaporkan antara lainnya ialah kedudukan kewangan dan perbelanjaan semasa; penambahan dan pengurangan perjawatan; laporan penerbangan dan penyenggaraan pesawat; status projek pembinaan; kursus serta pengangkutan termasuk penggunaan bahan api.

37.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya Unit Udara Polis telah mewujudkan perancangan yang baik bagi melaksanakan tanggungjawabnya menyediakan perkhidmatan udara selaras dengan ketetapan undang-undang dan peraturan yang sedia ada. Bagaimanapun, bagi memperkemaskan lagi pengurusan aktiviti Unit Udara Polis, adalah disyorkan supaya pertimbangan diberi kepada perkara berikut :-

- a. Bagi membolehkan Unit Udara Polis mencapai kadar boleh guna pesawat pada tahap 70%, ia perlu mengambil tindakan sewajarnya untuk memperbaiki semua faktor yang boleh menjejaskan pencapaiannya seperti memastikan setiap pesawat mempunyai Perakuan Keselamatan Terbang, juruterbang mempunyai lesen yang sah tempoh serta penyenggaraan dan pembaikan pesawat dibuat dalam tempoh yang ditetapkan.
- b. Kekurangan jurutera merupakan masalah yang meruncing dan boleh menjejaskan prestasi Unit Udara Polis. Sehubungan itu, adalah disyorkan supaya Agensi Pusat memberi pertimbangan yang sewajarnya terhadap permohonan bayaran insentif kritikal kepada jurutera untuk menggalakkan mereka terus berkhidmat dengan Unit Udara Polis. Ia juga boleh menarik pegawai baru untuk menjadi jurutera di Unit Udara Polis.
- c. Memandangkan stok yang dicadangkan untuk pelupusan agak tinggi iaitu bernilai RM0.99 juta, pihak pengurusan perlu mengambil tindakan untuk mengenal pasti sebab berlaku kurang permintaan terhadap alat ganti tersebut supaya pembaziran dapat dielakkan.

HASIL PENGAUDITAN YANG DILAPORKAN SECARA RINGKAS

38. LEMBAGA HASIL DALAM NEGERI

- *Pengurusan Borang Nyata Syarikat*

38.1. Pada tahun 1999, Kerajaan telah memperkenalkan beberapa pembaharuan terhadap sistem percukaian negara. Antaranya ialah menukarkan asas percukaian dari tahun sebelum kepada Sistem Taksiran Berasaskan Tahun Semasa (STTS) yang bermula pada tahun taksiran 2000. Selain itu, Kerajaan telah menukarkan sistem taksiran sedia ada yang dibangkitkan secara sistem taksiran formal kepada Sistem Taksir Sendiri (STS). STS mula dilaksanakan di kalangan pembayar cukai syarikat pada tahun taksiran 2001 dan diikuti oleh pembayar cukai yang lain pada tahun taksiran 2004.

38.2. Setiap tahun Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) akan mengeluarkan borang nyata kepada pembayar cukai yang telah berdaftar untuk mengisikan maklumat lengkap bagi tujuan taksiran cukai. Borang ini perlu dikembalikan kepada LHDN dalam tempoh yang ditetapkan. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, sebanyak 10.06 juta borang nyata telah dikeluarkan oleh LHDN. Pengauditan telah dijalankan antara bulan September hingga Disember 2005 untuk menentukan sama ada pengurusan borang nyata syarikat adalah teratur dan mendapati perkara berikut :-

38.2.1. Sehingga 31 Disember 2005, terdapat sebanyak 6,240 kes borang nyata yang tidak dapat diserahkan kepada syarikat. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 1,660 kes atau 26.6% masih belum disemak oleh Unit Pengesanan untuk mendapatkan alamat pembayar cukai terkini sungguhpun kesemua kes ini telah dikemukakan oleh Pusat Pemprosesan kepada Unit tersebut semenjak tahun 2004. Adalah juga didapati 4,580 kes di mana Unit Pengesanan telah mengambil masa antara 5 hingga 1,032 hari untuk mendapatkan alamat terkini dan seterusnya mengemaskinikannya ke dalam sistem.

38.2.2. Apabila pembayar cukai gagal mengembalikan borang nyata bagi sesuatu tahun, LHDN akan membangkitkan taksiran anggaran cukai. Antara tujuan membangkitkan taksiran anggaran ini ialah supaya pembayar cukai mengemukakan borang nyata. Bagi kes yang layak dikenakan cukai, Kerajaan akan mengalami kerugian akibat kehilangan hasil sekiranya taksiran anggaran cukai tidak dikeluarkan. Semakan Audit terhadap 930 kes mendapati kaedah taksiran anggaran cukai oleh LHDN adalah berbeza seperti berikut :-

38.2.2.1. Sebanyak 319 (34.3%) kes adalah berpandukan kepada anggaran cukai yang dilaporkan melalui Borang Anggaran Cukai tahunan yang dikemukakan oleh pembayar cukai kepada LHDN;

38.2.2.2. Sebanyak 344 (37%) kes di mana taksiran dibangkitkan dengan kenaikan beberapa peratus daripada pendapatan bercukai bagi tahun taksiran sebelumnya; dan

38.2.2.3. Sebanyak 267 (28.7%) kes di mana taksiran dibuat terhadap satu jumlah pendapatan bercukai.

38.2.3. Pemeriksaan selanjutnya menunjukkan 142 kes di mana taksiran anggaran tidak dibangkitkan walaupun penetapan anggaran cukai boleh dibuat berdasarkan pendapatan bercukai berjumlah RM10.54 juta bagi tahun taksiran sebelumnya.

38.2.4. Sekiranya pembayar cukai masih gagal mengemukakan borang nyata selepas taksiran anggaran dibangkitkan, tindakan pendakwaan akan diambil. Notis tawaran kompaun akan dikeluarkan kepada pembayar cukai supaya kesnya boleh dikompaun. Kadar kompaun yang dikenakan telah ditetapkan dalam arahan yang dikeluarkan oleh LHDN. Mengikut arahan tersebut, bayaran kompaun hendaklah dikenakan mengikut bilangan kesalahan antara minimum RM200 hingga maksimum RM2,000. Semakan Audit mendapati 247 kes di mana syarikat berkenaan telah dikompaun dengan kadar yang sama bagi setiap tahun taksiran sungguhpun syarikat berkenaan telah gagal mengemukakan borang nyata bagi beberapa tahun taksiran.

38.2.5. Bagi pembayar cukai yang tidak mematuhi notis tawaran kompaun, LHDN boleh meneruskan proses pendakwaan di mahkamah. Jika didapati bersalah, hukuman secara denda akan dikenakan terhadap pembayar cukai dan jumlah denda akan ditetapkan oleh mahkamah. Sekiranya LHDN mendapati denda yang ditetapkan oleh mahkamah adalah terlalu rendah, pihak LHDN boleh membuat rayuan sebelum hukuman dijatuhkan. Semakan Audit terhadap kes pembayar cukai yang telah dikenakan hukuman denda menunjukkan bahawa 75 kes di mana denda yang dikenakan adalah lebih rendah berbanding dengan bilangan kesalahan dan kadar kompaun yang ditetapkan oleh LHDN.

38.2.6. Pembayar cukai hendaklah mengemukakan borang nyata yang telah lengkap diisi kepada LHDN mengikut tempoh yang ditetapkan oleh mahkamah dan permohonan lanjutan masa boleh dikemukakan ke mahkamah. Jika borang nyata tidak dikemukakan dalam tempoh yang ditetapkan, pembayar cukai telah melakukan satu kesalahan dan tindakan lanjut hendaklah diambil terhadap mereka. Semakan Audit mendapati sungguhpun 52 pembayar cukai yang melibatkan 102 borang nyata telah dijatuhkan hukuman tetapi mereka masih belum mengemukakan borang nyata kepada LHDN.

38.2.7. Akta Cukai Pendapatan 1967 memberikan kuasa kepada Ketua Pengarah untuk mengkompaun kesalahan atau menarik balik kes atas sebab-sebab yang tertentu dan boleh dibuat pada bila-bila masa sebelum pembayar cukai didapati bersalah oleh mahkamah. Antara sebab kes ditarik balik ialah borang nyata sebenarnya telah diterima, pembayar cukai telah meninggal dunia, syarikat telah tidak beroperasi atau dalam proses penggulangan. Semakan Audit mendapati sebanyak 154 kes yang telah ditarik balik oleh LHDN boleh dielakkan jika semakan lanjut dibuat oleh LHDN sebelum tindakan kompaun diambil.

38.3. Pada umumnya, prestasi pengurusan borang nyata syarikat perlu dipertingkatkan. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya LHDN mengambil tindakan segera mengemaskinikan alamat pembayar cukai; menyemak ketepatan maklumat terkini pembayar cukai sebelum mengambil tindakan pendakwaan supaya kes ditarik balik dapat dielakkan dan menimbangkan untuk mengenakan kompaun terhadap pembayar cukai mengikut bilangan kesalahan yang dilakukan.

39. KEMENTERIAN PENGANGKUTAN **Jabatan Laut Semenanjung Malaysia** **- *Pengurusan Aset Lembaga Dius Api***

39.1. Lembaga Dius Api (Lembaga) atau "*Light Dues Board*" telah ditubuhkan di bawah Akta Dius Api Persekutuan (*Federation Light Dues Act*) pada 30 April 1953. Lembaga ini bertanggungjawab memungut hasil dius api daripada kapal yang memasuki pelabuhan di Semenanjung Malaysia. Segala pungutan dan perbelanjaan berkaitan diperakunkan ke dalam Kumpulanwang Amanah Dius Api. Wang daripada Kumpulanwang Amanah ini dibelanjakan untuk membangun, menyenggara dan memperbaiki alat bantuan pelayaran seperti rumah api, tanda arah suar dan pelampung pandu di seluruh Semenanjung Malaysia. Alat bantuan pelayaran diperlukan untuk menentukan kedudukan kapal supaya pelayaran yang selamat dapat dirancang, laluan betul dilayari dan halangan pelayaran dijaui untuk mengelakkan kemalangan laut.

39.2. Lembaga Dius Api mempunyai 11 rumah api, 178 tanda arah suar dan 265 pelampung pandu di sekitar perairan di mana 7 rumah api dibina semasa zaman penjajahan Inggeris iaitu antara tahun 1863 hingga 1938. Selain itu, terdapat juga 32 kenderaan dan 4 kapal iaitu *Motor Vessel* (MV) Pedomon, MV Pemancar, MV Pendamar dan MV Pelita. Fungsi alat bantuan pelayaran dan kapal tersebut adalah seperti berikut :-

39.2.1. Rumah api berfungsi menandakan kawasan air cetek; beting pasir dan kawasan berbatu; garis kedudukan kapal; tebing daratan; jalan masuk ke muara sungai atau pelabuhan dan digunakan sebagai pusat tinjauan bagi aktiviti mencari dan menyelamatkan (**Gambar 39.1**).

39.2.2. Tanda arah suar merupakan struktur yang dibina di atas daratan, berhampiran pantai atau di dalam air. Ia memainkan peranan yang sama seperti rumah api. Pada amnya jarak lampu yang dipancarkan daripada tanda arah suar tidak sejauh pancaran lampu rumah api kerana kedudukannya lebih rendah daripada rumah api (**Gambar 39.2**).

39.2.3. Pelampung pandu berfungsi untuk menandakan had sesebuah terusan atau alur pelayaran; sesuatu yang bahaya atau halangan pelayaran; tebing daratan; kedudukan tengah alur pelayaran; stesen perolehan data laut dan pemisah lalu lintas (**Gambar 39.3**).

39.2.4. Kapal yang dimiliki oleh Lembaga akan digunakan untuk menghantar kakitangan yang bertanggungjawab khusus untuk menyenggara pelampung pandu; bertugas di rumah api dan menjalankan kerja penanaman cerucuk di laut;

membawa peralatan gantian ke kawasan penempatan alat bantuan pelayaran serta menghantar bekalan minyak ke rumah api (**Gambar 39.4**).

GAMBAR 39.1

*Contoh Rumah Api Kuala Selangor
Yang Dibina Pada Tahun 1907*

GAMBAR 39.2

*Contoh Tanda Arah Suar Yang Ada Di Jabatan
Laut Wilayah Selatan*

GAMBAR 39.3

*Contoh Pelampung Pandu Yang Ada Di Jabatan
Laut Wilayah Selatan*

GAMBAR 39.4

*Contoh Kapal MV Pemancar Yang Mula
Beroperasi Pada Tahun 2001*

39.3. Pengauditan yang dijalankan antara bulan Oktober hingga Disember 2005 adalah bertujuan untuk menentukan sama ada penyenggaraan aset Lembaga telah dirancang dan dilaksanakan dengan cekap. Hasil semakan mendapati perkara seperti berikut :-

39.3.1. Manual Kualiti (MS ISO 9001:2000) Jabatan Laut Semenanjung Malaysia menetapkan tahap kesiapsiagaan rumah api mestilah tidak kurang daripada 99%, tanda arah suar di tahap tidak kurang daripada 98% dan pelampung pandu pada tahap tidak kurang daripada 97%. Berdasarkan kepada Laporan Tahunan bagi tempoh tahun 2004 dan 2005 yang disediakan oleh Bahagian Keselamatan Pelayaran, Ibu Pejabat Jabatan Laut Semenanjung Malaysia, didapati tahap kesiapsiagaan sebenar alat bantuan pelayaran tersebut adalah melebihi daripada standard yang telah ditetapkan. Pencapaian bagi tahun 2005 untuk tahap kesiapsiagaan rumah api ialah 100%, tanda arah suar 99.99% dan pelampung pandu ialah 99.96%.

39.3.2. Pihak Lembaga tidak menyenggarakan stor pusat sejak tahun 1999. Setiap pejabat wilayah mempunyai stor dan bilik untuk menyimpan stok bekalan pejabat/harta modal masing-masing. Secara keseluruhannya, aset yang terdapat dalam stor dan stok bekalan pejabat adalah dalam keadaan baik dan tersusun. Kemasukan dan pengeluaran stok telah direkodkan dalam buku Daftar Stok dan kad petak.

39.3.3. Bagi memastikan aset diurus dengan baik dan mudah dikesan, Lembaga telah mewujudkan satu Daftar Induk Aset dan Inventori. Daftar tersebut telah merekodkan semua harta modal dan inventori yang berada di peringkat Ibu Pejabat dan di pejabat wilayah. Selain itu, Lembaga juga telah menyediakan Daftar Harta Modal (Kew. 312) dan Daftar Inventori (Kew. 313) bagi merekod setiap harta modal dan inventori yang diperolehi dan ditempatkan di Ibu Pejabat. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap Daftar Harta Modal mendapati 45 kes di Ibu Pejabat dan 36 kes di Pejabat Laut Wilayah Utara di mana maklumat mengenai aset adalah tidak lengkap dan tidak kemas kini.

39.3.4. Bagi aset yang dipindahkan dari Ibu Pejabat ke pejabat wilayah, Lembaga telah menghantar aset tersebut berserta Daftar Harta Modal ke pejabat wilayah dan salinan kad ini disimpan di Ibu Pejabat bagi memudahkan pemantauan terhadapnya. Bagaimanapun bagi aset yang dihantar daripada pejabat wilayah ke pejabat lain, terdapat 39 kes di mana pejabat wilayah berkenaan tidak menghantar Daftar Harta Modal bersama dengan aset yang dipindahkan. Terdapat 20 kes berlaku di Pejabat Laut Wilayah Tengah dan 19 kes di Pejabat Laut Wilayah Utara.

39.3.5. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM16.75 juta telah dibelanjakan untuk kerja penyenggaraan dan pembaikan alat bantuan pelayaran serta kapal. Pemeriksaan Audit terhadap fail penyenggaraan mendapati penyenggaraan alat bantuan pelayaran tersebut mematuhi prosedur kualiti yang ditetapkan dalam Manual Kualiti MS ISO 9001:2000 Jabatan Laut Semenanjung Malaysia. Semakan Audit selanjutnya mendapati pembaikan dan penyenggaraan kapal telah dilaksanakan dengan berpanduan kepada Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 2 Tahun 2003 serta Jadual Kadar Pembaikan dan Senggaraan Bot/Kapal Kerajaan.

39.3.6. Semakan Audit terhadap 16 Buku Log mendapati kenderaan berkenaan telah disenggarakan mengikut masa yang disyorkan oleh syarikat pembuat. Pemeriksaan fizikal terhadap kenderaan mendapati pembaikan telah dilakukan dengan sempurna.

39.3.7. Mengikut Tatacara Pengurusan Stor, Pegawai Pengawal hendaklah memastikan verifikasi stok fizikal dilaksanakan oleh satu Lembaga Pemeriksa mengikut kekerapan yang ditetapkan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Jabatan telah membuat verifikasi fizikal 2 kali setahun yang mana dalam tempoh pusingan setahun, semua aset di pejabat wilayah akan diperiksa. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati Jabatan tidak membuat klasifikasi barang-barang mengikut kategori sebagai tidak menarik, menarik dan sangat menarik. Klasifikasi ini perlu dibuat bagi menentukan kekerapan verifikasi aset yang perlu dibuat.

39.3.8. Semakan Audit terhadap fail pelupusan di Ibu Pejabat, Pejabat Laut Wilayah Utara, Wilayah Selatan dan Wilayah Tengah bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 mendapati 8 kenderaan pelbagai jenis dan 2 *pontoon* telah dilupuskan. Secara keseluruhannya, proses pelupusan aset mematuhi peraturan dan prosedur

yang ditetapkan. Bagaimanapun, pemeriksaan fizikal di stor Pejabat Laut Wilayah Utara mendapati 2 mesin penyalin, satu mesin rumput, satu pam air, cat dan alat pemadam api yang telah rosak atau tidak ekonomi untuk dibaiki masih belum diambil tindakan pelupusan.

39.4. Secara keseluruhannya, Jabatan Laut Semenanjung Malaysia telah membuat perancangan yang baik untuk menguruskan aset Lembaga Dius Api. Bagaimanapun, Jabatan hendaklah melupuskan aset yang telah usang, rosak dan tidak ekonomi dibaiki. Kelewatan berbuat demikian akan menyebabkan Kerajaan mengalami kerugian dari segi nilai aset dan berlakunya kesesakan ruang penyimpanan.

40. KEMENTERIAN PERTAHANAN

- Pengurusan Pasukan Simpanan Tentera Laut Di Raja Malaysia

40.1. Pasukan Simpanan Tentera Laut Di Raja Malaysia diwujudkan sebagai salah satu komponen penting dalam dasar pertahanan negara yang mengamalkan konsep pertahanan menyeluruh. Kawasan maritim yang luas berbanding keluasan tanah menjadikan Tentera Laut Di Raja Malaysia (TLDM) dan Pasukan Simpanan TLDM sebagai tunjang pertahanan maritim negara. Peranan utama Pasukan Simpanan TLDM ialah menambah kekuatan angkatan tetap TLDM semasa darurat atau perang; membantu tugas operasi TLDM dan membantu badan awam bersama-sama dengan TLDM semasa bencana alam atau kecemasan.

40.2. Pasukan Simpanan TLDM terbahagi kepada 3 komponen iaitu Simpanan Sukarela, Simpanan Pilihan dan Simpanan Wajib. Pada masa ini, terdapat 10 Unit Pasukan Simpanan TLDM yang sedang beroperasi di seluruh negara. Empat unit yang telah ditauliahkan ialah KD Sri Klang, Pulau Indah, Klang; KD Sri Manjung, Lumut; KD Sri Medini, Johor Bahru dan KD Sri Pinang, Pulau Pinang. Enam unit yang masih belum ditauliahkan ialah Pasukan Simpanan Tentera Laut (PSTL) Tawau, Sandakan, Labuan, Kuching, Kuantan dan Chendering. Setiap unit ini bertanggungjawab terhadap pengurusan dan latihan untuk pegawai dan anggota di zon masing-masing. Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

40.2.1. Sehingga bulan Disember 2005, bilangan pegawai/anggota yang telah diambil sebagai anggota Pasukan Simpanan TLDM ialah 2,374 orang. Bilangan tersebut masih belum mencapai nisbah 1:3 yang ditetapkan iaitu seramai 5,000 orang berbanding dengan kekuatan anggota tetap seramai 15,000 orang. Antara sebab keanggotaan Pasukan Simpanan TLDM tidak mencapai nisbah optimum ialah sebahagian besar anggota yang diterima masuk ke Pasukan Simpanan TLDM tidak kekal lama dalam perkhidmatan. Pembangunan komponen Simpanan Wajib juga masih belum dilaksanakan. Kegagalan menarik pegawai lepasan Pasukan Latihan Pegawai Simpanan Laut dan anggota lepasan Pasukan Latihan Anggota Simpanan menyertai Pasukan Simpanan TLDM setelah tamat pengajian mereka turut menyumbang kepada perkara ini.

40.2.2. Kadar elaun kehadiran yang dibayar kepada pegawai/anggota Pasukan Simpanan TLDM yang menghadiri perbarisan tempatan ialah RM4.35 satu jam bagi pegawai dan RM3.00 satu jam bagi anggota lain-lain pangkat, bakal pegawai, Pasukan Latihan Pegawai Simpanan Laut dan Pasukan Latihan Anggota Simpanan. Elaun tidak boleh dibayar bagi kehadiran yang melebihi 380 jam setahun. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- Di PSTL Labuan, elaun kehadiran berjumlah RM28,892 telah dibayar pada bulan Jun 2003, Ogos, September dan Oktober 2004 bagi 146 kes tanpa disokong dengan dokumen kehadiran.
- Di KD Sri Klang, KD Sri Manjung, PSTL Labuan, KD Sri Medini dan KD Sri Pinang, elaun berjumlah RM7,007 telah dibayar kepada 44 pegawai/anggota Pasukan Simpanan TLDM yang tidak menghadiri latihan. Manakala 75 pegawai/anggota Pasukan Simpanan TLDM yang menghadiri latihan pula tidak dibayar elaun berjumlah RM3,518.
- Di KD Sri Pinang dan KD Sri Klang, elaun berjumlah RM1,002 telah dibayar kepada 21 pegawai/anggota Pasukan Simpanan TLDM walaupun rekod kehadiran tidak dilengkapi yang mana ruangan waktu keluar tidak ditandatangani.
- Maklumat dari segi nama, pangkat dan nombor tentera anggota berbeza antara baucar bayaran dan rekod kehadiran.
- Di KD Sri Pinang dan KD Sri Manjung, elaun kehadiran berjumlah RM8,195 telah dibayar walaupun bilangan kehadiran telah melebihi had maksimum yang ditetapkan iaitu 380 jam setahun.

40.2.3. Perkiraan elaun pengangkutan adalah mengikut jarak perjalanan yang telah diluluskan melalui borang kuasa tuntutan elaun pengangkutan. Kadar tuntutan bagi elaun pengangkutan adalah mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 6 Tahun 2001. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-

- Buku daftar permohonan kuasa tuntutan elaun pengangkutan tidak disediakan oleh 3 Unit Pasukan Simpanan TLDM yang dilawati iaitu KD Sri Klang, KD Sri Medini dan PSTL Kuching. Walaupun penyediaan daftar tersebut tidak ditetapkan oleh peraturan, pihak Audit berpendapat ia berguna agar urusan pembaharuan permohonan kuasa dapat dilaksanakan dengan teratur.
- Penyimpanan borang permohonan kuasa tuntutan elaun pengangkutan di 3 unit iaitu KD Sri Klang, KD Sri Medini dan PSTL Kuching adalah tidak teratur serta ada salinan borang permohonan yang disimpan tidak disertakan dengan salinan kad pendaftaran kenderaan atau satu set tiket pengangkutan awam.
- Bagi tahun 2003 dan 2005, PSTL Kuching dan KD Sri Pinang tidak mengemukakan salinan asal dan salinan kedua borang permohonan kuasa tuntutan elaun pengangkutan ke Jabatanarah Urusan Gaji Angkatan Tentera sepertimana yang ditetapkan oleh peraturan. Manakala di KD Sri Medini, pihak

Audit tidak dapat mengesahkan sama ada borang tersebut telah dikemukakan bagi tahun 2003 dan 2004 kerana fail berkenaan tidak dikemukakan untuk semakan.

- Tuntutan elaun pengangkutan telah dibayar kepada 23 pegawai/anggota KD Sri Pinang yang tidak menggunakan kenderaan sendiri walaupun peraturan tidak membenarkannya.

40.2.4. Pegawai/anggota Pasukan Simpanan TLDM yang menghadiri latihan berterusan atau kem tahunan adalah layak dibayar gaji dan elaun mengikut kadar dan tempoh kehadiran sebenar sahaja. Seramai 8 pegawai dan 9 anggota Pasukan Simpanan TLDM di KD Sri Pinang yang menjalani latihan berterusan sepanjang tahun 2005 telah dibayar elaun untuk tempoh 30 hari walaupun tidak hadir antara 1 hingga 8 hari kerana bercuti. Jumlah elaun terlebih bayar kepada pegawai/anggota yang terlibat ialah RM6,562.

40.2.5. Panduan Pentadbiran dan Pengurusan Pasukan Simpanan Sukarela TLDM menggariskan latihan yang perlu dihadiri oleh semua pegawai dan anggota Pasukan Simpanan TLDM. Bagaimanapun, Unit Pasukan Simpanan TLDM tidak mempunyai jawatan jurulatih tetap. Jurulatih dilantik di kalangan anggota tetap, bekas tentera dan pegawai/anggota Pasukan Simpanan TLDM yang berkhidmat di unit berkenaan, mengikut bidang kepakaran masing-masing. Semakan Audit mendapati Cawangan Simpanan tidak mempunyai garis panduan untuk menentukan syarat/kelayakan jurulatih di Pasukan Simpanan TLDM. Selain itu, terdapat juga kekurangan bilik pejabat, bilik kuliah, padang kawad, alat bantuan mengajar dan peralatan pejabat (**Gambar 40.1 dan 40.2**).

GAMBAR 40.1

*Pusat Simpanan Tentera Laut Kuching
- Bilik Pejabat Yang Sempit*

GAMBAR 40.2

*KD Sri Manjung
- Ceramah Diadakan Di Halaman Kantin*

40.2.6. Daftar Kehadiran hanya merekodkan kehadiran bagi perbarisan tempatan sahaja. Adalah dicadangkan Unit Pasukan Simpanan TLDM turut merekodkan kehadiran latihan berterusan dan kem tahunan pegawai/anggota Pasukan Simpanan TLDM. Ini akan memudahkan penentuan bayaran bounti tahunan yang mengambil kira jumlah kehadiran semua jenis latihan.

40.2.7. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Kementerian telah meluluskan peruntukan berjumlah RM20.11 juta bagi pembayaran pelbagai elaun kepada pegawai dan anggota Pasukan Simpanan TLDM seluruh negara. Daripada peruntukan tersebut, sejumlah RM18.90 juta telah dibelanjakan untuk tempoh yang sama.

40.2.8. Pemantauan terhadap pengurusan Pasukan Simpanan TLDM perlu dipertingkatkan. Unit Kewangan, Markas Pendidikan dan Latihan TLDM perlu memastikan semua Pusat Tanggungjawab Unit Pasukan Simpanan TLDM yang dinaunginya mengemukakan laporan perbelanjaan bulanan yang lengkap bagi membolehkan pemantauan terhadap pengurusan Pasukan Simpanan TLDM dibuat secara menyeluruh.

40.3. Secara keseluruhannya, TLDM mempunyai perancangan yang baik dalam mengenal pasti keperluan untuk melaksanakan pengurusan Pasukan Simpanannya. Cawangan Simpanan Markas Tentera Laut juga telah menyediakan perancangan bagi tempoh sepuluh tahun setelah mengambil kira perkembangan Pasukan Simpanan TLDM. Bagaimanapun dari segi pelaksanaannya, ia masih belum memenuhi nisbah yang ditetapkan iaitu seramai 5,000 orang berbanding dengan kekuatan anggota tetap seramai 15,000 orang. TLDM juga tidak dapat memberikan latihan kepada anggota Pasukan Simpanan mengikut perancangan kerana kekurangan jurulatih dan kemudahan latihan yang lain.

41. KEMENTERIAN PERTAHANAN

**Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan, Markas Logistik Angkatan
Tentera Malaysia**

- Senggaraan Awam

41.1. Perintah Angkatan Tentera Malaysia menetapkan tatacara melaksanakan senggaraan kem Angkatan Tentera Malaysia di bawah kelolaan Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan. Aktiviti senggaraan secara khusus meliputi kerja membaiki, memulihkan semula, mengganti sesuatu yang telah rosak, pecah atau usang. Tempoh senggaraan bermula sebaik sahaja tempoh tanggungan kecacatan kontrak pembinaan tamat dan sehingga pelupusan bangunan/kemudahan dibuat atau tidak lagi ekonomi dibaiki. Pengubahsuaian tidak boleh dianggap sebagai kerja senggaraan dan tidak boleh dilaksanakan dengan menggunakan peruntukan senggaraan.

41.2. Kerja senggaraan untuk bangunan di dalam kem diuruskan secara langsung oleh Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan. Setakat bulan Disember 2005, sebanyak 13,917 bangunan perlu disenggara yang terdiri daripada bangunan pejabat, kediaman pegawai, rumah keluarga serta bangunan sekolah. Pengauditan yang dijalankan antara bulan Oktober hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

41.2.1. Kontrak bagi kerja senggaraan bangunan dan fasilitas kem Angkatan Tentera Malaysia ditandatangani oleh Kementerian Pertahanan dengan kontraktor terlibat mengikut kawasan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 25 kontrak masih berkuat kuasa dan nilai had bumbung kontrak tersebut berjumlah RM89 juta. Kontrak yang ditandatangani adalah kontrak 'bermasa' iaitu kontraktor terlibat boleh diarahkan menjalankan kerja senggaraan awam pada bila-bila masa dalam tempoh kontrak berkuat kuasa.

41.2.2. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 1,584 kerja senggaraan awam telah dilaksanakan di 4 kawasan senggaraan yang dianggarkan bernilai RM13.09 juta. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 1,105 kerja senggaraan yang

bernilai RM7.60 juta telah dilaksanakan di 7 Pasukan/Kem yang telah dilawati. Mengikut kontrak, setiap kerja penyenggaraan perlu disiapkan dalam tempoh 2 bulan. Semakan Audit terhadap 101 arahan kerja mendapati sebanyak 14 kerja yang dijalankan telah lewat disiapkan antara 10 hingga 88 hari. Walaupun terdapat kes kelewatan menyempurnakan kerja, pihak Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan tidak mengambil sebarang tindakan untuk mengenakan denda terhadap kontraktor berkenaan selaras dengan syarat kontrak.

41.2.3. Syarat kontrak menghendaki tuntutan bayaran daripada kontraktor dimajukan kepada Pegawai Penguasa dengan kadar segera atau tidak lewat satu bulan daripada tarikh siap kerja. Manakala mengikut peraturan kewangan pula, bil perlu dijelaskan dalam tempoh 30 hari daripada tarikh ia diterima. Pegawai Senggaraan di Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan perlu mengesahkan kerja yang telah siap dilaksanakan sebelum pembayaran diluluskan. Semakan Audit terhadap 240 arahan kerja mendapati 113 daripadanya telah lewat disahkan oleh Pegawai Senggaraan terlibat. Kelewatan pengesahan tersebut telah menyebabkan pembayaran kerja senggaraan berjumlah RM1.12 juta lewat dibuat kepada pihak kontraktor. Tempoh kelewatannya adalah antara 1 hingga 4 bulan.

41.2.4. Menurut Perintah Angkatan Tentera Malaysia, Laporan Kerja-kerja Senggaraan atau Laporan Siap Kerja perlu dikeluarkan oleh pihak Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan dan pengesahan kerja ditandatangani oleh pihak Pasukan apabila kerja-kerja yang dipohon oleh Pasukan telah disiapkan. Laporan tersebut perlu disediakan dalam 2 salinan di mana satu salinan dikembalikan kepada pihak Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan untuk dikepilkan bersama dokumen sokongan bagi tujuan pembayaran. Semakan Audit mendapati Laporan Siap Kerja tidak difailkan dengan teratur oleh pihak Pasukan/Kem dan terdapat juga salinan Laporan Siap Kerja yang tidak ada di dalam simpanan Pasukan/Kem. Semakan Audit selanjutnya terhadap 28 baucar bayaran yang mengandungi 67 kerja senggaraan mendapati hanya 5 daripada kerja tersebut disertakan dengan Laporan Siap Kerja.

41.2.5. Mengikut peraturan, pelaksanaan kerja adalah berdasarkan permohonan yang dibuat oleh Pasukan melalui borang Permohonan Kerja-Kerja Senggaraan. Sebarang tambahan kerja perlu dirujuk kepada Pasukan terlebih dahulu dan direkodkan di borang yang telah disediakan. Semakan Audit terhadap kerja senggaraan di Kem KEMANTAH bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 mendapati kerosakan yang kerap berlaku adalah bagi kerja mengganti tombol pintu rosak dan senggaraan paip tersumbat. Sebanyak 328 kes kerja senggaraan membekal dan memasang tombol pintu telah dibuat. Daripada jumlah tersebut, hanya 223 kes dilaksanakan mengikut arahan kerja yang dikeluarkan oleh Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan manakala 105 kes lagi bernilai RM6,652 adalah melibatkan kerja yang melebihi skop yang diarahkan. Bagi senggaraan paip tersumbat, hanya 54 daripada 265 kes yang mengikut skop kerja dan 221 kes bernilai RM64,670 telah melebihi skop kerja.

41.2.6. Semakan Audit mendapati beberapa kes di mana kerja senggaraan awam yang telah dirancang tidak dapat dilaksanakan kerana peruntukan bagi senggaraan telah digunakan untuk tujuan lain. Berikut diberikan beberapa contoh :-

41.2.6.1. Kerja senggaraan yang telah dirancang bagi 4 bangunan kayu oleh Pasukan 12 Rejimen Askar Melayu Di Raja, Kem Daralockwood, Kuantan, Pahang yang melibatkan kos berjumlah RM158,000 tidak dapat dilaksanakan kerana peruntukan bagi kerja tersebut telah digunakan untuk melaksanakan kerja menambahbaik/mengubahsuai bangunan lain. **(Gambar 41.1 dan 41.2)**

GAMBAR 41.1

*12 Rejimen Askar Melayu Di Raja Kem Daralockwood, Kuantan
- Keadaan Dinding Reput Di Berek Bujang*

GAMBAR 41.2

*12 Rejimen Askar Melayu Di Raja Kem Daralockwood, Kuantan
- Keadaan Pintu Berlubang Di Berek Bujang*

41.2.6.2. Peruntukan berjumlah RM262,000 untuk menyenggara bangunan bilik simulator dan pejabat Pegawai Memerintah di Pangkalan Tentera Udara Di Raja Malaysia (TUDM), Kuantan telah digunakan untuk kerja menambah baik bangunan bilik kelas dan menaik taraf sebahagian bangunan pejabat Pegawai Memerintah. **(Gambar 41.3 dan 41.4).**

GAMBAR 41.3

*Pangkalan TUDM Kuantan
- Kerja Menambah Baik Sebahagian Bangunan Bilik Kelas*

GAMBAR 41.4

*Pangkalan TUDM Kuantan
- Kerja Menaik Taraf Sebahagian Bangunan Pejabat Pegawai Memerintah*

41.2.6.3. Sejumlah RM197,800 peruntukan senggaraan telah digunakan untuk kerja menambahbaik dan pengubahsuai bangunan Makmal Elektronik di Institut Kejuruteraan Tentera Darat, Port Dickson **(Gambar 41.5 dan 41.6).**

GAMBAR 41.5

GAMBAR 41.6

*Institut Kejuruteraan Tentera Darat Port Dickson
- Kerja Pengubahsuaian Bangunan Makmal Elektronik*

41.2.7. Mengikut Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1995, satu Daftar Penyenggaraan Aset perlu disediakan bagi merekodkan semua aset yang memerlukan penyenggaraan. Antara kerja penyenggaraan tersebut adalah seperti kebersihan persekitaran dan blok bangunan, pemeriksaan dan pembaikan terhadap pendawaian elektrik, pembaikan pembetulan, kerosakan pada pintu jeriji, pengawalan dan pembasmian terhadap anai-anai dan serangga serta kerja pencegahan banjir. Semakan Audit mendapati Daftar Penyenggaraan Aset tidak diselenggarakan oleh Pasukan yang dilawati di kawasan senggaraan.

41.2.8. Di peringkat Ibu Pejabat, Borang Permohonan Kerja-Kerja Senggaraan yang diterima oleh Sel Senggaraan Ibu Pejabat tidak direkod dan difailkan salinannya sebagai rujukan untuk pihak pengurusan atau pihak lain yang berkenaan. Borang Permohonan Kerja-kerja Senggaraan yang dibatalkan juga didapati tidak disimpan di Sel Senggaraan Ibu Pejabat.

41.2.9. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM156.70 juta telah diperuntukkan untuk senggaraan awam, mekanikal dan elektrik. Daripada jumlah tersebut, RM135.75 juta telah dibelanjakan bagi tempoh tahun 2004 dan 2005. Bagaimanapun, tiada maklumat perbelanjaan bagi tahun 2003. Pihak Audit tidak dapat menentukan jumlah keseluruhan yang dibelanjakan untuk senggaraan awam kerana maklumat mengenainya tidak dapat dikemukakan oleh Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan. Selain itu, adalah diperhatikan RM83.34 juta daripada RM135.75 juta telah dibelanjakan oleh Markas Tentera Darat. Ketepatan jumlah peruntukan dan perbelanjaan bagi senggaraan awam tidak dapat ditentukan kerana maklumat berkaitan tidak disediakan.

41.3. Secara keseluruhannya, terdapat beberapa kelemahan dalam pelaksanaan aktiviti senggaraan awam. Antaranya ialah peruntukan untuk kerja senggaraan telah digunakan untuk kerja peningkatan dan pengubahsuaian bangunan, Daftar Penyenggaraan Aset tidak diselenggarakan dan Borang Permohonan Kerja-kerja Senggaraan yang diterima oleh Ibu Pejabat pula tidak difailkan dengan teratur untuk tujuan pemantauan serta tindakan susulan. Sehubungan ini, adalah disyorkan Jabatanarah Perumahan Dan Pembinaan membelanjakan peruntukan yang telah diluluskan untuk tujuan senggaraan sahaja. Ini adalah penting untuk menentukan setiap bangunan pejabat dan sekolah serta kediaman kakitangan sentiasa berada dalam

keadaan baik dan selamat digunakan. Jabatan Perumahan Dan Pembinaan juga perlu memastikan setiap Pasukan/Kem menyelenggarakan rekod dengan lengkap dan kemas kini bagi setiap bangunan/rumah yang antara lainnya melengkapkan maklumat perihal nama penghuni, tarikh masuk dan keluar, kerja pembaikan yang telah dibuat dan kos yang terlibat.

42. KEMENTERIAN PENGAJIAN TINGGI

- *Pengurusan Asrama Politeknik*

42.1. Pendidikan Politeknik diperkenalkan di Malaysia sejak tahun 1969. Tujuan penubuhan Politeknik adalah untuk melahirkan sumber tenaga yang berkelulusan separa profesional dalam bidang kejuruteraan, perdagangan dan hospitaliti di peringkat sijil serta diploma bagi memenuhi keperluannya di sektor awam dan swasta. Sehingga kini, terdapat 20 Politeknik yang sedang beroperasi di seluruh negara. Daripada jumlah tersebut, hanya 18 Politeknik yang menyediakan kemudahan asrama. Penyediaan asrama adalah untuk memperuntukkan tempat penginapan yang kondusif dan selamat kepada pelajar. Pengauditan yang dijalankan antara bulan Ogos hingga Disember 2005 mendapati perkara berikut :-

42.1.1. Sejumlah 4 daripada 8 Politeknik yang dilawati tidak dapat mengemukakan borang permohonan menduduki asrama tahun 2003 dan 2004 untuk semakan Audit. Antara sebabnya adalah borang permohonan itu telah dilupuskan atau tidak dapat dikesan. Adalah juga didapati format borang permohonan yang digunakan adalah berbeza-beza antara Politeknik. Contohnya, di Politeknik Kulim, Politeknik Ungku Omar, Politeknik Sultan Haji Ahmad Shah dan Politeknik Kuching, borang tersebut tidak disediakan ruangan untuk membolehkan Ketua Warden memberi ulasan sama ada sesuatu permohonan diluluskan atau tidak. Di Politeknik Kulim, maklumat mengenai pendapatan ibu bapa pelajar juga tidak dinyatakan dalam borang permohonan.

42.1.2. Pada umumnya, semua bilik penghuni asrama dilengkapi dengan kemudahan asas seperti katil, tilam, almari pakaian, kipas angin, meja belajar dan kerusi. Bagaimanapun di Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, akibat permintaan yang tinggi untuk menduduki asrama ekoran daripada penambahan dalam enrolmen pelajar, kapasiti sebilik yang sepatutnya untuk 2 penghuni telah diduduki 3 penghuni. Ini menyebabkan berlakunya kesesakan bilik dan penghuni berkenaan perlu berkongsi beberapa kemudahan yang disediakan seperti almari pakaian dan meja belajar. Selain itu, *centre core* asrama pula terpaksa diubahsuai untuk dijadikan *dormitory*.

42.1.3. Adalah didapati keadaan fizikal asrama di beberapa Politeknik kurang memuaskan. Sebagai contohnya, di Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah, terdapat kes siling bilik penghuni telah tertanggal dan tandas asrama yang dibina sejak tahun 1997 sering mengalami kerosakan walaupun berulang kali dibaiki serta masalah anai-anai. Di Politeknik Ungku Omar yang dibina pada tahun 1969, siling di bilik penghuni mula mengalami kebocoran ketika waktu hujan dan di Politeknik Sultan Haji Ahmad Shah, pintu tandas asrama ada yang telah reput dan tanggal.

42.1.4. Bagi menjamin keselamatan penghuni asrama, kawalan keselamatan terhadap bangunan dan persekitaran asrama adalah penting bagi memastikannya sentiasa berkeadaan baik. Bagaimanapun, di Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah dan Politeknik Kulim, terdapat masalah keretakan berlaku pada bangunan asrama. Di Politeknik Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah, kerja pembinaan pagar tidak disiapkan oleh kontraktor terbabit mengikut syarat kontrak. Sehubungan itu, tindakan telah diambil untuk merampas wang tahanan kontraktor tersebut. Di Politeknik Sultan Salahuddin Abdul Aziz Shah pula, masalah pagar asrama yang rosak telah berlaku.

42.1.5. Stor asrama tidak disediakan di semua 8 Politeknik yang dilawati untuk menyimpan peralatan dan kelengkapan baru, rosak atau tidak digunakan. Adalah didapati peralatan dan kelengkapan asrama bagi beberapa Politeknik telah disimpan di merata tempat seperti di pejabat Penyelia Asrama, bilik rekreasi, bilik menggosok baju, bilik sakit atau bilik belajar.

42.1.6. Berdasarkan kepada nisbah yang telah ditetapkan oleh Kementerian, didapati bilangan jawatan Warden Asrama yang diwujudkan di 6 Politeknik yang dilawati adalah kurang antara 4 hingga 25 jawatan daripada bilangan yang sepatutnya.

42.1.7. Pihak Audit tidak dapat menentukan jumlah peruntukan dan perbelanjaan khusus untuk pengurusan asrama Politeknik kerana peruntukan tidak disediakan khusus untuknya.

42.2. Pada pandangan Audit, bagi meningkatkan tahap pengurusan asrama, pihak Politeknik hendaklah menyediakan peruntukan yang khusus untuk pengurusan asrama; kapasiti asrama perlu dikaji semula terutamanya bagi Politeknik di mana enrolmen pelajar telah meningkat dari semasa ke semasa; jawatan Warden bagi setiap asrama yang diwujudkan hendaklah selaras dengan norma yang ditetapkan serta kemudahan stor bagi menyimpan peralatan dan kelengkapan asrama perlu disediakan.

BAHAGIAN IV
PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN

BAHAGIAN IV

PENGURUSAN SYARIKAT KERAJAAN

43. PENDAHULUAN

43.1. Seksyen 5(1)(d) Akta Audit 1957, memberi kuasa kepada Ketua Audit Negara untuk mengaudit sesebuah syarikat yang didaftarkan di bawah Akta Syarikat 1965 yang menerima geran/pinjaman/jaminan daripada Kerajaan Persekutuan atau Negeri dan sesebuah syarikat di mana lebih daripada 50% modal saham berbayar dipegang oleh Kerajaan Persekutuan atau Negeri atau Agensi Kerajaan. Bagaimanapun, pengauditan terhadap syarikat-syarikat berkenaan hanya boleh dijalankan jika perintah daripada Yang di-Pertuan Agong diperolehi terlebih dahulu. Sehubungan ini pada 29 Januari 2004, Yang di-Pertuan Agong telah mengeluarkan perintah kepada Ketua Audit Negara supaya menjalankan pengauditan terhadap syarikat-syarikat berkenaan.

43.2. Mengikut Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan, sehingga 31 Disember 2005, Kerajaan mempunyai pelaburan berjumlah RM18.43 bilion dalam 82 syarikat berbanding dengan tahun 2004 di mana ia mempunyai pelaburan berjumlah RM15.26 bilion dalam 78 syarikat. Objektif pelaburan Kerajaan Persekutuan adalah untuk mendapatkan pulangan yang munasabah; mengekalkan kepentingan Kerajaan dalam sektor strategik dan melabur dalam sektor yang kurang mendapat sambutan daripada sektor swasta. Jabatan Audit Negara telah menjalankan analisis untuk menilai prestasi kewangan syarikat di mana Kerajaan mempunyai ekuiti lebih daripada 50% secara menyeluruh di samping menjalankan kajian secara mendalam terhadap pengurusan 4 syarikat.

44. PRESTASI KEWANGAN SYARIKAT SECARA KESELURUHAN

44.1. Mengikut rekod Bahagian Pelaburan, Menteri Kewangan Diperbadankan Dan Penswastaan (MKD) Kementerian Kewangan, Kerajaan Persekutuan memiliki lebih daripada 50% ekuiti dalam 40 syarikat dengan pelaburan berjumlah RM17.39 bilion. Ia melibatkan 4 sektor utama iaitu sektor ekonomi, sosial, infrastruktur serta perkhidmatan am. Syarikat-syarikat tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.1
SYARIKAT YANG MANA KERAJAAN MEMPUNYAI LEBIH 50% PEGANGAN EKUITI
MENGIKUT SEKTOR SETAKAT BULAN DISEMBER 2005

SEKTOR EKONOMI	SEKTOR SOSIAL
1. Petrolia Nasional Berhad	1. Sarawak Hidro Sdn. Bhd.
2. Pengurusan Danaharta Sdn. Bhd.	2. Syarikat Perumahan Negara Berhad
3. Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	3. Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.
4. Felcra Berhad	4. JKP Sdn. Bhd.
5. Perbadanan Nasional Berhad	5. Institut Jantung Negara Sdn. Bhd.
6. Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	6. Percetakan Nasional Malaysia Berhad
7. Amanah Raya Berhad	7. Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.
8. Syarikat Tanah & Harta Sdn. Bhd.	8. Institut Terjemahan Negara Malaysia Berhad
9. Malaysian Debt Venture Berhad (*)	9. Piramid Pertama Sdn. Bhd.
10. Malaysia Rubber Development Corporation	10. Syarikat Pembinaan BLT Sdn. Bhd. (*)
	11. Professional Service Development Corporation Sdn. Bhd. (*)

SEKTOR INFRASTRUKTUR	SEKTOR PERKHIDMATAN AM
1. KLIA Berhad (*) 2. Syarikat Prasarana Negara Berhad 3. Keretapi Tanah Melayu Berhad 4. Penang Port Sdn. Bhd. 5. Penang Port Holdings Berhad 6. Asset Global Network Sdn. Bhd. (*) 7. Rangkaian Pengangkutan Integrasi Deras Sdn. Bhd. (*) 8. Malaysia Global Sukuk Inc. (*)	1. Perwaja Terengganu Sdn. Bhd. (*) 2. Khazanah Nasional Berhad 3. Cyberview Sdn. Bhd. 4. SIRIM Berhad 5. MIMOS Berhad 6. Technology Park Malaysia Corporation Berhad 7. Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd. 8. Multimedia Development Corporation 9. Astronautic Technology Sdn. Bhd. 10. Inno Bio Ventures Sdn. Bhd. (*) 11. Malaysia Batek & Handicrafts Sdn. Bhd. (*)

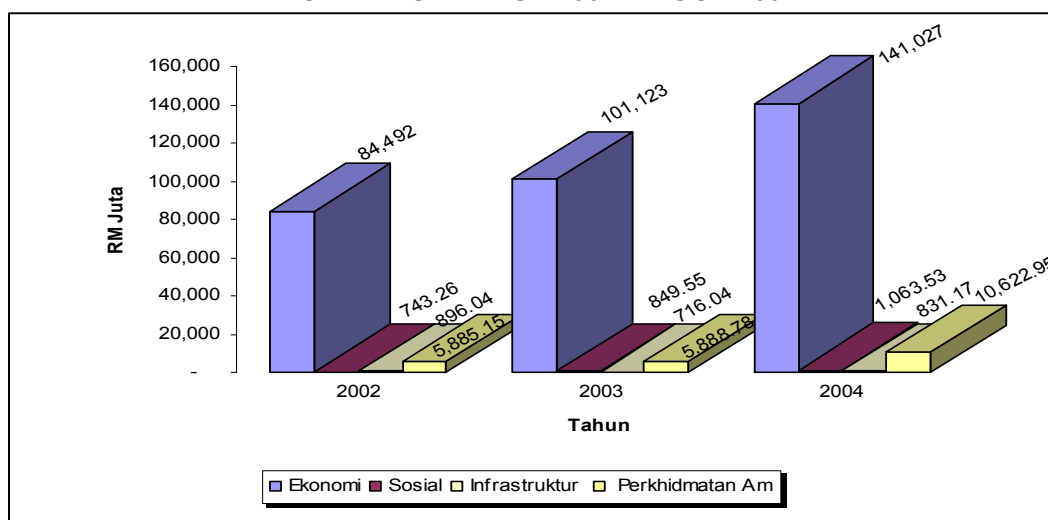
Nota (*) : Tidak Disemak Kerana Penyata Kewangan Tiada Di Bahagian MKD, Kementerian Kewangan

44.2. Dengan menggunakan data daripada penyata kewangan syarikat bagi tahun 2002 hingga 2004 yang diperolehi daripada Bahagian MKD, analisis telah dijalankan untuk menentukan prestasi kewangan syarikat berkenaan. Bagaimanapun, hanya prestasi bagi 30 syarikat dapat dinilai kerana penyata kewangan bagi 10 syarikat tidak diperolehi sama ada syarikat itu baru sahaja diambil alih ataupun tiada maklumat. Berikut adalah hasil analisis yang telah dijalankan :-

44.2.1. Pendapatan Syarikat

44.2.1.1. Pada tahun 2004, jumlah pendapatan bagi kesemua 30 syarikat yang disemak adalah RM153.54 bilion. Ini menunjukkan peningkatan sejumlah RM61.53 bilion atau 66% berbanding tahun 2002. Pendapatan tertinggi adalah daripada sektor ekonomi yang memperoleh pendapatan berjumlah RM141.03 bilion atau 91% daripada jumlah keseluruhan pendapatan pada tahun 2004. Ini diikuti oleh sektor perkhidmatan am berjumlah RM10.62 bilion, sektor sosial berjumlah RM1.06 bilion dan sektor infrastruktur berjumlah RM0.83 bilion. Carta di bawah menunjukkan pendapatan syarikat mengikut sektor bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 :-

CARTA 44.1
PENDAPATAN SYARIKAT KERAJAAN MENGIKUT SEKTOR
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

44.2.1.2. Analisis Audit mendapati 15 syarikat berjaya memperolehi pendapatan yang meningkat setiap tahun. Jumlah pendapatan yang diperolehi oleh syarikat-syarikat ini ialah RM84.60 bilion pada tahun 2002 menjadi RM142.15 bilion pada tahun 2004. Pendapatan bagi 3 syarikat pula mengalami penurunan di mana jumlah pendapatannya adalah RM997.89 juta pada tahun 2002 menurun kepada RM608.09 juta pada tahun 2004. Kedudukan pendapatan bagi syarikat-syarikat berkenaan adalah seperti di jadual berikut :-

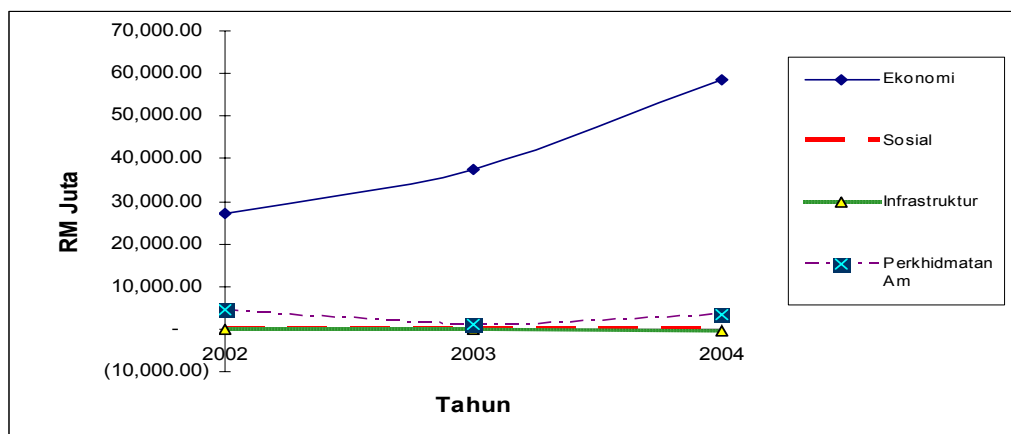
JADUAL 44.2
SYARIKAT YANG MEMPEROLEHI PENAMBAHAN/PENURUNAN PENDAPATAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SYARIKAT	TAHUN		
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)
SYARIKAT YANG MEMPEROLEHI PENAMBAHAN PENDAPATAN			
Petroleum Nasional Berhad	81,434.49	97,511.74	137,046.49
Felcra Berhad	1,035.42	1,302.96	1,413.90
Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	782.26	851.76	1,147.87
Malaysia Rubber Development Corporation	213.21	551.25	753.16
Syarikat Perumahan Negara Berhad	232.96	277.50	343.66
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	206.56	254.64	274.12
Institut Jantung Negara Sdn. Bhd.	155.64	165.28	271.48
Penang Port Sdn. Bhd.	187.21	190.38	206.16
Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.	25.81	40.41	156.41
Multimedia Development Corporation.	73.33	88.87	149.80
SIRIM Berhad	71.47	120.42	134.38
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	106.79	113.45	130.75
Cyberview Sdn. Bhd.	68.90	82.17	92.22
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	1.68	14.29	20.74
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	5.88	6.06	6.31
JUMLAH	84,601.61	101,571.18	142,147.45
SYARIKAT YANG MENGALAMI PENURUNAN PENDAPATAN			
Piramid Pertama Sdn. Bhd.	0.57	0.04	0.04
Perbadanan Nasional Berhad	52.86	51.32	27.44
Pengurusan Danaharta Sdn.Bhd.	944.46	812.40	580.61
JUMLAH	997.89	863.76	608.09

44.2.2. Keuntungan Sebelum Cukai

44.2.2.1. Pada tahun 2004, sebanyak 20 syarikat telah memperolehi keuntungan sebelum cukai berjumlah RM62.09 bilion. Manakala 10 syarikat yang lain mengalami kerugian berjumlah RM321.26 juta. Ini bermakna jumlah keuntungan sebelum cukai secara keseluruhannya adalah berjumlah RM61.77 bilion. Jumlah ini adalah lebih tinggi berbanding RM38.52 bilion bagi tahun 2003. Pada keseluruhannya, sektor ekonomi menunjukkan peningkatan keuntungan yang lebih baik berbanding lain-lain sektor. Keuntungan syarikat mengikut sektor adalah seperti carta berikut :-

CARTA 44.2
KEUNTUNGAN SEBELUM CUKAI SYARIKAT KERAJAAN
MENGIKUT SEKTOR BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

44.2.2.2. Adalah diperhatikan 12 syarikat telah memperolehi keuntungan sebelum cukai untuk tempoh 3 tahun berturut-turut berjumlah RM133.37 bilion. Manakala sebanyak 7 syarikat mengalami kerugian terkumpul bagi tempoh 3 tahun berturut-turut berjumlah RM1.08 bilion. Syarikat yang mendapat keuntungan dan kerugian tiga tahun berturut-turut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.3
SYARIKAT YANG MEMPEROLEHI KEUNTUNGAN/KERUGIAN SEBELUM CUKAI
3 TAHUN BERTERUSAN BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SYARIKAT	TAHUN		
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)
SYARIKAT YANG MEMPEROLEHI KEUNTUNGAN			
Petroleum Nasional Berhad	26,871.80	37,441.87	58,030.20
Khazanah Nasional Berhad	4,915.81	1,215.60	3,275.46
Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	273.70	320.38	380.87
Felcra Berhad	39.72	45.32	74.04
Cyberview Sdn. Bhd.	31.14	37.43	35.47
Syarikat Perumahan Negara Berhad	28.38	72.36	22.43
Penang Port Sdn. Bhd.	15.10	16.17	19.49
Institut Jantung Negara Sdn. Bhd.	15.59	7.44	42.31
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	11.62	19.65	24.26
Amanah Raya Berhad	9.95	1.91	18.38
JKP Sdn. Bhd.	5.54	5.38	9.92
Malaysia Rubber Development Corporation	2.42	6.20	24.20
JUMLAH	32,220.77	39,189.71	61,957.03
SYARIKAT YANG MENGALAMI KERUGIAN			
Composites Technology Research Malaysia Sdn.Bhd.	(149.99)	(60.85)	(10.38)
Keretapi Tanah Melayu Berhad	(120.39)	(128.43)	(104.99)
Syarikat Prasarana Negara Berhad	(43.09)	(106.29)	(159.36)
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	(17.06)	(33.47)	(32.18)
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	(11.56)	(8.06)	(7.81)
Sarawak Hidro Sdn. Bhd.	(3.47)	(2.99)	(4.68)
Syarikat Tanah & Harta Sdn. Bhd.	(0.01)	(0.01)	(0.01)
JUMLAH	(345.57)	(340.10)	(391.41)

44.2.3. Pegangan Aset

44.2.3.1. Aset yang dipegang oleh syarikat merupakan aset tetap dan semasa yang terdiri daripada hartanah dan peralatan, pelaburan syarikat subsidiari dan bersekutu, inventori, penghutang, tunai dan simpanan tetap. Secara keseluruhannya, aset syarikat telah meningkat daripada RM304.69 bilion pada tahun 2003 menjadi RM364.41 bilion pada tahun 2004. Sejumlah RM264.33 bilion daripada aset tersebut adalah dimiliki oleh syarikat di bawah sektor ekonomi dan sejumlah RM82.18 bilion (22.6%) dimiliki oleh syarikat di bawah sektor perkhidmatan am. Petrolia Nasional Berhad adalah merupakan syarikat Kerajaan yang mempunyai aset terbesar iaitu RM239.08 bilion dan diikuti oleh Khazanah Nasional Berhad yang mempunyai aset berjumlah RM78.91 bilion.

44.2.3.2. Semakan Audit mendapati 11 syarikat telah menunjukkan pertambahan aset untuk 3 tahun berturut-turut manakala 4 syarikat mengalami penurunan aset secara berterusan bagi tempoh yang sama. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.4
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN/PENURUNAN PEGANGAN ASET
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SYARIKAT	TAHUN		
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN ASET			
Petrolia Nasional Berhad	178,011.69	203,204.94	239,077.32
Khazanah Nasional Berhad	50,925.09	53,867.90	78,912.74
Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	12,328.68	14,109.84	17,250.08
Sarawak Hidro Sdn. Bhd.	1,572.12	1,663.21	1,865.98
Cyberview Sdn. Bhd.	1,465.10	1,845.36	2,072.40
SIRIM Berhad	814.90	895.01	933.05
Penang Port Sdn. Bhd.	626.46	627.41	719.05
JKP Sdn. Bhd.	253.80	276.56	281.48
Malaysia Rubber Development Corporation	253.53	265.90	339.57
Institut Jantung Negara Sdn. Bhd.	192.10	220.79	241.28
Amanah Raya Berhad	55.92	61.26	63.20
JUMLAH	246,499.39	277,038.18	341,756.15
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENURUNAN ASET			
Pengurusan Danaharta Sdn. Bhd.	10,774.65	8,236.21	3,429.69
Syarikat Prasarana Negara Berhad	8,953.01	8,658.93	8,529.95
Syarikat Perumahan Negara Berhad	1,694.82	1,150.86	1,122.67
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	73.50	70.73	57.77
JUMLAH	21,495.98	18,116.73	13,140.08

44.2.4. Nisbah Pulangan Aset

44.2.4.1. Nisbah Pulangan Aset merupakan petunjuk kepada kadar pulangan yang diperolehi daripada penggunaan semua aset. Nisbah ini adalah pendekatan yang digunakan bagi menilai kecekapan syarikat menggunakan aset untuk menjana pendapatan. Peningkatan nisbah ini menunjukkan meningkatnya kecekapan syarikat dalam menggunakan aset bagi menjana pendapatannya.

44.2.4.2. Analisis Audit mendapati 3 daripada 30 syarikat telah menunjukkan peningkatan Nisbah Pulangan Asetnya bagi 3 tahun berturut-turut. Syarikat-syarikat tersebut ialah Petroliaam Nasional Berhad, Institut Jantung Negara Sdn. Bhd. dan Penang Port Sdn. Bhd. Manakala Nisbah Pulangan Aset bagi 4 syarikat lain menunjukkan penurunan yang berterusan bagi tempoh yang sama. Syarikat-syarikat tersebut ialah Kedah Aquaculture Sdn. Bhd., Sarawak Hidro Sdn. Bhd., Syarikat Prasarana Negara Berhad dan Cyberview Sdn. Bhd. Butiran mengenai Nisbah Pulangan Aset bagi 7 syarikat tersebut adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.5
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN/PENURUNAN NISBAH
PULANGAN ASET BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SYARIKAT	TAHUN		
	2002	2003	2004
Nisbah Pulangan Aset Meningkat			
Petroliaam Nasional Berhad	16.9	18.5	24.3
Institut Jantung Negara Sdn.Bhd.	8.1	3.4	17.5
Penang Port Sdn. Bhd.	2.4	2.6	2.7
Nisbah Pulangan Aset Menurun			
Kedah Aquaculture Sdn. Bhd.	-5.6	-11.4	-13.5
Sarawak Hidro Sdn. Bhd.	-0.2	-0.2	-0.3
Syarikat Prasarana Negara Bhd.	-0.5	-1.2	-1.9
Cyberview Sdn. Bhd.	2.1	2.0	1.7

44.2.5. Liabiliti Syarikat

44.2.5.1. Antara liabiliti syarikat milik Kerajaan adalah pinjaman, overdraf, pemiutang, deposit dan pendahuluan. Liabiliti syarikat Kerajaan menurun daripada RM124.83 bilion pada tahun 2003 menjadi RM124.13 bilion pada tahun 2004. Syarikat Kerajaan di bawah sektor ekonomi mempunyai liabiliti tertinggi iaitu berjumlah RM107.74 bilion dan ini diikuti oleh syarikat di bawah sektor infrastruktur yang mana jumlah liabilitinya ialah RM8.26 bilion.

44.2.5.2. Semakan Audit mendapati liabiliti bagi 9 syarikat didapati telah meningkat untuk tempoh 3 tahun berturut-turut. Sebaliknya 4 syarikat menunjukkan penurunan liabiliti. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.6
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN/PENURUNAN LIABILITI
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SYARIKAT	TAHUN		
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN LIABILITI			
Khazanah Nasional Berhad	35,204.24	35,746.60	52,826.04
Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	9,898.20	10,889.50	13,613.74
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	1,049.51	1,269.00	1,358.70
Cyberview Sdn. Bhd.	1,048.38	1,413.66	1,583.00
Penang Port Sdn. Bhd.	286.17	290.00	385.74
Malaysia Rubber Development Corporation	131.32	139.74	196.12
SIRIM Berhad	77.25	83.33	85.15
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	57.54	61.21	63.31
Amanah Raya Berhad	8.76	11.31	12.45
JUMLAH	47,761.37	49,904.35	70,124.25

SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENURUNAN LIABILITI			
Pengurusan Danaharta Sdn Bhd	8,828.83	6,541.17	1,650.03
Syarikat Perumahan Negara Berhad	1,472.35	929.69	796.27
Multimedia Development Corporation	398.46	351.94	342.28
MIMOS Berhad	329.76	324.60	287.76
JUMLAH	11,029.40	8,147.40	3,076.34

44.2.6. Pinjaman Syarikat

Semakan Audit mendapati sehingga 31 Disember 2004, hanya 10 daripada 30 syarikat Kerajaan mempunyai pinjaman yang diperolehi daripada Kerajaan Persekutuan. Jumlah pinjaman yang melibatkan 10 syarikat itu meningkat daripada RM4.21 bilion pada tahun 2003 menjadi RM4.34 bilion pada tahun 2004. Adalah diperhatikan hanya 3 syarikat sahaja menunjukkan peningkatan pinjaman daripada tahun 2003 kepada tahun 2004. Indah Water Konsortium Sdn. Bhd pula mempunyai jumlah pinjaman yang tertinggi iaitu RM1.23 bilion pada tahun 2004. Kedudukan pinjaman syarikat adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.7
KEDUDUKAN PINJAMAN SYARIKAT
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SYARIKAT	TAHUN		
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)
Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	795.00	695.88	687.63
Kedah Aquaculture Sdn Bhd	68.20	68.20	65.00
Felcra Berhad	293.01	293.01	293.01
JKP Sdn. Bhd.	10.92	10.92	8.74
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	1,543.59	1,106.20	1,225.38
Keretapi Tanah Melayu Berhad	880.50	880.50	880.50
Composites Technology Research Malaysia Sdn.Bhd.	331.14	442.86	466.33
Cyberview Sdn. Bhd.	408.50	459.56	459.56
MIMOS Berhad	76.00	76.00	76.00
Multimedia Development Corporation	175.00	175.00	182.00
JUMLAH	4,581.86	4,208.13	4,344.15

Sumber : Penyata Memorandum Pinjaman Bagi Syarikat Berkenaan

44.2.7. Dana Pemegang Saham

44.2.7.1. Dana Pemegang Saham adalah merupakan modal yang dibayar oleh pemegang saham dan keuntungan terkumpul syarikat. Prestasi sebuah syarikat dianggap baik sekiranya ia berjaya meningkatkan dana pemegang saham secara berterusan. Sehubungan ini, 10 syarikat menunjukkan peningkatan dana pemegang saham bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004. Sebaliknya 5 syarikat mengalami penurunan dana secara berterusan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.8
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN/PENURUNAN DANA
PEMEGANG SAHAM BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SYARIKAT	TAHUN		
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENINGKATAN DANA			
Petroleum Nasional Berhad	78,255.75	97,597.95	129,383.33
Felcra Berhad	560.03	572.26	584.74
Malaysia Rubber Development Corporation	120.28	124.95	142.29
Amanah Raya Berhad	47.16	49.95	50.75
Institut Jantung Negara Sdn. Bhd.	162.23	169.23	199.31
Sarawak Hidro Sdn. Bhd.	30.59	637.88	1,158.73
Piramid Pertama Sdn. Bhd.	0.41	0.44	0.46
Penang Port Sdn. Bhd.	321.30	330.95	341.95
Cyberview Sdn. Bhd.	416.72	431.69	489.40
Astronautic Technology Sdn. Bhd.	(2.12)	83.28	88.02
JUMLAH	79,912.35	99,998.58	132,438.98
SYARIKAT YANG MENUNJUKKAN PENURUNAN DANA			
Composites Technology, Research Malaysia Sdn.Bhd.	(197.66)	(258.36)	(268.75)
Syarikat Perumahan Negara Berhad	91.42	90.27	85.14
Syarikat Prasarana Negara Berhad	2,217.81	2,111.08	1,951.34
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	125.69	118.72	117.51
Technology Park Malaysia Corporation Berhad	85.63	83.65	83.23
JUMLAH	2,322.89	2,145.36	1,968.47

44.2.7.2. Analisis selanjutnya mendapati 5 syarikat bagi tahun 2002, 7 syarikat bagi tahun 2003 dan 5 syarikat bagi tahun 2004 telah mengalami ketidakcukupan dana pemegang saham untuk membayar balik pinjaman masing-masing. Jumlah ketidakcukupan dana bagi syarikat yang terlibat telah meningkat daripada RM664.28 juta pada tahun 2002 kepada RM837.76 juta pada tahun 2004. Syarikat yang mengalami ketidakcukupan dana pada tahun 2004 adalah syarikat Kedah Aquaculture Sdn. Bhd., Indah Water Konsortium Sdn. Bhd., Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd., Keretapi Tanah Melayu Berhad dan Syarikat Tanah & Harta Sdn. Bhd. Bagaimanapun, kekurangan dana bagi syarikat Indah Water Konsortium Sdn. Bhd. dan Keretapi Tanah Melayu Berhad adalah disebabkan oleh tanggungjawab sosialnya untuk memberikan perkhidmatan kepada rakyat pada kadar yang telah dipersetujui oleh Kerajaan. Oleh yang demikian, ketidakcukupan dana akan ditanggung oleh Kerajaan dengan memberi bantuan subsidi untuk menyerap kerugian operasi syarikat. Dana pemegang saham yang negatif bagi Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd. adalah disebabkan syarikat ini terlibat dengan perniagaan yang melibatkan modal kerja yang tinggi. Manakala ketidakcukupan dana syarikat Kedah Aquaculture Sdn. Bhd. dan Syarikat Tanah & Harta Sdn. Bhd. yang tidak terlibat dengan mana-mana obligasi sosial adalah berpunca daripada kegagalan syarikat tersebut menjana keuntungan daripada operasinya.

44.2.8. Nisbah Cepat

44.2.8.1. Nisbah Cepat adalah pendekatan yang sering digunakan untuk menilai kecairan syarikat iaitu sejauh mana aset mudah cair (wang tunai, penghutang dagangan, pelaburan simpanan tetap) yang ada dapat menampung

liabiliti (hutang) semasa syarikat. Nisbah Cepat sesuatu syarikat adalah dianggap baik jika ia melebihi 1. Analisis Audit mendapati 19 daripada 30 syarikat telah memperolehi Nisbah Cepat antara 1.08 hingga 21.58 pada tahun 2004. Kesemua syarikat ini telah menunjukkan Nisbah Cepatnya melebihi 1 bagi tempoh 3 tahun berturut-turut. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.9
SYARIKAT YANG MEMPEROLEHI NISBAH CEPAT MELEBIHI 1
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SYARIKAT	TAHUN		
	2002	2003	2004
Perbadanan Nasional Berhad	20.35	19.34	21.58
Amanah Raya Berhad	7.65	6.36	5.86
Felcra Berhad	3.88	3.59	3.55
Petroleum Nasional Berhad	1.95	1.79	2.63
Institut Jantung Negara Sdn. Bhd.	4.89	5.30	4.41
Institut Terjemahan Negara Malaysia Berhad	56.27	12.46	10.01
Syarikat Perumahan Negara Berhad	1.39	7.92	13.29
Institut Jantung Negara Sdn. Bhd.	4.89	5.30	4.41
Indah Water Konsortium Sdn. Bhd.	2.49	2.54	2.34
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	2.68	3.00	3.25
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	1.04	1.05	1.08
Syarikat Prasarana Negara Berhad	2.77	7.60	4.20
Penang Port Sdn. Bhd.	1.48	1.53	1.12
Astronautic Technology Sdn.Bhd.	311.84	36.51	4.01
SIRIM Berhad	6.05	6.36	5.77
Technology Park Malaysia Corporation Berhad	7.20	16.99	8.95
Multimedia Development Corporation	2.92	3.37	4.36
MIMOS Berhad	1.86	2.27	2.25
Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.	1.04	1.35	1.18

44.2.8.2. Nisbah Cepat bagi 4 syarikat pada tahun 2002, 7 syarikat pada tahun 2003 dan 8 syarikat pada tahun 2004 adalah kurang daripada 1. Ini menunjukkan syarikat terlibat tidak berkemampuan untuk menampung liabiliti semasanya. Syarikat yang mempunyai Nisbah Cepat kurang daripada 1 secara berterusan bagi tempoh 3 tahun adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.10
NISBAH CEPAT SYARIKAT KURANG DARIPADA 1

SYARIKAT	TAHUN		
	2002	2003	2004
Malaysia Rubber Development Corporation	0.46	0.51	0.42
JKP Sdn. Bhd.	0.12	0.18	0.16
Keretapi Tanah Melayu Berhad	0.25	0.31	0.57

44.2.9. Pembayaran Cukai Kepada Kerajaan

44.2.9.1. Bagi tempoh 2002 hingga 2004, sebanyak 25 syarikat Kerajaan telah membayar cukai berjumlah RM40.59 bilion. Syarikat daripada sektor ekonomi membayar 95.6 % atau RM38.81 bilion daripada cukai ini. Jumlah cukai yang diterima daripada syarikat Kerajaan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 mengikut sektor adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.11
CUKAI YANG DITERIMA DARIPADA SYARIKAT KERAJAAN MENGIKUT SEKTOR
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SEKTOR	TAHUN			JUMLAH (RM Juta)	%
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)		
Ekonomi	10,042.70	11,231.91	17,534.82	38,809.43	95.6
Sosial	20.29	19.83	31.64	71.76	0.2
Infrastruktur	18.64	8.42	8.86	35.92	0.1
Perkhidmatan Am	552.35	573.93	548.84	1,675.12	4.1
JUMLAH	10,633.98	11,834.09	18,124.16	40,592.23	100.0

44.2.9.2. Analisis seterusnya mendapati 19 syarikat telah membayar cukai kepada Kerajaan 3 tahun berturut-turut dengan keseluruhan cukai telah dibayar bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 berjumlah RM40.58 bilion. Berikut diberikan butirannya :-

JADUAL 44.12
SYARIKAT YANG MEMBAYAR CUKAI 3 TAHUN BERTERUSAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SYARIKAT	TAHUN			JUMLAH (RM Juta)
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)	
Amanah Raya Berhad	2.73	0.74	1.70	5.17
Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	24.58	59.06	20.56	104.20
Perbadanan Nasional Berhad	11.10	6.54	3.10	20.75
Petroleum Nasional Berhad	9,993.90	11,135.75	17,481.24	38,610.89
Felcra Berhad	8.44	23.04	28.22	59.70
Institut Jantung Negara Sdn. Bhd.	5.01	1.09	12.23	18.33
Institut Terjemahan Negara Malaysia Berhad	0.03	0.04	0.09	0.17
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	2.82	3.00	5.38	11.20
Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.	0.81	2.95	0.24	3.99
JKP Sdn. Bhd.	1.80	1.75	2.73	6.27
Syarikat Perumahan Negara Berhad	9.77	11.00	10.96	31.74
Keretapi Tanah Melayu Berhad	4.87	3.78	3.15	11.80
Penang Port Sdn. Bhd.	2.00	3.35	5.33	10.68
Syarikat Prasarana Negara Berhad	0.06	0.43	0.38	0.87
Khazanah Nasional Berhad	531.38	550.63	570.87	1,652.88
Composites Technology Research Malaysia Sdn.Bhd.	0.03	0.03	0.01	0.06
MIMOS Berhad	6.36	2.68	1.56	10.60
Multimedia Development Corporation	2.23	1.91	3.30	7.44
SIRIM Berhad	2.43	4.88	6.06	13.37
JUMLAH	10,610.35	11,812.65	18,157.11	40,580.11

44.2.9.3. Syarikat Kedah Aquaculture Sdn Bhd., Piramid Pertama Sdn. Bhd., Sarawak Hidro Sdn. Bhd., Penang Port Holdings Berhad dan Astronautic Technology Sdn. Bhd. tidak pernah membayar sebarang cukai bagi tempoh tersebut sama ada kerana mengalami kerugian atau tidak aktif. Jumlah pelaburan Kerajaan dalam syarikat-syarikat berkenaan adalah RM1.23 bilion.

44.2.10. Pembayaran Dividen Kepada Kerajaan

44.2.10.1. Bayaran dividen sekurang-kurangnya 10% setiap tahun perlu dibayar kepada Kerajaan sebagai pemegang saham. Sekiranya keuntungan lebih diperolehi bagi sesuatu tahun kewangan, peratusan dividen perlu ditingkatkan ke tahap yang lebih tinggi tanpa menjejaskan kedudukan kewangan

syarikat. Semua bayaran dividen hendaklah dibuat berasaskan keuntungan sahaja. Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, hanya 11 daripada 30 syarikat telah membayar dividen kepada Kerajaan berjumlah RM18.46 bilion. Bagaimanapun, hanya Petrolia Nasional Berhad dan Percetakan Nasional Malaysia Berhad yang telah menjelaskan bayaran dividen kepada Kerajaan secara berterusan dalam tempoh 3 tahun. Syarikat-syarikat yang membayar dividen kepada Kerajaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 44.13
DIVIDEN BERSIH YANG DITERIMA DARIPADA SYARIKAT KERAJAAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SYARIKAT	TAHUN			
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)
Petrolia Nasional Berhad	4,100.00	5,100.00	9,100.00	18,300.00
Bank Pembangunan Malaysia Bhd.	60.00	-	-	60.00
Percetakan Nasional Malaysia Berhad	17.20	10.00	10.00	37.20
Khazanah Nasional Berhad	30.00	-	-	30.00
Cyberview Sdn. Bhd.	8.82	-	-	8.82
Syarikat Perumahan Negara Berhad	3.60	3.60	-	7.20
Penang Port Sdn. Bhd.	3.17	3.17	-	6.34
Felcra Berhad	3.60	-	-	3.60
Institut Jantung Negara Sdn. Bhd.	4.30	-	-	4.30
Amanah Raya Berhad	0.60	0.60	-	1.20
Technology Park Malaysia Corporation Berhad	0.43	-	-	0.43
JUMLAH	4,231.72	5,117.37	9,110.00	18,459.09

44.2.10.2. Syarikat Kerajaan yang tidak membayar dividen 3 tahun berturut-turut perlu menyediakan laporan kepada Kementerian Kewangan untuk makluman. Laporan tersebut hendaklah menjelaskan objektif perolehan ekuiti dalam syarikat, sebab-sebab syarikat tidak membayar dividen dan ramalan bayaran dividen 3 tahun ke hadapan. Semakan Audit di Kementerian Kewangan mendapati tidak ada bukti laporan sedemikian disediakan.

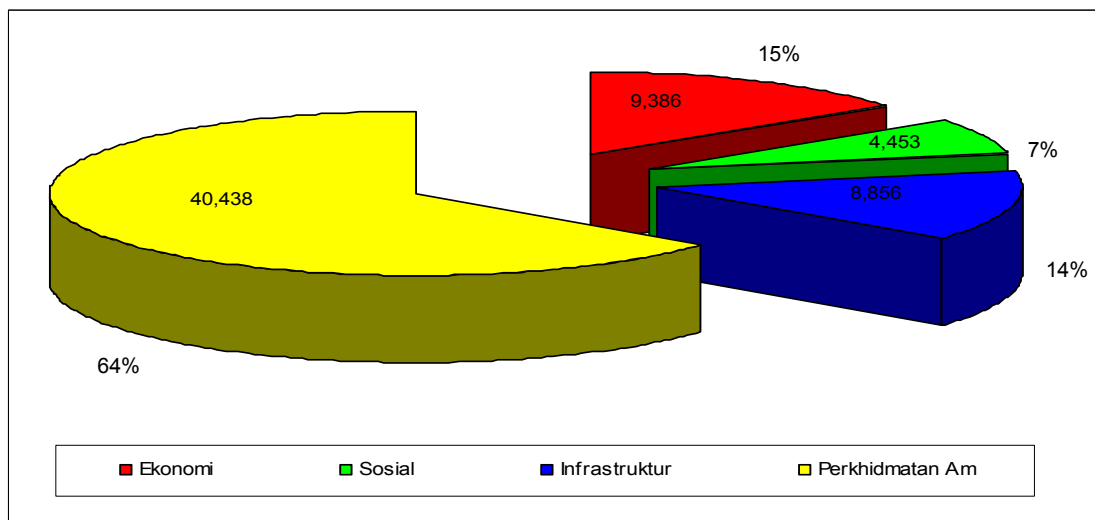
44.2.11. Pembayaran Bonus Kepada Kakitangan

Mengikut Akta Syarikat 1965, bonus boleh dibayar kepada kakitangan sekiranya syarikat berkenaan memperoleh keuntungan. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 10 Tahun 1993 juga menetapkan bahawa bonus boleh dibayar jika syarikat memperoleh keuntungan operasi yang munasabah sebelum cukai. Keuntungan munasabah perlu mengambil kira antaranya objektif penubuhan sesebuah syarikat termasuk objektif sosial jika ada. Jika syarikat memperoleh keuntungan cemerlang (pertambahan keuntungan operasi yang besar bagi 3 tahun yang lalu) bayaran bonus melebihi 2 bulan gaji boleh dipertimbangkan. Semakan Audit terhadap 12 fail syarikat mendapati kesemua syarikat telah memohon kelulusan Menteri Kewangan untuk membayar bonus bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004. Adalah diperhatikan 5 syarikat telah mengalami kerugian namun pembayaran bonus antara 1.25 bulan hingga 2.5 bulan gaji telah diluluskan.

44.2.12. Sumbangan Kepada Guna Tenaga Negara

Sehingga 31 Disember 2004, Syarikat Milik Kerajaan memberi pekerjaan kepada seramai 63,133 orang yang terdiri daripada golongan profesional dan bukan profesional dengan menanggung kos emolumen berjumlah RM2.19 bilion. Bilangan pekerja telah meningkat berbanding tahun 2003 iaitu seramai 36,581 orang dengan kos emolumen berjumlah RM1.79 bilion. Sektor perkhidmatan am mempunyai pekerja yang teramai diikuti oleh sektor ekonomi, sektor infrastruktur dan sektor sosial. Kedudukan peratusan dan bilangan pekerja mengikut sektor pada tahun 2004 ditunjukkan di carta berikut :-

CARTA 44.3
PERATUSAN PEKERJA SYARIKAT MILIK KERAJAAN
MENGIKUT SEKTOR BAGI TAHUN 2004

44.3. RUMUSAN

Sehingga 31 Disember 2004, Kerajaan telah melabur sejumlah RM11.74 bilion dalam 30 syarikat dan telah mendapat dividen berjumlah RM4.23 bilion pada tahun 2002, RM5.12 bilion pada 2003 dan RM9.11 bilion pada tahun 2004. Sungguhpun jumlah dividen yang diterima daripada syarikat Kerajaan adalah tinggi namun antara 96.9% hingga 99.9% disumbangkan oleh Petroliaam Nasional Berhad. Sekiranya pelaburan dalam Petroliaam Nasional Berhad berjumlah RM6 juta dan dividen yang dibayarnya berjumlah RM18.30 bilion bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 tidak diambil kira dalam menilai pulangan pelaburan Kerajaan, dividen yang dibayar kepada Kerajaan hanyalah RM0.16 bilion (1.4%) berbanding dengan modal pelaburan RM11.74 bilion. Sehubungan ini pada pandangan Audit, Bahagian MKD, perlu memantau dengan lebih rapi pengurusan syarikat-syarikat Kerajaan bagi memastikan pelaburan Kerajaan memberikan pulangan sekurang-kurangnya 10% setiap tahun daripada pelaburannya selaras dengan sasaran yang telah ditetapkan melalui Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 11 Tahun 1993.

45. PENGURUSAN SYARIKAT

Sepanjang tahun 2005, pengauditan dijalankan terhadap 4 syarikat secara khusus. Hasil pengauditan adalah seperti di perenggan-perenggan 46 hingga 49.

PERCETAKAN NASIONAL MALAYSIA BERHAD

46.1. LATAR BELAKANG

46.1.1. Percetakan Nasional Malaysia Berhad (PNMB) ditubuhkan pada bulan Disember 1992 di bawah Akta Syarikat 1965 dengan modal dibenarkan berjumlah RM100 juta dan modal berbayar berjumlah RM65 juta. Kerajaan Persekutuan melalui Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) memiliki 99.9% saham Percetakan Nasional Malaysia Berhad manakala Pesuruhjaya Tanah Persekutuan memiliki 1 saham bernilai RM1.00. Aktiviti utama PNMB ialah sebagai pencetak borang, buku dan dokumen bagi agensi Kerajaan dan sektor swasta.

46.1.2. Melalui Perjanjian Penswastaan yang ditandatangani pada akhir bulan Disember 1992 antara Kerajaan Malaysia dengan Percetakan Nasional Malaysia Berhad, PNMB telah diberikan perniagaan konsesi bagi tempoh 12 tahun berkuat kuasa dari tarikh perjanjian tersebut. Sepanjang tempoh konsesi tersebut, Kerajaan Malaysia perlu menggunakan perkhidmatan PNMB dengan tempahan minimum bernilai RM80 juta setahun bagi lima tahun pertama (1993-1997); RM60 juta setahun bagi tahun ke 6 hingga ke 9 (1998-2001) dan RM40 juta setahun bagi tahun ke 10 hingga ke 12 (2002-2004).

46.1.3. Tempoh konsesi ini telah tamat pada 31 Disember 2004 dan telah dilanjutkan secara sementara selama setahun sehingga bulan Disember 2005 tertakluk kepada syarat dan terma Perjanjian Konsesi Perniagaan sedia ada serta Pekeliling/Peraturan dan kadar caj percetakan semasa yang diguna pakai. Mulai bulan Januari 2006, tempoh konsesi ini telah dilanjutkan dari sebulan ke sebulan sehingga Perjanjian Konsesi Perniagaan Baru ditandatangani. Pelanjutan masa ini juga tertakluk kepada syarat dan terma tersebut.

46.1.4. Premis PNMB yang terdiri daripada bangunan serta kilang yang bertempat di Jalan Chan Sow Lin, Kuala Lumpur dibina di atas tanah milik Kerajaan. Berdasarkan Perjanjian Penswastaan, tanah tersebut disewakan kepada PNMB oleh Kerajaan sehingga bulan Disember 2004. Selain itu, premis cawangan PNMB di Alor Setar, Kuala Terengganu, Johor Bahru dan Ipoh turut disewa daripada Kerajaan. Jumlah keseluruhan bayaran sewa tahunan oleh PNMB kepada Kerajaan ialah RM0.48 juta. Bangunan pejabat Cawangan PNMB Miri serta Kedai PNMB di Melaka adalah hak milik PNMB. PNMB juga menggunakan buat sementara premis Jabatan Kerajaan di Kuching untuk menjalankan operasinya tanpa sebarang sewaan. Di samping itu, PNMB turut menyewa secara bulanan daripada agensi swasta premis kedai di Kuantan, Kota Bharu, Pulau Pinang dan Putrajaya.

46.1.5. PNMB mempunyai subsidiari yang dimiliki sepenuhnya iaitu syarikat Golden Papyrus Sdn. Bhd. (GPSB) dengan pelaburan modal berjumlah RM9.70 juta. Syarikat ini ditubuhkan pada bulan Julai 1995 bertujuan untuk menjadi pembekal utama kertas kepada PNMB dan syarikat percetakan yang lain. GPSB juga menerima pendahuluan berjumlah RM13.71 juta daripada PNMB.

46.1.6. Kedudukan PNMB sebagai pencetak tunggal agensi Kerajaan bagi percetakan am dinyatakan melalui Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 10 Tahun 1993. Berdasarkan pekeliling ini, Jabatan Kerajaan seperti Parlimen, Kementerian Dalam Negeri, Jabatan Perdana Menteri, Kementerian Kewangan, Jabatan Peguam Negara serta Suruhanjaya Pilihanraya dikehendaki menggunakan perkhidmatan PNMB. Manakala jabatan lain pula dimestikan menggunakan perkhidmatan PNMB bagi mencetak dokumen tertentu yang telah ditetapkan jenisnya oleh Kementerian Kewangan.

46.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan PNMB telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur dan berhemat serta selaras dengan objektif penubuhannya.

46.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek pengurusan kewangan dan aktiviti utama PNMB bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004. Semakan terhadap dokumen, fail serta rekod yang berkaitan telah dibuat di Ibu Pejabat PNMB dan beberapa Cawangan/Kedai PNMB seperti Cawangan PNMB Kuching; Cawangan PNMB Miri; Cawangan PNMB Kuala Terengganu; Cawangan PNMB Alor Setar; Kedai PNMB Pulau Pinang dan Cawangan PNMB Johor Bahru; Kementerian Kewangan dan Suruhanjaya Syarikat Malaysia. Temu bual dengan pegawai yang bertanggungjawab dan pemeriksaan fizikal terhadap aset juga telah dibuat.

46.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Julai hingga Oktober 2005 mendapati perkara berikut :-

46.4.1. PERANCANGAN

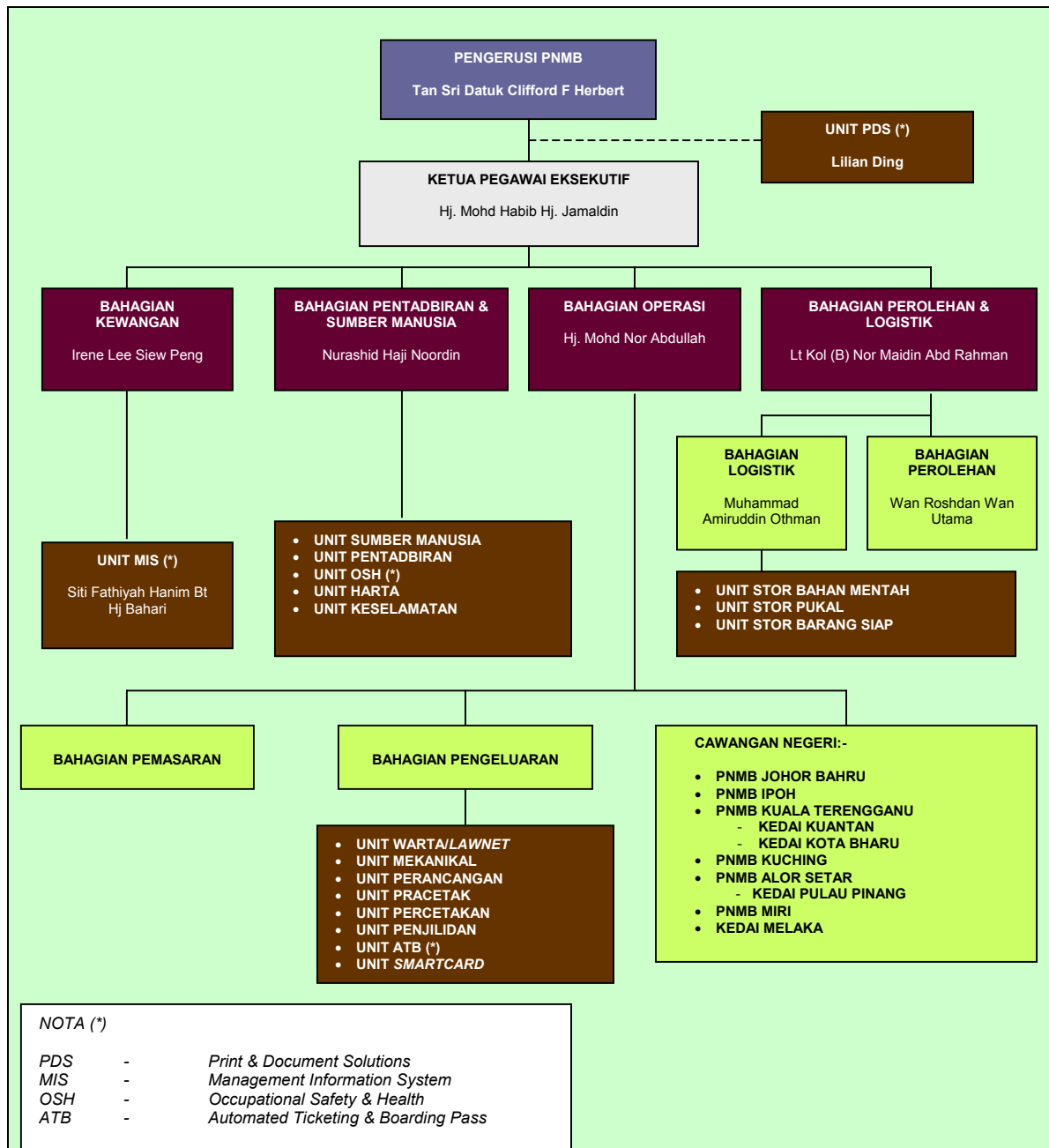
46.4.1.1. Struktur Pengurusan

- a. Selaras dengan Akta Syarikat 1965 dan peraturan yang ditetapkan melalui pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan, PNMB perlu mewujudkan :-
 - i. Lembaga Pengarah yang bertanggungjawab menentukan dasar dan operasi syarikat yang munasabah selaras dengan objektif penubuhannya dan membuat penilaian terhadap prestasi kewangan syarikat sekurang-kurangnya 4 kali setahun. Lembaga Pengarah PNMB dianggotai oleh seramai 6 orang yang terdiri daripada Pengarah Eksekutif dan juga bukan eksekutif. Dua daripada pengarah bukan eksekutif adalah wakil Kerajaan iaitu daripada Kementerian Kewangan dan Kementerian Keselamatan Dalam Negeri. Kesemua pelantikan ini telah mendapat kelulusan Kementerian Kewangan.

- ii. Jawatan Setiausaha Syarikat yang bertanggungjawab membantu Lembaga Pengarah memastikan semua perundangan serta peraturan mengenai syarikat dipatuhi.
 - iii. Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan untuk memastikan keutuhan kawalan dalaman syarikat.
 - iv. Unit Audit Dalaman yang bertanggungjawab terhadap aspek kawalan dalaman syarikat.
- b. Struktur organisasi PNMB yang diketuai oleh seorang Ketua Pegawai Eksekutif dibahagikan kepada 4 bahagian seperti berikut :-
- i. **Bahagian Operasi** - Bahagian ini yang diketuai oleh seorang Pengurus Kanan adalah bertanggungjawab terhadap perkara berikut :-
 - Merancang, mengurus dan memastikan hasil kerja cetakan memenuhi spesifikasi yang ditetapkan; menyenggara, memperbaiki serta melupus mesin percetakan; mengendalikan urusan pewartaan Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri; perkhidmatan penerbitan secara elektronik bagi warta serta perkhidmatan maklumat perundangan secara *on-line*.
 - Menjalankan aktiviti pemasaran serta urusan khidmat pelanggan bagi percetakan am di Ibu Pejabat sahaja.
 - Memantau operasi Cawangan PNMB negeri yang bertanggungjawab menguruskan percetakan am, percetakan digital, pemasaran, penyimpanan inventori, perolehan barang/perkhidmatan mengikut limitasi amaun tertentu, pengendalian urusan kewangan dan pentadbiran serta penyenggaraan mesin bagi negeri masing-masing.
 - ii. **Bahagian Perolehan dan Logistik** - Bahagian ini yang diketuai oleh seorang Pengurus Kanan bertanggungjawab menguruskan semua perolehan, penerimaan, pembekalan dan penyimpanan bahan mentah, kertas serta barang siap kepada pelanggan dalaman atau pelanggan luaran. Bahagian ini juga bertanggungjawab menguruskan Stor Pukul di Sungai Buloh (menyimpan pelbagai jenis kertas) serta memantau pengurusan stor barang siap dan stor bahan mentah yang ada di Ibu Pejabat dan Cawangan PNMB.
 - iii. **Bahagian Pentadbiran dan Sumber Manusia** - Bahagian ini bertanggungjawab terhadap pengurusan sumber manusia; keselamatan persekitaran kerja serta urusan penyenggaraan kawasan, peralatan, bangunan dan kenderaan.
 - iv. **Bahagian Kewangan** - Bahagian ini bertanggungjawab terhadap pengurusan kewangan termasuk penyelenggaraan rekod dan penyediaan laporan kewangan PNMB.

Kedudukan struktur organisasi PNMB diringkaskan seperti di carta berikut :-

CARTA 46.1
STRUKTUR ORGANISASI PNMB

- c. Adalah diperhatikan sejak tahun 2002, PNMB telah mewujudkan beberapa unit baru seperti Unit *Automated Ticketing & Boarding Pass*, Unit *Smartcard*, Unit *Warta/Lawnet* serta Unit *Print & Document Solutions* (PDS) bagi membolehkan ia mempelbagaikan aktiviti. Perwujudan unit-unit baru ini telah melibatkan pertambahan kakitangan dan peningkatan perbelanjaan. Berdasarkan kertas cadangan yang dikemukakan oleh pihak pengurusan kepada Ahli Lembaga Pengarah PNMB, perwujudan Unit PDS akan menyebabkan pertambahan 108 kakitangan dan pembayaran gaji berjumlah RM5.62 juta bagi tempoh 3 tahun. Tidak ada bukti yang menunjukkan

perwujudan unit ini telah mendapat kelulusan Kementerian Kewangan seperti mana yang ditetapkan dalam Akta Syarikat 1965 dan juga Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993. Mengikut peruntukan Akta dan pekeliling berkenaan, sesuatu *undertaking* yang mempunyai nilai besar dan memberi kesan kepada kedudukan kewangan syarikat perlu mendapat kelulusan Kementerian Kewangan/pemegang saham.

- d. Sehingga bulan Disember 2004, sejumlah 975 (92.95%) daripada 1,049 jawatan yang diwujudkan telah diisi. Antara jawatan yang masih belum diisi ialah juruteknik percetakan, pegawai pemasaran serta kerani stor. Kedudukan perjawatan mengikut Bahagian/Cawangan PNMB adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 46.1
KEDUDUKAN PERJAWATAN MENGIKUT BAHAGIAN/CAWANGAN
SEHINGGA BULAN DISEMBER 2004

BAHAGIAN/CAWANGAN	BILANGAN JAWATAN		
	LULUS	DIISI	DIISI (%)
Ibu Pejabat	505	505	100.0
PNMB Johor Bahru	87	79	90.8
PNMB Ipoh	94	82	87.2
PNMB Kuala Terengganu	104	100	96.2
PNMB Alor Setar	104	90	86.5
PNMB Kuching	134	99	73.9
PNMB Miri	21	20	95.2
JUMLAH	1,049	975	92.9

- e. Bagi mempertingkatkan kemahiran dan pengalaman kakitangannya, PNMB ada membuat perancangan untuk menghantar kakitangannya menghadiri pelbagai latihan. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, latihan yang telah dirancang adalah berkaitan dengan penggunaan dan penyenggaraan mesin; penggunaan kamera dan *plate*, operasi stor dan gudang, kewangan, motivasi serta tatacara perolehan. Bagaimanapun, kurang daripada 30% kakitangan di Cawangan PNMB telah dihantar menghadiri kursus yang berkaitan dengan bidang masing-masing. Pihak Audit tidak dapat menentukan jumlah kakitangan di Ibu Pejabat yang telah dihantar menghadiri kursus kerana maklumat mengenainya tidak dapat diperolehi.
- f. Adalah diperhatikan juga kemudahan latihan yang lengkap dan sempurna seperti perpustakaan dan bilik latihan tidak disediakan di PNMB. Lawatan Audit mendapati keadaan perpustakaan tidak dilengkapi dengan buku dan risalah yang boleh dijadikan rujukan oleh kakitangan serta tidak terurus (**Gambar 46.1**).

GAMBAR 46.1

Ibu Pejabat PNMB
- Pemandangan Bahagian Dalam
Perpustakaan Yang Kelihatan Tidak Terurus
Dan Bersepah

46.4.1.2. Aktiviti Yang Ditawarkan

PNMB menawarkan perkhidmatan seperti berikut :-

- a. Percetakan Am meliputi cetakan dokumen Kerajaan seperti Borang Am (termasuk kepala surat); Borang Kewangan Kerajaan; Borang Berindex; Akta; Enakmen; Ordinan serta dokumen perundangan bertulis lain; Borang Terkawal; Gazet Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri serta kesemua dokumen bercetak bagi Parlimen, Kementerian Dalam Negeri, Kementerian Kewangan, Pejabat Peguam Negara, Suruhanjaya Pilihanraya serta Jabatan Perdana Menteri.
- b. Percetakan Digital dibuat dengan menggunakan teknologi digital yang menggunakan *print and document solutions station*. Selain dijalankan di peringkat Ibu Pejabat, percetakan digital turut dilaksanakan di beberapa Cawangan PNMB.
- c. Mencetak tiket-tiket bermagnet untuk industri penerbangan; tiket tol; pelbagai tiket letak kereta dan tiket hiburan. Perkhidmatan ini hanya ditawarkan di peringkat Ibu Pejabat.
- d. Mencetak *Smartcard* (kad pintar) untuk pelbagai industri dan organisasi seperti kad pelajar kolej dan universiti serta kad pengesahan perkahwinan. Perkhidmatan ini hanya ditawarkan di peringkat Ibu Pejabat.
- e. Mencetak warta/dokumen perundangan yang meliputi akta, enakmen dan ordinan.
- f. Menyediakan perkhidmatan *Lawnet*. Para pengunjung laman web *Lawnet* boleh mendaftarkan diri sebagai pelanggan untuk mendapatkan segala informasi tentang undang-undang di negara ini. Perkhidmatan *Lawnet* antaranya meliputi *e-gazette*, terjemahan dan kamus undang-undang.

46.4.1.3. Rancangan Korporat

Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993 menetapkan bahawa setiap syarikat perlu menyediakan rancangan korporat dan menetapkan strateginya bagi menentukan hala tuju syarikat. Sungguhpun PNMB telah menetapkan sasaran pendapatan bagi operasinya pada tahun 2002 hingga 2004, namun rancangan pemasaran, kaedah pengurusan kawalan kualiti bagi kepuasan hati pelanggan serta strategi untuk mencapai sasaran pendapatan langsung tersebut tidak ditentukan. Sasaran pendapatan langsung yang ditetapkan adalah berjumlah RM108.19 juta bagi tahun 2002, RM122.00 juta bagi tahun 2003 dan RM133.50 juta bagi tahun 2004.

46.4.1.4. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

- a. PNMB didapati tidak menyediakan *Standard Operating Procedures* bagi semua aktivitinya untuk diluluskan oleh Ahli Lembaga Pengarah. Setiap Bahagian hanya menyediakan prosedur kerja secara ringkas. Adalah diperhatikan tiada prosedur kerja yang lengkap disediakan berhubung dengan perkhidmatan *Automated Ticketing & Boarding Pass* dan warta/*lawnet*. Prosedur kerja yang telah disediakan oleh 4 Bahagian yang berkenaan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 46.2
PENYEDIAAN GARIS PANDUAN/PROSEDUR KERJA

BAHAGIAN YANG MENYEDIKAN	PANDUAN	KANDUNGAN RINGKAS
Bahagian Operasi	Prosedur Urusan Pembelian, Tender dan Kontrak	Meliputi Tatacara Berhubung Kaedah Dan Kuasa Meluluskan Perolehan Serta Dokumentasi Perolehan Yang Diperlukan.
	Prosedur Kerja Bahagian Pengeluaran	Meliputi Prosedur Kerja Yang Bermula Daripada Unit Pracetak, Unit Perancang, Unit Cetak Dan Unit Jilid.
	<i>Standard Operating Procedures For Digital Printing</i>	Meliputi Aliran Kerja Dan Prosedur Untuk <i>General Digital Printing</i> Serta <i>Print And Document Solutions Station</i> .
	<i>Standard Operating Procedures – Penyenggaraan Mesin</i>	Meliputi Garis Panduan Berhubung Penyenggaraan Mesin Berat, <i>Test Run</i> , Peraturan Kawasan Kerja Dan Panduan Pemeriksaan Ke Atas Mesin.
	<i>Standard Operating Procedures – Smartcard</i>	Meliputi Garis Panduan Bagi Kerja Mencetak Dan Membekal Kad Perakuan Nikah Secara <i>Online/Manual</i> , Kerja Membekal Sistem Kad Pintar Serta Mencetak Dan Membekal Kad Keselamatan/Kad Kuasa/Kad Pelajar Dan Kad ID.
	<i>Standard Operating Procedures- Bahagian Keselamatan</i>	Meliputi Peraturan Am Keselamatan, Peraturan Pengendalian Mesin, Peraturan Keselamatan Dalam Bengkel, Tindakan Menghadapi Kebakaran, Peraturan Keselamatan Stor Kimia, Stor Kertas Dan Stor Bahan Siap.
Bahagian Perolehan Dan Logistik	Prosedur Kerja Bahagian Logistik	Merangkumi Tatacara Berhubung Pengurusan Stor Bahan Mentah, Stor Bahan Siap Serta Stor Kertas/Pukal.
Bahagian Kewangan	Prosedur Kerja Bahagian Kewangan	Meliputi Prosedur Kerja Bagi Proses Pembayaran, Terimaan/Kutipan Serta Pelupusan Aset.
Bahagian Pentadbiran Dan Sumber Manusia	Terma dan Syarat Perkhidmatan – Kumpulan Pengurusan dan Kumpulan Bukan Pengurusan	Meliputi Ketetapan Berhubung Gaji, Cuti, Tempoh Percubaan, Pelantikan, Kenaikan Gaji Dan Pangkat, Faedah Perubatan, Pemberian Bonus, Pinjaman Serta Skim Pemilikan Saham PNMB.
	Peraturan Etika Kerja, Kelakuan dan Tatatertib	Peraturan Ini Meliputi Aspek Kelakuan, Tatatertib Hukuman, Lembaga Tatatertib Dan Lembaga Rayuan.

- b. PNMB didapati tidak menetapkan norma masa tertentu yang diperlukan untuk menyelesaikan sesuatu operasi khususnya aktiviti percetakan am, percetakan digital, percetakan kad pintar, *Automated Ticketing & Boarding Pass* serta warta/lawnet.

46.4.1.5. Anggaran Pendapatan Dan Perbelanjaan

Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, PNMB menganggarkan ia akan memperolehi pendapatan operasi tahunannya antara RM109.92 juta hingga RM134.31 juta. Anggaran perbelanjaan tahunan pula adalah antara RM90.82 juta hingga RM114.61 juta. Bagi tempoh yang sama, PNMB menjangka ia akan mendapat untung sebelum cukai antara RM18.11 juta hingga RM19.70 juta. Kedudukan belanjawan PNMB bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 46.3
BELANJAWAN BAGI TAHUN 2002 HINGGA 2004

BUTIRAN	2002	2003	2004
	JUMLAH (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)
PENDAPATAN			
Pendapatan Langsung	108.19	122.00	133.50
Lain-lain Pendapatan	1.73	1.23	0.81
Jumlah Pendapatan	109.92	123.23	134.31
PERBELANJAAN			
Perbelanjaan Langsung	64.96	71.15	79.08
Lain-lain Perbelanjaan	25.86	33.97	35.53
Jumlah Perbelanjaan	90.82	105.12	114.61
Jumlah Untung/(Rugi) Sebelum Cukai	19.10	18.11	19.70

46.4.1.6. Mekanisme Pemantauan

- a. Pemantauan terhadap aktiviti syarikat perlu dibuat oleh Ketua Pegawai Eksekutif melalui Mesyuarat Mingguan dan dihadiri oleh semua Ketua Jabatan. Setiap Jabatan perlu melaporkan kemajuan serta pencapaian aktiviti masing-masing.
- b. Pemantauan juga dilaksanakan oleh Lembaga Pengarah melalui Mesyuarat Lembaga Pengarah dan Mesyuarat Khas Lembaga Pengarah. Sebarang keputusan yang dicapai untuk dilaksanakan oleh pengurusan PNMB perlu dibuat melalui Resolusi Bertulis Lembaga Pengarah.

Pada pandangan Audit, PNMB perlu memperkemaskan perancangan korporatnya bagi menentukan hala tuju syarikat dengan menetapkan visi, misi, objektif dan strategi syarikat untuk mencapai matlamat yang telah ditetapkan. PNMB juga perlu menyediakan *Standard Operating Procedures* syarikat yang meliputi semua aktivitinya. Sebarang penyusunan semula struktur organisasi syarikat/*undertakings* yang memberi kesan ketara kepada kewangan syarikat perlu dirujuk kepada Kementerian Kewangan untuk kelulusan. PNMB juga patut mempertingkatkan pembangunan modal insan melalui penyediaan peluang dan kemudahan latihan yang lebih baik.

46.4.2. PELAKSANAAN

46.4.2.1. Prestasi Kewangan

- a. Pada keseluruhannya, Percetakan Nasional Malaysia Berhad telah menunjukkan prestasi yang lebih baik jika dibandingkan prestasinya semasa ia sebuah agensi Kerajaan. PNMB telah berjaya memainkan peranan yang lebih aktif dan meluas dalam membantu mengurangkan beban kewangan Kerajaan. Mengikut Perjanjian Konsesi, PNMB perlu mencapai pendapatan minimum berjumlah RM760 juta bagi tempoh konsesi selama 12 tahun iaitu antara tahun 1993 hingga 2004. Semakan Audit mendapati PNMB telah berjaya memperolehi pendapatan melebihi RM1 bilion dalam tempoh tersebut dan juga telah membayar dividen berjumlah RM56.6 juta bagi tempoh tahun 1995 hingga 2004 kepada Kerajaan Persekutuan.
- b. Hasil langsung PNMB terdiri daripada perkhidmatan percetakan am, percetakan digital, *Automated Ticketing & Boarding Pass*, *smartcard* dan *warta/lawnet*. Perbelanjaan langsung pula adalah untuk membeli kertas, bahan mentah percetakan serta belanja pemasaran. Jumlah hasil yang dipungut oleh PNMB adalah RM132.17 juta pada tahun 2004 berbanding tahun 2003 berjumlah RM116.30 juta dan RM107.76 juta pada tahun 2002. Perbelanjaan PNMB pula telah meningkat kepada RM107.94 juta pada tahun 2004 berbanding RM96.93 juta pada tahun 2003 dan RM96.11 juta pada tahun 2002. PNMB berupaya mempertingkatkan keuntungan sebelum cukainya kepada RM24.23 juta pada tahun 2004 berbanding RM11.65 juta pada tahun 2002. Kedudukan pendapatan dan perbelanjaan serta keuntungan sebelum cukai bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 46.4
PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN PNMB BERBANDING DENGAN BELANJAWANNYA
PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

BUTIRAN PENYATA UNTUNG RUGI	JUMLAH (RM Juta)								
	2002			2003			2004		
	Anggaran	Sebenar	Lebih/ (Kurang) Daripada Anggaran	Anggaran	Sebenar	Lebih/ (Kurang) Daripada Anggaran	Anggaran	Sebenar	Lebih/ (Kurang) Daripada Anggaran
Hasil Langsung	108.19	106.48	(1.71)	122.00	113.45	(8.55)	133.50	130.75	(2.75)
Lain-Lain Hasil	1.73	1.28	(0.45)	1.23	2.85	1.62	0.81	1.42	0.61
Jumlah Hasil	109.92	107.76	(2.16)	123.23	116.30	(6.93)	134.31	132.17	(2.14)
Perbelanjaan Langsung	64.96	66.36	1.40	71.15	70.66	(0.49)	79.08	82.03	2.95
Perbelanjaan Tidak Langsung	25.86	29.75	3.89	33.97	26.27	(7.70)	35.53	25.91	(9.62)
Jumlah Perbelanjaan	90.82	96.11	5.29	105.12	96.93	(8.19)	114.61	107.94	(6.67)
Untung/(Rugi) Sebelum Cukai	19.10	11.65	(7.45)	18.11	19.37	1.26	19.70	24.23	4.53

c. Bagi menentukan prestasi kewangan PNMB selanjutnya, satu analisis telah dibuat terhadap beberapa butiran di Lembaran Imbangan serta Penyata Untung Rugi PNMB bagi tahun kewangan 2002 hingga 2004. Analisis tersebut meliputi analisis nisbah semasa, margin keuntungan dan nisbah pulangan aset tetap. Berikut adalah ringkasan hasil analisis yang telah dijalankan :-

- i. Nisbah Semasa adalah pendekatan yang sering digunakan untuk menilai kecairan syarikat iaitu sejauh mana aset semasa yang ada dapat menampung tanggungan semasa. Kedudukan nisbah antara aset semasa dengan tanggungan semasa pada kadar 2 : 1 menunjukkan keadaan yang baik. Berdasarkan kepada nisbah semasa, PNMB mempunyai keupayaan yang tinggi untuk menampung keseluruhan tanggungan semasanya di mana kadar nisbah semasanya bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah antara 2.97 : 1 hingga 3.26 : 1. Kedudukan nisbah aset semasa PNMB adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 46.5
ASET SEMASA BERBANDING TANGGUNGAN SEMASA PNMB
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	ASET SEMASA (a) (RM Juta)	TANGGUNGAN SEMASA (b) (RM Juta)	NISBAH SEMASA (a : b)
2002	118.51	39.87	2.97 : 1
2003	111.70	35.26	3.17 : 1
2004	115.71	35.46	3.26 : 1

- ii. Margin Keuntungan adalah pendekatan yang lazim digunakan bagi mengukur peratusan keuntungan yang diperoleh daripada setiap ringgit hasil yang dipungut. Peningkatan margin ini menunjukkan meningkatnya kecekapan syarikat di mana bagi setiap ringgit kenaikan hasil ia memberi kesan langsung dan nilai tambah (*value-added*) terhadap peningkatan kadar keuntungan syarikat. Mengikut perkiraan Audit, terdapat peningkatan margin pada tahun 2004 berbanding tahun sebelumnya di

mana bagi setiap ringgit hasil jualan, PNMB mendapat margin keuntungan berjumlah 15 sen pada tahun 2004 berbanding margin keuntungan berjumlah 14 sen pada tahun 2003 dan margin keuntungan berjumlah 8 sen pada tahun 2002. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 46.6
KEUNTUNGAN SELEPAS CUKAI BERBANDING JUALAN PNMB
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	JUMLAH JUALAN (RM Juta) (a)	JUMLAH KEUNTUNGAN SELEPAS CUKAI (RM Juta) (b)	MARGIN KEUNTUNGAN BAGI SETIAP RM1.00 JUALAN (RM) (b/a)
2002	106.48	8.83	0.08
2003	113.45	15.32	0.14
2004	130.75	18.89	0.15

- iii. Nisbah Pulangan Aset Tetap adalah pendekatan yang digunakan bagi menilai kecekapan syarikat menggunakan aset tetap untuk menjana pendapatan. Mengikut perkiraan Audit, terdapat peningkatan nisbah ini pada tahun 2004 berbanding tahun sebelumnya. Ini menunjukkan prestasi kecekapan PNMB menguruskan aset tetapnya telah meningkat pada tahun 2004 berbanding tahun sebelumnya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 46.7
JUALAN BERBANDING NILAI ASET TETAP
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	JUMLAH JUALAN (RM Juta) (a)	JUMLAH NILAI ASET TETAP (RM Juta) (b)	NISBAH PULANGAN (a/b)
2002	106.48	47.57	2.24
2003	113.45	44.81	2.53
2004	130.75	50.13	2.61

- d. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, PNMB memperolehi pendapatan antara RM106.48 juta hingga RM130.75 juta setahun melalui percetakan am, percetakan digital, percetakan *Automated Ticketing & Boarding Pass* dan *smartcard* serta jualan warta/*lawnet*. Pencapaian tertinggi disumbangkan oleh percetakan am dengan jumlah pendapatan RM283.27 juta (80.78%). Pencapaian pendapatan PNMB mengikut aktiviti bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 46.8
PENDAPATAN PNMB MENGIKUT AKTIVITI
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

AKTIVITI	TAHUN (RM Juta)			JUMLAH (RM Juta)	PENDAPATAN (%)
	2002	2003	2004		
Percetakan Am	95.60	89.34	98.33	283.27	80.78
Percetakan Digital	7.46	13.39	19.59	40.44	11.53
<i>Automated Ticketing & Boarding Pass / Smartcard</i>	1.57	1.02	0.87	3.46	0.99
Warta/Lawnet	1.85	9.70	11.96	23.51	6.70
JUMLAH	106.48	113.45	130.75	350.68	100.00

- e. Adalah diperhatikan Ibu Pejabat PNMB memperoleh pendapatan tahunan terbesar iaitu antara RM68.97 juta hingga RM89.30 juta bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004. Di peringkat cawangan pula, Cawangan PNMB Kuala Terengganu memperoleh pendapatan tertinggi iaitu antara RM7.09 juta hingga RM11.43 juta. Jika dibandingkan dengan sasaran, hanya Cawangan PNMB Miri mencatat jumlah pendapatan melebihi sasaran bagi ketiga-tiga tahun. Kedudukan pendapatan berbanding sasaran Ibu Pejabat dan Cawangan PNMB adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 46.9
PERBANDINGAN ANTARA PENDAPATAN SEBENAR DENGAN SASARAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

PEJABAT	TAHUN								
	2002			2003			2004		
	Sasaran (RM Juta)	Sebenar (RM Juta)	%	Sasaran (RM Juta)	Sebenar (RM Juta)	%	Sasaran (RM Juta)	Sebenar (RM Juta)	%
Ibu Pejabat	66.80	68.97	103.25	83.70	74.74	89.30	92.40	89.30	96.65
PNMB Miri	2.67	3.18	119.10	2.80	3.12	111.43	3.00	3.33	111.00
PNMB Kuching	8.50	8.96	105.41	9.00	8.81	97.89	9.50	7.47	78.63
PNMB K. Terengganu	7.94	7.09	89.29	6.80	8.60	126.47	8.00	11.43	142.88
PNMB Johor Bahru	8.11	6.34	78.18	6.70	6.00	89.55	8.60	6.51	75.70
PNMB Alor Setar	7.83	6.12	78.16	6.80	5.78	85.00	6.00	5.65	94.17
PNMB Ipoh	6.34	5.82	91.80	6.20	6.40	103.23	6.00	7.06	117.67
JUMLAH	108.19	106.48	98.42	122	113.45	92.99	133.5	130.75	97.94

Pada umumnya, prestasi kewangan PNMB bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah memuaskan.

46.4.2.2. Prestasi Aktiviti

- a. Semakan Audit terhadap aktiviti percetakan am mendapati perkara berikut :-
- i. Perenggan 3.1 Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 10 Tahun 1993 menyatakan bahawa Agensi Kerajaan hendaklah menggunakan perkhidmatan PNMB bagi kerja percetakan. Sekiranya PNMB tidak dapat membuat kerja tersebut, PNMB hendaklah memberi jawapan kepada agensi dalam tempoh 7 hari dari tarikh surat diterima dan agensi yang berkenaan bolehlah mendapatkan perkhidmatan percetakan dengan memanggil tender atau sebut harga di kalangan syarikat yang berdaftar dengan Kementerian Kewangan. Semakan Audit mendapati PNMB telah menyerahkan (sub-kontrak) sebahagian besar kerja percetakan kepada kontraktor luar tanpa memaklumkan kepada agensi Kerajaan yang terlibat. Kerja sub-kontrak tersebut meliputi sebahagian kerja percetakan am; tiket dan *smartcard*; diari; kerja percetakan borang komputer; kad ucapan; sampul surat; pelekat; serta sebahagian kerja penjilidan buku, *block engraving and lamination*. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, nilai kerja yang telah disubkontrakkan adalah antara RM7.63 juta hingga RM10.42 juta. Bagi tempoh yang sama, beberapa Cawangan PNMB juga menyerahkan (sub-kontrak) kerja percetakan bernilai antara RM0.13 juta

hingga RM0.41 juta kepada syarikat lain. Mengikut maklum balas yang diterima daripada PNMB, ia menyerahkan sebahagian kerja (sub-kontrak) kepada syarikat lain disebabkan kekurangan mesin dan peralatan serta tenaga kerja yang mahir.

- ii. Adalah diperhatikan kesemua 26 mesin *off-set* dan *pre-press* yang ada di Ibu Pejabat dan 35 daripada 37 mesin tersebut yang ada di Cawangan PNMB Kuching, Cawangan PNMB Miri, Cawangan PNMB Kuala Terengganu, Cawangan PNMB Alor Setar, Kedai PNMB Pulau Pinang dan Cawangan PNMB Johor Bahru tidak digunakan sepenuhnya. Sebanyak 29 daripada mesin percetakan yang ada di cawangan-cawangan PNMB tersebut telah dibeli antara tahun 1953 hingga 1998. Berdasarkan maklum balas daripada pihak PNMB, antara faktor mesin tersebut tidak digunakan sepenuhnya adalah mesin berkenaan tidak lagi sesuai digunakan untuk kerja percetakan yang lebih kompetitif dan komponen serta alat ganti mesin tersebut tidak ada lagi di pasaran. Mesin di Cawangan PNMB Kuching juga terpaksa diubah suai daripada keadaan asalnya supaya dapat digunakan bagi tujuan percetakan. Beberapa mesin percetakan yang tidak lagi ekonomi dibaiki belum lagi dilupuskan di Cawangan PNMB Kuching. Contoh mesin yang tidak digunakan, terpaksa diubah suai untuk penggunaan dan yang perlu dilupuskan adalah seperti di **Gambar 46.2 hingga 46.5**.

GAMBAR 46.2

Cawangan PNMB Kuching
- Mesin Percetakan Yang Tidak Digunakan
Kerana Ketiadaan Kerja Percetakan

GAMBAR 46.4

Cawangan PNMB Miri
- Mesin Lama Jenis Heidelberg Yang Telah Diubah Suai
Dan Masih Digunakan

GAMBAR 46.3

Cawangan PNMB Kuching
- Mesin Lama Yang Diubah Suai Untuk Digunakan
Bagi Kerja Percetakan Semasa

GAMBAR 46.5

Cawangan PNMB Kuching
- Mesin Yang Tidak Boleh Digunakan Tetapi
Belum Dilupuskan

- iii. Semakan Audit terhadap kerja percetakan yang dilaksanakan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 mendapati berlaku kelewatan menyiapkan kerja di peringkat Ibu Pejabat dan Cawangan PNMB. Sebagai contoh, sejumlah 6,470 kerja percetakan yang diterima oleh Ibu Pejabat dan Cawangan PNMB lewat disiapkan antara 3 hingga 232 hari. **Pada pandangan Audit, pihak PNMB perlu mengenal pasti punca kelewatan menyiapkan kerja percetakan tersebut dan mengambil tindakan pembetulan dengan segera supaya ia tidak kehilangan pelanggan.**
- b. Adalah diperhatikan sebahagian besar mesin yang disewakan kepada Agensi Kerajaan atau digunakan di PNMB sendiri diperolehi daripada pembekal tunggal iaitu Fuji Xerox. Semakan Audit mendapati beberapa perkara yang tidak teratur berhubung dengan penyewaan mesin ini seperti berikut :-
- i. Pihak Audit tidak dapat menentukan asas pemilihan pembekal ini kerana maklumat mengenainya tidak dikemukakan untuk pengauditan. Kos cetakan yang dikenakan oleh pembekal mesin didapati jauh lebih tinggi berbanding dengan kos cetakan yang ditawarkan oleh pembekal lain yang menawarkan produk yang boleh memberi perkhidmatan yang sama. Sebagai contoh, perbandingan kos telah dibuat antara mesin DT6135 (keluaran Fuji Xerox) dengan mesin OCE 2110 (keluaran OCE) yang memberikan perkhidmatan yang sama. Berdasarkan perbandingan tersebut, kos terlibat bagi 100,000 keping cetakan melalui mesin DT6135 ialah 65 sen sekeping manakala kos cetakan bagi mesin OCE2110 ialah 5.5 sen. Perbandingan kos cetakan bagi kedua-dua mesin adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 46.10
PERBANDINGAN KOS CETAKAN MESIN FUJI XEROX DENGAN OCE

ASAS DIAMBIL KIRA	JUMLAH CETAKAN (Keping)					
	100,000 keping		500,000 keping		1 juta keping	
	Fuji Xerox	OCE	Fuji Xerox	OCE	Fuji Xerox	OCE
Sewa Bulanan (RM)	64,000	3,500	64,000	3,500	64,000	3,500
Caj Meter (RM)	1,000	2,000	5,000	10,000	10,000	20,000
Jumlah Kos (RM)	65,000	5,500	69,000	13,500	74,000	23,500
Kos setiap cetakan (RM)	0.65	0.055	0.13	0.027	0.074	0.023

- ii. Seorang konsultan dari Fuji Xerox telah dilantik di Unit *Print & Document Solutions* mulai bulan Januari 2004 dengan fi tahunan berjumlah RM0.08 juta. Pelantikannya tidak disokong dengan justifikasi yang jelas. Selain itu, tiada perjanjian secara bertulis dibuat antara PNMB dengan konsultan tersebut. Maklumat berhubung dengan latar belakang, tanggungjawab dan pengalaman serta pencapaian konsultan juga tidak dikemukakan. Pelantikan konsultan tersebut seterusnya dilanjutkan bagi tempoh satu tahun lagi sehingga bulan Januari 2006 dengan fi tahunan berjumlah RM0.10 juta.

- iii. Adalah diperhatikan pengurusan terhadap penghantaran, pengambilan semula serta penukaran mesin digital di Cawangan PNMB Kuching dan Kedai PNMB Pulau Pinang tidak dibuat dengan teratur. Kebanyakan urusan telah dibuat oleh pembekal tanpa pengetahuan dan perbincangan dengan pihak Pengurus Cawangan/Kedai. Adalah diperhatikan penghantaran serta pengambilan bagi 17 mesin digital telah dibuat di Cawangan/Kedai tersebut sejak tahun 1999 tanpa alasan yang jelas. Kekerapan proses penghantaran dan pengambilan semula mesin tanpa perancangan dan permintaan pengurusan Cawangan/Kedai didapati mengganggu operasi semasa Cawangan/Kedai berkenaan. Rekod penyenggaraan mesin juga tidak diselenggarakan dengan teratur
- iv. Cawangan PNMB Kuching dan Kedai PNMB di Pulau Pinang tidak menggunakan mesin cetak digital dengan optimum. Penggunaan mesin tersebut di Cawangan PNMB Kuching pada puratanya hanya sekali dalam tempoh 3 bulan. Ia tidak setimpal dengan kos sewaan bulanan yang dibayar berjumlah RM11,400 bagi mesin tersebut. (**Gambar 46.6**) Semakan selanjutnya mendapati mesin tersebut tidak dapat diguna sepenuhnya di Kedai PNMB Pulau Pinang kerana ia tidak dilengkapi dengan komponen sokongan dan personel yang terlibat pula tidak diberi latihan untuk menggunakannya (**Gambar 46.7**).

GAMBAR 46.6

*Cawangan PNMB Kuching
- Mesin Fuji Xerox Yang Tidak Digunakan Kerana
Tiada Docket Kerja*

GAMBAR 46.7

*Kedai PNMB Pulau Pinang
- Mesin Fuji Xerox Yang Tidak Boleh Berfungsi Kerana
Sebahagian Komponennya Diambil Semula Oleh Pembekal
Tanpa Justifikasi*

- c. Unit *Automated Ticketing & Boarding Pass* (ATB) telah memperolehi kontrak untuk mencetak pas berlepas bagi Malaysia Airlines System (MAS) serta kontrak mencetak tiket bagi Projek Lebuhraya Utara Selatan (PLUS). Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
 - i. Kontrak mencetak ATB dan tiket PLUS telah dihentikan sebelum tamat tempoh perjanjian. Longgokan cetakan tiket dan pas berlepas yang tidak dapat dijual masih berada di Unit ATB (**Gambar 46.8**). Menurut PNMB, pihak MAS telah memberi kontrak berkenaan kepada vendor baru dan longgokan cetakan tiket adalah merupakan *buffer stock* untuk 1 bulan bagi memenuhi pesanan segera yang tidak berjadual. PLUS pula kerap menukar format serta *design* tanpa memaklumkan terlebih dahulu kepada PNMB yang mengakibatkan tiket yang telah dicetak tidak dapat digunakan. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat mengesahkan faktor yang menyebabkan kedua-dua kontrak tersebut ditamatkan kerana maklumat mengenainya tidak dikemukakan oleh PNMB.

GAMBAR 46.8

Ibu Pejabat PNMB
- Longgokan Stok Tiket
Yang Tidak Dapat Dijual Kepada Pelanggan

GAMBAR 46.9

Ibu Pejabat PNMB
- Mesin Schober Yang Dibeli Pada Tahun 2000 Dengan Kos
RM6 Juta Tidak Digunakan Secara Optimum

- ii. PNMB telah membeli mesin Schober dengan kos RM6 juta pada bulan Januari 2000 bagi tujuan menambah kapasiti pengeluaran pas berlepas dan tiket letak kereta (**Gambar 46.9**). Adalah diperhatikan pembelian mesin ini telah dibuat tanpa kajian yang terperinci dan tidak disokong oleh rancangan serta justifikasi pemasaran yang jelas. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
- Mesin ini hanya boleh berfungsi untuk menghasilkan *DieCut*, *Magnetic Tape* dan *Numbering* dan tidak boleh digunakan untuk mencetak pas berlepas.
 - Mesin ini hanya mampu mencetak 4 jenis tiket letak kereta sahaja iaitu *Amano*, *New Amano Ascom*, *Scheidt* dan *Bechman*. Ini menyebabkan PNMB hanya berupaya membekalkan 30% daripada keperluan tiket letak kereta di Lembah Kelang.
 - Bahan mentah serta komponen yang sesuai untuk digunakan oleh mesin Schober didapati jauh lebih tinggi harganya daripada mesin lain yang digunakan oleh Unit ATB. Sebagai contoh, kos *magnetic tape* dan kertas jenis *tabulated paper* serta *thermal paper* yang digunakan oleh mesin Schober adalah tinggi kerana perlu diimport serta hanya boleh diperoleh daripada satu pembekal sahaja.
- iii. Berdasarkan kiraan kos pulangan modal (*break even point*), pendapatan yang dijana melalui mesin ini perlu mencecah RM4 juta setahun. Bagaimanapun, jumlah pendapatan tahunan yang dihasilkan melalui mesin ini pada tahun 2001 dan 2002 didapati jauh lebih rendah daripada sasaran yang ditetapkan di mana hanya berjumlah RM0.72 juta dan RM0.04 juta setahun.
- d. Unit *Smartcard* adalah bertanggungjawab mencetak kad pintar berasaskan ciri-ciri keselamatan sama ada berbentuk kad bercip, kad dengan *magnetic tape* atau *bar code* serta kad yang dibekalkan dengan *Time Management System* atau *Door Access System*. Unit ini tidak dapat berfungsi mengikut perancangan kerana ketiadaan kakitangan yang berkelayakan dalam bidang ICT. PNMB hanya berupaya membuat kerja percetakan kad manakala kerja teknikal terpaksa diserahkan kepada sub-kontraktor.

46.4.2.3. Aktiviti Pemasaran

Semakan Audit terhadap aktiviti pemasaran mendapati perkara berikut :-

- a. Pemasaran PNMB dijalankan oleh Bahagian/Unit/Cawangan masing-masing. Bagi percetakan am Ibu Pejabat, pemasaran dikendalikan oleh Bahagian Pemasaran manakala Unit *Automated Ticketing & Boarding Pass*, Unit *Smartcard*, Unit *Warta/Lawnet* dan Unit *Print & Document Solutions* menjalankan pemasaran sendiri bagi aktiviti masing-masing. Pihak Audit mendapati tiada bahagian khusus yang dipertanggungjawabkan untuk menyelaras aktiviti pemasaran PNMB secara keseluruhan.
- b. Pihak pengurusan Ibu Pejabat tidak menetapkan keperluan bagi setiap Bahagian/Unit/Cawangan yang terlibat dengan pemasaran untuk menyediakan rancangan pemasaran tahunan. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, adalah diperhatikan hanya Cawangan PNMB Kuala Terengganu menyediakan rancangan pemasaran tahunan yang lengkap manakala Ibu Pejabat, Cawangan PNMB Alor Setar dan Johor Bahru hanya menyediakan rancangan tahunan bagi tahun tertentu sahaja. Cawangan PNMB Miri tidak pernah menyediakan rancangan pemasaran bagi ketiga-tiga tahun tersebut.
- c. Penetapan sasaran pemasaran tidak dibuat berdasarkan asas tertentu seperti jumlah kakitangan yang terlibat dengan pemasaran, liputan kawasan pemasaran serta jumlah sumber dan peralatan yang ada. Sebaliknya PNMB hanya menetapkan sasaran pemasaran bagi setiap kakitangannya. Sasaran pemasaran yang ditetapkan bagi setiap kakitangan adalah berbeza antara Cawangan PNMB iaitu antara RM0.86 juta hingga RM2.66 juta setahun. Setiap kakitangan pemasaran di Ibu Pejabat pula perlu mencapai sasaran berjumlah RM6.16 juta dalam setahun.
- d. Sebanyak 12 (15%) daripada 80 tempahan pelanggan yang diperiksa didapati tidak disertakan dengan Pesanan Tempatan sungguhpun prosedur kerja menetapkan sedemikian. Ketiadaan Pesanan Tempatan kadangkala menyebabkan longgokan stok percetakan kerana pelanggan tidak terikat untuk mengambil tempahan yang dibuat. **(Gambar 46.10)**

GAMBAR 46.10

*Ibu Pejabat PNMB
- Stok Bahan Siap Terbiar Kerana
Permohonan Tidak Disokong
Pesanan Tempatan*

46.4.2.4. Pengurusan Kewangan

a. Perolehan

- i. Semakan Audit terhadap 62 perolehan yang dibuat oleh Ibu Pejabat bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 mendapati perkara berikut :-
 - Sejumlah 28 perolehan yang setiap satunya bernilai antara RM11,340 hingga RM140,125 tidak ditawarkan kepada sekurang-kurangnya 3 pembekal seperti mana yang dikehendaki oleh peraturan perolehan.
 - Penjelasan tidak diberi terhadap penolakan pembekal yang menawarkan harga terendah bagi 27 perolehan yang setiap satunya bernilai antara RM11,340 hingga RM640,000.
 - Sejumlah 16 perolehan bernilai RM14.29 juta telah dipecahkecilkan kontraknya.

Menurut PNMB, antara sebab perkara ini berlaku kerana pelanggan PNMB memohon supaya pembelian dibuat dengan pembekal pilihan mereka; pembekal yang menepati spesifikasi PNMB serta keperluan segera dari pelanggan PNMB.

- ii. Prosedur Urusan Pembelian, Tender dan Kontrak PNMB menetapkan perolehan dari pembekal/kontraktor Bumiputera yang berdaftar dengan Kementerian Kewangan atau Pusat Khidmat Kontraktor hendaklah diberi keutamaan. Bagaimanapun, semakan Audit mendapati sebahagian besar perolehan PNMB dibuat melalui kontraktor bukan Bumiputera. Butirannya adalah seperti di **Jadual 46.11**.
- iii. Adalah diperhatikan tiada sebarang perjanjian dibuat oleh PNMB dengan pembekal barang/perkhidmatan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004. PNMB hanya melaksanakan prosedur ini mulai tahun 2005. PNMB berpandangan klausa berkaitan dengan terma dan syarat pembelian yang dicatatkan pada Pesanan Tempatan adalah memadai bagi maksud ini.

JADUAL 46.11
PERATUSAN PEROLEHAN MELALUI KONTRAKTOR BUKAN BUMIPUTERA

JENIS PEROLEHAN	TAHUN								
	2002			2003			2004		
	Nilai Perolehan (RM Juta)	Bumiputera (%)	Bukan Bumiputera (%)	Nilai Perolehan (RM Juta)	Bumiputera (%)	Bukan Bumiputera (%)	Nilai Perolehan (RM Juta)	Bumiputera (%)	Bukan Bumiputera (%)
Consumable Item	3.11	28.25	71.75	2.79	29.27	70.73	2.70	23.21	76.79
Maintenance	1.24	69	31	5.30	15.04	84.96	7.75	18.42	81.58
Teknikal	0.73	3.13	96.87	0.68	6.08	93.92	0.96	2.06	97.94
Peralatan Pejabat	0.24	51.72	48.28	0.40	50.60	49.40	0.39	59.30	40.70
Aset	0.70	11.51	88.49	8.72	5.84	94.16	7.28	12.60	87.40
Sub-kontrak	TM	TM	TM	9.43	58.92	41.08	10.80	61.66	38.34
Kertas	TM	TM	TM	18.08	13.54	86.46	20.73	15.19	84.81

TM - Tiada Maklumat

- iv. Pesanan Tempatan yang dikeluarkan oleh Ibu Pejabat bagi 575 kes perolehan bernilai RM14.33 juta tidak menetapkan tarikh barangan perlu dibekalkan. Perolehan tersebut melibatkan kerja yang disubkontrakkan, pembelian aset, kertas, *consumable item* serta alat ganti. Ketiadaan tarikh tersebut boleh memberi peluang kepada kontraktor untuk melewati bekalan.

b. Pengurusan Aset Dan Inventori

- i. Semakan Audit terhadap pengurusan aset mendapati:-
- Daftar Aset yang lengkap tidak disediakan di Cawangan PNMB Johor Bahru, Alor Setar, Kuching dan Miri manakala Daftar Aset yang diselenggarakan oleh Ibu Pejabat tidak kemas kini.
 - Pemeriksaan fizikal mendapati sebahagian aset tidak digunakan sungguhpun masih berkeadaan baik; tidak disimpan di tempat yang sesuai, selamat dan berkunci; tidak ada di lokasi asal serta tidak dilabel dengan nombor rujukan yang mudah dikenal pasti. Contohnya adalah seperti di **Gambar 46.11**.

GAMBAR 46.11

*Ibu Pejabat PNMB
- Aset Disimpan Di Bilik Kebal Yang Tidak Berkunci*

- ii. Lawatan Audit ke stor pukal PNMB di Sungai Buloh mendapati beberapa perkara perlu diperbaiki. Sistem pengudaraan stor yang tidak baik menyebabkan stok ini berhabuk. Stok lapuk dan tidak boleh diguna pakai didapati belum dilupuskan serta masih disimpan di stor. Ini menyebabkan ruang stor berkurangan untuk menempatkan stok semasa (**Gambar 46.12**). Bagaimanapun, rekod berhubung dengan stok adalah memuaskan.

GAMBAR 46.12

*Stor Pukal PNMB, Sungai Buloh
- Stok Kertas Syarikat Golden Papyrus Sdn. Bhd.
Yang Masih Disimpan Dan Memenuhi Ruang Stor*

- iii. Semakan Audit terhadap pengurusan Stor Bahan Mentah dan Stor Bahan Siap di Ibu Pejabat mendapati rekod berhubung dengan stok tidak diselenggarakan dengan lengkap dan tidak kemas kini. Longgokan stok

percetakan yang tidak terjual yang masih ditempatkan di stor ini menyempitkan ruang penyimpanan stok semasa yang lain (**Gambar 46.13 dan 46.14**). Cawangan PNMB Johor Bahru, Kuching, Miri dan Alor Setar juga tidak menyelenggarakan rekod stornya dengan sempurna.

GAMBAR 46.13

*Ibu Pejabat PNMB
- Longgokan Stok Bahan Siap Yang Tidak
Dapat Dijual*

GAMBAR 46.14

*Ibu Pejabat PNMB
- Longgokan Stok Percetakan Tidak Terjual
Melebihi 3 Tahun*

c. Pelantikan Konsultan Kosting

Perjanjian bertulis dibuat bagi pelantikan Konsultan Sistem Kosting berkuat kuasa mulai bulan Ogos 2004 bagi tempoh 6 bulan dengan fi berjumlah RM8,000 sebulan. Selain fi tersebut, konsultan pernah menerima bayaran profesional berjumlah RM77,800 pada tahun 2002 dan 2003. Adalah diperhatikan konsultan tersebut tidak menyediakan laporan bulanan dan laporan kemajuan seperti mana yang ditetapkan dalam surat pelantikan. Semakan Audit juga mendapati kakitangan di Unit Kosting, Bahagian Pemasaran Ibu Pejabat serta kakitangan yang terlibat dengan penyediaan costing di Cawangan masih tidak mengguna pakai kaedah costing yang diperkenalkan oleh konsultan tersebut kerana didapati ia kurang praktikal. Oleh kerana sistem yang diwujudkan oleh konsultan tidak memenuhi keperluan, mulai tahun 2006, PNMB telah melantik seorang Pengurus Kosting serta menubuhkan Unit Khas untuk mengkaji semula pengekosan produk dan menyeragamkan kos untuk keseluruhan PNMB.

Pada pandangan Audit, bayaran berjumlah RM77,800 yang telah dibuat oleh PNMB kepada Konsultan Sistem Kosting tersebut adalah satu pembaziran.

d. Tunggakan Bayaran Percetakan

Pengurusan kutipan bayaran percetakan yang tertunggak dikendalikan secara berasingan oleh Unit/Bahagian yang berkenaan. Setakat bulan Disember 2004, sejumlah RM44.22 juta bayaran percetakan masih belum dapat dipungut oleh Unit/Bahagian yang terlibat daripada pelanggan masing-masing. Semakan Audit selanjutnya mendapati sejumlah RM7.80 juta merupakan hutang tertunggak bagi tempoh tahun 1993 hingga 1999 tidak dapat dipungut dan telah dihapus kira atas alasan ketiadaan dokumen sokongan yang mencukupi dan masalah *double billing*.

e. Pengurusan Sumber Manusia

- i. Semakan Audit terhadap 98 fail kakitangan PNMB mendapati hanya 10 daripada mereka telah dipilih melalui temu duga dan hanya 28 memenuhi kelayakan minimum yang ditetapkan.
- ii. Kenaikan gaji kakitangan adalah bergantung kepada prestasi kerja mereka. Pemberian kenaikan gaji tahun 2003 bagi 56 kakitangan dan tahun 2004 bagi 36 kakitangan tidak selaras dengan markah prestasi kerjanya. Manakala kenaikan gaji tahun 2003 bagi 57 kakitangan dan tahun 2004 bagi 87 kakitangan tidak dapat ditentukan asasnya kerana maklumat berhubung prestasi mereka tidak dapat dikemukakan oleh PNMB.
- iii. Adalah diperhatikan 5 kakitangan kontrak telah disambung perkhidmatannya melebihi 3 kali. Pihak Audit tidak dapat menentukan asas lanjutan ini dibuat kerana PNMB tidak menyediakan prosedur yang jelas berhubung perjawatan kontrak yang meliputi syarat kontrak, kaedah penilaian kontrak serta had tempoh lanjutan kontrak. PNMB menyatakan bahawa lanjutan kontrak dibuat kerana pegawai tersebut mempunyai kemahiran yang tinggi dan amat diperlukan untuk melaksanakan kerja yang kritikal.
- iv. Semakan Audit mendapati hukuman tatatertib yang berbeza-beza dikenakan terhadap pegawai yang melakukan kesalahan yang sama. Sebagai contoh, bagi kesalahan tidak hadir bertugas tanpa cuti, tanpa kebenaran atau tanpa sebab munasabah telah dikenakan hukuman sama ada dibuang kerja tanpa notis, potong gaji, tangguh kenaikan gaji atau turun gaji. Mengikut maklum balas yang diterima daripada PNMB, jenis hukuman yang dikenakan adalah berdasarkan kepada budi bicara serta rekod tatatertib, bentuk kesalahan yang dilakukan serta *surrounding circumstances*. **Pada pandangan Audit, PNMB perlu menetapkan polisi yang jelas berhubung dengan tatacara kelakuan dan tatatertib bagi memastikan hukuman yang dikenakan adalah adil dan setimpal dengan kesalahan yang dilakukan.**
- v. Sebagai sebuah syarikat yang dikategorikan sebagai pengilang, PNMB tertakluk kepada Akta 514 iaitu Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994. Antara ketetapan yang perlu dipatuhi di bawah Akta tersebut adalah keperluan majikan untuk menubuhkan Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan di tempat kerja sekiranya mempunyai kakitangan melebihi 40 orang serta memastikan pekerja dan tempat kerja dilengkapi ciri-ciri keselamatan. Semakan Audit terhadap aspek keselamatan pekerja dan tempat kerja PNMB mendapati perkara berikut:-

- PNMB telah menubuhkan Jawatankuasa Keselamatan Dan Kesihatan di Ibu Pejabat dan semua cawangannya. Bagaimanapun, Jawatankuasa tersebut didapati tidak berfungsi dengan berkesan.
- Adalah didapati ada pekerja pengeluaran yang tidak dibekalkan dengan alat perlindungan keselamatan sewaktu bekerja seperti kasut keselamatan, sarung tangan, penutup hidung, *ear plug* serta alat perlindungan keselamatan yang lain. Sebagai contoh, **Gambar 46.15** menunjukkan pekerja PNMB tidak memakai sarung tangan semasa mengendalikan bahan kimia. Semakan Audit mendapati Unit *Occupational, Safety and Health* Ibu Pejabat pada bulan Jun 2005 pernah memohon kepada pihak pengurusan untuk mendapatkan peruntukan bagi membeli kasut keselamatan bagi pekerja yang terlibat. Sungguhpun demikian, permohonan tersebut telah ditolak atas alasan ketiadaan peruntukan.

GAMBAR 46.15

*Kedai PNMB Pulau Pinang
- Pekerja Tidak Mengamalkan Langkah
Keselamatan Semasa Mengendalikan
Bahan Kimia*

- Beberapa masalah kondisi peralatan keselamatan di ruang operasi percetakan am Ibu Pejabat seperti *exhaust fan* tidak dibaiki, *pump house* tidak mencukupi, *control panel* diletakkan di lokasi kurang sesuai, serta *generator diesel* tidak disediakan sebagai sokongan sekiranya bekalan elektrik terputus.
- Persekitaran tempat kerja di beberapa Bahagian/Unit/Cawangan PNMB didapati tidak kondusif, sempit, merbahaya serta terdedah kepada risiko berlakunya kemalangan (**Gambar 46.16 dan 46.17**).

GAMBAR 46.16

*Cawangan PNMB Johor Bahru
- Ruang Terbuka Di Bahagian Pengeluaran Terdedah
Kepada Habuk Dan Tempas Ketika Hujan*

GAMBAR 46.17

*Cawangan PNMB Miri
Ruang Kerja Yang Didapati Sempit*

f. Unit Audit Dalam Serta Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan

- i. Adalah diperhatikan Unit Audit Dalam tidak beroperasi bagi tempoh April 2004 hingga Ogos 2005 sejak pemecatan Pengurus Unit Audit Dalam pada bulan April 2004. Jawatan tersebut hanya diisi semula pada bulan Ogos 2005.
- ii. Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan tidak berfungsi dengan berkesan. Minit mesyuarat terakhir Jawatankuasa ini yang dikemukakan kepada pihak Audit adalah pada tahun 1999.

46.4.3. PEMANTAUAN

46.4.3.1. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, Mesyuarat Mingguan di peringkat Ibu Pejabat yang dipengerusikan oleh Ketua Pegawai Eksekutif dan dihadiri oleh Pengurus Kanan setiap Bahagian telah diadakan. Mesyuarat tersebut juga dihadiri oleh konsultan *Print & Document Solutions* tetapi tiada wakil dari Unit Warta/ *Lawnet*, *Smartcard* dan *Automated Ticketing And Boarding Pass*. Antara perkara yang telah dibincangkan ialah pencapaian operasi, kedudukan kewangan, prestasi pentadbiran dan sumber manusia serta urusan perolehan dan logistik.

46.4.3.2. Mesyuarat Ketua Jabatan dan Pengurus Cawangan turut diadakan untuk membincangkan kedudukan pencapaian Cawangan. Bagaimanapun, mesyuarat tersebut yang dianggotai oleh pegawai pengurusan atasan Ibu Pejabat dan Pengurus Cawangan/Kedai hanya diadakan mulai tahun 2003. Sebanyak 3 mesyuarat Ketua Jabatan dan Pengurus Cawangan telah diadakan pada tahun 2003 dan 5 mesyuarat pada tahun 2004.

46.4.3.3. Mesyuarat Lembaga Pengarah dan Mesyuarat Khas Lembaga Pengarah yang telah diadakan dari semasa ke semasa juga membincangkan prestasi PNMB .

Pada pandangan Audit, sungguhpun Lembaga Pengarah PNMB bermesyuarat dari semasa ke semasa, perbincangan pemantauan terhadap semua aktiviti syarikat termasuk pengurusan kewangan dan sumber manusia perlu mempertingkatkan. Ini adalah penting untuk memastikan syarikat ini dikendalikan dengan cara yang cekap, berhemat serta selaras dengan objektif penubuhannya.

46.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

46.5.1. Secara keseluruhannya, sungguhpun PNMB telah menunjukkan prestasi kewangan yang baik di mana setiap tahun ia mendapat keuntungan, namun dari segi pengurusan ia mempunyai beberapa kelemahan. Antara faktor yang mempengaruhi keadaan ini adalah kerana tidak ada hala tuju yang jelas mengenai rancangan perniagaan PNMB; pengurusan sumber manusia yang kurang memuaskan serta kurangnya pemantauan terhadap aktiviti PNMB.

46.5.2. Bagi mempertingkatkan keberkesanan pengurusanannya, adalah disyorkan supaya PNMB memberikan pertimbangan yang sewajarnya terhadap perkara berikut :-

- a. Lembaga Pengarah perlu memastikan bahawa PNMB menentukan dengan jelas hala tuju syarikat dengan menyedia dan menyampaikan kepada semua kakitangan satu dokumen rancangan korporat yang antaranya mengandungi strategi dan pelan tindakan untuk mencapai sasaran serta objektif syarikat bagi sesuatu tempoh.
- b. Lembaga Pengarah perlu memastikan keberkesanan fungsi Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan serta Unit Audit Dalam dengan mengkaji semula keupayaan pegawai yang terlibat dan output yang dihasilkan serta memastikan tindakan susulan terhadap perkara yang dibangkitkan telah dibuat.
- c. PNMB patut mengkaji semula garis panduan/prosedur kerja (*Standard Operating Procedure*) agar lebih relevan, telus, menyeluruh serta dikemas kini dari semasa ke semasa.
- d. PNMB perlu membangunkan *key performance indicator* bagi membolehkannya menilai prestasi berbanding sasaran yang telah ditetapkan supaya sebarang *shortfall* dapat diperbaiki.
- e. PNMB juga perlu berusaha memperluaskan pemasarannya kepada sektor swasta dan tidak hanya bergantung kepada perkhidmatan yang diterima daripada Kerajaan atau agensi Kerajaan.
- f. Lembaga Pengarah perlu menggunakan *The Green Book – Enhancing For Effectiveness* sebagai panduan untuk melaksanakan fungsinya dengan lebih berkesan.

FELCRA BERHAD

47.1. LATAR BELAKANG

47.1.1. Lembaga Penyatuan dan Pemulihan Tanah Persekutuan (FELCRA) telah ditubuhkan pada tahun 1966 bertujuan untuk membangunkan sektor luar bandar melalui usaha pemulihan tanah terbiar di desa tradisional. Pemulihan tanah melibatkan penyatuan/penggabungan tanah dengan tanah yang berhampiran supaya kawasan yang lebih luas dapat diusahakan.

47.1.2. Pada bulan Mei 1997, FELCRA telah dikorporatkan dan mulai 1 September 1997, FELCRA telah ditukar nama kepada Felcra Berhad (Felcra). Dengan ini, status FELCRA sebagai sebuah badan berkanun telah bertukar kepada sebuah syarikat milik penuh Kerajaan. Pada bulan April 2003, Kerajaan Malaysia telah menandatangani Perjanjian Pengkorporatan dengan Felcra. Melalui perjanjian tersebut, Kerajaan bersetuju supaya modal berbayar Felcra ditambah daripada RM2 kepada RM500 juta dan sebahagian daripada pinjaman kepada syarikat tersebut berjumlah RM500 juta ditukar kepada ekuiti Kerajaan. Kerajaan juga bersetuju memberi geran tahunan kepada Felcra bagi melaksanakan Program Pembangunan Sosial. Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah bertanggungjawab memantau/mengawal selia aktiviti Felcra. Setakat ini, Felcra mempunyai 18 subsidiari dan satu syarikat bersekutu yang menjalankan aktiviti berkaitan dengan perniagaan utama syarikat induk.

47.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Felcra telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur dan berhemah serta selaras dengan objektif penubuhannya.

47.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek pengurusan kewangan dan aktiviti utama Felcra bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Semakan terhadap dokumen, fail serta rekod berkaitan telah dibuat di Ibu Pejabat, pejabat wilayah, pejabat kawasan dan Kementerian Kewangan serta Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah. Semakan terhadap dokumen kontrak merangkumi juga kontrak yang diuruskan oleh subsidiari sebagai pelaksana. Lawatan ke pejabat wilayah dan pejabat kawasan serta kawasan projek juga telah diadakan di Johor, Pahang, Kedah dan Terengganu.

47.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Oktober 2005 hingga Februari 2006 mendapati perkara berikut :-

47.4.1. PERANCANGAN

47.4.1.1. Pengurusan Syarikat

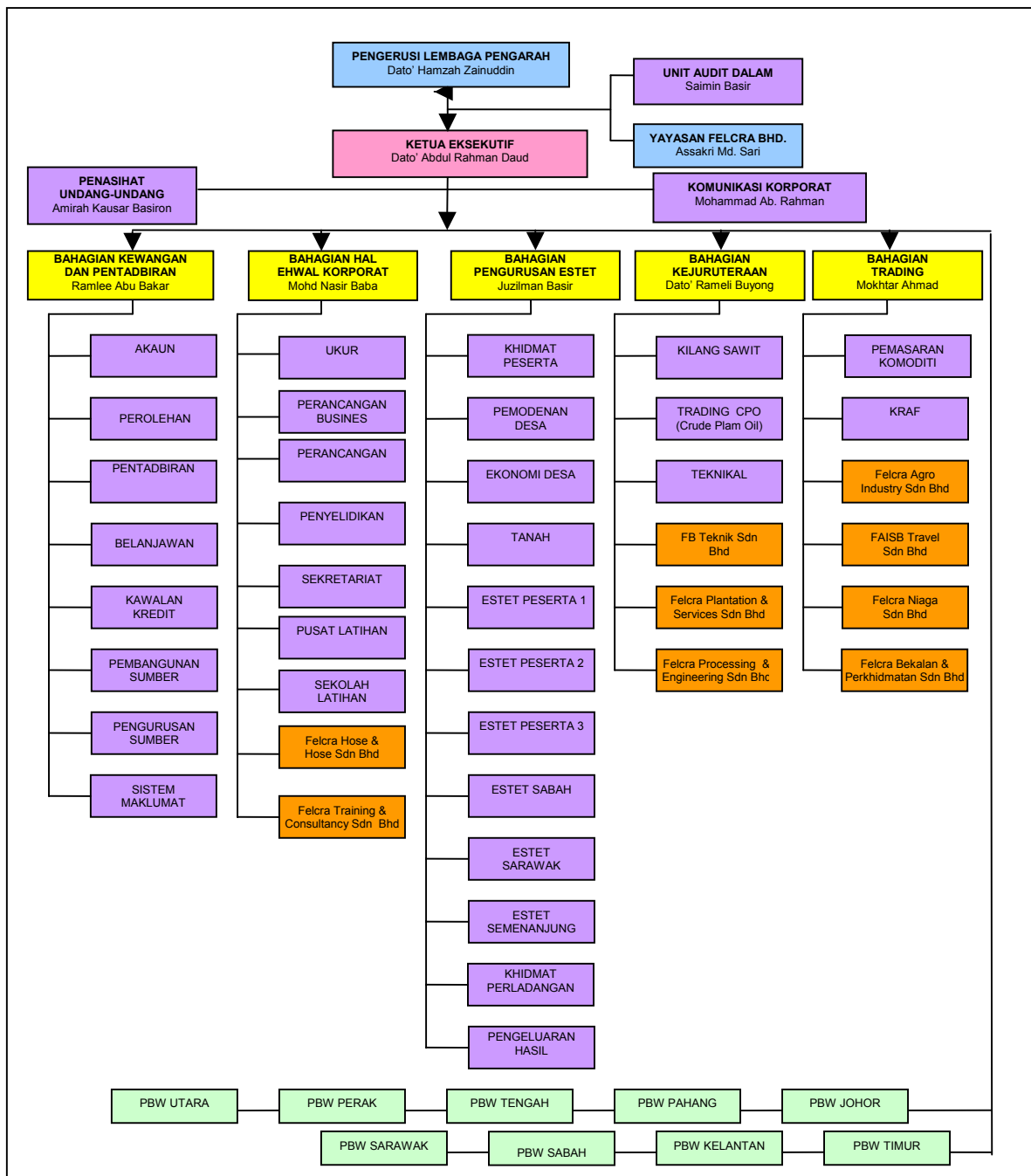
- a. Sebagai sebuah syarikat berhad yang dimiliki sepenuhnya oleh Kerajaan, Felcra perlu mematuhi undang-undang dan peraturan yang ditetapkan di bawah Akta Syarikat 1965 dan peraturan yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan dari semasa ke semasa. Antara lainnya, Akta Syarikat 1965 menetapkan tentang keperluan melantik Lembaga Pengarah dan Setiausaha Syarikat dan tanggungjawab mereka terhadap pengurusan syarikat. Manakala pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan menetapkan tentang kaedah pelantikan Lembaga Pengarah, Ketua Eksekutif dan penubuhan Jawatankuasa Audit serta tanggungjawab masing-masingnya. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
 - i. Lembaga Pengarah diketuai oleh Pengerusi Bukan Eksekutif dan dianggotai seramai 8 orang terdiri daripada seorang Pengarah Eksekutif dan 7 Pengarah Bukan Eksekutif. Dua daripada 7 Pengarah Bukan Eksekutif adalah wakil daripada Kementerian Kewangan dan Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah manakala 5 Pengarah yang lain adalah Pengarah Bebas yang terdiri daripada ahli perniagaan dan ahli politik.
 - ii. Satu jawatan Setiausaha Syarikat telah diwujudkan bagi memastikan Lembaga Pengarah mematuhi semua undang-undang dan peraturan yang ditetapkan. Jawatan itu telah diisi oleh individu yang berkelayakan. Beliau juga menjadi Setiausaha Syarikat bagi 14 daripada 18 syarikat subsidiari Felcra.
 - iii. Jawatankuasa Audit dan Pemeriksaan telah ditubuhkan dan dianggotai oleh 7 orang Ahli Lembaga Pengarah. Jawatankuasa ini bertanggungjawab sepenuhnya kepada Lembaga Pengarah.
 - iv. Unit Audit Dalam telah diwujudkan dan telah menyediakan Memorandum Perancangan Audit bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Memorandum tersebut telah diluluskan oleh Jawatankuasa Audit dan Pemeriksaan.
- b. Felcra diketuai oleh seorang Ketua Eksekutif. Beberapa bahagian dan unit telah diwujudkan di bawah tanggungjawabnya. Berdasarkan kepada maklum balas yang diperolehi, fungsi setiap bahagian yang diwujudkan adalah seperti berikut :-
 - i. **Bahagian Kewangan Dan Pentadbiran** - bertanggungjawab untuk menguruskan hal berkaitan dengan perakaunan, perolehan, pentadbiran, sistem maklumat, kawalan kredit, pembangunan serta pengurusan sumber manusia.
 - ii. **Bahagian Hal Ehwal Korporat** - bertanggungjawab dalam urusan pengukuran tanah, latihan, perancangan perniagaan dan penyelidikan.
 - iii. **Bahagian Pengurusan Estet** – bertanggungjawab terhadap urusan perjanjian peserta, pengurusan estet Felcra dan estet peserta, projek pemodenan desa, projek ekonomi desa, khidmat perladangan dan pengeluaran hasil.

- iv. **Bahagian Kejuruteraan** - bertanggungjawab terhadap pengurusan kilang sawit, penjualan hasil sawit dan getah, memberi khidmat nasihat kejuruteraan serta bertindak sebagai perunding kepada projek infrastruktur yang dilaksanakan oleh Felcra.
- v. **Bahagian Trading** - bertanggungjawab terhadap pemasaran komoditi, pembelian baja dan industri kraf.
- vi. Felcra juga mempunyai 9 pejabat di peringkat negeri yang membantunya menguruskan aktiviti syarikat iaitu Pejabat Pengurus Besar Wilayah Pahang; Wilayah Johor; Wilayah Tengah; Wilayah Perak; Wilayah Utara; Wilayah Timur; Wilayah Kelantan; Wilayah Sabah dan Wilayah Sarawak.

Struktur organisasi Felcra adalah seperti di **Carta 47.1**.

- c. Semakan juga mendapati Felcra tidak mempunyai Manual Prosedur Kerja dan senarai tugas bagi kakitangannya juga tidak disediakan. Oleh itu, fungsi dan peranan setiap kakitangan yang terlibat di bahagian/unit tidak dapat ditentukan.
- d. Pada umumnya, Felcra tidak merancang atau menetapkan bilangan guna tenaga yang diperlukan oleh setiap bahagian/unit. Keperluan guna tenaga hanya dikenal pasti apabila ada bahagian/unit terlibat mengemukakan permohonan jawatan dari semasa ke semasa. Sehingga bulan Disember 2005, Felcra telah mewujudkan 2,872 jawatan di mana 2,512 daripadanya telah diisi. Sejumlah 334 jawatan telah diisi di peringkat Ibu Pejabat, 316 jawatan di pejabat wilayah, 1,470 jawatan di pejabat kawasan dan 131 jawatan di kilang. Seramai 261 pegawai Felcra telah ditempatkan di syarikat subsidiari.
- e. Felcra telah memperuntukkan sejumlah RM5.50 juta bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 untuk memberi latihan kepada pekerjaannya. Bagi tempoh yang sama, Felcra telah menghantar kakitangannya untuk menghadiri Bengkel Pelaksanaan *Key Performance Indicator dan Balance Score Card*, Kursus Pengukuhan Kerjaya Eksekutif Perlindungan, Kursus Peningkatan Kualiti dan Produktiviti, Kursus Pengukuhan Kompetensi Kewangan, Kursus Perundangan Tanah dan Kursus Pengukuhan Kemahiran Keusahawanan.

CARTA 47.1
STRUKTUR ORGANISASI SYARIKAT FELCRA BERHAD

Nota : PBW – Pengurus Besar Wilayah

47.4.1.2. Aktiviti Yang Akan Dilaksanakan

Selaras dengan Perjanjian Pengkorporatan, Felcra merancang untuk melaksanakan aktiviti yang berikut :-

a. Aktiviti Pemulihan Tanah

- i. Aktiviti pemulihan tanah dilaksanakan berdasarkan permintaan dan permohonan oleh Kerajaan Negeri dan pemilik tanah bagi menyatukan tanah terpinggir dan tanah terbiar untuk dibangunkan. Kos pembangunan

tanah berkaitan pembersihan kawasan, penanaman dan penjagaan tanaman serta pengurusan ladang sehingga ke peringkat pengeluaran hasil dibiayai oleh pinjaman Kerajaan. Peserta perlu membayar balik kos tersebut melalui potongan daripada keuntungan hasil ladang. Potongan tersebut akan dibuat secara ansuran sehingga pinjaman selesai.

- ii. Selepas penanaman dilaksanakan, Felcra terus mentadbir dan menyelia kerja-kerja ladang. Caj pengurusan juga akan dikenakan terhadap peserta dan penetapan caj tersebut adalah berdasarkan kepada kadar yang dipersetujui oleh Kerajaan.
- iii. Hasil ladang selepas diproses di kilang akan dijual kepada pihak ketiga. Sebanyak 60% daripada keuntungan hasil ladang setelah ditolak ansuran pinjaman akan diagihkan kepada peserta dalam bentuk dividen yang dibayar 2 kali setahun.

b. Aktiviti Pembangunan Sosial dilaksanakan melalui 3 projek seperti berikut:-

- i. Pembangunan Infrastruktur - Felcra bertanggungjawab menyediakan jalan, bekalan air dan elektrik, membina jambatan, sistem perparitan serta keperluan lain seperti balai raya, surau, padang permainan, tadika dan pengindahan kampung. Projek ini akan dibiayai daripada geran yang diberi oleh Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah.
- ii. Pembangunan Ekonomi - memberi bimbingan dan khidmat nasihat kepakaran kepada peserta terutamanya dalam aktiviti ternakan dan tanaman yang berorientasikan komersial. Projek ini juga akan dibiayai daripada geran dan pinjaman yang diberi oleh Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah, Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani dan Kementerian Kewangan.
- iii. Pembangunan Keluarga - menyediakan latihan dan pendidikan yang sesuai kepada peserta dan ahli keluarganya dengan menubuhkan Jawatankuasa Kemajuan Projek, Persatuan Wanita Dinamis serta Tabika dan Taska untuk generasi kedua. Felcra perlu memperuntukkan sejumlah RM4.30 juta setahun daripada sumbernya sendiri untuk melaksanakan aktiviti ini.

Bagi melaksanakan semua projek tersebut, Felcra akan mengenakan caj pengurusan mengikut kadar yang ditetapkan oleh Kementerian yang terlibat.

47.4.1.3. Rancangan Korporat

Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993 menetapkan setiap syarikat perlu menyediakan rancangan korporat dan merangka strategi pelaksanaannya. Semakan Audit mendapati Felcra telah menyediakan satu rancangan korporat mengandungi visi, misi, polisi dan hala tuju syarikatnya. Bagaimanapun, rancangan korporat tersebut tidak menyatakan strategi perniagaan serta pelan tindakan untuk mencapai objektif yang ditetapkan. Adalah diperhatikan rancangan korporat bagi subsidiari juga tidak disediakan.

Pada pandangan Audit, Felcra perlu menyediakan rancangan korporat yang komprehensif untuk tempoh tertentu yang mengandungi antaranya objektif syarikat dan strategi untuk mencapai objektif berkenaan. Ia sepatutnya mengandungi ukuran prestasi dan sasaran tertentu untuk dijadikan *benchmark* bagi membolehkan pencapaiannya dinilai. Sebagai sebuah syarikat Kerajaan yang mempunyai pegangan ekuiti dalam syarikat subsidiari, Felcra perlu memastikan hala tuju subsidiari adalah selaras dengan visi dan polisinya. Oleh yang demikian, Felcra perlu memastikan semua subsidiari menyediakan rancangan korporat masing-masing dan diluluskan oleh Lembaga Pengarah Induk seperti mana yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993.

47.4.1.4. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

Semakan Audit mendapati selain Manual Prosedur Kerja, Felcra juga tidak menyediakan *Standard Operating Procedures* bagi semua aktiviti. Felcra hanya menggariskan beberapa peraturan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 47.1
GARIS PANDUAN/ PROSEDUR KERJA

BAHAGIAN YANG MENYEDIAKAN	PANDUAN	KANDUNGAN RINGKAS
Kewangan	Panduan Kewangan Dan Pentadbiran	Menetapkan Peraturan Berhubung Dengan Penyediaan Belanjawan, Pembayaran, Perakaunan Dan Pengurusan Pelaburan Serta Aset.
Perolehan	Panduan Perolehan	Menerangkan Antara Lainnya Tentang Kaedah Yang Perlu Diikuti Berhubung Dengan Proses Perolehan, Pemilihan Kontraktor Dan Perunding, Bayaran Kemajuan Kerja, Perintah Perubahan Kerja Dan Pemberian Lanjutan Masa Kepada Kontraktor
Pengurusan Sumber Manusia	Syarat Dan Terma Pelantikan	Menetapkan Peraturan Berhubung Dengan Pengambilan, Penilaian Prestasi Serta Kemudahan Yang Perlu Disediakan Untuk Kakitangan.
	Peraturan Kelakuan Dan Tata tertib 1998	Menerangkan Tata Kelakuan, Tugas Kawalan Dan Pengawasan Tata tertib Serta Jenis Tindakan Tata tertib.

47.4.1.5. Bajet Syarikat

- a. Felcra sepatutnya menyediakan bajet bagi Kumpulan Felcra dengan mengambil kira bajet tahunan subsidiari. Bagaimanapun, didapati Felcra telah menyediakan bajet tahunan operasi tanpa mengambil kira bajet yang disediakan oleh subsidiari. Bajet tahunan bagi Felcra dan subsidiari telah diluluskan oleh Lembaga Pengarah masing-masing. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Felcra menganggarkan pendapatan antara RM484.97 juta hingga RM675.52 juta dan perbelanjaan antara RM442.27 juta hingga RM602.74 juta. Felcra juga menjangkakan akan memperolehi keuntungan antara RM42.70 juta hingga RM72.78 juta untuk tempoh berkenaan.
- b. Sejumlah RM456.27 juta daripada RM526.63 juta peruntukan pembangunan yang dipohon oleh Felcra telah diluluskan oleh Kerajaan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan. Peruntukan ini diberi kepada Felcra melalui:-
 - i. Pinjaman Jangka Panjang daripada Kerajaan Persekutuan – untuk membiayai kos pembangunan dan pemulihan tanah yang akan dibayar balik oleh peserta setelah ladang berhasil.

- ii. Geran – untuk membiayai projek pembangunan infrastruktur, pembangunan ekonomi dan pembangunan keluarga
- c. Felcra juga mendapat pinjaman dan geran daripada Kementerian berikut :-
 - i. Pinjaman berjumlah RM18 juta di bawah Skim Pinjaman Projek Ekonomi Desa daripada Kementerian Kewangan. Melalui Skim ini, pinjaman akan diberikan kepada peserta yang menceburi bidang perusahaan, ternakan dan perniagaan kecil bagi menambah pendapatan sampingan.
 - ii. Geran berjumlah RM20.48 juta yang diterima daripada Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah untuk membiayai Skim Pembangunan Kesejahteraan Rakyat. Ia mula dilaksanakan pada tahun 2003 bagi membantu golongan rakyat miskin.
 - iii. Geran berjumlah RM6.72 juta telah diterima daripada Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani pada tahun 2003 untuk melaksanakan Skim Bantuan Tanaman dan Aktiviti Pelbagaian.
- d. Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah telah menyalurkan sebahagian daripada peruntukan pembangunan Kementerian dari semasa ke semasa kepada Felcra sebagai agensi pelaksana.

47.4.1.6. Mekanisme Pemantauan

- a. Pemantauan oleh pengurusan dijalankan melalui Mesyuarat Lembaga Pengarah yang diadakan setiap bulan untuk membincangkan prestasi projek, keputusan perolehan dan kedudukan kewangan syarikat. Manakala Mesyuarat Pengurusan yang dipengerusikan oleh Ketua Eksekutif diadakan setiap bulan untuk membincangkan hal berkaitan prestasi ladang, pengurusan kontrak serta urusan peserta. Satu Jawatankuasa Pemantauan dan Penilaian juga diwujudkan untuk memantau kemajuan projek yang dilaksanakan oleh Felcra.
- b. Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah akan mengawal selia aktiviti Felcra. Mesyuarat perlu diadakan sebulan sekali untuk membincangkan hal berkaitan aktiviti serta kedudukan projek Kementerian bagi projek pembangunan infrastruktur, ekonomi dan keluarga di mana Felcra adalah agensi pelaksana. Felcra juga dikehendaki mengemukakan laporan prestasi aktiviti dan kewangan kepada Kementerian tersebut pada setiap akhir tahun.

Pada umumnya, tahap perancangan Felcra adalah kurang memuaskan dan perlu segera dipertingkatkan. Bagi tujuan ini, Felcra perlu menyediakan strategi dan rancangan perniagaan yang menggariskan cara pencapaian visi dan misi yang telah ditetapkan. Felcra juga perlu memastikan setiap bahagian dan subsidiari yang diwujudkan mempunyai objektif, fungsi serta peranan yang jelas dan teratur bagi mengelakkan pertindihan fungsi. Manual Prosedur Kerja bagi semua aktiviti syarikat perlu disediakan bagi memastikan kesempurnaan kerja yang dihasilkan.

47.4.2. PELAKSANAAN

47.4.2.1. Aktiviti Pemulihan Tanah

a. Bilangan Peserta Dan Keluasan Tanah

- i. Pembangunan tanah yang dilaksanakan oleh Felcra seperti berikut:-
 - Tanah Milik - tanah dimajukan setelah pemilik tanah bersetuju menyerahkan hak memajukan tanah kepada Felcra dengan menandatangani perjanjian.
 - Tanah yang diperolehi melalui Rancangan Penempatan Berkelompok - tanah ini diisytiharkan oleh Pihak Berkuasa Negeri untuk dijadikan sebagai kawasan pembangunan Persekutuan. Kawasan tersebut akan diletak hak kepada agensi serta tertakluk kepada Akta Tanah (Penempatan Berkelompok) 1960 bagi Semenanjung Malaysia kecuali Pulau Pinang, Melaka, Sabah dan Sarawak yang mempunyai Aktanya sendiri. Akta tersebut menghendaki satu perjanjian antara Pihak Berkuasa Negeri dengan agensi pembangunan Persekutuan ditandatangani.
- ii. Sehingga bulan Disember 2005, sebanyak 441 tanah di bawah Akta Tanah (Penempatan Berkelompok) 1960 yang diperuntukkan oleh Kerajaan Negeri telah dimajukan oleh Felcra. Bagaimanapun, Felcra hanya menandatangani perjanjian bagi 242 daripada 441 tanah tersebut. Kelewatan menandatangani perjanjian adalah disebabkan beberapa proses di peringkat prosedur Kerajaan Negeri masih belum diselesaikan.
- iii. Mengikut rekod Bahagian Tanah, setakat bulan Disember 2005, Felcra telah menguruskan 1,656 ladang berkeluasan 180,831 hektar yang melibatkan seramai 94,530 peserta. Bagaimanapun, berdasarkan maklumat daripada Bahagian Pembangunan Peserta, jumlah peserta yang terlibat adalah 83,552. Semakan Audit mendapati sejumlah 66,209 daripada 83,552 peserta tersebut menandatangani perjanjian dengan Felcra. Proses menandatangani perjanjian itu dijangka selesai pada akhir tahun 2006. Semakan Audit selanjutnya terhadap 178 perjanjian peserta mendapati 100 (56%) perjanjian yang telah ditandatangani lewat dimatikan setem antara 4 hingga 15 tahun. Felcra perlu memandang serius terhadap perkara ini kerana perjanjian adalah merupakan dokumen ikatan hak antara peserta dan Felcra.
- iv. Bahagian Tanah yang menguruskan perjanjian tidak mempunyai ruang simpanan yang mencukupi menyebabkan dokumen perjanjian peserta tidak disimpan dengan teratur (**Gambar 47.1 dan Gambar 47.2**).

GAMBAR 47.1

GAMBAR 47.2

*Bahagian Tanah, Ibu Pejabat FELCRA
- Dokumen Perjanjian Peserta Tidak Disimpan Dengan Teratur Kerana Ketidadaan Ruang*

b. Pengurusan Ladang

- i. Sehingga tahun 2005, Felcra telah berjaya menguruskan 1,162 ladang kelapa sawit bagi pihak peserta dan 9 ladang kelapa sawit milik sendiri, 385 ladang getah serta 9 kawasan penanaman padi di Seberang Perak. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah 7.16 juta tan metrik buah tandan segar kelapa sawit, 171.33 juta kilogram getah dan 87,983 tan metrik padi telah dihasilkan.
- ii. Purata kos pengeluaran kelapa sawit telah meningkat daripada RM100 per tan metrik pada tahun 2003 kepada RM108 per tan metrik pada tahun 2005. Manakala kos pengeluaran getah bagi tahun 2005 telah meningkat kepada RM1.52 sekilogram berbanding RM1.38 sekilogram tahun 2003. Selain itu, kos pengeluaran padi juga telah meningkat daripada RM610 per tan metrik pada tahun 2003 kepada RM688 per tan metrik pada tahun 2005. Peningkatan kos ini adalah disebabkan oleh peningkatan kos bahan mentah, kos baja dan kos pengurusan ladang.
- iii. Lawatan Audit ke pejabat kawasan di Sri Makmur, Jaya Putra, Sg. Ara, Sg. Melikai, Sg. Sepuluh dan Pogoh antara bulan Januari hingga bulan Februari 2006 mendapati perkara berikut :-
 - Maklumat berkaitan dengan bilangan projek, bilangan peserta yang terlibat dan program kerja ladang ada diselenggarakan oleh semua pejabat kawasan. Dokumen berkaitan pengurusan hasil seperti buku rekod harian mandor, rekod hasil dan unjuran, rekod kualiti buah tandan segar serta rekod pusingan menuai disimpan dengan baik. Bagaimanapun semakin lanjut mendapati format rekod yang diselenggarakan berbeza antara pejabat kawasan dan ia mengikut cara kerja pegawai yang menguruskannya. Semakin Audit mendapati sungguhpun pengurusan Felcra telah menetapkan supaya Buku Rekod Harian digunakan untuk mencatatkan aktiviti harian kakitangan, namun buku tersebut tidak diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini di semua pejabat kawasan yang dilawati.

- Kerja-kerja yang berkaitan dengan ladang seperti merumput, pemeliharaan pokok, meracun dan menuai pada umumnya telah dilaksanakan dan diselia oleh pegawai ladang yang bertanggungjawab.
- Jumlah hasil yang diperoleh daripada setiap ladang sentiasa dipantau rapi oleh pejabat kawasan, pejabat wilayah dan Ibu Pejabat. Perbandingan juga telah dibuat dengan sasaran hasil yang dijangka diperolehi. Sebarang kekurangan telah dikenal pasti puncanya untuk tindakan susulan dan penambahbaikan.
- Penyeliaan terhadap pengurusan ladang juga dijalankan oleh Felcra melalui subsidiarinya Felcra Plantation & Services Sdn. Bhd. dengan mengadakan lawatan 2 kali setahun ke ladang untuk memberi khidmat nasihat perladangan yang merangkumi aspek seperti pemeliharaan ladang dan tanaman serta pembajaan.

c. Pengurusan Baja Import

- i. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Felcra telah membelanjakan sejumlah RM214.25 juta untuk membeli baja kimia. Felcra telah mula mengimport baja terus daripada pengilang di Jerman pada tahun 2000. Semakan Audit mendapati Felcra tidak mempunyai surat kuasa untuk mengendali dan menyimpan baja kimia seperti yang dikehendaki di bawah Seksyen 6, Akta Kawalan Bekalan 1974. Kegagalan mematuhi peraturan yang ditetapkan menyebabkan Felcra boleh disabitkan kesalahan dengan dikenakan denda antara RM25,000 hingga RM50,000 dan pegawai yang bertanggungjawab boleh dipenjarakan tidak melebihi tempoh 2 tahun.
- ii. Analisis mendapati secara relatifnya, kos menguruskan sendiri pengimportan baja berbanding pembelian daripada pembekal tempatan tidak memberi penjimatan yang dijangkakan. Felcra hanya dapat menjimatkan RM0.01 sen berbanding dengan harga pasaran pada tahun 2005. Tambahan pula, Felcra perlu menguruskan pembungkusan dan melantik syarikat pengangkutan untuk menghantar baja ke pejabat kawasan.
- iii. Felcra telah melantik subsidiarinya iaitu Felcra Niaga Sdn. Bhd. untuk melaksanakan pembungkusan dan penghantaran baja kimia ke pejabat kawasan. Semakan Audit mendapati kelewatan Ibu Pejabat Felcra mengeluarkan Pesanan Kerajaan kepada Felcra Niaga Sdn. Bhd. menyebabkan pembajaan tidak dapat dilaksanakan mengikut jadual seperti berikut :-
 - Bagi tahun 2004 dan 2005, aktiviti pembajaan ladang yang diuruskan oleh 6 daripada 8 pejabat kawasan yang dilawati tidak dijalankan mengikut jadual. Pembajaan pusingan kedua sepatutnya dijalankan

pada bulan Ogos dan September tetapi hanya dilaksanakan pada bulan November. Sungguhpun isu kelewatan pembajaan telah dibangkitkan pada tahun 2004 oleh Jawatankuasa Kemajuan Projek dan Laporan Khidmat Nasihat Ladang yang disediakan oleh Felcra Plantation & Services Sdn. Bhd. namun tindakan pembetulan masih belum diambil.

- Lawatan Audit ke gudang pembungkusan baja kimia di Pelabuhan Kuantan, Pahang pada 24 Januari 2006 mendapati baja kimia tunggal iaitu *Muriate of Potash (MOP)*, *Ammonium Sulphate (SOA)*, *Kieserite* dan *Rock Phosphate* bernilai RM21 juta yang diterima pada awal bulan November 2005 masih belum dibungkus (**Gambar 47.3 dan 47.4**). Baja tersebut sepatutnya telah dihantar ke pejabat kawasan bagi pembajaan pusingan pertama tahun 2006.

GAMBAR 47.3

GAMBAR 47.4

- *Pelabuhan Kuantan, Pahang*
- *Baja Kimia Yang Masih Belum Dibungkus Di Gudang Baja*
- *Baja Ini Untuk Dihantar Ke Kawasan Pembajaan Pusingan Pertama Tahun 2006*

- iv. Adalah diperhatikan persekitaran dan keadaan gudang di mana baja itu disimpan tidak dapat menjamin keselamatannya (**Gambar 47.5 dan 47.6**).

GAMBAR 47.5

GAMBAR 47.6

- *Pelabuhan Kuantan, Pahang*
- *Persekitaran Dan Keadaan Di Gudang Baja Yang Tidak Memuaskan*

- v. Mengikut Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 (OSHA 1994), pekerja yang terdedah kepada aktiviti atau bahan berbahaya perlu menjalani pemeriksaan kesihatan dengan Doktor Kesihatan Pekerjaan yang berdaftar. Jika disabit kesalahan, pihak yang berkenaan boleh dikenakan denda berjumlah RM50,000 dan dipenjarakan tidak melebihi 2

tahun. Semakan Audit mendapati tiada bukti kakitangan terlibat menjalani pemeriksaan berkala yang ditetapkan. Polisi/prosedur berkaitan keselamatan dan kesihatan pekerjaan tidak disediakan dan *Safety Officer* juga tidak dilantik.

Pada pandangan Audit, Felcra perlu mengkaji semula pengimportan baja memandangkan ia tidak diuruskan dengan berkesan. Tambahan pula pengimportan baja tidak mendatangkan keuntungan yang dijangkakan. Syarikat subsidiari yang menguruskan pengagihan baja juga tidak dapat mengedarkannya dalam tempoh yang ditetapkan. Kegagalan mengagihkan baja dalam tempoh yang sepatutnya perlu diberi perhatian serius kerana ia memberi kesan kepada hasil keluaran ladang.

d. Kos Pembangunan Tanah

- i. Kos pembangunan tanah yang perlu ditanggung oleh peserta juga termasuk kos baja yang digunakan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM214.25 juta telah dibelanjakan oleh Felcra untuk perolehan baja. Bagaimanapun, kos baja yang diambil kira semasa menentukan jumlah yang perlu ditanggung oleh peserta ialah RM229.00 juta iaitu lebih kos berjumlah RM14.25 juta.
- ii. Pada tahun 2005, sejumlah RM15.37 juta telah dibelanjakan oleh Felcra untuk 50 kontrak berkaitan kerja perladangan yang diuruskan oleh beberapa subsidiarinya. Bagaimanapun, kos pengurusan ladang yang diambil kira semasa menentukan jumlah yang perlu ditanggung oleh peserta ialah RM16.14 juta iaitu lebih kos berjumlah RM0.77 juta. Antara contoh kerja pengurusan ladang yang berkaitan serta penambahan kos yang terlibat adalah seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 47.2
KOS PENGURUSAN LADANG**

JENIS KERJA LADANG	KOS SEBENAR (RM)	KOS YANG DIKENAKAN KE AKAUN PESERTA (*) (RM)	JUMLAH LEBIHAN KOS (RM)
Jentera Traktor BKLU 133/2005 Traktor BKLU 212/2002 & 48/2003	3,595,215 4,108,180	4,376,055 5,955,995	780,840 1,847,815
Peralatan Kilang Sawit Boiler – SOK/BK-70 Peralatan Workshop–SPK/MELY-73 Tangki Simpanan – SPK/SP 76	253,360 208,636 205,000	296,120 380,675 275,000	42,760 172,039 70,000
Pertanian Am Memotong buah kelapa sawit KFN 4/2005 & MMBS 5/2005 KFN 6/2005 & MMBS 7/2005	56 per tan metrik 44 per tan metrik	58 per tan metrik 47 per tan metrik	2 per tan metrik 3 per tan metrik
Mengeluarkan hasil getah KFN 77/2005 & UPHS 196/2005 KFN 51/2005 & UPHS 140/2005	1.00 per Kilogram 1.09 per kilogram	1.04 per Kilogram 1.12 per kilogram	0.04 per tan metrik 0.03 per tan metrik
Menyulam Anak Benih KFN 82/2005 KFN 34/2004	0.85 per pokok 0.55 per pokok	1.00 per pokok 0.80 per pokok	0.15 per tan metrik 0.25 per tan metrik
Racun KFN 23/2005 & BKLU 29/2005 KFN 24/2005 & BKLU 29/2005	6,900 per tan metrik 3,000 per tan metrik	7,100 per tan metrik 3,400 per tan metrik	200 per tan metrik 400 per tan metrik

Nota : () - Jumlah kos yang dinyatakan tidak termasuk caj pengurusan*

- iii. Pihak Audit tidak dapat menentukan asas Felcra mengenakan kos pengurusan ladang yang lebih tinggi daripada yang sepatutnya. Lebihan kos tersebut menyebabkan peserta terpaksa menanggung jumlah pembayaran balik pinjaman yang lebih tinggi dan seterusnya menerima dividen yang rendah.

Pada pandangan Audit, penambahan kos yang dikenakan kepada peserta bagi kos kerja ladang dan baja adalah tidak wajar memandangkan kos operasi Felcra dapat dibiayai daripada caj pengurusan yang boleh dikenakan terhadap peserta seperti mana yang ditetapkan dalam Perjanjian Pengkorporatan. Selain itu, perjanjian tersebut juga menetapkan Felcra boleh menceburi perniagaan lain untuk meningkatkan keuntungannya.

e. Pengurusan Kilang Kelapa Sawit

- i. Felcra mempunyai 6 kilang kelapa sawit dan satu kilang '*kernel crusher plant*'. Sebahagian besar hasil ladang Felcra akan dihantar ke kilang ini untuk diproses sebelum dijual kepada pihak ketiga. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah 2.9 juta tan metrik daripada 7.16 juta tan metrik buah tandan segar kelapa sawit yang dihasilkan telah diproses di kilang tersebut dan mengeluarkan 527,706 tan metrik minyak sawit mentah. Manakala baki 4.26 tan metrik buah tandan segar kelapa sawit telah dihantar ke kilang swasta.
- ii. Lawatan Audit ke 3 kilang kelapa sawit di Sungai Melikai, Johor serta Jaya Putra dan Maran, Pahang mendapati pada umumnya pengurusan kilang adalah memuaskan. Dokumen berkaitan penerimaan buah tandan segar, rekod operasi kilang serta dokumen kewangan telah diuruskan dengan baik. Bagaimanapun, lawatan ke Kilang Kelapa Sawit Jaya Putra, Pahang dan Sg. Melikai, Johor mendapati pelupusan bahan sisa tidak dilaksanakan dengan baik seperti mana yang disyaratkan dalam Perjanjian Pengkorporatan Felcra serta kehendak *Environmental Quality (Dioxin dan Furan) Regulation 2004*. Bahan sisa iaitu tandan kosong yang telah diproses perlu dilupuskan dengan menggunakan sama ada *incinerator* jika kawasan pelupusan adalah terhad atau secara *land field* jika kawasan pelupusan adalah luas. Semakan Audit di kedua-dua kilang tersebut mendapati sungguhpun kawasan pelupusan adalah terhad, pelupusan secara *incinerator* tidak digunakan sebaliknya menggunakan kaedah *land field*. Perubahan keadaan cuaca menyebabkan berlakunya tindak balas terhadap bahan sisa dan mengakibatkan kebakaran terbuka sering berlaku (**Gambar 47.7 hingga Gambar 47.10**).

GAMBAR 47.7

Kilang Kelapa Sawit, Sg. Melikai, Johor
- Longgokan Bahan Sisa Sawit Yang Dilupuskan
Secara Land Field

GAMBAR 47.8

Kilang Kelapa Sawit Sg. Melikai, Johor
- Keadaan Bahan Sisa Yang Terbakar

GAMBAR 47.9

Kilang Kelapa Sawit, Jaya Putra, Pahang
- Longgokan Bahan Sisa Sawit Yang Dilupuskan
Secara Land Field

GAMBAR 47.10

Kilang Kelapa Sawit, Jaya Putra, Pahang
- Keadaan Bahan Sisa Yang Terbakar

- iii. Pengurus Kilang Kelapa Sawit Jaya Putra, Pahang telah mengemukakan permohonan bagi pembelian *incinerator* yang dianggarkan bernilai RM1.00 juta sejak tahun 2003 lagi tetapi hanya diluluskan dalam bajet tahun 2006. Akibatnya Felcra terpaksa menanggung kos tambahan berjumlah RM0.32 juta bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 untuk memadamkan kebakaran yang berlaku.
- iv. Rawatan air *effluent* di Kilang Kelapa Sawit Jaya Putra, Pahang dibuat melalui sistem konvensional iaitu '*activated sludge system*'. Sehingga bulan September 2005, rawatan air *effluent* masih gagal mematuhi Akta Kualiti Alam Sekitar, 1974 yang menetapkan takat pelepasan *Biological Oxygen Demand* yang dibenarkan adalah di bawah 100 *parts per million* (*ppm*). Mengikut rekod kilang tersebut, takat pelepasan antara 46 *ppm* hingga 528 *ppm* menunjukkan rawatan air yang dilakukan masih tidak stabil. Antara sebab kejadian tersebut adalah kerana kegagalan sistem *collection of condensate oil* dan *sludge oil* di *sludge pit* serta mendapan *kaolin*. Sungguhpun pengurus kilang berkenaan telah mengemukakan cadangan penambahbaikan sistem rawatan air *effluent* kepada pengurusan Felcra, namun tidak ada sebarang keputusan dibuat.
- v. Penjualan minyak sawit mentah dibuat melalui pasaran komoditi yang diuruskan oleh 3 broker atau agen yang dilantik oleh Felcra. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sebanyak 693,163 tan metrik minyak sawit

mentah bernilai RM952.67 juta telah diuruskan oleh broker/agen. Semakan Audit mendapati pelantikan broker/agen tersebut tidak teratur di mana pelantikan mereka tidak dibuat secara formal serta tiada perjanjian ditandatangani. Bagi tempoh yang sama, sejumlah RM347,182 telah dibayar sebagai komisen kepada broker/agen berkenaan.

Pada pandangan Audit, pihak pengurusan kilang perlu memberi perhatian serius terhadap pengurusan bahan sisa di kilang kelapa sawit bagi mengelakkan pencemaran air dan udara daripada pembuangan bahan sisa.

47.4.2.2. Aktiviti Pembangunan Sosial

Aktiviti pembangunan sosial telah dilaksanakan melalui pembangunan infrastruktur, ekonomi dan keluarga seperti berikut:-

a. Pembangunan Infrastruktur

- i. Daripada RM456.27 juta peruntukan pembangunan yang diluluskan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan (RMK-8), sejumlah RM50.85 juta adalah untuk membangunkan 449 projek infrastruktur. Semakan Audit mendapati hanya 217 projek bernilai RM22.19 juta daripadanya yang dapat disiapkan.
- ii. Bagi tempoh tahun 1999 hingga 2005, Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah juga telah menyalurkan geran berjumlah RM296.32 juta kepada Felcra bagi tujuan pembinaan jalan, bangunan, pembangunan masyarakat dan ekonomi desa. Adalah diperhatikan projek pembangunan hanya dilaksanakan setelah 1 hingga 3 tahun peruntukan geran diterima daripada Kementerian tersebut. Sehingga 31 Disember 2005, sejumlah RM252.41 juta telah dibelanjakan.
- iii. Semakan Audit terhadap pelaksanaan projek pembangunan infrastruktur mendapati perkara berikut :-
 - Perancangan bagi projek pembangunan infrastruktur dibuat oleh Bahagian Teknikal, Felcra. Adalah diperhatikan spesifikasi kerja kontrak bagi projek pembinaan bangunan dan kerja-kerja pembaikan tidak dinyatakan dengan jelas. Skop kerja hanya ditentukan secara *lump sum* tanpa memperincikan item kerja berkaitan. Ini mengakibatkan kerja yang dilaksanakan oleh kontraktor tidak berkualiti.
 - Pemantauan terhadap pelaksanaan projek oleh subsidiari / kontraktor yang dilantik perlu dijalankan oleh kakitangan Bahagian Teknikal di pejabat wilayah. Semakan Audit mendapati pihak berkenaan tidak memantau pelaksanaan projek dengan secukupnya. Tiada bukti yang menunjukkan bahawa lawatan dan mesyuarat tapak diadakan. Borang *Request For Inspection* juga tidak disediakan.

- Faktor utama kelewatan pelaksanaan projek dan kualiti kerja yang kurang memuaskan adalah kerana kekurangan tenaga kerja di peringkat pejabat wilayah untuk merancang, menyelia dan memantau pelaksanaan projek. Semakan terhadap carta organisasi bagi Bahagian Teknikal Wilayah mendapati bahagian tersebut hanya mempunyai 13 kakitangan di 9 pejabat wilayah seluruh negara bagi menguruskan 449 projek. Adalah diperhatikan hanya 1 atau 2 kakitangan sahaja ditempatkan di setiap Unit Teknikal Wilayah. Lawatan Audit ke Pejabat Wilayah Pahang dan Johor mendapati perkara seperti di jadual berikut :-

JADUAL 47.3
PRESTASI PROJEK DI BAWAH PROJEK PEMBANGUNAN INFRASTRUKTUR
BAGI TEMPOH TAHUN 2003 HINGGA 2004

NAMA PROJEK	KOS PROJEK (RM)	ISU BERBANGKIT
Pembinaan Pusat Pendidikan Awal Kanak-Kanak, Kg. Balok, Kuantan, Pahang (Gambar 47.11)	487,503	- Kerja menambak tanah berpaya tidak dikenal pasti semasa perancangan menyebabkan arahan perubahan kerja perlu dikeluarkan dan seterusnya mengakibatkan projek lewat disiapkan 3 bulan. Tanah di belakang bangunan tidak diturap kerana peruntukan tidak mencukupi. - Tidak ikut spesifikasi.
Pembinaan Pusat Sumber di Felcra Sri Makmur, Pahang (Gambar 47.12)	30,500	- Tidak ikut spesifikasi. - Keperluan jalan masuk tidak dikenal pasti semasa perancangan. Ini menyebabkan Pusat Sumber yang telah siap tidak dapat digunakan kerana jalan masuk tidak dibina.
Pusat Pendidikan Awal Kanak-Kanak di Kg. Bandar, Maran, Pahang (Gambar 47.13 hingga 47.15)	214,385	- Spesifikasi tidak lengkap menyebabkan tanah di perkarangan pusat tidak diturap dan tidak dapat digunakan untuk riadah kanak-kanak. Peralatan permainan kanak-kanak dari luar negara tidak dipasang. - Kualiti kerja tidak memuaskan. 4 tandas tidak dapat digunakan kerana tersumbat. Pendawaian bangunan tidak sempurna. Pembaikan tidak dibuat dalam tempoh tanggungan kecacatan.
Pusat Sumber, Felda Kota Gelanggi 2, Jerantut, Pahang	308,750	Kerja menambak tanah berceron tidak dikenal pasti semasa perancangan menyebabkan arahan perubahan kerja perlu dikeluarkan dan seterusnya mengakibatkan projek lewat disiapkan 13 bulan.
Pusat Sumber, Felcra Sri Makmur, Pahang (Gambar 47.16)	30,500	Sistem pembuangan kumbahan yang tidak teratur.
Pusat Pendidikan Komuniti, Jalan Bakau Chondong, Batu Pahat (Gambar 47.17 hingga 47.18)	296,340	Spesifikasi kerja tidak diperincikan, kerja tidak berkualiti dan bumbung bocor.
Pusat Pendidikan Awal Kanak-kanak di Taman Melati Putih Tenggara, Johor	209,070	Sungguhpun baru berusia 2 tahun bumbung bocor dan jubin tertanggal
Pusat Sumber Taman Sri Lambak, Tenggara, Johor (Gambar 47.19)	307,415	Kualiti kerja tidak memuaskan. Bumbung bocor
Pusat Pendidikan Awal Kanak-kanak, Kg. Batu Putih, Batu Pahat, Johor	224,000	Reka bentuk tidak sesuai menyebabkan sistem perparitan tidak sempurna.
Pusat Pendidikan Awal Kanak-kanak, Kg. Bayu Emas, Parit Yanni, Batu Pahat Johor (Gambar 47.20 dan 47.21)	212,400	

KEDUDUKAN PROJEK PEMBANGUNAN INFRASTRUKTUR DI WILAYAH PAHANG

GAMBAR 47.11

Pusat Pendidikan Awal Kanak-Kanak, Kg. Balok, Kuantan, Pahang
- Siar Kaki Bangunan Lebih Tinggi Daripada Dataran Kejut

GAMBAR 47.12

Pusat Sumber, Felcra Sri Makmur, Pahang
- Bangunan Yang Telah Disiapkan Tidak Diguna Kerana Jalan Masuk Tidak Dibina

GAMBAR 47.13

*Pusat Pendidikan Awal Kanak-Kanak Di Kg. Bandar,
Maran, Pahang
-Tanah Di Perkarangan Pusat Tidak Diturap*

GAMBAR 47.14

*Pusat Pendidikan Awal Kanak-Kanak Di Kg. Bandar,
Maran, Pahang
- Peralatan Riadah Yang Dibeli Tidak Dipasang Kerana Tanah
Belum Diturap*

GAMBAR 47.15

*Pusat Pendidikan Awal Kanak-Kanak, Kg. Bandar,
Maran, Pahang
- Pendawaian Tidak Memuaskan*

GAMBAR 47.16

*Pusat Sumber, Felcra Sri Makmur, Pahang
- Air Kumbahan Yang Telah Dirawat Disalurkan Ke Kawasan
Perumahan Berdekatan Tanpa Sistem Saliran Yang Baik*

KEDUDUKAN PROJEK PEMBANGUNAN INFRASTRUKTUR DI WILAYAH JOHOR

GAMBAR 47.17

*Pusat Pendidikan Komuniti, Jalan Bakau Chondong,
Batu Pahat
- Lantai Kabinet Tidak Dipasang Jubin*

GAMBAR 47.18

*Pusat Pendidikan Komuniti, Jalan Bakau Chondong, Batu
Pahat, Johor
- Bumbung Bocor*

GAMBAR 47.19

*Pusat Sumber, Taman Sri Lambak,
Tenggara, Johor
- Bumbung Bocor*

GAMBAR 47.20

*Pusat Pendidikan Awal Kanak-Kanak , Kg. Batu Putih,
Batu Pahat, Johor
- Air Longkang Disalurkan Ke Kawasan Ladang Yang
Bersebelahan*

GAMBAR 47.21

*Pusat Pendidikan Awal Kanak-Kanak,
Kg. Bayu Emas, Parit Yanni, Batu Pahat Johor
- Sistem Saliran Yang Tidak Sempurna*

Pada umumnya, pihak Audit mendapati kelemahan perancangan dan kurang penyeliaan/pemantauan menyebabkan projek pembangunan infrastruktur tidak dilaksanakan dengan sempurna. Sehubungan ini, Felcra perlu memperbaiki kedudukan kakitangan Bahagian Teknikal dari segi bilangan, gred dan kepakaran mereka.

b. Pembangunan Ekonomi

- i. Felcra telah mendapat geran dan pinjaman berjumlah RM45.20 juta daripada Kementerian untuk melaksanakan projek ternakan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2005. Bagaimanapun, peruntukan tersebut telah disemak semula dan dikurangkan kepada RM32.84 juta. Felcra telah menyerahkan semua projek kepada subsidiarinya Felcra Agro Industry Sdn. Bhd. (Felcra Agro) untuk dilaksanakan. Felcra Agro hanya menempatkan 13 pegawai di 5 negeri untuk mengawal selia projek ternakan yang dilaksanakan. Selain mengawal selia projek ternakan, pegawai tersebut juga ditugaskan untuk menguruskan aktiviti-aktiviti lain Felcra Agro di negeri. Beban kerja yang banyak menyebabkan pegawai berkenaan tidak dapat memberikan penyeliaan dan pengawasan yang rapi terhadap projek ternakan. Semakan Audit mendapati pekerja asing diambil untuk menjaga ternakan.
- ii. Temu bual yang dijalankan mendapati pegawai yang menguruskan projek ternakan tidak diberi latihan secara formal. Pegawai berusaha sendiri untuk menghadiri latihan yang dianjurkan oleh agensi lain.
- iii. Mengikut Memorandum Persefahaman yang ditandatangani antara Kerajaan dengan Felcra, setiap projek ini hendaklah disertai oleh penduduk setempat yang berpendapatan rendah dan memenuhi kriteria yang ditetapkan. Bagaimanapun, didapati kesemua projek tidak melibatkan penyertaan penduduk secara langsung dalam pelaksanaannya. Peserta projek hanya akan diberi dividen daripada keuntungan projek. Pada tahun 2005, hanya 3 projek telah memperolehi keuntungan dan dividen berjumlah RM92,448 telah diagihkan kepada 476 peserta.
- iv. Semakan Audit mendapati jumlah perbelanjaan bagi beberapa projek yang dilaporkan oleh Felcra kepada Kementerian yang menyalurkan geran/pinjaman adalah melebihi jumlah perbelanjaan yang sebenarnya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 47.4
PERBELANJAAN YANG DILAPORKAN KEPADA KEMENTERIAN

PROJEK	PERBELANJAAN SEBENAR	PERBELANJAAN YANG DILAPORKAN KE KEMENTERIAN	KEMENTERIAN TERLIBAT
	(RM Juta)	(RM Juta)	
Skim Bantuan Ternakan Dan Aktiviti Pelbagaian	5.44	6.15	Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani
Skim Pembangunan Kesejahteraan Rakyat	4.04	6.58	Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah
Skim Pinjaman Projek Ekonomi Desa	6.90	8.02	Kementerian Kewangan

v. Lawatan ke beberapa projek ternakan pada bulan Januari dan Februari 2006 mendapati perkara seperti berikut :-

- Projek Ternakan Udang Harimau, Sedili Besar, Johor telah dimulakan pada bulan Januari 2003. Bagaimanapun sehingga bulan Disember 2005, hanya 10 daripada 32 kolam digunakan untuk ternakan udang harimau. Bagi tahun 2004 dan 2005, projek ini telah mencatatkan hasil jualan berjumlah RM 658,399.
- Projek Ternakan Kambing KAPRIMA di Sri Mersing, Kota Tinggi, Johor yang dimulakan pada bulan Januari 2003 telah mencatatkan pendapatan berjumlah RM89,450 bagi tahun 2004 dan 2005.
- Kerajaan Persekutuan memberi pinjaman berjumlah RM6.78 juta untuk melaksanakan Projek Ternakan Ikan Hiasan, Kg. Labi, Kuala Nerang, Kedah. Bagaimanapun didapati kemajuan projek ini hanya setakat 50%. Sehingga bulan Disember 2005, sejumlah RM2.56 juta telah dibelanjakan untuk membina 1,350 akuarium dan 1,440 kolam simen. Projek ini telah dimulakan pada bulan Februari 2003 tetapi diberhentikan pada bulan Ogos 2003 kerana ia bukan projek diluluskan oleh Kementerian Kewangan (**Gambar 47.22 dan 47.23**). Sungguhpun projek ini dibenarkan untuk diteruskan pada bulan Februari 2004, namun ia hanya dilaksanakan pada bulan Januari 2005. Adalah diperhatikan kawasan projek tidak terurus di mana peralatan yang digunakan untuk membina kolam simen serta bangunan terbiar (**Gambar 47.24 hingga Gambar 47.26**).

GAMBAR 47.22

*Projek Ternakan Ikan Hiasan, Kg. Labi,
Kuala Nerang, Kedah
- Akuarium Yang Belum Disiapkan*

GAMBAR 47.23

*Projek Ternakan Ikan Hiasan, Kg. Labi,
Kuala Nerang, Kedah
- Kolam Ikan Yang Masih Terbangkalai*

PROJEK TERNAKAN IKAN HIASAN, KG. LABI, KUALA NERANG, KEDAH
- Peralatan Yang Digunakan Untuk Pembinaan Kolam Dan Bangunan Yang Terbiar

GAMBAR 47.24

GAMBAR 47.25

GAMBAR 47.26

- Lawatan Audit ke Projek Ternakan Udang Harimau, Kg. Jenang, Terengganu yang dibiayai melalui pinjaman Kerajaan berjumlah RM4.40 juta mendapati hanya 5 daripada 40 kolam telah dibina dan beroperasi. Tanah seluas 40 hektar yang akan menempatkan 35 kolam masih belum dibersihkan (**Gambar 47.27**). Semakan Audit mendapati keputusan tender bagi memilih kontraktor untuk membina 35 kolam tersebut masih belum dibuat sungguhpun ia telah dibentangkan sebanyak 3 kali dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah Felcra Agro Industry Sdn. Berhad.

GAMBAR 47.27

*Projek Ternakan Udang Harimau,
 Kg. Jenang, Terengganu
 - Kawasan Yang Masih Belum Dibangunkan
 Untuk Pembinaan 35 Kolam*

- Projek Ternakan Ikan Dalam Sangkar, Kg. Serucup, Tuaran, Sabah yang dibiayai melalui pinjaman Kerajaan berjumlah RM5.34 juta telah diserahkan oleh Felcra Agro Industry Sdn. Bhd. kepada Get Peng Enterprise untuk dilaksanakan. Bagaimanapun, tiada sebarang perjanjian ditandatangani antara kedua-dua pihak.

Pada pandangan Audit, Kementerian yang menyalurkan geran/pinjaman perlu memastikan Felcra mengemukakan laporan prestasi projek dan laporan prestasi kewangan bagi membolehkannya mengesahkan jumlah perbelanjaan projek yang sebenar. Felcra perlu mengkaji semula kemampuan Felcra Agro Industry Sdn. Bhd. untuk melaksanakan projek ternakan yang diserahkan kepadanya.

c. Pembangunan Keluarga

Mengikut Perjanjian Pengkorporatan yang ditandatangani oleh Kerajaan dengan Felcra, setiap tahun Felcra perlu membelanjakan RM4.30 juta untuk pembangunan keluarga. Bagaimanapun, bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Felcra hanya membelanjakan RM5.26 juta daripada RM12.9 juta yang sepatutnya dibelanjakan. **Pada pandangan Audit, Felcra perlu mematuhi keperluan yang ditetapkan dalam Perjanjian Pengkorporatan agar matlamat pengkorporatan tercapai. Bagi tujuan itu, Felcra perlu merancang lebih projek pembangunan keluarga untuk dilaksanakan.**

47.4.2.3. Prestasi Kewangan

Bagi menentukan prestasi kewangan Felcra, satu analisis telah dibuat terhadap beberapa butiran dalam Lembaran Imbangan dan Penyata Pendapatan Felcra bagi tahun kewangan 2003 hingga 2005 seperti berikut:-

- a. Sumber pendapatan Felcra ialah hasil jualan daripada aktiviti perladangan, jualan minyak sawit mentah dan jualan *kernel*. Manakala perbelanjaan adalah terdiri daripada perbelanjaan pengurusan ladang dan kilang serta upah pekerja. Bagaimanapun, analisis terhadap pencapaian sebenar berbanding sasaran tidak dapat dibuat kerana sasaran bagi Kumpulan Felcra Berhad tidak disediakan.
- b. Hasil Felcra telah meningkat daripada RM1.34 bilion pada tahun 2003 kepada RM1.48 bilion pada tahun 2005. Adalah diperhatikan perbelanjaan juga telah meningkat daripada RM1.30 bilion pada tahun 2003 kepada RM1.43 bilion pada tahun 2005. Kedudukan pendapatan dan perbelanjaan bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah seperti di jadual berikut:-

**JADUAL 47.5
KEDUDUKAN PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN BAGI TAHUN
KEWANGAN BERAKHIR PADA 31 DISEMBER 2003 HINGGA 2005**

BUTIRAN	TAHUN		
	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)	2005 (RM Juta)
PENDAPATAN			
Hasil Langsung	1,291.39	1,413.90	1,438.27
Hasil Lain	49.08	56.38	38.02
Jumlah Hasil	1,340.47	1,470.28	1,476.29
PERBELANJAAN			
Perbelanjaan Langsung	1,016.95	985.43	1,196.38
Perbelanjaan Tidak Langsung	284.08	410.81	237.22
Jumlah Perbelanjaan	1,301.03	1,396.24	1,433.60
KEUNTUNGAN SEBELUM CUKAI	39.44	74.04	42.69

- c. Nisbah keuntungan ialah pendekatan yang digunakan bagi mengukur peratusan keuntungan yang diperoleh daripada setiap ringgit hasil jualan yang dipungut. Peningkatan nisbah ini menunjukkan meningkatnya kecekapan syarikat di mana bagi setiap ringgit kenaikan hasil ia memberi nilai tambah terhadap peningkatan kadar keuntungan syarikat. Mengikut pengiraan Audit, bagi setiap ringgit hasil jualan Felcra pada tahun 2005, ia mendapat margin keuntungan 3 sen berbanding dengan margin keuntungan berjumlah 5 sen pada tahun 2004 dan 3 sen pada tahun 2003. Penurunan nisbah ini menunjukkan pengurangan kecekapan Felcra untuk menjana keuntungan daripada operasinya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut:-

JADUAL 47.6
KEUNTUNGAN BERBANDING JUALAN FELCRA BAGI TAHUN KEWANGAN
BERAKHIR PADA 31 DISEMBER 2003 HINGGA 2005

TAHUN	JUMLAH JUALAN (RM Juta) (a)	JUMLAH KEUNTUNGAN (RM Juta) (b)	MARGIN KEUNTUNGAN BAGI SETIAP RM1.00 JUALAN RM (b/a)
2003	1,340.47	39.44	0.03
2004	1,470.28	74.04	0.05
2005	1,476.29	42.69	0.03

- d. Nisbah semasa adalah pendekatan yang sering digunakan untuk menilai kecairan syarikat iaitu sejauh mana aset semasa dapat menampung tanggungan semasa. Kedudukan nisbah antara aset semasa dan tanggungan semasa pada kadar 2:1 menunjukkan keadaan yang baik. Mengikut pengiraan Audit, nisbah semasa Felcra bagi tahun kewangan 2003 hingga 2005 adalah antara 0.61 hingga 0.78. Berdasarkan kepada nisbah ini, pada umumnya dapat dirumuskan bahawa Felcra tidak mempunyai keupayaan yang tinggi untuk menampung keseluruhan tanggungan semasanya. Jadual berikut menunjukkan kedudukan aset semasa, tanggungan semasa dan nisbah antara keduanya :-

JADUAL 47.7
ASET SEMASA BERBANDING TANGGUNGAN SEMASA FELCRA BAGI TAHUN
KEWANGAN BERAKHIR PADA 31 DISEMBER 2003 HINGGA 2005

TAHUN	ASET SEMASA (RM Juta) (a)	TANGGUNGAN SEMASA (RM Juta) (b)	NISBAH SEMASA (a:b)
2003	615.01	905.06	0.68 : 1
2004	632.52	1,036.16	0.61 : 1
2005	712.53	916.11	0.78 : 1

- e. Felcra telah memberikan insentif kewangan berbentuk 1.5 hingga 2.5 bulan gaji kepada kakitangan bagi tempoh tahun 2003 dan 2005 untuk tujuan meningkatkan produktiviti dan prestasi kakitangan syarikat. Pada tahun 2005, permohonan untuk memberi insentif 3 bulan gaji telah dikemukakan kepada Menteri Kewangan untuk kelulusan. Pemberian insentif seumpama ini adalah selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 10 Tahun 1993.

- f. Sehingga 31 Disember 2005, Felcra telah menerima pinjaman Kerajaan dengan faedah dipermodalkan berjumlah RM2.14 bilion. Daripada pinjaman tersebut sejumlah RM1.98 bilion adalah untuk tujuan pembangunan tanah, RM38.61 juta untuk pinjaman bagi pembinaan rumah peserta dan RM118.80 juta untuk pinjaman bagi pembinaan kilang sawit. Adalah didapati sejumlah RM859.75 juta pinjaman telah dibayar balik. Felcra masih mempunyai tunggakan ansuran bayaran balik berjumlah RM331.79 juta.
- g. Felcra telah mengagihkan dividen berjumlah RM506.87 juta pada tahun 2003 dan 2004. Semakan lanjut mendapati sehingga bulan Disember 2005, sejumlah RM25.12 juta dividen masih tidak dapat diagihkan kepada peserta disebabkan peserta tidak dapat dikenal pasti atau meninggal dunia.

47.4.2.4. Syarikat Subsidiari

Adalah diperhatikan hanya penubuhan 3 daripada 18 subsidiari mendapat kelulusan Kementerian Kewangan. Subsidiari-subsidiari itu ialah Felcra Agro Industry Sdn. Bhd., Felcra Balingan Plantation Sdn. Bhd. dan Felcra Sundar Awat-Awat Plantation Sdn. Bhd.. Manakala penubuhan 15 subsidiari yang lain hanya diperakukan oleh Lembaga Pengarah Felcra. Semakan Audit mendapati penubuhan subsidiari dibuat dari semasa ke semasa tanpa ada perancangan yang teliti dan justifikasi yang kukuh seperti mana yang ditetapkan di bawah Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993. Mengikut Pekeliling ini, Lembaga Pengarah perlu memastikan setiap penubuhan subsidiari mempunyai justifikasi kukuh dan aktiviti yang dijalankan oleh subsidiari baru itu tidak boleh dilaksanakan oleh syarikat induk/subsidiari lain. Jadual berikut menunjukkan contoh subsidiari Felcra yang terlibat dalam aktiviti yang sama :-

JADUAL 47.8
SUBSIDIARI FELCRA YANG TERLIBAT DENGAN AKTIVITI YANG SAMA

JENIS AKTIVITI	SUBSIDIARI YANG TERLIBAT
Kerja Pertanian Am - Memotong Buah Kelapa Sawit - Mengeluarkan Hasil Getah	Felcra Agro Industri Sdn. Bhd. Felcra Niaga Sdn. Bhd. Felcra Urus Estet Sdn. Bhd.
Perniagaan Komputer	Felcra Niaga Sdn. Bhd. Felcra Bekalan dan Perkhidmatan Sdn. Bhd.
Perniagaan Kenderaan Pejabat/Ladang	Felcra Processing & Engineering Sdn. Bhd. Felcra Bekalan dan Perkhidmatan Sdn. Bhd.
Projek Pembinaan Jalan/Bangunan	FB Teknik Sdn. Bhd. Felcra Agro Industry Sdn. Bhd.

47.4.2.5. Pengurusan Kewangan

- a. Pada umumnya, pemilihan kontraktor bagi aktiviti pengurusan ladang dan pembangunan infrastruktur diberikan terus kepada syarikat subsidiari untuk dilaksanakan. Semakan Audit mendapati pada tahun 2005, sebanyak 72% daripada kontrak yang dilaksanakan telah diberikan kepada subsidiari dan hanya 28% kepada Koperasi Peserta Rancangan dan pihak ketiga/luar. Semakan lanjut terhadap daftar kontrak subsidiari bagi tahun 2005 mendapati antara 70% hingga 90% daripada kerja kontrak yang telah diserahkan kepada subsidiari disubkontrakkan pula kepada pihak lain. Amalan ini adalah bertentangan dengan peraturan yang ditetapkan oleh

Kementerian Kewangan yang melarang penglibatan subsidiari dalam tawaran sebut harga yang dikendalikan oleh syarikat induk.

- b. Semakan Audit mendapati pada tahun 1999, Naib Presiden Kanan Kewangan telah meluluskan pelaburan pembelian bon yang bernilai RM17 juta tanpa kelulusan Jawatankuasa Pelaburan dan Kewangan mahu pun Lembaga Pengarah. Semakan lanjut mendapati pelaburan RM17 juta melibatkan pembelian *secured bond* daripada sebuah syarikat yang terlibat dengan industri tekstil yang mengalami kerugian dan syarikat tersebut tidak dapat membayar faedah sejak 2002. Syarikat tersebut telah disusun semula dan telah mengakibatkan rosot nilai pelaburan berjumlah RM671,784. Keupayaan syarikat untuk membayar balik pokok dan faedah adalah bergantung kepada aliran tunai. Sehingga bulan Disember 2005, syarikat tersebut masih belum mampu untuk menyelesaikan bon yang bernilai RM17.21 juta.
- c. Dasar Kewangan Felcra Berhad menetapkan pegawai yang mengesahkan baucar bayaran juga bertanggungjawab untuk memastikan antaranya perkhidmatan atau barang yang dipesan telah diperolehi dan disokong dengan dokumen yang lengkap. Semakan terhadap baucar bayaran di Ibu Pejabat Felcra mendapati 80% daripada baucar tidak disokong dengan dokumen sokongan yang lengkap. Pembayaran dibuat hanya berdasarkan kepada memo yang diluluskan oleh Ketua Bahagian yang terlibat. **Pada pandangan Audit, kawalan dalaman bagi proses bayaran adalah sangat lemah. Keadaan ini boleh membawa risiko penyalahgunaan wang syarikat.**
- d. Sejumlah RM4.77 juta telah dibelanjakan untuk menjelaskan bil telefon dan sewa talian bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005. Semakan Audit mendapati walaupun satu garis panduan mengenai penggunaan telefon bimbit telah dikeluarkan tetapi tiada pihak memantau had penggunaannya. Semakan Audit selanjutnya terhadap 66 talian telefon bimbit yang sedang digunakan bagi tempoh bulan Januari hingga September 2005 mendapati 32 talian melebihi had maksimum yang ditetapkan dengan sejumlah RM31,469.
- e. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM5.56 juta telah dibelanjakan untuk minyak kenderaan di mana peningkatan yang ketara sehingga 74% berlaku pada tahun 2005. Sejumlah RM47,600 telah dibelanjakan untuk bayaran tol bagi tempoh yang sama. Penggunaan minyak dan bayaran tol di peringkat Ibu Pejabat Felcra tidak dipantau oleh mana-mana pihak. Semakan Audit juga mendapati tiada polisi atau peraturan yang menetapkan tatacara dan had penggunaan minyak dan tol. Pihak Audit juga tidak dapat mengesahkan sama ada sesuatu perjalanan yang dibuat adalah atas urusan rasmi atau tidak kerana rekod berkaitan tidak diselenggarakan.

- f. Perbelanjaan penyenggaraan kenderaan di Ibu Pejabat Felcra tidak dikawal selia oleh mana-mana pihak dan Pegawai Kenderaan juga tidak dilantik. Pesanan Kerajaan dikeluarkan selepas kenderaan disenggarakan dan invois diterima daripada syarikat terlibat. Semakan terhadap penyenggaraan kenderaan di Ibu Pejabat Felcra mendapati sebanyak 13 daripada 55 kenderaan terlalu kerap disenggarakan yang melibatkan perbelanjaan berjumlah RM171,207.
- g. Tiada satu prosedur diwujudkan berhubung dengan pelantikan Pengarah Subsidiari Felcra. Oleh itu, pihak Audit tidak dapat mengesahkan sejauh mana proses pencalonan Ahli Lembaga Pengarah Subsidiari telah dijalankan dengan teratur dan telus. Semakan juga mendapati Ahli Lembaga Pengarah Syarikat Induk dan 23 Pegawai Pengurusan Kanan Felcra menganggotai Lembaga Pengarah subsidiari bagi 10 subsidiari yang disemak. Tidak ada bukti menunjukkan peranan Ahli Lembaga Pengarah Induk dan subsidiari dinilai dari semasa ke semasa. Penilaian terhadap prestasi Ahli Lembaga Pengarah perlu dibuat bagi memastikan sumbangan mereka kepada syarikat adalah setimpal dengan ganjaran yang diperolehi. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2004, elaun, gaji dan ganjaran Ahli Lembaga Pengarah telah meningkat daripada RM0.53 juta kepada RM1.11 juta. Felcra perlu menetapkan kriteria penilaian atau *key performance indicator* untuk membolehkan penilaian dibuat dengan lebih berkesan.
- h. Bagi tempoh tahun 2003 dan 2004, sejumlah RM662,992 telah dibayar kepada 46 Ahli Lembaga Pengarah sebagai bayaran honorarium/sagu hati. Seramai 7 daripada Ahli Lembaga Pengarah Induk tersebut juga dilantik sebagai Ahli Lembaga Pengarah Subsidiari dan menerima sejumlah RM146,058 bagi bayaran honorarium/sagu hati. Manakala sejumlah RM243,735 pula telah dibayar sebagai bayaran honorarium/ sagu hati kepada 23 Pegawai Pengurusan Kanan Felcra yang merupakan Ahli Lembaga Pengarah Subsidiari. Setiap pegawai tersebut menerima antara RM1,500 hingga RM13,000 setahun selain juga menerima insentif tahunan/bonus daripada Felcra. Semakan Audit di Bahagian Menteri Kewangan Diperbadankan mendapati tidak ada satu polisi/peraturan dikeluarkan berkaitan pemberian honorarium. Mengikut Felcra, honorarium dibayar berdasarkan kepada keuntungan yang diperolehi oleh Felcra dan subsidiarinya. **Pihak Audit berpendapat, pembayaran honorarium sepatutnya tidak hanya diasaskan kepada keuntungan yang diperolehi sahaja tetapi juga perlu mengambil kira pencapaian objektif sosial syarikat. Selain itu, pemberian honorarium sepatutnya diberi sebagai insentif kepada individu dan bukan berdasarkan jawatan / keanggotaan dalam Lembaga Pengarah untuk mengelakkan pertindihan bayaran.**
- i. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 1993 menggariskan Jawatankuasa Audit dan Pemeriksaan perlu diwujudkan dengan menetapkan maksimum 5 orang di mana 2 daripada ahli tersebut perlu daripada orang luar yang tiada kaitan dengan syarikat. Pekeliling ini juga

menetapkan sekurang-kurangnya seorang ahli perlu mempunyai pengetahuan dan pengalaman dalam bidang audit dan perakaunan. Semakan mendapati semua ahli Jawatankuasa Audit dan Pemeriksaan adalah Ahli Lembaga Pengarah Induk dan tiada antara mereka mempunyai kelayakan berkaitan perakaunan seperti yang ditetapkan.

- j. Jawatankuasa Audit dan Pemeriksaan melalui Unit Audit Dalam telah mengenal pasti 5 kes salah urus yang menyebabkan kerugian kepada Felcra berjumlah RM61.92 juta bagi tempoh tahun 2001 hingga 2004. Tindakan penyelesaian terhadap penemuan audit ini masih belum diputuskan walaupun perkara ini telah dibincangkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 1993 menetapkan Ketua Eksekutif perlu memastikan tindakan pembetulan diambil dalam tempoh 30 hari selepas mesyuarat Lembaga Pengarah membincangkannya.
- k. Unit Audit Dalam Felcra perlu menjalankan pengauditan pengurusan kewangan dan aktiviti yang melibatkan 168 pejabat kawasan, 9 pejabat wilayah, 31 unit di Ibu Pejabat dan 18 syarikat subsidiari serta 1 syarikat bersekutu. Permohonan untuk menambah seramai 33 kakitangan telah dikemukakan kepada Jawatankuasa Audit dan Pemeriksaan dan diluluskan pada tahun 2003. Bagaimanapun sehingga tarikh pengauditan, hanya 14 jawatan telah diisi. **Pada pandangan Audit, kakitangan yang secukupnya perlu diisi bagi memastikan fungsi audit dalaman dijalankan dengan cekap dan berkesan.**
- l. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, Felcra telah membelanjakan RM128.43 juta untuk membeli aset seperti kenderaan, peralatan perkilangan, kelengkapan pejabat dan komputer. Semakan juga mendapati beberapa perkara berikut :-
 - Daftar Aset yang diselenggarakan tidak lengkap dan tidak kemas kini. Maklumat aset yang diambil daripada Sistem Maklumat Aset berbeza dengan maklumat yang dikemukakan oleh pihak pentadbiran. Maklumat aset di Daftar Aset yang disediakan oleh pihak Ibu Pejabat dengan pejabat wilayah yang dilawati juga tidak sama dan tidak dibuat penyelarasan.
 - Pemeriksaan aset dan stok tidak pernah dijalankan oleh Felcra di peringkat Ibu Pejabat, pejabat wilayah dan pejabat kawasan. Pemeriksaan fizikal yang dijalankan oleh pihak Audit berdasarkan Sistem Maklumat Aset mendapati 85 daripada 208 aset yang diaudit bernilai RM859,652 tidak dapat disahkan kewujudannya di lokasi yang dinyatakan.
 - Felcra telah membeli 3 lot rumah banglo di Sepang yang bernilai RM663,112 pada tahun 2002. Bagaimanapun, pihak Audit tidak dapat memastikan tujuan sebenar perolehan aset ini dan sehingga kini banglo tersebut tidak diduduki mahu pun disenggarakan.

- Proses pelupusan aset tidak dijalankan mengikut jadual berkala di mana aset yang tidak boleh digunakan lagi tidak dilupuskan tetapi disimpan di stor/auditorium serta bilik kosong (**Gambar 47.28 hingga 47.30**).

GAMBAR 47.28

Pejabat Wilayah Johor
- Peralatan Yang Perlu Dilupuskan Masih Disimpan

GAMBAR 47.29

Pejabat Wilayah Johor
- Peralatan Yang Perlu Dilupuskan Masih Disimpan

GAMBAR 47.30

Rumah Banglo, Jalan Semarak, Kuala Lumpur
- Peralatan Yang Perlu Dilupuskan Masih Disimpan

Pada pandangan Audit, Felcra perlu mempertingkatkan tahap kawalan dalamannya bagi memastikan pengurusan kewangan dibuat dengan teratur dan berhemat untuk mengelakkan sebarang penyelewengan.

47.4.2.6. Pengurusan Sumber Manusia

- a. Felcra tidak menyediakan kertas kerja terperinci bagi menentukan keperluan guna tenaga sebenar untuk penstrukturan semula syarikat pada tahun 2003 dan 2005.
- b. Proses kenaikan pangkat tidak dibuat mengikut prosedur yang ditetapkan. Walaupun pencalonan kakitangan telah diluluskan oleh Jawatankuasa Pengurusan Sumber Manusia, namun kenaikan pangkat bagi Pegawai Pengurusan Kanan Felcra tidak mengikut proses yang sepatutnya di mana setiap pegawai yang dinaikkan pangkat hendaklah mengikut skala gred yang ditentukan. Semakan terhadap 25 fail peribadi mendapati 19 Pegawai Pengurusan Kanan yang mendapat kenaikan pangkat pada tahun 2004 dan 2005 melangkaui skala gred yang ditetapkan. Semakan juga mendapati Felcra tidak menyediakan dan membentangkan justifikasi kenaikan pangkat yang melangkaui skala gred kepada Jawatankuasa Pengurusan Sumber Manusia.

- c. Terma dan Syarat Perkhidmatan yang diluluskan menetapkan Felcra boleh membayar Wang Tunai bagi Faedah Gantian Cuti Rehat kepada kakitangan bagi cuti rehat tahun lepas yang tidak dapat dihabiskan tertakluk kepada maksimum 15 hari. Tidak ada pemeriksaan terhadap rekod cuti dijalankan dari semasa ke semasa untuk memastikan baki cuti yang direkodkan adalah betul agar pembayaran wang tunai bagi faedah gantian cuti rehat dibuat dengan tepat. Bagi tempoh tahun 2003 dan 2004, sejumlah RM3.32 juta telah dibelanjakan untuk tujuan ini.
- d. Semakan terhadap perbelanjaan bagi kemudahan kenderaan yang diberikan oleh syarikat mendapati perbelanjaan tuntutan elaun lebih masa pemandu kepada Pengerusi Lembaga Pengarah Felcra mencecah sehingga RM4,512 sebulan. Secara purata, pemandu menjalankan tugas lebih masa sehingga 20 jam sehari bagi tempoh 15 hingga 30 hari sebulan. Bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005, sejumlah RM82,790 elaun lebih masa telah dituntut oleh pemandu berkenaan. Pihak Audit tidak dapat memastikan keperluan pemandu menjalankan tugas lebih masa memandangkan Pengerusi berkenaan adalah Pengerusi Bukan Eksekutif yang bertanggungjawab terhadap Lembaga dan sepatutnya tidak terlibat dengan urusan pentadbiran syarikat.
- e. Maklumat berhubung dengan pinjaman perumahan, komputer dan juga kenderaan tidak dicatatkan di dalam rekod perkhidmatan pegawai. Maklumat seperti resit pembelian dan surat perjanjian juga tidak disimpan di dalam fail.

Pada pandangan Audit, pengurusan Felcra perlu memastikan Manual Prosedur Kerja disediakan dengan terperinci dan dikemas kini dari semasa ke semasa bagi membolehkannya menguruskan semua aktiviti syarikat dengan cekap dan berkesan. Bagi memantapkan lagi pentadbirannya, Manual Prosedur Kerja juga perlu merangkumi proses pengambilan, pelantikan, pengesahan jawatan, dan kenaikan pangkat.

47.4.3. PEMANTAUAN

47.4.3.1. Pemantauan Peringkat Pengurusan

- a. Pada keseluruhannya Lembaga Pengarah Felcra telah mengadakan mesyuarat antara 6 hingga 7 kali setahun untuk membincangkan kemajuan kerja projek dan perkembangan syarikat.
- b. Semakan Audit mendapati Felcra tidak mempunyai satu kaedah mekanisme tertentu untuk memantau subsidiarinya. Prestasi subsidiari hanya dinilai melalui mesyuarat Jawatankuasa Kewangan Dan Pelaburan yang diadakan dari semasa ke semasa. **Pada pandangan Audit, wakil Felcra dalam syarikat subsidiari perlu melaporkan kemajuan prestasi setiap 3 bulan selaras dengan kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993.**

- c. Mesyuarat Pengurusan Atasan dan Mesyuarat Pengurusan Kanan yang dipengerusikan oleh Ketua Eksekutif telah diadakan setiap bulan untuk membincangkan masalah yang dihadapi oleh syarikat serta mengenal pasti tindakan pembetulan.
- d. Mesyuarat Jawatankuasa Pemantauan dan Penilaian yang dipengerusikan oleh Ketua Eksekutif telah diadakan 4 kali setahun. Antara lain mesyuarat ini telah membincangkan prestasi ladang dan kedudukan kemajuan kerja projek serta masalah yang dihadapi. Sebarang isu yang berbangkit akan dilaporkan kepada pengurusan untuk tindakan dan penyelesaian.

47.4.3.2. Pemantauan Oleh Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah

Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah telah mengadakan mesyuarat mengikut ketetapan dan telah mengawal selia aktiviti Felcra. Bagaimanapun, tiada bukti menunjukkan Kementerian menjalankan naziran terhadap projek dan aktiviti yang dilaksanakan oleh Felcra selain telah memantau kemajuan projek melalui laporan yang dikemukakan oleh syarikat tersebut.

Pada pandangan Audit, secara keseluruhannya pemantauan yang dibuat oleh pengurusan Felcra perlu dipertingkatkan. Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah perlu menjalankan naziran dari semasa ke semasa ke projek dan aktiviti yang dilaksanakan oleh Felcra selain daripada memantau melalui laporan prestasi kewangan dan fizikal projek.

47.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, sungguhpun prestasi kewangan Felcra bagi tempoh tahun 2003 hingga 2005 adalah baik di mana ia berjaya mendapat keuntungan pada setiap tahun, namun ia mempunyai beberapa kelemahan dari segi pengurusan. Antara faktor yang mempengaruhi keadaan ini adalah kerana tiadanya hala tuju yang jelas mengenai rancangan perniagaan Felcra, kekurangan kakitangan, ketiadaan manual prosedur kerja, kelemahan kawalan dalaman dan kelemahan pemantauan khususnya terhadap pelaksanaan projek pembangunan. Bagi mempertingkatkan keberkesanan pengurusannya, adalah disyorkan pihak-pihak yang terlibat memberi pertimbangan yang sewajarnya terhadap perkara berikut:-

- a. Lembaga Pengarah perlu memastikan Felcra serta subsidiarinya menentukan hala tuju syarikat yang jelas dengan penyediaan strategi dan rancangan perniagaan yang menggariskan pencapaian visi, misi dan objektif yang ditetapkan serta menetapkan *Key Performance Indicator* tertentu untuk dicapai. Setiap subsidiari hendaklah menentukan fungsi dan peranannya dengan jelas serta tidak bertindan.
- b. Lembaga Pengarah perlu menggunakan *The Green Book – Enhancing Board Effectiveness* sebagai panduan untuk melaksanakan fungsinya dengan lebih berkesan.

- c. Lembaga Pengarah perlu memastikan keberkesanan Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan bagi mempertingkatkan keutuhan kawalan dalaman syarikat.
- d. Felcra perlu menyediakan Manual Prosedur Kerja dan senarai tugas kakitangan yang jelas serta terperinci dan dikemas kini dari semasa ke semasa bagi semua aktiviti syarikat untuk mempertingkatkan kesempurnaan kerja dan kecekapan kakitangan yang melaksanakannya. Felcra juga perlu memastikan kakitangan adalah mencukupi bagi setiap aktivitinya.
- e. Felcra perlu mengkaji dan mengenal pasti keperluan perundangan bagi semua aktivitinya bagi mengelakkan risiko daripada tindakan undang-undang.
- f. Felcra perlu berbelanja dengan berhemat dan sentiasa mementingkan peserta dalam membuat sebarang keputusan berkaitan pengurusan ladang.

PERBADANAN NASIONAL BERHAD

48.1. LATAR BELAKANG

48.1.1. Perbadanan Nasional Berhad (PERNAS) telah ditubuhkan pada 29 November 1969. Pada 19 Ogos 1996, PERNAS telah diswastakan melalui kaedah *management buyout* (MBO), di mana sebahagian aset dan pengurusannya telah diambil alih oleh PERNAS International Holdings Berhad (PIHB). Melalui penswastaan tersebut, PERNAS yang diberi singkatan nama baru PNS, memperolehi RM1.58 bilion melalui :-

- Penjualan saham PERNAS kepada Fernrite Sdn. Bhd. berjumlah RM495.70 juta.
- Penjualan saham PERNAS kepada awam berjumlah RM26.50 juta.
- Penerimaan 250 juta saham PERNAS dari skim penswastaan berjumlah RM512.50 juta.
- Penerimaan tunai daripada PIHB berjumlah RM546 juta.

48.1.2. Perbadanan Nasional Berhad (PNS) mempunyai modal dibenar berjumlah RM1 bilion berbanding modal berbayarnya yang berjumlah RM751.01 juta. Kerajaan Persekutuan melalui Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD) merupakan pemegang saham terbesar dengan 99.43% pegangan saham PNS berjumlah RM746.76 juta manakala bakinya dimiliki oleh BBMB Kewangan Bhd dengan 0.27% atau RM2 juta pegangan saham, Sykt. Nominee Bumiputra Sdn. Bhd. dengan 0.13% atau RM1 juta pegangan saham, Perbadanan Kemajuan Negeri Selangor berjumlah 0.07% atau RM0.5 juta, Lembaga Tabung Haji berjumlah 0.07% atau RM0.5 juta, Perbadanan Kemajuan Negeri Perak berjumlah 0.03% atau RM0.25 juta serta Pesuruhjaya Tanah Persekutuan memiliki saham bernilai RM1.00.

48.1.3. PNS ditubuhkan bagi tujuan menggalak dan menambah penglibatan Bumiputera dalam bidang perniagaan dan perindustrian melalui pinjaman suntikan modal. Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi ialah Kementerian yang bertanggungjawab mengawasi operasi PNS untuk melaksanakan program pembangunan usahawan Bumiputera serta mempercepatkan pencapaian matlamat Masyarakat Perdagangan dan Perindustrian Bumiputera.

48.1.4. Sebagai sebuah syarikat berhad yang majoriti sahamnya dimiliki oleh Kerajaan, PNS perlu mematuhi undang-undang dan peraturan yang ditetapkan di bawah Akta Syarikat 1965 dan peraturan lain yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan dari semasa ke semasa. Antara lain, Akta Syarikat 1965 menetapkan tentang keperluan pelantikan Lembaga Pengarah dan Setiausaha Syarikat serta tanggungjawab mereka terhadap pengurusan syarikat. Manakala pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan menetapkan tentang kaedah pelantikan Lembaga Pengarah, Ketua Eksekutif dan penubuhan Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan serta tanggungjawab mereka.

48.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Perbadanan Nasional Berhad telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur dan berhemat serta selaras dengan objektif yang telah ditetapkan.

48.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek pengurusan dan kewangan Perbadanan Nasional Berhad (PNS) bagi tempoh tahun 2002 hingga bulan Mac 2005. Semakan terhadap dokumen, fail serta rekod yang berkaitan telah dibuat di PNS, Kementerian Kewangan dan Suruhanjaya Syarikat Malaysia. Perbincangan serta temu bual dengan pegawai yang bertanggungjawab dan pemeriksaan fizikal terhadap aset juga telah dibuat.

48.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Februari hingga Mei 2005 mendapati perkara berikut :-

48.4.1. PERANCANGAN

48.4.1.1. Struktur Organisasi

- a. Selaras dengan Akta Syarikat 1965 dan peraturan yang ditetapkan melalui pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan, Perbadanan Nasional Berhad (PNS) telah mengambil tindakan yang berikut :-
 - i. Mewujudkan Lembaga Pengarah yang dianggotai oleh seramai 8 orang yang terdiri daripada Pengarah Eksekutif dan juga bukan eksekutif. Dua daripada pengarah bukan eksekutif ialah wakil Kerajaan iaitu daripada Kementerian Kewangan dan Kementerian Pembangunan Usahawan Dan Koperasi. Kesemua lantikan ini telah mendapat kelulusan Menteri Kewangan seperti mana yang ditetapkan oleh peraturan. Lembaga Pengarah antara lain bertanggungjawab menentukan dasar dan operasi syarikat yang munasabah selaras dengan objektif penubuhannya dan membuat penilaian terhadap prestasi kewangan syarikat sekurang-kurangnya 4 kali setahun.
 - ii. Mewujudkan satu jawatan Setiausaha Syarikat sebagaimana yang dikehendaki oleh Akta Syarikat 1965.
 - iii. Mewujudkan Unit Audit Dalaman yang bertanggungjawab terhadap aspek kawalan dalaman syarikat sebagaimana yang dikehendaki oleh Pekeliling Perbendaharaan.
 - iv. Menubuhkan Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan sejak bulan November 1989 iaitu sebelum penswastan PNS secara *management buyout*. Sehingga bulan Mac 2005, Jawatankuasa ini mempunyai keahlian seramai 3 orang dan bertanggungjawab sepenuhnya kepada Lembaga Pengarah. Selain dianggotai oleh 3 orang ahli, mesyuarat Jawatankuasa ini turut disertai oleh Setiausaha Syarikat serta wakil dari Unit Audit Dalaman.

- v. Menubuhkan Jawatankuasa lain seperti Jawatankuasa Sumber Manusia, Jawatankuasa Pelaburan serta Jawatankuasa Pemilihan yang kesemuanya bertanggungjawab kepada Lembaga Pengarah PNS.
- b. Struktur organisasi PNS yang diketuai oleh seorang Ketua Eksekutif dibahagikan kepada 3 bahagian seperti berikut :-

i. Bahagian Pengurusan Korporat

Bahagian ini diketuai oleh seorang Pengurus Besar dan dibahagikan kepada 2 Jabatan iaitu :-

- Jabatan Khidmat Pelaburan – bertanggungjawab membuat penilaian awal ke atas permohonan pelaburan yang diterima daripada usahawan Bumiputera dengan mengambil kira aspek kelayakan pemohon dan pematuhan terhadap kriteria pelaburan yang ditetapkan, membuat pemeriksaan *due diligence* dan penilaian teknikal ke atas projek pelaburan yang dipohon.
- Unit Khidmat Korporat – bertanggungjawab mengurus, melapor dan menganalisis kewangan; menyediakan belanjawan; mengurus hal ehwal pelaburan pasaran wang, pelaburan portfolio, pelaburan unit amanah, simpanan tetap serta pelaburan lain yang diceburi oleh PNS; memberi khidmat nasihat terhadap urusan kesetiausahaan dan undang-undang kepada PNS dan subsidiarinya; menyelaras tugas pentadbiran serta pengurusan sumber manusia dan aset; membangunkan Sistem Berkomputer serta menyelaras hal ehwal berhubung teknologi maklumat; mengendalikan program penyelidikan yang meliputi aspek pembangunan usahawan serta aktiviti pelaburan bagi menghasilkan maklumat strategik syarikat serta bertindak sebagai pengantara kepada pihak berkepentingan syarikat (stakeholder).

ii. Bahagian Penstrukturan Dan Pemantauan Korporat

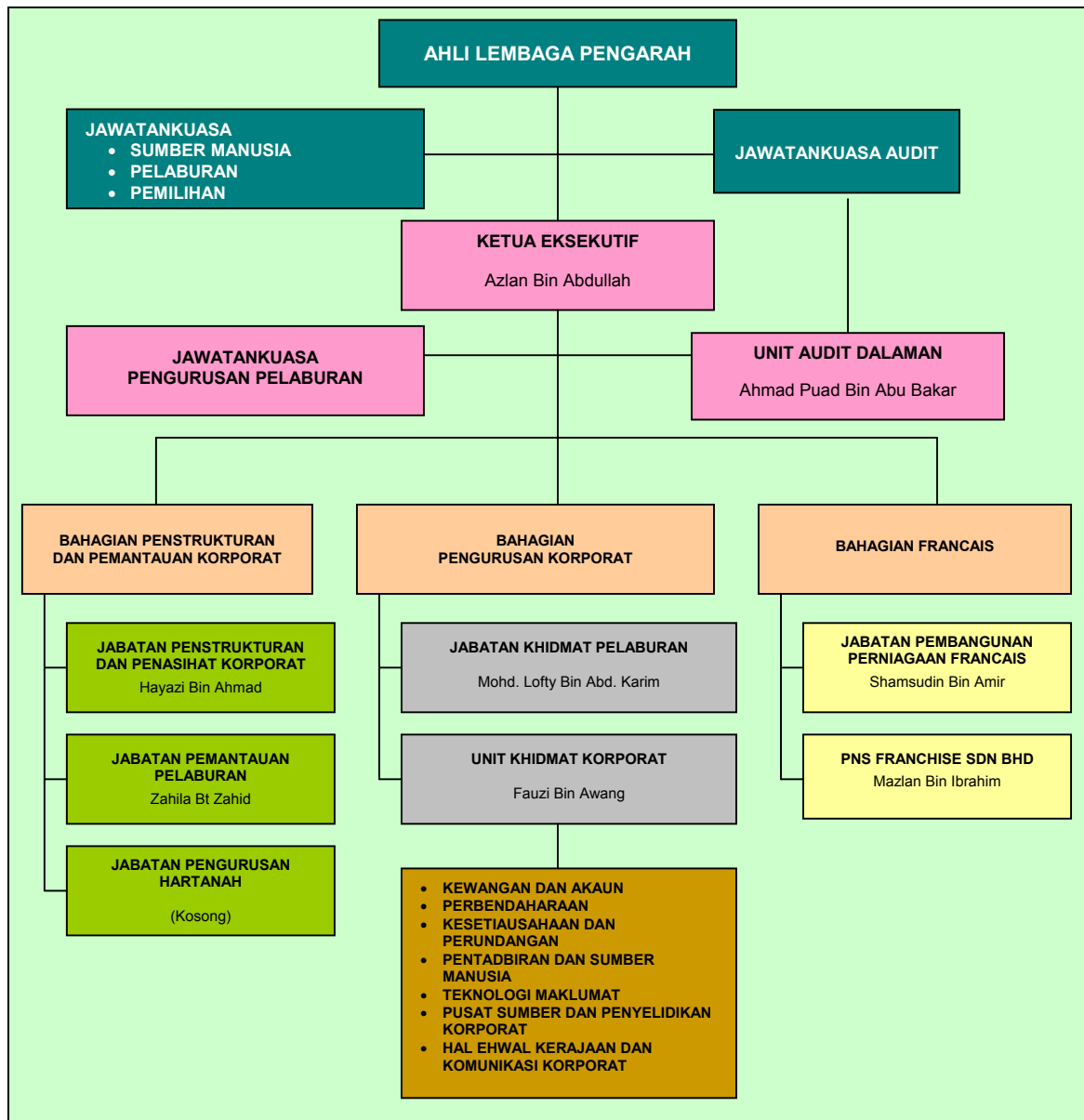
Bahagian ini bertanggungjawab terhadap urusan pemantauan projek pelaburan usahawan Bumiputera yang telah diluluskan permohonannya serta menstruktur semula syarikat pelaburan yang telah diluluskan permohonannya tetapi menghadapi masalah pengurusan kewangan dan operasinya. Bahagian ini juga bertanggungjawab mengurus dan memantau aset dan hartanah yang dimiliki oleh PNS.

iii. Bahagian Francais

Bahagian ini yang diketuai oleh seorang Pengurus Besar adalah bertanggungjawab terhadap hal ehwal pengurusan perniagaan francais yang meliputi urusan pembiayaan kepada francais dan francisor; penyelarasan pangkalan data francais dan urusan khidmat nasihat perniagaan francais serta mengendalikan urus tadbir syarikat francais yang dimiliki oleh PNS.

Kedudukan struktur organisasi PNS diringkaskan seperti di carta berikut :-

CARTA 48.1
STRUKTUR ORGANISASI PERBADANAN NASIONAL BERHAD
- KEDUDUKAN PADA 31 MAC 2005

48.4.1.2. Keperluan Guna Tenaga Dan Latihan

- a. Sejak penubuhannya, pihak pengurusan PNS telah 6 kali membuat penstrukturan semula yang melibatkan pertambahan atau pengurangan Bahagian atau Unit. Pihak Audit tidak dapat menilai keberkesanan serta rasional penstrukturan semula ini kerana kertas kerja lengkap beserta justifikasi dan tanggungjawab setiap Bahagian yang terlibat tidak dapat dikemukakan. Berdasarkan soal selidik terhadap 10 kakitangan PNS, adalah didapati kekerapan penstrukturan tanpa disokong oleh panduan kerja yang lengkap telah menyebabkan kesukaran untuk memberi fokus terhadap kerja masing-masing.

- b. PNS ada membuat perancangan untuk melatih kakitangan melalui seminar, bengkel dan kursus khususnya dalam bidang pelaburan dan pengurusan francais pada setiap tahun.
- c. Sehingga bulan Mac 2005, sebanyak 79 jawatan diwujudkan yang mana 78 jawatan (98.7%) telah diisi. Jawatan yang masih belum diisi ialah Pengurus Besar Bahagian Francais yang bertanggungjawab menerajui dan menguruskan aktiviti pelaburan dan pembiayaan francais. Selain itu, diperhatikan PNS tidak mewujudkan jawatan Pengurus Besar Bahagian Penstrukturan Dan Pemantauan Korporat serta Eksekutif Jabatan Pengurusan Hartanah. Kedudukan perjawatan di PNS mengikut Bahagian adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.1
PERJAWATAN PNS
- KEDUDUKAN PADA BULAN MAC 2005

BAHAGIAN/JABATAN/UNIT	BILANGAN JAWATAN		
	SEDIA ADA	DIISI	DIISI (%)
Pejabat Ketua Eksekutif	2	2	100
Unit Audit Dalaman (*)	3	3	100
Bahagian Pengurusan Korporat	2	2	100
Jabatan Khidmat Pelaburan	5	5	100
Unit Teknikal	1	1	100
Unit Kesetiausahaan Dan Perundangan	4	4	100
Unit Pentadbiran Dan Sumber Manusia	16	16	100
Unit Kewangan Dan Akaun	8	8	100
Unit Teknologi Maklumat	4	4	100
Unit Hal Ehwal Kerajaan Dan Komunikasi Korporat	3	3	100
Unit Pusat Sumber Dan Penyelidikan Korporat	5	5	100
CFM Steels Products	3	3	100
Bahagian Penstrukturan Dan Pemantauan Korporat	(**)	(**)	(**)
Jabatan Penstrukturan Dan Penasihat Korporat	4	4	100
Jabatan Pemantauan Pelaburan	7	7	100
Jabatan Pengurusan Hartanah	(**)	(**)	(**)
Bahagian Francais	2	1	1
Jabatan Pembangunan Perniagaan Francais	6	6	100
PNS Franchise Sdn. Bhd.	4	4	100
JUMLAH	79	78	98.7

Nota : (*) - Semasa Pengauditan Dijalankan, Fungsi Unit Audit Dalaman Dijalankan Oleh Firma Audit Luar iaitu Tetuan Abu Bakar Rajudin & Co.
(**) - Jawatan Tersebut Tidak Diwujudkan

- d. Semakan Audit mendapati ketidakseragaman bagi jawatan Ketua Jabatan/ Unit. Sehingga bulan Mac 2005, adalah diperhatikan setiap Jabatan/Unit diketuai oleh seorang pegawai antara Gred E3 hingga E7. Pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada penetapan setiap jawatan Ketua Jabatan/Unit dibuat mengikut beban kerja Jabatan/Unit masing-masing kerana maklumat mengenainya tidak dapat dikemukakan. Selain itu, sungguhpun Unit Kewangan Dan Akaun merupakan antara Unit terpenting sesebuah organisasi, namun adalah diperhatikan Unit tersebut hanya diketuai oleh pegawai Gred E7. Adalah sukar bagi Ketua Unit tersebut menjalankan tanggungjawabnya kerana seorang kakitangan di Unit Perbendaharaan (sebuah unit di bawah Unit Kewangan Dan Akaun) turut berjawatan Gred E7.

JADUAL 48.2
KEDUDUKAN JAWATAN KETUA JABATAN/UNIT MENGIKUT PANGKAT

JABATAN/ UNIT	GREDE KETUA JAWATAN
Unit Pusat Sumber Dan Penyelidikan Korporat	E3
Unit Kesetiausahaan Dan Perundangan	E4
Jabatan Pembangunan Perniagaan Francais	E4
PNS Franchise Sdn. Bhd.	E4
Jabatan Penstrukturan Dan Penasihat Korporat	E5
Jabatan Pemantauan Pelaburan	E5
Jabatan Khidmat Pelaburan	E5
Unit Audit Dalaman	E5
Unit Teknologi Maklumat	E5
Unit Pentadbiran Dan Sumber Manusia	E6
Unit Hal Ehwal Kerajaan Dan Komunikasi Korporat	E6
Unit Kewangan Dan Akaun	E7

- e. Bagi mempertingkatkan kemahiran dan pengalaman kakitangannya, PNS telah menghantar kakitangannya untuk menghadiri latihan di pelbagai bidang seperti kewangan, pelaburan dan pengurusan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004. Bagaimanapun, hanya 55 (69.6%) kakitangan telah dihantar menghadiri kursus yang berkaitan secara langsung dengan bidang masing-masing. Antara kursus tersebut adalah seperti *Effective Loan Supervision and Recovery*, *Franchising in Malaysia*, *Fund Raising in Malaysian Capital Market* serta *Bond and Fixed Income*.

Pada pandangan Audit, jawatan Pengurus Besar Bahagian Penstrukturan Dan Pemantauan Korporat serta Eksekutif Jabatan Pengurusan Hartanah adalah sangat penting untuk merancang, mengurus dan memantau aktiviti utama PNS. Oleh itu, PNS juga perlu mengkaji semula keperluan perjawatannya untuk disesuaikan dengan beban tugas bagi setiap Bahagian/Jabatan/Unit sedia ada. Selain itu, usaha untuk menghantar kakitangan bagi menghadiri latihan yang bersesuaian perlu dipertingkatkan.

48.4.1.3. Aktiviti PNS

a. Aktiviti Utama

Selaras dengan objektif penubuhannya bagi menggalak dan menambah penglibatan Usahawan Menengah Bumiputera di bidang perdagangan dan perindustrian, PNS memberi bantuan kepada mereka melalui pembiayaan pelaburan langsung serta pembiayaan perniagaan francais. Mereka yang boleh dikategorikan sebagai Usahawan Menengah Bumiputera perlu memenuhi kriteria berikut :-

- Berumur 21 tahun ke atas.
- Mempunyai kelulusan minimum peringkat diploma.
- Mempunyai pengalaman perniagaan yang berkaitan dengan syarikat yang akan diceburi.
- Komited untuk terlibat secara aktif terhadap pengurusan dan operasi syarikat yang akan diceburi.
- Mempunyai ciri-ciri keusahawanan yang tinggi yang meliputi visi, komitmen, sikap positif, kemahiran pengurusan, kreatif dan inovatif.

i. Pelaburan Langsung

Di peringkat awal pelaksanaannya, PNS telah menawarkan 11 skim pelaburan kepada Usahawan Menengah Bumiputera. Mulai tahun 2002, aktiviti pelaburan langsung difokuskan kepada 3 jenis skim pelaburan sahaja seperti berikut :-

- **Pelaburan Syarikat Gabungan Strategik**

Skim pelaburan ini ialah satu usaha untuk meningkatkan ekuiti Usahawan Menengah Bumiputera dan penglibatan mereka dalam menguruskan Perusahaan Menengah Bukan Bumiputera.

- **Pelaburan Syarikat Pertengahan**

Skim pelaburan ini menyediakan bantuan pembiayaan bagi pembangunan syarikat Bumiputera yang bertaraf Perusahaan Menengah yang berpotensi untuk disenaraikan di Bursa Malaysia untuk jangka masa 2 hingga 5 tahun. Pelaburan ekuiti ini boleh dilaksanakan sama ada melalui pegangan ekuiti saham biasa atau saham keutamaan.

- **Pelaburan Syarikat MESDAQ**

Skim pelaburan ini bertujuan untuk menggalakkan penglibatan Usahawan Menengah Bumiputera di syarikat berasaskan teknologi dan syarikat berkembang pesat, di mana PNS akan menyediakan bantuan pembiayaan bagi membolehkan syarikat tersebut disenaraikan di *Malaysian Exchange of Securities Dealing and Automated Quotation* (MESDAQ).

ii. Skim Pelaburan dan Pembiayaan Francais

Skim ini diperkenalkan pada tahun 2004 bagi menggalakkan penglibatan Usahawan Menengah Bumiputera (UMB) secara aktif dalam perniagaan francais yang semakin berkembang baik dan mendapat tempat di Malaysia. Dua jenis skim diperkenalkan iaitu :-

- **Skim Pelaburan Francais**

Skim ini ditawarkan kepada francaisi serta francaisor yang menjalankan perniagaan francais. Ia dibahagikan kepada 3 sub-skim seperti berikut :-

- **Skim Francais Pertengahan** - menyediakan bantuan kewangan kepada UMB yang menjalankan perniagaan francais bagi memperkembangkan perniagaannya.
- **Skim Rakankongsi Francais Bijak** - menyediakan peluang kepada UMB memiliki ekuiti di Syarikat Bukan Bumiputera yang menjalankan perniagaan francais.
- **Skim Francais Berpotensi** - membantu Syarikat Bumiputera yang terdiri daripada francaisor baru atau francaisi untuk menaik taraf perniagaan sedia ada kepada perniagaan francais.

- **Skim Pembiayaan Francais**

Skim ini menyalurkan bantuan pembiayaan bagi Bumiputera yang ingin memulakan perniagaan francais serta memperkembangkan perniagaan francais sedia ada dalam bentuk pinjaman.

b. Pelaburan Portfolio Dan Pelaburan Pasaran Wang

Bagi menjana pendapatan tambahan dan menampung kekurangan dana bagi aktiviti utamanya, PNS turut membuat pelaburan portfolio dan pasaran wang. Pelaburan portfolio dibuat melalui aktiviti urus niaga saham dan unit amanah, di mana urus niaga saham melibatkan belian dan jualan balik saham syarikat tersenarai di Bursa Malaysia melalui khidmat broker saham yang dilantik. Pelaburan pasaran wang pula melibatkan pembelian sekuriti tetap, bon korporat serta kupon.

c. Syarikat Subsidiari

PNS mempunyai 2 subsidiari dengan 100% pegangan saham iaitu CFM Steel Products Sdn. Bhd. serta Natrabu Restoren Minang (M) Sdn. Bhd. dan satu lagi subsidiari iaitu Skyluck Restaurant Sdn. Bhd. dengan pegangan saham 89.7%. CFM Steel Products Sdn. Bhd. menjalankan aktiviti pengeluaran *nuts* dan *bolts* serta produk yang berkaitan dengannya manakala Skyluck Restaurant Sdn. Bhd. dan Natrabu Restoren Minang (M) Sdn. Bhd. menjalankan perniagaan makanan.

48.4.1.4. Rancangan Korporat

- a. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993 menetapkan bahawa bagi meningkatkan kualiti perancangan dan kawalan terhadap pengurusan, setiap syarikat perlu menyediakan rancangan korporat dan menetapkan strateginya. Bagaimanapun, tiada bukti yang menunjukkan PNS menyediakan dokumen tersebut. Sungguhpun demikian, PNS melalui Jabatan Khidmat Pelaburan telah menetapkan sasaran pelaburan langsung bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.3
SASARAN PELABURAN LANGSUNG
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

SASARAN	2002	2003	2004
Bilangan Syarikat	11	76	84
Jumlah Pelaburan (RM Juta)	2.97	152.50	164.80

- b. Tiada sebarang sasaran ditetapkan bagi Skim Pelaburan dan Pembiayaan Francais semasa pengauditan dijalankan.

Pada pandangan Audit, PNS perlu menyediakan satu dokumen rancangan korporat yang formal yang antara lain mengandungi visi, misi, objektif, strategi, analisis pelan perniagaan seperti analisis persekitaran, pasaran dan industri serta pelan tindakan di samping belanjawan syarikat. Dokumen ini perlu disampaikan kepada semua kakitangan sebagai panduan bagi mencapai matlamat perniagaan syarikat.

48.4.1.5. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

- a. Bagi memastikan wujudnya kawalan dalaman terhadap pengurusan operasinya, PNS telah menetapkan polisi dan menggariskan beberapa peraturan untuk dipatuhi seperti berikut :-

JADUAL 48.4
SENARAI GARIS PANDUAN/PROSEDUR KERJA

TATACARA YANG DITETAPKAN	CATATAN
Terma dan Syarat Perkhidmatan PNS	Meliputi tatacara pelantikan dan kenaikan pangkat, perletakan jawatan dan pemberhentian kerja, gaji, bonus, faedah perubatan, kemudahan kereta rasmi, skim subsidi perumahan kakitangan, polisi insurans berkelompok serta terma lain perkhidmatan.
Manual Operasi Unit Perbendaharaan	Merangkumi polisi dan garis panduan terhadap aktiviti perdagangan dan pelaburan Bon Korporat; Kupon; Pinjaman; Waran; Unit Amanah; serta instrumen-instrumen pelaburan lain serta kaedah kawalan dalaman yang berkesan ke atas pelaburan tersebut.
Manual Bidang Kuasa Kelulusan	Menyatakan had dan bidang kuasa kelulusan bagi sesuatu prosedur kerja Unit Pentadbiran Dan Sumber Manusia, Unit Kewangan Dan Akaun, Unit Hal Ehwal Kerajaan Dan Komunikasi Korporat, Jabatan Khidmat Pelaburan, Jabatan Pemantauan Pelaburan, Jabatan Penstrukturan Dan Penasihat Korporat, serta Unit Kesetiausahaan Dan Perundangan.
Garis Panduan dan Polisi Pelaburan	Menyatakan jenis pelaburan ekuiti, kriteria permohonan yang ditetapkan yang meliputi kelayakan syarikat sasaran; kelayakan pemohon; struktur pelaburan dan tempoh pelaburan serta kaedah yang digunakan untuk memproses sesuatu permohonan pelaburan ekuiti.
Manual Pemantauan Pelaburan	Meliputi kelayakan dan tanggungjawab kakitangan Jabatan Pemantauan Pelaburan, kaedah Pemantauan Pra Pelaburan serta Pemantauan Selepas Pelaburan melalui Senarai Semak Pemantauan, penyediaan Laporan Pengurusan Bulanan, Laporan Bulanan dan Laporan Suku Tahunan.
Skim Pelaburan dan Pembiayaan Perniagaan Francais	Menyatakan jenis pembiayaan francais serta syarat yang ditetapkan ke atas permohonan pembiayaan ini.

- b. Bagi pelaburan langsung, tiada garis panduan yang lengkap disediakan berhubung dengan pengurusan kewangan, pengurusan aset serta pengurusan syarikat yang bermasalah.
- c. Garis Panduan Skim Pelaburan dan Pembiayaan Perniagaan Francais tidak menetapkan prosedur kerja bagi memproses dan memantau aktiviti pelaburan dan pembiayaan francais, sebaliknya hanya menetapkan syarat-syarat yang diperlukan bagi aktiviti tersebut.
- d. PNS didapati tidak menetapkan tempoh masa tertentu yang diperlukan untuk memproses sesuatu permohonan pelaburan langsung mahupun permohonan untuk Skim Pelaburan dan Pembiayaan Francais.

Pada umumnya, PNS telah menyediakan garis panduan yang memadai bagi membolehkannya menjalankan operasi. Bagaimanapun, ia patut mewujudkan garis panduan mengenai pengurusan kewangan, pengurusan aset serta pengurusan terhadap syarikat bermasalah di bawah seliaan Jabatan Penstrukturan Dan Penasihat Korporat.

48.4.1.6. Keperluan Kewangan

PNS telah menyediakan belanjawan tahunan dengan menetapkan anggaran pendapatan bagi aktiviti pelaburan langsung dan pelaburan portfolio/pasaran wang serta anggaran perbelanjaan yang antaranya meliputi kos pentadbiran, kos langsung dan pembelian aset tetap. Belanjawan bagi tahun berikutnya adalah berdasarkan perbelanjaan sebenar tahun kewangan sebelumnya serta jangkaan yang telah dibuat bagi tahun kewangan semasa. Kedudukan anggaran pendapatan dan perbelanjaan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah seperti berikut :-

JADUAL 48.5
BELANJAWAN BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

BUTIRAN	2002	2003	2004
	JUMLAH (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)	JUMLAH (RM Juta)
PENDAPATAN			
Pendapatan Langsung	42.54	51.32	61.57
Pendapatan Lain (Untung Atas Pelupusan Aset, Sewaan)	0.60	0.42	1.25
Jumlah Pendapatan	43.14	51.74	62.82
PERBELANJAAN			
Perbelanjaan Langsung	1.66	1.95	1.52
Perbelanjaan Lain (pembelian aset tetap dan perbelanjaan pentadbiran)	26.07	28.09	10.95
Jumlah Perbelanjaan	27.73	30.04	12.47
JUMLAH UNTUNG SEBELUM CUKAI	15.41	21.70	50.35

48.4.1.7. Pembangunan Sistem Berkomputer

Antara sistem yang dibangunkan bagi mempertingkatkan prestasi operasi PNS adalah seperti berikut :-

a. Sistem Pengesanan Projek

Sistem pangkalan data ini dibangunkan secara dalaman pada tahun 1999 bagi merekod semua permohonan pelaburan langsung yang diterima daripada pemohon dan mengesan status permohonan tersebut. Sistem ini antara lainnya merekodkan maklumat berhubung perkara berikut :-

- i. Nama syarikat pemohon dan maklumat berkenaannya seperti alamat pendaftaran, Lembaga Pengarah, Subsidiari, Pemegang Saham;
- ii. Maklumat pemohon;
- iii. Maklumat kedudukan kewangan;
- iv. Maklumat latar belakang operasi syarikat;
- v. Maklumat skim pelaburan; dan
- vi. Maklumat berhubung jumlah pembayaran pembiayaan oleh PNS.

b. Sistem Pemantauan Pelaburan

Sistem ini dibangunkan secara dalaman pada tahun 2002 untuk membantu Jabatan Pemantauan Pelaburan memantau prestasi pemohon serta syarikat pelaburan. Sistem ini antara lainnya merekodkan maklumat berhubung profil syarikat; kedudukan kewangan sebelum dan selepas permohonan pelaburan; ulasan dan pandangan pengurusan; maklumat Pengarah Nominee; Diari Pemantauan, Laporan Pengarah Nominee, Ahli Lembaga Pengarah Syarikat/ Laporan Mesyuarat Agung Tahunan serta syarat dan terma pelaburan.

c. Intranet PNS

Aplikasi intranet yang mengandungi 5 modul utama seperti emel, aplikasi talian terus, tugasan, kegemaran serta kalendar dibangunkan secara dalaman mulai tahun 2001. Aplikasi talian terus yang merupakan aplikasi sokongan operasi pentadbiran PNS pula mengandungi 24 sub-modul seperti Pengumuman, Resolusi Pengarah, Sistem Tempahan, Meja Bantuan, Sistem Pengurusan

Inventori, Aplikasi Permohonan Cuti, Spesifikasi Komputer, Diari dan Agenda PNS, Surat Keluar, Maklumat Kakitangan, Maklumat Latihan Kakitangan, Penyenggaraan Kenderaan, Maklumat Pinjaman Kakitangan, Tuntutan Perubatan Kakitangan serta Laporan Kehadiran Kakitangan.

48.4.1.8. Mekanisme Pemantauan

- a. Pemantauan terhadap aktiviti syarikat perlu dibuat oleh Ketua Eksekutif melalui mesyuarat pengurusan yang diadakan dari semasa ke semasa dan dihadiri oleh semua Ketua Seksyen. Setiap seksyen perlu melaporkan kemajuan masing-masing berhubung dengan kedudukan serta pencapaian jualan bagi aktiviti pelaburan langsung serta status aktiviti pengurusan dan pentadbiran.
- b. Pemantauan juga dilaksanakan oleh Lembaga Pengarah melalui Mesyuarat Lembaga Pengarah dan Mesyuarat Khas Lembaga Pengarah. Sebarang keputusan yang dicapai untuk dilaksanakan oleh pengurusan PNS akan dibuat melalui Resolusi Bertulis Lembaga Pengarah.

Pada pandangan Audit, mekanisme yang diwujudkan untuk memantau aktiviti PNS pada umumnya adalah memadai kecuali pemantauan oleh Kementerian Pembangunan Usahawan dan Koperasi perlu dipertingkatkan.

48.4.2. PELAKSANAAN

48.4.2.1. Prestasi Aktiviti

a. Pelaburan Langsung Dan Pembiayaan Perniagaan Francais

i. Skim Pelaburan Langsung

- Mulai tahun 1998 sehingga bulan Disember 2004, PNS telah meluluskan 112 permohonan pelaburan langsung dengan nilai pelaburan berjumlah RM580.83 juta. Butiran ringkas mengenai jumlah pelaburan langsung mengikut skim adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.6
JUMLAH PELABURAN LANGSUNG YANG DILULUSKAN MENGIKUT SKIM
SEHINGGA 31 DISEMBER 2004

JENIS SKIM PELABURAN LANGSUNG	BILANGAN SYARIKAT	BILANGAN USAHAWAN MENENGAH BUMIPUTERA	JUMLAH PELABURAN (RM Juta)
Syarikat Gabungan Strategik*	23	24	198.62*
Syarikat Pertengahan*	8	14	95.00*
Syarikat MESDAQ*	1	1	2.60*
Skim Pembiayaan Usahawan Kecil dan Sederhana	39	58	12.15
Skim Pembiayaan Pusat Negeri	11	14	3.59
Pembiayaan Kontrak	6	4	4.11
Pelaburan Pra Tawaran Awam	2	2	34.81
Pelaburan Pos Tawaran Awam	2	3	70.54
Perniagaan Francais	9	20	23.24
Pembiayaan Saham	2	14	54.03
Pembiayaan Francaisi	-	-	-
Pelaburan Langsung Yang Lain	9	10	82.14
JUMLAH	112	164	580.83

Nota : * – Aktiviti Pelaburan Langsung Yang Ditumpukan Oleh PNS Mulai Tahun 2002

- Bilangan kelulusan permohonan yang tertinggi telah dibuat pada tahun 1999 dengan 33 projek diluluskan. Bagaimanapun, tiada projek diluluskan pada tahun 2004. Jika dilihat kepada prestasi pelaburan langsung mengikut tahun, terdapat penurunan mendadak bagi bilangan permohonan yang diluluskan mulai tahun 2002. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, terdapat perbezaan ketara terhadap bilangan sebenar permohonan dan jumlah pelaburan langsung yang diluluskan berbanding sasaran yang ditetapkan. Pada tahun 2002, sebanyak 2 permohonan pelaburan berjumlah RM17.17 juta telah diluluskan berbanding 11 permohonan bernilai RM2.97 juta yang disasarkan. Pada tahun 2003, hanya satu pelaburan dengan nilai RM0.92 juta diluluskan berbanding 76 permohonan dengan nilai RM152.50 juta yang disasarkan pada tahun tersebut. Sebanyak 12 permohonan bernilai RM35.39 juta telah diluluskan tetapi tarikh kelulusan tidak dapat ditentukan. Sungguhpun 84 pelaburan dengan nilai RM164.80 juta sepatutnya diluluskan pada tahun 2004, namun adalah diperhatikan tiada pelaburan diluluskan pada tahun tersebut kerana pemohon tidak memenuhi syarat permohonan yang ditetapkan. Butirannya ditunjukkan seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.7
BILANGAN PERMOHONAN DILULUSKAN BERBANDING SASARAN
PERMOHONAN PELABURAN LANGSUNG MENGIKUT TAHUN

TAHUN	BILANGAN PERMOHONAN DILULUSKAN	SASARAN PERMOHONAN PELABURAN	AMAUN PELABURAN (RM Juta)	SASARAN AMAUN PELABURAN (RM Juta)
1998	29	TM	166.26	TM
1999	33	TM	149.68	TM
2000	14	TM	40.42	TM
2001	21	TM	170.99	TM
2002	2	11	17.17	2.97
2003	1	76	0.92	152.50
2004	-	84	-	164.80
TM	12	TM	35.39	-
JUMLAH	112	171	580.83	320.27

TM - Tiada Maklumat

- Analisis yang dijalankan terhadap pembiayaan yang dikeluarkan kepada 112 syarikat berjumlah RM580.83 juta mendapati hanya 21 syarikat berjaya menamatkan skim pelaburan mengikut ketetapan. Sejumlah RM146.53 juta pinjaman telah dibayar balik. Manakala sejumlah RM273.72 juta telah diperuntukkan sebagai hutang ragu kerana dijangka tidak akan dapat dibayar balik. Daripada jumlah ini, RM102.55 juta telah dihapus kira sebagai hutang lapuk. Ekoran daripada itu, 43 syarikat telah diambil tindakan undang-undang.

ii. Skim Pelaburan Dan Pembiayaan Francais

Sehingga 31 Disember 2004, PNS melalui Bahagian Francais telah menerima permohonan daripada 33 syarikat yang berpotensi untuk pelaburan francais. Namun sehingga akhir tempoh tersebut, kesemua permohonan tersebut masih belum diluluskan. Butiran permohonan tersebut mengikut jenis skim adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.8
PERMOHONAN BAGI SKIM PELABURAN DAN PEMBIAYAAN FRANCAIS

JENIS SKIM	BILANGAN SYARIKAT TERLIBAT
Skim Francais Pertengahan	1
Skim Rakankongsi Francais Bijak	4
Skim Francais Berpotensi	12
Skim Pembiayaan Francais	16
JUMLAH	33

b. Pelaburan Portfolio Dan Pasaran Wang

i. Pelaburan Portfolio

Pendapatan bagi pelaburan portfolio diperolehi melalui urus niaga saham dan unit amanah. Sungguhpun PNS memperoleh untung realis hasil urus niaga saham antara RM14.21 juta hingga RM22.03 juta setahun, PNS pada masa yang sama sebenarnya menanggung kerugian belum realis atas urus niaga saham tersebut. Sehingga bulan Disember 2004, rugi belum realis yang dicatatkan ialah RM77.01 juta. Antara pelaburan yang menyumbang kerugian belum realis tertinggi adalah melalui saham Baneng, Bernas, HL Industries, Fountain, Lankhost, Mplant, RHB serta UEM World. Butiran berhubung prestasi pelaburan portfolio bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.9
PRESTASI PELABURAN PORTFOLIO
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

PRESTASI	TAHUN		
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)
Nilai Pelaburan Pada Harga Kos	282.87	287.17	317.24
Nilai Pelaburan Pada Harga Pasaran	207.31	228.42	240.23
Rugi Belum Realis	(75.56)	(58.75)	(77.01)
Untung Realis Atas Jualan Saham (Tahun Semasa)	22.03	20.90	14.21
Pendapatan Dividen Atas Pegangan Saham	6.63	7.27	5.95
Untung Atas Jualan Unit Amanah	-	-	1.53

Selain pendapatan melalui aktiviti urus niaga saham, PNS turut memperoleh pendapatan melalui jualan balik unit amanah berjumlah RM1.53 juta pada tahun 2004.

ii. Pelaburan Pasaran Wang

Pendapatan pasaran wang yang disumbangkan melalui sekuriti pendapatan tetap dan bon korporat/kupon adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.10
PRESTASI PELABURAN PASARAN WANG
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

PRESTASI	TAHUN		
	2002 (RM Juta)	2003 (RM Juta)	2004 (RM Juta)
Sekuriti Pendapatan Tetap	7.18	12.27	12.37
Bon Korporat/Kupon	10.20	6.67	5.45
JUMLAH	17.38	18.94	17.82

c. Prestasi Syarikat Subsidiari

Prestasi syarikat subsidiari PNS sehingga bulan Disember 2004 pada umumnya tidak begitu memuaskan kerana sebuah syarikat subsidiarinya telah ditamatkan operasinya. Dua lagi subsidiarinya mencatat kerugian terkumpul masing-masingnya berjumlah RM16.34 juta dan RM3.47 juta pada tahun 2003. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.11
PRESTASI SYARIKAT SUBSIDIARI PNS

SYARIKAT SUBSIDIARI	JUMLAH PEGANGAN PNS	AKTIVITI PERNIAGAAN	PRESTASI SECARA UMUM
CFM Steel Products Sdn. Bhd.	100%	Aktiviti pengeluaran <i>nuts</i> dan <i>bolts</i> serta produk yang berkaitan dengannya	Kerugian Terkumpul 2003 - RM16.34 juta. Pendahuluan Dihapus kira - RM20.84 juta.
Natrabu Restoren Minang (M) Sdn. Bhd.	100%	Perniagaan restoran secara francais	Kerugian Terkumpul 2003 - RM3.47 juta. Pendahuluan Dihapus kira - RM4.29 juta.
Skyluck Restaurant Sdn. Bhd.	89.7%	Perniagaan restoran secara francais	Kerugian Terkumpul 2003 - RM6.70 juta. Pendahuluan Dihapus kira - RM0.37 juta.

Pada pandangan Audit, prestasi aktiviti PNS masih perlu dipertingkatkan. Sasaran pendapatan yang ditetapkan perlu dikaji semula agar lebih realistik dan selaras dengan keupayaan sumber sedia ada dan faktor persekitaran semasa.

48.4.2.2. Prestasi Kewangan

- a. Hasil PNS pada tahun 2004 berjumlah RM51.79 juta berbanding RM60.68 juta pada tahun 2003. Perbelanjaan pula telah berkurangan daripada RM14.05 juta pada tahun 2003 kepada RM10.83 juta pada tahun 2004. Keadaan ini secara relatifnya menyebabkan PNS mencatat keuntungan sebelum cukai berjumlah RM40.96 juta pada tahun 2004 dan RM33.09 juta pada tahun 2003, walaupun pada tahun 2002 PNS mengalami kerugian berjumlah RM52.94 juta. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.12
PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN SERTA UNTUNG RUGI SEBENAR PNS
BERBANDING DENGAN BELANJAWANNYA
PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

BUTIRAN PENYATA UNTUNG RUGI	JUMLAH (RM Juta)								
	2002			2003			2004		
	Anggaran	Sebenar	Beza	Anggaran	Sebenar	Beza	Anggaran	Sebenar	Beza
Hasil Langsung	42.54	49.67	7.13	51.23	49.95	(1.37)	61.57	50.20	(11.37)
Lain-Lain Hasil	0.60	0.40	(0.20)	0.42	10.73	10.31	1.25	1.59	0.34
Jumlah Hasil	43.14	50.07	6.93	51.74	60.68	8.94	62.82	51.79	(11.03)
Perbelanjaan Langsung	1.66	0.37	(1.29)	1.95	0.85	(1.10)	1.52	1.64	0.12
Perbelanjaan Tidak Langsung	26.07	11.77	(14.30)	28.09	13.20	(14.89)	10.95	9.19	(1.76)
Jumlah Perbelanjaan	27.73	12.14	(15.59)	30.04	14.05	(15.99)	12.47	10.83	(1.64)
Untung/(Rugi) Sebelum Cukai	15.41	(52.94)	(68.35)	21.70	33.09	11.39	50.35	40.96	(9.39)

- b. Bagi menentukan prestasi kewangan PNS bagi tahun 2002 hingga 2004, analisis nisbah semasa, margin keuntungan dan nisbah pulangan aset tetap telah dibuat terhadap beberapa butiran di Lembaran Imbangan serta Penyata Untung Rugi PNS. Hasil analisis yang telah dijalankan adalah seperti berikut :-

- i. Nisbah Semasa ialah kaedah yang sering digunakan untuk menilai kecairan PNS iaitu sejauh mana aset semasa yang ada dapat menampung tanggungan semasa. Kedudukan nisbah antara aset semasa dengan tanggungan semasa pada kadar 2:1 menunjukkan keadaan yang baik. Berdasarkan kepada nisbah semasa, PNS mempunyai keupayaan yang tinggi untuk menampung keseluruhan tanggungan semasanya di mana kadar nisbah semasanya bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 ialah antara 12.5:1 hingga 20.4:1. Sungguhpun demikian, penurunan nisbah semasa pada tahun 2004 berbanding tahun sebelumnya adalah satu petanda yang tidak baik dari segi kecairan jangka pendek. Kedudukan nisbah semasa PNS adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.13
NISBAH SEMASA PNS
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	ASET SEMASA (RM Juta) (A)	TANGGUNGAN SEMASA (RM Juta) (B)	NISBAH SEMASA (A : B)
2002	1.02	0.05	20.4:1
2003	1.12	0.06	18.6:1
2004	0.75	0.06	12.5:1

- ii. Margin keuntungan ialah kaedah yang lazim digunakan bagi mengukur peratusan keuntungan yang diperolehi daripada setiap ringgit hasil yang dipungut. Mengikut pengiraan Audit, ada peningkatan nisbah ini pada tahun 2004 berbanding tahun sebelumnya di mana bagi setiap ringgit hasil jualan, PNS mendapat margin keuntungan berjumlah 54 sen pada tahun 2004 berbanding margin keuntungan berjumlah 44 sen pada tahun 2003 dan margin kerugian berjumlah RM1.27 pada tahun 2002. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.14
MARGIN KEUNTUNGAN PNS
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	JUMLAH JUALAN (RM Juta) (A)	JUMLAH KEUNTUNGAN (RM Juta) (B)	MARGIN KEUNTUNGAN BAGI SETIAP RM1.00 JUALAN (RM Juta) (B / A)
2002	50.07	(63.96)	(1.27)
2003	60.68	26.55	0.44
2004	51.79	27.80	0.54

- iii. Nisbah Pulangan Aset Tetap ialah kaedah yang digunakan bagi menilai kecekapan PNS menggunakan aset tetap untuk menjana pendapatan. Mengikut pengiraan Audit, terdapat penurunan nisbah ini pada tahun 2004 berbanding tahun sebelumnya. Penurunan nisbah ini menunjukkan PNS gagal menggunakan aset tetap bagi menjana pendapatannya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.15
NISBAH PULANGAN ASET TETAP PNS
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	JUMLAH JUALAN (RM Juta) (A)	JUMLAH NILAI BUKU BERSIH ASET TETAP (RM Juta) (B)	NISBAH PULANGAN ASET TETAP (A/B)
2002	50.07	415.16	0.12
2003	60.68	342.47	0.18
2004	51.79	744.58	0.07

Pada pandangan Audit, keuntungan operasi PNS pada tahun 2004 adalah lebih tinggi berbanding tahun sebelumnya. Bagaimanapun, keuntungan tersebut belum mengambil kira peruntukan hutang lapuk serta rosot nilai pelaburan yang bernilai RM350.73 juta. Memandangkan keuntungan sebelum cukai yang diperolehi pada tahun 2004 pula adalah berkurangan daripada sasaran yang ditetapkan, PNS perlu mengenal pasti puncanya dan seterusnya mengambil tindakan penambahbaikan.

48.4.2.3. Pematuhan Terhadap Kawalan Pengurusan

Semakan Audit terhadap kawalan pengurusan mendapati perkara berikut :-

a. Lembaga Pengarah

- i. Sungguhpun Surat Pekeliling Am bertarikh 14 Julai 1980 berhubung Lantikan Lembaga Pengarah Dan Faedah-faedah Untuk Ahli-ahli Lembaga Pengarah tidak menetapkan tempoh tertentu bagi seseorang individu untuk menjawat jawatan Ahli Lembaga Pengarah, namun Kod Etika Pengarah Syarikat serta Tadbir Urus Korporat menyatakan bahawa prestasi seseorang Ahli Lembaga Pengarah hendaklah dinilai dari semasa ke semasa bagi memastikan keberkesanan peranan yang dimainkan oleh mereka. Selain itu, dalam proses penamatan Ahli Lembaga Pengarah, syarikat juga perlu memberi keutamaan kepada Ahli Lembaga Pengarah yang berkhidmat paling lama di dalam syarikat untuk diberhentikan. Berhubung aspek penurunan kuasa, Tadbir Urus Korporat juga menyatakan bahawa seseorang Ahli Lembaga Pengarah tidak boleh mendominasi kuasa pengurusan sesebuah syarikat dan tanggungjawab pengurusan tersebut hendaklah diagihkan kepada Ahli Lembaga Pengarah yang lain secara saksama bagi mengelakkan penompakan kuasa.

- ii. Berdasarkan semakan Audit terhadap Buku Daftar PNS, adalah diperhatikan 4 orang Ahli Lembaga Pengarah memegang jawatan tersebut dalam tempoh yang lama iaitu antara 4 tahun 9 bulan hingga 7 tahun 8 bulan. Semakan Audit mendapati tiada bukti menunjukkan peranan Ahli Lembaga Pengarah telah dinilai dari semasa ke semasa.

b. Ketua Eksekutif

Tadbir Urus Korporat menyatakan bahawa seseorang Ketua Eksekutif yang dilantik bagi sesuatu syarikat mestilah terdiri daripada individu yang kompeten dan mempunyai pengalaman yang luas dalam bidang operasi syarikat yang bakal diterajui. Sungguhpun pelantikan Ketua Eksekutif telah mendapat kelulusan Kementerian Kewangan, namun justifikasi pemilihan Ketua Eksekutif terkini iaitu Encik Azlan Bin Abdullah oleh Lembaga Pengarah PNS sebagai calon terbaik daripada lebih 20 calon yang memohon untuk jawatan tersebut tidak dapat ditentukan kerana kertas kerja berhubung pelantikan beliau tidak dikemukakan kepada pihak Audit.

c. Setiausaha Syarikat

Semakan Audit mendapati jawatan Setiausaha Syarikat PNS tidak diisi mulai bulan April 2005. Adalah penting bagi PNS mengisi jawatan ini dengan segera kerana selain terlibat dalam mengendalikan urusan dengan Suruhanjaya Syarikat Malaysia dan menyediakan minit mesyuarat utama syarikat, Setiausaha Syarikat PNS turut bertindak sebagai penasihat perundangan syarikat.

d. Audit Dalaman

Sebelum 14 Mei 2004, peranan Audit Dalaman dikendalikan oleh kakitangan tetap PNS. Mulai bulan Mei 2004, tugas ini telah diberi kepada konsultan luar iaitu Tetuan Abu Bakar Rajudin & Co. Mengikut perjanjian, konsultan tersebut perlu melaksanakan 24 jenis tugas dalam tempoh 2 tahun. Semakan Audit mendapati sehingga bulan Disember 2005, hanya 4 pengauditan telah dijalankan oleh konsultan tersebut iaitu *Audit on Accounting Systems and Financial Statements*; *Audit on Post Investment Operation*; *Audit on Investment Policies and Guidelines* dan *Audit on Pre Investment Operation* berbanding lebih 10 pengauditan yang telah dijalankan oleh kakitangan tetap PNS dalam tempoh 3 tahun. Konsultan tersebut juga telah dibayar antara RM10,000 hingga RM12,000 bagi setiap kerja pengauditan yang telah dijalankan.

Memandangkan Audit Dalaman merupakan salah satu mekanisme utama untuk memastikan keberkesanan kawalan dalaman PNS, tugas ini memerlukan penglibatan pegawainya sepenuh masa dan tidak seharusnya diserahkan kepada konsultan luar. Oleh itu, PNS perlu mengisi jawatan di Unit Audit Dalaman secara tetap.

e. Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan

PNS telah menubuhkan Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, mesyuarat jawatankuasa tersebut telah diadakan sebanyak 7 kali. Adalah menjadi tanggungjawab Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan mengesan kelemahan dalam sistem pengurusan agar dapat diatasi serta memastikan semua teguran berhubung kelemahan pengurusan telah diambil tindakan oleh Ketua Eksekutif/pengurusan atasan dengan memuaskan. Semakan Audit mendapati sungguhpun sebahagian isu yang dibangkitkan belum diambil tindakan pembetulan oleh Ketua Eksekutif/pihak pengurusan, namun pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada langkah susulan yang sewajarnya telah dibuat oleh pihak Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan. Antaranya isu yang melibatkan Manual Prosedur Kerja serta perbelanjaan perubatan kakitangan.

Pada pandangan Audit, PNS perlu mempertingkatkan tahap kawalan pengurusan bagi memastikan kelancaran pengurusan dan pencapaian matlamat penubuhan syarikat.

48.4.2.4. Pengurusan Aktiviti

- a. Semakan Audit terhadap prosedur kerja mengenai pelaburan langsung mendapati perkara berikut :-
 - i. Enam daripada 14 permohonan pelaburan langsung yang disemak didapati telah diluluskan sungguhpun tidak memenuhi kriteria yang ditetapkan seperti kelayakan pemohon, latar belakang pemohon serta kedudukan kewangan syarikat. Semakan Audit selanjutnya mendapati sebahagian daripada pemohon gagal menjelaskan bayaran balik pelaburan serta syarikat/pemohon terpaksa ditamatkan operasi/perkhidmatannya. Selain itu, tiada sebarang norma masa ditetapkan bagi tujuan pemprosesan permohonan pelaburan langsung.
 - ii. Tiada garis panduan khusus disediakan bagi pelantikan peguam panel untuk urusan perjanjian pelaburan antara PNS dengan pemohon. Seramai 13 peguam panel telah dilantik bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004.
 - iii. Sungguhpun 5 daripada 18 pemohon yang menerima pelaburan berjumlah RM42 juta didapati tidak mematuhi sebahagian syarat yang ditetapkan atau tidak menunjukkan prestasi operasi yang memuaskan, namun pembayaran kepada pemohon tersebut tetap dibuat. Antara syarat yang tidak dipatuhi ialah tidak menjelaskan bayaran pemantauan kepada PNS, gagal melantik calon Bumiputera untuk mengisi jawatan pengurusan tertinggi syarikat serta gagal membayar dividen seperti mana yang ditetapkan.

- iv. Pemeriksaan terhadap 18 fail pemantauan pelaburan langsung mendapati laporan bulanan dan belanjawan tahunan tidak dikemukakan oleh syarikat/pemohon, laporan lawatan Pengauditan Pra Pembayaran tidak disediakan mengikut format yang seragam, laporan Senarai Semak Audit Pemantauan, Petunjuk Amaran Awal dan Lembaran Penilaian Usahawan secara suku tahunan tidak disediakan/difailkan dengan teratur serta laporan prestasi kewangan syarikat secara bulanan dan suku tahunan juga tidak disediakan/difailkan dengan teratur.
 - v. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, tiada garis panduan yang khusus dikeluarkan berhubung tatacara pemantauan ke atas prestasi pengarah nominee. Pengarah tersebut dilantik bagi menjamin kepentingan PNS dalam sesuatu syarikat pelaburan langsung. Adalah diperhatikan mekanisme penyediaan laporan oleh pengarah nominee juga tidak ditetapkan. Selain itu, kelonggaran sekatan berhubung pelantikan pengarah nominee dalam syarikat pelaburan PNS bagi tempoh tersebut membolehkan seseorang individu menerima sehingga RM8 ribu sebulan daripada PNS sebagai fi pengarah nominee.
 - vi. Jabatan Penstrukturan Dan Penasihat Korporat yang bertanggungjawab terhadap pengurusan syarikat bermasalah didapati tidak dibekalkan dengan garis panduan yang jelas serta mekanisme yang bersesuaian berhubung urusan penstrukturan syarikat tersebut.
- b. Semakan Audit terhadap pelaksanaan pelaburan portfolio/pasaran wang mendapati perkara berikut :-
- i. Bagi tujuan kawalan dalaman ke atas transaksi urus niaga saham, Manual Operasi Unit Perbendaharaan menetapkan bahawa sesuatu jualan balik saham oleh PNS yang melibatkan kerugian hendaklah tidak melebihi had kerugian yang ditetapkan. Sungguhpun garis panduan tersebut menetapkan bahawa kerugian maksimum bagi sesuatu pelaburan portfolio adalah terhad kepada 20%, adalah diperhatikan 12 transaksi jualan pelaburan portfolio yang telah dibuat mengalami kerugian antara 23.8% hingga 97.0% daripada harga belian. Nilai kerugian bagi setiap transaksi tersebut adalah antara RM6,615 hingga RM0.72 juta. Jumlah kerugian bagi 12 transaksi tersebut ialah RM2.46 juta. Transaksi tersebut dibuat dengan kelulusan daripada Ketua Eksekutif.
 - ii. Berdasarkan maklumat yang dijana oleh Sistem Pengesanan Projek, adalah diperhatikan pemprosesan pelaburan dilakukan secara berbeza. Pemprosesan pelaburan bagi 15 syarikat selesai dibuat sebelum penerimaan kertas cadangan oleh pemohon manakala bagi 3 syarikat lagi didapati hanya dibuat selepas ia menjelaskan wang. Selain itu, adalah diperhatikan 2 syarikat lagi telah menerima pembiayaan pelaburan daripada PNS berjumlah RM8.25 juta sebelum mengemukakan permohonan mereka.

- c. Semakan Audit terhadap prosedur pengurusan sumber manusia mendapati perkara berikut :-
- i. Semakan terhadap 78 fail kakitangan berhubung urusan pengambilan kakitangan mendapati hanya 10 jawatan (12.8%) diiklankan di akhbar tempatan, hanya 41 (52.6%) daripada 78 kakitangan membuat permohonan rasmi perjawatan dan hanya 21 (26.9%) daripada 78 kakitangan menjalani ujian serta temu duga sebelum dilantik.
 - ii. Sungguhpun terma dan syarat perkhidmatan menetapkan kenaikan gaji kakitangan bergantung kepada prestasi kakitangan, adalah diperhatikan 3 (3.8%) daripada 78 kakitangan yang tidak diberikan markah di Borang Penilaian Prestasi didapati telah menerima imbuhan gaji antara RM90 hingga RM257. Selain itu, terma dan syarat perkhidmatan turut menetapkan bahawa kenaikan gaji tahunan bagi kakitangan akan ditentukan oleh Lembaga Pengarah apabila mendapat sokongan daripada Ketua Eksekutif. Bagaimanapun, garis panduan tersebut tidak menyatakan secara terperinci kaedah pemberian kenaikan gaji tahunan.
 - iii. Terma dan syarat perkhidmatan menetapkan pengesahan jawatan boleh dibuat selepas tempoh enam bulan berkhidmat. Sungguhpun demikian, seseorang kakitangan boleh disahkan lebih awal daripada tempoh tersebut sekiranya pengesahan jawatannya diluluskan oleh Ketua Eksekutif. Pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada pengesahan jawatan bagi 64 kakitangan yang kurang daripada 6 bulan telah mendapat kelulusan Ketua Eksekutif kerana tiada maklumat lengkap mengenainya. Sebaliknya, seorang kakitangan masih belum disahkan perkhidmatannya sungguhpun telah berkhidmat melebihi 1 tahun 4 bulan.
 - iv. Sepuluh (12.8%) daripada 78 kakitangan yang telah disahkan jawatannya didapati tidak pernah menerima sebarang kenaikan gaji.
- d. Semakan Audit terhadap prosedur kewangan mendapati perkara berikut :-
- i. Pembayaran dividen oleh Fenrite Sdn. Bhd. kepada PNS didapati tidak dibuat mengikut ketetapan. Melalui penswastan PNS secara *management buyout (MBO)* pada tahun 1996, Fenrite perlu membayar RM495.70 juta kepada PNS sebagai balasan atas terimaan saham PERNAS. Perjanjian yang ditandatangani antara PNS dengan Fenrite pada tahun 2000 menyatakan bahawa sebarang dividen yang diterima oleh Fenrite atas pegangan saham PERNAS semasa tempoh sebelum penyelesaian hutang dibuat perlu diserahkan kepada PNS dalam masa 14 hari dari tarikh dividen tersebut diterima. Semakan Audit mendapati hutang Fenrite hanya diselesaikan pada bulan April 2004 melalui bayaran deposit serta penawaran tanah seluas 1,848.69 ekar dengan nilai RM442.91 juta di Mukim Tebrau. Adalah diperhatikan dividen yang diterima oleh Fenrite sebelum penyelesaian tersebut adalah berjumlah RM139.51 juta. Bagaimanapun, berdasarkan semakan dokumen PNS,

hanya RM20.33 juta dividen telah diterima oleh PNS daripada Fernrite pada tahun 1998 dan 1999.

- ii. Pembayaran khas berjumlah RM92,000 telah dibayar kepada seorang ahli Lembaga Pengarah sebelum persaraannya, sungguhpun polisi syarikat telah menetapkan bahawa Lembaga Pengarah tidak layak menerima pembayaran tersebut. Pihak Audit tidak dapat menentukan justifikasi kelayakan beliau menerima elaun tersebut sebelum persaraannya sebagai ahli Lembaga Pengarah.
- iii. Melalui memo yang ditandatangani oleh Pengerusi Lembaga Pengarah PNS pada bulan Ogos 2002, seorang ahli Lembaga Pengarah telah dilantik sebagai eksekutif separuh masa di PNS selama 3 bulan berkuat kuasa mulai bulan Ogos 2002 dengan bayaran bulanan berjumlah RM9,000. Semakan Audit mendapati tiada sebarang terma rujukan yang jelas atau perjanjian antara PNS dengan beliau berhubung skop kerja bagi pelantikan tersebut. Sungguhpun jawatan tersebut diluluskan oleh Lembaga Pengarah, namun pihak Audit tidak dapat memastikan sama ada pelantikan tersebut telah dibuat mengikut prosedur yang sepatutnya kerana maklumat mengenainya tidak diperolehi.
- iv. Tiada garis panduan dikeluarkan oleh PNS berhubung tatacara pemeriksaan Panjar Wang Runcit. Semakan Audit mendapati pemeriksaan terhadap Panjar Wang Runcit tidak pernah dibuat sejak PNS ditubuhkan dan tiada pegawai tertentu dilantik bagi melaksanakan pemeriksaan tersebut.
- v. PNS tidak mempelawa sekurang-kurangnya 3 sebut harga bagi perkhidmatan skim insurans *Group Term Life Insurance (GTL)*, *Group Hospitalization and Surgical (GHS)* serta *Group Personal Accident (GPA)*. Adalah diperhatikan transaksi bagi skim GTL dan GPA adalah ditawarkan oleh seorang individu yang sama melalui syarikat Multi Saga Lindungan Sdn. Bhd. dengan nilai premiumnya RM58,666 setahun manakala skim GHS ditawarkan oleh Takaful Malaysia Sdn. Bhd. dengan nilai premium RM63,500. Tiada bukti yang menunjukkan tawaran atau pelantikan tersebut mendapat kelulusan Lembaga Pengarah.

Pada pandangan Audit, PNS perlu membuat tuntutan baki dividen berjumlah RM119.18 juta yang patut diserahkan kepadanya. Di samping itu, PNS juga perlu menyediakan garis panduan mengenai tatacara pemeriksaan Panjar Wang Runcit serta memastikan pelantikan agen insurans mematuhi prosedur perolehan.

48.4.2.5. Pengurusan Aset Dan Inventori

Salah satu strategi korporat PNS pada awal penubuhannya ialah pelaburan *land bank*. Melalui strategi ini, PNS akan mengumpul hartanah di lokasi strategik untuk tujuan dibangunkan atau dijual kepada usahawan Bumiputera. Kedudukan hartanah PNS pada 31 Disember 2004 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.16
KEDUDUKAN HARTANAH PNS PADA 31 DISEMBER 2004

LOKASI	KELUASAN	KAEDAH PEROLEHAN	TARIKH PEROLEHAN	JUMLAH KOS PEROLEHAN (RM Juta)
Gombak, Selangor	33.82 hektar	Dibeli	25 Ogos 1998	29.10
Kota Tinggi, Johor	123 ekar	Dibeli	3 September 1998	48.80
Pulau Rebak, P.Langkawi	2 ekar	Pajakan tanah dan bangunan oleh Langkawi Crystal Sdn. Bhd. bagi projek pemprosesan kristal Langkawi	13 Ogos 1998	13.94
Bangi, Selangor	8.2977 hektar	Dibeli	27 Julai 1998	18.00
Tebrau, Johor	1,848.69 ekar	Penyelesaian baki hutang Fenrite Sdn Bhd oleh Kelana Venture Sdn. Bhd. dan Restu Jernih Sdn. Bhd.	Mac 2004	442.91
Meru, Klang	2.026 hektar	Penyelesaian hutang Tomisho Holding Sdn. Bhd.	TM	16.50
JUMLAH				569.25

Nota: TM – Tiada Maklumat

Semakan Audit terhadap pengurusan hartanah PNS mendapati perkara berikut :-

a. Perolehan Dan Pengurusan Tanah

- i. Pihak Audit tidak dapat menentukan sama ada harga perolehan tanah di Kota Tinggi serta Pulau Rebak Langkawi telah dibuat pada harga terbaik kerana maklumat berhubung penilaian harga pasaran tanah berkenaan oleh penilai profesional sebelum perolehan dibuat tidak dikemukakan untuk pengauditan. Berbanding harga perolehan, kedua-dua tanah tersebut mengalami rosot nilai yang ketara iaitu sejumlah RM9.78 juta hingga RM30.98 juta. Jika dibandingkan dengan harga pasaran semasa pula, terdapat pengurangan Nilai Buku Bersih bagi kedua-dua hartanah tersebut iaitu antara RM3.56 juta hingga RM6.96 juta. Semakan Audit juga mendapati harga pasaran ditentukan oleh penilai berlainan. Pada pandangan Audit, PNS perlu mendapatkan pandangan daripada Jabatan Pengurusan Harta berhubung harga pasaran hartanah tersebut bagi tujuan penilaian yang lebih saksama. Perbandingan harga pasaran dengan nilai buku bersih hartanah PNS pada akhir bulan Disember 2004 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.17
PERBANDINGAN HARGA PASARAN DENGAN NILAI BUKU BERSIH HARTANAH PNS
PADA 31 DISEMBER 2004

LOKASI DAN KELUASAN	TARIKH PEROLEHAN	KOS PEROLEHAN (RM Juta)	JUMLAH ROSOT NILAI PADA 31.12.2004 (RM Juta)	NILAI BUKU BERSIH PADA 31.12.2004 (RM Juta)	NILAI PASARAN BERDASARKAN PENILAIAN SEMASA * (RM Juta)	PERBEZAAN NILAI PASARAN DENGAN NBB (RM Juta)
Gombak, Selangor (33.82 hektar)	25.08.1998	29.10	-	29.10	36.45	7.35
Kota Tinggi, Johor (123 ekar)	03.09.1998	48.80	30.98	17.82	10.86	(6.96)
Pulau Rebak, P.Langkawi (2 ekar)	13.08.1998	13.94	9.78	4.16	0.60	(3.56)
Bangi, Selangor (8.2977 hektar)	27.07.1998	18.00	7.86	10.14	17.60	7.46
Tebrau, Johor (1,848.69 ekar)	Mac 2004	442.91	-	442.91	442.91	-
Meru, Klang (2.026 hektar)	Tiada Maklumat	16.50	0.08	16.42	16.00	(0.42)
JUMLAH		569.25	48.70	520.55	524.42	3.87

*Nota : * - Penilaian Semasa Harga Tanah Dibuat Oleh Juru Ukur Dan Jurunilai Bertauliah Yang Dilantik Oleh PNS*
NBB - Nilai Buku Bersih

- ii. Semasa pengauditan dijalankan, adalah didapati hartanah di Bangi serta Pulau Rebak, Langkawi belum ditukar hakmiliknya kepada PNS.
- iii. Sebanyak 5 projek pembangunan hartanah PNS tidak dilaksanakan mengikut perancangan. Ringkasan pencapaian projek hartanah PNS berbanding perancangan adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 48.18
PENCAPAIAN PROJEK HARTANAH PNS BERBANDING PERANCANGAN

HARTANAH	PERANCANGAN	PENCAPAIAN
Gombak	Tanah ini akan dibangunkan untuk projek perumahan.	Pemeriksaan Audit mendapati tanah ini terbiar, semak dan tidak terurus. (Gambar 48.1)
Bangi	Tanah ini akan dibangunkan untuk pembinaan pejabat korporat PNS serta pembinaan Kolej Kurniawan.	Pemeriksaan Audit mendapati tanah ini terbiar, semak, tidak terurus serta dijadikan tapak pelupusan sampah. Tiada sebarang projek pembinaan dibuat sungguhpun bayaran konsultan berjumlah lebih RM7 juta telah dikeluarkan. (Gambar 48.2)
Tebrau	Tanah seluas 1,848.69 ekar ini ditanam dengan kelapa sawit. PNS bercadang untuk menyewakan tanah ini kepada peneroka sebelum menjalankan projek pembangunan di atas tanah tersebut dengan purata pendapatan tahunan berjumlah RM1.1 juta atau kadar sewa bulanan berjumlah RM92,394.	Koperasi Pekebun Kecil Getah Nasional Berhad (NARSCO) telah ditawarkan untuk mengusahakan tanah tersebut. NARSCO melalui suratnya bertarikh 22 Disember 2004 memohon pengurangan kadar sewa kepada RM42,100.50 atau RM0.5 juta setahun atas alasan hanya 45% sahaja kawasan yang masih ditanam dengan kelapa sawit produktif manakala bakinya mempunyai pokok yang berusia antara 31 hingga 37 tahun. Pemeriksaan Audit mendapati sebahagian besar tanah tersebut mempunyai pokok kelapa sawit tidak produktif. Selain itu, kawasan di sekitarnya juga bersemak dan tidak terurus. Adalah diperhatikan juga terdapat penghuni haram di ladang tersebut sungguhpun NARSCO belum menyewa dan mengusahakan tanah tersebut. Adalah dikhuatiri penghuni tersebut akan mengaut hasil ladang tanpa kebenaran PNS. (Gambar 48.3)
Kota Tinggi	101 ekar tanah tersebut masih ditanam dengan pokok kelapa sawit berusia antara 12 hingga 14 tahun manakala 24 ekar telah dikosongkan. PNS bercadang untuk mengusahakan tanah tersebut bagi projek perumahan dan ternakan.	Pada tahun 1999, lima syarikat pembinaan telah dipelawa untuk projek usahasama. Bagaimanapun, projek perumahan tersebut tidak diteruskan atas alasan tidak <i>viable</i> . Selain itu, projek ternakan haiwan juga tidak dilaksanakan. Pemeriksaan fizikal Audit mendapati tanah berkeadaan terbiar. Sungguhpun demikian, tanah seluas 101 ekar didapati diusahakan oleh NARSCO dengan kadar sewa berjumlah RM4,305 sebulan. (Gambar 48.4)
Pulau Rebak, Langkawi	Melalui dana PNS, sebuah premis akan dibangunkan bagi menyediakan kemudahan pengilangan kristal, bilik pameran kristal serta kemudahan latihan kakitangan kilang. Premis tersebut akan disewakan kepada Langkawi Crystal Sdn. Bhd.(LCSB) dan LCSB dikehendaki membeli premis tersebut dalam tempoh 8 tahun. Dalam tempoh tersebut juga, pulangan atas pelaburan akan dikenakan sebanyak 8% ke atas LCSB.	Sungguhpun telah dibangunkan, premis tersebut tidak dapat beroperasi mengikut ketetapan dan mengalami kerosakan fizikal.

GAMBAR 48.1

Tanah Di Gombak Yang Tidak Dibangunkan Dengan Projek Perumahan Didapati Bersemak, Ditumbuhi Lalang Serta Tidak Dipagar

GAMBAR 48.2

Tanah PNS Di Bangi Yang Tidak Dibangunkan Dengan Projek Pejabat Korporat PNS Dan Kolej Kurniawan. Ia Didapati Terbiar Dan Tidak Terurus

GAMBAR 48.3

Tanah PNS Di Mukim Tebrau Yang Tidak Disenggara Dengan Baik Dan Dibiarkan Semak

GAMBAR 48.4

Tanah Di Jalan Tai Hong, Kota Tinggi Yang Sepatutnya Dibangunkan Untuk Projek Perumahan Serta Ternakan Didapati Semak Dan Ditumbuhi Lalang

- iv. PNS tidak membuka tawaran tender bagi projek pembangunan hartanahnya. Sebaliknya, PNS menawarkan projek tersebut kepada perusahaan atau syarikat tertentu. Sebagai contoh, NARSCO (Koperasi Pekebun Kecil Getah Nasional Berhad) telah ditawarkan mengusahakan ladang kelapa sawit PNS di Kota Tinggi dan Tebrau.
- v. PNS telah menubuhkan Jawatankuasa Tanah Dan Bangunan pada bulan September 1998 bertujuan untuk memantau dan memberi khidmat nasihat terhadap pengurusan projek pembangunan hartanah termasuk hal kewangan serta membantu urusan perhubungan dengan Pihak Berkuasa Tempatan/Kerajaan bagi urusan pembangunan hartanah. Bagaimanapun, Jawatankuasa ini tidak lagi berfungsi. Kali terakhir Jawatankuasa ini bermesyuarat adalah pada bulan November 1998.

b. Pengurusan Aset Lain

Semakan terhadap 50 jenis peralatan komputer dan peralatan pejabat bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 mendapati perkara berikut :-

- i. Tiada pemeriksaan serta verifikasi aset dibuat terhadap aset PNS.
- ii. PNS tidak mematuhi kehendak Pekeliling/Surat Pekeliling Perbendaharaan berhubung pengurusan aset.
- iii. Jawatankuasa Pelupusan telah ditubuhkan pada bulan April 2004. Bagaimanapun, prosedur pelupusan belum disediakan sehingga tarikh pengauditan dijalankan.
- iv. Perolehan aset tidak dibuat dengan teratur serta tidak mengikut kaedah perolehan yang sesuai seperti pembelian secara terus, sebut harga atau tender. Pembelian juga tidak disertakan dengan sebut harga tertentu. Selain itu, Jawatankuasa Tender hanya ditubuhkan pada bulan April 2004 tetapi prosedur tender belum disediakan.
- v. Pemeriksaan fizikal oleh pihak Audit ke atas aset PNS mendapati sebahagian aset tidak disimpan di tempat yang sesuai, selamat dan berkunci serta tidak disusun dengan teratur seperti di gambar-gambar berikut :-

GAMBAR 48.5

*Bahagian Pentadbiran Dan Sumber Maklumat, PNS
- Pelbagai Kunci Pejabat Didapati Tidak Disimpan
Di Tempat Selamat*

GAMBAR 48.6

*Bahagian Pentadbiran Dan Sumber Maklumat, PNS
- Fail Yang Mengandungi Dokumen Penting Tidak Disimpan
Dengan Teratur Dan Tidak Ditempatkan Di Lokasi Yang Selamat*

GAMBAR 48.7

*Bahagian Pentadbiran Dan Sumber Maklumat, PNS
- Kawalan Keselamatan Terhadap Dokumen Sulit Dan
Terperingkat Masih Perlu Dipertingkatkan*

GAMBAR 48.8

*Bahagian Pentadbiran Dan Sumber Maklumat, PNS
- Keadaan Stor PNS Yang Tidak Teratur*

Pada pandangan Audit, bagi mempertingkatkan pengurusan aktiviti PNS, adalah dicadangkan supaya garis panduan mengenai pengurusan kewangan, sumber manusia dan pengurusan aset yang sedia ada dikaji semula supaya ia lebih terperinci, telus dan menyeluruh. Garis panduan itu perlu dikemas kini dari semasa ke semasa untuk disesuaikan dengan perkembangan semasa.

48.4.3. PEMANTAUAN

48.4.3.1. Mesyuarat Pengurusan antara Ketua Eksekutif dengan kakitangan PNS tidak pernah diadakan dalam tahun tempoh 2002 hingga 2004. Kali terakhir mesyuarat tersebut diadakan ialah pada tahun 2000. Selain itu, adalah didapati Mesyuarat Antara Pengurus hanya diadakan sebanyak 4 kali sejak PNS ditubuhkan iaitu pada tahun 1997. Adalah diperhatikan juga Mesyuarat Kakitangan hanya diadakan sekali sejak penubuhan PNS iaitu pada tahun 1997.

48.4.3.2. Mesyuarat Lembaga Pengarah dan Mesyuarat Khas Lembaga Pengarah didapati turut mengambil kira maklum balas pengurusan melalui penyertaan wakil pengurusan di mesyuarat tersebut.

48.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

48.5.1. Secara keseluruhannya, prestasi pengurusan Perbadanan Nasional Berhad (PNS) adalah kurang memuaskan sungguhpun telah beroperasi sejak tahun 1996. PNS perlu mempertingkatkan aspek perancangan, pelaksanaan dan pemantauan terhadap aktiviti. Antara faktor yang mempengaruhi keadaan ini ialah kerana tiadanya hala tuju yang jelas mengenai rancangan perniagaan PNS; pengurusan sumber manusia yang kurang memuaskan serta ketiadaan mekanisme pemantauan yang berkesan terhadap pengurusan dan aktiviti pelaburan.

48.5.2. Berdasarkan kepada maklum balas terkini, adalah diperhatikan beberapa tindakan pembetulan meliputi penyediaan rancangan korporat, urusan prosedur sebut harga, pelaksanaan verifikasi aset dan langkah pembaikan terhadap penyenggaraan aset serta penyeragaman jawatan Ketua Unit/Jabatan telah dibuat oleh PNS. Sungguhpun demikian, bagi mempertingkatkan keberkesanan pengurusan, adalah disyorkan supaya PNS memberikan pertimbangan yang sewajarnya terhadap perkara berikut :-

- a. Lembaga Pengarah perlu menggunakan *The Green Book – Enhancing Board Effectiveness* sebagai panduan untuk melaksanakan fungsinya dengan lebih berkesan.
- b. PNS patut mengkaji semula garis panduan/prosedur kerja agar lebih relevan, telus, menyeluruh serta dikemas kini dari semasa ke semasa.
- c. Bagi meningkatkan produktiviti dan kualiti perkhidmatan diberi, PNS perlu mengkaji semula keperluan kakitangannya untuk disesuaikan dengan beban kerja sedia ada. Kekosongan jawatan eksekutif Jabatan Pengurusan Hartanah patut diisi dengan segera.
- d. PNS perlu membangunkan indikator tertentu bagi membolehkannya mengukur tahap perkhidmatan yang diberikan khususnya norma masa pemprosesan pelaburan langsung serta skim pelaburan dan pembiayaan francais dan sistem pemantauan terhadap perkhidmatan tersebut.
- e. PNS perlu mempertingkatkan pemantauannya terhadap semua aktiviti yang dijalankan meliputi sistem dan prosedur pengurusan yang lebih jelas dan telus, bagi memastikan kelancaran pengurusan dan pencapaian matlamat penubuhan syarikat.

COMPOSITES TECHNOLOGY RESEARCH MALAYSIA SDN. BHD.

49.1. LATAR BELAKANG

Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd. (CTRM) telah ditubuhkan pada bulan November 1990 dengan objektif untuk mengembangkan bidang aero angkasa dan industri komposit. CTRM adalah syarikat pegangan pelaburan yang memfokuskan perniagaannya kepada pelaburan dalam subsidiari dan syarikat bersekutu. Jenis perniagaan yang dijalankan oleh CTRM ialah mereka bentuk dan mengeluarkan komponen pesawat daripada komposit, memasarkan pesawat *Eagle*, menyenggarakan pesawat serta menyediakan pengurusan dan perkhidmatan korporat kepada subsidiari dan syarikat bersekutu. Kerajaan Persekutuan melalui Menteri Kewangan Diperbadankan merupakan pemegang saham terbesar CTRM berjumlah RM111.78 juta (90%) daripada modal berbayar berjumlah RM124.20 juta. Pemegang saham yang lain ialah Petroliaam Nasional Berhad (PETRONAS). CTRM melaksanakan aktivitinya melalui 7 subsidiari dan 3 syarikat bersekutunya seperti di jadual berikut :-

**JADUAL 49.1
KEDUDUKAN SYARIKAT SUBSIDIARI CTRM**

SYARIKAT SUBSIDIARI	AKTIVITI UTAMA	MODAL BERBAYAR (RM)	PEMILIKAN (%)
CTRM Aero Composites Sdn. Bhd.	Mengeluarkan Komponen Komposit Bagi Aero Angkasa Dan Bukan Aero Angkasa	1.00 Juta	100
CTRM Aviation Sdn. Bhd.	Mengeluarkan Pesawat Dan Komponen Pesawat Ringan	26.60 Juta	100
CTRM Asset Management Sdn. Bhd.	Menyediakan Ruang Dan Kemudahan Bagi Tempat Letak Pesawat Am Dan Penyenggaraan Dan Penyewaan Premis	2.00	100
CTRM Composite Manufacturing Sdn. Bhd.	Tiada Aktiviti	2.00	100
CTRM Automotive Sdn. Bhd.	Pemegangan Pelaburan	2.00	100
Pacific Aviation Composites (Malaysia) Sdn. Bhd.	Memasang Pesawat 4 Tempat Duduk	2.00	100
CTRM-FACB Konsortium Sdn. Bhd.	Pembinaan	0.75 Juta	60
Composites Technology Development Corporation Sdn. Bhd.	Pembangunan Hartanah	1.00 Juta	30
Excelnet Sdn Bhd.	Kejuruteraan Reka Bentuk	7.70 Juta	48.8
The Lancair Company	Mengeluarkan Pesawat <i>Columbia</i> 300	25.00 Juta	18.3

49.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan ini dijalankan untuk menentukan sama ada pengurusan Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd. telah dirancang dan dilaksanakan dengan teratur serta selaras dengan objektif yang telah ditetapkan.

49.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan ini meliputi aspek pengurusan kewangan dan aktiviti utama CTRM bagi tempoh tahun 2002 hingga bulan Julai 2005. Semakan Audit terhadap dokumen, fail serta rekod berkaitan telah dibuat di pejabat CTRM, Kementerian Kewangan dan Suruhanjaya Syarikat Malaysia.

49.4. PENEMUAN AUDIT

Pengauditan yang dijalankan antara bulan Mei hingga Julai 2005 mendapati perkara berikut :-

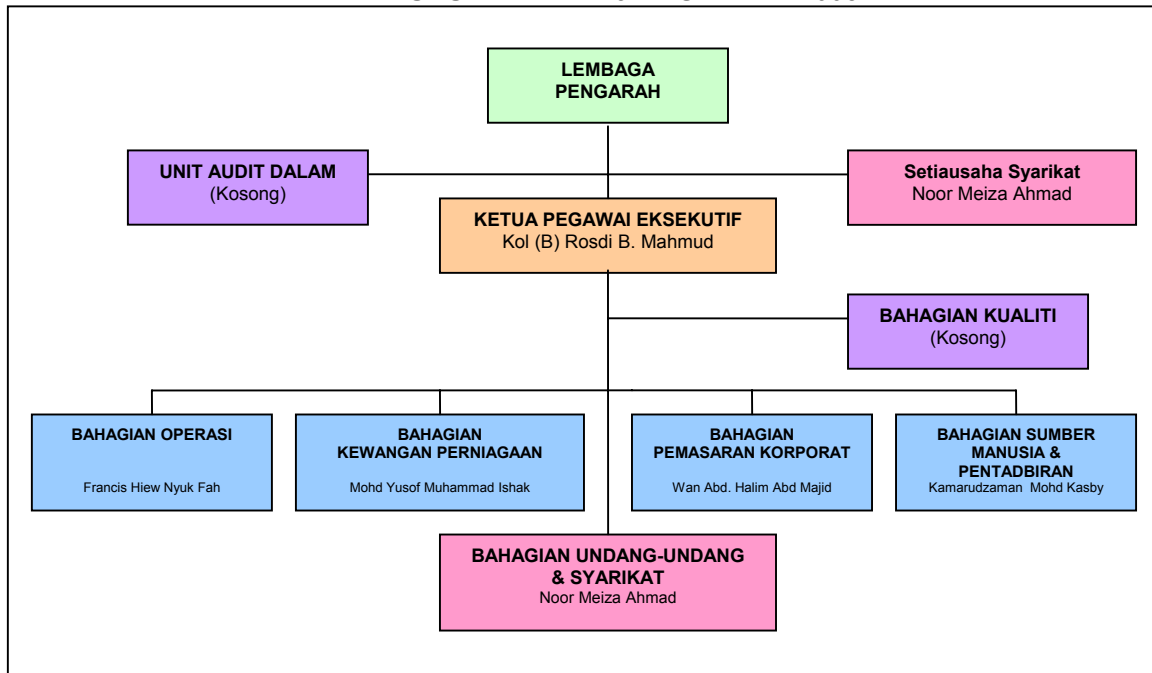
49.4.1. PERANCANGAN

49.4.1.1. Struktur Pengurusan

- a. Sebagai sebuah syarikat berhad yang dimiliki Kerajaan, CTRM perlu mematuhi undang-undang dan peraturan yang ditetapkan di bawah Akta Syarikat 1965 dan peraturan lain melalui pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan dari semasa ke semasa. Antara lainnya, Akta Syarikat 1965 menetapkan tentang keperluan melantik Lembaga Pengarah dan Setiausaha Syarikat dan tanggungjawab mereka terhadap pengurusan syarikat. Manakala pekeliling yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan menetapkan tentang kaedah pelantikan Lembaga Pengarah, Ketua Eksekutif dan penubuhan Jawatankuasa Audit serta tanggungjawab masing-masing. Semakan Audit mendapati perkara berikut :-
 - i. CTRM telah mewujudkan Lembaga Pengarah yang dipengerusikan oleh Penasihat Sains Jabatan Perdana Menteri. Ahlinya terdiri daripada 6 Pengarah Bukan Eksekutif di mana 3 daripadanya adalah wakil Kerajaan dari Kementerian Kewangan; Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi serta Jabatan Peguam Negara. Manakala yang lain adalah bekas kakitangan Kerajaan yang pernah dilantik sebagai ahli Lembaga Pengarah CTRM. Kesemua pelantikan ini telah mendapat kelulusan Menteri Kewangan. Lembaga Pengarah antara lainnya bertanggungjawab menentukan sama ada dasar dan operasi syarikat adalah munasabah dan selaras dengan objektif penubuhannya. Lembaga Pengarah juga perlu membuat penilaian terhadap prestasi kewangan syarikat sekurang-kurangnya 4 kali setahun.
 - ii. Jawatan Setiausaha Syarikat telah diwujudkan bagi membantu Lembaga Pengarah memastikan semua perundangan dan peraturan mengenai syarikat dipatuhi.
 - iii. Unit Audit Dalam telah diwujudkan tetapi kakitangan yang khusus masih belum dilantik bagi menjalankan fungsi Audit Dalam. Pengisian kakitangan Unit Audit Dalam adalah penting untuk mengawasi dasar dan sistem perakaunan serta kawalan dalaman pengurusan syarikat.
 - iv. Jawatankuasa Pekerjaan telah diwujudkan dan bertanggungjawab terhadap polisi pekerjaan di CTRM dan subsidiarinya yang meliputi aspek seperti perancangan sumber manusia, gaji dan faedah, kenaikan pangkat dan disiplin. Keanggotaan jawatankuasa ini terdiri daripada Ketua Pegawai Eksekutif, Ketua Pegawai Operasi, Pengurus Kanan Bahagian Sumber Manusia serta Pengarah Besar subsidiari.

- v. Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan belum lagi ditubuhkan seperti mana yang dikehendaki mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 1993. Penubuhan jawatankuasa ini adalah penting bagi memastikan keutuhan kawalan dalaman syarikat dengan menyemak rancangan dan laporan Unit Audit Dalam serta memastikan tindakan pembetulan diambil segera terhadap kelemahan pengurusan yang dilaporkan.
- b. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, Ketua Pegawai Eksekutif CTRM telah bertukar sebanyak 3 kali. Pengurusan CTRM diketuai oleh Jawatankuasa Pengurusan selama 6 bulan sementara menunggu Ketua Pegawai Eksekutif baru dilantik. Pertukaran yang kerap ini disebabkan pegawai berkenaan telah tamat tempoh perkhidmatannya atau tidak mendapat kepercayaan daripada ahli Lembaga Pengarah.
- c. Aktiviti CTRM dilaksanakan melalui bahagian seperti berikut :-
 - i. **Bahagian Sumber Manusia Dan Pentadbiran** - Bahagian ini yang diketuai oleh seorang Pengurus Kanan bertanggungjawab menguruskan hal berkaitan dengan kakitangan CTRM dan subsidiarinya seperti pengambilan, latihan, kenaikan pangkat dan kebajikan kakitangan. Bahagian ini juga bertanggungjawab terhadap hal ehwal pentadbiran syarikat.
 - ii. **Bahagian Kewangan Perniagaan** - Bahagian ini yang diketuai oleh seorang Pengurus Besar bertanggungjawab terhadap pengurusan kewangan CTRM sahaja seperti penyediaan penyata kewangan dan akaun disatukan serta penyaluran wang pinjaman daripada Kementerian Kewangan kepada subsidiarinya. Bahagian ini juga dianggotai oleh Pengurus Kanan, Eksekutif Kanan dan Pegawai Akaun. Setiap subsidiari mempunyai Bahagian Kewangannya sendiri yang diketuai oleh Pengurus Kewangan.
 - iii. **Bahagian Pemasaran Korporat** - Bahagian ini yang diketuai oleh seorang Pengurus Besar bertanggungjawab menguruskan hal pemasaran di samping menyediakan kertas kerja mengenai perolehan bagi mendapatkan kontrak dengan Kementerian Pertahanan.
 - iv. **Bahagian Undang-undang Dan Syarikat** - Bahagian ini yang diketuai oleh seorang Pengurus Besar bertanggungjawab terhadap urusan perundangan bagi memastikan kepentingan syarikat sentiasa terpelihara.
 - v. **Bahagian Operasi** - Fungsi bahagian ini tidak dapat ditentukan secara jelas kerana pegawai yang ditempatkan di Bahagian ini menjalankan tugas bagi subsidiari iaitu CTRM Aero Composites Sdn. Bhd. sejak tahun 1999.
 - vi. **Bahagian Kualiti Dan Unit Audit Dalam** - Bahagian ini tidak dapat berfungsi kerana tiada pengisian kakitangan.
- d. CTRM telah beberapa kali membuat perubahan kepada struktur organisasinya, namun pihak Audit tidak dapat menentukan justifikasi perubahan yang dibuat kerana kertas kerja yang lengkap tidak dikemukakan untuk pengauditan. Struktur organisasi CTRM pada 31 Disember 2005 adalah seperti di carta berikut :-

CARTA 49.1
STRUKTUR ORGANISASI
COMPOSITES TECHNOLOGY RESEARCH MALAYSIA SDN. BHD.
- KEDUDUKAN PADA 31 DISEMBER 2005

Pada pandangan Audit, CTRM perlu menetapkan dengan jelas peranan dan fungsi Bahagian Operasi bagi membolehkan kakitangan yang sedia ada melaksanakan tugas dan tanggungjawab yang ditetapkan. Unit Audit Dalam yang telah ditubuhkan perlu diisi dengan kakitangan yang secukupnya bagi memastikan fungsi Audit Dalam dijalankan dengan cekap dan berkesan. Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan perlu diwujudkan bagi memelihara kepentingan Kerajaan sebagai pemegang saham dan memastikan sumber kewangan diuruskan dengan cekap dan berkesan.

- e. CTRM tidak merancang atau menetapkan bilangan guna tenaga yang diperlukan oleh setiap bahagian dan subsidiarinya. Keperluan guna tenaga hanya dikenal pasti apabila ada bahagian/subsidiari mengemukakan permohonan jawatan dari semasa ke semasa. Sehingga bulan Jun 2005, CTRM telah mewujudkan 582 jawatan di mana 522 daripadanya telah diisi. Sejumlah 38 jawatan telah diisi di CTRM, 317 jawatan di CTRM Aero Composites Sdn. Bhd., 122 jawatan di CTRM Aviation Sdn. Bhd. dan 45 jawatan di CTRM Asset Management Sdn. Bhd. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 49.2
KEDUDUKAN PERJAWATAN CTRM DAN SUBSIDIARINYA
PADA BULAN JUN 2005

CTRM DAN SUBSIDIARI	BILANGAN JAWATAN		DIISI (%)
	DILULUS	DIISI	
CTRM	41	38	92.7
CTRM Aero Composites Sdn. Bhd.	360	317	88.1
CTRM Aviation Sdn. Bhd.	133	122	91.7
CTRM Asset Management Sdn. Bhd.	48	45	93.7

JUMLAH	582	522	89.7

- f. Bagi 4 subsidiari yang lain iaitu CTRM Composite Manufacturing Sdn. Bhd., CTRM Automotive Sdn. Bhd., Pacific Aviation Composites (Malaysia) Sdn. Bhd. dan CTRM-FACB Konsortium Sdn. Bhd., didapati kesemuanya tidak aktif sejak tahun 2000. Adalah juga didapati penubuhan CTRM-FACB Konsortium Sdn. Bhd. untuk melaksanakan projek pembangunan dan pembinaan adalah tidak selaras dengan objektif utama CTRM. **Pada pandangan Audit, CTRM perlu mengkaji semula kedudukan syarikat subsidiarinya yang tidak aktif dan menentukan sejauh mana syarikat tersebut masih diperlukan untuk mengukuhkan penguasaannya dalam bidang aero angkasa dan industri komposit.**
- g. CTRM tidak menyediakan rancangan program latihan secara khusus untuk kakitangannya. Bagaimanapun pada tahun 2004, CTRM telah menghantar kakitangannya ke beberapa firma swasta untuk menghadiri latihan yang bersesuaian dengan jawatan mereka. Antara latihan yang telah dihadiri ialah *Doing Business With The European Union, Successful Business Negotiation, Managing Skills, Applied Project Management, Microsoft Access 2000 Effective Specification Writing, Principle-Centered Stewardship, CIMA Management, The 4 Roles Leadership, Understand Bond, Analysing and Interpreting Financial Statements, In House Legal Council, Corporate Law and Compliance By Directors* dan *Company Incorporation and ROC Form Filling*. Maklumat mengenai latihan yang diberi kepada kakitangan bagi tempoh tahun 2002 dan 2003 tidak diperolehi semasa pengauditan dijalankan.

49.4.1.2. Rancangan Korporat

Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 12 Tahun 1993 menetapkan setiap syarikat perlu menyediakan rancangan korporat dan menetapkan strategi pelaksanaannya. Semakan Audit mendapati CTRM pada bulan September 2004 telah menyediakan satu draf rancangan korporat yang mengandungi visi, misi, polisi dan hala tuju bagi tempoh tahun 2004 hingga 2013. Syarikat Ernst & Young telah dilantik untuk menyemak semula draf rancangan korporat tersebut sebelum mengemukakannya untuk kelulusan Lembaga Pengarah CTRM.

49.4.1.3. Garis Panduan Dan Prosedur Kerja

- a. CTRM telah menetapkan polisi dan menggariskan beberapa peraturan untuk dipatuhi seperti berikut :-
- i. **Terma dan Syarat Perkhidmatan** - menetapkan secara ringkas tatacara pelantikan dan kenaikan pangkat, peletakan jawatan dan pemberhentian kerja, faedah perubatan, kemudahan kereta rasmi, polisi insurans dan terma lain. Terma dan syarat perkhidmatan tersebut telah diluluskan oleh Lembaga Pengarah pada bulan Jun 2002 dan pindaan terhadapnya telah juga diluluskan pada bulan April 2004.

ii. **Dokumen MS ISO 9001:2000** - meliputi prosedur kerja bagi aktiviti pentadbiran dan kewangan.

iii. **Prosedur Had Kuasa Melulus** - Kuasa yang diberi untuk meluluskan pembelian aset dan perbelanjaan syarikat adalah berdasarkan kepada jawatan dan nilai pembelian. Didapati had kuasa melulus perbelanjaan yang dinyatakan dalam prosedur kerja tersebut tidak dikemas kini selaras dengan struktur organisasi CTRM yang baru.

b. Di peringkat subsidiari, prosedur kerja bagi pengeluaran produk dan penyenggaraan telah disediakan. Prosedur kerja tersebut dinyatakan dalam Manual Kawalan Persekitaran, Manual Teknologi Maklumat, Manual *Enterprise Resources Planning*, Manual Keselamatan Dan Kesihatan, Prosedur Pembelian, Prosedur *Hot Work*, Prosedur Penyenggaraan Pencegahan, Prosedur Senarai Semak Pemeriksaan Peralatan dan Prosedur Penyiasatan Kemalangan.

49.4.1.4. Belanjawan Tahunan

a. CTRM dan subsidiarinya perlu menyediakan belanjawan tahunan dengan menetapkan anggaran pendapatan dan perbelanjaan bagi setiap aktiviti serta jangkaan untung yang akan diperolehinya. Melalui mesyuarat anggaran belanjawan, CTRM memastikan setiap subsidiari mengemukakan belanjawan tahunan sebelum sesuatu tahun kewangan bermula dan membentangkannya dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah. Semakan Audit terhadap belanjawan yang disediakan oleh CTRM dan 2 subsidiarinya bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 mendapati setiap anggaran telah disokong dengan justifikasi. Bagi satu subsidiari yang lain iaitu CTRM Asset Management Sdn. Bhd. yang diwujudkan pada bulan Januari 2005, belanjawan tahunannya tidak disediakan. Kedudukan belanjawan CTRM dan subsidiarinya bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 49.3
BELANJAWAN BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

BUTIRAN	2002			2003			2004		
	JUMLAH (RM Juta)								
	CTRM	CTRM AC	CTRM AV	CTRM	CTRM AC	CTRM AV	CTRM	CTRM AC	CTRM AV
PENDAPATAN									
Hasil Langsung	1.58	TM	10.28	1.09	55.05	15.05	14.26	120.07	48.69
Lain-lain Hasil	0.11	TM	1.32	3.09	1.42	1.34	6.56	0.00	1.39
Jumlah Hasil	1.69	TM	11.60	4.18	56.47	16.39	20.82	120.07	50.08
PERBELANJAAN									
Perbelanjaan Langsung	0.00	TM	13.54	0.00	46.45	19.84	10.60	99.13	41.61
Perbelanjaan Tidak Langsung	26.13	TM	5.09	45.47	12.96	6.79	44.92	16.79	17.15
Jumlah Perbelanjaan	26.13	TM	18.63	45.47	59.41	26.63	55.52	115.92	58.76
JUMLAH UNTUNG/ (RUGI) SEBELUM CUKAI	(24.44)	TM	(7.03)	(41.29)	(2.94)	(10.24)	(34.70)	4.15	(8.68)

Nota :-
TM - Tiada Maklumat Kerana CTRM AC Tiada Salinan Belanjawan Bagi Tahun 2002.
CTRM - Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.
CTRM AC - CTRM Aero Composites Sdn. Bhd.

- b. Bagi membiayai projek yang diperolehi, CTRM banyak bergantung kepada pinjaman kewangan daripada Kementerian Kewangan dan pihak swasta.

49.4.1.5. Pengurusan Sistem Maklumat Syarikat

- a. Adalah diperhatikan CTRM tidak mempunyai dasar dan prosedur yang jelas tentang pengedaran maklumat mengenai dasar dan polisi syarikat yang telah diluluskan oleh Lembaga Pengarah dan Kementerian Kewangan untuk makluman kakitangan di Ibu Pejabat dan subsidiarinya. Contohnya kelulusan Lembaga Pengarah terhadap pindaan terma dan syarat pelantikan kakitangan tidak dimaklumkan kepada Bahagian Sumber Manusia untuk dikemas kini. Kakitangan juga tidak dimaklumkan tentang keperluan pematuhan terhadap akta dan undang-undang yang berkaitan dengan pentadbiran dan pengeluaran produk syarikat. **Pada pandangan Audit, CTRM perlu menyediakan dasar, polisi dan prosedur yang jelas mengenai pengedaran maklumat dalaman syarikat dengan sistematik seperti mana yang dikehendaki oleh GLC Transformation Manual.**
- b. Pada tahun 2003, CTRM telah membeli sistem bersepadu iaitu *Enterprise Resources Planning* (ERP) daripada Computer Systems Advisers (M) Sdn. Bhd. bernilai RM0.53 juta bagi tujuan pengurusan maklumat berkaitan sumber manusia, kewangan, kawalan terhadap bahan mentah, perancangan, pengeluaran dan kejuruteraan serta *tooling*. Sistem ERP ini membolehkan CTRM mempunyai pangkalan data yang boleh diakses oleh syarikat induk dan subsidiari mulai tahun 2005. Melalui sistem ini juga, data pengeluaran dan kewangan syarikat disimpan dan laporan terhadap aktiviti dapat dikeluarkan untuk semakan dan rujukan.

49.4.1.6. Pelan Pemasaran

CTRM tidak mempunyai pelan pemasaran dan manual kerja bagi aktiviti pemasarannya. Bagaimanapun, CTRM mengambil langkah memasarkan produknya dengan menyertai Pameran Udara Dan Maritim Antarabangsa Langkawi pada setiap tahun. Selain itu, CTRM juga menyertai Pameran Udara Paris dan Pameran Udara Antarabangsa Farnborough setiap 2 tahun sekali. Penyertaan pameran ini bertujuan merapatkan dan menguatkan hubungan dengan pelanggannya seperti Syarikat Airbus dan BAE Systems (Operations) Limited.

49.4.1.7. Pelan Pengurusan Risiko

Pengurusan risiko merupakan aspek yang penting dalam operasi perniagaan seumpama CTRM kerana produk yang dikeluarkannya terdedah kepada risiko perundangan yang tinggi. Bagaimanapun, CTRM tidak menyediakan pelan pengurusan risikonya. **Pada pandangan Audit, CTRM perlu menyediakan pelan pengurusan risiko dan memastikan semua peringkat kakitangan mengurus risiko serta kawalan dalaman yang berkaitan dengan**

bidang/fungsi masing-masing di samping mematuhi undang-undang dan peraturan yang berkaitan.

49.4.1.8. Mekanisme Pemantauan

- a. Lembaga Pengarah akan memantau aktiviti CTRM termasuk subsidiarinya melalui Mesyuarat Lembaga Pengarah yang diadakan dari semasa ke semasa.
- b. Pemantauan terhadap aktiviti syarikat akan dibuat oleh Ketua Pegawai Eksekutif melalui Mesyuarat Pengurusan yang diadakan setiap bulan serta dihadiri oleh semua Ketua Bahagian dan Ketua Subsidiari. Perkara yang dibincangkan termasuk kemajuan kerja dan perkara yang berbangkit berhubung dengan pencapaian kewangan, pengurusan sumber manusia dan projek kerja.
- c. Mesyuarat yang diadakan di peringkat subsidiari akan membincangkan prestasi dan penyelesaian masalah mengenai pengeluaran produknya. Kajian Semula Pengurusan Bulanan juga menyenaraikan pembaikan berterusan yang perlu diambil tindakan oleh setiap pegawai yang berkaitan.
- d. Ketua Pegawai Eksekutif CTRM telah diberi kelulusan oleh Kementerian Kewangan untuk menduduki Mesyuarat Lembaga Pengarah bagi 3 subsidiarinya untuk memantau pengurusan, proses kerja dan pengeluaran produk syarikat agar selaras dengan kontrak serta mengikut tempoh yang ditetapkan. Kementerian Kewangan juga telah meluluskan permohonan CTRM bagi melantik Ketua Pegawai Eksekutifnya sebagai ahli Lembaga Pengarah bagi syarikat bersekutunya iaitu Excelnet Sdn. Bhd., Composite Technology Development Corporation Sdn. Bhd. dan The Lancair Company bagi menjaga kepentingannya.
- e. Bagi menentukan pengeluaran produk komposit mematuhi syarat kontrak dan piawaian yang ditetapkan oleh Syarikat Airbus dan BAE Systems (Operations) Limited, CTRM perlu mendapatkan sijil kelulusan bagi aspek pengeluaran dan pengilangan daripada syarikat tersebut. Antara sijil yang perlu diperolehi ialah *BAE Systems Quality Approval*, *ISO 9002 Quality Systems Approval* (SIRIM) dan *Airbus United Kingdom*. Sehubungan ini, pemantauan terhadap pematuan prosedur dan piawaian yang ditetapkan akan dilakukan oleh pihak yang mengeluarkan sijil iaitu BAE Systems, Syarikat Airbus dan SIRIM serta Audit Dalaman MS ISO 9002 syarikat.

49.4.2. PELAKSANAAN

49.4.2.1. Prestasi Aktiviti

- a. Pada bulan Oktober 2002, CTRM telah menandatangani kontrak bernilai RM592.70 juta dengan Syarikat Airbus untuk membekalkan komponen pesawat A380 bagi tempoh 10 tahun. Kontrak tersebut antara lainnya menetapkan syarat seperti berikut :-
 - i. Kontrak ini merupakan kontrak perkongsian risiko iaitu CTRM akan bersama-sama menanggung risiko bagi tempoh jangka panjang dan

dikehendaki menyumbang USD5,938,436 bagi menyokong program pembinaan pesawat A380.

- ii. Mengambil insurans tanggungan produk tidak kurang daripada USD300 juta.
- iii. Mengambil insurans am tanggungan perundangan pihak ketiga tidak kurang daripada £5 juta bagi apa juga kerugian.
- iv. Sekiranya CTRM menyerahkan kerja pengeluaran produk kepada pihak yang lain, satu kontrak perlu disediakan antara CTRM dengan pihak berkenaan dan dimaklumkan kepada Syarikat Airbus.

Semakan Audit mendapati CTRM masih belum mengambil insurans tanggungan produk, insurans am tanggungan perundangan selaras dengan kehendak kontrak.

- b. CTRM menyerahkan kerja pengeluaran komponen pesawat A380 kepada subsidiarinya iaitu CTRM Aero Composites Sdn. Bhd. (CTRM AC) yang beroperasi di Batu Berendam, Melaka. Bagaimanapun, didapati CTRM masih belum menandatangani kontrak dengan CTRM AC. Bagi tempoh tahun 2004 hingga bulan September 2005, CTRM AC telah membekalkan sebanyak 2,942 unit komponen pesawat A380 bernilai RM15.91 juta (**Gambar 49.1 hingga 49.3**). Pada umumnya, CTRM AC dapat mengeluarkan komponen pesawat mengikut spesifikasi dan tempoh yang ditetapkan oleh Syarikat Airbus.

GAMBAR 49.1

*Middle Panel
Contoh Komponen Pesawat Airbus A380 Flep
Yang Dikeluarkan*

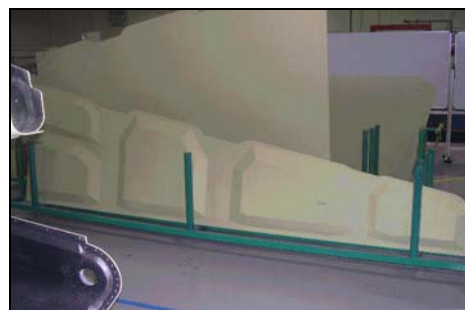
GAMBAR 49.2

Seal Panel

Contoh Komponen Pesawat Airbus A380 lofle Yang Dikeluarkan

GAMBAR 49.3

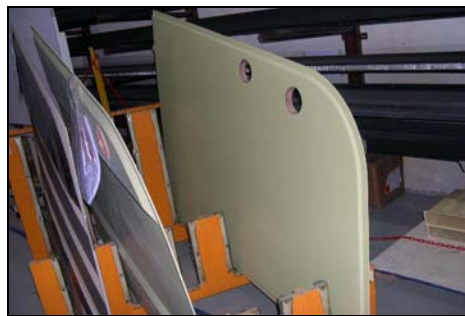
Upper Panel 1

- c. CTRM juga telah menandatangani kontrak dengan BAE Systems (Operations) Limited bagi membekalkan komponen pesawat A320 dengan

kontrak bernilai RM750 juta bagi tempoh 2002 hingga 2010. Antara syarat kontrak tersebut ialah CTRM dikehendaki membeli insurans tanggungan produk dan insurans am tanggungan perundangan pihak ketiga dengan nilai tidak kurang daripada USD200 juta. Bagi tempoh tahun 2002 hingga bulan September 2005, CTRM AC telah menghantar 3,644 unit komponen pesawat A320 bernilai RM131.01 juta (**Gambar 49.4 dan 49.5**). Bagaimanapun, semakan Audit mendapati CTRM masih belum membeli kedua-dua insurans yang dikehendaki oleh syarat kontrak.

Pada pandangan Audit, Lembaga Pengarah sebagai pihak yang mengawal prestasi syarikat, perlu memastikan CTRM mematuhi semua syarat kontrak yang telah ditetapkan bagi mengelakkan Kerajaan terdedah kepada risiko.

GAMBAR 49.4

Over Wing

GAMBAR 49.5

Moving Fairing

Contoh Komponen Pesawat Airbus A320 Yang Dikeluarkan

- d. Pada bulan Oktober 2002, CTRM juga telah menandatangani kontrak dengan Syarikat Alvis Bridging bagi membekalkan landasan pelancar pesawat bernilai RM11.20 juta bagi tempoh 5 tahun. CTRM juga menandatangani kontrak dengan Syarikat Goodrich Aerostructures Group pada bulan April 2004 untuk membekal *V2500 Engine Nacelle* bernilai RM59.80 juta bagi tempoh 5 tahun. Kedua-dua kontrak ini telah mensyaratkan bahawa bekalan hendaklah dibuat dalam tempoh yang ditetapkan dan sebarang kelewatan akan dikenakan denda dengan kadar yang ditetapkan. Adalah diperhatikan CTRM telah membekalkan 29 landasan pelancar pesawat untuk Syarikat Alvis Bridging dengan nilai RM3.87 juta dan 242 unit enjin pesawat bernilai RM0.46 juta bagi Syarikat Goodrich Aerostructures Group pada tahun 2004 (**Gambar 49.6 dan 49.7**). Pembekalan telah dibuat dalam tempoh yang ditetapkan.

GAMBAR 49.6

Cone Fairing

GAMBAR 49.7

Torque Fairing

Contoh Komponen Yang Dikeluarkan Kepada Syarikat Goodrich Aerostructures Group

- e. CTRM Asset Management Sdn. Bhd. bertanggungjawab untuk menyediakan dokumen prosedur kerja bagi setiap aktiviti di CTRM Aero Composites Sdn. Bhd. dan memantau pematuan prosedur tersebut bagi memastikan operasi pengeluaran produk komposit berjalan lancar demi menjamin kualiti produk. Semakan Audit terhadap operasi pengeluaran produk mendapati perkara berikut :-
- i. Setiap pengeluaran produk telah melalui proses pengujian dan pemeriksaan kualiti. Pengujian sampel dilakukan oleh juruteknik makmal di Bahagian Pengujian dan laporan ketidakpatuhan sampel dikemukakan kepada Ketua Seksyen atau Jurutera Makmal Ujian. Di Bahagian Kualiti, setiap produk perlu diperiksa kualitinya oleh Jurutera Kualiti. Laporan harian dan laporan ketaksamaan/anomali terhadap pemeriksaan tersebut dimaklumkan oleh Jurutera Kualiti kepada Ketua Pasukan.
 - ii. Pemeriksaan harian terhadap peralatan oleh pegawai yang bertanggungjawab dibuat berpandu kepada senarai semak yang telah disediakan. Langkah ini bertujuan untuk memastikan semua kemudahan peralatan yang utama berkeadaan baik dan selamat. Adalah diperhatikan bagi bulan Januari hingga Mei 2005, pemeriksaan harian terhadap peralatan perkilangan telah dilakukan seperti yang dirancang dan melebihi 5% daripada sasaran yang ditetapkan iaitu 95%.
 - iii. Penyenggaraan pencegahan berjadual dilakukan terhadap peralatan utama di kilang sebagai langkah kawalan bagi mengelak berlakunya kerosakan yang tidak dijangka. Penyenggaraan pencegahan berjadual ini dilakukan oleh operator atau pegawai peralatan di setiap bahagian berdasarkan senarai semak yang ditetapkan. Ketidakselarasan yang ditemui semasa pemeriksaan dimaklumkan kepada penyelia Bahagian Kemudahan. Penyelia tersebut juga bertanggungjawab memantau semua kerja penyenggaraan yang dijalankan. Semakan Audit mendapati rekod senarai semak bagi penyenggaraan mingguan, bulanan dan tahunan telah diserahkan kepada Penyelia Bahagian Kemudahan untuk kajian semula.

- iv. Adalah diperhatikan setiap kerja berbahaya seperti pemotongan, memateri dan mengisar dijalankan dengan mematuhi Prosedur Audit Keselamatan. Bahagian Keselamatan, Kesihatan dan Persekitaran (SHE) perlu menjalankan pemeriksaan dan memantau pelaksanaan kerja-kerja berbahaya di dalam kilang. Kerja-kerja ini harus dilakukan dengan permit/kebenaran dan di tempat yang ditetapkan. Adalah diperhatikan pemeriksaan harian terhadap keselamatan dilakukan oleh pegawai daripada Bahagian SHE. Laporan pemeriksaan disediakan dan dikemukakan kepada Jawatankuasa SHE bagi tujuan kajian semula. Penyelia Bahagian Keselamatan memastikan tindakan pembetulan yang dicadangkan telah dilaksanakan dengan segera.

Pada pandangan Audit, CTRM telah mematuhi prosedur kerja pengeluarannya bagi memastikan kualiti produk dan masa penghantaran adalah seperti yang ditetapkan.

- f. CTRM melalui syarikat subsidiarinya CTRM Aviation Sdn. Bhd. telah mengeluarkan 22 pesawat *Eagle* 150B di mana 9 unit pesawat dikeluarkan di kilangnya di Perth, Australia (kini telah ditutup) dan 13 unit pesawat di Batu Berendam, Melaka. Daripada jumlah pesawat tersebut, sebanyak 7 unit bernilai RM420 juta (USD117,000) telah dijual kepada pelanggan di Amerika Syarikat, 7 unit dijual dalam negara dan bakinya disewakan kepada Akademi dan Kelab Penerbangan di negara ini. Semakan Audit mendapati pada tahun 2004, CTRM terpaksa membeli balik 7 pesawat yang telah dijualnya kepada pelanggan di Amerika Syarikat dengan harga RM420 juta kerana pelanggan berkenaan tidak berpuas hati dengan kualiti dan kelengkapan pesawat tersebut. Pesawat berkenaan mempunyai beberapa kekurangan kelengkapan seperti *Night Visual Flight Rules* (NVFR) dan *Instrument Flight Rules* (IFR) menyebabkan sijil FAR 23 (sijil penerbangan) tidak dapat dikeluarkan kepada pesawat berkenaan. Pada bulan September 2004, Kementerian Kewangan telah meluluskan pinjaman berjumlah RM7.60 juta di mana sejumlah RM4.20 juta adalah untuk membiayai sebahagian daripada kos pembelian semula 7 pesawat tersebut dan RM3.40 juta untuk menyiapkan 7 pesawat *Eagle* yang lain sebelum aktiviti pembuatannya diberhentikan.
- g. CTRM melalui CTRM Aviation Sdn. Bhd. juga terlibat dengan kerja penyenggaraan ke atas 3 pesawat *Eagle* ARV yang dimiliki Kementerian Pertahanan berdasarkan kontrak yang telah ditandatangani pada bulan Disember 2002 bernilai RM15.50 juta. Kerja penyenggaraan ini dijalankan di Pangkalan Udara Labuan. Semakan Audit mendapati kerja penyenggaraan tersebut telah dilakukan mengikut jadual dan syarat perjanjian. Semakan Audit selanjutnya mendapati sungguhpun kontrak penyenggaraan pesawat tersebut telah tamat pada bulan November 2004, namun sehingga bulan Disember 2005, CTRM Aviation Sdn. Bhd. masih terus membuat kerja penyenggaraan tanpa mengenakan bayaran. **Pada pandangan Audit, CTRM perlu memastikan perlanjutan tempoh perjanjian dibuat secara bertulis bagi menjaga kepentingan syarikat.**

- h. Pemasaran semua pengeluaran produk subsidiari CTRM dilakukan oleh Bahagian Pemasaran CTRM. Adalah diperhatikan CTRM telah menyertai Pameran Udara Dan Maritim Antarabangsa Langkawi pada setiap tahun bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004. Selain itu, CTRM juga telah menyertai Pameran Udara di Paris pada tahun 2003 dan 2005 serta Pameran Udara Antarabangsa di Farnborough pada tahun 2004. Penyertaan pameran ini bertujuan menguatkan hubungan dengan pelanggan seperti Syarikat Airbus dan Syarikat BAE Systems Limited dan juga bertujuan untuk mendapatkan kontrak baru. Sepanjang tempoh tahun 2002 hingga 2004, tiada sebarang laporan analisis pemasaran CTRM dibentangkan di peringkat Lembaga Pengarah untuk mendapatkan pandangan dan nasihat.

Pada pandangan Audit, CTRM perlu mempunyai pelan pemasaran lengkap yang menjelaskan proses perancangan dan pelaksanaan berkaitan produk khususnya strategi pemasaran bagi mencapai matlamat syarikat. Pelan tersebut hendaklah dibentangkan untuk kelulusan Lembaga Pengarah.

- i. Sistem *Enterprise Resources Planning* (ERP) yang telah dibeli pada tahun 2003 hanya digunakan sepenuhnya oleh subsidiari CTRM pada tahun 2004. Manakala Bahagian Kewangan CTRM mula menggunakan sistem ini pada tahun 2005. Kejayaan pelaksanaan sistem ERP adalah bergantung kepada keseimbangan teknologi, organisasi dan keperluan kakitangan. Semakan Audit mendapati pembelian sistem yang melibatkan beberapa modul ini tidak termasuk perisian *business intelligence*. Perisian *business intelligence* adalah diperlukan untuk tujuan mempercepatkan proses percetakan laporan. Ketiadaan perisian ini menyebabkan laporan seperti lejar am, baucar jurnal dan senarai baucar tidak dapat dijana dengan cepat dan tepat untuk tujuan rujukan dan semakan. **Pada pandangan Audit, tahap kejayaan penggunaan sistem ERP dalam perniagaan boleh diukur apabila ia dapat menjana data yang lengkap dan tepat serta syarikat memperolehi faedah yang sepenuhnya daripada sistem tersebut.**

49.4.2.2. Prestasi Kewangan

- a. Bagi menentukan prestasi kewangan CTRM bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, satu analisis telah dibuat terhadap beberapa butiran Lembaran Imbangan dan Penyata Pendapatan Syarikat seperti berikut :-
 - i. Pendapatan CTRM dan subsidiarinya adalah hasil daripada jualan komponen pesawat, landasan pelancar, enjin pesawat, pesawat dan kerja penyenggaraan. Hasil yang diperolehi oleh CTRM dan subsidiarinya pada tahun 2004 ialah RM179.03 juta berbanding RM51.44 juta dan RM39.35 juta masing-masingnya pada tahun 2003 dan 2002.
 - ii. CTRM membelanjakan sebahagian besar daripada dananya untuk membeli bahan mentah bagi mengeluarkan komponen pesawat dan pembinaan pesawat. Pada tahun 2004, perbelanjaannya adalah

berjumlah RM181.84 juta berbanding RM112.93 juta pada tahun 2003 dan RM254.21 juta pada tahun 2002. Pada akhir tahun 2004, CTRM dan subsidiarinya sungguhpun mengalami kerugian berjumlah RM2.81 juta, namun jumlah kerugian ini adalah jauh berkurangan daripada tahun 2003 yang berjumlah RM61.49 juta. Kedudukan pendapatan dan perbelanjaan CTRM dan subsidiarinya bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 49.4
PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN CTRM DAN SUBSIDIARINYA
BAGI TEMPOH TAHUN 2002 HINGGA 2004

BUTIRAN	2002				2003				2004			
	JUMLAH (RM Juta)											
	CTRM	CTRM AC	CTRM AV	JUMLAH	CTRM	CTRM AC	CTRM AV	JUMLAH	CTRM	CTRM AC	CTRM AV	JUMLAH
PENDAPATAN												
Hasil Langsung	6.86	15.80	1.11	23.77	9.62	31.41	2.28	43.31	14.26	152.05	6.81	173.12
Lain-lain Hasil	0.93	0.86	13.79	15.58	3.64	2.56	1.93	8.13	0.00	4.06	1.85	5.91
Jumlah Hasil	7.79	16.66	14.90	39.35	13.26	33.97	4.21	51.44	14.26	156.11	8.66	179.03
PERBELANJAAN												
Perbelanjaan Langsung	6.56	16.75	6.57	29.88	8.48	32.09	8.43	49.00	10.60	107.34	3.83	121.77
Perbelanjaan Tidak Langsung	205.05	13.64	5.64	224.33	48.01	9.69	6.23	63.93	31.67	20.21	8.19	60.07
Jumlah Perbelanjaan	211.61	30.39	12.21	254.21	56.49	41.78	14.66	112.93	42.27	127.55	12.02	181.84
JUMLAH UNTUNG/ (RUGI) SEBELUM CUKAI	(203.82)	(13.73)	2.69	(214.86)	(43.23)	(7.81)	(10.45)	(61.49)	(28.01)	28.56	(3.36)	(2.81)

Nota : CTRM - Composites Technology Research Malaysia Sdn. Bhd.
CTRM AC - CTRM Aero Composites Sdn. Bhd.
CTRM AV - CTRM Aviation Sdn. Bhd.

- b. Sumber kewangan CTRM adalah daripada pinjaman Kerajaan Persekutuan dan swasta. Bagi tempoh tahun 1999 hingga 2003, Kerajaan Persekutuan telah memberi pinjaman berjumlah RM376.70 juta kepada syarikat ini. Kerajaan juga menjamin pinjaman yang dibuat oleh CTRM daripada Malayan Banking Berhad berjumlah RM64 juta. Selain itu, didapati juga CTRM mendapatkan pinjaman daripada individu dan syarikat persendirian berjumlah RM3.48 juta pada tahun 2000 dan telah menjelaskannya. **Pada pandangan Audit, CTRM perlu mengkaji semula amalan ini bagi memastikan pinjaman kewangan adalah daripada institusi kewangan berlesen yang dibenarkan di bawah Akta Pemberi Pinjaman 1951 (pindaan 2003).**
- c. Semakan Audit mendapati CTRM masih belum membuat pembayaran balik terhadap pinjaman yang diterima daripada Kerajaan sungguhpun sejumlah RM1.84 juta perlu dijelaskan mulai bulan Disember 2000. Semakan Audit mendapati CTRM juga telah mengemukakan cadangan kepada Kementerian Kewangan untuk menjadualkan semula pembayaran balik pinjaman yang telah diperolehi. Kedudukan bayaran balik pinjaman Kerajaan oleh CTRM adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 49.5
KEDUDUKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN
DARIPADA KERAJAAN PERSEKUTUAN

PROJEK	PINJAMAN DIBENARKAN		PENGELUARAN (RM Juta)	SYARAT PINJAMAN				TEMPOH BAYARAN BALIK	
	POKOK (RM Juta)	FAEDAH DIPERMODALKAN (RM Juta)		F (%)	T.P. (Tahun)	T.T. (Tahun)	T.B. (Tahun)	DARI	HINGGA
Pelaburan Dalam Anak Syarikat Dan Kos Operasi 3520/1996/010	55.00	36.27	55.00	8	15	10	5	27.10.06	17.07.11
Kos Pelaburan Dalam Anak Syarikat Dan Kos Operasi 3520/1997/004	27.50	20.79	27.00	8.5	15	7	8	-	-
Projek Aero Angkasa - Pembangunan Pesawat Ringan Eagle Dan Lancair 3520/1996/006	55.00	17.17	55.00	10	13	13	10	-	-
Projek Pembangunan Pesawat Ringan Eagle Dan Pembangunan Pesawat Ringan Lancair 3520/1999/009	1.25	0.59	1.25	8	1	0	#	17.12.00	31.12.01
Projek Pembangunan Industri Aero Angkasa 3520/2000/003	39.40	14.63	39.40	8	20	10	10	-	-
Projek Pembangunan Industri Aero Angkasa 3520/2000/004	40.65	14.76	40.65	8	15	5	10	-	-
Composites Technology Research Sdn.Bhd. 3520/2003/003 (Kod Amanah 53717)	157.90	-	143.80	4	15	5	10	-	-
JUMLAH	376.70	104.21	362.10						

Nota :- # - Bayaran Sekali Gus

F - Faedah; T.P.- Tempoh Pinjaman; T.T. - Tempoh Tangguh; T.B. - Tempoh Bayaran Balik

d. Analisis nisbah kewangan terhadap beberapa butiran Lembaran Imbangan dan Penyata Pendapatan CTRM bagi tempoh tahun kewangan 2002 hingga 2004 adalah seperti berikut :-

- i. **Nisbah Keuntungan** ialah kaedah pendekatan yang lazim digunakan bagi mengukur peratusan keuntungan yang diperolehi daripada setiap ringgit hasil jualan yang dipungut. Peningkatan nisbah ini menunjukkan meningkatnya kecekapan syarikat di mana bagi setiap ringgit kenaikan hasil memberi nilai tambah terhadap peningkatan kadar keuntungan syarikat. Mengikut pengiraan Audit bagi setiap ringgit hasil jualan CTRM pada tahun 2004, ia memperoleh margin kerugian 7 sen dan RM1.51 pada tahun 2003 serta RM5.85 pada tahun 2002. Nisbah yang negatif ini menunjukkan syarikat tidak mampu menjana keuntungan dari setiap ringgit jualan. Namun demikian, margin kerugian menunjukkan *trend* berkurangan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 49.6
NISBAH KEUNTUNGAN CTRM BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR
PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	JUMLAH JUALAN (RM Juta) (a)	JUMLAH KEUNTUNGAN (RM Juta) (b)	NISBAH KEUNTUNGAN BAGI SETIAP RM1.00 JUALAN (RM) (b/a)
2002	25.81	(150.95)	-5.85
2003	40.41	(60.85)	-1.51
2004	156.41	(10.38)	-0.07

- ii. **Nisbah Kecekapan Aliran Tunai** mengukur keupayaan syarikat memperolehi sumber kewangan hasil daripada perniagaan bagi membuat pembayaran hutang jangka pendek tanpa bergantung kepada sumber kewangan lain. Semakin tinggi nisbah tersebut, keupayaan syarikat untuk menjelaskan hutang pada tahun semasa adalah semakin tinggi. Mengikut pengiraan Audit, keupayaan syarikat menggunakan sumber kewangan hasil daripada perniagaan untuk pembayaran hutang jangka pendek terutamanya pada tahun 2003 dan 2004 adalah negatif. Ini menunjukkan syarikat tidak berupaya membuat pembayaran hutang jangka pendek secara tunai daripada operasinya. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 49.7
NISBAH KECEKAPAN ALIRAN TUNAI BAGI TAHUN KEWANGAN
BERAKHIR PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	TUNAI BERSIH DARIPADA OPERASI (RM Juta) (a)	PEMIUTANG JANGKA PENDEK (RM Juta) (b)	NISBAH KECEKAPAN ALIRAN TUNAI (a:b)
2002	113.94	193.95	0.59 : 1
2003	(179.88)	84.05	-2.14 : 1
2004	(7.06)	109.92	-0.06 : 1

- iii. **Nisbah Pulangan Aset Tetap** ialah kaedah yang digunakan bagi menilai kecekapan syarikat menggunakan aset tetap untuk menjana pendapatan. Peningkatan nisbah ini menunjukkan meningkatnya kecekapan syarikat dalam menggunakan aset tetap bagi menjana pendapatannya. Mengikut pengiraan Audit, peningkatan dalam nisbah ini pada tahun 2003 dan 2004 berbanding tahun sebelumnya menunjukkan CTRM menggunakan asetnya dengan cekap bagi meningkatkan jualan. Butirannya adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 49.8
NISBAH PULANGAN ASET TETAP CTRM BAGI TAHUN KEWANGAN
BERAKHIR PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	JUMLAH JUALAN (RM Juta) (a)	JUMLAH NILAI BUKU BERSIH ASET TETAP (RM Juta) (b)	NISBAH PULANGAN ASET TETAP (a:b)
2002	25.81	70.99	0.36
2003	40.41	37.55	1.08
2004	156.41	57.22	2.73

- iv. **Nisbah Hutang Jangka Panjang** menjelaskan jumlah hutang jangka panjang berbanding jumlah pembiayaan jangka panjang syarikat. Nisbah ini juga menunjukkan berapa peratus sumber kewangan pembiayaan syarikat diperolehi daripada hutang luaran. Mengikut pengiraan Audit, lebih 100% daripada jumlah pembiayaan jangka panjang CTRM diperolehi daripada luar syarikat atau *high-gear*.

JADUAL 49.9
NISBAH HUTANG JANGKA PANJANG CTRM BAGI TAHUN KEWANGAN
BERAKHIR PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	JUMLAH PINJAMAN (RM Juta) (a)	JUMLAH PINJAMAN + SAHAM UTAMA+EKUITI (RM Juta) (b)	NISBAH HUTANG JANGKA PANJANG (a:b x 100%) (%)
2002	337.40	140.86	239.53
2003	443.69	186.45	237.97
2004	455.83	188.21	242.19

- v. **Nisbah Hutang/Jumlah Aset** ialah kaedah bagi mengukur peratusan aset yang dibiayai daripada hutang jangka panjang. Mengikut pengiraan Audit, keseluruhan sumber dan aset CTRM dibiayai daripada hutang jangka panjang dan bukan hasil operasi syarikat.

JADUAL 49.10
NISBAH HUTANG/JUMLAH ASET CTRM BAGI TAHUN KEWANGAN
BERAKHIR PADA 31 DISEMBER 2002 HINGGA 2004

TAHUN	JUMLAH HUTANG (RM Juta) (a)	JUMLAH ASET (RM Juta) (b)	NISBAH HUTANG / JUMLAH ASET (a:b x 100%) (%)
2002	337.40	335.04	100.70
2003	443.69	270.72	163.89
2004	455.83	298.37	152.77

- e. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, CTRM dan subsidiarinya telah membelanjakan sejumlah RM38.90 juta untuk membeli aset seperti perabot dan kelengkapan pejabat, kenderaan dan kelengkapan komputer. Rosot nilai terkumpul bagi hartanah, loji dan peralatan telah meningkat daripada RM1.70 juta pada tahun 2002 dan 2003 kepada RM1.90 juta pada tahun 2004. Pada tahun 2004, Lembaga Pengarah telah meluluskan hapus kira rosot nilai pelaburan dalam subsidiarinya yang berjumlah RM102.40 juta. Manakala peruntukan rosot nilai pelaburan pada tahun 2003 dan 2004 masing-masing berjumlah RM18.56 juta dan RM1.98 juta.
- f. Adalah diperhatikan 6 pelaburan dalam subsidiari CTRM yang telah dibuat pada tahun 1994 dan 1995 perlu dilupuskan. CTRM telah mengalami kerugian berjumlah lebih daripada RM17.30 juta daripada pelaburan ke atas subsidiari tersebut. Pihak Audit tidak dapat mengesahkan pelaburan tersebut kerana tiada dokumen dikemukakan untuk semakan.

49.4.2.3. Pengurusan Kewangan

a. Pembayaran bonus

Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 10 Tahun 1993 menetapkan dasar dan garis panduan mengenai bayaran bonus oleh Syarikat-syarikat Kerajaan. Para 5 Pekeliling ini menetapkan Syarikat Kerajaan yang memperolehi keuntungan operasi yang munasabah sebelum cukai dibenarkan membayar bonus kepada kakitangannya. Para 6 pula antaranya menjelaskan Syarikat Kerajaan perlu mengemukakan cadangan bayaran bonus kakitangannya kepada Kementerian Kewangan untuk pertimbangan dan kelulusan Menteri Kewangan. Semakan

Audit mendapati CTRM telah memberikan insentif kewangan iaitu sebulan gaji kepada kakitangannya dan kakitangan subsidiarinya bagi tahun 2002 dan 2003. Manakala pada tahun 2004, insentif kewangan pada kadar 1.25 bulan gaji dan 2 bulan gaji telah diberi kepada kakitangan yang cemerlang. Bagaimanapun, pembayaran bonus bagi tahun 2002 berjumlah RM0.65 juta dan tahun 2003 berjumlah RM1.52 juta tidak mendapat kelulusan daripada Menteri Kewangan.

b. Jawatankuasa Tender

Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 8 Tahun 1995 menetapkan setiap Syarikat Kerajaan yang menerima bantuan kewangan daripada Kerajaan hendaklah mematuhi semua peraturan kewangan bagi setiap perolehan yang dilakukan. Semakan Audit mendapati CTRM tidak mempunyai Jawatankuasa Tender bagi menguruskan perolehannya. Oleh yang demikian, pihak Audit tidak dapat menentukan ketelusan proses pemilihan kontraktor bagi kontrak kerja kejuruteraan dan pelantikan syarikat PA Consultant bagi tujuan penstrukturan semula syarikat. Bagaimanapun di peringkat subsidiari, Jawatankuasa Tender ada diwujudkan bagi setiap tender yang ditawarkan pada tahun 2004.

c. Justifikasi Pembayaran

Semakan terhadap 4,387 baucar bayaran dan baucar jurnal bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004 mendapati sebanyak 526 baucar bayaran yang bernilai RM3.88 juta tidak mempunyai maklumat lengkap dan tiada dokumen sokongan. Manakala bagi 860 baucar bernilai RM15.25 juta, tiada bukti yang menunjukkan bahawa kelulusan telah diberi oleh pegawai yang bertanggungjawab. Adalah diperhatikan CTRM juga tidak mengamalkan perbelanjaan berhemat bagi penyenggaraan kenderaan serta penggunaan petrol, perjalanan dalam dan ke luar negara serta keraian. Contohnya, kereta syarikat digunakan bukan atas urusan perniagaan dan penggunaan petrol bagi tujuan persendirian dan ahli keluarga pegawai.

Pada pandangan Audit, CTRM perlu mempertingkatkan kawalan dalamannya bagi memastikan semua perbelanjaan dibuat dengan teratur dan berhemat.

d. Pengurusan Sumber Manusia

- i. Semakan Audit mendapati CTRM tidak mempunyai prosedur pengambilan/pemberhentian kakitangan yang jelas dan teratur bagi tempoh tahun 2002 hingga bulan Jun 2004. Bagi tempoh tersebut, kebanyakan kakitangan yang diambil adalah di kalangan kenalan. Semakan terhadap proses pengambilan dan pengesahan kakitangan juga mendapati seramai 29 kakitangan diambil bekerja tanpa mengemukakan borang permohonan dan 7 kakitangan tidak mempunyai surat tawaran jawatan. Adalah diperhatikan kakitangan di Bahagian Sumber Manusia juga tidak mempunyai senarai tugas yang disahkan sebagai rujukan.

- ii. CTRM tidak menentukan secara bertulis dasar/polisi dan prosedur berkaitan kenaikan pangkat, gaji dan penilaian prestasi kakitangan.
- iii. Sejumlah 69 daripada 76 fail peribadi kakitangan tidak kemas kini dan tidak diselenggarakan dengan teratur serta sistematik. Antara dokumen yang tiada dalam fail kakitangan adalah *resume*, borang permohonan, borang temu duga, salinan sijil kelayakan, laporan penilaian prestasi, surat pengesahan dan surat tawaran.

Pada pandangan Audit, CTRM perlu mengemas kini fail peribadi pekerja serta memastikan setiap pekerja mempunyai senarai tugas yang disahkan oleh pengurusan.

e. Pengurusan Aset

- i. Setakat bulan Disember 2004, CTRM mempunyai aset berjumlah RM35.32 juta yang terdiri daripada bangunan dan peralatan kilang di Batu Berendam, Melaka, kenderaan, pesawat dan kelengkapan pejabat yang lain. Adalah diperhatikan CTRM tidak mempunyai polisi dan peraturan yang menetapkan tatacara mengenai penyenggaraan aset tetap dan stok, pemindahan atau pergerakan aset antara syarikat dengan subsidiari, pelupusan dan kehilangan aset tetap. CTRM juga tidak mempunyai daftar/kad bagi mencatat butiran lengkap aset tersebut.
- ii. Pemeriksaan fizikal terhadap beberapa aset di Ibu Pejabat CTRM mendapati perkara berikut :-
 - Beberapa perisian dan peralatan komputer dibeli dalam tahun 2002 yang bernilai RM0.44 juta tidak dapat dikesan di Ibu Pejabat CTRM. Pihak Audit dimaklumkan perisian tersebut berada di syarikat bersekutu iaitu Excelnet Sdn. Bhd.
 - Pada tahun 2002 juga, CTRM telah menandatangani perjanjian sewaan peralatan komputer dengan Orix Leasing Malaysia Berhad bernilai RM0.18 juta bagi tempoh 36 bulan. Bagaimanapun, kemudahan peralatan dan kelengkapan komputer tersebut digunakan oleh syarikat bersekutunya iaitu Excelnet Sdn. Bhd. sedangkan pembayaran kepada Orix Leasing Malaysia Berhad dibuat oleh CTRM.
 - Pada tahun 2003, CTRM telah membeli perisian CATIA dan kelengkapannya bernilai RM0.66 juta bagi tujuan mereka bentuk komponen pesawat A380. Adalah diperhatikan perisian tersebut tidak digunakan sepenuhnya kerana ketiadaan kepakaran.

Pada pandangan Audit, CTRM perlu mewujudkan polisi dan peraturan mengenai pergerakan asetnya. Setiap pergerakan aset antara syarikat induk dengan subsidiari hendaklah direkodkan dengan teratur dan kemas kini bagi tujuan kawalan.

49.4.3. PEMANTAUAN

49.4.3.1. Lembaga Pengarah telah mengadakan mesyuarat antara 5 hingga 8 kali setahun untuk membincangkan kemajuan kerja dan perkembangan syarikat.

49.4.3.2. Mesyuarat Pengurusan atasan yang dipengerusikan oleh Ketua Pegawai Eksekutif telah diadakan pada setiap bulan untuk membincangkan masalah yang dihadapi oleh syarikat serta mengenal pasti tindakan pembetulan.

49.4.3.3. Mesyuarat Kajian Semula Pengurusan Bulanan diadakan pada setiap bulan bagi membincangkan kemajuan kerja pengeluaran/pengilangan produk mengikut program dan tindakan penambahbaikan yang perlu diambil.

Pada pandangan Audit, pemantauan CTRM terhadap pelaksanaan aktivitiinya adalah memadai.

49.5. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Pada umumnya CTRM berupaya membekalkan komponen pesawat seperti mana yang dikehendaki oleh pelanggannya dalam tempoh yang ditetapkan. Bagaimanapun, hampir keseluruhan pengeluarannya dibiayai melalui pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan. Oleh itu, CTRM perlu mengurangkan kos pengeluaran dan pentadbirannya dengan mengamalkan perbelanjaan secara berhemat. Bagi mempertingkatkan prestasi pengurusanannya, adalah disyorkan semua pihak yang terlibat memberi pertimbangan yang sewajarnya terhadap perkara berikut :-

- a. CTRM perlu menetapkan dengan jelas peranan dan fungsi Bahagian Operasi bagi membolehkan kakitangan yang sedia ada melaksanakan tugas dan tanggungjawab yang ditetapkan. Unit Audit Dalam yang telah ditubuhkan perlu diisi dengan kakitangan secukupnya bagi memastikan fungsi Audit Dalam dijalankan dengan cekap dan berkesan. Jawatankuasa Audit Dan Pemeriksaan perlu diwujudkan bagi memelihara kepentingan Kerajaan sebagai pemegang saham dan memastikan sumber kewangan diuruskan dengan cekap dan berkesan.
- b. CTRM perlu mengkaji semula kedudukan syarikat subsidiari yang tidak lagi aktif dan menentukan sejauh mana kewujudan syarikat tersebut masih diperlukan untuk mengukuhkan lagi penguasaan syarikat dalam bidang aero angkasa dan industri komposit.
- c. CTRM perlu menyediakan pelan pengurusan risiko dan memastikan semua peringkat kakitangan mengurus risiko serta kawalan dalaman yang berkaitan dengan bidang/fungsi masing-masing di samping mematuhi undang-undang dan peraturan yang berkaitan.
- d. CTRM perlu menyediakan satu pelan pemasaran yang sistematik dengan menetapkan objektif, sasaran pasaran, strategi pemasaran, pemantauan dan kawalan terhadap pemasaran dengan berkesan. Pelan ini hendaklah dibentangkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah untuk kelulusan.
- e. Lembaga Pengarah CTRM perlu menggunakan *The Green Book – Enhancing Board Effectiveness* sebagai panduan untuk melaksanakan fungsinya dengan lebih berkesan.

PENGAWASAN TERHADAP SYARIKAT KERAJAAN OLEH KEMENTERIAN KEWANGAN

50.1. Bahagian Pelaburan, Menteri Kewangan Diperbadankan Dan Penswastan (MKD), Kementerian Kewangan adalah bertanggungjawab mengawasi pelaburan Kerajaan Persekutuan dan melaksanakan perkara-perkara berikut :-

- a. Memastikan pelaburan Kerajaan terpelihara dan memberi pulangan yang munasabah;
- b. Meluluskan pelantikan Pengerusi/Ketua Eksekutif/Ahli Lembaga Pengarah, struktur gaji, pelantikan proksi, bayaran elaun Pengerusi dan Ahli Lembaga Pengarah, bayaran bonus dan dividen;
- c. Menilai kedudukan kewangan dan pelan perniagaan syarikat;
- d. Mengkaji, menggubal dan menetapkan dasar Kerajaan berkaitan dengan pengurusan syarikat.

50.2. Dalam melaksanakan tanggungjawabnya, Bahagian MKD berpandukan undang-undang dan peraturan yang berkaitan dengan Akta Menteri Kewangan Diperbadankan 1957, Akta Syarikat 1965, Tatacara dan Tataurusan Syarikat/Undang-undang Tubuh syarikat berkenaan, Pekeliling Perbendaharaan serta Surat Arahan Perbendaharaan berkaitan syarikat yang dikeluarkan dari semasa ke semasa. Antara pekeling yang perlu dipatuhi oleh syarikat Kerajaan ialah Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 9 Tahun 1993 yang menetapkan keperluan mewujudkan Jawatankuasa Audit dan Pemeriksaan.

50.3. Pengauditan telah dijalankan untuk menentukan sama ada urusan pelantikan/pelantikan Pengerusi/Ahli Lembaga Pengarah/Ketua Pegawai Eksekutif dan pelantikan wakil MKD telah dibuat dengan teratur. Pengauditan juga telah dibuat untuk menentukan sama ada pemantauan yang berkesan telah dibuat terhadap pengurusan syarikat. Hasil daripada pengauditan tersebut mendapati perkara berikut:-

50.3.1. Pelantikan Pengerusi Dan Ahli Lembaga Pengarah

Mengikut Surat Pekeliling Am bertarikh 14 Julai 1980, Kementerian Kewangan telah menetapkan semua keahlian Lembaga Pengarah syarikat Kerajaan serta penentuan elaun, faedah dan keistimewaan mereka perlu mendapat persetujuan bertulis daripada Menteri Kewangan. Semakan Audit di Bahagian MKD mendapati tiada kriteria ditetapkan bagi pelantikan Pengerusi dan Ahli Lembaga Pengarah. Semakan terhadap 22 pelantikan Pengerusi/Lembaga Pengarah mendapati 8 Pengarah dicalonkan dari Bahagian MKD, 6 pencalonan adalah berasaskan jawatan atau wakil daripada Kementerian dan sebanyak 8 lagi tidak dapat ditentukan pihak yang mencalonkan. Kesemua pecalonan ini telah diluluskan oleh Menteri Kewangan.

50.3.2. Pemilihan Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan

50.3.2.1. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 1 Tahun 1985 telah menetapkan pelantikan Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan bagi semua syarikat milik Menteri Kewangan Diperbadankan dan subsidiarinya perlu mendapat

kelulusan Menteri Kewangan selaku pemegang saham. Semakan terhadap 20 fail syarikat milik Kerajaan mendapati pelantikan Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan bagi syarikat induk telah diluluskan oleh Menteri Kewangan. Bagaimanapun, pelantikan Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan bagi syarikat subsidiari tidak dikemukakan kepada Menteri Kewangan untuk kelulusan seperti mana yang ditetapkan.

50.3.2.2. Semakan juga mendapati pemilihan Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan dibuat berdasarkan kepada cadangan daripada Lembaga Pengarah, Kementerian Pengawal dan Menteri. Daripada 21 Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan yang dilantik, 9 Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan dicalonkan oleh Lembaga Pengarah, 2 oleh Menteri, 2 lagi adalah melalui kenaikan pangkat dalaman syarikat manakala pencalonan 8 Ketua Eksekutif tidak dapat ditentukan pihak yang mencalonkannya. Bahagian MKD juga tidak menetapkan kriteria yang jelas mengenai kelayakan yang diperlukan bagi pelantikan Ketua Eksekutif/Pengarah Urusan.

50.3.3. Peranan Pegawai Kerajaan Sebagai Ahli Lembaga Pengarah

50.3.3.1. Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 3 Tahun 1985 menetapkan bahawa seorang pegawai Kerajaan boleh dilantik dalam 5 Lembaga Pengarah syarikat induk dan juga tidak lebih daripada 3 Lembaga Pengarah anak syarikatnya. Berdasarkan rekod yang diselenggarakan oleh Bahagian MKD, adalah diperhatikan 3 pegawai Kerajaan telah dilantik menjadi Ahli Lembaga Pengarah dalam 13 hingga 20 syarikat Kerajaan. **Pada pandangan Audit, bagi meningkatkan keberkesanan peranan mereka sebagai wakil Kerajaan, keanggotaan mereka dalam Lembaga Pengarah syarikat perlu dihadkan supaya selaras dengan peraturan yang ada.**

50.3.3.2. Pekeliling yang sama juga menetapkan wakil Kerajaan yang dilantik perlu menyediakan laporan sekurang-kurangnya 3 bulan sekali berhubung dengan perjalanan syarikat-syarikat tersebut. Semakan Audit terhadap rekod yang diselenggarakan di bahagian MKD bagi 20 syarikat mendapati tiada bukti laporan tersebut disediakan secara konsisten oleh pegawai yang mewakili Kementerian Kewangan. Pihak Audit hanya dapat menyemak laporan yang disediakan oleh seorang pegawai sahaja yang mewakili Kementerian Kewangan. **Pada pandangan Audit, Bahagian MKD perlu mempertingkatkan pengawasan terhadap pematuhan semua peraturan yang telah ditetapkan oleh Kerajaan.**

51. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Berdasarkan kepada analisis terhadap prestasi kewangan syarikat secara menyeluruh didapati sebilangan syarikat telah menunjukkan prestasi yang baik dan mencatat keuntungan secara berterusan. Bagaimanapun, masih ada sebilangan syarikat yang tidak menunjukkan prestasi yang boleh dibanggakan di mana ada yang rugi berterusan setiap tahun ataupun mengalami keuntungan yang tidak konsisten. Ini mengakibatkan sebilangan besar syarikat tidak dapat memberi pulangan yang dijangkakan oleh

Kerajaan. Pengauditan terhadap 4 syarikat secara khusus pula mendapati pada umumnya terdapat beberapa kelemahan yang berpunca daripada perancangan syarikat yang kurang mantap, kelemahan kawalan dalaman, kekurangan kakitangan dari segi bilangan dan kepakaran serta ketiadaan pemantauan yang rapi. Sehubungan ini, adalah disyorkan supaya Kementerian Kewangan memberi perhatian kepada perkara berikut:-

- a. Mempertingkatkan pemantauan terhadap pengurusan syarikat-syarikat Kerajaan bagi memastikan ia mematuhi peraturan yang ditetapkan supaya matlamat Kerajaan mewujudkan syarikat tersebut dapat dicapai. Sehubungan ini, wakil Kementerian Kewangan dalam semua Lembaga Pengarah perlu mengemukakan Laporan Prestasi Pengurusan ke Bahagian MKD untuk dianalisis. Bagi membolehkan wakil Kerajaan menjalankan tugasnya dengan berkesan, keahlian mereka dalam Lembaga Pengarah dihadkan selaras dengan kehendak Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 3 Tahun 1985. Pemilihan wakil Kerajaan juga perlu berdasarkan kepada pengalaman dan kepakaran mereka berkaitan dengan urusan syarikat.
- b. Kementerian Kewangan juga perlu memantau pematuan syarikat terhadap pelaksanaan inisiatif yang digariskan di dalam *GLC Transformation Manual* dengan memastikan syarikat mengemukakan laporan status pelaksanaannya.
- c. Kaedah pelantikan Lembaga Pengarah dan Ketua Pegawai Eksekutif/Pengarah Urusan hendaklah selaras dengan peraturan yang ditetapkan mengikut *The Green Book- Enhancing Board Effectiveness* yang dikeluarkan oleh *Putrajaya Committee on GLC High Performance* pada bulan April 2006.

BAHAGIAN V
PENGLIBATAN JABATAN AUDIT NEGARA
DALAM PELBAGAI AKTIVITI LAIN

BAHAGIAN V

PENGLIBATAN JABATAN AUDIT NEGARA DALAM PELBAGAI AKTIVITI LAIN

52. PENDAHULUAN

Selain daripada menjalankan pengauditan bagi memenuhi kehendak undang-undang, Jabatan Audit Negara telah menjalankan Program Anak Angkat dan juga menjalankan penilaian khas terhadap Prestasi Pengurusan Kewangan Kementerian/Jabatan/Agensi memenuhi permintaan daripada Kementerian Kewangan. Sepanjang tahun 2005, penglibatan Jabatan Audit Negara dalam perkara ini adalah seperti berikut :-

52.1. PROGRAM ANAK ANGKAT

52.1.1. Pendahuluan

52.1.1.1. Program Anak Angkat yang mula diperkenalkan pada tahun 2003 adalah merupakan satu daripada langkah yang diambil oleh Jabatan Audit Negara untuk meningkatkan akauntabiliti pengurusan kewangan awam. Melalui program ini, beberapa pejabat yang dikenal pasti menghadapi masalah pengurusan kewangan telah dipilih dan diberi bimbingan serta nasihat oleh Jabatan Audit Negara bagi membantu mereka memperbaiki kelemahan yang berlaku terutamanya berhubung dengan penyelenggaraan rekod kewangan. Pada tahun 2005, Jabatan Audit Negara telah meneruskan pelaksanaan Program Anak Angkat ini di 11 pejabat di bawah 10 Kementerian seperti di jadual berikut :-

JADUAL 52.1
PEJABAT YANG DIPILIH SEBAGAI ANAK ANGKAT

PEJABAT	KEMENTERIAN	CATATAN
Seksyen Pentadbiran, Bahagian Pinjaman Perumahan	Kementerian Kewangan	Pada Peringkat Awal Belum Melaksanakan eSPKB, Sekarang Telah Melaksanakan Sepenuhnya
Akademi Kastam Diraja Malaysia	Kementerian Kewangan	Sama Seperti Di Atas
Ibu Pejabat Jabatan Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara (PERHILITAN)	Kementerian Sumber Asli Dan Alam Sekitar	Sama Seperti Di Atas
Institut Penyelidikan Teknologi Nuklear Malaysia (MINT)	Kementerian Sains, Teknologi Dan Inovasi	Sama Seperti Di Atas
Jabatan Pendaftaran Pertubuhan Wilayah Persekutuan	Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri	Sama Seperti Di Atas
Pejabat Timbalan Pengarah Kesihatan (Pergigian) Wilayah Persekutuan	Kementerian Kesihatan Malaysia	Sama Seperti Di Atas
Cawangan Hidrografi Markas Tentera Laut	Kementerian Pertahanan	Telah Melaksanakan eSPKB Sepenuhnya
Jabatan Pendidikan Khas	Kementerian Pelajaran	Sama Seperti Di Atas
Cawangan Kontrak dan Ukur Bahan	Kementerian Kerja Raya	Sama Seperti Di Atas
Institut Pertanian Parit, Perak	Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani	Belum Melaksanakan eSPKB
Institut Perikanan Malaysia, Chendering, Terengganu		

52.1.1.2. Pendekatan kerja melibatkan penilaian secara menyeluruh pengurusan pejabat Anak Angkat untuk mengenal pasti punca bagi kelemahan yang dibangkitkan. Bagi tujuan ini, semakan telah dibuat terhadap rekod dan dokumen serta fail yang berkaitan dengan pengurusan pejabat, kutipan hasil, perbelanjaan, pengurusan kumpulan wang amanah serta pengurusan aset. Selain itu, staf di Bahagian Pentadbiran dan Pengurusan Kewangan turut diberi latihan secara teori dan praktikal. Tahap pencapaian dalam penambahbaikan pengurusan kewangan juga dipantau dari semasa ke semasa. Sehubungan ini, lawatan ke pejabat Anak Angkat dibuat secara berkala bagi tempoh satu tahun.

52.1.2. Tahap Pencapaian

Secara keseluruhannya, tahap pengurusan kewangan terhadap pejabat yang telah dipilih sebagai Anak Angkat telah bertambah baik serta menunjukkan perubahan yang positif setelah mendapat bimbingan daripada Jabatan Audit Negara. Berikut diberikan tahap pencapaian pejabat yang telah dijadikan Anak Angkat :-

52.1.2.1. Unit Kewangan, Bahagian Pinjaman Perumahan (BPP)

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN HASIL			
Pembatalan Resit Kerap Berlaku Disebabkan Kesilapan Mencatat Amaun Yang Diterima.	/		
Kelewatan Memasukan Wang Tunai Ke Bank.	/		
Wang Yang Dipungut Dikreditkan Ke Akaun Jabatan Akauntan Negara Secara Tahunan Sungguhpun Ia Perlu Dikreditkan Setiap Bulan.	/		
KAWALAN PERBELANJAAN			
Kelewatan Dalam Menjelaskan Bil.	/		
Semakan Tidak Dibuat Antara Butiran Di Laporan Bayaran Pukul Dengan Bil Asal.	/		
PENGURUSAN ASET			
Daftar Inventori Dan Daftar Pergerakan Harta Modal Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini.	/		
Terdapat Perbezaan Antara Lokasi Yang Dicatatkan Di Daftar Dengan Lokasi Penempatan Sebenar Sebahagian Harta Modal.	/		

52.1.2.2. Institut Penyelidikan Teknologi Nuklear Malaysia (MINT)

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PENGURUSAN			
Fail Meja Tidak Disediakan Dengan Lengkap.		/	
KAWALAN HASIL			
Penggunaan Resit Sementara Yang Tidak Dibenarkan Di Pusat Khidmat MINT.	/		
Pegawai Yang Tidak Diberi Kuasa Mengutip Hasil Di Pusat Khidmat MINT.	/		
Setiap Pusat Khidmat MINT Tidak Menyelenggarakan Buku Tunai Sebelum Kutipan Diserahkan Ke Unit Kewangan MINT.	/		
Hasil Yang Dipungut Lewat Dimasukkan Ke Bank .	/		
Buku Tunai Tidak Disemak Setiap Hari.	/		
Daftar Mel Dan Daftar Cek Tidak Laku Tidak Diselenggarakan.	/		
Pemeriksaan Mengejut Tidak Dijalankan Oleh Pegawai Penyelia.	/		

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PERBELANJAAN			
Tiada Bukti Bahawa Catatan Di Buku Vot Disemak Oleh Pegawai Yang Bertanggungjawab Bagi Menentukan Ketepatannya.	/		
Daftar Kontrak Tidak Diselenggarakan.	/		
Salinan Baucar Bayaran Tidak Difaillkan Dengan Teratur.	/		
PENGURUSAN AKAUN AMANAH			
Rekod Kewangan Bagi Akaun Amanah MINT Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini Menyebabkan Penyata Terimaan Dan Bayaran Bagi Tahun 2003 Yang Sepatutnya Diterima Oleh Pihak Audit Pada Bulan Mac 2004, Hanya Diterima Pada Bulan April 2005.		Penyata Tahun 2004 Telah Diterima Pada Okt. 2005.	
Baki Di Rekod MINT Berjumlah RM12.52 Juta Tidak Dapat Disesuaikan Dengan Baki Di Rekod Jabatan Akauntan Negara Kerana Terdapat Perbezaan Berjumlah RM1.63 Juta Yang Tidak Dapat Dikenal Pasti.		Amaun Tidak Dikena Pasti Berkurangan Kepada RM184,144 Sahaja	
PENGURUSAN ASET			
Daftar Harta Modal, Daftar Pergerakan Harta Modal Dan Daftar Inventori Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini.		/	
Pemeriksaan Fizikal Dan Verifikasi Stok Tidak Dilakukan.	/		
Tindakan Pelupusan Tidak Diambil Terhadap Harta Modal Dan Inventori Yang Usang Atau Tidak Ekonomi Untuk Dibaiki.		/	
Cerakinan Penggunaan Bahan Api Bulanan Di Buku Log Kenderaan Tidak Dilengkapkan Untuk Mengawal Penggunaan Bahan Api.		/	
Buku Rekod Pergerakan Kad Inden Dan Buku Daftar Penggunaan Kad Elektronik Tol Tidak Diselenggarakan.	/		

52.1.2.3. Jabatan Pendaftaran Pertubuhan Wilayah Persekutuan

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PENGURUSAN			
Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun Tidak Mengadakan Mesyuarat Mengikut Kekerapan Yang Ditetapkan.		/	
Pemeriksaan Menjejut Tidak Dilakukan Mengikut Peraturan Yang Telah Ditetapkan.	/		
KAWALAN HASIL			
Baki Stok Borang Hasil Di Daftar Berbeza Dengan Baki Sebenar.	/		
Tiada Bukti Semakan Fizikal Dijalankan Terhadap Stok Borang Hasil.	/		
Buku Tunai Tidak Disemak Dengan Resit Pada Setiap Hari.	/		
Akaun Tunai Bulanan Tidak Dapat Diserahkan Kepada Pejabat Pembayar Mengikut Tempoh Yang Ditetapkan.	/		
KAWALAN PERBELANJAAN			
Pegawai Yang Memperakui Baucar eSPKB Tidak Menurunkan Tandatangani Ringkas Di Laporan Vot eSPKB Sebagai Bukti Semakan.	/		
Cecair Pemadam Masih Digunakan Untuk Pembatalan Catatan Di Dokumen Kewangan.	/		
Daftar Kontrak Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap.	/		
Penyata Penyesuaian Perbelanjaan Tidak Disediakan Sejak Oktober 2004.	/		
PENGURUSAN ASET			
Daftar Harta Modal Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini.		/	
Nombor Siri Tidak Dilabelkan Pada Harta Modal.	/		
Pemeriksaan Fizikal Terhadap Aset Tidak Dilakukan.		/	
Daftar Inventori Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini.		/	
Pemeriksaan Terhadap Daftar Stok Bekalan Pejabat Tidak Dilakukan.		/	
Catatan Di Buku Log Tidak Dibuat Dengan Lengkap.		/	
Catatan Di Buku Inden Tidak Dibuat Dengan Teratur.	/		

52.1.2.4. Pejabat Timbalan Pengarah Kesihatan (Pergigian) Wilayah Persekutuan

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PENGURUSAN			
Manual Prosedur Kerja Dan Fail Meja Tidak Disediakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini.	/		
Kandungan Fail Peribadi Dan Buku Rekod Perkhidmatan Tidak Kemas Kini.	/		
Rekod Cuti/Elaun Tidak Diselenggarakan.	/		
KAWALAN HASIL			
Pegawai Yang Memperakui Resit Tidak Mencatatkan Nama Dan Jawatannya.	/		
KAWALAN PERBELANJAAN			
Penyata Penyesuaian Perbelanjaan Lewat Disediakan.	/		
Salinan Pesanan Kerajaan Tidak Diisi Dengan Lengkap.	/		
Daftar Perbelanjaan Tidak Diselenggarakan Dengan Kemas Kini.	/		
Laporan Bayaran Pukul Tidak Disemak Dengan Bil Asal.	/		
PENGURUSAN ASET			
Daftar Harta Modal/Inventori Dan Rekod Penyenggaraan Harta Modal Dan Inventori Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Tidak Kemas Kini.	/		
Pemeriksaan Fizikal Terhadap Harta Modal Tidak Dijalankan Sepenuhnya.	/		
Tindakan Pelupusan Tidak Diambil Terhadap Harta Modal Yang Telah Disahkan Sebagai Tidak Ekonomi Lagi Untuk Digunakan.	/		
Buku Log Tidak Diselenggarakan Dengan Kemas Kini Dan Tidak Disemak Oleh Pegawai Yang Bertanggungjawab.	/		

52.1.2.5. Cawangan Hidrografi, Markas Tentera Laut

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PENGURUSAN			
Kandungan Fail Meja Tidak Kemas Kini.		/	
Manual Prosedur Kerja Tidak Disediakan			/
Mesuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun Tidak Diadakan Sepanjang Tahun 2005.			/
PENGURUSAN ASET			
Butiran Peralatan Pejabat Dan Komputer Di Bilik Kartografi Tidak Direkodkan Di Daftar Harta Modal Dan Belum Diberi Nombor Siri.	/		
Pemeriksaan Fizikal Tidak Pernah Dilakukan Untuk Menentukan Sama Ada Barangan Pejabat Adalah Seperti Yang Terdapat Di Daftar.		/	
Butiran Penyenggaraan Tidak Dicatat Di Daftar Harta Modal.		/	
Tiada Kawalan Terhadap Pergerakan Keluar Masuk Kakitangan Di Bilik Penyimpanan Stok Carta Nautika Dan Buku Pasang Surut.		/	
Pengiraan Terhadap Stok Aset Dan Inventori Tidak Dijalankan Sebelum Berpindah Ke Pulau Indah.		/	
Kad Stok Carta Nautika Dan Buku Pasang Surut Tidak Diselenggarakan Dengan Kemas Kini		/	

52.1.2.6. Jabatan Pendidikan Khas

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PENGURUSAN			
Carta Organisasi Jabatan, Manual Prosedur Kerja Dan Fail Meja Tidak Dikemaskinikan.	/		
Senarai Tugas Tidak Disediakan Untuk Semua Kakitangan.	/		
KAWALAN PERBELANJAAN			
Buku Vot Dan Buku Akaun Panjar Wang Runcit Tidak Kemas Kini.	/		
PENGURUSAN ASET			
Daftar Harta Modal Dan Daftar Inventori Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Tidak Kemas Kini.		/	
Daftar Stok Bekalan Pejabat Tidak Diselenggarakan.	/		
Pemeriksaan Fizikal Ke Atas Harta Modal Dan Inventori Tidak Dilaksanakan.		/	

52.1.2.7. Akademi Kastam Diraja Malaysia (AKMAL)

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PENGURUSAN			
Manual Prosedur Kerja Dan Fail Meja Yang Disediakan Tidak Kemas Kini.	/		
Mesuarat Kewangan Dan Pembangunan Tidak Membincangkan Aspek Kewangan Secara Menyeluruh.	/		
Perihal Cuti Di Rekod Perkhidmatan Tidak Dikemaskinikan.	/		
KAWALAN HASIL			
Resit Kew.39 Yang Digunakan Tidak Direkod Di Penyata Mengenai Borang Hasil Dikawal.	/		
Buku Tunai Tidak Disediakan Dengan Kemas Kini.		/	
PENGURUSAN KUMPULANWANG AMANAH			
Daftar Pinjaman Kenderaan Dan Komputer Tidak Diselenggarakan.	/		/
Buku Vot Amanah Yang Digunakan Tidak Menepati Format Yang Ditetapkan Mengikut Surat Pekeliling Perbendaharaan Bil.18 Tahun 2001.	/		
PENGURUSAN ASET			
Daftar Harta Modal Dan Daftar Inventori Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Tidak Kemas Kini.		/	
Tindakan Pelupusan Terhadap Aset Yang Telah Rosak Tidak Diambil.			/
Barangan Di Stor Dan Bilik Pandang Dengar Tidak Disusun Dengan Teratur.	/		
Buku Log Kenderaan Tidak Diselenggarakan Dengan Kemas Kini.	/		

52.1.2.8. Cawangan Kontrak Dan Ukur Bahan

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PENGURUSAN			
Manual Prosedur Kerja Tidak Disediakan Dengan Lengkap Dan Tidak Kemas Kini.		/	
KAWALAN HASIL			
Rekod Setem Tidak Diselenggarakan.	/		
KAWALAN PERBELANJAAN			
Daftar Baucar Tidak Disediakan Dengan Lengkap.	/		
PENGURUSAN KUMPULANWANG AMANAH			
Daftar Pinjaman Kenderaan Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap.	/		
Maklumat Pinjaman Kenderaan Di Buku Rekod Perkhidmatan Bagi Seorang Pegawai Tidak Disahkan Oleh Pegawai Yang Diberi Kuasa .	/		
Maklumat Kelulusan Pinjaman Kenderaan Bagi Seorang Pegawai Tidak Direkodkan Di Buku Rekod Perkhidmatannya.	/		
PENGURUSAN ASET			
Daftar Harta Modal Dan Daftar Stok Bekalan Pejabat Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Tidak Kemas Kini.	/		

52.1.2.9. Jabatan Perlindungan Hidupan Liar Dan Taman Negara (PERHILITAN)

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PENGURUSAN			
Fail Meja Tidak Diselenggarakan Dengan Kemas Kini.	/		
Sebahagian Daripada Kakitangan Bahagian Pentadbiran Dan Kewangan Belum Menghadiri Kursus Yang Berkaitan Dengan Pengurusan Kewangan.	/		
Butiran Mengenai 5 Penerima Anugerah Khidmat Cemerlang Masih Belum Direkodkan Di Buku Rekod Perkhidmatan.	/		
KAWALAN HASIL			
Kelewatan Mengemukakan Resit Rasmi Kepada Pembayar.	/		
KAWALAN PERBELANJAAN			
Sebanyak 11 Pesanan Tempatan Lewat Dipertanggungkan Di Buku Vot Antara 10 Hingga 33 Hari.	/		

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
PENGURUSAN ASET			
Daftar Harta Modal Tidak Dikemukakan Kepada Pejabat Cawangan Di Mana Harta Tersebut Ditempatkan. Di Samping Itu, Ruangan Di Daftar Tidak Diisi Dengan Lengkap Dan Tiada Bukti Daftar Diperiksa Untuk Menentukan Ketepatannya.	/		
Baki Yang Direkodkan Di Daftar Stok Bekalan Pejabat Berbeza Dengan Baki Fizikal.	/		
Verifikasi Stok Tidak Dijalankan Mengikut Tempoh Yang Ditetapkan.	/		
Buku Log Kenderaan Tidak Dikemaskinikan Dan Tiada Bukti Pemeriksaan Mingguan Dilakukan.	/		
Pemeriksaan Tahunan Tidak Dijalankan Bagi Memastikan Kenderaan Sentiasa Dalam Keadaan Sedia Diguna.	/		
Sebanyak 2 Daripada 5 Kenderaan Jabatan Yang Diperiksa Tidak Mempunyai Logo Jabatan.	/		

52.1.2.10. Institut Pertanian Parit, Perak (IPP)

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI SEBELUM PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PENGURUSAN			
Manual Prosedur Kerja Tidak Disediakan Dengan Lengkap Merangkumi Semua Aktiviti.	/		
Fail Meja Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Tidak Kemas Kini.	/		
KAWALAN HASIL			
Tiada Bukti Yang Menunjukkan Daftar Mel Telah Diperiksa Setiap Hari.	/		
2 Orang Pegawai Tidak Diberi Kuasa Secara Bertulis Untuk Mengutip Hasil.	/		
KAWALAN PERBELANJAAN			
Pindah Peruntukan Antara Butiran/Objek Dibuat Tanpa Kelulusan Bertulis Daripada Pegawai Yang Berkuasa.	/		
Penyata Penyesuaian Bagi Tahun 2005 Lewat Disediakan.	/		
Daftar Baucar Bayaran Ada Diselenggarakan Tetapi Tidak Diasingkan Bagi Perbelanjaan Mengurus Dan Pembangunan.	/		
Penyimpanan Baucar Bayaran Tidak Mengikut Siri Turutan.	/		
Borang Tuntutan Perjalanan Lewat Dikemukakan.	/		
Panjar Wang Runcit Tidak Diselenggarakan Dengan Kemas Kini.	/		
Tiada Pengesahan Di Bil Telefon Yang Menggunakan Sistem Bayaran Pukul Oleh Pegawai Yang Diberi Kuasa Adalah Atas Urusan Rasmi.	/		
PENGURUSAN KUMPULANWANG AMANAH/DEPOSIT	/		
Daftar Deposit Tidak Diselenggarakan Dengan Kemas Kini.	/		
PENGURUSAN ASET DAN INVENTORI			
Verifikasi Stok Tidak Dibuat Sejak Bulan Januari 2001.		/	
Tidak Semua Harta Modal/Inventori Dilabelkan Sebagai 'Hak Milik Kerajaan'.	/		
Tindakan Pelupusan Masih Belum Diambil Terhadap Aset Yang Telah Rosak.		/	
Buku Log Kenderaan Tidak Diselenggarakan Dengan Lengkap Dan Kemas Kini.	/		

52.1.2.11. Institut Perikanan Malaysia(IPM), Chendering, Terengganu

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
KAWALAN PENGURUSAN			
Carta Organisasi Dan Fail Meja Serta Senarai Tugas Tidak Disediakan Dengan Lengkap Dan Tidak Kemas Kini.	/		
Mesuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun Tidak Diadakan Mengikut Kekerapan Yang Ditetapkan.	/		
KAWALAN HASIL			
Daftar Borang Hasil Diawal Tidak Dikemaskinikan	/		
Penyata Penyesuaian Hasil Tidak Disediakan.	/		
Semua Resit Daripada Jabatan Akauntan Negara Pada Tahun 2004 Tidak Disemak Oleh Pegawai Bertanggungjawab.	/		
Notis Memberitahu Orang Awam Untuk Mendapatkan Resit Bagi Pembayaran Tidak Dipamerkan.	/		

KELEMAHAN YANG DIKENAL PASTI PROGRAM ANAK ANGKAT	KEMAJUAN YANG DICAPAI SELEPAS PROGRAM ANAK ANGKAT		
	TINDAKAN TELAH DIAMBIL	TINDAKAN SEDANG DIAMBIL	TINDAKAN BELUM DIAMBIL
Penyata Penyesuaian Perbelanjaan Pembangunan Bagi Tahun 2004 Tidak Disediakan Kecuali Pada Bulan Mac Sahaja.	/		
Daftar Sebut Harga Tidak Diselenggarakan.	/		
Butiran Salinan Peniaga Pesanan Tempatan Tidak Diisi.	/		
Tindakan Untuk Mendapatkan Balik Bayaran Bil Air Menerusi Sistem Pukul Bagi Penghuni Kuarters Yang Telah Membayar Secara Individu Masih Belum Dibuat.	/		
PENGURUSAN ASET			
Daftar Harta Modal Dan Daftar Inventori Tidak Difaillkan Dengan Teratur.	/		
Tiada Catatan Di Kad Harta Modal Mengenai Harta Modal Yang Telah Lama Dilupuskan. Dokumen Pelupusan Juga Tidak Dapat Dikemukakan Untuk Diaudit.	/		
Daftar Pergerakan Harta Modal Tidak Diselenggarakan.	/		
Tiada Bukti Menunjukkan Harta Modal Diperiksa Sekurang-Kurangnya Sekali Dalam Tempoh 2 Tahun.	/		
Harta Modal Dan Inventori Tidak Dilabelkan Sebagai 'Hak Milik Kerajaan'.	/		
Pegawai Yang Menyemak Buku Log Tidak Diberi Kuasa Secara Bertulis.	/		

52.1.3. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Berdasarkan kepada kemajuan pengurusan kewangan yang ditunjukkan oleh pejabat yang menyertai Program Anak Angkat, dapatlah dirumuskan bahawa kelemahan pengurusan kewangan boleh diperbaiki sekiranya penyeliaan yang rapi diberi kepada pegawai bawahan, panduan kerja yang jelas disediakan, latihan serta motivasi yang mencukupi dan berterusan diberi kepada kakitangan untuk menjalankan tugas dengan penuh komitmen.

52.2. PENILAIAN KHAS TERHADAP PRESTASI PENGURUSAN KEWANGAN KEMENTERIAN/JABATAN/AGENSI

Atas permintaan Kementerian Kewangan, Jabatan Audit Negara telah membuat penilaian khas terhadap prestasi pengurusan kewangan Kementerian/Jabatan/Agensi di bawah kawalan pegawai Jawatan Utama Sektor Awam (JUSA). Penilaian ini adalah untuk tujuan pengesahan jawatan mereka. Bagi tempoh bulan Januari 2005 hingga Mei 2006, penilaian telah dibuat di Kementerian/Jabatan/Agensi yang melibatkan 73 pegawai JUSA. Penglibatan Jabatan Audit Negara membuat penilaian ini secara tidak langsung telah menyumbangkan kepada pengukuhan pengurusan Kerajaan memandangkan pegawai yang dinilai itu akan memastikan pengurusan kewangan dan pelaksanaan aktiviti di bawah jagaan mereka dibuat dengan baik.

BAHAGIAN VI
KEDUDUKAN MASA KINI PERKARA
YANG DIBANGKITKAN DALAM
LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2004

BAHAGIAN VI
KEDUDUKAN MASA KINI
PERKARA YANG DIBANGKITKAN DALAM
LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2004

53. PENDAHULUAN

Bagi memastikan tindakan pembetulan diambil oleh Kementerian/Jabatan terhadap perkara yang dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2004, pemeriksaan susulan telah dijalankan di Kementerian/Jabatan berkenaan. Hasil daripada pemeriksaan itu dilaporkan dalam bahagian ini.

54. PERKARA YANG DIBANGKITKAN DALAM LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA TAHUN 2004

54.1. PENGURUSAN KEWANGAN

Penemuan Audit

Pengauditan telah dijalankan di Pejabat Ikatan Relawan Rakyat Malaysia (RELA), Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri; Jabatan Pendaftaran Negara; Kementerian Penerangan; Bahagian Pinjaman Perumahan, Perbendaharaan Malaysia; Jabatan Perikanan; Jabatan Perkhidmatan Haiwan; Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia; Jabatan Kemajuan Masyarakat; Jabatan Kebajikan Masyarakat; Jabatan Pendidikan Teknikal, Kementerian Pendidikan dan Kementerian Kerja Raya. Objektif pengauditan adalah untuk menentukan sama ada undang-undang dan peraturan kewangan mengenai kawalan pengurusan, hasil dan perbelanjaan serta pengurusan kumpulanwang amanah dan aset dipatuhi. Pada umumnya Kementerian/Jabatan yang diaudit itu mempunyai kelemahan di bidang pengurusan kewangan kerana beberapa peraturan kewangan berhubung dengan kawalan pengurusan, hasil dan perbelanjaan serta pengurusan kumpulanwang amanah dan pengurusan aset tidak dipatuhi sepenuhnya. Selain itu, ada rekod kewangan tidak diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.

Kedudukan Masa Kini

Pada umumnya, Kementerian/Jabatan yang terlibat didapati telah mengambil tindakan memperbaiki kelemahan pengurusan kewangan yang dibangkitkan. Pematuhan terhadap peraturan kewangan dan penyediaan rekod kewangan yang berkaitan adalah usaha yang dijalankan untuk meningkatkan tahap pengurusan kewangan sedia ada.

54.2. PELAKSANAAN AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN PERSEKUTUAN

54.2.1. JABATAN PERDANA MENTERI

Pengurusan Skim Latihan Graduan Serta Skim Latihan Pekerja Diberhentikan Dan Penganggur

Penemuan Audit

Kerajaan telah melaksanakan program Skim Latihan Graduan serta Skim Latihan Pekerja Diberhentikan Dan Penganggur bagi mengatasi masalah pengangguran

yang meningkat dari semasa ke semasa. Pada bulan November 2001, sebuah syarikat milikan Kerajaan di bawah Kementerian Sumber Manusia iaitu syarikat Pembangunan Sumber Manusia Bhd. (PSMB) telah dilantik untuk melaksanakan kedua skim latihan ini. Di bawah skim ini Pelatih diberi latihan kemahiran yang akan menambah peluang mereka mendapatkan pekerjaan di samping membekalkan pekerja yang berkualiti tinggi di pasaran tempatan. Sehingga bulan Julai 2004, seramai 23,932 pelatih telah mengikuti skim ini yang melibatkan perbelanjaan berjumlah RM124.15 juta. Pengauditan mendapati pada umumnya perancangan dan pelaksanaan skim ini adalah baik kecuali perkara berikut :-

- a. Tidak ada perjanjian kontrak ditandatangani bagi pelantikan syarikat PSMB.
- b. Seramai 225 pelatih tidak menyempurnakan kursus di bawah Skim Latihan Pekerja Dan Penganggur. Berdasarkan Surat Aku Janji yang telah mereka tandatangani, mereka perlu membayar balik elaun berjumlah RM249,401.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Perjanjian kontrak dengan syarikat PSMB ditandatangani dengan segera di mana perjanjian itu perlu menyatakan dengan jelas fungsi dan tanggungjawab syarikat berkenaan.
- Memastikan pelatih yang tidak menyempurnakan kursus di bawah skim ini membayar balik elaun yang telah diberi kepada mereka selaras dengan Surat Aku Janji yang telah ditandatangani.

Kedudukan Masa Kini

- a. Sepanjang tahun 2005, syarikat PSMB. telah berusaha untuk mengutip balik elaun yang telah dibayar kepada pelatih yang berkaitan. Daripada 225 notis tuntutan semula elaun ini, hanya 12 pelatih telah membuat bayaran berjumlah RM4,279. Manakala seorang pelatih membuat bayaran secara ansuran. Seramai 14 pelatih tidak perlu membuat sebarang bayaran balik kerana tiada elaun dibayar kepada mereka disebabkan pelatih terbabit belum memulakan kursus pada masa itu.
- b. Pada bulan Mac 2006, Pembangunan Sumber Manusia Bhd. telah mengesyorkan kepada Unit Perancang Ekonomi supaya tuntutan semula bagi 198 pelatih yang melibatkan RM245,865 dimansuhkan disebabkan ramai daripada mereka berhenti di pertengahan kursus kerana telah mendapat pekerjaan selaras dengan objektif asas skim.
- c. Perjanjian kontrak dengan syarikat PSMB masih belum ditandatangani.

54.2.2. KEMENTERIAN KEWANGAN

54.2.2.1. Perbendaharaan Malaysia

Pengurusan Pemberian Kerajaan Persekutuan Untuk Penyediaan Kemudahan Asas Kecil.

Penemuan Audit

Sejumlah RM3.62 bilion telah diperuntukkan untuk melaksana projek Penyediaan Kemudahan Asas Kecil bagi tempoh 2001 hingga 2004. Peruntukan

ini telah diagihkan kepada agensi pelaksana iaitu Kementerian, Badan Berkanun Persekutuan/Negeri, Pejabat Pembangunan Negeri/Jabatan Pembangunan Persekutuan dan Pihak Berkuasa Tempatan. Antara projek yang akan dilaksanakan ialah membina jambatan, gelanggang permainan, menaiktaraf jalan raya, membaik pulih surau/dewan dan bangsal nelayan. Pengauditan mendapati :-

- a. Bagi tahun 2001 dan 2002 sebanyak 87,490 projek telah dirancang untuk dilaksanakan di 14 negeri di mana 84,717 (96.8%) daripadanya dapat disiapkan melibatkan perbelanjaan RM1.24 bilion. Tidak ada peruntukan disediakan untuk melaksanakan projek di negeri bagi tahun 2003 hingga 2004.
- b. Agihan peruntukan kepada agensi pelaksana untuk projek kecil hanya bermula pada bulan September 2001. Ini menyebabkan sebahagian besar peruntukan tahun 2001 tidak dapat dibelanjakan pada akhir tahun semasa dan peruntukan semula terpaksa dibuat pada tahun 2002.
- c. Beberapa kemudahan yang dibina seperti jambatan ke tanah sawah dan balai masyarakat tidak digunakan.
- d. Beberapa projek kecil di Selangor dan Negeri Sembilan tidak dilaksanakan mengikut butiran kerja yang telah ditetapkan dalam *Bill of Quantity (BQ)*. Perkara ini berlaku akibat kegagalan pihak Pejabat Daerah berkenaan memantau pelaksanaan projek tersebut.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Perbendaharaan Malaysia hendaklah memastikan peruntukan kewangan bagi projek ini diagihkan kepada agensi pelaksana pada awal tahun supaya projek dapat dilaksanakan mengikut jadual.
- Projek hendaklah dilaksanakan mengikut butiran kerja yang ditetapkan bagi memastikan ia berkualiti dan memenuhi keperluan.
- Kementerian hendaklah memastikan hanya projek yang benar-benar perlu dilaksanakan bagi mengelakkan dari sebarang pembaziran.

Kedudukan Masa Kini

- a. Kelewatan agihan peruntukan bagi Pakej *Pre-Emptive* berlaku kerana arahan pengeluaran pertama hanya diterima pada 3 September 2001. Bagaimanapun mulai tahun 2002, pengeluaran peruntukan telah dibuat pada awal setiap tahun.
- b. Jambatan ke tanah sawah di Kampung Peradong, Negeri Sembilan tidak digunakan kerana kawasan sawah tidak diusahakan akibat masalah kekurangan bekalan air. Jambatan tersebut akan digunakan apabila kawasan berkenaan dimajukan dengan tanaman kelapa sawit di bawah RMK-9. Balai Masyarakat di Kampung Ulu Jelebu telah digunakan oleh pemimpin masyarakat untuk aktiviti dan mesyuarat.
- c. Tiada tindakan susulan diambil terhadap kontraktor yang gagal melaksanakan projek mengikut spesifikasi yang ditetapkan.

54.2.2.2. Jabatan Akauntan Negara Malaysia (JANM)
Projek Pembinaan Institut Perakaunan Negara

Penemuan Audit

Institut Perakaunan Negara (Institut) telah dibina di Sungai Lang, Sabak Bernam, Selangor dengan kos RM68.60 juta. Ia akan berfungsi sebagai pusat latihan, penyelidikan dan pembangunan dalam bidang perakaunan Sektor Awam. Pengauditan mendapati perkara berikut :-

- a. Pada asalnya, seluas 50 ekar tanah telah diperolehi untuk tapak projek ini. Bagaimanapun, juruukur yang dilantik oleh JKR telah tersilap membuat ukuran tapak menyebabkan kawasan tanah yang telah ditambah terkeluar dari tapak asal. Bagi mengatasi masalah ini, JANM telah memperolehi 50 ekar tanah tambahan bersebelahan dengan tapak asal dengan bayaran premium tanah berjumlah RM73,730. Tiada penalti atau denda dikenakan terhadap syarikat juruukur di atas kesilapan yang dilakukannya.
- b. Projek ini telah lewat disiapkan selama 2 tahun akibat dari masalah pemendapan tanah dan 27 Arahan Perubahan Kerja yang perlu dilaksanakan.
- c. 39.4 ekar tanah yang tidak dibangunkan ditumbuhi dengan tanaman pokok kelapa sawit manakala 8.6 ekar lagi keadaannya terbiar dan ditumbuhi dengan semak samun.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Jabatan Akauntan Negara Malaysia (JANM) mempercepatkan urusan perolehan perabot dan peralatan bagi bilik kuliah, asrama, kuarters dan pejabat pentadbiran supaya program latihan dapat dijalankan di Institut tersebut dengan awal.
- JANM menyerahkan sebahagian daripada tanah yang tidak diperlukan kepada Pesuruhjaya Tanah Persekutuan untuk digunakan bagi projek Persekutuan yang lain.

Kedudukan Masa Kini

- a. Program latihan telah dijalankan di Institut mulai bulan Februari 2006. Sehingga bulan Mac 2006, sebanyak 5 Bengkel Perakaunan/Kewangan, 1 Kursus Komputer dan 1 Bengkel Penggubalan Kurikulum Jabatan telah dilaksanakan di Institut tersebut. Selain itu, semua bilik latihan/asrama/ pejabat pentadbiran telah dilengkapi dengan perabot dan peralatan yang diperlukan.
- b. JANM telah pun mendapat kelulusan untuk membina 56 unit kuarters di tanah yang masih belum dibangunkan. Ia juga bercadang untuk menggunakan tanah tersebut bagi menyediakan kemudahan Program Kursus Kenegaraan serta kemudahan rekreasi bagi peserta kursus.

54.2.2.3. Lembaga Hasil Dalam Negeri

a. *Pengurusan Aktiviti Penyiasatan Cukai*

Penemuan Audit

Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) telah menjalankan aktiviti penyiasatan dan perisikan di 16 Pusat Penyiasatan dan Perisikan di seluruh negara bagi menyiasat mereka yang mengelak dari membayar cukai pendapatan. Pengauditan mendapati :-

- i. Bagi tempoh tahun 2000 hingga 2004, LHDN telah mengenakan cukai dan penalti berjumlah RM2.46 bilion melibatkan 3,619 pengelak cukai.
- ii. Tujuh Pusat Penyiasatan Dan Perisikan iaitu Johor, Kelantan, Pahang, Pulau Pinang, Sabah, Terengganu dan Negeri Sembilan hanya dapat menjalankan siasatan antara 15.8% hingga 43.3% daripada sasaran yang ditetapkan yang antara lainnya berpunca daripada kekurangan Pegawai Penyiasat.
- iii. Mengikut peraturan LHDN, penyiasatan terhadap syarikat perlu diselesaikan antara 13 hingga 18 bulan manakala terhadap individu dalam tempoh antara 24 hingga 31 bulan. Bagaimanapun, semakan Audit terhadap 401 kes penyiasatan yang diselesaikan mendapati 303 kes daripadanya telah lewat diselesaikan yang antara lainnya berpunca daripada pembayar cukai yang tidak memberi kerjasama atau gagal dikesan atau dokumen yang tidak lengkap.
- iv. Daripada 2,173 kes siasatan yang diselesaikan bagi tempoh tahun 2001 hingga 2003, sebanyak 471 kes telah ditutup tanpa sebarang cukai tambahan dikenakan kerana tiada isu penyelewengan; syarikat memberhentikan perniagaan; pembayar cukai berpindah ke luar negara atau meninggal dunia.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Mengisi semua kekosongan jawatan yang telah diluluskan oleh Jabatan Perkhidmatan Awam di semua Pusat Penyiasatan dan Perisikan.
- Mengambil tindakan tegas terhadap pembayar cukai yang tidak melaporkan pendapatannya termasuk mengenakan penalti yang tinggi, kaveat hartanah dan menghalang pembayar cukai ke luar negara.
- Mengkaji semula kandungan Manual Prosedur Kerja dan Manual Cukai Kebelakangan serta menetapkan tempoh penyelesaian bagi setiap proses penyiasatan.

Kedudukan Masa Kini

- i. Pengenaan penalti yang berat dan hukuman penjara bagi kes penipuan cukai akan dilaksanakan.
- ii. LHDN telah mengambil beberapa langkah untuk mempertingkatkan prestasi aktiviti penyiasatan seperti melantik pegawai yang khusus untuk memantau cek tertanggung yang matang dan membangun perisian sistem pemantauan cek secara berkomputer.

- iii. LHDN telah mengisi 47 kekosongan jawatan Pegawai Penyiasat dan membuat permohonan menambah 212 jawatan baru.
- iv. Prosedur dan Arahan Kerja Siasatan Sivil yang berformatkan ISO 9000 telah diperkenalkan untuk menggantikan Manual Prosedur Kerja manakala Manual Cukai Kebelakangan telah dikaji semula.

b. Pengurusan Pungutan Tunggakan Cukai

Penemuan Audit

Lembaga Hasil Dalam Negeri (LHDN) telah berjaya memungut cukai pendapatan, cukai petroleum, duti setem dan cukai keuntungan harta tanah berjumlah RM42.82 bilion pada tahun 2003 dan RM48.64 bilion pada tahun 2004. Pengauditan mendapati :-

- i. Tunggakan cukai kepada Kerajaan berjumlah RM7.79 bilion pada tahun 2002, RM15.67 bilion pada tahun 2003 dan RM8.73 bilion pada tahun 2004. Antara faktor yang menyebabkan tunggakan cukai adalah syarikat telah memberhentikan perniagaannya atau bankrap; individu yang tidak boleh dikesan; pembayar cukai yang tidak bersetuju dengan pengiraan cukai yang dibuat oleh LHDN dan mereka yang telah meninggalkan negara atau meninggal dunia di mana warisnya tidak dapat dikesan.
- ii. Pihak LHDN telah mengambil tindakan terhadap 110 kes berjumlah RM 3.15 bilion. Kes tersebut sama ada melibatkan kes yang telah diambil tindakan guaman sivil atau kes yang dibenarkan bayaran secara ansuran atau pembayar cukai mengemukakan rayuan kepada Menteri Kewangan supaya tunggakan cukainya di hapus kira atau dikurangkan. Semakan Audit selanjutnya mendapati hanya RM 416.87 juta (13.2%) daripada tunggakan cukai yang berjumlah RM3.15 bilion itu telah dipungut.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Pihak LHDN menetapkan norma masa bagi melaksanakan setiap proses kerja yang terlibat dan memantau tindakan yang diambil terhadap setiap kes tunggakan cukai.
- LHDN mewujudkan semula Jawatankuasa Tunggakan Hasil untuk memantau tunggakan cukai dan mengenal pasti kaedah mengatasinya.

Kedudukan Masa Kini

- i. LHDN telah mengambil beberapa tindakan untuk mengurangkan tunggakan cukai seperti mewujudkan semula Jawatankuasa Tunggakan Hasil untuk memantau tindakan susulan yang diambil terhadap setiap kes tunggakan; menimbangkan untuk menggunakan kad kredit bagi tujuan pembayaran cukai dan menetapkan norma kerja bagi setiap proses untuk mempercepatkan tindakan yang diambil.
- ii. Jumlah tunggakan cukai sehingga bulan Disember 2005 adalah masih tinggi iaitu berjumlah RM11.26 bilion.

54.2.2.4. Jabatan Kastam DiRaja Malaysia

a. Pengurusan Kemudahan Perumahan

Penemuan Audit

Kemudahan perumahan yang disediakan oleh Jabatan Kastam DiRaja Malaysia adalah untuk anggotanya yang bertugas di seluruh negara termasuk Singapura. Sehingga akhir tahun 2004, Jabatan Kastam mempunyai 4,946 unit rumah kediaman di seluruh negara. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, Jabatan Kastam telah membelanjakan RM34.64 juta untuk menyenggara/membaiki bangunan dan pejabat. Pengauditan mendapati:-

- i. Jabatan Kastam tidak mewujudkan jadual penyenggaraan, pelan operasi penyenggaraan serta peruntukan penyenggaraan/pembaikan bagi memastikan keadaan rumah jabatan sentiasa selamat diduduki. Rekod lengkap dan kemas kini bagi setiap rumah juga tidak diselenggara.
- ii. Jabatan Kastam tidak melantik Pegawai Perumahan di setiap Cawangan Negeri bagi memastikan pengurusan rumah jabatan dibuat dengan teratur.
- iii. Pegawai Kastam yang mempunyai rumah sendiri dalam lingkungan 20 km daripada pejabat menduduki rumah jabatan. Ini melanggar peraturan yang telah ditetapkan oleh Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 8 tahun 1980 yang tidak membenarkan pegawai tersebut menduduki rumah Kerajaan.
- iv. Imbuan Tetap Perumahan dibayar kepada mereka yang menduduki rumah jabatan akibat kurangnya pemantauan oleh pihak Jabatan Kastam.
- v. Penghuni rumah jabatan tidak menjelaskan bayaran utiliti seperti bil elektrik dan air menyebabkan tunggakan bayaran berjumlah RM36,375.
- vi. Jawatankuasa Perumahan yang telah diwujudkan di setiap pejabat Cawangan Negeri tidak mengadakan mesyuarat secara berkala untuk membincangkan isu perumahan dan memastikan tindakan pembaikan diambil.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Jabatan Kastam mewujudkan jadual penyenggaraan dan jadual operasi penyenggaraan terhadap rumah jabatan seperti yang dikehendaki oleh Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1995.
- Semua Pejabat Kastam menyelenggara rekod yang lengkap dan kemas kini berkaitan dengan maklumat rumah dan penghuninya seperti nama penghuni, tarikh masuk dan keluar, syarat-syarat layak menduduki dan juga bayaran utiliti yang perlu dijelaskan.
- Pegawai Perumahan dilantik bagi memastikan hal ehwal perumahan ini sentiasa dipantau.

Kedudukan Masa Kini

- i. Jabatan Kastam akan menyediakan Rancangan Kerja Penyelenggaraan Bangunan seperti yang ditetapkan dalam Surat Pekeliling Am Bilangan 2 Tahun 1995. Mengenai permohonan rumah jabatan, Jabatan Kastam akan memastikan Daftar Permohonan dan Daftar Penghuni Rumah diselenggarakan dengan kemas kini.
- ii. Jabatan Kastam akan melantik Pegawai Perumahan di semua pejabat kastam untuk mengendalikan dan memantau kerja penyelenggaraan selaras dengan Perintah Am Bab E.
- iii. Mengenai pengagihan rumah, Jabatan Kastam akan memastikan semua Cawangan Kastam Negeri mematuhi Pekeliling Perkhidmatan Bilangan 8 Tahun 1980 dengan membuat pengesahan/pengikraran jarak rumah sendiri dengan tempat bertugas.
- iv. Mengenai bayaran imbuhan tetap perumahan, Ibu Pejabat Kastam akan mengeluarkan arahan supaya setiap negeri melalui Cawangan Kewangan/ Perolehan menyemak dan mengambil tindakan terhadap penerima imbuhan yang mendiami rumah jabatan.
- v. Jabatan Kastam akan memastikan semua bil utiliti dijelaskan sebelum penghuni keluar rumah di samping mengarahkan tuntutan bayaran balik dibuat serta merta terhadap jumlah yang tertunggak.
- vi. Jabatan Kastam akan mengarahkan setiap Jawatankuasa Perumahan yang telah diwujudkan di setiap Cawangan Negeri supaya mengadakan mesyuarat dengan lebih kerap bagi memantau keperluan penyelenggaraan rumah jabatan.

b. Aktiviti Cukai Dalam

Penemuan Audit

Cukai Dalam merupakan salah satu bentuk cukai tidak langsung yang dikutip dan diuruskan oleh Jabatan Kastam DiRaja Malaysia. Cukai Dalam terdiri daripada 3 jenis cukai iaitu cukai jualan, cukai perkhidmatan dan duti eksais. Sekiranya barangan bercukai diproses pada tahun lalu dan tahun yang akan datang masing-masingnya tidak melebihi RM100,000, pengilang berkenaan boleh memohon untuk mendapatkan Sijil Pengecualian Daripada Pelesenan. Pengauditan mendapati :-

- i. Sebilangan pemegang lesen cukai jualan dan cukai perkhidmatan mengikrarkan penyata kosong dan gagal mengemukakan penyata pembayaran cukai mengikut tempoh yang ditetapkan. Tiada bukti menunjukkan tindakan sewajarnya diambil terhadap mereka.
- ii. Jabatan Kastam tidak menjalankan pemeriksaan akaun pelesen cukai dalam mengikut kekerapan yang telah ditetapkan iaitu satu kali bagi tempoh 3 tahun.

- iii. Pengilang yang diberi Sijil Pengecualian Daripada Pelesenan (SPP), gagal atau lewat mengemukakan Penyata Nilai Jualan Tahunan.
- iv. pengusaha yang diberi kemudahan pengecualian cukai jualan ke atas barangan siap untuk eksport gagal mengemukakan maklumat barangan tersebut bagi menentukan sama ada ia telah dieksport dalam tempoh yang ditetapkan.
- v. Jabatan Kastam perlu membuat pemeriksaan akaun secara berkala mengikut tempoh tertentu. Bagaimanapun, perkara ini tidak dapat dilaksanakan sepenuhnya kerana pertambahan pelesen berbanding pegawai pemeriksaan akaun kastam.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Jabatan Kastam mengambil langkah-langkah yang sewajarnya bagi memastikan pemeriksaan berkala dilakukan terhadap pemegang-pemegang lesen cukai jualan dan cukai perkhidmatan bagi memastikan mereka mengikrarkan jumlah pendapatan yang sebenarnya supaya hasil cukai Kerajaan diikuti dengan tepat.
- Tindakan yang sewajarnya diambil terhadap pengilang dan pengusaha yang ingkar mematuhi peraturan yang telah ditetapkan.

Kedudukan Masa Kini

- i. Jabatan Kastam telah dan sedang mengambil tindakan untuk mengatasi kelemahan yang berlaku bagi penambahbaikan terhadap aktiviti cukai dalaman di peringkat Ibu Pejabat dan negeri. Bagi pelesen yang mengikrarkan penyata kosong dalam jangka masa yang panjang, siasatan dijalankan dan sekiranya pengilang/penyediaan perkhidmatan telah menamatkan operasinya maka lesen akan dibatalkan. Bagi mereka yang gagal mengemukakan penyata pembayaran dalam tempoh yang ditetapkan siasatan akan dijalankan dan seterusnya tindakan sivil dan jenayah akan diambil.
- ii. Bagi pemegang SPP yang nilai jualannya melebihi RM90,000 pemeriksaan akaun dijalankan dan tindakan melesenkan serta kutipan cukai dilaksanakan.
- iii. Bagi pemegang SPP yang gagal atau lewat mengemukakan Penyata Nilai Jualan Tahunan, tindakan susulan dengan menjalankan pemeriksaan premis dilakukan bagi menentukan syarikat masih aktif dan layak mendapat pengecualian selain dari menghantar surat peringatan.
- iv. Bagi pengusaha yang diberi kemudahan di bawah Butiran 91, Jadual B, Perintah Cukai Jualan (Pengecualian) 1980 dan gagal mematuhi peraturan, tindakan menuntut cukai terlibat sedang diambil dan bagi mereka yang ingkar tindakan undang-undang dilaksanakan. Kelemahan ini berlaku kerana pengguna kemudahan ini merupakan peniaga yang statusnya *trading company* dan bukan pelesen cukai jualan.

- v. Bahagian Cukai Dalam di negeri telah ditugaskan membuat pemeriksaan akaun terhadap syarikat yang tertakluk di bawah Akta Cukai Jualan dan Perkhidmatan bagi tujuan pelesenan baru, pembatalan lesen dan SPP. Bahagian Pemeriksaan Akaun pula memberi tumpuan terhadap kes-kes khas dan yang berpotensi ke arah menjana hasil.

54.2.3. SYARIKAT KERAJAAN

54.2.3.1. Pengurusan Institut Terjemahan Negara Malaysia Berhad

Penemuan Audit

Institut Terjemahan Negara Malaysia Berhad (ITNMB) ditubuhkan oleh Kerajaan pada bulan September 1993 untuk menyediakan prasarana bagi mewujudkan industri terjemahan di negara ini. Sebagai sebuah syarikat berhad, modal saham ITNMB yang berjumlah RM29.41 juta dimiliki sepenuhnya oleh Kerajaan Malaysia di bawah Menteri Kewangan Diperbadankan. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2003, jumlah hasil yang dipungut oleh ITNMB adalah RM12.57 juta manakala perbelanjaan bagi tempoh yang sama berjumlah RM11.99 juta. Pengauditan mendapati :-

- a. Bagi tempoh 2001 hingga 2003, ITNMB telah menterjemahkan 59,172 halaman dokumen, menterjemah dan menerbitkan 56 buku, memberi 20 khidmat jurubahasa dan menganjurkan 30 kursus.
- b. ITNMB tidak menyediakan rancangan korporat dan menetapkan strategi pelaksanaannya.
- c. Pada akhir tahun 2003, sejumlah lebih 10 judul buku bernilai RM0.77 juta masih tidak dijual. Ada antara stok buku tersebut langsung tidak dapat dijual bagi tempoh 2 tahun.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- ITNMB menyediakan satu dokumen Rancangan Korporat yang menunjukkan hala tuju syarikat. Dokumen ini antara lainnya perlu mengandungi visi, misi, objektif, strategi, rancangan perniagaan, pelan tindakan dan belanjawan syarikat.
- Laporan mengenai tahap kepuasan pelanggan, kualiti perkhidmatan, aduan pelanggan, perubahan penting dalam persekitaran perniagaan dan kedudukan pasaran dibentang dan dibincangkan secara terperinci semasa mesyuarat Lembaga Pengarah.
- ITNMB membuat kajian pasaran untuk membantunya menentukan bilangan buku yang diperlukan sebelum mencetaknya bagi mengelakkan pembaziran.

Kedudukan Masa Kini

- a. Rancangan Korporat yang mengandungi visi, misi, objektif, strategi, rancangan perniagaan, pelan tindakan dan belanjawan syarikat sedang disediakan.

- b. ITNMB telah memohon peruntukan kewangan daripada Kementerian Pelajaran Malaysia untuk menjalankan kajian pasaran.
- c. Isu berhubung dengan tahap kepuasan pelanggan, kualiti perkhidmatan, aduan pelanggan, perubahan penting dalam persekitaran perniagaan dan kedudukan pasaran telah dijadikan agenda dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah.

54.2.3.2. *Pengurusan Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd.*

Penemuan Audit

Kerajaan telah membelanjakan sejumlah RM89.33 juta bagi membina 17 hotel kos sederhana sebagai usaha menggalakkan pertumbuhan industri pelancongan. Rangkaian Hotel Seri Malaysia Sdn. Bhd. (RHSM) telah ditubuhkan pada bulan April 1994 sebagai agensi pelaksana bagi menguruskan hotel berkenaan. Kerajaan Persekutuan melalui Menteri Kewangan Diperbadankan merupakan pemegang saham terbesar RHSM di mana jumlah pegangannya ialah RM118.93 juta. Pengauditan mendapati :-

- a. Secara keseluruhannya, prestasi kewangan RHSM adalah kurang memuaskan di mana jumlah kerugian yang dialaminya telah meningkat dari setahun ke setahun. Pendapatan yang diperolehi oleh beberapa Pengendali Hotel juga adalah kurang memuaskan kerana kadar penginapan purata hotel tidak mencapai sasaran yang ditetapkan yang antara lainnya berpunca daripada kekurangan promosi.
- b. Semakan Audit mendapati beberapa kelemahan terhadap pengurusan Sistem Francais yang berpunca daripada kelemahan pengurusan RHSM. Syarikat ini tidak mempunyai kawalan dalaman yang memuaskan bagi menjamin pentadbiran syarikat dibuat dengan teratur. Ia juga tidak memantau dengan secukupnya prestasi Syarikat Pengurusan yang dilantik untuk menguruskan Sistem Francais. Akibatnya Syarikat Pengurusan tidak menjalankan tanggungjawab sepenuhnya untuk membantu Pengendali Hotel.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Lembaga Pengarah RHSM memastikan RHSM menyediakan rancangan korporatnya yang menentukan dengan jelas hala tuju syarikat.
- Meningkatkan usaha promosi dan pemasaran melalui program yang lebih terancang dan melibatkan Pengendali Hotel dengan aktiviti tersebut. RHSM juga perlu menyediakan garis panduan pengurusan Dana Iklan dan Promosi bagi meningkatkan kawalan dan memastikan ketelusan penggunaan dana tersebut.
- Jawatankuasa Audit dan Unit Audit Dalaman ditubuhkan bagi tujuan mengesan tindakan yang bertentangan dengan dasar, sistem dan prosedur pengurusan serta kelemahan dalam sistem pengurusan yang boleh menjejaskan pencapaian matlamat Sistem Francais dan objektif penubuhan syarikat.

- Meningkatkan pemantauan terhadap Syarikat Pengurusan dan memastikannya melaksanakan perkara berikut :-
 - Mengemas kini Manual Operasi.
 - Mengemukakan *Performance Report* yang komprehensif berserta cadangan yang membina.
 - Mengkaji semula perkara yang diliputi dalam *Management Operation Review* supaya meliputi semua aspek pengurusan Francais dan memastikan setiap laporan *review* berkenaan mengandungi cadangan yang membina.
 - Memantapkan pengurusan *flagship hotel* untuk menjadi contoh kepada Pengendali Hotel lain.

Kedudukan Masa Kini

- a. Prestasi kewangan RHSM telah menunjukkan tanda pemulihan di mana kerugian semasa telah berkurangan daripada RM7.16 juta pada tahun 2003 kepada RM1.20 juta pada tahun 2004.
- b. Antara usaha untuk mempertingkatkan prestasi kewangannya, RHSM telah menyediakan garis panduan Dana Iklan dan Promosi untuk memilih serta memantau agensi pengiklanan yang dilantik.
- c. Lembaga pengarah RHSM telah meluluskan penubuhan Jawatankuasa Audit berserta dengan terma rujukan.
- d. Lembaga Pengarah RHSM telah meluluskan Rancangan Korporat yang formal yang mengandungi antara lainnya visi, misi, objektif, strategi, analisis perniagaan serta pelan tindakannya.
- e. Perkhidmatan Syarikat Pengurusan telah ditamatkan berkuatkuasa pada 17 Februari 2006. Bagaimanapun, syarikat berkenaan telah mendapatkan perintah mahkamah untuk menghalang penamatan kontrak tersebut.

54.2.3.3. *Pengurusan Syarikat Perumahan Negara Berhad*

Penemuan Audit

Syarikat Perumahan Negara Berhad (SPNB) telah ditubuhkan pada bulan Oktober 1996 dan merupakan sebuah syarikat berhad yang dimiliki sepenuhnya oleh Kerajaan dengan modal berbayar RM10 juta. Antara fungsi syarikat ini ialah membina Rumah Mampu Milik; menyiapkan projek perumahan terbengkalai seluruh negara yang telah dikenal pasti oleh Kerajaan dan melaksanakan projek Rumah Mesra Rakyat. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, pendapatan SPNB adalah berjumlah RM922.13 juta manakala perbelanjaannya berjumlah RM839.52 juta. Pengauditan mendapati :-

- a. Sebanyak 21 projek Rumah Mampu Milik patut dilaksanakan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004. Bagaimanapun, hanya 5 projek dapat dilaksanakan di mana 2 projek daripadanya tidak dapat disiapkan sebelum akhir tahun

2004 seperti mana yang dirancang. Kelewatan ini adalah kerana proses permohonan pengambilan tanah dan kelulusan pelan susun atur serta pelan pembangunan mengambil masa antara 6 hingga 12 bulan.

- b. Bagi tempoh 2003 hingga 2004, sebanyak 36 projek pemulihan perumahan terbengkalai perlu dilaksanakan. Namun demikian, hanya 10 projek telah dilaksanakan. Kelewatan melaksanakan 26 projek yang lain kerana SPNB lewat mendapat kelulusan daripada pihak pemaju yang terdahulu dan juga kebenaran daripada pembeli rumah.
- c. Perbelanjaan pentadbiran SPNB telah meningkat setiap tahun iaitu RM10.87 juta pada tahun 2003 dan RM14.04 juta pada tahun 2004. Antara perbelanjaan yang meningkat setiap tahun ialah bayaran gaji dan elaun kakitangan, telefon, perubatan, tuntutan perjalanan dan Hari Keluarga.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Lembaga Pengarah memantau dengan lebih teliti perbelanjaan yang dibuat oleh syarikat bagi memastikan ia dibuat dengan teratur dan berhemat. Bagi tujuan ini, SPNB perlu merancang belanjawannya dengan lebih realistik berasaskan kepada sumber kewangan yang ada. Sebarang keputusan yang melibatkan peningkatan perbelanjaan ketara perlu disokong dengan justifikasi yang kukuh, diluluskan oleh Lembaga Pengarah dan dimaklumkan kepada Kementerian Kewangan.
- Unit Audit Dalam yang ditubuhkan melaporkan semua ketidakpatuhan prosedur kepada Jawatankuasa Audit dan Pemeriksaan.
- Wakil Kementerian Kewangan menyediakan laporan bertulis setiap 3 bulan berhubung dengan prestasi pengurusan SPNB dan mengemukakannya kepada Menteri Kewangan untuk makluman dan pandangan.

Kedudukan Masa Kini

- a. Sebanyak 5 daripada 16 projek Rumah Mampu Milik yang tidak dapat dilaksanakan mengikut perancangan pada tahun 2004 telah mula dilaksanakan pada tahun 2005. Manakala bagi Projek Pemulihan Perumahan Terbengkalai pula, 7 daripada 26 projek yang belum dimulakan mengikut perancangan awal telah pun dimulakan pelaksanaannya dalam tahun 2005. Daripada sebanyak 1,002 unit Rumah Mesra Rakyat yang sepatutnya disiapkan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, sebanyak 901 unit telah dapat disiapkan dan diserahkan kepada pemohon.
- b. Perbelanjaan pentadbiran SPNB berterusan meningkat di mana bagi tahun 2005, jumlahnya ialah RM24.10 juta. Peningkatan ini adalah berkait rapat dengan penambahan kakitangan daripada 228 orang pada tahun 2004 kepada 485 orang tahun 2005.
- c. Pada bulan Februari 2006, SPNB telah menubuhkan satu Jawatankuasa Kewangan untuk membincangkan isu berkaitan kewangannya sebelum ia dibentangkan dalam mesyuarat Lembaga Pengarah.

- d. Pada bulan September 2005, satu Jawatankuasa Aset telah ditubuhkan untuk membincangkan mengenai prosedur berkaitan pengurusan aset. Bagaimanapun, Jawatankuasa ini hanya bermesyuarat pada bulan Februari 2006. Polisi dan prosedur berkaitan pengurusan aset masih belum disediakan.

54.2.4. KEMENTERIAN PERTANIAN DAN INDUSTRI ASAS TANI

54.2.4.1. Jabatan Perikanan Malaysia

Projek Anak Angkat Pemprosesan Produk Perikanan

Penemuan Audit

Projek Anak Angkat Pemprosesan Produk Perikanan (Projek Anak Angkat) mula dilaksanakan pada tahun 1995 bagi membangunkan industri perikanan secara komersial dan bersepadu. Melalui projek ini, Jabatan Perikanan memberi pinjaman mesin dan peralatan kepada pengusaha yang menjalankan perusahaan berasaskan produk perikanan yang dipilih menyertai Projek Anak Angkat. Jabatan juga memberi khidmat nasihat dan bimbingan kepada peserta melalui kursus, seminar dan lawatan ke premis perniagaan dari semasa ke semasa. Pengauditan mendapati :-

- a. Pada umumnya, projek ini telah dirancang dengan baik dan sejumlah RM4.36 juta telah dibelanjakan bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004.
- b. Seramai 44 peserta berjaya memperolehi pendapatan melebihi RM20,000 sebulan.
- c. Tiada Jawatankuasa Pemilihan Peserta diwujudkan di peringkat negeri, penyelenggaraan dokumen dan rekod berhubung dengan projek tidak sempurna serta pemantauan terhadap pelaksanaan projek kurang berkesan.
- d. Beberapa peserta projek tidak mengambil perlindungan insurans bagi mesin dan peralatan yang dipinjamkan.
- e. Peserta disyaratkan mempunyai premis yang menepati Amalan Pengilangan Yang Baik. Bagaimanapun 26 daripada 34 premis yang dilawati tidak mematuhi.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Jabatan memastikan garis panduan berhubung pelaksanaan projek ini dipatuhi sepenuhnya seperti menubuhkan Jawatankuasa Pemilihan Peserta di peringkat negeri; mendapatkan laporan hasil bulanan daripada peserta bagi tujuan memantau prestasi mereka.
- Jabatan memberi tumpuan kepada aspek pemasaran bagi meningkatkan hasil pengeluaran dan menetapkan standard kualiti yang khusus terhadap sesuatu produk yang dikeluarkan bagi memastikan produk tersebut berkualiti serta dapat dikomersialkan.
- Pihak Agensi Pusat memberi pertimbangan untuk meluluskan jawatan tambahan yang diminta oleh Jabatan Perikanan untuk projek berkenaan.

Kedudukan Masa Kini

- a. Jabatan Perikanan Malaysia telah mengarahkan Jabatan Perikanan Negeri supaya menubuhkan Jawatankuasa Pemilihan Peserta di peringkat negeri. Semua pegawai di peringkat negeri telah diberi penjelasan tentang fungsi jawatankuasa tersebut.
- b. Tindakan sedang diambil untuk mengemas kini semua rekod dan profil anak angkat serta peralatan yang telah dipinjamkan.
- c. Kakitangan Pusat Perikanan Laut sedang menjalani latihan penyenggaraan mesin dan peralatan pemprosesan untuk membantu menjadualkan penyenggaraan berkala terhadap mesin yang dipinjamkan.
- d. Pada tahun 2005, setiap peserta telah diberikan buku rekod pengeluaran harian yang dipantau secara berkala di peringkat daerah dan negeri. Laporan pengeluaran setiap peserta dihantar ke Ibu Pejabat untuk penilaian dan penelitian.
- e. Jabatan telah mempromosi produk peserta melalui penyertaan dalam ekspo, karnival dan pameran oleh FAMA.
- f. Jabatan juga telah melancarkan logo *Fish Best* pada bulan Mac 2006. Melalui penggunaan logo *Fish Best*, peserta perlu mematuhi syarat yang digariskan dalam Akta Makanan 1983, Amalan Pengilangan Yang Baik dan mendapatkan persijilan HALAL serta analisa Kandungan Nutrisi bagi mencapai standard kualiti yang ditetapkan.
- g. Bagi memantapkan sistem pemantauan, lawatan naziran berjadual dilaksanakan oleh pegawai dari Ibu Pejabat. Pejabat Perikanan Negeri telah diminta untuk mengadakan mesyuarat bulanan bagi memantau kemajuan projek. Selain itu, Jabatan Perikanan juga telah mengemukakan penyusunan semula perjawatan bagi penambahan kakitangan dan gred jawatan pegawai yang terlibat secara langsung dengan projek ini.

54.2.4.2. Jabatan Perkhidmatan Haiwan Malaysia *Pengurusan Pusat Perkhidmatan Industri Tenusu*

Penemuan Audit

Projek Pembangunan Industri Tenusu telah dilaksanakan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan bagi meningkatkan bekalan susu segar negara di samping menjadikan sekurang-kurangnya 50 penternak kecil tenusu mencapai taraf komersial pada akhir tahun 2005. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, sejumlah RM5.59 juta telah dibelanjakan bagi projek ini. Seramai 555 penternak telah menyertai projek ini. Pengauditan mendapati perkara berikut :-

- a. Pada tahun 2004 sebanyak 11.48 juta liter susu telah dihasilkan. Bagaimanapun ia tidak dapat dibandingkan dengan sasaran kerana Jabatan tidak menetapkan sasarannya.

- b. Pendapatan bulanan penternak bergantung kepada gred susu iaitu antara RM0.50 hingga RM1.35 seliter. Ada penternak yang berjaya memperoleh pendapatan sehingga RM20,712 sebulan.
- c. Memorandum Persefahaman antara Jabatan dengan penternak tidak memperuntukkan syarat bagi membolehkan Jabatan memotong 1% daripada harga jualan susu untuk dimasukkan ke Tabung Penternak.
- d. Sebanyak 136 jawatan daripada 378 jawatan yang diluluskan masih lagi belum diisi.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Jabatan Perkhidmatan Haiwan menetapkan sasaran pengeluaran susu bagi setiap pusat perkhidmatan.
- Jabatan menyegerakan pengisian jawatan terutamanya Pembantu Veterinar dan Atendan Haiwan di peringkat Pusat Perkhidmatan Industri Tenusu supaya aktiviti bimbingan dan khidmat nasihat dapat diberi secara berterusan kepada penternak yang berpotensi dan mempunyai daya maju ke arah mencapai taraf komersial.
- Memorandum Persefahaman antara Jabatan dengan penternak menyatakan juga tentang tanggungjawab penternak menjelaskan hutang dan potongan 1% daripada jualan susu disumbangkan kepada Tabung Penternak.

Kedudukan Masa Kini

- a. Jabatan Perkhidmatan Haiwan tidak dapat menetapkan sasaran pengeluaran susu bagi setiap pusat perkhidmatan disebabkan kesukaran penternak memperoleh lembu tenusu baru. Bilangan penternak komersial yang sedikit juga menyebabkan sasaran pengeluaran susu tidak dapat ditetapkan. Kebanyakan penternak hanya menceburi bidang usaha ini secara separuh masa bagi menambahkan pendapatan, maka usaha mentransformasikan penternak ini masih belum tercapai. Jabatan terus berusaha menggalakkan pengusaha baru untuk bergiat secara sepenuh masa dalam bidang ini.
- b. Pengisian jawatan Atendan Haiwan tidak dilakukan kerana jawatan ini akan dijumpukan. Bagaimanapun, pengisian jawatan Pembantu Veterinar dibuat dari semasa ke semasa.
- c. Jabatan sedang menyemak semula Memorandum Persefahaman dan menambah syarat bagi memastikan penternak menjelaskan hutang dan membolehkan Jabatan membuat potongan 1% daripada jualan susu untuk dimasukkan ke Tabung Penternak.

54.2.5. KEMENTERIAN KEMAJUAN LUAR BANDAR DAN WILAYAH ***Pengurusan Program Bekalan Air Luar Bandar***

Penemuan Audit

Di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah telah menetapkan matlamat untuk mempertingkatkan liputan bekalan air luar bandar merangkumi 99% kawasan Semenanjung serta 75% kawasan Sabah dan Sarawak. Pengauditan mendapati :-

- a. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2004, Perbendaharaan Malaysia telah meluluskan peruntukan berjumlah RM854.92 juta bagi melaksanakan program ini di mana RM583.70 juta (68.3%) telah dibelanjakan. Bagi tempoh yang sama, Kementerian hanya dapat melaksanakan sebanyak 1,898 (36.4%) daripada 5,208 projek yang telah dirancang.
- b. Faktor utama yang menyebabkan projek tidak dapat dilaksanakan mengikut jadual adalah kerana proses pra pembinaan seperti mendapatkan cadangan projek daripada negeri, melantik perunding, mendapatkan kelulusan Kementerian terhadap senarai projek, menyediakan *construction drawing* dan pelantikan kontraktor mengambil masa antara 6 hingga 10 bulan.
- c. Mengikut syarat kontrak, kontraktor perlu menyiapkan projek antara 6 hingga 12 bulan. Bagaimanapun, ada kes di mana kontraktor lewat menyiapkan projek sehingga 538 hari.
- d. Ada kerja yang tidak mengikut spesifikasi manakala projek yang telah siap tidak disenggarakan dengan memuaskan.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Pihak Kementerian merancang projek bagi sesuatu tahun dengan lebih awal. Bagi tujuan ini, kerjasama dengan pelbagai pihak yang terlibat di peringkat Negeri perlu diperolehi.
- Jawatan kosong di Unit Bekalan Air Luar Bandar, Kementerian diisi segera bagi membolehkan pemantauan yang lebih rapi dibuat terhadap ribuan projek yang perlu dilaksanakan.

Kedudukan Masa Kini

- a. Peruntukan yang telah diluluskan bagi tempoh tahun 2001 hingga 2005 adalah RM700.43 juta. Daripada jumlah ini, RM698.40 juta (99.7%) telah dibelanjakan di mana 149,876 (41.6%) daripada sasaran 360,000 rumah telah mendapat bekalan air.
- b. Tiada projek baru yang dilaksanakan pada tahun 2005. Kementerian hanya meneruskan pelaksanaan projek sambungan tahun 2003/2004.
- c. Kementerian akan mengambil beberapa langkah untuk mempercepatkan proses pra pembinaan yang terlibat dengan kerjasama Kerajaan Negeri.
- d. Kementerian telah menubuhkan satu jawatankuasa untuk memantau kemajuan pelaksanaan projek dan menempatkan pegawai pemantauan di Negeri.

54.2.6. KEMENTERIAN KERJA RAYA

Pengurusan Kerja Awalan Dalam Kontrak Kerja Jabatan Kerja Raya Malaysia

Penemuan Audit

Kerja awalan (*preliminaries*) adalah merupakan kemudahan atau peralatan yang perlu disediakan oleh kontraktor projek sebelum kerja pembinaan dapat dijalankan. Antara kerja awalan ialah menyediakan pejabat tapak, stor dan pengangkutan untuk kegunaan pegawai penguasa dan kakitangan JKR serta kemudahan tempat tinggal sementara pekerja pembinaan. Pengauditan terhadap kerja awalan bernilai RM948.45 juta bagi 44 projek mendapati perkara berikut :-

- a. Dokumen kontrak bagi 12 projek yang diperolehi melalui tender terbuka menunjukkan dengan jelas item kerja awalan manakala yang lainnya ditunjukkan secara umum sahaja.
- b. Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 13 Tahun 1999 menetapkan hanya kereta jenis pacuan empat roda sahaja yang boleh diperolehi melalui kerja awalan dan jika sebaliknya perlu mendapat kelulusan Kementerian Kewangan. Bagaimanapun, tiada kelulusan Kementerian Kewangan diperolehi bagi perolehan kenderaan jenis lain.
- c. Kenderaan yang dibekalkan oleh kontraktor bagi 10 kontrak tidak mengikut bilangan dan jenis yang ditetapkan dalam dokumen kontrak.
- d. Tempat penginapan untuk pekerja pembinaan tidak disenggarakan mengikut peraturan yang ditetapkan oleh Pihak Berkuasa Kesihatan. Lawatan Audit mendapati kuarters dan kawasan sekelilingnya kotor dan tidak terurus.
- e. Rekod inventori bagi kerja awalan hanya disediakan bagi 6 projek dan ia diselenggarakan dengan kemas kini bagi 3 projek sahaja.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Jabatan Kerja Raya memastikan item kerja awalan yang dipohon dan dinyatakan dalam kontrak adalah selaras dengan kriteria yang ditetapkan oleh Kementerian Kewangan melalui Surat Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 13 Tahun 1999.
- Jabatan Kerja Raya menentukan setiap item kerja awalan ditunjukkan secara terperinci dalam dokumen kontrak bagi membolehkannya menyemak dengan bekalan sebenar.
- Pegawai yang bertanggungjawab dikehendaki menyelenggarakan senarai inventori bagi kerja awalan dengan lengkap dan kemas kini untuk memudahkan rujukan.

Kedudukan Masa Kini

- a. Jabatan Kerja Raya telah mengambil perhatian tentang kedudukan 32 projek di mana dokumen kontrak berkaitan tidak dinyatakan dengan jelas item kerja awalan dan akan memastikan setiap kerja awalan ditunjukkan secara terperinci sama ada di senarai kuantiti, spesifikasi dan lukisan bagi pelaksanaan projek yang akan datang.

- b. JKR akan mengarahkan pihak kontraktor mematuhi peraturan berhubung dengan tempat tinggal sementara pekerja bagi menjamin keselamatan dan kesihatan pekerja.

54.2.7. KEMENTERIAN PENGANGKUTAN

54.2.7.1. Jabatan Pengangkutan Jalan

a. Pengurusan Penyitaan Kenderaan

Penemuan Audit

Jabatan Pengangkutan Jalan (JPJ) adalah bertanggungjawab untuk menguatkuasakan Akta Pengangkutan Jalan 1987 dan Akta Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan 1987. Kenderaan yang didapati terlibat dengan kesalahan di bawah kedua akta ini boleh disita dengan tujuan untuk memberhentikan sesuatu kesalahan jalan raya daripada berterusan dan pada masa yang sama mengenal pasti identiti pemandu kenderaan tersebut. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, JPJ telah membelanjakan sejumlah RM128.26 juta peruntukan mengurus untuk tugas penguatkuasaan. Pengauditan yang dijalankan mendapati :-

- i. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, sejumlah 6,483 kenderaan telah disita di seluruh negara.
- ii. Pihak Audit tidak dapat mengesahkan jumlah sebenar kenderaan yang telah dilepaskan/dilupuskan pada sesuatu tahun kerana tiada rekod mengenainya.
- iii. Sungguhpun JPJ boleh mengenakan caj kepada pemilik kenderaan untuk khidmat membawa kenderaan ke tempat tahanan, menyimpan kenderaan dan memunggah barang daripada kenderaan serta melupuskannya, namun ia tidak pernah dilaksanakan.
- iv. Pemeriksaan fizikal di beberapa tempat simpanan kenderaan mendapati kawasan berkenaan tidak dikawal dengan baik menyebabkan beberapa bahagian kenderaan seperti enjin, lampu dan tayar telah hilang.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Kementerian Pengangkutan menetapkan kadar caj penyitaan; memasukkan data urusan penyitaan kenderaan dalam Sistem Informasi Kenderaan dan Pelesenan (SIKAP); meningkatkan pemantauan terhadap urusan penyitaan dan menetapkan norma masa bagi setiap prosedur pelepasan dan pelupusan kenderaan sita supaya setiap kes boleh diselesaikan dalam masa yang singkat.
- Bahagian Penguatkuasaan JPJ mempertingkatkan tahap keselamatan tempat simpanan kenderaan sita supaya kenderaan berkenaan sentiasa berada dalam keadaan yang baik dan selamat.

Kedudukan Masa Kini

- i. Bagi mempertingkatkan keberkesanan urusan penyitaan kenderaan, tindakan telah diambil oleh JPJ dengan mengemukakan draf kaedah penetapan kadar caj penyitaan kepada Kementerian Pengangkutan.
- ii. Sistem SIKAP akan diubahsuai untuk memasukkan maklumat kenderaan yang disita. Bagi tujuan ini, JPJ telah melantik konsultan dengan kos RM7 juta.
- iii. JPJ telah membuat penambahbaikan terhadap Manual Prosedur Kerja Penguatkuasaan bagi memastikan keseragaman prosedur di samping memberi panduan kepada semua pegawai Jabatan.
- iv. Sejumlah RM750,000 juta telah diperuntukkan kepada 8 pejabat JPJ Negeri untuk mempertingkatkan tahap keselamatan tempat simpanan kenderaan sita supaya kenderaan berkenaan sentiasa berada dalam keadaan yang baik dan selamat.

b. Pelaksanaan Sistem e-Khidmat

Penemuan Audit

Projek e-Khidmat merupakan pusat sehenti perkhidmatan di mana orang awam boleh berurusan dengan Kerajaan dan pihak lain dengan mudah tidak kira di mana mereka berada melalui pelbagai saluran elektronik seperti kiosk, *Interactive Voice Response* dan perkhidmatan internet. Antara perkhidmatan yang disediakan adalah berkaitan dengan lesen memandu dan pembayaran saman. Bagi tujuan projek ini, Kerajaan telah memperuntukkan sejumlah RM22.74 juta di mana sehingga bulan Januari 2005 sejumlah RM7.84 juta telah dibelanjakan. Pengauditan dijalankan mendapati :-

- i. Konsortium yang dipilih untuk melaksanakan projek ini tidak dapat melaksanakannya dalam tempoh yang ditetapkan kerana beberapa perubahan skop kerja; kelewatan JPJ meluluskan dokumentasi pembangunan sistem; masalah ujian integrasi dengan sistem Tenaga Nasional Berhad (TNB) dan kelewatan pengesahan laporan *Business Process Reengineering* oleh pihak Telekom.
- ii. Bagi tempoh 2002 hingga 2005 sebanyak 503,862 pertanyaan saman dibuat tetapi hanya 16 saman yang melibatkan RM1,690 telah dibayar melalui sistem e-Khidmat. Bagi tempoh yang sama 577,978 saman bernilai RM111.05 juta telah dibayar secara manual.
- iii. Bagi tempoh Oktober 2004 hingga Mac 2005, sebanyak 923 cubaan capaian telah dibuat oleh pihak Audit. Bagaimanapun 477 daripadanya telah gagal kerana sambungan ke *Gateway Provider* tidak berjaya, laman web tidak dapat diakses sepenuhnya atau sedang ditambah baik/disenggara oleh *Service Provider*.
- iv. Laporan Kemajuan Projek bulanan tidak dikemukakan kepada Jawatankuasa Pemandu Projek e-Khidmat untuk tujuan pemantauan.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- JPJ menjadualkan semula pelaksanaan projek dan meningkatkan pemantauannya terhadap sistem e-Khidmat.
- Promosi secara meluas melalui media elektronik perlu ditingkatkan bagi menggalakkan penggunaan sistem e-Khidmat.
- JPJ mengkaji semula penempatan dan penggunaan kiosk untuk memudahkan orang ramai menggunakannya.
- Jawatankuasa Pemandu Projek memastikan Laporan Kemajuan Projek dikemukakan secara bulanan bagi membolehkan pemantauan yang lebih berkesan dibuat terhadap projek.

Kedudukan Masa Kini

- i. Jadual pelaksanaan projek yang baru telah dibincang dan dipersetujui oleh Jawatankuasa Pemandu Projek e-Khidmat.
- ii. Semua *service provider* telah menghantar Laporan Bulanan Kemajuan Projek kepada JPJ.

54.2.7.2. Jabatan Laut Semenanjung Malaysia

Projek Pembinaan Kompleks Jabatan Laut Wilayah Selatan, Tanjung Pelepas, Johor

Penemuan Audit

Pembinaan kompleks Jabatan Laut Wilayah Selatan, Tanjung Pelepas, Johor bernilai RM49.40 juta adalah untuk dijadikan pusat kawalan dan pengawasan radar bagi mengawasi lalu-lintas di Selat Melaka. Kompleks ini juga dijadikan pusat kawalan bagi 8 pejabat Jabatan Laut Daerah di Johor iaitu Muar, Batu Pahat, Pasir Gudang, Tanjung Surat, Pengerang, Mersing, Johor Bahru dan Tanjung Belungkur. Antara kemudahan yang dibangunkan di kawasan kompleks ini ialah bangunan pejabat, kuarters pegawai dan kakitangan, jeti, *boat house*, surau dan dewan serba guna. Pengauditan terhadap pelaksanaan projek ini mendapati perkara berikut :-

- a. Berlaku keretakan *apron* (kaki lima) dan longkang di kuarters kelas D akibat daripada berlaku mendapan tanah di bawahnya.
- b. Kabel bumi yang dipasang di tapak bina tidak menggunakan saiz kabel sebagaimana yang ditetapkan dalam peraturan *Institute Of Electrical Engineer*.
- c. Ketinggian dan lebar setiap anak tangga tidak mengikut seperti mana yang dipersetujui dalam kontrak.
- d. Kaedah penanaman rumput di sekitar kompleks ini dibuat secara *spot turfing* di mana mengikut spesifikasi kontrak hendaklah dibuat secara *close turfing*. Selain itu, bahan-bahan asing seperti batu kerikil tidak dibersihkan semasa penanaman rumput dilakukan.
- e. Pihak arkitek tidak menyediakan ruang bagi menempatkan saluran paip bekalan air di kuarters blok D. Akibatnya, kontraktor telah memasang saluran tersebut di ruang legar dan terdedah kepada gangguan manusia.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Pihak JKR memastikan kontraktor mengambil tindakan pembetulan terhadap kerja yang tidak mematuhi spesifikasi kontrak. Sekiranya kontraktor gagal melaksanakannya, bayaran kepadanya hendaklah dikurangkan.
- Bagi membolehkan penyeliaan yang lebih rapi dan berkesan terhadap kerja yang dilaksanakan oleh kontraktor, bilangan kakitangan JKR di tapak projek hendaklah ditambah.

Kedudukan Masa Kini

- a. Pihak JKR telah mengambil tindakan pembetulan dengan memperbaiki kecacatan dan mengganti bahan yang tidak mengikut spesifikasi. JKR juga telah membuat penyelarasan harga bagi kerja yang tidak dilakukan oleh kontraktor.
- b. Bagi mengatasi masalah saluran paip yang dibina di ruang legar kuarters berkenaan, pihak JKR telah mencadangkan supaya menutup paip berkenaan dengan menggunakan *aluminium louvers*.

54.2.8. KEMENTERIAN WILAYAH PERSEKUTUAN

Dewan Bandaraya Kuala Lumpur

Aktiviti Pelesenan Penjaja, Jabatan Pengurusan Penjaja Dan Perniagaan Kecil

Penemuan Audit

Jabatan Pengurusan Penjaja Dan Peniaga Kecil DBKL bertanggungjawab mengurus penjaja kecil yang telah diberi lesen perniagaan, mewujudkan suasana perniagaan yang baik, teratur dan moden dengan mendirikan pusat penjaja yang seragam dan serba lengkap. Bagi tahun 2003 dan 2004, sejumlah RM27.80 juta telah dibelanjakan bagi menguruskan aktiviti ini. Mengikut rekod DBKL sehingga bulan Mac 2004 seramai 47,186 penjaja telah diberikan lesen berniaga di pasar berbangunan, pasar terbuka, pasar malam dan pusat penjaja. Pengauditan yang dijalankan mendapati :-

- a. Kemudahan pasar/pusat penjaja yang telah disediakan kurang mendapat sambutan daripada penjaja kerana perniagaan mereka menghadapi persaingan sama ada daripada penjaja tanpa lesen, restoran, pasar raya, gerai swasta dan pasar malam di sekitar kawasan itu.
- b. Piagam Pelanggan menetapkan tempoh untuk memproses permohonan lesen baru ialah 24 hari bekerja. Bagaimanapun, sebanyak 154 daripada 196 kes permohonan lesen baru yang diaudit telah lewat diproses. Kelewatannya adalah antara 27 hingga 236 hari.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Bagi lokasi pusat penjaja dan pasar berbangunan yang kurang mendapat sambutan, DBKL mempergiatkan aktiviti promosinya.
- Program khas yang dilaksanakan dengan menjalankan rondaan di pasar terbuka untuk mengenal pasti penjaja tanpa lesen diperluaskan.

- Jabatan mengemas kini data berkaitan jumlah lesen yang telah dikeluarkan, maklumat pemegang lesen dan tempoh sah laku lesen.
- Pelaksanaan Sistem e-Lesen dipercepatkan supaya satu rekod induk mengenai aktiviti pelesenan dapat diwujudkan bagi tujuan pemantauan.

Kedudukan Masa Kini

- a. Kemajuan pembangunan Sistem e-Lesen adalah pada tahap 95%. Ujian penerimaan akhir (*Final Acceptance Test*) dan latihan kepada kakitangan sedang dijalankan oleh syarikat yang membangunkan sistem tersebut.
- b. DBKL telah membuat pelbagai usaha promosi bagi membantu penjaja di pusat penjaja seperti mengadakan Bazar Larut Malam, program pendaftaran perniagaan dengan kerjasama Suruhanjaya Syarikat Malaysia di pusat penjaja dan penceriaan kawasan pusat penjaja terutamanya pada waktu malam.

54.2.9. KEMENTERIAN KESIHATAN

54.2.9.1. Pengurusan Program Latihan Pembantu Perubatan

Penemuan Audit

Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, Kementerian telah membelanjakan sejumlah RM63.17 juta bagi melaksanakan Program Latihan Pembantu Perubatan dan sejumlah RM223.71 juta untuk projek pembinaan dan menaik taraf pusat latihan pelbagai disiplin termasuk anggota Pembantu Perubatan. Kementerian telah menetapkan peraturan dan prosedur kerja serta mempunyai struktur pengurusan yang sesuai untuk melaksanakan aktiviti ini. Sungguhpun demikian, dari segi pelaksanaannya, masih ada beberapa kelemahan yang perlu diperbaiki seperti :-

- a. Pengambilan pelatih tidak sebagaimana yang dirancang.
- b. Kemudahan asas bagi latihan dan tempat penginapan adalah tidak mencukupi.
- c. Kekurangan tenaga pengajar dan peralatan pembelajaran.
- d. Masa yang diperuntukkan bagi latihan klinikal tidak mencukupi.
- e. Penyeliaan terhadap pelatih semasa latihan klinikal tidak diberi secukupnya.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Kementerian mengisi jawatan yang sedia ada dan mewujudkan jawatan tambahan bagi mengatasi kekurangan tenaga pengajar dan Pembantu Perubatan (Klinikal).
- Mempercepatkan pembinaan kolej dan kemudahan yang telah dirancang serta menambah/mengganti peralatan pembelajaran yang tidak mencukupi dan usang.
- Mengkaji semula kurikulum latihan klinikal untuk Pembantu Perubatan supaya masa yang mencukupi diberi bagi mempertingkatkan kemahiran mereka.

Kedudukan Masa Kini

- a. Kempen promosi kerjaya Pembantu Perubatan telah dipergiatkan lagi oleh Kementerian di peringkat sekolah menengah dan juga semasa majlis konvokesyen dan Hari Bersama Pelanggan.
- b. Kesesakan di kolej yang berpunca daripada kapasiti kolej yang terhad serta kemudahan fizikal latihan dan asrama yang tidak mencukupi telah berkurangan dengan penyiapan Kolej Sains Kesihatan Bersekutu (KSKB) di Sungai Buloh dan Kuching.
- c. Seramai 18 Pembantu Perubatan (Pengajar) Gred U32 telah dilantik pada tahun 2005 bagi mengisi sebahagian daripada kekosongan jawatan tenaga pengajar yang wujud di kolej dan secara berperingkat mengurangkan kadar nisbah pengajar kepada pelatih daripada 1 : 28 kepada 1 : 20.
- d. Peralatan pembelajaran yang tidak mencukupi telah/sedang diatasi melalui penambahan peruntukan tahunan pada kadar 10% untuk kolej bagi tujuan pembelian aset.
- e. Kurikulum latihan akan dikaji semula untuk disesuaikan dengan keperluan semasa.
- f. Bagi meningkatkan tahap penyeliaan pelatih semasa mereka menjalani latihan klinikal di hospital dan klinik Kerajaan, Kementerian telah melantik lebih ramai *preceptor* tempatan yang terdiri daripada jururawat dan paramedik yang lain.

54.2.9.2. Pengurusan Kemudahan Dan Peralatan Perubatan Di Hospital

Penemuan Audit

Program Rawatan Perubatan dilaksanakan di 124 hospital di seluruh negara yang terdiri daripada 14 Hospital Rujukan/Negeri, 29 Hospital Daerah Dengan Pakar dan 81 Hospital Daerah Tanpa Pakar. Bagi membolehkan program berkenaan dilaksanakan, Kementerian Kesihatan telah menetapkan standard kemudahan asas dan peralatan perubatan yang perlu disediakan di setiap hospital. Pengauditan di 7 hospital mendapati perkara berikut :-

- a. Pada umumnya kemudahan asas dan peralatan perubatan yang disediakan telah mengikut standard yang ditetapkan dari segi jenis dan kuantitinya.
- b. Pihak Audit tidak dapat mengesahkan alasan Kementerian membeli peralatan perubatan bernilai RM49.94 juta daripada 3 pembekal yang dipilih secara rundingan terus dan tidak melalui tender seperti mana peraturan yang ditetapkan.
- c. Di Hospital Seremban, Sultanah Aminah, Kuala Lumpur dan Umum Sarawak, beberapa peralatan perubatan disimpan di tempat yang kurang sesuai seperti di wad yang tidak berhawa dingin, laluan pejalan kaki, ruang belakang dewan bedah dan bilik pengasingan.

- d. Di hospital yang sama juga berlaku kesesakan yang ketara di wad, kaunter pendaftaran, bilik pemeriksaan, pejabat rekod perubatan dan ruang menunggu. Katil tambahan terpaksa diletakkan di koridor wad, ruang laluan digunakan untuk pemeriksaan pesakit dan bilik pemeriksaan menempatkan antara 2 hingga 9 doktor serta ruang bilik rekod tidak dapat menampung bilangan rekod perubatan pesakit yang bertambah dari semasa ke semasa.
- e. Di Hospital Seremban, Batu Pahat, Kuala Lumpur, Umum Sarawak dan Sultanah Aminah, beberapa peralatan tertentu tidak mencukupi untuk menampung bilangan pesakit menyebabkan ia terpaksa meminjam peralatan daripada hospital lain. Beberapa peralatan didapati kerap rosak menyebabkan pesakit terpaksa dihantar ke hospital swasta untuk mendapatkan rawatan.
- f. Penyenggaraan terhadap peralatan perubatan di hospital pada umumnya kurang memuaskan kerana Syarikat Konsesi yang dilantik untuk menjalankan kerja tersebut dan Syarikat Khidmat Perunding yang ditugaskan bagi menyelia kerja penyenggaraan itu tidak melaksanakan tanggungjawabnya seperti mana syarat kontrak.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Bahagian Perkhidmatan Kejuruteraan sebagai *engineering arm* Kementerian memainkan peranan yang lebih aktif bagi memastikan semua peralatan perubatan di hospital sentiasa berkeadaan siap sedia dan selamat digunakan.
- Pemberian kontrak kepada Syarikat Konsesi untuk menjalankan kerja penyenggaraan terhadap peralatan perubatan di hospital dikaji semula. Sebagai alternatif, kontrak dengan pembuat atau vendor peralatan perubatan diadakan untuk menjalankan kerja penyenggaraan.
- Pelantikan Syarikat Khidmat Perunding untuk menjalankan penyeliaan terhadap kerja penyenggaraan peralatan perubatan di hospital oleh Syarikat Konsesi dikaji semula. Sekiranya perlu, Kementerian hendaklah mengambil alih fungsi ini daripada Syarikat Khidmat Perunding tersebut.

Kedudukan Masa Kini

- a. Pihak Kementerian memberi jaminan bahawa peralatan hospital yang mahal akan diperolehi di masa akan datang melalui tender demi menjimatkan perbelanjaan Kerajaan.
- b. Bagi mengatasi masalah kesesakan di hospital, pihak hospital telah mengemukakan cadangan bagi menaik taraf kemudahan sedia ada serta pembinaan hospital dan bangunan tambahan baru di bawah RMK-9. Bagi peralatan yang tidak mencukupi dan kerap rosak, pihak hospital juga telah mengemukakan cadangan bagi menggantikannya dan memperolehi peralatan tambahan di bawah RMK-9.

- c. Peralatan mahal yang disimpan di ruang laluan telah pun dipindahkan ke tempat yang lebih sesuai dan selamat bagi mengelakkan kerosakan.
- d. Pihak hospital telah mengadakan latihan pengurusan peralatan dan juga memastikan peralatan disenggara oleh pegawai yang berkemahiran supaya masalah kerosakan dapat dikurangkan.
- e. Bagi peralatan yang gagal diperbaiki oleh Syarikat Konsesi, pihak hospital telah menggunakan klausa di dalam perjanjian konsesi dengan melantik pihak ketiga untuk memperbaiki peralatan berkenaan atau menghantar pesakit yang terlibat ke hospital swasta dengan mengenakan bayarannya kepada Syarikat Konsesi.

54.2.10. KEMENTERIAN PERUMAHAN DAN KERAJAAN TEMPATAN

54.2.10.1. Jabatan Landskap Negara *Pembangunan Taman Awam Baru*

Penemuan Audit

Jabatan Landskap Negara adalah bertanggungjawab merancang dan melaksanakan pembangunan taman awam di setiap negeri seperti kawasan rekreasi dan kemudahan awam lain seperti tandas, tempat letak kereta dan kemudahan landskap lain. Bagi tempoh 2001 hingga 2004, sejumlah RM105.98 juta telah dibelanjakan untuk melaksanakan 32 projek. Pengauditan mendapati perkara berikut :-

- a. Syarat kontrak bagi pelantikan kontraktor perunding tidak memasukkan klausa di mana penalti boleh dikenakan kepada kontraktor sekiranya ia gagal melaksanakan tanggungjawabnya.
- b. Terdapat perunding yang tidak mengemukakan bon pelaksanaan kerja.
- c. Kesemua projek yang diaudit bernilai RM22.69 juta tidak dapat disiapkan mengikut jadual. Kelewatannya adalah antara 58 hingga 426 hari. Antara punca kelewatan ialah arahan perubahan kerja yang banyak, kelewatan menyediakan reka bentuk dan kurang penyeliaan oleh pihak perunding.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Syarat elemen penalti dimasukkan dalam kontrak pelantikan perunding bagi menjamin kepentingan Kerajaan.
- Semua dokumen kontrak dikemukakan kepada Pegawai Undang-undang Kementerian untuk pandangan dan nasihat terlebih dahulu supaya syarat yang dimasukkan boleh menjaga kepentingan dan imej Kerajaan.
- Jabatan memantau dengan lebih rapi prestasi perunding dan juga kontraktor yang telah dilantik untuk melaksanakan projek taman awam bagi memastikan mereka menjalankan tanggungjawab seperti mana yang ditetapkan dalam syarat kontrak.

Kedudukan Masa Kini

- a. Mulai tahun 2006 Jabatan Landskap Negara akan mendapatkan pandangan Pegawai Undang-undang Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan terhadap kontrak yang akan ditandatangani.
- b. Jabatan telah memasukkan syarat mengenakan penalti terhadap perunding yang gagal melaksanakan tanggungjawabnya dalam kontrak perkhidmatan perunding.

54.2.10.2. Jabatan Perumahan Negara Projek Perumahan Penempatan Semula Setinggaan

Penemuan Audit

Projek Perumahan Penempatan Semula Setinggaan merupakan penempatan sementara bagi bekas penghuni setinggaan yang akan berpindah ke rumah yang mampu dibeli oleh mereka. Sebanyak 60 projek telah dirancang untuk dilaksanakan bagi tempoh tahun 1998 hingga 2003. Bagi tempoh tahun 2001 hingga 2004, sejumlah RM2.19 bilion telah diperuntukkan bagi membiayai projek ini dan pada akhir tahun 2004, sejumlah RM1.78 bilion telah dibelanjakan. Pengauditan yang dijalankan mendapati :-

- a. Kesemua 13 projek yang dipilih untuk diaudit telah lewat disiapkan. 10 projek lewat disiapkan antara 2 hingga 19 bulan manakala 2 projek masih di peringkat pembinaan dan 1 projek terbengkalai. Kelewatan menyiapkan projek antara lainnya disebabkan oleh pemilihan tapak projek yang tidak sesuai; masalah memindahkan penduduk setinggaan ke lokasi lain; kontraktor kurang berkemampuan dari segi pengalaman dan kewangan serta kelewatan mendapatkan kelulusan bekalan utiliti.
- b. Kesemua rumah yang telah disiapkan tidak diduduki sepenuhnya. Sebagai contoh, di Projek Perumahan Rakyat (PPR) KTM Serendah, Paya Nahu dan Salak Selatan, lebih daripada 50% rumah yang telah siap tidak diduduki. Antara faktor yang menyebabkan kekosongan tersebut ialah lokasi projek yang jauh daripada pusat bandar/tempat bekerja.
- c. Tunggakan sewa rumah untuk 9 projek yang telah diduduki ialah RM2.62 juta.
- d. Penyenggaraan kawasan perumahan adalah kurang memuaskan seperti longkang tersumbat dan sampah sarap terbiar.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Semua pihak yang terlibat perlu menggalakkan penduduk setinggaan menduduki rumah yang telah disediakan; memastikan surat perjanjian sewa ditandatangani oleh penghuni atau syarikat pemaju supaya tindakan undang-undang boleh diambil terhadap mereka sekiranya gagal membayar sewa atau tidak mematuhi syarat perjanjian.
- Jabatan Perumahan Negara memastikan tapak projek yang diberi oleh Kerajaan Negeri sesuai untuk pembinaan rumah sebelum melaksanakan projek.

Kedudukan Masa Kini

- a. Pembinaan PPR Lembah Pantai Kg. Kerinchi yang sepatutnya siap pada bulan April 2001 dan PPR Kg. Batu Muda pada bulan Ogos 2001 masih tidak disiapkan. Kemajuan kerja masing-masingnya adalah setakat 60% dan 75% sahaja. Sungguhpun demikian, tiada tindakan yang sewajarnya diambil oleh Jabatan Perumahan Negara terhadap kontraktor berkenaan.
- b. Rumah yang terbengkalai di PPR KTM Kampar telah dirobohkan dan sebagai ganti, Jabatan Perumahan Negara akan membeli rumah kos rendah swasta yang berdekatan.
- c. Bagi mengelakkan perumahan yang disediakan tidak diduduki dan terbiar kosong, Jabatan Perumahan Negara telah mengadakan kempen dan galakan supaya golongan sasaran berminat menduduki perumahan tersebut. Setakat ini, hasil yang positif telah dapat dilihat di mana kebanyakan rumah yang kosong telah diisi iaitu 50 daripada 252 rumah di PPR KTM Serendah, 929 daripada 1,169 rumah di PPR Paya Nahu, 365 daripada 389 rumah di PPR Salak Selatan, 26 daripada 38 rumah di PPR Plentong, 21 daripada 30 rumah di PPR KTM Buntong dan 2 daripada 10 rumah PPR Kuah.
- d. Semua penghuni telah menandatangani surat perjanjian sewa kecuali 7 penghuni di PPR Plentong, Johor.
- e. Jumlah tunggakan sewa rumah bagi 9 projek sehingga bulan Februari 2006 adalah berjumlah RM2.27 juta iaitu berkurangan sejumlah RM0.35 juta.

54.2.11. KEMENTERIAN PERTAHANAN

54.2.11.1. Pembinaan Pusat Latihan Gabungan Pasukan Tempur Tentera Darat

Penemuan Audit

Kementerian Pertahanan telah membina Pusat Latihan Gabungan Pasukan Tempur Tentera Darat (Pusat Latihan Tempur) untuk kemudahan latihan individu, kumpulan dan gabungan termasuk Tentera Udara Di Raja Malaysia dan Pasukan Udara Tentera Darat. Ia telah dilaksanakan melalui 2 fasa. Fasa 1 dengan kos RM100.32 juta telah disiapkan pada tahun 1998 manakala Fasa II dengan kos RM418 juta sepatutnya disiapkan pada bulan Januari 2004. Pengauditan terhadap pembinaan Pusat Latihan Tempur Fasa II mendapati perkara berikut :-

- a. Projek ini tidak disiapkan dalam tempoh asal yang ditetapkan. Kontraktor telah diberi lanjutan masa selama 216 hari.
- b. Kementerian telah mengeluarkan Sijil Perakuan Siap Kerja pada bulan September 2004 dengan memperakukan semua kerja pembinaan telah disiapkan sungguhpun pengauditan mendapati kemajuan kerja pada bulan Oktober 2004 hanyalah setakat 98%.

- c. Beberapa skop kerja yang dijalankan tidak menepati spesifikasi kontrak. Kemudahan yang siap dibina masih belum digunakan sepenuhnya.
- d. Perabot/peralatan yang dibekalkan oleh kontraktor tidak diurus dengan baik dan diletakkan di merata tempat.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Kementerian mengarahkan kontraktor memperbetulkan kerja yang tidak mematuhi spesifikasi kontrak sebelum Tempoh Tanggungan Kecacatan tamat. Sekiranya ia gagal melaksanakannya, tindakan yang sewajarnya perlu diambil terhadap kontraktor seperti merampas bon pelaksanaan dan mengurangkan bayaran bagi kerja yang tidak sempurna.

Kedudukan Masa Kini

- a. Semua bangunan Pusat Latihan Gabungan Pasukan Tempur Tentera Darat Fasa II telah diambil alih oleh Kementerian pada bulan Mac 2005 dan didiami secara berperingkat mulai Jun 2005.
- b. Kerja pembaikan terhadap kecacatan yang disenaraikan dan dilaporkan oleh pengguna sedang dilaksanakan manakala kerja pendawaian, kerosakan *curb* dan pembaikan jalan telah siap.
- c. Perabot/peralatan juga telah ditempatkan dalam bangunan seperti yang dirancang.

54.2.11.2. Penggunaan Dan Penyenggaraan Simulator Bagi Pesawat Pejuang Tentera Udara DiRaja Malaysia

Penemuan Audit

Tentera Udara Di Raja Malaysia (TUDM) telah membeli simulator bagi pesawat Hawk, pesawat F/A-18D dan pesawat MiG-29N berharga RM285.68 juta untuk melatih juruterbang mempelajari sistem yang ada di pesawat dan cara menangani sesuatu situasi yang berbahaya. Penggunaan simulator ini akan mengurangkan risiko dan penyenggaraan pesawat yang mahal. Satu syarikat swasta telah dilantik untuk melaksanakan latihan penggunaan simulator dan satu lagi untuk menyenggarakannya. Pengauditan mendapati :-

- a. Jumlah jam penggunaan simulator untuk latihan jauh berkurangan daripada yang ditetapkan dalam kontrak akibat kekurangan juruterbang dan kerosakan simulator yang berlarutan.
- b. Peningkatan sistem simulator belum dilaksanakan walaupun peruntukan berjumlah RM18 juta telah diluluskan. Kelewatan ini boleh menjejaskan tahap latihan yang diberi dan tidak dapat memenuhi keperluan operasi.
- c. Bilangan kakitangan kontraktor untuk mengendalikan latihan dan penyenggaraan adalah kurang daripada yang ditetapkan dalam kontrak.

- d. Memandangkan bayaran yang dibuat kepada kontraktor adalah berdasarkan *firm fixed price* (FFP), Kementerian terpaksa membuat bayaran sungguhpun jumlah jam penerbangan untuk latihan, bilangan kakitangan yang disediakan dan penyenggaraan yang diberi kurang daripada yang ditetapkan dalam kontrak.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Kementerian mengkaji semula kaedah bayaran kepada kontraktor di mana bayaran hanya dibuat berdasarkan kepada jumlah jam penerbangan dan penyenggaraan yang sebenarnya dibuat oleh kontraktor.
- Kerja peningkatan terhadap sistem simulator dilaksanakan dengan segera sejajar dengan peningkatan yang dilakukan di pesawat sebenar.

Kedudukan Masa Kini

- a. TUDM akan mengkaji semula jumlah jam penerbangan yang diperlukan agar penggunaan simulator dapat dioptimumkan dan sepadan dengan jumlah bayaran perkhidmatan kepada kontraktor.
- b. TUDM juga sedang berusaha untuk menarik calon yang berkecenderungan untuk menyertai TUDM khususnya sebagai juruterbang dan cuba menangani masalah pengaliran keluar juruterbang terlatih dan berpengalaman ke sektor swasta.
- c. Kementerian Kewangan telah meluluskan peruntukan berjumlah RM20.40 juta bagi projek peningkatan Simulator Hawk. Kontrak ini telah dianugerahkan kepada satu syarikat swasta berkuat kuasa 1 Jun 2005. Tempoh kerja dijangka selesai 30 bulan dari tarikh berkuat kuasa kontrak. Manakala kajian peningkatan sistem simulator F/A-18D sedang dilakukan oleh pihak kontraktor. Sehingga kini, pihak kontraktor masih belum mengemukakan sebarang cadangan hasil daripada kajian tersebut.
- d. Bahagian Perolehan dan Bahagian Undang-undang Kementerian sedang mengkaji untuk mendapatkan balik bayaran akibat kegagalan pihak kontraktor mematuhi keperluan guna tenaga seperti yang ditetapkan dalam kontrak.

54.2.11.3. Projek Pembinaan Pangkalan Tentera Laut DiRaja Malaysia Markas Wilayah Laut Tanjung Gerak, Langkawi

Penemuan Audit

Kementerian Pertahanan telah membina Pangkalan Tentera Laut DiRaja Malaysia Markas Wilayah Laut Tanjung Gerak, Langkawi bagi mempertahankan kepentingan Maritim Negara dan beroperasi sebagai pusat kawalan dan pengumpulan data perisikan. Kos pembinaan projek dianggarkan bernilai RM200 juta termasuk projek pembinaan jeti dan kuarters. Bagaimanapun, hanya RM35.22 juta telah diluluskan. Memandangkan peruntukan ini tidak dapat menampung keseluruhan projek, maka pembinaan sebahagian daripadanya seperti jeti telah ditangguhkan. Sehingga bulan Disember 2004, sejumlah RM23.67 juta telah dibelanjakan. Pengauditan mendapati perkara berikut :-

- a. Projek ini gagal disiapkan mengikut jadual sungguhpun lanjutan masa selama 11 bulan telah diluluskan.
- b. Sebanyak 166 teguran kerosakan telah dikeluarkan oleh perunding tetapi hanya 69 teguran telah diperbaiki.
- c. Kontraktor asal telah melantik kontraktor penyelamat pada bulan November 2004 untuk meneruskan projek ini. Bagaimanapun, pemeriksaan Audit mendapati tiada sebarang kerja utama dijalankan kecuali kerja pembaikan. Notis kemungkiran kontraktor telah dikeluarkan pada bulan Januari 2005. Kontraktor asal telah dikenakan denda berjumlah RM1.21 juta dan bon pelaksanaan bernilai RM949,091 telah dirampas.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Kementerian Pertahanan bertindak segera untuk melantik kontraktor lain bagi menyiapkan projek ini.
- Kementerian Kewangan sepatutnya meluluskan peruntukan kewangan yang mencukupi untuk melaksanakan projek ini supaya pangkalan ini dapat digunakan seperti mana perancangan asal.

Kedudukan Masa Kini

- a. Kementerian telah melantik kontraktor lain pada bulan Jun 2005 untuk menyiapkan projek ini dalam tempoh 40 minggu (sehingga bulan April 2006) dengan kos RM12.88 juta. Bagaimanapun sehingga bulan Februari 2006, prestasi kontraktor tersebut hanyalah setakat 57.6% sungguhpun mengikut jadual sepatutnya mencapai 78.8%.
- b. Peruntukan bagi pembinaan jeti dan kuarters masih belum diperolehi. Oleh itu, pangkalan ini tidak dapat digunakan seperti mana perancangan asal.

54.2.12. KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI

Ikatan Relawan Rakyat Malaysia

Pengurusan Aktiviti Ikatan Relawan Rakyat Malaysia

Penemuan Audit

Ikatan Relawan Rakyat Malaysia (RELA) ditubuhkan pada bulan Januari 1972 di bawah Akta (Kuasa-kuasa Perlu) Darurat 1964 (Pasukan Kawalan) dan merupakan sebuah agensi yang dianggotai oleh rakyat secara sukarela. Ia bertindak sebagai benteng ketiga pertahanan negara dengan membantu agensi keselamatan menjalankan rondaan bagi mencegah jenayah, mengumpul maklumat risikan serta melaksanakan program kemasyarakatan. Bilangan anggota RELA pada 31 Disember 2004 adalah seramai 423,397 orang. Bagi tempoh tahun 2002 hingga 2004, RELA telah membelanjakan sejumlah RM69.03 juta untuk melaksanakan aktivitiya. Pengauditan yang dijalankan mendapati perkara berikut :-

- a. Sepanjang tahun 2004, sebanyak 14,405 rondaan/kawalan dan 393 operasi bersama dengan agensi lain telah dilaksanakan di 5 Negeri oleh anggota RELA.
- b. RELA tidak dapat memberikan latihan yang mencukupi kepada anggotanya kerana kekurangan peruntukan kewangan, jurulatih dan kemudahan latihan.

- c. Pada puratanya hanya 26.7% hingga 33.3% daripada jawatan yang diluluskan di semua pusat latihan RELA Wilayah telah diisi.
- d. Pengurusan senjata api telah dibuat mengikut peraturan. Bagaimanapun, bagi mempertingkatkan tahap keselamatan di tempat penyimpanan senjata api RELA perlu mengisi 12 kekosongan jawatan Pengawal Keselamatan.
- e. Ketiadaan Pusat Latihan RELA di Sabah dan Sarawak menyebabkan latihan diadakan di kem tentera dan polis, dewan orang ramai atau dewan sekolah yang mana kemudahan yang disediakan adalah terhad.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Agensi RELA mewujudkan jawatan tetap bagi jurulatih memandangkan pengambilan mereka secara tetap boleh memberi insentif untuk bekerja dengan lebih komited.
- RELA menyediakan peruntukan yang mencukupi serta mempercepatkan pembinaan pusat latihan di Sabah dan Sarawak.

Kedudukan Masa Kini

- a. Bagi membolehkan pelaksanaan aktivitinya dibuat dengan cekap dan berkesan, Ikatan Relawan Rakyat Malaysia (RELA) telah mengemukakan cadangan penstrukturan semula organisasi pada bulan Januari 2005. Bagaimanapun, sehingga kini ia masih dalam peringkat semakan pihak pengurusan Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri.
- b. Kekosongan sebanyak 32 jawatan Pegawai RELA Daerah (PRD) masih belum diisi. Bagaimanapun, RELA telah mengisi semua jawatan Pengawal Keselamatan bagi meningkatkan tahap keselamatan terhadap simpanan senjata api. Bagi mengatasi masalah kekurangan jurulatih, RELA telah memohon kepada Jabatan Perkhidmatan Awam supaya melonggarkan syarat bagi melantik secara kontrak jurulatih yang sedang berkhidmat secara sambilan mengikut kes individu.
- c. Dalam usaha untuk menyediakan kemudahan latihan, RELA masih dalam pelaksanaan pembinaan pusat latihannya di Sabah, yang dijangka siap pada September 2006 manakala pembinaan pusat latihan di Sarawak masih lagi dalam peringkat rundingan tapak.

54.2.13. KEMENTERIAN KESELAMATAN DALAM NEGERI

Polis DiRaja Malaysia

Pembinaan Ibu Pejabat Polis Daerah

Penemuan Audit

Kementerian Keselamatan Dalam Negeri telah membelanjakan sejumlah RM119.43 juta untuk membina Ibu Pejabat Polis Daerah (IPD) dan kuarters di Raub, Pahang; Gua Musang, Kelantan; Kerian serta Perak Tengah, Perak. Pengauditan yang dijalankan mendapati :-

- a. Pembinaan kesemua 4 projek tersebut tidak dapat disiapkan mengikut jadual. Tempoh kelewatannya adalah antara 12 hingga 48 bulan daripada tarikh asal sepatutnya disiapkan.
- b. Kontraktor berkenaan telah diberi lanjutan masa antara 3 hingga 7 kali untuk menyiapkan projek tersebut. Projek IPD Perak Tengah dan IPD Gua Musang masing-masingnya perlu disiapkan pada bulan Ogos 2002 dan Mei 2004 manakala projek IPD Kerian pada bulan Disember 2004 dan IPD Raub pada bulan April 2005. Namun demikian, hanya IPD Gua Musang yang telah disiapkan dan diduduki. Kontrak bagi projek IPD Perak Tengah telah pun ditamatkan pada bulan Ogos 2003. Tindakan untuk merampas bon pelaksanaan bagi projek tersebut tidak dapat dibuat kerana tempoh sah laku bon pelaksanaan telah tamat dan tidak diperbaharui.
- c. Secara keseluruhannya, kualiti kerja pembinaan adalah kurang memuaskan sama ada berpunca daripada kelemahan spesifikasi kontrak atau kerja pembinaan tidak berkualiti.
- d. Lawatan Audit mendapati berlaku kebocoran siling di beberapa kuarters IPD Perak Tengah dan di dewan serba guna IPD Gua Musang. Keruntuhan cerun yang serius juga berlaku di kawasan projek IPD Raub.

Pihak Audit telah mengesyorkan tindakan seperti berikut :-

- Kementerian mengambil tindakan seperti mana yang diperuntukkan dalam kontrak terhadap kontraktor kerana gagal menyiapkan projek mengikut jadual serta kualiti kerja yang tidak memuaskan. Antara tindakan yang boleh diambil ialah merampas bon pelaksanaan dan membuat pelarasan harga bagi kerja yang tidak sempurna.
- Bagi projek IPD Perak Tengah, Kementerian mengarahkan kontraktor mengemukakan bon pelaksanaan yang diperbaharui atau melaporkan tentang keingkaran kontraktor kepada Kementerian Kewangan untuk tindakan disenaraihitamkan. Buat sementara, Kementerian juga perlu melantik kontraktor lain untuk menyiapkan projek ini.
- Pihak Kementerian meningkatkan pemantauannya bagi memastikan kontraktor bagi projek IPD Kerian dan IPD Raub menyiapkan kerjanya dalam tempoh lanjutan masa yang diberi.

Kedudukan Masa Kini

- a. Pembinaan IPD Kerian telah disiapkan pada bulan April 2005 setelah menerima 7 lanjutan masa. Lanjutan tersebut telah diperakukan oleh Jawatankuasa Khas Perumahan Polis DiRaja Malaysia dan diluluskan oleh Pesuruhjaya Tanah Persekutuan tanpa dikenakan denda *Liquidated Ascertain Damage*. Penyerahan rasmi projek kepada pihak PDRM telah dilakukan pada bulan Jun 2005. Bagaimanapun perpindahan ke bangunan tersebut hanya berlaku pada bulan Disember 2005 kerana sistem PABX lewat disiapkan dan juga bekalan kuasa elektrik yang tidak mencukupi.

- b. Projek IPD Raub telah siap dibina pada bulan Oktober 2005 setelah diberi 5 lanjutan masa. Jabatan Kerja Raya Daerah telah menyerahkan keseluruhan projek ini secara rasmi kepada Kementerian Keselamatan Dalam Negeri pada bulan Januari 2006. Arahan telah dikeluarkan untuk berpindah ke bangunan pada bulan Mac 2006. Sehubungan itu, pihak PDRM sedang dalam proses membersihkan bangunan sebagai persiapan perpindahan.
- c. Projek IPD Perak Tengah masih terbengkalai. Pihak Institut Kerja Raya Malaysia telah diarah untuk menyiasat dan menguji struktur bangunan dan tahap kerosakan projek. Laporan dari siasatan itu telah diterima pada bulan Januari 2006. Pada masa ini, pihak Kementerian sedang dalam proses menyediakan dokumen tender. Projek ini dijangka akan di tender semula pada bulan April 2006.

BAHAGIAN VII

PERKARA AM

BAHAGIAN VII

PERKARA AM

55. PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI PENYATA AKAUN AWAM SERTA AKTIVITI KEMENTERIAN/JABATAN KERAJAAN PERSEKUTUAN TAHUN 2004

Perkara 107 Perlembagaan Persekutuan menghendaki Ketua Audit Negara mengemukakan laporannya kepada Yang di-Pertuan Agong yang akan mengarahkan laporan itu dibentangkan di Parlimen. Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Akaun Awam Serta Aktiviti Kementerian/Jabatan Kerajaan Persekutuan Tahun 2004 telah dibentangkan di Parlimen pada 30 September 2005 iaitu pada hari yang sama dengan pembentangan Anggaran Belanjawan bagi tahun 2006.

56. MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

56.1. Dari bulan Julai 2005 hingga April 2006, Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara telah bermesyuarat sebanyak 9 kali. Selain daripada membincangkan topik yang berkaitan dengan perkara yang dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Akaun Awam Serta Aktiviti Kementerian/Jabatan Kerajaan Persekutuan, Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara telah membincangkan perkara yang berkaitan dengan isu semasa. Jawatankuasa mempunyai kuasa untuk membangkitkan apa sahaja topik di samping isu yang dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara berdasarkan kepada Seksyen 77 (d) Perintah Tetap Dewan Rakyat yang menyatakan:-

Seksyen 77(d) - *“... such other matters as the Committee may think fit, or which may be referred to the Committee by the House.”*

56.2. Mulai tahun 2001, topik yang dibincangkan oleh Jawatankuasa adalah mengikut tema tertentu. Semasa membincangkan perkara yang dibangkitkan dalam Laporan Ketua Audit Negara, Pegawai Pengawal bagi Kementerian/Jabatan yang berkenaan telah diminta hadir untuk menjelaskan isu yang dibangkitkan dan juga melaporkan kedudukan masa kininya. Bagi membantu Jawatankuasa membincangkan perkara lain yang tidak disentuh dalam Laporan Ketua Audit Negara, Kementerian/Jabatan yang terlibat diminta memberikan taklimat. Topik yang telah dibincangkan oleh Jawatankuasa semasa mesyuaratnya bagi tempoh bulan Julai 2005 hingga April 2006 adalah seperti di jadual berikut :-

JADUAL 55.1
PERKARA YANG DIBINCANGKAN DALAM MESYUARAT
JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGARA

TARIKH	TOPIK	KEMENTERIAN/JABATAN/AGENSI/PERUNDING
15 Julai 2005	Status Pelaksanaan Projek Penswastaan Limbungan Naval Dockyard Sdn. Bhd.	Unit Perancangan Ekonomi Kementerian Pertahanan
	Tinjauan Projek Pembinaan Petrol Vessel di Limbungan Naval Dockyard Sdn. Bhd., Lumut	Kementerian Pertahanan
29 Ogos 2005	Pelaksanaan Konsep "Bina Kemudian Jual" (<i>Build and Sell</i>)	Persatuan Kebangsaan Pembeli Rumah (<i>National House Buyers Association</i>)
	Pinjaman Bagi Pembiayaan Titian (<i>Bridging</i>) Dan Pembiayaan Aliran (<i>End Finance</i>) Skim "Bina Kemudian Jual" (<i>Build and Sell</i>)	Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan Bank Negara Malaysia
30 Ogos 2005	Penswastaan Padi Beras Nasional Berhad (BERNAS)	Unit Perancang Ekonomi Kementerian Pertanian Dan Industri Asas Tani
7 Oktober 2005	Pelan Struktur Kuala Lumpur (termasuk projek KL-Putrajaya Highway)	Dewan Bandaraya Kuala Lumpur
	Perancangan Tempatan Petaling Jaya	Majlis Perbandaran Petaling Jaya
14 Oktober 2005	Laporan Projek Middle Ring Road	Halcrow Consultant Maunsell Sharma Zakaria Sdn. Bhd.
	Maklum Balas Laporan Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara	Kementerian Kewangan
21 Oktober 2005	Taklimat mengenai :- a. Penswastaan Lebuhraya Malaysia	Unit Perancang Ekonomi, Jabatan Perdana Menteri
	b. Perjanjian Konsesi	Kementerian Kerja Raya
18 Januari 2006	Membincangkan Keperluan Urusetia Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara	Parlimen Malaysia
	Membincangkan Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2004	Jabatan Audit Negara
	Laporan Tahunan Lembaga Totalisator Malaysia 2004	Lembaga Totalisator Malaysia
9 Mac 2006	Susulan terhadap keputusan mesyuarat yang lalu	
	Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2002 :- Pengurusan Pelaburan Syarikat Kerajaan Oleh Menteri Kewangan Diperbadankan (MKD)	Kementerian Kewangan
	Laporan Program Transformasi Khazanah dan GLC	Khazanah Nasional Berhad
	Pengurusan Program Bekalan Air Luar Bandar	Kementerian Kemajuan Luar Bandar Dan Wilayah
13 April 2006	Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2000 :- - Program Pencegahan Pencemaran Dan Peningkatan Kualiti Air Sungai (Termasuk Pengurusan Pelupusan Sisa Toksik)	Jabatan Alam Sekitar
	- Pelan Struktur Kuala Lumpur 2020 (termasuk projek Lebuhraya Kuala Lumpur – Putrajaya)	Dewan Bandaraya Kuala Lumpur

Selain daripada memberikan input semasa Mesyuarat Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara, Jabatan Audit Negara juga menyediakan laporan mengenai perkara yang dibincangkan atau taklimat yang diberi semasa mesyuarat tersebut.

PENUTUP

Kelemahan dalam pengurusan kewangan dan pelaksanaan aktiviti yang dilaporkan dalam laporan ini menggambarkan bahawa tahap akauntabiliti pengurusan awam masih perlu dipertingkatkan. Bagi mempertingkatkan tahap akauntabiliti tersebut adalah disyorkan :-

- a. Ketua Jabatan/Lembaga Pengarah Syarikat perlu mengaturkan supaya pemeriksaan secara menyeluruh dijalankan untuk menentukan sama ada kelemahan yang dibangkitkan oleh pihak Audit juga berlaku di bahagian lain dan seterusnya mengambil tindakan pembetulan memandangkan pengauditan yang dijalankan oleh Jabatan Audit Negara adalah berdasarkan kepada pensampelan dan skop tertentu.
- b. Ketua Jabatan perlu memastikan Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun yang diwujudkan di Jabatan masing-masing membincangkan isu yang dibangkitkan oleh pihak Audit dan memastikan tindakan susulan/pembetulan diambil dengan berkesan. Memandangkan semua Jabatan dikehendaki mengemukakan Laporan Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun setiap suku tahun kepada Kementerian Kewangan, Kementerian tersebut patut memastikan bahawa kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 8 Tahun 2004 dipatuhi dengan sewajarnya. Kementerian Kewangan perlu mengambil tindakan yang lebih tegas terhadap Ketua Jabatan yang gagal mematuhi. Bagi pengurusan syarikat, Lembaga Pengarah Syarikat perlu memastikan Jawatankuasa Audit mengadakan mesyuarat mereka secara regular dan membincangkan isu-isu yang dibangkitkan oleh Jawatankuasa Audit dan memastikan tindakan pembetulan diambil.
- c. Tindakan surcaj dikenakan terhadap mereka yang gagal memungut hasil atau membuat bayaran yang tidak teratur.
- d. Ketua Jabatan/Lembaga Pengarah Syarikat perlu memastikan Unit Audit Dalamnya selain daripada menjalankan penilaian terhadap sistem kawalan dalaman Jabatan/Syarikat, juga menjalankan penilaian terhadap pengurusan aktiviti organisasi untuk menentukan sejauh mana aktiviti dilaksanakan dengan cekap, berhemat dan mencapai objektif yang telah ditetapkan. Bagi tujuan ini, Ketua Jabatan/Lembaga Pengarah Syarikat perlu menentukan bahawa bilangan jawatan di Unit Audit Dalam mencukupi dan mempunyai kepakaran yang diperlukan. Jabatan Audit Negara bersedia memberi latihan jika diperlukan.
- e. Laporan berhubung dengan pencapaian prestasi aktiviti Jabatan/Syarikat yang berpandukan kepada Petunjuk Prestasi Utama (KPI) hendaklah disediakan dan hendaklah dimasukkan ke dalam Laporan Tahunan Jabatan/ Syarikat Kerajaan. Laporan pencapaian patutlah dimaklumkan kepada orang awam sebagai bukti ujudnya akauntabiliti dan *transparency* pengurusan wang awam.

- f. Secara keseluruhannya prestasi pengurusan aktiviti Jabatan/Syarikat boleh dipertingkatkan sekiranya semua pihak yang terlibat memberi keutamaan kepada 5 perkara yang diringkaskan sebagai SIKAP iaitu:-
- i. *SUPERVISION* - Penyeliaan yang rapi diberi kepada kerja yang diserahkan kepada pegawai bawahan. Ketua Jabatan/Lembaga Pengarah Syarikat memastikan garis panduan yang jelas dan terperinci disediakan sebagai rujukan pegawai/kakitangan menjalankan tugas mereka. Kakitangan perlu diminta melaporkan kemajuan kerja mereka secara berkala.
 - ii. *INTEREST* - Setiap pegawai/kakitangan melaksanakan tugas mereka dengan penuh minat dan dedikasi. Tidak ada sikap sambil lewa.
 - iii. *KNOWLEDGE* - Setiap pegawai/kakitangan mempunyai pengetahuan yang cukup dalam bidang tugas masing-masing. Bagi tujuan ini, program latihan yang bersesuaian dengan bidang tugas pegawai/kakitangan perlu dilaksanakan secara berterusan.
 - iv. *ATTITUDE* - Setiap pegawai/kakitangan melaksanakan tugas masing-masing dengan penuh tanggungjawab, jujur dan amanah (*sense of responsibility*).
 - v. *PROCEDURE* - Prosedur kerja yang lengkap dan jelas diwujudkan serta dipatuhi.

JABATAN AUDIT NEGARA
Putrajaya

23 Jun 2006

LAMPIRAN

LAMPIRAN A1

***SIJIL KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI
PENYATA AKAUN AWAM
KERAJAAN PERSEKUTUAN MALAYSIA
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005***

**SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA AKAUN AWAM
KERAJAAN PERSEKUTUAN MALAYSIA
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2005**

Penyata Akaun Awam Kerajaan Persekutuan bagi tahun berakhir 31 Disember 2005 telah diaudit atas arahan saya mengikut peruntukan di bawah Seksyen 9(1) Akta Audit, 1957.

Pada pendapat saya, Penyata Akaun Awam ini memberikan gambaran yang benar dan saksama terhadap kedudukan kewangan Kerajaan Persekutuan bagi tahun berakhir 31 Disember 2005 dan rekod perakaunannya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Sijil ini hendaklah dibaca bersama dengan Laporan saya mengenai Penyata Akaun Awam serta aktiviti Kementerian dan Jabatan Kerajaan Persekutuan tahun 2005.

(TAN SRI DATO' SETIA HAJI AMBRIN BIN BUANG)
Ketua Audit Negara
Malaysia

Putrajaya

9 Jun 2006

LAMPIRAN A2

***LEMBARAN IMBANGAN
Seperti Pada 31 Desember 2005***

Lembaran Imbangan
seperti pada 31 Disember 2005

<i>Penyata</i>	<i>Nota</i>	<i>2005</i> <i>RM</i>	<i>2004</i> <i>RM</i>
WANG AWAM			
A WANGTUNAI	8	30,017,725,266	26,997,553,035
B PELABURAN	9	40,347,231,047	35,283,297,620
		70,364,956,313	62,280,850,655
DIPEGANG BAGI: KUMPULANWANG DISATUKAN			
C AKAUN HASIL DISATUKAN	10	11,863,127,086	11,863,127,086
D AKAUN PINJAMAN DISATUKAN	11	11,526,685,031	10,537,873,540
E AKAUN AMANAH DISATUKAN	12	46,975,144,196	39,879,850,029
		70,364,956,313	62,280,850,655

Lembaran Imbangan ini hendaklah dibaca bersama dengan penyata dan nota yang dilampirkan.

DATO' SRI IZZUDDIN BIN DALI
Ketua Setiausaha Perbendaharaan

08 Mac 2006

DATO' MOHD SALLEH BIN MAHMUD
Akauntan Negara Malaysia

08 Mac 2006

LAMPIRAN A3

***PENYATA PENERIMAAN DAN
PEMBAYARAN WANGTUNAI
Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2005***

**Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wangtunai
bagi tahun berakhir 31 Disember 2005**

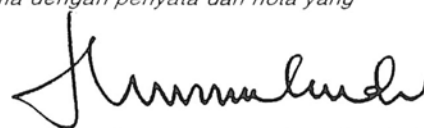
	<i>Nota</i>	<i>2005</i>	<i>2004</i>
	13	RM	RM
TERIMAAN			
Hasil			
Hasil Cukai	80,594,334,754		72,050,119,959
Hasil Bukan Cukai	25,052,471,739		26,511,097,091
Pelbagai Terimaan	396,168,208		573,047,144
Hasil Wilayah Persekutuan	261,214,309	106,304,189,010	262,515,162
			99,396,779,356
Pinjaman			
Pinjaman Dalam Negeri	43,617,598,565		57,961,236,615
Pinjaman Luar Negeri	650,830,598	44,268,429,163	1,135,834,019
			59,097,070,634
Terimaan Modal			
Terimaan Balik Pinjaman	3,250,245,488		1,345,708,824
Jualan Aset Modal	20,588		11,565
Pelbagai Terimaan Modal	461,232,545	3,711,498,621	529,228,618
			1,874,949,007
Terimaan Lain		13,167,952,769	13,166,976,259
Jumlah Terimaan		167,452,069,563	173,535,775,256
BAYARAN			
Perbelanjaan Mengurus			
Emolumen	(25,587,131,854)		(23,778,721,501)
Perkhidmatan dan Bekalan	(17,983,906,406)		(16,633,028,408)
Aset	(1,602,595,861)		(1,764,174,927)
Pemberian dan			
Kenaan Bayaran Tetap	(52,226,369,059)		(44,039,081,653)
Perbelanjaan Lain	(343,673,247)	(97,743,676,427)	(5,082,639,223)
			(91,297,645,712)
Perbelanjaan Pembangunan			
Langsung	(29,002,559,965)		(27,651,157,985)
Pinjaman	(1,531,746,843)	(30,534,306,808)	(1,212,974,308)
			(28,864,132,293)
Perbelanjaan Modal			
Pelbagai Bayaran Modal	(7,348,559)		(13,381,109)
Pembelian Instrumen Kewangan	(5,063,933,427)	(5,071,281,986)	(858,381,464)
			(871,762,573)
Bayaran Balik Pinjaman			
Pinjaman Dalam Negeri	(26,928,787,073)		(27,463,913,222)
Pinjaman Luar Negeri	(4,153,845,038)	(31,082,632,111)	(4,441,960,931)
			(31,905,874,153)
Jumlah Bayaran		(164,431,897,332)	(152,939,414,731)
Tambahan/(Kurangan) Wangtunai		3,020,172,231	20,596,360,525
Wangtunai pada 1 Januari		26,997,553,035	6,401,192,510
Tambah/(Kurang) Wangtunai		3,020,172,231	20,596,360,525
WANGTUNAI PADA 31 DISEMBER		30,017,725,266	26,997,553,035

Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wangtunai ini hendaklah dibaca bersama dengan penyata dan nota yang dilampirkan.

DATO' SRI IZZUDDIN BIN DALI
Ketua Setiausaha Perbendaharaan

08 Mac 2006

DATO' MOHD SALLEH BIN MAHMUD
Akauntan Negara Malaysia

08 Mac 2006

LAMPIRAN A4

***PENYATA AKAUN MEMORANDUM
Seperti Pada 31 Disember 2005***

**Penyata Akaun Memorandum
seperti pada 31 Disember 2005**

<u>Penyata</u>	<u>Nota</u>	<u>2005</u> <i>RM</i>	<u>2004</u> <i>RM</i>
F ASET			
1 PINJAMAN BOLEH DITUNTUT	14(a)	65,796,260,373	73,197,203,543
2 PELABURAN	14(b)	19,615,459,780	15,865,299,697
3 YURAN KEPADA PERTUBUHAN ANTARABANGSA	14(c)	480,705,568	477,139,256
4 DEPOSIT BERKANUN	14(d)	33,908,646	34,516,836
G LIABILITI			
1 HUTANG AWAM	15(a)	228,670,252,026	216,623,668,171
2 JAMINAN	15(b)	55,680,849,990	53,337,731,167
3 NOTA KENA BAYAR	15(c)	127,530,209	126,155,890
4 AKAUN SEKURITI TAK DITUNTUT	15(d)	10,069,663	9,394,533
5 AKAUN DEPOSITORI PUSAT	15(e)	177,681,151	173,642,232

Penyata Akaun Memorandum ini hendaklah dibaca bersama dengan penyata dan nota yang dilampirkan.

DATO' SRI IZZUDDIN BIN DALI
Ketua Setiausaha Perbendaharaan

08 Mac 2006

DATO' MOHD SALLEH BIN MAHMUD
Akauntan Negara Malaysia

08 Mac 2006

LAMPIRAN A5

***NOTA KEPADA AKAUN
Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2005***

Nota Kepada Akaun

bagi tahun berakhir 31 Disember 2005

(Nota ini merupakan sebahagian daripada Akaun Awam dan perlu dibaca bersama dengannya)

DASAR DAN KAEDAH PERAKAUNAN KERAJAAN PERSEKUTUAN YANG PENTING

1. Dasar dan Asas Perakaunan

- a) Dasar Perakaunan adalah tertakluk kepada undang-undang, aturan dan peraturan yang berkaitan dengan pengurusan perakaunan dan kewangan Kerajaan Persekutuan.
- b) Akaun Awam disediakan berasaskan tunai ubahsuai.

2. Kaedah Perakaunan

Kaedah Perakaunan adalah berdasarkan kepada konsep Kumpulanwang Disatukan seperti yang terkandung dalam Perlembagaan Persekutuan iaitu:

- a) Fasal 97 memperuntukkan bahawa segala hasil diterima kecuali Zakat, Fitrah dan Baitulmal atau lain-lain hasil agama Islam seumpamanya, dikumpulkan menjadi satu kumpulanwang.
- b) Fasal 104 memperuntukkan bahawa tiada wang boleh dikeluarkan dari Kumpulanwang Disatukan melainkan diperuntukkan atau dibenarkan dengan cara lain oleh Parlimen kecuali untuk perbelanjaan tanggungan tertentu.

3. Pembentangan Akaun Awam

Penyata-penyata Akaun Awam yang disediakan mengikut kehendak Seksyen 16(1) Akta Prosedur Kewangan 1957(Disemak - 1972) dan *International Public Sector Accounting Standard - Financial Reporting Under The Cash Basis of Accounting* adalah seperti berikut:

- a) Akaun Hasil Disatukan.
- b) Akaun Pinjaman Disatukan.
- c) Akaun Amanah Disatukan.
- d) Kumpulanwang lain di bawah Seksyen 10.
- e) Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wangtunai.
- f) Akaun Memorandum yang terdiri daripada penyata aset dan liabiliti.

4. Entiti Perakaunan

Entiti Perakaunan adalah terdiri daripada semua Kementerian dan Jabatan Kerajaan Persekutuan.

5. Tahun Kewangan

Tahun Kewangan sebagaimana yang telah ditetapkan oleh Seksyen 3 Akta Prosedur Kewangan 1957(Disemak - 1972) adalah suatu tempoh dua belas bulan yang berakhir pada 31 Disember setiap tahun.

6. Urusniaga Dalam Matawang Asing

Urusniaga yang melibatkan matawang asing telah ditukar ke nilai setara Ringgit Malaysia berdasarkan kadar pertukaran Bank Negara Malaysia pada tarikh Lembaran Imbangan atau kadar pertukaran yang dikeluarkan oleh Bank Negara Malaysia/Jabatan Akauntan Negara Malaysia pada tarikh urusniaga.

7. Liabiliti Luarjangka

Liabiliti Luarjangka adalah liabiliti yang mungkin menjadi kenyataan sekiranya berlaku peristiwa tertentu seperti yang diperuntukkan dalam perjanjian.

Bagi tahun 2005, Kerajaan Persekutuan telah menandatangani perjanjian indemniti bagi *Third Party War Risk Liability* dengan Malaysia Airline System Berhad (MAS), Air Asia Berhad (AA), Transmile Air Services Sdn. Bhd. (Transmile) dan Malaysia Airports Holdings Berhad (MAHB). Jumlah agregat liabiliti mengikut syarikat tidak boleh melebihi amaun seperti berikut:

- a) MAS - USD1,950 juta.
- b) AA - USD450 juta.
- c) Transmile - USD450 juta.
- d) MAHB - RM810 juta.

LEMBARAN IMBANGAN

8. Wangtunai - Penyata A

- a) Wangtunai adalah terdiri daripada Wangtunai Dalam Tangan, Wangtunai Dalam Perjalanan dan Wangtunai Dalam Bank.
- b) Wangtunai Dalam Bank menunjukkan kedudukan baki buku tunai setelah mengambilkira urusniaga yang belum disesuaikan seperti yang dilaporkan dalam Penyata Penyesuaian Bank. Baki wangtunai dalam bank seperti pada 31 Disember 2005 berjumlah RM28,885,273,584.11.

9. Pelaburan - Penyata B

Pelaburan yang dinyatakan dalam Lembaran Imbangan adalah pelaburan yang dibuat daripada lebihan Kumpulanwang Disatukan.

10. Akaun Hasil Disatukan - Penyata C

- a) Akaun Hasil - Penyata C1

Kutipan hasil diakaunkan secara jumlah kasar ke dalam Akaun Hasil kecuali diperuntukkan sebaliknya oleh mana-mana undang-undang. Selaras dengan

(disambung...)

Nota Kepada Akaun

bagi tahun berakhir 31 Disember 2005

(Nota ini merupakan sebahagian daripada Akaun Awam dan perlu dibaca bersama dengannya)

(Sambungan)

Seksyen 111B Akta Cukai Pendapatan 1967 (Pindaan - 2004), sebahagian hasil cukai pendapatan yang dikutip dipindahkan kepada Kumpulanwang Amanah Kerajaan iaitu Kumpulanwang Bagi Pembayaran Balik Cukai bagi tujuan bayaran balik cukai yang terlebih dikutip.

Prestasi kutipan hasil berbanding dengan bajet ditunjukkan dalam bentuk peratusan.

b) Perbelanjaan Mengurus - Penyata C2

Perbelanjaan Mengurus terdiri daripada perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan dan Bekalan seperti berikut:

- i) Emolumen, barang-barang dan perkhidmatan;
- ii) Pindahan seperti caruman kepada Kumpulanwang Pembangunan dan Kumpulanwang Pinjaman Perumahan;
- iii) Peruntukan kepada Kerajaan Negeri, Badan Berkanun dan syarikat milik Kerajaan melalui pemberian, pinjaman dan pelaburan.

Perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan adalah perbelanjaan yang dikenakan ke atas Kumpulanwang Disatukan mengikut undang-undang Persekutuan.

Perbelanjaan bagi Maksud Bekalan adalah perbelanjaan yang dikenakan ke atas Kumpulanwang Disatukan berdasarkan kelulusan Parlimen.

11. Akaun Pinjaman Disatukan - Penyata D

Pinjaman yang diterima dibawah kuasa undang-undang Persekutuan dan pembayarannya diakaunkan dalam Akaun Pinjaman Disatukan. Terimaan dari pinjaman dipindahkan ke Kumpulanwang Pembangunan, Kumpulanwang Pinjaman Perumahan atau kumpulanwang lain yang dibenarkan oleh Parlimen bergantung kepada tujuan pinjaman tersebut.

12. Akaun Amanah Disatukan - Penyata E

a) Kumpulanwang Amanah Kerajaan - Penyata E1

i) Kumpulanwang Pembangunan - Penyata E1a

Kumpulanwang ini ditubuhkan di bawah Akta Kumpulanwang Pembangunan 1966 dan urusan yang berkaitan dengannya diakaunkan dalam Akaun Kumpulanwang Pembangunan.

Terimaan bagi kumpulanwang ini adalah terdiri daripada pinjaman yang diambil bagi maksud

pembangunan, caruman dari Akaun Hasil Disatukan dan terimaan bayaran balik pinjaman yang dikeluarkan daripada kumpulanwang ini.

Kumpulanwang ini hanya boleh digunakan untuk tujuan tertentu mengikut Akta Kumpulanwang Pembangunan 1966.

Baki wang pendahuluan kepada kontraktor Kerajaan yang dikenakan kepada perbelanjaan pembangunan seperti pada 31 Disember 2005 ialah RM480,259,791.90.

ii) Kumpulanwang Pinjaman Perumahan - Penyata E1b

Kumpulanwang Pinjaman Perumahan ditubuhkan di bawah Akta Kumpulanwang Pinjaman Perumahan 1971 (Disemak - 2004) bagi memberi kemudahan pinjaman perumahan kepada anggota perkhidmatan awam, Pihak Berkuasa Tempatan serta kepada Ahli Pentadbiran, Perundangan dan Kehakiman. Sumber kewangan kumpulanwang ini terdiri daripada peruntukan Akaun Hasil Disatukan dan Kumpulanwang Pembangunan, pinjaman yang diterima melalui pindahan dari Akaun Pinjaman, bayaran balik pinjaman perumahan dan faedah yang diterima.

Sehingga 31 Disember 2005, sejumlah RM7,678.97 juta pinjaman telah disekuritkan kepada Cagamas MBS Bhd. Daripada jumlah itu RM5,743.23 juta telah disekuritkan dalam tahun kewangan 2005.

iii) Pelbagai Kumpulanwang Amanah Kerajaan - Penyata E1c

Kumpulanwang ini ditubuhkan di bawah Seksyen 10 Akta Prosedur Kewangan 1957 (Disemak - 1972) bagi maksud tertentu selaras dengan Perlembagaan Persekutuan. Sebahagian daripada kumpulanwang ini bercorak kumpulanwang pusingan. Sumber kewangan kumpulanwang ini adalah peruntukan daripada Kerajaan.

b) Kumpulanwang Amanah Awam - Penyata E2

Kumpulanwang Amanah ini adalah terdiri daripada Kumpulanwang Amanah Khas yang ditubuhkan di bawah Akta yang berkaitan dan Wang Amanah yang ditubuhkan di bawah Seksyen 9 Akta Prosedur Kewangan 1957 (Disemak - 1972). Sumber kewangan kumpulanwang ini adalah terimaan dari orang awam yang diamanahkan kepada Kerajaan untuk tujuan tertentu.

c) Deposit - Penyata E3

Akaun Deposit mengakaunkan wang yang diterima khusus bagi sesuatu maksud di bawah mana-mana undang-undang atau perjanjian.

(disambung...)

Nota Kepada Akaun

bagi tahun berakhir 31 Disember 2005

(Nota ini merupakan sebahagian daripada Akaun Awam dan perlu dibaca bersama dengannya)

(Sambungan)

PENYATA PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANGTUNAI

13. Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wangtunai

Semua penerimaan dan pembayaran wangtunai ditunjukkan dalam penyata ini. Terimaan wangtunai terdiri daripada terimaan hasil, pinjaman, modal dan terimaan-terimaan lain. Bayaran wangtunai terdiri daripada bayaran semua perbelanjaan mengurus dan pembangunan, bayaran balik pinjaman dan bayaran-bayaran lain.

AKAUN MEMORANDUM

14. Aset - Penyata F

Perolehan aset yang dikenakan kepada perbelanjaan mengurus dan pembangunan mengikut asas tunai, seperti pelaburan, pinjaman boleh dituntut dan yuran kepada pertubuhan antarabangsa tidak dilaporkan sebagai aset di dalam Lembaran Imbangan. Oleh itu, nilai aset ini dilaporkan dalam Akaun Memorandum.

a) Pinjaman Boleh Dituntut - Penyata F1

Pinjaman yang diberi oleh Kerajaan yang belum dibayar balik dilaporkan dalam penyata ini.

b) Pelaburan - Penyata F2

Maklumat terkumpul pelaburan Kerajaan dalam Badan-badan Berkanun, syarikat dan agensi-agensi lain yang dikenakan kepada perbelanjaan mengurus dan perbelanjaan pembangunan dilaporkan dalam penyata ini.

c) Yuran Kepada Pertubuhan Antarabangsa - Penyata F3

Yuran ini adalah merupakan bayaran berkala yang telah dibuat untuk menganggotai pertubuhan antarabangsa bagi mendapatkan kemudahan yang disediakan seperti pinjaman.

d) Deposit Berkanun - Penyata F4

Jumlah deposit bukan dalam bentuk wangtunai yang dipegang oleh Kerajaan mengikut keperluan akta/pentadbiran tertentu dilaporkan dalam penyata ini.

15. Liabiliti - Penyata G

Baki hutang Kerajaan yang belum kena bayar tidak dilaporkan dalam Lembaran Imbangan mengikut asas tunai tetapi dilaporkan dalam Akaun Memorandum. Liabiliti dan saham orang awam yang dipegang oleh Kerajaan juga dilaporkan dalam Akaun Memorandum.

a) Hutang Awam - Penyata G1

Kedudukan hutang awam seperti dilaporkan dalam Penyata Memorandum adalah terdiri daripada baki hutang dalam dan luar negeri yang belum selesai. Hutang belum selesai luar negeri telah ditukar ke nilai persamaan Ringgit Malaysia berdasarkan kepada kadar pertukaran Bank Negara Malaysia pada 31 Disember 2005.

b) Jaminan - Penyata G2

Penyata ini menunjukkan amaun yang dijamin oleh Kerajaan bagi hutang dalam dan luar negeri yang diambil oleh agensi Kerajaan. Jaminan akan menjadi liabiliti sebenar sekiranya berlaku kegagalan memenuhi obligasi oleh peminjam.

c) Nota Kena Bayar - Penyata G3

Kerajaan telah bersetuju untuk memberi sumbangan kepada Pertubuhan Antarabangsa yang akan dibayar mengikut jadual atau di atas permintaan. Jumlah sumbangan yang belum dibayar dilaporkan dalam penyata ini.

d) Akaun Sekuriti Tak Dituntut - Penyata G4

Sekuriti tak dituntut adalah sekuriti yang diserahkan kepada Akauntan Negara dibawah peruntukan Akta Syarikat 1965, Akta Pemegang Amanah 1949 dan Akta Syarikat Amanah 1949. Sekuriti tersebut dipegang oleh Kerajaan sehingga dituntut oleh empunya yang sah.

e) Akaun Depositori Pusat - Penyata G5

Jumlah amaun sekuriti yang telah dipindahkan kepada Akaun Depositori Pusat Menteri Kewangan mengikut Seksyen 14, 29 dan 30 Akta Perindustrian Sekuriti (Depositori Pusat) (Pindaan) (No.2) 1998 dilaporkan dalam penyata ini.